110 516

FINISTÈRE ÉGLISE CATHOLIQUE

Archives et bibliothèque diocésaine de Quimper et Léon

Document numérisé
Source : http://catholique-quimper.cef.fr/diocese/bibliotheque-et-archives.html

2011

DESSADORN 4 C'HUEVRER 1865. Nº 1. KENTA BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen zo e Kerne, e Leon hag e Treguer.

Evit caout ar Gazeten e paer : 6 lur evit eur bloaz ; — 3 lur evit c'huec'h mis ; — 1 lur 10 guennec evit tri mis ; — eur Gazeten ebken daou vennec.
Ar baemant a dle beza gret araog caout ar Gazeten.

Ar paperiou a ve da gas da Guemper evit ar Gazeten a dleer da adressi d'an Autrou MORVAN, Belec, pe d'an Autrou SALAUN, librer.

An Abonamant a guemerer e Kemper e ti KERANGAL, ru ar Guiguerez, Nº 18, pe e ti an Aotrou SALAUN, e ru Kereon.

KEMPER.

Evit gloar Doue ha mad ar bopl.

Setu ama douetus bras kenta cazeten zo bet scrivet e brezonec. Pep tra zo dister en he c'hiuivelez, pep tra en deus poan o tont er bed. Pep guinivelez so poanius, adaleg guinivelez an den bete guinivelez eur gazeten, ha setu petra laca nec'het nep so carguet da ren ar gazeten-ma ; mes ive d'an oad kenta-ze e ra an oll peurliessa diguemer mad, ha setu petra ro esperans ha calon da gomans, dreist pep tra o c'houzout pe guer mad eo ar re da bere ez ear da scriva.

E gallec ne ket cazetennou a vanc. Mes ar re a voar len er c'harter-ma hag ho deffe c'hoant da zeski eun dra benag, ne ouzont ket oll ar gallec. Ouspen so, ar c'hazetennou gallec so nebeut anezo hag a ve mad da lacat etre daouarn an oll. Eleac'h beza kelennet ganto var ar mad, e c'halfet beza poulzet d'an droug. Eleac'h deski ar virionez, e c'halfet deski gueier. Ama da viana, ma na gaf ket al lenner calz a vouezieguez, n'en deus ket izom da gaout aoun na ve tromplet, p'eo guir kement a vezo laket dirag he zaoulagad a deui abers an Autrou'n Escop he-unan, he Vikelet-Vras pe ar re a labour eus ho fers. Ar pez ne deui ket euz ho dorn, a vezo da viana aprouvet gantho.

Anaout he zeveriou hag he viriou ; beza kelennet, ha kemense en eun doare pehini, eleac'h scuiza hag enoui, a ve eun discuiz hag eur blijadur, setu petra dle pep den da c'oantat, ha setu petra so esper da ober dre ar gazeten-ma. Cavet e vezo enhi eur guelennadurez benag var guement a zell oc'h Doue hag ar Religion, var an den, he zeveriou, he labourou, an traou a bere e gafe vad deza caout anaoudeguez, var histor Breiz hag he Zænt, ha goude beza saouret ar guirionezou huelse, al lenner a gavo ive eun histor-all benag gaeoc'h ha zoken eur marvail benag evit he lacat da c'hoarzin. Mad e ve d'al labourer, da zul, ha zoken da noz goude squisder he zervez, caout eun dra benag evelse evit en em laouenat.

Na vezo morse hano ama eus ar pez a zell oc'h ar c'houarnamant (e galleć, *politique*). Ma ve cavet eun dra benag hag a alfet da drei var an tu-ze, da lavaret eo, hag en defe an ear da veuli pe da vlam ar re hor gouarn, hen dianzavomp ama en eur gommans hag e tinac'homp var eun dro, an oll zonjou a alfet da gridi hor be bet.

An hini a scrif an dra-ma, a bed ar re a lenno ar gazeten. ha dreist-oll ar veleien a voar mad ar brezonnec, da rei dezan ho c'huzuliou hag ho aliou evel ma cavo dezo e vo dlet. Ho aliou, daoust pe evit meuli pe evit blam e vezint roet, a vezo ato diguemeret gant anoudeguez vad.

Hervez an oll gueleier deut eus a Rom, hon Tad santel ar Pab a zo iac'h ha gren. Kemènt hini a ia d'ar guær guenta-ze eus ar bed, a so souezet o velet gant pebez madelez ha zoken gant pebez laouenediguez e tiguemer an oll, daoust d'an oll nec'hamanchou ha d'an drubuillou e creiz pere ema o veva. — Divezatoc'h e roimp eur pennad scrit benag var ar guær a Rom.

BUEZ

An aotrou MIKEAL NOBLETS, *Beleg misioner.*

Ar servicher braz-ma da Zoue a zeuaz er bed d'ann 29 a viz guengolo 1577 e Castel Keroudern, e parrez Plouguerne, enn escopti Leon. Evel ma oa ganet da c'houel Mikeal, e oue roet d'ezan hano ann arc'heal braz-ze. Ann aotrou Keroudern, he dad, a ziskenne

z an noblans koz, hag a ioa eunn den a feiz hag
zoujans Doue. Bez'en doa unnec krouadur, pemp
ap a c'houeac'h merc'h. Mikeal oa ar pevare euz ar
otred. Ann heur en doue da goeza etre daouarn eur
guerez santel her goestle bemdez da Zoue, oc'h he
di calonec da ober anezan unan euz he vrasa servi-
erien. Distro da di he dad, e roaz eno mercou euz
zantelez da zont. Demdost d'ar c'hastel, hep ken
sparti nemet eul lenn, edo chapel sant Claoda. Er
apell-ze e veze cavet dalc'hmad ar c'hrouadur bin-
guet-ma o pedi Doue. Caër a ioa he c'hourdrouz hag
ganna, ec'h en em denne ato d'hi. Ann digarez
roe an aliesa eo, ma veze henchet d'ar chapel-ze
r bouez an dourn gand eun itroun hag a zeske
zan eno an doare da bedi Doue. He vam, gand an
un e doa na goesie eun dervez benag el lenn, o
za eun droad he zalc'het en e gampr hag alc'houezet
nor varnezan, a one souezet oll oc'h he gaout a-nevez
chapel evel a ziaguent. Ar c'houadur a anzavaz
t-hi oa ar memez itroun eo e doa digoret d'ezan
r he gampr, hep ma ouije na piou oa, nag al leac'h
en em denne.

Mikeal o veza deuet d'an oad a zeiz vloaz, an Ao-
ou Lesguern, he dad coz, a c'hoanteaz he gaout en
guichen ag hen lakeaz er scol gand eur belec
rtuzuz braz a ioa gant han en he dj. Hoguen er
are-ze dija, ar c'hrouadur-ma a ioa ken douguet d'ar
rtus, ma na gomze morse oc'h he guiniterezed euz
memes oad gant-han, nemed hepken entre ma vezent
nd ho fred. Gousgoude an aotrou Lesguern o veza
uet prestig da vervel, Mikeal a zistroaz da di he
d, el leac'h ma voue lakeat er skol dindan eur
estr all. Mes evel an aotrou Keroudern a felle dezan
eun descadurez vad d'he vugale, e reaz souden
zonj da gas Mikeal d'ar scolion-braz. Lakeat e oue
guenta dindan daou velec brudet meurbed dre ho
ntelez hag ho guisieguez. Hoguen Mikeal a dennaz
ment a frouez euz a guentelioù hag euz a skoueriou
daou zervicher-ma da zoue, m'en em gavent an
hag eguile digollet mad gand ar joa o doa o kaout
eur c'hrouadur dec vloaz kement a benn hag a
rnez. Goudeze Mikeal a oue kaset da Blouzeniel evid
ndia dindan eun den hag a dremene evid beza gue-
ec braz; hag e choumaz eno e-pad c'houeac'h vloaz,
id brasa mad ar barrez-ze, a ioa en eur stad an
nezusa. Rag ar barrisioniz gueiz-ze ne anaient ket
ni ho religion egued tud divadez. Mikeal en doue
ez out-ho hag a reaz d'ezo ar c'hatekismou er Vered
g e kemend leac'h ma cave an dro d'hen ober;
es liez a vech ne oue paet gant ho nemed gand ar
aperez, an dismegans, ar gourdrouzou ha gant calz
oal chansou; rag, bete seiz guech a lavar he unan kaër,
oue dare dezan coll ar vuez. Gouskoude an aotrou
ne a roaz d'ezan grasou ar re vrasa; rag n'en doa
med pevarzeg vloaz pa blijaz gand hor Zalver,
rvez an testeni roet d'comp gant-han he unan,
skoez d'ezan he gorf saer en eur stad ar c'haëra
g ar skedusa. Er mare-ze eo ec'h anavezaz ez eo
d, evid plijout da Jesus-Christ, disprijout ar pez
zo caret gand ar bed, ha caret ar pez a zo disprijet
nt-han.

Gousgoude anez ma edo Doue he-unan a du gant-
n, ar grasou-ze ker burzuduz, m'en doa bet kemend
ezo en he vugaleach, ne vijent servichet da nemeur
dra. Rag o veza bet divezatoc'h kaset gand e dad,
hen hag he vreudeur, evid studia da Vourdel, ne elle
ket miret d'en em gaout eno gad tud iaouanc meurbed
direol. Ouz-penn eur vech e tennaz he gleze evid diffenn
he vreudeur, hag eun droad dreist ar re-all e oue dare
d'ezan laza eur scolaer iaouanc a felle d'ezan lemel
he vuez digant he vreur kosa; mes dre c'hras Doue,
an taol a oue diarbennet gand ar memes itroun e doa
discoezet d'ezan an hend eün en-he vugaleach; hag
ar pez hen distagaz var neat dioc'h ar bed oue ar
c'homziou-ma a glevaz gand ar memes itroun : *ehan,*
chan pelloc'h ha sent oc'h mouez an aotrou Doue, kerz
var lerc'h va map dre hend ar baourentez, an dismegans
hag an disprijans evid ar bed. Er mare-ze e
velas sclear an danjer m'edo d'en em beurgoll oc'h
henti ar re ne glaskent nemed plijout d'ar bed. E
Bourdel, guir eo, ec'h en em gave aonalc'h e tro da
zeski ar pez a zo muia prijet gand ar bediz, mes ne
gave ket eno ar memes tro da zeski ar pez a elje ober
eun deiz eur zant anezan. Kemend-se a reaz d'ezan
mont gand he vreudeur da guear Ajen e leac'h ma
teskaz, e skol ar Jesuisted, an eil deskadurez hag eben.

Mikeal, goude beza great he studi er gær-ze gand
kalz a enor, goude beza gounezet eno meur a scolaër
iaouanc da Zoue ken dre he gomziou ken dre he scoe-
riou mad, a ioa gouscoude c'hoaz enn entremar e
kenver ar stad a vuez a dlie da guemeret. Pedi a reaz
kalouneg an Autrou Doue ma raje dezan ar c'hras da
anaont he volontez varnezan. En eun taol kount, dre
eur selerijen euz an Env, e credaz hep mar ebed beza
galvet d'ar veleguiach. Enz a neuze edo en oad da gaout
an urzou sacr, mes c'hoant bras en doa da guemeret
scouer dioc'h Sant Iguas ne oa bet beleguet nemet d'he
zaou-uguent vloaz. Ober a cure eta he zonj da dremen
c'hoaz pevar bloaz e Bourdel evid studia an theoloji
hag ar scritur sacr, hag hen ober a reaz gand kemend
a ben hag a aket ma lavare goude-ze anezan, unan euz
ar re a ioa bet he vistri scol, her c'hemere evid an
den guesiecq euz a Vreiz.

Gouscoude, daoust ma oa aketuz braz da studia al
levriou, e kave c'hoaz amzer da studia he galon ha da
zestum tenzoriou a vertus. Ar pez a reaz er pen kenta
he vrassa poan, oa an aoun rag beza disprijet. Pedi
a reaz an Autrou Doue da zigas d'ezan ar beac'h a vije
pounnera evit-han ha da rei d'ezan er memes amzer
ar c'liras d'he zouguen hep klem ebed. Hoguen he
beden a oue selaouet en tu all d'ar pez a c'houlenne,
rag adaleg ar mare-ze n'en doue ket brassoc'h joa egued
beza disprijet gand an oll.

Goude beza peurechuet he studi, Mikeal Nobletz a
ieaz da eun iliz d'an Itron-Varia, evid he zrugarecat
euz ar grassou braz ma'z oa dleour d'ezi anezo; hag
evid beza guell aze e stad da veza beleguet, e iunaz
bemdez epad c'houec'h miz, o pidi noz-deiz hag hep
kaout (koulz lavaret) ken guele nemed an donar ien
pe eun nebeud kolo. He guerent, dre ne zounjent
anezan nemed ar pez a zounj ar bediz, a gave d'ezo
ez ea da denna var he dud forz enoriou ha forz pin-
vidigueziou. Rag-se e rejont ho holl galloud evid he
alia da vont da veleg, heb dale pelloc'h. Mes hen n'en
em haste nemeur, rag gouzout a rea pe guer karguz,
pe guen danjeruz oa ar stad ma oa galvet diezan. An
Autrou Rolland a Neuvill, brudet mui c'hoaz dre he
zescadurez hag he zantelez egued dre he lignez, a ioa
er mare-ze Escop e Leon. O veza anevezet dreizan he
unan pe guer guisieg oa Mikeal Nobletz, e kinnigaz

te ket boas, abaoue da vugaleac'h, da zisken en da galon eleac'h m'en em gavez didroussoc'h eguet e couent ebet? Hag izom ac'h eus-te da vont keit-ze evit discarga da goustians? Mar falle dit ober eur retred, ha ne allez-te ket he ober en da di da unan? Ne poa nemet ordren d'as vevel non pas lezer den da vont beteg enhout!

Ha neuze.... ama satan a c'hueze cre.... ha neuze, anaout mad a rez-te ar Jesuistet-se? Ha red eo lavaret dit penaus ho zi so evel cavarn al leon; gouzout a rer piou a ia ebars, mes ne ouzeur nemeur piou a deu er-mæz? Va-mignon, plaoufet evezi gant ar re-ze. Dioc'h ar c'hûez e cavint enhoût eun den pinvidic, capabl; eun den a vor brudet dija ha guest d'ober henor d'ho c'hompagnunez. Luia a raint da guden did ker brao, ma emaout e risel da jom gantho dioc'htu goude da retred. — Var ar poent-se, satan pehini a voar a bep seurt troiou, a c'huezas kement a draou e scouarn ar c'habiten, ma na vouie mui petra da ober pa erruas en Anger. Ouspen-so, eur retred, ha dreist oll e ty ar Jesuistet, ne deo ket necesser evit da zilvidiguez. Ma venn touellet gantho? M'am be keuz goudeze ar rest eus va buez! Alo, emezan; abars ar fin, lezomp an Tadou Jesuisted evit ar vec'h-ma. Deomp en dro d'ar guær, ha mar bez red, me rai va retred em farrez.

Aveac'h en doa Karl en em zecidet evelse, ma santas he goustians morc'hedus. A dra sur, n'en doa guelet kerniel na skilfou an diaoul, mes guelet a rea gouscoude penaus n'oa ket eün avoalch an traou gantha o varc'hata hag oc'h arguila evelse goude beza deut bete penn. Setu perag ez ea hag e teue, e chome a za, an nec'hamant merket var he dal evel var dal eun den cablus. Kemense a dlie rei da gridi d'an dud carguet da zioual ar c'heriou oa eno eun den hag a voa an traou a dreus ganta.

Just e c'herruas daou archer pere o doa eun nebeudic diaraog destumet eur mezier en doa lavaret dezo pep seurt comzou divalo, en doa roet dezo taoliou boutou, ha sclapet mein ha pri outho. Droug a voa en daou archer o veza bet goal dretet evelse, hag e voant e doare da gregui er c'henta a gafjent e manc.

Karl a voa o skei var he dal hag o lavaret evit an drede guech : alo! deomp en dro, pa voue guelet gant an daou archer, pere a redas dioc'h-tu var he lerc'h, a stancas an hent outhan hag a lavaras dezan gant eur vouez hag a groze evel ar gurun :

Beachour, ho paperiou!

Karl a zonjas oa dre fars e comzent, hag a respontas :

— Pe seurt paperiou?

— Ho pass-port.,

— Ne zouguer mui a bass-pordhou, eme'r c'habiten. Me zo eun oficer var vor, cabiten a lestr. Eus ar Chin e teuann.

— Marteze avoalc'h. Mez den ne deu eus ar Chin da Anger ep caout en he c'hodel eun dra benag evit disquez piou co.... eur garten hag a zoug he hano.... eul lizer.... eur golo cazeten.... N'hoc'h eus netra a guemense? A hent-all ho pizach a zoug liou eun den ha ne ma ket eün he baperiou.... Petra rit-hu ama d'ar mare-ma?

Karl ne voa ket en he æz. An archer a voa en he vir. Penaus lavaret d'an archer-se oa deut evit ober eur retred hag ezea quit ep he ober? Penaus rei da gridi eun dra evelse?

An archer gouscoude, boas ma zeo da anaout buan dioc'h ar vizach an dud fallacr, a gave dezan en doa Karl bizach eun den honest, ha petra benag m'oa he zever cregui enha en doa c'hoant da gaout eün digarez benag evit he lezel da vont quit.

— Asa, eme an archer, n'hoc'h eus ket min eun den fall. N'oc'h ket deut da Anger, na d'oc'h deut evit eun dra benag, hag e c'hanavezit, michans, eun den benag er guer-ma?

Eur zonj, evel luc'heden, a dremenas dre speret Karl.

— Ia da, emezan, guir a livirit; eul lizer am eus ama evit superiol an Tadou Jesuistet a Anger.

— Mar ho tiguemer, emaoc'h e savete; deomp-ta buan da di ar Jesuistet. Emaomp ama pell-zo ol coll an amzer.

Red e voue d'ar c'habiten treuzi kær gozig oll e creis etre an daou archer. Ar pez a ziminue he vez evoa dre n'oa ket c'hoas gual scler; hag evel n'oa bet morse er guær-se, ne dlie nemeur a zen he anaout. N'oa ket c'hoas c'huec'h heur dioc'h ar mintin.

Red eo, a lavare-hen outhan he unan en eur vont; red eo e falfe da Zoue e rafen ar retred-ma; p'eo guir en deus laket an archerien da bega enhon. Ar sinaiz divergont am eus lakeat da zansal meur a vech pa reant droug d'ar Francizien, nag hi a c'hoarse hirio ma c'helfent va guelet daou archer crog enhon, ha casset eus an eil penn d'eguile eus a eur guær a Frans!

Den ne anavezas Karl var an hent, petra benag ma voa hir, ha ma vije lavaret ho doa c'hoant an archerien d'he asten c'hoas. Daou vicherour epken, o vont d'ho dervez, a zonjas enho, hag unan a lavaras d'eguile : sell! setu aze unan ha n'en deus ket gortozet ar goulou deiz evit ober eur gual daol.....

— Ro peoc'h, eme eguile, ne velez-te ket ez eo eur mezier destumet en eur fos benag. Setu aze so bet oc'h eva epad an noz. Guel pebez liou zo varnezan?

Pa ziguesjont e ty ar Jesuistet, n'oue ket red dihuna ar superiol. C'huec'h heur oa, hag an Tadou Jesuistet a zao da beder heur. Gortoz a rancjont gouscoude m'en divije lavaret an Tad superiol he oferen.

Neuze evoue roet dezan al lizer-se pehini epken a dlie savetei ar paour kez cabiten.

An Tad superiol a ziredas buan, hag o cregui e daou zorn Karl :

Penaus! c'hui eo, autrou ker! c'hui a behini e coms kement hon tadou so e Bro Chin! c'hui pihini hoc'h eus great kement a vad ha roet ken aliez sicour dezo?

— Ia, eme'r c'habiten en eur vuz c'honarzin, me eo; ha d'am zro ive e teuan d'ho pidi d'am zenna eus a eur stad e pehini oun nec'het avoalc'h. — Hag o trei en dro e tisqueze an archerien a voa chomet var he lerc'h, ha n'oant ket bet guelet c'hoas gant an tad.

An daou archer-ma, eme Karl, ho deus va c'hayet e tal dor kær. Va min so ker fall ha ken nebeut a baperiou so ganen, ma zeont d'am c'has var eün d'an toul, nemed oc'h-hu am recefe.

Cridi a ellit ne varc'hatas ket an Tad da respont evit ar beachour, hag an archerien a ieaz en ho zro goude

beza stouet ho fenn meur a vech dirazo. — Ar c'habiten a roas he zorn dezo ho daou a vir galon.

— Daou zoudart calonec oc'h, emezan, hag e c'hellit lavaret hardis oc'h eus great eun taol caer evidon, ep he zonjal. — Karl ne oue ket he unan peguer caer taol a 'oa gret evithan.

An Tad a c'hoarzas he voualc'h pa glevas penaus edo Karl oc'h arguila pa erruas an archerien da gregui enha ha d'he gas da di ar Jesuistet.

Dorn Doue so aze, emez-han d'ar c'habiten, setu ar c'henta guech, a gredan, ma teu an archerien da zigas eun den d'ar retred d'hon ty. An hini a voar pep tra hag a ren pep tra, cundu an archerien couls hag hini ar re all, en deus eur zonch benag varnoc'h. — Epad eur retred, eun ene a vez alies souezet o velet pebez sclerijen a bar varnizi.

Karl n'oa ket dent evit goulen sclerijen da choas eur stad a vuez. An hent a voa great dija evithan: Delc'her da gundui eur vuez christen ha da ober ar mad er renc huel da bihini oa savet.

Ha gouscoude, azaleg an eil dervez, ar zonj da chom etouez an tadou Jesuistet eleac'h m'en doa Doue he zigasset dre nerz, en despet dezan. — Ar zonj-se ne dea ket diouthan.

Karl so chomet e ty Jesuistet Anger. Sonj en deus, pe guentoc'h, he superiolet o deus sonch d'he gas da vissionou ar Chin, d'ar vro-se anavezet ker mad gantha. Plijadur en devez o counta pe guer brao oa en em guemeret providans Doue evit miret outhan da jom pelloc'h da dermat. Anezan he unan e lavar: *me zo Jesuist, dre c'hras Doue.... hag an archerien.*

Ar Miliner, he Vap hag an Azen.

« N'hon eus mui na bleud na brenn
Red eo deomp guerza hon azen »
A lavare eun deis d'he botr
Eur milinerig laz-logod.
Eur miliner peur liessa
Ne ket ijin a vanc deza ;
Evit miret na zistroncje
Ho bourrig ma rancje bale
En em lakeont da glasçar penn
D'he gas d'ar foar soubl a kempen.
Liama reont he bevar droat
Evel eul leue pe eun danvad
Ha neuze var bouez eur guiljen
E tougont coantic ho azen.

Kenta tremeniad ho guelas
Crevi o c'hoarzin a vennas.
Assa, biscoaz kement all !
Ar c'hoari nevez ne ket fall !
Ne ket nep en deus discouarn hirra
Eus an tri-z-hont e'n azenna,
Lavarit din hag al loen-se
Ave falloc'h evit bale ?
Eur bourrig evel eur pen-ier
Crouguet va bouez he zivesker !

Ar miliner oc'h he glevet
A vel ervad eo faziet,
Dizamma ra, hag ar bourrig
Pehini en em gave manific
A deu d'en em glem en he iez,
Mes ar miliner ep truez
Var he guein a zao he vabic
Hag en varlerc'h d'ar pil pazic.

N'oant ket eat cant paz ac'hano
P'erru mac'hadonrien gantho ;
Ar c'hoss, aneo dal m'ho guelas
Var bouez penn outho a grias :
Ne glevez ket, pot ar bourrig !
Re zibreder out eun tamig !
Ne ket dide oa dleet bale
Ha d'as tad sevel argorre ?

Ar pot iaouanc a ziskennas
Hag an hini coz a bignas.
Hoguen ne voant ket eat a bell,
Pa erru diou pe deir strinkel,
Plac'het iaouanc o tremen hent,
O vont ebiou e lavarent :
Asa, ma ne ket eun truez,
Penaus e chilgam ar pot kez !
Hag al leue braz-hont daoubleguet
Var he dorchen ha morgousket.
Ar miliner oc'h ho c'hlevet
He gribel sounn en deus savet :
Va merc'hedigou, it ebiou
Em oad-me n'eus ket mui a leon,
Lezit ho teod da eana
Pe grit guell uzach aneza.
Ar merc'hed-ma ne voant ket lent
Coms a reont kement ha kement
M'en deus otreet ar miliner
Sevel e vap var an tailler.

Mes setu am'eur c'hoari-all ;
Eur c'hoz tremeniat guisket fall
A gaf a beg enho adarre
Dre m'edont ho daou var gorre.
Penaus n'ho pefe tam truez
Oc'h ho pourrig, oc'h al loen kez !
Guelit penaus ema tortet
Distrôn ket oll ha teure'huezet ;
Me gred ezit gant hoc'h azen,
En esper guerza he groc'hen ;
Mervel a rai dindan he veac'h.

An daou viliner var al leac'h
A zisken d'an douar da vale,
Hag ar bourrig gant he fougue
En em zao var he garniou sounn
Hag a gomans da gana he zoun.
Eur glaouer a dremen timad
Hag en em laca d'ho goapat :
Abaoue peur eo deut ar c'hiz
Ma za bourrig en he ziviz ?
Miliner o vressa poullou
Hag he loen o vont er c'houllou !
Ne ket evelse a ra ian
Pa za da velet merc'h he mam ;
Ian a zao var he incane
Hag ar zoun hen lavar ive ;
Asa, coanta tri benn azen !
Ar Miliner coz skuiz e benn
O clevet kel lièz a flipat
A lavar neuze evit mad ;

d'ezan ar c'haera plassou a elje da rei en he Escopti. He dad euz he gostez her pedaz hag hen aspedaz da guémeret eur plas en em gavaz goullou hag a guinniguet d'ezan; mes hen a lavaraz evid he oll zigarez nlen em gave ket galvet d'ar stad-zo a vuez, e oa ar gang-ze dreist he nerz hag he c'halloud, hag e crede ervad beza galvet gand Doue da rei missionou e Breiz-Izel: lavaret a eure c'hoaz e oa guell gant-han, na mui na meaz, beza karguet da zioualt al loenet kent egued beza lakeat e penn eur barrez hag er c'hargou enorussa. He dad, o clevout kemen-se, a leaz kement a gounnar en-han, ma roaz urz ma vije karguet he vap da zioual al loened. Mikeal a zentaz rag-eun, hep lavaret guer; mes e c'hiz ma kendalc'he bepred da zisprijout kement karg a guinniguet d'ezan, en doue urz da dec'het euz a di he dad.

(*Ar rest a vezo lakeat er guenta cazeton.*)

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU

Kelennadurez d'an dud divar ar meaz.

Eur fals Doctor a zo eun den hag a ro d'ar re all eur guelennadurz countrol d'ar virionez, eur guelennadurez countrol d'ar pez a zo bet discleriet gant an Autrou Doue he unan. Ar c'henta hag ar penn eus an oll fals doctoret eo an diaoul, an diaoul hanvet er Scritur Sacr (tad ar gaou), an diaoul pehini a roas gueich all he unan he guentelliou faos d'hon tad ha d'hor mam guenta er Baradoz terrestr: an oll a oar petra c'hounezas Adam hag Eva oc'h he zelaou.

Abaoue, ar gaou en d'eus bet ato he brezeguerien, hag an diaoul en d'eus bet ato he vistri-scol var an douar. Beza e z'oa anezho, araoc donediguez hor Zalver Jesus-Christ, etouez ar bobl a Israël, etouez ar bobl-se choazet gant Doue evit delc'her var an douar ar guir Religion: eno e vezent galvet fals Prophetet, abalamour ma savent ho mouez a enep kelennadurez ar guir Brophetet, da lavaret eo, a enep kelennadurez an dud karguet gant Doue da ziscleria he volontéziou d'he bobl muia caret, tud hag a hanvet Prophetet abalamour ma voent ive da anaout ar pez a dlie erruout en amzer da zont. Beza e z'oa anezho, ha cals zoken, epad m'edo Mab Doue he unan var an douar o teski d'an dud ar guir hent eus ar zilvidiguez. Hag abaoue m'eo pignet hor Zalver Jesus-Christ en env, abaoue m'eo eat an Ebestel dre bevar c'horn ar bed evit prezec an Aviel, int bet guelet er memes tra o tifourcha da bep mare hag e peb leac'h, prest ato d'en em zevel a enep kelennadurez Sant Pêr hag an Ebestel all gueich all: a goudese a enep kelennadurez ar Pabet, hag an Eskibien a zo deuet varlerc'h Sant Pêr hag an Ebestel all hag a zalc'h bremâ ho flas. Evelse, a bep amzer e z'eus bet fals doctoret var an douar.

A bep amzer ive ar fals doctoret-se a zo bet dioc'h an dianveas henvel ous oanet, evel ma verk deomp hor Zalver Jesus-Christ en Aviel da lavaret eo: a bep amzer ar fals doctoret-se ho d'eus comzet ous an dud gant eur vouez dous ha touellus, ho d'eus bet doare da glasc an tu da ober vad d'an dud, da glasc an tu da lakat an dud da veza cassoc'h hag eurussoc'h. Sellaout an draoul o rei he guentel d'hor mam guenta Eva er Baradoz terrestr: nan, nan, emezhan, ne varvoc'h ket evit dibri eus ar fronezen-se. Er c'hountrol eo: Kerkent ha m'ho pezo he zanveat, e tigoro ho taoulagad, ec'h anavezoc'h an drouc hag ar mad, hag e vioc'h henvel ous Doue he unan. Promessaou caer ha difoun, setu azo eta an dro a guemeras guiech all an diaoul evit gounit hor mam guenta Eva; setu aze ive an dro ho d'eus kemeret ato hag a guemer bepret an oll fals doctoret a zo deuet var he lerc'h.

Hoguen, biscoas marteze ar fals doctoret ne d'int bet ken stank, da viana en hon touez-nhi, Bretounet, ha ma z'int en amzer vremâ. Biscoas marteze prezeguerien ar gaou, mistri scol an diaoul, n'ho d'eus bet eun doare hag eur vouez ken touellus da viana en hor bro-nhi, ha m'ho d'eus en amzer vrema. Biscoas en eur guer, c'hui, tud divar ar meaz, c'hui, labourien douar, ha micherourien hag a zalc'h mad d'ho feis ha d'ho langach, biscoas marteze n'oc'h en em gavet da glevet kement a c'hlabouserez a enep ar Religion hag a enep an Ilis, evel ma c'hlen em gavit da glevet en amzer vrema. Setu perac e m'eus sonjet rei d'ehoc'h ama eur guentel bennac evit ho sicour da zerra ho guinou d'ar re a deuffe d'ho trabassat pe da glask caos ouzoc'h e kenver ar poent-se. Netra æssoc'h d'ehoc'h, mar kirit, eguet stanka ho guinou d'ar seurt tud-se; hag an dra-se a hellit da ober e diou fesoun: da guenta, dre ur guer pe zaou ebken, eb teuler evez ous ho lavariou; ha d'an eil, o tispenn ho lavariou unan a unan, hag oc'h ho c'hass oll da netra an eil goude eguile. Var an diou fesoun-se da respount d'ar fals doctoret eo e m'euz c'hoant da rei d'ehoc'h brema eun ali bennac.

Da guenta, netra eassoc'h d'ehoc'h, mar kirit, eguet serra ho guinou d'an dud-se, n'euz fors piou e vent, dre eur guer pe zaou ebken, hag eb ober van ebet eus ho lavariou; ha setu ama penaos: Ar re a helfe coms d'ehoc'h a enep ar Religion pe a enep an Ilis, a zo daou seurt anezho: lod anezho ne ouzont netra, pe kouls lavaret netra; lod all a zo tud desket hervez ar bed.

Lod anezho ne ouzont netra pe kouls lavaret netra. Eo, fazia a ran, un dra bennac a ouzont: an dud-se a zo ganet pe a zo bet eat anezho ho unan e costez kear, hag eno ho d'euz desket eur sclabez gallec bennac. Ouspen-se, bet int ive marteze er scol en ho bugaleach, hag eno ho d'eus desket lenn a scriva; marteze zoken ho d'euz guellet ive deski eun nebeut bennac a *arithmetic*, eun nebeut bennac a *geographi*, hag eun *Abrege* bennac a *Histor ar Frans*: mes setu aze da hirra tout petra ouzont. Hoguen, gant an dra-ze, an dud-se a gav dezho n'ho d'euz ket ho far evit an deskadurez, ha beac'h ho deffe zoken o credi e ouffe an Autrou Doue muioc'h a draou eguet-ho. En ho zouez e zeus c'hoas marteze meur a hini hag o d'euz redet calz bro, ha var zouar, ha var vor, dre ma z'int bet er *zervich*; hag epad m'edont evelse pell dious ar guear, ho d'eus guelet ha clevet kement a draou, ma sonch dezho ne z'eus den hag a ve goest da anaout, guelloc'h na kercouls hag hi, doareou ar broiou ma z'int bet enho, ar vuez a ren an dud hag ar stat e pehini e ma ar Religion ebars ar broiou-se. Ha koulscoude, lakeomp e teuffe eur Parizian da dremen dre eur bourg bennac a escopti Kemper, da zeiz ar pardoun pe da zeis ar foar, dioc'h an abardaez-noz; lakeomp e z'affe ar Parizian-se e kement tavarn pe e kement hostaliri

ve er bourg-se, hag en deffe caos ous kement den
ve neuze ebars el leur-guear : daoust hag hen a ana-
sle da vad evit kement-se doareou ar barrez dre be-
ni e ve tremenet, ar guir fesoun da veva eus an
rn-vuia eus a dud ar barrez-se, hag ar stat ma ve
hi ar Religion? oh! nann, a drugare Doue. Mad!
etu aze penaos ar re a zo bet o redet bro, a fell
ezho alies rei da gredi n'eus nikun hag a ouffe ker-
uls hag hi, doareou ar c'harteriou dre bere int tre-
enet, pa ne anavezont ar c'harteriou-se nemet dre ar
z ho deus guelet ha clevet en tavarniou, pe e tiez
l c'hoas falloc'h.

Ar seurt tud-se eta a hell aveichou dont da lavaret
'ehoc'h-c'hui, tud divar ar meaz, gant eun ear dichec
ag eur vouez croguennec, ar c'homzou touellus-ma,
e re all henvel out-ho : « N'e ket guir ive kement
a lavar ar Velein; ah! c'hui ne *goncevit* ket an dra-se;
mes n'hi a oar n'e ket ret ober kement tra a leve-
ront, *parce que*, c'hui vel n'hi hor b'eus lennet
meur a dra. N'hi a zo bet o voyagi, hag hor b'euz
evelse guelet ha desket kals a draou. »

Petra dleit da ober, c'hui, labourerien douar, ha c'hui,
nicherourien, hag a fell d'ehoc'h delc'her mad d'ho
eis ha d'ho langach, pa deu glabouserien; evelse
a glask caos ouzoc'h. Ar pez a dleit da ober,
a guenta, eo sevel ho penn ken huel hag ho hini,
a sellet stard out-ho e creis être ho daou lagad. Ret
o d'ehoc'h dioual, dreist pep tra da lentaat pe da
gailla gant-ho; rac c'hui a dal cals muioc'h eguet an
dud-se. An nep piou bennac a oar mad he gatekis-
nou hag a anavez mad ar Religion, en d'euz eun des-
adurez cals guelloc'h eguet an hini ne oar nemet eur
sclabez gallec-saout bennac, ha pa ve bet o redet ke-
nent bro zo er bed. Hag ouspen, arabat eo d'ehoc'h
redi e ve cavet skiant ha speret da brena e costez kear;
pe er broiou all. Marteze hiniennou eus a re a helfe
coms d'ehoc'h a enep ar Reiigion a zo bet er scol
assambles gancoc'h en ho bugaleach : daoust ha muioc'h
a skiant hag a speret ho devoa neuze eguedoc'h-c'hui?
Ma n'ho devoa ket, bezit sur n'ho d'eus ket brema
ken nebeut. Guir eo, an nep en d'euz skiant ha spe-
ret evel ma renker, a hell deski cals o redet bro;
mes an nep n'en d'euz nemeur nag eus an cil nag eus
eguile, a deu d'ar guear he benn ken divouet ha ker
goullou ha ma z'oa pedo o vont kuit. Da guenta tout
eta, diskouezit d'ar seurt fals doctoret-se n'ho p'eus
tam aoun ebet razho, hag e rit c'hoas muioc'h a fae
varn-ho ha var ho c'homzou, eguet na reont ho unan
varnoc'h. D'an eil, evit serra dezho ho guinou hag ho
c'hass da bourmen, n'ho p-eus ken da ober nemet la-
varet d'ezho an nebeudic gueriou-ma, pe re all hen-
vel out-ho : « C'hui pere ho p'eus c'hoant da ober
« scol d'ar re all, deskit da guenta parlant mad ar
« gallec, pe barlant mad ar brezounec; pa ouezoc'h
« parlant mad unan eus an daou langach-se, neuze
« marteze e prizinn ho selaou; mes ac'han di kena-
« vezo! »

(*Ar rest a vezo lakeat er guenta cazeten.*)

Penaus e servich avechou an archerien d'an den evit choas eur stad a vuez.

Setu ama eun histor, guir a bep hent, tennet eus a gaierou Societe Sant Francez-a-Zâl. Eur mintinvez, e kichenic eur guær vras, (leveromp Anger) eur beacher a ziskenne eus an hent houarn. Drouglivet oa ha nec'het bras. Tremen an noz en eur c'har tân ne deo ket eun dra hag a rofe liou mad d'an den. Mes ne ket he nosvez venn eo a ra muia nec'h dezan; eun dra benag all goassoc'h so var he speret. Mont a dont a ra ep gouzout varzu pe-leac'h. Mont a ra etrezec kær, ha goude e teu en dro. Kemeret a ra ru ar Gatedral, goude etro a gleiz en eur ru striz, ha pemp munut varlerc'h eo souezet oc'h en em gaout adarre emeaz a guær. Noz oa c'hoas, hag an noz a ro cuzul, a leverer. Mez an noz a ro a bep seurt cuzuliou, hag an hini en doa bet hor beacher a vezo cavet estonus evit eun den eveldan.

Ar beachour so hanvet Karl.... Bez' ez eo eun oficer a vor eus ar re gapapla. Cabiten a lestr eo; ar groas a henor ha me n'oun ket pet croas all a stirling var he beultrin, hag ar pez zo guelloc'h c'hoas, dindan ar c'hroaziou-ze ez eus eur galon aour, eun ene e gui-rionez christen. Ne gret ket penaus e ve red beza eun den difeiz, evit beza eur martolod mad, e ve eun dra mezus caret Doue. Pa vez var he lestr, he vartolodet hen respet evel ho impalaer, hag her c'har evel ho zad. Var he lestr evez lavaret ar pedennou nos ha mintin, ha pa vezont dirag an enebourien, ne ket hen hag he vartolodet eo a gail. Hen disquez ho deus gret, er bloaveziou diveza-ma, e Bomarsund hag e moriou ar Chin. Nevez distro eo e Franç; edo o c'hortoz beza contr-amiral, ar pez a dlie erruout ep dale ep mar ebet. Karl ne ket demezet, hag eur zonch drol so deut dezan.

A dra sur var ar mor evezer tost da Zoue, hag hor c'habiten ne deo ket eus an dud-se ha ne ouzont ket sonjal en eur vuez all pa velont divar ar mor an oabl goloet a stered, pe pa stracl an avelou foll e beg ar guerniou. Mes an tregas en doa o commandi he lestr a leze ganta a veac'h an amzer da bedi diou vech bemdez he grouer, ha da zevel aliez he galon varzu an en, dreist peptra pa veze danjer. Ar sonch drol a voa deut eta d'ar c'habiten, oa homa: eis dez a dlefen da gue-meret evit mont d'ober eur retred etouez an Tadou Jesuisted!

Karl en devoa guelet ar Jesuisted o labourat e meur a vro, beteg er pen pella eus a vro Chin. Ho c'hou-rach e creiz ar brezel, ar galon gant pehini e c'houzan-vent a bep seurt squisder hag a bep seurt poaniou evit gounit eneou da Zoue, ho doa carguet he ene eus eun is-tim ar vrassa evit bugale Sant Ignaç.

Lavaret a rea eta dezan heunan : ma rafen eur retred e ty an tadou Jesuistet, va ene, crignet gant kement a nec'hamanchou, a rafe eno eun ean hag a ve talvou-dec bras din. Distrei a rafen ac'hano creoc'h da c'hou-rin oc'h an trubuillou am bo divezatoc'h, ha dinoc'h da zervicha Doue ha va bro er vicher gaer-ma a ran etouez an dud a vor, eleac'h ma c'hesperan cre e vevin hag e varvin. — Ar zonch-ze a voa griziennet ken doun en he galon, ma crede oa mouez he gous-tians ha mouez Doue her galve. Karl n'oa ket boas da varc'hata, pa grede oa Doue a barlante.

Kemeret en doa-ta an hent houarn, e Paris, da zeg heur anter dioc'h an noz, o sonjal ne raje nemet eur pennad cousc azalec Paris beteg Anger.

Mes an diaoul n'hen lezas ket da gousket. An droug speret en em lakeas da c'hueza en he ziouscouarn hag en he speret sonjou evelen : va mignon, petra zonjez-te? Da glasc petra ezes-te da di ar Jesuisted? Ha n'out-

Mar caran-me brema zoken
Me zen, oc'h kement panezen
A gavo pleg da bep mare
Da c'hodissal va doare.
Da vad, da fall ma vo va brud,
Pe a gomz o pe a davo'n dud
Me rei va fenn iviziken.
En dro ma, miliner out den.

Evidoc'h hue grit ho tiviz,
Bezit soudart, den a iliz,
It d'ar gouent, chomit er bed,
Demezit, na zemezit ket,
Chomit er vro, chenchit carter,
Kement douar, carg pe vicher,
Daoust petra reot dioc'h na reot ket,
Abeg enhoc'h a vo cavet.

AR FEIZ HAG AR BREZONEK.

Va spered ne oa ket c'hoaz
Dilinet gaz he lammou,
Ha koulskoude va guenou
A lavare sin ar grohz.

Sin ar groaz pa lavarenn
E brezonek e komzenn
Doe'h brezonek evelse
Ec'h anaviz va Doue.

Ha setu perak breman
Netra er bed ne garann,
Netra mui nemet Doue
Hag ar brezonek goude.

Kent en devezo troc'het
Ar miro heuden va deislou,

Vit n'am bezo ehanet
Da gaout feiz hon tadou.

Ho feiz keit ha me c'harinn,
Ho iez, coz ivez a rinn,
Vit ho derc'hel en hon touez
E vo estlann va holl vuhez.

Ha pa zeui dorn ann Ankou
Da sklasa va muzellou,
Pa n'hellin pelloc'h prezek,
Me zonjo e brezonek.

Va zonjezon a vezo
Eur beden evit va bro :
Ma vezo chomhi nos-deiz
Ar brezonek hag ar feiz.

Jos Guithenel.

Aliou d'an dud divar an mæz evit miret ho tec'hed.

Aliez, va mignonet, eus bet prezeguet deoc'h divar-ben al louzeier mad da barea ho clenvejou, mæs bis-coas marteze beteg-hen n'eus bet lavaret deoc'h penaus en em guemeret evit miret ous ar c'hlenvet da staga enhoc'h. Me gaf din e rafen eun dra vad evidoc'h o tont da zeski deoc'h petra da ober evit en em zerc'hel e iec'het. A amzer da amzer me roi deoc'h eur guen-tellic divar ben kemense, ha nebeut a nebeut e teskin deoc'h cals traou.

Hirio em eus c'hoant da goms deoc'h eus ar vreac'h. Eur c'hlenvet eo hag a stag oc'h ar vro-ma tri bloas-so, hà ne deus ket a zoare da vont c'hoas quit.

Gouzout a rer petra eo ar vreac'h. Eur goal glen-vet eo. Guech all e teue er vro bep en amzer. Staga a réa dioc'h an eil oc'h eguile; laza a rea an darn-vuia eus ar re glan, hag ar re n'ho laze ket, ho leze born, dall, cam pe vac'hagnet en eun doare benag. N'eus ket c'hoas anter-cant vloas ha ne velet nemeur a dud er vro ha ne zouguent ket ar merc eus ar goal glenvet-se, da lavaret eo, ha ne vije cleizennet oll ho bizach pe picotet.

Petra ho deus gret ar vidicinet evit miret an dud oc'h ar c'hlenvet-se! Da guenta ho doa guelet penaus ar re brcotet ne glanvent mui gant an vreac'h; hag en em daoljont da lacat ar vreac'h d'ar vugale, abalamour ar vreac'h laket evelse ne rea ket kement a zroug evel anhini a deue he-unan. Gouscoude, avechou ar vreac'h laket er guis-se a roe ar maro; hag hirio c'hoas e velomp kemense o c'hoarvout; rag caout a rer ato hiniennou ha pa vezont clan a ranc ober ho fenn, ha lod all a guemer aoun. Hoguen hirio ne dlefet mui sponta rag ar vreac'h, p'eo guir, abaoue tringuent vloas, pe var an dro, e c'hanavezer penaus en em guemeret evit en em zioual outhi, ha kemense ep droug na poan vras.

Jenner, medicin a Vro-Saus, en doa guelet eun doare breac'h ho sevel divar deziou ar zaout, hag o staga avechou ous daouarn ar re ho goroe. Neuze e lakeas eus a vreac'h al loenet-se da eun nebeudic tud. Gant eun adoz lem e toullas betec ar beo ho c'hroc'hen, hag e lezas da zivera en toullou-ze dour eus ar bulbuen-nou a ioa var divron ar zaout; souden e savas var an dud-se ar memes bulbuennou el leac'h m'en doa los-ket an dour-se da zivera. Henvel a reas ar vreac'h-se *vacsin*; hag abaoue e rer ato evelse. Ar vacsin a la-ker eus an eil en eguile, ha pa ve collet ar vouenn anezan, her c'hemerer adarre divar deziou ar zaout. Gouenn ar vreac'h a allet c'hoas da guemeret divar ar c'hezeg, rag breac'h ar c'hezeg coulz ha breac'h ar zaout pa vez laket d'an dud, ho dioual ker couls ouz ar guir vreac'h evel ar vreac'h deut anizi he-unan dezo. Ne zioullont ket gouscoude evit mad. Seul hirroc'h a ve abaoue m'hen defe bet eun don ar vreac'h, pe abaoue ma ve bet ar vreac'h gantha, seul æssoc'h aze e paco ar vreac'h a nevez. Evit beza sur d'en em zioual outhi, e rancfet beza vaccinet bep deg vloas. Ma teufe ar vreac'h en despet da guemense, ne rafe nemet ober neuz da gregui. Ar medecin a vin an dour vaccin e corzennou pe buredou guer, hag hen c'has gantha en doare ze eleac'h ma car.

Setu aze petra'm boa da lavaret deoc'h hirio, eur vech all me zesco deoc'h penaus en eur viret oc'h eur c'hlenvet all.

KELEIER.

Kezec evit an arme, evit marchossi Montroulez.

Ar re so carguet da brena kezeg evit ar gavaliri a so oc'h ober ho zro. Er pevar devez kenta eus ar mis-ma e tlient beza e Landerne, Gouezhou, Conq ha Locournan. — Bez' e vezint :

Dillun kenta	6	fevrer,	e Guitalmeze;
Dimeurs	7	—	e Lannilis;
Dimerc'her	8	—	e Lesneven;
Diziou	9	—	e Berven;
Dirguener	10	—	e Plouescat;
Dissadorn	11	—	e Castel;
Dillun	13	—	e Landiviziau;
Dimeurs	14	—	er Faou;
Dimerc'her	15	—	e Castellin;
Diziou	16	—	e Quimper;
Dirguener	17	—	er C'hastelnevez;
Dissadorn	18	—	e Keraës;
Dillun	20	—	e Montroulez.

E kær Loriant hag e Pors-Loïs ez eus bet eur c'hlenvet (an typhus) hag a zo bet cals soudardet clân ganta. Brema, a drugare Doue, ar c'hlenvet so diminuet cals ha zoken e c'heller lavaret eo eat en he dro. Ar zoudardet clan-se ho devoa alter, hag a golle cazi oll ho skiant vad. Ar pez a rea mui nec'h dezo, oa beza pell dious ho zud, ho c'herent; ha dreist oll, ho mam, a c'halvent a bouez penn.

An Aumonier (aluzenner) a voa o noui unan en eur zal eus an hospital. An hini a voa er guele tosta a c'houlennas outhan ha dezan eo e roe an Nouen. — Nan, eme an Autrou Aluzenner, c'hui, va mignon, so pare dija. O nan, emezan, en em drompla a rit, Autrou Aluzenner, me so maro.... ep guelet va mam.... hag e vouele puil. An Autrou Aumonier a voa mantret he galon o tont quit eus an hospital.

En noz eus an 11 d'an 12 a viz guenver, eul lestric hanvet *Gras-Doue* so bet divarc'het he stur gant eun taol tarz mor o tremen dirag beg Penmarch. Ar vartolodet, ha c'huec'h a voa anezo, so bet red dezo disken er vag vian ha dont evelse d'an douar, daoust peguer tuloret benag m'oa ar mor. Tud ar c'harter, diredet d'an aod, a iea en dour beteg ho anter, evit diguemeret ar vag vian ha miret na vije strinket oc'h eur roc'h benag oc'h erruout en douar. Dre ho zicour, ar vartolodet so bet savetet. Al lestr so bet bruzunet oll. Eur c'hi chomet enha ken na doa freuzet, en deus gallet ive dont d'an aod var neun. Al lestr a voa carguet a holen o vont eus a Groazic da Voutroulez.

Eur soudart iaouanc eus ar c'hlas 1862, eus a zepartemant ar Sarth, a voa lezet er guær evit souten he famill. An den iaouanc a guiteas he dud evit mont eleac'h all; ar Ministr oveza guezet kemense, a lakeas efaci he hano eus a douez ar re a lezer er gær evit sicour ho zud, hag he c'helver adarre d'an arme.

Kement-ma so eur guentel d'ar zoudardet iaouanc a lezer evelse e ti ho zud evit ho zicour. Ma na reont ket ho dever, e c'hellont cridi e vezo croguet enho ha casset d'ho rejimant.

An Autrou Nee, noter e Commanna, so hanvet noter e Lesneven e plas an Autrou Barchou a ra dilez eus he garg.

Eur mevel mansoner, hanvet Thomas Paugam, eus a C'hilligomarc'h, en deus quitet ar barrez-se an 3 a vis here, ha ne ouzeur ket petra eo deut da veza.

Setu ama ar mercou dioc'h pere e c'halfet he anaout:

Oaget eo a 37 bloas, bihan a vent, daoulagad c'hlaz, baro blondin, guinou bras, ruz he benn. — Eur bragou marellet glaz ha rous, blouzen coton glaz, eur boutou ler, eun tog e guiz kerne.

Lavarou hon Tud coz.

MIZ C'HUEVRER.

Miz c'huevrer a c'huez, a c'huez,
Hag a laz ar voualc'h var he neiz.
Gant dillad tom a bevans mad,
Pep miz goan a zo dereat.
Da vouel Mathias
E choas ar big e flas.
O Breiz izel! ó caera bro!
Coat en he c'hreiz, mor var he zro.
Mor kerne a so peskedus
Douar Leon a so edus.

Hano ar Zænt evit ar Sizun-ma.

Dissul. 5. — Santes Agata, Guerc'hez ha merzerez. Enor a gloar ar gær a Gatan, e Sicil. Dindan an impalaer Deç ar gouarner a Sicil e reas he zourmanti e pep guiz, troc'ha enr vron dizi, dêvi he c'hostou gant torchou var elum, hag he ruilla var damou podou torret ha glaou tân.

Dillun. 6. — Sant-Gildas, abat, unan eus ar Zænt ho deus servichet Doue er vro-ma. Goude beza bet diskibl Sant-Iltut, e teuas da jom en eun enezen a escopti guenet. Eno e savas eur gouent, hag e tescas hent an en da eun niver bras a venac'h.

Demeurs. 7. — Sant-Romuald, abat. Hema eo a fontas an urs relijiuset hanvet camaldul. Beva reas c'huec'h uguent vloas, a bere en doa tremenet cant er binijen hag e servich Doue.

Demerc'her. 8. — Sant-Ian a matha. Ar zant-ma eo a fontas urs relijiuset an Dreindet santel evit dilivra ar gaptivet. Ha ne alfet ket niveri arre so bet teunet gant he vugale a dre daouarn an infidelet, ar morianet hag ar turket.

Diziou. 9. — Sant-Tit, Escop, diskibl an Abostol Sant-Paul pehini a roas dezan da c'houarn ar gristenien eus a a-enezen Cret. Bez'hon eus eul lizer caer scrivet gant Sant-Paul d'ar zant-ma, a behini e ra c'hoas e leac'h all eur veuleudi vras.

Dirguener. 10. — Santez-Scolastic, guerc'hez, c'hoar da Sant-Beneat. Hi so fontadourez al leanezet evel ma zoa he breur fondatour ar venach en Italı. Pa varvas, he breur, a velas he ene o pignat en em dindan furm eur goulm venn.

PRIS AN ED.

Kemper. — *28 Guenver.*		Pont'Nabat. — *2 C'huevrer,*	
Guinis.....	15 lur, 62 c.	Guinis.....	15 lur, 60 c.
Segal.....	8 lur, 93 c,	Segal.....	9 lur, 32 c.
Eiz.....	8 lur, 04 c.	Eiz.....	6 lur, 84 c.
Ed-du.....	10 lur, 06 c.	Ed-du.....	10 lur, 48 c.
Kerc'h.....	6 lur, 94 c.	Kerc'h.....	7 lur, 38 c.
Avalou-douar..	2 lur, 11 c.	Avalou-douar .	2 lur, 64 c.

Ar pris merket ama eo ar pris creiz, da lavaret eo, ne deo nag an huela, nag an izela, hag ar muzul eo an hectolitr, pe ar boezel.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. DE KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

Dessadorn 11 C'huevrer 1865. N° 2. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen zo e Kerne, e Leon hag e Treguer.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h réal.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Monyan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaün, epken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaün, librer, ru Kéreon, e Guemper.

KEMPER, 11 C'huevrer 1865.

Evit gloar Doue ha mad ar bopl.

Ar pez a vanc d'an dud divar ar mæz eo eul levr mad, pe eur scrit mad all benag hag a jomfe etre ho daouarn, hag a rote aliou ha cuzuliou dezo pa garfent sellet outhan; ar gazeten-ma a vezo mad dezo evit kemense.

An Autrou Mullois, eus a Baris, o parlant eus al levriou mad, a goms evelen:

«Lavaret a rer eo eul levr mad eur mignon. Lavaret a alfet ar memes tra eus eur gazeten pe eur scrit madall. Clascomp eta eur mignon etouez ar re-ze, rag ar guir vignonet so rouez an amzer-ma. Aoun am eus na ve an darnvuia eus ar vignonet henvel oc'h an hini ma comze din anezan eur postillon eus an Normandi. O veza o veachi er vro-se, e tiskennis eus an dilijans evit pignat da eur grec'hien var droat. Edon scoas ha scoas gant ar postillon, hag ar c'harter en dro deomp a voa eun dudi he velet. Eun ti brao meurbet a dremenjomp. Autrou, eme ar postillon, guelet a rit-hu an ti coant-se? aze e chom guella den zo er vro-ma; eun den caret hag istimet gant an oll; eun den ha n'en deus enchour ebet a dra sur. — Mes perag-ta eo caret kement? — Hennez a bae banneou d'an oll, d'ar c'henta deut! Siouaz! En amzer-ma ivez, evit caout mignonet, eo red non pas epken paca da eva, mes c'hoas paea da zibri; eurus c'hoas ma na ve afer d'ober ken.

Gouscoude, kemeromp ar bed evel m'ema; ha leveromp kenavo d'ar vignonet a glasc'ho frofit ho-unan, evit clasc mignonet all el levriou mad. Eno e cavimp hag a zo fidel, didroel, a zalc'h mad deoc'h ato, a elit da guemeret ha da zilezel pa guirit. O guella mignonet! Greomp eta hor choas en ho zouez evidomp hag evit ar re ne allont ket ho c'haout.

Da zul hag en nosvesiou hir, eul levr, eur pennad scrit so eur mignon hag a ro leac'h ato d'ober eur gauzeaden. Eul leor so eur mignon hag a ro cuzul hag ali da bep oad, ha dreist pep tra d'ar iaouankiz. Eur galon iaouanc a gaf enha me n'oun ket peguement a denzorion. Na virit morse oc'h ho pugale da lenn, ha pa golfent eun tamic amzer benag, muioc'h a golfent c'hoas, ha marteze ho arc'hant, ma zafent d'ar c'hoariou; hag ar vugale ne droint ket oc'h al lenn, a droi oc'h ar c'hoari peurliessa.

Caout a rer bugale divar ar mæz hag a zo savet ha diorroet mad; a voar parlant evel m'eo dlet, hag a ve lavaret ho defe récevet eun descadurez calz caeroc'h evit n'ho deus bet. Mar goulennit diganto a beleac'h e teu kemense, oh! a respontint: oh! lenn am eus great eun dra bennag; p'am bez eun tam amzer, va dijadur eo kemeret eul levr evit deski eun dra.

N'eus ket pell, e Paris, eur baourez kez coz a voa semplet var ar ru. Eur mansoner iaouanc hag a voa' raar kirit prielloc'h zac, mes gac'ha laouen he visach, a redas da lamet ganthi, a grog eur a gro-vad, a ia da glasc eur gador dizi, ha goude da guerc'hat eun tam suer hag eur banne bouet evit ho c'hreat. Mont a rea zoken da baca eur c'har d'he c'has de zi pa nefe ma tigouezas tud all carantezus hag a fallas d'ezo ober ho lod. Pa lavaret dezan goudeze oa caer ar pez en doa great, e responte: Mo'm boa lennet eun dra evelse deac'h da noz en eul levr. O veza cavet atant da ober ar pez am boa lennet, em' eus her great ive. Setu penaus o lenn traou mad e tèn an den guest d'ober traou caer e pere n'en divije ket soñjet anez. Allas hag a dud so ha ne velont, ha ne glevont an anter en amzer nemet traou guest d'ho renta criz a galon! Oh ma teufe eul levr mad da zigueri dezo ar galon-se!

Eul levr mad so eur mignon hag a vizit an den en he glenvet couls hag en he iec'het. Dele'her a ra mad dezan bete'r maro. Hor bet sonch ponaus bizita ar re glan so unan eus an œuvrou a drugarez. Ma ne dlfemp ket mont hon unan da gaout eur mignon pa vez clan, ma ne ellomp ket chom var he dro, e c'halfemp cas eul levr mad dezan hag a zalc'hfe hor plas en he guichen.

Var guemense e comzin c'hoas eus ar pez am eus guelet en eur veach all. An dilijans a voa leun ched. Diou Sœur-Venn a voa ive hag a voue red dezo pignat var beg an dilijans; ar pez n'oa ket re æz dezo. Mez bez' ez oa ive eno eun ofiçer, eur c'havalier iaouanc hag en em lakeas e prez d'ho zicour da bignat ha goudeze da zisken, a rentas dezo epad ar veach pep seurt servich mad; bete eas dezo da zibri ha da eva

ar pez ho doa izom. Coms a rea outho evel pa vijent ælez. Evel ma her meulen goudeze eus he vadelez en andret ar Sœurezet, e respontas :

Autrou Cure, ar pez am euz gret evit ar Sœureset-Guenn ne deo netra e scoas ar pez ho deus gret ar Sœurezet-Guenn evidhon. Clân oun bet en eun hospital, hag ô deus bet mui a zourci ac'hanon evit ne deus eur vam eus he c'hrouadur. Ouspen-so, dezo oun dleour eus va avansâmant. Pa nefe hi, e vijen brema marteze en eur prizon benag. Sellit, guech-all me voa eun diaoul anter ; mem eus gret d'am mam scuilla avoalc'h a zaelou. Ne vouiet ket petra d'ober ac'hanon. Eat oun bet da zoudart, ha Doue so falvezet dezan e coesjen clan, ac ar Sœurezet a roas din levriou da lenn, hag e teskis enho cals traou. Unan dreist oll eus al levriou-se a ieas bete va c'halon. He gas a ris ganen. Sellit emezan, setu-hen ama, va mignon ker. Ne vezimp mui dispartiet ; hen en deus digasset enhon ar vellen so deut. Setu petra dal eul levr mad, setu petra dalvezo ive, a gredan, ar gazeten-ma d'an nep he lenno.

HISTOR ZANTEL.

KENTA PENNAD.

Penaus en deus Doue crouet ar bed.

Pa zellomp oc'h ar pez a velomp en dro deomp e tlefemp goulen avechou : Piou en deus great an traou-ze oll ? Hag ar respont a vezo ato : — Doue. Mes penaus en deus hi great ? — Gant eur guer. Eus a betra en deus hi great ? — Eus a netra. Gûelit hag admirit an oll gallout a Zoue. Eur guêr, eur c'hoant epken so bet avoalc'h dezan evit lacat pep tra da veza. Lavaret en deus, eme ar scritur, ha pep tra so en em zisquezet er stad e pehini ho guelomp.

Er penn kenta Doue a grouas en eun taol an Env hag an douar, da lavaret eo ar sperejou hag an traou ho deus corf. Mes evit disquez he furnez e lakeas c'huec'h devez evit ho renca en urs caer ma ho guelomp enha.

An deis kenta e crouas ar sclerijen. Dispartia a reas ar sclerijen dioc'h an denvalijen, hag e c'halvas ar sclerijen *deis*, hag an denvalijen *noz*.

An eil dervez e crouas an oabl pe ar firmamant. Lacat a reas an doureier lod a zioc'h ha lod dindan an oabl. Hag an oabl a hanvas *an Ên*.

D'an trede devez e testumas en eul leac'h an doureier so izeloc'h evit an oabl, hag e lakeas an douar da zispaca. An doureier destumet evelse a c'halvas *Mor*, ober a reas d'an douar douguen ieot glaz, louzeier ha guez frouez a bep seurt, gant ar c'hallout pe ar vertus da deleur pephini he ad.

Ar pevare devez e crouas an astrou so a zioc'h hor penn. An heaul evit ober sclerijen d'an deis, hag al loar evit diminui tenvalijen an nos, hag ho daou evit merca an deiziou, ar miziou hag ar bloaveziou, ha dispartia an amzeriou an eil dious eguile. Croui a reas ive ar stered da c'houlaoui a zioc'h an douar.

Ar pempet dervez e crouas al loenet-stlej, pe ar re a ia a ruz var an douar ; al loenet-nij, pe al labouset ; ar pesket ha kement ho deus buez, a finv en dour. Ordren a reas dezo oll creski puill.

D'ar c'huec'hvet dervez e crouas al loenet a vef var an douar, loenet dón, loenet stlej pe zerpantet, loenet gouez.

Goudeze e crouas an den dioc'h he skeuden, pe he imach hag he henvelidiguez, hag hen lakeas da vestr var al labouset, ar pesket, al loenet, oll ieod ha guez an douar ; en eur guêr, var an oll grouadurien.

Setu eta crouet ar bed. Doue n'en devoa ezom ebed euz an traou-se evit he eurusted he-unan ; ho guelet a rea, ho anaout a rea a bep eternite, hag en em c'hlorifia a rea en-ho, evel e meur a villion a draou all a helje c'hoaz beza crouet. Evidomp-ni hepken eo en deuz ho great ; evit ma heljemp dreiz-ho he anaont, he veuli, he garet, ha beza hon-unan curuz gant-han. Greomp hor mad gant he grouadurien, pa omp bet lekeat da vistri var-n-ezho ; mes na stagomp ket evit mad hor c'haloun out-ho ; great int bet evidomp, mes ni zo great evit Doue. Ar grouadurien all, nemed ann Eled, na hellont ket anaout ho c'hrouer nag he garet ; ni zo carguet d'hen ober evidomp hag evit-ho. Reuzeudic eo eta an den hag a ra he vad gant pinvidiguezou an Autrou Doue, hep sonjal morse d'he veuli ha d'he drugarecaat.

KAN.

Var don Gourc'hemennou Doue.

Doue en deuz crouet ar bed
Hep labour na danvez ebed ;
Eur gomz hepken a lavaraz,
Hag ar bed en em ziscouezaz.

Hoguen evit lacaat en-ha
An urz caer a velomp brema,
Hen a guemeraz c'houec'h devez,
Evit discouez deomp he furnez.

D'an deiz kenta e oue crouet
Ar sclerijen hag an Eled ;
D'ar c'houec'hved e crouaz an den
Korf hag ene, diouc'h he skeuden.

Doue en doa hanvet Adam
An den kenta, crouet divlam ;
Doue a roaz eur c'hreg d'ezhâ,
Hag Adam he galvaz Heva.

Hor mamm guenta a oue savet
Euz eur gostezen d'he fried,
Evit ma vijent da james
Unan dre ar briedelez.

BUEZ

An Autrou MIKEAL NOBLETS, *Beleg missioner.*

(EIL PENNAT.)

Mikeal Noblets en em dennas e ti he vaguerez, eur c'hreg paour braz, evid guir, a vadou an douar, mes en distro, pinvidig meurbed e vertuziou. Eno e tremenaz meur

a viz e c'hreiz an disprijans hag an dienez ar vrassa, gûisket hag bevet e guiz an distera coueriad, mes laouen bruz gouscoude da ganut perz e calur he Zalver ha da dremen eur vuez cuzet evel-dhan. N'en doa ken diverantzez nemed oc'h ober ar c'hatekismou d'ar vugale, pe o clasc an aluzen evid ar beorien all euz ar barrez. Darn o devoa truez out-han, darn all a lavare en doa collet he skiant vad, hag an niver brassa a ioa glac'haret calz o velet eat da goll ar grassou caer en doa bet digand Doue. Mes evit-han, o credi beza galvet gand Doue da veza missioner, a ioa joa vraz gant-han caout an dro-ze da ziski disprijout goaperez ha dismegans ar bediz.

Goude beza, epad c'houec'h miz, evet ar c'halur c'houdro-ze beleg al li, e reaz he zonj da vont da Baris evid kemeret cuzul digand eur beleg vertuzuz benag. Mont a reaz da gaout he dad ken hardiz ha tra ; hag he dad, ô credi en doa troet frouden, a roaz d'ezan ar pez en doa izoum evid ober he veach. Hoguen ar beleg na tigoraz d'ezan eno he goustians, hen aliaz da guemeret an urziou sacr hep dale pelloc'h, ha da guerzet dre an hent en devoa Doue discouezet d'ezan evid he c'hloar ha silvidiguez an eneou. Mikeal a heuliaz an dl evel na vije deut d'ezan digant Doue. O veza bet great beleg e Paris, e tistroaz d'he barrez evid lavaret he oferen nevez.

Ar beleg santel-ma, abarz en em rei d'ar missionou evel m'oa galvet gant Doue, en em dennaz en eul leac'h distro demdost d'an aod. Al leac'h-ze, ma' z euz savet brema en-han eur chapel dindan hano Sant Mikeal, a ioa e parrez Tremenac'h, a zo hirio he-unan eur c'harter euz a barrez Plouguerne. Eno e savaz eul lochig colo, eleac'h ma tremenaz epad eur bloaz eur vuez pâr da vuez ar zantela ermited euz an amzer guechall. He guerent hag he oll anaoudeien a ioa estounet maro, o velet pe guen hir ha pe guer rust pinijem a rea. Hag e leal, douguen a rea, hed an oll amzer-ze, eur roched reûn a-zindan he zillad all ; bemnoz e scourjeze he gorf beteg ar goad, ha n'en doa ken guele nemed an douar ien, na ken penn-vele nemed eur mean. Ne zebre nemed eur veach bemdez, hag he oll vevans a ioa eun tam iod eiz, hep c'hoalen, nag amann, na beraden leaz ; hag ar pred-ze a veze servichet d'ezan gand eun amezoguez dre eur prenestig en doa var he lojen. Ne eve nemed dour, ha c'hoaz dious muzul. Hoguen, eur binijen ker calet a zivarc'haz, he stomog en evelep doare m'en deoue ato goudè beteg ar, maro mil boan o treiza ar boued m'en doa izoum anezan. Ne deue morse er meaz euz he log, nemed evid lavaret he oferen, ha ne gomse oc'h den nemed oc'h he gofesour.

Gouscoude e oue red d'ezan kuitat he lojen kentoc'h cgued n'en doa sounj, dre'n abeg ma teuaz unan benag, vertuzuz a hend all, da ziscredi ne oa ket he zoare da veva hervez Doue. Hoguen an den-ze a anavezaz dizale, e oa faziet var he gount, ha kement-se ne zervichaz nemed evid discuill mui oc'h vui santelez ar servicher braz-ma da Zoue.

En amzer-ze eo e koumansaz Mikeal he vuez apostolic. Parrez Plouguerne, eleac'h m'oa ganet, eo e devoue da guenta an heur da glevet he gomzou. Preseg a rea en iliz, en tiez, kercouls ha dre an tachennou : hag evel ar bobl-zé ne anaie ket a veac'h ar guirionesiou kenta euz ar Relijion, e poanniaz dreist peb tra da zeski d'ezo kement-se. Gounid a reaz eno calz a eneou da Zoue ; mes an darn vuia gouscoude, evit-ho da veza estounet o clevet he gomzou hag o velet he zoare, da veva ne rejont van euz an alidu oun a'sroe d'ezo, rag her c'hemenet a rejont evid eun den collet gant-ha he skiant vad, ha c'hoaz he guerent tostaa oue he vrassa enebourien.

He dad, oc'h he velet ato o tec'het araog a'c'hargou a elje rei d'eza pe a-dra da veva gand enor, a gomeraz out-han kemend a gas ha biscoaz, hag an traou n he vamm ; o velet ne deue ket pelloc'h da ober ar pez a felle d'izi ha d'he fried, a zeuaz ive he unan da gaout evit-han ar memez lenien.

Gouscoude Mikeal ne guemere nemed ar memes boned gand mevellou an ti, ha c'hoaz ne rea nemed eur pred bemdez dious ar mintin ; goude-ze ez ea dre bevar c'horn ar barrez, a-liez zoken dre ar paresion tosta evid preseg, covez pe evid ober ar c'hatekismou. An traou-ze a rea bep en amzer, a dremenaz e spered he dad hag e spered he guerent tosta evid mareadou follentez. Setu perag an Autrou Keroudern a reaz eun dervez guervel he vap, ha neuze gant asânt he fried ha dirag he oll vugale all, e rebechaz d'ezan an dizenor a rea d'he dud hag e roaz d'ezan urs da guitaat he di ha da glasc he chans. Ar beleg santel a zentaz var ar guer, hag o veza en em dennet enn eul leac'h distro e lavaraz d'he Zoue, an daelou puill enn he zaoulagad : « va zad ha va mamm ô deuz va dilezet, « mes c'houi, ô va Doue, ne zisprichot ket va c'he« meret evit ho crouadur. Na zalc'hid, emez-ha, counc « ebed d'ezo euz an dismegans a reont d'in, ha na « list ket da noazout d'ho zilvidiguez ar pez a gredan « a zervicho muia d'am zilvidiguez va-unan. »

(Eur pennad-all ar vech kenta.)

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU

Kelennadurez d'an dud divar ar meaz.

EIL PENNNAT.

Lod all eus ar re a helfe coms d'eoc'h a enep ar Relijion hag an Ilis a zo tud desket, hervez ar bed da lavaret eo, a zo tud ho deus great ho studi, tud hag a hell beza guesiec ha guesiec bras zoken evit ar pez a zell ous ho micher pe ous ho stad. Mes evit ar pez a zell ous ar Relijion hag ous an Ilis an dudma a zo c'hoas azennoc'h eguet ar re ma m'eus comzet anezho bremaic ; ha setu perac'h e leit c'hoas ive caout nebeutoc'h a fizians ennho, e kenver ar poent-se, eguet er re guenta.

Livirit ama d'inn, tud divar ar meaz, daoust ha ne ve ket sot, an den eus ho seurt, hag a iaffe da c'houlen kuzul var ar guella feson da labourat he zouar, digant eun den ha ne ve bet biscoas e pare ebet nemet marteze eur pennadic bennac en he vugaleach, digant eun den ha ne anavesfe ket zoken binviachou eur c'houeriat ? Daoust ha ne ve ket sot eur c'here hag a iaffe da c'houlen scol, var ar guella fesoun da ober bouteier digant eun den ha n'en deffe biscoas guelet trouc'ha na griat al ler, nemet marteze eun nebeudic en he vugaleach, digant eun den ha ne ouffe ket zoken petra eo eur minaouet ? daoust ha ne ve ket sot

cur c'halvez pe eur marichal hag a iaffe da c'houlen kentelliou, var ar guella fesoun da guempen an houarn pe ar c'hoad, digant eun den ha ne ve bet biscoas en eur c'hovel, ha n'en deffe guelet biscoas kilvizien o labourat, nemet marteze eur veich bennac en he vugaleach, digant eun den ha ne ouffe ket zoken petra eo eur vouc'hal nag eun daladur, petra eo eur veguin nag eun anneu? Mad! Setu eno peguer sot e veac'h oc'h unan ma z'affac'h de c'houlen pe da zelaou scol var ar Relijion, digant tud ha n'ho deus biscoas he fratiket nemet marteze eur pennadic en ho bugaleac'h, digant tud ha ne anavezont mui zoken ar mysteriou hag ar guirioneziou kenta a renker da gredi evit beza salvet. Mar teu eta ar seurt tud-se da goms d'ehoc'h a enep ar Relijion pe a enep an Ilis, n'ho p'eus ken da ober nemet goulen out-ho d'ho tro : « Livirit d'inn, « Autrou, gouzout a rit ho Catekismou? » Mar d'int tud leal ha guiriou, e respountint d'ehoc'h dioc'h-tu : « Ah! gueich-all e meus gouezet eun dra bennac ; « mes abaoue e zeus bet kement a draou-all var va « speret, ma ne meus mui kals a zonch eus ar pez « em b'oa desket neuze. » Kendalc'hit goudeze da goms out-ho evel-hen. « Beza e vezit o côvez, Autrou? » Mar d'int tud leal ha guirion, e respountint d'ehoc'h adarre : « P'oan bihan, e renken mont, abalamour da ober va « faskou evel ar vugale-all ; p'oun bet dimezet, e meus « renket mont ive, rac anez, ne vijen ket bet eureu- « jet ; mes abaoue avad n'oun ket bet var dro. » Goulennit digant-ho c'hoas : « En offeren e vezit da viana? » Mar d'int tud leal ha guirion, setu ama, pe dost da vad, ar respount a roint d'ehoc'h var guement-se : « D'ar « goueliou bras, ne vankomp nemeur ; mes er poent- « all avad ne vezomp ket aliez. » Goulennit digant-ho « erfin : « Abaoue m'oc'h deuet da veza den, Autrou, « ha poaniet ho p'eus c'hui eun dra bennac da zeski « ho Relijiou, da studia lezennou ha gouarnamant an « Ilis. » Mar d'int tud leal ha guirion, e respountint d'ehoc'h var eun hevelep ton evel aziaraoc : « Oh! ne « m'eus ket sur avad! kement a labour a m'eus da « ober er stat m'emaoun, ma ne m'eus ket a amzer « da deuler va speret da zonjal e traou evelse, hag ous- « pen, eun hevelep studi ne blij nemeur d'inn ken « nebeut. »

Mad! a dleit neuze da lavaret d'ar seurt fals doctoret-se, evit serra dezho ho guinou, mad! Autrou, emit-hu, me pa m'eus c'hoant da glevet eur c'huzul bennac var ar fessoun da labourat va farkeier, a ia da gaout eun den hag a anavez mad natur an douar, da gaout eun den hag a oar ervad petra eo arat, petra eo teilat, petra eo hada, hag a zo kustum he-unan dioc'h peb hini eus an traou-se. Rac-se pa ve menec a Relijion, a lezennou pe a c'houarnamant an Ilis, arabat eo d'ehoc'h beza souezet e ve guell ganen selaou kentelliou va Fersoun pe Beleien va farrez eguet selaou ho kentelliou-c'hui; pa z'e guir ec'h anzavit oc'h unan ne ouzoc'h netra var guement-se, e leac'h va Fersoun, er c'hontrol, ha Beleien va farrez a dremen ho amzer o studia an traou-se, oc'h ho deski d'ar re-all hag oc'h ho lakaat e pratic ho-unan.

Mar kirit respount evelse d'an dud a bere e comzan d'ehoc'h, claoustre e cavoc'h en ho zouez meur a hini ha ne vezint ket evit miret da lavaret d'e hoc'h d'ho zro : mad, goude tout, Fanch pe Jakès, rezon ho p'eus.

Setu aze, da guenta, tud divar ar meaz, penaos e hellit dre eur guerie bennac ebken stanca ho guinou d'an oll fals doctoret, eb ober van ebet eus ho lavariou ; hounnes eo ar guella fesoun evidoc'h da drouc'ha ho zeod d'ar seurt tud-se. Mar ho p'eus c'hoant evelato da respount d'ho lavariou, me ziskouezo d'ehoc'h, er c'hentelliou a deui varlerc'h houma, ar fesoun ma tleit en em guemeret evit kement-se.

HISTORIOU A SQUER VAD.

Kimiad eun den iaouanc d'he vam.

Neuz quet pell, eur bloaz pe zaou bennag, Person sant Mauris euz ar guer a Anger, a velas o tont en he gambr eun den iaouanc euz a bares sant Ian, e pehini e oa bet Person arauc. — Eur pautr cre ha nerzuz, oaget a bemp pe c'huec'h vloaz varnugent. — Discouez a rea beza mad, leal ha devot. — Ha te eo a zo aze, Per, eme an autrou Person, joauz meurbed da velet eur personach euz he bares koz. — Penauz a ra an dud e pares sant Ian? — An edou hag ind ho deuz eur seblant mad? da guerent hag ind zo iac'h ha dispos? — Mes, va miguon, te a seblant trist eun neubeud. — Ah! autrou Person, a respont an den iaouanc : — ia, trist oun eun neubeud, rac quitaat a ran va bro ha va c'herent. — Ha perac eta, eme ar Person? — Mont a ran da gouent ar menec'h trapisted. — Mont a res da gouent an drapisted? — ia, va Doue. — En ho katekismou hag en hoc'h instructionou c'hui hoc'h euz ken aliez guech lavaret d'eomp ne heller jamez ober re evit an autrou Doue. — Me n'em euz quet ancounac'het an avizou ze. — Ha chetu perac e teuan brema da guitaat pep tra evit en em rei en holl d'an holl da Zoue. — An drapisted, menec'h euz a urz sant Bernard, a gundu eur vuez rust meurbed. — Iun a reont hed ar bloaz, — morse n'ho deuz na kic na souben ar c'hik ; Cousket a reont var gueleou calet, ho dillad gantho, — sevel a reont da anter-noz evit mont da gana meuleudi da Zoue, — labourat a reont goude an offisou, hed an deiz, n'euz fors, pe gaer, pe fall e ve an amzer, — jamez ne lavaront guer an eil d'eguile. — Dre sign hepken en em avertissont, evel tud mud. — Ha pere eo, a sonj d'ehoc'h, ar re a veler aliez oc'h antren en urs-ze? — Tud pinvidic euz ar bed, enoret ha brudet mad en ho bro ; soudardet, officerien euz an huela reng en armeou.

An autrou Person a lavar d'an den iaouanc-ze. — Fallout a ra d'id mont da eur gouent? — Mes da vam e deuz eun ezom braz ac'hanoud. — intanvez eo, — calz a dregas hag a afferiou e deuz var he divrec'h. — Chetu perag ive, autrou Person, em euz gortozet keid amzer. — Ouspen dec vloaz zo e sonjen quitat ar bed hag en em ober manac'h. — Va breur Ian a zo bras ha capabl brema ; tennet en deuz eur billet mad. — Chetu hen libr da chom er guær, — derc'hel a hello va flaç en ti, — hag em euz credet e hellen me quitaat. — Da vam ken tener ha ker carantezus e kenver he bugale, penauz ec'h euz te annoncet d'ezhi eun hevelep kelou ; penauz e deuz hi roet d'id conge da vont en eur gouent? — Tri deiz zo, va mam, o vezá assamblet an holl dud euz an ti evit digueri miz Mari, a chomaz varlerc'h ar re all ganen da bedi. — Dont a reaz em speret e oa neuze ar

moment da rei d'ezhi anaoudeguez euz ar pez am boa resolvet. — Va mam, a leveriz, mar roit d'in conge ez'in da gouent an drapisted da bidi evid hoc'h ha da ober pinijen. — Va mam a chom eur moment hep lavarct guer. — Glac'haret ha mantret oa he c'halon o clevet ar c'homziouze. — Caret oan kalz ganthi. — Mez, o veza eur vaouez a feiz hag a Religion, e deuz lavaret d'in : Per, emezhi, an Autrou Doue a zo da dad kenta, hag ar Religion da vam guenta. — Ho droajou zo dreist va droajou me. — kea eta, pa z'oud galvet gantho. — Me ne fell ket d'in mont a enep bolontez Doue. — Goude beza pedet hag examinet, mar credes ez oud galvet d'ar stad-ze, e renkes her c'hemer. — Bez eur manac'h santel, kea eta, va mab, kea ; me a ro d'id va benediction. — Ken avo — az pe sonj euz da vam en da bedennou. — Pa glevi lavaret e vezo maro, ped evithi, ha gra pedi evit repos he ene en da gouent. — Goucla dourec a ree o lavaret ken avo d'in, hag o rei he gourc'hemennou diveza. — Euz va c'hostez, me a ouele va unan. — Poket am euz d'ezhi, hag ez'oun sortiet. — Mad eo evel-se, va mab, a lavar an autrou Person. — Guell eo senti ouz Doue eguet ouz an dud. — mez lak evez mad. — te a zo iac'h ha iaouanc c'hoaz. — Gant pinijennou an drapisted, ar vuez a seblanto d'id marteze hir ha poaniuz. — Ah! autrou Person, fin ar vuez a zeu buan. — Ha neuze petra eo ar vuez an hira var an douar hag ar pinijennou ar re rusta comparachet gant eun eurusted a bado da viken? — Ah anta, ken avo, va zad. — Roit d'in ho penediction ha pedit evid'oun. — Ma n'en em velomp ket mui er bed-ma, esperanz am euz en em velimp en eur bed guelloc'h. — An autrou Person a roaz d'ezhan he veuediction, her guelaz o vont kuit, hag en em lekeaz da bedi. — Goude he beden e scrivaz ar pez en doa clevet gant an den iaouanc-ze evit derc'hel sonj anezhan, hag evit admirout cundu an Autrou Doue var an eneou choazet.

M. D. Le Dilaizir S.J.

Maro Yvonic er Brezel.

Var don : *Va c'halon a zo rannet...*

Yvonic a ioa Breiziad ha soudart kalounec,
A zalc'he mad d'he greden ha d'he iez brezounec,
Feiz ha Breiz zo bet ato diviz hon Tadou koz ;
D'ar Saos ha d'an Drubardet e lavaront : mallos !

Var an dachen a henor, Yvonic zo coezet,
Hac anter-varo souden, d'an hospital douguet.
Eun druez eo he velet, rac bras eo he boaniou ;
Eun dudi eo he glevet, rac kaer eo he gomzou.

Ret eo mervel, emeza ! Mervel, pebes anken !
Pell dious va bro binniguet, etouez an Estren,
Heb dourn eur mignon fidel da zec'ha va daelou ;
Heb eur vam garantezus, d'am guervel, d'am selou !

Hoguen, petra lavaran ? E pep leac'h, e pep bro,
Eur c'hristen mad, eur Breiziad, skoet gant ar maro,
A gav eur mignon, eur vam, evit he frealzi.
He vignon a zo eun Æl, he vam a zo Mari !

Evelato pa sonjan em bro, va Mam, va Zad,
En despet din an daelou a zeu em daoulagad ;
Epad va c'housk e credan, e kichen va goele,
Ho guelet oll ; mes allas ! va sonch zo eun hure !

Etrezec va bro santel aliez e sellan,
Hac em c'halon bep mare, dezi e lavaran :
Deus d'am sicour da vervel, deus ha n'e zale ket,
Hano va Breiz em guinou, ha me maro, choumet !

Ne glevin mui o crozal ar mor bras e counnar !
He darziou savet liuel a c'hourdrous an douar !
Mes bepret gant dourn Doue e z'int diarbennet ;
Var ho c'hiz e tistroont, dic'hallout, dinerzet !

Ne velin mui ar c'hoajou, al lannerier melen,
Nac an draoniennou didrouz, leac'h ma c'hen em blijen
Guechal pa z'oan bihanic, o c'hoari, o redet,
Assamblez gant va Breudeur ha gant va mignounet.

C'hui, œl mad karantezus, c'hui va mignon brassa,
Kassit d'ar re a garan, va c'himmiad diveza ;
Levirit da bep unan : Yvonic zo maro ;
Hac o vervel e koumze ac'hanoc'h, eus e vro.

D'am Mam c'hui a lavaro : e creiz ar brezellou,
Ho Map a zo bet fidel da heul ho kentelliou,
Ar verc'hez en deus caret, ervez ho courc'hemen,
Great en deus dezi bemdez gant fizians he beden.

Livirit dezi ive, evit he c'honsoli,
En deus gallet o vervel, coves, sacramanti ;
Marvet eo gant esperans da vont d'ar Barados ;
Més ho pet sonch aneza, er beden dious an nos.

H. Perrot, person Lanrivain.

LEVR AL LABOURER.

I. *Levr.*

AR C'HENTA LABOURERIEN.

Evid hoc'h, Bretoned a zivar an meziou,
E teuann, barz nevez, da scriva va gouersiou,
Me lavaro penoz e testumot eost mad,
Pe seurt douar da choaz, penoz hel labourat,
Penoz e lekeot da greski holl ho cuez,
Ho loened da vellaat hag ho cuenan ivez,
Doue, crouer ar bed, an dud hag an Elez,
Ho calloud a zo braz, braz eo ho madelez ;
C'hui hepken a laka ann bad da guellida,
C'hui a vir ann edou, da greski ho laca ;
C'hui a scuill euz ann env ar glao hag ann domder ;
Coll a rer al labour, hep-d'hoc'h pa labourer.
Var va scridou dister, evit ma vint frouezuz,
Scuillit ivez ho cras hag ho spered nerzuz.

Ha te, Barz a Vened, den fur ha den gouiziek,
Te Joubiou, ken douguet evit ar brezonek ;
Te lenno va levrik ; d'id-te her c'hinnigan
Evel d'am mignoun mad, d'ar mignoun ar gouellan.

Epad ann holl amzer ma oant chommet divlam,
Adam hor c'henta tad, Eva hor c'henta mamm,
Eneul liors hanvet Baradoz ann douar,
A gutuille hep poan ar frouez demeuz ar bar.
Ar vinien troet enn-dro d'ar c'hef brasa,
A zougue pad ar bloaz ar rezin ar c'hueka.
Ar fiez, ar c'herez, ar per, ann avalou,
Ar frouez holl hep labour, a greske en parcou.
Mes varlerc'h ho fec'het, caset diouz ho jardin,
N'ho deuz cavet er bed, nemet spern, nemet drein.
« Rak m'hoc'h euz, eme Done, torret va gôtre hemen.

« Vit plijout d'ho maouez ; setu ho pinijen :
« Ann douar vo difrouez ; ha mar fell deoc'h beva,
« E rencot labourat, hag e rencot poania. »
Ractal an env a gren ; ar mor zo counnaret ;
Ann douar a vransel, ar bed zo direizet.
Eunn El a gas ermez hon tad kenta Adam,
Gant eur c'hleze ruz-glaou, couls hag Eva hor mamm,
A vir out-ho ann or, vit ne dint ket enn dro.
« Kenavo, lec'h hetuz, ô Eden, kenavo !
« Gouez frouezuz, coajou glaz, bokedou, goasiou-red,
« Lec'h caret gant Doue, lec'h caerâ euz ar bed,
« Kenavo, kenavo ! O perag, va Doue,
« N'hon euz-ni ket sentet evel gouir vugale ? »
Evel-se, o vouela, e kuitont an Eden,
Trist ha glac'haret braz da ober pinijen;
Brema na gavint mui, é lec'h ar frouez c'hueka,
Nemed mez, frouezou put, ar vagadur c'huerva.
Doue, goude ho fec'het, tad bepred truezuz,
Ho desc, gant madelez, da choaz ann had frouezuz ;
Da balat ann douar, da hada ar c'hreunen,
D'he lacat da zevel, d'he destum, d'he c'hempen.
Ann oll dud var ho lerc'h o deuz bet labouret,
Ha n'ho deuz bet bevanz, ma n'ho deuz bet poaniet,
C'hui ivez toullit doun hoc'h anchou bep bloavez,
Labourit hep arzao, pe doujit ar guernez.

(A-benn ciz-dez eur pennad-all.)

SUL AN ARTIZAN KRISTEN.

Var don: *Ar Gananeen.*

Var va diouscoas e tougan brema
A c'huec'h devez labour ar bouez ;
E guirionez poent eo eana
Mad eo caout eun deiz da baouez ;
Laouen eo va c'halon o velet
Var mogneriou dister va zi
Gant dourn Doue eunan merket
Eo deut ar zul, eo red pidi.

Lochennig paour, lochennig vian
Eleac'h ma couscan dijagrin,
Neizic coant a beleac'h e velan
An heaul ouzin o vusc'hoarzin.
Me a ia hirio-ta d'as kempen
Gant bodou glaz ha bokejou ;
Bleun ar parkeier hag ar rozen
A dal hirroc'h eguet madou.

Var eun daolic anter didroadet
Caer am eus bet, gant an amzer,
Ar Verc'hez Vari am eus laket
Ha Sant Joseph en he c'henver ;
A zioutho ema croas Jesus ;
O famill santel, c'hui her goar
Ar paour kez Fanchic a so eurus,
Ia, abalamour m'ho car.

E tal ho treid e lakin hirio
Ar vozad fleur-ma a c'huez mad
Goude ar prenest me zigoro ;
Ezen mis mae a rafe vad ;
O êzen dous an nevez amzer
C'huezen fresc. deut tre em lochen,
Guir am eus d'ho c'huessa dibreder
Rag gret em eus stard va feden.

Va Doue dridal a ra va c'halon !
Va Doue ! an env hag hen so caer !
Va c'horf a venn quitât ac'hanon,
Ker scaon oun hag eun alc'hueder.
Va zad ha va mam am eus collet
Ha va c'hoar vian ive,
Gouscoude oun a zudi carguet
Bennos, Jesus ! bennos, Doue !

Er stal aliez siouas e veler
Ober goap eus a Fanchic ;
N'oun ket petra eo, a leverer,
Eur paourkez diot, eur santic !
Ar re vella o deus ouzin truez
Hag a lavar : sel-ta heunont !
Mes nep am goapa, biscoas jamez
Gouelet va c'halon ne veljont.

Eno, pried divin va ene
Eo e prijit disken bemdez ;
Eno e c'huezit da bep mare
An tân sacr eus ho carantez ;
Eno me gleo ho mouez ken tener
O parlant ouzin goustadic,
Ha daoust ma zoun dizesc ha dister
M'hoc'h entent eno manific.

Ah ! va c'hamaradet, ma c'halfent
Hoc'h anaout mad, ô va Jesus !
Ho flijadurezou a gafent
C'huêro ha zoken donjerus !
Ha ma c'houfent, ô Guerc'hez Vari,
Pe guen dudius eo ho caret
E teufent a galon d'ho pidi,
Ha n'ho c'hlefet mui o touet.

Eun anken vras a zeu avechou
Er stal da rei din calonat :
Neuze pleguet var va ostillou
E vouelan cleac'h labourat,
O va Doue, clevit va feden !
O va Doue crucifiet !
Ra vezo dre ar bed oll christen
Hoc'h hano santel benniguet.

Va Doue, ra deui ho Rouantelez,
Ra deui pep labourer eun deiz,
Da esa er feunteun a vuez
Carantez, esperans ha feiz !
Ra vo great ato e pep leac'h
O va Zalver ho polontez ;
E pep ti, eus an traon d'an eac'h
Ra vo meulet ho madelez.

Mes silaou ! ar c'hloc'h a so sonet
Buan d'an oferen ! ô levenez !
Tostat a ra va muia caret
Jesus an Doue a vadelez.
Goude lein eur pennadic pourmen
Evit bizita ar re glan ;
Evelse an dervez a dremen
Ha goude dinec'h e couscan.

Evelse'tremen an oll suliou,
Mes pa zigoez al lun goude,
En eur gana me drons va manchou
Rag iac'h e ven corf nag ene ;

Me a sco en dra c'hellan herzel
Evel eur breizad calonec ;
Var ar pemdez ema ar brezel
Mes da zul me gaf eur peoc'h c'huec.

Hano ar Zant evit ar Sizun-ma.

Dissul, 12. — Sul ar Septuagesim, da lavaret eo ar seisvet anaog sul ar Bassion. Hervez ar bed, ar sul-ma so hanvet sul ar *Pus-Dibus*. Guechall e commanse d'an deis hirio iun ar c'horais. An Ilis a ziles he c'han a joa, hag a guemer he dillat caon, abalamour cals eus he bugale a dremen en dizurs ar sizunveziou-ma eus an ened, hag e deus c'hoant d'ho distrei dious kemeuse.

Dillun, 13. — Sant Paul, kenta hermit. O tec'het araog ar bersecution, e cavas en dezert he zilvidiguez. Beva a reas er binijen bete'n oad a drizeg vloas ha gant. Epad eun niver bras a vlèaveziou, Doue her magas o lacat eur vran da zigas dezan bemdez bara evit he vevans.

Dimeurs, 14. — Peden hor Zalver er jardin Olivet noskent he bassion. Ar glac'har d'hor pec'hejou-ni a reas dezan eno c'huizi an dour hag ar goad.

Demerc'her, 15. — Santes Jannet Valez, rouanez a Franç, pried dar roue Frances kenta, ha merc'h da Lois unnec. O veza bet dilezet gant ar roue pebini a voa car dezi, e tremenas ar rest euz he buez o sicour ar beorien hag o sèvel couenchou.

Diziou, 16. — Sant Viçant ha Sant Anastas, merzerien. Sant Viçant, eus a Spagn, a voue laket da rosta var eur c'hrill, evel Sant Laurans, hag e c'houzanvas a bep seurt tourmanchou-all evit ar feiz. Anastas, a rouantelez Perz, goude beza gouvanvet ive pep seurt poaniou evit Jesus-Christ a voue dibennet dre urs Cosroes roue ar vro-se.

Dirguener, 17. — Sant Guevroc, abat, diskibl Sant Tugdual, a zavas eur gouent e Lokirec e kichen Lanmeur. Goudeze e reas hermitach en eul leach distro e parres Plouzeniel. Erfin e voue galvet gant Sant Paul, escop Leon, da brezeg en he escopti.

Dissadorn, 18. — Ofis Conception didach ar Verc'hez glorius Vari. Abaoue m'en deus Pii nao discleriet evit mad ne ket eat ar pec'het originel bete Mari, e tle ar gristenien creski ho devotion en andret ar mister-se a gonception didach Mam Doue.

ALIOU.

E meur a garter eur comancet da douza an denvet diou vech er bloaz. Ar re her gra, a lavar e c'hounezont bep bloaz trivac'h real var bep penn danvad. Petra benag ma vez berroc'h ar gloan bevech, gouscoude etre an diou vech e vez eun tam mad muioc'h evit en eur vech ; hag ar gloan, mar bez berroc'h, a vez ive finoc'h. Ar re a dous diou vech a ra an touza kenta e fin mis ebrel, hag an eil e fin mis guengolo. Evel ma zeus cals a dud, e kerne dreist pep tra, hag ho deus bandennou denvet, e ve mad dezo, a gredan, guelet hag hi a alfe ober evelse daou douz. Hen ober a alfent da viana var eul loden eus ho denvet, bete guelet. Eur gounit a drivac'h real bep bloas var bep penn danvad ne rafe ken a zroug dezot. Ha pa vezdken bianoc'h ar gounit, e rafent mad mantèze-oberiou ha essa.

Aliou d'an dud divar ar mèz evit mirer ho tec'het.

Er sizun dremen hon eus comzet eus ar vreac'h ; mes n'eus ket bet hano a remed-all nemet ar vaccin. Setu ama eur remed hag a impliger en Amerig.

Kemeret eun nebeut goudron ha lacat dour ganta kement ha kement. Heja ferm an dra-se eus pennadic goudeze he lezel da zilava epad peder heur varnugent. Diou verennadic a guemerer eus an dra-se droc'h ar mintin div-heur abars dibri, ha droc'h an noz div heur goude coan. — Ar remed-se en deus ive gret cals vad e Bro-Zaus hag en Irland.

Setu ama ive petra so mad da ober evit hon pas chom picotet pa vez deut ar vreac'h da eun den.

Pa zidars ar vreac'h, o ben eun tam toast mes tano evel toas crampoez, gant bleut cleis (guen da verca) ha dien. Frota neuze bizach an den clan gant an dra-se. Eur bluen a dler da guemeret evit hen ober. Ken lent ha ma ve seac'h he vizac'h, e lèer frota adarre. An dien a vir outhan da gaout debron ; hag ar bleut a zeac'h an diabars eus ar c'hlogorennou hag a vir ha deu ar c'hig da doulla.

KELEIER.

Autrou Escop Guenet, en eur vizita ar zoudardet clàn e Loriant, en doa paket ho c'hlenvet ; a drugare Doue ema guelloc'h brema, mes pell ema o font d'he nerz

Ilis caer ar Greas-Santel, e Kemperle unan eus ar c'haera ilizou eus ar vro, a voa coezet varlene, da viana eul loden vad anezi. Ar pez n'oa ket bet discaret, a so ker fall, evit doare, ma vezo red douetus he discar oll evit he zevel oll a benn anevez.

An Deputeet a dle digueri ho assamble ar pemzec eus ar mis-ma.

Ann tenna d'ar zort a gomanso, er bla-ma, dre'r Franç oll, ar c'huec'h a vis meurs kenta.

Setu ama an dervez hag an heur ma tleer tenna d'ar zort er bla-ma e departamant Finister.

Arrondissamant Brest. — E Guitalmezeg d'al lun 6 a vis meurs, da 9 heur. — Ar memes deis e Locournan, da eun heur anter, canton Eussa ; da 2 heur canton Locournan. — D'ar meurs 7, e Brest, 1e canton, da 9 heur vintin ; 2e canton, da 2 heur abardaez. — D'ar merc'her 8, Landerne, da 9 heur ; Plouzirỳ, da eun heur anter. — D'ar iaou, Daoulas, da 9 heur. — D'ar guener, 10, Brest, 3e canton, da eun heur. — D'ar sadorn 11, Lesneven, da 9 heur ; Plabennec, da 2 heur. — D'al lun 13, Lannilis, da greis-deiz.

Arrondissamant Castellin. — D'al lun, 6 meurs, Ar Faou, da eun heur. — D'ar meurs 7, Pleyben, da greis-deiz. — D'ar merc'her 8, Caltelnevez, da greis-deiz. — D'ar iaou 9, Keraës, da 11 heur. — D'ar guener 10, Huelgoat, da 10 heur. — D'ar sadorn 11, Castellin, da greis-deiz. — D'al lun 13, Crozon da eun heur.

Arrondissamant Montroulez. — D'al lun 6 meurs, Guitevede, da 10 heur; Plouescat, da 2 heur. — D'ar meurs 7, Castel, da 8 heur; Taule, da 3 heur. — D'ar merc'her 8, Plouigneau, da greis-deiz. — D'ar iaou 9, Sant-Thegonec, da 8 heur; Landiviziau, da eun heur. — D'ar guener 10, Lanmeur, da greis-deiz. — D'al lun 13, Sizun, da greis-deiz. — D'ar merc'her 15, Montroulez, da 8 heur.

Arrondissamant Kemper. — D'al lun 6 meurs, Pont-n'Abat, da 11 heur. — D'ar meurs Kemper, da 10 heur. — D'ar merc'her 8, Briec, da greis-deiz. — D'ar iaou 9. — Plogastel-Sant-Germen, da 11 heur. — D'ar guener 10, Pont-Croas, da 10 heur. — D'ar zadorn 11, Douarnenez, da 11 heur. — D'al lun 13, Fouesnant, da greis-deiz. — D'ar meurs 14, Conckerne, da 11 heur. — D'ar merc'her 15, Rosporden, da 9 heur.

Arrondissamant Kemperle. — D'al lun 6 meurs, Scaer, da greis-deiz. — D'ar meurs 7, Bannalec, da 10 heur. — D'ar merc'her 8. Pont-Aven, da greis-deiz. — D'ar iaou 9, Arzano, da greis-deiz. — D'ar guener 10, Kemperle da 11 heur.

E Roazon eus bet eur foar gaer e comansamant ar miz. Bez' ez oa var ar marc'hallac'h, pe blasen foar, 1,140 pen kezeg, 475 coublat ejennet, 740 bioc'h hag ouspen 900 pen moc'h. Mad oa ar foar p'eo guir eo bet guerzet an daou fars eus al loenet-se oll.

Abaoue ar c'henta a viz C'huevrer, eo permetet pesketa er steriou.

Epad ar bloas 1864, eus bet roet e Frans, 321,000 por-d'arm, pe conje da jasseal.

Ar glaoeier bras so bet er bla-ma, er sizunveziou diveza, ho deus lakeat ar steriou da c'holo gant ho dour an douarou a dost. Ne veler e pep leac'h nemet lennou e plas ar prajeier. Gouscoude n'ho deus ket great an doureier er bla-ma malheuriou evel a reont avechou. Bro Breiz-Izel so eurus da gaout stankennou doun pere a vir na jom varni pell an dour beuz. Rag er broiou plat an doureier bras a ra ato muioc'h a reuz, muioc'h a zroug.

Epad ar gual avelou so bet n'eus ket pell, eul lestr saoz en deus destumet e creis ar mor bras eur *mous* hag a zo guinnidic a Vreiz. He lestr hanvet *Bleun ar-c'hoat*, so bet bruzunet gant ar goal amzer hag an tarziou mor epad ma edo o tistrei eus ar Martinic da Vourdel. Ar c'habiten hag ar vartolodet a voa en em zavetet pephini evel ma c'helle var neun pe var damou plench. An eil mest epken pehini a voa torret he c'har, hag ar mous-ma pehini ne vouie ket neun, a voa chomet var ar pez eus al lestr ne voa ket bet lonket gant ar mor. Goude eun nebeut deveziou, an eil mest a voue samet ive, hag ar *mous* a jomas eunan daou zervez c'hoas var an tamou pense. N'en doa mui he anaoudeguez, ha scornet oll oa he izili pa zigoczas ar zaozon gantha.

Ar c'habiten sauz a c'houlenne goudeze digant ar *mous* : han! c'hoant as pezo-te c'hoas da vont var ar mor? Caret a rez-te c'hoas ar mor? ô ia, emezan, muioc'h evit biscoas! — E petra e sonjes-te p'edos var an tam penze-ze ha ne voa nemet mor en dro dit? — Dec lur a voa em godel, ha bep en amzer e cassen va dorn d'am godel hag e lavaren : Mar guellan-mont ac'han, e prenin gant an dec lur-ma eur pilet brao da Zantez Anna venet!

Ar rousin so ker eun nebeut so. Evelse tud ar vroma a ve mad dezo ober rousin eleac'h ma zeus guez pin. Lavaret a rer ez ear, er bla-ma, d'en em lacat da ober rousin e departamant Morbihan.

En dez-all eun den divar ar mæz en em gavas ganthan daou vourc'his, daou benn scaon evit doare. Sevel a reas e'hoant gantho d'ober goap eus ar c'houeriat; hag en em lakejont unan a bep tu dezan; asa, cleo, emezo, petra out-te? pe eun azen pe eun diot out?

Ne ouzon ket d'ar zur, eme ar c'houeriat; mes ar pez a ouzoun mad, eo emaonn etre daou!

Lavarou hon Tud coz.

Didalvez eo ha coll amzer
Deski ar mad ep he ober.

Digant mignon eo guell caout dour
Evit guin digant enebour.

PRIS AN ED.

Kemper. — *4 C'huevrer.*		Pont'Nabat. — *9 C'huevrer.*	
Guinis.....	15 lur, 25 c.	Guinis.....	15 lur, 60 c.
Segal.....	9 lur, 19 c,	Segal.....	9 lur, 46 c.
Eiz.....	8 lur, 09 c.	Eiz.....	6 lur, 84 c.
Ed-du.....	9 lur, 79 c.	Ed-du.....	10 lur, 62 c.
Kerc'h.....	7 lur, 15 c.	Kerc'h.....	7 lur, 50 c.
Avalou-douar..	2 lur, 11 c.	Avalou-douar.	2 lur, 97 c.

Montroulez. — *28 Guenver.*		Vrest. — *30 Guenver.*	
Guinis.....	15 lur, 05 c.	Guinis.....	14 lur, 84 c.
Segal.....	« lur, «« c.	Segal.....	12 lur, 76 c.
Eiz.....	8 lur, 66 c.	Eiz.....	7 lur, 03 c.
Ed-du.....	9 lur, 00 c.	Ed-du.....	10 lur, 40 c.
Kerc'h.....	6 lur, 67 c.	Kerc'h.....	7 lur, 20 c.
Avalou-douar..	7 lur, 00 c.	Avalou-douar..	3 lur, 85 c.

Ar pris merket ama eo ar pris creiz, da lavaret eo, ne deo nag an huela, nag an izela, hag ar muzul eo an hectolitr, pe ar boezel.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. DE KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

Dessadorn 18 C'huevrer 1865. N° 3. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezonnec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, epken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, libreer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 18 C'huevrer 1865.

Ar pez a ro talvoudeguez d'al levriou ha d'ar scrijou mad, ne d'eo ket epken ar blijadur d'ho lenn, hag ar sonjou mad a lezout e speret an den; servichout a reont c'hoas evit en em viret ous cals a fantou e pere e coesset anez. Ne ouzeur ket aviziou a betra coms. Ar re o deus nebeut a zescadurez a zigoez kemense gantho alies. Goude ma vez lavaret eur guer euz an amzer vrao pe eus ar goal amzer, eus al labourou a rer, eus al loenet, setu echu oll, ha neuse en em doler da barlant a dreuz hag a hed, a hema hag a hounont; eus ar pez a ouzeur hag ar pez ne ouzeur ket. Hag o coms evelse e rer cals a fantou pere ne zellout ket ous ar gazeten, mes pere a zell gouscoude oc'h coustians pep christen. Mez pa vezo bet lennet en eur scrit mad eun dra hag en devo plijet; eun histor gaer, eun dra a squer vad, eur c'helou hag a dosta oc'h calon an nep hen lenn pe er c'hleo, setu eno peadra da goms epad eun dervez hag avechou ouspen; ha kemense ep ma ve faut ebet abers ar re a barlant. Gouzout a rer penaus ar guer kenta eus ar gazeten eo ema : *Evit gloar Doue ha mad ar bobl.* Oh! ma c'halfe ar gazeten miret evelse oc'h eur certen niver a fautou en tiez e pere e vezo lennet!

Ar gazeten a roi c'hoas meur a vech tro d'an dud divar ar mæz da gozeal entrezo eus ho labourou, ha da zigas meur a vellenn en ho zieguezion, mar keront da viana heuilla an aliou a vezo roet dezo; mar keront zoken ober an essa.

HISTOR ZANTEL.

EIL PENNAD.

Eun Doue. — Ar Baradoz terrien. — Ann Eiez.

« Peur-c'hreat e oe eta ann env hag ann douar, hag ann oll draou caer a zo enn-ho, dindan c'houec'h devez; ha Doue a eanaz d'ar seizved. Ha Doue a vennigaz ar seizved devez, hag her zantifiaz. (Diouz a reaz labourat enn deiz-se, en enor d'he ean misteriuz, hag evit n'en divije ann den netra da ober nemet adori Doue, sonjal enn he drugarez hag he veuli. Hennez eo deiz ar Sabbat ken doujet ha ken enoret gant ar Juzevien epad pevar mil bloaz. Respont a rea d'hor zadorn-ni; mes goude resurrection Jesus-Christ, ann Ebestel a gassaz ann ean santel-ze d'ar zul, evit enori resurrection hor Zalver hag ann diskenn euz ar Spered-Santel var-n-ezho. Ar zul eo eta hrema deiz ann Autrou; goalleur d'ann nep ne fell ket d'ezhan he viret hervez ar gourc'hemenn)!

« Doue en devoa gret corf ann den gant pri douar; c'houeza a reas var he faç eur c'houesaden a vuez, ha chetu ann den o caout ene ha buez. (Ar c'houezaden-ze euz a Zoue a zesk d'comp cz eo hon ene eun dra henvel oc'h Doue; eur spered ha ne varv ket; eur spered goestl da anaout Doue memes ha d'he garout; goestl da anaout ar mad dioc'h ann droug; goestl enn eur guer d'en em zevel etreze Doue, d'he adori ha d'he zervicha. Great omp henvel oc'h Doue, dioall-lomp da ziskenn e renk ann anevaled dre hor goallioulou).

« An Autrou-Doue en devoa plantet a-daleg ar penn kenta ar Baradoz a Blijadurez. Lakaat a reaz da zevel euz ann douar guez a hep seurt, caer da velet, gant frouez saourec da zibri; hag e creiz ar Baradoz ar vezen a vuez, ha guezen anaoudeguez ar mad hag an drouc. (Frouez ar vezen a vuez he devoa ann nerz da virout ou'h ar c'hlenvejou, ouc'h ar gozni hag ouc'h ar maro. Guezen anaoudeguez ar mad hag ann droug a oa hanvet er c'hiz-se, abalamour d'ar pez a dlie c'hoarvezout gant an den mar tebrje diouc'h he frouez. Anaoud hag amprou a raje ar c'hemm a zo etre ar mad hag ann droug, da lavaret eo, etre he stad euruz hag an stad reuzeudic e pehini e couezje dre he zizentidiguez).

« Doue eta a guemeraz ann den, hag hel lekeaz er

Baradoz a blijadurez evit he labourat hag evit he zioual. Hag a roaz d'ezhan eur gourc'hemenn, en eul lavarout : Debrit euz a oll frouez ar Baradoz ; mes ne zebrit ket euz frouez guezen anaoudeguez ar mad hag ann drouc; rac enn deiz ma ho pezo debret frouez diout-hi e varfot adra-vir.

« An Autrou Doue en doa ivez lavaret : Ne ket mad e ve ann den he-unan : Greomp d'ezhan he eil henvel out-han. Goude eta ma en devoe Doue great oll anevaled ann douar, hag oll laboussed ann Env, e tigassaz anezho dirag Adam, evit guelout pe seurt hanoiou a roje d'ezho ; rac ann hano a roas Adam da bep aneval, eo he vir hano. Adam a roaz ho hanoiou d'ann oll anevaled, ken da oll laboussed ann Env, ken da oll loened ann douar. (Par ha parez e oant), hoguen n'en em gave evit Adam eil ebed hag a vije henvel out-han.

« Ann Autrou Doue eta a zigassaz da Adam eur c'housc calet ; hag epad ma oa cousket, Doue a dennaz eur gostezen anezhan, hag a lekeaz kig enn he leac'h. Hag euz ar gosten-ze an Autrou Doue a zavaz ar vaouez, hag he digassaz da Adam. Hag Adam a lavaraz : Chetu aze brema ascorn euz va eskern, ha kig euz va c'hig ; hou-ma a vezo galvet goazez, abalamour ma co bet tennet euz ar goaz. Dre'n abec da guement-se ann den a zilezo he dad hag he vamm, hag a zalc'ho mad d'he bried ; hag e vezint daou enn eur c'horf hepken. (Chetu aze *institution* ar briedelez, he c'hloar hag he zantelez. Galloud ebed var ann douar na hell dispartia daou zen, eur veach eureujet ; me lavar, ho dispartia en hevelep fesoun ma vent libr da ober eun dimizi all. Rac Jesus-Christ en deuz ispliket mad divezatoc'h al lezen douguet er Baradoz terrien ; *Ar pez a zo unanet gant Doue, emez-han, ann den na dle ket he zispartia*). « Hoguen Adam hag he bried a oa noaz, ha n'ho doa mez ebed a guement-se. »

(Doue adaleg ar penn kenta en devoa crouet eun taol braz a Elez evit beza tud he lez ebarz enn Env, hag he gannaled e kichen poblou ann douar. Roet en devoa d'ezho, dre natur ha dre c'hraz ann donezonnou ar re gaera. N'ho doa ket a gorf ; mes ho spered a oa calz brassoc'h eguet hini ann den. « Va Autrou mad, eme eur vaouez da Zalomon, c'hui zo eur roue fur, furnez eun Eal so enn-hoc'h, hag ho couisiguez en em astenn var oll draou ann douar. » Ann Elez ho deuz eta eur vouisieguez vraz, ha cals a c'halloud, pa int galvet avechou *nerz Doue, armeou ann Autrou.*

Mes ne chomjont ket oll er stad huel hag euruz-se, eun darn vad anezho a gouezaz dre ourgouill, o clask en em zevel ken huel ha Doue, hag a zo taolet evit biken e goueled an ifern. Hoguen n'ho deuz ket chenchet natur ; ho guisieguez hag ho galloud a zo choumet gant-ho, hag ar valis a zo deut d'ezho var ann oll. Maliz ho deuz ouz Doue, ha goarisi ouz an dud. Ha Doue ho lez da amproui he zervicherien, evel m'her guelimp bremaik, ha divezatoc'h e buez ann den santel Job.

Eun darn all a zalc'haz mad da Zoue, hag a dremenaz, dre eur c'hraz nevez, enn eur sclerigen sul vrassoc'h ma en em gavjont tostoc'h c'hoaz d'ezhan. Ho eurusted, na hellont mui he c'holl, ha carguet int d'hon diouall.

KAN.

Ton : *Ar Bennerez a Gueroulaz, 21.*

Doue a reaz, evit he c'hloar,
Eur Baradoz var ann douar ;
Eur jardin a blijadurez,
Leun a vokedou hag a frouez.

El leac'h-se, bro ann eurusted
Ez oa diou vezen gaer meurbed ;
Ar vezen a vuez hir-bad,
Ha guezen ann droug hag ar mad.

Eno, lekeaz Doue ann den,
O rei d'ezhan eur gourc'hemen :
« Debrit diouc'h oll frouez ar jardin,
« C'houesait ar bleun, al louzou fin ;

« Hoguen na zebrit ket a-vad
« Diouc'h guezen ann droug hag ar mad ;
« Ar frouez anezhi zo c'houero,
« Mar touchit hepken, c'houi varvo. »

h.

BUEZ

An Autrou MIKEAL NOBLETS, *Beleg missioner.*

(TREDE PENNAT.)

E ti he vaguerez eo e cavaz a nevez dor-zigor ; rag ober a reaz he zounj da joum er memes parrez, ken evid gouzaon disprijans var disprijans, ken evid silvidiguez he dad, he vamm ha silvidiguez ar barisioniz. Hag e leal calz a frouez a reaz e touez an dieien, ispisial e touez ar re baoura, ar merc'hed hag ar vugale. Mes bez' ez oa gouscoude calz a dud direol, tud stag ho c'halon oc'h madou, enoriou ha plijadurechou ar bed, hag a ioa braz gant-ho clevet prezeg a eneb ho dizursiou. Eleac'h selaou ar c'hentelliou fur a roe d'ezo, e clascjont aliez a vec'h an tu da lemel he vuez digant-ha. Unan anezo, hag a ioa zoken car d'ezan, o veza he gavet eun dervez enn iliz, en em lakeaz e taill da denna var-n-ezan. An den Doue, o veza en em daolet d'an daoulin, a zispacaz he vruched d'ar muntrer, hag ar muntrer-ma a oue ken estounet euz he galouniez, ma lezaz he bistolen da goeza d'an douar. He dad he-unan zoken a deuaz eun droad gand eur vaz var he lerc'h en ioul he vazata, mes Mikeal a gue-

meraz hn teac'h evid n'en divije ket an Autrou-ze divezatoc'h ar c'hlac'har da veza goal-c'hreat.

Gouscoude an Autrou Keroudern, evit-han da gaout calz a gas oc'h he vap, abalamour d'he zoare da veva, a gavè amzere enn eun dijentil, ne zianzave ket evel-atò e presegje gand eun nerz hag eur vertus deist oll. Hoguen, antronoz m'oa bet dare d'ezan beza cannet gand he dad, ar beleg santel a bignaz er gador. Coms a reaz euz a zeveriou an tadou hag ar mammou e kenver ho bugale, hag euz a zeveriou ar vugale e kenver ho zad hag ho mamm ; hag hen ober a eure ker mad ha ken deread, ma teuaz da anaout oa tenereat calon he dad a ioa he-unan enn dro-ze oc'h he zelaou. Setu enò perag e reaz he zounj da vont d'he velet, ha Doue a roaz kemend a nerz d'he gomzou, ma teuaz an dijentilze da anaout an izom en doa da labourat a-zevri var he zilvidiguez, ha ma lavaraz evel Saul guech-all var hend Damaz : petra rencan-me da ober ? Adaleg ar mareze an Autrou Keroudern a heuliaz aliou he vap hag a zeuaz da veza evel eun all enn he blas. An Itron ne zaleaz ket ive da guemeret scouer dious he fried, ha Mikeal en doue an eur d'ho guelet an eil hag eguile o kenderc'hel beteg ar maro da heulia cuzuliou santel an Aviel.

Souden goude, an den santel-ma en devoue da c'houzaon eun dismegans ar vrasa e kear Mountroulez. Eat oa di da velet eur mignon d'ezan, an tad Kintin, a ioa nevez diguemeret enn eur gouent euz a urs Sant Dominic. Goulenn a reaz beza diguemeret ive enn urs-ze ; mes ne oa ket c'hoaz diguemeret evid mad, pa oue anterret eun iliz ar gouent-ze eun dimezel iaouanc euz a guær. He mamm a reaz ober eun daolenn gaër hag a velet var-n-izi he merc'h gand eun ear hag eur viscamant diskempen. Enn eur guer, an daolen-ze a ioa eur scouer fall d'an oll.

An Autrou Noblets a gasaz liez a vech he glemm d'an tad Abad ha da vamm an dimezel-ze. Mes o velet ervail ne reat van evid he glevet, e lakeaz he-unan caer an daolen enn eur stad na alje mui noazout da zen. Ar vamm, pa glevaz kemend-se, a ieaz evel er meaz anizi he-unan, hag a c'houlennaz oc'h an tad Abad venjans euz ar pez a ioa erruet. Mikeal en divije gallet kuzat, pe guir ne oa bet guelet gand nicun, mes pa velaz e oa meneg da guemeret perz e calor he Zalver, e oue ar c'henta oc'h en em ziscuil. Hoguen meur a dorfetour a vije guell gant-ho gouzaon ar maro kent egued ar pez en doue an den vertuzuz-ma da c'houzaon, araog ma oue distaolet er meaz euz ar gouent.

An Autrou Noblets, goude beza tremenet eun dervesiou bennag e ti he dad, a zistroaz adarre da Vontroulez evid labourat da zilvidiguez an eneou er memez kear-ze a dlie beza eul leac'h a guemend all a zismegans d'ezan, goude ar pez a ioa c'hoarvezet gant-han. Kenta tra a reaz eno eo ar c'hatekismou, hag e teue d'he zelaou eun niver braz a dud euz a bep oad hag euz a bep stad. Escop Treguer a glevaz calz a glemmou enn he eneb, mes o veza anavezet dreiz-han he-unan ar faosoni a guemend a lavaret, e roaz dezan ne c'halloud da ober Misionou dre he oll Escopti. Neuze ec'h en glevaz gand an tad Kintin, m'or beuz comzet anezan a-ziaraog, hag e labourjont ho daou asamblez epad trivac'h vloaz, en eur ober eur vad dispar dre guemend leac'h ma tremenent.

Gouscoude an Autrou Noblets ne joumaz ket ken aketuz enn Escopti Treguer, m'en deffe lezet penn an conac'h he vro Leon muia karet. Ober a eure misionou en Enezennou Eusa, Molenez ha Baz, eleac'h ma reaz eur vad dreist oll, ken dre he gomsiou ken dre ar zantelez euz he vuez. Goude-ze ez eaz da joum da Locrist-Konc, hag e reaz euz ar barrez-ze evel ar c'hreiz euz he visionou. Kalz a gontroliachou a gavaz er c'harter-ze e doug an tri bloaz kenta. An dud ac'hano ho c'halon calz staguetoc'h oc'h madou an douar egued oc'h madou an Env, ne allent ket gouzaon ar rebechou a rea d'ezo divar benn ho zechou fall. Rag-se kentre ma pigne er gador, e veze guelet eun niver braz anezo o scuba euz an iliz. Kas a rejont zoken clemmou enn he eneb beteg ar Vikel vras euz a Leon, hag an den-ze en divije credet buan aouale'h an teodou milliguet-ze, anez ma teuaz eur mignon da Vikeal d'ho dislavaret. Divezatoc'h Escop Leon o veza deut da Gonc, an teodou fall a reaz adarre kement var-n-ezan, ma c'hourdrouzaz calz ar Missioner santel, pehini a c'houzanvaz oll euz he gostez, hep biscoaz lavaret eur guer evid en em zifenn.

Gousgoude an droug-prezeguerien touellet-ze a deuaz da scuiza kent egued na scuizaz ar Missioner karentezuz-ma o c'houzaon euz ho ferz, ha Doue divar ar mare a reaz ne oue ket collet he boaniou hag he labourou. Kentre ma velaz oa deuet ar bobl-ze da gaoul evit-han nebeutoc'h a zisprijans egued a-ziaraog, e kemennaz da eur c'hoar d'ezan en doa gounezet da Zoue, dont da Gonc evid kemeret perz enn he labourou apostolic. Carga a reaz anizi da ober scol d'ar merc'hedigou, hag hou-man a oue sicouret calz e kement-ze gand eun intanvez vertuzuz ha guesieg braz, hanvet Franseza Troadec. An intanvez-ze e doa speret da verza. Gouzout a rea difazi ar galleg coulz hag ar brezouneg ; ar saoz hag ar spagnol a barlante ker freaz ha tra. Mes ne brije netra an oll descadurez-ze e scoaz ar pez e doa desket gant an Autrou Noblets, da c'houzout eo, skiant ar zent, ar fesoun da garet Doue, d'en em zistaga dioc'h ar bed, ha da ober orezoun, pe ar beden a galon.

An Aotrou Noblets a c'hounezaz ive da Zoue tud a lignez huel, hag enn ho zouez diou c'hoar euz a vaner Kerourien, en em c'hreaz leanezed hag a varvaz en eur zantelez vraz, hag eun demezel Kerbescount a joumaz e creiz ar bed heb dimezi, hag a oue beteg ar maro evit ar bediz eur guentel veo euz enn ene distag dioc'h an douar. Ar Missioner santel a ioa ijin tout ; evel-se e c'houneze da Zoue ar verdaidi en eur zeski d'ezo ar pez a zelle oc'h ho stad, ar beorien dre he aluzennou, hag ar bec'herien ar re vuia dale-

det dre he zaelou hag he bedennou, enn hevelet doare ma oue abarz nemeur rouesoc'h ar gristenien fall enn oll beg-douar-ze eguet na oa ar re vad pa zigouezaz eno.

Mikeal n'en doa ket brasoc'h ioul egued caout perz e Croaz he Vestr divin; hag eleal caout a reaz e Landerne ar dro a glaske da c'houzaon. An deiz m'ac'h erruaz eno, eun den mezo a deuaz var he lerc'h, eur c'hleze gant-han enn he zourn. Hoguen, e doug an nebeut miziou a dremenaz er guer-ze, c oue rouez avoualc'h ar re a c'hounezaz da Zoue, mes enn distro an niver bian-ze a zalc'haz mad beteg ar maro d'an aliou santel enn doa roet d'ezo. Eno ive eo ec'h en em zervichaz evit an dro guenta etz an taolennou enn doa great enn he ermitaj, hag ec'h anavezaz souden n'en doa ket sonjet fall, o credi e choum dounoc'h er spered ar pez a veleur gand an daoulagad, egued ar pez na rear nemed clevet gand an discouarn.

(*Eur pennad-all ar vech kenta.*)

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU

(3e Pennat.)

Red eo caout Religion.

Eur goapaer benag marteze a ve cavet hag a lavarfe : *ar Religion ne de mad da netra.*

Respont a eller : *Va den mad, an oll ne leveront ket eveldoc'h, evel-ze* oll Dadou santel an ilis, an oll Esquibien, an oll Veleyen, ad dud desketa, goecheca, santella, an oll dud couls lavaret a bep amzer hag a bep bro, a lavar : netra caeroc'h, netra guelloc'h d'an den, evit ar Religion.

Ne lavaran ket n'ho peffe ket calz a speret hag a zescadurez, coniscoude me lavar deoc'h ar virionez; guell e ganeen credi d'an oll dud-se, evit na de credi deoc'h hoc'h-unan. Kercouls, ar Religion evel a ouzoc'h, ar gouir Religion a lavaran, a zesk d'an den piou en deus he grouet, piou en deus roet dez'han he gorf, he ene, he iec'het, he nerz, he zanvez, kement tra en deus; evit petra eo bet crouet, ha petra deui da veza goude ar vuez-man.

Deski ra c'hoas dez'han petra dle da ober evit dont a benn da drec'hi he dechou fall; an ourgouil, an uzurerez, ar pec'het mezus, ar vesventi, an diegui; pere eo he zeveriou e kenver Doue, e kenver he nessa, en he guenver he-unan; d'ann tadou ha d'ar mammou e lavar pere eo ho deveriou e kenver ho bugale, ha d'ar vugale pere eo ho deveriou e kenver ho zad hag ho mamm, d'ar vistri ha d'ar vestrezet pere eo ho deveriou e kenver ho zervicherien, ha d'ar zervicherien pere eo ho deveriou e kenver ho mistri hag ho mestrezet, d'ar priejou, d'ar vreudeur ha d'ar c'hoarezet, d'ar vignonet, d'ann amezeien, d'ar rouanet ha d'ar re zo d'indannho; d'an oll en eur guer ho deveriou an eil e kenver eguile.

Ne ket avoallac'h : netra guelloc'h eguet ar Religion evit creeat an den a enep oll boaniou ar vuez-man : deski a ra dez'han gouzaon eb en em glemm ar baourentez, ar c'hlenvejou, ar c'hollou, ar boan speret, ar maro he-unan.

Ha ne de ket eun dra vad deski d'an den piou en deus her c'hrouet, evit petra eo bet crouet, petra deui da veza goude ar vuez-man? Ha ne de ket eun dra vad miret ountan da veza mesvier, laër, den fall? Ha ne de ket eun dra vad crcenvat calon an den e creis poaniou ar vuez-man ker c'hoero? Setu gouscoude petra ra bemdez ar Religion dre bevar c'horn ar bed. Lavarit eta iviziken gant ar re-all : netra caëroc'h, netra guelloc'h d'an den var an douar evit ar Religion.

II.

Ar goapaer marteze a lavaro c'hoas : *me n'em eus tamm Religion, ha coulscoude a zo iac'h pesk.*

N'ho peus tamm Religion, a livirid; an anevalet mud n'ho deus ket kenn nebeut. N'em bije ket credet biken, e vije kement a fougue ennoc'h o lavaret d'an oll e zoc'h henvel oc'h ho ki, oc'h ho kaz, oc'h ho pioc'h, oc'h ho marc'h.

Ha coulscoude eme c'houi, e zon iac'h pesk. Goazaze! Doue hoc'h espern er bed-man, mes er bed-all e viot cavet. Ne ro deoc'h nemet plijadur, guelloc'h e vije deoc'h eun tamm poan; ar blijadur a bella au den aliez dioc'h Doue, elleach ar boan hen laca aliez da zistrei ountan.

Ha neuze, me her goulen diganeoc'h, petra ho peus c'hoant da lavaret dre ar c'homzou-ze : me n'em beus tamm Religion hag a zo iac'h pesk? Ar c'homzou-ze, a gav d'imme, ne lavaront nemet eun dra; lavaret a reont ne ket ar Religion eo a ro ar iec'het deoc'h-hu, mes an dra-ze ne vir ket outhi da vea mad da rei ar iec'het da veur a hini all. Goulennit digant ar vidicinet eus a belleac'h e teu clenvejou an den, hag e lavarint deoc'h aliez, eus he zizurchou. Eb mont larcoc'h, pet mesvier a goll he iec'het, aliez zoken ho buez dre ho c'horfajou? Hoguen, ha ne de ket ar Religion eo a bella muia an den dioc'h an dizurchou?

Hag ouspen, an den ne ma ket var an douar ebken evit caout iec'het, evit dibri, eva, cousket, labourat, eguis an anevalet; var an douar eman da guenta evit anaout Doue, e garet, ober ar pez a c'hourc'hemen dez'han ha beza evurus ganthan en eur vuez-all; hoguen, ar Religion dres eo a zesk dez'han petra eo ar vuez-all-ze ha pehini eo ar gouir hènt evit mont dizi.

III.

C'hoas e lavaro ar goapaer : *me anavez calz a dud a religion ha n'int ket guelloc'h evit re all ha n'ho deus tamm; evel-ze ar Religion ne mad da netra.*

Lacomp e ve gouir ar pez a livirit; lacomp e c'ha-

navesac'h hag e ve e gouirionez tud a religion ha ne dint ket guelloc'h evit re all ha n'ho deus tamm.

Me ive, va mignon, a anavez kezec hag a zo eur c'habest mad en ho fenn, ha ne dint ket parfetoc'h evit re all hag a zo digabest; evel-ze eta ar c'habest ne dal da netra.

Eo, eme c'houi, ar c'habest zo eun dra vad; mes beza zeus kezec hag a zo diessoc'h da ren evit re-all.

Ha me ive a lavar : eo, ar Religion zo eun dra vad, mes beza zeus tud hag a zo diessoc'h da ren evit re-all. Gout a rit petra vije an dud a religion-ze ma n'ho divije tamm? An anter goasoc'h evit breman, hag an dud eb Religion, ma ho divije eur c'hreunen? An anter guelloc'h. Ar Religion eta zo eun dra vad.

Me am beus lavaret : lacomp e zeus tud a religion ha ne d'int ket guelloc'h evit re-all ha n'ho deus tamm, rac, ne gredan ket e ve gouir kement-ze.

Credi a ran ec'h anavezit tud hag a zo badezet, hag a ia da zul d'ar oferen, hag eur vechic an amzer da goves, ha ne dint ket guelloc'h, evit eur guel, evit re-all ha ne deont morze var dro ilis na belec ebet.

Me a lavar : *evit eur guel*; rac a benn barn eun den e ve ret disken en he speret hag en he galon, ha ne deus nemet Doue ha a helfe lenn eno; calz tud zo henvel oc'h ar beziou a veler er goerejou : an dianvez anez'ho zo guen kann, hag an diabarz zo leun a vreinadurez.

Mes, ne root biken da gredi dimme na da zen, ne ve ket guelloc'h eun den hag en deus e gouirionez Religion, da lavaret eo, eun den hag a gred hag a heuil al lezen gristen evit eun den ha n'en deus tamm; ne root biken da gredi na d'imme na da zen, ne ve ket guelloc'h eun den hag a gar Doue dreist kement tra zo hag he nessa evel d'han he-unan, a vir ar zuliou hag ar goelion gand euvrou mad ha pedennou, a boaign evit en em zivoal ous al leoudouet, ar pec'hejou mezus, an droug prezeguerez, ar gueier, al laeronciou, evit eun den ha ne anevez na Doue, na diaoul, na Barados, nag ifern, na gourc'hemennou Doue, na re an Ilis, ne da morze vardro belec nag ilis ebet, ha n'hen deus aon nemet rac an archerien ha rac teod an dud.

En eur guer ne root morse da gredi ne ve ket guelloc'h eun den a religion evit eun all ha n'en deus tamm.

Hag e gouirionez, piou a veler o ruilla var an henchou bras gant ho c'horfajou? O scanvat godel ho nessa? An dud a religion? Nann. Pere eo an dud iaouank a veler o redet an nosveziou, ar c'hoariou, en hostaleriou, en ebatou? Ha goude o c'hober mez d'ho zud ha d'ho farreziou? An dud iaouank a religion? Nann. En eur guer piou a veler oc'h ober dizurz e kær couls ha var ar mæz? An dud a religion? Nann.

Hen anzao a ranker eta, netra guelloc'h, netra crenvoc'h evit ar Religion evit pellat an den dious an droug, hag hel lacat d'ober ar mad.

IV.

Hag echu eo gant ar goapaer? Clevit c'hoas : *Beza zeus calz a dud desket mad a ne heuliont ket ar Religion, ne ket red eta caout Religion.*

Mes cals a dud desket mad so ive hag a heuil ar Religion; caeroc'h a lavarin deoc'h, ha kement hini a anavez mad an amzeriou tremenet a lavaro evel d'hon; abaoue trivac'h cant vloas ma zeo deut hor Zalver var an douar, etouez an dud e gouirionez desket mad, ne ve ket cavet unan dre uguent ha n'ho deffe ket bet a Religion, ha c'hoas meur a hini eus ar re n'ho doa bet, siouas! tamm Religion epad ho buez, o deus anzavet var goele ar maro, o doa baleet gant an hent fall; hag ar pez a zo gouir evit an amzer dremenet a zo gouir evit hirio en deiz. Nann, hirio evel guechal, etouez an dud e gouirionez desket mad, ne deus ket unan dre uguent a n'ho deffe ket a Religion.

Me a lavar e gouirionez desket mad; rac, tolit evez mad, beza zeus calz a dud hag a ve lavaret desket mad ha ne ouzont netra. Ne ket avoallac'h beza bet pell er scol evit beza desket mad; ne ket avoallac'h zoken gout lenn, scriva ha distaga bommou gallec, babillat caer ha caout var ar c'hein eur guiscamant autrou, evit beza desket mad. Calz a dud zo bet eis, dec vloas o redec ar scoliou, ho deus var ho fenn eun toc moul hir ha var ho daouarn eur manegou caer, ha ne ouzont ket calz a dra.

Hiniennou all zo desket mad var bep tra nemet var ar Religion.

Lavaret a raint deoc'h kement tra zo tremenet abaoue ma ze crouet ar bed bete vreman, ped stereden zo azioc'h hor penn, pegueit emaint an eil dious ebeil ha pegueit eman pephini diouzomp; henvel a raint deoc'h kement rouantelez zo er bed ha kement tra gaer zo enn'ho; anaout a reont al lezennou, ar guerza, ar prena, cas a digas eul lestr, mes mar goulennit digantho ho *Fater*, eun tamm catekiz, ne ouzont mui penaos, lavarit aman d'hin e heuilfent eur Religion ha ne anevezont ket.

Darn all, digarez ma ho deus eun tamm descadurez, a felfe dez'ho, mar plic'h, ober scol da Zoue; c'hoant ho deffe, evel guechal an Ælez fall, sevel kenn hucl hag hen; ha Doue a ra dez'ho evel d'an Ælez-ze; teleur a ra anez'ho en denvalijen, hag an denvalijen-ze a vir outo da velet hent ar Baradoz, hag ho laca da zisken e renk an anevalet mut.

Eur rumm all zo, hag a anavez mad ar Religion; anzao a reont zoken enn ho ho-unan e tleffent he heuilla; mes, neuze e ve ret rei d'ho ferc'hen madou aliez deut dre an hent fall, lavaret kenavo da houma ha da hounnont, terri ho fenn oc'h ar boazamanchou fall, mont d'an oferen ha da gofez. Mes allas! An traou-ze ne vezont ket great evit ho lavaret, ret eo caout ners, ret eo caout calon, ar pez n'ho deus ket, ha setu eno perac n'ho deus ket kenn nebeut a Religion.

Evel-ze eta, pa velfoc'h pe e kær pe var ar mæz, é

kær dreist oll, unan bennac hag en deus eun tamm descadurez, ha ne heuil ket ar Religion, ne lavarit morse: hennez ne gred ket e ve red caout Religion; peurvuia e lavarfac'h gueier; mes lavarit: hennez ne anavez ket ar Religion, pe e zeus en he galon eun tec'h fall hag a zo treac'h dez'han, hag an tec'h-ze a zo aliez mezuz.

Ha neuze ar Religion a zo eur c'hraz a ro Doue d'an hini a gar; neket avoallac'h beza desket mad evit caout ar c'hraz-se digantan.

Evel-se ta, digarez ma veler tud evit eur guel, desket mad ha ne heuillont ket ar Religion, ne heller ket lavaret: ne de ket ar Religion eun dra vad, ne de ket red caout Religion; rac ma ne heuillont ket ar Religion, ne ket abalamour ma credont ne ket ar Religion eun dra vad, ne ket red he heuill, mes aliez abalamour ma ne anavezont ket anezhi, hag aliessoc'h c'hoas abalamour da eun digarez fall bennac.

(A-benn ciz-dez eur pennad-all.)

I. LEVR AL LABOURER.

II.

ANN DOUAROU A BEP SEURT.

Sellit mad kent digor eur pez douar nevez,
Mar sell ouz ar c'hreiz-noz, pe varzu ar c'hreiz-tez,
Ouz ann avel goalarn, pe ann avel guevred,
Da betra ez-eo mad, da betra ne d-eo ket.
Mar d-eo tomm, mar d-eo ien, mar d-eo skanv pe bounner,
Ha penoz hel labour ann dud euz ar c'harter.
Eur vro zo mad d'ann ed, eunn all d'ar vinien;
Ama e kresk ar gouez, ha pelloc'h eur c'hlazen.
Sarzao a roi d'ehoc'h gonin, ann holl arvor, gouiniz;
Douar fondi, ed-du, ribl blavet, pep seurt piz;
Douarou Alre, mell, re Malguenak, segal;
Prenit kerc'h Neulliac, ha gouiniz bihan Noal;
Labourit ann douar troet var ar c'hreiste,
Pe d'ar guevred izel. Loskit bete goude
(Mar hoc'h euz parcou all) da vont da zouar koz
Re zell ouz ar c'hoalarn, pe ouz ann hanter noz.
Ann douar ien, izel, a zo mad d'ar prajou;
Ar meneziou huel a zo gouell d'al lannou.
Ar segal en em blij enn douarou huel,
Ar gouiniz a gar gouell douar druz hag izel.

Na guemeromp ket skouer diouz eunn Autrou merour
A gred gouell evidomp anaout hon labour;
A had e Breiz-izel, evel en Normandi,
Ed-du, mel e Sarzao, ha gouiniz e Bubri.
Gouelet a vo ep pell o lezel ar vicher,
Hag o testrei mezuz ha skanv he ialc'h d'ar guer.

Ar vourc'hizienn, avad, dre ijin ha studi,
A hell, gant mizou braz, gouellaat eur vereuri.

Mar sonj d'ehoc'h ober gouell, heuillit anezho.
Mes sonjit mad kent sench ho kirri var eunn dro;
Kent sench hoc'h oll eler, kent sench ho penvijou;
Neb a zench aliez, aliez a ra collou.

Mar en deuz sol ho park, toullit dounn ann anchou;
Mar kavit mein pe bri, divec'hel ho soc'hou;
Neuze ann douar fall, var c'horre na zeu ket,
Hag ar stu, hag ann teil, na-z'int ket d'ar goeled.
Lezit eur vech bennak ho parkou da ziskuiz.
Na lakit ket ivez gouiniz varlerc'h gouiniz;
Segal varlerc'h segal, na daou vloaz lerc'h varlerc'h
Er memez park ed-du, pe lin, pe heiz, pe kerc'h;
Ma na fell d'ehoc'h e berr gouelet ho parc scuizet,
Ho creun oll o voanaat, oll ho poaniou collet,
Senchit lec'h d'hoc'h edou; ho touar ep treutaat
A zougo d'ehoc'h neuze colo hir ha greun mad.

Evel eur brezeliad, ho pet ho penvijou:
Kirri cre da zouguen ar brasa carradou.
Eur souc'h hag eur c'houltr-moan euz ar re lemmeta
Eur c'hoatach oulm pe derv euz ar re galeta;
Eul laz a eiz troatad, toullet gant eunn talar;
Eur c'hillorou houarnet; enn eur guer, eunn alar
A faouto doun ar sol, her rogo penn-da-benn,
Hep na vezo red d'e-hoc'h da bep tro her c'hempenn.
Vit starda ann douar, dalc'hit prest ho rolled.
Vit tarri ar mouted, lemmit dent ann hogued.
Red e vo caout eur varr, eur forc'h, eur gariguel,
Eur biguel hag eur bal, eur c'hrog hag eur rastel.

Na c'hortozit ket re evit pria ho leur,
Na'vit he c'hompeza gant eur c'hrenn, mar guelleur,
Evit na scorno ket goloit hi d'ar goan;
Evit na scarro ket, mac'hit hi c'hoaz d'ann han.
Netait hi da bep coulz, pe e vezo gouelet
Ker glaz evel eur prad, toullet gand al loened.
Aliez al logod ha deuz eul leur toullet,
Savet ho zi eno hag ho zolier carguet.
Ar c'hoz hag ann tousek, ha calz a loened all
A zaotro d'e-hoc'h ho creun ma na fell d'ehoc'h diouall.

Bez'ez euz hag a raz ho greun kent ho hada;
Darn ho drog hag ho gleb, da goenvi ho laka;
Ha ma na zibabont ar gouella euz ann had,
Hind a velo e-berr ho greun holl o voanaat.
Evel-se er bed-ma ann holl draou a falla.
Henvel omp ouz eunn den a veleur o roenvia
Enep da red ar mor; mar arzao var he reon,
Ann dour en eur ziskenn hen taol raktal d'ann traon.

III.

LABOURIOU ANN DISCAR-AMZER HAG AR GOAN.

Red eo brema gouelet da be goulz labourat,
Na penoz'n em guemer evit dastum cost mad.
Na gollit ket amzer goude m'hoc'h eus eostet:
Kentiz ha gouel Mikel, var hoc'h alar krommet,

Arc'harzou enn ho tourn, ar souc'h doun en anchou;
Likit hoc'h ohen braz d'astenn ho c'hamejou.
Mar be troet abred, ann douar vo scanvoc'h;
Seul-vui ma vel ann heol, seul-vui e tougo d'ehoc'h.
Ar zegal, ar gouiniz a dle beza hadet
Kent ma teuio ar goan gant ann amzer calet.
Endra ne d-eo ket c'hoaz re c'hlebet ar parcou,
Ha ma talc'h ar c'hoummoul ar glao dreist hon pennou.
Pa'z eo deuet ar scorn hag ar goan du ha cri,
Al labourer chouket tal ann tan, enn he di,
Gand he bried caret ha gant he vugale
Hep douja ar guernez a vev e levene.
Dirag croaz hor Salver stouet var he zaoulin,
Hen lavar a galoun da noz ha da vintin:
« Hon tad carantezuz a chomm e barz en eê,
« Grit eur zell a druez ouzomp ho pugale,
« Ra vezo benniget hoc'h hano da viken;
« Bepred hen enorimp dre eur vuez gristen.
« Savit ho rouantelez e creiz hor c'halonou;
« C'hui a vo hon roue, ha mestr hon eneou;
« C'hoant hon euz da viret hoc'h oll gourc'hemennou,
« Da zenti er bed-ma, vel ma reer enn envou;
« D'hor c'horf ha d'hon ene roit bevanz bemdez;
« Evel ma pardounomp, pardounit d'e-omp ivez.
« Ar bed, ar c'hig, ann Diaoul a glasc ato hor c'holl;
« Hon diouallit outho epad hor buez oll! »
Stouet var ho daoulin, lodeg enn he beden,
Ar c'hreg, ar vugale a respond holl: *Amen.*

(Aben eis dez eur pennad all.)

Dioc'h ma parlant ar c'hazelennou eus a bep corn a Frans, ne dleer ket gortoz e kerafe an ed er bloa ma. Bez' ez eus er vro, da nebeuta an drederen muioc'h a ed evit so red da gaout ac'han d'an eost. Ne ket ed a vanco-ta er marc'hajou. Ne dleer ket conta e ve ker bras morse an ed divezatoc'h. Guech all, ha zoken n'eus ket pell, e c'helle beza aviziou ker an ed en eur c'harter, ha marc'had mad en enn all; dre ma c'helle an eost beza puill en eun andret ha mancout en eun andret all. Kemense a errue dre-ma voa diæz ha coustus cas ed ha marc'hadourez all eus an eil carter d'eguile. Brema dre an hentchou houarn an ed coulz hag an traou-all zo eas bras ho c'has hag ho digas euz an eil carter d'eguile, ha zoken eus an eil bro, eus an eil Rouantelez d'heben. Brema-ta, gant ma vezo ed eun tu benag, evezo ive ep dale e leac'h all. N'eus mui da gaout aoun rag epr guernez evel so bet guelet avechou; mes ive eur c'harter ne ell mui esperout e verzo ker ker certen traou evel m'en deus bet gret. Gouscoude ma na da ket en ed pris mad, penaus beva? penaus paca? Setu aman eun ali hag am eus guelet roet da dud eur c'harter-all, hag a alfe beza roet ive da dud ar c'harter-ma. An ed so calz re var-c'had, mes ar foen so ker. Hoguen, hag a brajeier ne deus ket er vro-ma ha ne roont netra pe casi netra! prajeier goloet a guinvi, ous pere n'eus ket bet touchet marteze cant vloaz so! prajeier pere n'hio deus bet tam teil na ludu marteze morse prajeien ha ne brijer ket doura, petra benag m'eus dour avoalc'h da lacat varnezo! Bez' ez euz ha n'int nemet meroun..., ha ne gredont ket marteze touch ous ho douar evit he vellat, mes bez' ez eus ive hag a so ho douar dezo, hag a elfe, ma carfent, caout dec carg foen eleac'h n'ho devez ket brema deg briat. Eno ema hirio gouscoude crog al labourer. Ar foen, mar bez guerzet, ha zalc'ho plas an ed pere so varc'hat, ha ma n'her guerzer ket, e vezo mad da vaga loenet pere a verzer ive mad.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dissul. — Sul ar Sexagesim, hanvet hervez ar bed, sul ar Puslard. Hirio e caver en Aviel ar barabolen gaer-se eus an ader, hag a lose he ad da gouneza lod var an hent, lod var ar vein, lod etouez an drez, lod var an douar mad, evit discoez penaus eo dioc'h ma vez disposet calon an den eo e tong frouez enha an ad divin a gomzou Doue.

Dillun 20. — Eus an deiz.

Dimeurs 21. — Ar memor eus a bassion Hor Salver Jesus-Christ. Mad e ve sonjal alies e kement en deus gouzanvet Jesus evidomp. An den en deus cometet a bep seurt pec'hejou, ha Jesus en deus gouzanvet a bep seurt tourmanchou evit ho effaci.

Demerc'her 22. — Cador Sant Per en Antioch. Araog dont da Rom, Sant Per a voa chomet eur pennad amzer er guær-se eleac'h ma voa bet roet da guenta an hano a gristenien d'ar re a heuille lezen Jesus-Christ. *Er Gathedral e rer gouel an tri berad goad.*

Diziou 23. — Sant Per Damien, Escop ha Doctor eus an Iis. Bez' e voe Escop a Osti ha Cardinal, hag e reas, var fin e vuez, an dilez eus an oll henoriou evit en em boursach d'ar maro.

Derguener 24. — Sant Mathias, Abostol, choazet gant an Ebestel all e plas an treitour Judas, en devoue ivez eveldo an heur da brezeg an Aviel ha da scuilla he c'hoad, evit Jesus-Christ.

Dissadorn 25. — Ofis a zevotion eus a Gonception ar Verc'hez gloriuz Vari, *Er Cathedral, Cador Sant Per en Antioch.*

D'ar 4 a vis meurs, Retred brezonec evit ar vozàt e Lesneven, hag evit ar merc'hed e Kemperle.

KELEIER.

An autrou Migeot, bet person e Bai, a so maro en hospital Kemperle. Tud he, barrez coz a so en em renket a vanden da eur servich canet evithan gant ar person nevez. Mad eo caout sonch eus ar veleien o deus labouret

evit silvidiguez an eneou, aliez, siouas ! evezont ancounac'heat kerkent ha ma vezout maro.

An autrou Mauris Monfort, vikel e Lanvau, so hanvet person e Telgruc.

Autrou Prefet ar Morbihan en deus roet he otre da dud parres Plœmeur, da zigueri eur foar hag he devezo leac'h bep bloas d'an meurs varlerc'h ar sul bleuniou.

E Berven, ez eus roet otre gand ar prefet da zelc'her c'huec'h foar nevez er bloas d'ar pevare iaou a viziou guenver, meurs, mae, gouere, guengolo ha du.

Ar guenta foar so bet ar 26 a c'henver diveza, hag a so bet ker caer hag ar foariou all tro var dro, petra benag n'oa ket bet encantet a bell.

Eur gazeten a Alemagn a lavar penaus evit anaout oad eur pen-kezeq hag en deus ouspen eis vloas, n'eus nemet evessat oc'h ar ridou so var he valvennou ; da eis vloas, e sav eur riden, bep bloas goude, e sav eur riden nevez.

An eost he deus doare vad e pep leac'h evit doare. An edou so glaz ha druz. Arabat eo gouscoude fiziout re var an doare vad, rag tromplet e vezer avechou. Mar bez cre an eost an edou a vezo c'hoas marc'had mad. Cals a alfe sonjal da hada lin, canab, beterabez ha traou-all pere o-deus ato ho zalvoudeguez.

An 29 a vis guenver, 4 labourer douar a barrez Kerlouan a ieas, epad an dichal, en eur vaguig da besketa ormel var ar reier eur pennadic dioc'h an aod. Pa gomansas ar mare da zont, ar tarziou a voa fuloret, hag ho baguig a voue treinet gant an houl etrezeg ar mor bras. Credi a rer e tleont beza eat d'ar gouelet, rag abaoue n'eus clevet hano anezo.

An 30 a vis guenver diveza eur diblaset eus an Naonet 200 labourer hag a ia d'an Egipt. Eno emaer o toulla eur c'hân eus an eil mor d'eguile, eus ar mor creiz d'ar mor ruz. Ar c'hân-ze a douller en devezo tremen tregont leo, hag a dle beza toullet ledan ha doun avoalc'h evit ma c'hello al listri brassa, al listri brezel, tremen dreizan. Ar c'hân-ze a verrai cals ho beach d'al listri a ia d'an Indez ha d'ar broiou-all var an tu-ze. Al labour-ze so comanset pell so, mes c'hoant so d'he beur ober ar c'henta'r guella. An 200 labourer-ma so oll Bretonet, hag oll cazi eus ar Finister hag eus ar Morbihan.

Eul labourer douar eus a Veuzec-Conc, hanvet Laurans Cotten, en deus collet daou vap er sizunvezioun-ma dre eun darvout ous pehini ne laker ket avoalc'h a evez var ar mæz. An daou botr-se oajet unan a 17 hag eguile a 11 vloas a voa an tign en ho fenn. Ho zad, goude beza bet evitho o caout meur a louzaouer ha great dezo meur a simillerez, en em gavas e Rosporden gant eur similler, hanvet Guillou Nedelec, pehini en assuras en doa louzou hag a bareje he vugale dindan eiz dez. Mont a reas d'ho louzaoui, ha goude eur simillerez-all benag, e reas, gant eur seurt bleut guen, ha ne vouie ket marteze e unan petra oa, eun doare toas hag a lakeas var ho fenn evel eur galoten. Ep dale e clanvjont, e santent poan stomog, c'hoant rejeti, etc. Al louzaouer o veza nevezet ho c'haloten dezo aben eur pennad, an daou botr ne zalejont ket da vervel ho daou. Anavezet eo bet ac'handevez penaus al louzou gant pehini oa gret an tam toaz-ze laket dezo var ho fenn, a voa *arsenic*, eur poezon eus ar re voassa.

Kemense so eur guentel d'an oll da non pas fiziout e simillerien evelse pere ne ouzont netra, hag a zo peurvuia digoustians. Evit caout eur guennec benag, ne reont fors evit laza an dud sot avoalc'h evit credi dezo. Perag ez eus medicinet er vro, tud pere o deus studiet pell amzer evit deski anaout ar c'hlenvejou hag al louzeier, mar d'ear da fiziant e tud ha ne ouzont ket petra eo al louzou so etre ho daouarn? Red eo lacat evez mad petra da lacât var eur gouli, eun trouc'h ; rag eleac'h m'eo eat ar c'hroc'hen quit, al louzou a laker a guemesc gant ar goad. ha mar deus poezon enha, e laz eun den ker buan ha marteze buanoc'h evit ma ve bet lonket.

Dissul 12 eus ar miz, ez eus bet eur c'hren-douar hag a zo bet santet e Briec hag e Pleyben, vardro c'huec'h heur dious ar mintin. N'em eus great nemet clevet ar c'helou, ha setu perag ne allan lavaret ken var ar poent-se. Diou grenaden a leverer, so bet.

PRIS AN ED.

Kemper. — 11 *C'huevrer.*		Pont'Nabat. — 16 *C'huevrer.*	
Guinis.....	15 lur, 25 c.	Guinis.....	15 lur, 60 c.
Segal.....	9 lur, 19 c.	Segal.....	9 lur, 46 c.
Eiz.....	8 lur, 50 c.	Eiz.....	6 lur, 84 c.
Ed-du.....	9 lur, 79 c.	Ed-du.....	10 lur, 62 c.
Kerc'h.....	7 lur, 15 c.	Kerc'h.....	7 lur, 50 c.
Avalou-douar..	2 lur, 11 c.	Avalou-douar .	2 lur, 97 c.

Montroulez. — *4 C'huevrer.*		Brest. — *6 C'huevrer.*	
Guinis.....	14 lur, 74 c.	Guinis.....	15 lur, 05 c.
Segal.....	« lur, «« c.	Segal.....	» lur, » c.
Eiz.....	8 lur, 50 c.	Eiz.....	7 lur, 11 c.
Ed-du.....	10 lur, 17 c.	Ed-du.....	10 lur, 95 c.
Kerc'h.....	6 lur, 67 c.	Kerc'h.....	7 lur, 36 c.
Avalou-douar..	3 lur, 50 c.	Avalou-douar..	3 lur, 85 c.

Ar pris merket-ama eo ar pris creiz, da lavaret eo, ne deo nag an huela, nag an izela, hag ar muzul eo an hectolitr, pe ar boezel.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. DE KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

Dessadorn 25 C'huevrer 1865. N° 4. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA;

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Monvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, epken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun libr er, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 25 C'huevrer 1865.

Bezomp hepret Bretonnet

Pell a ioa her gouiemp: bez' e zeus, var an douar, sperejou troet var an tu a enep. Mes o lenn ar pez a scriv laou pe dri Barizian en ho c'hazetennou bras diyar-ben hor c'hazeten vian-ni, on divije en desket; ha n'hon divizo ket bet anavezet kemense diaraoc. Ober a reont goab eus ar brezonnec; ha perac? Abalamour m'eo re goz, emezo, ha ma ne deo nemet eur Saosmeg a viro ouzomp deski ar gallec. Mes ma na dal netra eul langach cos, perac ho unan o deus eta studiet al latin hag ar gregach? Ar re-ma, daoust dezo da veza iaouancoc'h evit ar brezonnec, n'int ket, a dra sur, iaouanc, iaouanc. Perac ne griont ket arao var ar re a ia d'ar broiou pella, evit clasc eur rouden benac eus a langachou cossoc'h c'hoas eguet ar gregach hag al latin t Perac a kemeront arc'hant evit kement-se, hi hag o c'hamaladet, pa blij gant ar c'houarpamant rei dezo? — Ia, ar brezonnec zo coz; mes ato bete vrema hon doa clevet oa mad enori ar gozni. Hon tadou er c'houmze brema e zeus marteze ouspen pemp mil bloas. Hoguen a dlet eo ober faë var hon tadou hag ar pez hon deus recevet digantho. Beza euz bet eur bobl hag a laze he dnd coz, var zigarez miret outho da c'houzaon poaniou ar gozni, ha c'hoant a ve e raffemp-ni kement all, da viana d'al langach? Nan, nan, fallout a ra deomp beza ato Bretonnet. — Ar brezonnec a zo eur saozmec, a lavarer c'hoas; forz a zo : ne ket, heb mar, ker saosmec hag al langach saoz e-unan? Perac eta dont d'he gondaoni; pa na gondaonit ket an nep a deu da goms pe da scriva e saos?

Peb langach a vez kemeret evit eur saosmec gant an nep n'er goar ket. Mes evidomp-ni a respontfe ive d'ar re a deuffe d'hor goapaat, evel ma respountas eun deiz eur Breizad da eur gall : ma na ouzoc'h nemet gallec fall, n'oc'h eus ket a leac'h da ober lae var an hini a c'hoar brezonnec mad. — Ar brezonnec a viro ouzoc'h da zeski ar gallec, emezo adarre. Ra ve guir kementse ma tleffe hema lamet diganeoc'h ho feiz! Mes her gouzout a reomp, ne ket diessoc'h deski langach Frans, abalamour ma c'hoezeur hini Breiz-Izel. Evel ne ket diessoc'h caret ar Franc abalamour ma careur Breiz-Izel Ne zisprijomp netra a guement a deu deomp a vio c'hall, nemet ar pez hon lacaffe da goll, hon religion. Ne zisprijomp ket eta ar gallec, evidomp da scriva e brezonnec. Hoguen cassonnt hon eus ouz al levriou hag ar c'hazetennou a brezec dizent ous an deveriou a gristen. A setu perac d'ho zro ar re a scriv er re-ma a gaf abec ennomp-ni ivez. Truez o deus, var ho meno, ous ar re a gondaonomp da lenn ranerez beleien ha da joum ato e creis tenvalijen an noz du. Hoguen ar pez a c'halvont ranerez ne deo nemet doctrin Jesus-Christ hon deus c'hoant da rei deoc'h da anaout guell oc'h guell, a c'hoant da zifen a enep he enebourien. Ar pez a c'halvont noz du, ne d'eo nemet sclerigen ar feiz a bar dirag ho taoulagad. Ne m'eus ket clevet diana, eve hirroc'h, tenvalloc'h an noz e Breiz-Izel eguet e Paris : an heaul a zao ker skedus a zioc'h ar penn, an oabl a zo ker glas. Mes ouspen an heaul a bar e creiz an env, eun heaul all a bar e speret peb Breiziad hag an heaul-se eo ar feiz.

Ar gaouen a deu eus e guezen gleus, pa vez an heaul o para, a gaf dizi e vez noz; an dud difeis a deu er broiou ma par ar feiz a lavar ivez : ama eo nos tenval. Mes mar ho deus truez ous habitantet ar broiou-ze, leveromp dezo derc'hel o zruez evitho o-unan. Selaouit var guement-se comzou an Autrou Graveran, Escop a Guemper : « Breizadet, emezan, dreist oll, evessait mad petra dalvezit ha na rit ket a fae varnoc'h oc'h unan. Prizit mad oc'h, hano a gristen : hano all var an douar ne de ker bras, hano all na ro eveld'han esperans evit an Env. An diveza eus ar guir gristenien, a zo huelloc'h eguet ar galloudussa hag ar pinvidica etouez he

binvidiguez hag he blijadurou, ma ne deo cristen. Prijit an hano a Vreiziad. An nep a zoug an hano-ze evel meo dleet a zalc'h ato stard d'he greden ha d'he zever. — Poblou all o devezo marteze braoc'h guiscamanchou, ha mouez flourroc'h, mez petra ra-ze mar oc'h eus muioc'h a feiz hag a garantez evit ho tone? Izoum oc'h eus a levereur da veza calveziet ha kempennet, ia gant na deuoc'h ket evel eun tam coat re danaveat da goll ho nerz, me fell dign lavaret ho religion. Cetu rag petra hon eus aoun. Cetu perac ho cuelomp gant plijadur, o telc'her d'ho kiziou coz, d'ho cuiscamanchou coz ha d'ho langach coz. Mar coumzomp evelen, e comzomp dreist oll evel Eskob, abalamour m'on deus guelet ha mon deus comprenet mad, petra dal al langach da viret ar greden, ar guiziou hag ar guiscamanchou da viret ar vertuziou. (*Mandamvnt ar C'horais 1846.*)

HISTOR ZANTEL.

TREDE PENNAD.

Dizentidiguez Adam hag Heva.

(Ann droug-elez a oa eta goariziuz o velout eurusted Adam hag Eva er Baradoz a blijadurez; unan anezho a guemeraz furm ar serpant, ar furra euz a holl anevaled ann douar, hag a zeuaz da dempti hor mamm guenta evel-henn) « Lavarout a reaz d'ar vaouez : perag en deuz Doue gourc'hemennet d'ehoc'h na zebrjac'h ket euz a holl frouez ar Baradoz?

Ar vaouez a respontaz d'ezhan : Dibri a reomp euz frouez ar guez a zo er Baradoz. Mes evit frouez ar vezen-hont pehini a zo e creiz ar Baradoz, Doue en deuz gourc'hemennet d'comp na zebrjemp ket anezho; na doujchemp ket zoken out-ho, gant aoun na varvjemp.

Hoguen ar serpant a respontaz d'ar vaouez : Nann, nann, n'e varfôt ket; mes Doue a oar penaoz kerkent ha ma ho pezo debret euz ar frouez-se, ho taoulagad o zigoro, hag e viot evel doueou, oc'h anaout ar mad hag ann drouk,

Ar vaouez eta o sellout, a gavaz e vije mad frouez ar vezen-ze da zibri, e oa hrao da velet, hag hetuz d'al lagad; hag a guemeraz diout-ho, a zebraz, hag a guennigaz d'he fried, pehini a zebraz evel-d-hi.

Hag ho daoulagad a zigoraz d'ezho ho daou; hag o veza gouezet e oant en noaz, e skoulmjont deliou figuez da ober bep a c'houriz d'ho diougroazel.

Hag o veza clevet mouez ann Autrou Doue o vale er Baradoz, d'ar mare ma sav eun ezenik fresk goude kresteiz, Adam hag he bried en em guzaz a zirag ann Autrou Doue, etouez guez ar Baradoz.

Hag ann Autrou Doue a c'halvaz Adam, hag a lavaraz d'ezhan : E peleac'h em' oud-te? — Adam a respontaz : Klevet am euz ho mouez ebarz er Baradoz, hag am euz bet aoun, dre ma oann en noaz, hag am euz en em guzet.

Piou, eme Zoue, en deuz great d'id gouzout e oaz en noaz nemet debret az pe euz ar frouez em boa difennet ouz-id dibri diout-han?

Hag Adam a lavaraz : Ar vaouez hoc'h euz roet d'in da eil, e deuz kenniguet d'in diouc'h frouez ar vezenze hag em euz debret.

Hag ann Autrou Doue a lavaraz d'ar vaouez : Perag hoc'h eus-hu great kement-se? Hi a respontaz : Ar serpant en deuz ma zouellet, hag em euz debret.

Hag ann Autrou Doue a lavaras d'ar serpant : Abalamour ma ec'h euz great ann dra-ze, milliguet oud etouez holl anevaled ann douar. Enn em stleja a ri var da gof, ha douar a zebri bemde-c'houlou epad da vuez. Cassoni a likiinn etre ar vaouez ha te, etre da vouenn hag e lignez : hi a flastro d'id da benn, ha te glasho he flemma enn he seul-troad. (Comzou misteriuz pere a zigas ann esperanz e kalonou hon tud kenta; eur Zalver a zo diouganet d'ezho. Ar vaouez-se pehini a dlie fiastra he benn d'ann dragon infernal, eo ar Verc'hez Vari, mamm da Jesus-Christ. An droug-spered a glasco ez vean he flemma en he zeul-troad, ne gouezo biken dindan he veli, pec'hed ebed na vezo cavet ennhi. Hag he map a beur-achuo da ziscar rouantelez Satan, o sevel en he leac'h rouantelez Doue).

Doue a lavaraz ive d'ar vaouez : Ho melkonia a rinn dre galz a ankeniou epad va viot douguerez; ha gouiloudi a reot e creiz ar boan; bez' e viot dindan mestrouniez ho pried ha heli en devezo var-n-hoc'h.

Mes da Adam e lavaraz : Abalamour ma hoc'h euz selaouet mouez ho pried, ha ma hoc'h euz debret euz ar frouez em boa difennet ouz-hoc'h dibri diout-han, ann douar a vezo milliguet dre'n abek d'ehoc'h. Dre fors labour e tennot anezhan, bemdez epad ho puez, peadra da veva. Dougnen a rai d'ehoc'h spern ha drez, hag en em vaga a reot euz he c'heot. Dibri a reot ho para dre ar c'houezen euz ho tal, ken na zistroot enn douar a behini oc'h bet tennet, rac ne d-oc'h nemet poultr, ha distrei a reot e poultr. »

(Ar varn douguet enep Adam ha Heva hag enep ho bugale, a zo anavezet aoalc'h. Bemdez e tougomp ar bouez anezhi. Ne deuomp er bed-ma nemet e creiz ar boan; na pet gueach na roomp-ni ket ar maro d'ar vamm baour a ro d'comp ar vuez! Hag ann daelou a skuillomp o tont couls lavaret euz a gof hor mamm, na chanint da redec, ken na vezimp sebeliet e caloun eur vamm all, pehini eo ann douar. Rac, goude beza bet trubuillet epad eun nebeut amzer dre ann drougou en deuz tennet var-n-omp ar pec'hed originel, dre ann divouisieguez, ar pleg fall d'ann droug, ha miseriou ar vuez-ma, e varvimp. Hag ar maro-ze, ken maro ar c'horf ken maro ann ene pehini eo ar c'holl a Zoue, a vije bet evit eur biken, paneved eo deut map Doue da rapari pec'hed Adam. Brema, a drugare Doue, hor c'horvou na choumint ket enn douar da virviken, sevel a raint euz ho besiou da fin ar bed, evel ma'z eo savet Jesus-Christ euz he hini; hag hon eneou, dispartiet dious hor c'horf a hell brema guelet Doue dioc'h-

tu. Ar Cherubin a oa o tiouall dor ar Baradoz, gant eur c'hleze a dan, a zo tec'het kuit divar hent croaz hon Zalver hag ar Baradoz a zo brema digor da bep den a volontez vad).

Adam a c'halvaz he c'hreg euz ann hano a Heva, dre ma tlie beza mamm da guement den en divije ar vuez.

Ann Autrou Doue a reaz ivez da Adam ha d'he c'hreg dillad crec'hin, hag ho guiskaz gant ho. Hag a lavaraz : Chetu Adam deuet da veza evel unan ac-hanomp-ni oc'h anaout ar mad hag ann droug; brema' ta diouallomp ne asterfe he zorn da guemerout ivez euz ar vezen a vuez, ha ne zepre euz he frouez, ha ne veffe da viken. Neuze an Autrou Doue hel lekeaz er meaz euz ar Baradoz a blijadurez, evit labourat ann douar a behini e oa tennet. Cass a reaz Adam er meaz, ha lakaat a reaz dirag ar Baradoz a blijadurez eur Cherubin, gant eur c'hleze a dan bepred o trei, da ziouall ann hent a gass d'ar vezen a vuez.

KAN.

Ton : *Lolvist ann izelved. 55.*

Unan euz ar sperejou-ze
Taolet enn ifern gant Doue,
A guemeraz furm ar serpant
Evit coll hon tud diskiant.

Cavout a ra Eva hor mamm,
Ez jardin, re bell dioue'h Adam,
Re dost, siouas! d'ar voall vezen,
Hag e comz out-hi evel-henn :

« Na perag tra, livirit d'in.
Ne zebrit ket frouez ar jardin?
— Frouez ar jardin? Ni zebr out-ho,
Nemet unan, a ro'r maro.

— Ar maro! petra livirit?
Frouez ken livrin, ker ruz, sellit;
Henvel ho crai ouz Doue a-vad,
O c'houzout an droug hag ar mad. »

Ar gueaz! dibri a ra eun tamm,
O cass eguile da Adam,
Pini, dre garantez out-hi,
Na hellaz ket he refuzi.

Er c'hiz-se eo deut ar pec'hed
Euz ann ifern ebarz er bed;
Ha gant-han e teu ar maro,
Al labour tenn, ar boan c'haro.

Neuze Doue a villigaz
Ar serpant, hag a zisclerias
E vije he benn eun devez
Flastret dindan troad ar vaouez.

Kement-se a oa eur c'helou
Euz a Vap Mari, hon Atrou,
Pini a zeuje da ziscar
Gallout Satan var an douar.

Guisket gant he zillad krec'hin,
Adam a guita ar jardin,
Taolet, siouas! enn eur vro all,
Da veva diouc'h c'houezen he dal.

BUEZ

An Autrou MIKEAL NOBLETS, *Beleg missioner.*

(PEVARE PENNAT.)

Euz a Landerne an Aotrou Noblets a ieaz da Guemper er bloaz 1614, hag an Aotrou'n Escop ac'hano a roaz d'ezan eün ar c'halloud da rei missionou dre he oll Escopti. Epad tri bloaz ma choumaz e Kemper, e prezegaz bep sul ha bep gouel enn iliz Sant Vaze, hag e poanniaz ispisial da zeski ho c'hatekismou d'ar vugale euz a guear, a zastume e chapel Sant Primel hag e chapel ar Vadalen. Gounit a rea ho c'halonou dre he zousder carantezuz ha dre ar pezig a roe d'ezo, daoust pe guen dister ma vije. Evel-se ive ar vugaligou er c'hare e-guiz ho zad hag hen heulie e peb lec'h, hag ar beleg santel euz he gostez n'en doa ket nebeutoc'h e deneredigueż evit-ho. Mes evit an dud a stog euz a Guemper, ma teuaz a-benn da c'hounit unanig benag enn ho zouez, an darn vuia anezo gouscoude her c'hemeraz evit eur rimer ha ne rejont van evid he glevet.

An Aotrou Noblets a ieaz goude-ze da rei eur mission enn eur guerig vian, hanvet ar Faou. Mes endra m'edo ar bobl ac'hano guir vella gant he retret, e rancaz mont da Gueroudern da velet he vamm evit ar vech diveza. Nebeut a-ziaraog en doa ive collet he dad. Gouscoude ne zaleaz ket e Plouguerne, hag e tistroaz e berr-amzer d'ar mission enn doa digoret er Faou.

Ac'hano ez eaz rag-eün da Gonc-Kerne, a zo eur porz-mor, hag a ioa enn amzer-ze zoken eur guearvrezel. Erruout a reaz eno entre ma-edot o cana ar gousperou. Pignat a reaz rag-tal er gador; mes evel he zarmoun a ioa var eun dra hag a ouient mad an dud-ze, var ho meno, ne joumaz coulz lavaret cristen d'he zelaou. Goap a reant euz ar Missiouner santel dre ma felle d'ezan, a lavarent, deski d'ezo ho *Fater*, hag hi oc'h her gouzout a-zianeor, adaleg ho bugaleach. Rag-se he gomsiou a oue collet evid an darn vuia euz ar bobl-ze.

Gouscoude an Aotrou Noblets a oue digollet euz an nebeud a vad a reaz e Konc-Kerne, dre an hini a reaz e Pont-Abad. Gounid a reas eno eun niver braz a eneou da Zoue, hag enn ho zouez eun tiad tudchentil. Ha setu ar pez a roaz leac'h da guemend-ma. Ar beleg santel en doa izomm paper, hag e c'houlenaz oc'h eur c'hreg a dron, en em gavaz gant-han dre jans, e pe leac'h ez oa paper o verza. An Itroun-ma braz gant-hi he glevet, ne brijaz ket respount anezan; mes souden e teuaz keuz d'izi euz ar pez e doa great, hag he fried, eun den hag a ioa leun a garantez e kenver ar beorien hag

a zoujans evid an dud a iliz, a reaz clasc ar beleg santel, ha cas d'ezan eur pez arc'hant, oc'h he bedi da c'houlen ato digant-han kemend en divije izomm. An den-doue a resevaz an aluzen dre eur spered a humilite, hag an aluzen-ze a roaz d'ezan an dro da ober d'he vadouberour eun aluzen gaerroc'h c'hoaz. Mont a eure d'he di, hag e comsaz ker brao ha ken deread, ma c'hounezaz calonou kement a ioa eno, ha m'ho dougaz oll hag ispisial eur c'hoar d'an dijentilze da heul ar c'huzuliou santella euz al lezen gristen.

An Aotrou Noblets a ieaz goude-ze da C'hoaien (Audiern) eleac'h n'en doue ket mui a jans egued e Konc-Kerne. An dud ac'hano, touellet gaud ho marc'hadoureziou ha tregasou an douar, ne brichont ket zoken choum d'he zelaou; mes paca ker a rejont an dispri-jans-ze o doa great euz a gomsiou Doue. Rag ar c'hollou ma'z oant bet gourdrouzet anezo gand an den santel enn he guenta sarmoun, a zeuaz dizale da zeski d'ezo pe guen nebeud a zo da gounta var madou an douar. An tri fars vad euz ho listri hag euz ho marc'hadourez a joumaz e goeled ar mor.

Ar Missiouner carantezuz-ma, o credi en divije mui a jans e touez ar goueriadet eguet n'en doa bet e touez keriz, a zonjaz neuze mont da rei missionou er paresiou var ar meaz. Mes sempl ha clanvidig evel ma oa, e oue ret d'ezan prena eur marc'h evid he zouguen, pa na vije ket e stad da vale, hag eun all ouz-penn evid douguen he daolennou, he baperou hag he draou all. Gouscoude an dro guenta m'en em zervichaz euz he guezeg, e cavaz var he hend couerieoted keiz o vont da Guemper gand peb a zamm pesked var ho choug, ha daoubleguet dindan ho beac'h. Dre druez out-ho, e reaz d'ezo en em zervichout euz he guezeg; mes kerkent hag an noz var lerc'h, unan anezo a oue lazet gand ar bleiz, hag eguile a joumaz da vervel enn eun toull-laguen. Ar gueiziz-ma, boaz da veza bourrevet gand an dudchentilou, o doa aoun braz na vijent ket c'hoaz quit o paea iac'h zoken an daou loen-ma d'ho mestr; mes hi a oue souezet meurbed, pa veljont anezan, eleac'h en em lacaat e droug, o tont c'hoaz da vousc'hoarzin o clevet ar pez a ioa c'hoarvezet, hag o c'houlenn digant-ho evit oll baeamant, ma vijent aketuz da zont da zelaou he gomsiou.

Hag evit ac'hano, an dud keiz-ze divar ar meaz o doa izom braz e teuje pelloc'h unan bennag d'ho zenna euz an dallentez ma vevent enn-hi. Bez' o doa eleal falz-kredennou ha goall gustumou eleiz. Evel-se ar graguez, eur c'halz anezo, p'o deveze ho friejou pe ho bugale var vor, a zeue da scuba ar chapel dosta d'ho c'hear ha da deleur ar scubien enn ear, o credi dre eno kaout d'ezo eun avel vad da zistrei. Re all en em guemere oc'h imachou ar zent, ho gourdrouz a reant d'ho c'hanna, ha liez a vech zoken e teuent d'ho foeta ha d'ho zeurel enn dour, pa na zigasent ket iac'h ha rag ceun d'ar gucar ann dud a garient. Hinniennou a lakea eun trebez pe eur gountel gamm enn ho farkeier evid miret na raje ar bleizi droug ebed d'ho jatal pa vezent dianket. Meur a hini all a veze aketuz braz, pa varve unan bennag, da deleur primm er meaz kement banne dour a vije enn ti, gand aoun ha deuche ene an hini maro, d'en em veuzi enn dour-ze. Darn all a lakea mein enn dro d'an tantesiou a veze great derc'hent gouelliou Sant Iann ha Sant Per evid ma elje an anaoun dont di da doma enn ho caz. E meur a garter e lezet ar baotred hag ar baotrezet iaouanc da dremenn eul lodenn vraz euz an noz o tansal er chapelou, o credi c'hoaz dre eno enori calz ar Zent. Daoulina a reant dirag al loar nevez hag e lavarent ar *Bater* enn he enor. E lec'hchennou d'an deiz kenta euz ar bloaz e taolet er feunteuniou ken aliez a damm bara amannennet hag a zen a veze enn eun tieguez, ha dioc'h ar fesoun ma talc'hent va c'horre an dour, e credent anaout ar re a dlie mervel er bloaz-ze. Credi a reant c'hoaz ar gueiz, evel ma oa Doue enn doa great an ed guenn, oa an diaoul enn doa great an ed du, hag evid gounit graz vad ar spered-ze a denvalijen, e taolent dournadou euz ar greun-ze var ar c'hleusiou a ioa enn dro d'ho farkeier. Hogen an traou-ze tout nag ar re-all hevel out-ho, ne oant ket traou eaz da zisc'hrisienna euz a sperejou an dud-ze touellet meurbed enn ho falz-kreden. Gouscoude ar Missiouer santel a zeuaz abenn a guement-se dre sicour an Aotrou Doue hag hini Sant Caourintin m'en em erbedaz out-han; hag e berr amzer en doue an eur da velet Doue o ren eleac'h ma rene a ziaraog an droug-spered hep-ken.

Abeu gis dez eur pennad all.)

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU

(4e Pennat.)

Setu ama petra lavar c'hoas ar goaper :

Ar Religion zo mad evit ar merc'het.

Bremaik ne oa mad evit den, breman e c'hansavit eo mad evit ar merc'het; Doue ra vezo meulet, eur gamet ho peus gret e trezek ar virionez.

Ia ar religion zo mad evit ar merc'het, mes perac, mar plij ne ve ket mad evit ar voazet?

Evidomme a gaf d'hin ar voazet ho deus kement a izom a religion evel ar merc'het. Guelit ho c'hunan :

Ar voazét kercouls hag ar merc'het, a zo douguet d'an droug, o deus techou fall da drec'hi; ar voazet kercouls hag ar merc'het, ho deus deveriou da ober e kever Doue, e kever ho nesa, en ho c'hever ho-unan. Ar voazet kercouls hag ar merc'het a dle anaout Doue, he garet, miret he c'hourc'hemennou, savetei ho ene, gounit ar barados ha tec'het deus an ifern.

Hoguen, ar rellgion hag ar religion ebken a hell rei dan den ners da dec'het deus an droug, da drec'hi he galon fallacr; ar religion hag ar religion ebken

ha hell rei d'an den ners da ober he zeveriou e kever Doue, e kever he nesa, en he guever he hunan; ar religion, hag ar religion ebken, ha hell rei d'an den ners da viret gourc'hemennou Doue, da c'hounit ar barados ha da bellaat deus an ifern.

Ar religion cta a zo kercouls evit ar voazet evel evit ar merc'het.

Caeroc'h a lavarin : Guelloc'h eo evit ar voazet eguet evit ar merc'het, muyoc'h a izom o deus ar voazet anez li evit ar merchet.

Ar vaouez a dremen an darn vuya deus he buez er guer, etouez e c'herent, he mignonet, he amezeyen, elleac'h ar goaz a rank mont d'ar foariou, marc'hajou, da zoudard, da vartolot, da lavaret eo e vel aliesoc'h squeriou fall, e cleo aliesoc'h comzou fall, e c'hen em gav aliessoc'h e leachchou fall, gant tud fall, tud a zizurz tud difeiz; da lavaret eo e cav aliessoc'h he du d'ober an droug, ez eo esoc'h d'ez'han ober an droug evit d'ar vaouez; evit derc'hel var an hent mad e zeo ret dezhan ive eta caout mui a ners. Da lavaret eo mui a religion; hag evit lavaret ar virionez penn da benn, etouez ar voazet, ar re ho deus nebeut a religiou, ar re ne fell ket dez'ho caout tam, ar re ze eo o deus ar muya ezom.

Ha coulscoude, pa zeller ous ar pes a dremen, dreist oll er c'heriou, e ve lavaret e gouirionez, ne ve mad ar religion nemet evit ar merc'het; ar merc'het eo a veler muya en Ilizou, ous an doll zantel, er gador goez : int eo a veler ive, credabl, muya er barados.

VI.

Ar goapaer nec'het a lavar erfin : *Avoallac'h eo beza den honest, hounnez eo ar guella deus an holl religionou.*

Ia, evit miret da veza crouguet, mes evit mont d'ar barados; nann; ia evit plijout d'han dud, mes evit plijout da zoue, nann.

Avoallac'h eo beza d'hen honest, eme c'houi; mæs, petra eo eun den honest?

Setu aze eun den yaouank; ne silaou na tad na mamm; redet a ra deus an eil pardon d'eguile; deus an eil foar d'he ben; ne deu eus he c'hinou, nemet malloziou ha comzou mezus; tremen a ra an deiz o c'heva, hag an noz o c'hoari; goulennit diganta ac en zo eun den honest; ia, a lavaro deoc'h; ha piou bennac a lavaro nann, me velo.

Setu aze eur marc'hadour hag a verz marc'hadourez fall evit hini mad, eur mevel ha ne ra nemet laërez an amzer pa na ve ket he vestr gant'han; goulennit digantho ac an dra ze a vir outo da veza tud honest, hag e cleffot.

Setu a ze eun ozac'h hag a ves mezo bep foar ha bep marc'hat, bep sul, ha bep gouel, hag a gann he c'hreg hag he vugale, goude beza dispignet ho feadra, o carga he gorf; eur galon arc'hant a ne zonj nemet destum, a les he vugale en noaz hag ar paour da zua gant an naon e kichen toull he zor; it da lavaret dez'ho n'int ket tud honest.

Da lavaret eo, ervez cals a dud, eun den fall, eul laër, eur mesvier, eun usurier, eun den a voal zispign a zo tud honest; da lavaret eo, eun den ha n'en deus na lac'het na laeret var an henchou-bras, ervez cals a dud, zo eun den honest; hag evel ma zeo avoallac'h a livirit, beza d'en honest evit plijout da zoue ha mont d'ar barados; kemend hini na virit ket ar galeou pe ar gorden, a hell mont dispount dirag Doue ha lavaret da Sant Pêr : digor din dor ar barados. Pebes religion eo religion an den honest! ha lavaret c'hoas eo ounnez eo ar guella deus an holl religionou, eur religion hag a ro conje d'ober pep tra nemet da laërez var an henchou ha da lac'ha.

Lavaret pep'hini ar pez a garo, eme c'houi, mes evidomme eun den honest zo eun den hag a ra he holl zeveriou e kever e vro, e kever he vugale, he bried, he vignonet, he amezeyen; un den hag a zo eun tad mad, eur pried, eun amezek, eur mignon mad, eun den en eur guer hag a bella deus an droug hag a ra ar mad.

Mes, e pelleac'h, me her goulen diganeoc'h eman an den, hag a rai an traou ze holl eb religion? ne ket ganet c'hoaz; claskit anez'han dre bevar c'horn ar bed, n'her c'havot ket.

An den-ze, neus forz piou eo en deus techou fall; an holl o deus; douguet eo d'han orgouil, d'ar pec'het mezus, d'an droug-prezeguerez, d'all leoudouet; en em gaout a ra eur vech bennac, c'hoant am beffe da lavaret bemdez, e tu hag e leac'h da en em ici d'an tec'hou fall-ze, hoguen petra viro ount'han? Doujanz Doue? mes ne anavez Doue ebet, pa ze gouir n'hen deus tamm religion. An aon rac an archerien? Mes an archerien, daoust ma ze lemm ha bras ho daoulagat ne velont ket ar pes a dremen e goelet ar speret hag e goelet ar galon, ne velont ket zoken varnet pell kement tra fall a c'hoarve etouez an dud, ha neuze, e gouirionez, an aon rac an archerien zo eur religion druillec, ne ket ounnez eo peur vuya religion an dud honest.

Nann, nann, ar religion, hag ar religion ebken a ro ners a enep an techou fall, a laca an den d'ober ar mad ha da dec'het deus an droug, hag eb ar religion den na hell bea ato eun tad mad, eur pried, eur mignon, eun amezec mad, ar re o deus religion ho deus mil boan o veza; ha piou bennac a lavar e ra an traou-ze oll eb religion zo eur gaouyad.

Mes, lacomp e ve cavet unan bennac, meur a hini mar carit, hag a raffe eb religion ebet he zeveriou e kever he vro, e kever he nesa, en he guever he unan, hag a ve e gouirionez eun den honest evel a lavarer; kement-ze ne ket avoallac'h : beza zeuz eun Doue en ee; an Doue-ze en deus hor c'hrouet oll, digant'han eo hon deus bet kement tra hon deus, en eo hon dalc'h var an douar; an Doue-ze a c'houlen digant pep hini ma c'hanavezo anez'han evit he grouer,

he otrou, e vadoberour ha ma sento oc'h he lezennou; ha piou bennac n'her gra ket a zo eur c'hrouadur dizanaoudec ha dizent.

Mes eur c'hrouadur dizanaoudec ha dizent, hag en zo eur c'hrouadur mad, eur c'hrouadur direbech? Nann, hoguen c'houi holl tud honest eb religion a zo cronadurien dizanaoudec ha dizent : Doue eo ho Tad; en eo en deus roet deoc'h ar vuez, ar speret, ar yec'het ha kement ho c'heuz; evidoc'h, evit ho mad, evit ho plijadur eo en deus crouet ar bed man; desket en deus deoc'h he hano, he lezen, prenet en deus ac'hanoc'h; eur gurunen gaer en deus evidoc'h er barados; rei a ra bemdez he vennos deoc'h, ancounac'hat a ra an droug hag ar boan a rit d'ez'han; ho caret, ho cortoz a ra.

Ha c'houi, petra rit d'ezhan? Penos e trugarecait anez'han? Ne dit morse d'he ilis, ne zaoulinit morse diraz'han, ne lavarit morse na *pater* na *noster*, ne rit nemet ober goab deus he lezen, deus ar re a gred d'he gomzou, hag a zent ous he c'hourc'hemennou, elleac'h cana he veuleudiou e canit mallos var he hano. Den dizanaoudec ha dizent ha c'hoas e lavarit : me a ra va holl deveriou; ne rit ket zoken ho teveriou kenta, ho teveriou e kever Doue; nann, nann, lavarit ar virionez : n'ho peus ket a galon avoallac'h evit beza christen, ha setu eno perac e lavarit eo avoallac'h beza den honest.

Evit mont d'ar barados eta ne ket avoallac'h beza den honest, red eo c'hoas beza den a religion.

POTRED AR ZABBAT.

An hini en deus great ar vers-ma na grede ket mui eguedomp-ni e Potret ar Zabbat; mes credi a rea n'oa fosoun guelloc'h d'en em deleur etre skilfou an droug-speret, eguet redet d'an dansou direol, charneal a touet Doue. Setu petra en deus bet c'hoant da ziskuez deomp, a netra ken. Ne dit ket eta da grena muioc'h o sounjal e tro Morgan, mes diouallit da leskeur droug pedennou eveldan, a da veza re douellet gant an dansou evel e gamarad Alan.

An noz a zo tenval, glo ac avel a ra!
En han' Doue, Morgan, n'a ket en hent brema!
— A pa raffe luc'het, gurun, avel a glo,
Sell! troet e em penn; d'ar guear me a ielo!
— Troet e en da benn! ma, Morgan guez, diouall;
Diouall, a laran d'id, pe e tapi da fall!
— Na digant piou, m'ar plij? ke, ma c'homper Iouen,
Ne d'he ket gane-me, e did c'hoari n'azen.
Neus diaoul en ifern, na teus var an douar,
A alfe ober aoun da Vorgan Kergounnar!
— Guir e, eur potr rend out! hag Escopti Treguer
N'en d'eus ket marteze eur startoc'h gourenner:
N'eus forz! Polic a ro meur a lamm chouk a benn
Da dud a zo guiriec coulz a te da c'houren:
Na c'heuz ket ankouet tro Alan ar glaouaer?
— Unan all adarre! tanfoeltr! pebeuz taul caer.
Klaoustre, ma vez beuet o couea en eul lenn,
Arog erruoud er guear, vefe ien da zouben:
Ac'hanta! setu eno penn da benn tro Alan,
An de all, o tizrei d'euz eured Kerallan,
En em gavaz trenket, hag evel eur potr fin,
E lounkas re a zour evit trempa e vin.
Piou alfe e damall? mes, daonet vin, afad,
N'en euz netra eno da ober aoun da eur c'had!
— Nan, Morgan, ma vefe evel ma lavarez;
Mes o liva gueier oud adarre potr kez.
Mar dlie, var da veno, beuet Alan el lenn,
En dije bet eun den kelou deuz e groc'hen:
Perac-ta caer zo klasc, n'en c'hayer a nep tu,
Mui eguet ma vefe deut corf hag ene, ludu?
N'euz mar cbet, red e, pa joum keit dianket,
An diaoul he unan en deffe he zamet!
Ne két me en lavar, mes goulen deuz Job koz
Ma n'en deus ket klevet var dro an anter noz,
An de memez ma tle beza tapet e fall,
E kenver ar c'hoad bras, mouez Alan o iudal?
Goulen c'hoaz digantan, ma n'en deus ket clevet,
Dre ma pelle ar vouez, evel skrijou loenet,
Harz men-hir ar c'hroaz-hent, a unan o crial:
« Unan all adarre daonet evit dansal! »
N'er c'hredi ket me oar vad? re galet he da benn,
Vit ma c'halfez credi pez a gred peb christen:
Mes n'oud ket evit nac'h anez eur gaou marvel,
E voa eun dra benac, en noz-ze, en avel?
— Sell ta, na vouienn ket! mes neuz forz petra voa,
Ar pez a zo bet neuze, ma ket da zont brema;
Hag e veffe, guell e gouren gant diaoulou,
Eguet na ve selaou eur piler he c'hinou
Gant ureou grac'bet. Rak-ze ta, ken-a-vo!
Ma kavan tress Polic, me en diarbenno!
M'ar teu re dost dimme, pe me vo daonet, sell!
Setu ama eur penn-baz a grenno e guerniell.
Ken-a-vo!
— .... Eur vouez all a griaz: ken-a-vo!
Ne voa ket mouez louen, nag hini nep den beo,
Mes mouez eun dra benag a voa heuzus, iskiss,
Evel mouez an ankou pan devo naoun e breis.
Kement ma c'hoarveaz da noz meurs an Enet,
Et da vollarjea da di e vignounet,
Morgan a zistroe gant e gomper Iouen,
Pa c'hez en ti gant-han da dana e biben.
Vit han na voa ket meo na zoken badaouet,
N'en doa ket collet c'hoaz ar guin en doa evet.
Mes ar pez a rente aonek e gamarad,
Ne voa ket balamour m'en dije re gorvad:
Nan, goud a re penoz gant calz muioc'h ouspenn,
Morgan a zibradche e garr d'eus ar vouillen.
Mes allaz! na voa ket a na vije morse,
Eun diaoul evel than evit touet Doue!
Bep cammet a reje, n'a voa d'eus e c'hinou
nemet tan a gurun, malloz, droug-pedennou.

Poan a raje dezhan ma vije en ivern,
Eul leou-doued benag a rank-je da espern!
Gouscoude an de-ze, dreist an oll devejou all,
Na voue nag he skiant, nag he deod da damall!
Rak dont a rent gant-han, dindan eor, ar brava,
Adalec ar c'henta beteg an diveza!
Kement-ze, hag ouspenn, tro ar paour-kez Alan,
Eo a lake Iouen da grena evit Morgan.
Oc'h he glevet bepret spountuz o trouk pedi,
Vel n'an dije na korf nag ene da zalvi,
E krene gant an aon n'a deuje n'Aoutrou Doue,
Da rei dean pelloc'h ar pez a c'houlenne!
Pez a venne Iouen voa mennoz eun den fur:
Deut oa de ar varn, harrek voa ar muzul!
Morgan en doa c'hoaz, eun troad var an treujou,
Pa deuas da derri unan deuz he voutou,
A deuz-tu he clevaz tost tost en he guichen,
Eur vouez skiltr o lesker evel eur c'hoarzaden.
Mes kaer en devoe clask gant he vaz tro var dro,
Ne allaz ket tizout ar c'hoarzer divalo.
Rak-ze goude bea peur ozet e voutez,
E c'hez gant-hi en hent 'vel pa vije nevez.
Avel, grizill, kaserc'h, glo a gurun a re,
A ken tenval e voa ma na vele banne.
Avechou gouscoude he seblante klevet
Eun dra benag en hent tost dezan o kerzet!
A benn eur pennadic setu eul luc'heden,
Hag o tiskoe dezan, stok stok d'eus e jupen,
Eur pikol a gui du, ken bras hag eun onner,
Daou lagad en e benn ken lemm a re eun aër!
Foett! foett! boued an diaoul, a lavar Morgan,
Foett-ta, boued ar gounnar! mes ar c'hi n'a re van!
Gorto, gant ma fenn baz me lardo da groc'hen!
Elec'h arzal ar c'hi a rez eur c'hoarzaden!
C'hoarzin! oho! potred! c'hoarzin eun anenval
Ma! bremaik marteze te raio eur choarz all!
Dao, dao! hag hen raktal e preder c'hoari-vaz
Evit bruzuna ar c'hi a dauliou, mes allaz!
Ar c'hi-ze ne voa két deus a chass an douar.
Ke goustad, emez-han, Morganik Kergounnar,
Espern da nerz, Morgan, 'vit ma c'helli ember,
Discouez deomp o tansal oud goenv a zivisker!
Cals re a drouz a rez, guell ve did beza sioul!
— Oh! pe a berz Doue, pe a berz an diaoul
E teuez-te d'am c'hlask? Piou ond-te, me Vorgan?
— A berz Doue, goapaer? na gredez ket ennan.
Nan ne ket deus he berz e tenan, camarad,
Mes a berz an diaoul a anavezez mad,
Da bini c'heus guerzet da gorf a da ene,
Hac en deus eur c'hoant vras d'as guelet heb dale!
— Lavar dezan gortoz ken a vo eun de all,
Ne ket mad ma boutou. — Mes piou oud-te loen fall?
— An ene a zo bet en Alan ar glaouaer!
— Mad, dalc'het mad a c'heuz a envel d'as vicher,
Ken du e zoud bepret, du pot evel al liou!
— Ia, ia roet zo din labour da ober glaou,
Evit da rosta duont te ha da vignounet,
Mes selaou piz, Morgan, setu aman' eured.
An Eured-ze a voa eur zabat diaoulou,
Tro var dro d'eur men-hir o tifreuza dansou.
Caer en devoue gouren, red mad voa mont en dro,
Despet d'he vadiant a d'he benn baz dero!
Raktal eur vouez scrijus n'em lakaz da gana,
Ar ganaouen ifern a zo varlerc'h ama:

Dansomp, potret
Dansomp, merc'het,
Dansomp, kerzomp, nijomp, loenet!
Dal a unan
Prim a droad potret
Dal a unan,
Dansomp buhan!

En em vescomp
Oll etrezomp
Ken a baro al loar varnomp
A dal a zaou,
Prim a droad potret
A dal a zaou,
Mad ez an traou!

Dansal en noz
Diaoulou coz,
Setu eno hor baradoz!
A dal a dri,
Prim a droad potret,
A dal a dri,
Sachomp varni.

An noz tenval
A zo brao ral,
Deomp-ni da zrida o tansal.
Dal a bevar,
Prim a droad potret,
Dal a bevar,
Ijomp hor gar.

Pa ve arneu,
Da rei dour beu,
Gant an iguen pesket a deu!
A dal a bemp
Prim a droad potret,
A dal a bemp,
Brao c'ha ganemp.

Meurz an enet
A voe bepret,
Eun deral da douza maoutet!
A dal a c'huec'h,
Prim a droad potret,
A dal a c'huec'h,
Sachet ganec'h.

Ar c'horaïz
Deut var e guiz,
Ne dal man gant e zouben piz!
A dal a zeis,
Prim a droad potret,
A dal a zeis,
Guell e kik breis.

Pa ven' denvet
Dishualet,
E vent re zistak da guerzet,
A dal a eiz,
Prim a droad protret
A dal a eiz,
Stardomp hor preiz.

Eun droik c'hoaz
Bian ha braz,
Hag e choumo ganeomp ar goaz:
A dal a no,
Prim a droad potret,
A dal a no,
Dansomp ato.

Gret e he stal,
Kerzomp ractal
D'an ifern vit achui ar bal!
A dal a zeg,
Friko vo potret,
Crennet e veg,
D'ar c'hefeleg!

Neuze e voe klevet meur a darz gurunou,
Evel taulíou kleier pa vent o son glazou:
A c'houdevez na voe goelet skeut a Vorgan,
Mui guet ma vije bet lounket gant eun tarz tan,
Gouscoude, m'ar d'he guir pez a lare Job coz,
Vije clevet bep bloa da daul an anter-noz,
Evit meurs an enet, harz men-hir ar c'hoad braz
Eur vouez cre o crial: c'hui oll a zo beo c'hoaz:
Kemerit scouer varnon, na douit ket Doue,
Gant aon da zont, siouaz! da zaoni oc'h ene.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dissul, 26. — Sul ar C'hinquagezim, banvet hervez ar bed, sul al lard. E cals parreziou, e rer hirio hag en daou zevez varlerc'h, eur garantenez, pe pedennou epad daou uguent heur, hag adoration d'ar Sacramant evit ober amand enorabl evit an dizurziou a gomet tud ar bed en derveziou-ze.

Dillun 27. — Santes Mac'harit a Gortoou. Goude

beza cunduet eur vuez dizordren, en em gonvertissas ker mad ma c'houzanvas a bep seurt dismegansou kentoc'h eguet distrei d'he fec'het; hag e tremenas an nemorant eus he buez en eur binijet galet.

Dimeurs 28. — Sant Ruelin, escop a Dreguer, varlerc'h Sant Tugdual pehini en doa her choazet evit delc'her he blas. Bez' ez eo unan euz ar zænt da bere eo Breiz-Izel dleourez euz a-sclerijen ar feiz.

Dimerc'her 1ª Meurs. — Merc'her al ludu. An oll a voar petra sinifi al ludu-ze a laker hirio var ben pep christen. Eur guentel eo abers ar maro, evit disquez da bep den petra eo ha petra deui da veza ep dale.

Diziou 2. — Sant Jaoua, escop a Leon. Sant Paul hen lakeas da abad e couent Ack, ha goude e couent Enez-Vaz. Goudeze hen lakeas da Escop en he blas heunan. Lavaret a rer ive eo bet eur pennad Person e Brasparts.

Dirguener 3. — Curunen spern hor Salver. Evit distruja an orgouil eo e falvezas da Jesus douguen ar gurunen boanius ha mezus-se.

Dissadorn 4. — Sant Casimir, prinç a Bologn, a so bet dreist oll eur squer a chastete. Kement e care ar vertus-se, ma voue guell ganta mervel kentoc'h evit coll he virginite, petra benag ma c'helle hen ober ep pec'het.

KELEIER.

An Autrou Cardinal Wiseman, ar penn hag ar souten eus ar gristenien e Brozaus, a so maro n'eus ket pell. E Spagn oa ganet; mes he dud a ioa eus an Irland. Edo gant he drede bloas ha triuguent. Ar maro-se so eur c'holl bras evit an Ilis da behini en deus ar C'hardinal rentet cals servich epad he vuez dre he scrijou hag he oll labourou.

Ilis Landivisiau so bet consacret gant an Autrou'n Escop a Guemper, demeurs 21 a vis c'huevrer.

Setu ama penaus e coms eus a guemense eur Beleg hag a voa er gonsecration :

E Landivisiau e z'eus savet eun iliz nevez, eun iliz caer meurbet. An iliz nevez-se a zo bet sacret demeurs diveza, an 21 eus ar mis-ma. Eun dra gaer oa guelet an Autrou'n Escop, en dro deza c'hueac'h uguent Beleg, deut a bell hag a dost evit renta henor d'ho Escop ha da barissionis Landivisiau. Ar ceremoni commancet da 8 heur, n'eo bet echuet nemet da greis-dez-hanter. An Autrou Perrot, person Taole, en deus sarmonet var ar respet a dle pep christen da gaout evit he iliz-parrès. An Autrou'n Escop a zo ive pignet er gador evit trugarecat Landivisiaïs eus ho bolontez vad hag eus ho larguentez en andret ho iliz parres. Ar meuleudiou-ze a ioa dleet dezo, rag n'eo ket possubl caout e nebleac'h tud muioc'h douguet evit ornia ho iliz. Henor ha bennos d'an dud calounec a ziskuez e caront ho Relijion!

Al liziri a deu eus ar Chin a lavar e toug ar Relijion gatolic cals frouez er vro-se. Hor Missionerien a c'hounit cals eneou da Zoue, ha coms a rer eus a zaou garteriad tud hag a so var ar poent da zont da veza christenien abez.

En encz Ceylan, ar Vissionerien a zistro ive cals tud ous Doue etouez an dud a heul relijion Mahomet.

Brema ema ar mare da c'hounit ar guinis meurs. Hervez an dud gouezïec var al labourou, ar guinis meurs hadet er mare-ma a vez guelloc'h, da viana pa vez an douar hag an amzer mad evit ar c'hounideguez. Ar guinis meurs a c'houlen douar scanv, hag a dle beza hadet stancoc'h evit an ed goan, abalamour n'en deus ket kement a amzer da guefja.

Lavariou hon tud coz.

Miz Meurs.

E miz meurs glao hag avel foll
A rai lacat evez d'an oll.

Meurs gant he vorzoliou a lazô
An ohen bars cornig ar c'hraô.

Miz meurs gant eur c'huezaden
A zizec'h ar venojen.

D'ar zul bleuniou, counta'r viou;
D'ar zul fasc, terri ho fennou;
Da zul ar c'hasimodo frica ar c'hoz podou.

PRIS AN ED.

Kemper. — 18 *C'huevrer.*		Pont'Nabat. — 23 *C'huevrer.*	
Guinis.....	15 lur, 08 c.	Guinis.....	15 lur, 60 c.
Segal.....	9 lur, 83 c,	Segal.....	9 lur, 16 c.
Eiz.....	7 lur, 72 c.	Eiz.....	6 lur, 84 c.
Ed-du.....	9 lur, 80 c.	Ed-du.....	10 lur, 20 c.
Kerc'h.....	7 lur, 16 c.	Kerc'h.....	7 lur, 25 c.
Avalou-douar..	2 lur, 11 c.	Avalou-douar .	2 lur, 64 c.

Montroulez. — 11 *C'huevrer.*		Brest. — 20 *C'huevrer.*	
Guinis.....	15 lur, 15 c.	Guinis.....	15 lur, 48 c.
Segal.....	« lur, «« c.	Segal.....	» lur, » c.
Eiz.....	8 lur, 59 c.	Eiz.....	7 lur, 17 c.
Ed-du.....	9 lur, 00 c.	Ed-du.....	11 lur, 28 c.
Kerc'h.....	6 lur, 65 c.	Kerc'h.....	7 lur, 11 c.
Avalou-douar..	7 lur, 00 c.	Avalou-douar..	3 lur, 85 c.

Ar pris merket ama eo ar pris creiz, da lavaret eo, ne deo nag an huela, nag an izela, hag ar muzul eo an hectolitr, pe ar boezel.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. DE KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

Dessadorn 4 Meurs 1865. N° 5. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou. scouet.
Evit c'huec'h miz..... hur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaün, epken. An abonamant a guemerer e ti an Aôtrou Salaün, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 4 Meurs 1865.

Emaomp er c'horais. Deut eo an amzer a gaon hag a binijen. An Ilis he deus choazet ar poent-ma eus ar bloas da lacat he bugale e pinijen, evit ma teujent d'en em nevezi e carantez Doue epad ma teu pep tra d'en em nevezi var an douar. Hervez an dud gouezïec, ar iun hag ar gundu dreut eus ar c'horais a ra vad, non pas epken d'an ene, mes ive d'ar c'horf. N'eus netra guelloc'h evit ar iec'het. — Ar goad en deus izom da veza refresket, hag ar c'horais a zervich da guement-se. — An dizurs hag al lonkerez eo a verra buez an den; evelse an tri dervez cued a laz bep bloas muioc'h a dud evit na rafe tri gorais lakeat penn-e-penn. Sonjomp eta peguer mad eo an Ilis, peguer mad eo Doue pehini he gouarn, p'eo guir penaus pa laca he bugale e pinijen, e clasc er memes amzer mad ho c'horf ha mad ho ene; e ra vad dezo evit ar vuez-ma epad ma ho laca da c'hounit an eurusdet eus ar vuez-all. Kementse a dle ive hon douguen da zonjal penaus, ha pa na ve ket eun den eur guir gristen, ha pa n'en deffe tam feiz na religion, e ve evelato mad dezan miret gourc'hemennou Doue ha re an Ilis; ha penaus m'ar deus eun den eurus bennag var an douar, ez eo a dra sur ar re a vir a greis calon ar gourc'hemennou-se.

An Autrou Arc'hescop Roazon en deus scrivet d'an Autronez carguet eus a *Feiz ha Breiz.* He lizer a ra re a henor d'ar gazeten evit ma vancfemp d'he lacat ama e brezonnec :

« *Roazon, ar 15 a c'huevrer 1865,*

« Autronez,

« Petra bennag ne barlanter ket ar brezonnec em « escopti, an dra-ze pe vir ket ne zougan ar brassa « interest evit lacat miret ar iez coz-se o deuz comzet « hon tadou er vro devot-ma a Vreiz-Izel e pelcac'h em « eus an henor dispar da veza Ac'hescop.

« Eun heur vad eo bet eta evidon guelet sevel hor « cazeten *Feiz ha Breiz*, hag e c'houlennan evithi « digant Doue he oll venedictionou; rag cridi a ran « ez eo galvet d'ober cals vad, hag he devezo gal- « lout avoalc'h evit kenderc'hel ar feiz hag ar vuez « christen etouez eur c'harteriad tud hag a aller c'hoaz « gant guirionez da henvel, ar bobl santel, ar bobl « dibab.

« Ho pidi a ran eta, Autrounez, d'am lacat e niver « ar re a c'houlen ar gazeten hag ho deus muia joa « outhi, hag e renc ho servicherien hag ho kenvrois « ar re muia douguet evidoc'h.

« † Godefroa, *Arc'hescop Roazon.* »

HISTOR ZANTEL.

PEVARE PENNAD.

KAIN HAG ABEL.

Euz ar bed 128. — Araog Jesus-Christ 3876.

(Ar pec'hed originel a zoug he frouez; frouez a vouelvan hag a varo. Heva a zo douet da veza douguerez; gouzanv a ra var dao ar poaniou inouuz hag ann ankeniou braz da bere eo bet coundaonet, hag en em zavetei a ra er c'hiz-se, hervez comzou ann Aboston Sant Paol. Guilioudet euz he map kenta, e sav he c'haloun hag he divrec'h etrezeg ann env en eul lavarout; *Bet am euz eun den a drugare Doue*; hag e hanvaz he c'hrouadur Kaïn, ar pez a zinifi *caout*).

Gouilioudi a reaz eun eil gueach, hag e devoue Abel he vreur. (Abel a zinifi avel, ber-baduz). Hoguen Abel a oe mesaer denved, ha Kaïn labourer douar. Bez

Eur pennad mad goude, e c'hoarvezaz ma rea Kaïn profou d'an Autrou Doue euz frouez he zonar (mes nann euz ar re vella). Abel ivez a rea he brofou, o kenniga da Zoue ar re guenta-ganet euz he zenved, hag ar re vella; ha Doue a zellaz ouz Abel hag ouz he brofou; hoguen na zellaz ket ouz Kaïn nag ouz he roou. Kement-se a lekeaz droug braz da vont e Kaïn, hag he benn a zeuaz da goueza.

Ha Doue a lavaraz d'ezhan : Perag oud-de fachet? Perag e touguez da benn stouet? Mar grez mad ha n'az pezo te ket da bae? ha mar grez fall, da bec'hed ha na vezo-hen ket ractal e toull da zor? (da lavaret eo, ar bouez anezhan var da goustianz, hag ar c'hastiz var da zeuliou, goall-iouliou ec'h euz), mes da c'hoall-ioul a vezo bepred dindan da c'hallout, hag he drec'hi a ri pa guiri. Ar guentel-ze leun a zousder hag a drugarez na reaz stok ebed var galoun Kaïn. Ar voarizi a zo eur goall glenved, ha pa vez etre ar vreudeur ez oa goasoc'h c'hoaz:

Ha Kaïn a lavarez d'he vreur Abel : Deomp var ar meaz. Ha pa oant er mesiou, Kaïn en em zavaz ouc'h he vreur Abel hag hel lazaz.

Ha Doue a lavaraz da Gaïn : Peleac'h ema Abel da vreur. Kaïn a respontaz : N'ouzonn doare. Ha beza ez oun-me gouard d'am breur?

Ha Doue a lavaraz da Gaïn : Petra ec'heus-te great? Ar vouez euz a c'hoad da vreur a gri divar ann douar beteg en-oun. Brema eta e vezi milliguet var ann douar, pehini en deuz digoret he c'henou da eva goad da vreur, skuillet dre da zourn. Goude ma es pezo he labouret, ne raio ket he frouez d'id : Balcant ha mont-dont e vezi var an douar.

Ha Kaïn a lavaraz d'ann Autrou Doue : Re vraz eo va zorfed evit ma tellezinn biken caout trugarez. Chetu ma zeurel a rit euz ar vro-ma, hag en em guzet a renkann a zira-z-hoc'h, ha mont-dont e vezinn var an douar; kement hini am c'havo, am lazo.

Ha Doue a lavaraz d'ezhan : Ne ket evelse e vezo : mes piou bennag a lazo Kaïn, a vezo kastizet seiz gueach goassoc'h eguet-han. Ha Doue e lekeaz eur zin var Gaïn, evit mirout ne vije lazet gant piou bennag en divije he gavet.

Kaïn ete eat cuit a zirag ann Autrou Doue, a choumaz balcant var ann douar, hag en em dennaz var zu ar Zao-Heol euz ar baradoz a blijadurez.

(Maro Abel a zo eur skeuden euz a varo Jesus-Christ crucifiet gant ar Juzevien dre voarizi. Ar Juzevien, dre ma ho deuz lekeat hor Zalver d'ar maro, a zo, evel Kaïn, divro ha balcant var ann douar ha disprizet gant ar boblou all. Kaïn a lekeaz ann dizesper var benn he dorfed kenta, ne gredaz ket ec'h hallie Doue he bardouni hag eo deuet, evel Judaz, da veza eun den collet. En em rei a reaz oll d'an oll da aferiou ar vuez-ma. Sevel a reas eur guær en enor d'he vap henan; hag he vugale vihan a zo brudet er Skritur Sacr evel tud gouisiek er micheriou.

Jabel a zeskaz d'ann dud sevel teltou var ar meaz, ha maga tropellou, hag a zo patrom ar vessaerien. Jubal he vreur a izignaz ar benvioù-muzik, hag a zo patrom ar vuzicianed. Tubalkaïn a voue goff ha gouisiek da ober peptra gant arem ha gant houarn; hag he c'hoar Noema a oe mestrez ann nezerczed. Doue he-unan, var ma kreder, a zeskaz da Adam labourat ann douar. Rei a reaz da Adam ha da Heva eur map all e plas Abel, hag e oe hanvet Seth. Euz he lignez e tlie diskenn ar Batriarched hag ar Brofeted, hag er fin, Salver ar bed. Evelse, eme ar skritur, Enoz, he vap henan, en em lekeaz ar c'henta da zastum ann dud enn eul leac'h choazet, evit meuli Doue ken etre-z-ho dre lidou sacr ha solanel.

KAN.

Ton : *Lokrist. 35.*

Adam hag Heva n'ho doa ket
A lignez araog ho fec'hed;
Rak-se omp holl guitibuan
Pec'herien o tont er bed-man.

Ann drouk-se, penn ann drougou all,
Eo ar pec'hed Original;
Er vadiziant eo effacet
Dre zellidou Salver ar bed.

Kaïn a oe ar map kenta
Ho devoe Adam hag Heva;
Hag ho eil map a oe Abel
Crouadur mad, ha den santel.

Kaïn goall-zen, kenta muntreur,
A lazaz, dre avi, he vreur;
Hag he lignez a oe tud fall
Ramsed divent, ha tud gadal.

Mes Doue a roaz da Adam
E leac'h Abel, buguel dinam,
Eur map all, a oe hanvet Seth,
Kef liguez ar Batriarched.

BUEZ

An Autrou MIKEAL NOBLETS, *Beleg missioner.*

(PEMPED PENNAT.)

Etre daou, o veza clevet ne oa abaoue meur a vloaz belec ebed enn Enezen Sizun, a zo eun teir leo-vor bennag dioc'h douar Kerne, Mikeal a reaz he zonj da vont di, pe guen danjerus bennag ma oa treicha beteg eno. Rag tro var dro d'an enezen-ze ne deuz nemed kerrec. An dud ac'hano, paour evel Job, a ioa beteg neuze galvet *diaoulou ar mor*, dre'n abeg ma oant fallacr aoualc'h evid ober e doug an noz tan var c'horre ho reier, en aviz lacaat ar verdaïdi da fazia divar ho hend ha d'en em deul gand ho listri e touez ar c'herrec,

rag an eneziz-ma peur vuia kaer a rea ho grá gand an seurt penseou-ze.

Gouscoude an Aotrou Noblets a oue diguemeret gand an dud kriz ha digoustians-ze eguiz eun Eal euz an Env. Aketuz ha soursiuz e ouent marvail da glevet he gomsiou. Ober a rejont d'ezan peb a govesion euz a hed ho buez, hag adalec ar mare-ze ne oue mui guelet scouer fall ebed enn ho enezen. Ar garantez a rene entrezo a ioa par d'an hini a rene e touez ar gristenien guenta euz an Iliz. Nicun anezo ne vanke mui da glevet an oferen bemdez-c'houlou, hag an darn vuia a govesea eur vech er miz. Ar Missioneur santel, hervez he gustum, a glaskaz e touez an eneziz an hini a elje ar guella servichout da scouer d'ar re-all. Hoguen an hini ma taolaz he zaoulagad varnezan, a ioa eur pesketaer hanvet *Fanch Su*, a oue divesatoc'h persoun enn enezen-ze. Fanch a ioa eun den a benn hag a skiant, eun den deuet mad gand an oll. An Aotrou Noblets, goude beza poanniet hag aspoanniet evid he guentellia, hen lezaz eno evid servichout evel da abostol d'ar re-all, epad ma'z eaz he-unan dre urs an Aotrou'n Escop da guemeret ar garg euz a barrez Meillant, er mare-ze heb belec ebed an oll. Gouscoude ne zaleaz ket da veza discarguet euz ar barrez-ze hervez he c'houlenn, hag e tistroaz adarre da Guemper evid rei eno eun eilvet Mission.

Mes Doue o veza roët d'ezan da anaout e c'halje gounid d'he zervich eun niver braz a encou e Douarnenez, ec'h en em hastaz da vont da joum d'ar guearic vian-ze. Erruout a reaz e Douarnenez d'an 22 a viz mae 1615. Rag eün, gant asant an Aotrou Persoun, e presegaz enn iliz Santez Helena. Mes anaout a cure souden n'o devoa ar barisioniz gueiz-ze anaoudeguez ebed euz guirionesiou kenta ar Relijion. An darn vrasa anezo zoken ne ouient nag ho Fater na peden all ebed. Ken a-ze e oue retd'ezan coumans dre zeski d'ezo ho c'hreansou hag ar Misteriou euz ar Feiz. Er penn kenta e oue rouez ar re a fellaz d'ezo dont da zelaou he guentelliou, var zigarez, emezo, ne oant mad nemet evid ar vugaleou; lavaret a reant zoken ne oa an dra-ze nemet eur c'holl-amzer. Mes a nebeudoigou e ouent guelet aketusoc'h o selaou he gomziou, aliet ma oant gant unan euz ar varc'hadourien pinvidika euz a guear ha gand he bried. Gouscoude eun niver braz a ioa c'hoaz dalc'het gand ar vez, daoust ne anaient ket eun oll vad euz ho deveriou a gristen. Mes an Aotrou Persoun o veza, dre ali ar Missioneur santel, discleriet er gador ne vije mui hivisiken roet sacramant ebed nemet d'ar re o divije respountet mad var ar guirionesiou euz ar feiz, ar vez ne viraz mui oc'h nicun da zont da zeski ho deveriou a gristen.

A bep tu e teujont eta da zelaou mouez an den Doue, ha Mikeal a reaz er c'harter-ze eur vad dreistvuzul ken dre he gomsiou hag he zantelez, ken dre he viraclou. Rag etre calz a vurzudou all e kounteur e resusitaz tri c'hrouadur e Douarnenez. Ar c'henta a oue dleour euz ar vuez da bedennou an Aotrou Noblets, a varvaz da benn he vloaz. Tremenet eun doa poulet breur var he ugnent var ar vaskaon hag emedont o vont d'he lacaat enn archet, pa erruaz an den Doue. Lavaret a reaz d'ar vamm, a ioa beuzet enn he laelou, lacaat e fisians e Doue a ouije manivig, mar boa bet volontez, goude beza lammet he c'hrouadur digant-hi, he renta dizi a nevez flamm. Neuze e stouaz d'an daoulin ha goude beza great eur bedenn ver hia, calonec, e reaz sin ar groaz var guinou ar c'hrouadur, ha ker buan e resusitaz ha ker iac'h ha biscoaz. Kement a ioa enn ti a oue test euz ar burzud-ze. Ar c'hrouadur-ma a nevaz c'hoaz pemzec vloaz goude-ze hag a oue galvet *Jan a zo bet maro*. Ar vamm ha meur a hini all o deuz testeniet ar mirael-ze, hag ar vaouez a ioa bet oc'h he liena, goude beza resevet he zacramanchou diveza e deuz touet var he le ar virionez a guement-se.

Eur baotrezic a bevar miz euz ar memez koar a varvaz etre divrec'hi he maguerez entre m'edo ho mamm, cat da Vrest evid ober he marc'had. Guedal a rejot distro ar vamm araog he enterri. Antronoz evel ma'z eat da lacaat ar c'horf enn archet, an Aotrou Noblets a erruaz enn ti. Touch a reaz gant he japelet oc'h ar c'horf maro hag e pedaz da zepont eun nebeudic c'hoaz. Souden goude beza great he bedenn, e tistroaz da gaout korf ar baotrezic hag e reaz varnezan sin ar groaz. D'an ampoent ar verc'hic a resusitaz heo buezec dirac daoulagad eun niven braz a dud sehezet oll o velet eun seurt burzud. Hou-ma a vevaz c'hoaz poll amzer goude-ze hag a zimezaz d'an Aotrou Kerbasken.

Eur c'hrouadur all a Zouarnenez a lévenez e'c'hoaz beza bet resusitet dre bedennou ar Missioner santel, hag enn divez eur pevare oajet a zeiz vloaz bennag hag en doa c'hoaz, d'an oad a hemp bloaz ha tregont, sonj mad da veza klevet an den Doue o lavaret d'he vamm: setu aze ho mab resusitet, trugarecait an Aotrou Doue dre maiz eo plijet gant-han renta d'ezan ar vuez.

(*A-benn eiz-dez eur pennad-all.*)

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Kelennadurez d'an dud divar ar meaz.

(PEMPET PENNAT.)

Netra eassoc'h d'ehoc'h ken nebeut, tud divar ar meaz, eguet serra ho guirou d'an oll fals Doctoret, en eur zispenn ho lavariou unan a unan, hag en eur ho c'hass oll da netra an eil goude eguile. Setu ama penaos e tleit en em guemeret evit kement-se:

(Ne m'eus ket a zonch da verca d'ehoc'h ama kement tra a bellit da glevet a enep ar Religioh pe a enep an Iliz, mes ebken ar pez m'emaoc'h e tro da glevet aliessa. Hoguen, dioc'h ar fesoun ma tiscouezin d'ehoc'h respount d'ar pez a verkinn, e vezo eas d'ehoc'h gouzout ive penaos respount d'ar pez ne verkinn ket).

Lakeomp eta e teuffe eur bris-Aotrou, pe eur c'hoz galleguer-saout bennag, da ober dirazoc'h faë var ar Relijion pe var lezennou an Ilis, en eur lavaret : « *me zo eun dèn honest ; an dra-se a zo aoualc'h : Doue ne c'houlen ken diganeomp.* »

Petra dleit da ober evit stanca he c'hinou da eun den evelse ? N'ho p'eus ken da ober, da guenta, nemet respount dezhan evel-hen : « Ah ! c'hui zo eun den honest ! mes honestis hag honestis a zo : penaos oc'h-c'hui den honest ? Evel an hini ne d'eo na laër, na muntrer ? Eur pez caër evit an dra-se ! An diaoul, pa oue casset cuit eus ar Baradoz, a helle lavaret ive ne oa na laër, na muntrer ; ma n'oc'h ket honestoc'h eguet an diaoul, ne gredan ket ho peffe cals a leac'h d'ên em fougneal. Hag ouspèn, daoust ha nhi zo ama en eur vro carguet a laëroun hag a vuntrerien ? En taill, n'e ket c'hoas ker stanc-se en hon touez ar c'his da vont da velet peseurt kesteuren a zo er prizoun pe er galeou. Mar d'eo an darn-vuia eus ar re a zo en dro d'ehoc'h ken honest ha c'hui, hag e z'int da nebeuta, peseurt mirit ho p'eus o veza henvel outho ? List eta ar c'hlabous-se a zo gant ho kinou devar ben oc'h honestis : lavaret e ve ho p'eus aoun na gaffe d'ar re-all e ve liou ar groug varnoc'h, pa ze guir ho p'eus kement-se a vall da zisceleria oc'h eun den honest. »

Goudese, evit discouez d'an doctor-se ne d'eo nemet eur gaouiat, me guendalc'hfe, ma venn en ho plas, da gòms outhan en doare-ma : « mes, eme c'hui, beza den honest a zo aoualc'h, me garje ervad e vijé aoualc'h ; rac ne gav ket dinn e ve goal ziez beza den honest evel ma z'oc'h-c'hui. Mes siouas, evidoc'h hag evidonme ive marteze, kement-se n'e ket aoualc'h.

« Beza den honest a zo aoualc'h, mar kirit, evit tremen ar vuez-ma gant henor pe evit beza lezet e peoc'h gant an archerien ; mes evit plijout da Zoue, hag evit beza eürus ganthan epad ar vuez da zont, allas ! Nan, an dra-se n'e ket aoualc'h.

« Selaouit, doctor : eun den a skiant a dle beza goest ato da ziscouez ar virionez euz ar pez a lavar. C'hui a lavar eo aoualc'h beza den honest, me a lavar n'e ket : guelomp pehini ac'hanomp hon daou eo an den a skiant e kenver ar poent-ma. Mes c'hui eo ho p'eus comzet da guenta ; dec'hui eo discouez da guenta ar virionez eus ar pez ho p'eus lavaret. Ha goest oc'h-c'hui d'hen ober ? Claoustre n'oc'h ket ; claoustre ne deuoc'h biken a ben a guement-se, caër ho peso poda, caër ho pezo c'houezi, caër ho pezo termat.

« Evit discouez eo aoualc'h beza den honest, e renkit prouv eo gant Doue he-unan, pe gant eun all bennag eus he bers, eo ho p'eus desket an dra-se ; rac Doue he-unan eo a dle gouzout guella, mechans, petra zo ret da ober evit plijout dezhan ; ar Mestr eus ar vuez da zont eo a dle gouzout guella, mechans, petra a renker da ober evit beza eürus epad ar vuez-se. Hoguen, mar d'eo gant Doue he-unan ho p'eus desket eo aoualc'h beza den honest, livirit-ta p'eur, e peleac'h ha penaos en d'euz roet d'ehoc'h ar guelenadurez-se. Mar d'eo gant eun all bennag a bers Doue eo ho p'eus desket an dra-se, livirit-ta piou eo hennes, e pe vro eo ganet pe e z'eo bet ho chom, ha da be vare hag e pe fesoun en d'eus Doue her c'hentelliet evelse. Livirit-ta ouspen, e peseurt levr eo merket ar pez en deffe Doue discleriet e kenver ar poent-se dec'hui oc'h-unan, pe da eun all bennag eus oc'h anaoudeguez. Setu aze an testeniou a renkit da rei evit prouv eo aoualc'h beza den honest : roit an testeniou-se-ta, mar guellit.... emaoun oc'h ho cortoz da barlant.... ac'hanta, doctor, e peleac'h e ma ho teod ?.... Eur prezeguer caër eveldoc'h-c'hui, a zo deuet da veza mut ker buhan ! Petra, feas oc'h dija !....

« Mad ! a lavarfen neuse, pa ne respontit ket, me zo o vont da barlant d'am zro. Evidon-me n'em bezo poan ebet o tiscouez ar virionez eus ar pez a m'eus lavaref : n'em bezo ket a ezom da c'houezi na da dermat evit kement-se. me m'eus lavaret hag a lavar ato n'e ket aoualc'h beza den honest evit beva e gras Doue er bed-ma hag en he c'hloar er bed all. Hoguen, netra eassoc'h dinn eguet prouv eo Doue he-unan en d'eus discleriet an dra-se, ha meur a vec'h zoken. P'eur, da biou, e peleac'h hag e pe fesoun en d'eus Doue discleriet an dra-se, hag e peseurt levr eo merket he gomzou var guement-se, setu hen ama, doctor :

« Doue en d'eus discleriet an dra-se, da guenta, d'hon tad ha d'hor mamm guenta, Adam hag Eva ebars er Baradoz terrestr. Goude beza crouet Adam hag Eva, goude beza roet dezho eur speret goest d'he anaout, hag eur galoun goest d'he garet, an Aotrou Doue a zescas dezho dre goms petra a dlient da ober, ha dioc'h petra e tlient en em vifet evit kendelc'her er stad a zantelez e pehini en devoa ho c'hrouet.

« Hoguen, n'e ket ebken al laeronci hag ar vuntrerez eo a zifennas outho ; mes gourc'hemen a reas dezho dreist peb tra he adori, pa ze guir e velomp ho bugale, Caïn hag Abel, o lacaat an dever eus ar Sacrifis er penn kenta eus ho oll deverion.

« Doue en d'eus discleriet an dra-se, d'an eil, pa roas he lezen dre scrid d'ar bobl a Israël var Menez Sinaï, e tro daou vil pemp cant vloas goude m'oa crouet ar bed-ma. Al lezen-se, scrivet gant Doue he-unan var diou zaolen-vean, ha roet ganthan d'ar bobl a Israël dre zaouarn Moïses, ar chef eus ar bobl-se, al lezen-se a zo ennhi dec Gourc'hemen. Unan eus an dec Gourc'hemen-se a zifen laza, hag eun all a zifen laëres ; mes unan hag unan ne reont nemet daou : beza e z'eus c'hoas eis Gourc'hemen all. N'e ket eta ken nebeut al laëronci hag ar vuntrerez ebken a zifen Doue dre al lezen-se, n'e ket an honestis ebken a ordren, pa ze guir en d'eus lakeat ennhi eis Gourc'hemen all ouspen an daou a zifen laëres ha laza.

« Doue en d'eus discleriet an dra-se, d'an tredc, dre c'hinou he Vab unic hag eternel, deuet var an douar hag en em c'hreat den he-unan evit hor savetei, brema e z'eus trivac'h cant vloas hag eun dra bennag ouspen.

« Epad m'edo Mab-Doue var an douar, eun den iaouanc a c'houlennas diganthan eur vech, guer evit guer, petra renke da ober evit mont d'ar Baradoz, ha Mab-Doue a respountas : n'ho p'eus ken da ober nemet miret ar Gourc'hemennou. Hoguen, dre ar c'homzouse, Mab-Doue ne entente ket e vije aoualc'h miret eur Gourc'hemen pe zaou ebken ; mes entent a rea, evel m'hen disclerias he-unan dioc'h-tu gonde, oa ret miret an oll Gourc'hemennou hervez m'oant bet roet guec'h all dre scrid d'ar bobl a Israël var Menez Sinaï. Meur a vech all c'hoas hag e meur a fesoun all, en d'eus Mab-Doue roet da anaout ar memes tra epad m'edo er bed-ma. Bep tro ma prezegue d'an dud, e verke dezho sclear aoualc'h n'e ket eur poent ebken pe zaou eus a lezen Doue eo a renker da viret, mes al lezen-se penn-da-benn. Mab-Doue en d'eus discleriet ouspen, epad m'edo var an douar, eo ret ive miret Gourc'hemennou an Ilis ; ha lavaret en d'eus grons, en eur goms eus eus an hini ne zentje ket ous an Ilis, e teue da veza henvel ous an hini ne zent ket ous Doue, hag ec'h en em lakea, evel hema, er meaz eus a hent ar zilvidiguez.

(Aben eis dez eur pennad all.)

LEVR AL LABOURER.

III.

LABOURIOU AN DISCAR-AMZER HAG AR GOAN.

Erruet eo ar sul, pe deiz caer ar pardoun.
Evit pedi Doue, enori ho fatroun,
Abarz mont d'ann iliz, abarz an offerenn,
Pep unan en em vise, peb unan n'em gempen.
Sèni a ra ar c'hloc'h da c'hervel peb unan ;
Ha kerkent e tosta anu oll braz ha bihan.
Gant eur vaz eun he dorn, ar vamm goz daou bleguet,
An tad gant he vuguel var he zivrec'h douguet ;
He merc'hig ouz he dourn, ar vamm carantezuz,
Oll e kerzont-buhan, oll e kerzont joauz.
Oll emint eun iliz da heur an offerenn,
Hag e c'hlevet a reont a galoun penn da benn.
Darn a lenn eun ho levr ; darn var chapeledou,
Darn var-ho bizied a lavar pedennou.
Collet ho deuz ar zonj euz a draou an douar,
E Doue e sonjont, ha pep hini hèr c'har.
Gant pebez plijadur eun ho c'haloun dener,
Euz a lein ann envou, e tiskenn ho zalver !
Eno, evel eunn tad, emesk he vugale,
En em blij o tisconez a leiz a garante.

E creiz ar goan zoken, e creiz ar goall amzer
Ne deuz paouez ebet evit al labourer.
Eur vouc'hal var he scoaz, ann erc'h bet'he zaoulin,
E berr e ve gouelet o quitat da vintin,
O tiskenn enn he goad, ha kerkent e clever
Ar c'hoad o tasoni gant e daoliou pounner.
Eno eunn derven goz, doun er sol gréziennet,
Pini e deuz cant vloaz ouz ann avel dalc'het,
Brema divar he zreid a gren hag a vransel,
Hag a gouez, gant trouez braz, dindan taol ar voue'hel.

An den iaouanc tomm-skaot a garg he fuzulien,
A dreuz ha park ha prad ha menez ha traounien,
Setu hen o tistroi, sammet, trezeg ar guer,
Leun a joa he galon, leun a guik he zac'h ler.
Eunn all bihanoc'hig, a bleg goualennou :
A steign lasou riscluz dalc'het-gant teodennou,
O strei a ziabarz, pe nebeudigou ed,
Pe tammou aval brein, pe bara bruzuned.
E berr ar pintiik, ar golvan, hag ar vouale'h
A ziskenn var ar boed evit dibri ho gouale'h :
An deoden a zireiz, ar c'huinterel gant herr
A zao a blomp d'al lae, hag al las en em zerr ;
Al labouz zo paket. Kentiz euz he goignel,
He lasou eun eunn dourn, enn eun all eur gontel,
Ar paotr bihan a zailh var an einik taguet,
Ha d'hen diskouez d'he vamm trezeg an ti a red.

Darn a gas da beuri an denved d'al lannou,
Darn a guerz enn ho raok hag a hej ar bodou.
Ar re-man a voueta an oc'hèn, ar beuc'hed,
A denn hag a charr dour, a bil lann d'ar ronsed.
Re all var ann anneu gant pikol morzoliou,
Enn eur skei bep eil taol, a lemm ho beuvijou.

(Eur pennad-all ar vech kenta.)

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dissul 5. — Ar sul kenta eus ar c'horais.

Dillun 6. — Sant Guenole, abad e Landevennec. Bet eo tad eun nive bras a venac'h o deus servichet Doue er gouent-se hag e meur a gouent-all a zepante eus an urs.

Dimeurs 7. — Sant Thomas d'Aquin, Confessour ha Doctor eus an Ilis, hanvet æl ar scoliou abalamour ma zeo an Doctor en deus comzet guella divar benn Doue hag ar Religion.

Dimerc'her 8. — Ar pevar-amzer pe ar c'hotuerou. Sant Ian-Doue, fondatour eus eun urs a religiuset evit caout sourci ous ar re glan pe mac'hagnet. Ar Zantma a voa ken humbl, ma reas van da veza diskiant evit lacat an oll d'he zisprijout.

Diziou. 9. — Santez Franceza, intanvez, squer an itronezet hag an oll graguez christen.

Derouener 10. — Cotuerou. Al Lans gant pehini e voue toullet cost z hor Zalver, hag an Tachou gant pere e voue staguet he dreid hag he zaouarn ous ar groas.

Dissadokn. — Cotuerou. Sant Albin, Escop, unan eus an dud abostolic ganet e Breiz-Izel.

Eur Beacher aoumic.

Unan eus an alvocadet brudeta a Baris a iea eun deis dre an hent houarn da eur guær eus ar Rouantelez eleac'h m'en doa eun afer vras da zifen. Er memes car gantha ez oa eun den iaouanc eus ar re a c'halver e gallec, (commis voyageurs) da lavaret eo, eus an dud se a veach eus an eil kaer d'eben evit guerza marc'hadourez en hano eur marc'hadour bras benag. Ar potr marc'hadour-ma a voa, evel cals eus he guenseurt, lemm he deod, hag en devoa c'hoant habillat. Ep anaout an den a voa en e guichen, e clascas caus outhan. Lavaret a reas dezan piou oa, evit pe seurt ti evoa e beach, pe seurt marc'hadourez a verze, peguement a dlie da c'hounit bep bloas dre he vicher, en eur guer, cals muioc'h evit n'hen doa an alvocad c'hoant da c'houzout na da glevet. — Goude m'en devoa ar potr marc'hadour diloucdet mad he deod, setu hen o lavaret d'eguile : ha c'hui ? Emichans emaoc'h o veachi ivé evit aferou ? — Ia eme'n alvocad, evit afferou. — Evit pe seurt afferou e labourit-hu ? — Me a labour evit al lazêrez, ar grouguêrez, ar vuntrêrez, al laeronciou, an tan goall, evit kement seurt torfejou so. — Ar potr marc'hadour a save he zaoulagad hag he ziouscouarn epad ma comze an alvocad, ha setu-hen oc'h en em zestum mistra ma c'helle en eur c'horn eus ar c'har houarn, hag o sacha he vantel en dro dezan evel p'en divije c'hoant d'en em guzet. Ar prezeg en doa collet en eun taol. — An alvocad o velet-se, a c'hoarze dindan he vourrou, hag a glaske muioc'h mui cauz outha, o coms dezan keit ha keit eus an Articlou am eus hanvet diaraog. Mes ar marc'hadour kez a voa deut dilavar tre ; caer a voa parlant outhan, he deod ne elle mui finval. Pa ziskenjont eus ar c'bar, an alvocad a guinnigas d'ar marc'hadour dont ganta da guemeret he bred, mes hema n'en doa na naoun na sec'het, hag a dec'has buana ma c'hellas dioc'h he gompagnon. Eurus e cave dezan oa da ellont mont e buez ha divac'hagn dioc'h eun den eus an seurt-se ; rag cridi a rea en doa beachet e compagnunez unan eus an dud-se varlerc'h pere ne jom nemet an tân, ar poezon, ar maro. An alvocad dioc'h he gostez, a ellit cridi en deus bet atant vad da c'hoarzin d'ar spont ha d'an encrez eus he gamarad marc'hadour.

ABIOU.

E Kemper e zear da zevel eur *monumant* pe eur poltret d'an doctor Laennec, unan eus ar vedicinet o deus great muia vad e Frans dre he vouiziguez da anaout ha da barea ar c'hlenvejou. An doctor Laennec zo ganet e Kemper hag he boltret a vezo savet var blasen Sant-Corintin.

Ar re ho deus eveldan rentet cals servich d'an dud a virit a dra sur e ve sonch anezo. Evelse ar guer a Guemper, an Autrou'n Escop, ar Prefet ha cals a dud-all dre an départamant oll, a deu gant prez da sicour sevel ar monumant-se, en eur rei pep hini he offrans. An oll a dle anaoudeguez vad d'an Autrou Laennec, rag hirio e pare c'hoas cals a dud dre ar remejou hag an anaoudeguez en deus lezet gant ar vedicinet var he lerc'h oc'h cals clenvejou, ha dreist pep tra oc'h ar clenvejou a beultrin. An hini en defe c'hoant da rei he ofrans evit an œuvr caer-se, a zo pedet d'he c'has pe da Guemper d'ar re so carguet ous an œuvr, pe d'ar medicin eus he garter, rag an oll vedicinet so carguet da zestum an ofransou a vo roet dezo.

Setu ama eun ali d'ar merc'hed divar ar mæz da c'horo piz ho zaout. Eul labourer a scrive n'eus ket pell, hag a assure e zeus deg guech mui a zien var ar beradou diveza a læz a c'horoer digant eur vioc'h eguet er beradou kenta. — Kemense ne ve ket diæz da bep unan guelet ha guir eo ; o lacat en eur bodez ar banneou kenta a c'horoont, hag ar banneou diveza en eur bodez-all, e c'houfent ho unan petra da gridi var guemensc.

Bez'e c'heller, gant nebeut a dra, renta arrebeuri great gant coat sapin pe goat all dister, hervel oc'h an arrebeuri great gant coat palissand pe goat craon.

Ne deus, evit kementse, nemet lacat da zistrempa en dour c'hlouar ar pez a c'halver *cameleon mineral*, frota an dra-ze gant eur bouchon oc'h ar c'hoat a ve c'hoant da liva, ha frota ken a ve guisket ganta al liou a ve c'hoant da rei dezan.

E pemp minuten e teuer aliez a benn a guemense. Ar c'hoat per hag ar c'hoat kerez a guemer liou dioustu ; ar c'hoat guenn a vez hirroc'h ; ar sapin a vez hirra dre'n abeg d'ar rousin so ennan.

Goude ma vez roet liou d'ar c'hoat, her goalc'her mad, hen lezer da zec'ha, hen colier hag her c'hunvaer.

KELEIER.

Autrou Escop Guenet a ia da lacat sevel a nevez chapel Santez Anna. Ar c'helou-se a dle ober plijadur da oll dud Breiz, ha zoken d'ar Frans christen abez. Kement a belerinet a ia bep bloas a bep carter da Santez Anna Venet, ma ve diæz caout e Breiz eur gueriad tud etouez pere ne ve ket cavet meur a hini hag a ve bet o pardouna e chapel patronez Breiz-Izel. An oll a vezo eta laouen o c'hout e vezo savet eno eur chapel hag a vezo deread dioc'h eur pardon ker caer.

An Autrou Herjan, person Poullan hag an Autrou Nicolas person Lanarvily so maro nevez so.

An Autrou Keriel, vikel Sant-Lois Brest so hanvet person e Poullan.

Setu ama eun daolen evit disquez peguement a ed (guinis) so bet e Franç epad pemzeg vloas, ha peguement e bet guerzet an hectolitr, (ar boezel) bep bloas epad an amzer-ze :

Bloaveziou.	Eost.	Pris.
1852.....	86,065,386 hect.	17 lur 23 c.
1853.....	63,709,638	22 39
1854.....	97,194,271	28 82
1855.....	72,936,726	29 32
1856.....	85,308,954	32 75
1857.....	110,416,462	24 37
1858.....	109,989,747	16 75
1859.....	87,545,969	16 74
1860.....	101,973,625	20 24
1861.....	75,116,287	24 55
1862.....	99,292,224	23 24
2863.....	116,781,794	19 78

Ne ouzeur ket c'hoas da vad petra so bet e 1864. Credi a rer eus bet tremen 100 million hect. hag ar pris so vardro 16 lur 75 c.

Lavaret a rer ez eus casset er mæz eus a Franç 39 million hect. muioc'h evit so deut e Franç eus ar broiou all. Ne ket eta an ed deut eus ar broiou estren eo a laca an ed ama da veza marc'had mad.

Au 19 a c'huevrer, en ilis nevez a zaver e Sant-Marc e kichen Brest, e coezas ar vols eus a lein an ilis pa edot oc'h he echui. Ar vols-se a guezas a bez var ar chafotach. Eur c'hrouadur 14 vloas so bet lazet ha daou zen all blesset. Al labourerien all ho doue ar chans da veza strinket a gostez ha ne goezas ket ar vols varnezo.

Lavaret a rer ho deus ar vretonet pennou calet. Evit caout a rer hag o deus. E Guenet, n'eus ket pell, eun toer so coezet eus a dregont troadad huelder var he benn d'an douar. Eur varriken c'houllou a voa dres eleac'h ma coezas, he benn a zigoez var dal ar varriken, he-difons, ha petra benag m'eo bet glazet ferm, ez eus esper e teui da vad, ha zoken ep dale.

Var an ejennet lard disquezet er bla-ma e Poissy evit morlarge, ha cunduet ac'hano da Baris, pevar o deus bet priziou. Ar guella a boeze 2,610 lur, hag an tri-all ne voant nemeur scanvoc'h.

Marvailhou.

Er c'heriou e caver brema staliou eleac'h ma verzer lunedeier evit peb oad, evit peb seurt daoulagad. Mar de hir ho quelet, e cavot lunedou d'he berrât ; mar d'eo ber, e cavot lunedou d'he asten. Ha pa veac'h dall, e cavot eul lunedou da lacat var ho fri, hag ar marc'hadour a lavaro deoc'h : mad, cals oc'h braoc'h gant al lunedou-ze. Mes eul lunedou gant pere e c'hallet lenn ep beza disket, setu ar pez a vanc c'hoas evit doare, zoken er staliou brassa.

Brema ez eus eur pennat, eun den divar ar mæz a ieaz da eur stal evelse eleac'h ma verzet lunedeier a bep guiz hag a bep liou. An den-ma en doa eur map en arme, ha bevech ma scrive ar map se d'ar guær, an tad a iea gant al lizer ca'di ar mestr scol evit lacat he lenn. Ar mestr scol a denne eur picol re lunedou, ha neuze e lenne al lizer brao ha dilazi evel eur mestr ma voa. Ar c'houeriad o velet kemense, a lavaras outhan heunan : hema ne voar netra nemet pa vez al lunedou se, var he fri ; m'am bije bet eur re evelse n'em bije ket izom da zont ama evit gouzout petra vez var liziri va map. Setu hen-ta, kenta guech ma zeas e kær, o vont ractal da di eur marc'hadour lunedeier. Goude beza laket var he fri ouspen cant re en ma cafje re ebet hag a raje dezan guelet sclerroc'h ar marc'hadour a ieas da guerc'hat dezan eul levr. Va den a zell oc'h al levr, mes ne ell ket he lenn. Ar marc'hadour a ia da glasc eul levr eleac'h ma ze brassoc'h al lizerennou, mes ar c'houeriad ne lenn ket guelloc'h hema evit eguile. Erfin, ar marc'hadour a evesseaz penaus va den a guemere al levr dioc'h ar penn control. Mes emezan, em eus aonn ne ouzoc'h ket lenn ! asa, eme va c'houeriad, m'am bije gouezet lenn, emichans, nem bije ket izom a lunedou !

Eun tenn a guil. — Histor lan a lac'h mil gant eun taol a guil a zo anavezet gant an oll. Mes an oll ne anavezont ket histor Iannic soudard e bro Cochinchin, a gouscoude e spountas eun enebour cant gueac'hodios soc'h da spounta eguet na doa laza an mil guillenden a lazaz he baëron. Setu ama petra allenn ompen en gazetten c'hallec. Eun deis m'edo Iannic oc'h obergoard e fujul ous e vreac'h, e kichenic Saigoun, e santas unan bennac o crapa en tam ledanna eus a founç e vraguez. Petra na voue ket he estlam pa zizroas ! o velet pe seurt camalad marellet a ioa crog enhan ! Eun tigr guasoch eguet bleizi ar re woassa, lem e zent, hag hir e skilfou. Ken sebezet e voe na ellas ket trei bec'h fujul da denna varnezhan, mes leskenn a reas enn tanv a guil ker pounner ma vennas an tigr sempla, ha ma kemeras an teac'h en eun strejal... Nen, na gredo ket kement-se a ello scriva da vro Cochinchin da c'houlen pe gaou pe vir do.

Eur zoudard var loen, huel evel eun tour, a ledan evel eun ilis, a deuas enn deis d'an hospital da gaout ar medecin. O velet e c'houbari, den na lavarje e vije clan : Ruz oa a benn, a stard var he ijili. Mez pemzek doz a ioa ne elle ket consket. Izoum en doa, izoum a renke da gaout da veza louzaouet. Ar medecin a roas dezan louzou da vont var weas, aoallac'h evit lacat e varc'h eunan da vont assamblez ganthan, m'en divije roet an anter dozan. Ne gouscas ket muioc'h. He galoun a joume digon, dibri han ova mad a rea, mes ha zaoulagad ne vennent ket senra. O, clevet kement-se ar medecin her goadas. Mes an c'housket ne deuas ket evelato en nos varlerc'h. E lenc'h goada ar zoudard e ranejet beza goadet an punezta doa en he vele.

Hoguen ar paourkeas dientent na zoungeas rei anaoudeguez d'ar medecin eus ar c'hlenvet-se, nemet an drede gueach ma teuas de gaout. Evelato, emezan, red e dign ive goulen diousoc'h hag ar punez a elfe miret ous eur zoudard var loen da gousket ? Ouspen cant mill zo anezo em guele.

Eur plac'h a voa var ar poent da zimizi, mes ne devoa netra. He mestrez, eun itron vad ha pinvidic, a roas dizi dec scouet. Great e voue an afer, hag ar plac'h a zigassas ep dale da zisquez d'he mestrez an hini e devoa choazet. An den iaouanc a voa eun den divalo mez. Penaus, eme'n itron, e c'heuste choazet eun den ken divalo? Allas, itron, emezi, pe seurt choas a ellen-me da ober gant *deg scouet* ?

E kichen eur guæric eus an Normandi. eur mevel a zigouezas ganta eun deis var he hent eun den guisket fall, eur penn-baz en he zorn. — Ar ialc'h pe ar vuez! emezan. — Ar mevel a denn buan eus he c'hodel ar pez so ganta evit he rei d'al laer. Mes al laer a lavaras : dalc'hit hoc'h arc'hant; me n'onn ket eul laer; mes paour oun ha naoun am eus. Ma rofac'h din eur guennec benag da gaout bara! Eguile a roas dezan buan he c'houlen, hag ez eas quit eu eur he drugarecat.

Eur charretour a iea gant he gar en noz ep letern na goulou, digouezout a ra ganta eur serjant polis ;

— En hano al lezen, chomit a za!

Ar charretour a zalc'h crenn he loen.

— Perag n'eus ket a c'houlou ganeoc'h?

— Va marc'h so dall; petra serviche dezan caout goulou ?

— Mad, it en ho tro. Mes eur vech all na staguit ket ho marc'h dall en noz.

E Paris edot o toulla eur foz don evit uzach kær. Antercant labourer a voa oc'h he zoulla, ha bergnou bras a zouar o devoa tennet anizi. Eun tremeniat a c'houlennas digant eur c'hrenn baott a voa o sellet oc'h all labourerien ; petra ra an dud-se aze?

— Ah! eme'r buguel, eur boure'his en deus collet aze eur pez deg guenneg hag emaer oc'h he c'hlasc.

An Azen hag al Laeron.

La Font. I. 17.

Daou laer var an hent a gavas
Eun azen hag er c'habestas.
« Eul loanig coant, eme'n daou laer,
Hirio e reomp eun taolic caer. »
Mes emgann a savas souden
Ganto var benn ho laeraden.
Unan a lavare he viret,
Hag eguile, e vije guerzet.
Ep marc'hata hor c'hanfarted
So ho daou var gorf ho roched ;
Beac'h d'ar sach bleo, d'ar bazadou,
Taoliou dorn ha crabanadou,
Taoliou penn ha taoliou boutou.
Epad ma zea ar gann en dro,
Ar botred c'huezen varnezo,
Eun trede laer a zigoezas
Hag ar bourrig a aloupas
Ha var e guein ganta ouspen
Sae an daou all d'ober torchen.
Hounnez, ep mar, e'r guir feson
Da lacat peoc'h etre'l laeron.

E touez fablennou gallec e cavomp houma pehini a so brao avoalac'h evithi da veza ber.

An *Inosans* n'oa mar' ebet
He zae venn e devoa collet,
Buan d'he c'hlasc en em lakeas,
Da di'r blijadur e redas,
Mes eno netra ne gavas.
Ac'hano 'za da di'n danvez,
Goude da di'r c'halloudeguez;
Netra. poan hag amzer gollet.
E pelcac'h e deus-hi cavet?
Dindan gazel ar guir c'hlac'har
E teuas he zae venn d'ar guear.

Eur c'houeriad, en devez-all
A c'houlenne oc'h mest eur stal :
— Petra verzit-hu, marc'hadour?
— Pennou ezen, va mignon paour.
— Cals a verzit, var a velan,
N'euz mui er stal nemet ho penn oc'h unan.

PRIS AN ED.

Kemper. — *25 C'huevrer.*		Pont'Nabat. — *2 Meurs.*	
Guinis.....	15 lur, 39 c.	Guinis.....	15 lur, 60 c.
Segal.....	9 lur, 32 c,	Segal.....	9 lur, 16 c.
Eiz.....	7 lur, 49 c.	Eiz.....	6 lur, 84 c.
Ed-du.....	9 lur, 96 c.	Ed-du.....	10 lur, 48 c.
Kerc'h.....	6 lur, 98 c.	Kerc'h.....	7 lur, 63 c.
Avalou-douar..	2 lur, 11 c.	Avalou-douar .	2 lur, 30 c.

Montroulez. — *18 C'huevrer.*		Brest. — *27 C'huevrer.*	
Guinis.....	15 lur, 41 c.	Guinis.....	15 lur, 56 c.
Segal.....	« lur, «« c.	Segal.....	13 lur, 20 c.
Eiz.....	8 lur, 62 c.	Eiz.....	7 lur, 37 c.
Ed-du.....	9 lur, 20 c.	Ed-du.....	12 lur, 03 c.
Kerc'h.....	6 lur, 80 c.	Kerc'h.....	7 lur, 75 c.
Avalou-douar..	7 lur, 00 c.	Avalou-douar...	3 lur, 85 c.

Ar pris merket ama eo ar pris creiz, da lavaret eo, ne deo nag an huela, nag an izela, hag ar muzul eo an hectolitr, pe ar boezel.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. DE KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

Dessadorn 11 Meurs 1865. N° 6. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baoamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer, da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, epkén. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, Libreer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 11 Meurs 1865.

Setu eul lizer scrivet gant eur breiziad o chom e Paris hag a so tom he galon oc'h iez he vro.

Lizer eus a Baris da lennerien Feiz ha Breiz *divar benn ar brezounec.*

Evel ma her guelit, dre ar guelouen pe gazeten en em gaf brema bep sizun ganeoc'h, meur a zen gouezïec a laca calonec'h ho foan hag ho skiant da galvout evit henor hor bro guer Breiz-Izel. Dridal a reas va c'halon ous an Autrou Doue hag ous Escop Kemper o clevet hano a ze er guær vras-ma, e Paris, eleac'h m'oun d'al-c'het ker pell dioc'h va bro, siouas din. Bete vrema, ar Vretonet n'ho doa ket cals a levriou scrivet en ho iez. N'ho doa ket ken nebeut unan epken eus ar paperiou moullet-se a deu da di pep prener da zeiziou merket, hag a rear keleier pe cazetennou anezo, dre ma caver enho kelou a bep tra. Rac-ze, tud hor bro, pere ne vouient nemet ar brezounec, red oa dezo chom divouizieg hed ho buez, siouas dezo! Re all avad, pa falle dezo tapout eun tam descadurez bennag, a ranke studia bepret al levriou gallec. Ar Brezounec a voa evelen iez an divouizieguez, pa voa ar gallec iez ar vouezieguez. Ober a reat fàe varnezan mui oc'h vui, hag e voa var var da vont da goll. Canfarted bro c'hall a lavare oll, en eur c'hoarzin droug varnomp : « Ar Brezounec so o vervel, ha guell aze! rag Breizis so eur seurt tud gouez, hag ho frezeg a so eur iez a zere mui ous loenet eguet ous tud. Pa ne vezo mui a Vrezounec en ho zouez, neuze ni ho lacai da veza tud seven hag a feson eveldomp-ni, gallaoued. »

Ma ve guir ar pez a leveront, ma ve iez hon tadou coz tost da vervel, pebez reuz ha pebez dismegans evidomp, Breiziz. An hini a lez laza iez he vro a zo ken digalon hag an hini a lesfe he vro eunan da veza kemeret gant an enebour, pe an hini a lesfe he dad hag he vam da vervel gant an naoun ep ober van! Kement-se ne vezo ket avad, kenvrois ker! Setu baniel goz ar Vretounet savet sounn a nevez gant tud a skiant hag a galon. Lintri a ra oc'h an heol splann, displeguet caer gant an avel, hag e veler scrivet varnizi :

« Trugar Jesus, Guerc'hez Vari,
« Mirit ho iez d'ar Vreizidi! »

Ar c'homzou-ze a dle beza pedet pemdeziec pep Breton a gar he vro a vir galon hag a fell dezan he dilen rag ar maro.

Cant meuleudi eta d'hon Eskibien santel dre ma fell dezo en em lacat e penn diouallerien hor iez! Trugarez d'an Autrou Doue evit beza lakeat ar mennos-se da zevel eun ho ene!

HISTOR ZANTEL.

PEMPED PENNAD.

Lignez Adam bete Noe, dre he vap Seth.

Oajou ann dud e derou ar bed. — Falldgriez ann dud. — Arc'h Noe.

Adam, goude beza bet digant Doue he vap Seth da zerc'hel lec'h Abel lazet gant he vreur, a vevaz c'hoaz eiz cant vloaz, o caout bugale-all, mipien ha merc'hed. Mervel a reaz d'ann oad a 930 vloaz.

Seth, a vevaz 912 vloaz; Enoz, 905 vloaz; Kainan, 910 vloaz; Malaleel, 895; Jared, 962; Henok ne ket marv c'hoaz ; kerzet en devoa gant Doue, epad he vuez, ar pez a zinifi e reaz e pep tra bolontez Doue, ha Doue hen tennaz abred, euz ar bed-ma, n'en doa nemet 365. Eun den all hepken, ar Profed Elias, a zo cat evelse ivez gant Doue, hep mervel; savet e oe

enn ear enn eur c'harr a dân. Ar scritur a zesk d'eomp e teuint da fin ar bed var an douar da enebi ouc'h ann Antekrist, ha lacaat ann dud da ober pinijen. Evelse a kanomp e kanaouen ar varn :

Mes enep ann adversour
E teui daon Brofed braz
A-berz Doue d'ho zicour
Henok hag Eliaz.

Mathuzalem, map Henok, a vevaz 969 vloaz ; hema eo ar c'hossa deu a zo bet var ann douar.

Lamek he vap, ha tad Noe. a vevaz 777.

Noe en doa 600 vloaz pa zeuaz an diluch, beva a reaz 350 vloaz goude ann diluch, hag he holl vuez a oe 950 vloaz.

Perag e veve ann dud ker coz er penn kenta euz ar bed? Bolontez Doue a oa kement-se evit ma vije poblet ann douar ec'hiz m'en doa lavaret da Adam ha da Heva pa eu devoa ho c'hrouc't : *Creskit hag eleizit, ha carguit ann douar.* Ann Tadou Santel ho deuz cavet rezoniou-all, ne ket ama ema al lec'h da ober meneg anezho.

Taolit evez hepken ous eun dra ; Lamek, tad Noe, ganet er bloaz 869, a vevaz eur bloaz ha tri-uguent gant Adam he-unan, maro er bloaz 930. Lamek a vevaz tre beteg ann diluch, hag evelse eo bet c'houec'h cant vloaz gant Noe, ha tost da gant vloaz gant he dri vap Sem, Kam ha Japheth. Noe he-unan en devoa guelet epad seiz vloaz a pevar-uguent Enoz, map hihan da Adam. Ne ket bet eta diez da Noe ha d'he yipien gouzout eeun-hag-eeun doareou ar bed, adaleg he grouidiguez beteg an diluch. Ha goude an diluch, n'ho deuz ket manket d'ho lavarout alies d'ho bugale ha d'ho bugale vihan ; hag evelse, a rum da rum, a c'henou da c'henou eo deuet ann historiou-ze bete Moïzez, pehini en deuz ho scrivet, dre inspiration ar Spered-Santel, e levr ar C'heneliez, hag e levr ann Exod.

Pa oue cresket ann dud var ann douar, bugale Doue, da lavaret eo, lignez Seth, touellet gant merc'hed tud ar bed, da lavaret eo, gant merc'hed lignez Kaïn, a guemeraz da briejou ar re anezho a blije guella d'ho daoulagad. Euz ann dimiziou-ze, great enep bolontez Doue, ne zavaz nemet bugale iskiz, ar rampsed pe ar *geanted ;* tud divalo dre ho ment heuzuz ha braz dreist muzul, ha muioc'h c'hoaz dre ho ourgouill, ho liguentez, ho c'hruelded.

Hoguen Doue o velet e creske bemdez fallagriez ann dud var an douar, hag e oa holl zonjou ho c'haloun douguet ato d'ann droug, a lavaraz, ar c'hlac'har enn he galoun : distruja a rinn divar ann douar ann den am euz crouet, ha distruja a rinn gant-han ann anevaled hag al laboused am euz great evit-han, rac keuz am euz da veza he grouet.

Mes Noe a gavaz trugarez dirag Doue. Noe : oa eun den leal ha parfet etouez holl dud he amzer ; bez' en devoa tri map, Sem, Kam ha Japheth. Doue a lavaraz eta da Noe : Deuet eo diraz-oun termen diveza buez ar c'hik, goloet eo ann douar a fallagriez dre brezanz ann dud, ho distruja a rinn douar hag all. Gra d'id eun arc'h gant coat heskennet a blad ; ober a ri camprouigou enn-hi, hag he goloï a ri gant eur guisk ter ha bitum a ziabarz hag a ziaveaz. Bez'e devezo tri c'hant ilinad a hed, anter-cant a ledander, ha tregont a huelded. (eun ilinad a zo eun troatad hanter). Eur prenestr a ri var al lein anezhi, hag eun or enn he c'hostez ; hag ebarz tri c'hombot, pe astach ; ar goueled, ar c'hamprou, hag ann trede combot. Mont a raun da zigas ann dour diluch var ann douar, evit lakaat da vervel kement tra a denn alan var ann douar. Mes ober a rinn va c'hevrediguez, pe va allianz ganez, ha mont a ri ebarz enn Arc'h, te, da dri vap, da c'hreg ha graguez da vipien. Hag euz ann anevaled hag euz al laboussed, eur c'houblad a bep seurt, par ha parez az aï gan-ez enn arc'h evit ma choumint e buez. Kemer a ri ivez euz ann holl draou a heller da zibri, ho c'has a ri gan-ez enn Arc'h, hag e vezint da vagadurez hag hini ar re a vezo gan-ez enn Arc'h.

Noe a reaz kement tra en devoa Doue gourc'hemennet d'ezhan. Labourat a reaz epad cant vloaz da ober ann Arc'h-se, euz a behini ar guel hepken, ha prezeguennou ann den santel, e dlie dihun ar bec'herien euz ho morgousk truezuz. Mes ar bec'herien aheurtet a zo bet a holl viskoaz henvel ann eil rum ouc'h eguile ; goap a rejont ous ann den santel Noe gant he spount ha gant he Arc'h, evel ma rejont ouz Jesus-Christ hag he groaz ; ha ma reont c'hoaz hirio ouz Iliz Doue gant he Sacramanchou, gant he barn diveza hag he gourdrouzou. *D'ann deisiou araog ann diluch,* eme hor Zalver, *ann dud a zebre, a eve, a guemere priejou, a zemeze ho merc'hed, beteg ann devez ma zeaz Noe enn Arc'h ; na zonjent ket ann disterra taimm enn diluch, ken na erruaz enn eun taol d'ho lounka ; kement-se a c'hoarvezo c'hoaz a-benn donediguez map an den.* (St-Vaze, 24, 38).

KAN.

Ton : *Bossen Eliant. 12.*

Adam a vevaz er bed-ma
Epad nao c'hant ha tregont vloa ;
Mathuzalem, hirroc'h he hent,
Oe nao c'hant nao ha tri-uguent.

Ann dud o choum keit-all er bed,
Ne oent ket furoc'h tamm ebed ;
Creski a rea ann dizurjou
Dre ma creske ar famillou.

Penn-grisien ho fallagriez
A oe dreist-holl al liguentez,
Oc'h ober ho dimiziou
Enep gourc'hemenn ann Aotrou.

Keuz braz am euz, eme Doue
Da veza crouet ann dud-se ;
Mont a rann da gass ann diluch
D'ho c'hastiza ha d'ho distruj.

Te, Noe, gra d'id eun Arc'h vraz ;
Labour epad c'houec'h-uguent vloaz,
Oc'h da velet, ar bec'herien
A rai marteze pinijen.

Te tel enn Arc'h gant da bried,
Gant da dri vap hag ho merc'hed,
Hag euz ann holl anevaled
Eur c'houblad da veza miret.
Eur c'houblad a kello gan-ez
Da veza had eur bed nevez.

BUEZ

An Autrou MIKEAL NOBLETS, *Beleg missioner.*

(C'HUEC'HVED PENNAT.)

An Aotrou Noblets en deuz ive great fors profesiou hag a zo bet oll sevenet hervez he lavar. Evelse, pell araog ma'z oa na roud na menec ebed an oll, e tisc'leriaz d'he ziskiptien e teuje an tadou Jesuisted da joum da Vreiz-Izel, hag eun devez entre m'edo a vir vella o preseg d'ar bobl, e choumaz enn eun taol a za hag e lavaraz dre eur sclerijenn a bers Doue : *trugarekeomp, emezan, an Aotrou Doue dre ma'z eo plijet gant-han rei d'eomp eun all evid derc'hel va flas ; seiz vloaz en deus a vrema, guinidic eo euz a Escopti Roazon ha bez'e vezo Jesuist.* Euz an tad Maneur eo e parlante. Divezatoc'h, sclerijennet adarre gand Doue, ec'h anavezaz emedo an den-ze e touez ar Jesuisted a ioa nevez deuet da joum da Guemper. Eun droad, unan bennag o veza digasset d'ezan ar c'helou faoz euz a varo an tad Bernard, ar belec santel, goude beza goelet d'ezan eun mebeud ha great eur bedenn ver, e lavaraz rag eeun gand eun ear kel laouen ha tra ne oa ket guir e vije maro an tad-ze. Eur vech-all eur vaouez gounezet da Zoue gand ar Missioner-ma, a ioa nec'het maro o clasc dont a benn da anaout he fec'hejou evid galloud ho c'hoyez ervad ; mes nag hi a oue estounet braz o reseo digant-han eul lizer ma kavaz ennhan scrivet kemend pec'het e doa great adalec'an oad a zeiz vloaz. Hoguen, kemend-ma hep-ken a ziscouez mad aoualc'h ar perz en devoa an den santel e donezonou an Aotrou Doue.

An Aotrou Noblets a joumas e Douarnenez eur pemp bloaz var'n uguent bennag, ha Doue a vennigaz he labourou apostolic enn hevelep doare ma teuaz an dud ac'hano, beteg neuze ken azen ha ken direol, da veza scouer an oll Escopti ha dre ar zantelez euz ho buez ha dre ho anaoudeguez euz ar Religion. Ne ket faot gouscoude na gavaz var he hend aleiz a gontroliachou. Evel-se darn a oue fallacr aoualc'h evid clask coll anezan e spered an Aotrou'n Escop. Cass a rejont beteg enn-han clemmou enn he enep divar benn an taolennou m'en em zerviche anezo evid brasa mad ar barisieniz. Mes ne oue ket diez braz d'ar Missioner santel disconez ne oa droug ebed e kemend-se. Gouscoude, entre m'edo an Aotrou'n Escop er meaz eez he Escopti e ohe lavaret enn he enep kemend a draeo d'ar Vikel vraz, ma roaz urs d'ezan da zisterr d'he vro a Leon. An Aotrou Noblets a lennaz ar zenuz-ze Var he zaoulin poket a reaz mear a vechmant hag ebeze hep biscoaz lavaret eur guer evid en em glemm. Racial e claseaz eur vag evid tremenn hep dale ganim beteg Conc'h, hag e kinniadaz dioc'h ar bobl ze enn hoa kelennet gand kemend all a boan hag a anken.

Oajet oa a dri bloaz ha tri uguent pa zistroaz d'he vro a Leon, mes he labourou braz hag he biniennou calet, mui c'hoaz egued ar gosni, o devoa he rentet dislcher tre. Excl-ato he spered a ioa kel lemm ha biscoaz, hag ar garantez en devoa evid silvidiguez an eneou a ioa ken tomm hag e creiz he iaouankiz. Kenderc'hel a reaz da breseg ha da ober ar c'hatekismou e meur a barrez euz a c'houeiz Leon ha da zeski zoken ker mad hiniennouigou ma oant goestl da zervichout d'ho zro da Ebestel d'ar re all. Euz eur c'hreg en eur vervel her pedaz da zervichout da dad da eur baotrez a leze var he lerc'h. Goude maro ar vamm, an Aotrou Noblets a aliaz he merc'h da zont da joum da Gonc. He lacaat a eure e ti eun dimezel evid servichout dezi da blac'h, hep ken coumanant nemed he boued, gand ma vije roet diezi a hend all amzer aoualc'h evid deski he Relijion. Hoguen, ar baotrez a ioa ker poud a spered, ma na ellaz ia hir amzer an den Doue dont a benn da zeski d'ezi eeun oll vad. Ar vestrez euz he c'hostez a ioa ancunoh he guer ha ne leze mui gant-hi an amzer derenel evid beza scolliet. Kemend-se a eure dian Aotrou Noblets, oher he zonj, da gas ar verc'h ianaun da Zouarnenez da di unan euz an intanvezet santel m'en devoa guechall desket d'ezo he daolennou hag a rea er mare-ze kemend a frouez burzudus enn Escopti Kenne. Dal mal cleaz ar vestrez ar c'helou-ze, evel ne felle ket dezi dioueret eur zervicherez hag a ioa ker mad da labourat, e talc'hoaz gant-hi eur stavad en eur lenskel enn he eneb mil malloz ha mil zrong-pedenn. Lavaret a eure ive kemend a deuaz enn he fenn a eneb an Aotrou Noblets hag he guentelliou santel. Ar baotrez gueaz a oue rare d'ezi dilezel an hend mad ha Mikeal a one meurbet ankenniet abalamour d'an dismegans great da gonsion Doue. Mont a reaz da gaout ar vestrez, entre m'edo enn iliz o clevet an oferen hag e lavaraz d'ezi dirag eur c'halz a dud : ne ket bet emezan, aoualc'h deoc'h mont a enep ho ker, fellout a rafe deoc'h c'hoaz distrei dioc'h servich Doue eun emzivadez ne c'houlenn ket guell egued en em rei d'ezan evid mad. N'em beuz nag ar c'halloud, nag an volontez d'ho canta evel m'oc'h euz hi cannet, mes disclerla a ran d'eo'c'h a herz Jesus-Christ, a berz an hini m'oc'h euz c'hanteat he diframma digant-han, ez eo ken faoz kemend oc'h euz lavaret evid clask he distrei divar an hend mid ha ma'z eo guir e viot mût beteg ar maro evid mo pezo c'hoaz ar c'halloud da zaveter hoc'h ene. N'en devoa ket echuet mad, mancollaz ar vestrez ar

prezeg var ar plas. Neuze ar belec santel a reaz cass dre vor ar plac'h iaouanc da Zouarnenez eleac'h ma teuaz, a zindan c'houeac'h miz, da veza desket mad var ar Relijion hag e stad zoken da zeski d'ar re-all kemend munut mad a ioa merket e taolennou an Aotrou Noblets. Hag hen ober a eure dizale enn he bro gand calz a frouez, goude ma oue bet da guenta cavet an dra mad ha deread gand ar Vikel vraz euz a Escopti Leon. Hoguen, ne ancounac'heaz ket he mestrez goz euz a Gonc, a guelennaz gand eun aket hag eur zoursi dreist oll, hag hou-ma eleal a roaz en eur vervel, var dro tri bloaz goude, mercou anat euz a eur guir binijen.

(Ar rest a vezo lakeat er guenta cazeten.)

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Kelennadurez d'an dud divar ar meaz.

(C'huec'hvet Pennat.)

« Setu aze, doctor, penaos en deus Doue he unan discleriet, meur a veich hag e meur a amzer n'e ket aoualc'h beza den honest evit beva en he c'hras er bed-ma hag en he c'hloar er bed all. Ar pez en deus lavaret Doue var ar poënt-se, a zo merket en eul lèvr a rear anezhan ar scritur sacr. El lèvr-se e zeus diou loden; al loden guenta a goumpren histor ar Relijion adalec m'oue crouët Adam hag Eva betec ma teuas Mab-Doue var an douar evit hor zavetei; an eil loden a goumpren an Aviel, da lavaret eo, buez hor Zalver Jesus-Christ, hag ar pez ho deus great ha scrivet an Ebestel goude m'oa pignet hor Zalver Jesus-Christ en env. Kement tra a zo scrivet el loden guenta, a zo bet ato gueich all hag a zo c'hoas brema respetet gant ar iuzevien evel comzou Doue he unan; kement tra a zo merket en eil loden a zo bet ive bepret, kercouls hag ar pez a zo merket el loden guenta, respetet gant ar gristenien eguis traou discleriet gant Doue he unan, pe lavaret eus he bers, pe scrivet gant he zicour: biscoas eta n'eo bet possubl da zen, ha pa vije deuet ar zonch-se en he speret, chench netra nag el loden guenta, nag en eil loden eus al lèvr-se; rac dioc'h-tu an oll iuzevien all, araoc donediguez hor zalver Jesus-Christ, pe an oll gristenien all, abaoue, a vije bet en em zavet en he enep hag ho devije miret outhàn da zont a benn eus ar pez a vije deuet en he speret. Evelse, kement tra a zo merket er scritur sacr, a zo deuet betec ennhomp er memes doare ma z'eo bet discleriet gant Doue, pe scrivet eus he bers. Hoguen, lenn a reomp el lèvr-se en deus lavaret Doue, meur a veich hag e meur a amzer eus ar bed, ne ket aoualc'h beza den honest evit plijout dezhan epad ar vuez-ma, hag evit beza eürus ganthan epad ar vuez da zont; ret eo d'eomp eta credi an dra-se a greiz hor c'haloun, ma ne fell ket deomp lacaat Doue he-unan da c'haouiat.

« Piou a garfe lacaat Doue da c'haouiat? C'hui a gredfe hen ober, doctor? mar d'oc'h divergount aoualc'h evit kement-se, livirit-hen dioc'h-tu, evit ma vezo cuit ar re all da goll ho amzer o coms ouzoc'h, rac ne rear nemet coll an amzer o coms ous eun den diskiantet, ha piou a zo diskiantetoc'h eguet an hini a fell dezhan gouzout ar virionez guelloc'h eguet an Aotrou Doue he unan? ma n'oc'h ket c'hoas divergount aoualc'h evit kement-se, anzavit-ta eo c'hui oc'h-unan ar gaouiat, pa livirit eo aoualc'h beza den honest. Hag hiviziken n'en em emellit mui da glasc ober scol d'ar re all, pa n'oc'h ket guelloc'h paotr eguet na d'oc'h da ziscouez ar virionez eus ar pez a livirit. »

Erfin, evit starda muioc'h-mui ar guennou da eur fals doctor evelse, me lavarfe dezhan c'hoas, ma venn en ho plas.

« Doue, eme c'hui, ne c'houlen ken diganeomp nemet beza tud honest. Eo, doctor, cals traou all a c'houlen c'hoas diganeomp, evel a m'eus dija prouvet d'ehoc'h dre desteniou sclear hag anad d'an oll nemet d'ar re zall. Ia, Doue en deus gourc'hemennet deomp cals traou all ouspen an honestis, Doue en deus difennet ouzomp cals traou all ouspen ar vuntrerez hag al laëronci. Ma ne ouzoc'h ket pere eo an traou all-se, me a ia d'ho deski d'ehoc'h.

« Ar pez en deus Doue gourc'hemennet deomp ouspen beza tud honest, hag araoc zoken beza tud honest, eo, da guenta, he adori hag he garet a greis hor c'haloun; setu aze ar c'henta hag ar brassa eus an oll gourc'hemennou; ne ket me eo hel lavar, mes mab Doue he unan eo en deus hel lavaret epad m'edo var an douar. Hoguen, doctor, penaus e virit-hu ar gourc'hemen-ma? ha sourcius oc'h-c'hui da adori Doue? pe seurt henor a rentit-hu dezhan evit discouez hen anavezit evit ho crouër hag ho mestr souveren? ha caret a rit-hu an Aotrou Doue eus a greis ho caloun? ha sonjal a rit-hu zoken eur veich bennac ennhan?

« Ar pez en deus Doue difennet ouzomp goudese, ouspen ar vuntrerez hag al laëronci, eo, d'an eil, al leou-douet, ar blasphemou hag ar malloziou pe ar goal-bedennou: pe seurt evez, doctor, a daolit-hu var ho teod e kenver ar poënt-ma?

« Ar pez en deus Doue gourc'hemennet deomp c'hoas, ouspen beza tud honest, eo, d'an trede paouez da labourat da zul, ha consacri an deis-se d'he zervich: hen ober a rit-hu, doctor?

« Ar pez en deus Doue gourc'hemennet deomp goudese, ouspen beza tud honest, eo, d'ar pevare, caret hon tad hag hor mam, ha kement re ho deus eur c'halloud bennac varnomp, ho respeti, senti outho, hag ho zicour ken en ezomou an ene, ken en ezomou ar c'horf, hag ar gourc'hemen-ma, doctor, her miret a rit-hu a boënt da boënt?

« D'ar pempet, Doue a zifen ouzomp laza, ha d'ar seisvet, e tifen ouzomp laërez. Var an daou c'hourc'hemen-ma oc'h crên var ho meno; mes selaouit!

« Ar pez en deus Doue difennet ouzomp c'hoas, ouspen ar vuntrerez hag al laëronci, eo, d'ar c'huec'hvet, an oll blijadurezou eus ar c'hic er meaz eus ar stat a briedelez, ha d'an navet, ar c'hoant pe an ioul dreol da gaout pe da danva ar plijadurezon-se. Guen oc'h ive, doctor, e kenver an daou c'hourc'hemen-ma? C'hui zo eur c'hlabous gant ho kinou abalamour d'oc'h honestis, guelomp-ta ha c'hui a zo ken honest ha m'ho peus c'hoant da rei da gredi e veac'h. Me anavez eun tenzor hag a dal cals muioc'h eguet aour ha perlez; an tenzor-se eo ar guenet eus an ene, ar guerc'hdet eus ar galoun hag eus ar c'horf. Livirit din, an dorn var ho coustians, ha n'ho peuz-c'hui ket biscoas lamet, pe glasket lamet digant den, digant crouadurez cbet, an tenzor caër ha precius-se a behini e comzan? ha ret e ve mont pell abars caout unan bennac hag a helfe ho tamal gant guirionez e kenver ar poënt-ma?..... respountit-ta, doctor.

« Ar pez en deus Doue difennet ouzomp goudese, ouspen ar vuntrerez hag al laëronci, eo, d'an eisvet, ar fals testeni, ar guevier, an drouc-prezeguerez hag ar varnediguez temerel divar benn an nessa: ha sourcius oc'h-c'hui, doctor, da virèt ar gourc'hemen-ma evel ma z'eo dleet?

« Ar pez en deus Doue difennet ouzomp erfin, ouspen laza ha laëres, eo, d'an decvet, an ioul pe ar c'hoant ebken da gaout ar pez a zo d'an nessa, dre droiou cam, pe dre zislealdet. Mes, evit trouc'ha berroc'h, lakeomp ama dioc'h-tu e z'eo ken neat ho coustians e kenver ar gourc'hemen-ma, evel ma livirit e z'eo e kenver ar pempet hag ar seisvet.

« Neus fors: ar pempet, ar seisvet hag hema ne reont nemet tri; hag e veac'h ken direbech ha ma fell d'eoc'h reï da gredi e zoc'h e kenver an tri gourc'hemen-se, ha n'ho peffe e guirionez biscoas lazet den, na laëret netra, na bet zoken c'hoant d'hen ober, emaoc'h c'hoas pell evelato, ha pell bras da veza great kement a c'houlen Doue diganeoc'h.

« Seiz gourc'hemen var dec a jom ganeoc'h c'hoas da viret: mar grit eta faë var ar seiz gourc'hemen-se, n'ho peuz great c'hoas nag an anter, nag an drederen zoken eus ar pez a c'houlen Doue diganeoc'h, evel diganen-me, evel digant an dud oll. Rac mar e meus sonch mad eus ar fesoun da gonta a meus desket em bugaleach, tri ne reont nag an anter, nag an drederen zoken eus a zec. Mar fazian, doctor, ha mar gouzoc'h eur fesoun all da gounta dishenvel dious hounnes, n'ho peus ken da ober nemet hen discouez dinn. Ma ne fasian ket, ha ma ne m'euz ket c'hoas ancounac'heat counta evel ma zeo dleet, me gaf din eo ret d'eoc'h anzao neuze, mar d'oc'h eun den leal ha guirion, n'e ket ebken, nag a dost, beza tud honest, evel ma c'hententit, c'hui, eo a c'houlen Doue diganeomp.

(A-benn eiz-dez eur pennad-all.)

Ar Vam-goz *Miser* o clasq logeiz.

Guechall e tremenas en eur bourkic'a Vreiz
Ar Vamic-coz *Miser*, o vont da glasq logeiz.
He daoulagad scoelfet, discabel, diarc'hen,
Treut evel eun ankou ha ridet he c'hroc'hen.
Ne dol troad d'an douar, nemet a bic-lamou;
Couscoude var he c'hein, gant he zamic truillou,
C'huec'h mil bloavez goall bounner da zouguen,
A dle rei d'he diouc'har ouspen eur vorzaden.
D'ar strinkel-ze, siouas! huel el lavarai,
Ne vanq na tieguez, na logeiz er bed-man.
Aboe men deus Adam he zor dei digoret,
Var goust he vugale bemdez e deus bevet;
Rac nep a vez goasquet dindan he c'hrabanou
A ia scan he c'hodel a cleuz he vouzellou.
An dreitourez-eta d'an tiez a guerze,
Da c'houd pelec'h gluja he c'hovat paourente;
He daoulagad paret var eur c'hoz lochennic,
E lavar o cascalat: « Evit eun nozvezic,
Aman, var a gredan, me gavo logeiz prest.
Mæs aroc antreal sellomp dre ar prennest;
Ker kent he daoulagad a furch mad el lochen;
Eur vreg hac he mabic ganti var he barlen
Gant eur vouez dudius, henvel ous eun eostic
A gane de buguel: » Cousc, cousc va c'halonic!
He fried kemener o c'hriat var he dorchen
Divar ben he c'hlin a zache prim he neuden
Ne velet evit guir en ti-ze o luguerni
Na moguer paperet, aour nac arc'hantiri;
Mæs ne velet ket ive treid hir ar guenviden
En dro dar mogueriou o steui guiaden.
Eun tieguez kempen, joausdet ha labour
A zalc'h plas d'an arc'hant ac ive d'an aour.
Kerz pelloc'h da glasq fred, rac aman va c'homer,
Daoust m'ê treud ar c'hicsall, n'eus tam plas d'ar viser.
Evelse dre he dent e c'hrosmol ar c'hrac'h-coz
A kerkent e trò kein ep lavaret bennoz.
Kerzet a ra neuze d'an tieguez tosta
Da c'houd hag hi gavo guelloc'h evit loja:
An ozac'h mezo mik, var leuren ar gueguin
En daou bleg destumet evel eun urussin,
A losc en eur gousket ker pounner rohaden
Ma veler eo stouvet betec he gornaillen.
Deus he c'hinou digor hag ive deus he fri,
E ruill hed he varo eur voaz glaour ha mec'hi.
Piou gredfe couscoude? Daoust m'a ze badaouet,
Ar veren anter leun en he zorn so chomet!
Daou vuguel diskempen en eur c'horn a ruille:
Daou all er chodouren ar iod a c'habouille,
Ac a bouez he zivrac'h, unan gant ar sclinzin,
A scoe var ar billic, da c'hoari taboulin.
Ar vam deus he c'hoste, ar vam, coz libouden,
En cuz gant eur gomer, a lipe he gueren.
O velet kement-m'an, ar c'hrac'h, n'ê quet eston,
A luguern he lagad ac a zrid he c'halon
Cetu crac, emezi, al logeiz a glascan,

Pelec'h e vin mestrez, m'a ne dê quet aman?
Kerkent e poulz an or, ac evel eur vleizez,
En eur scrignal he dent, e lam gant bleo Jacquez.
Poent e divorfila, sao, emezi, difun,
Corf losc ha didalve, mevier, lonc-he-zizun;
M'a ne zentez ractal, divar bouez da griben
Me raio did scub'al leur-zi gant da chupen.
Ous e c'hlevet Jacques anter-divadaouet
Piou oc'hu? emezan, gant eur vouez truezus.
— « Rouanez ar viser, eur vaouez galloudus;
« Al labour so trec'h din ac ar vertuz ive;
« Mæs evit eur mevier ac eun den didalve
« A sclejan diloüs ermez ho zieguez
« Ha var o zamic meubl e ran guerzediguez,
« Evelse, va c'homper, kerz elec'h ma cari:
« Evit aman pelloc'h, eun nosvez ne gouski. »
Kerkent e tol he dorn var he vugaligou,
Ac e chench ho dillad en tamou coss truillou.
O rei neuze tol troad d'an eil goud' eguile,
E poulz var an treujou tad, mam ha bugale.
Mar bezit vicius, mevier pe didalvez
Ho pezo d'ar vizer leac'h da deleur evez,
Mes bezit labourer renket ha vertuzus
Ha c'hui vezo laouen, divorc'het hag eürus.

NEVEZENTI.

Er bloas 1814, an hini en deus scrivet an dra ma a voue casset gant he dud da Baris, ha loget en eur grenn hostaliri en unan eus ar ruiou strissa eus ar guer vras-se. He hostiz a voa eur c'holonel coz bet o redet bro gant an Impalaer Napoleon kenta.

En davarn-se oa tud a bep oad hag a bep corn a Frans. Boaz oant d'en em zestum dioc'h an noz en eur zal-vraz, hag eno pephini, a rea hag a gomze evel ma care. Lod squiz gant ho dervez, a azeze e cadoriou da eana; lod all a rea ho foursach abenn antro noz; darn a gomze eus an traou caer o devoa guelet; darn all eus ar c'heleier o devoa bet eus ar guær. En eur guer, pephini a rea he afer guella ma c'helle. — En eur c'horn eus ar zal oa tri den iaouanc nevez deut eus ho bro, hag a gomze eus an amzer da zont, eus ar pez o doa sonch da ober. Tri ganfart oant, iac'h ha cre, hag oa menec gantho da choas ho micher.

Evidon me, a lavare unan anezo, eur potr drant ens a gostez ar c'hreis-deiz, evidonme so great va zonch. Napoleon so coezet, ha ne zervich mui clasc henor. Ma vije chomet an Impalaer, em bije clasket dont da veza eun den a vrezel, brema e fell din destum danvez, hag e riu; rag an hini en deus c'hoant ha penn, a rai ato ar pez a garo. Me zalc'ho da labourat var an arc'hantiri ken na vouezin mad kement a reer e Paris var ar vicher se. Neuze e verzin va zi hag an tamig douar o deus lezet va zud ganen, hag en em lakin da verza arc'hantiri. Ac stal a vo dister da guenta; mes bah! eun den eveldon-me e gavo da choas etouez ar merc'hed pinvidic. Dimisi a rin, ha souden e vin pinvidic ha, claoustre, e renc an deputeet abars nebeut amzer.

— Ne vezi morse netra den-iaouanc fougueer, eme eur vouez groz ha difreaz a deue eus cur c'horn eus ar zal.

Trei a rejomp hor penn, hag e veljomp eun den coz hir he varo, eur vantel vrun en dro dezan, hag he zaoulagad soublet etrezeg an oalet. An den se a voa pell a voa en hostaliri, ha ne rea bemdez nemet mont ha dont hag evessat oc'h kement a dremene. Ato e teue da azeza er memes plas, ha ne lavaras guer mui.

— Petra livirit-hu ta, pot-coz, eme an den iaouanc?

— Me lavar ne vezi netra, eme an den coz; ha neuze e plegas he benn, ha ne lavaras guer mui.

Eun all eus an tri den iaouanc a guemeras neuze ar goms, hag a lavaras:

— Guir avoalc'h a lavar an hini coz, rag pa binvidica unan, eo red d'eun all paourât, abalamour ne ell ket an oll beza pinvidic. Evelse evidonme ne dan ket da glasc danvez. Mes ar blijadur. Plijadur so evit an oll; ar blijadur a gresc dre an niver eus ar re her c'hlasc. — Me zo eus a gostez Tours, hag eno e caver plijadur e pep leac'h, e kær, var ar mæz; o lenn, o cozeal; en nosveziou, er bankejon, e peg guiz. Va c'herent o deus va desket da veza kere, mes n'em eus afer ken eus ar vicher se. Eur vicher vrao en-deün, eleac'h ma renker beza daou bleguet azalec pemp heur dioc'h ar mintin beteg unneg heur dioc'h an noz! Peinta a ouzon, hag ez an da beinter. Mont a rin eus an eil kær d'eben hag eus an eil bourgaden d'eben evit peinta a bep seurt traou, hag e pep leac'h e vezin diguemeret mad hag em bezo plijadur.

— Ia, pa labourer mad, eme an den coz gant he vouez c'hroz.

— Bah! eme an den iaouanc, labourat a rer ato eun dra benag, ato e caver eun dra benag da beinta. Ne zemezin ket evit n'am bo na greg na bugale da vaga, hag e vevin iac'h evel eur pesc hag eürus evel eur roue.

Ieu evel eur c'hlasker e vezi, eme an hini coz, mes morse ne vezi na iac'h nag eürus.

An trede den iaouanc a voa eus a Vreiz. — Ha te, breizad, eme an hini coz o trei outhan, petra c'heuste sonj da veza?

— Me, emezan, zo carrer, hag oun deut ama evit deski beza calvez mad. Sonch am eus da vont goudeze d'am bro, eleac'h m'am bezo sourci eus va c'herent en ho c'hozni. Mar demezan, e savin va bugale evel m'oun bet savet gant va zad ha va mam, da lavaret eo, evel guir gristenien, evel ma ra pep guir Vreton.

— Hag an danvez, ne zonjez ket enho, eme an den coz?

— Va zad ha va mam so eürus avoalc'h, ha gouscoude n'o deus ket cals a zanvez.

— Hag ar plijadurezou?

— Oh! ne ket plijadur a vanc e Breiz. E compagnunez va zad ha va mam, va fried ha va bugale, m'am bez anezo, me a gavo plijadur avoalc'h.

— Mad, eme an hini coz, mad, va map, deus ama, ma pokin dit, deus ganen hag e zan d'as cas da di guella calvez so e kær. Eur mignon din eo, hag hen lakin d'as kemeret. — Hag ez eas er mæz gant ar breiziat ep sellet zoken oc'h an daou all.

Ar re-ma a lavare entrezo: bah! eun diodig iaouanc hag eur ravoder coz. Hag e zejont o daou da gousket en eur c'hoarzin, hag epad an noz e vouent oc'h ureal, unan en danvez hag eguile er blijadur.

An hini en deus scrivet an dra-ma a lavar e velas divezatoc'h an hini coz hag e c'houlennas diganta hag hen a voue petra oa deut da veza an tri den iaouanc-se?

— Iä, eme an hini coz, an hini a laboure var an arc'hantiri, o clasc dont pinvidic re vuan, en deus gret a vrema c'huec'h bankerout, hag a varvo, emichans, er galeou. Danvez he c'hreg en deus teuzet: greg ha bugale a c'hlaouro gant an naoun, goude c'hoas coll ho enor. — Ar peinter so maro en eun hospital, goude beza distrujet e iec'het o clasc plijadurezou. — Ar breizad en deus great ar pez a c'houlenne, eat eo da gaout he dud, hag e vef en he blijadur en ho zouez.

An hini coz a iea quit var guemense. Fallout a reas din e zerchel ha gouzout diouthan piou oa hag a beleac'h. — Petra ra ze deoc'h, emezan, me zo a bep leac'h hag a bep bro, ha va hano so ar skiant vad.

Ober mad er stad m'en em gaver, ep clasc sevel dreist he guenseurt, eo ep mar ebet, ar guir hent da gucmeret evit beza eürus.

MEULEUDI

An Aotrou Laënnec.

An doctor braz Laënnec
A oa eur medicin,
Mab d'eun advocad guiziec
A Guemper Caourintin.
Laënnec dre he spered
En deuz savet he benn
Ken huel a re vrudet
Hyppocrad ha Gallien.

Guech-all calz a scolaerien
E Paris en deuz bet;
Hirio en deuz diskibien
E pevar c'horn ar bed;
Rac n'euz ked eur midisin
D'ober tra talvoudec
Hep heulia scouer hag ijin
Ha kentel Laënnec.

Eur medisin a c'halver,
Liez ne vell netra;
Ar c'hlenvejou a veler
Zo eur d'ho farea.
Nag a glenvejou cuzet
E diabarz an den!
Misteriou anavezet
Gand eun Doue hepken?

Unan hanvet e gallec:
Clenved ar Poeltriner,
Euz ho maro zo kiriec,
Tud iaouanc, hep niver.
Laënnec, hen, ar c'henta
A zivin seurt goalen,
A zesk d'ar re zesketa
Rei d'ez-hi guellaen.

Laënnec a oa tiet
Gand ar Voalen griz-ma;
Var he beultrin gouliet
E studi da guenta;
Goude da vill e roas
Ar Vuez, ar iec'hed,
An estren a bareas.
N'en em bareas ket.

Nag a zanvez en dije
Ma carje dastumet!
Ar madou a zisprije;
Bepred en deuz caret,
Sicour an den reuzeudic,
Parea ar c'hlanvour.
Arc'hant ar re binvidic
A roe d'ar re baour.

An hini a ra enor
D'e vro gant he spered,
A dle beva en envor
Ar re en deuz enoret.
Hag an hini a dremen,
En eur ober peb mad,
Savomp d'ez han eur Skeuden
Var dachen he gueriad.

Deut eta, Medisined,
Gant ho prof da guenta;
Deut ive, moundianed,
Provit dalaguenta;
Rag ar paour en aluzen,
A zigas he vennec
Evit sevel eur skeuden
D'he vignon Laënnec.

En he zorn ra vo guelet
Ar Beniec buzuduz, ennil
Gant pehini en deuz elevet,
Mouez he beultrin glemmuz!
Hen eo en deuz ivantet
Ar Beniec divindur
A-rô hinio ar iec'hed.
Da vill a mill glanvour.

Cleze eur zoudard eürus
A oar goumid kerfoursnol
Mez he hano zo spontuz,
A ra scullia daelou,
D'ha hano te, Laënnec,
Zo leun a levenez,
E-lec'h laza! d'ha zevyec
A asten ar Vuez.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dissul 12. — An eil sul eus an c'horais. Epad an c'horais, an Ilis a ra ato ofis ar zul, abalamour ar zulious se so previlejet.

Dillun 13. — Sant Paul, kenta escop Leon, eil patron a escopti Kemper. Dre he labourou hag ar burzudou en deus great, en deus roet sclerijen ar feiz da eun niver bras a Leonis.

Dimeurs 14. — Sant Gregor, Pap ha Doctor eus an Ilis. Ar Pab bras-ma eo a gassas missionerien da brezeg ar feiz e Brozaus, hen eo ive en deus reizet can an Ilis.

Dimerc'her 15. — An daou uguent Merzer a voa soudardet christen pere a voue condaonet gant an tirant Licinius da vervel dre ar riou; hag evit se e vouent laket en noas da dremen an nos var eul lenn scorned, e kic hen ar guær a Sebast.

Diziou 16. — Eus an deiz.

Dirguener 17. — Al licer a zervichas da c'holo corf hor Salver ha d'he sebelia goude m'oa distaguet dioc'h ar groas.

Dissadorn 18. — Sant Gabriel arc'hel. An arc'helma eo a voue choaset gant Doue evit dont da ziscleria d'ar Verc'hez Vari oa hi choaset evit beza mam d'he vap. Hen ive eo a zisclerias da Zacharii e vije tad da brecursor ar Messi. Kentoc'h en doa c'hoas discleriet meur a dra d'ar Profet Daniel.

KELEIER.

Hervez ar c'heleier e vella var an ed dre ar Franc oll. Lavaret a rear eo kereat er sizun-ma var dro dec pe zaouzeg guennec dre hectolitr.

Abaoue eun nebeut bloaveziou eur comanset da labourat evit lacat coat da zevel er menezion hag en douaron all eleac'h ne zave netra. Ar c'hoat, evel a ouzeur, a iea var ziminu hag a rouessea e pep carter, ha deut e vijet ne vije ket cavet a goat avoalc'h er vro evit izom an dud. Lakeat ez eus, a vrema, e Franc 80,000 devez arad dindan goat.

Hirio, evit caout kezeg marc'had mad, e ve red mont d'an Americ, e tu ar c'hreis-deiz. Eno, n'eus ket pell, eun den pinvidig en deus roet d'eur marc'hadour conje da zont var he zouarou da baca 20,000 penn kezeg gouez, gant ma roje da berc'hen an douar c'huec'h guennec dre benn. Evit paca ar c'hezeg, ar marc'hadour en deus roet d'ar re so bet oc'h he zicour c'huec'h guennec-all dre loan. Goudeze evit ho c'hignat (rag ne felle dezan caout nemet ar c'hroc'hen,) hag ar mizou evit ho c'has d'al leac'h ma felle deza, en deuz dispignet var dro kement all. Goude conta oll, pevar guennec varnuguent pep pen-kezeg! — Ar c'hrec'hin ze a verzer 8 pe 9 lur e Brozaus: ar pez a zisquez ne ra ket ar marc'hadour eun taol fall gant ar c'honvers-ze.

N'eus ket goal bell, e varvas eun oficer bras. Eur mignon dezan, eur c'holonel, deut d'he enterramant, en devoa sonj da ober he veuleudi var bord he vez. Etouez certen tud a reng huel ema ar c'hiz da lavaret evelse eur goms bennag evit meuli an hini a laker en douar. Ar c'holonel-ma, pa voa deut he vare da brezeg, a voa he galon ken touchet gant ar c'heuz d'he vignon, ma vancas ar goms dezan, ha ma chomas eur pennad mad ep lavaret netra. Goude beza poaniet avoalc'h, e teuas erfin ar c'homzou-ma ganta: kenavo, va mignon! kenavo! iec'het mad dit!

Lenn a reer er *Zizunvez Katolik* a Rodez: unan euz on abonnerien a scrif d'eomp kement-ma:

« Araug ma voe douguet an difenn en on touez ne daje mui ar beorien du-ma du-ont da glask an aluzenn, eur paour kez coz, o veza, eun deiz, e toull dor eur c'hreg æzet divar ar mæz, en hor bro, a lavaraz d'ezi evel-enn:

« Asa! ma greg vad, pell-zo e m'on e-tont, da beb marc, da doull ho tor da c'houllenn digan-coc'h an aluzenn, ha goude beza bet amma, e zean da leac'h all. Mes en dro-ma ne-don ket evit mont pelloc'h; n'em beuz mui an nerz da vale. Evel-se, me a garfe e c'halfac'h rei d'in eur c'hornig bennag enn ho ti da vervel enn-ha. »

Ar c'hreg vad a lavaraz d'eza gortoz eur pennadig ag e roje souden d'eza ar respont. Guelver a reaz neuze he bugale hag e lavaraz d'ezo: « Asa! ma bugale, beteg-enn n'em beuz morse anzavet ouzoc'h penauz, ma hor beuz brema eun dra bennag etre hon daouarn, me eo em beuz poaniet d'ho dastum. Henn lavaret a ran d'eoc'h brema: rag setu amma eun dra hag em beuz c'hoant da ober. Eur paour-kez coz a c'houllenn diganin eur c'hornig em zi da vervel enn-ha: penauz hen refuz? Ha me a fell d'in e ve græt d'eza evel da unan euz an ti, tamm ebet falloc'h. »

Ar vugale a gavaz mad ar pez a lavare ar vamm, ha setu ar c'hreg vad ha devod-ze da vont da vid ar paour-kez coz; hen lacaat a reaz er brava campr a voa enn ti, hag epad an tri miz ma vevaz c'hoaz, e devoe anezan an oll zoursi carantezuz e deffe eur verc'h vad euz eun tad muia karet. Intronezed devod euz a dost, pere ne falle ket d'ezo lezel gand ar vœziadez, gand ar gouveriadez madelezuz an oll verit euz an ober mad-ze, a zigasse d'ezi traou da zoulaji ar c'hlanvour hag a zeue da veilla aneza, epad he glenved, pep hini d'e zro. Ar paour-kez coz a recevaz he oll zacramanchou hag a varvaz e peoc'h, kontant, evuruz, hag en eur brometi mad d'he vadoberourezed karantezuz penauz birviken ne ankounac'heje anezo, er bed all, dirag Doue. »

En eur guæric eus an Normandi e voa daou zen e procez, hag a zo bet dirag al lez-varn er sizunvezioun-ma. An daou zen ho devoa pephini he alvocad evit he zifen.. An daou alvocad so daou barlanter caer, hag epad daou zervez ho deus labouret mad gant ho zeod ha great plijadur d'ar re a voa oc'h ho zilaou. Goude m'ho devoa poaniet avoalc'h, ar varnerien a zisclerias ne rojont ar zetans nemet a benn eis dez. P'edont o vont er mæz eus al lez-varn, unan eus an alvocadet a lavaras d'an hini m'em doa parlantet evitan: asa, Ian, sur omp da c'hounit. Ian en em laca da scrabat he benn hag a respont: m'am bije guezet sur an drase, n'em bije ket great ar pez am eus. — Petra oc'h eus great? — Per ha me so en em glevet, hag on eus rannet ar pez douar ma voamp e proces divar he benn. — Ha perag neuze lezel ac'hanomp-ni aze epad daou zevez da goll hon amzer hag hor poan evit netra! — Evit netra? eme Ian; oh! Autrou, c'hui voar avoalc'h oc'h bet paet mad ho taou, c'hui gane-me, hag eguile gant Per, hag evelse n'oa ket re deomp ive caout ar blijadur d'ho clevet o parlant evit hon arc'hant! M'am bije gouezet gouscoude ho pije gounezet, em boa lezet ar stal evel ma edo. Mes bah! n'em eus ket a gueuz, rag parlant mad oc'h eus great ho taou.

PRIS AN ED.

Kemper. — *4 Meurs.*		Pont'Nabat. — *2 Meurs.*	
Guinis.....	15 lur, 26 c.	Guinis.....	15 lur, 60 c.
Segal.....	9 lur, 14 c,	Segal.....	9 lur, 16 c.
Eiz.....	7 lur, 76 c.	Eiz.....	6 lur, 84 c.
Ed-du.....	9 lur, 93 c.	Ed-du.....	10 lur, 48 c.
Kerc'h.....	7 lur, 14 c.	Kerc'h.....	7 lur, 63 c.
Avalou-douar..	2 lur, 14 c.	Avalou-douar .	2 lur, 30 c.

Montroulez. — *25 C'huevrer.*		Brest. — *27 C'huevrer.*	
Guinis.....	15 lur, 30 c.	Guinis.....	15 lur, 56 c.
Segal.....	« lur, «« c.	Segal.....	13 lur, 20 c.
Eiz.....	8 lur, 36 c.	Eiz.....	7 lur, 37 c.
Ed-du.....	9 lur, 30 c.	Ed-du.....	12 lur, 03 c.
Kerc'h.....	6 lur, 84 c.	Kerc'h.....	7 lur, 75 c.
Avalou-douar..	7 lur, 00 c.	Avalou-douar..	3 lur, 85 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. DE KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

Dessadorn 18 Meurs 1865. — № 7. — Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust:

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaün, epken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Sálaün, libr. ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 18 Meurs 1865.

Eil pennad eus al lizer scrivet a Baris da lennerien Feiz ha Breiz, *divar benn ar Brezounec.*

Kement hon eus lavaret ne ket avoalc'h coulsgoude evit beza treac'h o tifen hor brezounec ker, eun dra ouspen so red da gaout, me lavar: red eo d'an dudigou gueiz lezel da ober an dud goueziec a gar ho mad hag hini ho bro. Red eo e rofent ho grad vad ha zoken eun taolic scoas da zioual ar brezonec. Paotret breuriez Breiz (emaoun an diveza anezo), o deus lakeat en ho fenn ober cals a labourion evit he guenderc'hel flam-divlam en ho mam-bro. Kement a raimp a zeui da netra a vad, ma na laca ar bobl anezo da dalvout. Ho fidi stard a reomp ato d'en em lacat a du ganeomp, o planta beac'h da viret ouz ho iez da vont da goll, o coms ha zoken o scriva e brezonec kelliez ha ma hellint; o prena levriou scrivet e brezonec mad eleac'h prena ar re so scrivet e brezonec anter c'halleg; erfin oc'h alia ho zud da brena ar seurt levriou mad-se. Neuse e vezo gallet sevel huel huel enor iez coz hon Tadou hag he lacat da zouguen an oll vleun hag an oll frouez a renconp da gaout digant-han.

Ma teurvez an Aotrou Doue scuilla he vennoz oll c'halloudus var hor ratoziou-ni, e savimp meur a levr var bep seurt descadurez, hag a vezo evit ar Vretonet dudi ha talvoudeguez vras oc'h ho lenn. Ouc'hpen cals levriou divar benn ar Religion, e lacaimp moulla cals levriou all divar benn cals traou ha n'eus ket bet c'hoas clevet hano anezo etouez ar Vretonet.

Neuze e vezo ken cas d'hor c'henvrois dont da veza guiziec evel ma zeo brema d'ar C'hallaoued, hag easoc'h zoken marteze. Ar Vretonet n'ho deus izom nemet eus eun taolic scoazel, eun taolig broud evit dont da veza kenta broad tud ar bed.

Mont a reomp hirio da gomans dre ar c'heleier deut eun nebeut so eus a Rom hag eus a ganteriou all a bere n'hon eus nemeur comzet c'hoas:

Rom.

On Tad Santel ar Pab a zo iac'h atao, a drugare Doue. Deiz gouel ar Chandelour enn deuz binnigued ar goulou e-unan a roed o goulaouennou d'ar pennou kenta, d'ar Gardinalet, d'an Eskeb, d'an Oviserien vrassa eus a Rom, da Oviserien an diou arme, a d'ar Vinistred a zo e Rom eus a berz ar rouantelezou. Gant aoun na vize re scuiz, ar re a izelloc'h renc'h o deuz ket bet o goulaouennou eus a zorn ar Pab, daoust ma zint en em renked, evel ar pennou kenta, evit ar brocession great enn iliz. On Tad Santel ar Pab, douguet var e dron, an dez alaoured azivouta, a zalc'he e c'houlaouen en e zorn cleiz, hag e zorn deou a vennigue an dud, daoulined a bep tu.

Un dra a né ket bet cleved c'hoaz. E Rom emaer var an tu da ganoniza, me lavar da lacaat var roll ar zent, unan eus a rouantelez Pologn. Roed enn deuz on Tad Santel ar Pab e assant da zigeri ar procez a da vont araog. Rag, ententit mad, abars ma laca an iliz unan var roll ar re zo er Baradoz, abarz canoniza ur Zant, e ranc beza proued sclear hag anad dre destou sur, en deuz great miraclou, pa eo dre ar mercouze eo e ro Doue da anaout, pa blij ganta, pere eo ar re a zo, a-vrema, curuned en Env.

On Tad Santel ar Pab en deuz lavared eta oa leac'h da gass araog ar procez-canoniza, evit lacat var roll ar zent an den euruz Josafat, Arc'hescop guech-all e bro Pologn, hag a zo bet lazed gant ar Russianet abalamour ma talc'he mad d'al lezenn Katolik; a setu ama petra zo eno hag ne ket bet c'hoarvezed c'hoas. Gouarnamant ar Russii a glasc miret na ve discleried d'ar bed santelez Josafat, evel pa en defe c'hoant da vrezelli ouz an Env. Biscoas kement-all: gouarnamant ebed c'hoas ne zonjas enebi ouz an Iliz var ar poent-se, e doare ma ra ar Russii. Daoust ag aoun o defe ar Rus-

sianet na huellafe mouez Josafat en Env da c'houlenn justis varnho evit o muntrerez hag o lazerez var gristenien vad rouantelez Pologn? Craped o deuz en oll aluzennou a ioa bet destumed evit erzel ouz ar mizou a ve great atao evit canoniza ur Zant. Ur veach-all bennac, pa vezo lavared sclerroc'h deoc'h penaoz e canonizer ar Zent, e veloc'h peguer braz e tle beza ar mizou-ze. Goude cass gantho an oll arc'hant destumed da ganoniza Josafat, o deuz taoled er meaz eus o ziez, ha cassed er broiou crissa e tu an anter-noz, pell-pell diouz o bro, ar re o d'oa bet ar boan da zestum an aluzennou bennigued-se.

Ouzpenn an den euruz Josafat, emaer ive var an tu da ganoniza, da lacaat var roll ar Zent, naontec merzerall eus an Holland; ul leanez, Maria de Angelis, ganed e Turin; Iann Berkmans, an eisvet ha daouhuguent sant eus a urz ar Jesuistet. Anez beza re hir, on devije merked ama ive an trionfou hag an enor nevez great da Vac'harit-Mari Alacoque. Aleiz a nevezentiou-all eus a Rom a ve caved da verca ama. Ur veach-all e teui marteze lod anezo.

Bro Frans.

Escop Orlean en deuz scrived ur vandamant caer da ziscuez penaoz lacaat ar iaouankiz da bleustri var al lezenn gristen, penaoz lacaat an descadurez cristen da grevaat, penaoz miret outho da veza scanv hag edro, eaz da blega var ar fall goude ma o deuz great o fascou kenta. E-leal, truez eo guelet peguen dianavezed eo al lezen gristen. Mez eo, clevet eleiz o coms divar-benn ar penn-kenta eus an Iliz, tud cousgoude hag a oar gallegat brao, var o meno! O lenn ar c'hazetennou braz, hag ive pa gomzer ouz tud ar bed, e veler peguen berr eo an descadurez cristen etouez an dud. On Tad Santel ar Pab en deuz scrived ul lizer da Escob Orlean, d'e veuli evit ar galon hag an erder a laca da glasc diouall ar iaouankiz ouz ar falz lezennou a red ar vro.

Escop Roazon, divar gador e iliz catedral, en deuz lavared ive: Ar pez, emeza, a ra da dud an Escoptima delc'her-mad d'ar feiz, eo an descadurez cristen a roer d'ar iaouankiz, hag ar garantez cre a ziscuez an oll e kenver Vikel Jesus-Christ, on Tad Santel ar Pab.

An Aotrou Jacquemet, Escob an Naonet, unan eus ar re a zifen starta guiriou an Iliz, a zo bet guall-glanv. Escob Poatie hag hini Orlean, pa oa clanv Escob an Naonet, a lavare: arabat, emezo, e ve deza mervel er mare-ma; mar teufe deza mervel brema, e rafe ar brassa faot en defe great en e amzer.

Ur c'helou mad eus a Escopti Poatie:

En ur barrez eus an Escopti-ze, eleac'h n'euz, coulz lavaret, nemet micherourien, labourerien diouz an deiz pe verourien, er barrez-se, evel er parreziou-all, eo bet great kest on Tad Santel ar Pab, deiz pardon Sant Hiler, patron an Escopti. An oll, peorien hag all, o deuz lakead gant joa o aluzenn er plad, evit discuez e c'houzont petra eo ar Pab, Tad an eneou, Vikel Jesus-Christ, hag e letanant var an douar, lakeat gant Jesus-Christ da zelc'her an dud var al lezenn vad, evel pa vije e-unan o kelenn anezo.

Goude an ofern ur baourez coz, torred gant an oad, beac'h d'ezi oc'h en em drei, a deuas en eur voela da gaout an Aotrou Person. — A! Aotrou Person, emezi, me ne vouien dare o pije great hirio kest on Tad Santel ar Pab, a n'em euz galled rei netra deoc'h. Ne d'oun nemet eur baourez keaz o clasc va boued; mes mar em bije gouezed, me zo sur, unanou bennag eus an dud vad, eleac'h un tam bara, o devije roed ur guenneg bennag d'in, hag e vijent bet d'on Tad keaz ar Pab, a ra an dud fall kement a boan deza. Mes, bezit dizoursi, ne fell ket d'in e ve lavared er barrez, ne d'euz ket Jannet goz joa ouz ar Pab, n'e vezo ket lavared e vezo hi choumed er bloaz-ma eb ober netra evita. Guall fall e ranco beza an amzer er zizun-ma, ma ne zigassan ket e zerou mad deza.

Eleal, an deiziou varlerc'h ar baourez coz o tont laouen d'ar presbital, pemb guenneg ganthi en e dorn.— Kent, emezi, Aotrou Person, ne vije roed d'in nemet guenneienouigou, o veza ne roet nemet evidon va-unan; hirio an Aotrou Doue en d'euz lakead e spered an dudvad ez'edon o c'houlenn evit an hini a zo e vikel hag a ra evita var an douar, hag ez euz roed d'in peziou a zaou venneg, a setu hi aze. — Nan, eme an Aotrou Person; kent e c'houlennac'h an aluzenn evidoc'h oc'hunan, a ne roet deoc'h nemet ur guenneg; en droma oc'h euz goulennet evid daou hag ez euz roed daou venneg deoc'h; hag evelse e tleit delc'her an anter.— O! ne ran ket, Aotrou Person, ne ran ket, eme ar baourez coz; an Tad Santel ar Pab en d'euz muioc'h a izom eguet-on-me, pa z'eo bet tenned diganta ar pez en d'oa, ha me a vez roed an aluzenn bemdez d'in. Trivec'h vloaz a triuguent oun, beac'h em euz o trei, eat va nerz a va iec'hed diganen; tost da uguent vloaz a zo abaoue ne d'oun mui evit ober netra; e doare labousedigou an Aotrou Doue, n'em euz arc'h ebed; hag e lavaran bemdez d'an Aotrou Doue: roit deomp hirio or bara red bemdez; a tro ebed c'hoas n'eo manked ar bara d'in, hag esper em euz ne vanco morse d'in evit an amzer em euz da veva. Rac-se, Aotrou Person, cassit tout ganeoc'h; a mar digouezit gant on Tad Santel ar Pab, lavarit deza e ped Jannet goz bemdez evita, pa ne d'eo evit ober ken.

HISTOR ZANTEL.

C'HUEC'HVET PENNAD. — **Ann Diluch.**

Euz ar bed 1650. — Araog Jesus-Christ, 2348.

Ha Doue a lavaraz da Noe: Kea enn Arc'h, te hag holl dud da di, rac ta gavet am euz eeun diraz-oun, ha dishenvel ouz ar rum dud a zo brema var ann douar.

Seiz devez c'hoaz hag e likiin ar glao da gouveza epad daou-uguent devez ha daou-uguent nosvez, hag e tismantrin divar c'horre ann douar kement tra veo am euz crouet.

Seiz devez c'hoaz! termen diveza roet gant Doue d'ar bec'herien, evit distrei out-han ha cavout trugarez. Mes na rejont van. Guelet a reant ann Arc'h peur c'hreat, hag ann anevaled o vont ebars da gavout Noê; clevet a reant he aliou stard hag he c'hourdrouzou, ne rejont nemet c'hoarzin hag ober goap. Tud difeiz, pa vez leun ar muzul, e tispriji! evessait ha diouallit.

Kerkent ha ma c'houlaouaz ar seizved devez, Noe en em denaz enn Arc'h gant he dri vap, Sem, Kam ha Japheth, gant he c'hreg ha teir greg he vipien ha gant ann anevaled, evel ma en doa Doue gourc'hemennet d'ezhan. Ha Doue he-unan a zerraz ann or var-n-ezhan euz a ziaveaz.

Hag an diluch a zeuaz var ann douar. Mammennou ar mor a daolaz ho douriou, ha sclusiou ann env a zigoraz. Ar glao a gouezaz epad daou-uguent devez ha daou-uguent nosvez. Ha dre ma creske ann dour var ann douar ann Arc'h a zave divar ann douar.

Ann dour a zavaz pemzeg ilinad huelloc'h eguet ann huella menesiou; ha distrujet e voue kement tra en devoa kic ha buez, ken tud ken loened, nemet Noe hag ar re a oa gant-han ebarz enn Arc'h.

Ann diluch a arruaz er bloaz c'houec'h cant euz a vuez Noe, er bloaz 1656 goude cronidiguez ar bed, d'ann eizved devez a viz kerzu, ha padout a reaz kant hanter-kant devez, pe pemp miz.

Arc'h Noe a zo eur skeuden hanad euz ann iliz katholik er meaz a behini na hell den beza salvet. Mont a reat enn Arc'h dre ann or great enn he c'hostez, mont a rear enn iliz dre gostez Jesus-Christ digoret gant eun taol lanç; hag euz a behini e tiredaz dour ha goad, simbol ar zacramanchou.

Ann anevaled a bep seurt, dastumet e Arc'h Noe euz a dost hag euz a bell, a verk ann dud galvet a bep seurt broiou, tud dishenvel dre ho frezeg, dre ho buezeguez, dre ho liou memes. Trugarekeomp Doue da veza hon diguemeret enn Arc'h-se a zilvidiguez, ha gant aoun ma geuezsemp c'hoaz enn dour dre ar ruill hag ann diruill, en em stardomp a vriad-kaer onc'h croaz Jesus-Christ. *O bediz, bediz, eur mor hoc'h euz da dreuzi, hag e tisprijit ar c'hoat?* Ha goulscoude mar penseomp er mor perilluz-se euz ar bed, e couezimp enn eun diluch scrijusoc'h c'hoaz eguet hini ann dour, diluch a dan hag a zaelou epad ann holl eternite

KAN.

Memes ton.

Pa oe Noe en em lestret,
Gant tud he di hag al loened,
Ann Autrou Doue he-unan
A zerraz an or var-n-ezhan.

Kerkent, ar mor braz e kounnar
A zilammaz var ann douar
Hag eur glao spontuz a gouezaz,
Daou-uguent devez e padaz.

Pemzeg ilinad e savaz
Ann dour dreist ar meneziou bras,
Ann holl dud hag ann holl loened
N'oant ket enn Arc'h, a oe beuzet.

Guelet a reomp e Arc'h Noe
Eur skeuden a Iliz Doue,
Den o choum er meaz anezhi,
Na hell en em zavetei.

BUEZ

An Autrou MIKEAL NOBLETS, *Beleg missioner.*

(SEIZVED PENNAD.)

Ar frouez burzuduz a rea ar plac'hic'hun ma hen eus comzet anizi diaraog, e calonou calz a dud, a rea forz plijadur d'an Aotrou Noblets, mes netra par d'ar joa enn devoue pa velaz an hini a dlie derc'hel he blas, karguet da brezeg an aviel e Breiz. Ne espernaz netra evid he guelenn hag evid renta d'ezan an oll servichou mad a ioa enn he c'hallоud, hag an dra-zе e doug an daouzec vloaz ma choumaz c'hoaz e buez. Avechou, araog m'en deveze gallet caout anaoudeguez ebet an oll a-ze, e veze guelet oc'h enn em lacaat e trein darzigemeret ar Missionen santel. Eun droad dreist ar guechou all e one guelet o sevel da anternoz hag o vont gand eul letern enn he zourn da zihuna he ziskiptien; en eur lavaret d'ezo: *ermu an den Doue, d'eomp d'he iambroug.* Mont a rejeur d'ar pors-mor, ha prestik e oue guelet oi tostaad eur vag hag a zongue an tad Maner hag an tad Bernard Hoguen, den crouet ne elle gouzout e vije digouezet eno an daou vissioner d'ar poent noz-ze.

Gousgoude an Aotrou Noblets en devoue c'hoaz da c'houzaon euz a berz an teodou fall. Escop Leon o veza deuet da Gonc, daou pe dri zen tallaer a glascaz rei d'ezan da gredi e oa danjeruz braz ar pez a gane ar bobl dre urs ar belec santel-ma, ha lavaret a rejont calz a draou all enn he enep. An Escop, dre ne ouie ket ar brezonec, a reaz komenn an Aotrou Noblets, hag an den Doue evid oll respount a lavaraz ha mui, na meaz, e oa eur pec'heur braz, indin euz an hano a velec. Var guemend-se an Aotrou'n Escop a reaz d'ezan forz gourdrouzou hag a zifennaz a grenn oc'h an oll cana mui eun hevelet guersiou.

Eur re bennag o veza lavaret d'ezan e tlie diana beza coumzet evid difenn he ziskiptien, ma na felle ket d'ezan enn em zifenn he-unan, Mikeal a respountaz: *m'am bije-me clasket, emezan, difenn ac'hanoc'h; an Aotrou Doue n'en divije ket her great evel m'hen grai brema. Varc'hoaz e resevfimp keleier hag a viro mor bezo keuz da veza tavet.* Hag eleal antronoz an Aotrou

Doue a reaz ma oue anavezet ar faosoni euz a guemend a ioa bet goall lavaret a enep an Aotrou Noblets hag he ziskiptien.

Da benn ar fin, an denu apostolic-ma a goezaz enn eur c'hlenvet ankenniuz, seiz miz bennag abarz he varo. He izili a zeuaz oll da zounna enn hevelep fesoun ma ranket he basca evel eur c'hrouadur nevez ganet. Var dro tri bloaz araog ma varvaz en devoa discleriet da eun all gant pe seurt doare clenvet e tlie quitaat euz ar bed-ma. Hoguen, goude beza resevet he zacramanchou diveza gand ar santimanchou ar re gaera, e varvaz etre divrec'h an tad Maner en devoa kemennet da zont d'he gaout. Mervel a reaz d'ar pempet a viz mae 1652 er pemzec bloavez ha tri uguent euz he oad. He gorf a oue douguet da chapell Sant Kristof, eleac'h ma choumaz tri devez var ar c'heler evid countanti devosion ar bobl a zirede a bep tu, darn evid poket d'he zaouarn ha d'he dreid, darn all evid touch out-han pe ho chapeledou, pe ho heuriaou. Goude-ze e oue casset ar c'horf da Lokrist eleac'h ma oue enterret e traon an iliz.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Kelennadurez d'an dud divar ar meaz.

(Seizved Pennat.)

Mes p'e maoun, emaoun; me ia c'hoas larcoc'h, ha me laca ac'hanoc'h honestoc'h e c'hoa seguet n'ho p'eus c'hoant da veza. C'hui zo foug ennoc'h brema abalamour, eme c'hui, ma hellit lavaret gant guirionez ne d'oc'h na laër, na muntrer; lakeomp oc'h c'hoas cals honestoc'h evit an dra-se. Lakeomp e hellit lavaret ouspen gant kement a vir hag a resoun : « Me n'oun ket libertin; « me n'e ket eun teod fall oun; me zo eur c'hrouadur tener ha sentus, eur zervicher leal, eun tad eus « ar re vella, eur pried fidel, eur mestr ha n'en d'eus « ket he bar. » Setu aze zur eun honestis hag a lez pell var he lerc'h an hini a rea d'ehoc'h en em bompadi kement bremaic. Mad! doctor, hag ho peffe zoken an honestis-se, n'ho p'eus ket c'hoas great, cals a vanc, kement a c'houlen Doue diganeoc'h. Nann, hag e veac'h divlam e peb guis en ho comportamant e kenver ho nessa, hag e raffac'h er fesoun ar parfeta ar pez ho p'eus da ober en ho stat; mar tilezit ho teveriou e kenver Doue, ma n'oc'h ket aketus d'he adori, ma ne respetit ket he hano santel ha benniguet, ma ne gonzacrit ket ar zul d'he zervich, emaoc'h c'hoas berr ha cals re verr gant ho stal : pell dioc'h ober kement a c'houlen Doue diganeoc'h, ne rit ket zoken ar pez a c'houlen diganeoc'h da guenta tout ha dreist peb tra, da lavaret eo, he adori hag he garet a greis hò caloun.

Erfin, doctor, hag e ve ho coustians guen ha neat e kenver peb hini eus a c'hourc'hemennou Doue, ma ne virit ket er memes amzer gourc'hemennou an Ilis, n'emaoc'h ket c'hoas tost da veza great kement a c'houlen Doue diganeoc'h. Rac Doue a fell dezhan e ve miret gourc'hemennou an Ilis evel he c'hourc'hemennou he unan. N'e ket me eo hel lavar, mes Mab Doue he unan eo en d'eus discleriet an dra-se epad m'edo er bed-ma. Mab Doue epad m'edo er bed-ma, en d'eus choazet tud evit delc'ker he blas, evit kelen ha gouarn he ziskibien en he leac'h, pa ne vije mui he unan gantho var an douar; d'an dud-se, Mab Doue en d'eus roet ar c'halloud da ober lezennou, en eur lavaret dezho : « An nep piou bennac ho selaou c'hui, em « zelaou-me; an nep piou bennac ho tisprich-c'hui, « am disprich-me. » Mancout eta da zenti ous an Ilis, ober fae var lezennou ar re a zalc'h brema plas hor Zalver Jesus-Christ, hag a zo carguet en he leac'h hag eus he bers da guelen ha da c'houarn ar gristenien, a zo ar memes tra evel mancout da zenti ous Doue he unan, ar memes tra evel ober fae var lezennou Doue he unan. Hoguen, doctor, pe seurt van a rit-hu eus a c'hourc'hemennou an Ilis?

An Ilis a ordren d'eoc'h, da guenta, santifia ar gouëliou bers, evel ma c'hordren Doue d'eoc'h santifia ar zul.

An Ilis a ordren d'ehoc'h, d'an eil, mont d'an offeren d'ar zuliou ha d'ar gouelion mirabl.

An Ilis a ordren d'ehoc'h, d'an trede, coves oc'h oll bec'hejou da viana eur veich er bloaz.

An Ilis a ordren d'ehoc'h, d'ar pevare, en em lacaat e stat da gommunia, da nebeuta da Basc, bep bloas.

An Ilis a ordren d'ehoc'h, d'ar pempet, iun epad ar C'horais, d'an daouzec deisiou ha d'ar vigilou gourc'hemennet, nemet oc'h oad, pe ho iec'hed, pe al labour tenn ens ho stat a vé eur rezon evit miret ouzoc'h d'hen ober.

An Ilis a ordren d'ehoc'h, d'ar c'huec'hvet, dioual da zibri kig da vener ha da zadorn.

Ha fors ebet a rit-hu eus ar gourc'hemennou-se? ret eo d'ehoc'h coulscoude ho miret evel gourc'hemennou Doue he unan, mar fell d'ehoc'h plijout da Zoue er bed-ma ha caout pers en he c'hloar ar bed all.

Setu aze, doctor, a boent da boent, petra c'houlen Doue diganeomp; setu aze var betra e vezimp barnet, c'hui ha me, pa zaimp eus ar bed-ma. Caer ho pezo lavaret pa z'eoc'h dirac Doue : « Mes, va Doue, me zo « bet eun den honest epad va buez; biscoas ne m'euz « lazet den na laeret netra. » An Autrou Doue ne vezo ket nec'het evit respount d'ehoc'h : « Mar d'oc'h bet « eun den honest epad ho puez, oc'h bet dija recoum- « panset a guement-se, dre an henor a zo bet rentet « d'ehoc'h, dre an istim a zo bet great ac'hanoc'h, « ha dre ar fisians a zo bet lakeat ennoc'h abalamour « d'oc'h honestis. Ma n'ho p'eus biscoas lazet den, na « laeret netra, n'e ket gant doujans di-me eo n'ho p'euz « ket her great, mes gant aoun rac an dud : aoun ho « p'oa da goll ho prud vad, aoun ho p'oa na deuje « an archerien da gregui ennoc'h evit ho cass d'ar « prizoun. Mes evel an archérien ha justis an dud ho « leze en ho roll e kenver ar gourc'hemennou all am « b'oa-me roet d'ehoc'h hag e kenver gourc'hemennou « va Ilis, n'ho p'eus great van ebet eus ar gourc'he- « mennou-se. Disprijet ho p'eus va c'homzou ha com- « zou va Ilis, ha n'e ket bet falvezet d'ehoc'h zoken « va anaout evit ho crouer bag ho Mestr souveren. « Mad! brema me n'oc'h anavezan ket ken nebeut : « en em dennit eta pell diouzin. Oc'h honestis a zo « henvel ous hini an diaoul : iit eta en he gompa- « pagnunez da leski e tan an ifern epad an oll eter- « nite! »

Setu aze, tud divar ar meaz, ar fesoun da gass da netra al lavar-ma eus ar fals doctoret : « Me zo eun « den honest; an dra-se a zo aoualc'h : Douene c'houlen « ken diganeomp. » Sclear eo d'ehoc'h gouzout n'ho p'eus ket a ezom da respount na da lavaret dezho kement tra a m'eus merket d'ehoc'h ama. Ar pez ho p'euz da ober epken, evit serra dezho ho guinou, eo distaga gantho eur flipad bennac eus ar re lemma etouez ar re a m'eus merket d'ehoc'h, pe eun all bennac henvel ous ar re-ma, hag a ve ker flemmus pe flemmussoc'h c'hoas.

CLEMMOU BREIZ-IZEL

A HELLEUR DA GANA VAR MEUR A DON.

Petra zo a nevez e kær Is?

Evit eur Vam, evit eun Tad,
Hac e zo brassoc'h calounad,
Evit beza dianzavet
Gant bugale ho deus savet?

Eur Map en deus mez eus he Dad
Palamour m'eo paour he zillad,
N'en deus na calon na spered.
Gant an ourgouil e z'eo dallet.

Evel ar map-ze, Bretonnet,
Da Vreiz ho mam c'hui oc'h eus græt;
Rac diskuez a rit oc'h eus mez,
Hac eus a Vreiz hac eus he iez.

Poan vras am eus oud ho kuelet
Gant ar gallec ken touellet :
Deskit, mar kirit, ar gallec,
Mes dalc'hit mad d'ho prezounec.

Na daoust perac ho pefe mez
Nac eus ho pro nac euz ho iez?
Hac e zo eur vro pàr da Vreiz
Leac'h ma zeus christenien aleiz?

Eus kement iez zo er bed-ma,
Ar brezounec eo ar c'hossa :
Mar deo penvidic ar gallec
Eo divar gousi ar brezounec.

Poent eo, bugale Breiz-Izel,
Diorfila, en em zevel
Evit difen iez ho mam-bro
Zo goudrouzet gant ar maro.

Diskuezit da botret Bro-c'hall
E zeus hirio evel guechallenn
Bretonnet a zalc'h mad d'ho feiz,
En eur garet ho iez ha Breiz.

Guechall e Breiz vije clévet,
Betec e palez an Duket,
Ar brezounec o vont en dro,
Hounnez eo bet (vàr amzer vrao?

Brema calvez ha kemener,
(Ma z'eo eur vez hac eun donjer!)
A gleveur o trailla gallec,
Ancounac'heat ho brezounec.

Yannic distro eus ar brezel,
Da dud he vro a ro kentel;
Guerzet en deus he vrezounec,
Evit eun tam sclabez gallec.

Jeanic zo bet epad tri-miz
Plac'h a gàmbr e ty eur bourc'hiz,
Ne voar pelloc'h, var e meno,
Ar brezounec langach e bro.

Poan vras a rit din, bourc'hizien,
Tud chentil, ha c'hui beleyen,
Dre ma zeo fae gancoc'h hirio
Comz entrezoc'h en iez ho pro.

Mar kendalc'hit, heb dale pell,
Ne vo clevet e Breiz-Izel,
Nemet glabousserez gallec,
Coulz e ve lavaret saosnec.

Ar pez a ra va brassa poan,
Gant melconi el lavaran,
Gant ar brezounec eus ar vro
Feiz hac honestis a ielo.

E leac'h ilizou, tavargnou;
E leac'h oferennou, dansou,
Chetu eno, heb mar ebet,
Ar pez e Breiz a vo guelet.

Gant ar gallec e teui er vro
Guiziou nevez a divalo,
A n'em eus-me ket a reson
Da hirvoudi ha d'ober kaon?

Kercoulz eo din mont er c'hoajou
Da guzet var c'haon, va daelou;
N'eus mui a Vretonnet e Breiz,
Collet ho deuz ho iez, ho feiz! P...

Kelennadureziou evit en em zerc'hel e iec'het, ha miret out ar c'hlenvejou.

Cridi a ran ez eo mad, abars coms a c'hounideguez an douar, ar pez a rin ep dale, rei ama eun nebeut kelennadureziou evit discoez d'an dud divar ar mæzían doare d'en em louzaoni ha da viret oc'h ar c'hlenvejou.

Alies eur boan padus hag a vez pell o parea'he vije bet netra o teleur evez d'he louzaoui dioc'h-tu, hag e mare. Kerkent ha ma santit eur boan benag, ar guella zo eo guelver al louzaouer, (e gallec, medecin). Hoguen arabat eo mont da guerc'hat ar re a lavar parea dre

bedennou, dre velet an troas, dre zorcerez ha guiziou all. Peur vuia e clasker ar seurt-ze kentoc'h evit eun den gouiziec. Gouscoude pa na ouzont ket penaus ema corf an dud, na penaus e labour ar goaziet hag ar c'horaillou zo diabars, (ar pez ne anavezont-tam), e varf cals eus an dud creduz a louzaouont.

Eur boan dister, pehini a alfe mont da glenvet, a ia kuit var bouez chom er guele hag heb dibri, epad eun nebeut derveziou, hag oc'h implija dour clouar, (tizan) divar ciz, divar guerc'h, divar bleun scô ha col malo. An neb a bac riou goude c'huezi, a ell miret avechou ous goal glenvet var bouez en em lacat en domder ha c'huezi adarre er guele. Dont a rai da c'houezi mar en em c'holo mad, oc'h implija evach clouar divar bleun scô. Pa eaner da c'huezi, e ranker chench roched ha dioual mad da gaout riou.

An neb a ve bet treuzet er goan o chom pell dindan glao fonnus ha ien, a ello miret oc'h an derzien pe oc'h poan gouzoug oc'h heuilla ar pez am eus lavaret evit ar re o deus bet riou goude c'huezi. Arabat eo ken nebeut azeza var an douar gleb a ien, ispicial en eur c'huezi, ha chom eleac'h ma red an avel, da lavaret eo, etre an diou zor a vez peurvuia e kenver, pe var eün an eil d'eben en hon tier var ar mæz. Fall dreist ez eo ive eva re a zour pa caner da labourat; red eo terri he grisder o kemeski ebars eur banne sit, guin-êgr, pe guin-ardant. E kement-se red eo ato dioual d'en em deleur re d'an izom en deus eun den da derri he zec'het.

Pa zao eskedi var groc'hen eun den, arabat eo creski ho ners ha lacat tân var dân oc'h implija louzeier cre; palastrou deliou col-maro bervet, pe ad lin a zidâno hag a bareo anezo.

Pa zigouez poan gol dre gotadou bouët pe dre vesventi; chom ep dibri, hag eva bannigou dour divar bleun col-maro eo ar pez a eller d'ober guella evit parea.

Evit ar fluz, chomit ep dibri grons, hag evit dour-riz clouar; arabat ispicial kemer na frouez na leaz, ha galvit eun den goueziec var ho tro. Ar re glan ne maint ket mad e gueleou cloz, ha ne ket eaz tostât outho evit ho c'hempen hag ho louzaoui. Caout a alfac'h eur guele dizolo, liseriou stignet tro var dro evit an dud clan; guelloc'h en em gafent er guele-se, hag essoc'h e veffe evessât outho.

Eur pennad-all eur vech-all.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dissul 19. — An trede sul eus ar c'horais.

Dillun 20. — Sant Joseph, pried ar Werc'hez Vari, tad maguer da Jesus. Sant Joseph eo patron ar maro mad. Hen eo en deuz bet ar c'haera maro a ouffet da gaout, p'eo guir e voa Jesus ha Mari en he guichen var he dremenvan.

Dimeurs 21. — Sant Beneat, abad. Hema eo, evit broiou ar c'huz-heol, tad ar venac'h pe al leanet a vef er c'houenchou. Ne ve ket æz niveri a re a zo deut da veza sænt oc'h heuilla he reolen. Ober a rea burzudou bras, hag he ziskibien zoken a rea en he hano.

Dimerc'her 22. — Sant Patris, escop, abostol an Irland. Ar sant-ma a bede Doue cant guech en deis ha cant guech en nos. Ker stard e plantas ar feiz en enezen-se, ma e deuz dalc'het mad abaoue d'he religion an despet da guement so bet great evit he distruja.

Diziou. — Euz an deiz.

Dirguener 24. — Pemp gouli hor Salver. Jesus so bet gouliet oll dre garantez evidomp; mæs dre ar pemp gouli ec'h ententomp ar gouli great en he gostez gant eun taol lans, hag en he zaou zorn hag he zaon droat, gant an tachou.

Dissadorn 25. — Annonciation ar Verc'hez hag Incarnation Map Doue. En deis-ma eo e teuas an æl Gabriel da ziscleria da Vari oa choazet evit beza mam da Jesus, hag ar Speret-Santel a furm eur c'horf da Jesus eus a burra goad ar Verc'hez. — Daou vister bras. Eur grouadurez a deu da veza mam da Zoue; Eun Doue en em c'hra den!

AR C'HABUCIN.

Ma zafen va unan da velet penaus e vef ar gabucinet ive, a lavare eun deiz outhan he unan Candid ar Franc, an hini en deus great ar pennat scrit-ma. Mont a reas, ha setu ama penaus e coms eus he gozeaden gant ar gabucinet:

En eur vont, emezan, e clasken eun digarez evit gallout lavaret eun dra benag pa vijen erruet. Dont a reas em zonj penaus abaoue eun nebeut amzer, ar c'hazetennou a guemere ho ebat o ticrial ar venac'h-se. Guelomp, em'houn-me, petra lavarint var ar rebechou-se a rer dezo. Skei a ran var an nor; eur manac'h coz en em zisquez hag a c'houlen ouzin en eur vusc'hoarzin petra fell din. — Va zad, me garfe caout eur c'helou benag divar ben hoc'h urz. — Deut mad ra viot, Autrou, deut en ti, ha bremaic c'hui gomzo oc'h an tad superiol. — Mont a ra quit, hag aben eur pennadic, e velan o tont d'am c'haout eun den hag a dle caout var dro antercant vloas, dileber en he vale, ha teo he varo. Goude beza tolet varnon eun tol lagad piz ha lem, e lavar din azeza gant eun doare ker brao evel a gaver e creis ar bed.

— Petra c'hoantait, Aotrou, emezan? — Souezet e viot, va zad, eme-ven, me zo deut ama da glasc afer ouzoc'h! — Mad, emezan, pa zisculllit ho mennoz, ez oc'h da viana didroel. — Ha ne ket guir, va zad, e taol ar c'hazetennou bemdez varnoc'h pri, fanc hag a bep seurt loudouriach? — Ne ouzon ket: mar ho deus tennet varnomp, o deus tennet guen, rag n'homp ket het tizet gant ho bouliji. — Ah! ma c'houfac'h kement a lavarer ac'hanoc'h! — Oh! ni so cre hor c'hein. Piou a elfe miret oc'h an dud da gozeal? Ni so hor guiz

lavaret: greomp mad, ha lavaret pep unan ar pez a garo.

— Mes, va zad, certen poentchou so hag a garfen clevet freaz ganeoc'h. — Ar pez a guerot. Goulennit ep aoun. — Mad, livirit din da guenta pe seurt vad a ra ar venac'h, ar gabucinet? — An tad a zirollas neuze da c'hoarzin. Setu aze da viana, emezan, eur goulen hag a so didroel, pe seurt vad a reomp? hor c'hlasc a rer da vizita ar re glan, ispicial pa vez goal glenvejou, da velet ar beorien, da brezeg an aviel, da govez ar re baour, d'ho zebeilla, d'ho enterri, da bidi evitho. Petra livirin me deoc'h? E pep izom e teuer d'hor c'haout. — Ha libr oc'h-hu da vont pe da chom ep mont d'ober au traou-ze? — N'oump ket mui. Libr oamp da zont pe da non pas dont d'ar gouent, mes eur vech deut, eo hon dever senti oc'h hor superiol pehini hor c'hass eleac'h ma car, evel ma cas eur c'habiten he zoudardet. — Ha ma lavarfe deoc'h ober droug? — Oh! Autrou, ne deo morse permetet ober an droug. Senti neuze a ve pec'het.

— Livirit din divadin, va zad, ha ne deo ket guir eo eun tamig an diegui pec'het ar venac'h? — Ah! ma tremenfe tud ar bed peder heur varnugnent epken en hon touez, e velfec'h n'en deus ket diaonl an diegui cals a grog enhomp. Silaouit: Da ziv heur e savomp da gana hon ofis; goude e reomp eun ean var eur zac'hat colo bete peder heur. Da beder heur e comans hon dervez, hag hen tremenomp o pidi, o studia, o prezeg, o velet tud clân, oc'h ober kement a ra eur belec; re ver e vez ato an amzer evidomp.

— Mes, va zad, ar vuez-ze a dle beza enous bras; ha ne vezit-hu ket enouet avechou? — Eo-da, avechou. Mez c'hui, Autrou, e creiz ar bed, ne vezit-hu enouet morse? — Ah! ni, etrezomp tud ar bed, on eus momenchou a blijadur. — Mad, setu eno ar c'hem a zo etre c'hui ha me; c'hui oc'h eus momenchou a blijadur, ha me am eus momenchou a enouamant. — Petra, ne vezit enouet nemet avechou? — Nan sur; mes c'hui, ha padout a ra ato ho plijadur? — Siouas! ne ra ket.

Goude beza tavet eur pennat, e liviris adarre d'an tad. Ha ne ket guir oc'h eus lezet a gostez ar briedelez, ha gouscoude ar briedelez so eun dra vad? — A zevri e comzit, emichans, Autrou? — Petra-ta. — Mad, evidon-me ne vlaman ket ar briedelez; pell dioc'h eno. Eun dra zantel eo ar briedelez; ar bed ne batte ket anez. Ar scritur a lavar: Eurus ar goaz en deus eur vaouez vad; an anter hirroc'h e vevo.... Rag-se me gred ec'hell eun den beza eurus er briedelez, ia gant ne guemero ket da bried eur strinkel, eur bebren, eul limasen, eur min trenc, eur penn avelet, eur fouguerez ha ne zonj nemet d'en em glincat, rag ar scritur a lavar ive: Eur goal vaouez so evel eur ieo ous pehini e vez staguet daou aneval da dreina ar c'har pe an alar. — Kemense so guir, mes perag oc'h eus-hu dilezet ar briedelez! — An tad a zao neuze he zaoulagad etrezeg an env, hag a lavar: eleac'h m'ema tenzor an den, ema ive he galon. Me zo va zenzor en env; dilezet em eus pep trà, ha morse n'em eus bet keuz.

— Cals tud so hag a c'houlen pe seurt profit e deus ar c'houarnamant dioc'h (ar venac'h? — Ama, e ve cals traou da lavaret: Evezzait penaus ne goustomp netra d'ar c'houarnamant. Eur c'habucin ne deo ket eun autrou bras, iun a reomp aliez. Daouzeg guennec'hemdez so avoalc'h evit hor bevans. Gant pemp lur varnuguent he c'hellomp caout hep bloas kement hon eus izom; ne zougomp na lienach, na houteier, na lereier, na tocou. — Me vel envad ne zispign ket ar gouarnamant ganeoc'h, mes a profita a ra diouzoc'h? ne bait ket ar guiriou. — Hag ar beorien-all, ar re n'ho neus netra, a bae guiriou? — Mes ar beorien-all a ro ho bugale da zervicha an nation! — Mad, ni en, em ro hon unan da zervicha ar beorien ha kement o deus izom ac'hanomp.

Mes, va zad, ma rafe en oll eveldoc'h? — Oh! bezit dinec'h, kemense ne arruo ket. Ar merc'hed n'her gouzanvint morse, bar ar voazet n'int ket ken nebeut troet oll var an tu-se. Rod eo beza galvet ha inoulet evit an dra-ze. — Ho trugarecat, va zad! — Pidul dc'h-hu, m'ar plij? — Me a scrif eur gazeten evit ar labourerien. — Mad, lavarit eus va fers d'ar labourerien, n'eus netra vad evitho en mæz eus an Religion gatolic. Lavarit dezo ez oun eur c'habiten dragonet en em c'hreat brema cabucin. — Ia, va zad, hen lavaret a rin dezo. Var guemense e teuis er meaz eus ar gouent hag en em lakis da scriva kement ma.

G. M.

Keleier ha Marvailhou.

Brema, evit doare, eur sur e vezo digoret an hent houarn d'an oll veachourien, etre Guengamp ha Brest, d'an deiziou kenta a vae. Etre Brest ha Guengamp ez eus 118 kilometr, pe kart-leo, da lavaret eo nao-leo varnuguent anter. Dre an hent houarn, ez eus etre Brest ha Paris 622 kart-leo (155 leo 1/2). Setu ama hano al lec'hiou ma zeus stationou, pe al lec'hiou ma c'hen em arreter enho etre Brest ha Guengamp, ha peguet so eus an eil leac'h d'eguile.

Kerhuon so	7	kart-leo	dioc'h Brest.
Landerne	11	id.	dioc'h Kerhuon.
Landivisiau	15	id.	dioc'h Landerne.
St-Thégonnec	11	id.	dioc'h Landiviziau.
Pleyber-Christ	6	id.	dioc'h St-Thegonnec.
Montroulez	9	id.	dioc'h Pleyber-Christ.
Plouigneau	9	id.	dioc'h Montroulez.
Plounerin	6	id.	dioc'h Plouigneau.
Plouaret	9	id.	dioc'h Plounerin.
Belle-Ile pe Enez-Caer.	11	id.	dioc'h Plouaret.
Guengamp	16	id.	dioc'h Belle-Ile.

Evit ar ne o defe c'hoant da veaji dre an hent houarn, setu ama da be heuriou e tiblas hag e tigouez ar c'hirri tân:

CASTELLIN.

Kenta diblas	6 heur	50 minuten	dioc'h ar mintin.
Eil diblas	10	»»	dioc'h ar mintin.
Trede diblas	4	20	dioc'h an noz.
Kenta digouez	10 heur	50 minuten	dioc'h ar mintin.
Eil digouez	2	59	dioc'h an noz.
Trede digouez	9	09	dioc'h an noz.

KEMPER.

O vont etrezeg Kemperle.

Kenta diblas	7 heur	54 minuten	dioc'h ar mintin.
Eil diblas	10	55	dioc'h ar mintin.
Trede diblas	5	20	dioc'h an noz.

O tont etrezeg Castellin

Kenta digouez	9 heur	54 minuten	dioc'h ar mintin.
Eil digouez	2	10	dioc'h an noz.
Trede digouez	8	10	dioc'h an noz.

KEMPERLE.

O vont etrezeg an Oriant :

Kenta diblas	9 heur	24 minuten	dioc'h ar mintin.
Eil diblas	12	14.	
Trede diblas	6	40	dioc'h an noz.

O tont varzu Kemper.

Kenta digouez	8 heur	27 minuten	dioc'h ar mintin.
Eil digouez	12	55.	
Trede digouez	6	44	dioc'h an noz.

An Autrou Morny, penn pe Prezidant cambr an deputeet, a so maro e Paris er sizun dremen. An Aotrou Arc'hescop he unan en deus roet dez'han he ziveza sacramanchou.

Eun Tad Missioner, unan a dadou an drugarez, an Tad Vernoa (Vernois), superiol ar gouent o deus an tadouse e Bourdel, a so deut da brezeg evit ar C'horais da ilis catedral Kemper.

Lavaret a rer ez a Autrou Escop Sant-Briec da henvel scrifagnerien breton evit trei liziri *Breuriez ar Feiz* e brezounec ervez ar reiz pe ar reolen roet gant an Autrou ar Gonidec, da lavaret eo, hervez ar reiz a voa bet kemeret en escopti Kemper evit ar c'henta liziri so bet troct e brezounec.

Gouzout a rit-hu penaus o deus desket an dud tailla pe douza ar vinien pe ar rezinen? — Eun azen en deus desket an dra-ze dezo. Eun den hag en doa cals guiniennou en doa ive eun azen pehini o veza cavet he lanç eun dervez, en em lakeas da beillat ar scourrou eus eur rezinen. Eur vinien en doa touzet araog ma c'hen em gafjot ganta. Ar bloas varlerc'h ar vinien a voa bet crennet gant an azen a zougas cals mui a rezin evit ar re-all; hag abaoue e touzer ar guiniennou.

Eur c'hemener a jome en eur guær vian tost d'an nor dre behini e casset ar re varo d'ar vered. Divar he dorchen e vele bemdez enterramanchou o vont ebiou d'he di. Evit gouzout pet corf maro a iea d'an douar, en doa staguet gant eun tach eur pod pri oc'h ar voguer en he guichen, ha bep corf a dremene, e taole eur menic er pod-se; ha neuze bep miz e conte he vein. Ar c'hemener a varvas ive a benn eur pennad, hag eun devez bennag goude tud o tremen a c'houlennas digant an amezeien peleac'h edo ar c'hemener o devoa guelet o c'hriat eno en he stal. — Ah! emezo, coezet eo he unan er pod evel ar re all!

Guech-all goz en eur guær hanvet *Spart*, e veze eur gouel e pehini ec'h ebate an oll coz ha iaouanc. Ar re goz a zigore an ebat hag a gane evelen :

Guechall ni voa potret c'huek
Iaouanc, dispont ha dichek.

Ar re iaouanc a deue neuze hag a lavare :

Ha brema ni eo a zo;
Nep a garo her gouezo.

Ar vugale a deue ive varlerc'h en eur gana :

Ha ni vezo ep dale
Hag ho trec'ho oll eun de.

Bara brased so gros e scoas bara guinis.
Bet e ve deomp eta diouenna pis a pis,
Evit o c'has d'ho bro, cos torchadou gallec
So savet, n'oar den peur etouez ar bresonec.
Or ies, daoust ma eo coz a vez eb alusen;
N'en deus esom ebet a c'heriennou estren,
Eur vez eo clevet darn bet e kear o soda :
Coms a reont 'vel biscoas n'o de lipet o loa.

Dre ali ar re so carguet eus ar gazeten, an hini so oc'h he ren, a lacai iviziken e fin ar pennadou a scrivo, he hano, pe an diou lizeren-ma : G. M. Ar re a ro scrijou evit ar gazeten so pedet da rei da c'houzout hag hi o defe c'hoant e ve laket e fin ho scrijou ho hano, pe al lizerennou kenta eus ho hano, pe eul lizeren-all benag a choassent. G. M.

KEMPER. — *11 Meurs.*

Guinis	15 lur,	38 c.
Segal	8 lur,	90 c.
Eiz	8 lur,	06 c.
Ed-du	9 lur,	17 c.
Kerc'h	7 lur,	15 c.
Avalou-douar	2 lur,	11 c.

PONT'NABAT. — *9 Meurs.*

Guinis	15 lur,	60 c.
Segal	9 lur,	02 c.
Eiz	6 lur,	55 c.
Ed-du	10 lur,	63 c.
Kerc'h	7 lur,	50 c.
Avalou-douar	2 lur,	31 c.

MONTROULEZ. — *4 Mburs.*

Guinis	15 lur,	11 c.
Segal	« lur,	«« c.
Eiz	8 lur,	50 c.
Ed-du	9 lur,	17 c.
Kerc'h	6 lur,	91 c.
Avalou-douar	7 lur,	00 c.

BREST. — *13 Meurs.*

Guinis	14 lur,	96 c.
Segal	12 lur,	93 c.
Eiz	7 lur,	20 c.
Ed-du	11 lur,	61 c.
Kerc'h	7 lur,	76 c.
Avalou-douar	3 lur,	85 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. DE KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

DESSADORN 25 MEURS 1865. N° 18. KENTA BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas	DAOU SCOUNT.
Evit c'huec'h miz	HUR SCOUET.
Evit tri miz	C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken	DAOU VENNEC.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN, epken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 25 Meurs 1865.

AR BREZOUNEC.

Etouez ar c'hazetennou pere a goms eus hor c'hazeten vian, ez eus hag a zo joa gantho hor guelet o souten *Feiz ha Breiz*. Setu ama unan hag a ro deomp eur veuleudi vras. Ar gazeten-se a hanver *Ar Sizun religius* eus an Naonet. Ar veuleudi a ro d'eomp a so, ep mar, re vras, mes gouscoude ar pez a ra dizi hor meuli, ez eo ma fell dizi ive ober eveldomp-ni, procuri gloar Doue ha mad ar bobl. Anez eta beza dizanaoudec, ne ellomp ket chom ep he zrugarecât.

Mes bez 'ez eus re all ha ne gavont morse netra vad eleac'h ma ve hano a Zoue hag a religion. An traou-ze oll, kercouls hag ar brezounec, so re goz evit-ho. Evelse p'o deus tud Breiz-Izel amzer d'ober eur zell oc'h hiniennou a gazetennou ar guear benn, e vezont souezet o velet penaos lod a dudchentil ar guear vras-se a brij avechou teleur ho lagad lem var ar vro baour-ma eus ar c'huz-heol, ha kementse, na petra-ta, evit ober fae varnizi. (al lenner a dle sonjal ne gomzomp nemet a hiniennouigou, rag e Paris eus ive tud calounec, tud gouiziec ha cazetennou hag a glasc ive ober ar mad). Mes ar re ma comzomp anezo, a ve lavaret en em guemer evelen :

Tenna a reont ho lunedeier hir-velet; ha divar al leac'h huel ma emaint, e troont ho lunedou varzu an izelen-ma. « Petra, a leveront, so o finval e costez ar « gouelec'hiou du-hont? — Unan a respont : me vel « eur fubuen! » Eun all a lavar : « Nan, eur verie- « nen eo. » Oh nan, eme eun trede, me vel eur guel- « lienen. » Me grete kentoc'h eo eur vuzuguen e ve, a lavar ar pevare. Goude m'o deus sellet mad oll an eil varlere'h eguile, e vez discleriet a vouez an holl penaos eo eur preon a velont; eur preonic douar hag a deu da finval goude ma sonje d'an oll oa maro pell a voa. — Asa, emezo, clasc lacat da veva eur preonic evelse, eul langach pe eur iez ker coz! Perag ne reont-hi ket eveldomp-ni? Ni ne gomzomp mui pell so iez hon tadou coz, ha fae ve ganeomp hen ober.

Mad, Bretonnet, petra lavarfemp-ni deoc'h var guementse?

Ah! ma vije bet ho tadou coz sentuz evel m'eo bet tadou coz ar C'hallaouet-se, ne gleflac'h ket fiirio a rebechou. Clevit : — Brema eus var dro daou vil bloas, brezelecaerien Rom a zeuas en ho bro, hag a lavaras dezo : Brema ne viot mui mestr d'en em c'houarn oc'h-unan. — Mad, a lavarent-hi, bennos Doue d'eoc'h. — Brema ne viot mui perc'hen d'ar pez a voa deoc'h kent. — Mad, mad, ho trugarecât! — Brema ne gomzot mui ho iez. — Mad, evel ma plijo gan-e-hoc'h. — Han! ne ket sentus oa ar C'hallaoued coz-se? Lezel ho frezeg dioc'h-tu, hag en em lacat da zaosnegat latin! Beteg ar potr saout a rancje gouzout latin evit cass he zaout d'ar parc!

Goudeze, a benn eur pennad, eus deut brezelecaerien-all hanvet Franket, hag o deus lavaret adarre d'an C'hallaouet coz : « Brema ne gomzot mui latin. Hag ar re-ma da stoui ho fenn, en eur respont : mad, mad, » Aotronez. » Mes sonjit, me ho ped, pegueit eo bet ar re-ma o c'hallegat abars m'o deus gallet sevel eun iez pe eun doare prezeg kempen.

D'ho tadou coz, Bretonnet, eus bet lavaret ive : « Brema n'en em c'houarnot mui oc'h unan, brema ne viot mui perc'hen. » Hag hon tadou coz dizaoun, a respont : Keit ha ma viot crog en hor chouc, mar bezit ar re grea, ni ranco plega; mes kerkent ha ma viot discrog, n'oc'h anzavimp mui evit hor mistri. — Lavaret so gleat dezo : « Brema ne gomsot mui o iez. » Oh! evt an dra-se, eme-z-ho, ha pa veac'h crog en hor chouc, mar guell hon teod finval, ni gomzo brezounec, hag a rai beteg ar maro. » Sellit an dud dizent! Perag ne lavarent-hi ket ive evel ar C'hallaouet : ni a gomzo ar iez a vezo ordrenet d'eomp.

Ne ket deomp-ni eo da varn pe ar c'hallaouet pe ar vretonet a dle heza meulet var ar poent-se; pep hini a varno evel ma caf dezan eo dleet. Ar pez a gredomp eo e ve mad d'e-omp ober evel o deus great hon tud coz, nemet fall e ve ar skuer o deus roet deomp. Bete vremañ on cus great an dra-se, Gallaouet ha Bretonnet. Ar c'hallaouet, da viana, mar credomp tud gueziec pere hen lavar (rag evidomp-ni, Bretonet, ne ellomp ket barn traou evelse), ar C'hallaouet a laca hirio kement a c'hregach hag a c'herion estren en ho iez, ma vezo red dezo ep dale clasc eun hano all d'all langach a barlantont; ne ket gallec e vezo mui. Ni, dioc'h eur c'hostez-all, a garfe comz ar memes brezounec a voa e Breiz-Izel p'edo Sant Caourintin Escop e Kemper, ha Sant Paol Escop e Castel. Piou a dle heza blamet?

G. M.

Setu ama petra a lenner var eur gazetenn vian evel ouma, scrived e Never, bro an Aotrou Serjant, Escop Kemper:

Iannic ne deo nemet pevar bloaz. E vam a zo eus an dud vrassa eus ar vro-ze. Iannic a zo e doare eun ealic da velet, ken sederic, ken spereduz eo an eared-iguez ancza. E voereb a zo e brassa joa beza var è dro, a ra goulennou deza divàr benn misterion ar feiz, evit e lacaat, a nebeudouigou, da anaout Doue hag e vadelezou, hag evit trei evelse e spered varzu ar Baradoz. Aliez ar c'hrouadur a zistag comzou, en dudi clevet anezo gant eur buguel pevar bloaz. — Lavar d'in-me, Iannic, eme e voereb deza an dez all, lavar d'in-me pe zeiz e oue badezed ar Verc'hez? — Ar Verc'hez, moereb, n'e ket bet badezed, eme ar buguel. — O! eo, emichans, eme ar voereb. — Nan, n'e ket, eme ar c'hrouaduric, ar Verc'hez a ioa atao pur a neat-caër diouz pec'hed Adam a deu gant ar re-all var an douar. — Setu eno respount eur c'hrouadur bian. Petra ho pije respounted, c'hui, lenner?

Eun all. Jul a ioa eat gant e vam, da unan eus an tiez tosta, en aviz cber eur gaozeadenn goude coan, araog lavaret ar grassou pe pedennou diouz an noz. Ar c'hrouaduric n'en doa nemeur a ebat o clevet ar gaoz etre e vam hag an amezeien, hag a en em roas da gousket. E vam a grogas a-vriad henna, gouestad, hag e gassas d'e vele eb en divuna. Prest goude ma oa lakeat var e vele, e tivorfilas ar buguel. — Mama! emeza. — Petra zo, mabic, eme ar vam. — Setu ama eur pez drol, avad, eme Jul, dabort edon enn ti all, hag emaoun brema è va guele. — Em em roed oas da gousket, va mabic, hag em euz digssed ac'hanot en da vele var va divrec'h. — Ia, mez, n'em euz ket lavared va *Fater*, eme Jul. — Mad, eme e vam, varc'hoas e ri: pa ancounac'haer eun dra da oter, er greer divezatoc'h, pa deu ar mare. — Ia, va nam, eme Julic, a mar teufe d'eoc'h ankounac'haat rei va lein d'in, e rancfen, var evelse, gortoz antronoz evit caout va lein. — Ar vam, perdrec'hed gant eur gomz ke fur, ker skiantèg, a roas eur pokic a joa tener d'e mabic, hag a lacaas aneza da lavaret e *Bater*.

Menez Salett, eleac'h m'eo bet gueled ar Verc'hez gant daou grouadur a ioa o tiouall o zaout, ar menez-se a zo atao menez ar miraclou caer. Eul labourerez var ar seiz, eus a zepartamant Iseer, clanv dec vloaz a ioa, a zo enn em gaved pare, enn eun taol a var an eur, dirag daou-c'hant den a ioa var al leac'h, beleien daouuguent anezo. Cazetennou ar vro a verc diouz ar minudon, penaoz eo digouezed ar miracl-ze. Ni a ranc diverra.

Christenien Avignon (er penn-all da rouantélez Frans), o deuz scrived, etrezo oll, eul lizer euz ar re gaera, d'an Tad Santel ar Pab, da lavaret deza enn anavezont evit Letanant Jesus-Christ var an douar, hag e fin al lizer-se e leveront deza: benniguet ac'hanomp, emezo, ma vezimp din da c'hounit induljansou ar Jubile, oc'h euz accorded d'ar bed, ag a c'houlennomp-oll a galon caout perz enna.

Nevezentiou-all euz a Rom.

An dud, enn amzer-ma, a zo ker caled da gredi e ma Doue atao tost deomp a ganeomp, ker caled da gredi ar miraclou, ma ranker beza var evez abars bruda miracl ebed. An Iliz, e-unan, a ia var e fouez, hag a guemer e amzer; ar pez a velomp eo, dreist-oll pa vez ano da ganoniza eur Zant, a da brouvi ar miraclou great dre e bedennou. Evel ato em be c'hoant da verca ama eur burzud-all, a zo brud aneza e Rom, enn deiziouma, evel a veler var ar bultennou diveza.

Ur brinsez vraz, Sofii Odescalki, c'hoar da Zavier Branitzki, mignon ar prins Napoleon, a ioa toc'hor da vervel. N'edo nemet o c'hortoz an eur, hag ar vidicinet a assure edo enn e amzer diveza. Pa edo o vont enn e agoni, e oue sonjed goulenn digant on Tad Santel ar Pab binniguen anezi var e maro, o rei dezi an induljansou diveza.

On Tad Santel ar Pab, pa glevas, a enn em lacaas da bedi eviti. D'ar memez mare ar Brinsez a zavas, guisca e dillad e-unan, diskenn eus e c'hampr, a mont da Iliz an Ebestel Santel, a zo var-eun d'e falez, da drugarecaat Doue. Souezed maro an oll. Goude-ze, eo eat da drugarecaat on Tad Santel ar Pab, e fried ganti. Ar brinsez Odescalki a zo eus ar re o d'euz ar muia joa ouz Iliz Jesus-Christ hag ouz an hini a zo ar penn anizi. Sofii Odescalki a zo scuer an oll, prinset hag all, hag ar Pab a zo bet bras meurbed e joa, o velet anezi pare. Abars parea, emezi, e d'euz great eur c'housk hag epad ar c'housk-se e d'euz gueled Pius Navet o tont d'e c'haout, da douch outi, enn eur lavaret: savit!

Bro-Zaoz.

Caer eo lenn ar c'haonv a zo great eno d'an Aotrou Wiseman, Arc'hescob ha Cardinal. Sonjit peguen caer e tlie beza an enterramant-se; kement a dud a ioa var ar ruiou, evit guelet ebken ar c'haonv o vont a-biou, ma oa renked 3,000 den a bolis a-ed an ent ma tliet mont dreiza. Enn iliz, a bep-tu d'ar c'heler (d'ar guelecaonv) e counter var dro pevar c'hant beleg, a calz a staliou a ioa serred e Londrez, evel pa vije bet gouel braz. Abaoue ar bloaz 1558, n'oa ket bet gueled e Londrez enterramant Cardinal; da lavaret eo, abaoue ma varvas ar C'hardinal Pol.

An oll, e lavaret a c'heller, catoliket hag ugunodet, an oll o d'euz great caonv d'an Aotrou Wiseman; hag ar zonj aneza, marteze, a lacai meur a hini c'hoas da drei var al lezenn a virione.

Al lezenn gatolic a c'hounez calz, bep bloaz, et Bro-Zaoz. Eleiz a ilizou caer hag a chapelou a zaver dalc'hmad. Enn Aotrou pinvidig, (Sir Humphrey) a laca sevel a-nevez iliz catolig Barton-on-Irwel, hag a zispign eno 500,000 lur.

Enn oll rouantelez, eb lacaat enezenn Irland, ez euz 1,521 beleg catolic, 1,132 iliz pe chapel; 80 couent goazed, 201 couent all; hag an niver-se a gresc calz bep bloaz.

Ar Broiou pella.

Ar c'heleier euz ar broiou pella, eleac'h m'ema ar vissionerien, a ro ive calz a joa, darn anezo da viana, evel ar c'heleier deuet eus a Enez Ceylan. Lezomp anezo a-benn eur veac'h-all, gant aoun na vec'h inoued ganen, gant ar vall, marteze, da vont e caoz all. R.

BUEZ ANN TAD JULIAN MANEUR.

Julian Maneur a ioa c'hoaz crouadurig ma oa dija anavezet gand ann Aotrou Nobletz evid ann hini a dlie var he lerc'h beza carguet euz a visionou Breiz-Izel. Guenel a reaz ar c'henta a viz here 1606, enn eur barrez euz a escopti Roazoun. He dad hag he vamm a ioa tud a zoujans Doue ha trugarezuz meurbed e kenver ar beorien. Goestla a rejont ho c'hrouadur da zervich Doue, dal ma oue ganet, ha Julian a boan ma koumansaz kerzet var he dreid, a roaz mercou anat euz ar pez ma tlie beza divezatoc'h. Destum a rea he gamaraded a vandenn, hag ec'h henche anezo var diou renc d'ann iliz. Neuze pignet er gador, e lavare diraz-ho a vouéz huel ar *Bater*, ann *Ave* hag ar *Gredo*. He dud euz ho c'hostez ne esperncbont netra evid rei d'ezan eunn descadurez cristen. Unan euz a veleien ar barrez, o velet e tremene Maneur enn iliz an amzer a goll ar vugale o c'hoari hag oc'h ebatal, enn doue kemend a joa out-han, ma en em gargaz da lacaat anezan e stad da c'helloud mont d'ar scolach. Da benn eur pennad goude, e oue caset da Roazoun evid ober he studi e scol ann Tadou Jesuistet. Eno Maneur a roaz mercou sclear euz eur spered sur ha dreist peb tra euz eur zantelez vras. D'ar poent-ze dija ann oll her c'hemere evid eur zant, hag ac'hano ne ket souez ma c'hounezaz da Zoue meur a scolaer iaouanc, ken dre he scoueriou, ken dre he aliou mad.

Goude beza achuet he studi, Maneur o credi ervad oa galvet gand Doue evid beza jesuist, a leaz eunn devez a-benn caër da gaout ann Tad Coton, unan euz ar pennou kenta ann urz-ze. Ann tad-ma, hen dignemeraz gand eur vadelez vraz hag a lavaraz d'ezan, en eur he vriata, n'en devoa, pa garje, nemed mont da Bariz evid ober ar pez a c'halveur he *novisiat*. Maneur a drugarekeaz ann tad-ze, ann daelou enn he zaoulagad; en em deleur a reaz d'he dreid evid goulenn out-han he venedicsion, hag o veza bet er gwear o kimidia dioc'h he dud, ez eaz rag-eunn da Bariz. Mes erruet eno abarz m'oa deuet ann urz d'he ziguemeret, Julian en em gavaz nec'het braz. Evelato ne gollaz ket fisians; mont a reaz enn iliz ar jesuisted, hag eno daoulinet dirag ar zacramant, e pedaz caloneg ann Aotrou Doue da zigneri d'ezan dor ann ti-ze. Hoguen he bedenn a oue selaout; rag ann Tad *Superior* ac'hano, o veza clevet kemend-ma, a aotreaz he zerc'hel beteg caout eur respount bennag digant an Tad Coton. Hag eleal ne oue ket afer da c'hedal pell amzer.

D'ar poent-ze Maneur a ioa o ren he uguent vloaz. Goude m'en doue achuet he *novisiat*, e oue caset da eul leac'h all evid ober he *philosofi*, hag evel m'oa galvet evit beza eunn deiz abostol Breiz-Izel, ann Aotrou Doue a reaz ma oue, goude he *philosofi*, caset da scolaeli Kemper evit ober unan euz ar c'hlassou diveza. Eno Maneur a reaz anaoudeguez gant ann Tad Bernard, ha, dalc'h m'en em veljont, ec'h en em garchont ho daou evel breudeur. Ann Tad Bernard, o velet ar vad a rea ann den santel-ma e touez ar scolaerien, a zeuaz enn he benn e oa hen a elje beza ann hini ma pede pell braz a ioa ann Aotrou Doue da zigaz evid silvidiguez tud ar c'harteriou-ze enn em gave enn eur stad ken trist. Rag-se ne espernas netra evid he alia da zeski ar krezonec. Hoguen Maneur a respountaz d'ezan e crede beza galvet gand Doue evid beza misioner er C'hanada ha ne ket e Breiz-Izel. Var guemend-ze ann Tad Bernard a lezaz he vignon e peoc'h, mes en em erbedi a eure oc'h sant Corintin, kenta escop Kemper, evid ma pliche gant-han digaz d'he bobl ar sicourou m'en doa ker braz izoum anezo.

Ann Aotrou Nobletz, o veza deuet var dro ar mare-ze da goll ann Tad Kintin, ne ehane euz he gostez da bedi Doue da zigaz enn he vadelez tud guisieg da labourat eun he vinien. Eunn nosvez m'edo enn orezoun e Douarnenez, e pedaz hag ec'h aspedaz ar Verc'hez Vari da zigaz ann hini a c'hortoze var he guer abalaoue pell braz, ha d'ann ampoent, dre eur sclerijenn a berz Doue, ec'h anavezaz edo demdost d'ezan ann hini a c'hedé, da c'houzoud eo, e scolach Kemper, e touez ar jesuisted, hag e oa hen zoken ar iaouanca anezo oll. Gant ar vall en doa d'he velet, ec'h en em lakeaz rag-eunn en hend, hag ec'h erruaz e Kemper var dro seiz heur dioc'h ar mintin. Goulenn a reaz ann

Tad Maneur, hag hep lavaret d'ezan freaz ar pez a felle da Zoue e vije eun deiz, e comzaz out-han evelhen : Guechall hor Zalver a c'halvaz sant Andre ha sant Per d'he zervich, hag ann daou-ma ker buan a zilezaz peb tra evid mont d'he heul. Goude-zé, en eur guimiada dioc'h Maneur, ann Aotrou Noblets a vriateaz gand cals a deneredigueż ann hini a dlie divezatoc'h derc'hel he blas er misionou.

Maneur, sebezet oll, ne ouie petra da zonjal euz a visit ann den Doue nag euz ar pez en doa lavaret divar benn sant Andre ha sant Per. E creiz he neac'hamant, ez eaz da c'houlenn cuzul diout ann Tad Bernard, hag an tad-ma, hep sonjal ann oll e oa he unan merket dre sant Andre coulz ha ma'z oa Maneur dre sant Per, a lavaraz d'he vignon e tlie, dalc'h ma vije galvet da visionou Breiz-Izel, sènti oc'h mouez ann Aotrou Doue evel guechall ann daou abostol braz-ze; ha da c'hedal hen aliaz a nevez da studia ar brezonec. Hoguen Maneur d'ar poent-ze en doa dija chenchet menoz, mes abarz ober netra, e c'hede anaout sclerroc'h c'hoaz ar pez a felle da Zoue, ha Doue ne zaleaz ket, evid ac'hano, da rei d'ezan da anaout sclear aoualc'h he volontez var-n-ezan.

(*Aben eis dez eur pennad all.*)

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Kelenn-adurez d'an dud divar ar meaz.

(Eizved Pennat.)

Evidon-me, eme ar goapaer, va religion me eo ober vad d'hamm nesa pa hellan ober.

Netra guelloc'h evit ober vad d'an nesa, mæs neket avoallac'h, neket zoken ar c'henta dever; selaouit petra lavar Jesus-Christ he unan en aviel : Caret a ri an otrou da Zoue eus a greis d'a galon; setu ar c'henta tra a peus d'ober; ha setu aman a zo henvel ous ar c'henta : Caret a ri d'a nesa eveldot d'a unan.

Ret eo ober an daou dra ze evit caout un gouir religion.

Evit beza eta eun den a religion ne ke avoallac'h ober an deveriou e kever an nesa, ret eo c'hoas ha da guenta ober an deveriou e kever Doue; caer en do eun den eta ober vad d'he nesa abaoue ar mintin betec ar noz, ma ne boaign ket da viret goure'hemennou Doue ha re an Ilis penn da benn, ne dei ket d'ar barados.

Kercouls, no c'heus nemet evesaad mad; ar re a gar Doue eus a greiz ho c'halon, a gar ive ho nesa; hag ar re a gar muya Doue, ar reze ive a gar muya ho nesa. Evelse, en amzer dremenet, piou o deus caret muya ho nesa? Ne ket ar Zent eo? Hag hirio piou a gar muya ho nesa? A ra muya vad d'ar paour? Ne ket an dud a religion eo? Neus zoken nemeto hag a garfe ato hag e gouirionez ho nesa : Rac ar re ne garont ket Doue ne garont ket kennebeut peurvuya ho nesa. Unan bennac anezho a ra aluzennou, ia evit beza meulet, mæs an darn vuya ne garont ho nesa nemet divar bec ho zeod.

Caret an nesa a zo eta eun dra vad, mæs ne ket avoallac'h evit mont d'ar barados.

Ar goapaer a ell lavaret c'hoas :

Me am beus va religion, pephini a hell servicha Doue e guis ma car.

Kement-ze ne ket gouir.

Doue en deus desket d'an den dre Jesus-Christ, ha Jesus-Christ a zesk dez'han bemdez dre he Ilis, petra dle da gredi ha da ober evit plijout dez'han, penos e tle he servicha, pe seurt religion en eur guer a dle da heulia.

An den eta ne hell ket servicha Doue er guis ma troyo en he benn mæs er guis ma ze lavaret dez'han gant Doue, ne dle ket heulia he religion he unan, mæs an hini roet dez'han gant Doue.

Piou bennac eta a servich Doue en he c'his he unan, ne servich ket anez'han. Piou bennac a heuil he religion he unan ne heuil religion ebet. Lavaret e ve en deffe religion, hag e gouirionez n'en deuz tamm... Neus evit an den nemet eun ent da vont d'ar barados, an hini zo merket dez'han gant Jesus-Christ he unan. Piou bennac a-fell dez'han mont dre eun hent all, a zigouezo en ifern.

Mes, a lavaro c'hoas :

Ann oll religionou zo mad.

Petra fell deoc'h, va mignon, da lavaret dre ar c'homzou-ze?

Ez eo guel caout eur religion bennac, n'euz forz pehini, evit caout nicun? Neuze, lakit ho torn em hini, me ive a lavar an dra-ze : Ia, guelloc'h eo caout ar falla religion zo er bed evit na de beva eb nicun.

Nann, eme c'houi, me a fell d'in lavaret n'euz forz pehini d'a heulia evit mont d'ar baradoz, e plijer kement da Zoue o heulia an eil evel o heulia eben.

Tolit evez mad, setu aman petra lavarit :

Ar Juzevien a lavar ne deo quet Jesus-Christ Doue, ne deo nemet eur gaouyat, n'eus forz, ar reze a blij kement da Zoue, a yelo kerkent d'ar barados evel ar gristenien a lavar ez eo Doue, ez eo ar virionez he unan. Ar Japonet a ya gant ho zreid var ar groas, a laca d'ar maro kement hini a lavar e zint christenien; neus fors. ar re ze a blij kement da Zoue, a yel kerkent d'ar barados evel ar re a ya d'an daoulin dirazi hag a varf dre garantez evit an hini zo bet staguet outhi. An Turket a lavar ez eo eunn dra vad laza eur c'hristen, hag a ra alies a ma hellont an dra vad-ze; neus forz, ar re ze a blij kement da Zoue, hag a yelo kerkent d'ar barados evel an hini a gar he nesa evel d'han he unan hag a ra vad d'ar re a ra droug dez'han.

An dud divadez a lavar e zeo Doue an heol, ar steret, al loenet, al c'hol deus ar parkeyer, hag a ya d'an daoulin dirazho, hag a laca ho bugale d'ar maro evit plijout dezho; neus forz ar re ze a blij kement da Zoue, hag a yelo kerkent d'ar barados evel a re a lavar ne d'eus nemet eun Doue crouer an env hag an douar a dleer da garet dreis kement tra zo, da lavaret eo ar re ne anavezont ket Doue evit ho C'hrouer, evit ho Roue, evit ho Zalver, ar re a ra goab anez'han ne zentont ket ounthan, a blij kement

dez'han evel ar re a dremen ho buez ous he anaout, he garet hag oc'h ober ar pez a fell dez'han, da lavaret eo e vezo gouelet er barados ar verzerien, hag en ho hichen ho bourrevien; ar Sent ha kein oc'h kein gantho ar re o do gret goab anez'ho; da lavaret eo e heller plijout da Zoue couls oc'h ober an droug evel oc'h ober ar mad, e heller mont d'ar barados couls o pec'hi evel o chomm eb ober : Mar dé gouir an traouze ez'eo ret lavaret ne ket diez plijout da Zoue n'a gounit he varadoz.

Setu eno goulscoude petra lavar an hini a lavar eo mad an holl religionou; rac ar Juzeo o lavaret e zeo Jesus-Christ eur gaouyat, ar Japon o vresa ar groas, an Turc o laza ar c'hristen, hag ar payen o vont d'an daoulin dirag eur golen, ne reont nemet heulia pephini he religion.

Nann, nann an oll religionou n'int ket mad. Doue en deuz lavaret d'ann den petra dle da ober evit plijout dez'han ha mont d'ar barados; neus nemet eur religion hag a zeskfe an traou-ze dez'han hag a ve carguet gant Doue d'her c'has d'ar baradoz; neus eta nemet eur religion hag a ve guirion, hag a ve mad, hag ar religion-ze eo ar religion desket d'an dud gant Jesus-Christ he unan, goude-ze dre he urz gant he ebestel, hag abaoue an ebestel bete vreman, gant ar pabed, ann esquibien, hag ar veleyen carguet á guement-ze gant Doue he unan; hounnez hag hounnez ebken a zo mad, en hounnez hag en hounnez ebken e c'heller en em zavetei; ar religionou all a gaver dré ar bed, a zo savet gant an diaoul he unan evit distrei an dud divar hent ar baradoz hag ho zoll var hent an ifern : mad int evit eur guel, hag e gouirionez ne d'int nemet bernou gueyer livet caer. Lavaret a reont holl e z'int carguet gant Doue da gas an den d'ar baradoz hag e gouirionez e z'int carguet gant an droug-speret d'hen tol var he benn he ifern. N'ho silaouet ket, me ho ped en hano Doue, rac ho c'homzou a zo dous evel ar mel hag ho mouéz dudius evel hini an eostic, calz o deus, sionas deja decevet, ha calz a zesevont bemdez; hag eur vech faziet ez eo diez distrei var anù hent mat. Y. P.

Eur pennad all eur vec'h all.

Kelenn-adurezion evit en em zere'hel e iec'het, ha mirel out ar c'hlenvejou.

(Eil pennat.)

Al lousdoni, an ear fall pehini ne all ket en em renevezi e coz tier n'ho deuz digor nemet dre doullou bian, a zigas meur a glenvet stagus er c'heriou var ar mæz. Red eo ta iac'hussat an diavez eus ar c'heriou en eur stanca ar poullou caillarec ha flerius, hag en eur lacaat da redec var ar foenneier an dour louz hag an naouez a zac'h er porz. Red eo ive aveli diabars an tier hà francaad ar prenestou e doare leuskeur ar sclerijen hag ispicial an heol da bara ebars.

Arabat en em souba en dour ha mont da neun re abred goude ar pred; ar bouet nevez debret a ro beac'h, hag e veac'h mouguet ha beuzet. Kementse so c'hoarvezet aliez avoalc'h.

Pa zigouez d'eun den mezo coeza ep fichal, ha collet neat he skiant gantha, red eo he c'holo mad hag he lacat da c'hoessa eul louzou hanvet e gallec *Alcali*.— Pa en em drouc'h eun den gant ar fals pe benviou-all, eleac'h lacat louzeier cre evel ma custumer ober, eo eo guelloc'h tostat an daou du eus ar blons gant hanou, hag he zerc'hel er guiz-ze. Ma ve roguet gant benviou fall eleac'h beza trouc'het neat, red eo goalc'hi da guenta gant dour ien evit rinsa an traou louz, douar pe traou-all a alfe beza eat er blons. Ma teu da c'hori, é implijer pilpous, pe e gallec chalpiz.

Ar re zo en em scotet, ma ne ket re vras ar blons, a ell parea gant eul louzou a rear en eur lacat en eur verennat dour ken teo hag eur graonen a raz beo. Pa vo didanet, loskit da eana, ha tolit an dour scler en eur veren all. Meskit eul loiad eus an dour-ze e touez teir pe beder loiad eol dibri. Scoit mad gant eul loa, tolit c'hoas eur banne dour raz, ma vezo al louzou etre tano ha teo; ledit anezan var eun tam lien kement hag ar blons; chenchit ar palastr diou pe deir guech bemdez; parea a rai buan.

Evit eur goasceden troad pe eur voazien troed, lakit an ezel goasket epad eun anter devez pe ouspen en dour criz pehini a vezo renevezet alies, ha goude stardit en dro gant eul lianen leien tano.

Bez' e c'hellit ivez parea ar viscoul gant dour ien, pa rer e mare ha kenta ma santer poan. Mar chomit re hir, ar midisin a ranco he zigueri, ar pez a vezo guelloc'h evit chom pell er boan ha coll avechou eur mell pe zaou euz ho pez.

Evit an taoliou goad, abars ma vezo deut an den goueziec, scuillit dour criz var ar penn, ho soubit treid an ini scoet en eur saillat dour tomet mad epad daou pe dri munut epken.

N'alfe ket miret re an dud divar ar mæz oc'h kement evach crê, pere a vêo hag a zigas bep seurt clenvejou. An diabars, tânet gant ar guin-ardant, a zo poazet bep nebeut, ha pa eo eat re goas an droug var ar bouzellou, en em zicuil en eur poent ha n'eller ket mui hé barea. Ar guin ardant a laz muioc'h a dud evit ne ra ar brezel. Ouspen, etouez ar yeverien e sao emgannou, meur a varo criz var an enchou hag en dour red a c'hoarve en doare-se; distrei a ra ar vesventi dioc'h al labour, boaza ra d'an diegui, coll e rer an amzer, sclabeza rer an danvez, hag a ranker mont gant he vugale da glasc ho bouet. Th. de P.

1. LEVR AL LABOURER.

IV.

ANN NOZVEZIOU.

Eruet eo ann noz; ha neuze peb unan
A dosta d'ann oaled da domma ouz an tan.
Ar baotred dill kanab, pe c'hri koloennou,
Pe d'ober tokou plouz a c'hue kerdennigou.

Kent tremen ann nozvez, evit ober ervad.
Peb nezerez a dle neza he gouerzedad.
Merc'h hena euz ann ti a zesk ar vugalez
A leun buez ar sant, a gan eur verz nevez.
Koulskoude enn eur c'horn ar vamm goz azezet,
Enn eur drei he gouerzid lavar e deuz gouelet
Gouech-all, enn'e amzer, ar c'hardiou leunoc'h,
Ann dilost-han o rei eostou pinvidikoc'h ;
Ez euz kemm enn amzer, enu dud hag e pep kiz ;
Ha, ne garer ket mui vel enn he iaouankiz.
Mari, oc'h he c'hlevet, a c'hoarz, ha var ar floc'h
A daol, enn eur ruzia, eur zellik teneroc'h.

Ne d-eo ket c'hoaz gant hi peur-lavaret he guer,
Euz a nevezintiou a dremen e komzer.
Pep hini enn he dro a ziskarg he zac'had ;
Pep hini a lavar eur c'helou fall pe vad.
Mab Loizik ann arvor zo deut euz ann arme ;
Merc'h Iannik ann Argoad d'eunn intanv a zime ;
Mab ar Gall a gastel zo bet he embannou,
Hag e lec'h eunn eured, taol chanz, hor bezo diou.
Hoguen penn-her ar stank a zo chommet gouall-glanv,
Hag itroun ar maner na velo ket ann hanv.

Neuze ar c'hemener puchet var he dorchen :
« Nikun na gomz eta ea euz merc'h Alan Perc'hen,
« A oa disul er vourc'h, e kreiz he levenez,
« Ker iac'h evel eur pesk, gouisket holl a nevez ?
« Ne oa ket eur fulen, rak Louiz, he c'hemener,
« N'en deuz ket eunn tronc'h mad, na oar ket he vicher.
« Enn eur zistroi d'ar guer setu hi da grena,
« Glebiet eo gant ar c'houez, ann dersien a greva,
« He fenn a zo pounner, he daoulagad a zarr,
« Ha n'euz mui var-n-ezhi nemet liou ann douar.
« Ar person kent ann noz en deuz hi bet nouet,
« Ha ne deuz abaoue gret seblant vad ebet.
« Hervez ar pez am euz klevet ha gouelet mad
« Gant va diouskoarn, setu. ha gand va daoulagad,
« Na zeui biken enn dro. Neuze, goude va c'hoan,
« E kleviz spez ha freaz son ar c'hleier bihan ;
« E veliz o tonet eur c'har gouisket e gouenn
« Hag ec'h anaviz mad oc'hen Alan Perc'hen.
« Va bleo gant heuz ha sponi, var va fenn zavaz,
« Va daoulin nem stoke, va diou-sker a grenaz.
« Brema c'hoaz pa zonjann er pez am euz guelet,
« Va c'halonn en em stard, va zeod a zo sklaset. »
Epad al lavar-ze gouerzid ebet na dro ;
Hag ann holl d'an oaled a dosta var-eun dro.

Le Délaisir 57. M. D. ha (*Ann dilerc'h a- benn eur vech all*).

K.

Kan evit gouel Maria meurz.

Ton : *Eun Arc'hel, aberz an Aotrou.*

Eun Eal gant Doue zo kaset
D'eur guerik hanvet Nazareth (*bis*)
Da rei da Vari ar c'helou
Oa choazet da vamm d'Hon Aotrou. (*bis.*)

O komz out-hi e lavaraz :
Me ho salud, leun oc'h a c'hraz, (*bis.*)
An Aotrou Doue zo gan-e-hoc'h ;
Dreist ar groaguez benniguet oc'h. (*bis.*)

Pa glevas Mari an traou-ze,
E devoue aoun ken a grene ; (*bis.*)
Hag e claske gouzout c'hoantek
Petra oa hevelep prezek. (*bis.*)

Ann Eal a lavaraz d'ezhi :
N'ho pezet aoun ebed, Mari (*bis.*)
Doue ra d'e-hoc'h-hu trugarez,
Gouneet hoc'h-euz he garantez. (*bis.*)

Conceo a reot enn ho cov-lez,
Eme c'hoaz ann Eal d'ar Verc'hez (*bis,*)
Hag eur buguel c'houi a c'hano
Jesus a vezo he hano. (*bis*).

Hennez a vezo braz meurbet
Mab Doue e vezo hanvet, (*bis.*)
Ha var di Jacob e reno ;
He ren biken na finvezo. (*bis.*)

Mari a lavaraz neuze ;
Penaoz e c'hoarveo ann traou-ze, (*bis.*)
Penaoz vezint-hi sevenet :
Me n'anavezan goaz ebet. (*bis.*)

Enn-hoc'h-hu, eme C'habriel,
Tiskenno ar Spered-Santel, (*bis.*)
Ha nerz an Aotrou tro-var-dro
Gant he skeuden ho coloio. (*bis.*)

Mari a lavar.z d'ezhan
Neuze erfin, ar c'homzou-man : (*bis.*)
« Servicherez oun d'an Aotrou
« Bezet great d'in dioc'h ho comzou. » (*bis.*)

Dal mac'h asantaz ar Verc'hez
E teu da veza douguerez (*qis.*)
Euz a Verb an Tad eternel.
Dre c'halloud ar Speret-Santel. (*bis.*)

J. V.

An Oferen Santel expliket da eur zoudart.

Etouez ar zoudardet so en Afric ez oa eun tabouliner hag a rea goap eus an oferen, eun dervez ma tlie eur vanden anezo mont d'ar sacrifis santel-ze. An hini a scrif an dra-ma a voa eno hag en em lakeas da guelen an tabouliner en doare-ma : — Cleo, camarad, me fell din miret ouzit da c'hoarzin iviziken divar benn an oferen.

Beo eo c'hoas da vam ? — ia, a drugare Doue. — Gouzout a rez-te scriva ? — Siouas, ne ouzon ket. — Pa'pez c'hoant da gaout arc'hant digant da vam, pe da glevet eus he c'helou, penaus a rez-te ? — Mont a ran da gaout va c'haporal, eur potr ha ne ket eun azen eo, hag e lavaran dezan : caporal, scrivit eul lizer evidon, ha grit an dra-ze didalfas, koal — ha pa deu eul lizer did digant da vam ? — Ez an adarre sur, mil gorn butun, da gaout va c'haporal, hag e daou c'her, ema dibunet ar stal din. — Da Caporal so eta anterour etre da vam ha te ; he deod eo a ro kelou did eus a guement a garez. Ne vezez-te ket eurus neuze, lavar din ? — Eo, eun tamic ! — ha ne c'hoarzez-te ket, ha ne rez-te ket a c'hoap ac'hanout da unan d'en em gaout eurus evit eun dra evelse ? — c'hoarzin ? kentoc'h diana e vouelfen. — Mad, perag e c'hoarzez-te ta divar benn an oferen ? An oferen gouscoude so ive eun dra evelse. An oferen, camarad, so evel eul lizer scrifet eus an douar d'an euv ; mes evel n'eus ket a dud hag a oufe mad avoalc'h langach an env, Doue en deus choazet evit scriva liziri etre an Env hag an douar, ar veleien pere a zo guir vignonet an dud paour, an dud dizesc hag an dud reuzeudic. Ar beleg eta so eur scrifagner evit an oll dud vad o deus c'hoant da scriva da zoue ha da goms outhan. Ar belec a scrif, ne ket en eun toul lochen e corn eur ru, mes en ilis, e ti zoue ; ne ket var eur goz taol distrantel ha prenvedet, mes var an auter ; ne ket gant coz liou divalo, mes gant goad J. C. Ne c'heus-te ket clevet penaus a reas ar grenadier c'huec-se a voue staguet ar groas a enor dezan var he beultrin var dachen ar vrezel gant an Impalaer he unan ? Cleo.

Ar zoudard-se a voa goal c'houliet ; mes kement a foug a voa enha ne zante ket he boan, ne zonje nemet er blijadur e divije he vam pa glefje en doa Napoleon roet he unan ar groas d'he map. Fallout a reas dezan scriva dioustu eno var an dachen. Mes n'en doa na liou na pluen. Petra reas ? Souba beg he vaionetez er goad eus he c'houliou evit scriva d'he vam ar c'homzou-ma :

« Gounezet eo ganeomp hirio, an Impalaer en deus « roet he unan ar groas din, ho priata a ran. Buez hir d'ar Frans ha d'an Impalaer !

Evel ar grenadier coz-ze, e scrivomp bemdez da zoue, pehini so tad deomp oll, ne ket gant hor goad hon unan e scrifomp, mes gant goad eun Doue. Da fin an oferen, pa lavar ar beleg, *ite missa est*, an dra-se a sinifi ; scrifet eo ho liziri ; mont a ellit kuit brema dinec'h ; hag e guirionez al liziri so eat etrezeg an env ; setu aze petra eo an oferen, entent a rez-te ? — o ia, entent mad, autrou'n abad, hag a c'houdevez, an tabouliner a voue eur c'hristen mad, ne vancas sul ebet da vont d'an oferen, na bloas ebet da vont da gofez eur vech da nebeuta, ha pelloc'h ne lavaras droug ebet eus ar *saeou du*.

G. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dissul, 26. — Ar pevare sul eus ar C'horais, ofis eus ar zul.

Er sizun-ma an Ilis a ra bemdez an ofis eus an deiz, nemet dirguener 31 eus ar miz, e ra an ofis eus ar goad presius en deus scrifiet hor Zalver evid lionn epad he bassion ha dreist pep tra var ar groas.

Alion ha Heleter.

Al lez-varn, pe ar c'hour d'assis e Kemperle evit an eil diazez eus ar bloaz 1865, a zigoras an 3 a ebrel. An aotrou Grolleau-Villeguer, alier, pe consailler, a lez vras Roazon, so hanvet president.

Setu ama hanoiou ar jureed hanvet evit komeret perz el lez-varn :

An Autronez,

Alan Ar Bras, mear e Loc-Melar.
Hiacint de Kervenoael, perc'hen pe proprietour e Castel.
Gloda Ar-Gall, marc'hadour e Lesneven.
Joacin Cosquer, o veva dioc'h he leve, en Odiern.
Lois Dourfer, noter e Plabennec.
Lois Guezennec, negocian, e Brest.
Victor Marchais, ozer priach, e Daoulas.
Renan Bolore, den a vicher, en Elgue-Gaberic.
Francez Kerlirzin, labourer douar e Plegat-Guerrand.
Emil de Kermenguy, perc'hen pe proprietour e Cledor.
Yvon-Lois Jaouen, perc'hen en Elliant.
Jacques-Mari Chayer, noter e Brest.
Ernest-Mari Berube, noter e Brest.
Per Herjan, proprietour e Crozon.
Lois de Carne, proprietour e Ploneiz.
J. M. Floc'h, pharmacien, pe marc'hadour louzaou e Brest.
Eugen Damey, noter e Plogonnec.
Paol-Mari Buhot-Launay, rener ar post e Kemperle.
Yvon-Frances-Mari Manchec, labourer douar e Plougonven.
Francez Masson, marc'hadour e Loperec.
Arnault-Mari-Emil Rivericux, propriétour e Treglonou.
Alfons Demares, propriétour e Brest.
Adrian-Joseph Pousard, ofícer quiteat ganta an arme, e Conckerne.
Stanislas Poullaouec, prizacher e Ploumoguer.
Charles-Adolf Fouchartd, den a afferiou e Brest.
Joseph Soubigou, mear e Landivisiau.
Ian Vadezour Kerebel, marc'hadour e Montreulez.
Jakez Huon, propriétour e Riec.
Yvon Tanguy, proprietour e Plouvorn.
Ian-Villou Lahaie, pastecher e Douarnenez.
August Bouvier, négocian e Castel-Nevez.
Per Doucen, labourer douar e Scrignac.
Julian Poullain, proprietour e Kemper.
Frances-Lois-Olier Ar Gac, proprietour en Ivillac.
Guillou Baley, negocian e Castellin.
Edouard-Lois-Stephan Fleuri, rener cambr al levriou, e Brest.

Jureet evit derc'hel plas ar re a vanefe.

Lois Merot, Ambroas de Gouesbriand, Lois-Adolf Ar C'hont, Gabriel Ar Moal, ho fevar o chom e Kemper.

An autrou'n Escop a Guemper a dle diblas en derveziou-ma evit mont da Rom. N'em eus ket izom da lavaret eve mad da bep Cristen eus an Escopti pidi Doue da rei dezan eur veach eurus. An ao. Tephany secretour an Escopti, a dle he accompagnunecat. Eskibien Nancy, Soasson hag ar Mans so eat ive da Rom er zizunveziou-ma. ArJubile so digor e Rom adalec'ar 5 a viz meurs beteg an 9 a viz ebrel.

N'eus ket pell, hon tad santel ar Pab en deus discleriet eurus Franceza D'amboas, dukez a vreiz. Enorabl eo a dra sur evit ar vretounet guelet discleria evelse santelez ar re o deus gouarnet ho zadou coz. Pii 9 en deus ordrenet ive ober ar procez a ganonization ar plac'h eurus germana Cousin, eus a Escopti Toulous. Setu ama eur guer eus a vuez ar plac'h santel-ze.

Germana Cousin a voa ganet e Pibrac, en Escopti Toulous, evel am eus lavaret diaraog, var dro ar bloaz 1579. Dont a reas er bed mac'hagnet ; fall oa he dorn deou, ha ha clenvet an douar a voa ganthi. He zud a voa labourerien baour. A veac'h oa deut eus he c'havel pa gollaz e mam. He zad a zemezas adarre, hag evel a erru peur-vuia, he lezvam ne alle ket he gouzaon. Ar plac'hig kez a voa c'hoas bianig pa voue great dizi mont da zioual ar chatal, hag e tremenas ar rest eus he buez oc'h ober ar vicher-se. Doue a zescas dizi caret ar boan, ha gouzaon ep en em glem cristeri he lesvam pehini, ouspen m'he c'hasse pell dioc'h an ti var an deiz, a rea dizi mont en nos da gousket e corn ar c'hraou pe var eur bern blenchou keuneut. Gouscoude ouspen ar poaniou-se, Germana a rea c'hoas he unan pinijennou. Morse ne dea da c'hoari gant ar vugale-all. Mar deuas divezatoc'h avechou da zestum bugale en dro dizi, ne voa nemet evit deski dezo caret Doue. Pa voa deut en oad da gommunia, her grea bep sul ha bep gouel gant ar brassa devotion. Abaoue he c'henta bugaleach, he devoue ive eur garantez tener evit ar verc'hez vari. Ne devoue morse ken levr nemet he chapelet, hag hen lavare alies.

Doue ne zaleas ket d'ober burzudou evit discuez pegnement e plije dezan ar plac'h-se ker paour ha ken dilezet.

Bemdez, pa gleve cloc'h an ofereu, e taole he baz hag he c'heguiel, hag e rede d'an ilis, ha morse ar bleizi ne rejont droug d'he loenet, petra benag m'eus cals anezo er c'harter-ze. Evit mont d'an ilis, he devoa da dreuzi eur voaz zour hag a veze avechou doun ha ledan, ha meur a vech eo bet guelet an dour oc'h en em zigueri evit he lezer da dremen. Eur vech, o veza casset bara ganthi en zavancher, he lezvam a redas var he lerc'h droug enhi. Displega a reas he zavancher, ha ne gavas enha nemet bokejou, eus ar seurt n'eus bet morse e Pibrac, ha c'hoas edot neuze e creis ar goan. He zad a zeuas neuze da vellât outhi, mes ne allas morse he lacat da guitat an toul tenval e pehini e couske dindan an deleziou. Eno he c'havas maro eun nebeut goude. N'he doa nemet 22 vloas. Daou religius a voa en eur c'hoat a dost en nosvez ma varve, he guelas dre ho c'housc o pignat en Env, eur vanden guerc'hezet en dro dizi. 43 vloas goudeze e voue cavet he c'horf fresc beo. Abaoue, Doue en deus great c'hoas aleis a vurzudou evit disquez santelez he zervicherez fidel.

G. M.

An autrou Pouliken vikel e Plouvorn, so hanvet Person e Lanarvily.

Lenn a reomp e Cazeten ar Mæziou :

E 1851 eus bet douguet eul lezen hag a ro guir d'al labourerien d'ober ho labourou gant kirri ep plac ebet outho, pa na raint nemet charreat teil pe digas ed eus ar parkeier. Mes plac a ranker da gaout pa gaser ed pe varc'hadourez all d'ar marc'had pe e leac'h-all. Setu ama-ta eun ali evit an dud divar ar mæz. Pa zit da guerc'hat teil, treaz pe dremp all, ma na gassit netra ganeoc'h ne vezo lavaret netra deoc'h ha pa na ve plac ebet oc'h ho car; mes mar cassit ganeoc'h ed pe varc'hadourez all, eo red caout eur plac peautrament evezo guir d'ho lacat en amand.

Mar credomp ar gazeten hauvet *Leal ar sao-heol*, ez eus brema e kichen menezion ar Vosj eur plac'h iouanc, eun dimezel c'huec'h vloas varnuguent ha ne deus debret nag efet abaoue c'huec'h mis; hag ar pez a ve diez da gridi, an dimezel-se so cre avoalc'h evit ober var droat nao leo en he dervez. Ouspen so. ar plac'h se so lard. Guelet eus bet c'hoas traou evelse, mes peur liessa ar re ne zebrent ket a efe eus banne bennag; houma, ervez ma lavar he amezeien, ne zebr tam ha ne ef banne.

E meur a garter a Franç eo ien bras an amzer. Erch a goez evel e creis ar goan. Al labourou meurs a jom evelse da ober. Ar re a goms eus al labourou divar ar mæz, a ro ali d'al labourerien da lacât, e leac'h guiniz meurs pe ed all pere a vezo brema re zivezad, gounideguez-all, lugumach pe draou all hag a ve talvoudecoc'h evit ed gounezet re zivezad.

G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *18 Meurs.*		Pont'Nabat. — *16 Meurs.*	
Guinis.....	15 lur, 38 c.	Guinis.....	15 lur, 60 c.
Segal.....	9 lur, 38 c,	Segal.....	8 lur, 88 c.
Eiz.....	7 lur, 94 c.	Eiz.....	6 lur, 84 c.
Ed-du.....	9 lur, 20 c.	Ed-du.....	10 lur, 35 c.
Kerc'h.....	7 lur, 13 c.	Kerc'h.....	7 lur, 38 c.
Avalou-douar..	2 lur, 60 c.	Avalou-douar .	2 lur, 64 c.

Montroulez. — *11 Meurs.*		Brest. — *13 Meurs.*	
Guinis.....	15 lur, 44 c.	Guinis.....	14 lur, 78 c.
Segal.....	« lur, «« c.	Segal.....	» lur, »» c.
Eiz.....	8 lur, 50 c.	Eiz.....	7 lur, 73 c.
Ed-du.....	9 lur, 60 c.	Ed-du.....	10 lur, 89 c.
Kerc'h.....	7 lur, 16 c.	Kerc'h.....	7 lur, 64 c.
Avalou-douar..	7 lur, 00 c.	Avalou-douar..	4 lur, 25 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, HOULET GAND AR. DE KERANGAL, HOULER AN ESCOPTI.

Dessadorn 1 Ebreul 1865. N° 9. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, epken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 1 Ebreul 1865.

Perag ne scrifit-hu ket ar gazeten vrezounec ervez ar reiz pe an otegraf roet deomp gant an Autrou Ar Gonidec? Setu eur goulen great deomp gant meur a hini eus hon lennerien guezieg.

Ar re o deus lennet, pe a garfe lenn ar pennad scrit casset dre ar vro evit discleria ez eat da scriva eur gazeten vrezounec, ha kemense aráog m'oa hanvet den da ren ar gazeten-ze, a gafe er pennad scrit-se ar respont d'ar goulen-ma diaraog. Er pennad scrit-se e velfent oa discleriet abred ne vije sellet nemet eun nebeut oc'h ar guiz prezeg pe an otegraf a heuilje pep hini en he scrijou, ha kementse abalamour ne felle ket d'ar re a fonte ar gazeten ober en oll lezen d'ar re o divije c'hoant da lacat eur pennad scrit benag enhi. En eur scriva eta evel ma reomp, e talc'homp d'hor promessa.

Eur rezon all c'hoas a ra deomp scriva evel ma reomp, hag ar rezon-se so anavezet gant cals. Brema eus eun nebeut bloaveziou, pa gomanchot da drei e brezounec liziri Breuriez ar Feiz, en em lekejot da guenta da heuilla reiz an Autrou Ar Gonidec; kerkent e savas clem a bep tu. An dud divar ar meaz ne vouient ket, ne allent ket lenn ar brezounec-se. Ar reiz-scriva a voa re huel evitho, hag an otegraf ne vouiet ket penaus en em guemeret ganthan. Abers an Autrou'n Escop hag ar pennou kenta a veleien an Escopti e voue kemennet d'ar re a droe al liziri-se chench reiz hag otegraf. Hen ober a rejont ; ha goude meur a jenchamant, e tigouesjont gant ar reiz a heuilley eur pennad so evit al liziri-se, hag abaoue an dud divar ar meaz ho lenn eaz ha gant plijadur.

Er gazeten-ma ec'h heuillomp, e kement ha ma c'hellomp, ar memes reiz. Ne ket ma na bliche ket deomp reiz scriva an Autrou Ar Gonidec, pell dioc'h eno ; ken æz ha zoken æssoc'h e ve deomp heuilla ar reiz-se. Mes ne gredomp ket e ve c'hoas an dud divar ar meaz boas avoalc'h dioc'h al lenn brezounec evit ma c'hallfemp rei dezo ar guiz prezeg-ze. Cridi a reomp zoken e yezo c'hoas pell abars ma c'hellint sevel beteg eno.

Arabat eo ancounac'hat ez eo d'an dud dizesc, d'are a voar a veac'h lenn, eo e c'heli hor c'hazeten ober muia vad. Red eo deomp eta ober hor gallout evit beza ententet gantho, ha pa dlefemp beza blamet gant an dud goueziec. Ar pez a ouzomp mad, eo an dud goueziec, ha pa o defe avechou poan en ho daoulagad o velet penaus e scrivomp, hon entento ato, eleac'h an dud dizesc a ranc caout ho guiz prezeg pe emaint dioustu nec'het ha dienchet.

Cridi a reomp eta penaus an dud desket mad pere a ra deomp an enor da lenn hor c'hazeten, a zigueméro mad hor guiz prezeg hag ar reiz a heuillomp pa zonjint er pez an eus merket ama, ha pa zonjint dreist peptra penaus ne scrivomp evel ma reomp nemet

Evit gloar Doue ha mad ar bopl. G. M.

Rom.

Eun dra gaer eo beza e Rom er blaveziou Jubile. Di e teu tud e pelerinach a bevar c'horn ar bed. An engroez a vez ker bras avechou ne aller ket a veac'h trei er guear vras-se. Meur a gant mil den estren a vez guelet eno er memes dervez deut calz anezo eus ar broiou pella eus ar bed. Guelet a rer Rouanet, princet, Eskibien, tud eus an huela lignez, o taoulina var beziou an Ebestel S. Per ha S. Paul, o c'houlen ar pardon eus ho fec'hejou.

Guelet a rer ive tud paour, tud calonec hag o devez great meur a gant leo var droat, ha zoken divar an aluzen, evit caout an heur da velet Rom hag hon tad santel ar Pap. Nag a bet a dremen eno daou, tri dervez hag ouspen cazi ep tam, evit gallout ober ho devotionou, dre n'ho deus ket a beadra avoalc'h evit caout bouet ha logeiz er guear-se! Rag ne eller ket pourvei da izomou kement all a dud, ha setu eno c'hoas eun dra hag a ro cals dispign d'hon tad santel. Rag vikel J.-C. tad an oll gristenien fidel ne all ket miret da zont da zicour he vugale baour, eus a

be seurt carter benag e vent. Nag a belerinet a vez ma guet e Rom dre aluzennou ar Pap! Er bla ma ta e vezo guelet adarre e Rom cals a dud estren, ha calon vras ha tener Pii nao a vezo meurbet glac'haret ma na ell ket sicour an dud paour a ielo di evit gonnit induljans ar Jubile. Kemense a dle lacat ar re o deuz eaz da rei gant larguentez an aluzen a zestumer evithan hag eus a behini en deus eun izom ker bras.

Autrou'n Escop Kemper, araog diblas da vont da Rom, an deus scrivet eur vandamant evit discleria peur e vezo ar Jubile en he Escopti ha petra so red da ober evit he c'hounit. Evel ne ket bet troet oll ar vandamant-se e brezonnec, e livirimp ama eur guerig anezi. Goude beza discoezet petra eo an induljanson, penaus ezint ar remission eus ar boan temporel a jom gant an den da c'houzaon evit he bec'het goude beza bet ar pardon eus ar boan eternel dre an absolven, e tiscleri penaus oa dlet ha dereat e chomge ganeomp evelse eur boan da c'houzaon, eur binigen da ober goude beza recevet mad sacramant ar binigen. Perag? Abalamour ma c'hanavezomp guelloc'h dre eno ar c'hrevusdet eus ar pechet: abalamour ar binijense a ro deomp muioc'h a henvelidiguez ous J.-C. pehini en deus ive gouzanvet evit hor pec'hejou.

Abalamour, ervez ar sened a drant, e tle beza eun henvelidiguez benag etre ar gouli great en ene dre ar pec'het, hag ar gouliou great var ar c'horf. Pa vez pare eur gouli great er c'horf, e chom eur gleizen hag a bad eur pennad mad hag avechou bete'r maro; pa vez pareet gouli an ene dre an absolven, e tle ive chom eur merc benag hag a dle beza uzet hag efacet dre zaelou ar pec'her.

Goudeze e comz eus ar pez so red da ober evit gounit induljans ar Jubile. Ne lavarin netra a guemense, abalamour m'eo lakeat e brezonnec, ha neuze, an Ao. Jegou, vikel vras, en deus great eul levric evit explica freaz an traou se. Mad e ve d'an oll caout al levric-se pehini so ive laket e brezonnec.

An Autrou'n Escop a echu he vandamant en eur ziscleria e za da Rom hag en eur en em erbedi da bedennou oll dud fidel he Escopti. Lavaret a ra penaus pa vezo stouet e treid an tad santel ar Pap, e prezanto dezan tud he escopti abez, an oll dud fidel couls hag an oll veleien. G. M.

Ero Frans.

E Frans, dreist oll e costez an anter-noz, ne glever hano nemet a voal amzer, a scorn hag a erc'h. Ne gomzer nemet a dud collet ho buez gantho o clasc mont en hent dre an amzer fall a ra. Ama eo chomet an tenna d'ar zort da ober, abalamour n'eus ket gallet mont d'ar c'hanton, ahont eo bet dare d'ar Sous-Prefet coll he vuez, collet car hà kezeg etouez an erc'h, ha chomet e vije eno da vervel, hen hag he itron, pa nefe m'eo deut tud ar c'harter d'ho zenna eus an erc'h ha d'ho douguen var ho divreac'h beteg ar guear dosta. Eurus omp e Breiz-Izel, o caout eun amzer evel hon eus; rag petra benag ma zeo criz, da viana ne ma ket an dud var var da chom da vervel en hentchou pa zeont da valc. G. M.

E Sant-Briec e vezo er bla-ma eun exposition vras, pe e vezo laket da zisquez an traou ijinus eus ar vro epad ar C'honcours régional pehini a vezo digor eno adalec an 29 a ebrel beteg ar 15 a vae, evit departamanchou Costez-an-Nord, Il-ha-Vilen, Morbihan, Finister, Loar-Izela, Vande ha Men-ha-Loar. An dud ijinus, an artizanet hag ar vicherourien gueziec en ho micher a ell cas di da zisquez ar pez o defe great a zoare. Nep en defe c'hoant da zisquez eun dra benag, a dle hen discleria da Brefet Costez-an-Nord, araog ar 15 a ebrel.

Epad an *Exposition*, e vezo ive redadec kezeg. 8000 lur so da rei e *primou*, hag esper so e vezo gallet rei eun dra benag d'ar re ne c'hounezint ket ar primou-se evit ho digoll eus ar mizou o devezo bet. — An Impalaer en deus prometet eur prim a 1500 lur evit eur redadec hanvet *steeple-chase*, da lavaret eo, evit eur redadec eleac'h m'ho devezo ar c'hezeg da lamet dreist barrigner pe glouejou. G. M.

BUEZ ANN TAD JULIAN MANEUR.

(Eilved Pennat.)

Demdost da Guemper ez euz eur chapel d'an Itron Varia, hanvet *Ti-Mam-Doue*. Enn devez Maneur, en eur vont var-zu eno, a zonje en-han he unan er pez en devoa lavaret d'ezan an Tad Bernard euz an izom braz en doa Breiz-Izel a visionerien, hag er memez amzer e santaz en he galoun eur c'hoant braz da zeski ar brezonec. Etre daou, o veza digouezet er chapel, e pedaz an hini her galve da labourat evid silvidiguez Breiziz da zeski d'ezan ho farlant. Goude-ze oc'h en en erbedi oc'h ar Verc'hez Vari, e lavaraz d'ezi gand eur fisians ar vrasa : Va Itroun guer, ma pliche ganeoc'h oc'h unan deski d'in ar brezonec, her gouessen e berr amzer hag e venn dizale e stad da c'hounit meur a ene d'ho servich. En distro ac'hano, Maneur a ieaz da renta count d'an Tad Bernard euz ar pez a dremene en he galoun, hag e roaz d'ezan he c'her e studiche ar brezonec gant aotre ar re o doa galloud var-n-ezan. Ar goulenn-ze a oue great evit-han rag eeun, ha da zeiz ar Pantecost e recevaz ar c'halloud da studia ar brezonec, da lavaret eo, er memez devez m'o doa an Ebestel desket en eun taol count meur a zeurt parlant. Hoguen Maneur a c'hoarvezaz gant-han tost da vad ar memes burzud, rag da benn dez goude e parlante mad aoualc'h ar brezonec evid galloud ober ar c'hatekismou d'an dud divar ar meaz, hag abarz eun nebeud misiou e parlante ken difazi, ma prezegue mad hep caout afer zoken da studia he gomsiou da guenta.

Er c'hiz-ze Maneur a reaz eur vad dispar e Kemper hag er parresiou tro var dro. Mes ne ellaz ket herzel pell amzer da ober bemdez ar c'hlas d'ar scolaerien hag ar c'hatekiz diou vech bep sul d'an dud divar ar

mæs. Rag daoust d'he iaouankiz ha d'he volontez vad, eul labour ken tenn-all, ne zaleaz ket da zivarc'ha d'ezan poull ar galonn. Ret e oue d'ezan eta kuitaat ar vro evid mont da scolach Tour eleac'h mac'h ascavaz dizale, gras d'an ear vad, ar iec'hed en devoa collet. Er guear-ze, ouz-penn ar c'hentelliou a roe d'ar scolaerien, e rea c'hoaz ar c'hatekiz, ha gand cals a frouez, en unan euz an ilizou parrez, hag aliez zoken ez ea da glasc ar beorien en hospitalion ha beteg er prizouniou evid deski d'ezo ho religion.

Ar pennou kenta euz an urs, o velet an donezonou kaër en devoa resevet Maneur evit teneraat ar c'halonou hag ho gounit oll da Zoue, a gavaz deread he lacat da studia ann theologi evid ma vije divesatoc'h e stâd da labourat hep-ken da zavetei ann eneou. Dreze e oue caset da Vourj, hag eno en eur studia ar skianchou, e crescas mui oc'h vui er vertuziou. Gouscoude Maneur a oue a nevez en entremar hag hen a ioa galvet evid mision ar C'hanada. Guechennou e leal e crede beza galvet evid silvidiguez ar vro-ze, a gave ar stad anizi truezusoc'h calz egued stad Breiz e devoa an eur diana da veza christen ha da gaout beleien eleiz. A hend all e sonje avechouigou beza great e Breiz ar pez en doa Doue goulennet digant-han. Hoguen an Tad Bernard, hep m'en divije clevet gand Maneur netra euz ar pez a dremene en he spered, ne baoueze da scriva d'ezan evid hen distrei diout misionou ar C'hanada. As lavaret a rea d'ezan e oa galvet gant Doue evid labourat e Breiz-Izel. Koust a rea meurbet da Vaneur dizenti oc'h aliou roet d'ezan gand eun den m'ac'h anaveze ker mad he zantelez, mez euz eur c'hostez-all ive, evel m'ac'h anaveze pe guen douguet oa an tad-ze evid silvidiguez ar Vretonet, edo en aoun na raje bolontez eur mignon eleac'h bolontez an Autrou Doue, oc'h heul he guzuliou.

(*Eur pennad-all ar vech all.*)

HISTOR ZANTEL.

(Seizvet Pennad).

Noe a zeu er meaz euz an Arc'h.

Dont a reaz sonj da Zoue euz Noe hag euz an anevaled gant-han enn Arc'h. Cas a reaz eun avel gré var an douar, hag an douriou a goumansaz izelaat. D'ar zeitek a viz mae, an Arc'h a stokaz hag a choumaz var menesiou an Armenia. An naontec a viz gouere e oe guelet lein ar menesiou. Noe a c'hortozaz c'hoaz daouuguent devez, hag o veza digoret ar prenestr a oa var an Arc'h, e laoskaz eur vran er meaz. Houma a nije divar an Arc'h d'ar gaignou, ha diouc'h ar gaignou var an Arc'h, hep c'hoant ebed da vont enn-hi; imach ar pec'her paour pehini a gav mad plijaduriou ar c'horf, ha na fell ket d'ezhan ho c'huitaat, evit maga he ene gant sacramanchou an Iliz, ha derc'hel he blas enn arc'h-se a zilvidiguez.

Noe a laoskaz eur goulm varlerc'h ar vran, evit guelout ha ne oa mui a zour var c'horre an douar. Houma, evel ne gave leac'h ebed da lacaat he zreid, a zistroaz davet Noe, ha Noe a astennaz he zourn, a bacaz ar goulm hag he zennaz ebarz enn Arc'h. Imach an eneou glan ha santel; traou ar bed hag he blijaduriou difennet a zo fank ha bouillen evit-ho; n'oufent biken choum da ziskuiza varnho. Hast ho deuz da zistrei d'an arc'h, ha d'en em lacaat ato etre daouarn ar guir Noe, pehini eo Jesus-Christ ho zalver, hag ho c'honfort muia-caret.

Seiz devez goude, Noe a laoscaz ar goulm evit an eil gueach; ha var an abardaez ar goulm a zistroaz d'he gavout, o toughen en e bek eur brankik olivez, hag he zeliou glaz-dour. Noe a vennaz eta e oa eat an dour divar an douar, hag e oa great ar peoc'h etre Doue hag an dud.

Coulscoude gortoz a reaz c'hoaz seiz devez all, hag e laoscaz ar goulm adarre, hag houma na zistroaz mui.

D'an drizek a viz du an douar a oe ker seac'h ha biscoaz. Ha Doue a gomzaz ouz Noe hag a lavaraz : deuz er meaz euz an Arc'h, gant an dud hag al loened a zo ganez ebarz, deuet adarre var an douar, ha creskit hag eleizit varnezhan.

Noe a zeuaz eta er meaz euz an arc'h, var dro eur bloaz goude ma oe eat enn-hi, hag o veza savet eun aoter e reaz da Zoue eur zacrifiz evit he drugarecaat. Ar zacrifiz-se a blijaz da Zoue, ha Doue a lavaraz : na roin mui va malloz d'an douar dre'n abek d'an dud, rak spered an den ha sonjou he galoun a zo doughet d'an drouk adalek he iaouankiz.

Neuze Doue a vennigaz Noe hag he vugale, hag a lavaraz d'ezho : creskit, hag eleizit ha carghit an douar. Rei a ran d'eboc'h, evit ma vezint ho magadurez, an ane valet evel louzeier an douar; nemet na zebrot ket a ghik ha na vezo ket bet divoadet, rac ho coad, he c'houlen a rin digant an aneval en devezo he scuillet, ha buez an den, he goulen a rin digant an den en devezo lazet; rak an den a zo bet great diouc'h bevelediguez Doue. Ne vezo mui a ziluch da zismantra an oll draou ho deuz kik ha buez var an douar. Ar ganeveden, pe goarec ar glao, a guemeran da dest euz ar pez a lavaran. P'am bezo goloet an env gant ar c'houmoul, vâ goarec a baro var ar c'hoabr, hag e teui sonj d'in euz ar guevrediguez am euz great ganeoc'h ha gant kementra en deuz buez, ha ne vezo mui a ziluch. Er ganeveden-ze, anavezomp hor mamm zantel an Iliz, pe ar verc'hez Vari carguet a c'hrasou, ha prest ato d'ho scuilla varnomp evel eur glao dous, ha d'en em ziscouez d'an eneou melconiet, evit ho c'honforti e creiz ar gouassa barou-amzer.

KAN.

Ar memes ton.

Dont a reaz sonj da Zoue
Euz an diluch hag euz Noe,
Hag e cassaz eun avel gré
Var an douriou d'ho c'hass a dre.

Noe, o santout stok al lestr
A zem-zigoraz ar prenestr,
A laoscaz eur vran da vale ;
Houma na zistroaz morse.

Leuskel a reaz eur goulmik c'hlaz
Evit gouzout a glao oa c'hoaz ;
Houma a zistroaz el lestr
Var zourn carantezuz he mestr.

Seiz devez goude, e loscaz
Vit an eil guech ar goulmik c'hlaz,
Hag e tistroaz calounek,
Eur bar olivez enn he bek.

Hoguen Noe a c'hortozaz
Urz he Zoue seiz devez c'hoaz,
Hag o tont euz an Arc'h, kentiz
E reaz da Zoue eur zacrifis.

Doareou ar zacrifis-se
A blijaz kement da Zoue,
Ma touaz var ar ganeveden
Ne vije mui a livaden.

AR C'HORN BOUT.

Bro ar Souisset so eur c'harter ha ne veler enha nemet meneziou huel ha stankennou doun. Meneziou Are, e costez Brasparts, Loqueffret ha Botmeur o deus eun henvelidiguez benag oc'h ar vro-se. Ar c'hem so entrezho eo meneziou ar Souis a so hueloc'h hag e stankennou dounoc'h. Er vro-se, an darn-vuia so messaerien, da lavaret eo, a dremen ho buez o tioual al loenet. Ar chatal, er vro-se, so boazet d'en em zestum oc'h son eur c'horn bout hag a anavezont couls ha marteze guelloc'h evit an dud. Pa vez deut ar pardaez, ar messaer a blant c'huez en he gorn, ha kerkent he jatal, ha pa vent pell diout-han, a deu d'he gaout evit mont a vanden etrezeg ho c'hraou. Er c'harter-ze e vez breta etre ar vessaerien o clasc gouzout piou a voar soun guella gant he gorn, hag eur veuleudi vras eo evit eun den iaouanc gouzout soun guelloc'h evit ar re-all. Gouscoude lod anezo a deu da enoui gant ar vuez-ze, hag en em denn da glasc ho chans etrezeg ar c'heriou bras.

Brema eus eun nebeut bloaveziou, oa en eur gueriat eus ar Souis eun den iaouanc hag ha gomze bep en amzer eus ar zonj en doa da vont de Baris evit ma c'helje beva eno eurussoc'h evit na rea en he veneziou. An den iaouanc-se a voa hanvet Frantz, ha den er c'harter ne vouie couls hag hen cana soniou gant he gorn bout na lacat ar meneziou da dregüerni evel ma rea. Eur c'hoar en doa, hanvet Lesbet, hag her c'harie cals. Poan he devoa pa gleve hano d'he breur da vont da glasc he chans da Baris.

Eun dervez ma edo Frantz en dra c'helle o soun gant he gorn bout var beg eur roc'h huel, Lespet a voa en he guichen, hag a zride he c'halon oc'h he zilaou. Pa canas, e lavaras dez'han : « Eun den hag a voar soun ar c'horn evelse ne ma ket, emichans, e sonj da vont da redet bro na da glasc he chans da Baris. » Frantz ne lavaras guer mes discoez a reaz beza droug contant. — Asa, eme Lesbet, ha guir e ve ez afez-te da guitât ar c'harter-ma, te, ar guella soner corn so dre-ama, te, an hini m'ema ar re binvidica o clasc da gaout evit dioual ho loenet? Te zonj dit, pa vizi e Paris, ne vanco netra dit, e cavi eno da eurusdet. Mes, me ne doun nemet eun inosantez hag a lavar dit : laca evez na vez diessoc'h eno evit ama. P'eur eus bet manket bara dit er menezion-ma? Lesbet a voa crog e breac'h he breur, mes Frantz en em dennas diouthi. « Ia da, emezan, eur vuez vrao sur a gunduomp ama ; sellet oc'h ar meneziou epad an deiz ha caout eun tam bara gros da zibri! Me ielo da Baris, a c'hounezo cals arc'hant, ha neuze e teuin d'as kerc'hat evit dont da chom ganen! » — Oh! nan, va breur, eme Lesbet, me ne guitain ket ar meneziou-ma. Va zad ha va mam zo maro ama, ha me a jomo da zioual al lochennig o deus lezet ganeomp. Aoun bras am eus na gafez ket e Paris couls hag hi. Ha ma teufez da glenvel, va breur ker, piou en devezo sourci ac'hanout? Frantz ne lavaras guer; pa oant erru en ho lochen, pephini en em dennas en he gampric.

E creiz an nos, Lesbet a zonjas dizi clevet dor al lochen o tigueri, sevel a reaz en he c'houazez, hag e c'halvas : Frantz! Eur c'huezaden henvel oc'h halanad hir eun den cousket a glevas. Ne ket hen eo, emizi, me zo en em dromplet. Siouaz! n'oa ket en em dromplet ; eur vioc'h, gourvezet e kichen an nor, eo e devoa losket ar c'huezaden e devoa clevet. Frantz a voa eat en hent. Antronoz, Lesbet a vouelaz he goalc'h, ha bemdez goude epad eur marcad amzer, ha kelou ebet ne deue abers he breur.

Gouscoude, abenn eun nebeut blaveziou, e recevas eul lizer. Eur Person a guichen Paris a scrive dizi. Frantz n'en doa cavet tam labour e Paris. Evel ne gave diguemer e stal ebet, oa en em lakeat da billaoua. An dienez hag he vuez direol o devoa nebeut ha nebeut distrujet he speret hag he gorf. Eun nosvez, squiz gant eur vuez ker reuzeudic, e zeas eus a-Baris. Digouezout a reas e parrez ar Person-se a scrive al lizer. Eno e clevas eur c'horn bout. Ar zoun-se her scoas kement o sonjal er pez en doa dilezet, ma coezas d'an douar semplet ha rannet he galon gant an anken. Eun den o tremen en dougas en eun ti eleac'h m'oa maro en eur c'houlen pardon digant Doue ha digant he c'hoar Lesbet.

Setu aze petra zigouez alies gant tud iaouanc, ha zoken gant famillou abez a guita ar meziou evit mont e kear. Sonjal a ra dezo e vezint eurus, ha padal ne gavont alies nemet dienez, naouneguez, trubuillou a bep seurt. Cals anezo a goll ho iec'het ha zoken ho buez, euruz c'hoas pa na gollont ket ho ene dre eur vuez dizordren. Red eo beza bet er galateziou-se eleac'h ma caver an dud-se deut divar ar meaz hag epelcac'h an dud keiz n'ho deus ket a vara; n'ho deus ket soken eur c'horen heol evit toma ho izili sclaset gant ar riou ha crignet gant an naoun. Red eo, a lavaran, beza bet, e kear, en toullou-se dindan an toennou, evit cridi peguement a zienez hag a vizer a gaver eno! Tud gouscoude hag a elle var ar meaz beva eas ha dizourci! Nag a bet a ve cavet hag a zritte ho c'halon ma clefent eur c'horn bout divar ar meaz oc'h ho guelver d'ho fred!

G. M.

1. LEVR AL LABOURER.

Goude-ze e komzer euz ar c'horiganed
Euz ann troiou bourduz ar reont d'ar ganfarted.
Eun noz ho deuz gouellet d'eur c'hrom, enn ho dansaou
D'eunn all elec'h eur bos ho deuz digaset daou,
Ervez m'hò deuz kanet pe vrao, pe vil ho zon.
Neuze eur c'hrek iaouanc : « Selaonit ac'hanon,

« Selaouit, emezhi, ar pez a zigouezaz
« E kerhuiton Moelan gant eur benn-herez vras.
« Tre ma z-eaz da glask tan, eur goz korriganez
« A drokaz he c'horrik dioc'h mab ar benn-herez,

« A zougaz ar bugel e goueled he c'haviou
« Hag her magaz eno gant frouez euz ar c'hoajou.
« Tremen a ra seiz vloaz ha penn-her kerhuiton
« N'eo kresket tamm e bed. Ar boan enn he c'halon,
« Ar vamm baour hed ann deiz ne ra nemed gouela,
« Da noz enn he gouele nemed huanada,
« Ar buguel, hed ann noz, na ra nemed bale,
« Ha kent ma teu d'ar guer e splann ar goulou-de.
« Na z-euz ken komz er vro, na ken brud er c'hanton
« Nemed a droiou kamm ar mab a Guerhuiton.
« Eur c'hroac'h euz ar c'harter a zeuaz koulskoude
« Da velet he c'houmer, c'houzout ann doare.
« Hi a zell ouz ar paotr, a zevri, penn-dab-enn,
« Ouz he gomz, ouz he zrem, koulz hag ouz he groc'hen,
« Ouz he zaoulagad du, ouz he alan fleriuz
« Ouz he vleo melen-gouenn, ouz he scrign goapauz.
« Hi a lavar d'ezhan mont d'ober eur bale ;
« Hag e ped ar vamm baour da zonet a goste.
« Abaoue pell amzer (eme ar c'hroach d'ezhi),
« Koumer, e klevan komz euz a vuguel ho ti,
« Euz he valeou-noz, hag euz he droiou kamm,
« Euz ar sperejen deuz daoust d'ezhan na gresk tamm;
« Me m'euz her spiet mad, ha fazia braz a rân,
« Koumer, ma ne vaguit lapous eur c'horrigan.
« Galvit buhan d'ar guer ar paotr a zo er mez,
« Ha digassit d'in me raktal eur gloren vez. » —
» Pa z-int deuet enn ti, e kemer ar gloren,
» E sil ar iod ebarz, e ra van d'her c'hempen.
» Diouc'h tu ar c'horrigan a gri enn eur skrignal :
— « Setu me em c'hant vloaz ha biskoaz kement-all
« N'a meuz gouelet m'hen tou! — Ah! krouadur satan!
« Eme neuze ar vamm, ah! marmouz korrigan!
« Ah! loen fall divalo! bremaik, hep gortoz,
« Dre va dourn e varvi korrigan a valloz! —
« Kerkent ar c'horrigan, a c'harm a vouez huel
« Euz a oueled he c'hao, he vamm, oc'h he guervel
« Her c'hleo ; hag hi araog gant mab ar benn-herez,
« Hag he ro d'he vir-vamm enn eur redeg er mez,
« Hag er c'hoad en em denn gant he hini bihan. »
Ha setu achuet kounchen ar c'horrigan.
Koulskoude c'hoant kousket a zav e tal ann tan ;
Var han koll guigueliou ar garg a vihana ;
Ar gouerzidi zo leun, hanter-noz a dosta.
Da lavaret grasou ez car var ann daoulin ;
Ha peb unan a gousk tre beteg ar mintin.

M.B. ha k. *L. Bélpaire s.* *(Ann dilerc'h a- benn eur vech all).*

BOED-CHATAL EVIT AR GOAN (BETTERABES).

Peurvuia ne lequeer quet a voed avoalc'h d'oc'h al loennet a dlefec'h caout ha doc'h hed en deus an tieguez. An teil a vez prim ive, an douarou a vez treud hag an eostou nostamant. El Leon! ez euz panez, caol hag irvinou ; e Kerne, n'euz, couls lavaret, nemet foen, plous hag ar peuri e zao er goarimou hag er parqueier losquet da cana. Enho ive n'e reer nemet nebeud a deil, ha c'hoas teil sec'h, pini ne ro quet cals a druzoni d'an douar.

Elec'h derc'hel an teil er pors ac'han da calagoan e vefe guelloc'h e gass er parc e mis meurz evit caout van-n-an betterabez. Goudeze vefe coulz it eb lacaat tam tremp ken ; ha gand ar betterabez, roed epad ar goan dal loennet, ho pefe eur bern braz a deil hag hini mad. N'euz netra falloc'h evit lacaad diou vech doc'htu it var lerc'h it evel m'oc'h boazet d'ober, couls lavaret, e bep lec'h. Erguisse e cresquit al loustoni hag e tenner ar sasson doc'h an douar ; erguisse e moc'h peb bloas o teurel tremp da vaga louzieier. Peguement a dalloudegues e ia en doare-ze da gol, elec'h servichout dan eostou ha da vellad an douar. Red eo ta chench kiz, lacaad betterabez, panez, carrotes, caol, irvinou, peb seurt doc'h ma ansao an douar, evit e nettaad ha caout boed da roi fonus d'ar chatalou. Var an teil laqueed dar brouscou-ze, heller caout goudese pevar eost bennag, da lavarout segal pe vinis, melchen pe charrons, var lerc'h an it, ha quere'h d'ar bevare bloavez. Var an teil roed d'ar betterabez ho pezo ta pevar eost. Ar betterabez ar founussa brouscou ouffemp da lacaad : dont a reont en douarou scan evel en douarou pouner var boez ho zrempa dru. Dreist ez int da vaga al loennet, kezec pe loennet corn. Larda reer ar zaoud gat-ho e daou viz pe daou viz-anter. E parrez Roslohen ar c'hezec labour a vez maguet toc'ar goan gât betterabes ac eun tam foën mesquet a plous guinis. Gât ar boetach-ze e reont mad labour an tiegues ac e chomont maguet e doare a renquont bea.

En darn vrassa deus ar vro ne lequeer quet a betterabes; en tieguechou lec'h e zeus laqueed, an dud alies ouient quet an doare d'ober, ha, dre an draze, n'ho deus bet n'emet brouscou dister ha toc'hor. Peurvuia e hadontaneze gât an dourn; eguisse nem gaont re stanc; n'ho deus quet a ear da gresqui ha noc'h quet evit ho c'hempen evel e zeo red da virout oc'h al louzeier d'ho c'honid.

Cetu penos e reomp ol e Roslohen, ha lo dho deus betec c'huec'h uguent mil lur dre zeves-arat, en oc'h eulia ar c'hiz a vo discoet ama. An douar e ves aret dôn canta ma vez peur-gred ar calagoan, da lavarout e miz kerzu, ac abars goueliou Nedelec, ma d'ho amzer da vreina ha da veza roezed ben an eil labour, pini a reer e miz ebrel. araoc dizarra, e sasser var dro tregont carrat teil dru dre zeves-arrat. Pa ve scuillet an teil ac arret var-n'an, e ven cloedet gât an oguet pe ar frez, dre zevechou caër, ha goude e zasser ar kron pe ruilerez, (er gallec rouléau) da vruzuna ar pouloudou : tri pe bevar tol oguet, euliet euz ar ruilleres a zo red en douarou pouner evit ho roesâd mad avoalc'h.

Hada reer en devechou divead deus ar miz ebrel, pe en devechou quenta deus ar miz maë. Ober reer rizennou gât eur verkeres var quillorou hon eus e meur a lec'h e Roslohen, ac a zo stliget gât eul loën quezec; petramant sevel a reer irvi hihan gat an allar, en oc'h teurel daou bom an eil oc'h eguile, en eur feson da gaout etre-z-ho daou droatet bennag. Plenad a reer quein an irvi-zé, en eur gas ar cron pe ruileres var an dachen.

Neuze e c'hader var gorre an irvi pleneed erguisse, en eur teurel eves da zere'hel eon var ar c'hreiz ; pepini en deus eur scudel leun a ad en he zorn cleiz· Toul a ra, peb pemzec pe trivec'h meutat gant he zorn d'eou, ha teurel a ra daou pe tri ad e peb toul ; kemeret a ra e guichen eun tam douar beo evit golo an ad d'oc'h eur meutat bennac. C'huec'h pe seiz den, goazet pe merc'het ellont ober eguisse eun devez arat bep dé. E Roslohen, en eun tieguez a pevar devez arat var-nuguent a zouar tom, e lekeont daou zevez arat dindan betterabes, ha daou al dindan panes.

Th. de P.

EURED FEIZ HA BREIZ,

DISKAN DA GLEMMOU BREIZ-IZEL.

Var don : *Korol ar c'hleze* (*Barzaz Breiz*, ton VII).

Laoskomp a gostez,
Va breur kez,
Ann dristidigez !
Skan ! skan ! redomp skan !
Ma o tont ann eured,
Paotred ;
Skan ! skan ! redomp skan !
Ma o tont ann han.

Kasomp deuz hor c'hreiz,
Tud a Vreiz,
Ar c'hlemmou direiz,
Skan ! skan !...

Na leveromp ket,
Me ho ped,
N'euz mui Bretonet.
Skan ! skan !...

Na leveromp ket,
Am c'hredet,
Eo hor iez kollet.
Skan ! skan !...

Na leveromp ket
Eo kollet
Hor feiz benniget.
Skan ! skan !...

Ne ket me zougo
Kaon d'am bro ;
Ne ket c'hoaz maro !
Skan ! skan !...

D'ar c'hoat n'az inn ket
Da guzet
Va foanniou speret.
Skan ! skan !...

Hi zo eet e biou,
Va foanniou,
Evel d'ar riou,
Skan ! skan !...

Brema e kanan
Pa zellan
Er vro a garan.
Skan ! skan !...

Nag a draou enn hi
O vleuni,
O steredenni !
Skan ! skan !....

Na pe goulz a oa
Er vro-ma
Mui abeg a joa ?
Skan ! skan !...

Joa am euz eleiz ;
Setu deiz
Eured *Feiz ha Breiz*.
Skan ! skan !...

Breiziz, diredet
Da velet
Na kaera eured !
Skan ! skan !...

Deut holl, Kerneviz,
Leoniz,
Na c'hui, Tregeriz.
Skan ! skan !...

Sonet, sonerien,
A bouez penn,
Sonet'ta laouen.
Skan ! skan !...

Brinbalet, kleier
A Gemper,
Brimbalet enn er.
Skan ! skan !...

Orglezou, kanet
Ha kornet ;
Ma tre ann eured !
Skan ! skan !...

Liz'ta ! liz ! ho ! liz !
Kerneviz,
Ma barz hoc'h iliz !
Skan ! skan !...

Me vel beleien,
Eur vanden,
Tri escop er penn.
Skan ! skan !...

Arc'heskop Roazon,
A galon
Hag a voad Breton ;
Skan ! skan !...

Escop sant Briek
A brezeg
Ken brao brezonek ;
Skan ! skan !...

Nag hon Escop ker·
A Gemper,
Hag hen da rener.
Skan ! skan !...

O Feiz, c'hui a dol,
Luc'h dre holl
Evel ann heol !
Skan ! skan !...

Na c'hui zo'ta kaer,
O Feiz ker,
Oc'h treid ann aoter !
Skan ! skan !...

Na te zo'ta kaer,
Va bro ger,
Oc'h treid ar Salver !
Skan ! skan !...

Ra dolo ar zent,
Evel kent,
Bleuniou leiz hoc'h hent !
Skan ! skan !...

Feiz ha Breiz, chomet,
Unanet ;
C'hui zo daou bried.
Skan ! skan !...

Beleien a vreiz,
Noz ha deiz
Chomet enn hor c'hreiz !
Skan ! skan !...

Chomet d'hon difen,
Eskibien ;
D'hoc'h eur iouc'haden !!
Skan ! skan !...

D'hoc'h eur iouc'haden,
Beleien
Er vro penn da benn !
Skan, skan ! redomp skan !
Ma o tont ann eured,
Paotred,
Skan ! skan ! redomp skan !
Ma o tont ann han !

KERMARKER.
M.ᵉ de la Villemarqué.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

DISSUL. — 2. Ebrel, sul ar bassion. Ar pemzeg dez a gomans a so consacret en eur feson particulier da henori ar mysteriou a bassion ha maro J.-C. Evelse e voucher ar c'hroaziou hag imachou ar zænt evit diskuez e tle an oll grouadurien douguen en eun doare benag caon d'ho c'hrouer ha kemeret perz e glac'har an Ilis.

DILLUN. — 3. Saint Francez a Baol, fondator an tadou mininet, en Itali. Mininet a sinifi ar re viana eus an oll. Ar zant ma eo a deuas e Frans evit assista var e varo ar Roue Loiz unnecvet.

DIMEURS. — 4. S. Izidor, Escop ha doctor eus an ilis. Eus a Spagn oa guinnidic hag Escop oue a Sevil. Labouret en deus cals evit distruja herezi Arius dre Rouantelez Spagn, ha meur a vech eo bet dare dezan bezà lazet gant an heretiket-se.

DIMERC'HER. — 5. S. Viçant Ferrier. Ar sant-ma a voa missioner, hag en deus prezeguet e cals a garteriou, ha dreist oll en deus prezeguet e Breiz-Izel. Dre-zé eo unan eus ar zænt da bere e tleomp muia anaoudeguez vad. E Guenet eo maro, hag eno e veler he vez.

DIZIOU. — 6. Eus an deiz.

DIRGUENER. — 7. Gouel an Itron Vari a Druez. pe gouel ar seiz cleze. Consideri a dleer ispicial ar verc'hez e tal croaz he map, ha goudeze pa voue distaguet corf Jesus dioc'h ar groas goude he varo, ha diskennet dezi var he barlen.

DISSADORN. — 8. Eus an deiz.

KELEIER.

Lenn a reomp er gazeteu hanvet *ar Bed* (le Monde) :

Pa voa Loïs-Felep nevez savet var an tron e Frans, da lavaret eo er bloas 1831, e roas eul lein vras d'ar pennou kenta eus he rouantelez ha d'an ofiserien huela eus an arme. Al lein-se a voue roet eur guenervez, ha ne voa nemet kik var an daul, rag neuse ne zellet ket cals oc'h lezennou an Ilis.

Etouez an ofiserien edo ar General Brun a Villeret azezet e kichen ar Rouanez, hag ar Marichal Soult azezet e kichen ar Roue. An daou general-ma a voa daou vignon hag a voa bet meur a vech assamblez var dachen ar vrezel.

Kinnig a rer souben ar c'hig d'ar General Brun, mes ne guemer ket. Kinnig a rer dezan pladajou kig dre ma teuont, mes ne guemer ket. Epad an amzer-se, ar General Brun a rea he c'hallout evit servicha mad ar Rouanez, ha miret na vancje netra dizi.

Ar Rouanez a velas erfin penaus ar General ne zebre tam. — Mes, emez-hi, Géneral, c'hui ne zebrit ket ?

— Itroun, eme ar General, hirio ema dirguener, hag e c'hortozan ma vezo digasset bouet vigel var an daol.

Ar Rouanez a ieas nec'het. Ar Marichal Soult, o velet-se, en em lakeaz da c'hoapat ar General Brun, o lavaret d'ezan oa drol e vije ket morc'hedus-se.

— Drol, eme ar General Brun, gouzout avoalc'h a rez n'em eus debret kig da vener nemet eur vech em buez, hag oa en enczen Labau eleac'h ma voue red din dibri penn va marc'h !

Den ne lavaras mui guer, ha ne voue ket pell na voue digaset bouet vigel var an daol.

Setu aze penaus e c'hoar eur zoudart calonec difenn he religion couls hag he vro.

G. M.

An Autrou Olier, aluzenner an Ursulinezet e Montroulez, so hanvet da eil superiol ar veleien goz e Castel.

An Autrou Banabes, vikel e Plourin-Ploud., so hanvet person en Drennec.

An Autrou Nedelec, vikel e Redene, so hanvet vikel e Lanveoc.

N'eus ket pell, eun den a voa galvet dirag ar barner a beoc'h en unan eus an departamanchou tosta ac'hann. Va den a gomzas gant eun tamig re a hardizieguez oc'h ar barner a beoc'h. Hema a ieas droug enha, hag a gondaonas dioustu eguile da veza dalc'het peder heur varnuguent er prizon. Evel n'eus ket a brizon en tamig kear-se, va den a voue lakeat en eur gambr d'ober he binijen. Abenn div-heur amzer, ar prizonier en em laca d'ober eun trouz hag eun freuz direol en he gampr. Ar gard a deu d'ar red hag a c'houlen outhan :

— Petra fell deoc'h?

— Petra fell din? Eun tam benag emichans so poent da gaout; me so var iun c'hoas hirio.

— Arc'hant oc'h eus?

— Arc'hant? abaoue p'eur eo dent ar c'hiz da lezel ar brizonerien ep fournissa ho bouet dezo?

Ar gard a scrab he scouarn hag a ia da gaout ar barner a beoc'h :

— Ar prizonier a c'houl bouet :

— Mad, an dra-ze ne zell ket ouzin-me.

— Nag ouzin-me ken nebeut. Ma carfac'h rei din eur guennec benag evit....

— It gant ar gounnar!

— Mes ne ellan ket lezer an den-ze peder heur varnuguent ep tam!

Ar barner a beoc'h a scrab he scouarn d'he dro hag a lavar : Guir a livirit; mad, list-hen da vont d'ar guear!

G. M.

Setu ama petra lavar deomp *Cazeten ar Meziou* divar benn ar pez a c'hounezer o trailla, o c'hlibia, o poazat, o lacat da c'hoi ar bouet a roer d'al loenet.

100 lur guerc'h flastret gant ma vezo laket gantho eun nebeut colo pe foen draillet evit lacat al loenet da chocat, a ro kement a vagadurez ha 160 pe 170 lur guerc'h en ho fez. — 100 lur foen draillet a vag kement ha 130 pe 140 lur foen en ho fez.

100 lur ieod glaz hachet pe draillet munud, a vag kement ha 125 lur ieod ep ho drailla.

100 lur pez pe fa pa vezont malet, a vag kement ha 300 lur pez pe fa en ho fez, ha pa vent soken sonbet en dour. Pa na rer nemet ho flastra ne vagont nemet an drederen muioc'h evit a rafent ma vent en ho fez.

1 lur segal flastret a dal keit ha daou lur guerc'h.

1 lur fa pe bez flastret ha trempet, a dal keit ha tri lur guerc'h, ha mar bezont poazet e talont keit ha pevar lur guerc'h.

Colo draillet, mar ho zrempit, a vag an eisvet muioc'h.

Greun trempet a vag ar palefars muioc'h evit greun seach.

Fa ha pez trempet a vag tost d'an anter muioc'h, mes red eo lacat en ho zouez colo pe foen draillet evit ober d'al loenet chocat.

Kerc'h poas a vag teir guech muioc'h evit kerc'h criz.

100 lur foen paredet dre *ar vapeur* a ra kement a a vad evel 170 lur foen seac'h.

Avalou douar poas a vag 16 guech muioc'h evit avalou douar criz, gant ma vezint toueziet gant colo draillet.

Erfin, ar greun malet a vag an anter muioc'h pa vez great gantho gouellien teo gant eun nebeut colo pe foen draillet. G. M.

E departamant Finister eus bet a nevez zo n'oun ket pet tan goall. An tan goall a grog peur liessa lakeat gant bugale o c'hoari gant alumetez chimic. Evelse e velomp eun tan goall e parrez Guengat, laket gant eur c'houadur pemb bloas; eun all er forest Fouesnantt c'huezet gant eur verc'hig daou vloas; Eun all e Sanseo, lakeat gant eur messaer bian 13 vloas; eun all e Kerlouan, elumet gant bugale o c'hoari; eun all e Plounevezel, hag a greder ive laket gant bugale. — Ar pez so da zonjal var guementse eo e tlefet dioual mad da lezel alumetez evelse etre daouarn pe en ardanez bugale.

Er c'hanton a Vologn, ez eus guelet er bla-ma daou dra ha ne vezont ket guelet aliez. Eun den iaouanç, deut var an douar ep breac'h ebet, en deus tennet he villet gant he droat. Eun all a voa re vras da vont dindan ar musul. An den iaouanc-se, ere ha iac'h a bep hent, en deus var dro c'huec'h troatad.

Setu ama eur remed evit ar re a ve bet gouliet pe boazet. Lacat da virvi en eul litrat dour eun dornat euzil eus ar jiminal. Pa vez uzet an dour, var dro an drederen, o virvi, souba en dour-ze lian pe chalpi da lacat var ar gouli pe var an tachad poazet, Ar gouli pe ar boazaden a zeac'h e ber amzer.

G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *18 Meurs.*		Pont'Nabat. — *25 Meurs.*	
Guinis.....	15 lur, 38 c.	Guinis.....	15 lur, 60 c.
Segal.....	9 lur, 38 c,	Segal.....	9 lur, 32 c.
Eiz.....	7 lur, 91 c.	Eiz.....	7 lur, 31 c.
Ed-du.....	9 lur, 20 c.	Ed-du.....	10 lur, 62 c.
Kerc'h.....	7 lur, 13 c.	Kerc'h.....	7 lur, 50 c.
Avalou-douar..	2 lur, 11 c.	Avalou-douar..	2 lur, 80 c.

Montroulez. — *18 Meurs.*		Brest. — *15 Meurs.*	
Guinis.....	15 lur, 60 c.	Guinis.....	14 lur, 78 c.
Segal.....	10 lur, 22 c.	Segal.....	12 lur, 84 c.
Eiz.....	8 lur, 66 c.	Eiz.....	7 lur, 73 c.
Ed-du.....	9 lur, 30 c.	Ed-du.....	10 lur, 89 c.
Kerc'h.....	7 lur, 22 c.	Kerc'h.....	7 lur, 64 c.
Avalou-douar..	7 lur, 00 c.	Avalou-douar..	4 lur, 25 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. DE KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

DESSADORN 8 EBREUL 1865. N° 10. KENTA BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacaat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, epken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

ALI.

Ar re n'ho deus kemeret ar Gazeten nemet evit tri mis, so pedet da nevezi ho *abonamant*, evit ma kendalc'ho ar Gazeten da erruout gantho. Guell e ve ganeomp receo ar baeamant dre eur *mandat-post* evit dre ar pez a c'halver *timbr-post*.

KEMPER, 8 Ebreul 1865.

Feiz ha Breiz e deus hirio muioc'h a aboneet evit n'hon divije credet pa omp comancet. Trugarecat a reomp ar re o deus kemeret hor c'hazeten, ha dreist oll ar re a boagn da lacat d'he c'hemeret an dud divar ar mæz da bere ec'h ell ober muia vad. Cals eus ar veleien ha meur a hini all eus hon lennerien en em garg d'he c'hinniguen ha da lacat he adressi d'ar re a ve diæz dezo ho unan scriva d'he goulen na gouzout pénaus digas ar baeamant. Ho zrugarecat a reomp, hag e pedomp ar re n'ho deffe ket great c'hoas kemense da ober eveldo. Eun dra vad a rafent, ha mirit o deffe oc'h hen ober. G. M.

Kelou digant hor beleien ker en Haïti, en tu-all d'ar mor bras.

Haïti a zo eun enezen vraz en Americ. Guech all, epad daou c'hant vloaz benag, an enezen-ze a voe dalc'het ha renet gant ar Fransisien; en amzer-ze e voe hanvet Sant-Dominc. Brema, var dro pevar uguent vloaz-zo, al loden vrassa anizi a zo renet gant eur Presidant, hag e reer Republic Haïti anizi.

Hon Tad Santel ar Pap en deuz casset, bloaz-zo, eun Arc'hescop ha beleien di, da zicour eneou keiz ar vro-ze; rac n'ho doa betec vrema nemet uguent belec benac; hag ar vro a zo bras evel pemp Escopti Breiz, hag ez eus tost da eur *milion* a gristenien en-hi.

An Arc'hescop choazet evit al labour gaer-ze, a zo guinidic a Lesneven, an Aotrou Marsial Testard du Cosker, bet person parres Carmes, e Brest. Etouez ar veleien a zo eet gant-han, ez-eus pemp, roet d'ezhan gant Escopti Kemper, an Aotrounet Ronvel, Poullaouec, Pelliet, Argoat hag Augustin.

Al lizer a lekeomp ama a zo scrivet en deisiou-ma gant an Arc'hescop d'he c'hoarezet, e Lesneven. :

L. K.

Nec'het e tleit beza bet dre na resevac'h ket eus va liziri dre an daou *gourier* pe al listri post diveza. N'oun ket da veza tamallet, ha diessoc'h em eus cavet guelet ne allen ket scriva deoc'h, evit noc'h eus cavet chom ep clevet eus va c'helou.

Al lestr tremenet dre ama ar 4 a vis c'huevrer n'en deus ket casset va liziri ganta, rag neuze oan collet e gouelet ar vro. An hini so tremenet ar 24 eus ar memez mis n'en deus ket gallet douara en Haïti, rag re fall oa ar mor.

Edon oc'h ober tro va Escopti, ha great em boa daou uguent dervez bale ha labour, pa oue red din chom crenn a za. Eun darvout scrijus so deut da skei va faour kez kear episcopal, pe, kear benn va Escopti. Edon oc'h echui va mission e kear Ans-a-vo p'am eus clevet ar brud oa distrujet Port-au-Prins dre eun tan goall divent spontus. Buan ha buan oun en em laket en hent. Pa zoun digouezet er guær eo bet scoet va c'halon gant eun taol pounner o velet petra ioa c'hoarvezet. Ouspen daouzeg toullad tiez a voa distrujet, n'oa mui nemet ho flas; ouspen pevar c'hant ti lakeat e ludu; c'huec'h cant tiad tud var an douar noas; ouspen pevar mil den ep ti na goz. Great em eus hag e gan guella ma c'hellan evit rei calon d'an dud reuzeudic, ho zicour ha rei fizians dezo evit an amzer da zont. Mes siouas! Nag a ankeniou ep esperans! Nag a gollou ha ne vezint morse reparet! N'eus devet den, mes ar c'holl e font ha tiez a ia da c'huec'h pe seiz milion, hag ar c'holl en arrebeuri, dillat ha traou all so teir guech brassoc'h. Va beleien o deus diskuezet mad, epad an nosvez scrijus-se, o doa

calon ha madelez, ha delc'her a reont ato da renta sicourou carantezus evit skuer vad an oll.

Pebez fin evit eur veach n'em boa cavet enna nemet consolation ha plijadur! N'em eus ket ar galon da lavaret deoc'h peguement a fest so great din em beach. N'em eus ket baleet var an douar; douguet oan var divrec'h tud vad ar c'harter pere a ro deomp en anaoudeguez vad cant guech mui evit na goustont deomp a boan. Ne gaf ket din en deffe bet calon Escop ebet mui a gonsolation evit n'am eus bet en ho zouez, hag en historiou dudius a lenner e liziri Breuriez ar feiz n'em eus guelet netra caeroc'h evit an derveziou am eus tremenet oc'h ober va zro, derveziou kel leun hag e pere em eus guelet kement a draou hag a ra plijadur. Eun dervez benag marteze e comzin anezo.

N'oun bet tam clan; ar skuisder a grea va iec'het eleac'h noazout dizi.

A drugare Doue n'oun mui nec'het o c'hortoz an Aotrou Pelliet. Digouezet eo goude beza bet tri uguent devez var vor. Seiteg dervez am eus tremenet e kear Cajes eleac'h m'ema person an Aotrou Ronvel. He lezet em eus leun a iec'het. An Aotrou Ronvel eo scuer ar bersonet. Marteze e verco d'he dud ar burzudou great en he barrez. G. M.

Rom.

Eun dra dudius eo ato clevet hano eus an dud a ia da Rom, hag eus ar santimanchou a garg ho c'halon pa velont an tad santel ar Pap. Evit eur guir gristen, ar guel eus an hini a zalc'h plas J. C. var an douar, an ear leun a vajeste, hag er memez amzer leun a vadelez hag a zousder eus a Bius nao, a gresc ar feiz en he ene, hag her sao en eun doare benag azioc'h oll draou ar bed-ma. N'eus ket pell eun itron a Frans, o veza eat assamblez gant re all da boket da dreid ar Pap, a lamas gant he zorn epad ma roe dezo he venediction hag a bokas d'an dorn-ze meur a vech; ha goudeze e lavare: « Ennez eo caera dervez am eus bet em buez, ha gouscoude m'am bije sonjet petra rean, biken n'em bije hen great: crena ran pa sonjan petr'am eus credet ober, ha gouscoude ne garfen ket evit oll madou ar bed-ma non pas her beza great. »

Ar 27 a veurs, hon tad santel ar Pap en deuz preconizet eur Patriarch nevez evit Antioch, ha goudeze pevar Escop varnuguent nevez. Etouez ar re-ma ez eus daou eus a Frans, Arc'hescop Alby hag Escop Chalon.

Keleier a Baris. — An Autrou baron Lacross so maro e Paris er sizun dremenet. Eur c'helou trist eo kementse evit tud ar vro-ma, ha dreist oll evit Brest hag ar parreziou divar dro; rag an Autrou Lacross en deus rentet cals a zervich dezo epad he vuez, ha dreist oll abaoue ma edo er reng huel a zalc'he e Frans eun nebeut mad a vloaveziou so. Ganet e oa e Brest an 29 a c'henver 1796, hag evelse edo en he zegvet bloavez ha triuguent. Bet oa da guenta den a vor, goudeze eo bet e gardou an impalaer Napoleon kenta hag er gardou national. Abaoue eo bet depute ha senatour. Savet eo bet en diou renc-se d'ar c'hargou huela. Lavaret a rer e vezo digasset he gorf da Vrest abenn daou vis ama.

En eur gazeten, hanvet *Sizun relijius*, eus ar guear a Vayeu, e lennomp :

E parrez Tourneur eus bet eur mission hag en deus great eur vad dispar. O velet-se, eur c'hristen mad eus ar barrez-se so falvezet dezan bale var roudou an Autrou Vianney, person Ars, maro n'eus ket pell hag a so hano da ganoniza. Lennet en doa e buez ar helec santel-se penaus e founte missionou e kement parrez ma c'helle, ha penaus Doue a roe meur a vech dezan sicourou e pere den n'en divije sonjet.

Ar c'hristen mad-ma ta zo falvezet dezan rei d'he ilis parrez cant lur leve er bloaz evit gallout rei er barrez-se a amzer da amzer missionou pe retrejou. Ar c'houarnamant couls hag an Autrou'n Escop o deus roet ho otre d'ar fondation-se. An Escop en deus reglet he unan petra vije great gant an arc'hant-ze bep bloaz o c'hortoz ar mare da rei eur mission. Setu, ep mar, eur skuer vad roet gant an den-se hag a ro da anaout he feiz hag he galon gristen.

An Autrou Martial, Escop a zant Briec ha maro eun nebeut so, a voa douguet bras d'ober vad. Testamantet en doa lod eus he zanvez d'he Escopti. Red eo ne vige ket bet great mad an testamant, rag torret eo bet gant lez varn S. Briec. Mes he c'hoar da behini e tlie dont danvez an Escop carantezus, so falvezet dizi beza ker mad hag he breur. O veza anavezet ar c'hoant en devoa bet araog he varo, e deus roet nao mil scoet da Escopti S. Briec evit beza rannet etre uguent parrez, pevar c'hant scoet da bephini, hag ar mil scoet a jom so evit ar mizou. G. M.

BUEZ ANN TAD JULIAN MANEUR.

(Trede Pennad.)

Etre daou, Maneur a zeuaz da anaout sclear bolontez Doue var-n-ezan, hag an dra-ze e doug eur c'hlenvet braz a reaz er mare-ze ha ne bareaz diout-han nemed dre viracl. Goude enn dersien-varc'h hag a lammaz he nerz oll digant-han, he zourn cleiz a zeuaz en eun taol da goenvi en hevelep doare m'ac'h anzavaz ar vedisinet, (daou zen guesieg, evid ac'hano, mar boue nikun), n'o devoa biscoaz na guelet na clevet menec euz eur c'hlenvet par d'ezan. Kaer o doue caout izin, poan gollet e oue d'ezo. Dizale ar c'hontron a grogaz en he vreac'h, adalec ann ilin betec toull ar gazel, ha ne oa mar ebed na dlie tizout ar galoun e berr-amzer. Ne oa mui, evid lavaret berr, chans a bareans ebed evit-han. Gouscoude Maneur, entre ma edo he vreudeur o voela d'ezan, a ioa he unan joa vraz gant-han mervel evid mont ken-

toc'h a-ze da gaout he vuia caret. Derc'hent gouel nedelec oa kement-ma; ar pez a rea d'ezan cardut mervel an deiz ma oa ganet he Zalver. Goulenn a reaz beza communiet da hanter-noz, dija ar vreinadurez a ioa dare da gregui en he galonn; mes entre na zonje mui nemed ober da Zoue ar sacrifis euz he vuez, e teuaz ar c'housket var-n-ezan, hag e doug he gousc en doue an huvre en deuz bet countet divezatoc'h. Seblantout a rea d'ezan douguen eur C'herneot var he ziscoaz evel guechall sant Franses Xavier a zeblante d'ezan douguen enn Indeziat. Dre an huvre-ze, Maneur hag hen a gredaz anaout bolontez Doue var-n-ezan, pe hen en doue eun ali all bennag euz an env, ar pez a zo sur diana, e oue clevet adalec ar mare-ze o c'houlenn beza pare, hag hen o caout beteg neuse hast braz da vervel. Ac'hano pa oue digaset ar gommunion d'ezan, e voestlaz da Zoue, ma pliche gant-han rei d'ezan ar iec'het, tremen he vuez penn da benn o labourat da zavetei pobl Breiz-Izel. Hoguen a veac'h e oue sacramantet, ma roaz he Zalver da anaout d'ezan e oa bet sclaout he bedenn hag e pareche dizale. Hag eleal, an den-ze a gredet dija eat da anaoun, en em gavaz e berr-amzer ker iac'h ha bisboaz, hag ar vedisinet ho unan a anzavaz rag-eeun ne oa nemed ann Autrou Doue hep-ken hag en divije gallet ober eun seurt burzud.

Dalc'h m'en em gavaz pare, Maneur a labouraz evel biscoaz da c'hounit eneou da Zoue, ha Doue a vennigaz meurbed he labourou. Eun devez, o veza eat gant unan euz he guenvreudeur da brezeg en eur barrez divar ar mæz, e cavaz an dud ac'hano ankenniet oll dre'n abeg ma velent gounidiguez ho farkeier o vont da veza boued an amprevaned. Dre druez out ar gueiz-ze, Maneur, heuillet gand ar barrisioniz o lavaret ho japeled, a reaz an dro d'ar barrez en eur deleur dour benniguet a gleiz hag a ziou[illegible] an douarou, ha da benn antronoz vintin e da maro-mig an oll amprevaned-ze, daoust ma cuntunuent bepred da ober calz a zroug er parresiou tro var dro.

O veza receyet er mare-ze an ursiou saer, Maneur a reaz eur miracl caerroc'h c'hoaz en eur barrez euz an Normandi e doug eur mision a reat eno. Eur vam a ioa hag zalc'he abaoue hir-amzer eur gasoni ar vrasa oc'h he map, hep m'en divije nikun gallet lacaat anizi d'en em unani gant-han. Hoguen Maneur a gasaz ar map beteg he vam, he fedi hag e aspedi a eure da bardoni d'ezan, mes en aner, houma ne rea na van, na seblant evid he glevet. Neuze Maneur daoulinet d'an douar, a bedaz kaloneg eal-mad ar vam aheurtet-ze da deneraat he c'halon, ha d'an ampoent ar c'hreg-ze a oue treuzet gant ar c'hlac'har, dont da reaz da vriata he c'hrouadur ha da c'houlen mil guech pardon euz ar goall scouer e devoa roet beteg neuze.

Er bloaz 1640, an Tad Maneur, goude beza echuet he eil *novisiat*, a oue lezet, hervez he c'hoant, da vont da choum evid mad da Guemper. A boan e oa erruet er guear-ze, ma teuchot a berz an Autrou Nobletz d'he bedi da zont d'he velet da Gonc-Lochrist dre'n abeg ne elle ket ho unan kuitaat ar hano; dalc'het maz oa gant he glenvejou Maneur a reaz retal hag an Den-Doue, dalc'h m'her gudliaz, a lavaraz, en eur seuill daelou a joa, evel guechall an der santel Simeon: Brema, o va Doue, e lesec'h ho servicher da vont e peoc'h, pe guir em beuz bet an eur da velet an hini o p'oa prometet da zigaz evid sclerigenna ar vro-ma. Neuze evel n'en divije mui netra ken da ober nemed en em lacaat e stad da vont dirag Doue, e reaz gand ar memez Tad eur govesion euz he oll vuez. Goude-ze eur c'hloc'hic en he zourn, ez eaz da guemenn d'ar barrisioniz en em zestum oll en iliz, hag en eur ziscouez d'ezo an Tad Maneur, e tisclerjaz d'ezo eo hen a vije hiviziken en he blas misioner Breiz-Izel. Neuze evel evid he lacaat e carg, e roaz d'ezan he gloc'hic hag ann taolennou ma'z oa en em zervichet anezo evid deski d'ar bobl misteriou ar feiz ha deveriou ar religion. Distro d'he di, e roaz d'ezan kalz a guentellou euz ar re darra, o veza da guenta gounezet he fisians en eur zigueri dira-z-han eul levr scrivet euz he zourn he unan hag en eur rei d'ezan da lenn eur baien eleac'h ma cavaz Maneur merket sclear eun dra hag a rea d'ezan calz a nec'h, hep m'en divije morse goulennet ali den. Lavaret a c'halleur zoken e roaz ive d'he ziskipl ar c'halloud da ober miraclou. Rag an Tad Maneur o veza dre urz an Autrou Nobletz touchet oc'h eur venonen en devoa var he dal, ar venonen-ze a guizaz var an heur. Maneur a drugarekeaz an Autrou Nobletz euz he oll madelezou hag a roaz he c'her ec'h heulje bepred he oll aliou mad, ha neuze, goude beza he vriateat gand calz a denerediguez e tistroaz da Guemper gant ar vall en he galon da labourat er misionou.

Eur pennad all eur gec'h all.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Kelennadurez d'an dud divar ar menez.

(Naoved pennad.)

Lavaret a rai ar goapaer: Doue n'hon c'hasso ket d'an ifern evit eun tamm kic. Ar c'hic ne ket falloc'h da vener ha da zadorn evit en deveziou all.

Piou a lavar deoc'h e caso Doue ac'hanoc'h d'an ifern evit eun tamm kic? Piou a lavar deoc'h e ve falloc'h ar c'hic d'a vener ha d'a zadorn evit d'an deveziou all? C'houi zo eur ravoder. Setu ama petra lavarer deoc'h, silaouit mad:

Doue en d'euz roet d'he ilis ar galloud d'ober lezennou, hag en d'euz gourc'hemennet deomp senti outhi. Piou bennag, emezhan, en eur gomz d'euz an iliz, ho silaou amm silaou, ha piou bennag a ra goab ac'hanoc'h, a ra goab ac'hanon. Chom eta eb senti oc'h an ilis a zo chom eb senti ous Doue he unan. Hoguen, an iliz a lavar deomp chom eb dibri kic d'a vener ha da zadorn. Dibri kic d'a vener ha d'a zadorn a zo eta chom eb

senti ouz an iliz, a zo chom eb senti ouz Doue he unan, a zo pec'hi. Hoguen, ar pec'het, evel a ouzoc'h a gas d'an ifern, ar pec'het a zo fall d'ober da vener ha da zadorn evel d'an deveziou all.

An ilis ne fell ket d'ezhi he trehfemp kic da vener ha da zadorn evit digas da zonj d'ar gristenien bep sizun, euz ha boaniou hag euz a varo hor Zalver, evit lavaret d'ezho e tleont ober pinijen. Ha ne ket eun dra vad? Cals a deu d'a zizonjal an daou dra-ze.

Ha neuze, lezennou an ilis n'int ket kenn diez da viret evel ma o deus c'hoant da lavaret cals tud. An ilis zo eur vamm vad. Ne ket c'hoant ober droug, mes c'hoant ober vad d'he bugale eo e deuz. Ne ket c'hoant ho lacaat da chom clan eo e deuz, mes ho lacaat d'ober pinijen eo a fell d'ezhi. M'ar d'oc'h clan, ma noc'h ket cren avoalc'h, mar oc'h euz goal labour d'ober, m'ar d'oc'h re baour, ma ne gavit ket a draou all da zibri, ec'h hellit dibri kic. Coulsgoude, araoc terri ar gourc'hemen e ve guelloc'h deoc'h goulen cuzul digant ho person pe digant ho tad coesour.

Miromp eta gourc'hemennou an ilis. Loscomp da c'hoarzin an nep a garo; sentomp atao oc'h hor mamm.

Y. P.

Lakeomp c'hoas ho p'effe ezom da vont da eur foar pe da eur marc'had bennag epad ar c'horaïs, pe, en eur mare all eus ar bloas, da zeis vijil: goude beza guerzet pe brenet ar pez ho p'oa da verza pe da brena, e sao c'hoant ganeoc'h da zibri eun tam abars dizrei d'ar guear. Mont a rit eta en eun hostaliri, hag eno e c'houlennit eur fritaden besket, pe eur pladad fa munut, pe eun alumen viou. Epad m'emaoc'h evelse ous taol, setu eur c'hoz-lakepod pe eun aotrou bennag cuezet divar lost ar c'har, o tont ive en ti, hag hen avad ker buhan da c'houlen eur pladad kic. Goudeze, en eur zellet a gorn ouzoc'h-c'hui e lavar gant eur vouez goapaus ha var don eun doctor hag a zo goest da ober scol da bep hini: « Doue n'am daono ket abalamour da eun tam kic; n'e « ket ar pez a ia e corf an den eo a ra gaou ous he « ene; ar c'hic n'e ket falloc'h da zeis vijil eguet en « deisiou all eus ar bloas. »

Penaos c'hoas serra he c'hinou d'ar glabousser-se? Netra eassoc'h, tud divar ar meaz; n'ho p'eus ken da ober, da guenta, nemet respount dezhan evel-hen: « Doue n'ho taono ket, eme c'hui abalamour da eun tam kic: ha perac n'her graffe ket, mar plij? Daoust ha dec'hui eo merca da Zoue petra hell ha petra ne hell ket da ober, abalamour da betra e hell ho taoni, hag abalamour da betra ne hell ket? Selaouit, doctor! c'hui pehini ho p'eus kement a speret, ha credi a rit-hu eun dra bennag eus ar pez a gred ar re-all? Ha credi a rit-hu ho d'eus gueich-all hon tad hag hor mam guenta, Adam hag Eva, en em lakeat e stad a zaonasion, hi hag ho oll bugale var ho lerc'h, en eur zibri eun aval pe eur frouezen ebken? Ha mar ho d'eus hon tud kenta en em lakeat er stat-se en eur zibri eun aval pe eur frouezen ebken, perac, c'hui, ne helfac'h ket beza daonet abalamour da eun tam kic? Ha c'hui sonj d'ehoc'h beza guelloc'h paotr eguet hon tad kenta Adam? Ha c'hui sonj d'eoc'h e tle an Aotrou Doue caout muioc'h a zamant evidoc'h eguet n'en d'eus bet gueich all evit hon tud kenta, Adam hag Eva? » Goudese, evit discouez d'an doctor-se ne d'eo nemet eur gaouiat, kendalc'hit da goms outhan en doare-ma:

« C'hui a lavar: Doue n'am daono ket abalamour da eun tam kic. Ma ne vije ket bet ker skanv ha ken divouet ho penn evel ma z'eo, ho pije remerket dioc'htu e z'eus ama daou dra dishenvel meurbet ous pere e renker teuler evez: da guenta, an dalvoudeguez eus an tam kic a zebrit, ha d'an eil, ar grevusdet eus al lezen a dorrit o tibri an tam kic-se. A dra zur, Doue n'ho taono ket evit an dalvoudeguez eus eun tam kic, evel ne goundaonas ket gueich all hon tad hag hor mam guenta evit an dalvoudeguez eus eun aval pe eur frouezen; mes Doue a hell ho taoni hag ho taono zoken mar mankit da eul lezen grevus en eur zibri an tam kic-se, evel ma coundaonas gueich all Adam hag Eva abalamour, en eur zibri eus ar frouez en devoa difennet outho, ho devoa bresset a zindan ho zreid eur gourc'hemen eus ar re c'hrevussa.

« Ma ne ket kementse sclear aoualc'h, me zo o vont da goms c'hoas sclearoc'h, mar guellan. Eun tam kic ne ket cals a dra, guir eo; mes bolontez Doue ne ket eun dra ken dister: var ar poent-ma, mechans, e leveroc'h eveldon, doctor. Doue eta n'ho taono ket abalamour da eun tam kic, ma ne zellit nemet ous an dalvoudeguez eus an tam kic-se; mes Doue a hell ho taoni hag ho taono zoken mar grit, en eur zibri an tam kic-se, eun dra countrol-beo d'he volontez, mar tebrit an tam kic-se en eun amzer e pehini ne fell ket dezhan grons hen deprac'h. Rac peguen dister bennac m'eo eun tam kic dreizhan he unan, mar tebrit an tam kic-se en eun amzer e pehini Doue ne fell ket dezhan a-grenn hen deprac'h, ar pez a rit a deu ractal da veza eun dra c'hrevus hag eur pec'het bras, abalamour ma her grit en despet da Zoue pehini hen difenne ouzoc'h gant an oll nerz eus he volontez. »

G^el M.

JESUS ER JARDIN OLIVEZ.

I.

P'en doa Jesus en he goan diveza
D'he ebestel roet guin ha bara
Chenchet gantha en he gorf hag he voad
Eus ar gambr-lit e tiblassas timad.

II.

Pignat a reas er Jardin Olivez
Gant tri diskibl stard en o c'harantez,
An tri diskibl skuis hac anter gousket
En em astenn var greiz eur roc'h calet.

III.

Neuse Jesus beuzet en he c'hlac'har
A bleg he c'hlin, a gouez var an douar
He izili gant ar spount zo sklacet,
He gorf a gren, 'vel an deillou sec'het.

IV.

An noz zo du ha sioul tro var dro
Evel ma vez beziou ar re varo
Ha ne glever ebars Gethsemani
Nemet Jesus o vouela, o pedi.

V.

Va zad, va zad m'ho ped ra dremeno.
Pell diouzin eur c'halur ker c'hoero,
Ne skoit ket ho mab muia caret
Ho polontes gousgoude ra vo gret.

VI.

Pen d'oa Jesus peurc'hreat he beden
E tistroaz var zu he zisquibien
Var ar garrek o zri e zoant cousket
Ne songent mui oa Jesus glac'haret.

VII.

Allas! allas! a lavar hor Zalver
Choui gousk, ha me, a voel en o kenver
Ar re am c'hlasc evit caout va buez
Ne gouscont ket, mes a dosta gant prez.

VIII.

Beillit, pedit, gant aoun da goeza
Ma ne deu quet dourn va zad d'oc'h arpa
Beillit pedit, me lavar d'eus e bers
Speret an den a zo prompt, mes diners.

IX.

Neuze distro d'ar plas en c'a choazet
E stou e benn muioc'h mui glac'haret
A dirazan e vel an oll boaniou
A ranquo soufr evit hon eneou.

X.

Guelet a ra dirac he zaoulagad
Ar Belek Bras, Herodes ha Pilat,
Ar pilier ien ous peni vo staguet
Gant bourrerien, vit beza skourgezet.

XI.

Guelet a ra ober he gurunen
Gant spern garo da dreuzi he empen,
Eur vantèl rus taolet var he ziskoas
Cranchadennou o c'holoi he fas.

XII.

Guelet a ra jusevien didruez
A boues penn, o c'houlen he vuez,
Barrabas deomp; d'ar groas ar fals prophet
Ar muntrer d'eomp, d'ar groas mab Nazareth.

XIII.

Guelet a ra e creis hent ar c'halvar
He vam santèl mantret ha dilavar,
An tachou bras gant pere vo staguet,
Divar he gorf he vantel diframet.

XIV.

Ac ar c'hoezen er guel a guement-ze
Betec an douar gant goad a zivere,
Hag e pedas e dad carantezus
D'en dizama d'eus poaniou quen euzus.

XV.

Va zad, va zad m'o ped ra dremeno
Pell diouzin eur chalur quen c'hoero
Na skoit quet hò mab muia caret;
Ho polontez gousgoude ra vo gret.

J. W.

BETERABES.

(EIL PENNAT.)

Pa hader beterabes ep irvi var an douar plean, en antchou digoret gant ar verkerez, e toler an had e pep ant var an hed discoezet bremaic, hag e c'holoer gant an douar a so savet a bep tu. Ar verkerez so e doare eur rastel, tri pe bevar dant bras outhi hag a so daou droatad etre pephini anezo. Eun den a zigas anizi en eur vale var he guiz an euna ma c'hell mont. Eur vech digoret an anchou kenta, e laca an dant tosta so e corn ar rastel, en ant diveza digoret evit en em hencha erguisse da zigueri an anchou all ken na vez peur c'hreat an dachen. Bez'ez eus tieien hag o deus laket ar verkerez var guillorou; eur pen keseg a slej anezi hag e reont evelse eassoc'h ha buanoc'h. An essa e kemense d'ar re n'ouzont ket ober gant ar benvec-ma, eo hada var irvi bian.

Ar c'houen kenta a vez great kerkent ha ma vez ar beterabes a vel freas avoalc'h. Ober a rer founnus gant ar var, rag al louzeier n'ho deus ket bet amzer c'hoas da zont hir na stanc. Evit an eil c'houen elfet ober gant eur c'houenneres stlejet gant eur pen keseg; hoguen ar benvec-se ne ket anavezet c'hoas nemet gant nebeut a dud, hag evelse ar guella, evit an darn vuia, eo ober gant ar var. Pa o deus great ar beterabes bian peder pe bemp dellien, ne losker nemet unan e pep toul; c'houennat a rer teir guech benag abars ma vez deut ar mare d'ho zenna, ar pez a rer e mis here ha da zivezata var dro gouel an oll zænt; rag ma chomfent re hir e miz du, ar scorn a disse ober cals droug. Ar beterabes n'int ket evit erzel cals oc'h ar scorn.

Cutuil a eller deliou evit ho rei d'ar zaout goude anter eost, en eur lacat evez da denna nemet ar re zo o veleni ha soublet oc'h an douar. Ma tenfac'h kentoc'h an deliou, e rafac'h gaou oc'h ar beterabes ha ne vent ket kercouls. Lavaret so bet ar c'hol beterabes ne rea vad ebet d'al loenet; cousgoude pa vez roet da heul eun tam boed sec'h, ha pa na ve nemet plouz, e cho-

mont maguet, hag al leaz ne viana ket gant ar bioc'het.

Lod a gaf guelloc'h planta ar beterabes gant ar pi, eleac'h ho ada dioc'h-tu da jom. Neuze e renker ober maguerezet e liorzou dru ha goasket, e miz meurs pe abred e mis ebrel. Erguisse e aller caout beterabes e doare picat aben mis even. Planta rer dre zousder var greiz an irvi great evel ma zeo kelennet hueloc'h. Pa vez cals sec'hor e renker gortoz ar glao, ha re zivezad avechou evit caout brouscou mad. Ar beterabes plantet n'ho deus ket ar blaveziou-se amzer avoalc'h d'ober ho c'hresc. Ouspen, pa hader da jom, ho peuz flouroc'h brouscou, essoc'h da denna, da netat, ha cals teoc'h ha pouneroc'h.

En hon tieguezíou n'eus ket a lojeis avoalc'h evit kement all a veterabes. Bernia a reomp anezo el leur var eun tors lann a c'huec'h pe seiz troatad ledander. Serra rer ar bern dre ma c'huela, en eur feson d'he ober e doare toennou an tier, ha var an ed a guerer. Goude e vez goloet gant eur guiscat mad a blous it du, pe gant ordennou raden, teo avoalc'h evit miret ar beterabes oc'h ar scorn. A hent all, evit miret oc'h ar scorn, pa vez goal goan, n'eus nemet teleur teil tom var an daou du dioc'h ar bern. Erguisse n'hon eus bet morse a zroug dioc'h ar scorn er barres-ma.

Ar beterabes eo ar guella brouscou d'en em viret; ne vreinont ket ken na vez deut miz Mae pe miz even. Mad int ive da boazat d'ar moc'h.

TH. DE P.

Eun den didruez, glac'haret.

Perag ne glever mui trouz car-neza Ivona en ti balan?

Siouas! ar maro so eat dreist an treuzou, e deus sammet ar vam, ha lezet eno eur minoric.

Iannic, buguel k-z, petra deui-te da veza?

Iannic so eno, en toul ti paour-ze, o vouela hag oc'h huanada; a veac'h en deus eis vloas, hag ema he unanic er bed. Keit ha ma pad an deiz, ar buguel keaz a jom azezet var an oalet c'houllou, hag a lavar en eur gunudal:

Va mam, perag ne c'heus-te ket va c'hasset ganez?

Mantret gant an anken, ne zonj mui nemet en hini so eat d'an env. Gouscoude an naoun a grign he stomoc; sevel a ra golo an arc'h; allas; n'euz tam bara enhi; goullou eo!

Neuze e teu an noz gant he zenvalijen, ha Iannic en devoue aoun. N'eus ti ebet a dost; n'eus fors, an dienez so bras; an naoun so criz; mont a ra en hent. — Du-hont emezan, an dud am diguemero; me bedo en hano hor zalver Jesus. Gouscoude den ne zigaso din va man guer Ivona!

Setu hen o vont, ar c'heazic; mes he zaoulagad o deus scuillet kement a zaelou, an noz so ken du, ha setu hen dianket e creiz eur c'hoat. Bale a ra pell, pell amzer; ha caer en deuz, ne gaf mui he hent.

E miz du an noz so ieu. Iannic so sclaset, rag n'eus cazi tam dillat en dro dezan; abaoue an derc'hent n'en deus debret tam, hag he ziveskerigou ne allont mui he zouguen.

Er c'hoat tenval-se oh! nag hen en deuz aoun! Caout a ra dezan guelet teuziou bras o tigueri ho divreac'h hir ha treud evit he gass gantho.

Ar pez a guemer evit teuziou eo ar guez coz goloet a guinvi ha coezet an deliou anezo; ker bras eo he aoun ma za da guzat e creiz eur voden gueuneud.

Mes setu an erc'h o coeza, da guenta gouestadic, mes goude a bluennou braz, hag a c'holo an douar gant eul liser venn.

Ar buguel en em denn eus he voden; he zillad so gleb, hag en em laca da redec adarre. An erc'h a gouez hag a gresc ato. Iannic a redas evelse eur pennad mad. Erfin e tizoloas eun andret duoc'h evit e leac'h. Lochen eun troc'her coat a voa eno. Iannic a ia buan da gaout an nor, ha gant eur vouez truezus:

Jesus! Mari, emezan! Tud vad, ho pet truez ouzin.

— Ne glevez ket, Jakez, eme c'hreg an troc'her coat, unan benag so o clem e tal an nor. — Ro peoc'h, greg, an avel eo so o voudal e beg ar guez.

Ah! Jesus! ho pet truez ouzin, eme ar buguel kez! hag he vouez a zemplea.

— Sur me gleo tud o clem, Sao, Jakez, ha kea da velet.

— Eur c'haro o vrignal. Lez ac'hanon da gousket; hag an erc'h a goueze ato goas oc'h goas.

— Va mam, eme ar buguel c'hoas gant eur vouez toc'horig!

— Ah! Jakez, treuzi a ra va c'halon. Unan benag so sur o clem. Me zo o vont da velet ma na dez ket.

— Ne di ket, greg, re ien eo, hag e c'halfez clenvel, ha me'm eus izom ac'hanot da boursach va bouet. Eun den hag a labour epad an deiz, a dle cousket en noz; va les da gousket. Eul loen benag eo, a lavaran dit, so o vale dre aze.

Setu penaus e comze an den didruez. Siouas! caout a rer tud didruez el lochennou couls hag en tiez caer. Ar c'hreg paour en em lakeas da bidi Doue evit an eneou so e poan. Pell e chomas da zilaou. Erfin evel ne gleve mui netra, e couscas ive, hag an erc'h a c'hournije hag a droidelle gant an avel.

Da c'houlou-deis e savas an troc'her coat. Tenval oa he benn o tibri he dam bara du. Kemeret a ra he vouc'hal evit mont d'he labour.

Oc'h treuzou he zor e caf corfic maro ar buguel keaz!

Ah! eme Jakez, eur goal dra am euz great. Me ive am boa clevet huanadou; Doue am punisso.

Eiz dez goude e casset d'an douar greg an troc'her coat, hag he lakeat e kichen corf Iannic hag hini he vam da c'hortoz ar varn diveza.

Abenn eur pennadic e crogas an tân e lochen Jakez pehini n'en doa nemethi.

— Ah! va Doue, emezan! her meritet mad em euz! an Autrou Person en deus lavaret avoalc'h din e voan eun den hep calon, didruez, hag e teuje Doue da scuiz

o velet va c'hristeri. Setu me coz ha cabac'h, ep ti na tam! Doue so just, ha pe seurt poanniou benag a zigaso din, e fell din ho gouzaon evel eur c'hristen. — Ha neuze e plegas he benn pounner var he beultrin.

— Va Doue, a lavare-hen c'hoas, hag eur veraden zaelou a guezas neuze eus he zaoulagad, guelet a ran pe guer scrijus eo va fec'hejou; keuz am eus dezo; va funissit c'hoas muioc'h evit ma c'hefasin an droug am eus great.

Mes an æl mad pehini a voa deg vloas ha triuguent a voa eno o stourm oc'h an droug æl, a zestumas beraden daelou Jakez hag he c'hassas bete Doue.

— Ar c'heuz, eme an Autrou Doue, a ro d'an den eur speret nevez, it, pardoni a ran dez'han. Hag an æl, o tisplega he ziouaskel, a ziskennas skedus etrezeg an douar.

Jakez so bet diguemeret en eur minic'hi santel, eleac'h m'eus bet pep seurt sourci anezan. An nemorant eus he vuez en deus tremenet oc'h ober vad d'an dud reuzeudic o doa, eveldan, cavet lojeis en ti-ze a beden. Ar c'hlac'har en deus neteat he ene; o velet tud carantezus eo deut da veza carantezus he unan, ha maro eo en eur venniguen an dorn en doa her scoet. G. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

DISSUL 9. — Ar sul Bleuniou. Ar brocession a rer hirio a zisquez deomp Jesus o c'hantren er guear a Jeruzalem e creis an triomph. Ar bobl hag ar vugale a daole scourrou palmez ha zoken ho dillat var an hent ma tlie tremen dreizan. Goudeze, evit an oferen, e lenner ar bassion. Kemense a zisquez deomp, e touez cals a draouall, e c'halle Jesus, pa gare, lacat he henori evel roue, evel ma c'halle ive, evel Salver, en em lacat pa gare, etre daouarn he vourrevien da c'houzaon ar maro evidomp.

DILLUN, DIMEURS ha DIMERC'HER, e rer an ofis eus an deiz. Ar sizun-ma eo ar Sizun Santel. Hanvet eo evelse abalamour d'ar misteriou bras so accomplisset enhi. Evel ma zeus pevar avieler, ha ma o deus ho fevar scrivet Passion Jesus-Christ, an ilis a laca ar peder bassion-se en he ofis er sizun-ma. D'ar sul Bleuniou, e lenner ar Bassion ervez Sant Vaze; d'ar meurs ema ar Bassion ervez Sant Marc; d'ar merc'her ar Bassion ervez Sant Lucas, ha da Vener ar Groas, ar Bassion ervez Sant Ian.

DIZIOU 13. — Ar iaou gamb-lit. Jesus a ra ar goan diveza gant he Ebestel. Dre ar brassa humilite, e voalc'h dezo ho zreid, ha dre eur garantez ep he far, e teu da institui Sacramant an Auter evit chom er Sacramant-se ganeomp bete fin ar bed.

DIRGUENER 14. — Guener ar Groas. Passion ha maro Jesus. Hirio e peurc'hra hor Zalver an œuvr vras eus hor silvidiguez. Hirio e pren ar bed hag e pae dle ar pec'her o scuilla he oll c'hoad.

DISSADORN 15. — Ar sadorn fasc. Jesus a so er bez, hag an ilis en em brepar da celebri he resurrection. Pep tra a ia da nevezi, pep tra an crechoniou a hirio a ziskuez deomp ar chenchamant great er bed dre varo Jesus. — An tân nevez a verc'eo an c'hras a dle reniviziken e plas ar pec'het. — Ar pilet pascal a vennigues, hag ar veu nediction a lavar deomp pegnen eurus eo ar bed da veza bet Jesus evit Salver. — Ar profeciou a lennet a ziskuez e tle al lezen goz ober plas d'ar lezen nevez, d'an aviel; e tle ar sacrifiçou coz eana evit na vo mui nemet sacrifiçi an oferen. — Benediction ar mem tonta a zigas deomp da zonch penaus e comançamant an ilis, ne vadezet ar re a veze gounezet da Zoue nemet d'an deiz hirio, (hag ive da zadorn ar Pantecost). Beteg ar zadorn fasc ho c'helennet hag ho dispozet da receo ar vadiziant, evel ma tesker hirio, epad ar c'horais dreist pep tra, ho c'hateliz d'ar vugale a dle ober ho fasc. — Erfin d'ar oferen an ilis a guemer he c'han a joa evit comans celebri resurrection Jesus, ha diskuez eo echu an amzer a bini.

G. M.

Pennos eue deuket he Bater da eun den divemor.

Bez' ez oa eun den ken divemor, n'en doa gallet morse deski he *Bater*, petra benag m'oa dija avancet en oad. An den-se gouscoude a vouie mad conta he zanvez, rag pinvidic oa, ha stag avoalc'h oc'h he dra. Eur beleg en em guemeras en doare-ma evit deski dezan he *Bater*. Evel ma zoa er barrez cals a dud paour, pe da viana ber, poan dezo o sevel crec'hien gouere, e c'hordrenas d'an den-ma rei e prest eur sac'had ed da bep hini eus ar re a gasche d'he gaout en derveziou varlerc'h. — Dalc'hit, emezan, sonch mad eus ho hanoiou, evit ma c'houessot piou a devezo distol deoc'h he zac'had ed pa vezo deut an eost. An den divemor a c'hine, rag n'oa ket buan da rei, na zoken da bresta. Gouscoude, evel na felle ket dezan tremen evit eur c'hristen fall, ne gredas ket chom ep ober ar pez a c'houlennet outhan. Antronoz, ar beleg a glascas eun nebeut tud izomec, ha goude ho beza scoliet ho c'hassas, an eil eur pennad, varlerc'h eguile, da di an den divemor. Pa erru ar c'henta, an den pinvidic a c'houl outhan: pe hano out-te? — Hon Tad pehini so en Env. — Roet oue dezan eur zac'had ed. Digouezout a ra an eil; pe hano a c'heus-te? — Hoc'h hano bezet sanctifiet. Pa deu an tredé. — Da hano? — Ho Rouantelez deuet deomp. — Pehini a roas evelse evit hano eun nebeut comzou eus ar *Bater* ha kemense beteg ar guer diveza. Kenta ma c'herruas ar beleg gant va den: ahanta, emezan, bet eur o clasc ed diganeoc'h. — Ia. — Roet o deus deoc'h ho hanoiou? — Ia. — Sonch o pezo-hu eus an hanoiou-se pa deui ar mare? — Oh ia, sonch avoalc'h. — Lavaret a c'hlac'h din piou int? — Setu hint ama: hon Tad pehini so en Env, hoc'h hano bezet sanctifiet.... An den divemor a lavaras ar beden ed-ha-hed difazi. — Mad, eme ar belec, setu aze ar *Bater*, brema he gouzoc'h mad. Guelet a rit n'oa ket ken dies da zeski. Brema-ta e c'hellot he lavaret evel ar re all.

G. M.

KELEIER.

An Aotrou Cabon, vikel e S. Martin, so hanvet aluzenner Ursulinezet Montroulez.

An Aotrou Cariou, vikel e Cleden Poher, so hanvet vikel e S. Lois Brest.

An Aotrou Leon, nevez beleguef, so hanvet vikel e Plouigneau.

An Aotrou Guiziou, vikel e Plouigneau, so hanvet vikel e Conc.

An Aotrou Rous, mestr studi e scolach Lesneven, so hanvet vikel e Redene.

An Aotrou Calvez, vikel e Conc, so hanvet vikel e Plouvorn.

An Aotrou Goavec, mestr studi e scolach Castel so hanvet vikel e Cleden-Poher.

An Aotrou Calvez, F. mestr studi e Castel, so hanvet vikel e Melgven.

Frances Jezequel, mear ar Forest Landerne, en deus recevet ar groas a henor. Al labourer douar henorabl-se so 53 vloas so e carg.

Lenn a reomp er gazeten an *Ocean*, eus a Vrest : An autrou F. Kergrist, mear Carantec, a scrif deomp al lizer-ma, oc'h hor pidi d'he lacat en hor c'hazeten.

An *Ocean* a laca al lizer-ze ed-ha-ed ; mes re hir eo evit m'he zrofemp oll e brezounec. Setu-ama a betra e coms an autrou Kergrist :

En eun assamble a vedisinet arrondissamant Castellin, eur medicin en deus, en eur brezeguen, parlantet a enep ar re a ra medisinerez disleal, da lavaret eo, ep otre al lezen. Comzet en deus a enep ar zorcerien hag ar simillerien a bep seurt en em emel da glasc parea tud clan ha da rei louzeier, ep gouzout anaout ar c'hlenvejou na netra, hag er memes renc gant an dud-se var bere e taol an tamal, e laca ive ar seurezet guen pe seurezet ar charite. Ha setu perag en em zao an autrou Kergrist a enep ar brezeguen-se hag ar re o deus roet ho assant dizi.

Goude beza diskuezet oa souezet e lacajet ar seurezet e renc ar simillerien a drompl an dud, e lavar evelen :

Mear oun eus eur barres hag a zo seurezet enhi, ha bemdez e vezan test eus ar vad vras a reont da dud ha ne ellont ket kerc'hat ar medisin var ho zro a vianoc'h evit 20 lur en deis ha 30 lur en noz. Ne allan ket chom ep en em zevel stard a enep eur rebech hag a ve c'hoant da ober da zeurezed ar charite evel d'ar falla baillounet a glasc trompla an dud, oc'h ho lacat oll er memez renc. Ra deui medisinet ar Finister da zifen ho guiriou, me ne c'houlennan ket guell ; mes da viana e tlefet beza dereat ha leal, ha lacat kem eleac'h ma zeus. Sur oun penaus kement hini a anavez petra eo eur c'hristen dienteresset, a zonjo eveldonme.

Goude beza diskuezet penaus ar re so er c'hargou huela o deus ato meulet ar seurezet-ze ha bet zoken ato eur respet bras evitho ; goude beza diskuezet ez eus c'hoas re all hag a ve gallet da damal er memes feson ep gallout gouscoude ho lacat e renc an dromplerien hag ar filoutet, an autrou Kergrist a echu he lizer en eur lavaret d'ar vedicinet penaus ne de ket al lezen, mes ho skiant hag ho vertuziou ho unan eo a rai d'an dud ho c'hlasc ha caout fizians enho.

Lavaret a alfet ive penaus anez ar seurezet e varfche meur a hini ep medisin, da viana var ar mæz, ha penaus pa vezont clasket, eo ar seurezet o devez lakeat ho c'hlasc ; rag kerkent ha ma velont danjer, e vezont ar re guenta o crial da c'houlen eun den goueziec vardro an den clan. G. M.

N'eus ket pell eus maro eun den hag a lenne en astrou, hag a lavare pell araog peseurt amzer a dlie beza. Setu brema adarre eun all o sevel hag a lavar deomp pe seurt amzer hor bezo. An den-ma so er guær a Gahors hag a rer an autrou Nick anezan.

An amzer a bromet deomp ne ket eus ar c'haera. Mis ebrel, emeza, a vezo henvel oc'h mis meurs, mis mae a vo henvel oc'h mis ebrel, ha mis even henvel oc'h miz mae. Ha pa en em dromplfe eun dra benag, den me oar vad n'en em glemo. Setu ama amzer mis ebrel :

Eus an deis kenta d'an tri, caer, ien en noz.

Eus an 3 d'ar 5 chench dijench, barrou.

Eus ar 6 d'an 9, sourradou avel ; glao pe erc'h e lec'hiennou.

Eus ar 10 d'an 11, taoliou avel gant glao pe ep glao.

Eus an 12 d'ar 14, chench dijench, trec'h ar sec'hor d'ar glebeur.

Eus ar 15 d'ar 16, taoliou avel gant glao pe ep glao.

Eus ar 17 d'an 21, chench dijench, amzer c'hleb.

Eus an 22 d'ar 26, taoliou avel gre gant glao pe erc'h ervez ar broiou.

Eus ar 27 d'an 28, caer, ien en nos.

Eus ar 29 d'an 30, chench dijench, barraouoc. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *25 Meurs.*		Pont'Nabat. — *30 Meurs.*	
Guinis.....	15 lur, 54 c.	Guinis.....	15 lur, 76 c.
Segal.....	9 lur, 25 c,	Segal.....	9 lur, 32 c.
Eiz.....	8 lur, 43 c.	Eiz.....	7 lur, 12 c.
Ed-du.....	9 lur, 20 c.	Ed-du.....	10 lur, 48 c.
Kerc'h.....	7 lur, 06 c.	Kerc'h.....	7 lur, 38 c.
Avalou-douar..	2 lur, 11 c.	Avalou-douar .	2 lur, 97 c.

Montroulez. — *25 Meurs.*		Brest. — *3 Ebreul*	
Guinis.....	15 lur, 60 c.	Guinis.....	14 lur, 73 c.
Segal.....	» lur, »» c.	Segal.....	13 lur, 26 c.
Eiz.....	8 lur, 80 c.	Eiz.....	7 lur, 95 c.
Ed-du.....	9 lur, »» c.	Ed-du.....	10 lur, 28 c.
Kerc'h.....	7 lur, 16 c.	Kerc'h.....	7 lur, 21 c.
Avalou-douar..	7 lur, 00 c.	Avalou-douar..	6 lur, 30 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. DE KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

DESSADORN 15 EBREUL 1865. N° 11. KENTA. BLOAVEZ, 8°

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, epken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, libr er, ru Kereon, e Kemper.

Rom.

On Tad Santel ar Pab, atao ker iac'h a ma oufe beza, a ziscuez bepred, var an ear aneza, ur fizians vraz e Doue ; ac e Rom, dre ma z-â a dre ma teu, an oll, o taoulina evit beza benniget ganta, a ziscuez deza o c'harantez ac o joa, evel m'eo dleed d'an ini a ra evit Jesus-Christ var an douar. Bep guener, epad miz meurz, kement zo a gristenien devod e Rom, a ia da Iliz Veur ar Vatican, da ober bizit an Indulgeançou ; a bep bloaz evelse. Neuze e velont Tad an oll gristenien, var e zaoulin, e hars bez an daou Abostol Sant Per a Sant Paol, o pedi evit ar bed oll ; ac o velet aneza, ar re a ve ien o c'halon ouz Doue, a zant aneza o tomma, ac o teneraat. O ! Ac ii zo c'huec, ar pedennou a vez lavared eno neuze ! Derguener diveza, ar re zo e Rom a vele Tad an oll, o tisken da ober e bedenn da Sant Per a Sant Paol, an ear aneza joauz ac carantezuz, daoust d'an oll iudazerez a reer deza.

O veza m'eo digor ar Jubile ar 5 a veurz, e caver an ilizou dalc'h-mad leun a dud, ac e veler o d-euz atao an dud eno ur feiz cre, en desped d'an oll ardou a lacaer da glasc digristena anezo.

An Aotrou Doue, aued eo, en d-euz truez ouzomp, evidomp da veza digar, ac a lez pell ganeomp Pius Navet. Abaoue m'ema e penn an Iliz, e penn ar Gristenien Gatolic, ez euz maro dec a tri-uguent cardinal ; a ma vize diouz tro, ne vize mui ganeomp var an douar, pa ne d-euz, en oll, nemet dec a tri-uguent cardinal.

An diveza maro, eo an Aotrou Wiseman, maro e Bro-Zaoz. D'ar 15 a viz meurz oa servich vraz evita e Rom. Tud eus a Vro-Zaoz ac a zo eno e chomm, o d-euz bed an aviz vad da lacaat cana ar zervich-se evit an ini en d'euz great kement a vad ac ive kement a enor d'e vro, ac o d-euz choazed an tregonvet deiz goude ar maro, evel ma car an Iliz, ag ervez ar c'hustum coz da lacaat cana ar pez a anvet guech-all Servich penn ar miz ; pa varvas Moises ac Aaron, pobl Israel a reas caonv ive, ac a voelas dezo epad tregont dervez.

(An nevezentiou all eus a Rom, a benn ur veach all.)

Rouantelez Frans. — Kenteliou eus ar re gaera a gaver var ar vandamanchou o d'euz scrivet an Eskibien da gristenien o escopti. Escob Versaill, e kichen Paris, a glem va an discar a vel er gristenien e kever ar Zantelez. Ar Zent a vanc, « *Defecit Sanctus.* » Evel ato, e veler c'hoas var an douar meur a zin a vuez cristen, a drugare Doue. A nez e ve trist, doare ar bed ; echu e ve.

Escob Belley, evel escop Kemper, en d'euz gourc'hemmed ma vize lakeat aluzennou ar Jubile da vellaat d'ar Polonis keaz, a zo trist meurbed o doare. Mantri a refec'h o clevet petra a reer dezo en o bro ; ac e rancont tec'het e Frans pe e leac'h all.

Escopti Sanz (Sens). — Cazetennic ar gristenien e Sanz, a gomz deomp divar benn Abati Fleuri, ac ar miraclou a ra relegou Sant Benead. Gouzout a rit petra a c'hoarvezas gant Sant Beneat. Un droad oa cat da velet Scolastica, e c'hoar, a pa zonjas distrei d'e gouent, Scolastica a gave ker ber an amzer gant e breur, o comz divar benn joaiou an Ee, ma pedas Doue da viret ouz Beneat na guitaze anezi ker buan. Ma tirollas ur glao-beuz, ac e rancas chom c'hoas gant e c'hoar, da gomz var ar joaiou a zo o velet Doue en Ee. Ar miracl-se, evit doare, a veler c'hoas o c'hoarvout, pa deu zec'horou braz a pa vez peded Sant Beneat a Santez Scolastica evit caout glao. Procession a reer neuze, ac e vez douged arched Sant Beneat betec ar chapel, a reer anezi Scolastica. Beveach ma z-â ar breur d'a velet ar c'hoar, eme ar vrois, beveach ma z-â procession Sant Beneat da chapel Santez Scolastica, e sao coumoul, e veler an amzer o c'holo, ac e couez un dour-bil, ur glao-braz. Ar vrois o d-euz kement a fizians er pedennou a reont da Sant Beneat evit goulenn glao, ma velfent unan o vont d'ar brocession, eb disglaven ebet (evel ma comz ar re goz ac ar vretonet freaz a dic'halleg, pe evit lavaret laztez-galleg, eb paraplui,) e ve lavared aneza : Setu aze ur penn-balc'h ac en d-euz c'hoant ober goap eus ar Zent.

Rouantelez Pruss. — Ar Gristenien gatolic, e rouantelez Pruss, a zo e caonv d'o Arc'h-Escob, Léon Gryluski, a zo maro. Arc'h-Escop Cologn, er memez Rouantelez, a zo maro úr pennad a zo, ac e reer kement a droiou fallagr evit miret na ve lakeat unan mad a darre en e blas, ma kemer nec'h oll gristenien Pruss o velet un Arc'h-Escob all o vancout, o sonjal peghement a boan a vezò ive o lacaat unan mad dà Arc'h-Escob e Posen. An ini zo nevez maro a ioa unan dreist; neket souez e ve great kement a gaonv deza. Diou veach eo bet e Rom, ac an Tad Santel ar Pab a ziscueze atao deza calz a garantez ac a joa; ac er bloa-ma, e miz c'huevrer diveza, Pii Navet en d-euz digassed deza, e donezon, ar c'houlaouenn venniged a ioa ganta en e zorn, e procession ar Chandelour.

Arc'h-Escob Posen en d-oa lakeat ober e arched tri bloaz abars m'oa maro, ac edo ganta en e balez-escob. Lavared en d-oa ive penaoz e felle deza beza guisked, pere oa ar guiscamanchou a rancse da gaout var ar varv-scaon en e balez, da c'hortoz mont d'ar vered. Ar Vintr Venn en d-oa goulenned ma vize lakeat deza, an ini a ioa ganta e Rom, epad an Ovis caer pa edo an Tad Santel ar Pab o rei sclear da anaout d'ar bed oll ar c'hras e d-euz bet ar Verc'hes Vari da veza croued atao dibec'h-caer; abaoue an deiz-se, e lavare e rancse ar Vintr a ioa eno ganta, mont ganta en douar.

Nevezentiou eus an Americ.

Aned eo n'ema ar virionez nemet el lezenn Gatolic, a ma ve lezed an oll en o diviz eb iskin ebed, ma vè roet kement a dro d'ar Gristenien Gatolic evel a vez roet d'ar re à zao gant al lezennou faoz, ne ve nemeur a heretiket var an douar, nemet ar re o d-euz cas ouz ar virionez dre ma eo control d'ar fallagriez. Mar grafe ar Gristenien Gatolic d'ar re all evel a reer dezo, e ve cleved ar c'hri-fors o sevel en o eneb.

Brema ez euz un nebeud miziou, daou grouadur iaouanc euz a douez ar Juzevien, unan Mortara e ano ac egile Coen, a c'houlennas beza badezed a lacaat o ano var roll bugale an Iliz Santel. Anaout a reant n'euz eurusdet ebed nemet e breuriez Jesus-Christ. O bolontez o-unan eo a reant. Mad! n'oa nemet ar c'hri-fors etouez un darn vad eus ar c'hazetennerien c'halleg, e doare pa vize bet an Iliz o lacaat an daou grouadur caloneg-se da veza christenien dre nerz ac eneb o meno. Er c'hontrol, n'euz fors petra ve greet da ur c'hristen catolic evit e lacaat da drei divar al lezenn vad, ar briz-doctoret-se ne gavint eno abeg ebed.

E kear New-York (Neu-Iorc) en Americ, ur c'hrouadur 11 vloaz a veze bemdez re zivezad o vont d'ar scol. Perac? ar scolaer a ioa Ugunod, ac ar gentel genta a vize lenned n'oa ket ervez al Lezenn Gatolic, ar c'hrouadur a c'hortoze, evit ma z-aze ar gentel-se abiou deza. Ar mestr-scol a zantas, ac al lvaras d'ar bugel en devize gant ar yaz pe ar fouet, ma vize ur veach all divezad o tont d'ar scol. Ar c'hrouadur caloneg ne reas man ebet evit ar gourdrouz-se, ac epad daou viz diouz-tu en d-euz bet gant ar fouet pe ar vialenn, eb m'en defe galled ar scolaer digalon e lacaat da drei divar al lezenn vad. Un all, Paul e ano, a zo bet ardissoc'h, ac a zo eat er c'hlas epad ma edot var gentel an ugunoded. Mes, caer en d-euz bet ar mestr Ugunod e verzeria, e scourgeza, betec e lacaat n'oa nemet ar goad eus e gorfic paour, caer en d-euz bet, ar c'hrouadur christen a lavare atao crac: — Biken, me ne lennin ar gentel-se. — Ma rancas ar muntrer criz eana. Un afer a zo bet clasket ober deza; mes ar barnerien o d-euz caved o digarez da lezer an afer a-dreuz, ac ar muntrer a zo lezed dibunis. Evel ato, an dud vad e New-York o d-euz savet ur zomm arc'hant etrezo, a prened ur vetalenn a enor, ur vetalenn aour da Baul, ar c'hrouadur benniged.

E kever an droug lacaomp ar mad. Er memez kear-se, an ti-kear en d-euz roed, d'an uhella mouez, da lavaret eo, en d-euz voted 25,000 lur da scolach an Tadou Jesuist, evit ma vezo scolied mad ar iaouankiz.

Ouzpenn, en unan eus ar c'heriou braz er vro-ze, ez euz consacred eun iliz caer, e kear Filadelfi. An iliz nevez-se a ioa var ramp abaoue ar bloaz 1846, abaoue 19 vloaz. Var ar memez gobari ac ar memez ment gant iliz Sant Charlez e Rom, unan eus ar re gaerra, eo saved catedral Filadelfii. Caer eo da velet dreist oll diez kear, e doare pa ve o c'helver an dud, ac o lavaret dezo pe du trei evit mont d'ar baradoz, pa n'euz ent all ebed da vont di nemet dre an iliz santel Gatolic, a zo ar penn anezi e Rom. Caer oa beza e Filadelfii, pa oue consacred an iliz nevez. Tri Arc'h-Escob a ioa, daouzec Escob, o mintr ac o c'hros ganto, ac ouzpenn daou c'hant beleg. Catedral Filadelfii a zo cousted, bete vrema, tri milion, da lavaret eo milion scoued; dec cant mil scoued, saved tout divar an aluzenn. Ac evelse, e ranc beza un ene mad bennac dre-eno.

Nevezentiou eus an Itali.

Neket ar gourdrouzou spontuz eo a vanc d'ar re o d-euz brezellekeed, evit discar an iliz a bianaat e domani. Ar maro a sco var ar pennou brassa, eb lezer ganto calz a amzer d'en em zonjal. Unan all eus ar re-ze a zo nevez maro, Ferdinand Pinelli. Evit doare, n'euz bet ano ebed a bardon charz e vele. Un all evelda, Cosimo Ridotfi, a zo maro d'ar memez eur. Ar c'hlenved tom en d-euz sammed aneza.

Nevezentiou-all eus ar broiou pella.

E Madagascar, ar Vissionerien a c'hounez atao calz à eneou da Zoue, a muioc'h a rafent c'hoaz, panevet m'ema ar Zaoz eno, o lavaret droug eus a vro Frans. Ar zaozon a dôl eno fors arc'hant, evit gounid an dud d'al lezenn c'haou, ac ar vissionerien Catolic n'o d-euz ket al lod arc'hant-se.

Demdost d'an enezenn vraz-se ez euz un enezen all, a glev ouz rouantelez Frans, enezenn Bourbon, eleac'h ma z-euz eleiz a freret ac a leanezet, a ra scol d'ar vugale. Eus a enezenn Madagascar ez eont di d'ar scol, pa vezont lezet da vont; petra bennac, e Madagarcar ez euz ive

missionerien a leanezet, ac ar gouarner Dupre en d-euz nevez lakeat cas diou all.

E Bourbon ez euz bet guelet, e miz eost diveza, un dra gaer, e catedral Sant Deniz. An dud a zirede daelou a joa eus o daoulagad, o velet ur rummad mad a dud, re goz, re iaouanc, o soubla o fenn da receo ar vadiziant digant an Aotrou Peyron, person Sant Deniz. Daou euz ar re a zo bet badezed en deiz-se, a ioa ouzpen 90 vloaz peb ini anezo. E parrez Sant Deniz ebken, ez euz bet badezet, a nevez zo, pemzec a cant paian, eb counta ar re zo bet badezet en tri ac antercant parrez all eus an enezenn-ze (lod a anv anizi enezenn ar Reunion.)

E tro ar memez mare ez euz bet guelet, e Madagascar, un arvest ar c'haerra, pa edot eno e caonv d'an tad Webber, bet epad meur a vloaz, missionner er vro. Païanet ac all, oll o d-euz great caonv deza, e doare pa o devize diouered un tad; ac o d-oa.

Epad an nozvez ma oue e gorf var varv-scaon en iliz, an iliz ne zileunas ket a dud; tud atao o vont ac o tont, tud o pedi. Ar vugale scol o d-euz c'hoanteed mont ive d'an arvest, ac o d-euz tremened an noz, penn-da-benn, eharz corf maro o zad, o pedi, o cana ovis an anaoun.

Antronoz, deiz an anterramant, pa oue cassed ar c'horf d'ar vered, e oue gnelet ur brocession gaer meurbed, eviti da veza ur brocession gaonv, o vont a dreuz kear Tananariv, ar gear-benn. E penn ar brocession oa eleiz a vugale, guisked e doare ar c'heuristet dre ama, bugale eus ar re binvidica. Unan anezo, mab d'an ini a zo brema ar c'henta ministr d'ar rouanez, a ioa o tougen ar groaz, un all a ioa gant saïl an dour benniged ac ar sparf, un all an ezans. Ar Rouanez, eviti da veza divadez, a zavas var e frenest diaveaz da arvest ar brocession o vont abiou ac a choumas a-ban, keit à ma vele tud ar c'haonv o vont varzu ar vered.

Cassed e d-euz, goude, d'ar vissionerien ur prezant, prezant ar c'haonv, ervez ar c'hiz; ac epad seiz dervez e d-euz great caonv gant tud e falez, da lavaret eo, eo choumet eb mont e nep leac'h, i ac e bugale evel pa o devize diouered un tad.

Ar vugale scol ac ar gristenezet o d-euz distroussed, divlansonenned o bleo, ac o lozked var o diouscoaz epad ur pennad amzer, evit discuez en o ghiz e reont caonv d'an tad nevez maro. Gras eo lenn ar seurt kenteliou divar benn ar broiou gouez, goude lenn, var ar c'heleier, ar pez a zo bet great, en deizou diveza-ma, en ur vered e kear Gand, ac e kichen rouantelez Frans. Tud dizacred a digoustians o d'euz bruzuned ar vein-beziou, dizoloed un arched:... Mez eo guelet kement all en ur vro gristen.

Nevezenti euz bro Chin.

Setu-ama ur pennad lizer, scrived eus a vro Chin, (Yun-Nan) gant an tad Chicard, d'e c'hoar a zo leanez e Niort, er Poitou:

Va c'hoar ger,

Kement a ma sonjez biza d'an uhella santelez, me zo o vont da gomz d'it divar-benn un den santel; e peb leac'h e cavet unan bennac. Sell, setu aze unan ac a dalv keit a meur a ini all; va scolaer coz eo.

Epad e oll amzer en d-euz great scol, ac ez euz brema c'hoas ugent bennac en scol ganta; adàlec ar mintin betec ar pardaez, etre daou benn ar bloaz, e ra scol dezo. E amzer a zo implijed ker piz ac ini ur manac'h en ur gouent. Meur a ini a zo o veva dindan reiz, o veva e couent, a neket ker striz an urz ganto. Minjin mad e sao ac e ra e bedenn vintin ac e bennad midita; goude-ze ez à d'ar funten da vit dour, da aoza e bredic boued. N'euz nemeta en e diic e-unan.

Ne zebr nemet daou bred bemdez, ac ar pezic a zebr a zo ken nebeud a dra, ma ra gant un anter boezellad riz bep miz. Ouzpenn teir zizun a zo m'em euz roed deza ul load lard-teuz, da rei blaz d'e voued, ac e van un tammic c'hoas ganta. Tam kig ebed, na berad guin ebed, nemet pa vez peded da zibri gant kerent ar vugale a zo er scol ganta. Ne zebr nemet al legumach a fournisan-me deza, ac ez a ken nebeud ganta, ne vez ket anèt d'in peur e vez bet o kerc'hat eus va re. E di a zo ul lojennic vouded, un tiic douar, ker bian ar prenestou, ne d-afe ket penn un den enno. Ar memez dillad a vez en dro deza da bep mare-bloaz. E vele da gousket ne d-eo nemet ur goz-c'holc'hed colo, ac ur gloudenn pe vesteren vroen; ac e cav aneza dreist. Aketuz eo da ober e zeveriou e kever Doue, a scol vad d'e vugale. Ec'hiz ur manac'h en ur gouent, e ra evel fae var madou an douar; n'euz ioul ebed enna dà zestum traou egoll evelse. Coulz lavaret evit netra e ra scol: ne d-à ket dec scoed ar bloaz ganta en oll; peadra, a-veac'h, da zench a da aoza e zillad en dro deza. Ar beva bian a ra a zo ur burzud, ac atao ar memez doare beva. Tri-ugent vloaz eo a ne vezo morse cleved o clemm, nac gant ar riou na gant an domder, na gant an naon, na gant ar zec'hed, na gant ar scuisder, na gant an nec'h (evel eleiz a re goz, a glever atao clemm clemm). Cre eo; e zent a zo iac'h a fresc evel re Sant Anton. Pa vez tro da rancout bale, e ra betec pemzec leo da zeiz, eb ober van ebed. Gant kement-se, an den mad-ma à zonj deza n'euz madelez ebed enna nemet ar pez a zo en oll, caout a ra deza ne d-eo nemet e doare peb unan, eb vertuz ebed d'e lacaat disevel diouz an oll, ac e c'her a zo lavaret: bennoz, o va Doue, evit ho madoberou.

Lavar d'in, va c'hoar, ar seurt tud-se, ac int-ii a zo stanc, ac e zo calz anezo e bro-Frans? Ac en em gaved out-te bet ganto? Pa glevi e vezin-me errued var an derez-se, mar clevez biken e vezin-me errued eno, var ar memez derez, var ar memez pazenn gant va mestr-scol, e roan conjez d'it da glasc an dro d'am lacaat da zant, d'am c'hanoniza.

P. Chicard.

HISTOR ZANTEL.

Kam. — Map dijouj. — Tour Babel.

(Eizyet Pennad).

Noe, labourer douar, a blantaz ar vinien; hag o veza

evet guin, a behini ne anaveze ket an nerz, ez eaz mezo; hag en em gavaz en he delt, he gorf dizolo. Kam, o velet he dad dizolo en eun doare mezuz, à ieaz er meaz en eur c'hoarzin, de lavarout d'he vreudeur. Mes Sem ha Japheth a guemeraz eur vantel var ho diskoaz, hag en eur vont var ho c'hiz, e taoljont ar vantel var ho zad; trei a rejont ho fenn, ha ne veljont ket noazded ho zad.

Noe dihunet euz he vesvediguez, o klevout petra en devoa great an eil euz he baotred, a lavaraz : Milliguet ra vezo Kanaan, mab hena Kam, ra vezo sklav memes dindan sklavourien he vreudeur. Ra vennigo Doue Sem ha Japheth ha ra vezo lignez Kam sklavourien dindan-ho.

Noe a vevaz c'hoaz tri c'hant hanter-kant vloaz goude an diluch, hag he holl vuez a oe nao c'hant hanter-kant vloaz.

Bugale direspet e kenver ho tadou hag ho mammou, chetu aze eur guentel derrupl evid-hoc'h. Mar likit ho tud da glem ouz-hoc'h dirag Doue, Doue hen talvezo d'ehoc'h; ho pugale zoken var ho lerc'h a hell beza voaz a guement-se.

Ha c'houi, mesverien reuzeudic, guelit dilerc'hiou mezuz ar vesventi. Pet goall skouer, pet kentel fall, pet malloz na roit-hu ket d'ho pugale, pa goezit er stad truezuz-se! Allaz! ar mallosiou-ze a bouezo var-n-hoc'h ha var-n-ezho abred pe zivezad.

Ne oa neuze var an douar nemet eur iez, pe eur memes mod-prezeg. Evel ma teue an dud euz a gostez ar Zao-Heol, e cavjont eur blenen vraz e douar Sennaar, hag e chomjont en-hi. Hag e leverjout an eil d'eguile : Deuit, greomp brikennou ha poazomp-ho en tan. Hag ho devoue brikennou elec'h mein, ha bituma elec'h pri-raz. Deuit, greomp eur guear hag eun tour euz a behini ar bek a ielo beteg an env; ha brudomp hon hano, abarz ma en em skignimp dre vroiou an douar.

Hag an Autrou Doue a ziskennaz da velet ar guear hag an tour a zave bugale Adam. Hag a lavaraz : Chetu ne d-int nemet eur bobl, ha n'ho deuz nemet eur iez hepken. Boulc'het ho deuz aze eun dra, ha ne ehanint ket ken n'ho devezo peurc'hreat ar pez ho deuz lekeat en ho fenn. Deuit eta, diskennomp, ha kemeskomp ho frezeg, en evelep fesoun n'en em glevint mui an eil eguile. Er c'hiz-se e oe ret d'ezho ehana da zevel ho c'hear; hag ar guear, pe guentoc'h an tour-se a oe hanvet Babel, abalamour ma oue kemmesket eno iez an dud; ha Doue ho c'hassaz ac'hano tu-ma tu-hont dre holl vroiou an douar.

Lignez Sem a guemeraz al loden vella euz an Azia var zu ar Zao-Heol. — Lignez Kam en em skignaz var zu ar c'hresteiz beteg an Afrika. — Ha lignez Japheth a bignaz var zu an hanter-noz, hag a dremenaz en Europa dre zouar ha dre vor. Ni gret e tiskennomp euz a lignez Japheth, dre he vap hena, Gomer, tad ar Germaned hag ar C'hallaoued.

Tour Babel, pe tour Babilon, a zo brudet e pevar c'horn ar bed. Ar baïaned a gomze anezhan, pa lavarent eun ho fablennou, penaoz en amzer guechall, ar Rampsed, pe ar *geanted* a verniaz menesiou an eil var eguile evit kemerout dre nerz rouantelez an env. An histor a lavar ivez penaoz ar c'henta den a zo bet adoret evel eun doue-faoz, a oe Bel, roue Babilon. Ninuz, he vap pehini a zavaz pe a greskaz ar guear a Niniv, a reaz d'he dad eun templ hag eur bez caer meurbed, hag a c'hourc'hemennaz d'he bobl he adori. Ar roue-ze euz a Vabilon, hanvet Bel gant ar baïaned, na hell beza nemet Nemrod, ar chasseour brazse a behini e komz ar skritur, hag a oe ar c'henta oc'h ober he vestr var an dud; hag a reaz a Vabilon ar vestrez-kear euz he rouantelez.

Diou zonjezon a oa e sperejou an dud, pa en em lekejont da zevel an tour-ze. Unan da lacaat komz anezho da viken; eben, d'en em zifenn ouc'h Doue he-unan, e cas ma vije deuet c'hoaz d'ho c'hastiza dre an diluch. Mes Doue evit diskouez penaoz ne ket dre an ourgouill e kerzer etrezeg an env, ha penaoz eo guelloc'h d'an dud dizarmi he vuaneguez dre ann humilite, eguet clask en em zifenn ouc'h he justiz dre venosiou foll ha didalvez, a ziskennaz, eme ar skritur da velet labour bugale Adam ha da ober goab anezho : « Eur bobl tud int, emez-han, calz trouz zo gant-ho, taol chanz e teuint a benn euz ho zamm-labour; luiomp ho frezeg, da velet. » Ha chetu hon tud vraz n'hellont mui en em glevet. Ret mad eo d'ezho lezel ho labour, ha mont pep hini en he du.

KAN.

Ton : *Ar Ghernez. 23.*

Noe, tad ar c'hounideien,
A labouraz ar vinien,
Hag a evaz guin anezhi,
Hep he anaout, bete mezvi.

Oc'h he velet, Kam he eil vap,
En em lekeaz da c'hoarzin goap;
Hag a lavaraz d'he vreudeur :
Deuit da velet stad ar mesieur.

Ar re-ma, o vont var ho c'hiz,
Gant doujanz ha gant honestiz,
Eur vantel vraz var ho diskoaz,
He zaolaz var ho zad en noaz.

Dihunet euz he vezventi,
Noe, o klevet ar fazi,
A villigaz he vap dizeur,
Hag hel lekeaz sklav d'he vreudeur.

Morianed du an Afrika
A gounter zo mipien d'ezha;

Hag an dud-se a vez guerzet
Er broiou all, evel sklaved.

An dud, cresket var an douar,
A choumaz e plenen Sennaar.
Ha n'ho devoa nemed eur iez,
Evel tud euz a eul lignez.

Hag e leverjont etrez-ho :
Brudomp da vikenn hon hano;
Abarz monet er broiou pell
Greomp eur guear vraz, eun tour huel;
Eun tour a iel beteg an ee
D'hon difenn diouc'h diluch Doue.

Hoguen Doue a ziskennaz
D'ho guelet, hag a lavaraz :
« Oh! calz tud int, trouz zo gant-ho,
« Mont a rai da benn ho dezo!

« Reustlomp eun tammik ho frezeg,
« Da velet hag hi'z ai d'ar bek. »
Ha chetu n'en em glevent mui....
An tour zo c'hoaz da achui.

Neuze pep rum, diouc'h he lavar,
En em skignaz var an douar;
Lod o choum tost, lod o vont pell,
Hag an tour oe hanvet Babel.

Pehini ar c'haera stad a vuez roet gant Doue d'an den er bed-ma?

Ne deus var an douar micher ebed, neus fors peguen izel n'a peguen dister e ve, da veza dispriget, mar be great gant lealdet. Cals a dud coulscoude, ispicial var ar meaz, a gred ferm penaos, ne deus micher er bed quen poanius, na quen dispriceabl, eguet ini ar labourer douar, a var guement-se e fasiont cals.

An den divar ar meaz, a vel evit guir pa zigouez gantan monet d'ar c'heriou bras, autrounez guisquet gant mezer eus ar floura, intronezet goloet a seiz ac a rubanou, o daouarn cuset en ho manegueier, ac en despet dezan e lavar ennan e hunan : peguen evuruz na peguen pinvidic ar seurt tud se, e scoas dime paourquez turrieur douar! a coulscoude, ma veffe roet dezan lenn e gueled calon an dud se ous pere en deus quement a avi, e veulfe cant gouech an Autrou Doue da veza roet dezan e unan iec'het da labourat, a douar da drei : rac e pe stad bennac e zeo laqueet an den e tle derc'hel e renq en eur fæçon dereat. An hini en deus danves, a dle rei cals, dispign cals, lacaat da veva divar e goust an dud esomec, en eur guer, beza var an douar tenzórier an Autrou Doue.

Ouspen-se, mar de eus a bers ar gouernamant e talc'h an den pinvidic ar renq huel e pehini er gueler, bezit sur penaos, var fin ar bloaz e zeo paouroc'h an den-se, eguet an distera tiec.

Quemeromp evit scoer eur General. Cals arc'hant en deus da douch beb bloas; cals a dud a sent oc'h ountan, ar groaz a henor a luguern ous e gostez; mes ar General se ne de quet evit cass e vreg da woelc'hi d'ar ster, nac e vugale da gas an alar. An itron se, dre henor evit ar renq huel a zalc'h e aotrou, a dle beza guisquet caër, caout plac'h a mevel, ar vugale a renq caout descadurez bras, ar general eus e gostes a dle rei diguemer d'an officerien a so dindan han quer couls evel d'an neb a zalc'h renq huel en dro dezan, caout logeiz misus, en eur guen, dispign ato ac ato, a n'en deuz coulscoude nemet ar memes peamant beb bloas, a dious ma vezo casset pe digasset e vizou a gresco ato.

Quemeromp brema eun den demeus eur renk disteroc'h, eur c'homis e stal eur marc'hadour bras; roet e ve dezan evit e labour adalec goulou deiz beteg eis pe nav heur dious an noz, anter cant scoet er mis, alies nebeutoc'h. Quer couls ac ar general, ar c'homis en deveus e renq da zerc'hel, ispicial var e viscamant; gouscoude, mar bez fur, o veza den yaouanq e hel beva mad; mes mar teu da zimisi, guelit ar chench en em gavo pront gantan.

Var dispignou an neb a so er stad se e zeo eas avoalc'h ober dre chifr eur gont sclear.

E logeis, peguen dister bennac e vezo, a gousto dezan, e quear, da nebeuta anter cant scoet.

Sourcius a quempen bras e vezo, mar en em visq en e hunan, e vreg, a laqueomb, mar quirit, tri buguel, evit cant scoet.

Mar deus unan eus ar vugale er scolach, eun all o tisqui e vicher, liquit da nebeuta daou c'hant scoet.

Dister bras e vezo bevanç an tad, ar vam ac an tredè buguel, ma ne zispignont etrezo o zri nemet c'hoec'h real bemdez, ar pez a ra e penn ar bloas, nao uguent scoet.

Cetu evit an dispignou brassa pemp cant tregont scoet.

Mar en deus digant e vestr anter cant scoet er mis, ar pez a ra c'hoec'h cant scoet ar bloas, e chomm gantan goude quement-se, dec scoet a tri uguent.

Gant an dec scoet a tri uguent se e tle en em fresca, prena e gueuneut, e c'houlou, a quement dispign all pere a veffe da nompri. A ma tigouez d'an den paour se clenvel e quear, er gouzout a rid, netra evit netra, an neb ne labour quet ne vezo quet paet; ne deus neuse, evit-an, nemet an hospital, ac ar viser evit e dud. Na ped er c'heriou no deus quet a anter cant scoet er mis?

Deuet e zeo tro an tiec; laqueomb anezan en eun tieguez a zaou c'hant scoet. Feneant a mevier e zeo sur, ma ne denn beb bloas, divar goust e dieguez, a divar goust e loenet da neubeuta c'huec'h cant scoet, daou a so evit ar mestr, daou evit dispign an tieguez, a daou all evit e c'hodel.??

Ouspen se, an tiec a vev en e unan ac e dud, divar goust e zouar.

Ne zreb quet evit guir a vara guinis bem deiz, mes quig en deus var an daol ac er charnel, leas ac amann en

armel, greun en e hirier, a ma tigaç Doue clenvet dezan, diouvrec'h e vugale ac hini e amezeien, a gasso ato peb labour d'e boent. Gouzout a ran, e leverfot e zeo poanius micher ar labourer douar; en anzao a ran, poaniussoc'h e zeo eguet meur a vicher all, mes iec'het a liberte a zo oc'h e eul; ous pen se, evit on me ne velan stad a vuez e bed, enoraploc'h eguet hini an tiec, tad maguer e guenvroïs.

Dalc'hit eta, en han Doue, o pugale var ar meas; desquit dezo lenn, scriva, counta, netra guell, netra caeroc'h; mes disquit ivez dezo derc'hel lost ann alar, a n'o lezit quet da sclabeza er c'heriou o iec'het ac o brud vad; ne rusiet quet eus ar roqueden leienn, ne de quet ar porpan a ra ar manac'h.

BOUET CHATAL EVIT AR GOAN.

Beterabes, Panes, Carotez, Caol-irvin, Irvinou, Caol saout.

(TREDE PENNAT).

Bez'ez eus tud ha ne ouzont netra, hag a gred n'ho deus ket izom da veza enchet var gounideguez an douar; sul divoueziecoc'h ez int, sul vui e credont ez int fur a leun a vouezieguez. Ar seurt-se a so otus, hag a zalc'h huel ho fenn etouez ar re all; me lavar ez int henvel ous ar pennou goullou en eur parc segal; ar pennou goullou a zalc'h sounn ivez, hag a zioc'h ar re a zoug greun. E tlefent gout gouscoude penaus pa vez prim ar bouet-loenet, an teil a vez prim ivez; hoguen prim an teil, treud an douar, treud an eost, ha treud ar ialc'h, hag an den a so treud ivez.

Lavaret em eus er pennad all, eo ar beterabes ar founnussa brouscon: evit guir, eur veterabezen vad a zo ker founnus ha pemp pe c'huec'h panezen, ha guelloc'h eo da vaga ar chatal evit na zonch d'an dud. Unan eus ar guella beterabes eo an hini melen crenn hanvet e gallec (*globe jaune*). — Ar panez ne deuont ket da vad e douarou kerne pere so peurvuia re vaz ha re scanv. Ber ha croc'kennec e vezont; n'eus netra difounnoc'h evit panezou erguisse. E Leon hag e Treguer e reont brouscon caer, hir, flour ha founnus; hoguen mizus int defot ada anezo a renkennadou. Pa vezont laket en doareze, e vezont c'houennet cals essoc'h ha buanoc'h; ouspen, teoc'h brouscon a reont, abalamour o deus muioc'h a ear ha muioc'h a hent evit ober ho c'hresc. Ar pez en deus discuezet mad ar pez a lavaran, eo an tennadec panez great varlene e Roslohen dirag tud ha tieien deut di eus a Leon hag a guichen Brest, evit guelet peguement a guem a vije etre ar panez adet gant an dorn hag ar re laket a renkennadou. Ar re vella adet gant an dorn n'ho deus ket roet daou-uguent mil lur dre zevez arad, eleac'h ar re a renkennadou o deus roet tri-uguent mil lur!

Evit ada a rizennou, e ranker caout eur benvec da verca, evel am eus discoezet er pennad all, o comz eus doare da ada beterabes. Ne vez ket laket kement a ed etre dent ar verkerez da ada ar panez. Pevarzec pe bemzec meutad so tre avoalc'h etre ar rizennou, prena a rer eun aderez rodellec, a gaver er Faou evit deg scoet. Nizat a rer an ad abars he deleur enhi, ha goude e serrer toullou an aderez e doare teleur na re na re nebeut. Mar coez eiz pe zeg aden dre bep troatad hed, ar panez a c'hlazo e doare. E kemen-se, mar tigouezont beza re stang, e tenner lod en eur c'hoennat. Kerkent ha ma vezont glaz, ema ar rizennou a vel, hag e c'haller ho c'hoennat abars ma vezo deut al louzeier d'ho gounit.

Al labour c'hoennat a ia buan; eleac'h ozeza var eun tors, pep labourer a guemer eur renc pe ziou etre he zivesker, hag e za pen da ben en eur drouc'ha al louzeier pe oc'h ho zenna gant an dorn pa maint etouez ar panez. Evit ar c'hoen kenta, arabat skei gant ar var da droc'ha al louzou, nemet divar c'horreic, abalamour da zioual ous ar panez bihan. Pemp pe c'huec'h labourer a ell ober eun devez arat erguisse e tri devez. Evit an eil c'hoen hag ar re all, e c'heller skei ken don a ma kerer ober. E Roslohen e sachomp ar c'hoennerez stlejet gant eur marc'h etouez ar panez, nemet d'ar c'hoen kenta, a reomp ato gant ar var. Comzet em eus eus ar benvecse, (ar c'hoennerez) er pennad em eus great var ar beterabez. Seul liessoc'h ma vez laket ar c'hoennerez-sterniet etouez ar panez, seul teoc'h e vezont; rag, evel a leverer e Leon: nao c'hoen, nao banezen.

E parrez Roslohen e lekeont brema ar panez a rizennou e meur a dieguez. Hiniennou a ra ivez, nevez-zo, e Leon. E daoulas ispicial ar c'hiz-ze en em scuillo buan. Aderezet a zo eno brema, ha beac'h a voa entrez' ho er bla-ma e clasc gout pere a labourje gantho. E Daoulas an eler houarn, an oguet, ar ruillerez, (*rouleau*) a zo brema couls lavaret e daouarn an oll.

TH. DE P.

Goalen eured ar Verc'hez.

Ar voalen-se, hervez ma lavar ar scrifagnerien hanvet *Bollandistet*, a voa great eus a eur mean presius galvet *amethist*, hag a so eur merc eus ar guerc'hdet hag eus ar fidelite.

En unnecvet cantvet, eur juzeo a Jerusalem he digassas en Itali, hag he guerzas, etouez caerbeziou all, d'ar gontez Judith, pried d'eun Autrou bras hag a c'hoad huel hanvet Hug. Ar juzeo a lakeas goalen Mari etre daouarn Rainier eus a Glusium pehini a c'houarne neuze aferiou ar gontez. Rainier a roas ar c'haerheziou-all da Judith, mes derc'hel a reas ganta goalen ar Verc'hez evel eun dra bresius, mes ep renta enor ebet dizi. Deg vloas goude, map Rainier, ha n'en doa ken crouadur nemethan, a goezas clan hag a varvas trum. Pa edot o vont d'he zisken er bez, e savas en eun taol evel pa vije o tivorfila dioc'h eur pennad cousk, ha dirag an oll dud souezet ha spontet, e lavaras petra en doa great he dad ha peseurt tenzor a voa etre he zaouarn. Goudeze en em zestumas adarre en he lisser, en em astennas

en he arched, hag e teuas adarre maro evel diaraog. An tad reuzeudic, strafuillet oll, a anzavas he grim, hag a rentas ar voalen; ha tud Cluzium a rentas dizi a c'houdevez pep seurt respet. Eun nebeut bloaveziou goude, e leverer penaus eur brinsez vras a voue hardiz avoalc'h evit lacat ar voalen var he bez; mes he bez a zec'has dioustu, ha ne ellas morse he finval goude.

Divezatoc'h, goalen ar Verc'hez so bet da dud kear Perous, ha goude m'oa bet meur a vech c'hoari o clasc gouzout da biou e vije, ar Pap Inosant VIII, er bloas 1486, a ziselerias e chomje gant tud ar guear diveza-ma.

Kementma so tennet eus eur gazeten scrivet e Never.

G. M.

DISSUL, 16 EBREUL. — Ar sul Fasc, ar c'henta hag ar brassa eus an oll goueliou. Ar solanité a bad tri devez, hag an nemorant eus ar sizun e ra an Ilis an ofis eus a eisvet Pasc. Resurrection Jesus-Christ ar c'honsolanta evidomp eus an oll mysteriou. Dreiz-han en deus roet deomp hor Salver ar c'haera testeni eus ar virionez a guement en doa prezeguet, hag eun errez eus ar resurrection eurus a esperomp oll.

Ar Paour divar ar mæz.

Nag a drouz a glevan-me er c'heriou braz. — Guelet a ran an holl o vont gant hast duhont duma, epad an deiz hag epad an darn vuia euz an noz. — Hag evit petra kement a labour hag a boan? — Evit en em benvidicat, evit destum madou. — Ha Goude? — Ah! goudeze e sonjont en enoriou, er c'hargou huel; e claskont en em sevel dreist ar re all. — E kementse oll, e velan e ve kemeret calz a sourci euz ar c'horf hag euz a vadou ar bed-ma; mez euz an ene hag euz ar madou a bado da viken, n'ho deuz casi sourci ebet. — Pa sortian euz a greiz trouz ha savar ar c'heriou vraz, e teuan da sonjal en dud paour divar ar mæz. — Ar re-ma a ia bep mintin trankil d'ho labour. — Cregui a reont enhan gant courach. — Na baouezont eun nebeud nemed pa soner an *Angelus*. — Neuze e pedont Doue da squill he venediction var ho labour. — Da fin an deiz e tistroont d'ar guer euruz ha contant. — Gounezet ho deuz bara evitho hag evit ho bugale. — Ho fried hag ho bugale ho deuz joa oc'h ho guelet erruet er guer. — Goude coan e ve cauzeet eun nebeut. Pep hini a lavar an nevezentiou en deuz clevet. — An tad pe ar vam a lavar ar graçou. — Ar vugale a souhet eun noz vad d'ho zad ha d'ho mam, ha pep hini a ia da guemer he repoz var eur guele calet. — An deiz varlerc'h e commancer adarre ar memes labour. — Evel-se e tremenont hoc'h amzer adalec ar c'henta deiz euz ar bloaz beteg an diveza. — Ah! nag hi a zo eta enorabl, libr, pinvidic e guirionez ha caret calz gant Doue.

Pa zigouez d'in-me lavaret va fedennou gant ar re baour, n'en d'oun ket evit en em viret da squilh daelou, pa lavaran ar *Bater noster*. — Bez'ez euz er beden-ze goulennou caer hag a sav ar speret hag ar galon varzu Doue. — Ouzpen-ze, ar goulennou euz ar *Bater*, a sellant gret specialamant evit ar paour. — *Pater noster qui es in Cœlis*: hon Tad pehini a zo en env. — Hauveout-a reont Doue ho zad. — N'en d'int quet eta emzivaded er bed-ma. — Beza ho deuz eun tad a bromet d'ezho eun heritach caer meurbed. — *Adveniat regnum tuum*: ho rouantelez deuet d'eomp. — C'hoant am bele da gomparachi an ti-plouz e pehini edont ouz an env caer-ze e pehini e vezint eun deiz dignemeret gant an Ele hag an holl Zænt. — Oc'h c'hortoz kement-se, e lavaront: *Fiat voluntas tua*: ho polontez bezet gret. — Ha clevet a rit-hu ar c'homziou-ze. Dioueret a reont kement a draou. — N'en d'int nemed tud dister, tud paour, dianavezet gant ar bed, hag e lavaront evel ato: Ho polontez bezet græt. — *Panem nostrum da nobis hodie*: roit deomp hirio hor bara pemdeziec. Eun nebeudic bara, mar plij, evit hirio an deiz. — Tad pehini zo en env: eun nebeudic bara evidomp hag evit hor bugale. — Calon Jesus, ha ne dle hen ket tridral gant joa o clevet eun beveley peden? — Rei a ra dezho eun nebeudic bara evit hirio an deiz; n'her ro ket evit an deiz varlerc'h. — Anta, ma ne ro ket d'ezho muioc'h a vara, e cav gantha ho deuz avoalc'h. — Rac gouzout a ra ervad penauz an diouer e pehini ho dalc'h a zo profitabl evit hoc'h ene. — *Ne nos inducas in tentationem*: N'hon lezit ket da goueza en tentation. — Er c'homziou-ze e velomp intantion an Autrou Doue. — Selaouet eo bet ho feden. — Roet eo bet d'ezho an pez a c'houlennent. — Ar baourentez so evel eun Eal pehini a zigas d'ezho sicour a enep an tentation. — O veza dister ha paour, e chomont var ar mæz, en ho villagen pell dioc'h an danjeriou e pere e teufent d'en em goll. — Squizet hed an deiz gant eul labour ten, da noz e reont eur c'housked calet. — Bep mintin e tihunont contant evit mont adarre d'ho labour. — Beva a reont tud humbl, tud simpl ha distag dioc'h plijadureziou ar bed. — N'ho deuz ket aoun rag ar maro. — N'ho deuz glac'har ebet o quitat ar pezic ho doa. — Ne lezont ket var ho lerc'h goal afferiou var divrec'h ho bugale. — *Adveniat regnum tuum*: ho rouantelez deuet deomp. — Mervel a reont tranquil, o sonjal e vezint hep pell recompanset euz ar meritou acquizitet en ho faourentez. — Ha na lavaran me ket ar virionez? — He lavarout a rit, eme Stephan. — Eur guer c'hoaz, mar plij, var stad ar paour. — Hor Salver Jesus-Christ a zo fellet d'ezhan beza paour. — Lavaret en deuz ive e vezo bepred peorien var an douar. — Goude kementse e tleer credi ha lavaret penauz ar baourentez a zo an hent braz euz ar silvidiguez.

M. A. *L. Délaigue-St*

KELEIER.

An Autrou Rozec, superiol ar veleien goz e Castel, so maro ar 4 a viz ebrel.

An Autrou Arhan, vikel e Melgven, so hanvet vikel e Sant-Martin Montroulez.

An Aotrou de la Hailandiere, escop guechall a Vincen, a so deut da Guemper da gònsacri an oleo diziou gamb-lit. G. M.

Ar re a ra beachou hir, a vel ive cals traou. Evelse unan ar beachourien-se pere a ra tro ar bed, en deus guelet, er Bresil, vàr riz eur ster hanvet Rio-Branco, eur vezen hag a zo c'hoas cals brassoc'h evit kement guezen so bet cavet bete vrema er *bed nevez* pe en Americ, petra benag m'eus bet guelet eno meur a vezen hag o doa ment ha teoder avoalc'h. Ar vezen-ma, ervez ma lavarer, a c'holo gant he scourrou douar avoalc'h evit diguemeret ha disc'hlavi deg mil den, douar avoalc'h evit maga eun tiad tud, ma ve laket dindan c'hounideguez. Eul labous bras a ra he lojeis en he beg, hag eno ema re huel evit ma c'helfe beza tizet na gant fuzil na gant goarec.

Ep dale ive e vezo eas ober tro ar bed. Coms a rer e Brozaos eus eun hent houarn dreist an oll henchou houarn. Mont a rafe eus a Londres, pe guentoc'h, eus ar guær a Galais (e Frans) bete Calcuta. An hentse a dreusse ar Frans oll, Bad, ar Bavier, an Turki eus an Europ hag an Turki eus an Asi, a iafe a ed ster vras an Eufrat bete pleg-mor Pers, neuze e treusfe oll Rouantelez Pers evit tizout beteg hentchou houarn an Indez. Evelse beachourien ha marc'hadourez a elfe dreuzi ar broiou-se oll, e pemzeg-dez, ep chench kar houarn. G. M.

Ilis Loc-Maria Kemper so hano d'he c'hempen ha d'he nevezi. An Ilis-se so unan eus ar re gossa so er bro. Savet eo bet en decvet hag en unnecvet canvet, hag eat eo brema divalo dre ar gosni. Bez'ez eo goustoude unan eus an ilisou caer-se hag a dlefet caout sourci anezo evit delc'her sonch eus an amzer goz. Ar peadra a vanke bete vrema. Loc-Mariais a so hirio e c'houlen otre ar c'houarnamant evit delcher ar pez a c'halver *eul lotri*, da lavaret eo, prezanchou roet gant an dud vad, hag a vezo goudeze tennet d'ar zort arnezo, hag an hini a garo, en devezo, evit eur guenidien bennag, billejou evit an dennadec-se. Bez'ez eus a vrema cals a brezanchou digasset d'ar presbital, hag e n'hesperer e tiguezo c'hoas cals a re all. An arc'hant eus al *lotri-se* a vezo laket da sicour kempen an Ilis.

Bez'ez eus tud hag a so cruel pa vanker eun dra benag dezo.

Eur medicin paour divar ar meaz en doa kemeret cred eun nebeut danvez bara digant eun den pinidic. Evel n'ho faee ket, hema a deuas d'he gaout :

— Asa, emez'han, ne ket poent deoc'h-hu va faea-ie pelloc'h ?

— N'em eus ket a arc'hant.

— Mad, rentit din va zra !

— Siouas, debret eo.

— Roit din eun dra benag, eur pez arrebeuri....

— N'em eus netra.

— Mad ! s. — d. — Lakit din goaderezet ! G. M.

Lavariou hon tud coz.

Blavez gliz
Blavez guiniz.

Pask pe Kasimodo
En ebrel sur a vezo.

Pask gleborek
Eost baraek.
Morlarjes caillarek
A laca'n arc'h da veza barrek.

Sant Jorchdik divar he dorchén
A lak ar vuoc'h da vresken.

Pa ve glao da c'houel Mark
E couez ar c'hignez er park.

ALI.

Ar re n'ho deus kemeret ar Gazeten nemet evit tri mis, so pedet da nevezi ho *abonamant*, evit ma kendalc'ho ar Gazeten da erruout gantho. Guell e ve ganeomp receo ar baeamant dre eur *mandat-post* evit dre ar pez a c'halver *timbr-post*.

PRIS AN ED.

Kemper. — *4er Ebreul.*		Pont'Nabat. — *6 Ebreul.*	
Guinis.....	15 lur, 35 c.	Guinis.....	15 lur, 76 c.
Segal.....	8 lur, 31 c.	Segal.....	9 lur, 46 c.
Eiz.....	8 lur, 33 c.	Eiz.....	7 lur, 69 c.
Ed-du.....	10 lur, 21 c.	Ed-du.....	11 lur, 05 c.
Kerc'h.....	6 lur, 98 c.	Kerc'h.....	7 lur, 50 c.
Avalou-douar..	2 lur, 11 c.	Avalou-douar .	2 lur, 97 c.

Montroulez. — *4er Ebreul.*		Brest. — *10 Ebreul*	
Guinis.....	15 lur, 51 c.	Guinis.....	15 lur, 22 c.
Segal.....	10 lur, 31 c.	Segal.....	13 lur, 51 c.
Eiz.....	8 lur, 50 c.	Eiz.....	7 lur, 84 c.
Ed-du.....	9 lur, »» c.	Ed-du.....	11 lur, 22 c.
Kerc'h.....	7 lur, 45 c.	Kerc'h.....	7 lur, 28 c.
Avalou-douar..	7 lur, 00 c.	Avalou-douar..	6 lur, 30 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. DE KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

Dessadorn 22 Ebreul 1865. N° 12. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'hueC'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a vè c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, epken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, libreer, ru Kereon, e Kemper.

ALI.

Ar re n'ho deus kemeret ar Gazeten nemet evit tri mis, so pedet da nevezi ho *abonamant*, evit ma kendalc'ho ar Gazeten da erruout gantho. Guell e vè ganeomp receo ar baeamant dre eur *mandat-post* evit dre ar pez a c'halver *timbr-post*.

KEMPER, 22 Ebreul 1865.

An c'hazetennou a Rom a lavar penaus biscoas n'eus bet kement a dud er guær-se evit ar Sizun Santel evel so er bla-ma. Ar pez ne de ket souez ; rag ouspen ar sizun santel, ema ive ar jubile. Hoguen evit sizun fasc ez a bep bloas di eun niver bras a dud evit guelet ar ceremoniou caer a rer eno en derveziou-ma. Ar ceremoniou-se so caer da velet n'eus fors peleac'h ho grear. Pa ho gueler en ilisou cathedral eleac'h m'eus cals beleien, int cousgoude cals caeroc'h ; mes evit ho guelet great gant an oll solanite ho rent dudius, eo red mont da Rom. Pa vez ar Pap he unan e penn he Gardinalet, an Eskibien hag an dud a ilis eus a Rom, piou ne gafe ket dezan guelet Jesus-Christ he unan gant he Ebestel hag he ziskibien ? An oferen bred d'ar iaou gamb-lit, communion an dud a ilis, ar goalc'hamant treid, ar procession da gas ar Sacramant d'ar chapel hanvet ar Baradoz ; ar guir Groas roet da boket da vener ar groas, benediction ar pilet pascal hag ar mæn font d'ar sadorn fasc, a so, etouez cals a re-all, ceremoniou hag a so great e Rom en eun doare hag a douch calon an nep ho guel hag ho heuil gant eur speret a feiz.

Hon Tad Santel ar Pap en deus roet d'an Autrou Plantier, Escop Nim, eur c'horf santel, corf Santez Antimidora, cavet er bloas 1854, en unan eus an toullou so dindan an douar dindan ar guear a Rom, en hini a c'halver bered Sant Callixt. Ar relegou prisius-se so sonj da rei da barrez Aimarg. Bez'ez euz, ouspen ar c'horf, eur vuredic vian hag a so goad ar verzerez enhi, ha var ar vuredic-se eo merket ar c'homzou-ma : *Antimidora in pace*, Antimidora e peoc'h.

Dindan ar guær a Rom ez eus aleis a doullou doun doun en douar. An toullou-se en em-asten a dreus hag a hed evel ruiou hag a so hir bras lod anezo. Ac'hano eo bet tennet guech all ar vein, ar grae hag an atred o deus servichet da zevel kear. Lavaret a-elfet ez eus e Rom diou guær, unan var gorre hag eun all dindan an douar. An toullou-se dindan an douar a c'halver e gallec Catacomb. Eno en em denne guech all ar gristenien epad persecutionou ar baianet evit pidi, meuli Doue, clevet an oferen ; eno e c'henterrent ar verzerien. Evelse ar ruiou-se dindan an douar a deuas da veza berejou. Bep bloas, dre urz ar Pap, e vez great eun enclasc er berejou-se, hag e caver dalc'h-mad corf eur merzer benag ha n'oa ket bet dizoloet c'hoas bete vrema. Anaout a rer corfou ar verzerien pe ar pez a gaver eus ho relegou dre m'ho devoa ar gristenien o deus ho enterret, ar sourci da lacat ganto eur vuredic leun eus ho goad, pe dre eul lizeren benag pe eur scour palmez merket var ar mean ho goloe. Ar relegueier santel dizoloet evelse eo a gaf hon Tad Santel ar Pap da rei d'ar re a ia da c'houlen diganta.

G. M.

Eur c'hrouadur nao vloaz diguemeret en he gambr gant hon Tad Santel ar Pap.

Chetu ama lizer ar c'hrouadur-ze.

E Rom, ar c'henta sul euz a viz mae 1859.

Da ziou heur goude creiz-teiz eo bet lavaret d'eomp e vijemp diguemeret gant hon Tad Santel ar Pap. Pa oamp erruet er palez, hanvet ar Vatikan, omp bet pedet d'antren en eur sal vraz e pehini e oa calz a dud. Aoun hor boa na vijemp ket bet resevet hon-unan. Mes goude ma oa bet resevet holl eur famil all, e kemeromp fi-

sianz. Resevet omp bet ar re diveza. Va zad en deuz lavaret d'ar Pap e oan var ar poent d'a ober va c'henta kommunion. Neuze am euz goulennet he venediction. Ar Pap em dalc'he didan he vrec'h. Poket am euz d'he droad ha d'he c'hoalen viz. hag ezomp sortiet (pe hag ezomp et kuit). Deja a oamp erruet var an diveza pazen euz ar pondalez, pa zeuaz eur prelad da lavaret d'am mam e oa goulennet gant ar Pap ar brasa euz he bugale. Mont a ran d'y diouz-tu. Ar Pap en deuz lavaret d'in mont d'avertisa va c'herent e felle d'ezhan rei eun dra bennac d'in. En eur zistrei e reden, mes p'am euz guelet ar Pap, n'am eus mui redet. O va gortoz e oa en he za, he zivrec'h croazet o sellout ouzin. Neuze c'hoaz en deuz kemeret ac'hanoun dindan he vrec'h, hag an Tad Santel en deuz lavaret d'in : Me fell d'in rei eun dra bennac d'choc'h. Goulennet en deuz diganan : Pe hano ho peuz? Respontet am euz : Mauris eo ma hano. Lavaret en deuz *Morizio*. Az-lavaret a ree d'he breladed kement oll a responten. Ar Pap en deuz goulennet diganen : e pe leac'h e chomit-hu? e Franz, Tad Santel, e Paris. Bisita a reomp calz a saliou vraz. Ar Pap en deuz lavaret d'in : chetu aze ar Vatikan, ar c'hamprou, an daoulenou, hag e tiskoueze d'in anezho gant an dorn.

Neuze, o tremen dirag eun daoulen gaer, imach sant Per staguet ouz ar groaz, en deuz lavaret : chetu azé va imach. Lavaret en deuz goude o sellout ouz he breladed : *Poverino ragazzo* : Paour kez crouadur bihan. Ar Pap en deuz lavaret d'in : Mauris, hir braz eo an hent, n'en d'och ket c'hoaz skuiz? Eun neubeudic pelloc'h en deuz adarre goulennet ar memes tra. Respontet am euz : Oh! Tad Santel, se ra d'in plijadur vraz. Pelloc'h c'hoaz ar Pap en deuz lavaret d'in : chetu ar souized. Oh! ia, ia, Tad Santel, hag ind en em lekee holl var an daoulin pa dremenemp. Ar Pap a zalc'he he zaoulagad stag varnoun epad an amzer-ze. Da guenta e talc'he c'hoaz va breç'h dindan he hini, a goude o veza skuiz e lezaz anezhi. Neuze en deuz croazet he zaouarn. Me valee en he guichen. Eur vech am euz stoket eun neubed outhan. Tennet en deuz eun alc'huez braz euz he c'hodel. An alc'huez-ze a zo dantelezet ha kaer meurbed. An Tad Santel en deuz digoret he gambr. Lavaret a ree d'in antren ar c'henta Mes me am euz en em dennet a gostez. En eur antren, en deuz lavaret : chetu va c'hambr, va guele, va secretiri. Goudeze en deuz alc'huezet an or euz he gambr. Guele ar Pap a zo livet e ruz. Eur c'holc'hed colo hag eur vatalazen en deuz, ha netra ken. Ne oa nemed omp hon daou er gambr. Var he sekretiri am euz guelet eur seurt horolac'h. Ober a ra calz a drouz. Lavaret am euz, Tad Santel, petra eo an igin-ze? Respontet en deuz . eun horolach evit reglen va labour. Var ar memez sekreteri e oa eur crucifi aour. Ar c'horre euz ar sekretiri oa goloet gant eul lien koaret. Ar Pap en deuz kemeret divar ar sekretiri eun alc'huez bihan, digoret en deuz eur skrin euz ar sekretiri. Ar skrin-ze a zisken e kiz eun daol da skriva. Bez' ez euz pemp pe c'huec'h skrin all, henvel an eil ouz eguile Er skriniou-ze am euz guelet crucifiou, medalennou, billejou mouneiz. An Tad Santel en deuz lavaret : Petra a roin me da Vauris? kemeret en deuz eur patrom alaouret. Lavaret en deuz d'in : chetu eun imach bihan euz ar Verc'hez Vari. Neuze en deuz kemeret eur vedalen aour var behini e oa pentet. Lavaret a reaz : nan, nan, ne ket se eo. Neuze en deuz tennet eun all ho clask c'hoaz er sekretiri. He c'hemeret en deuz, he sellet ha lavaret : chetu, ho lacat anezhan em dorn. Respontet am euz : Tad Santel, c'hui a zo mad meurbed, ho trugarecat a ran a greiz calon. Neuze en deuz lavaret : Eur beach mad a reketan d'coc'h (pe a souhaitan). Kemeret en deuz va dorn evit her starda; souden me am euz pleguet buan evit poki stard da zorn an Tad Santel ar Pap. Holl ar re am guele o tremen gant ar Pap a vusc'hoarze hag a seblante souezet. Pourmenet am euz gant ar Pap eun hanter heur pe tost. An Tad Santel en deuz lavaret d'in gant eun ear joauz : *adio mio figlio*, kenavezo, ma mab, hag e roe d'in he venediction. Beniguet en doa koulzcoude arc'hanon eun neubeudic araog. Neuze en deuz lavaret : Esperanz am euz d'ho kuelet c'hoaz hep pell. O koessat e oan bet an deiz araog. Seblantout a ree d'in beza en env. Erfin ar Pap en deuz lavaret : Mauris, heullit an Autrou, hen ho caso d'ho kerent. Eun officier a oa; me sonj d'in memes e oa eur general. Eur prelad, guisket e glaz, en deuz lavaret d'in : c'hui a gonto kement-se oll d'ho kenseurted bihan e Pariz. *M. D. Le Délaizir S.J.*

E Brest e vezo redadec kezeg an 8 hag an 9 a vis gouere.

D'ar 25, 26, 27 a vis ebrel e vezo guelet traou caer e Brest evit digueri an hent houarn. Etouez an traou-all e velan e vezo rannet diou vech arc'hant etre ar beorien hag an dud izomec, eur vech a bers kear, hag eur vech all abers mistri an hent houarn.

Var an hent houarn-se, adalec Guengamp bete Brest, ez eus great tamou labour eus ar re guenta. Setu ama ar re gaera da velet. Tost da Vengamp, var ar sterig hanvet *Trieu*, eur pont hag en deus pemp bols a bevar zroatad varnuguent ledander pephini. Var ar sterig hanvet *Guer* eus great ar pez a c'halver *eur ramble*, da lavaret eo, eus tolet douar da garga an draonien ha da sevel an hent pevarzec troatad ha cant hueloc'h evit ar ganien. Etre Plouare ha Plounerin e tremen dre ar roc'h-se en deus dalc'het keit an hent a za ha scuizet kement a labourerien. Henvel eo oc'h eul laouer vras divent, eur c'hart-leo anter a hed dizi, ha deg troatad ha trinuguent dounder. Er Ponthou, eus great a zioc'h an hent bras eur pont a eis bols hag a zec troatad ha pevaruguent hueldet hag a so brao meurbet, hag an douar so laket da garga traounien an *douron* so ive eur pez labour bras. E kichenic kear Montroulez eus eur pontic coant da dreuzi an hent bras, ha goude e c'herruer gant ar pont (viaduc) tolet dreist kear, savet a zioc'h kear, brassa tam labour, ar pen œuvr eus an oll labourou ijinus great var an hent-se adalec Paris bete Brest. Etre Sant-Thegonec ha Landiviziau, var draonien Penze, ez eus ive eur pont savet var eis bols hag o deus daou droatad ha daouuguent digor pephini anezo.

Ar redadegou kezeg e Sant-Briec, a bere eus bet comzet kentoc'h, a vezo an 29, an 30 hag an 31 a viz gouere.

En eur c'harter eus ar Russi, hanvet Siberi, eus bet eur goal glenvet; lod a lavare oa ar vosen oa; mes evit doare ne voa nemet an *tifus*, an derzien tifoid. Brema eo eat couls lavaret ar c'hlenvet en he dro.

Maneur a zistroas eta da Guemper; mes allas er penn kenta eur benvec'h da lacat an dour var ar foenneier. Ar benvec-se a hanver *compas-irrigateur*. En eun heur, pa vez sioul an amzer, e c'heller compeza ganta daouzec cant troatad càn. N'eus fors piou a ell labourat gant ar benvec-se. Eur c'hrouadur trizec pe bevarzec vloas a ell labourat ganta couls hag an den dornet guella. Ar frer Judorien a laca da vania ar benvec-se ar vugale só gantha er scol, ha ne c'houlen ket guell evit disquez an doare da labourat gantha da guement hini a c'hoantafe mont d'he velet. G. M.

BUEZ ANN TAD JULIAN MANEUR.

(Trede Pennad.)

Maneur a zistroas eta da Guemper; mes allas er penn kenta e oue controliet meurbed. Evel-ze Tadou ar scolach ne' gavent ket dereat ober misionou hep digarez ebed hag entre ma edot er mæz à stad da herzel oc'h dispignou ker braz. A hent all, ne oa nemed an Tad Bernard hag en em guiunicche da vont gant an Tad Maneur. Hoguen, penaoz an tad-ze, oajet a c'houeac'h vloaz hag anter cant, e c'helje hen beza goestl da guerzet var droad dre oll barresiou Breiz-Izel. Ouz-penn-ze ne c'houie ket ar brezonec a Kemperiz o divije poan vraz o kimiada diout-han. Eun dra all en em gavaz c'hoaz evid he gontrolia mui oc'h vui : Escop Kemper a ioa maro hag ar chalonniet ne oant ket cals aviz e vije great misionou dre'n abeg ne velent ket an dalvoudeguez anezo. Evel-ato e rojont d'an Tad Maneur ar c'halloud da ober ar c'hatekismou, da brezeg ha da govez dre an oll Escopti, daoust ma tivenchont outhan ar misionou beteg gouzoud. Maneur ne zonjaz ket en em glem an oll euz ar c'hontroliachou-ze, mes pedi hag aspedi a eure an Aotrou Doue da zigueri he unan an or evit ar misionou, ha da c'hedal ez eaz gant an Tad Bernard da guelenn ar re a ioa er prizoniou pe en hospitaliou Kemper hag ar parresiou divar ar mæz ma veze galvet da vont en-ho. Hoguen ar brud anezan o veza eat dre oll garteriou Breiz, markiz Molac a zigasaz da scolach Kemper pevar c'hant scouet evid bevans an tad a labouret evid silvidignez ar re baour (eus an Tad Maneur eo e parlante). Prestic eun all a roaz eur c'hant scouet all, hag abarz hemeur e oue savet peadra evid mezur hiviziken daou visioner.

Var dro ar poent-ze, an Aotrou Noblets a zicrivaz d'an Tad Maneur evit lavaret d'ezan e vije sevenet bolontez an Aotrou Doue daoust d'an oll gontrohachou. Discriva a eure ive d'an Tad Bernard evid hen jalia da heulia ar misioner iaouanc'en he oll labourou. An Tad Bernard neuze a zeuaz da zonch dezan eus ar pez en doa lavaret an den-Doue divar benn sant Andre ha sant Per; hag ec'h anavezaz e oa he unan bet merket dre zant Andre koulz ha Maneur dre zant Per. Evel n'en devoa eta discred ebet mui na oa ive galvet evid ar misionou, ec'h en em lakeaz a-zêvri da studia ar brezonec, da c'hedal caout urs ar re o doa galloud var-n-ezan.

An Tad Maneur eüz he gostez a dremene dal fodenn vraz euz an noz oc'h ober guersiou brezoneg war ar guirionesiou kenta euz ar relijion. Er c'horaiz var ferc'h e prezegaz e seiz parrez, ha gant ar c'henta e Douarnenez evid senti oc'h pedenn an Aotrou Nobletz. Er guær-ze e reaz eur vad dreist oll ken dre he gomsiou, ken dre he viraclou. Rag dindan daou uguent devez e kelennaz ouz-penn dec mil den e Douarnenez, Pont-Croaz hag er parresiou tro var dro. Mes ive a boan e kemere an amzer da zibri he bred, rag pa na vije ket o prezeg, e vije cavet o covez.

Enn nebeud misiou goude, Maneur a oue hanvet Tad misionou Breiz-Izel, hag an Tad Bernard a oue roet d'ezan da eilvet. Goude beza goestlet ho daou en em garet ha derc'hel mad an eil d'eguile beteg ar maro, e classchout dre an Escopti ar barrez e doa mui izom eüz ho c'hentelliou, hag e cavaz d'ezo e tlie beza enezen Sizun. O veza en em erbedet oc'h sant Corintin; ec'h en em lakejont eta en hent; mes erruet en enezenze, ne gavchont nemed ar merc'hed en guær, ar goazed a ioa er mare-ze gant ho plesketerez. Evel m'edont en entremar o clasc gouzout da beleac'h mont ac'hano, ec'h erruaz eur vag digaset gant an Aotrou Noblets, ho phede da zont da Gonc eleac'h ma vijent selaouet gant plijadur. Hag eleal diguemeret mad e ouent eno. Mes da c'hedal ma vije gallet digueri ar mision, Maneur a ieaz da velet Escop Leon evid goulenn hag hen a vije he volontez e labourje en he Escopti. An Escop hen aliaz da lezel c'hoaz mision Conq, ha da vont da guenta da Eusa ha da Volenez o doa ar brud da veza en eur stad truezuz braz. Maneur a velaz eno ive an Aotrou Du Louet, vikel vraz euz a Leon ha nevez hanvet Eskop Kemper. Lavaret a reaz d'ezan ar pez o devoa great en he escopti, hen hag an Tad Bernard, hag ar pez o devoa sonj da veza great en Enezen-Sizun, ma vijent digouezet eno en eur mare all. Hoguen an aotrouze ho phedaz da zistrei d'ann enezen-ze kenta ma c'haljent.

M.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Kelennadurez d'an dud divar ar meaz.

(DECVET PENNAT.)

Ama, evit diarbenn ha cass da netra oll finessaou an toueller fall-se, me lavarfe deshan choas, ma venn en ho plas : « ha ne d'it ket da glasc troïdelleres en eur lavaret n'e ket Doue, mes an Ilis ebken eo a zifen ouzomp dibri kic d'an deisiou vijil. Ententit ervad eta; ar pez a zifen an Ilis dre ar c'halloud roët deshi gant Doue a zo ar memes tra evel pa ve difennet gant Doue he unan. Daoust hag en eur rouantelez, ar pez a zifen ar Ministr, pe ar Prefet, pe ar Mear, dre ar c'halloud roët desho gant ar Roue pe an Impalaër, n'e ket ar memes tra evel pa ve difennet gant ar Roue pe an Impalaër he unan? Daoust hag en eun tiegues ar pez a c'hourc'hemen ar mestr-mevel dre ar c'halloud roët deshan gant an ozac'h pe gant ar c'hreg eus an ti, n'e ket ar memes tra evel pa ve gourc'hemennet gant an ozac'h pe gant ar c'hreg he unan?

« Ma veac'h paket oc'h ober eun dra bennac difennet gant ar Prefet dre ar c'halloud roët deshan gant an Impalaër, pe difennet gant ar Mear eus ho parres dre ar c'halloud roët deshan gant ar Prefet, en hano an Impalaër; ma veac'h paket, me suppos, o chasseal en eur mare e pehini n'eus ket c'hoas, pe n'eus ket mui a urs, d'hen ober; pe, ma veac'h paket oc'h eva en eun hostaliri goude an heur merket evit he serra, pe en eun amzer e pehini e z'eus difen d'he diguêri. C'hui gav d'ehoc'h e helfac'h en em denna eus a grabanou an archerien pe eus a dre zaouarn ar justis, en eur lavaret: n'ê ket an Impalaër, mes ar Prefet pe ar Mear ebken eo a zifen ar pez a m'eus great? An archerien pe an dud a Justis ne vesint tam nec'het evit respount d'ehoc'h, ar Prefet pe ar Mear a zalc'h dirazoc'h plas an Impalaër; ar pez a zifennont eta dre ar c'halloud roet desho gant an Impalaër a zo ar memes tra evel pa ve difennet gant an Impalaër he unan. M'ho p'effe en ho ti ur servicher ha ne falvesfe ket deshan ober eun tam labour var digarez n'ê ket c'hui oc'h hunan, mes eun all ennac eus ho pers eo en d'eus gourc'hemennet deshan en ober, petra lavarfac'h, doctor? Ha lavaret a raffac'h 'ar servicher-se en deffe great mad? ha ne lavarfac'h et deshan, er c'hountrol: Selaouit, va mignoun, eur estr bennac a renc beza ato : iviziquen eta, p'am bezo arguet eun all da rei d'ehoc'h eun urs bennac em leac'h, sentoc'h outhan evel ouzin va unan, pe, a hent all, ouzout a rit dre beseurt dor oc'h deuet em zi, ha n'ê et?.....

« Mar guell evelse ar rouanet hag ar vistri eus ar bed-à lacâat re all en ho flas da rei ursiou ha gourc'hemenou d'ho zujidi ha d'ho zervicherien, peguement muioc'h vir n'en d'eus ket au Aotrou Doue da garga re all en he ac'h da rei ursiou ha lezennou d'an dud oll? Petra eo c'halloud en d'eus er bed-mà eur roue var he zujidi, r mestr var he zervicherien, e scoaz ar c'halloud en d'eus Doue var an dud oll? Doue, o vesa hor c'hrouet, en d'eus varnomp oll eur c'halloud hag a zo dreist pep tra. Doue a hell eta gourc'hemen deomp pe difen ouzomp dreishan he unan ar pez a garo ha carga an nep a blijo ganthan d'hon rên en he blas ha da rei deomp lezennou eus he bers hag en he hano. Hoguen, setu petra en d'eus great. Doue en d'eus roët d'an Ilis, da lavaret eo, d'hon Tad Santel ar Pab ha d'an Esquibien, ar garg d'hor c'helen ha d'hon rên, epad ar vuez-mâ, evit ar pez a zell ous ar zilvidiguez hag ous ar vuez da zont. D'an Ilis, da lavaret eo, d'hon Tad Santel ar Pab ha d'an Eskibien, Doue en d'eus roët ar c'halloud da liamma pe da ziliamma ar c'houstiansou, ar pez a zinifi ar c'halloud da ober lezennou evel ma hell ober he unan. D'an Ilis, da lavaret eo, d'hon Tad Santel ar Pab ha d'an Eskibien, Doue en d'eus discleriet e personach Sant Per hag an Ebestel all: « an nep piou bennac ho selaou, am zelaou-me; an nep piou bennac ho tisprich, am disprich-me. » Ret eo deomp eta respeti comsou an Ilis ha miret he gourc'hemennou evel re an Aotrou Doue he unan; ha m'ar d'eo faë ganeomp senti ous an Ilis e reomp ar memes tra evel pa ve faë ganeomp senti ous Doue he unan. Coumpren a rit brema, doctor, perac ha penaus Doue a hell ho taoni abalamour da eun tam kic? Ne ket, eur veich c'hoas, evit an dalvoudeguez eus a eun tam kic eo, mes abalamour ma têbrit an tam kic-se a enep bolontez Doue hag en despet d'an difen great dehoc'h d'hen dibri. N'eus fors pe gant Doue he unan, pe gant re all eus he bers, eo great an difen-se, kement-se ne ra netra evel a m'eus discouezet d'ehoc'h, an eil a den d'eguile.

« Mes c'hui a lavar c'hoas : « *N'ê ket ar pez a ia e corf an den eo a ra gaou ous he ene.* » An dra-se a so guir: ar pez a ra gaou ous an ene hag hen laca da goll he c'henet, eo ar pec'het da lavaret eo, an drouc a rear o vont a enep bolontez Doue, disclêriet deomp pe dre he c'hourc'hemennou he unan, pe dre c'houre'hemennou an Ilis. Evelse, pa zêbrit enn tam kic d'ar mare ma z'eo diffennet ouzoc'h hen dibri, n'ê ket an tam kic-se, a dra zur, eo a ra gaou ous oc'h ene : ar pez a ra gaou ous oc'h ene hag hen lâca da goll he c'henet, eo an disprich a rit eus a volontez Doue, merket d'ehoc'h sclear dre lezen an Ilis; ar pez a ra gaou ous oc'h ene hag hen lâca da goueza er stat a bec'het, eo ar faë a rit var oll-c'halloud Doue, en eur ober faë var galloud an Ilis, pehini ne hell lavaret na gourc'hemen netra d'an dud nemet a bers Doue hag en he hano. Mes ne dal ket ar boan poueza muioc'h var guement-mà; rac an dra-mà a zo mad da guement hini en d'eus c'hoas eun nebeudic skiant.

« C'hui a lavar erfin : « *Ar c'hic n'ê ket falloc'h da zeis vijil eguet en deisiou all eus ar bloas.* Assa doctor, en dromà avad emaoc'h o farsal. Ha coulsgoude me lavar d'ehoc'h ar virionez, guell e ve d'ehoc'h cals, evit oc'h henor oc'h unan, lezer a gostez eun hevelep farseres; rac ne ziskouez ket ho p'effe eur speret eus ar re finna, pell dioc'h eno. Sclear eo d'an oll. Ar c'hic n'ê ket falloc'h *evit ar staon* da zeis vijil eguet en deisiou all eus ar bloas; mes falloc'h eo evit *an ene*, abalamour ma z'eo difennet;

rac eun dra fall eo ato evit *an ene*, ober ar pez a zo difennet pe gant Doue he unan, pe gant hor mam santel an Ilis dre ar c'halloud roët deshi gant Doue. G^el M.

BOUET CHATAL EVIT AR GOAN.

Beterabes, Panes, Carotez, Caol-irvin, Irvinou, Caol saout.

(PEVARE PENNAT).

Eur c'hiz-all a reer nevez-zo, en eun nebeut tieguechou, zo arrat an douar panes abars ar goan ac ar c'henta ma eller goude an eost. Eguisse an douar ac al louzeier ho deus amzer da vreina, ispicial pa arrer dre an amzer gaer. E miz meurs, abars dizarra, teuler an oguet var an dachen ac e dastumer al louzou, treusieot, mellou, gat creger. Neuze an douar en em zalc'h neat ha cals druoc'h. Pa zeo neteed eguisse, eller dizarra, cloeda goude ac ada gant ar verkeres ac an aderes; goloï a rer ar rizennou, eb ho kemesqui, en och roï gant eves eun taol oguet.

Ar c'harotes a zeu e bep seurt douar, ac en hini falla zoken, boez e trempa. Kement-se, e vezont lipet avechou gant ar melfed, pa c'hlazont dre zousder. Guelloc'h ez eo ta lacad ar c'harotes en douarou scan e pere ez eus nebeut a melfed. Ho ada a reer e rizennou evel ez eo bet discouezet bremaïc evit ar panes; paneeved-ze ne vizer ket evit ho c'houenna nemet gant poan ha cals amzer. An ad a renko beza frotet ha niet abars he teuler en aderes; paneved-ze en em zastumfe ac en em stagfe, eleac'h couca eaz doc'h an aderes. Guelet a rit hag e velfot c'hoas bremaïc penaos an aderezet ellont beza implijet da ada meur a dra. An neb ne deus nac merkeres nag aderes, ello ada gant an dorn var irvi bihan en eur leusker an anchou golo; eguisse e vezint essoc'h da c'houenna evit pa ader var an douar plen. Ar c'harotes n'en em vironl ket pel; breina reont buan, ac e ze guelloc'h ho rei dal loenet araog ar brouscou-all, da lavaret er miz du ha da zivead e miz kerzu.

An irvinou-rutabaga, hanvet gant an dud divar ar meaz caol-irvin, e teuont kement ha kercouls ag ar betterabes, pa n'em gavont en eun douar da blijout dezho. En douarou roez ag en douarou scan e reont guelloc'h brouscou evit ne reont pa zigouezont en douarou pouner. Chançus ez int pa c'hlazont dre an heol tom, abalamour ar c'huilet du (e gallec *puceron*) a lip anezo e nebeut a amzer. Abalamour da ze, e cavan guelloc'h lacat betterabes, pere ne vankont ket da zont pa reer e doare. An irvinou-rutabaga ellit ada ive gant an aderes, en eur sarra an toullou dre bere a gouez an ad, ker bihan a pen eur spillen. Ellit c'hoas ho hada var irvi bihan, gant an dorn, evel e m'eus descouet d'ober evit ar c'harotes. Lod a ra maguereset rutabaga e mis ebrel evit caout da blanta e mis even. Ar c'hiz-ze zo mad ive, ag eller caout plant er maguereset-ze evit lacat eleac'h ez eo ed cuit ar re adet da jom. Ar rutabaga a zo mad d'ar zaoud ha d'ar c'hezec; ne reont van doc'h ar scorn, ag ellont chom pad ar goan en douar.

An irvinou all, anavezet a hel zo er vro, a vez adet e mis even ag e mis gouere; talvouduz ez int da lacat en dachennou lec'h ne ket deut ar brouscou-all adet e mis meurs ag e mis ebrel. E oc'h ada irvin lec'h ez eo ed cuit ar betterabes, pe an traou-all adet evit boueta al loennet er goan, ne jomint ket eb tam ag ar bèrn teil ne vianai ket. Ar guella seurt irvin zo ar re deut doc'h ar Vro-Zaoz, ag ispicial eur seurt hanvet irvin *Norfolk*. Ar seurt-ze ne deus nemet eur gruien ebken, ag a espern muioc'h an douar evit an irvin liou, pehini zo leun a gruiou.

Ar c'haol Leon pe caol Lannilis e teufent ive e douar Kerne, ma vize ar c'hernevot troed var ar bouet loennet evel al leonis. Peurvuia e lekeer ar c'haol e creis an irvi panes, kiz fal, rag ar panes ne vezont ket kercouls pa zigouezont dindan ar c'haol. Perac ne laquefec'h ket ar c'haol disparti ac ho-unan? Bez ez eus ive eur seurt caol nevezient er vro, ac hanvet e gallec caol *Poitou*, caol *Vendée*. Ada reer anezo er vagueres e mis ebrel, evit caout da blanta e mis even. Glaz ez int en ho liou ha ne reont ket cals a van ous ar scorn. Kerkent ag ar mis ere eus da gutuil outho; padout a reont toc ar goan ha divezatoc'h evit ne ra ar c'haol Leon.

Evit kement brouscou, beterabes, panes, carotes, rutabaga, irvin, caol, an douar a renq bea arret ato abars ar goan ha dre zevechou caer. Eguisse ho pezo douar brein, neat ha cals druoc'h. Peurvuia ne vez arret an douar, evit ar brouscou-mà, nemet e mare ada; neuze e chom gail, ispicial pa vez douar pouner, leun ez eo a louzeier ac an traou adet ebars ne vezont morse mad avoalc'h.

En douar cre, d'an eil labour, ma vez caleded ar bom gant ar sec'hec'h, an oguet ac ar ruileres a renq mont diou pe deir guech var an dachen evit e roessad e doare. Pa zer dezan abred avoalc'h, abars ne vez dissec'het re, e ma e doare froza eaz, ac eun tol oguet epquen zo trevoalc'h. Neusquet ezom da lavar eun tol zo peurvuia trevoalc'h ive en douarou scan. D'al labourer eo da c'houd pa eo deud e zouar mad avoalc'h ha pa eus ezom da deuler an oguet meur a vech pe eur vech hepquen.

TH. DE P.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

DISSUL 23. — Sul ar C'hasimodo pe eisvet Pasc. Ar sul-ma so hanvet ive gant an Ilis, ar zul *in albis depositis* da lavaret eo, an habijou guenn divisquet, abalamour e comansamant an Ilis, ar re a veze badezet d'ar zadorn fasc a vize guisket dezo dillat guenn hag a zalc'hent epad ar zizun beteg an deiz hirio.

DILLUN 24. — S. Fidel a Simaringa, cabucin ha merzer. Baleet en deus dre gals a garteriou e costez an anternoz o prezeg an aviel. Brezelekeat en deus epad he vuez a

enep an heretiket pere o doa eur gassoni divern outhan hag a deuas erfin a benn d'he lacat d'ar maro.

Dimeurs 25. — S. Marc, avieler. Bez'e voa diskibl S. Per dre urs pe dre otre pehini e scrivas an aviel. S. Per en lakeas da Escop er guer a Alexandrii, en Egipt, hag e reas christenien vad ha scuerius eus a dud ar guær vras-se. Hirio e rer vijil, hag eur procession.

Dimerc'her 26. — S. Clet ha S. Marcellin, merzerien. Sant Clet a voue Pap dindan an daou Impalaër Vespasian ha Titus, hag e voue laket d'ar maro epad ma edo an tirant Domitian var an tron. S. Marcellin a voue ive Pap ha merzeriet dindan ren Dioclétian. Lavaret a rer penaus trec'het gant ar spont rag an tourmanchou, e c'hofras ezans d'an doueou faus, mes ive e reparas mad he grim dre he ç'hlac'har, o tont anezan he unan d'en em lacat etre daouarn an tirant hag o c'houzaon ar maro gant ar brassa ners calon.

Diziou 27. — S. Leon Pap ha Doctor eus an Ilis. S. Leon a ieaz a ziarben d'ar Roue barbar Atila a deue gant eun arme vras evit distruja Rom, hag hen lakeas da vont en dro ep ober droug ebet. Goudeze eur roue barbar all, hanvet Genseric, o veza kemeret Rom, S. Leon a viras outhan na deuje da zistruja Kear ha da laza ar bopl.

Dirguener 28. — S. Anselm Escop a Gantorbery e Brozaus ha Doctor eus an Ilis. Araog beza escop e voa bet abad a Gouent ar Bec, e Frans. Diskuez a reas eur gourach dispar o tifen guiriou an Ilis a enep Roue Brozaus.

Dissadorn 29. — S. Per, Merzer, a urs S. Dominic. Ganet e touez an heretiket, e tremenas he vuez o vrezelecât oc'h an herezi, ha lazet e voue gant an heretiket. Mervel a reas en eur lavaret ar *Gredo*, en eur ober profession a feiz.

G. M.

KANAOUEN DA ZANT KAOURANTIN.

Ton : *Saludi'ran var ma daoulin* 27,

PE CONDITOR ALME.

Pobl deol euz a Vreiz-Izel,
Kanit Kanaouennou santel,
Enn deiz birio, deiz bennighet,
Pa'z eo Kaorantin kurunet.

Sant Kaourantin eo sur hon tad,
Ganet er vro-mâ euz hor goad,
Ganet a dud a vouenn huel,
Difennourien da Vreiz-Izel.

Achuet gant-han he studi,
Krouadur c'hoaz leun a zudi,
E sonj monet d'ar Menneou
Evit beza holl d'he aotrou.

Eno, kuzet diouc'h ar bediz,
E tremene he iaouankiz,
O leun bemdez ar scrituriou
Hag oc'h ober pinijennou.

Pa n'helle mui gant an naon
Ez ea da ober orezon
E tal feunteun he beneti,
Hag e kave eur pesk enn-hi.

Ar zant, gant doujanz, a drouc'he
Eun tammik anezhan bemde,
Hag antronoz e kave c'hoaz
He beskik laouen ha dinoaz.

Eun devez ez eaz da velet
Primel, ermit santel meurbed,
Hag e tremenjont ann nosvez
O kana kantikou nevez.

Antronoz vintin pa velaz
Ann Ermit o vont gant poan vraz
Pell ac'hano da gherc'hat dour,
E pedaz Doue d'he zikour.

He vaz a blantaz enn douar
Hag eur vammen a zour espar
A zilammaz euz ar mene
E kichen ti mignon Doue.

Ar roue Grallon, ar penn-thiern,
O chasseal e Plomodiern,
A gavaz ar zant o pedi
Daouliuet enn he beneti.

Tud ar roue, enn eur c'hoarzin,
A lavaraz da Gaourantin
Ni zo dent ama da leina,
Ha bez'ec'h eus-te peadra?

Ar zant a respontaz d'ezho :
« Nep a vagaz el lec'h-distro
« Pemp mil den gant pemp torz-vara,
« A hell c'hoaz rei d'ehoc'h da breja. »

Hag hen d'he feunteun ha d'he besk,
Ha da zistrei gant eun tamm fresk ;
« Debrit, me ho ped, ma roue,
« Ha roit d'ho tud meren Doue.

Dibri a reaz hen hag he dud,
Hag estlammet gant ar burzud,
E lavaraz d'ann den Doue ;
« C'houi vezo escop e Kerne. »

Hag e kassaz da Zant Martin
Ann ermit iaouank Kaourantin,
Evit beza sakret kentiz,
Escop kenta ar Gherneviz.

Me ho salud var ma daoulin,
Ma Escop mad, sant Kaourantin,
Ra choumo skrivet em ene
Hoc'h hano hag ho karante !

Piou halfe biken lavaret,
He breder evit he zenved,
He joa, pa vije o kelenn,
Ar mintr alaouret var he benn.

Sioul brema e porz ann ee,
Astennit dourn d'ho pugale,
Saveteit ho tenvedigou
Tost-distol c'hoaz var ar c'hoummou.

Ha c'houi, tud devot a Gherne,
Deut da drugarekât Doue
Da iliz-veur sant Kaourantin ;
Induljanz zo d'ar pelerin.

Henry.

PONT AR DIAOUL.

Er Suiz, et troad menez Gothard, ez eus eur ster hanvet Reus hag a zo en eur stanken doun bras. N'eus nemet rec'hill en daou du d'ar ster, hag e danjer e vuez e voa kement hini a falle dezo tremen dreist ar ster-ze. Eur pont so bet savet eno gant Gerald, abad Eivelden ; mes tud ar c'harter a lavar eo bet savet gant an diaoul. Ar pont n'en deus nemet eur vols, hag ar vols-se e deus pemzeg troatad ha triuguent a ledander. Ar pont so diazezet a bep tu var ar reier pere a ia var vols a zioc'h an dour. Setu ama petra leverer dre eno eus ar pont-se :

Eur sulvez, goude gousperou, ar re guenta eus ar c'harter, hag an Autrou Person en ho fenn, a voa en em assamblet evit clasc gouzout penaus e teujent a benn da sevel eur pont var ar ster. Mes siouas, n'oa ket a beadra avoalc'h ; ne ouiet ket peleac'h diazeza ar pont ; ne voa ken nebeut den ebet gouezieg avoalc'h evit en em garga eus eun tam labour evelse. P'edo an Autrou Person, hag ar re all, nec'het avoalc'h, o sonjal mont quit eb beza decidet netra, eur Suis coz hag a voa bet soudart, a lavaras en eur donet : Me vel ervad n'hon devezo morse pont ebet nemet an diaoul a deufe d'he zevel, ha ma car dont, ra vo dent mad.

A veac'h en doa lavaret ar c'homzou-se, ma veljeur o tont er zal eun den iaouanc a zoare, guisket mad ha flour he vin, eun tog campet a voa gantha dindan he vreac'h, he vleo a voa rouz pe dem-ruz, hag a ziskenne hir var he dal ; he zaoulagad a voa lem ha scarch ; he fri cam evel beg eur sparfel ; en he c'hinou oa eur renkat dent hir ha discrognet, hag oc'h he elgnez oa eur bouchad baro oc'h hejat. Bez'e voa gantha eur zae c'hriz, eur bragou seiz guen, cul lerou ruz, eur boutou ler ha bouclou ar-c'hant varnezo. Eur re vanegou eus ar re vrâva a voa en he zaouarn.

— Petra ra deoc'h dont ama, va den mad, a c'houlennas outhan an Autrou Person ?

— Ar c'hoant da renta servich deoc'h.

— Ha penaus ?

— En eur zeski deoc'h an doare da zevel ho pont.

— Ha goude ?

— En eur zisquez deoc'h eun den so guest d'he zevel, (e gallec, un architecte.)

— Ha penaus en em guemerot ?

— Gant an danvez so etre ho taouarn.

— N'hon eus ket a goat evit he zevel.

— Mes bez'hoc'h eus reier ha mein avoalc'h evit sevel temp! Jerusalem.

— Ia ! Ma lesje Doue he sevel.

— Setu ar pez am boa soni da lavaret.

— Lavarit deomp ta penaus e tenot a benn ?

— Gant ar rec'hill so aze.

— Ha piou a vouezo en em zervichout eus ar re-zé ?

— Me !

— C'hui fell deoc'h en em garga da sevel ar pont ?

— Ia, en em garga a ran.

— En eur bloaz ?

— E pemzeg dez.

— Pet cant den a lakeot da labourat ?

— Daouzeg den ha me. Varc'hoas e c'hernuint man gallomp en em glevet var ar c'honditionnou, evel m'hen esperan.

— Allas ! eme ar person, paour omp evel Joh. Dister eo hor peadra.

— Ne c'houlennan nemet eun dra. Pa vezo peurc'hreat ar pont, e leverot va hano bemdez en ho pedennou dious ar mintin ha dioc'h an noz.

— Great ar stal, a lavaras dioc'h-tu a eur vouez an oll gonsaillerien.

— Ha pe hano oc'h eus, eme ar person.

— Ciferlu, evit renta servich deoc'h.

— Diaoul a hano, a lavaras unan a vouez izel.

— Ia, pe guentoc'h hano an diaoul, a lavaras eun all.

O veza-ta en em glevet dioc'h an eil tu hag eguile, an divroet iaouanc en em dennas en eur lavaret e comansie da labourat antronoz. Hag e guirionez, antronoz, da zao heaul, ez oa var ribl ar Reus daouzeg den o trouc'ha hag oc'h eskennat reier. Al labour a iea buan, peziou mein a iea evel anezo ho unan d'en em lacat er vols caer a zavo azioc'h ar ster. Al labourerien ne lavarent gric ; ar mest epken, pehini a rea kement a labour ha pemp all, a glevet avechou o sevel he vouez. Abenn pemzeg dez ar pont a voa echu.

Eur pred bouet a levenez a voue roet abars ma zaze qnit al labourerien. An daol a voue savet var greiz ar pont. Ar mest mansoner a voa laket er plas a enor, hag ar person mad en he guichen. Da fin ar pred, ar person a fallas dezan ec'h efje an oll eur banne da iec'het eun den ker gouezieg en doa gret dezo e ker ber amzer eur pont ker caer. Diou voutail a voa deut gantha ; eur voutaillat guin guen coz (eus ar guin hanvet guin ar Rhin,) hag eur voutaillat dour benniguet evit benniguen ar pont. Distança a ra unan eus he voutaillou, hag e tiscarg da bep unan eur banne, ha d'an divroet da guenta. Hema a dring gant an oll hag a ef he vanne en eur c'houzougat.

Mes setu ama eun afer all. Kerkent ha m'en doa efet he vanne, an estranjour a losc eur griaden scrijus. Ar menez a dreguern ; an daol so discaret ; ar pont a gren. An divroet a scrign he zent hag a nez he oll izili. Eonen ha goad a ziver eus he c'hinou ; tan a strinc eus he zaoulagad ; leskeul a ra malloziou ifern ; var he benn en em daol er ster, ha var he lerc'h e chom eur flear guest da laza tud.

Petra voa-ta c'hoarvezet ? An Autrou Person en doa

ep he zonjal, distanket ar voutaillat dour benniguet eleac'h distanca ar voutaillat guin guen.

Setu penaus oue anavezet oa eno an diaoul, hag en doa cuzet he hano Lucifer dindan an hano tromplus Ciferlu.

Tud ar c'harter a lavare goudeze o doa evesseat penaus Ciferlu a vlasfeme aviziou evel eun den daonet; penaus ne rea peden ebet hag ec'h egare pa vele re all o pidi, penaus oa spont he velet pa hanvet dirazan Jesus ha Mari; penaus n'hen doa morse izom a dan evit devi he vutun; pa lakea he gorn en he c'hinou, e crogue an tan enha dioc'htu. Lod a lavare ho doa guelet eul lost dezan evel lost eun aneval; lod all en devoa skilfou evel eul leon.

An diaoul, counnaret da veza bet tapet evelse, a fallas deza distruja ar pont nevez. Divar guern ar menez e tistagas eur roc'hel vras divern, hag e loscas da ruil ac'hano a her evit bruzuna ar pont; mes ar roc'hel abars digouezout, a jomas crenn a za oc'h costez ar menez, a ispill. Sparf an dour boniguet a voa bet ancounac'het eno goude m'oa bet benniguet ar pont; hag ar roc'hel ne ellas ket mont dreist-han. Cetu eno ar pont a c'halver c'hoas hirio pont an diaoul.

Setu penaus, er brouiou-all, couls hag er vro-ma e laker var gont an diaoul an traou burzudus great gant hon tadou coz. Er c'harter ma ive ez eus traou caer evelse, mein-hir a traou all, peziou mein hag a zo digasset a bell d'al leac'h e pehini ho guelomp, ha ne ouzomp ket a be seurt ijin ez oar en em servichet evit ho diblas. Kemense a dle deski deomp ne dleomp ket en em fougueal re nag en em zevel re a zioc'h ar re zo bet en hon raog. Mar gouzomp hirio meur a dra ha ne vouie ket hon tadou coz, hon tadou coz ive o deus great meur a dra ha ne vemp ket guest da ober, petra benag ma c'houzomp brema lacat d'hor servicha an tan, an avel ha zoken ar gurun. G. M.

ABIOU.

Ar filc'hier a deu e Frans eus ar broiou estren, (eus ar Zolverein) a bae kent guiriou hag a vo diminuet cals er bla-ma, hag evelse e vezint guelloc'h marc'had. Marc'hadourien filc'hier ar vro a vianai ive ho friz evit na joumo ket ho marc'hadourez gantho.

E Kerhaes e vezo, d'an trede a viz even, eur *C'honcours spécial* evit an ejennet lard, eus a Zepartamanchou Costez-an-Nord, Morbihan ha Finister. Bez' e vezo eno primou evit ejennet a bep oad, evit ar re n'ho deus nemet unan da ziskuez hag evit ar re o deus pevar d'ar memes hini. Bez' e vezo c'hoas primou evit onniri, moc'h, denvet. Eur pennad scrit encant a dle beza e pep ti kær, hag evelse ne lavarimp ken ama. Ar re o deus c'hoant da c'houzout hirroc'h, a gavo e ti kær ho farrez ar pez o deus izom.

Dre an telegraf a dân e casser keleier e ber amzer eus an eil leac'h d'eguile. Mes an telegraf ne labour ket evit netra. Paea a rer dioc'h an niver a c'heriou hag a lizerennou a vez er c'helou a gasser; mes an adres hag ar sinatur a vez var ar marc'had. Setu petra reas n'eus ket pell da eur potr fin cass eur c'helou marc'had mad. Mont a ra da di an telegraf tân, hag e c'houlen digant an den a voa eno: ne baer netra evit an adres, ha ne ket-ta? — Nan. — Nag evit ar sinatur? — Nan. — Mad, cassit ar gueriou-ma dre ho telegraf: d'an Autrou Per ar Bris, e Caerleon. — Felep ar Bris. — Goude beza lavaret kement-se, e za en he dro. Pa voue goulennet diganta petra voa kemense. Per ar Bris, emezan, so breur din; pa zigouezo ar c'helou beteg enha, va sinatur so avoualc'h evit diskuez dezan oun iac'h. — Ha setu eur c'helou evit netra, p'eo guir n'eus nemet an adres hag ar sinatur. N'em eus ket clevet petra o deus great pe lavaret tud an telegraf tân.

Etouez ar zaozonis e tigouez a bep seurt troiou. Brema eus eun nebeut amzer e varvas eun den pinvidic hag en doa lakeat var he destamant: antercant mil lur d'an hini a zerro din va daoulagad. Pa varvas n'oa var he dro nemet eur plac'h a voa oc'h he zervicha. Houma pa glevas pe seurt testamant en doa great, a ieas da c'houlen ar pez a voa dleet dizi. An heritourien a c'hine, antercant mil lur a voa eun toullic brao en heritach. Eun niz a deuas da zonch dezan penaus an tonton en doa collet eul lagad pell a voa. Mont a rer da gaout eun den a lezen, hag ema a lavar dioc'h-tu penaus an den maro, p'eo guir n'en doa nemet eul lagad, n'oa ket gallet serra dezan he zaou. Mes ar plac'h ne entent ket an afer evelse. Eur proces so digoret, hag e creder penaus an dud a lezen a zigoro ho daoulagad ho daou araog barn an afer-se.

(Tennet eus eur gazeten hanvet *Revu ar C'hazetennou.*)

G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *8 Ebreul.*		Pont'Nabat. — *15 Ebreul.*	
Guinis.....	15 lur, 31 c.	Guinis.....	15 lur, 76 c.
Segal.....	9 lur, 54 c.	Segal.....	9 lur, 46 c.
Eiz.....	8 lur, 66 c.	Eiz.....	7 lur, 12 c.
Ed-du.....	10 lur, 44 c.	Ed-du.....	11 lur, 05 c.
Kerc'h.....	7 lur, 22 c.	Kerc'h.....	7 lur, 75 c.
Avalou-douar..	2 lur, 11 c.	Avalou-douar .	2 lur, 64 c.

Montroulez. — *8 Ebreul.*		Brest. — *17 Ebreul*	
Guinis.....	15 lur, 69 c.	Guinis.....	15 lur, 18 c.
Segal.....	10 lur, 05 c.	Segal.....	13 lur, 28 c.
Eiz.....	8 lur, 44 c.	Eiz.....	7 lur, 04 c.
Ed-du.....	8 lur, 85 c.	Ed-du.....	11 lur, 09 c.
Kerc'h.....	7 lur, 45 c.	Kerc'h.....	6 lur, 81 c.
Avalou-douar..	7 lur, 00 c.	Avalou-douar..	6 lur, 60 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. E KERANGAE, MOULER AN ESCOPTI.

Dessadorn 29 Ebreul 1865. Nº 13. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Monvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, epken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, libr er, ru Kereon, e Kemper.

ALI.

Ar re n'ho deus kemeret ar Gazeten nemet evit tri mis, so pedet da nevezi ho *abonamant,* evit ma kendalc'ho ar Gazeten da erruout gantho. Guell e ve ganeomp receo ar baeamant dre eur *mandat-post* evit dre ar pez a c'halver *timbr-post.*

KEMPER, 29 Ebreul 1865.

En deiziou-ma e tigor mis Mae, ar c'haera mis eus ar bloas, ar mis o deus an oll mall da velet o tont. Guir servicherien ar Verc'hez dreist oll a dle caout prez d'he velet o tigueri, abalamour d'ar grasou a esperont da receo digant ho Mam vad. Rag ar mis ma eo ive mis Mari. Ma ve re zeac'h ar mis, ma ve cris an amzer enha, ne ve nemeur a esper da gaout eun eost caer; ar c'hristen a lesse ar mis ma da dremen ep goulen na tenna gras ebet dre zaouarn ar Verc'hez, ne ell ket ive esperout e ve puil he eost, da lavaret eo, so var var da velet he zaouarn goullou pa vezo deut heur ar maro. Ema eta ar mare da bep christen da zonjal pe seurt henor a rento d'he Rouanez, pe seurt gras a c'houlenno outhi epad ar mis dudius-ma.

Pa emaoun gant mis ar Verc'hez, ne allan ket miret da gounta unan eus ar miraclou e deus nevez great. Eur gazecennic a Boatic a barlant deomp eus a unan eus ar burzudou a ra Mari e pevar c'horn ar bed. Eur sœur, ar sœur Madalen, eus a vreuriez, pe urs ar Gonception didach, so bet pareet n'eus ket pell dioc'h eur c'hlenvet oc'h pehini ne gavet mui remed ebet. Abaoue eis vloas benag edo o languissa gant eur c'hlenvet poanius. He stomoc a voa ker fall, ne alle dibri tam bouet. Pa guemere eur vruzunen benag, e ranke he deleur timad. Ar pez a voa poaniussa evithi, eo ne elle ket receo he Doue. En em lacat a reas da ober eun navet en henor da Vari concevet ep pec'het, ne ket evit goulen parea, mes evit goulen ma c'halje communia. Evel ma reat an navet-se evithi, ha ma claske kemeret pers enhi kement a ma c'halle, ar pezig e devoa a ners a voa ken uzet araog ar fin, he foaniou a voa cresket kement, ma voue en deis diveza, scrij guelet penaus he neze he oll izili gant ar boan. Mad, an deis-se, ar superiorez o veza eat d'he guelet goude an oferen, a voue souezet oc'h he c'hlevet o c'houlen bouet. Hi pehini ne devoa gallet abaoue seiz pe eiz vloas, delc'her tam bouet, nan zoken eul loiad souben, a ellas kemeret a neuze pep magadurez ep diezamant ebet; hag antronoz e c'helle heuilla he c'hoarezet en ho oll exercicou. Mari e devoa roet dizi mui evit n'he devoa goulennet. Kement-ma so digouezet er guær a Niort.

Eur burzud all. — Er guær a Rochel eus digouezet eur burzud all. Eun itroun, oaget a nao bloas varnuguent ha mam da dri grouadur, e devoa collet he mouez hag he izili, a voa seizet oll abaoue unnec mis. Ne elle na coms, na dibri, na bale. Bet oa o caout n'aoust ket pet medicin. Laket e deus lavaret pedennou evithi epad nao dervez en ilis Sant Eutrop, e Sænt (Saintes.) Deut eo he unan abars fin an nao dervez. Casset eo bet e car d'an ilis. Laket he deus he asten var ar pave da glevet an oferen. P'eo erruet ar gommunion, e deus gallet finval he divrec'h ha delc'her an douzier. Goude an oferen, e deus gallet bale. Pare oa.

Kelou a Rom. — Hon Tad Santel ar Pap a lès da vont beteg enha an niver bras a belennet eat da Rom evit goueliou Pasc. Evelse, en dez-all, a lavar deomp cazetennou Rom, var dro cant pelerin; etouez pere ez oa cals a itronezet a Frans, o deus bet ar bonheur da velet ha da glevet Vikel Jesus-Christ. Ne ket eas rei da anaout pe guen tomet e vez ho c'halonou, na ken nebeut lavaret pe guer mad diguemer a ra dezo Pii nao.

E Rom ema'r c'his da ober bep bloas eur festla

levenez d'an 12 a ebrel, e memor eus an deis ma tistroas ar Pap a Gaet. Ar fest a laouenidiguez-se so bet casset er bloa-ma d'an 19 eus ar mis, abalamour m'en em gave an 12 er Sizun santel.

Sant-Briec. — Ilis an Itron-Varia Rostrenen e deus bet er bla-ma digant an Tad Santel ar Pap eur c'horf santel eus an hano a Sant Valantin, merzer, ha c'hoas cals a relegou-all prisius. Ilis Itron-Varia Rostrenen so unan eus al lec'hiou santel daremprédet gant ar belerinet. Aotrou'n Escop Sant-Briec a dle mont he unan, e penn he dud a ilis, da gas ar relegueier santel-se da ilis Rostrenen d'ar zul varlerc'h ar laou Basc, 28 a vis mae.

Dre eur c'horf santel, ne ententer ket corf eur zant en he bez, mes eur c'horf great gant coar e pehini e vez lakeat eul loden brincipal eus a relegou ar zant a behini e toug an hano. Ar re so bet e Rumengoll, a ell beza guelet eno eur c'horf santel er chapel groas e tu an Aviel.

Melou a Paris.

Daoust ha cavet e ve unan benag hag a zivinfe petra so bet oc'h ober ebat da dud Paris epad ar sizuniou diveza eus ar c'horais? credi a ran ne vo cavet den a jonchfe petra eo, hag a dostafe soken da zivinout; red eo din eta he lavaret. Mad, eur mul eo so bet oc'h ober ebat ha plijadur ar barizianet epad au derveziou tremenet-ma; eur mul dizuch ha ne elle den sevel pe da viana chom var he guein. Ne lavaran ket e raje an dra-se ebat ha plijadur oll dud Paris, mes an dud dibreder, ar bopl, ar bopl-se pehini, ervez a leverer, eo ar speredussa eus ar bed. Cant lur a dliet da rei d'an hini a deuje a benn eus ar mul. Pemzec dez eur bet ep m'en deffe gallet den ober he vestr dezan. Ar mul, digasset eus a vouelet ar Spagn a vouie brao teleur d'an douar kement hini a c'hoantea sevel varneza; ha sonjit pebez plijadur evit an dud a speret-se pa velent eun den discaret, crevet, torret he c'har pe he vreac'h, hag eurus ma na vije ket torret he c'houzoug! Abenn pemzeg dez eus en em gavet eur c'hanfart hag a so bet avizetoc'h evit ar re all. Ar mul en deus cavet he vestr. Ar c'hanfart-ma a zao var guein ar mul en eul lam, hag a daol ker buan he zaouarn var daoulagad al loen evit he voucha. Ar mul, pa ne ell mui guelet sclerigen, ne gred mui finval hag a jom ker reiz hag eur v... eun aneval corn, ha setu echu oll ebat, oll blijadur an dud speredus o doa digoret kement ho guinou bete neuze o velet he droiou. Ar paour kez mul en deus collet en eun taol he renou mad, hag an hini en deus he drec'het, eleac'h anaoudeguez vad, a vezo brao dezan ma na vez ket casset dirag ar barner ha condaonet abalamour m'en deus dizounet tud Paris dioc'h eun tam lib-he-bao hag a rea dezo kement lipat ho mourrou. Han! lenner, ha ne ket brao an dra-se evit tud speredoc?

Guir eo penaus ar guir gristenien ne ket gant mulet oant touellet en derveziou-se. E Paris, couls hag e leac'h all, hag e Paris marteze muioc'h evit e leac'h all ebet, e voa ingrouez er sizunvezion-se en ilizou o silaou comzou Doue, o truezi var bassion Jesus, oc'h en em boursach da ober ho fasc. An niver communionou great da voueliou Pasc en ilizou parrez a so ker bras, ma c'heller lavaret a dra sur penaus er guer vras-se Doue en deus servicherien muioc'h evit na zonjer; hag a dra-sur, epad mis mae, e vezo rentet eno cals henor d'ar verc'hez.

G. M.

E Pologn e talc'h ato ar bersecution a enep ar gristenien gatolic, dreist oll a enep ar c'houenchou, ar velcien, ar venac'h, al leanezet. Eis leanez ha daouuguent, harluet, taolet er mæz eus ho c'houent a zo erruet nevez so e Paris da glasc eun nor zigor benag. Ar vam superiorez eus a gouent ar visitation e deus ho diguemeret. Ar superiorez, evithi da veza clan, so falvezet dizi dont a ziarben dezo beteg an nor, e penn he oll leanezet. Pe guen trist n'oa ket guelet an eis leanez ha daouuguent-se, dibourvez a bep tra, o tont da glasc eul leac'h e pehini e vent lezet da zervicha Doue! An daelou a voa en ho daoulagad couls hag e re leanezet Paris, hag ar re o deus guelet an diguemer-se ne voa ket æz dezo miret da voucla ho unan. Daelou a joa ha daelou a c'hlac'har er memes amzer. Al leanezet-se so diou ha daouuguent anezo a urs ar Visitation ha peder a urs Carmez. Bez' ez eus ive en ho zouez eul leanez iaouanc a Frans.

An Autrou Arc'hescop Paris en deus roet he otre d'an diguemer-se, ha Nons ar Pap so deut en derveziou varlerc'h, evit benniguen, en hano an Tad Santel, an diou gouent laket en unan, hag al leanezet-se pere a so oll e guirionez c'hoarezet.

Melou eus an Itali.

Pa gomser eus ar Pab hag eus e drubuillou, al lennerien a vez souezet avechou; mad e ve dezo marteze gouzout penaus eo persecutet en Itali ar Religion hag an Eskibien; kementse a ziskuezo dezo ne dle ket ar penn eus an ilis beza dianken. Setu ama petra lavar ar gazeten *Unita Catholica*:

Eskibien persecutet ha condaonet: Eur c'hardinal, eun arc'hescop, seis escop, vikelet vras daou escopti.

Eskibien persecutet ha cavet divlam: Daou gardinal, pemp arc'hescop, pevar escop.

Eskibien casset da Durin: Daou gardinal, tri escop, eur vikel vras. Lod anezo so dalc'het e Turin pemp bloas so.

Eskibien maro gant ho anken: Eur c'hardinal, eun arc'hescop, unnec escop.

Eskibien hag a so hirio harluet pe exilet: Daou gardinal, tri arc'hescop, c'huec'h ha tregont escop, eun abad.

Eskibien hanvet ha ne ellont ket mont d'ho escoptiou: Tri arc'hescop, trizec escop.

Guelit ha ne de ket truezus stad an ilis en Itali!

G. M.

Turki. — Christenien Constantinopl so e caon. Ti ar

sœurezet guenn gant kement a zepante anezan, ken tiez scol ken lojamanchou all, a zo distrujet en eun heur gant an tân goall. Da eun heur goude anternos e crogas an tan, ha da zivheur n'oa mui nemet ludu! sonjit pebez strafuil etouez ar sœurezet kez o clasc savetei ho minorezet paour d'an heur-se: Ar merc'hedigou keiz, cazi en noas, eleac'h tec'het er meas, a lame gant divreac'h ha dillat ho mestrezet, hag a vire oc'h ar rema na ellent ho zenna buan eus an tân.

Abouez poan avoalc'h, ar sœurezet a ellas dont abenn d'ho c'has da hospital ar Francizien. Contet e vouent, hag e voue cavet cant seiz hag antercant. Siouas, teir a vanke! Meur a hini eus ar re a voa deut d'ho sicour, so bet ive mouguet gant an tân. Martolodet Frans a so bet eno diguernez oc'h ho foan, evel m'int boas da veza. Henor dezo; Chapel ha ti ar vissionerien ho deus savetet. An ti so dêvet so bet o chom enha ar Vam enorus *Lesuieur* pehini e deus diskuezet kement a nens calon e Crimee, hag a so ken anavezet gant ar vartolodet. An oll gristenien, ar re baour dreist pet tra, ha zoken an durket, a c'houlen ma vezo savet adarre an ti-ze.

G. M.

BUEZ ANN TAD JULIAN MANEUR.

(Pempet Pennad.)

Evit senti oc'h pedenn an Aotrou'n Escop Leon, an daou visioner a guerzaz eta da Eusa. Hoguen an Enesidi-ze a rene oll eur vuez santel braz. Ne anavezet en ho zouez na laëronsiou, na troumplerez, na prosezou, na fallagriesiou e nep guiz. Ar iaouankizou a ioa pur evel ælez beteg en ho c'homsiou, hag an hini en divije great pe lavaret eun dizonestiz bennag, n'en divije cavet fortun ebed en enezen-ze. En em glevet a reant olf etre-z-ho evel breudeur, ha caret a reant all labour. Ac'hano ive ne oa paour ebed en ho zouez; mes ar rebech a ioa da ober d'ezo co an nebeud a anaoudeguez o devoa euz ho relijion. A veac'h e vije cavet en ho zouez eun doasen hep-ken hag a anavesie mister an Dreindet ha gourc'hemennou Doue. An Aotrou Person hag he zaou gure o devoa ho unan izom da veza scoliet. An Aotrou Nobletz, guir eo, en devoa guechall kelennet an Enezidi-ze, mes gand an amzer o devoa collet, couls lavaret oll, ar sonj a guement-se. Ar gueiz-ma a ioa eta risclet braz da vont da goll, pa neve na plijaz gant Doue digas an daou visioner-ma evit ho sclerijenna. Hoguen digouezout a rejont en Eusa derc'hent gouel sant Per ha sant Paol, ha ragtal e tisclerjont d'an eneziz e tigorje antronoz vintin ar mision en ho zouez. Var ar brud a guemend-se, an iliz hag ar vered a oue carguet a dud pell araog an deiz. An Tad Maneur a reaz diou zarmoun dious ar mintin, hag an oll a ioa evel sebezet oc'h he glevet, biscoaz n'o devoa bet mui a blijadur. Mes ne oue nemet en trede sermoun a reaz goude ar gousperou eo oc'h ervaz gand dor ho c'haloun. Diroll a rejont neuze braz ha bian da voucla doureg ha da lavaret a houez penn: beteg vrema, eme-z-ho, ou heuz bevet e guiz chatal, mall eo d'comp pelloc'h sonjal beva e chrisitenien. An Tad Maneur, goude beza trugarekeat an Aotrou Doue da veza digoret ho daoulagad d'an gueiz-ze, a bedaz anezo da lacaat e doug ar mision urs vad en ho c'houstians. An ater vraz er penn kenta que desco anezo da zeski ho c'hatekismou. Gouscoude pa glevo chont eur baotrezig desket mad erruet euz a Gonc, o respount d'ar goulennou a reat out-hi ar vugale hag abarz nemeur ar iaouankiz ha beteg ar re goz hounan a c'hoanteas oll caout perz er meuleudiou a roe an Tad Maneur d'ar verc'hig-ma hag e c'houlenjont evel eun enor, beza *interrojet* (kelaouet) d'ho zro. Ar guersiou brezoneg great gant Maneur a zervichaz ive calz da zeski d'ezo ho deveriou. Ne glevet mui dre an enezen nemet cân an traou caer-ze en hevelep doare ma ouent, coz ha iaouanc, gounezet oll da Zoue.

Evid tremen diout ar bobl-ze, an daou visioner, dalc'h ne vezent ket o prezeg, a veze, o, covez adaleo teir heur dious an noz. Ne reant ket ouz-penn peder heur gousket, ha c'hoaz var ar c'halet. Ac'hano an eneziz ho unan a ioa souezet braz en divije gallet dreist pep tra an Tad Bernard, en oad ma edo, herzel epad pemzec'h dervez da govez c'houezeg heur bemdez da nebenta, cousquet ken nebeud ha var enn tam planken, hep ken bevans nemet evel-d-ho. Rag-se ive n'hen galvent ne med: Tad Santel! kement a fisians o devoa e pedennou an Tadou, ma tigasent d'ezo ho zudout clanv, ha Doue evid *recompansi* ho feiz a barcaz meur a hini anezo, hag etre calz a re-all eur verc'h seiz vloaz a ioa dare da vervel, hag eun all a ioa dallez abaoue eun daou vloaz bennag, hag a recevaz ar guelet d'ar goms-ma a lavare d'ezi an Tadou e buezonec: sellit ouz-omp. Pa zeuaz an daou visioner da guimiada dioc'h ar bobl-ze, ar re-ma glac'haret oll a zirollaz da voucla var bouez ho fenn.

Ac'hano an Tadou a dremenaz da Volenez eleac'h ma rejont dindan eiz dez ar memez vad o devoa great en Eusa. En Enezen-ze adarre an Aotrou Doue a roaz dre eur miracl ar c'hlevet da zaou zen bouzar hag ar guelet da eun den dall.

Gouscoude an daou visioner santel, daoust ne glaskent nemed gloar Doue e kement a reant, ne ouent ket evelato espernet gand an teodou fall. Evel-se tud fallaer a lavaraz kemend a draou anezo d'an Tad Jesuist a ioa e penn scolach Kemper, ma rojont d'ezan da gredi en devoa Maneur lakeat ober dansou public evit diskouez ar bern fougue a ioa en-han da veza gounezet eun niver braz a eneou da Zoue en Eusa hag e Molenez. O clevet kement-ma, an Tad-ze a reaz calz a rebechou d'an daou visioner. Mes ne oue ket diez braz d'ar re-ma discouez ar faosoni euz ar pez a damallet d'ezo, pe guir eo ar c'hontrol beo o devoa great en eur zisc'hrisienna an dansou euz an diou enezen-ze. Ac'hano ive an drouc-prezeguerien, eleac'h gounid o devoue coll, rag tremenet e ouent evid teodou fall.

D'an ampoent m'edo an Tadou o vont da guitaat Molenez, an Aotrou'n Escop Leon a guemennaz d'ezo digas d'ezan da Zant Vaze an oll vugale ac'hano hag a Eusa ne oant ket c'hoaz couzemennet ; ha pa ouent erruet e Conc, an Aotrou'n Escop a reaz d'ezo eun diguemer ar guella, ho zrugarecaat a reaz euz ar boan o devoa kemeret evit kelenn an dud keiz-ze a ioa en eur stad ken truezuz all.

Ac'hano an daou visioner a ieaz da Guemper evid discuiza eur pennadic dioc'h ho labourou. Mes evel n'o devoa ket anconac'heat pedenn an Aotrou du Louet, ne zalejont ket da zistrei da enezen Sizun. Tremen a rejont adarre dre Zouarnenez eleac'h ma choumjont daou zevez evit brasa mad ar c'harter-ze. Caout a rejont eno eur vag hag ho zreichaz da enezen Sizun eleac'h ma rejont ho disken da c'houel Sant-Lois.

Pa glevaz an eneziz piou a ioa erruet en ho zouez, ar c'helou-zé a reaz d'ezo kemend a joa ma lavarent an cil d'eguile : divar ar mare or bezo eta pelloc'h, emezo, an eur da glevet an oferen ha da zeski hend an env. An Tadou Misioner a ouc estounet braz o caout santimanchou ker caër en eur vro ker gouez all, ha souezetoc'h c'hoaz pa veljont an iliz en eur stad deread hag ar goulou elumet dirag an aoter. Evel ma oant erruet eun devez divésatoc'h egued ma c'hedent, an daou visioner n'o devoa kemeret eskenn c'houeac'h neur a tregont a ioa. An Tad Bernard, e guiz m'oa ar sempla, a lavaraz an oferen d'ar re a ioa var al leac'h, hag an Tad Maneur a ganaz an oferen bred d'an oll barrisioniz hag a reaz eur sermoun evit digueri ar mision. Nag hi a ouc adarre estounet cals, o velet e c'houiet dre eno ar c'han coulz hag e meur a barrez divar ar mæz ! Goude an oferen e ouc discouezet d'ezo *Fanch Su*, cabiten an enezen, en devoa servichet d'an dud-ze da dad ha da bersoun. Gouzout a rea braoic ar gallec, ha gant levriou an Aotrou Nobletz en devoa desket he relijion hag en distro he desket d'ar re-all. Bep guener ar groaz e lenne eur zarmoun var bassion or Zalver d'ar barrisioniz bodet er vered. Gouzout a ea ar c'han ez-vianic, hag evel ne oa belec ebed en enezen, e lakea he boan da zeski cana ha lenn d'ar veraïdi. Da zul ha da c'houel ho destume oll en iliz, hag eno, great diou gostezen anezo, e rea cana ar pez a c'hell an dud lic da gana euz an ofis divin. Er c'hiz-ze eo e vague doujans Doue en ho c'halonou. An Tad Maneur a reaz euz ar c'habiten santel eur stad ar vrasa, deski a reaz d'ezan can he ganticou evid m'hen deskche divesatoc'h d'ar re all.

E doug ar mision, an eneziz a zilezaz ho phesketerez evit labourat hep-ken var afer ho zilvidiguez. Ar mision badaz eiz dez, hag oll e ouent aketuz braz da zont emdez da zelaou comsiou Doue. Eur c'halz anezo zo-ken a heulie an tadou beteg ho lojeiz evit goulenn uzul digant-ho divar benn ar pez a zelle out ho c'houstans. Ober a rejont oll peb a govesion hag an darn dia euz ha hed ho buez, en hevelep doare ma lezent veac'h gant ar visionerien an amzer da guemeret ho phrejou, hep counta n'o devoa ket ouzpenn teir heur bep noz da rei d'ar c'housket. Ho zudou clanv a zigaschont ive d'an Tadou, ha Doue, er guel euz ho feiz, a bareaz meur a hini anezo. M.

Eur pennad all eur vech all.

HISTOR ZANTEL.

(Naovet Pennad).

Galvedighez Abraham, pe Abraham galvetgant Doue da veza tad d'he bobl muia-caret.

(*Euz ar bed 2083. — Araog Jesus-Christ 1921.*)

Goude ann diluch, ann dud na oent ket furoc'h eghet araok. Pevar c'hant vloaz varlerc'h ar ghentel spontuz-ze, ar guir Doue ne oa mui anavezet, koulz lavarout, e lignez Kam nag e lignez Japheth. Ann idolatriach a c'houneze ar bed, hag ann dud a adore ann heol, al loar, ho rouaned, al loened, ha beteg ar skeudennou koat pe bri a reant da lakaat enn ho ziez. Pep-unan a felle d'ezhan kaout he zoue hag hen ober diouc'h he c'hiz.

Neuze Doue evit mirout na vije collet enn holl d'ann holl he relijion var ann douar, daolaz he zell var eun den vertuzuz euz a lignez Sem, hanvet Abraham, her bennigaz, evit ma vije kef eur bobl privilegiet, pehini a virje ar guir feiz var ann douar bete donediguez Salver ar bed.

Doue a lavaraz eta da Abraham : Kuita da vro, lez da gherentiez ha ti da dad, ha deuz d'ar vro a ziskouezinn d'id. Me lakaï eur bobl braz da zevel ac'hanoud, me t'az vennigo, hag enn-oud e vezo bennighet holl boblou ann douar. Abraham, leun a feiz, a zentaz ouz Doue ; kemer a reaz Thare he dad, Saraï he bried ha Loth he niz pehini a oa emzivad, hag e kuiteaz kear Ur e bro Kaldea, evit dont da vro Kanaan, e leac'h m'ema hirio Jerusalem. Oc'hpenn daou c'hant leo a zo etre ann diou vro ; n'euz forz, fizianz Abraham a zo e Doue. Choum a reaz eur pennadik amzer e Haram er Mezopotamia, e peleac'h e varvaz he dad d'an oad a zaou c'hant pemp bloaz.

Arruet e douar Kanaan, Abraham a ieaz a dreuz d'ar vro, beteg eul lec'h hanvet Sichem e ran-vro Samaria, beteg ann draounien vrudet. Doue a lavaraz d'ezhan eno : Me roï ar vro-ma d'az lignez. Abraham a zavaz eno eun aoter da Zoue pehini en devoa en em ziskouezet d'ezhan. Ac'hano e tremenaz var zu ar c'hreisteiz beteg eur menez a ioa etre Bethel hag Haï, hag e tisplegaz eno he delt, o sevel c'hoaz eun aoter d'an Aotrou Doue, evit he adori.

Hoghen eur ghernez vraz a gouezaz var ar vro, hag Abraham a ziskennaz enn Ejipt, da dremen eur pennad amzer. Pa oa o vont var zouar ann Ejipt, e lavaraz da Zaraï he bried : Gouzout a rann ez oc'h eur vaouez vrao, hag ann Ejipsianed pa ho kuelint, a lavaro : He c'hreg eo ; hag e lazint ac'hanoun evit ho terc'hel gant-ho. Livirit eta, me ho ped, ez oc'h va c'hoar, evit ma vezinn deuet mad abalamour d'ehoc'h, ha ma savetainn ma buez dre'n abeg ac'hanoc'h. (Ne ket eur gaou a aliaz Abraham he

c'hreg da lavaret, mes eun dra hag a oa guir. Enn amzer-ze ar gherent en em c'halve breudeur ha c'hoarezed, ha Saraï a oa nizez da Abraham.)

Pa oa eat eta Abraham enn Ejipt, ann Ejipsianed a gavaz e oa ar vaouez-se kouant meurbed. Ar pennou kenta a gomzaz anezhi da Pharaon, gant kalz a veuleudi, ha chetu ar c'hreg skrapet ha casset da balez Pharaon. Evit Abraham, deuet mad e oe gant-ho abalamour d'ezhi ; ne vankaz d'ezhan na denved, na kanvaled, na mevelien, na mitizien.

Mes Doue a skoaz Pharaon ha tud he di gant eur c'hlenved mezuz dre'n abek da Zaraï pried Abraham. Ha Pharaon a c'halvaz Abraham d'he gavout hag a lavaraz d'ezhan : Petra hoc'h eus-hu great din-me ; perag n'hoc'h eus-hu ket roet d'in da ouzout e oa houn-nez pried d'ehoc'h ? Nag evit petra hoc'h eus-hu lavaret e oa c'hoar d'ehoc'h, da lakaat ac'hanoun d'he c'hemerout da bried ? Brema'ta chetu aze ho kreg, kemerit-hi hag it kuit. Ha Pharaon o veza roet urz d'he dud divarbenn Abraham, ar re-ma hen ambrougaz er meaz euz ann Ejipt, hen, he bried ha kement mad en devoa.

Abraham o tont euz ann Ejipt, pinvidik braz enn aour hag enn arc'hant, a zistroaz da Vethel, elec'h ma edo ann aoter en devoa savet diaghent ; hag e reaz eno he beden da Zoue, en eur veuli he hano santel.

Hoghen Loth pehini a oa gant Abraham, en devoa ivez tropellou denved, chatal braz, ha teltou. Ar c'harter ne oa mui braz avoalc'h evit ma chomjent ann eil gant eghile. Sevel a rea trouz etre messaerien Abraham ha re Loth divarbenn ann dour, ar peuriou hag al loened. Abraham a lavaraz eta da Loth : Arabad eo e ve daël étre c'houi ha me, etre va messaerien hag ho re, rak breudeur omp. Chetu ann douar holl diraz-omp, pelaït diouz-in, me ho ped ; mar d-it enn tu kleiz, me zalc'ho ann tu deou ; mar choazit ann tu deou me ielo d'ann tu kleiz.

Loth, o sellet mad tro-var-dro, a choazaz ar blenen gaer a oa hed ar Jourden, douret ker brao gant ar ster araok ma titrujaz Doue Sodom ha Gomorrh, hag henvel ouz ar baradoz a blijadurez. Mont a reaz da choum da Zodom ; hoghen bourc'hisien Sodom a oa tud fall meurbed ha pec'herien vraz dirag Doue.

Abraham a choumaz e douar Kanaan. Ha Doue a lavaraz d'ezhan : Sao da zaoulagad, ha sell diouc'h al lec'h em'oud enn-han, sell var zu ann hanter-noz hag ar c'hresteiz, var zu ar zao-hec'h hag ar c'huz-heol. Ar vro-ze holl pehini a velez, he rei a rinn d'id ha d'az vouenn, evit bikenn. Me rai ma vezo da vugale ker stank ha poultren ann douar. Mar ghell eun den bennag niveri poultren ann douar, ec'h hello ivez niveri da vugale en da c'houde. Sao ha kerz dre ar vro, a dreuz hag a hed, rak eun deiz e roinn anezhi d'id.

Abraham eta a blegaz he delt hag a zeuaz da choum e kichen traounien Mambre e douar Hebron, hag a zavaz eno eun aoter d'ann Autrou Doue.

Atao eun aoter ! Abraham na vank morse da drugarekaat Doue, ha Doue a ghemer plijadur o pinvidikaat he zervichier. N'e drec'hot bikenn ann Aotrou Doue e fead larghentez.

Madelez Abraham e kenver he niz a zo c'hoaz da veza meulet. Oh ! ma ve great ar partajou er c'hiz-se, nelve ket kement a lenien etre ar vugale, pa renkont dispartia ha mont pephini enn he dra. Kundu Loth e kenver he gontr hag he c'houard ne ket bet ken meulab. Ober a ra e choaz dizormid ha dibalamour, mes ivez hep kalz a skiant na kalz a c'hounid ; istimout a reaz douarou nez-kear guelloc'h eghet ann argoadou : c'hoant enn deuz da veza bourc'hiz ; bourc'hiz e vezo ; mes evit he valheuru Tud iaouank divar ar meaz, ho pet sonj euz ar paourkez Loth !

KAN.

Ton : *Breiz-Izel, Mamm ar Zent. 46.*

Ann dud, laosket da vont, pep hini enn he hent,
En em gollaz abred. — Hirio c'hoaz evel kent.
Mar fell da bep-unan kilvizia he greden,
Hep dale ne vo mui na Doue, na lezen.

Mes Doue a viskoaz soursiuz euz he c'hloar,
Na lezaz ket ar feiz da guitât an douar.
Eun den just a gavaz, Abraham he hano ;
Kef e vezo d'eur bobl hag a gredo ato.

Lez, eme Doue d'ezhan, da vro ha da gherent,
Kea da zouar Kanaan, me zesko d'id ann hent ;
Ha me d'az vennigo, me vezo da zigoll,
Hag enn-oud e vezo bennighet ar bed holl.

Abraham a zentaz hep rebeki eur gher,
He fizianz a lakeaz e komzou he grouer,
Kalounek e treuzaz keriou, broiou eleiz,
Dign meurbed da veza Tad ann holl dud a feiz. H.

LEVR AL LABOURER.

(Pempet Pennad)

Labouriou miz C'houevreur ha miz Meurz.

Al labourer eta na oar morse paouez
Nag enn deiz, nag enn noz, nag enn ti, nag er mez.
Kerkent ha ma veleur ar goan trist o pellaat,
Ann oabl o tigueri, nerz an heol o krevaat,
An domder o teuzi ar skourn euz al lennou,
Hag ann erc'h o tistag a zioc'h ar meneziou,
Evit mont d'al labour e kuiter primm ann ti,
Dizec'het eo ar park, pred eo hen digueri.
Ma n'hoc'h euz ket hadet ho kerc'h araog ar goan,
(Rac mar guell dont da vad e vezo ar gouellan)
Nepred na fell lezel da dremenn miz Guenveur
'Vit ma vo kalonek, ma kolei teo ho leur.
Gortoz bete c'huevreur a vezo divezad ;
Kolo hir ho pezo, n'ho pezo ket greun mad.
Ha mar taolit termen bet miz meurz da hada,
D'ann han ho pezo plouz ha goude-ze netra.

Na zonjit ket ivez, goude beza hadet,
N'hoc'h euz netra d'ober bete ma vo medet.
Evel eur gouabren zu, liez euz ar c'hoajou
E veler o sevel brini a vandennou,
O c'hoakat, c'hoantek braz, o korniguella holl
Var eur park fresk hadet o tiskenn enn eun taol.
O kerc'hek reuzeudik! o paour kez labourer!
Ah! redit, redit primm, na gollit ket amzer.
Mar ne ouzoc'h ma-z-int d'an neac'h savit ho penn
Hag he velot kludet eur goard var eur vezen.
Rak morse ar brini gant aoun na vent tizet,
Na gouezont var eun dro var ar parkou hadet.
Evel-se enn arme, pa vrezelekaer,
A bep tu guederien ha goardou e laker.
Da viret na gouesche evned var ar parkou,
Lod a dreuz d'eur guerc'hek a steign neud var barrou.
Gant eur vaz enn he zourn e guiz eur fuzulien,
Darn a laka er park pe var veg eur vezen
Eur spountaill gret gand plouz, guisket gant koz dillad;
Hag ar brini aounik na gredont ket tostaat.
Goude pa zeu er mez ar c'herc'h enn ho parkou,
Na zoujit ket palaat dounoc'h doun ann anchou;
Taolit var ann irvi ann douar, vel mannou
Bruzunit ann tammou gant kein ho piguellou,
E berr c'hui a velo ho kerc'hek o truza;
Hag ho pezo goude nebeutoc'h da c'huenna.
Var dro hanter miz meurz, pa veleur ann deiziou
O veza tost ken hir evel ann nozveziou,
Ma veleur ar goan kriz eet er mez euz ar vro,
Hag ann amzer nevez o tout c'hoaz enn dro;
Hep dale a neuze e renko pep unan
Hasta trumm da hada holl he c'houiniz bihan.
Na veleur ket liez enn ho touez ar c'henta
O vont da brena greun da di ann diveza.
Mes kent sonjal hada, labourer didalvez,
Eo red sonjal dastum hag ober teil nevez:
Loskit hen enn he vern da doma eun herrad,
Ar gouiniz a c'houlenn kalz a deil, ha teil mad.
Eur merer aketuz zoken kreiz ar goan kri
Na zouj ket da ziblaz euz a gorn toull he di,
Trouc'ha rei lann, banal, d'ober he deiligi,
Pe gant eur stèp lemmet e rako ann irvi,
Hag hep ma noazo tamm d'he c'hirsier, d'he lannou,
E velo e peb bloaz karguet he zolierou.
Kentiz evel ma teu ho parkou da c'hlaza,
'Vit starda an douar, her mirout da skarra,
Mac'hit gant eur rolled, hoc'h irvi penn da benn,
Ouz pini vez staguet eur marc'h pe zaou ejen.
Evit ho douara skarzit c'hoaz ann anchou,
Ha torrit pep mouden gant kein ho piguellou:
Neb a zo lezirek goual aliez a vel
He iotennou dister var ho zreid o vervel.
Na lezit ket ar gueod nag eur c'hoz louzaouen
Da greski enn ho park ouz troad ar vinizen;
Labourit gant ar c'houengl, lakit c'houennerezed,
Pe kent ma teui ann eost gant enkrez e velfet
Ho kouiniz diskaret ha karguet a bizel,
Ha dreist ar pennou ed, ann draog o sevel.

M. D. haf. L. Delaqir ef. (*Ann dilerc'h a-benn eur vech all*).

Penaus e caver sclerijen.

Eur bloavez benag so oa eur missioner o prezeg eur retred d'ar zoudardet er guear a Nancy. E troad ar gadoù a virionez, e velet, etouez ar zoudardet, oficerien a beb renc. Eun devez benag araog pasc, e teuas d'he gaout eur c'habiten, den a speret, eur speret eün ha didroel. En em lacat a reas da goms eus ar guirionezou var bere en doa prezeguet ar missioner. Me am eus feiz, eme an ofiser; teir guech diót ha teir guech brein e ranker beza evit chom ep cridi e Doue, e Jesus-Christ, en eternite. Gouscoude ez eus em speret eun nebeut tenvalijen hag a vir ouzin da vont larcoc'h ha da heuil ar relijion. Ar missioner a reas eur musc'hoars, a lakeas he zorn e dorn ar c'habiten, hag a lavaras dezan: Me anavez mad an dra-se; eun tamig clenvet eo hag a so clan cals a dud gantha, ha c'hoant oc'h eus-hu a zevri da barea? — Petra-ta, eme an ofiser; deut oun da c'houl ali diganeoc'h. Dre be ben e comansin-me? pe seurt levr a dlean-me da len? — Levr ebet. — Mes neuze penaus e tigassin-me sclerijen em speret? — N'eus netra essoc'h da ober; mes aoun am eus ne guemerfac'h ket al louzou p'am bezo he ziskuezet deoc'h. Sur eo da barea, mes marteze ho pezo aoun raz'han. — Lavarit ato; me n'oun ket ken aounicse. — Mad, en em lakit var ho taoulin ep marc'hata, pedit eur pennadic ha me a bedo ive, ha neuze me ho cofessai. — Cofez, eme ar c'habiten, eno ema dress an denvalijen ma comzen deoc'h anizi, rag ne gaf ket din...— N'em boa-me ket lavaret deoc'h ho pije aoun? Me vouie ervad. Gouscoude m'em bije credet ac'hanoc'h disponticoc'h evit an dra-se. — Me zo dispont avoalc'h. — N'oc'h ket. — Eo da. — Mad, diskuezit-hen din ta, hag it var ho taoulin. Neuze ar missioner a zaoulinas he unan ar c'henta, hag ar c'habiten, goude termat eun nebeut, a zaouhnas ive, ar belec a lavaras a vouez huel ar *Bater*, an *Ave*, ar *Gredo*, eun act a gontrition; neuze e lavaras d'an ofiser; alo, va breur, cofessait, Doue a fell dezan caout hoc'h ene. En he hano e vezo pardonet deoc'h hoc'h oll bec'hejou. Ar c'habiten ne lavaras guer; an dour a voa dija savet huel. Cofez a reas; ha kerkent an ene-se a gave ar sclerijen a vanke dizi, hag ar peoc'h a behini e devoa izom.

Ar c'habiten a jomas pell var he zaoulin. « O pebez louzou! emez'han pa voa savet; nag hen zo c'huero! mes ive nag hen a ra vad! Peguer sclear e velan-me brema! ar galon eo a rea poan benn din; brema e credan oll ep marc'hata; n'eus mui netra o viret ouzin, hag ez oun eurussa den so er bed!

Ober a reas he basc, ha gantha eul loden vad eus ar soudardet, hag ar general en ho fen. Abaoue eo chomet eur c'hristen calonec, hag e servich Doue ep mez nag aoun.

G. M.

Eur Mevel dispar.

E Russi, pa vez condaonet unan benag, e vezont peurliessa casset da eur vro bell, e costez an anternoz, hag a rer Siberi anizi. Er c'harter-se eo ker ien ma vez ato goloet an douar a scorn hag a erc'h, hag ar re a vez casset di, a varf cals anezo gant ar riou hag an dienez. Guechall pa veze condaonet da vont d'ar vro gues-se eun den benag a reng huel, e veze casset assamblez gantha he dud, he zervicherien, ar re a aparchante outhan. Evelse pa alle gouzout ar servicherien e veze ho mæstr dare da veza condaonet, ne vezent ket pell evit ober ti goullou. Eun den a lignez huel, hanvet an Aotrou Emme, a voue condaonet eun dervez da vont d'ar Siberi. Bez'en doa eur mevel, hanvet Fedor, hag a voa casset d'ober crividiou er mæz eus ar c'harter pa voue condaonet he vestr, hag a jomas evelse ep beza contraignet d'hen heuilla.

Pa erruas Fedor er guær, en em lakeas da egari, o velet an ti goullou, abalamour ma voa eat he vestr en hent ep d'han, ep lavaret da beleac'h na da be vro e zea. Mont a reas da gaout unan eus ar varnerien da c'houlen kelou eus an Aotrou Emme.

— Da vestr, eme ar barner, so brema tost d'ar Siberi.

— Petra! hag eo bet digalon avoalc'h evit va dilezel ep lavaret guer din! e pe garter da viana e tle beza?

— Da garter X. e tle mont.

— Hennèz a glevo! Mont a ran dioc'h-tu da vérza ar pezig am eus, hag ezan var he lerc'h.

Ar barner a reas eur musc'hoars; mes, emezan, ho mestr so harluet, pe exilet!

— Hag abalamour da ze e tlie va dilezel-me? Clevet a rai.

Fedor a vers he draouigou, hag a ia en hent. Caout a ra he vestr, hag e ra dezan eur zarmon cre ha c'huero, o rebech dezan en doa dilezet he vevel.

— Mes, eme an Aotrou Emme; ha ne veles-te ket oun harluet?

— Guelet avoalc'h a ran.

— Ha petra ri-te er vro digar-ma?

— Ober goap a rit? Ne allan-me ket ho servicha ama evel en ho castel?

— Va mignon, eur galon vad ac'h eus, mes me n'em bezo ama netra da rei dit.

— Ah! noc'h eus ket a beadra? mad, me am eus, hag a roi deoc'h p'ho pezo izom. Ha neuze, ho tienez ne bado ket keit-se.

An Aotrou Emme a felle dezan avechou miret na raje dispignou evithan. Mes Fedor a lavare: Pa vezimp eat en dro da S. Petersbourg, c'hui a gresco din va c'homanant eus a antercant lur bevech ma c'hueleot e carg.

Hen ober avoalc'h a rin, eme he vestr, mes peur e tigouezo kement-se?

— Oh, bezit dinec'h, ne vo ket pell.

Fedor gouscoude en devoa e ber amzer dispignet ar pezig en doa a arc'hant. Mont a ra en eur c'hoarzin da lavaret d'he vestr n'ho deus mui eur guennec entrezo ho daou. Añ Aotrou Emme a jom mantret, — Petra raimp ni brema? — Oh? ho cras a erruo en dervezioù-ma. Hag e guirionez e c'herruas araog finvar mis.

An Aotrou Emme, digouezet e Petersbourg, a voue savet buan eus an eil carg d'eben beng ar c'hargou huela. Abenn daou vloas, Fedor a voa cresket he gomanant a bemp cant lur er bloas, dre ma voa tremenet he vestr dre zec carg hueloc'h an eil evit eben.

Fedor a varvas araog he vestr, hag abars mevel, exel n'en doa ket a guerent tost, e fallas dezan e chomje ar pezig en doa gant ar memes mestr.

Setu aze a dra sur, eur mevel dispar, hag a gaver rouez, da viana, me oar enfat, er Russii; rag evit en hor bro-ni, e Frans, ar seurt servicherien-se ne dint ket rouez a drugare Doue. Stang avoalc'h e caver mitizien ha ne c'hinont ket evit goestla o iec'het, ho buez hag ar pezig o deus a beadra evit sicour ho mistri pa vezout coezet er baourentez pe en dienez. Dreist oll abaoue m'oar comancet da rei *primou* d'ar zervicherien calonec, e tizoloer bep bloas meur a hini eus ar mitizien vad se a bere ar gundu a dle ober dudi an dud hag an xlez. Dies e've, ep ma teufe an daelou en he zaoulagad, clevet hanò ama, eus eur servicher hag en deus uzet he gorf hag he iec'het o labourat nos deis, o tivoueret pep tra evit clasc euzet dienez he vestr; aount, eus eur servicherez dister hag e deus gouzanvet epad meur a vloas an naoun, ar riou evit gallout rei eun tam bara da eur vestrez deut da veza paour, pe evit caout sourci anizi en he c'hlenvet pe en he infirmite. Var ar poent-ma e cafet cals a historiou skuenus ha caer-meurbet da gonta. Ha c'hoas ne anavezer nemet eul lodennig vian eus an traou-se, rag ar guir gristien pehini a ra muia vad var an douar, a guz ive guella peurliessa ar vad a ra.

G. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dissul 30. — Sul ar Pastor mad. An ilis a ra ofis Santez Catell a Ziên, guerc'hez, santez burzudus dre he finijennou, he iunou, he revelationou. Evel Sant Frances e devoue en he c'horf mercou ar pemp gouli, mes goulen a reas ous Doue ne vijent ket anat. Cals a aliou a roas d'ar Pab eunan abers Doue pehini a zisclerie dizi alies he volontez hag izomou an ilis.

Dillun 1ª Mae. — Sant Philip ha Sant Jacob, ebestel. Sant Philip a brezegas er Scithy hag er Phrigi eleac'h ma voue staguet oc'h eur groas ha lazet a daoliou mein. Sant Iacob a voue kenta Escop Jerusalem. Strinket e voue eus a c'horre an templ d'an traon gant ar iuzevien counnaret.

Dimeurs 2. — Sant Athanas, escop a Alexandrii, ha doctor eus an ilis. Sant ebet ne deo bet persecutet muioc'h evithan gant an heretiket. Sant ebet ive n'en deus poaniet muioc'h da drec'hi ar fals credennou ha da zelc'her pur ha didach ar relijion gatolic.

Dimerc'her 3. — Invantion ar Groas santel. An deis ma voue cavet ar guir Groas. Cuzet oa bet var menez Calvar. Ar baianet o devoa taolet berniou mein ha douar var al leac'h-se. Helena, mam an Impalaer Constantin a

reas he c'hlasc. Cavet e voue hag anavezet dre ma rentas ar iec'het d'eur glanvourez dare da vervel en eur douch outhi epken.

Diziou 4. — Santez Monica, intanvez. Dre he daelou hag he fedennou e c'hobtenas conversion he map Augustin. Bez' ez eo skuer ar mamou o deus bugale dizuch.

Dirguener 5. — Sant Pii, Pap, pempet eus an hano. Ar sant-ma en devoue revelation eus ar victor vras-se gounezet var an Durket pa edont var ar poent da zistruja ar gristenach oll.

Dissadorn 6. — Sant Ian dirag an nor latin. An tyrant Domitian a lakeas teleur Sant Ian avieler en eur goter leun a beg bervet. Sant Ian a deuas er meas, dre c'hallout Doue, ep droug ebet, ha zoken creoc'h ha iac'hoc'h evit na voa pa voue strinket ebars.

KELEIER.

Conseil ar revizion, pe ar reform, a dle comans ar 4 a vis mae.

An electionou municipal a leverer a vezo ar 17 hag an 18 a vis even.

Setu ama, dioc'h renc peur e vezo ar redadegou kezeg e Breiz-Izel : E Roazon, an 19 hag an 20 a vis even ; e Kemper an 2 hag an 3 a vis gouere ; e Brest an 8 hag an 9 ; e Montroulez, ar 16 hag ar 17 ; e Lambal, an 23 hag ar 24 ; e S. Briec, an 29, an 30 hag 31 a c'houere ; e Dinan ar 5 hag ar 6 a vis eost.

Er Gazeten, ar *Feiz breton* e cavomp eul lizer ag a goms eus an darvoudou a erru gant meur a hini o labourat gant an dournerezet; ar re o deus evesseat a assur penaus var deg darvout, eis a erru hag a vez ar rod diaveas ar pen caus anezo. Ne ve ket diez, a lavar perc'hen al lizer-ze, golo ar rot-ze, hag e virfet evelse oc'h meur a valeur da erruout. Kemen-ma so eun ali evit an dud divar ar mæz a labour gant dornerezet.

Gazeten *Ar Pirenee sao heol* a goms eus a eun dra hag a ra henor da dud an departamant-se. En tri mis kenta eus ar bloas 1865 n'eus ket bet a leac'h da zelc'her al lez varn hanvet e gallec (*cour d'assises*) ; n'oa affer ebet douguet dirag ar varnerien. Evit an tri mis so o ren, n'eus douguet ive nemet eun afer epken.

N'eus netra falloc'h evit chom pell en heol, pa na finver ket ; dreist oll er mare ma eus ar bloas. Er sizun dremen eus cavet maro eur buguel seiz pe eis vloas, eat da gousket en heol. G. M.

E kichen kær Lyon eus nevez maro eun den froudennus a ioa deuet abenn da gonta dre zeis kement a rea. Ar pez a vez contet dre zouzen gant ar re-all, evel rochedou, liceriou, ema ho c'honte seis ha seis. Seiz ti en doa, seis loan, seis car. Bez'hen doa seis servicher, ober a rea seis pred bemdez, ha seis tra dishenvel a zebre bep pred. Seis mis e chome var ar mæs, ha seiz mis e kær. Var ar mæs hen doa seis tieguez, hag e conte he leve dre zeis, seis cant, seis mil. Pa veze douguet dre gær er c'hirri hanvet *Omnibus* e roc seis guennec eleac'h pemp. Ober a rea he gontchou ar seisvet devez eus ar seisvet mis. E kement aluzen a rea e teue ato a benn da gonta seis. Seis lein er bloas a roe d'he vignonet, hag e pede seis bep tro. Bez e rea lavaret seis oferen dioc'h-tu. Deuet oa abenn da staga seis croas var he vruchet. N'oa ket falvezet dezan dimezi gant aon da gaout muyoc'h pe nebeutoc'h eguet seis crouadur, ha gant an disesper na alje ket caout seis grœc. Netra ne rea kement a anken d'an den froudennus se eguet pa na elle ket conta seis ha seis kement moa boaset da ober, kement plijadur en deveze. Ar maro cris e unan a zeblante beza a du gant he guladou o tont d'er guervel d'ar seisvet devez eus ar seisvet mis eus he zecvet blavez ha triuguent, da lavaret eo pa edo o conta seisguech dec vloas. En he destamant, en niver eus he heritourien, er pedennou hen deus goulennet, peb tra a roe da anaout peguement e carie ar paut-cos mont seis ha seis. X.

DIFAZIOU.

Eur fazi eus ar voullerez so en em gavet er gazeten diveza. Ar gueriou kenta eus ar pennad : buez an tad Maneur, so bet lakeat ive e penn an articl diaraog. — Evelse eno, eleac'h ar c'homzou-ma : Maneur a zistroas eta da Guemper ; mes allas ! er penn kenta..... E tleer lenn ar re-ma : ar frer Judorien, mestr scol e Kemperle, en deus great....

An hini en deus scrivet ar pennad *Boued chatal*, a verc ive ez eus fazi en andrejou-ma : er bajen 93, linen 7, eleac'h, e oc'h ada irvin, lennit, en oc'h ada irvin.... Izeloc'h, linen 13, eleac'h irvin liou, lennit irvin Leon... Izeloc'h c'hoas, linen 21, eleac'h caol nevezient, lennit caol nevez deut....

PRIS AN ED.

Kemper. — *15 Ebreul.*		Pont'Nabat. — *15 Ebreul.*	
Guinis.....	15 lur, 35 c.	Guinis.....	15 lur, 76 c.
Segal.....	9 lur, 60 c.	Segal.....	9 lur, 46 c.
Eiz.....	8 lur, 65 c.	Eiz.....	7 lur, 42 c.
Ed-du.....	10 lur, 45 c.	Ed-du.....	11 lur, 05 c.
Kerc'h.....	7 lur, 20 c.	Kerc'h.....	7 lur, 75 c.
Avalou-douar..	2 lur, 11 c.	Avalou-douar .	2 lur, 61 c.

Montroulez. — *15 Ebreul.*		Brest. — *17 Ebreul*	
Guinis.....	15 lur, 30 c.	Guinis.....	15 lur, 18 c.
Segal.....	9 lur, 36 c.	Segal.....	13 lur, 28 c.
Eiz.....	8 lur, 36 c.	Eiz.....	7 lur, 01 c.
Ed-du.....	9 lur, 47 c.	Ed-du.....	11 lur, 09 c.
Kerc'h.....	7 lur, 16 c.	Kerc'h.....	6 lur, 81 c.
Avalou-douar..	7 lur, 00 c.	Avalou-douar..	6 lur, 60 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. I E KERANGAE, MOULER AN ESCOPTI

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar bacamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, epken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

Kelou a Rom.

Ar ceremoniou eus ar sizun santel a zo eun dudi ho guelet e Rom, evel a lavaremp en dez-all ; hervez ar c'heleier, morse n'int bet caeroc'h evit er bla-ma. Ar Pab en deus he unan benniguet ar beuz dissul bleuniou, assistet er ceremoniou var ar sizun, roet ar venediction da guear ha d'ar bed oll, canet an oferen bret dissul fasc, goalc'het ho zreid da drizec paour diziou gambr-lit, en eur guer, bet eo e penn an oll solanite.

Eur gazeten a lavar : d'ar 26 a veurs, an Tad Santel en deus diguemeret a vanden ouspen daouc'hant den hag a voa en ho zouez tud a guement corn so er bed. Setu ama lod eus ar c'homzou en deus lavaret dezo :

« Cals o deus c'hoant da gaout benediction ar Pap ; « ma na zeller nemet oc'h an hini he ro, ar venediction- « sè ne dal ket cals a dra ; mes mac'h evessear oc'h an hini « ma talc'h he blas, neuze ar venediction-se so talvoudec « ha necesser, dreist oll en amzeriou trist ma vevomp en- « ho. Kement a gontroliezou hag a drubuillou so o stourm « ouzomp, ma ze red deomp caout eur sicour dispar eus « an env, evit non pas beza flastret gant ar beac'h so var « hon diouscoas. Guir eo e caver tud a speret bras hag a « lavar traou guir ; mes evel ne deo ket fontet ar guirio- « nezou-se var ar religion gatolic, n'o deus gallout ebet. « Lakit eta doun en ho speret, me ho ped, ha grit ho « callout evit rei da anaout d'ho pugale ha d'ho tud all, « penaus ne gaver ar virionez nemet epken en ilis catolic, « apostolic ha romen. Ra zervicho-ta va benediction « deoc'h evit kementse. Ra hoc'h heuillo, non pas epken « er veach oc'h eus da ober evit mont ac'haun d'ar guær, « mes c'hoas er veach en deus pep unan da ober eus an « douar d'an env, eleac'h ma ho cortozan oll. »

Goude comzou evelse, ne ket souez e ve tenerret calon kement hini o deus ar bonheur da vont bete Pii nao.

Ne gaver mui a lojeis e Rom kement a dud so eno. Bete pemzec mil ha triuguent den estren so bet contet er memes dervez. Dissul Fasc, pa roas an Tad Santel ar venediction vras da guær ha d'ar bed, e lavarer oa dirazan daou vil den ha pevar uguent en eur vanden. Evel eur mor a bennou tud a voa var ar blacen vras ha caer so, dirag ilis S. Per.- Da bemzeg mil den, pe var an dro, en deus ar Pap otrect mont beteg enha.

Eun itron a scrive en dez-all da unan eus ar breladet a zioual campr Pii nao :

« Me zo a lignez nobl ; mes paour oun. Meur a vloas « so emaoun oc'h espern evit sevel peadra da zont da « Rom oc'h esperont caout an heur da boket da dreit « vikel J. C. setu me digouezet e Rom ; setu din eul « loden eus va c'hoant ; ho pet ar vadelez d'ober din « caout al loden all, oc'h va lezel da vont beteg an Tad « Santel, o c'houlen ar c'hras-se evidon.

Ar Prelat, eun den eus ar guella, a ziskuezas al lizer-se d'ar Pap pehini a lavaras dioustu — « Nag hen so bras he feiz ! Lakit he hano e penn ar re a dlean da reeo.

An Autrou Persigny, unan eus a vinistret Frans, hag he itroun, so e Rom, hag o deus guelet an oll draou caerse ma comzomp anezo. Ho c'halon so bet tencreat meur a vech. An Itroun dreist oll e deus meur a vech scuillet daelou puil. Kement a vall e devoa da velet ar Pap, ma e devoa, araog erruout e Rom, laket ar viscamant deread a ranc an itronezet da gaout evit mont dirag an Tad Santel ; ha kementse evit ma c'halje e velet dioc'htu. Hag e guirionez, kerkent ha ma voant digouezet e kear, hi hag he fried a ieas rag eun da Sant-Per evit guelet ar Pap araog disken e leac'h all ebet.

Victoria, Rouanez Brozaos, e deus casset d'ar Pap tri gasset leun a levriou caer, goloiou varnezo eus ar re vraoa, hag eul lizer scrivet gant he ministr da vinistr an Tad Santel.

Kelou a Baris.

E Paris, en ilis cathedral epken, ez eus bet var dro pemp mil communion dissul Fasc. An tad missioner hag unan eus ar chaloniet so bet tostic da deir heur

dioc'htu o rei ar gommunion. Kemense so eul levenez evit ar religion, rag e touez ar re a rea eno ho fasc ez oa cals eus an dud desketa, goueizeca, eus ar rencou huela so er bed.

Er guest diveza great evit diner Sant Per, e parrez Sant Thomas d'Aquin, ez eus cavet eur pacadic var behini oa scrivet ar c'homzou-ma : *Evit hon Tad Santel ar Pap*. Er pacadic-se ez oa pevar mil scoet e paper. Evel a veler, ne ket e Rom epken e carer ar Pap. Rag er paresiou all, ar gristenien vad n'int ket chomet cals izeloc'h. Evelse e leverer er Vadalen ar guest e deus savet daouzec mil lur ; e Santez Clotild, naontec mil lur, hag e Sant Sulpis daou vil lur varnuguent.

Rodez. — Ar sœur Mari de P. pehini so bet e Rodez hag a voa ker caret eno, a voa bet e Crimee epad ar vrezel, hag eur blijadur vras e devezè o conta an dra-ma : Er zal ma veze o louzaoui ar zoudardet blesset pe vac'hagnet, e voue digasset eun deis eur zoudart hag a ioa distaguet he zivrec'h hag he zivesker diouthan. Ouspen en devoa eur gouli scrijus adreus he vizach hag he c'hinou. Mad ! ne rea ket eur glemaden. Ar c'homzou-ma epken a lavare bep en amzer : Autrou Aluzenner, digassit din va Doue. — Mes va mignon, eme ar beleg, ne alfac'h ket receo ho Toue, beac'h oc'h eus o treizia eur veraden zour ; ne elfac'h ket lonca an hosti. — Oh ! va zad, roit d'in eur vruzunen kement ha beg eur spilien ! Ar belec a roas dezan eur vruzunennic, ha Doue, evit recompansi he feiz, a roas dezan ar c'hras da ellout he lonca ; hag eun nebeut goude e varve contant ha laouen da gas gantha dirag e varner an errez eus ar vuez eternel.

Er guær a Orthez eus great eur gavaden vrao. En eun ti paour ez eus cavet eur voestic coaguet hag eat divalo ; henvel oc'h eur voest relegou. Pe guer souezet oue an hini en doa great ar gavaden-se, pa anavezas oa eno eun tam eus ar guir groas ! Eur scrit abers Pii 6 hag he ziel a ioa ebars, ha kement a zo red evit beza sur oa eun tam a groas hor Salver oa. Gouezet ez eus oa bet ar releg prisius-se da Ursulinezet couent Orthez, ha penaus an tam-se eus ar guir groas a voa deut eus an douar santel gant Autronez eus ar Bearn a ioa bet gant sant Lois o vrezelecat evit bez hor Salver.

Dijon. — Eur gazeten, a scrifer e Dijon, a goms eus eun dro goant great gant eur sœur da eun toullat canfartet. Er gnear-se eus eun tiad eus ar sœurezet a C'halver c'hoarezedigou ar beorien, (e gallec, petites sœurs des pauvres). Ho reglen eo caout sourci eus ar beorien, ha mont da glasc evitho.

Unan eus ar seurezet-se o veza o kestal, a ieaz en unan eus an tiez-se a c'halver *cafeou bras*, eleac'h m'en em zestum ar re a stoc evit kemeret ho ebat hag efa jigoden. Ar vestrez eus an ti a zavas d'an ec'h evit clasc carteier coz da rei dezi da gas d'he feorien re oajet evit gallout labourat, hag he lezas evelse e unan e creiz ar zal eleac'h ma zoa meur a daoliat canfartet o kemeret ho ebat. Comans a rejot da c'hoarzin dezi ; lod a gakete divar he fenn, divar benn he guiscamant. Ar sœur a jome ep finval, he daoulagad troet etrezeg an douar. Pa voa eanet ar ganfarted da c'hoarzin, setu hi o trei outho hag o lavaret : Autronez, emezi, c'hoarzin oc'h eus great divar va c'houst ; eun tam ebat am eus great deoc'h ; brema ive eus dlet eun dra benag din, rag-se e c'hesperan e root eun dra benag din evit va feorien. Kementse a voue lavaret ker brao, ma tigoras calon ha ialch an oll. Tud iaouanc Frans ne c'houlfont ket vell evit caout atant da c'hoarzin, mes ive calon vad ho deus. Biscoas ar sœur ne devoa great guelloc'h kest, ha biscoas n'oa eat eus a di ebet laouenoc'h, dre ma sonje peguement e c'halje ober stad eus he feorien ker.

G. M.

BUEZ ANN TAD JULIAN MANEUR.

(C'huec'hvet Pennad.)

An Tad Maneur gouscoude, e creiz an oll joa a zante, a ioa melconiet braz euz eur c'hostez all o sonjal ez ea da lezel eneziz Sizun hep beleg ebed en ho zouez. Etre daou e teuaz en he spered e c'halje ervad ar c'habiten Su, dre ma'z oa intaon, en em lacaat dizale e stad da veza persoun en enezen-ze. Gouzout a rea lenn mad, hag evel m'en doa spered, ne vije ket goall bell evid deski kemend a ioa red da c'houzoud evid beza beleg. Ken a-ze'ta ez eaz d'he gaout evit clevet ganthan he santimant, hag evel ma tiscouezaz beza aviz aoualc'h, Maneur hen aliaz da vont da abati Landevennec da studia al latin ha da ober he deoloji. Hoguen ar c'helou-ze a reaz kemend a blijadur d'an eneziz m'ac'h en em glevchont entrezo da baea evit-han keit ha ma vije oc'h ober he studi.

Dalc'h ma oue serret ar mision, an Tadou Misioner gant ar c'habiten Su a reaz ho zonj da dremen dre vôr beteg Conc. Erruet eno var dro anter-noz, ne ouent ket nebeud souezet o caout an Aotrou Nobletz oc'h ho guedal er porz gand hinniennou euz he ziskiptien ; rag den crouet ne c'halle beza digaset d'ezan ar c'helou e tlijent dont da Conc. An den Doue a anavezaz rag eeun he ziskipl coz, Fanch Su, hag ec'h aliaz anezan da vont timad da ober he studi da Landevennec.

Kentre ma'z eaz ar brud dre Conc e oa erruet an Tad Maneur, e tiredjot a vandenn evit he velet hag he bedi da gana he ganticou. Ar c'hân-ze a lakeaz anezo oll da vouela gant ar joa hag an Aotrou Nobletz gant ar c'henta. Rag eur pemzeg dez bennag kentoc'h, evel m'edo var ribl ar mor, en doa clevet cana ar memez canticou gant ouz-penn mil den, ken Eusaiz, ken Moleneziz, ar pez a reaz d'ezan en em deleur d'an daoulin ha lavaret da Zoue an daelou puill en he zaoulagad :

Brema, o va Aotrou, e varvin laouen braz, pe guir e velan hoc'h hano meulet dre bep leac'h.

Antronoz vintin ar visionerien a dreichaz da Landevennec, hag o veza pedet ar venac'h ac'hano da scolia Fanch Su, e kerzchont da Guemper eleac'h m'en em rojont a nevez flamm d'an oll oberou a garantez.

Da benn eun daou viz bennag goude, Fanch Su a erruaz e Kemper o credi, var lavar menac'h Landevennec, beza desked madic aoualc'h evid beza beleguet. Hoguen an Tad Maneur hen aliaz da vont ragenep da gaout ar vikelet vraz evid beza *examinet*. Ar re-ma, estounet maro oc'h he glevet, a guemeraz anezan evid eun diod. Goulenn a rejont out-han e pe leac'h en devoa great he studi, ha var ar respount a roaz d'ezo, e leverjont d'ezan grons distrei d'he vag ha d'he besketerez. Mès dre eun taol chans, en eur guitaat ac'hano, e cavaz var he hend eur beleg guesieg ha vertuzuz braz, hag ar beleg-ze, o veza clevet gant-han an afer penn da benn, a reaz d'ezan distrei var he guiz. Hoguen ar vikel vraz, evid senti oc'h pedenn an Aotrou-ze, a *examinaz* ar c'habiten hag e cavchont anezan eleal desket aoualc'h evid beza beleg. Ac'hano ive, dalc'h m'en devoue resevet an ursion sacr, e oue lakeat da bersoun en enezen Sizun. Hoguen ober a reaz eno epad seiz vloaz amzer eur vad hep muzul ken dre he gomsiou, ken dre he zantelez, hag abarz mervel en devoue an eur da c'houzoud ne soumje ket he barrisioniz hep beleg. Rag eun niz d'ezan a ioa bet scoliet e Kemper evid derc'hel he blas.

Etre daou, ar brud euz an Tad Maneur o veza eat beteg Dol, an Escop ac'hano her pedaz da labourat ive en he Escopti. Mes abarz mont di, Maneur a brezegaz c'hoaz e parrez Plouevet, eleac'h m'en em gavaz eun niver ker braz a bobl ma oue red d'ezan sarmoun er mæz euz an iliz. Hoguen, entre m'edo a vuir vella gant he zarmoun, eun den fallacr, hep ma c'houesie nicun var be seurt digarez, a dennaz var-n-ezan euz a brenest he gampr ; mes evel dre viracl ne dizaz nemed he vonet a zicaraz divar he benn. Diou vonled all ne rejont nemed toulla coefou dion vaouez, hep glaza nicun ebed an oll. An Tad Maneur, bepred ken dispount ha tra, a ioa o vont da guntunui he zarmon, pa velaz ar muntreur oc'h ascarga he bistolen. Neuze evid lemmel digant-han an dro da beurzeveni he dorfet, ez eaz d'en em lacaat e dor an ti ma oa bet laosket an tenn anezan. Hoguen Maneur en distro a viraz dre he gomsiou hag he bedennou na oue great droug ebed d'an den-ze, daoust gouscoude n'en doa ken ioul nemed da lammet ar vuez digant-han.

Dalc'h m'en em gavaz e tro, Maneur a ieaz gant an Tad Bernad da enezen Brehat, eleac'h ma ouent diguemeret gant eur joa vraz. Hoguen an dud keiz-ze n'o devoa anaoudeguez ebed euz ho deveriou a gristen, ar pez a ioa caoz ma'z oant couezet en eun niver braz a dechou fall. Mes, evel m'o devoa bolontez vad, e teujont e berr amzer a benn da zeski canticou an Tad Maneur ha kement tra a ioa red da c'houzoud euz ho relijion.

M.

(*Ann dilerc'h a-benn eur vechiall*).

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Kelennadurez d'an dud divar ar meaz.

(unecvet pennad.)

Doue a c'houarn pep tra.

N'eus nemet an dud diskiant hag a elfe lavaret : Doue ne dol evez ebet d'euz ar bed-man.

Ar c'hatekiz a lavar eo Doue a ren ar bed-oll, ne c'hoarvez netra nemet dre he urz pe dre he gonje.

Setu ar pez a lavar ive an Ebestel, an holl Babet, an holl Eskibien, an holl dud desket mad, ha coulz lavaret an holl dud zo hag a zo bet var an douar betec hirio, setu ar pez a lavar ar Speret-Santel he-unan :

Autrou Doue, emezhan, dre hoc'h urz eo e teu bemdez an deiz ; Doue a lavar d'ar sclerijen, ke, hag e zaa, deuz aman, hag e teu. Ar steret a ro ho sclerijen el leac'h merket dezho gant Doue. Doue a dol evez d'euz an holl dud, hor lacaat a ra er goasket d'indan he ziou askel, hon diouall a ra evel mab he lagat.

Me, emezhan c'hoas, a ro d'ar rouecat ar galloud da c'houarn an dud hag ar furnez d'ober lezennou mad ; goud a voar, eme Jesus-Christ, ped bleven zo var bo penn, da lavaret eo, en eur guer, ervez Doue he-unan, hen eo a gas ar bed-man en dro.

Daoust hag ar c'hatekiz a lavarfe gueyer, daoust hag ar Pabed, an Eskibien, an holl dud desket mad, an Ebestel, ar Speret-Santel, hor Zalver Jesus-Christ, Doue he-unan, a lavarfe gueyer ; daoust a ne ve nemedoc'hur hag a lavarfe ar virionez ? N'her c'hredan ket.

Kercoulz, silaouit c'hoas.

Eur belec hanvet an Tad Beauregard, en doa gret eur sermoun gaer dreist, en unan d'euz a ilizou Paris ; diskuezet en doa sclerevel an deiz, e Doue eo a dol evez d'euz ar bed-man ha dreist holl d'euz an den. A veac'h e oa digouezet en he dy goude he zermoun, pa velas o tont d'he gaout eun den hag a lavaraz dezhan : va zad, traou caer ho peuz lavaret ; mez, ne d'inn ket a dren ho kein d'her lavaret deoc'h, ne d'int nemet gueyer livet brao.

Penos ! c'houi lavar en deus Doue sourci ac'hanomp, ha me a lavar n'en d'euz tamm. Guelit oc'h-unan : me zo calvez, eur vaouez am beuz ha tri grouadur. Tud a zoare omp, labourat a reomp noz-deiz, biscoaz n'hon deus gret gaou oc'h den ; uguent vloaz so e reomp evelse guella ma hellomp, ha bemdez e pedomp Doue d'hor sicour, ha gouscoude, e z'on eun den collet. Va zamic peadra am boa laket etre daouarn eur mignon d'in, ar mignon-ze en deus collet he holl zanvez, hag

hirio n'em beuz ket eur guennec, ha gouscoude a benn varc'hoas e rancan caout daou vil liour, pe mont en toul, ha n'on ket pelleac'h mont d'ho c'hlask. Pedi am beus gret an Autrou Doue, me, va greg ha va bugale, ha Doue n'en d'euz ket hor silaouet, ha breman e z'an d'en em veuzi.

An Tad Beauregard a jomas sebezet ha glac'haret-holl, o clevet an den paour-ze hag o velet an daelou o tiredet d'euz he zaoulagat evel d'euz diou feuntun; ne vouie petra d'ober, pa deuas da zonch dezhan d'euz eur yalc'h a gant louis aour en doa en he arbel. Sellit, va mignon, emezhan, kemerit ar yalc'h-se; en deiz all, goude beza gret eur zarmoun var an aluzen, eun Itron a deuas d'he digas d'in, hag a lavaras d'in ober anezhi ar pez a garjen. Guelet a ran evidoc'hu eo e oa; kemerit anezhi eta; it da bea ho tle, ha ne lavaret ket mui n'en d'euz ket Doue a sourci d'euz an den.

Ha c'houi ive, va mignon, ne lavarit ket mui, Doue ne dol evez ebet d'euz ar bed-man.

II.

Mar d'e Doue eo a c'houarn ar bed-man, penos e za an traou ker fall a ma zeont. Diskiant c'hoas nep a gomsfe evelse.

Fall e za an traou a livirit; ia a gav deoc'h.

Silaouit an dra man:

Eun den a vor d'euz Breiz-Izel, a voa boazet abaoue he vugaleach da lavaret, pa c'hoarveze eun droug benac ganthan: *an dra-man zo evit va brasa-mad.*

Eun devez e teuaz izom dezhan da vont e Brozaoz; mes, o lacat e droad var al lestr a dlie er c'has e troas var he votez hag e torras he c'har. Ar paour-kez den a lavare d'ar re a oa en dro dezhan hag her c'hase er mez d'euz al lestr: petra fell deoc'h, va mignonet, emezhan, pa zeo lalvezet da Zoue, ez eo evit va brasa mad.

Evit he vrasa mad eo en d'euz torret he c'har, a lavare ar veachourien all, red eo en deffe collet e benn.

Penos! marmous, a lavaras ar c'habiten, eun dra ag a zalc'ho ac'hanout epad daou viz var da vele, ha marteze atao, a zo evit da vrasa mad?

Ne ouzon ket, cabiten; mez kement a ra Doue zo gret mad, hen en d'euz credabl, he zonch.

Al lestr en em lacas en hent; mez daou zevez goude e oa clevet lavaret e oa et da voelet ar mor, gant kement tra ha kement den a oa enhan.

C'houi zo divinour, a lavare dezhan, goude, ar re a deue d'he velet; nan, emezhan, o sevel he zaouarn hag he zaoulagat e treuzec an Env, mez goud a renn e oa evit va brasa mad.

Silaouit c'hoas:

Eun den en doa eun droiat, eun ure: sonjal a re dezhan ez oa e beach. Goude eur pennad mad a vale, emezhan, e collis va hent, ne ouien mui peleac'h mont, pa deuas da dremen eun den hag a guinnigas d'in va hencha, dres e ze d'al leac'h ma zen. Setu nin hon daou da vale. Eb dale ec'h en em gavchomp gant eun ty caer; mont a rejomp ebars ha diguemeret dreist e oamp. Antronoz vintin va mignon, eleac'h trugarecat an oac'h, a laeras dezhan eul loa arc'hant. O velet kement-ze e ieas droug enhon, ha nec'h am boa goude oc'h he heulia. Pa deuas an noz, e z'ejomp da c'houlen lojeiz da dy eur mezvier a ganne he c'hreg hag he vugale, ha ne deue d'eus he c'hinou nemet leoù douet. Diguemeret a reaz ac'hanomp evel chas, hag a veac'h e reas deomp conje da dremen an noz e craou he zaoud. Gouscoude en eur lavaret ken-a-vo dezhan, va mignon a roas dezhan al loa arc'hant en doa laeret d'eguile.

Eman zo eur penn scan a lavaren enhon va unan, o vont var he lerc'h.

En trede devez e oamp diguemeret en eur maner; biscoaz n'hon bet digouezet etouez guelloc'h tud; evit ho zrugarecat, va mignon a lacas an tan er maner. Ne ouzon ket petra viras ouzin da lamet var nezhan ha d'her laza, kement a gas am boa ounthan. D'an abardaez, e tiskenchomp e ty eun den deus ar re jentilla. An den madze a goanias ac'hanomp guella ma c'hellas, hor lacas da gousket er guella gnelc en doa. Antronoz vintin e roas deomp e vap d'hor c'has betec an ent bras a oa eur c'hart leo d'euz he dy. Pa oamp o tremen var eur pont huel, va mignon a roas eur bleucat d'an den yaouank-se hag en tolas var he benn er ster e peleac'h e oe beuzed.

Den cris, a livirin neuze, ne fell d'in mui da heulia, guell eo ganen beza collet ha coueza etouez eur vanden bleizi gouez evit na de mont larcoc'h gant eun den hag a zo an diaoul en he gorf.

Lavar eun el ta, emezhan, en eur lacat he zorn var va scoas; hag e gouirionez, en eun tol, he vizach a deuas da veza caer evel an eol hag he viscamant guen evel an erc'h, hag e lavaras din: va mignon, emezhan, gant eur vouez hag a ie betec goelet va c'halon, perac mont kement a zroug ennout abalamour d'ar pez am beuz gret abaoue ma maon ganez? Al loa arc'hant am beus laeret d'an hini kenta en deus hon diguemeret a oa ampoezonet. M'am beus he roet d'ar mezvier, ez eo evit he wana d'euz he vesventiou. Dindan ar maner am beus devet, ar perc'hen a gavo eur c'huz hag a dall dec guec'h he vaner; evit an den yaouank am beus tolet var he benn er ster, hennez a dlie lac'ha he dad, ha lacat e vamm da zizec'ha gant an anken.

A viziken eta ne glask ket beza furroc'h evit Doue, ha dalc'h sonj mad ne ket d'an den eo deski da Zoue petra zo mad ha leal da ober.

Racdall an Ell a bignas en env ha me a ziunas. Abaoue me n'hon ket bet clevet o lavaret: Doue ne oar ket petra ra.

Eo, eo, Doue a oar petra ra, mez nin a gav abek er pes a ra aliez abalamour ma ne velomp ket keit hag en, hag aliesoc'h c'hoas, abalamour ma ne ra ket ar pez a fell deomp.

Y. P.

Eur pennad all eur vech all.

DOARÉ OBER AN AMAN.

Guerza reer brema an aman da vont e meaz ar rouanteles ha betec ar vroiou pella. Dellout a ra cals muioc'h abaoue ma zeus kement a glasq var-nan; ha couscoude dellout a rafe muioc'h c'hoas, ma ouffemp e ober gant muioc'h a eves ha muioc'h a squiant. Nouzomp ket e Breis kempen na disvlevi an aman evel ma reer e leac'h al; da lavarout ispicial en Normandi ac en cnesen Irland, pini a zo a guichen ha dindan Bro-Zaoz. Aman an Irland, eb beza en e ouen guelloc'h evit an hi-nin, a zo a zioc'h ha guelloc'h brudet, abalamour dan doaré ho deus dhe ober, dhe c'hempen ha dhe zileza: dellout a ra ive dec ha pemzec cuennec dre lur var an hi-nin. E Breiz an aman a ia cre ac a kemer c'hoez fal e nebeut a amzer; couzien ne veskomp ket ar ribot alies avoalc'h, implijout a reomp dien coz ha goude ma eo deut an aman, ne vez couls lavar, dileazet tam: al leaz chomet enan a zas aneza buan da guemer c'hoez cre ha blaz fal.

An dien ne ro aman mad nemet pa vez dalc'het nebeut er pod: en an, ha pa vez tomder bras, e tlefec'h meska ar ribot bep eil deves, rac an dien nal ket e nem virout hiroc'h eb trencâ; er goan zoquen, ez eo trevoalc'h e derc'hel tri deves bars ober an aman. Ma vez re ien an dien e viot pelloc'h o veska, ha pa vez pel o tont, ne vez ket couls an aman. Evit caout eun domder e doare, e renkit, mare ar ienien, guelc'hi ar ribot gant dour tom ac e souba en eur varaz leac'h a vezo ivez dour clouar; en an, en enep, e renkit gualc'hi ar ribot ac e souba en dour ien. Ar ribot a renk c'hoas bea dalc'het neat ha kempen, ispicial pa vez e coat ac ez int oll peurvuia.

Arabat meska re vuan na re gostadic; pa reer buan, an aman a gol e blaz ac e c'hoez vad; pa reer gostadic, e vez pelloc'h da zont ha ne vez ket couls en e zoaré. Eur vech deut an aman, gouloet al leaz deus ar ribot, tollit dour ien ebars, ha meskit c'hoas en nebeut bennag en eur chench dour diou pe deir guech. Eguisse an aman a vezo dileazet mad; daspunit aneza ac e tollit en eur c'hanaf pe eur scudel goat, pini a vezo glibet ha spuret da guenta gant dour feunteun. Goaskit an aman er scudel-ze evit tenna an dour aneza piz; goude n'ech eus ken nemet e zaspun en eun tam evit cas d'ar marc'had.

Evit caout cals aman ac ini mad, red eo ive caout bioc'het deus eur oen vad, gren, cre ha grif, red eo ho boeta mad; ar boed mesquet ar guella: er goan, foen, plouz-querc'h, ha panes pe beterabes; en an, ar peuri a zo dreist; kemense ma nec'h eus ket peuri avoalc'h da voeta dezo e meaz, roed er c'hraou irvinou glaz mesquet a guerc'h pe segal-brazit. Pa vez deut ar melchen, kemmeskit ieot etouez: ar melchen e-unan ne ia ket caer gant al loennet-corn; fasta reont buan gant-han; mesket a ieot-al, e tribint guelloc'h ac e tolint muioc'h a leaz.

Arabat squiza ar bioc'het en eur gas anezo re bel da beuri; dour mad ha scler a renkont da eva. Er goan, pa e cri, arabat ho leusqueur pel e meaz, ha ma vez re fal an amzer, ispicial glao ien ha fonus, guel'oc'h derc'hel anezo er c'hraou. En oc'h ober en doaré-ze ho pezo ar muia leaz ac ar muia aman e c'heller caout.

Th. de P.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dissul 7. — E Kemper, diabars kear, hag e cathedral Castel e rer ar gouel eus a *Translation* relegon Sant Corintin ha Sant Paul, patronet an escopti; da lavaret eo ar memor eus an deis ma teuas an Autrou Dombidau, escop Kemper, da zigas eus a gathédral Tour da gathedral Kemper, eun ascornic a gorf Sant Corintin, hag eul loden eus a relegou Sant Paul cavet en ilis Kemper da ilis Castel. Kement-ma a voue great er bloaz 1809. An oll a voar penaus epad ar revolution eus bet collet cals a relegueier, ha ne deo nemet dre boan eus bet cavet goudeze eul loden benag anezo. — Dre an Escopti, ofis patronach S. Joseph.

Dillun 8. — Deiz e pehini en em ziskuezas an Arc'hæl Sant Mikeal var menez Gargan en Itali da dud o tiouál ho loenet, hag e tisclerias goude d'an Escop e felle da Zoue e vije enoret, hen hag an ælez, var ar menez-se.

Dimeurs 9. — Sant Gregor Nazians, escop ha doctor eus an Ilis. Unan eo eus an doctoret o deus sclerijennet muia an Ilis, stourmet muia a enep an errol ha diskuezet ar virionez d'an oll.

Dimerc'her 10. — Sant Antonin, escop. Bez'e voue da guenta relijius a urs Sant Dominic, hag e c'hounezas eun niver bras a eneou da Zoue o prezeg ar feiz. Goudeze e voue arc'hescop a Florans eleac'h ma labouras bete'r maro evit silvidiguez he bopl.

Diziou. 11. — En diou gathedral, Patronach Sant Joseph. — Dre an escopti, Translation relegou Sant Corintin ha Sant Paul.

Dirguener 12. — Sant Neree hag he gompagnunez, merzerien. Neree hag Achillee, breudeur, servicherien Domitilla pehini dre ho ali, a viras ar guerc'hdet. An daou vreur a voue merzeriet da guenta, hag ho mestrez a voue goudeze devet en he zi. — Sant Pancras, buguel pevarzec vloas, a c'houzanvas gant courach an tourmanchou hag ar maro evit ar feiz.

Dissadorn 13. — Sant Briec, escop, patron eus an escopti a zoug he hano. E Bro-Zaoz oa ganet. Bez'e voue diskibl Sant Germen a Auxer. Neuze e voue eur pennad mad en eur gouent en he vro. Goude e teuas e Breiz-Izel hag e prezegas dreist oll er c'harter hanvet brema Escopti Sant-Briec.

G. M.

Al Labourerien douar hag an dud a vicher.

Diou stad a zo, dishenvel braz an eil ouz eben, stad al labourerien douar hag hini an dud a vicher. Hirio koulskoude kalz a dud a fell d'ezho ho c'hemeska an eil gand eben hag ho lakaat ho diou var ar memes linen e

fead talvoudeguez. Guelomp ha na gavimp-ni ket eun tammik kem etrezho, en eur spia mad ho natur hag ho galloudeguez, en eur glask piz an drouc hag ar mad a reont en eur vro, o temzi pep hini diouc'h he doare spered, kaloun ha kustumou an dud.

Ar c'hounideguez, pe stad al labourer a vag ar vugale a zigas var an douar; ar micherour a zigas bugale var an douar, hep gallout ato ho maga.

Ar c'hrouadur ganet e ti eul labourer a gav he voed aozet araok ma teu; an douar labouret gant he dud hag en devezo da labourat hen he-unan, a oa ouz he c'hortoz evit rei d'ez-han he damm bara.

Ar c'hrouadur ganet e ti eur micherour, a vel he voed var an diner en deuz da c'hounit, mar kav eur mestr da rei labour d'ez-han, ha ma na zeu trevel ebed da vana he vicher pe d'he derc'hel a grenn en he sao, pe da viret out han da verza he varc'hadourez.

Al labourer a vev diouc'h an traou a zoug he zouar, ha pa na helfe ket ho guerza; ar micherour na hell beva ma na hell guerza an traou a daol he vicher.

Evel-se tieguez al labourer, e feat bevanz, a zo distag aonalc'h ha diouc'h an dud ha diouc'h darvoudou ar bed; ha tieguez ar micherour na hell kounta nemet diouc'h ma roi an dud, ha diouc'h ma teui ar bed.

Eur guerad labourerien a zo e guirionez eun tiad bugale, an hini a zo var ho fenn a zo evel ho zad. Mestr pe verour, ober a ra ar memes labourou gant he zervicherien; dibri a ra euz ar memes boed, hag alies ouz ar memes taol gant-ho. Ar verouri-ze a vag kement hini a zo ganet enhi. Labour e deuz evit pep oad, evit pep reiz ken goazed, ken merc'hed, hag ar re goz pa na hellont mui herzel ouz al labourou tenn, a echu ho buez evel ma ho devoa he deraouet, diouall a reont e tro kear ar vugale vihan hag an tropellou.

Ne veler netra euz an traou-ze en eur guerad micherourien. Eno pep den a labour en he du, hag alies var vicheriou dishenvel en holl d'an-holl; enho ne veler nemeur ar mestr nemed pa zeu da c'houlen gronz an hed labour gourc'hemennet pe da rei d'he dud ar pezik ar-c'hant koumananchet. Ar micheriou-ze na vagont ket beteg ar bez an dud a zeu da c'henel enho. Lakaat a reont ar vugale da labourat, ha re abred zoken siouaz d'ez-ho! Rag eno eo e kaver bugaligou munud, drouglivet, dalc'het var ho neuden daouzek, pemzek heur bemdez, hep tamm c'hoariou ha deskadurez ebed var ho relijion. Mes pa z'int deut var an oad, pa n'hellont mui ober ho foellad, setu hi taolet er meaz, hep boed, hep toen, nemed ar pez a hellont da guemerout var goumanant ho bugale, hag ho lod aluzen.

Ar c'houer a labour a-zaleg ar zao-heol beteg ar c'huz-heol; gueach ebet d'an noz. Paouez a ra d'ar zul, ha d'al lun vintin e ma krog adarre en he labour. An den a vicher a labour c'hoaz d'an noz, evit kaout brasoc'h pae, hen ober a ra dreist holl pa labour en he di ha dre bez. Pe hen a baouez d'ar zul pe ne ra ket, dizec'het int gant eul labour re denn, d'al lun en em daolo d'an evach.

Eus kement am euz lavaret, ne gomzan ket euz ar micheriou leac'hiek, pe mar d-e guell ganehoc'h, euz a vicheriou ar c'harter, ha guinidik euz ar vro; ar re-ze a zo ker-tost d'ar c'hounideguez, o veza ma labourout ann danvez douguet gant douar ar vro, hag evit ezommou an dud ho deuz troet ha distroet an douar-ze. Ar micheriou-ze a zo bet a viskoaz, hag e pep leac'h. Rag a viskoaz hag e pep leac'h ez euz bet savet tiez, nezet lin a gloan; goeliet filsier, ferrier, klezeier, ha pep seurt benvejou all; en eur guer, a viskoaz eo bet enoret hag heuliet ar micheriou kenta-ze a beze ho deuz ezomm an dud evit beva, ha beva easoc'h a-ze. Komz a ran euz ar micheriou divroad, pere a garfe karga ar bed holl gant marc'hadouresiou kemmesket a bere int bet o klask an danvez e pevar c'horn an douar. An ioul oazuz-ze da drafika a vraz a ra n'eo mui ar rouanteleziou na kerent na mignoned, ha na velont mui an eil en eben nemet eur *pratik* da denna en ho stal ha da ziarc'hanti.

Ar micheriou var al leac'h, a zo e servich ar c'hounidiguez, pehini a ro labour d'ez-ho, a fournis an danvez d'ez-ho, hag a bae ho labour. Ar micheriou braz, a zo e servich ar bed holl. Hag ar vro a fournis ar muia a draou d'ar broiou all, eo an hini a zo ar muia en ho zervich; guestlet ha guerzet eo da glevout ouz ho ezommou ha da ober ho faltazion.

Mar d-eo eur vro, var behini ez euz kalz micheriou servicherez ar broiou all, var zigarez kaout diskarg d'he marc'hadourez, ar varc'hadourien ho unan, memes ar re binvidika, a zeu ive da veza servicherien ha sklaved an eil d'eguile, o verza bemdez ho frankiz hag ho enor. Rak bemdez e kemeront an endalc'h da baea d'an deiz-ma-deiz, d'an heur-ma heur, eun dle var baper, dindan boan da vont dioc'h-tu d'ar prizoun. Hounez eo al lezen a c'halvont *endalc'h dre gorf* (contrainte par corps). Koulskoude kalz a dud a zalc'h hirio an deiz penaoz an trafik pe ar c'hemmerz eo en deuz stignet dre an Europa ar spered a frankiz pehini a ren brema e pep leac'h. N'oufen ket lavarout penaoz kement-ze.

(*Eur pennad-all ar vech all.*) X.

Eur Bleis brudet bras.

Bleis ebet morse marteze n'en deus bet kement a vrud evel an hini so anavezet en histor dindan an hano a Loen gouez ar Gevaudan. Bleis ebet ive marteze ne reas morse mui a zistruj. Galoupat a reas dre ar c'harteriou eus ar Ceven, an Alvern hag ar Rouerg, hag ep lavaret hano eus an nivèr bras a jatal a lazas hag a dagas, e conter e lazas pevarzec'h den etre bugale ha merc'hed, hag e tagas c'hoas cals a re all pere ne eljont nemet dre vurzud en em denna a dre he skilfou. An aoun hag ar spout a voa bras er c'harteriou-se. Ne gredet ket a veac'h mont er meas eus an ti, gant an encres a voa na vije guelet, pa istimjet biana, an aneval euzus-se o tilamet eus a eur voden benag evit ho lonca. Ar bleis ne rea van evit tennou; na draje, na

bouliji ne alle toulla dezan he groc'hen. Dont a rejot ne gredet ket oa eur bleis e c'halje beza; mes eun loen gouez all benag cals goussoc'h. Antercant guech e voue great hu; caout a reat ar bleis, he velet a reat, he dizout a reat meur a vech, mes morse ne ellet he ziscar, nag he laza. Pa gave d'ar chasserien o doa her scoet hag e sonje dezo e tlie beza chomet maro e corn eur c'hoat benag, kenta glevet antronoz en doa lazet adarre unan benag er c'heriou divar dro. Ar Rouantelez oll a voa strafuillet o clevet kemense. Digasset oue di chasseourien eus ar re guenta eus a bep carter, ha zoken goudardet evit clasc dont abenn eus al loen crisse. An ilis dioc'h he c'hostez a lakeas ober pedennou ha processionou; hag ar zacramant santel a voue exposet ive evit goulen digant Doue ma plische gantha cass ar voalen se er mæz eus ar vro. — Mes ar bleis a rea distruj ato, ha pemzec mis e padas da ober.

Eun dervèz en em daolas var seiz cronadur hag en em zifennas outhan gant eur gourach ha ne ve ket cavet alies e bugale en oad se. An tri gossa anezo a voa tri baot ha ne voant ket ouspen unnec vloas; ar pevar all a voa daou botric eis vloas ha diou verc'hic c'hoas bianoc'h. An tri gossa a voa bizier gantho hag o doa staguet eur gontel en ho fenn. Ar bleiz a zilam en ho zouez, a'zail gant ar biana eus ar botret, a zistag gant eun taol skilf boc'h ar paotr paour hag a long an tam eno dirazo. An tri vrassa gouscoude a scoe gant ho bizier hag a vroche gant ar gontel, mes ne allent ket toulla he groc'hen. Al loen counnaret goas oc'h goas, a lam gant unan eus ar merc'hedigou bian, hag he stlej ganta. Neuse ar vugale all a voue tost dezo tec'het kuit; mes unan eus ar botret a lavaras: guell eo deomp mervel oll evit lezel hor c'hoar vian da vont gantha. Mont a rejont eta dezan adarre, hag evel ma velent ne allent ket he doulla, e vrochent he c'hinou hag he zaoulagad. Ar bleis evit en em zifen outo, a rancas diskregui, mes delc'her a rea ar verc'h keas dindan he bao. Erfin, abouez courach avoalc'h, e rejont dezan tec'het kuit. Ar verc'h vian ne doa ket bet cals a zroug; mes ar potr a voa debret he voc'h, en deus douguet eur gleizen doun beteg ar maro. An den se a voa c'hoas e buez n'eus ket pell, ha caer oa he glevet en he gosni, o conta pebez encrez en doa bet en deiz-se. Ar potr en doa miret na dec'hchent kuit o lezer ar verc'h vian da breiz gant al loen fero, a so bet epad he vuez eur respet bras evithan er c'harter-se; hag a dra sur, meritout a rea. Pa voa eat ar bleiz dioutho, ar vugaligou-se en em lakeas oll var ho daoulin da drugarecat Doue abars mont d'ar guær.

Eun devez all, ar bleiz a dagas eur vam hag he zri c'hrouadur. Ar buguel cossa en doa deg vloas hag a zougue he vreur bian var he vreac'h. Al loen a zail gant an daou vuguel-ma hag ho drail gant counnar. Mes ar vam a voa eno ha ne jom ket da varc'hata. Lamet a ra gant ar bleiz evit diframa he bugale diganta. Eno e voue neuze eur stourmad scrijus. Ar vam guez e devoue meur a dao dant ha meur a daol skilf, ha ne voa nemet ar goad anizi. Ar bleiz a zrail mam ha bugale. Bars ar fin e tiscrog hag e lam en eun taol var eur verc'hig c'huec'h vloas a voa eur pennadig dioc'h ar re all? Ar vam a red, hag en em daol a dreus corf var an aneval evit diframa he merc'h, mes dinerzet gant ar boan hag ar goad a daole, e vanc'he c'halon dizi hag e chom var an douar semplet. Dre chans en em gaf eur messaer gant eur c'hi, hag ar c'hi a zaillas var ar bleis. Kement-ma a voa eur burzud, rag ar chas pa zantent c'huez al loen-se kent, ne gredent ket mont var he lerc'h. Ar bleis a dreine ato ar verc'hig; discregui a reas anizi gouscoude evit sailla var ar c'hi pehini a lazas gant eun taol dant. Etre daou ar vam a voa dizemplet, hag ar messaer hag hi a ellas caout ar verc'h. Mesiouas, maro oa!

Ar roue hag ar c'houarnamant a rancas en em emeli eus an afer se. Goude beza casset meur a vech chasserien ha soudardet var al leac'h, e voue erfin digasset, e c'helfen lavaret eun arme, evit dont a benn eus al loen scrijusse. Daou vis e vouet c'hoas o redeg var he lerc'h araog ma voue lazet hag epad an daou vis-se en doa c'hoas taguet meur a vaouez ha meur a vuguel.

Ar bleis-se en doa tost da dri droatad hueldet, pemp troatad seiz meutad hed, ha tant antercant lur bouez.

Setu penaus en em servich avechou an Aotrou Doue eus eun dra dister evit castiza eur vro abez. Evelse eur vialen scaon a deu, pa gar, etre he zaouarn, da veza eur voalen bounner. Rag ar bleis-se a voue eur guir voaleu evit ar c'harteriou-se. Ne gredet mui mont pell dious he di. Al labourou a jome da ober; ar foariou, ar marc'hajou ne voant mui dalempredet. Ar guernez, an naoun, an dienez a vije deut, ep mar, nebeut e vije chomet c'hoas al loen gouez-se da ober distruch er vro. Evelse tud ar c'harter, pere a vele mad kement-se, a drugarekeas Doue calonegi pa voue lazet eun aneval hag en doa taolet kemenn a strafuil en ho zouez.

G. M.

Pa zeus menec eus ar bleiz, e livirin eun dra so, c'hoarvezet en departamant an Allier epad an amzer ien ha cris so bet er miziou diveza tremenet. Daou berson a voa o vont da gas sicour da eur gueriad tud sebeliet dindan an erc'h. C'huec'h bleiz dare gant an naoun a deuas d'ho zaga. Unan eus an daou veleg a ellas cripat en eur vezen, mes eguile pehini a voa den dispont, en em lakeas d'en em zifen oc'h al loenet euzus-se. Bez'e voa ganta eur bistolen a veur a denn (eur revolver). Leusker a ra he dennou a ziou hag a gleiz. Daou vleiz a oue lazet, hag ar re all pere a voa ive pistiguet eun dra bennag, a guemeras an teac'h, hag an daou berson a ellas neuze mont d'ar gueriaden eleac'h m'oa kement a izom eus ho sicour. Mes cridi a ellit o doa bet eno eun tam brao a encrez.

G. M.

ALI. — Ar re a ra mis Mari en ho zi, en eur gambr pe en eur c'hoign benag eleac'h ma zeus nebeut a ear, a dle lacat evez oc'h ar fleur pe ar bokejou a lekeont en dro d'ho chapelic. Mar deus tud o cousket tost d'ar chapelic, ha m'ar deus nebeut a ear, e c'helfet clenvel ha zoken

mervel dre ar c'huez a scuil ar fleur-se en dro dezo. Red e ve-ta caout eun digor benag tost d'ar chapelic evit ma c'hello an ear en em nevezi ; pe autramant bemnos, goude mis Mari, cas ar fleur en eun andret benag eleac'h na vezint tost da vele ebet. N'em eus ket izom da lavaret eo ar fleur so muia c'huez gantho, a zo muia da zioual outho.

G. M.

Brema eus eur pennadic, eun den a zoare, mes pehini n'oa ket boas da veachi, en em gavas da dremen dre guear benn he zepartamant. (Meurth.) Mont a reas da leina da eun hostaliri vraz, hag e voue digasset istr dezan. Evel n'oa ket custum dioc'h bouet evelse, en em gave nec'het. Kemeret a ra unan, he zrei hag he distrei a ra, he c'has d'hé c'hinou, mes ne gred ket he lonca. Setu hen o teleur he zaoulagad var eur beacher (commis voyageur) a voa oc'h ar memez taol eur pennad diout-han. Lavaret a rafac'h din, emezan, va den mad, penaus e vez debret al loenedigou-ma ? — Hema, o cridi en doa cavet eno atant da ober eun taol eus he vicher, da guemeret eun tam ebat divar goust an hini a c'houlenne an ali-se diganta a zavas en he za hag a deuas d'he gaout. Kement a ioa er zal a vodas en dro dezo. Setu hen o kemeret an istren a voa gant eguile en he zorn. « Sellit, emezan, va den, evessait mad, setu amá penaus a ranker da ober. Kemeret a rer evelen bouet an istren etre ar bez meut ha bez ar iod ; neuze gant an dorn all e kemerer ar gontel ha gant he beg e laker eun tam pebr hag holen evit salla an istren, hag eun tam moutard evit rei blas vad dizi. Neuse he zaver evelen beteg ar guinou, hag en eun taol... efet! hag e guirionez an istren a voa lonket. Me ho les da zonjal pebez c'hoars ha pebez ebat a voue eno. Mes an hini en doa bet ar guentellic vrao-se, pa voa diminuet eun tamic ar c'hoars, a lavaras d'eguile kel laouen ha tra : Guelit, emezan, petra eo ar voazamant ! Me am boa laket an istren-ze unnec guech em guinou ; unneg guech oa bet bete toul va gouzoug, hag unnec guech em boa ranket he disteleur en he c'hroguen ; ha c'hui oc'h eus he zamet dioc'h-tu an taol kenta ! — Ahanta, lenner, pehini eus an daou-ze en doa muia atant da c'hoarzin d'eguile ?

G. M.

Bez'ez euz tud ha pa gavont an tu da zistaga eur begad benag, ne allont ket miret d'he ober, ha pa vent dija anter varo. En dez-all eun den, clân gant eur goall glenvet, clenvet ar mean, a voa toc'hor, dare da vervel. Ar medecin en doa, aben teir guech, tennet mein anezan, hag eat oa fallic. Dont a ra eur mignon d'hé velet : — Ahanta, va mignon, penaus a rit-hu ? — Fallic avoualc'h, eme an hini clân : — N'en deus ket great ar medecin a vad d'eoc'h ? — Ah ! va Doue, ema tri dervez so var va zro, hag en derc'hent deac'h oa deut ganthan tri mean, deac'h n'oa deut nemet daou, hag hirio n'eus deut nemét unan ; hag evelse e c'hellit cridi ervad ema echu dija va mengleuz !

An Autrou Bohic, bet superiol en ti a ean e Castel, hag an Autrou Leran o chom eun nebeut so er memes ti a ean, so maro er zizunveziou-ma.

En derveziou tremenet-ma eus bet cals arne, hag ar gurun e deus great droug e lec'hiennou. Evelse demeurs oa coezet en eun ti e parrez ar Fouillez, hag e deus goal laket an ti, an doen hag an arrebeuri, ha lazet eur vioc'h.

Coezet eo ive e Plouneour-Trez, eleac'h m'e deus lazet eur vioc'h, hag e Kerlouan eleac'h ne deus great nemet faouti ha discourra eur vezen.

Ar maro ne espern den. Map ena an impalaer a Russi, an hini a dlie beza impalaer varlerc'h he dad, zo maro, er guær a Niss, pell dioc'h he vro, e touez an estren. Setu peadra da zonjal petra eo buez an den var an douar. N'en doa nemet 22 vloas.

Hervez keleier Naonet, Roazon, Sant-Briec, kouls hag ervez keleier an departamant-ma, an ed so falleat he varc'hat var dro dec guennec dre boezel.

Brema eus nebeut amzer eus bet hano a darre eus a eun hent houarn etre Frans ha Bro-Zaos. Coms a reat eus eun *tunnel* houarn a gant combot a vije diskennet er mor azalec an eil bro d'eben. Ma teufe eur sonch evelse da benn, e ve c'hoas souezet meur a hini. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *22 Ebreul.*		Pont'Nabat. — *27 Ebreul.*	
Guinis.....	15 lur, 15 c.	Guinis.....	15 lur, 60 c.
Segal.....	9 lur, 24 c.	Segal.....	9 lur, 02 c.
Eiz.....	8 lur, 10 c.	Eiz.....	7 lur, 12 c.
Ed-du.....	10 lur, 37 c.	Ed-du.....	11 lur, 48 c.
Kerc'h.....	7 lur, 35 c.	Kerc'h.....	7 lur, 50 c.
Avalou-douar..	2 lur, 11 c.	Avalou-douar .	2 lur, 31 c.

Montroulez. — *22 Ebreul.*		Brest. — *17 Ebreul*	
Guinis.....	15 lur, 42 c.	Guinis.....	15 lur, 18 c.
Segal.....	9 lur, 20 c.	Segal.....	13 lur, 28 c.
Eiz.....	8 lur, 50 c.	Eiz.....	7 lur, 01 c.
Ed-du.....	9 lur, 00 c.	Ed-du.....	11 lur, 09 c.
Kerc'h.....	7 lur, 28 c.	Kerc'h.....	6 lur, 81 c.
Avalou-douar..	7 lur, 00 c.	Avalou-douar..	5 lur, 60 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. DE KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

Dessadorn 13 Mae 1865. N° 15. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, epken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, libreer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 13 Mae 1865.

Dissadorn da bardaez, c'huec'h a viz mae, cleier catedral Kemper, laket e bole, a zisclerie da dud kear oa distro eus a Rom an Aotrou'n Escop, ho escop a c'hortozent gant ar brassa mall d'he velet. Evelse ruiou Kemper ne zalejont ket da veza carguet a dud. Antronoz da bardaez, evit mis Mari, an Aotrou'n Escop so pignet er gador evit coms eus he veach, ha petra benag n'oa ket discleriet, da viana eus ar gador, e dlie prezeg, gouscoude meur a hini o doa gallet clevet ; hag ar gatedral a voa leun. Setu ama eur guer eus ar pez en deuz lavaret deomp an Aotrou'n Escop.

Ne de ket, emezan, evidon va unan ez oun eat da Rom, mes evidoc'h, evit an escopti. Petra benag ma zeo evidon eul levenez vras gallout gnelet Vikel Jesus-Christ ha coms outhan, ha teir guech em eus bet brema ar bonheur-se abaoue ma zoun escop, gouscoude pa zoun eat dirag ar Pap, ne ket an escop eo am eus prezantet dezan, mes an escopti, mes oll dud an escopti, ken beleien, ken an oll gristenien fidel.

An Aotrou'n Escop en deus comzet goudeze eus an deiz m'oa arruet e Rom, eus an ilizou en deus bizitet da guenta. Iliz Santez Mari-Major e peleac'h e zea evit lacat dindan protection. Mam Doue he veach hag an oll mennoziou a voa en he galon o vont d'ar guer benn-se eus ar bed ; Santez Mari-Major, ilis vras ha caer meurbet, gant he lambrusk aour great gant ar c'henta aour so deut eus ar Perou en Europ, ha dreist oll gant ar c'havel-ze a veler en-hi, cavel Jesus, ar c'havel-ze pehini a barlant ker freas hag a lavar kement a draou da eur galon gristen.

Iliz Sant Ian-Latran, an iliz cathedral eus an oll bed christen, mam an oll ilizou, ilis caer ive ha bras, eleac'h ma teu ar vein marbr hag ar benerez kizellet brao da lacat da zridal calon an den gouezrec, mes calon ar c'hristen a zrid c'hoas muioc'h o velet eno an daou dra-ma, an aoter coat var behini e lavare Sant Per he-unan an oferen, — an daol var behini e kemeras Jesus-Christ he goan diveza er Cenacl ha var behini e c'hinstituas sacramant an Aoter. An Aotrou'n Escop en deus bet da zigas ganta eun tamig eus a bephini eus an aoter hag eus an daol brisius-se. — Ilis Sant-Per, an vrassa hag ar gaera so er bed, e kichen pehini an ilizou brassa ne dint nemet evel chapelouigou, hag e pehini e chom an den souezet hag estlamet ne voar ket petra dle da admira muia. Eno ema confessiou, da lavaret eo bez sant Per var behini e veler abaoue trivac'h cant vloas ar brincet, ar rouanet eus an douar, couls hag ar Babet, o tont da zaoulina. Dirag dorojou an iliz e caver ar porched burzudus-se eleac'h m'ema unan a bep-tu, skeudennou an daou Impalaer Charlemagn ha Constantin. Bez'e maint eno evel daou c'hoard evit diskuez penaus kenta dever ar brincet eo difen Ilis Jesus-Christ hag he Vikel var an douar.

Goudeze an Aotrou'n Escop en deus lavaret pegnement oa bet touchet he galon epad ar gouelioù, ar ceremoniou caer so bet e Rom evit Pasc hag an derveziou araog, ar zul Bleuniou, ar Iaou-Gambr-lit. En derveziou-se, an Aotrou'n Escop en deus gallet derc'hel e renc pe he blas a *Assistant d'an Tron pontifical*, henor roet dezan eur pennad so gant Pii nao. Ne aller ket, emezan, lavaret pegner caer eo an traouze. Guir eo penaus an oferen lavaret gant hon Tad santel ar Pap ne ket muioc'h, evel sacrifis, evit an oferen lavaret gant an distera eus ar veleien. Gouscoude, pa veler kement a Gardinalet, a Eskep, a Breladet, a Brincet eus an Ilis stouet oll dirag an aoter, dirag Vikel Jesus-Christ, e pidi a galon, nag a sclerigen a deu neuze en enc ! Nag hen a zanter ema Doue tost ! Eno e caner an aviel e latin hag e grec. Kemense evit discuez ne deus nemet eun Ilis, penaos mar e deus an ilis grec ar malheur da veza en em zistaguet dioc'h ar guir Ilis, houma gouscoude evel eur vam vad a zalc'h ato sonch anezo, hag a zo ato digor he divrec'h, evit briata ar vugale brodic, prest he diouscoas evit

douguen an denvet dianket. Ac'hano an Aotrou'n Escop en deus cavet tro da goms eus an unvaniez so red da gaout gant Cador Sant Per, a beleac'h e teu pep guirionez, Cador Sant Per, fontet var ar mean ; gant Pii nao, ar Pap-se ken din, ker mad, ker santel, ken douguet da rei, an den-se dija oaget ha c'hoas ker seder, ar Vikel-se da Jesus-Christ, pehini ne all den da velet ep santout respet ha carantez evithan. Dissul Fase dreist oll, den ne allo rei da anaout peguer caer oa ar ceremoniou, peguement a garantez a zisquezet d'ar Pap, peguement a dud a voa er venediction vras, d'ar guer ha d'ar bed, ha peguement e tride calonou an oll, peguement oant touchet. An traou-ze a zanter pa vezont bet guelet ; mes coms anezo evel ma ve c'hoant, ne rer morse.

An Aotrou'n Escop so bet diguemeret meur a vech gant an Tad Santel epad an derveziou en deus tremet e Rom. Roet en deus d'ar Pap ar pez a voa eat gantha eus an arc'hant savet en Escopti evit diner sant Per, hag an Tad Santel en deus he drucarekeat, hen ha kement hini o deus truez outhan en dienez e pehini en em gaf.

Ar Pap en deus roet dezan meur a c'hras evit he escopti mes an amzer so manquet dezan evit gallout coms deomp anezo. Pii nao en deus lavaret dezan penaus e c'hanaie he Escopti, hag e c'houie mad peleac'h edo ar beg douar hanvet Breiz-Izel. Vad a rea d'he galon clevet coms eus ar Vretonet.

An Aotrou'n Escop so deut ganta eus a Rom, evel envor pe memor eus he veach, ar bot palmes en doa bet dissul bleuniou hag ar pilet en doa bet d'ar iaou gamblit eus a zorn ar Pap. Pii nao en deus lavaret dezan en doa c'hoas esper d'he velet e Rom abenn pevar bloas Echuet en deus en eur goms eus an izom hon eus d'en em starda mui oc'h vui oc'h cador sant Per, oc'h ar mean-se var behini eo diazezet an ilis hag a beleac'h teu pep selerijen, pep ners, pep guirionez. An Aotrou'n Escop, araog disken eus ar gador, en deus roet benediction ar Pap gant a memes induljanc, evel ma vije bet par Pap he unan oc'h he rei.

Eun dra eus ar re vurzudussa a gaf ar re so bet e Rom er goueliou caer a bere hon euz comzet, ez eo, hervez m'am eus clevet gant ar beleg a voa gant an Aotrou'n Escop, hag evel hon eus guelet dre gomzou an aotrou'n Escop he unan, guelet kement all a dud, clevet kement all a gri evit saludi ar Pap : *Bevet Pii nao Pap ha Roue ! Roue ha Pap !* ha kemense ep ma ve nag afer na freuz, na dizurs ebet, ha gouscoude n'eus nag archer, na soudart, na serjant polis evit delc'her urs vad. N'eus ket bet an distera dizurs epad ar solaniteou tremenet. Kemense zo a dra sur eun testeni mad e faveur ar bobl a Rom. G. M.

Kelou a Frans. — E cals a escoptiou a Frans eo fontet devotion an Adoration perpetuel ; en oll escoptiou soken couls lavaret. Kemense so evit miret na ve dilezet hor Zalver Jesus er sacramant eus he garantez, evit ma vezo bepret unan benag dirazan oc'h he adori. Mes e meur a escopti ne ve ket a dud oc'h adori en noz, ha setu ar pez a fell da veur a Escop da fonti, da viana en unan benag a ilizou ho escopti : evit na dremeno heur na momet ebet, nag eus an noz nag eus an deiz, hep ma ve eur re benag oc'h adori ar sacramant.

Evelse e fonter an adoration ep eau en escoptiou eleac'h n'oa ket fontet c'hoas, hag e meur a escopti e sao breuriezou evit adori en nos. Evelse e Strasbourg, Cahors, Montpiller, Marseil, Toulon, ha meur a hini all, e talc'her tud da adori en noz. E Marseil hag e Toulon e veler martolodet, oficerien a vor, tud e carg, labourerien ar pors, mesk mesk en noz o c'hadori ar sacramant ado abl.

En nosveziou dudius-se tremenet gant Jesus, e receo hiniennou grasou dibab. Eus ar Mans, ez ea en dez all eul labourer iaouanc eus ans ilis da gouent an drapistet, ha meur a hini all o deus anavezet eno ar stad da behini oant galvet. E Orlean, eun den eus ar re a c'halver tud ar bed, a ieas d'ober eun nosvez. Ar guenta hag an diveza oue dezan. Mez n'en doa ket collet he boan. Mervel a rea eun dervez benag goude evel eur guir gristen.

En Avignon ez eus eur vreuriez savet evit gallout derc'hel ar zacramant ato exposet. C'huec'h cant-antercant vloas so ema ar sacramant exposet dalc'h mad er guær se. Kemense ne bet eanet nemet eun nebeudic epad an deziou criz eus ar revolution. Er bloas 1433, eur ster vras, hanvet ar *Rhon* pehini a dremen dre ar guær-se, a veuzas kear all. An dour a ieas ive er chapel m'ema an devotionse, a zavas huel oc'h ar mogueriou, mes ne douchas ket oc'h an tabernael eleac'h ma edo ar sacramant.

Lenn a reomp e keleier an Naonet :

Gras ar Jubile e deus douguet frouez. Eun niver bras a dud, hag a dud e pere ne vije ket sonjet, so distroet oc'h Doue, hag en em lakeat da veva e guir gristenien. Nan, nan, ar feiz ne deo ket maro c'hoas en hor bro. Caer a so clasc he laza, ez eo ato beo buezeg e goelet ar c'halonou. Evel ma zeus bet lavaret meur a vech, en despet d'an dizurziou a ra poan da velet enhi, ar Frans a so chomet hag a jom ato christen en he c'halon, hag an nep a lacafe he zorn var ar galon-se, her santfe o talmi hag o lamet evit ar feiz catolic. Ar feiz e deus he miret en he c'havel ; ar feiz e deus roet dizi ar gallout hag ar gloar so etre he daouarn ; hi e deus difennet ar feiz kaloneg bete vrema, hag e c'heller esperout e talc'ho ar feiz d'he bugale beteg an diveza rum dud.

Guedour ar Jura a lavar ez eus hano da gass an Escopti eus a Sant Clauda da Boligny. Tud Sant Clauda so strafuillet gant ar c'helou-se, hag a dra sur ne deo ket ep abeg. Gouscoude e leve er penaus kemense a zigoezo douetus bras.

Russi. — Ar re a gasser d'ar Siberii, ar Polonis dreist oll, *hervez ma scriver eus a Bultava*, ne oufe den credi pe guer cris oar outho. Ho lezel a rer da vervel gant an naoun, hag ar re a guemer truez outho hag a dorr ho

naoun eur vech benag, a gouez etre daouarn ar justis. Eun den hag a zonje dezan oa dre faot ar gardou epken eo e choment evelse ep sicour ebet, a ieas da gaout ar re huel e carg. Goulennet oue outhan eus a betra en em emelle, ha casset da Voscou evit beva eno dindan c'hoard.

Er gazeten diveza e lavaremp en devoa bet Escop Sant-Briec eur c'horf santel digant ar Pap evit ilis Rostren. Setu ama petra scrif deomp Person Rostren he unan var guemense :

Hon Tad santel ar Pab, Pii nao, evit creski devotion ar bobl en andret Sant Valantin, hag evit ma ve kendalc'het ar sonj ous an de caer ma eo bet digaset da ilis Rostren, en deuz roet eun *Induljans plenier* ha tri c'hant de *induljans* beb bloa, da guement hini a vizito iliz Rostren, hag a bedo eno, d'an eil sul a viz maë. En de-ze e vo bep bloa e Rostren *Pardon ar Relegou.*

Ouspen, eun *induljans plenier*, devez ar Pardon braz, ar bemzek a viz eost, pe unan eus an eiz de goude.

An aotrou David, Escop Sant-Briec ha Landreger, en deuz roet da viken, evit an amzer da zont, eun *induljans* a zzou-ugnent devez, da guement hini a bedo devot ha ken aliez guech ma pedo dirag relegou Sant Valantin. — An induljansou-ma a heller da c'hounid evit an Anaon.

BALDINI,
Chaloni, Person Rostren.

PATROUNIEZ SANT JOSEPH.

Tost omp da c'houel patrouniez sant Joseph ; ha setu ama eunn dra c'hoarvezet neuz ket pell hag a ziscouez ar fisians vraz a dleer kaout er sant-se.

Eur vamm, deut da choum da Vreiz, e doa da c'houzanv reuz war reuz, malheur war valheur. Doue hepken a hell reinerz evit gouzanv kement all. Ar vaouez kez-ma a oa choumet intanvez gant eunn tiad bugale, he merc'h hena a voa bet devet e-kreiz eunn tan gwal. ann eil dimez et iaounk-ffamm en em gavaz da veza c'hoaz tristroc'har bed gant-hi : pe oa diboell pe oa bet tamallet e gaou, koueza a reaz etre daouarn ar *justis*, hag e oa barnet ha condaonet evid ar rest euz he buez. Pebez glac'har evid ar vamm ! Pebez dismegans ! o veza ma oa eur vaouez a enor ha deuet mad gand ann holl. . . . ouz-pen-ze : he map hena war eunn hent distro hag e kreiz ann noz, en em gavaz gant tud fall ha laeroun, a ghemeraz ann arc'hant hag ann aour a ioa gant-han, hag hen gwall-gassaz kement ma varvaz da zaou zeiz goude, hep beza bet tamm he anaoudeghez-vad. Setu eta kalon ar vamm teir gwech rannet ; n'euz mui a gonsolation evit-hi : mervel a rai dre ar c'hlac'har. . . . Ah sant Joseph he c'honforto : kas a ra beteg ar vamm-ma ken ankeniet unan euz ann eneou-ze ho deuz desket enn holl d'ann holl fisiout enn-han. Dont a ra eur plac'h devot da gavout ar vamm baour, ha goude beza mesket he daerou, e lavar d'ezhi ar sonj a zo deut enn he speret da c'houlenn evit-hi sikour digant he sant mignia karet. Braz eo ar fisians enn hec'halon : *Da c'houel hanter eost*, eme-z-hi, sant Joseph a zigasso d'e-hoc'h d'ar gher ho merc'h a zo er prizoun. Diez a oa kredi kementse. Seitek vloaz a oa ez edo ar verc'h paour er prizon, hag eiz vloaz abaoue ma klasked en aner ann tu d'he digas d'ar gher. N'euz fors, a lavare enn-hi he-unan ar plac'h devot da sant Joseph, n'euz forz ar sant braz-ze n'en deuz biskoaz refuzet tra d'in-me. Sant Joseph a rajo ar miracl. Mont a reomp d'hen pedi, d'hen enori, hag hep mar ar brizounierez paour a vo laosket da zont d'ar gher, hi a zeui he unan da zizec'ha daerou he mamm. Ober a ra eta naved war naved ; pedi a ra he-unan ha lakat ar re all da bedi evit-se. Mes setu digwezet gouel ar werc'hez, gouel hanter-eost, ha netra na ziskouez e vije bet sclaouet he feden. Petra rai eta ? koll kalon ha fisians ? oh ! ne ra ket. Enn enep, leun a fisians e galloud ha madelez sant Joseph, mont a ra da gherc'hat ar vamm ; *Deut, eme-z-hi . . . deomp d'ann hent-houarn, evit diarben ha dijhemer ho merc'h . . .* Ar vamm a zigor he c'halon d'ar memez tra : mont a ra gant-hi bete ti ann hent-houarn, hag eno ar c'henta hini en em gav dirag he daoulagad eo he merc'h ker. Pebez joa neuze, pebez eurusded hag anaoudeghez-vad evid ann hini a hanvont ho madoberourez, evid ar plac'h devot da sant Joseph !

Trugarez eta da sant Joseph ; fisians en-han, mez ar fisians ar vrasa : morse na vanko d'e-omp. *O sant Joseph, leun a vadelez, ra viot meulet ha trugarekeet, ha pligit ganeoc'h dreist-holl kresk i enn hon c'halon ar garantez evit Jezuz ha Mari.* A. B. Ha.

T. W.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Kelennadurez d'an dud divar ar meaz.

(DAOUZEGVET PENNAD.)

III.

Var ar Brovidans.

Bemdez e veler an dud vad e creiz ar boan hag an dud fall e creiz ar blijadur, ha c'hoas e livirit e c'houarn Doue ar bed-man ? Ia, ha zoken abalamour da ze.

Gouir eo, er bed-man e veler aliez an dud vad e creiz ar boan hag an dud fall e creiz ar blijadur. Gouir eo c'hoas e c'hoarve kement-ze dre urz pe gant conje an Autrou Doue. Mez goud a ouzoc'h perag ? Setu aman : an den, n'euz fors pe guer mad eo, a ra goulscoude eur pec'het benac ; d'eus ar pec'hejou-ze e ranco ober pinijen en tu benac, a ne ket guelloc'h her lacat d'ober he binijen er bed-man ? Hoguen, setu eno ar pes a ra Doue dre ar boan.

An den, n'eus fors pe guer mad eo, ma ve ato eurus a deuffe a nebeut a nebeut da zonjal ebken er bed-man, ha da ancounac'hat ar bed all ; eun dra vad eo eta miret ountan da staga re he galon eus an douar

hag her lacat da zevel aliez he galon hag he speret etreuzec an Env. Setu eno dres ar pes a ra Doue dre ar boan. Eun dra vad e ve c'hoas, a gav d'in, deski d'an den gouzaon eb en em glem, caout sonjou dister anezhan he-unan, lacat e holl fizianz e Doue, bale dre an hent en deus gret hor Zalver ha caerat bemdez he gurunen en Env. Setu eno c'hoas ar pes a ra Doue dre ar boan a ro d'an dud vad.

Dre ar blijadur a ro d'an dud fall, Doue a fell dezhan aviziou rei dezho eun dra benac evit an tammou vad a reont, eur vech an amzer; aviziou o lacat da zistrei ounthan, aviziou evit diskuez deomp e tleomp ober vad d'ar re a ra droug deomp, hag aviziou all, pa vel ne reont van oc'h he glevet, caer en deus ho guervel, evit ho dalla muioc'h mui ha miret outho da velet an hent fall ha heuillont.

Hag ouspen, Doue en deus eur barados hag eun ifern. En he varados, en deus plijadurezou avoualc'h, evit rei d'an dud vad, cant guech muyoc'h evit n'ho d'euz gounezet dre ar vad ho d'eus gret, ha dre ar boan ho d'eus gouzanvet. En he ifern en d'eus ive avoualc'h a boaniou evit lacat an dud fall d'ober pinijen d'euz ho dizurzou ha d'eus ho flijadurezou. Amzer en d'eus eta da c'hortoz ma vint maro, evit rei da bep hini ervez m'an d'eus meritet; hag aliez he c'hortoz, ar pes a ra da galz a dud lavaret ne ket leal, abalamour ne velont ket pe seurt sonj en d'eus Doue.

Kercoulz, n'he c'hortoz ket ato ar maro evit diskuez ez eo leal; m'ar gueler aliez an dud vad er boan hag an dud fall er blijadur, e veler aviziou ive an dud vad er blijadur hag an an dud fall er boan.

M'ar gueler an den mad ancounac'het gant Doue, er bed-man, er gueler ive aliez anavezet hag anavezet racdal; m'ar gueler an den fall espernet, er gueler ive aliez scoet ha scoet e creiz he bec'het. Silaouit an dra man:

Er blavez 1849, daou zen d'euz ar re falla a oa o tont d'euz ar guær a Doulous. Glo ha gurun a re. N'euz forz, an daou gaufard ne heanent o mallozi hag o touet Doue. Me ra foutre ganez, a lavare unan, en eur zellet oc'h an Env; n'em beuz aon na razout na rac da gurun, pulluc'h ac'hanon, m'ar dout evit ober. Kerkent ar gurun a goez hag en asten hanter varo var an hent braz. Silaouit c'hoas: un daou pe dri miz goude; en eur gueric vihan d'euz hor bro, un toullat mezverien a oa oc'h tol en eun hostaliri, e kever an iliz. D'ar zul e oa, hag an oferen a oa e ren.

Petra eo an dra-ze, a c'houlennas unan anezho, o clevet ar c'hloc'h o son? Cloc'h ar *Sanctus*, eme an hostis. An diaoul gantho ha gant ho *Sanctus*, emezho holl, en eur lavaret a bep seurt diotac'h divar ben ar relijion, ar veleyen ha Sacramant an Aoter. Serrit, o kinou eta va zud keiz, a lavaras erfin greg an hostis, en eur vont var he daoulin, ne glevit ket son gorre Doue en oferen? Bah! Bah! eme unan, ho relijion, ho Toue, grac'herez: n'em beus aon ebet razhan, m'er c'hantifi da virct ouzin da sevel ar banne man. Ar banne ne oa ket savet c'hoas beteg he vuzellou, pa goezas e stoguen he gorv, maro mik, var al leurzi. Doue ne sko ket ato ker cren ze, mez aliesoc'h e sko evit na zonjer, ne gousk ket ken aliez a ma lavarer. Kemeret a ra aviziou he amzer er bed-man, mez er bed all ec'h en em dapo.

Eleac'h he damal, e tleffemp lavaret ato: Doue a oar guell evidomp petra en deus d'ober.

IV.

Piou a grette lavaret: petr'am beuz me gret da Zoue ma tigas d'in kement a boan?

Den a nebeut a feiz, ne ouzoc'h ket petra livirit.

Setu ama petra elfe Doue he-unan da lavaret deoc'h:

Va mignon, livirit ar virionez: ha n'ho peuz ket gret meur a bec'het marvel abaoue ma moc'h var an douar? Hoguen, eur pec'het marvel ebken a zo avoualc'h evit mont d'an ifern. Lakomp n'ho peffe gret nemet eur pec'het veniel; mez eur pec'het veniel ebken a zo avoualc'h evit tremen meur a vloaz e tân ar purgator. Hoguen, eleac'h toll ac'hanoc'h en ifern da zevi evit ato, pe da viana ho cas d'ar purgator d'ober eur binijen rust, epad meur a vloaz, ne roan deoc'h nemet eun tam poan er bed-man, a c'hoas ec'h en em glemit?

A neuze, neuze ne ket ouman eo hor bro; ar vuezman, evel a ouzoc'h, a zo eun draonyen a zaelou; Piou en d'eus bet muioc'h a boan evidon-me, epad ma on bet var an douar? Mez dre ar boan eo e c'hounezer ar barados, sull vui ho po bet poan er bed-man, sull vui e vo caer ho curunen er bed all. Me a lavar deoc'h ar virionez, ar brasa merk a garantez a ouffen da rei da eun den eo cas poan d'ezhan.

Ar Verc'hez a oa va mam, ha ne deus bet nemet poan var an douar; an Ebestel, ar Zent, ar Verzerien a oa va brasa mignonet, hag ho d'eus bet cals poan.

Eleac'h eta en em glemm ha tamal ac'hanon e tleffac'h va zrugarecaat ha lavaret din evel a lavare guech-all sant Augustin: va Doue, emezhan, roit din aman a bep seurt poaniou, nemet ec'h espernoc'h ac'hanon er bed all.

Ha c'houi, petra o peus da lavaret var guement-ze? Netra. — Serrit eta ho kinou. Doue a oar guell evidoc'h petra zo mad deoc'h. Y. P.

(A-benn eiz-dez eur pennad-all.)

Al Labourerien douar hag an dud a vicher.

Ne gav ket d'in ken nebeut e ve eur marc'hadour ker mignoun d'he vro, na ker guest d'he difenn hag al labourer douar. Al labourer a zo evel stag ouc'h he zouar; he blijadur, he enor, he binvidiguez, hadet int en he bark; ma renk kuitaat ar vro na hell ket kas gant-han he barkou, he brajou, he goajou; ho difenn a rai eta beteg mervel. Ar marc'hadour a zo re gustum da guitaat he vro ha da veva pell diout-hi. He blijadur, he binvidiguez a zo alies en eur vro all pe var vor; mar teu beac'h var-nezhan, e c'hall plega he vicher, karga he ialc'h, ha na choumo gand ar zoudardet nemet eur graonen c'houlo ha c'hoaz abarz mont kuit, ar marc'hadour a hell tana he di evit ober goab anezho.

D'an divez, mar goulennit pehini euz an diou stad a hell ar guella mirout diouc'h *ar gouris plouz*, ha kender-c'hel da bep unan he c'houd hag he vir; an tu c'hounid a vezo c'hoaz gant stad al labourerien.

Eul labourer a zo red mad d'ez-han derc'hel var he c'hoant, ha beza piz en he zispignou; ar pez en deuz a zo evel ma leverer dirag daoulagad an heol; n'euz risk ebet eta o rei arc'hant d'ezhan var gampi. Ar c'hredour a hell mont d'ar c'href, guelout rolliou an hipotek, ha gouzout mar d-euz dle var ar pez douar. Goelout a ra he unan petra dall tieguez, ha parkeier he zen, ha pegueid eo fur d'ez-han presti arc'hant evit ho lakaat da dallout. Hoguen neket evel-se e ti eun den a vicher pe eur marc'hadour; den na anavez eno nag ar c'hred nag an dle. Hag an dud-se hirio an deiz, en ho dispignou hag en ho guisk, a ia keid pe belloc'h eged ann dud chentil ar ré huella. Pebez guest, pebez surentez a roont-hi eta da nep a brest arc'hant d'ezho? Eun taol kaer bennag a guenverz, brudet kalz muioc'h eguet na dall. Mar mank, guaz a-ze d'ar c'hredour, rag evit an dleour, ma na hell ober guelloc'h, he ziskarg pe he guitanz a rai, o kemerout ar *gouris-plouz*, pe ar gorden.... Na piou a helfe lavarout pet tieguez a zo bet revinet dre an niver spountuz a voal faziou c'hoarvezet nevez-zo e kement kear varc'had a zo en Europa?

Unan a labour en he zao, car an deuz pez a gar; he gorf a guemer nerz dre he labourou ten ha poaniuz, hag he speret a zigor hag ha guemer he blijadur o kreiz kement a draou dishenvel a zo da ober bemdez; douar da drei ha da hada, guéz da blanta ha da zresa, kezek ha chatal da zevel ha da bleustra. Rak gouzout a ra digas reiz ha don an anevaled ar re amjestra, red eo da bep unan plega, ha dont a reont holl da anaout ha da garout an dourn a zo bemdez ouz ho c'has hag ouz ho digas.

Eguile a labour kroumet, puchet, ato prizouniet; trei eun dournikel, steui neud, lakat red er vulzun chetu he boellad; tremen a ra he vuez en eur c'hao pe en eur zolier bennag, ha deut he unan da veza evel eur benvek, he viziad a finv, hoguen he spered na labour tam; ha lavaront a heller a vraz n'ez euz netra nebeutoc'h izignuz eguet micherourien an izign.

Pep tra a zispag a ledana anaoudeguez eul labourer, hag a zav he spered var zu an hini a ro founder d'an douar, temps deread d'an amzeriou, haoder ha blaz da bep frouezen; pep tra a striz hag a izella speret ar micherour, pehini na daol nemeur e zell en tu-all d'ar mestr a ro labour d'ez-han, pe da hirra tout beteg an izignour en deuz gread an dournikel ouc'h pehini ema bemdez evel tachet.

Evel-se, e c'heller lavarout penaoz unan a c'hortoz pep tra digant Doue, hag eguile n'en deuz netra nemet digant an den.

Al labourer mar c'hoarvez d'ez-han dizolei eun dail nevez bennak da arat, da deillat, da vellat he zouar, a zisklerio diouc'h-tu he daol kaer d'he amezeien; a-mi-cherour en enep a vir e kuz an nevezentiou a hell da gavout, e zell da c'hounit he unan gant-ho. Lavarout a heller eta penaoz al labourach douar pehini a skign an dud dre ar mesiou, a laka unvaniez etre-z-ho; hep ho dinesa, ha penaoz ar verserez pehini a zeu d'ho bernia er c'heariou, ho dinesa hep lakaat unvaniez etre-z-ho.

Al labourerien a zo eur ven-dud kre ha iac'huz, ar vicherourien tudigou guan ha klanvuz. Ha n'euz ket pell c'hoaz eur prefet a Guemper a glemiade da eur c'harteriad tud ampart euz a Guerne kollet hag asteuzet holl abaoue ma ez euz savet eno mengleuziou ploum ha kalz micheriou.

Er c'hiz-ze, n'am euz ket aoun o lavarout penaoz n'enz nebleac'h muioc'h a beorien eguet er c'heariou brudet dre ho micheriou, eguet er broiou karguet a varc'hadouresiou. Bro-Zaoz a zo test a guement-se, pa z'eo guir, en despet d'he finvidiguesiou divuzul, ha d'he micheriou ker stank ha ker brudet, an darn vras euz an dud a zo var an aluzen, hag o veva divar goust ar re a zo en ho zra. Rag eno, tas ar beorien a zo diazezet var bep tieguez evel ar guiriou dre-ma; hag an tas-ze a zo grevuz braz; var ma clevomp lavarout.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dissul 14. — Ofis ar zul. Memor a zant Bonifas, abostol an Alemagn. Tremen a reas he vuez o prezeg da dud ar vro-se a bere e c'hounezas eun niver bras d'ar feiz.

Dillun 15. — Sant Isidor, labourer douar, patron al labourerien. Cundui a rea, o labourat, eur vuez ker santel ma teue an ælez d'he sicour en he labourou, ha goude he varo, en deus great burzudou hag eo enoret mui eguet prins ebet eus an douar.

Dimeurs. — Sant Ubald, Escop. Bez'en doa eur vertuz hag eur gallout particulier evit chasseal an droug-sperejou.

Dimerc'her 17. — Sant Pascal Bailon, confessour, eus a urs ar gabucinet diarc'hen, en devoa dreist oll eun devotion vras evit sacramant an aoter.

Diziou 18. — Sant Venans, merzer, unan eus ar sænt o deus gouzanvet muia tourmanchou evit ar feiz.

Dirguener 19. — Sant Eozen, Belec, a escopti Treguer, alvocad ar beorien, unan eus ar zænt o deus great muia enor da Vreiz-Izel.

Dissadorn 20. — Sant Bernardin, confessour. Sant brudet bras dre he chastete pe he voerc'hdet hag he garantez evit ar beorien.

Gonideguez an douar herves ar c'hiz coz ac herves ar c'hiz nevez.

An Aotrou Doue en deus lavaret d'an den e renkeje

labourat ha c'houezi evit caout e vouet ac ar pez a zo red evit e oll ezomou. Hoguen, n'en deus ket difennet outhan lacad e skiant ac e izin d'en em disama deus lod doc'h ar beac'h en deus roed da bep hini er bed-mâ. Peb hini a renk labourat pe doc'h e c'horf pe doc'h e speret. Al labour zoken, pa ne vez ket dreist ners an den, ne ra nemet vad dezan ac e zerc'hel creoc'h ha grenoc'h. An neb a labourfe en diou c'hiz, deus e gorf ha deus e speret, a dostafe ar muia deus ar guella ners a eller caout, hini ar c'horf ac hini ar skiant.

Petra rafe an den doc'h e amzer, ma ne labourfe ket? Ober buez fal; rac dao eo dezan en em rei d'eun drà benac, da vea labourer pe mevier.

Guech all an den en deoa muioc'h a boan var ar bed evit en deus brema: ne oa nac enchou mad evit darempred ar marc'hajou, nac evit digas tremp en tiegues, na benviou evit labourat an douar eaz, founus ac e doare. N'eus ket ouspen uguent vloas benag, an dud a oa c'hoas goal bec'hiet e parez Roslohen ac er pareziou tro var dro: kerkent ac ar mis meurs, e renkent goazet, merc'het ha bugale, skei gant ar var dre c'houez ho zal, var ar bom troed gant an allar evit lacat an eiz; ac hervez ma z'eo pouner an douar, ar piguella poanius-ze e vije ken tano ha ker fall ma n'elle ket an eiz treuzi don avoalc'h en douar evit bea dru ac ober e gresk e doare. E blouz a jome re ver evit bea medet gant ar fals: ar vederien, daoulinet var an êro, e renke e displanta gant an dorn ha clask broen pe plouz guinis coz evit ober ar chirpou.

Ada reet, er mare-ze, nebeut a 'vouet-chatal, eur c'hornadic panes benag ac eun nebeut irvi melchen eb ken. Pa reet ken nebeut al a vrouscon, ne vije ket cals a labour c'houennat en ân; an douar ive a oa leun a bao-bran, treus-ieot, mellou ha louzeier all. Evit guir, talvoudussoc'h a vize bet d'ezho lacad ho amzer ac ho foan da c'houennat elec'h ho implich da biguella an douar eiz ac an douar it-du; dao oa ober couscoude, pe guir ne ouient ket eun doare-all da labourat ha da guempen an douar.

Goude-ze e ient d'ober goassoc'h labour c'hoas: kerkent a ma oant discrog doc'h ar var piguella, e kemerent ar var varrat ac e ient da guigna, da galza ha da boat al lanneger evit caout peurvuia segal nostamant ac ar plouz ho devoa ezom evit derc'hel en disglao toennou an astajou paour eus an tiegues. Divezatoc'h, evit kender-c'hel an heul deus al labourou stard-ze, e ient da lalc'ha ar foen ha d'ober an eost. Biscoas non bet ker gla-c'haret evit pa zellen ous an dud kez o torna gant ar freil, pa veleu anezo, merc'het kercouls ha goazet, din-dan an heol tom, o skei var al leur, skuiz-maro, ber alanet ac ho rochedou leizet gant ar c'houez! Enor dar saoz Meikle, pehini, dre e izin en deus gred ar c'henta dorneres! Dizamet en deus an dud var ar meaz deus ar goassa labour, deus eul labour a oa dreist ho ners ac a zigasse dezo aleiz clenve ou marvel. Guir eo e c'hoarvez droug avechou gant an dornerezet, abalamour ne deuler ket eves avoualc'h en eur labourat gantho; ne vefe ken nemet goloï ar rojou ouarn zo diavez gant eur boestl coat ac asten ar golo zo var an daol-boueta evit mirout ous ar re zo o teuler ar chirpou da gas ho dorn don avoalc'h evit beza tizet gant an daboulin dorna. TH. DE P.

ALIOU, KELEIER, MARVAILLOU,

Eur gaouiat paket gant he c'heier he unan.

Eun den, boas da lavaret gueier, a deu avechou beteg en em drompla he unan, bete cridi he unan ar pez en deus ivantet.

Er guear a Varseil oa eun aotrou ha ne alle cazi morse en em gaout en he di abenn poent ar pred. Bemdez peur liessa ez ea eun tu benag, pe evit he labour, pe evit pourmen, hag evel ma zoa eur marvailler caer, bemdez ive peurvuia e c'herrue unan benag da goms outhan, ha ne vouie ket peur e veze eat an amzer ebiou dezan.

Pa zistroe d'he di, e cleve trouz gant he c'hreg abalamour n'en em gave ket e mare. Mes potret costez ar c'hreisteiz so distaguerien, hag ema ne veze morse nec'het evit caout eun digarez, sevel eur gaou hag a veze kempennet ha livet ker brao, ma zea dioc'htu an droug eus he itron ha ne vije mui hano a c'hourdrous.

Eun dervez gouscoude m'en em gave c'hoas divezatoc'h evit custum, ha ma vele dioc'h an doare eus an itron, ez ea da gaout eur goal dam arne, e voue tost dezan chom ber. — Peleac'h, eme an itron, oc'h-hu chomet adarre? An autrou en doa bet eun tamig amzer da zonjal hag a respont dioc'h-tu: da zellet oc'h ar zardin-ta; petra, n'oc'h eus ket clevet? — Clevet petra? — Eur sardin, mes eur sardin bras spontus, so tolet aze gant ar mor e beg ar pors, ha chomet eno da vervel, ha brema ne ell ket al listri mont dreist. (An oll a voar ez eo ar sardinet peskedigou bian bian.) — Ne ket possubl, eme an itron, hag ema'n dud o sellet outhi? — Ema bodet tud kear aze oll var ar c'hae. An itron ne c'hortoz ket irroc'h. Disken a ra buan d'ar ru, hag e za a brez etrezeg ar mor. He amezeguezet souezet oc'h he guelet o vont evelse er meas d'ar mare-se, a gri outhi: peleac'h ez it-hu? Petra so a nevez? — Da velet ar sardin. — Ar sardin? — Ia, ar sardin vras taolet aze gant ar mor. Eno neuze e savas caoz, hag ar c'helou o vont eus an eil ti d'eguile, hag eus an eil ru d'eben, abars pemp munuten oa tud a bep corn o vont d'ar c'hae. An autrou gaouiat d'he dro a goumansas da enoui o c'hortoz he c'hreg. Setu-hen o tisken ive da velet peleac'h e chome. Guelet a ra tud o vont a leis ar ruiou. — Mes petra so-tà? — Petra, ne ouzoc'h ket ez eus chomet eur sardin aze adreus er pleg mor? — Asa, emezan, outhan he unan, daoust hag e ve guir va gaou? Hag hen varlerc'h ar re all d'an aod, ha ne ket hen eo a zigore nebeuta he zaoulagad hag he c'hinou evit guelet hag hen à voa e guirionez eur penn sardin benag eno o stanca ar pors mor. Setu penaus ar gaouiat en em dis he unan. G. M.

Epad an arne so bet er sizun all, ar gurun so coezet e parrez Elliant, er bourg. Discaret e deus eul loden eus a bignon eun ti. Hamon a rer eus an hini a jom en ti-se. He vam a voa en eur gambr en astach kenta, hag a so bet tizet gant an tân-se eus an Env. Tolet eo bet a stog he c'horf en eur c'horn eus ar gambr, he dillat, ha zoken he boutou frezet ha roguet. Petra benag m'eo bet eur c'hostez dizi dêvet, pe da viana suillet, ar medecin so bet var he zro a gred e teui da vad.

An Impalaer so eat da Alger. Setu perag n'en deus ket gallet dont da Vrest da zigueri an hent houarn. D'ar c'henta a vae eo diblaset a Varseil evit mont d'ar vro-se anavezet mad gant hor soudardet. Esperout a rear cals a vad evit ar vro-se eus ar veach-ma a ra an Impalaer di.

Ema adarre an dilosterien kezeg er vro. En derveziou diveza eus bet dilostet pemp penn kezeg e parrez Guenac'h, tost da Guemper. Ali eta evit an oll da zioual.

Dissul diveza, e Paris, e palez an Impalaer, an Autrou Lyonnet, hanvet Arc'hescop a Alby, hag an Autronez Meignan, Gueulet ha Ramadie, hanvet Eskibien, a Chalon, a Valans hag a Berpignan, so bet casset gant an Aluzenner bras beteg an Impalaerez, hag o deus, etre he daouarn, great al le a ra an Eskibien araog mont d'ho escoptiou. G. M.

N'eus ket pell eur marc'hadour mezer a velas o tont d'he stal eun den a zoare prez varnezhan.

— Marc'hadour, bez'oc'h eus-hu mezer ruz?

— Ia, bez'ez eus.

— Mezer ruz, hini mad, hini brao?

— Eus ar guella hag eus ar braoa.

Setu ar marc'hadour o tispaca kement tam mezer ruz a voa en he di; mezer a bep seurt, a bep pris; azaleg mezer ruz ar gardinalet bete mezer ruz ar goristed.

Pa en devoa va den sellet mad outho all, e cavas eun tam da blijout dezan hag hen o lavaret d'ar marc'hadour trouc'ha dezan eus ar pez-se.

— Petra a droc'hin deoc'h?

— Oh! n'em eus ket afer cals; un draillen, daou vennegat. N'em eus izom nemet da ober eur gribel nevez d'am c'hillog so distaguet he gribel diouthan oc'h en em ganna.

Guelit pebez min a dlie da ober ar marc'hadour pehini a zonje ez ea da verzà mezer evit eur c'hant scouejou benag, hag a grede caout afer oc'h eun den ha ne chipote tam.

— Eun draillen! it da glasc draillennou etouez ar pillou à gavot aze tolet e corn ar ru.

— Mad, mad, ma na verzit ket, eun all a rei, ha va den da eur stal all da lacat dispaca adarre dirazan kement all a vezer ruz. G. M.

Lavariou hon tud coz.

Bloavez c'huilet, bloavez ed,
Bloavez guenan ne vez ket.

Er bla ma ez eus eur blavez puil a c'huilet tant, bez'e c'heller eta gortoz eun eost mad. Mes da c'hortoz ar c'huilet a ra cals droug d'ar guez. E carteriou e roer eur guennec bennag evit laza eur certen niver anezo. Ar vugale a elfet da gourachi da guemense. Guelloc'h e vije c'hoas ma vijent distruget epad ma vezont prenvet. An oll a voar penaus ar prenvet guenn a gaver en douar pa hen troer a zao da veza c'huilet. Ne deus ket guelloc'h evit ar c'hoz da zistruja ar prenvet-ze, he magadurez a ra anezo. Mes ne ouzon ket cals pehini a ve guella gant eul labourer, pe gozet en he zouarou, pe cals c'huilet en he vez.

Mad e ve marteze digas da zonch penaus al lezen a zifen dineicha al labouset bian, abalamour d'ar vad vras a reont o tistruja ar prenvet hag al loenidigou all a veler er mare-ma eus ar bloas, o virvi var an douar. Al labousedigou a zebr al loened munud-se; ha ma vanefe ar labouset d'ho distruja, an ed hag oll frouez an douar a ve distrujet gantho. G. M.

En dez all e tigasset dirag an Tribunal eun den hanvet Grossel tamallet da veza vacabant. Dont a ra dirag ar barner, he vouchouer ganta var he voc'h, rag, ervez a lavar, ne oar ket peleac'h ema he benn, kement a arrach en deus en he zant.

Ar barner: N'oc'h ket bet c'hoas dirag ar justis?

Grossel: peleac'h e venn bet? N'oa ket eun oll vad var va c'horf pa eus croguet en hon; ar péz so brema en dro din so roet din er prison.

Ar barner: Me c'houlen diganeoc'h ha n'oc'h ket bet condaonet kentoc'h.

Grossel: Nan sur, p'eo guir n'onn ket barnet c'hoas. Va c'hondaonit mar kirit, me ne ran fors, gant ma tennot va dant din. O dant cris! — Eun alvocad a lavar: Grossel n'eo bet condaonet morse.

Ar barner: Tamallet oc'h da veza vacabant.

Grossel: Er prison em eus goulennet eun tamig louzou da lacat var va dant, hag eus lavaret din n'oa ket.

Ar barner: Me lavar deoc'h oc'h tamallet da veza vacaband; cavet oc'h bet cousket var eur forn plastr.

Grossel: Eno oa tom gouscoude; mad, netra ebet; n'em eus ket gallet serra eul lagad, ô seis mil dant kir!

Ar barner: Anzao a rit n'oc'h eus na lojeis na netra?

Grossel o trei oc'h unan eus ar gardou: n'ho pefe ket eun tamig butun da rei din da lacat var va dant?

Ar barner: Respontit din ta; n'oc'h eus na lojeis na peadra?

Grossel: Lojeis! d'ober petra! n'oun ket guest da

jom a blas. Pemzeg dez so e rencan redec, mont, dont,... dant ar gounnar!

Ar barner : Ne labourit ket?

Grossel : Penaus e fell deoc'h e labourfen gant an dantze? Laket em eus varnezan guin ardant, pebr, moutard, ougnon, rabez du; bah! pemzeg dez so emaoun o crial evel eul leue.

Ar barner : Mes, penaus e vevit hu? n'ho poa ket eur guennec, pa eur croguet en hoc'h.

Grossel : Mil carans! m'am bije bet arc'hant, michans em boa laket tenna va dant!

Ar barner : Me c'houlen ouzoc'h a zevri; penaus e vevit-hu?

Grossel : Beva! me ne vevan ket. Penaus e c'helfen-me dibri tam gant an dra-ze? Eur mignon din en doa lavaret e tenje din va dant pe e roje din louzou. P'oun eat d'he glasc... mignon ebet. Ne ouzon mui peleac'h ema va fenn. Galoupat a ran evel eur marc'h, ha trei evel eur gorniguel; condaonit ac'hanon, mar kirit. Nep en deus poan evel-donme, ne ra ket a fors eus ar prizon.

Evit rei amzer da C'hrossel da denna he zant pe d'he louzaoui, ar barner a ro dezan eur miz prizon.

Grossel en eur vont kuit a dro adarre oc'h ar gard, hag a lavar dezan ker seder ha tra. Asa, n'ho pefe ket eur chicat da rei din!

Tennet a gazeten an Tribunaliou. G. M.

En eur gazeten scrivet e kear Charleroa e lennomp ar pez zo ama varlerc'h :

Eun aotrou pinvidic a ziguemere, n'eus ket peil, eun den divar ar mez, eur merour credabl, deut da zigas deza *e prezant*, daou gouniel pe daou lapin. An aotrou a lakeaz digas d'ar houeriat bier da eva, ha neuze bara, amann, ha fourmach, da zibri. Ar c'houeriat a voa cre var ar fourmach, ha petra benag ma voa eun dors cazi en he fez, ne voue ket pell ne jome nemeur anizi. Var guemense e tigouez an itron, hag o velet e voa cat dija he fourmach, e lavaras e cuz d'he fried :

N'eus tam fourmach en ti nemet enhont, hag eber n'hor bezo tam da rei da goan.

— Gortozit, eme'n aotrou, me ia da lacat ar c'hanfarthont da cana.

— E meus aoun e cavit mad fourmach? emez-han d'ar c'houeriat?

— Evel a velit, aotrou, ne ran ket a fae varnezan.

— Mad, joa eo ganen, mes red eo din lavaret eun dra deoc'h.

— Petra aotrou?

— Ar fourmach-se, pa zebrer cals anezan, a droc'h ar goms, a vir oc'h an den da barlant.

— Guir?

— O ia, guir avoalc'h.

— O trugarecat, mil bennos Doue deoc'h! me voa pell a voa o clasc eun dra evelse. Mont a ran dioc'htu da lacat ar restad-ma em godel da gas d'am fried. Ne ouzon ket a beguement e vezin dleour deoc'h mar guell lacat hounnez da devel! G. M.

Laeron tapet. — Eun aotrou pinvidic a Baris en deus eun ti var ar meaz tost da guear Martigny eleac'h ma za da dremen an hâu; mes er goan an ti-ze a vez goullou. An alc'huez a vez etre daouarn eul labourer douar a guichen, merour dezhan. Brema eus daou vloaz, an tise a voue laeret eun nosvez, al laeron a gassas gantho kement a voa en ti hag en doa taloudeguez.

Ar perc'hen, o velet-se, a zonjaz e vije gallet marteze tizout ar re a deue evelse da c'huilla an ti pa na veze den enhan. Lacat a reaz ober eur vuredic guer, hir ha moan evel eur c'houlaouen, livet evel coar pe soa, hag eur vouchen en he beg. Ar vured-ze a voa cleuz ha leun a boultr, ha pa vije laket an tan er vouchen, ne alle ket mancout da vont da gaout ar poultr. Ar c'houlaouen eus ar c'his nevez-se a voue laket var an daol e creiz an ti, evit ma vije cavet hag elumet gant an laeron, mar deujent adarre da ober ho zro. E guirionez, eur mintinvez e creiz ar goan, ar merour a zalc'he an alc'huez, o veza deut tost d'an ti distro-ze, a velas an erc'h bresset en dro d'an ti ha ruziet tachadou gant ar goad. Guelet a reas oa crevet ar c'houlaouen ha torret ar prenestrou. Ractal e redas da Vartigny da ziscleria kemense d'ar varnerien, d'ar vedicinet ha d'an apotikerien. Araog an noz en deiz-se e c'herruas e ti eun apotiker, da c'houlen louzou oc'h ar poas, eun den hag a voue croguet enha dioustu. Red e voue dezan anzao peleac'h edo he guenseurt hag e voue arretet eun tiad tud abez, goazet, merc'hed, bugale. Seiz a voa anezo, hag e reant ho lojeis en eur c'hranch. Tri eus ar voazet a voa spont guelet ho bizach, troc'het-oll gant an tamou guer eus ar c'houlaouen laket evit ho zrompla. G. M.

(Tennet a *Gazeten Lauzan*).

PRIS AN ED.

Kemper. — *29 Ebreul.*		Pont'Nabat. — *4 Mae.*	
Guinis.....	15 lur, 39 c.	Guinis.....	15 lur, 40 c.
Segal.....	9 lur, 36 c.	Segal.....	9 lur, 46 c.
Eiz.....	8 lur, 15 c.	Eiz.....	6 lur, 99 c.
Ed-du.....	10 lur, 76 c.	Ed-du.....	10 lur, 76 c.
Kerc'h.....	7 lur, 50 c.	Kerc'h.....	7 lur, 63 c.
Avalou-douar..	2 lur, 14 c.	Avalou-douar .	2 lur, 37 c.

Montroulez. — *29 Ebreul.*		Brest. — *8 Mae.*	
Guinis.....	15 lur, 69 c.	Guinis.....	14 lur, 61 c.
Segal.....	9 lur, 93 c.	Segal.....	13 lur, 84 c.
Eiz.....	13 lur, 09 c.	Eiz.....	6 lur, 96 c.
Ed-du.....	9 lur, 05 c.	Ed-du.....	9 lur, 97 c.
Kerc'h.....	7 lur, 35 c.	Kerc'h.....	7 lur, 30 c.
Avaloú-douar..	7 lur, 00 c.	Avalou-douar..	6 lur, 30 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. (E KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

Dessadorn 20 Mae 1865. N° 16. Kenta Bloavezh

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA.

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust.

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten, a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, epken. An abonamant a guemerer e ti an Autrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 20 Mae 1865.

Kelou a Rom. — Ar gouel caer a ra tud Rom bep bloaz e memor eus an deis ma tistroas Pii nao eus a Gaet, so bet great er bloa-ma d'an 19 ebrel, evel ma on doa he lavaret diaraog. Ar goulaou elumet da nos var ar prenestou ne oufe den ho niveri. A ganchou edo ar begou gaz var elum, hag ar goulaou a voa renket e doare rei da velet a bep seurt skeudennou. Ama an lân a voa henvel oc'h skeuden pe imach ar Verc'hez, ahont oc'h skeuden sant Per, en eul leach all oc'h skeuden ar Pap he unan. Larcoc'h e velet eur groas vras e tân, ha kemense huel en car. Lavaret e vije e voa Jesus o tisken evit barn ar bed; pe guentoc'h o velet kement a c'houlaou o skedi, o sclerijena, o steredenna, e caljet e voat savet divar an douar hag e voa an en oc'h en em zigueri evit ar re a vele an traou dudius-se. An Tad santel a voa bet he unan var an deis o sellet poursach ar goulaou-se, ha da noz, pa vouent elumet, e teuas ive eun nebeudic da zellet outho. Kement hini her guele, a grie a galon : bevet Pii nao! kement a dud, a garroziou a voa dre guær epad an nos-se ma na ellet ket finval e meur a leac'h, hag ar pez so guella, n'eus ket bet eun tam dizurs e nep leac'h.

Itali. — Eur c'helou mad so deut eus an Itali. Gazeten ar c'hreis-deis a lavar penaus ez eus assuret dezi e roet da Eskibien an Itali conje da vont d'ho escoptiou eb ober al le a c'houlennet digantho abaoue eur pennad. Al le-ze a voa henvel oc'h an hini a c'houlennet e Frans, digant an eskeb hag ar veleien e comansamant an dispac'h, pe ar revolution, hag a so bet penn-caoz da guement a valeuriou, ha da guen aliez a hini da c'houzaon kement a boan ha zoken ar maro. Pedomp Doue-ta ma tistroio a grenn ar re so faziet divar an hent mâd.

Annecy. — E Annecy eo bet celebret er bloa-ma, an daouc'hantvet deiz ha bloas abaoue m'eo canonizet sant Francez a Zal, bet Escop eno. Sant Francez a Zal ker caret gant an, oll, a zo caret muioc'h c'hoas gant tud ar guear-se ha gant ar c'harteriz. Lavaret a ve great ne ve ket c'hoas maro, e ve c'hoas o veva en ho zouez. Ne gomzer nemet anezan, hag an divroad en em gafe eno o clevet an dud-se o cozeal, ar ve e gortoz da velet ar zant o vont gant unan benag a ruiou kear pe gant eun hent benag evit mont da gass sclerijen ar feiz var ar meaz. Corf sant Francez a Zal so erigueun-se, ha n'eus ket nebeut a fougue enho gant ar c'horf santel se. Epad ar solanite, ar processionou eus ar parrezion divar dro, so bet deut ive da Annecy evit enori corf an Escop santel. Beteg eus a c'huec'h leo eus deut processionou da Annecy, hag evelse e c'hellit cridi oa eun ingroez tud eno en derveziou-ze.

Nim. — Dillun fasc'oa cur solanite vras er gueric a Aig-Mort. Emedot o sevel eur skeuden pe eun imach da sant Lois. Eus ar guær-se oa en em lestret ar Roue santel evit mont da vrezelecat ous an infidelet pe an dud divadez, ha tenna digantho bez hor Zalver hag an douar beniguet var behini en deus baleet J. C. Sant Lois so skeudennet en he bemp bloas varnuguent, hag o terc'hel etre he zaouarn curunen spern Jesus.

Toulousa. — Er guær a Doulouza eus c'hoarvezet adarre eur burzud great dre intercession ar plac'h eurus Germana Couzin, a behini eus bet comzet c'hoas er gazeten-ma. Eur c'hreg a Doulouza, avancet en oad, a voa eat bete dor ar maro gant eur c'hlenvet marvel ous pehini n'oa mui remed ebet. Recevet e doa he reizion. Gouscoude abaoue meur a zervez e pedet ar plac'h eürus Germana evithi. Hoguen pa gredet edo ar glanvourez dare da vervel, setu hi o sevel evel pa vije o tihuna dioc'h he c'housc, hag o lavaret d'he bugale oa parect gant Germana, hag e safje antronoz, hag e guirionez antronoz oa iac'h evel biscoas. Dillun fasc e veniguet en ilis S.-Albin, eur chapelic en enor d'ar plac'h eurus Germana, ha kement a voa en ilis o deus gallet guelet ar glanvourez pareet deut di da drucarecat he madoberourez.

G. M.

BUEZ ANN TAD JULIAN MANEUR.

(Seizvet Pennad.)

Goude beza gounezet an eneziz-ze da Zoue, an daou visioner a dremenaz da Lannevez, parrez all euz a escopti Dôl. Mes evel m'edot er mare-ze e brezel gant ar Zaozon, an dud ac'hano ho c'hemeraz evit spierien (espions), digaset gant ar re-ze evit studia doare ar vro. Rag-se er penn kenta ne deue christen d'ho zelaou; nemet eun hinniennou bennag euz a enezen Brehat o doa ho heuliet beteg eno, ha c'hoaz an eneziz-ma a oue dare d'ezo, hep he zonjal, beza caoz euz a gollidiguez an daou visioner. Rag o veza guelet daou lestr saoz demdost d'an douar, ec'h elumjont tantesiou eleiz, ar pez a lakeaz ar spount hag an eucrez en oll parresiou tro var dro. Credi a rejot rag eeun e ranke beza an daou visioner saozon guisket e beleien. Hep mar ebet ez eat da ober out-ho ho zro, anez an ijin en devoue an Tad Maneur da lavaret d'ezo caz da guenta eur re bennag da velet ar pez a ioa a-nevez. Pa erruaz ar gannaded e Brehat, al listri saoz a ioa eat en ho road; hag e clevchont gand an eneziz ar vad o devoa great an tadou en ho zouez ha pe guer brudet oa eno ho zantelez. Hoguen, goude beza bet kemeret evit Saozon, an daou visioner a oue kemeret gand an dud-ze evid sorserien, dre'n abeg ma veljont antronoz-vatin oc'h erruout en ho pharrez eur c'halz tud euz a enezen Brehat, ha ma clevchont ar vugale o cana canticou. Rag credi a rejont oa ar visionerien dre ho ardou eo o devoa desevet an eneziz-ze da zont d'ho heul ha desket en eiz dez d'ar vugaleou-ze ar pez ne c'halje nikun all da zeski d'ezo en eiz miz.

Hoguen ar brujou-ze a reaz m'edot bepred en aoun ra-z-ho goaz eguet biscoaz. An tadou hag ar mammou a zivenne grons oc'h ho bugale mont da zelaou an tadou misioner, ha paneve ma teuaz an Tad Priol euz eur gouent a dost da zevel gant-ho, e vijent bet adarre e risel euz ho buez. Mes a-vad, dalc'h m'o devoue clevet gant ar priol e oa ar visionerien-ze tud a zoujans Doue ha ne glaskent, evel an Ebestel guechall, nemed mad ha silvidiguez ho eneou, e tiredjont oll a vandenn da c'houlenn pardoun oc'h an tadou da veza disprijet comsiou Doue. En distro neuze an daou visioner a oue digollet mad euz ar boan o devoa bet eno er penn kenta, rag an eur o devoue da velet ar mision o touguen er barrez-ze frouez ar re burzudussa. Pa oue menec d'ezo da guimiada dioc'h an dud-ze, ne glevet nemet guelvan hag huanadou, darn a boke d'ho zoudanennou, darn all daoulinet d'an douar a c'houlenne eur vech c'hoaz ho benedicsion digant-ho.

An Aotrou Du Louet, distro euz a Bariz eleac'h m'oa bet sacret Escop Kemper, a erruaz er mare-ze en he escopti. Hoguen ne zaleaz ket da guemenn d'an Tad Maneur dont d'he gaout. Rag fellout a rea d'ezan ober ar vizit euz he escopti evit couzumenna ar re a ioa enn he garg, hag evid ma vijent guell a-ze e stad da reseo grasou ar Spered Santel, e cassaz en he raog an Tad Maneur hag an Tad Bernard d'ho c'helenn euz ho relijion.

An Aotrou'n Escop, o veza dizale anavezet pe guer braz oa izomou he escopti, a gredaz ne c'houesie ket ober guell tra evid diarbenn an droug eguet guervel da Guemper ar veleien a ioa e penn an oll parresiou, evid en em glevet gant-ho divar benn ar pez a ioa mad da ober evid kemend-ze. Hoguen an Tad Maneur eo a brezegaz evid digueri ar sened (synode), hag hen ober a eure ken deread ha tra ha gant calz ha nerz. Neuze an Aotrou'n Escop a zischleriaz dirag an oll e oa ar belec-ze an hini a dlie da gas en ho farresiou evid kelenn an dud euz he escopti, hag e pedaz anezo da ober d'ezan ha d'an Tad Bernard ar memez diguemer mad a rajent d'ezan he unan.

Hoguen an daou visioner ne zalejont ket da zenti oc'h mouez ho Escop. Da C'hoaïen (Audierne), eo ez ejont da rei ho c'henta mision. Ac'hano e tremenjont da Gleden ha da Blougoff, eleac'h ma cavchont an dud en eun dizanaoudeguez ker braz euz ar relijion, ma edont er greden faoz e thet labourat da zul coulz ha da bemdez, p'eo guir, emezo, e renkent dibri an deisiou-ze evel en deisiou all. Poan vraz o devoue eno an tadou, mes ive en distro Doue a vennigaz meurbed ho labourou. Pleuven, Plouhinec hag ar parresiou divar dro o devoue c'hoaz an eur da glevet an daou visioner ha da lacaat ho c'hentelliou da dalvout d'ezo.

Var dro ar mare-ze, an Aotrou'n Escop a roaz urs d'an tadou da vont da guelenn ar parresion a ioa e dalc'h abati Daoulaz hag abati ar Relec, hag a hend all e oant ive pedet gant an Aotrou de Rieux, a ioa bet hag a oue c'hoaz divesatoc'h Escop Leon. Hoguen e mision Daoulaz ec'h en em gavaz eun niver ker braz a dud ma oue red kemen da zaou velec all euz a scolach Kemper dont da zicour ar visionerien. E doug ar mision-ze eo e roaz an Tad Maneur evit ar vech guenta taolennou an Aotrou Nobletz. Ar pez a lakeaz eur vaouez a ioa var al leac'h da veza sebezet oll. Setu ama, eme-z-hi, ar memes taolennou a roe an Aotrou Nobletz e Landerne brema ez euz seiz vloaz var'n uguent. Goulenn a riz out-han d'ar poent-se petra deuje an taolennou-ze da veza en he c'houde, hag e respountaz d'in e couessient etre daonarn an Tadou Jesuisted, en em zervichse anezo er misionou, ha setu ama e velan hirio sevenet he lavar. M.

(Ann dilerc'h a-benn eur vech all).

HISTOR ZANTEL.

Loth dilivret gant Abraham. — Sacrifis Melkisedek. — Ann traou a velaz Abraham.

(Degvet pennad).

Pevar roue estren a zisklerias brezel da roue Sodom, da roue Gomorrh ha da dri roue all ho amezeien; pevar roue a enep pemp. An emgan a oe roet e traonien ar c'hoajou, el leac'h m'ema brema ar mor sall.

Roue Sodom hag hini Gomorrh a droaz kein, hag an dreac'herien a breizaz Sodom, ho kass gant-ho tud ha madou, ha Loth, niz Abraham gant he holl binvidiguezou.

Eun den achapet diouc'h al lazerez, a gassaz ar c'helou da Abraham, pehini a choume e traonien Mambre. Abraham o clevet a oa he niz prizounier, a choazaz tri-c'hant triouec'h euz he vella servicherien, ganet oll en he di, a boulzaz var lerc'h ar pevar roue, a zaillaz var-n-ezho, epad an noz, ho zrec'haz, a zigassaz endro gant-han an traou ho devoa preizet, an dud hag ar madou, hag he niz Loth gant he oll binvidiguezou.

« O tistrei d'ar guear e kavaz roue Sodom deuet var he arbenn evit he drugarekaat; ha Melkisedek, roue Salem, hirio Jeruzalem, pehini a guennigaz e sacrifis bara ha guin, rak belek e oa da Zoue holl-chalioudek. Hag e vennigaz Abraham en eul lavaret : Benniguet ra vezo Abram gant an Doue holl-c'halloudek pehini en deuz krouet an env hag an douar; ha benniguet ra vezo Doue, pehini en deuz ho skoaziet, ha lekeat hoc'h enebourien da goueza etre ho taouarn. Hag Abram a roaz d'ezhan an deok, pe an dekved euz ar preiziou.

Roue Sodom a lavaraz neuze da Abram : Ro d'in an dud ec'h euz dilivret, an traou all, kass-ho gan-ez. Abram a respontaz : Sevel a rann va dourn dirag an Aotrou Doue holl-c'halloudek, perc'hen an env hag an douar, penaoz adaleg an disterra neuden beteg eun ere-boutou, he guemerinn netra a guement a zo d'id, evit na liviri ket : Penvidikeat am euz Abram. »

(Doue na lezaz biskoaz eur mad-ober hep he baea. Abraham en devoa tennet he niz hag eur bobl tud en he bez euz a-dre daouarn mistri garo, ha kement-se en he riskl he-unan. Glorifiet en devoa ar guir Doue dirag roue Sodom, o lezel gant he-ma he vadou dre'n abek ma roe Doue d'ezhan kalz muioc'h evit-ze; ha Doue a guemer plijadur o rei da Abraham testeniou nevez euz he vadelez. « N'az pez ket aoun, eme Doue d'ezhan, me eo da zifennour, ha da baë, bes fisianz en-oun. Abram a respontaz : Aotrou Doue, petra a root-hu d'in c'hoaz? Da betra kement a vadou? mont a rinn d'ar bez hep bugale; rak an Damaskik-se, a zo em zi, a zo mab Eliezer gouarnour va zieguez. Pa n'hoc'h euz ket roet d'in a vugale, map va zervicher a vezo va heritour.

Ha Doue raktal da lavarout : Nann, neket hen-nez a vezo da heritour, mes an hini a zeui euz da ziougroazel, hen-nez az pezo da heritour. Sell ouz an env, ha kount ar stered, mar guellez, ker stank hag hi e vezo da lignez.

Abram a gredaz da Zoue, hag he feiz a dalvezaz d'ezhan kement a niver a vadoberiou.

Doue a nevezaz d'ezhan he bromessaou, o lavaret : Me eo an Aotrou en deuz da dennet euz Ur-Kaldea, evit rei d'id ar vro-ma ha d'az vouenn en da c'houde.

Hag Abram a respontaz : Aotrou Doue, diouc'h petra a ouezin-me e vezinn eun devez perc'hen ar vro-ma? greomp kevrediguez, pe eun accord etrez-omp, eme Zoue d'ezhan; kemer eur vioc'h tri bloaz, eur c'havr tri bloaz hag eur maout tri bloaz, gant eun durzunel hag eur goulm. Ar re-ze a vezo hostivou ar guevrediguez a rainn gan-ez. Abram a guemeraz al loened, ho zrouc'haz e daou-hanter, en eul lakaat an tammou kevr-ha-kevr en daou du; mes ne zaouhanteraz ket al laboused. (Er c'hiz-se e vije great en amzeriou goz-se an alliansou; eun hent a vize lezet etre an tammou, hag ar gontrajerien a dremené dre greiz, o lavarout ar c'homzou-ma : Evel-henn ra vezo daouhanteret an hini a dorro ar guevrediguez).

Laboussed gouez en em daole var ar c'horvou-maro-ze, hag Abram ho dachoue kuit. (Aliez goude ma vez great eur c'hontrat, tud a voall-ali, ha tud a bluen dreist-holl, a zeu da glask fazi er pez a vez great evit lakaat terri ar guevrediguez, hag ober ho boed, nann gant ar paperiou roguet, mes gant traou-all spictussoc'h. Dachouit divar ho tro an holl laboussed-ze.

Ha pa guze an heol, eur c'housk kalet a grogaz e Abram, hag oc'h en em gavout e kleiz an devalijen, e teuaz d'ezhan eur gridien vraz. Hag e oe lavaret d'ezhan ar c'homzou-ma : goues euz a vro-ma penaoz da vouenn a vezo ermeziad pe estranjour en eur vro ha ne ket he hini eo; lekeat e vezo dindan ar ieo, ha trubuillet e vezo epad pevar c'hant vloaz. Hoguen me a varno ar bobl dindan pehini e lle da vouenn servicha, ha goude-ze, da vouenn a guitai ar vro-ze, sammet a binvidiguezou. Evid-oud-de, mont a ri da gavout da dud koz e peoc'h, o vervel en eur gozni euruz. Goude ar pevare rum-dud, da vouenn a zistroio d'ar vro-ma, a roinn neuze d'ezho; rak evit c'hoaz ne ket bàr ar muzul euz a zizurzou an Amoreed. Hag e oe guelet neuze eur forn voguéduz, hag eur flamm-tan evel eul lampr o vont hag o tont e kreiz etre al loened daouhanteret. En devez-se eta Doue a reaz kevrediguez gant Abram, o lavarout d'ezhan : Rei a rinn an vro-ma d'az vouenn, adaleg ster an Ejipt beteg ar ster vraz Euphrata.

KAN.

Ton : *Breiz-Izel. 46.*

Guelet hoc'h euz ama eur galon vad a zen,
Eleac'h tamell he niz, Abraham hen difen.
Guelet a reomp ivez petra dal vaillantiz
Pa vez en tu gan-comp Doue hag he justiz.

Melkisedek, o tont gant bara ha gant guin,
A ioa eur skeuden gaer euz bor Zalver divin,
A dlie eun devez, dindan ar spesou-ze,
Rei d'eomp he gorf, he c'hoad, hag he zivinte.

David, en he psalmou a gan ar myster-ze,
O lakât ar gomz-ma e guenou he Zoue :
« Va Map, da virviken c'houi vezo va belek,
« Hervez sakrifis braz hag Urz Melkisedek. »

Netra tristoc'h eguet eun ti leun a zanvez,
Hep heritour ebed da zerc'hel al lignez!
Amprouet pell amzer dre ar velkoni-ze,
Abraham a blegue da volontez Doue.

Doue a gonfortaz he vignon, en divez,
En eur ziskouez d'ezhan, en eur vellediguez,
He vugale ker stank ha stered an evou,
O tistrei d'ho guir yro, goude ho zrubuillou.

H.

Penaoz ober plijadur da Iannik.

Bete vrema ho poa clevet lavaret oa dleet sellet muioc'h ouz carantez hag anaoudeguez vad an neb a ro, eguet ouz ar seurt a roet. Iannik ne lavar ket kement-se. Man er c'hredfac'h, hiviziken, pa bedoc'h ho mignounet da leina, ho pevezo ar vadalez da c'houlen digant-ho, araog ar Benedicite, pe ho fred, pe dalvoudeguez o fred, a raffe muia plijadur dezho. Mar bez Iannik er gompagnunez, Iannik a astenno e graban da receo mouniz. Mouniz eta da Iannik.

Ma tigouez ganeoc'h caout sec'het er foariou, pe er pardonniou, ha piou n'en deuz ket a zec'het, pa verv an eol a ziouc'h e ben? Arabat e deoc'h ken nebeut lacat discarga re drum ar chist er picherou. Martreze an anaoudeien oc'h eus galvet da zibrada eur banne a ve guell gantho eur guennek. Evit Iannik, mar d'eman etouez an anaoudeien-se a gavo cals guelloc'h eur guenneguik. En han Doue roit eur guenneguig da Iannik; ne daio ket muioc'h divar ho coust.

Iannik en deuz eun niz ac eun contr kos a bere e comz aliez. He niz a c'hoar couls a peb unan talvoudeguez an arc'hant, ha gouscoude n'en deuz c'hoaz nemet daouzeg vloaz: Iannik a lavar ec'h anavez zoken ker couls ha peb unan, peur en deuz guir da veza paet. Evit e contr, n'euz den eveld'han da zestum madou. Ouspen ma verz ker, ha ma pren marc'had mad, en deuz meur a fæçoun all da greski e vern. — Clevit histor an eil hag eguile.

Niz Iannik, en devoa klevet e c'halje gounit dek lur ar miz, o vont var ar mor; tost kement a luriou, evel m'en devoa a vloaveziou. En em verza a reaz eta evit tri bloas da eur c'habiten marc'hadour. Hoguen a veac'h eat eus a Vrest, araok beza en em gavet a zirak Eussa, e krogas an droug mor er blogornik keaz. « Aiaou! aiaou! emezan neuze d'he gabiten: Neuz ket a voyen « da herzel! Goaz a ze deoc'h, pa n'ho poa ket kemennet « ac'hanon a guement ma. Mez paït dign va zri bloaz, « ha taolit ac'hanon buan el leac'h m'am bezo bruk « da vressa. »

Eontr Iannik a en em gavaz eun dervez e ti eur mignon a ioa o paouez lacat eun Impalaer c'hlaz pe ruz var gorn eul lizer a scrive dezhan. Mar doa glaz e talie pevar guennec, ha mar doa ruz e talie muioc'h. Fresk beo oa c'hoaz e liou; n'oa ket bet piket gant picou du ar post. Va icontr en distagas kempen, hag e leac'h en lezeur gant e vignoun evit eur veach all, en lakeaz en e c'hodel evit e verza pa gafje e boënt. — Dezhan e vije bet, ma vije bet taolet al lizer er post; perak ne vije ket dezhan breman?

Iannik a dra sur a ranke beza kenteliet he niz; mez e unan oa bet, heb mar, desket gant e contr coz. Rac setu unan eus e historiou.

Iannik en deuz cavet eun den mad benac da baea evithan ar gazetten *Feiz ha Breiz*.

Eur zulvez, kenta dibaouez en devoue, oue guelet paotr ar post o tont d'he gaout eur gazetten ganthan en e zourn. Paet oa, n'oa ket a riskl evit e c'hemeret. Goude ar c'hik ha fars, Iannik eta ha dilargeza e zaouarn, lakat e lunedou var bek e fri, ha staga gant e baper. D'an eac'h, en tu kleiz e velaz: ar gazetten a goust daou scoët ar bloaz. Eun tamik izelloc'h e e lennaz: ar beamant a dle beza great araok receo ar gazetten. — Iannik a gomprenaz diouz-tu; divar antervant e teu ganthan pa vez menek a arc'hant. « Sell « sell, emez-han, mar de guir kement-ma, eur c'hris- « ten mad benak en deuz paet daou skoët evidhon « e Kemper. An den dibalamour! livirit aman dign, « a na vije ket bet azoarcoc'h dezhan lacat an arc'hant- « se e va dourn; dign da ober a gargen gantha. — « Breman e rankin lakat scriva da Guemper da c'hou- « len ar pez ne ket dispignet. Daou scoët nemet daou « vennek divar bere e rankign tenna c'hoaz frejou ar « post, ne joumo ken ganen. » Paour keas Iannik n'a pezo ket zoken kement-ze... Scriva ac'h euz great deomp da lavaret oaz dalc'het en da velet, a n'oaz ket ampar var al lenn; ar pez a rea did goulen an arc'hant roet evidot. — An arc'hant-ze siouaz zo ber e lost: eur veach eat er c'hef den na hell e baca. Ar pez a hellomp da ober, hag a reomp a greiz calonn, eo goulen evidot daoulagat guelloc'h, eun nebeut mui a zeskadurez, ouspen ma teskomp d'an dud vad penaoz ober plijadur did hiviziken. Ne gredomp ked pedi Iann ar Guen da zevel euz e vez da ober eur verz nevez a truezuz en da henor; mar keres er gri da unan.

X. Y.

Gounidegnez an douar herves ar c'hiz coz ac herves ar c'hiz nevez.

Brema ellomp lavar en deus gounidegues an douar benviou evit ober peb tra eaz ha dibeac'h; en eun andreat ac a gresq ato en dro d'honnin, ez eo ead kuit an allar coat; an oll o deus kemeret an allar ouarn, pini, eleac'h kigna, a sao bomou mad ac e za don en douar; ar bomou-ze a vez roguet ha bruzunet gant an oguet ac ar ruileres e nebeut a amzer, ac ar benviou-ze a ra muioc'h a labour en eun deves evit ne reet kent e teir zizun; ober a reont ive guelloc'h labour, ac an douar arret donoc'h, laked roesoc'h, a ro guelloc'h tost ha founnussoc'h evit ne dije credet guechal an dud coz e heljer tenna doc'h outan.

Evelse, gant an aderes evit lakat kement brouscon da voeta al loennet a renkennadou, gant ar c'houeneres sternet evit ho dilouzaoui, an den ne deus ket mui a labour bec'hius, ello ober buanoc'h, ello espern an amzer ac ober meur a labour al, pere a jome kent eb bea gred. Ar bec'h bras a vezo brema var ar benviou ac al loennet, elec'h beza var an dud ha dreist ho ners. Brema an den, dizamet deus al labour ten ac eb can ebet a renke ober, a vezo, dre guir, roue ar bed; rac amzer en dho evit creski e speret ha deski guelloc'h doareou evit re en deus bet dre kelennadurez ar re goz, pere ne ouient ket cals guelloc'h ous gounidegues an douar evit ne oar tud zo o rei louzou da re glan eb beza desket da guenta ar c'hiz guir d'ho farea.

Ar gounidegues a vezo gred gant ijin ha skiant pa vezo laket kement eost de nem eulia en douar er guella doare evit dont da vad, da lavarout pa vezint laket da zont an eil gonde eguile, gant furnez e peb loden gred doc'h douar an tiegues. Red eo ta d'an dud divar ar meaz dont da c'houd penaos, evit dont a ben ous al louzeier, pere a voug an eostou ac a dreuta an douar, ez eo red lakat traou da netad ha da vellad etre ar re a den an druzoni ac a lak ar mellou, an treusieot ac al lousdoni al da ouenna ha da greski. Evit-se, eleac'h lakad id var leac'h id ag ispicial querch varlerc'h ar guinis pe ar segal, e lacaint etrezo brouscon, beterabes, panes carotes, etc. pe melchen, charrons ha ieotennou al. Red eo ive dont da c'houd ez eus traou ha nint ket evit dont re alies en douar, petramant e nem zizerioùt ac ez eont kuit pe toc'horic bep a nebeut: ar melchen, al lin, ar panes ac an eiz zo doc'h ar seurt-ze. Ar melchen ispicial ne ket evit gouzan dont aliessoc'h evit bep c'houec'h bloas ha pep eiz bloas zoquen en eun douar; eleac'h ar c'hanab, ar brouscon hanvet e gallec *topinambour* ac ar fa hanvet *haricot*, ellont dont ken alies a ma kerer: e meur a diegues ez eus liorsou leac'h a ve laket canab bep bloas.

Red eo goud c'hoas penaos e renker caout loennet ha bouet da rei dezo doc'h hed an tiegues, abalamour da gaout teil avoalc'h evit he trempa e doare. Ar boet a ra an teil, an teil a ro an id: eun deves arat dru avoalc'h a dolo muioc'h a eost evit ne rai daou zeves arat trempet fal ha gounet gant al louzeier. Eun den gouiec er gounidegues hanvet Jacques Bujault, en deus lavaret: Fellout a res-te caout id? Gra bouet chatal.

Abars eulia ar c'hiz a ziscouezan ama, e renker caout benviou e doare. En dec bloavez diveza, ez eo bet digorret muioc'h a zouarou land matreze evit ne vize gred e cant bloas en amzer guechal. An douarou-ze ne vizent ket bet digoret ken nebeut paneve an allar ouarn; rac an allar coat ne dize ket allet erzel ous kement-se. Penaos e labourfec'h herves ar c'hiz neve euliet tro ar Faou, ma en pije ken nemet ho allar coat, ho mar piguella ac eur c'hoz oguet dister? Ha c'hoas e meur a leac'h neus oguet ebet. An tri benvec e renker caout ispicial zo an allar, an oguet pe ar frez ac ar ruileres; elfec'h ho caout bouez dispin var dro antercant scoet; ar mizou-ze nint ket bras evit ialc'h eun tiec mad.

An id zo izel ac an tieguechou a guera ato. Red eo-ta guellad en ho c'hiz labour evit caout fonussoc'h eostou, ac ober guelloc'h gant al loennet en oc'h creski ar bouet ac an teil; rac an tremp e renker prena gant ar marc'had dourien a zo mizus, fal avoalc'h alies ha ne pad tam en douar. Red eo goud ive ar pez zo ar goassa en ho enep, a zo al louzeier fal ac an hostaleriou; an neb a zarempred alies an hostaleri ne vezo biken pinvidic, al mont zoken abred avoalc'h da glasq e bouet, hen ac e vugale.

Th. de P.

DERVEZ EUR MISSIONER.

Unan eus ar scrifagnerien vella a Frans en deus lezet ganeomp an histor eus a zervez eur Missioner e Paris. Ar Missioner-se a voa bet er broiou estren, hag a voa deut d'he vro evit discuiza. Ar scrifagner, pehini hen anaie, hag a gomze outhan alies, en lakeas eun deiz da lavaret dezan penaus e tremene he zervez, ha setu ama penaus e comzas ar Missioner:

Deac'h, emez-han, oan eat mintin mad da velet eur paour kez den am boa great diguemeret an derc'hent en eun hospital savet n'eus ket pell gant tud ha ne anavezan ket. Ah! an dud-se so cneou mad a dra sur. Ah! Autrou, petra respontimp-ni da Zoue, ni belcien, pa vezo diskuezet deomp tud eus ar bed hag o deus kement a galon? Mes kerkent a ma vez savet eun hospital eun tu benag, e vez e kichen an nor tud oc'h en em ganna o clask gouzout piou a ielo enha. Deg guech em boa treuzet Paris o clasc lacat diguemeret va den keaz. Mez am boa kement am boa enouet ha torret penn an dud vad-se dre va c'hri. Re all en ho leac'h ho divije va c'hasset divar ho zro. Enfin e tigouez eur guele goullou, hag e voue roet din. Setu eta va faour kez plaset mad, en eul leac'h hag e vezo sourci anezan, en devezo eur sœur venn d'he zervicha, ear vad, eur beleg carantezus evit rei dezan he zacramanchou. Ma ro Doue dezan ar iec'het, e cavo eur chapel evit clevet an oferen bemdez epad ma vezo o parea, hag e teui ac'hano he feiz cals creoc'h. Mar marv, ne vezo netra hag a virfe outhan da vervel evel eur zant. Va mignon ker, ar re o deus aoun rag an hospital ne zonjont ket eo an hospital dor vras ar barados. Ne deus nemet ar c'houenchou hag a ve ken æz mervel enho ervad. E guirionez, ne deus nemet caout c'hoant; an sœurezet-ze a voar ker brao sicour an den da gaout eur maro mad. Pa velan douguen eun den d'an hospital, e lavaran ouzin va unan: Doue ra vezo meulet! Eun den salvet muioc'h.

C'hoas a ioa; va den clàn en doa eur verc'h hag a roe nec'h deomp. En eur vont da lavaret va oferen e sonjen enhi. P'edon o vont e porched Sant-Sulpis, ec'h en em gaviz gant eun itron a voa bet diskuezet din an derc'hent, hag a virit, m'en assur deoc'h, e ve evesseat outhi. An Itron-se, abaoue daouuguent vloas, e deus maguet ha saveteet muioc'h a vinoredigou evit na voue lazet gant an den criz Herodes guechall. Bez' e deus feiz eur Zantez, calon eun abostol, eur galon... Ah! nemet calon Mari, hor mam vad, a ve guell evithan, ne anavezan ken. Ato e veler en he zi, oh! pebez taol lagad! ouspen cant merc'h vian. Hi ho mag, ho guisc, ho diorren, a glasc plas dezo ha n'ho diles morse. Mont a ran d'he c'haout. — Itron,

m'em eus eur buguelic seiz vloas ; he zad so en hospital; ne deus na car na mignon er bed ; n'e deus fizians nemet e Doue hag enhoc'h-hu. En han' Doue, kemerit-hi. — Siouas, Autrou, emezi, ne oufen peleac'h he lacat. Va oll gueleou ha va oll gavellou so carguet.— Gouzout avoalc'h a ran, Itron. Mes petra deui houma da veza ma n'he c'hemerit ket? Edot neuze tost da Nedelec, ha ien bras oa an amzer. — Itron, a liviriz adarre, en hano Joseph ha Mari a voue casset divar ho dorn en dro eus a hostaliriou Bethlehem, en hano ar mabic Jesus en noas er c'hraou, kemerit va buguel. — Mes piou oc'h-hu, eme an Itron vad? — Allas, eur Missioner paour ha n'en deus guir ebet da veza silaouet ganeoc'h. Mes ar c'hrouadur en deus. Guelit pe guer ien eo. Me eo an abat Planson, missioner. An Itron vad am anaie. — An abat Planson, emezi, doueti a dlien. Doue ra viro n'ho refusen. Deut d'am zi da deir heur. N'em eus ket a blas ; mes mar plij gant Doue, e cavimp eun tu benag.

Mont a ris laouen da lavaret va oferen, en eur dragarecat ar mabic Jesus. A drugare Doue em eus guelet ato ar Brovidans o tont da zicour ar re n'ho deus scor ebet a hent all ; ne vezan ket souezet zoken tam ebet evit guelet burzudou oc'h errnout pa vez izom. Ar missioner so boas dioc'h an traou-ze.

P'am boa lavaret an oferen ha trugarekeat Doue goude, e sonjen dibri eun tam benag, rag naoun am boa ; mes n'em boue ket a amzer. Eur vaouez iaouanc a deuas d'am c'haout en dis. He anaout a ris dre m'he devoa, pemp pe c'huec'h vloas diaraog, great ganen eur mission hag a voa padet hir. Eur grouadurez vad, eun ene eün, eur speret gae. — C'hui aze, Louisa, eme ve.— N'oun mui Louiza, eme-z-hi ; demezet oun, hag e tougan hano M.... ; hag e tirollas da vouela, ha neuze o tiskuez din eur c'hrouaduric a voa ganthi var he breac'h, coant evel eun eal, ha ruz evel eur rozen. Benniguit va merc'h, emizi, ha ra vezo eurussoc'h evit he mam. Louiza a voa guisket mad; ne ziskueze ket beza clan na caout dien z, hag he buguel a voa iac'h pesc. Guelet avoalc'h a riz peleac'h edo an drean he zoulle ; n'oa ket eurus gant he fried ; gouli kizidic ha diæz da barea.

Louiza, plac'h didroel, a voa plijet da eur muzician, eun den a ra guerziou, pe ne oun ket petra, eun den gouezïec, a leverer. Hema dre na elle ket he gounit e c'his-all, he eurenjas. Ar plac'h diaviz, evit he guemeret a droas kein da eur potr honest bras, hag hirio e deus keuz avoalc'h da guemense. — Erfin e c'houlennis diganthi ha dilezet oa gant he fried.— Oh ! emezi, goassoc'h a ra din. Chom a ran aliez meur a zervez ep he velet.... hag e tigas d'am zi.... he daelou a viras outhi da lavaret ken. Scrija a rean o sonjal petra dlie tremen e calon ar c'hreg iaouanc-se.— Va merc'h, a liviris neuze, dalc'het oc'h eus-hu mad d'ho Toue? — Va zad, emezi, ker reuzeudic oun, ha dorn Doue a bouez kement varnon ! Ama, en ilis-ma, e teuan avechou da vouela, mes va buez christen am eus cazi dilezet, ha va feiz so eat toc'hor. Va fried n'en deus begat feiz, hag evel má zoun maleurus, e caf tro da c'hoapat ar Relijion abalamour da ze. Deac'h e rebechen dezan em ancounac'hea ; — « Ober a ran, emezan, evel da vignon fidel Jesus ; goulen outhan ma tistroi va c'halon ouzit. » Abaoue pasc, da lavaret eo, abaoue tost da vloas n'oa ket bet o cofez, ha ne devoa den da ren he ene. — Red eo deoc'h cofez, a liviris dizi. — Ia, va zad, emezi gant feiz, poent eo. Rei a reas he merc'h da zioual d'eun all, hag e teuas da gofez dioc'h-tu. Ne voue ket diæz din he lacat adarre var an hent mad, hag e rois dizi ar gommunion. Guelit ar gundu carantezus a Zoue. D'ar paour kez clan en doa roet ti, d'ar buguel emzivad eur vam, ha d'ar baourez kez ankeniet-ma en em roe he unan evit he c'hreat da zouguen he beac'h pounner.

Merc'h Louiza n'oa ket badezet c'hoas. He fried difeiz, n'oa ket avoalc'h deza beza eur ran galon evithi, ne felle ket deza guelet lacat he verc'h e renc bugale Doue. Touet a rea e lasje ar belec'en divije an hardizieguez d'he badezi. Credi a ellit ne rea eur gourdrous evelse nemeur a aoun din. Louiza ne doa mui aoun ebet; he c'has a ris d'ar guær, hag e liviris dezi dont d'an ilis var dro creisdeiz, ha digas eur veronez ganthi. Evit ar paeron, em boa great va zonj, petra benag ma lavare-hi ne deujen ket a benn. Bremaïc e velot pe guer mad eo Doue.

Redet a ris, pe, evit lavaret mad, eur c'harros a guemeris, hag e zis da di tad caer Louiza. Hema a veve eno gant ar pez a roe dezan he vap pehini, evithan da veza cris oc'h he c'hreg, ne zileze ket gouscoude he dad. Hag evelse ma na vire nicun eus ar gourc'hemennou all, e vire da viana hema : da dad, da vam a enori.... Ha setu eno eun nor a zalc'h peur liessa Doue digor evit gallout antren, pa gar, er c'halonou ar re galeta.

An tad coz-ma ne vire nemeur ar relijion, mes n'he disprije ket. Disquez a ris dezan oa red badezi he verc'h vian. E guirionez, ne vele ket cals da betra e vije mad an dra-ze ; mes dre jans e carie Louiza. Coms a ris dezan eus he vro pehini a anaien, hag abars eun heur amzer oamp mignonet, hag e tigassen ar potr coz ganen da gomper. Louiza a voa en hon raoc en ilis, ha ganthi he mam evit beza comer. Ar vadiziant a voue great. Mam Louiza hag he zad caer, en em unanas eno, rag n'oant ket mignonet diaraog, hag ar c'hreg iaouanc a voa eurussoc'h evit na voa bet morse abaoue m'oa dimezet. Han ! ne ket eno eun taol brao tennet d'an tad criz-ze? Mad, ne voue ket a zroug enha. Da noz Louiza a lavaras dezan oa badezet he verc'h. Divinout a ratac'h petra reas an den drol-se? Digas din-me kement guerz ha kement pennad scrit en deus great, eur bern paper guest da garga eur zac'h poezel, oc'h va fidi d'ho lenn ! An den-se, credit ervad, a so kentoc'h diboel eguet fallacr ; rag ar scrifagnerien-se cals anezo a scrif, a scrif, ha ne ouzont mann.

Va mignon, cridi a rit oa echu va dervez? Gortozit c'hoas. Doue a felle dezan e rajen c'hoas eun taol all en ilis-se. Divar greiz ar vadiziant, e cleviz unan o c'hirvoudi, o crial fors. Petra so, eme ve? — Eur plac'h hag a c'houl ac'hanoc'h, a voue lavaret din. Ema aze e corn eur chapel, beuzet en he daelou. Buan e liviris da Louiza en em

denn, hag e riz digas ar plac'h-se d'am c'haout. Eun truez oa he guelet ; beac'h he doa'o vale. Coeza ra var he daoulin ; clasc a ra coms, mes he daelou a vir outhi. Abars ar fin, gant poan avoalc'h e c'hel lavaret : va zad, va zad, va fardonit. Caer am boa ne allen ket caout sonch em bije he anavezet. — En em gonsolit, eme ve, ma na vanc deoc'h nemet va fardon-me, ema deoc'h ; ha mar oc'h eus izom pardon digant eun all, e teuimp a benn d'he gaout. O velet ne anaien ket anizi, e lavaras din : c'hui so bet mad evidon-me, n'em anavezit-hu ket? Neuze o sellet piz outhi e c'hanavezis oa eur plac'h hag a voa bet dindan va c'hundu pell diaraog. Eun ene ter e voa neuze mes glan hag eün. Æz oa din gouzout petra rea dizi gouela hag en em zizesperi. — Va merc'h paour, a liviris, c'hui eo ta? — Ia, va zad, emezi, me eo, mes n'oun ket brema ar pez ma voan p'oc'h eus va anavezet. Guelet a rit eur plac'h reuzeudic hag a zo deut, a bec'het e pec'het, da zilezel Doue, he zud, he hano.... hag a so brema.... Ne ellas ket lavaret ken. —.Brema, eme ve, oc'h eur plac'h glac'haret a fell dizi caout adarre he Doue, he zud hag he hano. Doue so mad, va merc'h, ha mar roit dezan ho calon, e cavot pep tra. Chomit aze da bidi : sec'hit ho taelou, hag a benn eun heur benag ama deut d'am c'haout.

Mont a ran diouthi, hag e redan da di an Itron vad am eus parlantet anizi diaraog. Ne ket avoalc'h, a liviris dizi, rei din eur guele evit va buguel, roit din eur gampr vrao evit eur benitantez vras a ranker da denna eus ar bed dioc'htu. Hirio he deus glac'har d'he fec'hejou, mes an diaoul so tro enha, ha varc'hoas marteze e vezo eat ar c'heuz ebiou. — Evit an dra-ze e devezo, eme an Itron : ne varc'hatan morse var draou evelse, kentoc'h e rofen dizi va guele va unan, hag e zafen da loja e cornic va chapel. — Setu aze, a livirjs, parlant e christenez ; mes va buguel? — Jesus-Christ en deus roet deoc'h ho coulen. Eur vinorezic hon doa hag e deus cavet he zud ; ar re ma so en-ho eas hag a deu d'he c'herc'hat, hag he guele a vezo d'ho merc'h-hu.

Né guemeris ket a amzer da drugarecât an Itron. Mont a ris d'ar red da guerc'hat ar c'hrouadur pehini a voa he oll dillad hag he oll danvez var he c'hein, evel eur guir vissioner. Nag a dud reuzeudic so e Paris ! Nag a zienez ! en despet da oll aluzennou an dud vad !

Neuze e zis d'ar gouent eleac'h m'emaoun o chom, hag oue lavaret din oa eur vaouez oc'h va guedal. Va flac'h glac'haret oa. Laouen bras e vouen e velet n'oa ket chomet da varc'hata, hag em boa esper e teujen a benn anizi.

Gouscoude edo prest da arguila. Evel ma voa eur plac'h brao ha desket caer, e voa c'hoant d'he lacat da guemeret eur vicher eleac'h ma c'hounesje cals arc'hant. C'hoant e devoa da lavaret din penaus edo an traou ganthi ; mes n'he lezis ket da goms.

Va merc'h, eme ve, red eo prometi din, dioc'htu, ep coms a dra all ebet, ne d'eot eus an ilis-ma nemet evit mont eleac'h m'ho cassin. Poan e devoue o prometi, mes hen ober a reas. — Guelit penaus en em guemer an Autrou Doue evit gounit ar pec'her ! Ar plac'h-se ne voa deut d'an ilis nemet evit sellet oc'h eun imach a voa eno, evit ma lacaje ober dizi he unan eur viscamant, henvel oc'h hini an imach-se! Mes an ilis, pa zear enhi, a ra d'an den pidi en despet dezan. Pa vez an ene morc'hedus, ne all ket miret da zonjal eo bet guech-all divoi c'het, en deus recevet grason en ilis.... Ar sonjou-se a voa deut d'ar plac'h-ma pa em guelas o tont eus ar sacristiri, ha neuze e scoas eun taol en he c'halon, ho daelou a zirollas hag e teuas d'am c'haout.

Va merc'h, a liviris dizi, n'ho pezo ket collet o tont d'am c'haout. Me rai deoc'h caout adarre ho Toue, ho tad, hoc'h hano, ar peoc'h hag ho prud vad ; mes ive red eo ho peffe bolontez vad hoc'h unan. Mont a ran d'ho cas da eun ti, hag ac'hano ez eot souden da di ho kerent.

Ar plac'h ne alle lavaret netra ; mes guelet a rean e devoa poan oc'h ober ar pez a c'houlennen diganthi. — Alo, eme ve, n'eus ket da arguila. List pep tra, ha saveteit hoc'h ene. — Ar verc'h paour he devoue mui a galon evit na c'hortozen. — Alo, va zad, emizi, Doue a c'hounit, deomp ha pa oufen mervel ! — Mont a rejomp da di an Itron vad eleac'h m'edo dija va minorez vian repuet. Evit ar benitantez-ma, caout a reas eno ar peoc'h dioc'htu. Ep dale, dre ar beden, ar gofession hag ar gommunion, an ene-ze a gavas he inosans. Ne gavas ket evit guir sae venn he badiziant, mes ar zae goalc'het ha coueziet mad dre zour ar binijen. Brema ar plac'h-se so eurus e ti he zud hag a zo eur gristenez dispar, eur scuer evit an oll.

Mes, a lavaras neuze an hini a scrif an dra-ma d'an missioner, peleac'h ho poa-hu debret bouet en dervez-se, mar ho poa debret tam ?— Peleac'h, emezan souezet gant ar goulen-se? N'em eus ket a zonch, mes petra ra ze? Perag e c'houlennit-hu kementse?

Neuze, eme ar scrifagner, her briatais, hag e zis d'an daoulin evit he bidi d'am binniguen araog he guitât.

Ar pennad-ma so tennet eus a scrijou an Autrou [illegible]

Tad coz da zul.

Ar zul, ar zul.., tad cos dispak e vleo guen,
Rodel e vragou-bras a fresq e roqueden,
A ia en hent da c'houlou-deis ;
E vasik zo gantan, e levr, e chapelet
Ac un trouc'hat milfik, evit ober e bred,
Pa zeui ember deus an ilis.

Pemp guennek zo skoulmet e corn e vouchouer ;
Unan d'ar paour kes dall a lavar e *Bater*
Quen truezus var an dachen :
Un all d'an anaoun.. vit an trede guennek
Da Sant-Alar e vo, da batroun ar c'hes.k,
Da vignoun al labourerien.

Ar pevare ne dei e guin nac e butun :
Gantan vo kempennet evit tout eur zizun

E ty an diskarer-baro,
Gant ar pempet erfin e preno avalou
Da rei d'ar pardaez de oll vugaligou,
P'en em vodint stard en e dro.

Ac e za calounek, daou-bleguet var e vas,
Piou gredfe lavaret en devezo cant vloas
Pa deui breman ar bleun er fa?
Mont ra d'ar pil-pazik dren trec'h ac an draonien,
Dre biou ar c'hoat kelvez, dre run an teir vezen...
Hent hir da greoc'h evinta!

Goustad, tad-cos... nan, nan, arabat heana,
Pa choman azezet, an hent tam ne verra
Ac an amzer buan a red;
C'houezi ne quet noazus, a me gaffe dies
Ancounac'hat va zud a c'houlen var o bes
Eun beradik dour binniguet.

Var ar men o golo, o vonet d'an ilis
E lavaran bep sul meur a *Ze Profundis*,
Goude e clasquan va filler,
Mes ma teuan divezat e peleac'h e hellin
Hed ar pron, ar sarmoun, mont d'arpa va c'hein,
A disquiza va divesquer?

E lod da bep-ini : an ners d'ar yaouanquis,
Al labourou pounner, ar brezel ten a cris,
Ar c'hoars-digor, an ebatou;
Ni etrezomp tud-cos, a gar soun ar c'hleier,
Sae rus ar gurusted, ar fleur eus an aoter
An ezans ac ar c'hanticou.

Ni gar ar zul : en templ, ni sonj er barados,
Er zent, en or breudeur, en env eus or gortos :
Deuit ganeomp, emezo, deuit deuit!
Rac-ze ive, bep sul, queit ma hellin bale
E teuin da zaoulina dirac tron va Doue,
A pa vanquin : tud vad, pedit.

I. W.

Kenta an Zent evit ar Sizun-mañ.

Dissul 21. — Sant Per Celestin, Pap. Dre an humilite ar vrassa e reas an dilez eus ar garg henorapla-ze eus ar bed, evit beva en eur gouent, dianavezet.

Dillun 22. — *Rogationou*. Sant Augustin, escop, abostol a Vro-Zaus. Ar pap bras Sant Gregor eo her c'hassas di da brezeg an aviel, ha ne ket eas niveri an dud a c'hounezas eno da Zoue.

Dimeurs 23. — *Rogationou*. Sant Donatien ha Sant Rogatien. Er guær a Naonet ouent laket er prizon abalamour d'ar feiz. Breudeur eant, mes Donatien a ioa badezet, ha Rogatien ne voa ket c'hoas, hag o c'houzaon ar maro gant he vreur e voue badezet en he c'hoad.

Dimerc'her 24. — *Rogationou*. Ofis an Itron Varia, sicour ar gristenien. E memor eus ar sicour a ro Mari a enep an herezion ha dreist holl eus ar sicour e deus roet enep an durket.

Diziou 25. — Assantion hor Salver Jesus-Christ, an deis ma pignas en En divar menez olivet goude beza tremenet daouuguent devez gant he ziskibien goude m'oa ressuscitet.

Dirguener 26. — Sant Philip Neri, confessour; ker cre oa ar garantez divin en he galon, ma teuas diou gosten dezan da zevel ha da zont eus ho flas dre an ners eus ar garantez-ze.

Dissadorn 27. — Santez Madalen Pazzi, guerc'hez. Evel Sant Filip Neri, e voa ive ken dévet gant an tan a garantez, ma c'halle a veac'h herzel oc'h an tân divin-se.

N'euz ket pell, en eur ghear euz an Normandi, daou zen mezo a zavaz eun tam talabao entrezho. E creiz ar skrab, unan a bakaz eur goal daol divar e lagad. Kementse en divorfilaz aouallac'h evit e lakat da zounjal e zoa eur mear carghet da reiza an dud direiz. Dont a reaz eta da skei var dor ar mear, mall ganthan doughen klem. Mez kement a douloumpi a reaz, m'oa anad n'en devoa ket collet e vin. Ar mear n'en recevaz ket. Skuiz o tonloumpiad, e kemeraz dar fin hent he di. Eno kenta tra a velaz oue e lagad bronduet a blouncet. E vellezour choumet var an daol abaoue ar mintin a ziskuezaz dezhan merkou an taol traitour. — Ah! emezan neuze, pa na fell ket d'ar mear va recco, e recevo da viana va mellezour. Ema ne ket badaouet; hoghen o sellet ennan, e velo coulz hag o sellet ouzin va unan, e pe stuz oun lakeat, ha pe seurt poan a virit an hini en deuz va scoët; ha rac eiim e cassaz unan euz e vugale da di ar mear gant ar mellezour.

PRIS AN ED.

Kemper. — *15 Mae.*		Pont'Nabat. — *11 Mae.*	
Guinis	15 lur, 72 c.	Guinis	15 lur, 44 c.
Segal	9 lur, 40 c.	Segal	8 lur, 88 c.
Eiz	8 lur, 43 c.	Eiz	6 lur, 27 c.
Ed-du	10 lur, 35 c.	Ed-du	10 lur, 35 c.
Kerc'h	7 lur, 30 c.	Kerc'h	7 lur, 50 c.
Avalou-douar	2 lur, 11 c.	Avalou-douar	2 lur, 60 c.

Montroulez. — *6 Mae.*		Brest. — *8 Mae.*	
Guinis	15 lur, 48 c.	Guinis	14 lur, 61 c.
Segal	» lur, »» c.	Segal	13 lur, 84 c.
Eiz	8 lur, 85 c.	Eiz	6 lur, 96 c.
Ed-du	10 lur, 54 c.	Ed-du	9 lur, 97 c.
Kerc'h	7 lur, 26 c.	Kerc'h	7 lur, 30 c.
Avalou-douar	6 lur, 75 c.	Ayalou-douar	6 lur, 30 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. E KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

Dessadorn 27 Mae 1865. N° 17. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas	daou scouet.
Evit c'huec'h miz	eur scouet.
Evit tri miz	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant, a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 27 Mae 1865.

Kelou eus a Rom.

An eil a viz Mae, on Tad Santel ar Pab a zo bet cet da iliz Sant Athanaas a oa e c'houel en deiz-se, ac en deus lakeat lenn, ma vizent anavezed gant an oll, ar gourc'hemennou en deuz roed da gass araog ar mod prosez divar benn lacaat var roll ar re Enruz en Ee an den iaouanc, enor deza, Ian Berkmans eus a urz ar Jesuistet; ac ar prosez all, evit lacaat var roll ar Zent anavezed dre ar bed oll, an den eurus Josafat Kunewicz, bet Arc'h-Escob e bro Pologn ac a oe lazed er bloaz 1623, gant chismatiket ar Russii. Ar vrois a enor anezan evel o fatron dirag Doue. Daou c'hant vloaz a oa, abaoue ma oa bet meneg de ganoniza en iliz; scrived oa bet meur a desteni, meur a zigouez burzuduz, en aviz cass da benn ar c'hanoniza-ze. Meur a dra a deuas a dreuz, ac e choumas an afer a-zav. Ar chismatiket a gave dezo ne vize ket eet larcoc'h, ac o deuz caved diez guelet o veva adarre ar pez a zonjent a oa maro pell a oa. An dud eb feiz a vez poan ganto clevet ano, evelse, eus ar re a zo bet araozom-pi o veuli Doue var an douar, ac o lacaat reall da ober; diez e cavont ive sonjal e ve e doare amezeguez etre tud ar bed-all ac tud ar bed-ma; eur zonj eo egasuz d'ar re n'o deuz ket ar guir feiz ac a zo a-bioun ent an Ee. Quzpenn-se, chismatiket ar Russii o deuz aoun, na deufe aleiz eus ar vrois da fermaat muioc'hmui en o lezen, ac aleiz all da drei ouz al lezen gatolic, ma ve canonized evit ar bed-oll Josafat Kunewicz. Eleal, petra zo crevoc'h da lacaat an dud da startaat en o feiz, petra zo crevoc'h eguet ur prosez-canoniza. Pa veler proui sclear ac anad, dre viraclou anavezed ac guelet gant meur a dest, pa veler, assur, ez ear d'an Ee dre al lezen Gatolic, a dreizi ebken, ar re o deuz skiant a zigor neuze o daoulagat. Sur eo n'euz nemet al lezen Gatolic ac a gass d'ar baradoz; ar virionez-se a vez proued e meur a c'hiz. Evel ato, n'euz merc ebed marteze sclerroc'h da anaout ar virionez-se, eguet ar pez a veler pa ganonizer ur Zant, pa lacaer, a-vel d'an oll, var roll ar Zent, unan euz ar re a zo bet o veuli ac o lacaat meuli Doue var an douar. Perac eo? Ar miraclou c'hoarvezed dre bedennou ar Zant-se ac en enor deza, proued ac anavezed mad dre deston, evel ma rancont beza, a zo merceu sclear d'an oll d'ar re a zigor o daoulagad, ac e veler neuze e pe du ac e peleac'h ema ar virionez: ur miracl, a zo dorn an Aotrou Doue o sina deomp e-unan ar virionez, a Doue ne rot a ne roi biken ar zinatur-se nemet evit annout ur feiz christenerien al lezen gatolic, pa ne d-eo evit sina nemeu var ar villonez. Evelse chismatiket ar Russii, e c'hiz m'on deuz merked diaraog, o deuz poaniet ac en em ijined en dra c'hellent, da viret na vize cassed da benn ar mod prosez divar benn canoniza ar merzer santel-ma. Caer o deuz bet. Pa naò en deuz dalc'het mad, Doue ra vezo meuled a trugarekeat evit an oll.

Evit discuez muioc'h peguer braz ira eo canoniza ur zant en iliz, e reer atao calz a lidou, pe sinou da rei neuz a decor, evel ma reer atao da zevel an traou sacr, a ve caved evel dister anez an doareou-ze. Evelse, on Tad Santel ar Pab, abars embann evit an oll ar gourc'hemen divar benn canoniza ar merzer Josafat, ac an den iaouanc Ian Berkmans, goude beza cleved an oleren lavared gant ur beleg eus a vro ar merzer a zo da ganoniza, on Tad Santel ar Pab a so saved var un tron uhel dirag aoter Sant Athanaas, ac en deuz laket lenn cre an daou c'hourc'hemen en deuz roed divar benn canoniza ar merzer Josafat ac evit lacaat e renc ar re curuz en Ee an den iaouanc Ian Berkmans. Goude ma oe lenned gourc'hemennou on Tad Santel ar Pab evit aotrei ma vize cassed araog an daou brosez-se divar benn buezion an daou zen santel, goude al lenn-se, ar re o d-oa carg da hedi on Tad Santel ar Pab da rei ar c'hras-se, a dostaas ouz e dron, da drugarecaat aneza, evel ma reer atao; ac on Tad Santel ar Pab, evel custum ive, en deuz great neuze ur penfadic prezeguenn, evit enori Doue en eur enori ar re o deuz

e gared ac e veuled var an douar. Setu ama, pe var an dro, un darn eus ar pez en deuz lavared.

E peb amzer, eme Pii nao, e peb amzer ac e peb leac'h, Doue a zo falvezed ganta ne gavse var o ent ar re a glasese atao mont d'e heul evit sevel betec ar zantelez, a zo falvezed ganta ne gavsent var o ent nemet droug-prezeguerez, dismegans ac peb seurt egassou. Urz ar Brovidans evit na ve santelez ebed nemet dre ar poaniou, a zo rouez ar re a ve esperned ganti. Lavaret a c'heller eo eat Doue dreist an urz-se e kever an den iaouac-ma, an eal ma z-eo, (Berkmans), en deuz cassed, evel ur boked tener, eus ar vro bell-ma, d'e varadoz ganta, eb beza great deza tremen dre ar scol rust, dre ar poaniou ac an egassou.

An dud iaouanc o deuz izom da veza evel brouded da ober mad, ac an Aotrou Doue, evit pellaat anezo diouz an droug ac o zenna d'e gaout, a ro en deiz-ma da scuer dezo an den iaouanc Ian Berkmans, scuer ar vuez pur ac dibec'h, dizroug-caer evel ur buguel, a chast. Me drugareca Doue a greis calon, evit un donezon ken caer, evit ar scuer-se; e drugarecat a raan en ano an oll dud iaouanc, an oll dadou a famill, ac kement a zo o tic'horren bugale en tiez-scol ac en tiez all; en ano an tadou Jesuistet ac an oll gristenien gatolic.

Evel ato, gouzav poaniou a tribuillou a zo lezen an oll, ul lezen ac a diz kement a zo choazed gant Doue evit beza deza, an oll gristenien. Evit lacaat ar virionez-se doun en or spered, ez euz scuer dirag on daoulagad, ouzpenn e buez an doctor braz ma ra an iliz hirio gouel en enor deza (Sant Athanaas a oa bet tamalled deza, e gaou, un dra grevuz braz); e buez an ini ma roer gourc'hemenn d'e ganoniza o lacaat aneza da zant evit ar bed oll, e veler ive sclear ac aned ar virionez-se. Paour o tont var an douar, eb sked na gloar ebed dirag an dud ac ive pur en e vuez evel ar batriarchet, saved o studia ac o rei poan d'e gorf a d'e spered, an den euruz Josafat a oe ur zoudard a galon, evit miret na vize dizunaned an iliz pa edo ar chismatiket o skei varni, d'e dismantri. Labourat a reas, pedi, kelenn, enebi ouz an droug, gouzav poan evit miret na vize dizunaned a difreuzed an iliz, ac evit digass var lezen ar virionez ar re a oa digouezed ganto, siouaz, tec'het divarni. Chismatiket ar Russii, eb gallout ober avoalc'h diouz an droug ac ar gassoni a ioa en o c'halon, a egassas aneza goassa ma c'heljont, a verzerias, a vuntras, a dolas aneza en dour. En on amzer-ni, bourrevien da faouta o fenn d'an dud a laoliou bohal, pe da sclapa anezo er s'eriou, a zo rouez; nes bourrevien all a zo e leac'h ar re-ze....

Goude-ze, on Tad Santel en deuz lavared pere int, ar bourrevien-se; ar re a zo o tispenn an iliz en o scridou ailligued, ac a vez lezed en o roll da zisenori difennouien al lezen gatolic, ar re-ze, ac ar re a zao ganto ac a ifenn anezo, eo a ra brema e leac'h ar bourrevien neach-all.

En eur echui e bennad kelennadurez, on Tad Santel r Pab en deuz peded bennoz an Aotrou Doue var dud ar zao-eol, ac ive bennigued ar iaouankiz, ac lavared pedi evit goall enebourien an iliz.

Kelou all eus a Rom.

Ar c'helou brassa eus a Rom, brema, a zo divar benn lizer ar Pab da Roue ar Piemon, divar benn ar stad truezuz m'eo lakeat an Itali, eleac'h ma vanc kement a bastoret ac a Eskeb e penn an ilizou; ouzpen cant. Ac a bed ene paour a zo eno azioc'h an ifern, eb dorn ebed d'o renna a d'o lacaat e doare da vont d'an Ee! Roue ar Piemon, var a leverer, en deuz ranked voela o lenn al lizer-se, ac eleiz a laca e vellaio, eb dale, ar stad trist-se, rac, emezo, Pii nao en deuz divorfiled, divuned coustians ar re a zo, en o egar, o tigristena ar gaera bro a ioa var an douar. Plijet gant Doue e teufe da vir ar c'heleier mad a deu ac'hano! Keleier eus ar re drista a deu ive, siouaz! Esperomp diana, kement all a bedennou mad a vez lavared e peb leac'h!

Pii nao en deus great toulla e vez en iliz coz an Itron Varia an Erc'h, e kever bez ar Pab Sant Pii pemp. Eno eta e repozint o daou, kever-a-kever, Pii nao a Pii pempet, dirag an Itron Varia atao pur a bep pec'het. Sant Pii o pedi an Itron Varia ar Rosera, a lacaas ar gristenien da c'hounid ur victor gaer var ar Zarazinet, a ioa o vont da vac'homi ar broiou-ma; ac ar Pab Pii nao, esperomp diana, a denno ive grassou braz varnomp eus an Ee, ac a rai deomp caout ar gonid o lacaat ar virionez da zevel da uhella, ac an dud da zont, pelloc'h, enno o-unan.

Un demezell vraz a pinvidig, ac ugunodez evel e zud, Augustina-Carmela Wetgelz, ganed e bro Bavier, e deuz profezed ervez al lezen gatolic, e iliz Sant-Andre, evit difezel a-grenn al lezen faoz, a beza iviziken christenez catolic. Diouz-tu eo bet couzemenned, (confirmed) ac e deuz great e c'henta pasc.

Un all, var a verc ul lizer deuet da Blonziri, digant unan eus ar vro-ma a zo e Rom, ur pennad amzer zo, soudard d'ar Pab. — Ur luzevez, ur verc'h d'ar iuzevien a zo bet badezed er zizunveziou diveza. — « Ar veach kenta d'in eo, emeza, da velet badezi un den braz. » — Var e lizer e laca ive peguement a joa en deuz bet o velet ar goueliou caer e Rom, a pet mil pellerin a zo bet eno, er bloa-ma, ouzpenn ar gount a veze er bloaveziou all. Pa edo Pii nao o venniguen ar bed oll, dirag meur a meur a vil den, er meaz eus an iliz, ne glevet trouz ebed, an disterra, nemet trouz ur funten o tivera er stivel dre an duellenn lezed digor, ac e velet an oll bennou o soubla sioul evel ur parcad ed dindan ur c'houezaden avel.

Nevezentiou eus Frans.

Ur Missionner ac en deuz cassed d'an Ee eleiz a eneou, a zo nevez maro e kear Marseil, er penn all da Frans, an Aotrou Lefebr. Tregont vloaz a ioa m'edo o prezeg ar feiz er broiou pell, atao e rise evit e vuez. Er bloaz 1842 e oe sacred Escob, ac carguet da brezeg an aviel e bro Cochinchine. Tri bloaz goude e rancas mont da guzat en ur vourc'haden gristen, evit tec'het araog ar maro. Ar Mandarin a ministret ar vro a en em lacaas da vourrevi ar gristenien, evit ober dezo discuill peleac'h edo o fastor ker.

An Aotrou Dominic Lefebr a zantas e galon o ranna, pa glevas petra a reat d'e zevedigou ker ac a redas aneza e-unan, d'en em lacaat etre daouarn ministret ar vro. Ma oe lakead ar chadennou ac ar c'helc'h ouarn en dro deza, evit e stleja, a-dreinou, betec kear Hue, a oa 150 leo ac'hano, ac e oe 51 dervez o treuzi anezo, 51 dervez diouz-tu, eb ean, var ent ar groaz! Pa vanke e nerz deza, pa goueze evel e vestr Jesus, var ent ar C'halvar, an archerien a zougue aneza a bennadou, o lacaat aneza en ur roued. Pa erruas e kear Hue, e oue toled er prizon, ac goude-ze, barned gant barnerien ar vro, da veza drailled a beziou, a lakeat e cant tam. Mes, pa oe cleved oa listri brezel eus a rouantelez Frans, dirag an aod, e crogas aoun enno, ac e oe aspelled, cassed da ur veach all, ar pez a oa da ober d'ar Missioner.

E-leal, an amiral Cecile ne zaleas ket da reclem, o lavaret e ranke caout an Aotrou Lefebr. Gouarnerien ar vro-ze, goude fors digarezou ac a bep seurt troidellerez, a rancas plega, ac un nebeud goude setu ar missioner-escob o tont el lestr an amiral, ur vantell-zeiz moug, (violet) ebken en dro deza, o flota var e dreid noaz a brundued. Pa oe var lestr an amiral e azezas e kichen ar stur, ac e vennigas an ovisserien caloneg.

An Aotrou Lefebr a ioa atao e spered gant e dudigou keiz, en d-oa ranked da guitaat evit tec'het araog ar maro, ac e fellas deza distrei d'o c'haout. O clasc mont betec enno e couezas adarre etre daouarn ar Vandarinet, ac e oue lakeat er prizon e Saïgon, eleac'h n'edo c'hoas neuze, evel brema, soudardet Frans. Ac'hano e oe cassed goude en ur prizon all, ac er bloaz 1846 e oe toled var an aod eleac'h n'oa den ebed tro-var-dro Ar pastor carantezuz a gavas an tu da vont betec e gristenien ker, ac e choumas 18 vloaz all en o zouez, betec ar bloaz 1864. Ar re a lenn liziri Breuriez ar Feiz o deuz sonj, marteze, eus ar verzerentiou ac al lazerez christenien a zo bet e Cochinchine ac er broiou tro-var-dro, epad an 18 vloaz-se.

An Aotrou Lefebr a oa ken cassed, ken uzed gant e labourou tenn ac e oll drubuillou, n'en d'oa mui tam iec'het ebed, ac e rancas pedi on Tad Santel ar Pab d'en discarga var ug all, o rei e zilez deza. Ar Pab a assantas ganta, ac a lacaas en e leac'h an Aotrou Miche, unan a galon evelda, bet er prison ive e kear Hue, a tenned ac'hano var goulen arme Frans.

An Aotrou Lefebr a zistroas varzu e vro, ac a ziskennas e Marseill, eleac'h ma oe diguemered e ti anaoudeien vad en d-oa e kear, e parrez an Itron-Varia-ar-Menez. E oll nerz a oa eat diganta.

D'ar guener 28 a viz ebrel, unan eus ar re o d-oa brezellekeat ouz an ifern var ar memez tachen ganta, a roas e Zoue deza, ac an Aotrou Castellamar a nouas aneza.

Neuze Escob ar broiou pell, o sonjal er baleou ac er redadennou en d-oa great adreuz ar broiou gouez, a lavaras calonec'h: — Me vize bet joa ganeiz, emeza, mervel var an dachen. — Aned oa, o clevet aneza, on calon eun Abostol en e greiz.

D'ar zul varlec'h, sul ar Pastor-Mad, diouz ar miutin, oa azezed en e gador, e vennigas, evit ar veach diveza, an dud vad a ioa var e dro, ac ar re o d-oa bet an eur vad da rei loj deza en o zi, ac o sevel e zaoulagad varzu an Ee, e tremenas. Goude m'oa maro a liened, an dud a zante o c'halon o teneraat pa zellent ouz e vizach, o velet an ear vrao ac carantezuz en d-oa dalc'hed, evel pa vize bet doujet ac espernet gant ar maro.

Nevezentiou eus Jerusalem.

Ar bellerinet eat, en nevezi amzer-ma da Jerusalem, o deuz digassed eus o c'helou. Bizited o deus Jerusalem, Menez-Calvar, Betleem, Ster Jourdren, ac evit echui o fellerinach e tlient mont da Nazaret kear ar Verc'hez, Mor Tiberiad, eleac'h ma veze an Ebestel o pesketa, Menez Carmel, ac al lec'hiou all. Divezatoc'h e lavarint deomp e peleac'h o deuz muia santed o c'halon o teneraat, e kever Doue.

Kelou eus an Indez.

Da Galcutta, eur guer vraz euz an Indez, pa z'euz eunmeur a gant mil den, ez euz nevez cassed eun Escob-Missioner, ac a lavar calz a vad eus ar vro-ze. Ar vistri er vro, emeza, ar gouarnerien a ziscuez deza calz a zoujans, a zilaou e guzuliou ac e c'houlennou; lezel a reont ar vissionerien en o mad-ober, a ne garlent, e gniz ebed, stourm nac enebi outo. Var a verc'en e lizer o euz gouarnamant ebet e nep leac'h, guelloc'h var ar poenl-se. Ne gav nemet bolontez vad eus a bers gouarnamant Calcutta. E kever lezennou ar vro, coulz ac er broiou all, ez euz meur a dra da euna; mes bolontez vad e tud al lezennou a zo calz.

Amzer zo bet, e velet eno eleiz a gristenien o trei divar al lezen vad. Petra a ioa caoz? Allaz! ar baourentez, an avi ouz an arc'hant a ree da lod trei fal ac guerza o ene. Siouaz! ouspen en Indez e c'hoarvez-se. Tud difeiz a en em lakee ive da ober scol d'ar vugale evit netra, en aviz caout o zu da zigristena anezo. An oll ardou a zo mad d'an diaoul a de re, evit touelli an dud.

Petra bennac, ervez an Aotrou Van Henle, ez euz eleiz eleiz a gristenien gatolic e Calcutta, neket c'hoas evit lavaret an niver anezo. Divezatoc'h e verco deomp an niver anezo, pa zigasso adarre kelou eus an Indez.

Kelou eus rouantelez Chin.

Al lizeri diveza eus broiou Chine a ro kelou mad divar benn ar rouantelez vraz-se. Var a vercont, e veler kerriadennou tud, ouspen cant, o sevel a unan da c'houlen beza da Jesus-Christ, beza christenien catolic. Ar vissionerien, siouaz! a zo calz re nebeud anezo eno; re nebeud

a eosterien a gaver, ma lavarimp comzou e doare comzou an Aviel, re nebeud a eosterien a gaver, diouz ar parcadou eost a veler o venna ac o tarevi. Evelse e c'houlenner eno missionerien, ar muia ar guella. Dalc'hit mad eta, tud Breuriez ar Feiz! Ma ho pezo mui-ouz-vui a lod en eost bennigued-se! V. Raudant

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Hekennadurez d'an dud divar ar meaz.

(TRÏZECVET PENNAT.)

Divar ben ar Gonfession.

Ar veleyen eo o deus digaset etouez an dud ar c'his da vont d'a goez.

Ar goesion ne ket eur c'hiz eo, ha piou bennac ne da da göez nemet evit ober ar c'hiz a zo coulz d'ezhan chom er guer. Ar goesion zo eun dever, eul lezen. Ar veleyen zo carguet da lacat an dud d'ober an dever, da heulia al lezen-ze. Ho dever eo rei all lezen-ze d'a anaout d'an dud, hà poania guell a m'ac'h hellont evit ho lacaat d'he heulia. Añ dra-ze o deus gret evit ar vech, an dra-ze a reont bemdez, hag an dra-ze a raint bete an deiz diveza deuz ar bed. Ha ma veler kement a dud o vont bemdez da goez dré an holl broyou, ec'h heller lavaret bennos Doue d'ar veleyen; mar de an dra-ze o peus c'hoant da lavaret, ema ar virionez ganeoc'h. Mæz, mar fell deoc'h lavaret eo ar veleyen eo o d'eus douguet ho unan all lezen-ze, eo o d'eus lavaret anezho ho unan d'an dud : Bevech ma o po gret eur pec'het bennac e vo ret deoc'h mont d'a goez anezhan evit beza pardonet, neuze e lavarat eur gaou. Nan, nan n'eus nemet eur belec hag en deffe gret ha douguet all lezen-ze, ar belec-ze a anavezit holl; ar belec-ze eo Jesus-Christ he unan.

Setu ama penos hà pe davare : D'ar zul Fask e oa d'eus an noz. An diskibien a oa holl en eun ty e Jerusalem, alc'hoezet an dorojou var ho c'hein : Aon o doa n'a raje ar juzevien d'ezho ar pez o doa gret d'hor Zalver. Pa zonjent nebeuta, Jesus a deuaz, a en em lacas en ho c'hreiz hag a lavaraz d'ezho : Ar peoc'h ra vezo ganeoc'h. An diskibien a oa souezet holl, aon o doa zoken arazhan. Neuze Jesus a lavaraz d'ezho : n'ho pezet aon ebet, me eo; sellit : setu aze va daouarn ha va zreid toullet gant an tachou; setu aze ar gouli d'eus va c'hostez. Eh dale an diskibien a yas ho aon kuit, hag a deuas da veza laouen bras o velet adarre ho otrou hag ho Doue. Neuze e lavaraz d'ezho evit an eil guec'h : ar peoc'h ra vezo ganeoc'h. Evel m'en deus caset va zad ac'hanon evit saveti ar bed, evelze ive me ho cas da labourat evit silvidiguez an dud, hag a ro deoc'h ar galloud so bet roet d'in. Neuze e c'hoezas varnezho hag e lavaraz d'ezho : Setu aze ar Speret Santel, ar pec'hejou a vo pardonet d'ar re o po ho pardonet d'ezho, ha dalc'het e vint d'ar re o po ho dalc'het d'ezho.

Evel-ze eta, d'ar zul Fask, brema e zeuz tremen trivac'h cant vloaz, Jesus-Christ he unan en d'euz roet d'he ziskibien ha d'an holl veleyen a dlie kaout ho c'harg betec an deiz diveza d'euz ar bed, ar galloud da bardoni ha da zerc'hel ar pec'hejou; carga rea anez'ho, evel pa lavarfen, da varn an dud, da bardoni pe da jom eb pardoni d'ezho ho fec'hejou. Mæz evit barn eun den mad, gant lealdet, ez eo ret gout petra en d'euz gret; evit gout pe seurt pec'hejou da bardoni ha pe seurt da zerc'hel, ez eo ret ho anaout. Ha penaos dont a ben da anaout pec'hejou an dud? Oc'h hervel testou, evel a ra barnerien ar bed-man? Mes cals d'euz ar pec'hejou-ze a vez gret e cuz, ha ne d'int anavezet nemet gant ar re ho d'euz ho gret. Ne d'euz nemetho eta ac a helfe ho rei d'a anaout, dezho eo eta dont d'ho anzao. Ha setu eno dres petra a hanver coëz. Evit mac'h hello eta an ebestel hag ar veleyen var ho lerc'h barn an dud, pardoni pe derc'hel dezho ho fec'hejou, ez eo ret dezho ho anaout, ha n'int ket evit ho anaout ma ne da ket an dud ho unan d'ho anzao dezho. En eur lavaret eta d'he ebestel ha d'ar veleyen a dlie dont var ho lerc'h. Me ro deoc'h ar galloud d'a bardoni pe da zerc'hel pec'hejou an dud, e lavare ive dan dud : c'houi eta pa ho po c'hoant da gaout digantho ar pardon a ranco mont da lavaret dezho ho pec'hejou.

Ia, eme c'houi, pa ó do c'hoant da gaout ar pardon digantho; mæz a ret eo mont d'ho c'haout evit caout ar pardon d'euz ar pec'hejou? An holl a n'ho d'euz ket ar galloud da rei ar pardon-ze? Nan hor Zalver n'en d'eus lavaret ar c'homzou-ze nemet d'he ebestel hag en eur lavaret anezho d'he ebestel e lavare anezho da gement hini a dlie caout ho galloud hag ho c'harg var ho lerc'h; anæz eur vech maro an ebestel den n'en divije bet mui ar galloud d'a bardoni ar pec'hejou d'an dud.

Mæz a lavaro c'hoaz marteze unan bennac, ha ne heller ket caout ar pardon d'euz ar pec'hejou dre eun hent all? evel-ze oc'h anzao anezho da Zoue, oc'h ober yuniou, pedennou, aluzennou.

Nan, rac neuze, ne daffe den da goes. E pelleac'h ema an hini a yaffe da lavaret da eur belec an traou mezuza euz he vuez mac'h alfe caout ar pardon anezho en eur ober eur yun, eur beden pe eun aluzen bennac?

Mæz ma ne da den da goez, Doue, en eur rei d'an ebestel ha d'ar veleyen ar galloud da bardoni ho fec'hejou dan dud, en d'euz roet dezho eur galloud à ne dal da netra, da lavaret eo en d'euz gret goab anezho; da betra rei d'in alc'hoez eun ty, ma n'euz izom ebet anezhan évit mont enhan? Da betra e talveze d'ar veleyen caout alc'hoez ar barados en ho godel, ma ne renker ket e gaout evit mont ebars?

Hag ouspen, ma ne ket Jesus-Christ, mæz ar veleyen eo o d'eus digaset al lezen da vont da goez e tleit gout pe davare eo deut al lezen-ze da guenta, ha gant piou eo digaset.

Anaout a reer mad gant piou ha pedavare eo bet cavet an doare d'ober poultr, da voulla lizerennou, d'ober benchou houarn, lestrou dre daan ha da gas kelachou dre eun orzalen, etc., etc.; ha na anavezet netra var an amzer ma ze ganet al lizeri-ze na var ar belec en d'euz he laket er bed!

Pedavare eta mar plij eo deut etouez an dud al lezen da vont da goez? Ne ket en hon amzer ni eo, nac en amzer hon tud coz. Pell araoc e veze an dud o coes : daoust ha brema ez euz eis pe nao c'hant vloaz e eo? Mæz an Impalaer Charlez Ar Meur a veve brema ez euz mil bloaz pe var dro hag a veze o coez; anaout a reer zoken hano ar belec ma veze o coez ganthan : Marteze brema ez euz daouzec cant vloaz eo : Kenn nebeut, rac daou c'hant vloaz araoc sant Ambroas, Escop Milan, a goesea cals tud, an hini en d'eus scrivet he vuez a lavar e scuille kement a zaelou var ar pec'hejou a veze anzavet ounthan, ma lake ar bec'herien ho unan da voela ganthan. Daou c'hant vloaz araoc e lennomp e lavare ar veleyen d'ar bobl ar pez a leveront hirio :

Dao eo deoc'h dont da govez m'ar fell deoc'h caout ar pardon d'euz ho pec'hejou; caeroc'h a livirin deoc'h : en amzer an ebestel ho unan, e teue an dud a verniou evit anzao ha coez ar pez o doa gret. An dra-ze a lennomp en eul leoric hanvet *Oberou an Ebestel*, ha gret gant sant Lucas a veve en amzer-ze.

Pedavare eta eo deut al lezen da vont da govez? ne ouzoc'h ket? me er goar; e mare hon Zalver Jesus-Christ. Ha piou en d'eus he douguet? ne ouzoc'h ket kenn nebeut? C'hoant o peuz er lavarfen deoc'h? Hor Zalver he unan.

Ia, va mignon, ne ket ar veleyen, mæz Jesus-Christ he unan eo en d'eus lavaret da bephini : pa o pezo gret eur pec'het marvel bennac ma o peuz c'hoant da gaout ar pardon anezhan e rancot mont de goves. Hag an dra-ze en d'euz lavaret pa oa guech all var an douar. Trugarecaomp anezhan da veza roet deomp ar goesion evit parea gouliou hon ene. C'hoero eo da eva, dreist holl evit ar re a zo claan pel zo; mæz ive eur vech evet peguement a vad ne raa ket.

It d'a govez hag e velot. Y. Paulhanon

AR GHENTA OFEREN BRED.

Eun abardaez e voan eat gant Pol da c'houlen digemmer en ur presbital var ar mez; epad coan ne voe ken cont etre ar c'hure ha Pol nemet a draou dreist natural ha mysterius; abarz ar fin e teuaz tro an teuzet hac ar speçou. Person coz ar barrez pehini en devoa chilaouet sioul, a lavaras en eur drei varsug enon : Evit-on emezan me a gred ferm penoz Doue a gas avechou var an douar zelet pere a hellomp guelet. Leac'h mad am euz da gredi kement-ze, rac scrivet eo el leoriou sacr hac ouspen-ze eur merk anat em euz bed va eunan.

Chetu aman ar pez a'so digoueset daouuguent vloaz so, ha ne meuz aon ebet da ankounac'had netra rac ar guentel man a so scrivet don em speret, hag en deus desqué d'in an Autrou Doue hac e brovidans divin. — Epad ar revolution vraz e voe red d'in kuitaat ar vro, evit tec'het he Bro-Zaus, ne voan ken evit ober va dever a velek'e Breiz. — Kerkent a ma achuaz an trouz e tistroiz d'am parosti-niz. — Ar barrez e pehini e voan cure araue ar revolution a zo e creiz ar meneziou pere a zisparti Breiz e daou.

D'ar guener da noz e voan erruet, hac e roiz da anaout e canchen d'ar sul va c'henta oferen bred, evit trugarekat Doue da veza rentet ar peoc'h dan iliz a Franç. — Kerkent a ma voe brudet ar c'helou-ze, e teuaz eun den d'am pedi da vont da velet eun den clan; ne roign d'ar c'hlanvour nemet an hano a Ber. Anaout mad a ren anezan; pinvidic e voa evit eun den euz ar c'harter; var dro pemp bloaz hac daouuguent en devoa d'ar mare-ze. Per den kalonnek hac nerzus a reaz ar brezel, ato gand e berson koz, pehini na guiteaz ket e barrez hac e hellaz, dre e hardieguez hac e skanvder, tec'het dioc'h ar chafod var pehini e varvaz ar person koz; Per a reaz traou bursuduz en amzer-ze, e feiz kre a voe ar penkauz eus e gourach. Kouskoude mar e voa kalonnec da ober ar mad, ne voa ket bet ato nebeu-toc'h kalonnek evit ober an droug.

Per a chome en eur guer vras, er pen pella euz ar barrez, hac dispartiet euz ar vourc'h gant eur menez braz. — Mont a riz de gaout d'ar zadorn da bardaez goal glan e voa hac ep esper da barea, kouskoude netra na roe da gredi e vije tost e varo. Covez a riz anezan, hac pa er c'huitaiz e seblante leun a zougeanç Doue. Antronoz, eun tamic goude nav heur hanter, e voa an oll gleyer o soun evit guervel an dud divar dro d'an oferen bred pehini a dlien kana da zeg heur, pa zigouezas eun den var varc'h euz a guer ar paourkez den clan hac a lavaraz dign en devoa Per c'hoant d'am guelet a nevez. — An hini a deuaz d'am c'hlask a lavaras dign ne voa ket goaset da Ber; kouskoude en devoa ar c'hoant ar vrassa d'am guelet. Eur leo a enchou fal a voa etre ar vourc'h ac ar guer; heur an oferen a voa prest da zon; Per a voa ar memeus tra, va sonclr kenta a voa guedal, kement-ze eur vouez dioc'h an env a lavaraz dign sevel var varc'h ha partial. — Er menez dre pehini e renken tremen e voa kalz gueno-denon, dre pere e teue kalz tud d'ar vourc'h joauz da ellout mont d'an ofiç dilezet abaoue keit amzer. — An oll dud vad-ze pere am gouele a nevez, evit ar veach kenta, am zalude pa o zremenen hac ne ententet ket evit petra e tec'hen d'an heur-ze dioc'h an iliz; me ne harzen ket d'er lavaret dezo, hoguen mont a ren ato ker buhan hac ma elle mont eur gazeg kerne euz ar re vad, dre henchou meinek ha digompez. — Paket em boa kreiz ar menez, pa veliz o tont varzueg ennon, dioc'h costez ar c'heriou eun den var varc'h, hac a deue gant eun diz spontuz. Kerkent a ma erruaz var hed gall, e kriaz : « deuet buhan, Autrou Person, hastit! » e ben kezek a reas c'hoas daou pe tri lam, hac an den goudeze a droas

kren hac a reas sin dign d'en heulia. — An hini a dene d'am ziambrouga a voa eun den yaouanc euz ar re gaera, gand eur pennad bleo melen dispak var e ziouskoaz, ne meuz kavet e bar; ne anavezen nac ar marc'h nac ar perc'hen. — Va c'hazek tomet gand ar c'hoant d'e heulia, a ia evel an avel; hep dale an daou ben kesek a zigoezas e pors cloz Per. — Breur Per a grogaz er gazek hac ne dauliz ket evez da belec'h a ieaz va c'hompagnon.

Kerkent a ma velaz an den clan ac'hanon e lavaraz: « Bennoz Doue deoc'h Autrou Person, neac'h em boa ne vizec'h ket deut ker buhan. » — Oc'h eil kánad a bourchue kement, hac o kazek a so ken liger. — Ne meuz kasset den doc'h ambroug, eme Per. — Eun den yaouanc var eur marc'h guen. — Oh enez ne deo ket eun den, va eal mad eo, er prometed en devoa dign en devez ma voa bet lakeet an Autrou Person d'ar maro! An amzer a so ber, ma zad; chelaouit, eur goal secret e coesion; hac roit buhan an absolven dign. — Per a voa calm, ne velen chenchamant ebet enan; sevel a riz va dorn evit rei dezan an absolven; respont a reas: Amen. Tenna a reaz eun huanaden ver; var e visach e voa evel eur mouz-c'hoarz eus an env. Tremenet e voa. — Distrei a riz pront d'ar vourc'h e pelec'h an oll a c'hede an oferen; souezet bras e voe an oll dud-ze, pa lavariz er gador an *De profundis* evit repos ene Per.

Breman lavarit dign piou a voa ar c'hanat-ze dianavezet a deuaz d'an ambroug d'an anter euz an hent? Goelet e voa bet gant ouspen cant den o taoulamad arauzon betec kear; breur Per er guelaz o tont er porz, ne voa nemet eun or var ar porz, ne de ket eat dreizi evit mont er meaz; hac abaoue den n'en deuz er goelet nac en nac e varc'h. — Per ebquen en anaye: e eal mad e voa.

D'an Itrôn Varia a Drué.

O péguèn doûrèc é voélzoc'h,
Mam dénèr, mam druézuz,
Euz ar groaz dizkèn pa vèlzoc'h
Corf iéu-sclass o mab Jèzuz!
C'houi a voélé, c'houi a frémé,
C'houi a scrijé dirémèd;
Jèzuz-Crist, oc'h oll garanté,
Jèzuz a zo tréménèd.

Var o parlèn é ma lédèd,
Mud é déod, cloz é lagad
Ag é bèvar izèl sonnèd
Peur drenzèd a dorn a troad;
Gand al lanss digor é gozté,
É galon daouantérèd;
Goélèd dourèc, mam a drué,
Frémèd, scrijèd, birvoudèd.

Mil a mil guèch, gand o taélou,
É bèmp gouli a vèlc'hèd,
Mil a mil guèch, gand o pouchou
É gorf sagr a c'holoèd,
Mil a mil guèch, var é galon,
É staguèd o muzèllou,
Mil a mil guèch, o mam guirion,
É vriatèd é vèmprou.

Ni o supli, mam druézuz,
C'héanèd o caon c'hoèro;
Né voélèd mui var or Jèzuz;
Jèzuz a rèssuscito:
Goélèd varnomp, goélèd varnomp,
Varnomp, péc'hèrièn calèd:
O taélou, scuillèd évidomp,
A viro né vèmp collèd.

Gloar, énor d'an Tad étèrnèl,
Dé vab unic, or zalvèr,
A Kércouls d'ar spérèd santèl,
Bréman ag é pèb amzèr:
Tri én eunan, eunan é tri
Hèd or buèz ér meulimp,
A pa vo deud an disparti,
Er baradoz pa rénimp. *Amèn.*

P. M. Guizouarn
Jezon Elliant.

Mission Plounevez-Lochrist.

Mae 1865.

E Plounevez-Lochrist, e canton Plouescat, e z'eus bet eur mission caer, digoret d'ar 7 hac echuet d'an 21 eus ar miz-ma. An aoutrou Pouliquen, Person Castel, oa Tad superiol ar Mission. Er sizun diveza e z'oa tregont Beleg, hac oll o devoa labour adalec peder heur dious ar mintin bete seiz heur dious an nos. Parissionis Guinevez ne skuizent ket o selou ar c'honferançou, ar sarmoniou hac isplication an taolennou.

En diou sizun eus ar mission e z'eus bet canet eur servich hac eun oferen evit an dud varo eus ar barres, hac er sizun diveza eo bet great enterramant an eskern pe ar relegou, a ioa er garnel. Ar ceremoni-ze a zo trist, mes vad a ra d'ar galon; a viscoas ar Gristenien o deus bet respet evit relegou an dud varo hac evit ar guerejou. Mont da bedi bep sul var bez he dad, var bez he vam, a zo evit eur Bretoun, eun dever hac eur gonsolation.

D'ar sul diveza eus ar mission, an 21 a viz mae, e zeus bet eur procession, ar c'haera a ouffet da velet. Parissionis Guinevez ho devezo da viken sonch eus ho mission; hac ho fastor a dle beza eürus da gaout denved ker sentuz ha ken devot.

Bennos d'ar Pastor ha d'an denved!

Paotr a gemic

Cals a dud so hag o deus aoun rag ar gurun; ne ket rag ar luc'heden, mes rag an trouz a vez varlerc'h. Hoguen rag ar flam-tan eo ez eus da gaout aoun; an trouz, pe ar dalm gurun a vez goude ne deo netra. An hini en deus guelet eur flam-tan, a ell beza dizourci evit an dalm gurun-se. Nep a ve scoet, ne vel ket ar flam tan; araog m'en deffe bet amzer d'he velet na da glevet an trouz, e ve discaret ma tlefe beza, rag ar gurun a sco en eun istant.

Evit en em zioual ous ar gurun, an dud goeziec a ro meur a ah. Ne roin ama nemet daou anezo. Pa vezer en ti, non pas lezel digor diou zor, pe dor ha prenest an eil a zirag eguile; an avel oc'h heul ar bar a guemerfe he hent dre eno, hag ar gurun a ell beuilla hent an avel. Er meas non pas mont da zisclavi dindan ar guez pe e kichen moguerion huel; non pas mont tost d'an houarn na da nep seurt metal; evelse heruach ar stergnou arad, ar c'hirri, an traou-se oll a denn ar gurun. Red eo dreist oll caout sonch ez eo ar gurun mouez an Aotrou Doue, ha delc'her he goustians e stad vad evit ma vezo nebeutoc'h a aoun rag ar vouez spontus-se. G. M.

Penaus e rer daou dael en unan.

Bez'ez eus var an douar eus an dud engravet pe avarisius-se hag a verse greg ha bugale, a verse corf maro greg pe vuguel, ma cafent eur guennec benag anezo. Eur marc'hadour pinvidic en doa eun ti var ar meas, pe mar kirit, eur maner, vardro pemp leo dioc'h ar guear a Lion, eleac'h m'oa custum da vont da dremen an an. Neus ket pell, eur verc'h dezan, eur plac'hic pemzeg vloas, a varvas eno. An tad he c'harie; mes he beziou uguent real a garie c'hoas muioc'h. Gouscoude oa déreat cas ar verc'h da enterri e kichen he zud coz. Mes hé c'has di-a gousto. Eur c'har evel so er c'heriou da gas ar c'horfou maro a goustche uguent scoet. Setu aze peadra da lacat an tad calon arc'hant da scrabat he scouarn. Goude beza tarlasket avoalc'h, e teuas dezan eur zonch eus ar re vrava. Ar c'har a ell cas ouspen ar c'horf, hag hen en deus diou donel vin da gas eus he vaner d'he di e Lyon. Goulen a ra eta car ar c'horfou maro, (e gallec corbillard), ha pa voa digouezet, e lavar d'ar charretour e rang evit he uguent scoet cas dezan diou donel var marc'had ar c'horf. Potr carriguel ar maro a c'hine e c'hellit cridi; mes red oue dezan samma ar guin en he gar pe mont cuit er c'houllou. Setu eta an diou donel laket er c'har e kichen an archet, hag an tad digalon a sao ivez ebars, hen hag ar charretour, hag ez eont evelse da Lyon. Cridi a ellit an tad mad n'en doa pedet den da vont da heul corf he verc'h; mizou avoalc'h a gave dezan en devoa c'hoas. Ne ket gant he verc'h ken nebeut ebo he zourci epad ar veach-se, mes gant he ziou donel. Setu petra eller da c'hortoz dioc'h eun den a stag he galon oc'h madou an douar, dioc'h eun den avarisius. Fazia a ran o lavaret, *eun den a stag he galon*, rag ar seurt tud-se n'ho deus calon ebet. G. M.

En dez-all eur bourc'his a lavare d'he vevel digas dezan he voutou evit ma zaje e kear. Ar mevel a zigas ar boutou, mes eur guiscat pri ha bouillen a voa outho.

— Perag, eme'r mestr, ne c'heus ket dibriet ha spuret ar boutou-ze?

— Ne velit-hu ket, eme'r mevel, peguement a sclabez so en hentchou; abars m'oc'h eus great daou c'hant pas, ema leun bri ho poutou adarre, hag evelse ne daille ket ar boan ho spura.

Ar mestr ne lavar guer; mes araog mont kuit e za da gaout an armel eleac'h ma vez ar bouet, e ra eun dro en alc'huez hag her c'has gantha ar mevel o velet-se a lavar dezan. Mes ar bara so en armel-se; mar cassit an alc'huez ganeoc'h, me n'em bezo-ta tam d'am lein!

— Bah! eme ar mestr, lia pa zeprez da lein, te a pezo adarre naoun varc'hoas vintin, hag evelse ne dalc'ket ar boan dit dibri er pardaez-ma. G. M.

Ar c'hazetennou a goms cals eus an distruj great e cals a leac'hiou gant an arne. E meur a garter e Frans eus bet barrou arne spontus. E meur a leac'h eo coezet ar gurun hag e deus lazet tud ha chatal. E carteriou eus liet cazarc'h bras divent hag o deus draillet an ed hag oll vadou an douar. Oc'h heul ar barrou arne ez eus bet e lehiennou sourradou avel foll pere a ziscare guez ha tiez hag a so bet evelse kirieg da veur a hini da goll ho buez. Mes ar pez en deus great goassa distruj eo an dour diluch a voa oc'h heul ar barrou arne-se. Carteriou so bet heuzet, hag an doureier dirollet-se a zistruje oll, a dreine pep tra gantho, tiez, crejer, guez, guiniennou. Meur a zen so beuzet, ha dreist oll cals loenet. Cals famillou so rivinet oll. — E Brest e leverer ive eus bet arne bras d'ar 7 ha d'an 9 a vis mae, hag eo coezet ar gurun var eun ti. Mes mar deus bet eun tam arne benag er vro-ma, da viana ne ket bras an distruj en deus great. Trugarekeomp Doue pehini a bella dioc'h Breiz-Izel ar barrou amzer spontus-se pere a deu da veza eur voalen a gasti evit ar c'harteriou var bere e coezont. G. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dissul 28. — Sant Ian Nepomucen, merzerr lakeat d'ar maro gant eur Roue diveiz ha jalous, abalamour ne felle ket deza discleria confession ar Rouanez pehini a voa mad ha devot meurbet, hag a veze o cofez ganta.

Dillun 29. — Sant Gregor 7, Pap. Hema eo unan eus ar Babet o deus labouret muia evit distruja ar guiziou fall e kement corn so er bed, ken etouez an dud a iliz, ken etouez ar Rouanet hag ar bobl, hag o deus stourmet muia a enep Impalaeret an douar evit difen guiziou an Iliz. Maro eo en harlu, abalamour, evel ma lavaré, ma en devoa caret al lealdet ha casseat an dislealdet.

Dimeurs 30. — Eus a Eisvet ar Iaou-Basc.

Dimerc'her 31. — Santez Angela Merici, guerc'hez, eus a drede urs Sant Francez. Bevet e deus en eur baourentez vras, ha bez'e devoa eur c'hras dreist evit unani ar re ne allent ket en em glevet.

Diziou 1. *Even.* — Eisvet ar Iaou-Basc.

Dirguener 2. — Sant Ronan, Escop. Guinidic da eus an Irland. Dont a reas er vro-ma prest goude m'oa bet great Escop, hag en em guzas d'ober pinijen el leac'h m'ema brema kær Locronan (Leon). Goude e teuaz e Kerne hag en em guzas e coat Nevet, eleac'h m'ema broma Locronan (Kerne). An oll a voar histor an den mad a roe

sicour dezan, hag hini Keban, greg divergont, pried d'an den mad-se.

Dissadorn 3. — Derc'hent gouel ar Pantecost. Hirio e venniguer ar font, pe e rer dour meur evel d'ar sadorn Fasc, abalamour guechall e vadezet hirio ive ar re a veze bet gounezet d'ar feiz. G. M.

Er c'honcour so bet e Sant-Briec ez eus roet cals priziou. Re hir e ve ho henvel oll er gazeten-ma. Ne verkin nemet hanoiou ar re eus ar Finister o deus bet eun dra benag. An Autronez : Halna du Frétai, eus a Bloare; Kerjégu hag ar Rous eus a Drevarez (Sant-Goazec); Olier Corentin, eus a Guerfeunteun; Leizour, eus a Guerber; Cail, eus a Blouzévédé; Floch eus a Blouneis; Michel Feunteun, eus a Ergue-Armel; Cardinal, eus a Blouguer; Golhen, eus a Guemper; Tanguy eus a Guerfeunteun; Demolon eus a Loctudy; Cudennec ha Kerjegu eus a Blabennec; Cudennec eus a Blouigneau.

Ar priziou-ze so evit chatal corn, ha bez'ez eus etouez ar re am eus hanvet hag o deus bet meur a bris.

Al levric diveza eus a Vreurriez ar Feiz a zese d'ar re hen lenn peguement so savet er bloas tremenet evit ar vreuriez-se. Plijadur eo guelet ne deus e Frans nemet seiz escopti-all hag o deffe roet muioc'h evit escopti Kemper. Evelse an escopti ma pehini a zo keit varlerc'h carteriou all e meur a zoare, a ziskuez en deus da viana calon ha ne varc'hata ket evit sicour ar vissionerien da gas sclerijen ar feiz eleac'h ne deo ket anavezet.

Hervez ar c'heleier deut eus an Algeri, an Impalaer a ia a guear da guear, hag e pep leac'h e rer dezan kement a driomf evel a reat e Breiz-Izel pa deuas dre ama. Tud ar vro se so paravia gant ar Francisien o clasc gouzont piou a rai dezan guella diguemer.

An *Armoric* a Sant-Briec a lavar o deus roet ar re so e penn an hent houarn eus a Roazon da Vrest daou vil lur da dud ar guær-se evit ho feorien, ha kement all da beorien Montroulez. Lavaret a rer zoken o deus sonj da rei da bephini eus ar parreziou treuzet gant an hent, eur zom arc'hant dioc'h an niver eus ar beorien so er barrez-se.

E plas an aotrou Wiseman, arc'hescop a Vismenter ha Cardinal, eo laket an aotrou Manning, escop, gounezet n'eus ket goal bell c'hoas dar feiz catolic, hag unan eus an dud gouezieca e Bro-Zaos.

Pe glever hano a durket, e sonjer dioc'h tu e tud criz, pennou tenval pere ne c'hoarzont ket diou vech er bloas. Mad, an durket a voar kemeret ebat ivez avechou. Setu da viana eur farcerez great gant an turc bras, ar Sultan, mar kirit. Evel ma zeus er rouanteleziou all eur ministr e penn an dud gouezieg, e penn ar skianchou, eo falvezet dezan ive caout eur ministr evelse, hag en deus hanvet eun den ha ne voar ket lenn. Lavaret a rer ez a ar skianchou, an descadurez var araog, hema da viana a ello bale, ha bale buan mar gra an hent a jom dezan da ober. G. M.

Greffier eun dribunal a Vro-Zaoz a goumze ouz unan euz ar juridi. Eman n'en doa nemet eur skouarn vad, hag a lavaraz dar greffier parlant creffoc'h. — M'an oc'h euz ket a ziou skouarn mad, eme ar greffier, ne dalvezit netra evit beza jure. Rak eur jure a dle caout eur scouarn da glevet ar pez a zo evit an hini a varner, hag eun all evit clevet ar pez a zo en he enep. — Red eo deoc'h eta mont da glask eur skouarn all araok beza recevet da jure.

Laouic en doa poan en he zent; eun dant laosk en devoa; he vam a guemennas eun den a vicher da denna he zant. Mes ar c'hrouadur ne felle ket dezan. Ar buguel n'en deus nemet pevar bloas. Clasc a rer he zeceo e pep guiz, mes Laouic a lavar grons ne lezo ket touch oc'h he c'hinou. Erfin an den a vicher a laca eur pez a bevar real dirazan, hag e lavar dezan en devezo ar pez brao-se ma car lezer tenna he zant. Setu Laouic tentet, hag an dant tennet.

Eun deveziou benag goude ar vam a voa trist, an arc'hant a vanke dizi, hag eur baemant e devoa da ober. Ober a rea he c'hlem dirag he fried, ha ne sonje ket edo he buguel o silaou. Mes Laouic en doa clevet, ha setu hen o vont da gaout he vam ken tristic ha tra : va mam, emezan, pa vanc arc'hant deoch, me lacai tenna eun dant al adarre din, mar kirit! G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *20 Mae.*		Pont'Nabat. — *18 Mae.*	
Guinis	15 lur, 58 c.	Guinis	15 lur, 60 c.
Segal	9 lur, 04 c.	Segal	8 lur, 73 c.
Eiz	7 lur, 76 c.	Eiz	6 lur, 55 c.
Ed-du	9 lur, 92 c.	Ed-du	10 lur, 76 c.
Kerc'h	7 lur, 13 c.	Kerc'h	7 lur, 50 c.
Avalou-douar	2 lur, 11 c.	Avalou-douar	2 lur, 64 c.

Montroulez. — *15 Mae.*		Brest. — *15 Mae.*	
Guinis	15 lur, 66 c.	Guinis	14 lur, 60 c.
Segal	» lur, »» c.	Segal	12 lur, 87 c.
Eiz	8 lur, 42 c.	Eiz	6 lur, 56 c.
Ed-du	10 lur, 40 c.	Ed-du	10 lur, 81 c.
Kerc'h	7 lur, 28 c.	Kerc'h	7 lur, 67 c.
Avalou-douar	6 lur, 75 c.	Avalou-douar	6 lur, 30 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. E KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA;

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 3 Even 1865.

Kelou eus a Rom.

Aliez pa glever tud o sclancat, e leverer : setu aze hag a ra eun trouz guest da vouzara tud. Mad, en Itali, enebourien ar Pab a so eun talabao gantho, eur c'hri fors guest, non pas da vouzara tud, mes da rei da glevet da re vouzar. Ne vanç ken nemet ma teufent da rei ar c'hlevet d'ar re o deus he gollet. Ma rafent ar burzud-ze da viana e teufe eun dra benag a vad eus a douez ar safar a reont. Goassa so eo n'eus ket guelet c'hoas a vurzudou oc'h erruout great gant enebourien ar Pap. Ha perag kemense a sclang, a leverot-hu? perag? gant aoun na deufe gouarnamant an Itali d'en em unani gant an Tad Santel, ha na ve lezet an Eskep da vont sioul hag e peoc'h d'ho escoptiou! Kemense ne ket dioc'h doare ar ganfardet-se pere a so bianig ho gallout pa vez pep tra en he renc. Eleac'h ma vez muia freuz ha muia trouz eo essa d'al laer ober he droiou, hag e leac'h ma vez muia tousmac'h, muia dispac'h eo essa d'ar re fallaer ober ho dorn. Evelse brema, pa ne ellont ober goassoc'h, e criont en dra c'hellont, bete raouli.

Gouscoude mar en deus Doue choazet an hent-se evit rei ar peoc'h d'he ilis, mar caf d'ar brovidans eo deut ar mare d'he rei, ne vezo ket dalc'het a za gant safar ar ganfarted divergont-se. Scriva a rer eus a Rom penaus er guær-se e creder e teui ar c'helou eurus-se da vad; penaus ar Pap a dle ep dale assambli ar gardinalet evit discléria dezo e vezo eat an afer-se da benn, hag evit henvel eskibien en escoptiou eleac'h ma vanc. C'huec'h escopti ha cant so hirio en Itali ep eskeb, etre ar re n'eus ket hanvet c'hoas dezo, hag ar re n'ho deus ket bet ho eskibien a gonje da vont dezo goude beza bet hanvet gant ar Pap.

An Tad Santel a labour cals, hag a lacat labourat evit cas araog ar procezou so red evit canoniza, hag evit discleria eurus servicherien ha servicherezet an Aotrou Doue pere o deus roet mercou a zantelez. Evelse en derveziou-ma eo bet discleriet eurus servicherez Doue Mari-an-Ælez, leanez, a urs Carmez; eus ar re diarc'hen pe divouton. Daou vurzud great ganthi a voa bet prouvret ar 6 a c'henver. An niver-se a dud santel a gaf an ilis da ganoniza a ziskuez eo ato an ilis catolic leun a vuez hag a zantelez.

Er gazeten hanvet *ar bed*, (Le Monde) e lennomp an dra-ma :

Hon Tad Santel ar Pab a voa ganet an 13 a vae 1792. Ema eta crog en he bevarzecvet bloavez ha triuguent. D'ar c'huezeg a viz even e vezo naontec vloas abaoue ma eo Pap. He iec'het, goude beza bet hijet meur a vech, a zo en em greeat ha stardet nevez so. Pedomp Doue ma chomo pell c'hoas var gador Sant Per.

An Tad Ronard, a urs Sant Dominic, ervez ma scriver eus a Rom, en deus gounezet da Zoue er bloa-ma ouspen pemp mil soudart a Frans, hag o deus roet eur skuer ar guella da bobl ar guear-se. Ar re so e servich ar Pap, hag a rear zonavet pontifical anezo, o deus great eur retred e Frascati. An tad Rafael Ballerini, a gompagnunez Jesus, en deus ho c'helennet hag o disposet d'ober ho fasc, pehini o deus great oll d'ar iaou gamb-lit, ho c'holonel en ho fenn. Eun Escop a Frans, Escop ar Mans, eo en deus roet dezo ar gommunion, goude beza great dezo eur brezegnen gaer.

Evel m'or boa lavaret er gazeten diveza, ar Russianet ne felle ket dezo e vije canonizet an den eurus Josaphat. Evel ma tisclerie ar Pap e vije great ar ganonization, Impalaer Russi a gassas da Rom, da velet penaus edo an traou, eur belec eus a greden ar Russianet, da lavaret eo, eur belec schismatic. Hema a zigouez e Rom derc'hent gouel Sant Athanàs, derc'hent an deis choazet evit canoniza ar merzer santel. Antronos, o tremen e biou an ilis-se, hag o velet ar poursach a voa great, ez a en ilis ep gouzout

petra dliet da ober. Mont a ellas dem dost d'an tad santel, hag eno e voue test eus a driomf an arc'hescop a lakeat e renc ar zænt ; he galon a vancas dezan pa glevas henvel Josaphat, ha red e voue he zouguen er mæz. Ne deo ket, credabl, evit netra eo falvezet da Zoue e vije ar belec schismatic-se test a ganonisation unan eus he guenvrois. — Setu petra lavar eul lizer deut eus a Rom.

Ar re a lenn ar gazetennic-ma, ne ouzont ket oll pet Pap zo bet var gador S. Per abaoue prins an Ebestel, pet o deus dalc'het plas hor Zalver var an douar abaoue m'eo pignet en env. Bet ez euz daou c'hant nao hag artercant Pap.

Eus an oll Babet, ne deus nemet eiz hag o deffe bevet var dron S. Per hirroc'h evit zo abaoue m'eo Pap hon tad Santel Pii nao. Setu ama ho hanoiou. S. Sylvestr so bet Pap daou vloas varnuguent, (adalec 314 bete 336.) S. Leon ar bras en deus renet eur bloas varnuguent, (eus a 440 da 461), Adrien kenta Pap epad tri bloas varnuguent, (eus a 772 da 795), Alexandr trede Pap epad daou vloas varnuguent, (eus a 1159 da 1181), Urban eizvet, eur bloas varnuguent ren (eus a 1623 da 1644), Clemant navet, Pap eur bloas varnuguent (eus a 1700 da 1721), Pii c'huec'hvet, Pap epad pemp bloaz varnuguent nemet eur miziou benag (eus a 1775 da 1800), Pii seisvet, tri bloas varnuguent ren (adalec 1800 bete 1823). S. Per epken en deus renet pemp bloas varnuguent tre, hag an oll a voar ez eus etouez an dud eul lavar ervez pehini ne vezo nemet ar Pab diveza hag a reno keit hag hen. Ni garfe gouscoude guelet Pii nao o ren ouspen c'huec'h vloas c'hoas.

Setu ama, tennet eus a gazeten Alby, eun dra hag o ziscoez peguement a vadelez en deus Pii nao evit soudardet Frans ha peguement o deus ar re-ma a fizians enha.

N'eus ket pell eur zoudart a ia da balez ar Pap da c'houlen coms outhan. Ar re a zioual ar palez ne felle nemeur dezo he lezel da vont tre, gouscoude e rozont da c'houzout d'ar Pap pehini a ordrenas dioc'htu he lezel da vont beteg enha. Ar zoudard en em daol d'an daoulin da dreid ar Pap hag a lavar en eur vouela : Tad santel, m'em eus recevet eur c'helou glac'harus ; va mam so maro, hag em eus c'hoant da lacat lavaret eun oferen evithi. Gouzout a ran peguement oc'h mad, hag em eus sonjet ho pije marteze hoc'h unan ar vadelez da lavaret an oferen-se. Setu ama eur pez a eiz real am eus digasset deoc'h evit kementse. — Mad, eme ar Pap en eur vusc'hoarzin, me rai ar pez a fell deoc'h ; eun dra epken a c'houlennan ive diganeoc'h ; ma teuot d'an oferen-se ha ma communiot enfi ;—evit ho pez a eiz real, c'hui hen roi din divezatoc'h.

D'an deis merket dezan, ar zoudart a deuas d'an oferen, a gommunias euz a zorn ar Pap ; goudeze e voue roet dezan eur pred boued, hag e tebras chassun evel eur potr iac'h ma zoa. Araog mont kuit, e c'houlennas guelet adarre ar Pap evit rei dezan he beza eiz real. Ar Pap a guemeras he bez a eiz real hag a roas dezan eur pez aour a uguent lur en eur lavaret : Kemeret a ran ar pez a guinniguit din ; mes kemerit ive an dra-ma, da lacat c'hoas oferennou-all gant ho mam.

E Rom ez eus eun den pinvidic, hanvet an duc Grazioli, hag a so izinus meurbet da sicour ar beorien. Eun ti bras en deus e kear, bras evel eun hospital. En ti-se oll en deus camprou bian evit loja famillou paour, hag evit cuzet he aluzen, e ferm he gamprou, mes n'ho ferm ket an decvet eus ar pez a delont. Loja ra evelse eun niver mad a dud izomec. En dez-all ar Pap a zigoezas gant an duc Grazioli hag a lavaras dezan en em c'hoarzin : « Me voar petra rit ! » Eun nebeut goude, e recevas eul lizer eleac'h ma lavaret dezan : Varc'hoas an Tad Santel a ielo da velet ho minic'hi pe ho ti a refuch. Pii nao a ieas, a visitas hag a vennigas an oll famillou paour so en ti-se, hag a roas dezo eun aluzen bennag. Mabic an duc a voa eno ; ar Pap her c'hemeras etre he zivreac'h evit he cherissa.

En eur vont kuit, Pii nao a lavaras d'an duc : Aotrou duc, me ho trugareca. An duc, an daelou en he zaoulagad, a lavaras : Tad Santel, din me eo d'ho trugarecat ; peguen eurus oun e veac'h deut ama ! O salocras, eme'r Pap, me eo a so eurus, bez' ez oun hag e fell d'in beza tad ar beorien. C'hui a ra vad d'am bugale, hag e tlean diskuez deoc'h va anaoudeguez vad.

Paris. — Dissul 7 a vae, eo bet sacret an Aotrou Gueulet, Escop Valans. An Aotrou Arc'hescop Alby en deus he zacret. Escop Sant-Briec hag Escop Parium a voa oc'h assista. Tri escop a ranc beza ato evit sacri eun Escop nevez.

Sans. — An Aotrou Arc'hescop Sans a zo coezet goal glan en eur ober tro he escopti da rei ar gouzemen. Ar vikelet-vras o deus laket ober pedennou evit goulen ous Doue ma roi dezan ar iec'het.

Lavaret a rer en deus sonj an Impalaer da lacat sevel Alger da arc'hescopti, ha da zevel daou escopti all er vro-se : unan e Constantin hag eun all en Oran. G. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dissul 4. — Sul ar Pantecost. An deis ma tiskennas ar Speret-Santel var an Ebestel. Goude m'oa pignet hor Zalver en En, an Ebestel, ervez an urs o doa bet digant ho mestr divin, a voa en em zestumet er Cenacl. Eno e tremenjont deg dervez er beden, er retred. D'an decvet dervez, d'ar zul, var dro nav heur dioc'h ar mintin, e clefjont eun trouz braz o tisken eus an En, evel trous ar gurun pe eun avel foll ; kerkent e velfont teodou tân azioc'h penn pep hini anezo. Ar

Speret-Santel eo a ziskenpe en doare-se varnezo, hag a roas dezo an donezon da goms a bep seurt iez pe langach. Kement hini ho c'hleve a gleve gantho al langach a gomze he unan. Neuze eo e commansjont prezeg ar feiz ; neuze eo e reas Sant Per he guenta sarmon. Eus a neuze eo e commansas sclerijen an Aviel d'en em skigna dre ar bed ; eus a neuze eo e comansas an Ilis fontet gant Jesus-Christ d'en em asten dre voien an Ebestel, evit golo eb dale an douar oll.

Epad ar sizun e ra bemdez an Ilis an ofiS a eisvet ar Pantecost.

Dimerc'her, dirguener ha dissadorn en em gaf cotuerou an Dreindet, hag ez eus inn ha vijel.

G. M.

BUEZ ANN TAD JULIAN MANEUR.

(Eizvet Pennad.)

Pa oue echu mision Daoulaz, an tadou a ieaz da Blougastel. Er pevar devez kenta ne deue christen d'ho zelaou, mes ar brud anezo o veza eat souden dre ar vro, e teuaz kemend a dud d'ar mision ma na oa ket a diez aoualc'h evit ho loja oll. Darn a dremene an deiz-pâd en iliz evid galloud covez d'an abardaez, darn all a dremene an noz evid derc'hel ho zro da benn ar mintin.

E Dirinon n'o devoue tamm nebeutoc'h a labour. Covez a rejont eno ouz-penn eiz mil den ken euz ar barrez, ken euz ar parresiou all tro var dro. An Tad Maneur en doa er mare-ze gant-han, nao belec all euz ar vro a ioa en em guinniguet d'ezan evid labourat dindan-han er misjonou.

Goude ar mision-ma, an tadou a ieaz da Gonc da velet an Aotrou Nobletz, hag en distro ac'hano e prezegchont e parrez Irvillac. An Tad Maneur a roaz c'hoaz goude-ze misionou e Roscanvel, Hanvec, Sant-Thomas-Landerne, e Logonna, e Berrien, Scrignac, Benodet, Sant-Rioual hag en oll garteriou ze e reaz eur vad dispar.

Var dro ar poent-ze, evid senti oc'h mouez an Aotrou'n Escop Kemper, Maneur a ieaz da rei eur mision da Langonnet hag ac'hano da Sant-Mayeux. Er barrez-ma ar iaouankiz, en eur zistrei euz ar gousperou, o devoa ar c'hustum fall da choum da zansal beteg pell an noz. Evel-se, dalc'h ma veljont an Tad Maneur o pignat er gador evid digueri ar mision, e siljont oll euz an iliz, hervez ar c'hustum, evid mont var zu ar c'hoat eleac'h ma tlie beza an dans. Hoguen Maneur hag an Tad Bernard ne varc'hadjont ket da redeg ker buan var ho lerc'h. Evid ho diarbenn, ec'h en em lakejont en eur vouez da gana eur c'hantic brezonec. Hoguen ar c'han-ze, dre ma'z oa eun nevezenti evit-ho, a ziarbennaz ar re dosta, hag a nebeudouigou an eil o velet eguile, e teujont oll var ho c'hiz. Neuze Maneur a gomsaz out-ho ker brao ha ken deread, m'ac'h heuljont anezan beteg an iliz eleac'h ne scuischont ket oc'h he zelaou epad teir heur amzer.

Goude beza gounezet e Saint-Mayeux fors eneou da Zoue, an tad a ieaz da barrez Mûr. Er bloaz araog daou zijentil ac'hano, dre ar gasoni o devoa out-han hag oc'h he zarmoniou, a foa bet oc'h he gourzi, en foul lammet he vuez digant-han ; mes evel Maneur en devoa kemeret eun hend all, unan euz ar re-ma gant an despez en doa da veza manket he daol a laoscaz enn ten pistolen var eur goaz a zistroe euz ar zarmoun hag hen lazaz ken dizamant ha tra. Hoguen an dra-ze ne viraz ket oc'h an tad da brezeg eno gant kemend a nerz ha biscoaz. An evez braz a daole an oll oc'h he gomsiou a estounaz anezan calz, mes estounetoc'h e oue c'hoaz antronoz vintin, pa deuaz, eur vialen venn gant-han en he zourn, da ziscouez he daolennou. Eleai, guelet a reaz en eun taol al laouenediguez pintet var dal an oll dud coz euz ar barrez ; hag ar penn-caoz euz ho levenez oa, dre ma velent sevenet lavar eun den Doue, Dom Briant, guechall persoun ho pharrez. Ar belec santel-ze mantret ha glac'haret o velet an nebeud a vad a rea gant he zarmoniou, a gomsaz eun devez evel-hen : « Ha ne deuot-hu biken d'en em rei « da Zoue? hag ober a reot-hu bepred ar scouarn « vouzar? Salocraz, eme-z-han ; ho calonou, brema « caletoc'h egued ar vein, a zu gaut ar mare da de« neraat. Dout a rai em goude-me preseguerien hag « a rai ar c'hatekiz gant guialennou guenn, digas'a « raint Roum beteg en-hoc'h, a neuze e tistroot oc'h « an Aotrou Doue. » Hoguen ar vialen venn m'en em zerviche Maneur anizi, hag ar induljansou a roe an Tad Santel ar Pap d'ar re a heulje ar mision, a one evid an dud-ze eur merc sclear e oa sevenet lavar Dom Briant ; hag evid ma vije guir he oll gomsiou, n'o devoa brema ken tra da ober nemet en em rei a-zevri da Zoue, hag evid ac'hano doareet mad oc'h en em gavent er mare-ze da zistrei out-han.

Goude ar mision-ze, Maneur a ieaz da Sant-Thurien, mes eno, siouaz! ne rejot van ebed an oll euz he gomsiou. Ac'hano ez eaz da Loc-Amand elec'h m'en doue guelloc'h chans ha ma cavaz tenerroc'h calonou. Goudeze an Tad Bernard, an Tad Thomas hag lien a ieaz ho zri da brezeg an Aviel er parresiou a ioa e costez ar Sao-Reol hag an anter-noz euz a escopti Kerne, hag en eur zistrei var ho c'hiz evit mont da guelen broiou ar c'hresteiz, e comsent euz a Zoue dre guemend leac'h ma tremenent.

E touez an oll eneou a c'hounezaz ar servicheur brazma da Zoue, nicun ne roaz caerroc'h scouer a binijen eguèt na eure eur vaouez hag a rene eur vuez dizurs braz. Er pen kenta ne deue da zelaou an tad Maneur nemed dre *guriosite*, hoguen an dra-ze na viraz ket ne devoue evel euz oc'h he huez dircol, caout a rea d'ezi zoken ne oa mui tam ar memez, mes allaz, he zechou coz a vougaz dizale an antel bolontez vad e devoa bet. Gouscoude, o veza clevet an tad o prezeg eun eil guech, he c'haloun a oue treuzet en hevelep doare ma tiede an dour euz he daoulagad evel euz a ziou feunteun. Ker buan e savaz euz a greiz an ilis hag ez eaz da ziscarga he c'hous-

tians e treid eur c'hovesour ; hag a daleg ar mare-ze ec'h en em roaz da Zoue evid mad hag evid ato. He phinijen à oue calet ha burzuduz meurbed, rag beteg he maro e kerzaz bepred diarc'hen hag e iunaz bemdez divar bara ha dour. Ar re o devoa he darempredet a ziaguent a glascaz ouz-pen eur vech he deseo a nevez, mez an dra-ze ne zervichaz nemed evid discouez sclerroc'h a-ze vertus ar benitantez. Evit mouga an tentasionou euz ar c'hic, ez eo guelet e creiz ar goan pluniet beteg ar c'houzoug en eur ster a dremene a biou dor he zi. M.

(Ann dilerc'h a-benn eur vech all).

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Helennadurez d'an dud divar ar meaz.

(PEVARZECVET PENNAT.)

Divar ben ar Gonfession.

Setu ama eun doctor all : hema avad a zo eur galleguer flour ! Meur a vloas eo bet er scol pe er scolach zoken marteze, o teski beza ailloun hag o toma ar skigner, rac setu eno tout, pe dost da vad, ar pez en d'eus great epad an amzer-zé. Mes abaoue eo deuet da veza eur c'hanfart. Guelit anezhan o pourmen, eun toc kern huel var he ben eur guiscadic baro a zindan e fri, eur bouchadic al azioc'h he elguez, hag e creis etrezho ho daou, eur zigalennic en he veg ; peguer gobius n'e ket ar c'houbari anezhan pa asten he vourrennou evit leusker en car ar mogued a deu eus he zigalen !

Lakeomp, tud divar ar meaz, ec'h erufe ganeoc'h eun den evelse eun derves bennac pa veac'h o vont da goves ; lakeomp e ouffe da beleac'h e zit, hag en deffe c'hoant da ober goab ac'hanoc'h e kenver er poent-se en eur lavaret : *Bah ! ar Gonfession a zo bet inventet gant ar veleien ; ne vezèr ket guelloc'h evit mont da goves.*

Penaus stanca e c'hinou d'ar prezeguer fal-se? Penaos discouez dezhan ne d'eo he unan nemet eun azen hag eur gaouiat? Setu ama petra raffen ma ven en ho plas, hag e pe fesoun e tleit en em guemeret ive evit kement-se :

Responnt a raffen, da guenta, en eur ober goab anezhan d'am zro : « Ar Gonfession, eme c'hui, a zo bet inventet gant ar veleien. Kelou mad, doctor, ma vise bet guir ; mes allas ! ne d'eo nemet eur gaou muioc'h deuet eus ho kinou. »

« Nan, a lavarfen dezhan goudese gant eur vouez stard, nan, ar Gonfession ne ket bet inventet gant ar veleien : ar Gonfession a zo bet instituet gant hor Salver Jesus-Christ, da lavaret eo, gant Mab Doue he unan, deuet var an douar hag en em c'hreat den evit hor zavetei. Netra eassoc'h d'in eguet discouez ar virionez eus ar pez a lavaran.

« Da guenta, ar Gonfession ne ket bet inventet gant ar veleien. Perac? Abalamour, da guenta, ar veleien n'ho d'eus bet biscoas rezoun ebet evit inventi ar Gonfession. Ar c'hountrol eo : bet ho d'eus ato a bep seurt rezonniou, hag eus a re grenva, evit noun pas he inventi.

« Eun den a skiant ne dle morse ober netra eb rezoun; mar ho devije eta ar veleien inventet ar Gonfession, e vije bet ret dezho ive caout eur rezoun bennac evit kement-se ; rac mechans ar veleien ho d'eus bet ive a bep amzer eul lodennic bennac eus ar skiant vad roet gant Doue d'an dud all. Credi a ran, doctor, e vioc'h a unan ganen e kenver ar poent-ma : re e carit an nessa e gouelet ho caloun evit soujal ar c'hountrol.

« Hoguen, caer a m'eus clasc, evidon-me ne gavan rezoun ebet hag he deffe guellet lacaat ar veleien da inventi ar Gonfession. Mar ho p'eus cavet unan bennac, c'hui, n'ho p'eus ken da ober nemet he lavaret. Guelomp-ta, doctor, peseurt resoun a helfe beza hounnes. An interest? Mes nan, a ouzoc'h ervad : ar veleien ne c'hounezont netra gant ar Gonfession, n'ho d'eus paeamant ebet da c'hortos na digant ar re iac'h a ia da goves gantho d'an Ilis na digant ar re glan a c'halv anezho da vont d'ho c'hoves en ho guele. Ma neket an interest eo, daoust hag ar blijadur eo a helfe beza ar rezoun-se? Ah ! ia da, ar blijadur ! Nebeutoc'h c'hoas, doctor, m'en assur d'ehoc'h. Hag e guirionez, piou a gredfe, an dorn var he goustians, e ve eun ebat evit ar belec en em lacaat er c'hloz evel ma c'hen em laca, etre tri pe bevar blanken, evit selaou ar re a ia da goves ganthan? Piou a gredfe e ve eun ebat evithan chom eno en alan an dud, casimant eb car vad ebet, epad meur a heur, hag avechou hed an deis hag hed meur a zervez dioc'h-tu zoken? Piou a gredfe e ve eur blijadur evithan en em zelc'her evelse epad pell amzer en eur bostur an diessa, o rencout beza ato var evez evit entent pis ar pez a gounter dezhan, o rencout coms bepret he unan a vouez izel pa deu he dro da barlant, hag o rencout erfin beza dalc'h-mad o trei he ben eus an eil tu d'eguile, evit clevet adarre historiou hag en d'eus clevet dija cant ha cant guech all, pe historiou all henvel outo? Piou a gredfe c'hoas, an dorn var he goustians, e ve eun dudi evit ar belec rencout sevel eus he vele e creis he gousc evit mont, en noz, da velet tud clan pe dud tohor, hag avechou dre eun amzer ha dre henchou ha n'int ket eus ar re gaera nag eus ar re cassa? Oh ! nan, a dra zur, doctor, neket ar blijadur, ken nebeut nag an interest eo en deffe guellet biscoas lacaat ar veleien da inventi ar Gonfession. Petra helfe beza-ta neuse? Ma c'hanavezit eur rezoun all bennac ouspen an diou-se, n'ho p'eus nemet he lavaret ; evidon-me ne anavezan ket... Ac'hanta, e peleac'h e ma ar rezoun all se? Ne gavit nicun ebet, doctor? Anzavit eta ganen n'ho deus guellet biscoas ar veleien caout rezoun ebet evit inventi ar Gonfession.

« Er c'hontrol eo : ar veleien ho d'eus bet ato a bep seurt rezonniou, hag eus ar re grenva, evit noun pas inventi ar Gonfession.

« Da guenta, lezen ar Gonfession a zell ouz ar veleien kercouls hag ous ar gristenien all : hoguen, piou a gredfe biken e helfe a veleien beza bet diskiant aoualc'h evit inventi eul lezen hag a zo evitho eur beac'h ker pounner ha ma z'éo evit ar re all? Ouspen-se, n'eus netra e stat ar veleien hag a ve inoussoc'h, netra hag a ve poaniussoc'h, netra hag a ve avechou donjerussoc'h, euzussoc'h, eguet rencout mont da goves an nep ho goulen pe ho galv evit kement-se : an dever-se eus ho c'harg eo ar pez a zo muia countrol d'ho cazamant, ar pez a noaz muia d'ho iec'het, hag ar pez a zo alies kiriec dezho da ziverra ho buez. Pet belec n'ho d'eus ket collet ho iec'het, hag a'zo deuet da veza cabac'h ha mac'hamet araoc an amzer, en eur jom pell da goves an dud en dribunal eus ar binijen? Pet all n'ho d'eus ket cavet ho maro ebarr ho brud hag ho oad, o vont da goves ar re glan ha tohor? Hag e helfe goudese unan bennac credi, an dorn var he goustians, e ve bet ar veleien sot ha diskiant aoualc'h evit labourat evelse e peb fesoun en ho enep ho unan, oc'h inventi al lezen eus ar Gonfession? Oh ! nan, doctor, kement-se ne ket possubl, ha setu eno, da guenta, perac ar Gonfession ne ket bet inventet gant ar veleien.

GABRIEL MORVAN,
Vikel e Plomoguer.

Feunteun an Æl.

En eur c'horn eus a Frans, hanvet Roussillon, e rene abaoue eur miziou benag eur zec'hor dibermet. Ne gavet mui a zour e neb leac'h. An oll steriou, an oll goaziou a voa séac'h ; an oll feunteuniou a voa eat da esc. Ar parkeier a voa ruz, dêvet gant eun heol bero ; n'oa mui a ieot var an douar, nag a zeliou er guez ; dizec'het oant oll. Al loenet a varve gant ar zéc'het, hag an dud ho unan, clan gant an itic, a zave ho daouarn ctrezeg an env evit goulen ma c'heanje ar voalen-se. Ober a reat pedennou, processionou, evit goulen glao.

Eus a labourerien douar ar c'harter, den n'en devoue mui da c'houzaon evit unan a reat Dominic Pages anezan. Mont a rea da goll he oll danvez dre ma vanke dezan meur a vech dioc'htu he eost hag he foen. An oll o devoa truez outhan, rag eun den mad oa hag an oll her c'hare. Kemeret en doa en he di tri minoric, bugale da eur c'hoar dezan a voa maro, hag ho diorroe evel pa vijent bet bugale dezan he unan.

Ar gossa eus an tri minoric-se a voa eur verc'hig hanvet Helena. Ne doa nemet pevarzeg vloas ; mes savet mad oa bet hant he mam, ha brema e serviche da vam d'he c'hoar ha d'he breur cals bianoc'h evithi. Devot oa evel eun æl. He flijadur oa mont da zioual al loened, ha cas ganthi an daou vuguel-all da bere e teske pidi Doue ha lenn.

Abaoue ma vele ez ea he eontr mad da goll he beadra dre ar zec'hor, e teuas da veza trist ; creski a reas he fedennou, hag e reas meur a navet en henor an Itron Varia an Ælez a bedet en eur chapel eno tost.

Eun dervez ma rea eun domder scaot, ar vessaerez a voa gant he breur, he c'hoar hag eur c'hi, er meziou eleac'h n'oa evit dizeoli nemet eur vezen zero. Mintin mad oant eat, hag Helena, epad ma rede he breur hag he c'hoar varlerc'h eur papillon, a voa en em lakeat da bidi gant mui a galon c'hoas evit custum.

Pa zavas he fenn, e velas a tont etrezeg enhi eun divroad, eur pelerin caer meurbet ; mont a rea goustadic, hag he saludas o vusc'hoarzin en eur vont ebiou.

— Va buguel, emezan, ne alfac'h hu ket discuez din peleac'h e cafen dre ama eur feunteun evit terri va zec'het.

— Siouas? pelerin mad, eme ar plac'hig, ne deus eienen ebet dre ama ; ar vro so poazet oll gant ar zec'hor. Mar kirit me roi deoc'h leaz va danvadezet da derri ho sec'het. Goro a reas leaz en eur scudel goat, hag hen roas d'an divroad, gant eun tam bara du a voa ganthi. — An divroat ne lavare guer ; mes sellet a rea piz oc'h ar plac'hig.

Pa edo o vont kuit, e lavaras dezan : — Pa zit da chapel Itroun Varia an Ælez, kinniguit ive va feden-me d'ar verc'hez evit ma coezo glao ha gliz an en var ar vro reuzeudic-ma ; hirio ec'h echuan eun navet evit kemense.

— Hen ober a rin, eme ar pelerin.

A veac'h oa eat diouthо, setu coumoul o tont da c'holo an heol ; ar gurun a gomans da stracal. Ar vugale a zestum ho denvet, hag evel ma coeze beradou glao, ez ejont ho zri, hag ar c'hi oc'h ho heul, da zoucha dindan ar vezen dêro. Helena ne doa ket aoun petra benag ma tostea ar gurun ; mes souezet oa e vije deut glao ker buan. hag evel ma vouie ervad oa kemense eur madober eus an env, e pede adarre evit trugarecât Doue.

Gouscoude ar glao a greske, ha dillad ar vugale a gomanse treusi. Setu hi o velet an divroad o tont adarre en dro varzu enho. « Ar pelerin paour, eme Helena, ar glao en devezò miret outhan da gaout he hent. »

Ar pelerin a jomas a za, hag a reas sin dezo a bell.

« Deomp, eme Helena, da velet petra fell dezan. » Ar vugale vian n'o doa ket a c'hoant da vont eus a zindan ar vezen. Deomp, emizi, red eo deomp he zicour pa ellomp hen ober, ha pa goustfe deomp eur boan benag. Ar pelerin hont so scuiz ; sellit, ema coezet d'an douar. Deomp buan d'he zicour. Redet a rejont ho zri, hag aveac'h oant eat eus a zindan ar vezen, pa deuas eun dalm gurun hag a faoutas ar vezen, hag a lazas ar c'hi a voa chomet eno var ho lerc'h.

Ar vugale pa zigouesjont eleac'h m'o doa guelet an divroad o coeza d'an douar, ne gafjont den, mes clevet a rejon hibout eur voazennic zour. Eun eienen a voa savet eno etouez eur bouchad kinvi, ieot glaz ha bokedou han.

Daoust hag eun æl, eme Helena, eo on eus-ni

guelet? Daoust hag eur burzud en deus great Doue evidomp?

Ia, eur guir vurzud oa. Itron Varia an Ælez e doa diguemeret mad peden Helena, hag e doa casset dioc'htu ar c'hannadour-se eus an en evit amprou ar plac'hig mad, hag evit he dioual ous ar gurun.

An arne a ieas buan en he dro. Ar vugale a zestumas ho loenet evit ho c'has d'ar guear eleac'h ma contjont kement a voa c'hoarvezet gantho. Mont a rejot a vanden da velet an ienen nevez, hag e voue hanvet feunteun an æl. Morse ne vanc an dour enhi, pe guer bras sec'hor benag a ve; ha bet eo eur venediction evit an den mad Dominic Pages, e douarou pehini e red.

Ar plac'hig mad Helena, bepret fur hag humbl, a vevas evel eur zantez; ha tud ar c'harter, abalamour d'he vertus, he galvas *an eil Genovefa*. G. M.

KARANTE AR VRETONED EVID HO BRO.

Ton : *Ann hini 'goz.*

Ma c'halon zo
Gant ma Bro,
Ho! ia, ha bepred vo!

Hag ec'h afenn da benn ar bed,
Gant Breiz ma c'halon vo bepred.

Ann heol, gwir eo, a wel broio
Ei lec'h zo muioc'h a vado.

Enn Pariz traou brav a weler,
Dre oll enon traou brav ha kaer.

Mesk ar Zozon onn bet ive :
Ni zo paour kichen ar re-ze.

Er broio-ze, daoust d'he ken kaer,
Bepret ma c'halon oa er ger.

Bete Rom am euz balcet
Ha Breiz n'am euz ket ankoaet.

Ma daoulagad a glaske lann,
Gargal glaz ha bleun ar baelan.

Ne welenn ken ar c'haer brago
En deuz miret d'imp hon tado.

Klevenn kenn ar gontadenno
A lar d'imb enn Breiz hon mammo.

Me het d'in gwelet war ar mor
Ar vag goz gaud he gwel digor.

Ha kousket dindan ar gwe glaz
En deuz bet ma disheoliet c'hoaz.

Bete ma huanad divean
E Breiz e chomin mar gallann.

Me fell d'in bevan ti ma zad,
Enon hep ken e vinn ervad,

Bean enn Breiz-Izel beiet
Ha kichen ma mamm baour laket.

K.

Petra renquer da c'houzout a da ober evit beza tiec mad.

Gouieguez a deverriou peb penn tieguez, evito da veza bras meurbet, a hell beza merquet e ber gomzou.

Da guenta : gouzout ac heuilla mad ar religion.

D'an eil : gouzout ac heuilla lezennou ar rouanteles e quement ma sellont ous peb den.

D'an trede : anaout e zouar, a gouzout dreist peb tra, rei renq vad da beb trividiguez.

Var ar poent quènta, ne livirin guer ebed; beza ezeus, a drugarez Doue cals beleienn vad en onn touez, ato prest d'on disqui a d'on difasia : cabus bras e zeo eta an neb ne heuill quet an hent mad.

Var an eil poent, an oll en eur cossat, a deu ivez da c'houzout ar pez zo roët gand ar lezen da beb den ac ar pez a zo difennet ountan; ac ouspen-se beza e zeus tud a lezen, a bere ar vicher e zeo rei cusul var quement-se. Abars coulscoude quitaat an eil poent-ma, e renquan en despet din, ober eur rebech, da eur loden, dister evit guir, eus a tieienn Breiz; compta rear penaos paotret an Normandi o deus ar memeus tech, mes ne d'int quet guell evit se. Ar pes a rebechan d'am c'henvroïs, e ze an nebeut a lealdet o deus en o c'honchou pe marc'hajou, guech vis a vis an eil d'eguile, guech e quenver o mestr pe an dud e carg.

Ma sonchfe mad an neb a glasq ar seurt finessaou-se e velfe sclear penaos, eleac'h gounit e col a vras; rag discridi dious e lealdet a ra an neb en chilou, a c'hoas, mare an dud sod a zo tremenet, a ne de mui dre rismadellou e c'hellit hiviziquen pea o tlé; ouspenn se a dreist peb tra eun den pehini a zoug henor evit ano e dad, a dle querzet huel e benn dre an hent eon.

Var an trede poent, descadour va-unan, e zeo diez din rei cusul dan neb a zo eb douët ebed, desquettoc'h evidon; gouscoude tiec e zoun ivez, ac en anzao a ran, prenet em beuz alies squiant divar va c'houst; re alies evit an neb a ve red dezan tiecat evit magua e dud; mes c'hoant disqui am boa a cavet am eus scol vad, ac hirio e velan sclear penaos evit tiecat, evit ober d'an douar teul quement a ma c'hell eb en squisa, e tle peb tiec ranna da guenta e zouar en eur fæçon ma ne deuio tro peb trividiguez demeus ar memeus orin, er memeus tachenn, nemet beb calzic a blaveziou; rag an douar na squiz quet : en ober a rafe evit guir ma ne defe da vagna beb bloas nemet id ac id ato; mes chenchit, liquit boed chatal varlerc'h id goan, boed glaz varlerc'h id an, pellait, mui a ma c'helfot an disro eus a beb gonideguez, ac e velfot o touar o tont net a discuis.

Quenta o deus digaset er vro-ma ar guiz da reolli an douar (assoli e gallec) e zeo an Autrouien a Pompery, eus a vaner ar Parq, e parres Rosloc'han, a ne deus nemet an neb so bet o velet, a ell cridi ar vad o deus digacet dre quement-se en o c'harter. Mar n'em cridit quet, it oc'h-unan da maner ar Parq, guelit, non pas ebquen dalc'h ar maner, it ivez e quement tieguez a zo tro var dro, a pere a heuill ar memeus reol; po pezo guelet e refot eguisto, ac e leverfot a greiz calon bennos d'an Autrone vad, a zispign o foan ac o amzer evit quelen tud o bro. Ouspen ar squoer a ro beb deiz an Autrone a Pompery d'o amezeienn, unan anezo, an Autrou Theophyle, en deus laquet dre scrid, en eur leor, ar pez a sell ous ar mod nevez-se da diecaat.

Mes ne de quet avoalc'h evit beza tiec mad heuilla pis ar reol roët d'an tieguez, ouspen se e zeo red trempa, gouzout peeur a penaos en ober; ar sourci eus ar loenet a c'houll ivez squiant a descadures abers ar penn tieguez. Rag caër o pezo beza aquetus var dro o chatal, mar d'int demeus eun orin fall, morse profit bras n'o pezo; red e zeo eta gouzout prena, pa eo guir penaos e quenver prena e ma ar guerza, gouzout magua divis, a dreist peb tra gouzout reoli dispignou an ty a renqua e dud. An neb a zo gouiec a goest dious quement-se a ell lavaret e ze desquet bras a tiec avoalc'h; a pa ne oeffe quet an tiec-se lenn, e zeo, d'am credenn-me, desquettoc'h evit cals eus an dud habil pere a scriv levriou.

Poaniomb eta Bretonet, da ober, dre on descadurez, ac or guieguez en tiecaat, mez d'an neb a ra goab a fae ac'hanomp. C. G.

Daou gristen calonec laket d'ar maro e Breizaos dindan ren Jakez kenta.

Ian sugar a voa a lignez huel a ganton Stafford. Great en doa he studi e scolach Oxford, ha sonj en doa d'en em renta doctor, da lavaret eo da dremen dre ar pazennou so da zevel beteg eno; mes chench a reas menos, petra benag n'oa ket catolic, abalamour da eul le a c'houlennet diganta ha ne blije ket d'he goustians. Eur bloaveziou benag goude ec'h anavezas ar virionez hag en em stagas outhi a greis calon. Neuze e lezas a gostez kement a elle da c'hortoz er bed, hag e zeas e Bro-C'hall evit en em renta beleg ha dont goude da brezeg ar feiz da dud he vro. Epad tri bloas ne eanas da brezeg e carteriou Varvic, Strafford ha Glocester. Eun den oa leun a garantez, divlam a bep hent, ha ne eanc morse da bidi. E do ar roue Jakez kenta oc'h erruont en he guear benn pa oue croguet er missioner ha taolet er prizon. Eun den iaouanc hanvet Robert Grissold, a voa boas d'he heuilla e pep leac'h, hag a voue ive tolet er bac'h eveld'han. Bloas e chomjont eno ep ma voue sonjet enho. Er bloas 1604 ar belec catolic a voue barnet da vervel evel an dreitourien, hag he gompagnon da veza crouguet. Casset e vouent ho daou da dachen ar maro, Ian Sugar var eur gloed hag eguile var droad en he guichen. An hent a voa goloet a vouillen, hag eun den a lavaras da Robert Grissold her c'hasje, ma carje, dre eun hent æssoc'h evit an hini dre behini e stlejet ar beleg. (Re vad em eus hen heuillet, eme ar merzer, evit m'her c'huitafen brema abalamour d'eun nebeut bouillen.)

Eur ministr saoz a c'houlennas digant Ian Sugard p'oant digoezet e kichen ar chafod : Petra gredit-hu? — Cridi a ran, emezan, ar pez a gred an ilis catolic, va mam. Mes livirit din oc'h unan, en amzer ma c'hanvet ar vroma Breiz, piou eo en deveus renket christen an dud a voa en hi? — Biscoas, eme'r ministr, n'ou bet great ouzin eun hevelep goulen. Lavarit oc'h unan. — Mad, eme ar merzer, me hen lavaro deoc'h; eur beleg catolic e voa. Ar Pap Eleuter a zigasas ama daou zen guezieg, daou zant pere a c'hounezas d'ar feiz catolic Lucian roue Breiz hag he bopl. Evit ar relijion nevez a zeskit brema, ne deo deut er vro nemet dindan ren ar roue Herri 8.

Goude ar c'homzou-ze, ar merzer en em laca var he zaoulin, a bed sioul eur pennadic, hag a bign neuze var ar chafod. hag o trei oc'h an dud a voa eno o sellet : « Tud vad, emezan, gouezit e varvan evit va lezen ha va c'houstians. » Ar bourreo a deu da lakat ar gorden en dro d'he c'houzoug; ar merzer a ra sin ar groas evit he venniguen, hag a lavar cre : deut oun er bed gant sin ar groas, ha gant sin ar groas e zin ac'hann. — Penaos, eme'r sherif (pe barner) e prouvot-hu oc'h ganet gant sin ar groas? — Me fell din lavaret, eme'r belec mad, n'oun bet christen er bed-ma nemet pa onn bet merket er vadiziant gant sin ar groas, hag eo neuze e guirionez eo ganet va ene.

Pedit evit ar roue, eme adarre ar serif. — Biscoas, eme Ian Sugar, nem eus refuset he ober : Doue ra vennigo ar roue, ar rouanez, hé vap hag he oll dud. Doue ra bardono d'am barnérien ha d'ar re ho deus crogüet enhon; Doue r'ho pardono hoc'h unan evel ma c'hesperan beza pardonet gantha. — Ar bourreo a lavaras neuze, pardonit din me ive. — Den iaouanc, eme ar merzer, me bardon deoc'h a greis va c'halon. Neuse o sellet oc'h an dud a voa o sellet : tud vad, emezan, mervel a ran a galon, rag eun eurusdet caër so oc'h va gortoz. Pidi a ran Jesus da recco va ene, pidi a ran an oll ælez, an oll verzérien hag an oll zænt da zont d'am diguemeret. C'hui oll a so oc'h va silaou, ra elfac'h eun deis caout lod en eurusded a esperan. O va Jesus, recevit va ene.

Neuze ar bourreo a c'houlennas outhan ha prest oa da vervel. Ia, emezan, a drugare Doue. Kerkent e oue crouguet. N'oa ket c'hoas peur varo na voue distaguet dioc'h ar gorden. Ar bourreo a zigor he gorf, a denn he skevent hag he galon, ho zaol en tan, a droc'h dezan he benn, hag a laca he gorf a bezion.

Robert Grissold a voa eno e kichen; guelet ha clevet en doa kemen-se oll; mes eleac'h beza spontet gant traou ker scrijus, nemet muioc'h aze a gourach n'en doa ken. O velet eur c'hreg o vouela, e c'houlennas outhi perag e scuille daelou. Ah! emizi, me grede ne vijac'h ket laket dar maro. — Ah, emezan n'em eus mui izom ebet eus ar vuez; eur c'holl e ve evidon beza espernet. O c'hui, oll gatoliket am c'hleo, dalc'hit mad beteg ar fin. Neuze e kemer ar gorden a dle he grouga hag e soub anizi e goad ar merzer eat d'an En en he raog. Ha goude beza ive pardonet d'ar re a rea dezan mervel, e varvas calonec evel eguile.

Setu aze penaus ar re à vez troet divar an hent mad, a deu da veza bourrevien ar re a zalc'h mad d'ar virionez ha d'ar guir lezen ; ha penaus an ilis e deus bet merzerien eun tu bennag ato obaoue an ebestel. G. M.

KELEIER.

An Aotrou C... vikel er guear a Rodez, a rea catekiz da vugale ar zoudardet. Bez'ez eus er guear-se eur certen niver eus ar vugale-se a hanver e gallec, (*enfants de troupes.*) ar re-ma a zeske caer lod anezo hag a roe cals a blijadur d'ar belec. Eun dervez an aotrou vikel a voa en em lakeat da gonta dezo passion J. C. Unan anezo, divar greis ma conte, a droc'has ar goms dezan en eur c'houlen:

— Aôtrou'n abat, ha n'oa ket a zoudardet d'ar marese?

— Eo, va map, bez'ez oa.

— Ha n'ho deus ket miret na vije goaldretet hor Zalver?

— N'ho deus ket sur.

— Mad, evit neuze n'oant ket eus ar c'huezecvet rejimant *lejer!*

Ar c'hrouadur a voa eus ar rejimant-se. (*Cazeten Rodez*).

E Paris ema'r c'hiz, pa vez eun dimizi pinvidic benag, e za eur vanden merc'hed a douez ar bopl paour da gas eur boket fleur d'ar plac'h nevez deiz he eured, hag e roer eun nebeut arc'hant da bephini anezo. N'eus ket pell e tlie beza eun eured a stoc. Ar merc'hed paour eus ar c'harter o doa destumet ho c'haera bleun ha fleur da gas evel ar c'hustum d'ar plac'h iaouanc, ha cridi a reant ne dlient ket coll ho foan. Mes pa errujont, e caljont eun arched. Mont a reat da gas d'an douar an hini a dlie beza eureujet en deis-se. Ar merc'hed paour en em lakeas da bidi evit an hini varo, ha ne gaschont ket ho bokejou gantho en dro, ho lacat a rejont oll var an arched, ha ne fellas ket dezo kemeret netra evitho. Setu penaus e teu ar maro da jench al levenez e tristidiguez, hag e sco eleac'h ma vezer nebeuta oc'h he gortoz. Guelet a rer ive eo etouez ar re baoura e caver aliez guella calon vad.

G. M.

E Naonet ez oar comanset da ober kirri tân da vont dre zouar, da lavaret eo dre an hentchou braz coz evel ar c'harroziou dre guezec. Eur c'har tân evelse en deus great en derveziou tremen seiz leo anter e divheur, hag e c'haller he gas hag he zigas er memes tra evel var an hentchou houarn.

Er guear a Napl eo bet rentet ar guelet da eun den dall, n'eus ket pell, en eun doare burzudus avoalc'h. An den dall-se a voa o vont gant ar ru, eur c'hrouadur oc'h he ren. Eur c'harros a deue var he lerc'h d'ar c'haloup, hag ar c'hrouadur a zache an den dall da gostez ar ru. Mes evel ne dea ket buan avoalc'h, e commansas tud da grial outhan a bep tu : diouallit! diouallit! Ar paour kez dall ne vouie mui pe du trei. Ker seziet ha ker strafuillet e voue, ma chomas crenn en he za. Ar c'harros a dremenas ep ober droug dezan. Mes an dall en doa bet kement a strafuil, he oll ilizi o devoa great eun hevelep scrijaden, ma voa digoc'hennet he zaoulagad ha ma voa deut ar guelet dezan. Setu peadra d'an dud gouezïec da gaout meur a zonch divarben ar pez a ra d'an den coll ar guelet.

Ar C'houarnamant en deuz accordet da barressionis Quimerc'h ar som a bevar c'hant scouet, evit ho zicour da zevel eur presbital nevez. G. M.

Ar guear a Guemper so e caon. An Aotrou Porquier, mear a Guemper, so bet enterret deiz ar Iaou-Basc.

Evel ma zoa eur gouarner mad evit an oll, ho deus ive an oll keuz dezan. Eur c'hlenvet hir ha poanius en deus bet, hag en deus roet enha ar skuer eus eur c'hristen mad, evel m'en doa roet diaguent ar skuer eus a eur mear hag a lakea he boan d'ober he zever.

Ar re o defe c'hoant da vont da Santez-Anna-Venet, a ve mad dezo gouzout e ro ar re so e penn an hent houarn eus a Gastellin da Alre, eun diminution a zaouuguent dre gant var ar pez a baer er mare all, evit ar re a iafe di en derveziou merket ama varlerc'h : bep iaou ha bep sul epad miz even hag epad miz gouere ; da sadorn ha da lun ar Pantecost, 3 ha 5 even ; d'ar meurs ha d'ar merc'her, 25 ha 26 gouere. Red e vezo kemeret eur plas evit mont ha dont. (Daouuguent dre gant nebeutoc'h da baea a sinifi ne vezo da baea nemet daouzeg guennec eleac'h ma tliet paea pevar real, eur scoet eleac'h ma tliet rei uguent real...).

G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *27 Mac.*		Pont'Nabat. — *24 Mac.*	
Guinis.....	15 lur, 07 c.	Guinis.....	15 lur, 60 c.
Segal.....	8 lur, 82 c.	Segal.....	8 lur, 88 c.
Eiz.....	7 lur, 61 c.	Eiz.....	6 lur, 84 c.
Ed-du.....	9 lur, 92 c.	Ed-du.....	10 lur, 76 c.
Kerc'h.....	7 lur, 13 c.	Kerc'h.....	7 lur, 50 c.
Avalou-douar..	2 lur, 11 c.	Avalou-douar .	2 lur, 84 c.

Montroulez. — *20 Mac.*		Brest. — *22 Mac.*	
Guinis.....	15 lur, 69 c.	Guinis.....	14 lur, 70 c.
Segal.....	» lur, »» c.	Segal.....	12 lur, 74 c.
Eiz.....	8 lur, 44 c.	Eiz.....	6 lur, 42 c.
Ed-du.....	10 lur, 91 c.	Ed-du.....	10 lur, 75 c.
Kerc'h.....	7 lur, 28 c.	Kerc'h.....	8 lur, »» c.
Avalou-douar..	6 lur, 75 c.	Avalou-douar..	6 lur, 30 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. E KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'hueC'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ye c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 10 Even 1865.

Kelou eus a Rom.

E Rom, da c'houel an Itron Varia-Sicour-ar-Gristenien, e rer tri dervez pedennou evit trugarecat Doue eus a zistro Pii seis d'ar guear, goude beza bet dalc'het pemp bloas en eur vro estren. Abaoue 1860 an dud a Rom so aketusseat da bidi en derveziou-se, hag er bloa-ma eus bet cals muioc'h a dud evit diaguent.

Deiz ar Iaou-Basc, Pii nao so eat da ilis sant Ian-Latran evit solaniza ar gouel, hag eno en deus roet ar venediction vras da eur bopl ep niver. — Antronoz, deis gouel sant Filip-Neri, eo eat da zerc'hel chapel da ilis Santez-Mari-in-Vallicella. E pep leac'h oue rentet henor dezan dre ma tremene.

Ian Berchman a behini on eus comzet c'hoas, a vezo discleriet eurus an 28 eus ar mis-ma, en ilis sant Per. An aotrou cardinal arc'hescop Malin, he vikel vras, an tad provinsial ar Jesuistet eus ar Belgic, meur a dad eus ar memes compagnunez, cals beleien ha cals tud èus a vro an den iaouanc eurus, so deut da Rom evit kemeret perz er gouel caer-ze.

Ar gazeten *Ar Bed* (Le Monde), a behini or boa tennet er sizun dremen hanoiou ar babet o deus renet hirra, a vere hirio ez euz daou fazi en he fennad scrit. 1° Ne ket Clemant navet, mes Clemant unnecvet eo en deus renet a zalec 1700 bete 1721. 2° Bez'ez eus c'hoas eur pap all, Leon trede, hag en deus renet ive tremen uguent vloas. Var guemense e remerker penaus epad trivac'h cant vloas, n'eo digouezet nemet diou vech guelet daou bap dioc'h-tu o veva uguent vloas pephini var gador sant Per; en amzer Charles-ar-Bras (Charlemagn), ar pap Adrian hag ar pap Leon trede, hag en amzer Napoleon kenta, ar pabet Pii c'huec'hvet ha Pii seisvet.

Kelou eus a Baris.

Plijadur oc'h eus sur, lennerien, o clevet hano a dud vad, prest da ober œuvrou a drugarez? Mad, gortozit, setu ama :

E Paris eur paour keas messajer, (potr al lizirì), a voa deut da veza dall, ha n'en doa ket c'hoas a oad avoalc'h evit caout he *bansion a retred*, da lavaret eo ar sicour-zé a ro ar c'houarnamant, goude eun niver bloaveziou, d'ar re o deus rentet servich dezan. Ar messajer keas-ma-ta a ranc-je glaouri. Petra a ra ar vessajerien all, he guenseurt? En em glevet entrezo evit lacat bep mis eur guenneien benag a gostez, hag ar guenneien-se destumet ha roet d'ar paour keaz dall ho deus dalc'het bara dezan.

Er guear a Anger an dud iaouanc a dlie ober eun abaden var varc'h en envor unan eus ar c'hiziou coz. En ho zouez, unan a dlie skeudenna, pe mar kirit, delc'her plas ar roue Francez kenta. Choazet o doa evit kement-se eun den iaouanc pinvidic bras hag a ioa a zreu henvel poch oc'h ar roue-ze. Cridi a ellit, pa oa en em lakeat ar iaouankiz-se a vanden var varc'h n'oa ket bian an niver eus an dud a voa o sellet outho. Setu a douez ar prez eur c'hrac'h coz eus ar vandee o tont d'en em deleur etre treid marc'h an hini a skeudenne Francez kenta.

— Petra fell deoc'h, maouez, eme an den iaouanc?

— Roue caer, me so paour bras ; ma rofac'h d'in eun tamig *pansion!*

— Eur *bansion*? Mad, hag ho pezo. Hag hen d'he c'hodel, ha tenna cant lur da rei dezi. « Dalit, emezan, setu aze evit an tri miz kenta ; ha bep tri miz hiviziken ho pezo kement all.

— Bevet ar roue! eme ar vandeanez coz en eur vont kuit, ha credabl e sonj dizi e ma Francez kenta o ren adarre var ar Frans!

E Diep, eur vam baour a deu gant c'huec'h crouadur d'an hent houarn. C'hoant e doa da vont da Wontbeillard eleac'h m'e doa esper da gaout bara d'he bugale, rag he goaz ne alle mui ho maga. Mes ne doa ket a arc'hant da baea ho flasou. O velet he daelou, an oll a guemeras truez outhi. Ar Sous-Prefet a reas rei dezo plasou guél-

loc'h marc'had evit d'ar re all ; hag ar re a ren an hent houarn a zavas entrezo eun neheut arc'hant en hevelep feson m'he devoue ar vam baour mui evit a voa red evit mont bete penn he beach. Ouspen, roet e voue dezo araog diblas, ho c'hoan en hostaliri an hent houarn, ha douetus bras ar vugale-se n'ho devoa bet morse kencouls pred bouet.

Keloù eus ar Chin.

Setu ama eur pennad eus eul lizer digant an tad Royer, hag a ziskuez e pe stad trist e caver carteriou eus ar vroze, laket gant tud dirollet pere a ra muioc'h a zistruj evit na rafe enebourien deut eus ar broiou estren :

Oc'h petra e comparachin-me an distruj great en dro deomp gant an dispac'herien ? Laeronciou, lazerez, tan goall, netra ne deo espernet gantho. En hor c'harter-ni an daou fars eus an tiez so devet ; tregont milion a dud so ep ti na goz ! (Da lavaret eo, tost kement a dud evel so er Frans oll !) Evit va lod em eus guelet er beg donarma keariou a zaou c'hant mil den, a gant mil den, a antercant mil den ha ne jome anezo nemet eun tam moguer duet bennag, eur pez coat anter zevet duma ha duhont, berniou ludu ha glaou. C'huec'h sizun so, eun den a vor a deue eus a Nankin, eur guear a so enhi daou vilion a dud, (muioc'h evit e Paris) ; « Diabars moguerion kear, emezan, n'em eus guelet ti ebet, pemp pe c'huec'h leo dro so gant ar moguerion-se ; mad, pe a du bennag e troen va daoulagad, ne velen nemet traou dismantret. Ar c'hollou so, ne oufe den ho niveri ; ar gristenien epken o deus collet talvoudeguez meur a vilion. Meur a gant ilis, tiez scol, presbitalion, so luduet, pe distrujet. E Sout-seu epken ema a veac'h au drederen eus an tiez en ho za. Nag a dud reuzeudic ep gallout rei sicour dezo!

Ne ket c'hoas ar c'holl danvez eo ar goassa ; ar feiz hag ar religion a ia ivez da goll. Hor c'hristenien, en divoer a bep tra, a so bet distrujet dre ar c'hlenvet, an naoun, ar ranngalon, ha dre bep seurt reuziou. En daou vloas diveza on eus collet etre deg ha pemzeg mil. Ar vissionerien ive so maro meur a hini anezo e touez ar freuz-se. Daou so bet lazet, meur a hini all so sammet dre ar c'hlenvejou paket gantho o clasc ober vad d'ar re reuzeudic. Ker bras eo bet an dienez ama, ma zoar eat bete dibri tud. — Va c'halon a rann o sonjal en traou-ze. Ha c'hoas da viana ma ho divije ar baianet digoret ho daoulagad d'ar virionez o velet goalennou a gasti evelse, mes, siouas ! bian eo an niver eus ar re o deus hen great.

Eur missioner, o c'heul eur rejimant soudardet en Americ, a serif an dra-ma :

En eur stourmat, e voue lazet ha blesset meur a zoudart eus ar rejimant. Epad ma edo o redet da glasc ar re vlesset evit rei dezo ho deveriou, en em gavas gant eur zoudart eus an Irland. Hema a voa en dro d'he c'houzoug eur scapuler, eur vedalen hag eur groas, hag a bede calonec. Kerkent ha ma velas ar belec : va zad emeza, na jomit ket da goll hoc'h amzer ganenme ; me so e poursach da vervel. Mes aze larcoc'h ez eus eur c'hamarad din hag a zo tizet eveldomne ha ne oufe ket beva pell mui. Hennez so protestant hag en deus c'hoant da vervel catolic. Ar belec a redas d'al leac'h a ziskouezet dezan. Caout a reas ar zoudart paour beuzet en he c'hoad ha dare da vervel. — Ha c'hoant oc'h eus-hu da veza catolic ? eme ar missioner. — Ia, emezan, me fell din beza badezet ha mervel er guir ilis. — N'oa ket a amzer da goll. Ar belec a red d'ar mor, rag var an 2d eadt edont, a zoub he vouchouer en dour evit he voueskel hag e lacat da zivera a zioc'h tal ar zoudard en eur he vadezi. Goude beza he guelennet hag he gonsolet guella ma c'helle, goude beza he nouet, ar belec a iea kuit da glasc re all, mes an den iaouanc a lavaras dezan : ô va zad, na dit ket diouzin, ar zoudardet all so aze a zo oll catoliket, a voar oll penaus mervel, ha me ne ouzoun netra ! An tad a jomas var he dro ken n'en doa tennet he halanad diveza.

Lenn a rer en eur Gazeten eus ar guear a Droa; d'ar zul, 7 a vis mae, deis ha bloas eus a *dranslation* relegou Sant Vi ant a Baol, eur c'hrouadur so bet pareet dre eur burzud, en ilis an tadou Lazaristed, e Paris, en eur douch oc'h ar voest ma ema enhi relegou ar sant bras-ze. Varlene, da guenver ar memez dervez, oa bet pareet er memes tra merc'h eun den a reng huel ; hag ar zonch eus ar burzud-ze so hano avoalc'h anezan e Paris. Meur a zen eus ar guear a Droa a so bet testou eus ar burzud diveza-ma digouezet d'ar 7 a vis mae.

Er guear a Genev ez ear da zevel eun ilis catholic nevez. An aotrou'n Escop Mermillod en deus prezeguet en ilis Santez Clotilda, e Paris, evit goulen sicour da zevel an Ilis-ze. Ar guest great gonde ar zarmon e deus savet unnec mil lur. Evelse ar virionez a deu abenn da drec'hi an errol en guear-ze eleac'h m'eo bet keit amzer ar gaou o ren.

Er guær a Ganton, e Chin, e saver eun ilis catedral, unan gaer, eleac'h m'edo kent Palez ar Vis-Roue, da lavaret eo ar gouarner abers ar Roue pe an Impalaer. Ar Palez-se a voa bet discaret gant bouliji ar Fransizien. An Ilis-se, pa vezo peur-c'hreat, a vezo ar gaera ilis eus ar Chin.

G. M.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Kelennadurez d'an dud divar ar meaz.

(PEMZECVET PENNAT.)

Divar ben ar Gonfession.

D'an eil, ar Gonfession ne ket bet inventet gant ar veleien abalamour, ha p'ho devije bet ar veleien c'hoant d'he inventi, n'ho devije guellet biken dont a benn a guementsè.

Ar Gonfession a zo eun dra ker cassaùs evit ourgouil an den, ma n'en devije biken ourgouil an den counsantet

plega dindan eun hevelep lezen, nemet sclear hag anad e vije bet evithan e teue al lezen-se digant Doue. Nan, biken eun den, n'eus fors peguement a vrud en devije bet, n'eus fors peguer bras e vije bet he speret hag he ijinn, n'eus fors peguement a zoujans a vije bet evithan, biken eun den ebken, pe meur a zen a unan, n'ho devije guellet lacaat an dud all da blega dindan lezen ar Gonfession. Gouzout a ran ervad an Ilis, da lavaret eo hon Tad Santel ar Pab hag an Eskibien, he d'eus ar c'halloud da ober lezennou, ha lezennou hag a dleomp da viret evel re an Aotrou Doue he unan. Mes gant kement-se tout evel ato an Ilis n'he devije guellet biken inventi ar Gonfession, ha p'he devije bet c'hoant d'hen ober. Perac ? abalamour ar Gonfession n'e ket ebken eul lezen pe eur gourc'hemen ; beza e z'eo ouspen eul loden eus eur zacramant, unan eus an traou anez pere n'eus ket a zacramant a binijen. Hoguen, etre eur zacramant hag eul lezen e z'eus cals kem ; an Ilis evit guir he d'eus ar c'halloud da ober lezennou, mes n'he d'eus ket evit kement-se ar c'halloud da ober eur zacramant. Eur zacramant a zo eun dra ous pehini eo staguet gras Doue, eun dra hag a laca gras Doue da zisken ractal en hon ene ; hoguen, n'eus nemet Doue he unan hag a helfe evelse staga he c'hras ous eun dra bennac, hag a helfe evelse rei d'an dra-mâ pe d'an dra-hont ar vertus da lacaat he c'hras da zisken en eneou an dud : kement-mâ, a gredan, a zo sclear hag anad aoualc'h d'an oll. An Ilis eta n'he devije guellet biken inventi ar Gonfession, ha p'he devije bet c'hoant d'en ober, abalamour ar Gonfession a zo unan eus an traou a ia da ober eur zacramant, hag abalamour an Ilis n'he d'eus ket ar c'halloud da ober eur zacramant. Ha ma vije deuet biscoas (ar pez n'e ket possubl ; rac an Ilis à oar guelloc'h eguet nicun betec pegueït e z'a he galloud ; mes lakeomp e ve possubl), ma vije deuet biscoas e penn eur Pab bennac, pe e penn eun escop pe eun nebeut eskibien bennac a unan gant ar Pab, invanti pe institui ar Gonfession, dioc'htu an oll eskibien all, an oll veleien hag an oll dud fidel eus ar bed catholic, a vije bet en em zavet en ho enep, en eur lavaret : « Holla ! holla ! c'hui, Pab, « ha c'hui, Eskibien a unan gant ar Pab, ho p'eus, evit « guir, ar c'halloud da ober lezennou, hag anaout a « reomp e tleomp, e kênver ar poënt-se senti ouzoc'h « evel ous Doue he unan. Mes mar ho p'eus ar c'hal« loud da ober lezennou, n'ho p'eus ket evit kement-se « ar c'halloud da ober eur zacramant ; mar ho p'eus « ar c'halloud da rei gourc'hemennou deomp-nhi, be« leien ha tud fidel, n'ho p'eus ket evit kementse ar « c'halloud da rei gourc'hemennou da Zoue he unan ; « n'ho p'eus ket evit kementse ar c'halloud da ober da « Zoue staga he c'hras ous an dra-mâ pe ous an dra« hont ; n'ho p'eus ket evit kement-se ar c'halloud da « zifen ous Doue pardonni d'ar péc'her, nemet var bouez « ma teui ar pec'her da anzao he unan he bec'hejou « ous ar belec en dribunal eus ar binijen : ha coulscoude « setu petra ho peffe c'hoant da ober en eur institui ar « Gonfession. Mes n'her greoc'h ket ; rac nhi a oar n'ê « mâ ket an dra-se en ho calloud, ha dre-se ne fell « ket deomp plega hor c'hein dindan ar beac'h nevez-se « ho p'eus sonjet lacaat varnomp. »

Setu aze penaos, d'an eil, ar veleien (da lavaret eo, na belec, nag Escop, na Pab ebet zoken), n'ho devije guellet biken dont a benn da institui ar Gonfession, ha p'ho devije bet c'hoant d'hen ober.

D'an trede erfin, ar Gonfession n'ê ket bet inventet gant ar veleien, perag ? Abalamour ma vije bet ar Gonfession inventet gant ar veleien, e tleffet gouzout ive p'eur ha gant piou eo bet inventet. Penaos, Doctor, gouzout a rear gant piou ha da be vare eo bet inventet an traou caëra a zo bet inventet abaouc trivac'h cant vloas zo, ha ne ve ket guellet gouzout gant piou ha p'eur eo bet inventet ar Gonfession. Gouzout a rear p'eur ha gant piou eo bet inventet ar poultr-fusuil, p'eur ha gant piou eo bet inventet ar c'hanoliou, p'eur ha gant piou eo bet inventet ar scritur-moull ; gouzout a rear c'hoas p'eur ha gant piou eo bet inventet al listri a ia dre nerz an tan, an henchou houarn, hag ar fesoun da gass ar c'heleier dre an neudennou orjil ; gouzout a rear erfin p'eur ha gant piou eo bet inventet an dornerezou, hag an oll mecanicou all a bere ec'h en em zervicher bremâ evit pilat lann, evit midi, evit falc'hat, evit hada, evit c'houennat : ha ne ve ket guellet gouzout p'eur ha gant piou eo bet invantet ar Gonfession, m'ar d'eo bet inventet gant an dud ? Ha possubl eo kement-se ? Ha coulscoude kement-se eo ar virionez : ia, difiout a heller kement den impi a zo bet biscoas, a zo, hag a vezo da viken var an douar, da veza goëst da lavaret gant piou, e peleac'h ha pe da vare eo bet inventet ar Gonfession, mar d'eo bet inventet gant an dud. Eun dra sclear hag anad eo eta, d'an trede, n'ê ket bet inventet ar Gonfession gant ar veleien, rac anez e tleffet gouzout ive p'eur, gant piou hag e peleac'h eo bet inventet evel ma her gouezer evit an traou bras all a zo bet inventet abaoue trivac'h cant vloas zo.

Nan, ar Gonfession, Doctor, n'ê ket bet inventet gant ar veleien : ar Gonfession a zo bet instituet gant hor Zalver Jesus-Christ he unan, da lavaret eo, gant guir Vab-Doue en em c'hreat den evit hor zavetei. P'eur ha penaos eo bet instituet, setu hên amâ :

Goude he rezurrecsion, hag abars mont eus ar bed-mâ varzu he dad adarre, hor Zalver Jesus-Christ a gomzas evel-hên ous he ebestel, hag e personach he ebestel, ous an oll eskibien ha beleien a dlie delc'her ho flas var ho lerc'h : « Ar peoc'h ra vezo ganeoc'h ! Evel ma z'oun « bet digasset er bed-ma gant va zad, evelse me ho cass « d'am zro dre ar bed. » Goudese, a lavar deomp an abostol Sant Ian, e c'hoezas varnezho, hag e lavaras : « Recevit ar Speret-Santel, ar péc'hejou a vezo par« dounet d'ar re m'ho pezo ho pardounet ; ha ne vezint « ket pardounet d'ar re n'ho pezo ket ho pardounet. »

Dre ar c'homzou-se, da guenta, hor Zalver Jesus-Christ a verc sclear eo ret d'ar bec'herien, mar ho d'eus c'hoant da veza pardounet gant Doue, mont da gaout an ebestel, pe ar re a dlie delc'her ho flas var ho lerc'h,

evit receo an absolven digantho. Rac Jesus-Christ a lavar grons ne vezo ket ive pardounet gant Doue, an nep piou bennac n'en devezo ket recevet an absolven digant an ebestel pe digant ar re a dlie dont en ho goude.

Evelse, Doctor, setu aze eun den hag a zo couezet en eur pec'het bras, en eur pec'het marvel bennac. Caër en devezo an den-se lavaret d'in : « Me m'eus great cals « pedennou abaoue va fec'het ; me m'eus goulennet par- « doun ous Doue a greis va c'haloun ; iunet a m'eus ive « zoken ha great eleïs a binijennou al. » Me respounto dezhan ato : « Bet oc'h bet o caout an ebestel, pe ar re « a zalc'h bremâ ho flas, evit receo an absolven digantho ? « Ma n'oc'h ket bet, n'oc'h ket c'hoas pardounet gant « Doue. N'ê ket me co hel lavar, ententit ervad, mes « Mab-Doue he unan. Selaouit ! anaout a rit Jesus- « Christ evit Doue, ia pe nan ? Mar hên anavezit evit « Doue, e tleit ive her c'hredi pa lavar eun dra bennac. « Hoguen, Jesus-Christ en d'eus disclêriet a grenn d'an « ebestel, an nep piou bennac ne vije ket bet pardounet « gantho, ne vije ket ive pardounet gant Doue. Mes « c'hùi, var a velan, n'oc'h ket bet c'hoas o caout an « ebestel pe ar re a zalc'h bremâ ho flas, evit receo an « absolven digantho ; ho pec'hejou eta n'int ket c'hoas « ken nebeut pardounet d'ehoc'h gant Doue. » Petra zo sclearroc'h eguet an dra-se, Doctor ?

D'an eil, dre ar c'homzou-se : *ar pec'hejou a vezo pardounet* etc, hor Zalver Jesus-Christ a vere sclear c'hoas eo ret d'ar bec'herien disclêria pis ho fec'hejou d'an ebestel pe d'ar re a dlie delc'her ho flas var ho lerc'h, perac ? Abalamour, a hent all, an ebestel pe ar re a dlie delc'her ho flas var ho lerc'h, n'ho devije guellet biken gouzout p'eur pardouni ha p'eur chom eb pardouni, p'eur rei an absolven ha p'eur chom eb he rei. An diou c'halloud-se, ententit ervad, a zo bet roet dezho, ar c'halloud da bardouni, hag ive ar c'halloud da jom eb pardouni. Hoguen, mar ho d'eus recevet an diou c'halloud-se, eo sclear gouzout ne d'eo nemet evit en em zervichout anezho hervez ar guir hag al lealdet, ha nan hervez ho faltazi pe hervez ar froudennou a helje dont en ho fenn. Mes penaos e ouffe an ebestel pe ar re a zalc'h bremâ ho flas, en em zervichout eus an diou c'halloud-se hervez ar guir hag al lealdet, ma ne anavezont ket ar stat eus ar c'houstiansou e kênver pere ho d'eus eur zetans da zouguen ? Ha possubl e ve da eur barner beza leal ha guirion en he varnediguez, ma ne anavez ket an traou var bere en d'eus eur zetans da zouguen ? Er memes ra ive, an ebestel hag ar re a zalc'h bremâ ho flas ho l'eus recevet ar garg da varn ar c'houstiansou, da lararet eo, ar c'halloud d'ho diliamma dirac Doue, hag ve ar c'halloud d'ho delc'her liammet ; evit ma ve posubl dezho en em zervichout eus an diou c'halloud-se hervez ar guir hag al lealdet, e rencont ive da guenta anaout mad ar stat eus ar c'houstiansou, e rencont ive da guenta gouzout mad pe hi a zo dign a bardoun pe ne l'int ket. Hoguen, ar stat eus ar c'houstiansou a zo ato uzet en eur fêsoun bennac ; n'eus nemet ar bec'herien ho unan hag a helfe rei da anaout mad aoualc'h ar stat eus ho c'houstians, en eur verca pis ha var eün pe seurt pec'hejou ho d'eus coummettet, penaos ho d'eus coummettet ar pec'hejou se, ha petra zonjent en eur ho c'hoummetti. Ret eo dezho eta disclêria an traou-se tout d'an ebestel pe d'ar re a zalc'h bremâ ho flas ; da lavaret eo, ret eo d'ar bec'herien côves ho unan ho fec'hejou d'an ebestel pe d'ar re a zalc'h bremâ ho flas ; anez, ne ve ket possubl d'ar re-mâ barn ho c'houstians hervez ar guir hag al lealdet ; anez, ne ve ket possubl d'ar re-mâ gouzout pe hi a dle ho fardouni, pe hi a dle chom eb ho fardouni.

Lakeomp e vije eat guech-all eur pec'her bennac da gaout unan eus an ebestel, en eur lavaret : « Me m'eus « clêvet ho p'eus recevet digant Jesus-Christ ar c'hal- « loud da bardouni ar pec'hejou ; deuet oun eta d'ho « caout evit obten diganeoc'h ar pardoun eus ar re a m'eus « coummettet. » Petra en devije respountet an abostol d'an den-se ? Respount en devije great dezhan dioc'htu : « Goustadic, va mignon, goustadic ! Guir eo e m'eus « ar c'halloud da bardouni ar pec'hejou ; mes beza e « m'eus ive ar c'halloud da jom eb ho fardouni. Evit « gouzout a behini eus an diou c'halloud-se e tlean en « em zervichout en ho kênver, e rencan da guenta anaout « mad ar stat eus ho coustians : a hent all, ne ve ket « possubl dinn douguen varnoc'h eur zetans leal ha « guirion. Discouezit dinn eta da guenta ar stat eus ho « coustians, en eur verca pis ha var eün a be seurt « pec'hejou e z'eo carguet, ha goudese me velo pe « c'hui zo dign a bardoun pe n'oc'h ket, goudese me « velo pe me a dle rei d'ehoc'h an absolven, pe ne « dlean ket. » N'ê ket sclear an dra-se c'hoas, Doctor ?

Goude tout, den, e mechans, n'en d'eus guellet ha ne ouffe biken gouzout, guelloc'h eguet an ebestel, petra entente Jesus-Christ dre ar c'homzou-ma : *ar pec'hejou a vezo pardounet* etc.... Hoguen, petra lavar deomp var guement-se an ebestel ? N'ho d'eus nemet eur vouez evit lavaret deomp eo ret d'ar bec'herien côves ho unan ho fec'hejou, mar fell dezho beza pardounet gant Doue. Selaouit an abostol Sant Ian o scriva d'ar gristenien guenta eus an Ilis : « Mar côvessaomp hor pec'hejou, « emezhan, Doue pehini a zo ato guirion hag a zalc'h « bepret d'he c'her, ho fardouno deomp. »

Clêvet a rit, Doctor ? *Mar côvessaomp hor pec'hejou, Doue ho fardouno deomp* ; rac-se eta ive, ma ne gôvessaomp ket hor pec'hejou, Doue n'ho fardouno ket deomp ken-nebeut. Perac ? Abalamour Doue a zo ato guirion hag a zalc'h bepret d'he c'her, ha Doue en d'eus lavaret d'an ebestel ha d'ar re a dlie delc'her ho flas var ho lerc'h : « *Ar pec'hejou ne vezint ket pardounet d'ar re* « *n'ho pezo ket ho fardounet c'hui.* » Selaouit c'hoas an abostol Sant Jakès o scriva d'ar veleien ha d'ar gristenien eus he amzer : « Côvessaït emezhan, ho pec'hejou an « eil d'eguile, (da lavaret eo, ar veleien d'ar veleien, « hag ar re n'int ket beleien d'ar re a zo), côvessaït ho « pec'hejou an eil d'eguile, evit ma vioc'h salvet. » Clêvet a rit adarre, Doctor ? *Côvessaït ho pec'hejou evit ma vioc'h salvet* ; rac-se eta, ma ne govessaït ket ho pec'hejou, ne vioc'h biken salvet.

Setu aze penaos ho d'eus an ebestel, guech all, ententet ar c'homzou-ma lavaret dezho gant Jesus-Christ : *Ar pec'hejou a vezo pardounet* etc. Hoguen, eur vech c'hoas, piou a helfe gouzout, guelloc'h eguet an ebestel, petra en d'eus bet c'hoant Mab-Doue da reï da anaout dre ar c'homzou-se ? Anez eta serra àn daoùlagad ous ar sclerijen, eo ret deomp anzao en d'eus Jesus-Christ he unan great eur gourc'hemen stris d'ar bec'herien, da zisclêria pis ho fec'hejou d'an ebestel pe d'ar re a dlie delc'her ho flas var ho lerc'h ; da lavaret eo, en d'eus hor Zalver Jesus-Christ he unan instituet ar Gonfession, evel ma her c'hred ha ma he d'eus ato her c'hredet an Ilis santel catholic, adalec amzer an ebestel bete vremâ.

Ia, Doctor, caër ho pezo clasc digareziou, setu ama ar virionez : mar ho p'eus bet ar malheur da goueza en eur pec'het marvel bennac abaoue m'oc'h badezet, e renkit côves ar pec'het-se da eur belec : anez e vioc'h.... Petra ? Daonet evit biken. N'ê ket me eo hel lavar, mes Mab-Doue he unan. Bremâ, kemerit pe lezit : ar choas a zo etre ho taouarn.

GABRIEL MORVAN,
Vikel e Ploumoguer.

Gounidegez an douar hervez ar c'hiz coz ac hervez ar c'hiz nevez.

(TREDE PENNAD.)

Ar re gouiec er gounidegues ho deus kemennet oll maga cals loennet var an tiegues ac ober evit an idou ac an traou all adet en douarou, lodennou rannet gant eves, en eun doare da gaout ar pez a zo red evit ezoumou an ti, evit creski ar ialc'h, ac ivez evit boeta calz loennet ac ober cals teil. An douarou a renkont ta bea rannet quenver a quenver, da zouguen peb eost ha bep bouet-loennet, an eil goude eguile, gans urz ha skiant. Ar c'hiz-ze a zo red c'hoas d'eulia evit derc'hel ato an douarou dru ha mirout ne vent gouneed gant al louzeier.

Guerza reed mad al loennet pere a zo ive ar c'henta pinvidigues an tieguechou. N'oufferc'h ket e lavar re aliez : nebeut a loennet, nebeut a deil ; nebeut a deil, nebeut a id. Ar re gouiec a lavar : evit caout ato eost mad ha derc'hel an douar en he nerz, e renkomp ispicial he trempa gant teil craou, pini zo ar guella ac an drua deus a' guement tremp zo.

Ar betterabes ar founussa brouscon evit ober cals teil er goan ; larda ra ar zaout e daou viz anter, ha pa reer mad, pa tremper e doare, ellont teuler betec c'huec'h uguent mil lur brouscon dre zeves-arat ; fal avoalc'h e vezint ma na roont ket, d'an nebeuta, triuguent mil lur. A hend all, an neb a zalc'ho e teil er pors pad an àn evit cas anezan d'an id var eon pa vo deut ar mare d'ober ar calagoan, ne rei ket gant kement a skiant ac an neb a gaso aneza er parc, kerkent ac ar miz meurs evit caout betterabes. Emâ en do deliou da gutuil pad miz guengolo ha miz here, ac er goan en do brouscon ac a roio deza kement a deil evel m'en dlio casset d'ar betterabes. Couscoude, varlec'h ar brouscon-ze ne vezo ket ezom trempa ken evit ar guinis a vezo laqueed goude ; ar parc-ze zoken ello roei c'hoas, eb tremp al ebet, melchen, adet e mis meurs, var ar guinis, gant rastellou ha kerc'h er bévaré bloaves. En enep, ar parc teillet var eon e mare calagoan evit ar guinis pe ar segal ne jomo ket ker neat ha ne roio ket kercouls id ac an hini en d'ho roed ar betterabes. Ouspen, an teil chomet en e vern toc an àn a vianai, evel ma ouzoc'h ho-unan, var dro an anter d'an nebeuta.

Evit tenna e zalvoudigues dioc'h an douar, e dlefec'h-ta goud penos lacad kement eost ha kement tra d'ho n'em eulia e doare guellad an douar eleac'h e disasuna, ha goud ive ober guelloc'h implij dioc'h an teil evit ne reer brema ; rac brema a vez laked couls lavar tré an douarou dindan id, ne leker nemet nebeut a vouet evit al loennet, ac alies ne lekeer tam ; dre ar c'hiz fall-ze e za ato paouroc'h-paour an tiegues ha ne denner d'oc'h outhi nemet nebeut a eost. Petra rafe dhounin priz izel ar boezellad id mar c'halfemp caout pemzec boezellad dre zevez-arat eleac'h seiz pe nao ha ellomp caout brema en hon tieguechou ; an eil laket dirag eben ?

Ouspen caout muioc'h a id dre zevez-arat, ma labourfemp gant muioc'h a ouiegues, alfemp ada traoual, lin, leac'h ma zeus douar d'oc'h e doare, ac eleac'h-all, colza. Ar c'holza zo eur seurt col e lequeer evit caout e had, pini e za d'ober eol ac a dal hiroc'h evit ar guinis. Eur vech bennac a zescoezin ama marteze penos gounit ar seurt eost-ze. En oc'h ober guelloc'h, en oc'h creski al loenet-se ac an teil, illimp beva essoc'h, dastum danvez zoken, pa chomfe an id d'ar priz ema brema. Penos ! N'ouffemp ket biscoas gonid nemet id ? Oc'h meur a eost all eller tenna arc'hant ; red eo caout muioc'h a ijin, leusker ar c'hiz coz evit kemer an doareou desket gant ar re gouiec, evit ober vad an dud ha greski pinvidiguez ar vro.

Th. DE P.

Breuriez pe societe Sant Visant a Baul.

Lennerien ar gazeten-ma o deus oll, me oar ervad, clevet hano a *zociete*, pe Breuriez Sant Visant a Baul. Bez'ez int tud hag en em gleo evit rei sicour d'an oll dud izomec eus eur c'harter, ha dreist oll d'ar beorien mezus. An dud-ma en em garg da vont da velet peleac'h ez euz tud reuzeudic, hag a ro ho danvez ho unan, hag a ia da glasc digant re all evit sicour an dud keiz a gavont en dienez. A dra sur, mar d'ema carantez Doue e calon unan benag, eo e calon an dud-se en em ro evelse d'an œuvrou a drugarez !

Setu ama eur pennadic histor hag a ziskuezo petra ra bemdez an dud calonec-se, rag dalc'h mad en em gaf

gantho tud reuzeudic evel an itron ma zeomp da goms anizi.

Eun dervez, er bloaz 1847, eur breur eus ar *societe*-se a gavas eun itron hag a varve gant an naoun. Edo oc'h ober eun enclasc en eur c'horn a guear Lion evit scuilla he larguenteziou ; an amezeien a gomzas dezan eus an itron-se a jome en eun toul dindan an doen. Ne gredas ket mont dioc'h-tu d'he c'haout ; rag ar beorien mezus-se a renker aliez clasc tro evit rei dezo an aluzen, ha ne deus nemet eur galon gristen, eur galon e pehini e ma doun carantez Doue hag an nessa hag a gafe eus an seurt troiou-se.

An den mad-ma a voa hanvet Prosper. Daou vap en devoa ; unan trizeg vloas hag eun all unnec. Mont a reas d'ho c'herc'hat evit ho c'has gantha da velet ar baourez keaz-ze ha deski dezo abred beza eun deiz mad ha truezus eveldan. Ne deus netra guelloc'h d'an tadou ha mamou cristen, evit ober ho œuvrou mad dre zaouarn ho bugale.

Mont a reas gantho d'an toul cambr ma edo an itron-se, ha petra benag m'en doa guelet liez a vech a bep seurt dienez, biscoas n'en doa guelet netra paouroc'h. Diou gador dorret hag eur vriad colo, setu kement a voa en toul-solier-ze eleac'h n'oa ket zoken nag ear na sclerijen avoalc'h. Daou doul prenest a voa ; mes ar guer a voa bet torret, hag en ho leac'h ez oa tamou paper laket da stanca.

Var an dornat plouz pe golo edo an itron gueaz azezet hag eur buguel pemp pe c'huec'h vloas en he c'hichen. Prosper a ieaz tre gant he zaou vap. An itron a zavas evit ho diguemeret ; mes herella rea var he zreid, ha red oa dizi harpa ouz ar voguer evit chom en he za. Ar c'hrouadur a voa savet ive hag en em guze adren he vam ; n'oa nemet truillouigou endro dezo ho daou.

Prosper a gomzas outhi braoa ma c'helle :

— Itron vad, pe hano oc'h eus-hu ?

— Blanca a rer ac'hanon, emezi.

— Hag en em gavit en dienez ?

— Ia sur, dienez avoalc'h, emez-hi en eur huanada.

— Penaus oc'h-hu coezet en eun dienez ker bras ?

— M'hen lavaro deoc'h. P'edo beo va goas, he labour a roe bara deomp. Siouas ! Doue en deus he gasset gantha. Setu bloas so ema he gorf er vered. Neuze e claskiz dioc'h va nadoz caout bouet din ha d'am bugale. Mes allas, kemense a voa ber, ha c'hoas m'am bije gallet caout labour ato ; mes an anter an amzer, goude clasc, goulen, pedi da rei labour din, ne gaven ket eur guennec da c'hounit. Neuze e voue red guerza a dam e tam va arrebeuri, bete va zaol, bete lacat va lochen goullou evel ma he guelit.

— Ha pell so n'oc'h eus-hu debret tam ?

Neuze ar c'hreg paour a gassas he dorn d'he zal evel evit clasc en em envori. Hirio, emezi, n'em eus bet tam. (Eun heur goude creiz deis oa neuze). Deac'h ken nebeut. An derc'hent deac'h em boa clasket dibri eun tam bara, mes ne alliz ket.

— Ha perag !

— Va c'hrouadur a velit aze, a voa dare gant an naoun, hag a grie ouzin ken truezus : va mam, eun tam bara ! ha me n'em boa ket zoken eur vruzunen da rei dezan ! Ne ouzon ket a c'hui a voar pe guer poanius eo kemense evit calon eur vam baour ! Mont a rankiz da glasc. Ne vijen ket eat evidon va unan ; mes va buguel a ranc-se mervel, ha mervel gant eur maro criz, an naoun. Asten a ris va dorn ; goude beza bet refuzet gant meur a hini, eun Itron a daolas din eun tam bara, mes er memes amzer e lavaras din traou ken dipitus ha ker c'huêro, ma voue he c'homzou eur c'hreo-calon evidon ha ma c'hellis a veac'h dibri eur c'hinaouad eus an tam bara e doa roet din. Va map hen debras chassun ; mes abaoue n'en deus bet nemet dour, rag n'em eus ket ar galon da vont mui da c'houlen.

— Den ebet en ti-ma ne anavez ho paourentez ? Ne allac'h-hu ket goulen eur sicour benag digant oc'h amezeien ?

— Aotrou, tud an ti-ma so divroidi an eil rum evit egnile, ha paour int ive oll. Evit va-zicour, e renczent dioueret ho unan, ha neuze ne greden ket discleria dezo va faourentez ; mez am boa oc'h hen ober. Ouspen ar c'hrouadur a velit ama, em eus c'hoas eun all daou vloas cossoc'h evit hema Hennez en deus bet, hen lavaret a rin ? Ar chans da derri he vreac'h o coeza divar an diri fall ha sounn so da zevel er solier-ma ; casset eo d'an hospital, ha keit ha ma vezo dalc'het eno da viana ne varvo ket gant an naoun. Ama ar vam baour a zirollas da vouela..... ar chans da derri he vreach ! Eur vam hag a goms evelse a dlie beza reuzeudic a dra sur.

Prosper a gassas he zaou vap da guerc'hat bouet dizi ha d'he buguel. Mont a reas da gaout perc'hen an ti, paea a reas ar pez a vanke, hag e reas rei dizi eur gampr dereatoc'h, rag guelet a rea ervad penaus Blanca a voa eur c'hreg a goudition eat en toul solier-ze da guzet he faourentez.

Guelit peguement a ners en deus ar skuer vad ! Perc'hen an ti he unan, hag eun hostis a jome e traon an ti a falvezas dezo kemeret pers en œuvr vad-se, hag aben daou zervez an intanvez paour a voa lojet en eur gambr dereat, hi hag he daou vuguel. Ne vanke dezo nag arrebeuri na netra.

Nag a dud reuzeudic ne gaver ket evelse er c'hearriou ? Nag a baourentez, a zienez, a naouneguez ne c'houzanver ket en toullou solier-ze dindan an toennou ! hag an niver eùs an dud reuzeudic-se ne oufe mont nemet var gresc, p'eo gnir e cresc ato an niver eus ar re en em denn divar ar meaz er c'heriou. Eno, mar manc an ozac'h da c'hounit, rag n'eus peur liessa nemet-han o c'hounit ; mar manc, a lavaran an ozac'h da c'hounit dre glenvet pe e c'hiz all ; mar deu ar maro dezan ; mar gra goal zispign eus he c'hounidiguez, setu dioc'htu greg ha bugale o c'hlaouri gant an naoun. Ne ve ket kement a fret o vont er c'heriou ma vet bet test eus ar stad trist ma caver eno ken aliez a diat

tud. Mil guech bennos d'ar vreudeur a *societe* Sant Visant a Baul pere a zavete da guen aliez a zen buez ar c'horf hag ive buez an ene o viret oc'h meur a hini d'en em rei d'ar pec'het !

G. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-man.

Dissul 11. — Sul an Dreindet santel. Gouel instituet gant an ilis evit henori en eur feson particulier ar c'henta myster-ze eus ar Religion.

Dillun 12. — Sant Ian Facond, relijius a urs Sant Augustin. Ken devot oa o lavaret an oferen santel, ma veritas guelet meur a vech gant daoulagat he gorf Jesus en hosti.

Dimeurs 13. — Sant Anton a Badou, predicator bras a urs Sant Francez. Burzudus eo dre an niver bras a dud en deus gounezet da Zoue ha dre ar miraclou en deus great.

Dimerc'her 14. — Sant Basil, escop ha doctor eus an Ilis. Arc'hescop eo bet eus ar guear a Cesaree. Stourmet en deus epad he vuez a enep an heretiket hag a enep an impalaer Valens, heretic he-unan. He zantelez hag he viraclou a viras ous ar prins-se da noazout evel ma falvezas dezan hen ober meur a vech.

Diziou 15. — Gouel ar Zacramant. Sacramant an auter a voa bet instituet d'ar iaou Gamb-lit, mes an ilis o veza neuze e caon, e deus casset ar solanite-ma d'ar iaou varlerc'h sul an Dreindet. Ar gouel evel m'her grer hirio, so bet etablisset gant ar Pab Urban pevare, hag an ofis a lennomp hag a ganomp so bet savet gant Sant Thomas d'Aquin, an doctor angelic.

Dirguener 16. — Sant Ian Francez Regis, eus a gompagnunez Jesus. Predicator ha missioner burzudus. Ne ve ket æs niveri an heretiket en deus sclereat, nag an dud en deus distroet dioc'h ho dizurziou evit o lacat var hent ar zilvidiguez.

Dissadorn 17. — Eus a eizvet ar Zacramant. G. M.

KELEIER.

An arne a bad abaoue pell so, hag a ra cals distruj e meur a leac'h. Ar gurun e deus great droug e cals andrejou. — E Parrez S. Marcan, arrondissamant S. Malo, 21 mae, eur vanden denvet so bet scoet gant ar gurun ; c'huec'h danvad a voue lazet. Eur potric a voa oc'h ho dioual a so bet ker strafuillet, ma eo bet daouzec heur ep ma vouiet pe varo pe veo oa. D'an 22, e coeze var iliz Meillac, e canton Combourg, hag e rea cals droug d'an ilis-se, d'an tour ha dreist oll d'an horolach. E parrez Plerguer e deus torret eur prenest, bruzunet eun horolach hag eur vassin en eun ti eleac'h ma zoa pemp den pere n'ho deus ket bet a zroug, mes eur spontaden vad o deus bet, ep mar. — Iliz Evran, e costez Dinan, so ive coezet ar gurun varnizi ; an tour a ioa beguet e coat, hag ar beg so bet laket an tan enha gant ar gurun. An doem so bet toullet e meur a leac'h hag ar prenestou bruzunet. Ar c'hleier hag an horolach so espernet ; ar morzol epken hag an orjalen so bet strinket cuit.

(*Tennet a Gazeten S.-Malo*).

En eur c'harter all, ervez ma lavar ar gazeten *Ar Meus*, e Hamoer, (arrondissamant Huy) Eur potr iaouanc a voa var guern eur menez gant eur vanden vad a zenved, cant daou hag antercant pen danvad. Pa deuas ar bar arne e fallas dezan dont d'an guear. Dont a rea gant he vanden dre eun hent diez ha striz. Eno an denved en em zestum anezo ho unan e diou vanden hag en em laca penn a penn. Ne felle ket dezo mont larcoc'h. O velet se ar messaer a glasc ive he unan eur plas da zoucha. Dont a ra eun dalm scrijus a gurun hag e coez evel glao tan var al leac'h ma edo ar potr iaouanc gant he zenved. C'huec'h ha c'huec'h uguent danvad a voue lazet, hag ar messaer he unan. Eur breur dezan cat da velet peleac'h e chome, a voa tostig pa scoas an dalm gurun-se, hag a voue test eus ar maleur. An den iaouanc a voa laket en noas ; ar gurun e doa laket he oll zillad a bezion. Eur groas hag eur scapuler a voa en dro d'he c'houzoug hag a so bet cavet tregont pas bennag diouthan. Eur c'hi a voa oc'h he heul ha ne ket bet guelet abaoue.

Chenchamanchou etouez ar Veleien.

An aotrou Courte, vikel en Trevoux, so hanvet vikel e Redene.

An aotrou Guillou ar Rous, vikel e Redene, so hanvet professor er scolach dalc'het gant an aotrou Nonde, e Montroulez.

Hervez an daolen eus an niver a zoudarded a zao pep Departamant evit sevel cant mil den dre an Frans oll, e velomp penaus Breiz a zao eun nebeut mad. Setu ama an niver so savet er bloas tremen. Finister, 1933 ; Costez-an-Nord, 1509 ; Il-ha-Vilen, 1666 : Loar-Izela, 1533 ; Morbihan, 1424 ; etre ar pemp Departamant 8065. Da lavaret eo, vardro an daouzecvet eus ar zoudardet a zaver bep bloas e Frans.

Ar Gazeten hanvet *La Patrie*. (ar vro) a lavar penaus eun itron eus ar Russi e deus roet d'ar Pap eur re vontou e pere e doa laket cant triuguent mil lur e paper.

E Guenet e tlie beza *Cours* d'an eil a viz gouere ; mes evel ma tigouez *Cours* Kemper d'an derveziou-se, guenedis o deus laket ho re d'ar 26 a even.

Eur c'hrouadur hanvet Laurans Nedelec, so bet lazet

an 13 a vis mae e bourg Plouvorn, flastret dindan eur bern mein coezet varnezan. Eno e maer o sevel an ilis, hag ar vansonerien a voa o sevel mein var ar chafodou a bouez eur poule. Eur gorden a dorras, hag eur pilier var behini e tigoezas re a veac'h, a voue discaret hag ivez ar garg vein ma edot oc'h he zevel. Ar vansonerien n'o doa ket guelet ar buguel pehini a ioa e kichen ar pilier hag a voue goloet gant ar vein. Pa voue tennet ac'hano, oa he benn flastret, ha liven he guein torret, hag e varvas cazi dioc'h-tu.

Setu ama hag a ello servichout epad an hâñ d'ar re o deus c'hoant da veachi dre an hentchou houarn.

Eus a Gastellin e tiblas tri dreïn bemdez.	Ar 1ª da 6 h. dioc'h ar mintin. An eil da 10 h. dioc'h ar mintin. An trede da 4 h. 20 m. dioc'h an noz.
An tri dreïn-sea dremen dre Guemper.	Ar 1ª da 7 h. 4 m. mintin. An eil da 10 h. 55 m. mintin. An trede da 5 h. 20 m. noz.
An tri dreïn a erru e Loriant.	Ar 1ª da 9 h. 12 m. mintin. An eil da 2 h. 2 m. noz. An trede da 7 h. 24 m. noz.

E Castellin ec'h erru ive tri drein bemdez; diblas a reont

Eus a Loriant.	Ar 1ª da 7 h. 48 m. dioc'h ar mintin. An eil da 12 h. 15 m. dioc'h ar mintin. An trede da 6 h. dioc'h an noz.
Tremen a reont dre Guemper.	Ar 1ª da 9 h. 54 m. mintin. An eil da 2 h. 10 m. noz. An trede da 8 h. 7 m. noz.
Erruont a reont e Castellin.	Ar 1ª da 10 h. 50 m. mintin. An eil da 2 h. 59 m. noz. An trede da 9 h. 15 m. noz.

Setu ama petra baer.

Eus a Gastellin da	1ª Clas.	Eil Clas.	Trede Clas.
Guemeneven	1 l. 45 c.	1 l. 10 c.	» l. 80 c.
Guemper	3 45	2 60	1 90
Rosporden	5 70	4 30	3 15
Bannalec	6 95	5 20	3 80
Guemperle	7 30	6 40	4 70
Gestel	9 75	7 30	5 35
Loriant	10 75	8 05	5 90
Hennebont	11 65	8 75	6 40
Santez Anna	15 »»	11 25	8 25
Venet	16 80	12 60	9 25
Redon	22 85	17 15	12 55
Roazon	30 90	23 20	17 »»
Naonet	31 90	23 95	17 55
Paris	69 45	51 80	38 60

Hent houarn eus a Vrest da Baris dre Vontroulez, St-Briec.

Eus a Vrest e tiblas pevar *drein* bemdez.	Ar 1ª da 7 h. dioc'h ar mintin. An eil da greiz-deiz. An trede da 4 h. 20 m. dioch an noz. Ar 4e da 8 h. 20 m. dioc'h an noz.
E Brest ec'h erru pevar *drein* bemdez	Ar 1ª 11 h. 40 m. dioc'h an noz. An eil da greis-deiz 45 m. An trede da 6 h. 45 m. dioc'h an noz. Ar 4e da 9 h. 30 m. dioc'h ar mintin.

Paea a rer eus a Vrest da Landerne, 2 l. 15 c. e vitar c'hlas kenta, 1 l. 60 c. evit an eil clas, 1 l. 20 c. evit an trede clas — Bez'ez eus etre an diou guear-ze peder leo anter, 18 kilometr. Dioc'h kemense e c'hell pephini gouzout petra en deus da baea dioc'h al leoiou en deus da ober. Kemense a ra vardro nao guennec dre leo evit ar c'hlas kenta, seiz guennec dre leo evit an eil clas, ha pemp guennec dre leo evit an trede clas. G. M.

Eur c'hemener a ieaz eun devez da gaout an duc Willington.

— Petra c'heus-te da guiniguen din-me, eme'n duc?

— Eur zae eus eur c'hiz nevez ha ne ell ket ar bouliji he zreuzi.

— Mad, guisk anizi-ta, ma velin penaus eo great.

Ar c'hemener a zentas. Neuze an Duc a lavar d'he vevel : Lavar da unan eus va zoudardet dont ama gant he fuzil eur voulet enhi, evit ma reimp an essa dioc'h tu.

Guelet a rit-hu pebez min a dlie ar c'hemener da ober? Kerkent ha ma c'hellas caout he lanc e tennas e guillou gantha hag en em lakeas da redet evel pa vije crog an tân en he zeuillou. Abaoue n'em eus ket clevet e ve bet o kinnig sae nevez ebet d'an Duc Wellington. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *5 Even.*		Pont'Nabat. — *1er Even.*	
Guinis	15 lur, 04 c.	Guinis	15 lur, 60 c.
Segal	9 lur, 20 c.	Segal	9 lur, 02 c.
Eiz	8 lur, 37 c.	Eiz	6 lur, 84 c.
Ed-du	10 lur, 06 c.	Ed-du	11 lur, 32 c.
Kerc'h	7 lur, 26 c.	Kerc'h	7 lur, 50 c.
Avalou-douar	2 lur, 11 c.	Avalou-douar	2 lur, 60 c.

Montroulez. — *27 Mae.*		Brest. — *29 Mae.*	
Guinis	15 lur, 66 c.	Guinis	14 lur, 93 c.
Segal	» lur, »» c.	Segal	12 lur, 33 c.
Eiz	8 lur, 42 c.	Eiz	7 lur, 33 c.
Ed-du	11 lur, 16 c.	Ed-du	10 lur, 08 c.
Kerc'h	7 lur, 35 c.	Kerc'h	7 lur, 68 c.
Avalou-douar	6 lur, 75 c.	Avalou-douar	6 lur, 30 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. DE KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

LEORIOU A ZEVOSION E BREZOUNEC

An amzer guelloc'h marc'had evit guech-all

E ty Schils *a* Kerangal, *mouler an Escopti, e Kemper.*

Buez ar Zent, 2 l. 50 ; Heuriou Bris, 1 l. 50 ; Imitasion, 1 l. 15, a cals re-all.

Dessadorn 17 Even 1865. N° 20. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA;

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 10 Even 1865.

Kelou eus a Rom.

Gouel Sant Filip Neri so eur gouel bers e Rom. Evit ar gouel-se eo ar c'his d'ar Pap da vont da ilis *Santa Maria in Vallicellâ*, ha da dreuzi kear var eur mul guenn, he Gardinalet en dro dezhan. Pii nao so bet euo ervez he gustum. N'oa ket bras avoalc'h an ilis evit diguemeret an dud a voa eat di. N'o deus ket gallet kenebeut mont oll kement o d'oa c'hoant da velet ar gampr eleac'h ma chome Sant Filip hag an tamouigou arrebeuri ha traou all pere so bet servichet dezan hag a virer eno gant cals a respet.

An den iaouanc Berkman so discleriet eurus, evel ma hon doa lavaret e tlie beza. En ilis Sant Per, eleac'h m'eo bet ar solanite, e velet, e taolennou stignet er c'hœur, an traou caera great gantha en he vuez, he varo eurus, hag ar burzudou great ac'houdevez dre he intercession. Ar c'hiz eo e Rom, pa vez canonizet pe discleriet eurus eur zant bennag, da beinta evelse e taolennou evit ho lacat dirag daoulagad an oll, eul loden eus an traou o deus great hag eus ar burzudou en deus great Doue evit diskuez ho zantelez.

Caout a ellomp eur skuer a guemense er c'harter-ma ive. Guelet a rer, var lambrusk hiniennou eus an ilizou coz, buez ar zant patron scrivet pe beintet evelse a daolennou. Guir eo dre ma teu ar c'hoatach da vreina, dre ma teu izom da nevezi al lambruscou, e nevezer ar plench, hag an taolennou n'eus hano anezo mui. Al liver a guemer plas ar peinter. Huanada a rer gouscoude pa veler, eleac'h taolennou caer, taolennou hag a gomze oc'h daoulagad an oll, eur guiscat liou hag a elfe ar c'henta deut da lacat eno couls hag an *dud a vicher* a baer mad evit hen ober, ha mar credan hen lavaret, evit lamet he guenet digant eun ilis. Red eo gouscoude esperout penaus, evel ma zoar comanset brema da lezel a gostez ar c'hoz guer livet pere a voa guest da lacat an dud da goll ho daoulagad, ha n'o doa ken braoentez nemet abalamour m'oant eus eur c'his nevez; dre ma tistroer adarre, a drugare Doue, d'ar guer caer-ze eus ar c'hiz coz e pere e veler taolennou peintet, ha pa na vez ket a beadra, e lakear guer *simpl*; kemense a ro fizians e vezo guelet ive marteze eleac'h ar guiscadou liou divalo-se eun daolennig benag hag a rai plijadur da velet, e vezo cavet marteze eur peinter bennag eleac'h liveriou pe vastarerien. G. M.

Eur guentel d'an touerien Doue ha d'ar blasfematourien.

Brema eus eun deg dervez benag er guær a Draguignan, e voue croguet en eun den a voa var ar ru o vlasfemi a enep Doue; Jesus-Christ, ar Sacramant santel, ar Verc'hez Vari. Casset oue dirag al lez-varn, hag e c'houlenjer ma vije condaonet evit diskuez skuer dezan ha d'an oll. Ar barner bras her c'hondaonas, hag a gomzas ker cre a enep al leoudouet hag ar blasfemou, ma lakeas da vouela kement a voa eno, ha zoken an touer he unan pehini a ziskuezas caout keuz bras d'he bec'het.

(*Cazeten ar C'hreiz-Deiz.*)

En escopti Troa eus savet, daouzec vloas so, eun ilis nevez, ilis Jeugny. Etouez an dud a vicher so bet oc'h he zevel ez oa eur bener-mean, eun den iaouanc hanvet Peroch. An den iaouanc n'oa ket eus ar vro; mes keit ha ma edo eno, e temezas da eur plac'h iaouanc eus ar c'harter, hag he eurèd oue ar guenta a voue great en ilis nevez. Dre anaoudeguez en doa roet he c'her da guempen evit netra chapel ar mean-font, kerkent ha m'en divije peadra avoalc'h evit kementse. N'eus ket pell, Peroch so deut di evit seveni he c'her. Mes evel m'eo savet abaoue pinvidic bras, eo falvezet dezan ober mui evit n'en doa prometet. Evel ne deus ket an ilis a ogrou, eo en em garguet eus an dispign-se. Eat eo he unan da Baris da choas eun ogrou caer. Ne ket bet avoalc'h kementse evithan; paet en deus ive eun armel vras cal-

veziet ha kizellet brao evit he lacat ; erfin en deus paet deski eun den da zoun gant an ogrou se. (*Cazeten Troa*).

Er gazeten *Ecleo Itron Varia Frans*, e cavomp an histor-ma :

Eun den iaouanc, ganet en eur gueriadennic dister, ha collet gantha abred he dad hag he vam, n'en deus bet, couls lavaret abaoue m'ema var an douar, nemet eun ioul, hag an ioul-se a voa da velet ober parrez eus he damig keriaden, evel ma zoa araog an dispac'h pe ar revolusion vras. Evit kemense n'en deus espernet nag he amzer, nag he boan, nag he labour ; hag eur burzud eo ar pez en deus great evit dont a benn eus he daol.

Da ugnent vloas e coezas ar zort gantha, hag one red dezan mont d'an arme. N'en devoa keuz da netra o kimiada dioc'h he vro nemet da dour he ilis a garie kement. Pa en doa great he amzer, e teuas d'ar guear hag e redas d'he ilis. Siouas, he c'haout a reas cosseat, fraillet e meur a leac'h, ha daoust d'ar zourci a guemere anizi an dud divardro, edo dare da goeza. Ar zoudard keaz n'en doa ket destumet a zanvez oc'h ober he dro ; paour oa eat ha paour oa dont d'ar gwær. Ha gouscoude ma couesje an ilis, penaus sevel parrez ?

Gonde beza great meur a zouch, setu ama petra reas an den iaouanc : he dud o doa lezet gantha eun tiic, setu he oll danvez. Rei a-ra he di d'an ilis evit ober eur presbital, hag hen en em vers he unan evit dressa, pe repari an ilis. Mont a ra da zoudart eleac'h eun all, ha gant he arc'hant, e comancer da nevezi a benn an ilis paour. Pemp bloas so abaoue, hag hirio ema kempennet gozig oll an ilis distruj-se. Eun itron, o veza clevet coms eus ar pez en doa great, a voue ker scoet en he c'halon, ma kinnigas dezan lacat eun den all en he leac'h evit ma c'helje dont d'ar guear ; mes an den iaouanc he fedas da rei he arc'hant d'an ilis evit sicour he feur-ober.

Setu petra ell eun den da ober gant nebeut a dra, pa en deveuz c'hoanteguez ha calon avoalc'h. G. M.

Escopti Kemper.

AN INTRON-VARIA-GALLOT.

(Virgo potens : *Ar Verc'hes Gallou 'us.*)

Etouez an oll belerinachou a chapelou a zevotion a so e Breiz-Izel, en henor d'ar Verc'hez Vari, mam Doue, nicun marteze ne deo ken ancien a ma zeo pelerinaj an Intron-Varia-Galloudus.

Ar peleriñaj-ma daresmpredet meurbed, en devoe evit pen-caos eur victor gaer gounezet er plaç-se dre intercession ar Verc'hez. Setu ama petra lenner var eun daolen a gleiz pa vezer antreet er chapel :

« Chapel an Intron-Varia a Gallot.

« Savet e voe er bloas 502, e memor d'ar victor « gounezet dre intercession hon Intron, er plaç mè-
« mes e pehini Console, general danois, en doa he
« loch, e peleac'h oa en em dennet armet mad gonde
« beza pillet ar vro eus a Leon ; e peleac'h e voe tre-
« c'het ac he oll arme distrujet gant ar prinç Rival-
« lou-Murmaczon. Abaoue neuze e deus cuntinuet da
« veza eur chapel a zevotion vras, ha daresmpredet
« meurbed. Savet a nevez e meur a boent, ha da ziveza
« dre sourci an aotrou Nedelec, Y., person e Caran-
« tec, e voe benniget ar 24 ebrel 1808, gant an aotrou
« Fr. Laot, person e Taule. »

Er c'hostez deou e lenner varc'h en daolen-all :

« Hon Tad Santel ar Pab Gregor XVI, a accord teir
« gueach er bloas induljançou plenier da guement hini,
« ken goas ken maoues, a visito chapel Callot, de-
« diet d'ar Verc'hez Vari, gonde beza en em lakeat e stad
« vad dre eur gonfession sincer, recevet ar gommunion
« ha pedet er chapel ervez intantionou ar Pab. An in-
« duljançou a so evit bepret, ac a c'hounezer :

« 1° Da lun ar Pantecost ;

« 2° Da lun an Dreindet ;

« 3° D'ar sul gonde anter-eost pe Assomption ar Ver-
« c'hez Vari. — An induljançou a gommans en dervez
« araoc gonde creiz-deiz, ac a bad betec cuz-eol en
« dervezion annoncet ama.

« Roet e Rom, 12 c'hoevrer 1840.

« Sinet Cardinal Castracane, Prefet.

« Approuvet ha lakeat en exécution ar c'henta a vaë
« 1844, gant an Aotrou Joseph-Mari Graveran, Es-
« cop Kemper. »

En devezion induljançou, ar belerinet a gavo confessoret ac oferennou.

Ar burzudou c'hoarvezet e faveur tud devot d'an Intron-Varia-Galloudus, ar graçou dispar recevet digant Doue dre he intercession, a zigas da Gallot eun niver bras a belerinet a beb oad, a beb bro ac a bep condition.

Guelet a rear eno soudardet ha merdaidi distro d'ho bro, daoulinet gant ferveur o trugarecaat ar Verc'hez Galloudus da veza o divoallet dious ar maro e creiz ar brezel ac e creiz an tourmanchou eus ar mor. Guelet a rear tud iaouanc araoc tenna d'ar billet pe bartial d'an arme, o tont d'en em voestla d'ar Verc'hez hon Intron, ha d'en em lakat dindan he frotection. An dud clan ac infirm en em adress dezi evit beza pare, pe diana evit caout nerz a gallout da soufr ho foan gant resignation da volontez Doue. Priejou eb bugale, lod all e chagrin d'ho re, o caout recours d'ar Verc'hez Galloudus, cant ha cant gueac'h a so bet exaucet. Ped pec'her, ped pec'herez, dre he intercession, o deus bet nerz da govez ho fec'hejou, ac ar c'hraç da chench a vuez ! Ped all o deus recevet selerijen evid anaout ar stad da behini e zoant galvet ! ! !

Callot, e parrez Carantec, canton Taole, arrondissamant Montroulez, a so eur gour-enezen, da lavaret eo, an anter vrassa eus ar mare e c'heller mont dezi
var droad, ac an anter-all e vez killet gant ar mor, ha n'elleur mont enni neuze nemet dre vag.

E. L.

HISTOR ZANTEL.

(Unnegvet Pennad).

Gourc'hemenn an Envoad pe ar Circoncision. — Eur map promettet da Abraham. — An tri Eal e ti Abraham.

An Aotrou Doue en em ziskouezaz eur veach all da Abram, hag a lavaraz d'ezhan : Me eo an Aotrou Holl-c'halloudek, kerz dira-z-oun, ha bez parfet. Ne vezi mui galvet Abram (*Tad-Huel*) ; mes galvet e vezi Abraham (tad eur bed a dud) ; dre ma em euz da guemeret evit beza tad eun niver braz a voblou, ha rouaned a ziskenno ac'hanoud. Miret a ri eta va c'hevrediguez ha da vugale en da c'houde. Merk ar guevrediguez a zo etrez-omp a vezo an Envoad, pe ar *Circoncision*.

Doue a lavaraz ive da Abraham : N'e c'halvi mui da bried Saraï (pehini a ziuifi *va frinsez*) ; mes Sara, da lavaret eo, *ar brinsez*. Rag me he bennigo hag a roi d'id eur map anezhi, pehini a venniguinn ivez ; hez e vezo ar c'hef euz a galz a voblou, hag anezhan e savo rouaned da galz a vroiou.

Abraham en em strinkaz, he c'henou d'an daouar, da adori ; ha gant an estlam ha gant ar joa, e vouse'hoarzaz, en eul lavarout : Ha kredi a rafac'h-hu e c'hâufe eur map da eun den a gant vloaz, hag e c'houlioudfe Sara da zek vloaz ha pevar-uguent ? Ia, eme Zoue, Sara a c'hâno d'id eur map er bloaz a zeu, d'ar mare-ma, hag he henvel a ri Izaak.

Eun devez bennag goude. Doue en em ziskouezaz da Abraham e traounien Membre, endra ma edo azezet var dreuzou he delt, ar c'hroaz o veza en he holl nerz. Abraham, o sevel he zaoulagad, a velaz diraz-han ha dija peuz tost, tri den. Kentre ma ho guelaz, e redaz var ho arbenn, ha stouet beteg an douar ec'h adoraz ; hag e lavaraz : Aotrou, ma em euz kavet gras dirag ho taoulagad, na dremenit ket a-biou d'ho servicher hep diskuiza. Digas a rinn eur banne dour da velc'hi ho treid hag eun ehanik a reot dindan ar vezen-ma. Eun tamm boed a guenniguinn d'ehoc'h da rei ners d'ho kaloun, ha goude ez eot gant ho hent. Rak evit kementse, hep mar, oc'h troet da gavout ho servicher. Hag e leverjont : grit er c'hiz ma livirit.

Hag Abraham da vont dioc'h-tu en he delt da gavout Sara, ha da lavarout d'ezhi : Hast buhan, laka e go tri muzul bleud fin, ha poaz d'eomp bara dindan ludu.

Evit-hen he-unan, redeg a reaz d'he dropel, kemer a reaz eul leue tener ha kaer meurbed, hag he rei a reaz d'he vevel, pehini en em hastaz d'hel lacaat da boaza.

Neuze Abraham a guemeraz amann ha leaz, gant al leue en devoa lekeat da boaza, ho zervichaz dirag he hostizien, hag hen he-unan a chomme en he zâ en ho c'hichen, dindan ar vezen.

Pa ho devoe debret, e leverjont da Abraham : Peleac'h ema Sara ho kreg ? Hag e respontaz : Chetu hi aze ebarz an telt. Hag unan anezho a lavaraz d'ezhan : Distrei a rin d'ho kuelet a-benn ar bloaz d'ar mare-ma, ho kavout a rinn beo ho taou, ha Sara ho kreg e devezo eur map.

Sara, o klevet kement-se, en em lekeaz da c'hoarzin e kuz a dre an or, o lavarout : Bre-ma pa'z oun deuet koz, ha va mestr kossoc'h c'hoaz, hag en em rei a rin-me d'ar blijadur ?

Hoguen an Aotrou Doue a lavaraz da Abraham : Sara, perag e deus-hi c'hoarzet, en eul lavarout : Ha gouiloudi a rafe eur c'hrac'h evel ma'z oun-me ? — Ha beza ez euz eun dra bennag diez da Zoue ? Hervez m'am euz lavaret, distrei a rin d'ho kuelet a-benn bloaz d'an mare-ma, ho kavout a rinn leun a vuez, ha Sara e devezo eur map.

N'am euz ket c'hoarzet, eme Zara ; hen nac'h a reaz, stravillet evel ma oe. Nann, eme Zoue, ne ket an draze eo, c'hoarzet hoc'h euz.

Pa eo savet an tri den euz al leac'h ma oant, e trojont ho zellou etreze Sodom, hag Abraham a guerze kevret gant-ho, en eur ho ambrouga.

Neuze an Aotrou Doue a lavaraz : Ha guellout a rinme kuzet ouz Abraham ar pez az-aon da ober ? Hen pihini a dle beza penn-kef eur boll braz ha gallondek meurbed : ha pa eo guir e vezo benniget enn-han holl voblou an douar. Rak me oar mad e c'hource'hemmo d'he vugale, ha d'he lignez en ho goude, mirout lezen Doue, hag ober pep tra gant furnez ha lealded. Mad ! eme Doue, kri Sodom ha Gomorrh a ia bepred var gresk, hag ho fec'hed a zo deuet da veza bete re vraz. Diskenn a rinn ha guelet a rinn hag hi ho deuz great, e guirionez, hervez ar c'hri a zo savet beteg en-oun, pe n'ho deuz ket, her gouzout a reankann.

Daou euz an tri beachour a ziblazaz ac'hano hag a ieaz da Zodom. (An tri den-ze, eme an Tadou, a oa tri Eal, ha marteze Doue he-unan e tri fersoun, rak emez-ho, Abraham a velaz tri, ha ne adoraz nemet unan).

Abraham a chonmaz ato dirak Doue. Hag o tostaat out-han, e lavaraz : Ha koll a reot-hu an den just gant an den fallakr ? Mar'z euz hanter-kant den just ebarz er guear-ze, ha mervel a raint-hi gant ar re-all ? Ha na espernot-hu ket al leac'h-se abalamour da hanter kant den just, mar bent kavet enn-han ? Pell diouz-hoc'h da ober eun dra evel-se, laza an den just gant an den fallakr : ober d'an den mad ec'hiz d'an den fall, ne ket diouc'h-o toare ; c'hui pehini a varn ar bed holl, nann biken na zougot ar varnediguez-se.

Ha Doue a lavaraz d'ezhan : Mar kavan e Sodom hanter-kant den just, e rinn trugarez d'ar c'harter holl dre'n abek d'ezho.

Hag Abraham : Pa'm euz eur veach toullet kaoz, e komzinn ouz va Doue, petra bennag n'ed-oun nemet poultr ha ludu: Petra c'hoarvezo mar'z euz pemp nebeutoc'h eguet hanter-kant just? Dismantra a reot-hu kear abalamour ne vezo enn-hi nemet pemp just ha daou-uguent?

Nann, eme Doue, n'he dismantrin ket, mar kavann enn-hi pemp ha daou-uguent.

Hag Abraham da gomz c'hoaz out-han : Mar bez kavet eno daou-uguent den just, petra reot-hu?

Na skoian ket, eme Doue, abalamour d'an daou-uguent.

Aotrou, eme Abraham, me ho ped, na fachit ket mar komzann ato; petra vezo, mar bez kavet eno tregont den just?

Na rinn netra, eme Doue, mar kavann tregont enn-hi. Pa'm euz eur veach deraouet (pe commancet) eme Abraham, me gomzo c'hoaz ouz va Doue; petra vezo mar bez kavet uguent enn-hi?

Doue a lavaraz : N'he distrujinn ket, dre'n abek d'an uguent-se.

Aotrou, eme Abraham, na fachit ket, me ho ped, mar komzann c'hoaz eur veach; ha mar bez kavet dek enn-hi?

Ha Doue a lavaraz : N'he dismantrinn ket dre'n abek d'ezho ho dek. (Ne oe ket kavet dek den just e pemp kear vraz, ha na hellaz ket Doue rei ho gras da bedennou he zervicher).

Ha Doue en em dennaz kuit, pa en devoa ehanet da gomz ouz Abraham, hag he-ma a zistroaz d'ar guear.

KAN.

Ne gafot e nebleac'h eur pennad lennadur
Kaéroc'h eguet he-man, na guell kelennadur. —
Madelez e kenver an holl dremenidi
A zigas an Elez ha Doue en eun ti.

Doue a gar kement an deskadurez vad,
Ma lavar d'he vignon, ker kaer, abarz kuitât :
« Ar pez az-ann d'ober a glevi penn-da-benn,
« Rak me oar e teski d'az lignez va lezen. »

Neuze e oc klevet an diviz brudet-se
Etre kalon eur Zant ha buaneguez Doue;
Doue a zeu da skei, Abraham da bedi;
Ne gavjont ket dek den, da hellout pardonni!

AN AOTROU.

Ha c'houi hoc'h euz clevet hano euz an Aotrou? Ha c'houi a oar petra eo an Aotrou? Ah! n'ouzoc'h ket! Selaouit eta, ha dalc'hit sonj mad.

An Aotrou a zo anter-coeriad, anter-bourc'hiz. Eun den eo ganet ha savet var ar meaz, oc'h peun zo, e Pagan. Eun Aotrou e Pagan! O an drolla marvaill! Evel ma lavaran : An Aotrou a vez guisket dioc'h an amzer. Var ar pemdez boutou prenn, bragou teret, bonet pik, crez dirapar... Da zul, da c'houel, pa vez marc'had, foar, tro da gaoud eur banne, bragou hir, roudennet caer, marellet coant, turban a liou var he gof, tok ledan var he benn, bleo fichet a zoare var he dal, discouarn noaz, dioc'h ar c'hiz nevez. An Aotrou a oar lenn, scriva, conta, gallegad. Oh! gallegad evel eur Parizian, tenna eun taol rod dreist peb unan, bale var begou e dreid coulz ha peb demezel, ha saludi enn drugar an dud a zoare, pa vez frank aoualc'h an hent evit an dro a c'houlen he dok hag he zorn. An Aotrou a zo boaz dioc'h ar paperiou a zeu bemdez euz a Baris, hag a c'halver gazetennou.

Ar gomz-ma *gazetennou* n'eo ket marteze brezonek caer; e iez hon tud coz a ioa guechal ker ber ho descadurez, ne gaver, siaouz! menek ebed euz a eun toullad traou nevez a zo brema ken anavezet gant an oll, beteg gant ar vugale c'hoaz da zizon. Hon tud coz a ouie dibri bara, mired peb honestiz ha gounid ar Baradoz; mez a henchou houarn, a listri tan, a n'ous ped ar burzud a red brema ar vro n'ho doa, an dud keiz! tam anaoudeguez.

An Aotrou, gant eun taol lagad, a oar hag a lavar da bep unan petra dal eur pez douar, eun aneval, kement a veler en eun tieguez. A zeiz da zeiz, e tro muioc'h-mui da vourc'hiz; ha dre ma teu guennoc'h he zaouarn, helavarroc'h he deod, flourroe'h he oll zoare, e cresk ivez he speret, e sao huelloc'h he benn. Mar c'hoantait gouzoud en eun taol peguen dibaot den a ra an Aotrou, clevit, ha tennit ho tok da zaludi ar burzud.

An Aotrou a ieaz eur vech d'ar foar. Da beleac'h, ha c'houlennit-hu? Ah! c'houi zo re hir ho fri, ha me ne fell ket d'in e ve ken hir all va zeod; ne ket mad conta kement a ouzor. Mond a reaz d'ar foar, da Vrest, pe da Landerne... Digouezet var ar pardaez, araog deiz ar foar, er guear a blijo deoc'h, e tisken en eun hostaliri vraz, e c'houlen eur gampr a gostez evithan he unan, hag eur guele da gousked. Eur plac'hik a c'houezek vloaz a bed an Aotrou da bignad var laez, hag a ziscouez dezan he lojeiz. An Aotrou a ia er gampr, a azez, en em asten ec'hiz un Impalaer en cur gador-vreac'h soupl ha caer, hag a lavar : Plac'h, ar gazeten, mar d'eo ho madelez; me fell d'in lenn eun dra bennak abarz mont d'am guele; ne garan ket me col va amzer. Ar plac'h a red d'an traon, a glask eur paper, hag a gas d'an Aotrou eur gazeten ganet e Pariz abaoue var dro daou vloas, ha louzet eun nebeud he dillad. — Mad, eme an Aotrou; ha chetu hen ho lenn ar paper braz gant lorc'h ha gant evéz, evit gouzout penaoz ez a ar gouarnamant, ha petra zo a nevez abaoue an deiz all. Var ben eun heur e sco evit guervel. Ar plac'hik a bign adarre. Petra fell deoc'h, Aotrou? — Mond a ran d'am guele, hag ama n'eus ket a vonednoz. — Boned-noz! boned-noz! a respont ar plac'h sebezet; ne maoc'h ket ama en eun hostaliri a bemp guennek, en tiez a zoaré ne ma mui ar c'hiz da gaoud boned evit an noz. Mar c'hoantait evelato... — Bah! bah! na rit ket a van... ne zonjen ket... ker feuriet eo va fenn gant an traou am euz lennet... Nan, nan, boned ebed...

n'eo mui ar c'hiz, me oar ervad... diskennit, ha me ia da ziskuiza va c'horf.

Me gav din ho pe c'hoant c'houi, lennerien, da c'houzoud hag hen a lavaraz an Aotrou he *Bater* abarz mond da gousked. Perac ne c'houlennit-hu c'hoaz hag hen a zebraz he goan? Oh! coania a reaz, n'euz mar ebed eno; mez lavared he *Bater!!!* Tud keiz, ne anavezit mui an traou, ar c'hisiou. Abaoue ma c'hounid ar gallek fall var hor brezonek mad, n'euz hano ebed a *Bater* na dioc'h an noz na dioc'h ar mintin, da vihana pa vezer oc'h ober hent, pa en em gaver en eun hostaliri a zoare. Nemet troc'hoillet, nemet sammet e vent gant an d...., ar c'hirri tan hor c'hasso d'ar Baradoz daoust da Zoue ha d'he Zent,

G.

Gounidegez an douar hervez ar c'hiz coz ne herves ar c'hiz nevez.

(Pevare Pennad.)

Guech-all, pa hon eus-ni kemeret an alar ouarn, en eur mare n'en doa den anaoudeguez eus ar benvec-ze, an oll o c'hoarze d'ar re a guemere aneza en eur lavaret : « D'ober petra e kemerfemp ar c'hoz eler-ze, da deleur an id er bed-all? Ar re a rai gantho ne velint biken ho id o treuzi ar bom; chom a rai dindan da vreina. » Goudeze pa o deus guelet ar re a vouie ober gantho o caout id mad, ar goaperien o deus chenchet gueriou : Kemeromp, emezho, an alar, an oguet ac ar ruilerez; guelloc'h eost a vez gantho, ha nebeutoc'h a veac'h, kuit d'en em laza, da foeltra hor c'horf o piguellat hag o skei var ar bom; goal vicher, ispicial en doarou pounner. Brema ar re a c'hoarze ne c'hoarzont ket ken, hag ar benviou neve a zo, en andreat-ma, e pep leac'h hag e daouarn an oll.

N'eus ken o terc'hel ar c'hiz coz nemet an dud otus pere a gred ato o deus muioc'h a skiant evit ar re all, muioc'h evit an dud gouiec, hag indi kousgoude n'ouzont alies na lenn na scriva; an azennet, pa gredont e ouzont pep tra, a zo ar c'hassaüssa tud a ouffac'h guelet en eur vro, hag ez int stanc e pep leac'h peurvuia.

Alies ive ar re a ra goap eus ar c'hiz nevez a voar vad penaus an tieien o deus he guemeret a ra guelloc'h evitho, ha dre ziegui eo e chomont ep mont d'ho heul. Ar seurt-ze n'ho deus na loenet na teil avoalc'h; ha gouscoude pe seurt eost a eller da gaout ep teil?

Eun den, ac em eus comzet c'hoas anezâ, Jacques Bujault, en deus lavaret : An neb en deus eun anter-doc'h e zouar dindan bouet-chatal a zo eun tiec mad; mad ez eo c'hoas mar d'eus trederen; palefars zo re nebeut. Lod a lavaro : Ma lacomp kement-se a zouar dindan bouet-loennet ne vimp ket evit caout id da verza na da veva zoken. Penaos! n'ouzoc'h ket ta neket en eur lakat eur vro dindan id ho pezo ar muia, mes o lakat nebeutoc'h hac e drempa e doare; rac an id keffiet ac ar pennou mad a ra an eostou lonnus. Ama anavezan tieguechou eleac'h e renkent guechal prena id da veva, ha brema, abaoue ho deus bouet-loennet a tremp, ho deus ivez en-ho id da verza.

Bez eus a leis a dieien fal o turia gant ho alar coat douar leun a baobran ac a dreus-ieot; ar seurt-ze a boas teil d'ober ludu da lakat gat an id-du, da lavarout mad teui reont pechou uguent real d'ober gueneien; marg omp fur, prenomp ludu ha diasomp an teil er parc : an douar a vellai gant-an, ha pa zeui an eost, ar ialc'h a vellaiive.

Penaus! ne ket eun dra gaer pa eller en em zivec'hia, pa eller labourat an douar, e frosa, e roessad, e lakat e doare ac e dilouzaoui, dre loennet ha dre benviou, en oc'h espern corf an dud? Ne ket eun dra gaer caout muioc'h a vouet chatal, guelloc'h loennet, muioc'h a deil ha muioc'h a eost?

Guechal ne ouiac'h ket, ne oac'h ket evit ober guelloc'h; brema ar re fur, ar re aketus, ar re ne vent ket o clasq digareou evit chom en ent, ellont tenna pinvidiguez deus an douar : ar re ne raint ket, guas a ze evit-ho.

Th. de P.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dissul 18. — Solanite eus a c'houel ar Zacramant, an eil sul goude ar Pantecost.

Dillun 19. — Santez Juliana a Falconeri, guerc'hez; fonta a reas er guear a Florans eun urs nevez a leanezet. Ne alle ket, ep sempla, clevet epken hano a bec'het. Evel ne alle ket communia en he c'hlenvet diveza, e voue digaset dirazi ar Sacramant santel, hag an Hosti a ieaz anezan hé unan en he c'halon.

Dimeurs 20. — Eus a eisvet ar Zacramant.

Dimerc'her 21. — Sant Lois-Gonzag, eus a gompagnunez Jesus; maro da bevar bloas varnuguent goude beza bevet evel eun eal en eur c'horf douarec. Bez'ez eo skuer ha patron ar iaouankis.

Diziou 22. — Eisvet gouel ar Zacramant.

Dirguener 23. — Sant Barnabas, abostol, choazet gant an ebestel evit ho sicour, ha dispartiet, dre urs ar Speret Santel, sant Paul hag hen, evit beza dreist oll ebestel ar gentilet. Echui a reas he vuez dre ar verzeriti en enez Chipr.

Dissadorn 24. — Guinivélez sant Ian-Vadezour. Araog guenel oa bet sanctifiet dre brezans Jesus-Christ he unan. Bez'ez eo precursor ar Messii, digasset araog Jesus-Christ evit plenat an hent dezan, evit lacat an dud guelloc'h d'he ziguemeret. Hervez conis hor Zalver, sant Ian-Vadezour eo ar brassa eus a vugale ar graguez. Herodez hen lakeas er prizon abalamour m'en doa rebechet dezan he voal vuez, ha goudeze e reas he zibenna evit plijout da eun danserez.

GUERZ AN ITRON-VARIA-AR-ZALET.

Infirma mundi elegit Deus ut confundat fortia.
Doue en em zervich euz an traou distera
Evit trec'hi ar re c'halloudeka.
(1. Cor. 1. 27.)

Diskan.

Deut, ô bugale da Vari!
En em glevomp oll d'e meuli:
Meulomp e galloud, e furnez;
Meulomp dreist-oll e madelez.

E madelez vraz a dleffe
Touch kalonou e bugale,
O doughen d'e meuli dalc'h mad,
A dreist-oll d'e c'haret erfad.

A! pegher mad eo Mam Doue!
En lavaret den na ouffe:
An ini epken e c'hrouaz,
A voar pegher mad e grëaz.

Ia, Guerc'hez, na c'hui zo mad!
Mes ni, sivoaz! a zo divad.
C'hui a gar bepred ac'hannomp,
Daoust peghen neubeud ho karomp.

Allaz! paneved-oc'h, pell-zo,
E voamp oll preizou ar maro;
Ag ar pez a zo goassoc'h c'hoaz,
Oll preizou an ifern, siouaz!

An Autrou Doue, pell-a-voa,
Or pede da zistroi out-a,
Da zilezel on dizurzou,
Da zavetei on eneou.....

Mès, e-leac'h dont, ô dallentez!
Da zelaou moez e drugarez,
Ni a voassa hemdez-c'houlou
Da ober brassoc'h pec'hejou.

A setu erfin ar C'hrouër,
Skuiz o velet or c'haleder,
A zav var-n-omp e zorn poner
Evid or skoi en e goler.

Mes c'hui, Mam vad, a lâm kerkent
D'e vræc'h savet a eoc'h or penn,
Savet da skoi ac'hannomp oll
En abeg d'or buez diroll.

C'hui a zalc'h mad, Mam gourachuz,
Da herzel bræc'h ho Mab Jezuz,
Ag er pedit, en eur voela,
D'on espernout c'hoaz en dro-ma.

— « Nan, nan, » a lavar ar C'hrouër,
« Na espernin mui ar pec'her;
« Lezit ac'hannon da skuilla
« Va buaneghez var-n-eza. »

« Ia, lezit ac'hannon krenn
« Da skuilla var ar bec'heryen
« Va buaneghez, va c'holer:
« Skuiz on erfin oc'h o ghelver. »

— Mès, e-lec'h sponta o velet
Ho Mab Jezuz ker kounaret,
C'hui na zònjit, ô Mam dener,
Nemed d'ou difenn en danjer.

C'hui voel ag a bed muioc'h mui
Or Barner da zigonnari,
A da roi c'hoaz d'ar bec'heryen
Amzer da ober pinijenn.

— « Graç! Autrou, » eme c'hui d'eza,
« Graç evit-o c'hoaz en dro-ma!
« Ho pugale int a va re,
« Pardonit, pardonit d'eze. »

« Va lezit, á me ziskenno
« Var an douar da gomz out-o;
« Me a bedo, me c'hourdrouzo....
« Mar gallan, sûr me o zoucho. »

« Va zelaou a raint martreze,
« Ag e teuint ouz o Doue
« Da zistroi a griz o c'halon;
« Pebez joa neuze evid-on! »

— « It, va Mam gher, » eme Jezuz;
« D'eoc'h n'em beuz netra da refuz:
« Guelit ta a c'hui a veffe
« Guell selaouet eghed-on-me. »

— A Mari a zo diskennet
Raktal var menez ar Zalet;
Komzet e deuz ouz daou vughel
A dreiz-o ouz ar bobl fidel. (1)

(1) Ar Verc'hez Vari a apparissaz da zaou vughel, eur pautr ag eur verc'h, pe-re a voa o tivoall o loened var eur menez uël, anvet menez ar Zalet, eh eskopti Grenopl, er bloavez 1846, d'an 19 a viz guengolo.

(Aben eis dez eur pennad all.)

Ti-Scol Santez-Mari e Kemper.

En amzer-ma e comzer cals eus an descadurez da rei d'ar iaouankis. Mad e ve ta lavaret eur guer bennag d'al lennerien evit sicour an tadou ha mamou da gaout ar voien da rei an descadurez-se d'ho bugale. Eun dever eo ous pehini ez eus hinienou ha ne evessaont ket avoale'h. Dont a reomp, evit ar vech kenta, da goms a unan eus an tiez-scol, pe scolachou-se e pere ar vugale so kelennet ha desket evel m'eo dleet. An ti-ze ma parlantomp anezan, so e Kemper, a zioc'h kear, en eun andret brao hag eariet mad. An ti-ze so bras meurbet, hag e kemerer enha bugale eus a guear couls ha divar ar mæz. Bez' ez eus enha a vrema tremen pevar c'hant antercant scolaer, hag ez eus plas ha lojeis avoale'h evit diguemeret eun niver c'hoas brassoc'h. Tregont mestr-scol, hanvet Frereet eus ar scolion christen, a laka eno ho foan da ober scol d'ar vugale. Gant nebeutoc'h evit cant lur er bloas, e c'hell eno eur c'hrouadur caout ar pez so red evit mont d'ar scol, ha deski lenn, scriva, chifra, cana evel ma rer en-ilis, etc.; hag ar pez so guelloc'h c'hoas, e tesco eno beza cristen mad ha den honest. En ti-ze ez eus eur belec pehini a so anavezet mad e cals a barrezion, hag a zesc lezen Doue d'ar scolaerien e gallec hag e brezonec, da bephini ervez al langach a voar guella. Ar re o deus *pansion a dreus*, a bae cant scoet er bloas, hag eur guenneien benag ouspen evit an traou all so red dezo da gaout. Ar guerenta a garfe guelloc'h, a elle digas ho bouet d'ho bugale. An ti-se, anvet guech-all *Ti al Likes*, pe ar *Seminer bihan*, a hanver brema, *Pansionat pe Scolach Santez Mari*. Bez' ez eus eno ive eun *Noviciat*; da lavaret eo, an dud iaouanc o defe c'hoant da veza frêret eus a urs ar re so en ti, a vez kemeret eno d'en em amprou. Kemeret a rer, paour ha pinvidic, evit nebeut a dra, tud iaouanc a escopti Kemper hag a escopti Guenet.

Evit rei da anaout eun nebeut ar vad a rer en ti-ze, e livirimp eur guer eus eur gouel caër a voa eno er bloa-ma d'ar iaou, kenta dervez a viz even. En deiz-se e c'hechue ar retred hag e rea ar scolerien ho fasc. Daou retred a reat er memes amzer, unan anezo prezeguet e brezonec gant an Aotrou Quere, person Pluguffan, hag eguile prezeguet e gallec gant an Aotrou Craec, person Cleden-Poher. Morse ar scolerien ne voant bet en em zisclezet devotoc'h na guelloc'h disposet da receo grasou Doue. Evelse nag hen a voa plijadur ho guelet deis ar gommunion! Da seiz heur dioc'h ar mintin, an Aotrou Bernard, beleg an ti, a lavaras an oferen evit rei dezo ho Doue. He galon tenereat o velet ar vugale se a bere en deus ar zourci hag evit mad pere ne espern nag he boan, nag he evesdet, e reas dezo eur brezeguen c'huec hag a lakeas da redec cals daelou a joa hag a garantez Doue.

Tri c'hant daouuguent crouadur, ho mistri en ho raog, ha meur a hini eus ho c'herent var ho lerc'h, a dosteas ous an Daol Santel. Nao varnuguent a rea ho fase kenta.

Da zeg heur oue canet an oferen bred gant an oll solanite a allet da rei dizi en eur gambr great chapel anizi o c'hortoz caout guelloc'h. Red eo beza bet eno en eun oferen bred, evit guelet penaus eo dent ar frêret mad-se a benn da zeski càn an ilis d'ho scolerien, ha d'ho lacat e tro da renta divezatoc'h servich en ho farreziou o sicour oc'h ar c'hân. Nebeut a barreziou so var ar mæz ha n'ho deffe ket a izom sicour var ar poent-se.

Da ziv heur goude creis-deiz ez ejot e procession da ilis parrez Kerfeunteun. Ar groas, diou baniel, guitotoniou, imachou ar Verc'hez, an Æl mad ha Sant Joseph, patronet ar scolach, a voa dougnet oll gant ar scolerien. Oll, gallaouet ha bretonet, ho dougnent gant ar brassa joa ha brassa devotion. Goude ar gousperou e voue prezeguet e brezonec var an devotion d'ar Verc'hez, ha goude oa eun dudi clevet an oll vugale-se o cana a eur vouez ar c'hantic ken anavezet: *Santez Mari, mam Doue*. Neuze e teujot adarre d'ar guær e procession. Ar scolaerien a nevezas promessaou ho badiziant hag en em gousacras d'ar Verc'hez. Evit echui e voue roet benediction ar Sacramant.

Antronoz, evit trugarecat Doue, ez eas an oll scolerien d'ar chapel hanvet *Ti Mam Doue*, e parrez Kerfeunteun, eul leo dioc'h Kemper. Eno daou c'hant a gommunias hag a ziskuezas dre eno e fell dezo beza e guirionez bugale d'ar Verc'hez Vari.

Setu aze penaus e teu ar frêret-se, fountet gant an den *venerabl* Ian-Vadezour Lasal, da zistruja ar rebechou a ra dezo avechou tud ha ne dalont ket keit hag hi, ha n'int ket guest da ober ar pez a reont. Henor hag anaoudeguez vad d'an dud dic'hloar-se a voar ober, sioul ha didrous, vad d'ho nessa, hag a daol en eneou a fizier enho an had eus ar vertuziou evit ma teuint goudeze da zifen ar feiz ha da rei skuer vad d'an oll.

Er gazéten *Publicateur ar Finister*, e lenner an histor vrao-ma:

Eun den iaouanc, oaget a 19 vloas, hanvet Edmond B., so o chom e Paris en eul lojeis dister meurbet. Bez 'en deus gantha he vam chomet intanvez ha deut da veza mac'haniet var lerc'h eur c'hlenvet bras e deus bet. Ar vam e deus eun tamic pansion, hag ar map en deus cavet e ti eur marc'hadour pinvidic bras, eur plaç eleac'h ma touch pevar c'hant scoet comanant er bloas. Mes kemense so ber evit gallout paea lojeis ha beva daou zen e Paris. Eno ne rer peur liessa nemet daou bred bemdez, unan vardro nao pe zeg heur, hag eguile dioc'h ar pardaez. Evit he bred kenta, Edmond a gas ganthà bemdez tri guennec. En eur vont d'he labour e kemer eur guennegat bara, ha gant an daou vennec all, eun dra benag da zibri gantha.

Mes en eur vont da di ar marc'hadour, Edmond a gave var he hent eun den coz, cabac'h, o verza alumetez chimic, pe guentoc'h o c'houlen an aluzen var zigarez ar vicher-se. Guelet avoale'h a rea e tlie an den-se caout naoun aliez. Setu hen oc'h en em lacat da rei bemdez eur guennec d'ar paour keaz en eur dremen. Chom a rea avechou eun nebeut da gozeal gant he botr coz hag e clevas gantha oa bet guech-all en he cas, ha penaos e verze alumetez chimic evit non pas beza lakeat eleac'h ma casser ar beorien a zestumer. Guelloc'h oa gantha caout naoun avechou evit beza dalc'het eleac'h n'en divije nag he liberig nag ear avoalc'h.

Eun dervez ma roe he vennec d'ar paour coz, envez he gustum, e credas guelet oa tristoc'h ha dinersoc'h evit kent. Clevet a reas gantha n'en doa bet tam abaoue an derc'hent viutin. Setu Edmond dioc'htu o rei dezan he zaou vennec. Bah, emezan, me zebro va guennegad bara avoale'h er zeac'h! Dress ar memes devez, araog digouezout en he labour en em gavas ganth eur c'hreg paour, eur c'hrouadur ganthi var he breac'h, oc'h ober ar memes micher evel ar potr coz. Setu hen o cas he zorn d'he c'hodel; mès allas! roet en doa he zaou vennec. Gouscoude evit na raje ket a boan d'ar c'hreg paour a belimi en divije great goab en eun doare bennag o veza great an neuz da glasc eun dra da rei dezi, e roas he vennegat bara. Bah! emez-han, me a iuno avoale'h evit eun dervez, hag cherr e tebrin sassunoc'h dioc'h an noz!

Mont a ra da di ar marc'hadour hag e crog en he labour. Eur pennad goude he vestr a reas he c'hevel. Souezet e voue gant kement-se; rag he vestr ne roe he urziou nemet d'ar re a zalc'he ar plasou kenta en he di, hag Edmond n'en doa c'hoas nemet unan eus ar plasou distera. Pa erruas e cambr he vestr, edo o vont da guemeret he bred, hen hag he dud. Lavaret a reas d'an den iaouanc azeza ous taol gant ar re all.

Ar mest marc'hadour a voa bet ep he zonjal, hag ep ma vonie Edmond, test eus an implij en doa great en devez-se eus he dri guennèc. Bet oa o coms oc'h ar paour coz, ha clevet en doa gantha paguer mad oa Edmond, ha penaus e ranne bemdez an tri guenneguic en doa evit he bred.

Araog sevel dioc'h taol, ar mest marc'hadour a lavaras d'an den iaouanc: Ar plas a zalc'hit em zi ne ro deoc'h bep bloas nemet pevar c'hoant scoet; divar hirio e roan deoc'h eur plas all eleac'h m'ho pezo an anter muioc'h.

Setu penaus e ra an aluzen vad d'an nep he ro.

G. M.

KELEIER.

Hervez ar c'heleier, e cavo an dud divar ar meaz, er bloa-ma evel er bloavez ou tremenet, soudardet evir ho zicour d'ober ho eo t pa vezo deut ar mare.

Foar Roazon pehini a so bet d'ar c'hienta euz ar

miz a voa caer er bloa-ma dre an niver bras a loenet a voa enhi : Mes bez e voa nebeut a glasc, ha laoscât a ra var al loenet oll nemet ar moc'h. Setu petra scriver eus a Roazon.

Epad an derveziou arne so bet, diou blac'h iaouanc a iea d'ar marc'had gant pep a banerad ier. Dont a rear eur bar, hag e zejont da zisclavi dindan eur roc'h a voa e costez an hent. Eun dalm gurun a deu, hag e velont o coeza en ho c'hichen evel eur voul tan pehini a ruil var an dachen a voa dirazo. N'ho devoue droug ebet ho unan; mes pa zeljont oc'h ho ier, e voant displuet oll gant ar gurun.

Setu ama ar priziou a vezo roet e Kemper hag e Brest evit ar redadegou kezeg.

Kemper 2 a vis gouere.

Daou bris a vil lur, eur pris a zaou c'hant scoet, eur pris a bemp cant lur.

Kemper 3 a viz gouere.

Eur pris a zaou vil lur ; eur pris a vil lur ; eur pris a zaou c'hant scoet ; daou bris a bemp cant lur.

Brest 8 a viz gouere.

Eur pris a vil scoet ; eur pris a zaou vil lur ; eur pris a bemp cant scoet ; daou bris a vil lur.

Brest 9 a viz gouere.

Daou bris a zaou vil scoet ; eur pris a bemp cant scoet ; eur pris a vil lur ; eur pris a bemp cant lur.

E parrez Querrien e voue laeret brema eus eur pennad, eur pez lian. Eun dervejour a voue tamallet. Croguet oue enha ha casset d'ar prizon eleac'h ma tremenas ouspen eur mis o c'hortoz beza barnet. Ar varnerien hen disclerias divlam hag e voue lezet da zont d'ar guær. Mes tud ar c'harter ne felle mui dezo rei labour dezan. Evel ma felle deza caout he renou mad, en em lakeas da glasc piou e voa ar guir laer, hag her c'havas ep dale. Hema a guinnigas dezan eun dornat arc'hant evit na vije ket discuillet, mes an derveziour honest a c'houlenne dreist pep tra caout he hano mad ha beza didamallet.

Kemense a ro tro da goms a enep eur c'hiz, eur frouden so etouez an dud. Ma ve bet tamallet eun den, ma ve bet croguet enha, caer o devezo ar varnerien he zisclería divlam, ne vezo mui rentet dezan he renou mad etouez an dud. Evit cals, eun den tamallet so eun den cablus, pe mar kirit, coupabl. Ma ve bet prizoniet eun den, cals so ha n'ho deus mui a fizians enha, petra benag ma ve bet anavezet he inosans.

Gouscoude nag a dud divlam a vez tamallet ! Hoguen nep a gondaon evelse ar re a vez bet discleriet divlam gant ar varnerien, a ra eun dislealdet, ne ket epken en andret an den a so goas a guemense, mes c'hoas en andret ar varnerien hag an dud enorapla eus ar vro; rag etouez ar re ma eo e vez choazet ar jureet pere a c'halver da rei ho mouez evit condaoni pe evit disclería divlam ar re a vez bet tamallet. Kement-se a rer ato el lez-varn hanvet *Cour-d'Assises* ; ha kementse a ziskuez d'an oll pe guen leal eo ar varnediguez-se, peo guir ar varnerien, araog douguen setans ebet, a fell dezo caout mouez ar vro all, hag e zeo dre vouez ar vro abez eo e condaonont eun den pe hen discleriont divlam. Eleac'h eta delc'her ienien ha disfianz e kenver eun den a ve bet evelse anavezet he inosans gant eul lez-varn, tud he garter a dlefe ober muioc'h a stad anezan, evit he zic'haoui eus an dismegans tolet varnezan oc'h he damal ep ma vije coupabl.

G. M.

E meneziou ar Pirenee ez eus cals a ourzien. Tud ar c'harter-ze, meur a hini anezo, a bac ourzien bian, a zesc dezo dansal hag ober cals ormidou, hag a ia da vale bro evit gounit ho bara en eur diskuez ho ourz. Prefet Perpignan a voa oc'h ober tro he zepartamant. Eur c'habiten archerien a voa gantha; hema a lavaras d'ar prefet, pa voant erruet en eur vourgaden e tal ar meneziou-se, e voa eno eun intanvez paour, en eun dienez vras, he goas a voa bet lazet ha lonket casi a bez gant eun ours a zave evelse. An intanvez a voue digasset da gaout ar Prefet hag a lavaras dezan.

— N'em eus mui netra var an douar, na lochen, na toen nag evidon nag evit al loen.

— Penaus, al loen? eme ar Prefet ; petra! al loen en deus debret ho pried?

— Siouas! Aotrou Prefet, n'eus chomet ken ganen dioc'h va den paour! G. M.

PRIS AN ED.

Kemper *10. — Even.*		Pont'Nabat. — *8 Even.*	
Guinis.....	15 lur, 55 c.	Guinis.....	15 27 lur, c.
Segal.....	8 lur, 55 c.	Segal.....	8 lur, 88 c.
Eiz.....	7 lur, 23 c.	Eiz.....	6 lur, 55 c.
Ed-du.....	10 lur, 08 c.	Ed-du.....	10 lur, 76 c.
Kerc'h.....	6 lur, 67 c.	Kerc'h.....	7 lur, 38 c.
Avalou-douar..	2 lur, 11 c.	Avalou-douar	2 lur, 64 c.

Montroulez. — *3 Even.*		Brest. — *12 Even.*	
Guinis.....	15 lur, 51 c.	Guinis.....	15 lur, 02 c.
Segal.....	» lur, »» c.	Segal.....	12 lur, 92 c.
Eiz.....	9 lur, »» c.	Eiz.....	6 lur, 99 c.
Ed-du.....	12 lur, 20 c.	Ed-du.....	10 lur, 77 c.
Kerc'h.....	7 lur, 20 c.	Kerc'h.....	7 lur, 71 c.
Avalou-douar..	4 lur, 15 c.	Avalou-douar..	3 lur, 15 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. DE KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

LEORIOU A ZEVOSION E BREZOUNEC

An anter guelloc'h marc'had evit guech-all

E ty Schils *a* Kerangal, *mouler an Escopti, e Kemper.*

Buez ar Zent, 2 l. 50 ; Heuriou Bris, 1 l. 50 ; Imitasion, 1 l. 15, a cals re-all.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun ebken. An abonnamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 24 Even 1865.

An naontecvet deis ha bloas abaoue m'eo bet hanvet da Bap ha lakeat var he dron, hon Tad Santèl Pi, navet eus an hano.

Dirguener, 16 a vis even, eus bet naontec vloas abaoue m'eo bet hanvet da Bap hon Tad Santel Pi, navet eus an hano ; ha dimerc'her, 21 eus ar memes mis, eus bet naontec vloas abaoue m'eo bet curunet. Ar re a lenn ar gazeten-ma, ho deffe plijadur marteze o clêvet penaos e vez hanvet ar Pab ha penaos e vez curunet ; mont a ran d'her merca dezho, ha goudese e livirin ive eur guer bennac divar benn ar joa a oue er bed pa oue lakeat da Bap hon Tad Santel Pi, navet eus an hano, Doue r'her miro c'hoas pell e buez !

An oll a oar, pe da viana a dle gouzout n'eus nemet ar Gardinalet hag ho deffe ar c'halloud da henvel pe da joas ar Pab. Ar Gardinalet co ar re a zalc'h ar renc kuella en Ilis goude an Tad Santel ; beza e z'int ar brincet eus an Ilis er memes tra evel ar re a zo eus a c'hoad pe eus a lignez ar Roue pe an Impalaër a zo ar brincet eus eur rouantelez. Evit beza hanvet da Bap e renker ive beza dija Cardinal.

Pa deu eta eur Pab bennac da vervel, setu ama petra vez great evit lacaat eun all en he blas. D'an decvet dervez goude he varo, ar Gardinalet a ia oll dioc'h ar mintin da ilis ar Vatican. Eno ar c'hossa anezho a gan offeren ar Speret-Santel. Epad an offeren-se, e rear dezho ur zarmoun e latin evit ho alia da henvel eur Pab nevez kenta ma hellint, ha da joas an hini a gavint an dinna eus ar garg huel ha santel-se. D'ar memes dervez goude cresteis e z'eont oll adarre da ilis sant Silvestr, hag ac'hano e z'eont e procession, var diou renc hag en eur gana ar *Veni Creator*, d'ar palez a rear anezhan palez ar *C'huirinal*. Neuse e vez lakeat er meaz eus ar palez-se kement hini n'eus ezom ebet anezhan ebars, hag ar Gardinalet a jom eno ho unan gant eun nebeut serviche-rien, eb caout darempred ebet gant an dianveaz, ken n'ho deveus hanvet eur Pab nevez. En astuch kenta eus ar palez-se e z'eus salliou hir ha ledan, meurbet ; er salliou-se e vez great camprou bras gant plench, eur gambr evit peb Cardinal. E peb hini eus ar c'hamprou bras-se, e vez great c'hoas camprouigou bihan evit ar veleien a vez gant ar Gardinalet ; rac peb Cardinal a hell cass ganthan daou pe dri holec evit delc'her coumpagnunez dezhan keit ha ma vezo evelse er c'hloz. Er c'hamprou hag er c'hamprouigou-se ne vez evit oll arrebeuri nemet eur Crucifi, eur guele, eun daol hag eur gador bennac.

Ne vez var bep cambr nemet eun or hag a sco var eur pondalez a vez hed-a-hed ar zalliou. Dre an or ha dre ar pondalez-sè eo e z'a peb Cardinal diou veich hemdez da chapel ar palez da rei he vouez. Dioc'h an dianveaz an oriou hag ar prenecher a vez mansounet oll gant mein nemet ar re a vez ret da lezel distanc evit rei car ha sclerijen en diabars. En dro d'ar palez ma custum ar Gardinalet en em denna enhan evelse evit choas eur Pab nevez, e z'eus eur pors bras ha chardinou ; kement dor a sco var ar pors-se dioc'h costez kear a vez ive alc'houezet ha moraillet, nemet unan ebken a vez dalc'het digor pe dibrenn evit lezel hent da gass bouet d'ar Gardinalet ha gant aoun na deuffe unan bennac anezho da glênvei ha da rencout dont cuit ; mes e kichen an or-se dalc'het digor pe dibrenn, e vez ato eun niver mad a c'hoardon. Dre deir armel round hag a dro varnezho ho unan evel a veler er c'houenchou, eo e vez casset d'ar Gardinalet pe a dra da zibri ha da eva ; heuriou merket zo evit kement-se, ha bep veich e renc beza goardou var al leac'h evit sellet ous ar pez a gasser, gant aoun na ve eul lizer bennac etouez. Goude ma vez eat ar bouet en tu all, an armelliou-tro a vez adarre prennet ha zoken siellet bep veich dioc'h an dianveaz dirac ar goardou ; ar memes tra a vez great ive dioc'h an diabars gant unan carguet a guement-se.

Epad an tri dervez kenta ma chomont evelse, ar Gar-

dinalet a hell lacaat cass dezho ar bouet a gueront; mes mar chomont ouspen tri dervez eb en em glêvet da henvel eur Pab nevez, eo merket dezho peguement a vouet ha pe seurt bouet a dleont da zibri bep pred. Setu aze penaos e teu ar Gardinalet d'en em denna pell dioc'h trous ar bed evit choas eur Pab nevez. Al leac'h pe ar palez e pehini ec'h en em dennout evelse a c'halver *Conclav*, ar pez a zinifi leac'h cloz pe leac'h serret; ha keït ha ma chomont eno e leverer e vezont e *Conclav* pe er *C'honclav*, da lavaret eo er c'hloz. Aveichou e chomont evelse meur a zizun ha zoken meur a vis: evelse ar Pab Pi, seisvet eus an hano, an hini a ioa Pab en amzer an Impalaër Napoleon kenta, ne oue hanvet nemet goude m'oa bet ar Gardinalet tri mis-anter e *Conclav*.

Antronoz an deis ma custúm ar Gardinalet en em denna er *C'honclav* er fesoun ma m'eus merket, e vez sounet ar c'hloc'h dezho evit ar veich guenta da eis heur dioc'h ar mintin; eun anter-heur goude e vez sounet adarre, hag a beun eun anter-heur all e vez sounet evit an trede gueich. Neuse *Mestr ar Ceremoniou* a dremen dirac campr peb Cardinal, en eur lavaret a vouez huel: d'ar chapel! d'ar chapel! Da nâo heur eta ar Gardinalet a ia oll da japel ar palez. Eno e vez lavaret adarre offeren ar Speret-Santel, hag ar Gardinalet a gommuni oll en offeren-se. Goudese e touont var ho le ne livirint guer da zen eus ar pez a vezo bet tremenet etrezho keït ha ma vezint bet e *Conclav*, ha neuse e roont ho mouez evit ar veich guenta da henvel eur Pab nevez.

Peb hini anezho a scriv var eun tam paper hano an hini en d'eus c'hoant a ve choazet; an tammou paper-se goude beza bet pleguet, a vez dastumet oll en eur pot. Unan eus ar Gardinalet a vez carguet neuse d'ho zenna ac'hano an eil goude eguile ha da lenn an hano a vez var bep hini; an hano-se a vez merket ractal gant eun all, ha d'ar fin e vez countet pet ho d'eus bet mouezíou, ha pet mouez en d'eus bet peb hini. Evit beza hanvet da Bap e renker caout an diou zrederen eus a vouezíou ar Gardinalet zo er *C'honclav*. Ma n'eus nicun ebet eta hag en deffe bet ar gount-se a vouezíou an dro guenta, ar Gardinalet a ia adarre d'ar chapel dioc'h an abardaëz evit rei ho mouez evit an eil tro er memes tra evel dioc'h ar mintin; hag an dra-se a guendalc'hont da ober diou veich bemdez keït ha ma vezont e *Conclav*, ken na erru erfin gant unan bennac caout an diou zrederen eus ar mouezíou.

Kerkent ha m'en d'eus unan bennac anezho bet ar gount-se a vouezíou, ar c'hossa eus ar Gardinalet a ia da c'houlen outhan ha fallout a ra dezhan kemeret ar garg a behini eo bet cavet din. Ma lavar, ia, e c'houlenner diganthan adarre pe seurt hano en d'eus c'hoant da guemeret. Rac abaoue pell zo e ma ar c'his d'an hini a vez choazet evit Pab da guemeret eun hano nevez, e memor eus a Sant Pêr a oue ive chenchet he hano gant hor Zalver Jesus-Christ, pa oue choazet evit beza ar Pab kenta eus an Ilis.

Neuse an hini en d'eus bet ar gount mouezíou a renker da gaout, a vez casset d'ar secreteri, hag eno e vez lakeat dezhan an oll guiscamanchou a zoug ar Pab, da lavaret eo: eur zoudanen great gant gloan guen; eur boutou rus hag eur groas aour var ho gorre; eur c'houris rus ha ledan ha bevennou aour dezhi; eur zoupilis; eur gams ha tro var dro d'ar gams eul liam great eguis eur gorden; eur stol ha varnhi penn-da-benn perlez eus ar re gaëra; erfin eur chap rus hag eur mintr goloët a aour hag a veïn precius. Lakeat e vez ive dezhan var he vis eur voalen, hanvet goalen ar *pesketer*, abalamour m'ê ma varnhi imach Sant Pêr o teuler he rouejou er mor. Divezatoc'h ar Pab nevez a laca merca he hano var ar voalen-se, ha ganthi eo e custum sina al liziri a scriv goudese dre ar bed oll.

Epad an amzer-se e vez distanket prenecher ha doriou ar *C'honclav*. Hoguen, dirac unan eus ar prenecher e z'eus, en dianveaz, eur pondalez ha balustrou en dro dezhi. Unan eus ar Gardinalet, ar Groas douguet en he raoc gant Mestr ar Ceremoniou, a ia neuse var ar pondalez-se, hag ac'hano e lavar a vouez huel d'ar bobl bodet var ar ru e tal ar palez: « Digass a ran d'ehoc'h « eur c'hêlou eürus: beza hon d'eus eur Pab nevez. « An Aotrou Cardinal-mâ, pe an Aotrou Cardinal-z- « hont (dioc'h ma vez), a zo hanvet da Bab, hag en « d'eus kemeret an hano-ma'n hano. »

Kerkent ar c'hanoliou o crozal, hag oll gleier Rom lakeat e bole a ro da anaout dre guear e z'eus choazet eur Pab nevez, evit rên an Ilis en hano hag e plas hor Zalver Jesus-Christ, guir Vab Doue. Var guement-se ar Pab nevez, guisket evel a m'eus merket bremaïc, a zistro d'ar chapel hag a ia da azeza var eur gador eus ar re gaëra dirac an aoter; eno ar Gardinalet a deu an eil goude eguile da renta dezhan, evit ar veich guenta an henor dleet da vikel Jesus-Christ var an douar. Da guenta, ec'h en em daolont d'an daoulin dirazhan, ha goudese e pocont d'ar groas a zo var he droat ha d'he zorn; pa zavont en ho zao, ar Pab nevez a ro dezho d'he dro ar poc a beoc'h. Neuse, (an dervez-se memes pe an dervez varlerc'h) ar Pab nevez a ia da eur chapel all hanvet Chapel-Sixt, hag eno ar Gardinalet a deu adarre da zaoulina dirazhan ha da boket dezhan evel m'ho d'eus great dija e chapel ar *C'honclav*. Ac'hano ar Pab nevez a vez douguet e procession var eur gador voulous-moug da ilis Sant Pêr, ar vrassa ilis eus ar bed.

Dal m'her gueler oc'h erruout, eun niver bras a vouezíou a gan an antiphonen: « *Tu es Petrus etc.*, Te « zo Pêr, da lavaret eo mean, ha var ar mean-se me « a zavo va Ilis, hag oll galloud an Ifern ne hello bi- « ken dont a benn anezhi. »

Eur veich erruet dirac aoter Sant Per, ar Pab nevez a zisken divar ar gador var behini oa douguet, hag a jom eur pennadic da bedi var bennou he zaoulin. Goudese ec'h azez adarre, hag evit an trede gueich ar Gardinalet a ia da zaoulina dirazhan, ha da boket d'ar groas a zo var he droat, d'he zorn ha d'he vizach. En dro-ma, an Eskibien all eus a Rom hag an noblans a ra ar memes tra evel ar Gardinalet. Epad an amzer-se

e vez canet an *Tè Deum*, ha pa vez echu ar c'han ar Pab nevez a zao en he za, ha divar ar bazen huella eus an aoter e ro evit ar veich guenta he venedicsion d'ar bobl. Setu aze petra c'halver lacaat ar Pab var he dron.

Eun nebeut devéziou goude e ma ar c'his da gururi ar Pab nevez. Evit kement-se e vez great adarre ceremoniou eus ar re gaëra en Ilis Sant Per, mes re hir e ve ho merca oll ama; setu ebken, dárn anezho:

Da guenta, ar Pab nevez a ia adarre e procession da Ilis Sant Per; kerkent ha ma vez erruet, ar ganerien a gan an Antiphonen: *Corona aurea super caput ejus etc.*, eur gurunen aour var he benn etc. Neuse unan eus ar Gardinalet a lam divar benn ar Pab nevez ar Mintr a ioa ganthan, hag eun all a laca en he flas ar gurunen a dri astach, hanvet *Tiar*. Ar gurunen-se a zo tri astach ennhi, da lavaret eo, a zo great a deir gurunen lakeat an eil var gorre he ben, evit merca ar c'halloud en d'eus ar Pab var Ilis an douar, var Ilis ar Purcator, ha var Ilis an Env: Da guenta, ar c'halloud en d'eus var Ilis an douar, en d'eus ar garg da rèn e plas Jesus-Christ, guir Vab-Doue; d'an eil, ar c'halloud en d'eus ive var an Ilis zo o c'houzanv poan e tan ar Purcator, dre ma hell rei induljansou da c'hounit evit an Anaoun, evit tenna a boan an eneou eus ar Purcator, pe da viana evit dousaat ha berraat ho finijen; d'an trede, ar c'halloud en d'eus erfin var Ilis an Env, dre ne z'eus nemet ar Pab hag en deffe guir da zisclêria p'eur e vez eur c'hristen bennac din, goude he varo, da veza henoret evel sant.

Pa dosta goudese ar Pab nevez gant he viscamanchou sacr eus aoter Sant Pêr, Mestr ar Ceremoniou a ia var benn eur c'hlin dirazhan, en eur zelc'her en he zorn eur vaz hir, livet en arc'hant, hag en he beg eun torchad stoup; neuze eur c'hloarec a laca an tan er stoup-se gant eur c'houlaouen, ha Mestr ar Ceremoniou a zao en he za en eur gana ar c'homzou-ma: *Pater sancte, sic transit gloria mundi*, *Tad Santel, evelse e tremen glour ar bed;* hag an dra-se a vez great a benn teir gueich dioc'h-tu, en eur gana ar memes comzou, evit disconez d'ar Pab nevez ne dle ket en em c'hlorifia eus ar garg huel a behini eo bet cavet din. Rac oll c'hloar ar bed-ma a zo hênvel ous eun tam stoup lakeat an tan ennhan.

D'an deis ma vez curunet, e vez lavaret c'hoas d'ar Pab nevez: *non videbis annos Petri, ne vioc'h ket Pab keit ha Sant Pêr.* Sant Pêr a zo bet Pab epad pemp bloas var-n-uguent leun; mes abaoue, Pab all ebet n'en d'eus bevet keït-se goude beza bet choazet evit delc'her var an douar plas hor Zalver Jesus-Christ. Digass a rear da zonch eus a guement-se d'ar Pab nevez evit ne ancounac'haio ket n'en d'eus mui pell bras da veva, hag evit ma lacaio he oll zourci da veza ato prest da vont dirac Doue.

Setu ase penaos e vez hanvet ha curunet ar Pab. A benn eis dez eur pennad all divar benn hon Tad Santel Pi, navet eus an hano, plijet gant Doue astenn c'hoas cals he vuez!

GABRIEL MORVAN, *Vikel e Plouvonguer.*

Kélou a Baris. — Eun nebeut devéziou so eo mano an Aotrou d'Harcourt, an hini a voa cannad pe ambassadour a Frans e Rom er bloas 1848 pa rankas Pi nao mont eus ar guær-se da Gaeta. An Aotrou d'Harcourt a boanias da rei sicour d'ar Pap da dec'hat. Campr ar Pap a voa goardou en dro dizi, ha n'oa ket eas en em denna ac'hano ep gouzout dezo. An Aotrou d'Harcourt a eas er gambr da goms oc'h Pi nao, evel ma c'hellet mont dre ma voa cannad. Ar Pap a eas neuze el maez dre eun nor a dren, hag an Aotrou d'Harcourt a zalc'he da gozeal cre, cre avoalc'h évit ma clefje ar gardou ha ma credjent edo e guirionez o coms oc'h ar Pap. Goude beza bet pell, var dro tri c'hart heur, o cozeal evelse cre he unan, pa gavé dezan é tlie Pi nao béza e savete, setu hen o tont eus ar gampr en eur zaludi hag o stouet en nor evel pa vije o kimiada dioc'h Vikel Jesus-Christ. An dro a ioa great, hag an gardou a voe balc'h ho guinou pa glefjont eur pennadic goude! edo dija ar Pap er mæz a Rom. An œuvr vadé se, ep mar, a vezo talvezet cals d'an Aotrou d'Harcourt brema da vont dirag Doue.

G. M.

Pardon Rumengoll.

Pelerinach Rumengoll eo, me gred; ar c'hossa eus ar re zo daremprédet é Breiz-Izel, hag ar pardon só, a dra sur, ar c'haera eus a bardonioù escopti Kemper. Hervez eur greden só etouez an dud, pa voue beuzet Ker-Is, ar Roue Grallon a lakeas sevel ar guenta chapel pe ilis so bet e Rumengoll, évit trugarécat Doue hag ar Verc'hez da veza savetet dezan hé vuez. Guir eo ez euz hirio tud goueziec ha ne gredont ket e ve bet morse na Ker-Is na Roue Grallon; var guementse n'em eus netra da lavaret; guelet a ran epken penaus goude beza lavaret deomp: « Ar pez a gredit ne ket guir », n'o deus netra da rei deomp é plas hor c'hreden. Plijadur o divije great gouscoude da gals o lavaret dezo peur ha perag eo bet savet pelerinach Rumengoll, mar en em drompl tud ar vro var ar poent-se. Ma na ellont ket deski deomp peur na perag eus bet savet eno eul leac'h a zevotion, peur na perag eo comancet an dud d'he zarempred, e ve marteze couls dezo hon lezel da heul creden hon tud coz.

Hoguen, daoust d'ar mare ma eo cornabet ar pelerinet da vont da bardona da Rumengoll ha d'an abeg o deus bet da vont di, ar pez ne ell den da viana da nac'h, eo ez e cresket a nebeut só an devotion evit an Itron-Varia-Remed-Oll. Abaoue ma en deus an Aotrou'n Escop a Guemper curunet eno imach ar Verc'hez; abaoue ma za di he unan bep bloas evit henori Rouanez an En ha rei mui a zolanite d'ar gouel, an niver eus ar re a ia di da bardona so ive cresket kals.

Ar pez a rent caer eur pardon, eo an niver eus an dud a deu dezan, ha minioc'h e'hoas an devotion gant pehini e teuont. Niveri an dud a deu da bardon Rumengoll, den ne oufe hen ober. An ilis o veza éat re vian pell zo, eo bet red sevel eun auter en eur parc

bras evit ma c'helje muioc'h a dud clevet assamblez an oferen. Brema mar carer sonjal penaus epad daou zervez ha diou nozvez, var guement hent a gundu di, e vez tud o vont evel eur procession, ep distag ebet; mar sonjer penaus, epad an daou zervez, adalec peder heur dioc'h ar mintin bete creizdeiz, e vez oferennou ep ean, hag e vez leun chek da bephini an ilis, ar parc bras hag an oll frankizennou zo var he dro, petra bennag ma za ar belerinet kuit dre m'ho devez clevet an oferen ha great ho devotion; mar sonjer pet mil a cli clevet eno an oferen var eun dro, e c'helfet tostât da c'houzout an niver eus an dud a vez eno er pardon-ma.

Evit an devotion, pardon Rumengoll ne d'eo ket evel calz a bardoniou-all da bere e za aleis ha ne ouzont ket evit petra e zeont; a ia evit ho flijadur, evit guelet ha beza guelet. Mar da unan bennag er c'his-se da Rumengoll, an niver anezho so bihan. Ama e c'hoar pephini evit petra en em laca en hent. Ama pephini en deus eur c'hras bennag da c'houlen. Bez'en deus eun izom, eun anken bennag hag a ra poan dezan. Bez'en deus, var he gorf pe var he speret, eur gouli bennag, hag e za da c'houlen ar pare. Marteze en deus bet eur c'hras hag e za da drugareat he vadoberourez.

Evit gouzout e zear di dre zevotion, eo avoalc'h guelet an dud o vont a vandennou, dreist-oll en noz, lod o cana eur c'hantic pe eur vers devot benag, lod o lavaret, a vouez huel, ar chapeled pe ar rozera, lod-all devotoc'h c'hoas, o vont en ho fart ho unan, ep lavaret guer ous den, diarc'hen ha var gorf ho roched, eur vialen eu eun dorn hag ho chapeled en eun dorn all, o pedi hed an hent ep eana tam. Avoalc'h e ve ho guelet, digouezet e Rumengoll, lod an daolou en ho daoulagad, lod all al laouenidignez peintet var ho zal, oll ar fizians merket var ho bizach. Lavaret a rafet oc'h ho guelet: setu aze bugale hag a zo deut a bell evit guelet ho mam vad; ar pez a zo guir. Nag a be-c'herien a gaf eno ar pardon eus ho fec'hejou! Ne ve ket eas niveri ar c'honfessionou a vez great eno epad an derveziou-se. Diessoc'h e ve c'hoas niveri ar c'hommunionou; rag ouspen ar re a deu di da dostat ous tribunal ar binijen, ez eus cals hag a ia da gofez en ho farrez araog en em lacat en hent; hag ar re-ma, a gredan, eo en em guemer guella. Stang e veler eno tud deut var droat ha var iun, eus a zeg, daouzeg, pemzeg leo hag ouspen, evit receo ho Doue en ilis Rumengoll.

Er bloa-ma 1865, ar pardon so bet eus ar c'haera. Tud a bet enha ep niver, hag ar feiz, an devotion o deus diskuezet ar belerinet a ioa skuerius. An Aotrou'n Escop en deus tronet eno deis ar pardon evel ma ra en he gatedral d'ar goueliou brassa. An oferen bred so bet canet gant an Aotrou Prijant, person Castellin. An Aotrou Caugant, person Scrignac, en deus prezeguet. Bez'ez oa eno beleien a guement corn so en escopti.

Pardon Rumengoll so eun testeni eo c'hoas beo ar feiz etouez ar Vretonnet; bez ez eo eun testeni eus ho fisians e Mam Doue. Ar Verc'hez ive a ziskuez e plij dizi devotion Breizis evit al leac'h santel choazet ganthi, rag en em blijout a ra o ranna eno gant larguentez he madoberou entrez-ho. Dre ma cresk feiz ha fizians an dud, e cresc ive an niver eus ar grasou a ro bep bloas. Her guelet a rer dre an testeniou a jom eno varlerc'h ar belerinet, hag a dra sur ne anavezer nemet eul lodennig vian eus ar grasou a recever e Rumengoll.

Ra guendalc'ho ar Vretonet da gaout fisians er Verc'hez ha da zont d'he bizita d'he zi; mes ra guendalc'hint da zont gant feiz ha devotion, evit ma c'hello ho mam dener ho diguemeret mad ha rei dezo ho goulen.

G. M.

BRUD AR ZACRAMANT MEULET.

I.

Lestr Sant Loeiz.

« *Hon diouallit, Aotrou, beuzi a reomp!* » a grie gant spount an Ebestel en ho bagik war var da vont da goll. Evelhen eo a lavare, gand eur feiz krefoc'h, a vad, Roue Sant Loeiz, kristen deol evel ma oa brezelour kaloñek, pa gounnare ar mor a eneb he lestr en he zistro diouz an douar Santel.

Sant Loeiz, roue Bro-C'hall naved en he hano, goude beza reizet fur pep tra en he rouantelez ha trec'het ar Zaozon e meur a emgann, fellet oa bet d'ezhan mond d'ann *Douar-Santel* pe *Palestina* evid he zifenn rag ar Zarrazined. — An Douar-Santel a zo bro ar luzevien gouech-all pe lea'h hor Zalver Jezuz a c'houzavaz he *basion* pe he c'hloasiou hag a varvaz staguet ouc'h ar groaz evit-hon dasprena gand he c'hoad. Ar vro-hont a oa bet kemeret gand ar Zarrazined, tud kriz ha divadez euz a voenn ann Arabed, hag ar gristenien goasket fall gant-ho, ken ar re a joume er vro, ken ar re a zeue di da zarempred meanbez hor Salver; eleiz anezho zoken oa bet lakeat d'ar maro dre na felle ket d'ezho dinac'haat ho feiz. — Goude eur brezel hir ha beac'hiuz Sant Loeiz a zistroe d'he vro gand he zoudardet pa skoaz he lestr var ar rec'hier a zo e kichen aod enez Kypra (1).

Epad eun noz teval e oa, ha kemend hini a ioa el lestr, dihunet e kreiz he gousk gant ann taol, a lammaz var ar strad o leuskel eur iouc'haden. Ar vartoloded, kollet ho skiant gant-ho, a joume diflach a-grenn heb gouzout petra ober; ar rouanez hag he bugale a lenve hag a voele dourek o kridi ez oa deut ho amzer diveza; nemet Loeiz Vrenin (2) na ree.

Kent kuitaat porz Sant-Ian-Akra, ar roue en doa lakeat

(1) Enez Kypra pe Chypra a zo e mor ar Zav-heol, pe mor Kreiziad (Méditerranée), tost da vro Egypt ha d'an Douar-Santel.

(2) *Loeiz Vrenin*, pe *ar Brenin Loeiz*, da lavaret eo: *Ar Roue Loeiz*. Hon tud koz a rea peurliessa *Brenined* euz ho roueou. Fellet eo bet d'in lakaat ar guer-ze em skrid avechigou da viret na ve ankounac'het a-gren gand an dud a vreman.

da zevel, e kaera leac'h al lestr, eun telt goloet a zeiz hag a aour, ha dindan-han, eun Aoter a oa bepred dalc'het ar Zakramant enn-hi, beleien o pedi en he c'hichen da bep heur; ar roue he-unan a zeue aliez d'he zarempred.

Pa zigoraz al lestr, Sant Loeiz, reiz ha sioul he galon e kreiz ar strafil, en em strinkaz d'an daoulin e-c'harz ann Aoter, o c'houlen d'an Aotrou Doue, gand eur fizians vraz, truez evit he guenvrezelourien. Tud all en em c'hroumaz timad en dro d'ezhan hag a lakeaz ho fedennou a unan gand he hini.

An Aotrou Krist, kerkent ha ma oe pedet gand eur feiz stard, a c'houre'hemennaz d'ar mor ha d'ar rec'hier eur vech c'hoaz evel m'hen doa great var mor Genezareth (1). Al lestr, a zalc'he en han crouer an douar hag ar mor, en em deunaz anezhan he-unan divar ar c'herrek hag an dour a baouezaz da vont tre evel pa vize bet stoufellet ar voulc'h.

Antronoz, pa strinkaz an deiz, eun enklask piz a oe great ha guelet a read neuze ez oa bet freuzet eun darn euz ar c'hoadennou hag ez oa abek da gridi e teufe al lestr da zigueri enn-holl-d'ann-holl pa vize var ar mor doun. Rak-se, pennou ar vartoloded en em lekeaz da bidi ar roue da zont en eul lestr all, hen hag he dud. — « Doue ra viro, » a respountaz ar brenin, « Doue ra viro na rafen « evel-se! Peb unan a gar he vuhez kement hag e ran-« me, ha mar dilezan al lestr, pemp he c'hueac'h kant « den a zo ebarz a fello d'ezho he zilezel ive ha red e « vezo d'ezho choum en enez Kypra beteg e kavint an tu « da zistrei en ho bro, ha beac'h a vezo gant-ho. Nan, « goel eo gan-en lakaat e dourn an Aotrou Doue va « buhez, hini ar rouanez, ha re hon tri buguel, eget « beza kiriek d'eur reuz ker braz! »

An Aotrou Doue a roaz he vennoz d'eur fizians ker krenv ha ker kaloñek : Lestr Sant Loeiz hen dougaz kaer, hen, he dud hag he arme-vor beteg Bro-C'hall; ne oe ket heb ankeniou nevez a vad. Pa oent pelloc'h en ho hent eur gourventen a voalgasaz al listri hag ho lekeaz adarre var var da vond da goll. Ar roue Santel en em erbedaz, diouc'h ma oa boaz da ober, d'ann hini a oar gourc'hemen d'an avel ha d'ar c'hoummou (2). Ha Doue en doa fellet d'ezhan arnodi diou vech feiz ha gortoz-mad he zervicher, da lavaret eo : Klask gouelet hag ez oant krenv avoalc'h, a gavaz mad ho gopraat en eun doare estlammuz meurbed. Ne oa ket peurc'hreat he beden gant Sant Loeiz, pa zioulaz ar mor, daoust da venoz ar vartoloded a ioa holl o c'hedal he velet o konnaù gouas-oc'h gouas. Abaoe neuze al listri a leaz kaer araog ha porzi a rejont e kear an dourcier sac'h (*Aigues-mortes*) e Bro-C'hall, hep gaou na tro fall ebed.

(1) Arabad eo lavaret *Jenezareth* evel ma ra peurliessa ar c'hallaoued, livirit Genezareth (*Guénézareth*) evel m'hel leverer er iesiou hebraek, gresianek ha latin.

(2) Koumm, ar c'houmou, ar gommou, hervez ar reolen ha padal e kaver ar c'hoummou er geriadur.

Hag e fel d'e hoc'h breman, lennerien, va mignoned, va lezel da rei da anaout d'ehoc'h eur menoz bennag am euz bet o skriva e brezonek ann diskrevel pe ann histor a zo aman diagent? Ne d'eo ket amzeread hel lavaret, a gav d'in, en eur gelouen (pe gazeten) hag a zo great, ken dre garantez evid Doue, ken dre garantez evid ar vro. Setu eta petra a zeue d'in em fenn :

Hon Aotrou-Jezuz-Christ, a lavaraz, o c'hoeledi pe o rei penn d'ar Zacramant meulet.... « Setu ar bara a zo diskennet euz an Nenv. : An hini a zebr ar bara-ze a vevo da viken » Estlammussa komsiou! Abaoe ma oent bet klevet evid ar vech genta e veler e pep leac'h ar vuhez o tisken enn eneou deol, dre vouez ar belek, pa zigemeront ar Zacramant; hogen eun dra ha ne zonjer ket avoalc'h en-hi, marteze, an hini-man eo : Hor Salver Jezuz eo a laka da veva ar poblou evel ma laka da veva ar c'horfou hag an eneou. An Aotrou Doue a fell d'ezhan he bedfemp evid ar vro e pehini hol lekeaz da c'henel. Hor gopraat a ra er guir vro, — er vro euz an Nenv, — hag avechou er bed-man zoken, euz ar mad a reomp d'hor bro euz an douar. Boaz oc'h, kristenien vad, da zarempredi ho Salver pa zeo kuzet e Tabernacl an Aoter, ha neuze e c'houlennit digant han grassou eleiz evid hoc'h hag evid ho tud : Mad a rit evelse! kendalc'hit hen ober hag her grit mui-oc'h-mui! hoguen ho pezet koun aliez da bidi evit Breiz, ho pro muia caret. Gand pebez feiz ha gand pebez fizians ez eo red hen ober, an diskrevel e moc'h o paouez lenn aman hen diskouez splan meurbed.

Pa oe an Ebestel e bagik Sant Per, an houlennou o sevel bras-oc'h-braz gand ar goual arne, krena a rejont spontet-tre dre ma velent Jezuz kousket sioul en ho c'hichen. Kousket eo en eun hevelep giz, kouls lavaret, e Sacramant an Aoter. — Galvomp anezhan d'hor skoazia; gourc'hemen a rai d'an avel ha d'ar c'hommou, hag an amzer gaer a zeuio adarre.

Rak-se, va c'henvroiz gristen, mar deufe da groza en dro d'e-omp enebourien hon ene pe enebourien hor bro, ra vezo bepred start-oc'h-stard hor fizians er skoazel gallouduz a Zoue; bezomp sonj atao euz a *Lestr Sant Loeiz!*

CHARLEZ A VRO-C'HALL.

GUERZ AN ITRON-VARIA-AR-ZALET.

EIL PENNAD.

— Lavarit d'eomp-ni, bugale,
Petra ho peuz guelet du-ze,
Du-ze var menez ar Zalet,
Pa voac'h o tivoall ho loened?

— « Eur sklerijenn vraz d'or sponta
« A velomp a-bell da ghenta;
« Ag e kreiz, kerkent, pa zellomp,
« Eun Intron gaer-gaer a velomp. »

« Azezet eo var eur mæn braz,
« E tal ar feunteun, tost d'ar voaz,
« E zreit zoghen gant-i pezet
« Ebarz er feunteun dizec'het. »

« Gand e daouarn e talc'h e fenn;
« Ag evel beuzet en ankenn,
« Beuzet en ankenn ar vrassa,

« An Intron gaer a voel kenna. »

— Lavarit d'eomp-ni, bugale,
Petra e deuz an Intron-ze,
An Intron-ze d'eoc'h lavaret,
Kentre ma e deuz ho kuelet?

— « Tostait ta, va bugale;
« Bezit eb aon araz-on-me;
« Deut on, » emezi, « da zigas,
« Da zigas d'eoc'h eur c'helou braz. »

— « An Intron gaer a zav neuze,
« A dosta ouz-omp; ni ive,
« Ardisseet gand e drem ker mad,
« Ni a ya d'e c'havout timad. »

« Neuze, o kroaza e divrec'h,
« Ag oc'h ober eur zell d'an nec'h,
« E komz ouz-omp en doare-ma,
« En eur voela bepred kenna:

— « Va bugale gher, » emezi,
« Lavarit d'am fobl, ep fazi,
« E ya va Mab d'ar c'hastiza,
« Ma ne zistro buan out-a. »

« Ia, lavarit d'am fobl ker
« E ma dorn zarret e Grouër
« O vont da goueza var e benn,
« Ma ne ra buan pinijenn. »

« E vræc'h pell-zo a zo savet;
« Beteg-en c'hoaz em beuz gallet,
« Gallet gand mil boan e delc'her;
« Mes n'on mui evid en ober. »

« A! va fobl, da fallagriez
« A zeu d'e foneraat bemdez!
« A setu e rankan erfin
« Lezel da vont e zorn divin. »

« O va fobl kez, ma ouffes-te
« Pegement a boan em beuz-me
« O klask distroi divar da benn
« Goallennou ar Mestr souveren! »

« Deiz a noz e rankan pidi,
« Pidi va Mab d'az pardoni!
« A c'hoaz te na zònjez tam-tout
« E kement a ran evid-out! »

« A! kaer az pezo va fidi,
« Kaer az pezo va henori,
« Biken n'am fæi, va fobl kez,
« Euz an oll boan em beuz gan-ez. »

« Kleo! daou bec'hed o deuz dreist-oll
« Armet bræc'h Doue evid da goll,
« E dalc'h sùvet a eoc'h da benn
« Evit skoi ac'hannout souden. »

« Va fobl, penauz e vires-te
« Ar gourc'hemen-ma a Zoue:
« *Da zul peb labour a lezi,*
« *A Doue eplen a zervichi?* »

« A deiz Doue zo sklabezet
« Dre galz labourou difennet;
« Ag ar pez a zo goassoc'h c'hoaz,
« Dre galz a zizurzou, sivoaz! »

« Doue a zo ankounac'heet;
« E zervich a zo dilezet;
« Epad ma ren an oficou,
« Eo gollo braz kalz ilizou. »

« Va fobl, penauz e vires-te
« Ar gourc'hemenn-ma a Zoue:
« *Douj e ano, a ne za kel*

« *Da douet eh ezom ebet?* »

« A! an ano sakr a Zoue,
« Ken doujet gand Eled an Nee,
« Te, tàm ebet, n'en respetez;
« Gozig a bep komz en touez. »

« Nan, na glever dre ar c'hæryou,
« Er parkeyer, dre an enchou
« Nemet touet a blasphemi;
« Fors sakreal a droukpedi. »

« Ag al lezenn euz ar c'horaiz,
« Penauz eo miret gand aleiz?....
« Ha! evel ar chas a rèont:
« Na zebront kig nemet pa ghevont. »

« Allaz! va fobl, mar disprijer,
« Lezennou santel ar C'hrouër,
« A goure'hemennou e Iliz,
« E poezo var-n-out e justis! »

« Beza en deuz e voallennou
« Gant pe-re e sko ar boblou,
« Pa rèont re a c'hoab out-a,
« Pa zavont a eneb d'eza. »

« Evel-se, guel, a beb mare,
« An eost kollet du-ma, du-ze,
« Ag ac'hanno keraoueghez,
« Dienez vraz a naoneghez. »

« Guel c'hoaz an avalou douar,
« Skoët gand eur c'hlènved espar,
« Skoët dre ar bed oll gant-a,
« En ant ag er bern o vreina. »

« Oghen, va fobl, lavar d'im-me,
« Petra a denn var-n-out evelse
« Goallennou Doue da Autrou,
« Ma n'ed eo ket da bec'hejou? »

« Mes allaz! en da zallentez
« Te na velez ket se, pobl kez;
« A da galon ken kaledet
« Evel dour a lonk ar pec'hed! »

« Pa gavez, epad m'o zennet,
« Patatez brein a re dechet,
« E-læc'h guelet e kement-se
« Eur voallenn euz a berz Doue;

« E-læc'h dont enn-out a pidi,
« Pidi va Mab d'az pardoni,
« Te a zirolle, maleuruz,
« Da lausker mallozou skrijuz. »

« Allaz! n'ed eo ket evel-se
« E tizarmi dorn da Zoue,
« Ag e tenni e vennozyou
« Var-n-out a var da drevajou! »

« Pell ac'hann! dre da galeder
« E kreski bepred e goler,
« Ag e c'halvi var-n-out, sivoaz!
« Goallennou an Nee goassoc'h goaz. »

« An avalou-douar dreoll
« A ghendalc'ho da vont da goll,
« Ag an dud fallakr a bæo
« An oll c'hoab o deuz græt out-o. »

« Var an eost e kouezo ive
« Eur voallenn vraz, a berz Doue:
« Eur bern astuz en em daulo
« Var an edou ag o debro. »

« Ar pez na vezo ket debret,
« Debret gand an amprefaned,

« A yai, pa zaffer d'en dorna,
« Oll da ludu a da netra. »

« Eun naoneghez vraz a zeuio,
« A kalz gand an naon a varvo.
« Araug an naoneghez vraz-se
« E vezo tro ar vugale. »

« Ar vugale dindan seiz vloaz,
« A grogo enn-o eur c'hren braz,
« Ag a varvo a vandennou
« Etre ho tivrec'h, ò mammou! »

« O c'hrouër, dre e vadelez,
« O zenno, eledigou kez,
« O zenno euz ar bed fall-ma,
« Abarz ma vint kollet enn-a. »

« Rag, mar vent lezet da zont braz,
« E vent ive kollet, sivoaz!
« Dre ar goall skueryou a velfent
« Beteg e tiez o c'herent. »

« Doue c'hoaz, tadou a mammou,
« A skoio ho pugaligou,
« Evid galloud skanvaat d'eoc'h
« Ar goallou a gouezo var-n-oc'h. »

« Int evel-se na velint ket
« Ar goall naoneghez da zonet;
« Mes ar re vraz a bæo ker;
« Dre an naon, o dle d'o Chrouër. »

« Ar rezin ag ar c'hraòn ive
« A vezo skoët gand Doue,
« Rag skuiz eo erfin o velet
« Ar goall implij anezo græt. »

« Setu a-ze ar goallennou
« Gant pe-re e ya an Autrou
« Da skoi ac'hannout, va fobl kez,
« Ma ne fell ket d'it chènch buez. »

« Mes, sent ouz-in a chènch buez;
« Distrò ouz Doue e guiryonez,
« A Doue, eun Tad ar guella,
« Da esperno c'hoaz en dro-ma. »

« Ia, distrò, a me bromet
« E vezi gant-a pardonet,
« A var-n-out, e-læc'h e voallou,
« E skuillo e vadoberou. »

« Da barkou a veli gand joa,
« Beb bloaz, leun a eost ar c'haerra,
« Gant patatez leiz an douar,
« Re vraz, re gaer a mad dispar. »

« Sònj, ò va fobl, penauz Doue
« A vez guell gant-a, va c'hred-me,
« Beza mad ouz-out, mad bepred,
« Eghed da boanya guech ebet. »

— O veza komzet evel-se,
E lavaraz d'ar vugale:
— « Va bugale gher, » emezi,
« Bezit aketuz da bedi. »

« Bemdez, diouz noz a diouz mintin,
« Grit ho pedenn var ho taoulin,
« Evid henori ho Toue,
« Ag evid maga oc'h ene. »

— Lavaret a reaz goude:
« Me a fell d'in, va bugale,
« E kleffe va fobl kement-ma:
« Lavarit-èn d'an oll eta. »

— Ag o veza treuzet ar voaz,

Ec'h azlavaraz d'ezo c'hoaz:
— « Va bugale, ra glevo' ta
« An oll bobl kristen kement-ma. »

— « Neuze, » eme an daou vughel,
« An Intron gaer-ze, o tevel,
« A bign d'an nec'h gand ar menez,
« A ni d'e heul a bign ivez. »

« Kerzet a ra, sonn en e zao,
« Divar vènchenn ar gheot ker brao;
« Ne ra nemed evel riska
« Divar-n-ezo, eb o flega. »

« Didan e zreit, dre ma valc,

« E tivoan bokedou koant tre;
« Ag eur sklerijenn gaer meurbed
« En dro d'ezi a ren bepred. »

« Var lein ar menez arruet,
« Eur zell ouz an Nee e deuz græt,
« Ag eur zell all ouz an douar,
« Ag e sav neuze en èar. »

« A ker buan all e guelomp
« Evel o teuzi diraz-omp,
« E fenn da ghenta, a goude
« E diou skoaz, e c'horf ag oll tre. »

« Eur sklerder gaer a zo chommet

« Var e leac'h, na ef-i teuzet,
« Mes ar sklerder gaer-zè ive
« A ya da netra eb dale.

« Ni, eur pennad a zo manet
« Da zellat d'an nec'h souezet,
« Ag e tistrozomp goude-zo,
« Da vessa or zaout adarre.

— Setu a-ze an danvelral
O deuz græt d'eomp an daou vughel
Euz ar pez o deveuz guelet
Var menez santel ar Zalèt.

Kerzet.

(Aben eis dez eur pennad all.)

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dissul 25. — Trede goude ar Pantecost. Ar galon Sacr a Jesus. An His a ra ar gouel ma evit echui eisvet ar Sacramant. E Sacramant an Auter Jesus a jom ganeomp bete fin ar bed, hag he galou e deus hor c'haret beteg ar fin.

Dillun 26. — Sant Ian ha sant Paul; merzerien. Breudeur oant hag oficerien eus a arme Julian an apostat pe an nac'her-Doue. Ho c'habiten a lakejont da c'hounit ar Victor, oc'h he lacat d'he goulen digant ar guir Doue. Terentian a reas ho dibenna dre ne felle ket dezo adori an Doueou faos, hag o velet ho c'hourach en em droas he unan oc'h ar guir Doue.

Dimeurs 27. — Sant Irence Escop a Lyon ha merzer. Scrivet en deus traou caer a enep an heretiket. Great en deus beachou evit mad an Iliz. Laket oue d'ar maro abalamour d'ar feiz. Naontec mil gristen a Lyon a voue merzeriet da heul ho Escop santel.

Dimerc'her 28. — Sant Leon, Pap, eil eus an hano. Labourat a reas da gaerât cân an Iliz. Dindanna oue eur c'honcil e Constantinopl. Bez'evoa tad ar beorien hag an oll dud izomec.

Diziou 29. — Sant Per ha sant Paol Ebestel. Maro an daou abostol bras-se eo a celebrer hirio. Sant Per, mean font an Iliz, a voue staguet oc'h eur groas, he benn d'an traon. Sant Paol a voue dibennet er mæz a guer. Eun Iliz so e plas merzerinti pep hini eus an daou abostol santel.

Dirguener 30. — Memor a zant Paol abostol. Evel ma reat deac'h dreist peptra gouel Sant Per, dre ma zeo sant Per prins an Ebestel, ar c'henta pap; hirio e rer eus a sant Paul doctor ar gentilet, vessel dibabet gant Jesus-Christ evit douguen he hano dirag oll boblou an douar.

Dissadorn 1. Gouere. — Eisvet sant Ian vadezour. Hirio ez eus iun abalamour ma rer varc'hoas solanite gouel Per.

KELEIER.

Al lez-varn (cour d'assises) *a zigoro e Kemper an 3 a vìs gouere. An Aotrou* Hue, *Alier e lez-varn Roazon, so e penn an diaze-ma.*

Setu ama hanoiou ar jureet:

An aotronez Frances-Mari Durand, euz a Landerne;
Joseph-Mari Bergot, eus a Blouneour;
Joseph-Mari Boucher, eus a Landerne;
Stefan Treguer, eus a Blouvian;
Renan-Mari Marciac, eus a Vrest;
Isidor Dyeir, eus a Vontroulez;
Ian-Lois ar Guern, euz a Blounevez-ar-Faou;
Ian-Glaudà Gaouac'h, eus a Grozon;
Paul Gree-Vilneif, euz a Lesneven;
Charles-Anton Poincel, eus a Landerne;
Gustav Croc, eus a Landerne;
Frances-Mari River, eus a Audiern;
Frances-Ivon Pichavant, eus a Bont-Croas;
Charles-Lois-Mari Terriot, eus a Landerne;
Lois Caradec, eus a Vrest;
Lois-Theodor Gourdin, eus a Sant-Hernin;
Frances Bastit, eus a Vrest;
Denis Rollou, eus a Landivisiau;
Mikeal Cotten, eus a Ellaut;
Charles-Hiacint-Adolf-Colas Ar Vouden, eus a Blougun;
Frances Derrien, eus a Lennbu;
Julian Blanchard, eus a Verrienneg;
Lauranz Baraer, eus ar Fouillez;
Per Kerourédan, euz a Blovan;
Alexandr Saliou, eus a Goat-Méal;
Ian-Celestin-Mari Jauneau, eus a Vontroulez;
Jorj Prouhet, eus Melgven;
Olier Sanquer, eus a Sizun;
Lois-Mari Ar Rous, euz ar C'hastel-Nevez;
Paul de Goësbriand, eus a Lanuvant;
Herri Ar Bras, eus a Veuzec-Cap-Sizun;
Guillou-Lois Cornec, eus a Blouneis;
Ivon-Per Cochennec, eus a Spezet;
Paul Pochard, eus a Guerber;
Silvan Peyron, euz a Guemperlé;
Corintin Ar Rous, eus a Sant-Yvi.

Evit delc'her plas ar re a vanchè:

An aotronez Theodor Lehars; Lois-Magloar Sarlon; Frances Ian; Amede Guyet, ho levar eus a Guemper.

G. M.

Redadegou kezeg e Montrou-ez. — D'ar 16 a viz gouere *da zeg heur.* — *Kenta redadec.* — Eur pris a zaou c'hant

lur, eur pris a antercant lur. — *Eil redadec.* — Eur pris a zaou c'hant lur, eur pris a gant lur. — *Goude creis-deiz.* — *Kenta redadeg.* — Eur pris a bemp cant lur, eur pris a gant scoet, eur pris a zaou c'hant lur. — *Eil redadec.* — Eur pris a zaou c'hant lur, eur pris a gant lur. — *Trede redadec.* — Eur pris a bevar c'hant lur, eur pris a zaou c'hant lur, eur pris a antercant scoet, eur pris a antercant lur. — *Pedervet redadeg.* — Eur pris a bevar c'hant lur, eur pris a antercant scoet, eur pris a antercant lur. — *Pempet redadeg.* — Eur pris a zaou c'hant scouet, eur pris a gant scoet.

D'ar 17 a viz gouere. — *Kenta redadeg.* — Eur pris a zaou c'hant scoet, eur pris a gant scoet, eur pris a gant lur. — *Eil redadeg.* — Eur pris a bemp cant lur, eur pris a zaou c'hant lur, eur pris a gant lur. — *Trede redadeg.* — Eur pris a bevar c'hant lur, eur pris a zaou c'hant lur. — *Pedervet redadeg.* — Eur pris a zeis cant lur, eur pris a gant scoet. — *Pempet redadeg.* — Eur pris a bemp cant scoet.

Er foar venn, e Montroulez, e leverer ez oa pevarzec cant penn kezeg. Eun niver bras anezo so bet guerzet.

Ne deus ken brud brema er c'hazetennou nemet eus eur marc'h dispar, hanvet *Gladiateur*, d'an Aotrou Lagranj. Ar marc'h-se en deus gonezet o redec ar pris bras e Bro-Zaoz, hag ive ar pris bras e Coat-Boulogn, e kichén Paris ; da lavaret eo en deus gounezet d'he vestr meur a gant mil scoet. Ar pez a ro muia brud d'ar marc'h-ma eo dre ma zeo eur penn kezeg a Frans eo en deus bet ar pris bras e Bro-Zaoz, ha kentoc'h oa peurvuia kezeg Bro-Zaoz a c'hounceze ar priziou bras e Frans.

An Aotrou Rogel, professor er scolach dalc'het e Kemperle gant an Aotrou Bellec, so hanvet vikel en Trevoux. G. M.

Guech-all pa zizoloas Christof Coulm ar bed nevez, (an Americ), evit lacat tud ar vro pere a voa anterc'houez da zenti oc'h ar Spagnolet, e reas aon dezo oc'h ho gourdrous da zistruja al loar. An dud-se o doa cals a respet evit al loar hag ar stered. Coulm a vouie e tlie al loar en em guzet, e tlie bèza eun *eclips* loar unan an derveziou varlerc'h. Lacat a reas eta lavaret d'an dud c'houez : « Ma na zentit ket oc'h al lezennou a roan deoc'h, an nosvez m'an nosvez d'an heur m'an heur, me a zistrujo al loar. » P'oa deut an heur merket gantha, setu e guirionez al loar o coll he sclerijen, hag an dud gouez o tont abrez en eur grial da gaout Coulm oc'h he bidi da lezel gantho ho loar hag e rajent kement a garje.

Eun dra henvel oc'h kemense a zigouczas ive er C'hanada pa voue kemeret ar vro-ze gant ar Francizien. Tud ar c'harter-ze a voa ive anter c'houez ha ne felle nemeur dezo plega. Eur respet dreist o deus evit eur ster vras so eno, hanvet brema ster sant Laurans, hag a ro dour dezo evit ho oll izomou. Eur c'habiten soudardet en em zervichas a guemense evit dont a benn anezo. Lavaret a reas eta dezo : c'hui ne ouzoc'h ket petra eo gallout an hini a goms ouzoc'h; ma na zentit ket ouzin iviziken, me a lacai an tan e dour ho ster vras, hag a rai deoc'h mervel gant ar zec'het. Dioc'h tu dirazo e laca digas dezan eur saillat guin ardant, (ar guin ardant abars ma ve roet liou dezan so evel dour.) Lacat a reas dioc'h tu an tan enha hag ar zaillat a voue dêvet ker buan. An dud c'houez pere a grede mad oa dour en doa dêvet, o devoue aoun, ha ne gredjont mui en em zevel a enep eun den en devoa eun evelep gallout.

En eur barrez eus ar guær a Londres oa tennet n'eus ket pell eun nebeut mein bez coz eus ar vered evit gallout sevel beziou nevez en ho leac'h. Unan eus ar fabliket hag a zo he vicher baraer pe boulanger, en devoa izom da lacat eur pave nevez en he forn, hag a guemeras evit kementse eul loden eus ar mein bez-se. Setu eur pave nevez great er forn, ha poazat mad a rea ar bara varnez-han. Mes en derveziou varlerc'h, unan eus an hostizien, eun itron, o sellet oc'h he bara dioc'h an dindan, a velas oa merket, ha merket mad er greunnen, eur penn maro ha daou ascorn a groas. Setu aoun pe zoan dizi o tibri eus he bara. Ar brud a guementse ne voue ket pell evit mont eus an eil ti d'eguile dre ar c'harter; hag ar re a guemere ho bara eus a di ar fablic-baraer, a gave oll dindan ho bara ar memes merc, eur penn maro ha daou ascorn a groas. Me ho les da zonjal nag a gontchou a voue great er c'harter-ze divar benn ar bara merket. Ne voue ket pell gouscoude na voue anavezet ar virionez. Ar fablic-baraer en doa laket ar mein bez var ho dress da bavea he forn, hag evel ar venerien-mean a gustum peurliessa kizella eur penn maro ha daou ascorn a groas e penn ar vein-bez, ar re a voa laket ama d'ober pave a zougue ive ar merc-se. An toas laket varneso da boazat a guemere ar merc-se pehini a jome splan da velet er greunnen dindan. Pa voue gouezet kementse, tud ar c'harter a ziminuas ho strafuil; mes evelato ar paour keaz fablic-baraer a gollas he oll hostizien. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper 17. — *Even.*		Pont'Nabat. — *15 Even.*	
Guinis.....	14 lur, 71 c.	Guinis.....	15 lur, 27 c.
Segal.....	8 lur, 01 c.	Segal.....	8 lur, 58 c.
Eiz.....	7 lur, 17 c.	Eiz.....	6 lur, 55 c.
Ed-du.....	9 lur, 83 c.	Ed-du.....	11 lur, 05 c.
Kerc'h.....	7 lur, 10 c.	Kerc'h.....	7 lur, 00 c.
Avalou-douar..	2 lur, 11 c.	Avalou-douar .	2 lur, 38 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. DE KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

Dessadorn 1 Gouere 1865. N° 22. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'hueC'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALKOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat en gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 1 Gouere 1865.

Naontecvet deis ha bloas abaoue m'eo bet hanvet da Bap ha lakeat var he dron hon Tad Santel Pi, navet eus an hano.

(Eil Pennad.)

Hon Tad Santel ar Pab Pi, navet eus an hano, a zo ganet e *Sinigaglia* en Itali, d'an 13 a vis mae 1792. Pa oue badezet, e oue roet dezhan an hano a Ian-Vari. Ar C'hount Jerom *Mastai Ferretti*, he dad, a ioa eus an noblans coz eus ar vro, ha, pa c'hanaz Ian-Vari, e oa mear e Sinigaglia. Ar Gountez, he vam, a ioa eun itroun eus ar re devota. Lacaat a reas he oll zourci da zevel he mab e doujans Doue ha da zeski dezhan abred he greanson. Hema n'oa ket c'hoas c'huec'h vloas echu pa oue kemeret ar guear a Rom gant eun arme a Francisien, hag ar Pab Pi, c'huec'hvet eus an hano, casset evel eur prisounier d'ar guear a Valans en Dauphine : kement-ma a erruas er bloas 1798, en amzer ar Revolusion vras e Frans. Neuse, mam Ian-Vari Mastai a rea dezha lavaret bemdez, goude he bedennou dioc'h an noz, eur *Bater* hag eun *Ave Maria* evit an Tad Santel Pi VI, ha goudese e rea dezhan ive pedi evit ar Frans. Hag ar paotric bihan souezet a guement-se, a lavare : « Mes, va mam, ar Fran« cisien a zo tud fall, p'ho d'eus casset gantho hon « Tad Santel ar Pab evel eur prizounier ; perac eta « pedi evitho? » — « Va mab, a respounte ar Gountez, « nemet muioc'h a-ze a leac'h n'hor b'eus ken da bedi « evit-ho. Hag ouspen n'ê ket ar Francisien eo a zo « caos mar d'ê ma ar Pab er prizoun ; n'eus ken caos « eus an dra-se nemet ar re a zo e penn ar c'houar« namant e Frans » — « Ret eo ive pedi evi ar re-se, « a c'houlenne adarre ar buguel iaouanc? — A dra zur, « a responte he vam, daoust, hag hor Zalver Jesus« Christ n'en deus ket pedet araoc mervel evit ar re « ho devoa her staguet ous ar groas, ? » Setu aze ar c'hentelliou caër a roe mam Ian-Vari Mastai d'he mab, p'edo c'hoas hema en he guenta bugaleach.

Pa oue deuet d'an oad a zaouzec vloas, Ian-Vari a oue casset da scolach *Volterra*, en Toscan. Ne oue ket pell eno na c'hounezas calonou he gamaladet hag he vistri dre he zousder ha dre he aket da studia. Eun dudi oa guelet peguer buhan e teske. En bloas 1810 e teuas da Volterra eun den eus a Baris, carguet, a bers an Impalaër Napoleon I, da velet penaos e z'ea an traou ebars er scolach. En amser-se an Toscan a ioa a zindan galloud ar Francisien. An Aotrouse a oue ker souezet dre ar respountchou a roas d'ezhan Ian-Vari Mastai, ma lavaras goudese d'an hini a ioa e penn ar scolach : « Setu aze eun den iaouanc hag « a ielo pell, gant ma vezo roet frankis dezhan. »

Goude beza echuet he studi, Ian-Vari Mastai a oue eur pennad en arme. Goudese e c'hoanteas beza recevet etouez goardou ar Pab ; mes n'her c'havet ket cren avoualc'h e iec'het evit an dra-se. Dija p'edo er scolach ên devoa sonjet beza den a ilis ; hoguen eur c'hlênvet a ioa deuet dezhan hag a dlie miret ounthan da receo an ursiou sacr ; coueza a rea e droug-sant. Coulsgoude, o velet ne helje ket chom etouez goardou ar Pab, e teuas dezhan a nevez eur c'hoant bras da veza belec. Mes penaos dont a benn eus ar pez en devoa lakeat en he speret? Ar re hô d'eus ar c'hlênvet a ioa deuet dezan ne hellont ket beza beleguet. En em deuler a ra da guenta, an daelou en he zaoulagad, chars treit ar Pab Pi, seisvet eus an hano. An Tad Santel a ra d'ezhan sevel en hè za, hag her c'honsol guella ma hell en eur lavaret e fell da Zoue her guervel davet-han dre hent ar groas. Var guement-se, an den iaouanc a zant eun nerz nevez en he galoun, ha setu hen e vont, leun a fisians da bardouna da ilis Itron-Varia Lorett. A vianic en devoa desket gant he vam beza devot d'ar Verc'hes, hag ato en devoa dalc'het

mad d'an devosion-se. Ous ar Verc'hes eta e z'ea brema d'en em erbedi gant eur feiz beo evit obten dreizhi digant Doue ar c'hras da veza pare dioc'h he glênvet. Chapel Lorett a zo eur chapel e pehini Mam Doue a zo eustum a bell zo da ober eals burzudou ; selaou a eure ha cas a reas betec tron he Mab Jesus ar beden calounec great dezhi eno gant Ian-Vari Mastaï, evel m'he devoa selaouet ar pedennou great d'ezhi er memes leac'h gant cant ha cant mil all en he raoc : adalec ar mare-se Ian-Vari Mastaï ne gouezas mui e drouc-sant.

Neuse ec'h en em lekeas da studia an theologi kenta ma hellas. Epad an amzer-se e oue evit ar re a studie ganthan eur scouer a zevosion hag a garantez. An Aotrou Graniari, he vestr, a lavare anezhan en devoa dija caloun eur Pab. Er bloas 1819, d'an oad a seis vloas varn-uguent en devoue erfin an eur da veza beleguet, hag e lavaras he oferen guenta e Rom, d'ar zul Fasc, en eun ilis vian savet en henor da Santes Anna. An ilis-se a zo stag ous eun ti e pehini e repuer hag e scolier ar vugale baour emzivad, hag ar vugale lezet en abandoun gant ho zud. Dija epad m'edo o studia an theologi, Ian-Vari Mastaï a ioa he blijadur mont da ober catekismou d'ar vinoret keis-se. Eur veich deuet da veza belec, e oue joa ganthan beza carguet gant ar Pab da guendelc'her d'ho c'helen, ha da gaout sourci anezho e peb fesoun. Mont a reas eta da jom en ho zouez, hag eno, eb ken lojeis nemet eur gez-campric vian, e tremene he oll amzer o poania da ober anezho cristenien vad, hag o clasc an tu da bourvëi d'ho oll ezomou, ken da ezomou ho c'horf, ken da ezomou ho ene.

Kement tra, kement guennec a receve digant he dud a veze kerkent ingalet etre he vugaligou guer. Coulsgoude, a benn eun nebeut bloaveziou, e oue ret dezhan kuitaat ar vinoret paour-se evit pere en devoa enr guir garantez a dad. Pi VII hen roas evit coumpagnoun da eun Escop en devoa nevez hanvet evit mont da renca ar pez a zell ous ar Religion, d'ar Chili ha d'ar broïou all a zo er penn dioc'h ar C'hresteis eus an Americ. Ar veach-se a badas daou vloas. Epad an amzer-se an Aotrou Mastaï Ferretti a ziscouezas peguen ijinus oa evit renca ha dressa an traou evel ma z'eo dleet. Rei a reas ive epad ar veach-se eur merc caer eus he galoun vad. Eun dervez m'edo o vont dre vor d'ar guear a Lima, e savas eur goal varr-avel ; evit doare ar sturier ne ouie ket ma t aoualc'h he vicher hag al lestr a ioa prest da vont da steki ous ar c'herrec. Mes e kichen eno e z'oa eur morian, he hano Baco, o pesketa gant he vag ; ar morian-se o velet al lestric paour hag an dud a ioa ennhan en danjer d'en em goll, a deuas d'ho sicour, a bignas he-unen ebars el lestr, hag, evel ma c'hanaïe mad an aochou-se, her c'hassas eb drouc ebet betec eur porz mor bihan ne oa ket pell ac'hano. Antronoz an Aotrou Mastaï Ferretti a ieas d'ar c'hoz toul-ti m'edo ar pesketer Baco o chom ennhan evit he drugarecaat da veza saveteat dezhan he vuez, hag evit merc eus he anaoudeguez vad, e lezas ganthan, abars mont kuit, eur ialc'h hag a ioa ennhi daou vil lur daou c'hant lur daou lur hag antercant. Divezatoc'h, pa oue deuet da veza Pab, en devoua ato sonch eus ar morian paour, hag e reas cass dezhan he batrom gant kement all a arc'hant evel m'en devoa roet an dro guenta.

Mes etretant ar pesketer Baco a ioa deuet da veza pinvidic. Chans vad en devoa bet gant an arc'hant roët dezhan ar veich guenta gant an aotrou Mastaï-Ferretti. Rei a reas eta d'ar beorien an arc'hant a gasse dezhan Pi IX, hag, evit ar patrom, hen lacaât a eure en eur chapel en devoa great sevel e kichen he di azioc'h ar mor.

Pa zistroas eus an Americ an aotrou Mastaï-Ferretti a oue carguet gant ar Pab Leon XII, (Pi VII a ioa maro neuse) da c'houarn hospital Sant Mikeal e Rom, unan eus an hospitalïou brassa eus ar bed. Ebars er garg-se e tiscouezas kement a furnez ha kement a c'hueségues da lacaât urs e pep tra, ma oue hanvet da Arc'hescop e Spolet er bloas 1827. Er bloas 1832 e oue savet c'hoas huelloc'h, hag e oue lakeat da arc'hescop e Imola, e leac'h m'oa ive Pi VII arc'hescop pa oue choazet evit Pab. E peb hini eus an diou arc'hescopti-se e c'hounezas calounon an oll dre he zousder, dre he garantez evit ar beorien, dre he ijinn da unani ar re a ioa cassouni etrezho, dre he zevosion ha dre ar santelez eus he vuez. Erfin er bloas 1840 e oue great Cardinal gant ar Pab Gregor, c'huezecvet eus an hano.

Ar pab-se o veza maro ar c'henta a vis Even 1846, ar c'hardinal Mastaï Ferretti en em lekeas en hent evit mont d'ar *c'honclav*. En eur dremen dre guear Fossombrou, he guezec a jomas a za eur pennadic evit diskuiza. Epad an amzer-ze e oue guelet eur goulmic venn o nijal dre an ear, hag o tont da blava var garros ar C'hardinal. Caër a ioa he dichoual, ar goulm ne rea van ebet ; unan bennag a deuas a benn d'he c'hass cuit gant eur vialen, mes dizreï a reas kerkent d'ar memes plas. Ar bobl, bodet en dro d'ar c'harros a guemeras an dra-se evit eur Sinal eus an ênv, ha setu hên da grial a bouez-penn : ar pab nevez ! hêma co ar pab nevez ! var guement-se ar C'hardinal Mastaï en em lakeas adarre en hent en eur bedi Doue e gouelet he galoun ne deuje ket da vir ar pez en devoa lavaret ar bobl-se. D'ar zul 14 a viz Even eo e z'eas ar gardinalet er *c'honclav*. Ar c'hardinal Mastaï a oue carguet da zispaca ar billiji ha da leun an hanoïou a veze merket varnezho. Kerkent hag ar meurs, 16 eus ar mis, e vel he hano scrivet casimant var guement tam paper a zispleg. Neuse eo dare dezhan sempla ha, leun a sponut rac ar beac'h a zo c'hoant da lacaât var he zionscoas, e lavar : « va breudeur, ho pet truez ouzin, « ho pet truez ous va zempladurez ! n'oun ket din eus « ar garg-se. » Pa velas erfin en devoa ar gount mouezïou a renker da gaout evit beza hanvet da Bap, e couezas ractal d'an daoulin evit adori Doue. Ar gardinalet all hen lezas eur pennadic da c'houlen cuzul digant he Grouer hag he Zalver. Pa zavas en he za, ha pa z'ejeur da c'houlen outhan hervez ar c'hustum ha fallout a rea dezhan

kemeret ar garg a behini oa cavet din, e respountas : ec'h en em rezine da volontez Doue, hag e kemere an hano a Bi IX.

Ar bobl a Rom a oue eun tamic souezet da guenta o clevet eun hevelep kelou, rac n'en devoa mui cals a anaoudeguez euz ar C'hardinal Mastaï-Ferretti, pehini n'oa ket bet nemeur e Rom eun uguent vloas bennac a ioa. Mes pa deuas da souch dezhan eus ar garantez en devoa discouezet gueich all evit ar beorien ar belec iaouanc eus an hano-se, epad m'edo o chom e ti ar vugaligou emzivad, ha pa oue carguet, a benn daou vloas goude beza kuiteat an ti-ze, da c'houarn hospital Sant Mikeal ; pa deuas da c'houzout peguer mad, peguen dous, peguen trugarezus oa bet e kenver an oll Arc'hescop Spolet hag Imola ; pa velas ar Pab nevez oc'h ober kement a aluzennou evel a reas an deis ma oue curunet ; pa her guelas o rei da guement parrez zo e Rom (hag e z'eus teir hag anter-cant) daou c'hant lur eis lur ha tri uguent, evit argoulaoui eur plac'h iaouanc paour eus a bep parrez ; pa er guelas, ouspen-se, oc'h ingala etre an oll beorien eus a gueur ouspen daou vil lur ha tregont ; pa her guelas c'hoas o paëa evit kement hini a ioa dalc'het er prizoun abalamour d'he zle ; pa her guelas erfin goudese o rei ho gras hag ho pardoun d'ar re a ioa bet coundaonet da vont er meaz eus ar vro en amzer ar Pab Gregor XVI, abalamour m'ho devoa clasket discar ar Pab-se divar he drôn : Oh ! neuse ne oue nemet eur vouez e touez an oll bobl a Rom, ken etouez ar re vras, ken etouez ar re vihan ; ken etouez ar re binvidic, ken etouez ar re baour ; ken etouez an dud desket, ken etouez an dud eb descadurez, ne oue nemet eur vouez evit meuli hag asveuli Pi IX, hag evit trugarecaat Doue da veza lakeat choaz ar C'hardinal Mastaï-Ferretti evit rèn Iis hor Zalver Jesus-Christ.

Ar guear a Rom a ioa evel p'he devije chenchet doare.

Ne velet mui ennhi nemet tud laouen, nemet daoulagad o virvi gant ar blijadur ; ne glevet mui nemet canaouennou a joa. Ne chanet hemdez ha hemnoz da grial a zindan prenecher ar palez m'edo ar Pab nevez o chom eunhan : « Buez hir da Bi IX ! Buez hir da Bi IX ! » An Tad Santel ne helle ket ober eur gamed er meaz eus he balez, na vije ar ruiou goloët a vleun, a vokejou a bep seurt ha scourrou guez-glaz ha garlanteziou eus ar re gaera savet en ear ha steignet asioc'h he benn dre guement leac'h ma tremene. Dioc'h an noz peb hini a lekea goulou var elum dirac prenecher he di en henor da Bi IX. Da zeis gouel sant Vissant a Baol, ar Pab nevez o veza en hent evit mont da ilis ar zant-se da ober he beden, e oue distaguet ar c'hezec dioc'h he garros, hag ec'h en em lakeas tud en-ho fias evit cass ar c'harros betec an ilis. Meur a vech e'hoas e oue great deshan ar memes henor, ha zoken gant tud a liguez huel. Pegnen edro n'e ket evelato speret ha caloun ar bobl ! An dud-se a ioa en em lakeat e plas ar c'hezec evit cass araoc carros an Tad Santel, an dud-se ho unan eo a dlie, a benn tri bloas goude, en em zevel en he enep en eun hévelep fesoun ma rencas tec'het eus a Rom evit savetei he vuez !

Coulsgoude ar bed oll a guemere pers er joa hag el laouenediguez a ziscoueze ar guear a Rom hag an Itali pa oue hanvet da Bap hon Tad Santel Pi IX. E kement corn zo er bed ne oa nemet eur vouez evit ober he veulendi, hag evit goulen digant Doue ma chomje pell var gador Sant Pêr evit mad an ilis hag eürusdet he bobl. Impalaër an Turki he-unan, petra bennac ma z'eo eur prins divadez, a gassas da Rom eun den eus he hers evit rei da anaout d'ar Pab nevez peguement a blijadur en devoa bet, p'en devoa clêvet lavaret oa hên a ioa choazet evit beza ar penn eus an Ilis catholic, evit kelen ha rên var an douar an oll gristenien fidel.

Ar bloas varlec'h, d'an unan var-n-uguent a vis Even, da guenver an deis m'oa bet curunet Pi IX, e oue guelet e Rom ha dre an oll Itali ar memes mercou a joa, a laouenediguez, a eürusdet, evel er bloas araoc. Mes en dro-mâ hor bro guer Breiz-izel he devoue an eur da gaout he lod en henoriou-se a rentet a bep tu d'ar Pab nevez, ha setu ama dreist peb tra petra m'oa c'hoant da rei da anaout d'ar re a lenn ar gazeten-mâ. Bez'e z'oa neuse e Rom eun nebeut Bretounet, tud a galoun hag a feiz, ouspen ma z'oant ive tud a speret hag a c'hueseguez. Ar Vretounet-se a sonjas e tlie hô bro Breiz-Izel, ker brudet dre ar bed oll dre, m'he d'eus dalc'het ato mad d'ar Religion gatolic, en em ziscouez ive en eur fesoun bennac etouez ar mercou-se a henor hag a garantez a roët da Bi IX eus a bep corn eus an douar. Mes dao bê seurt merc e helle Breiz-izel en em rei da anaout etouez an oll broiou all eus ar bed ?

Ar Vretounet ma m'eus comzet anezho a zonjas evelhen : « Araoc beza brudet dre he feis hag he Religion, « hor bro a ioa dija brudet dre ar mein lin a zo ho beg « huel etouez ar brug eus he lanneier. » Ha var guement-se, setu hi da zevel, var an hent ma tle ar Pab tremen dreizhan en deis-se, level eur peul huel gleat e liou ar reïer hag e furm eur Mean-hir. Var ar peul-se e scrivchont goudese ar c'homzou-ma e brezounec :

Ar Mean-hir e Breiz a oue savet
Gant hon tadou coz ar Vretounet ;
Cossoc'h evit-han ne feus het er bed.

Ar groas var ar mean a oue laket
Gant hon tadou coz ar Vretounet,
Ha guelloc'h dalc'het n'eus het er bed.

Gant hon tadou coz ar Vretounet
Hor c'haloun oc'h mean Pêr oue staguet,
Ha Guelloc'h staguet n'eus het er bed.

Pi IX a oue souezet bras o velet ar seurt peul-se, n'en devoa biscoas guelet netra henvel outhan. Souezetoc'h e oue c'hoas pa remercas ar scritur a ioa varnezhan, n'en devoa tam anaoudeguez ebet anezhi. Mes etouez ar gardinalet a ioa en dro deshan, e z'oa unan, ar c'hardinal Mezzofanti, hag a ouie parlant ha scriva mad e daou langach ha tri uguent. Ar c'hardinal-se a droas dioc'h-tu e langach Italian ar c'homzou brezounec scrivet var ar Mean-hir.

Hoguen an hini en devoa scrivet ar c'homzou-se a zo

hirio chalouni en Ilis Cathedral a Guemper hag unan eûs a vikelet vras an Escopti. Tost daou vis goude ar pez m'emaoun o paouez counta, en devoue an eur da veza diguemeret en he balez gant an Tad Santel, hag eno ar ar Pab a lavare deshan : « mirit, mirit evel mab ho lagad « al langach coz-se a zervich d'ehoc'h da viret ho feiz. » Setu aze petra m'eus sonjet lacaat var ar gazeten-mâ evit celebri an naontecvet deis ha bloas abaoue m'eo bet hanvet da Bap ha curunet, hon Tad Santel Pi, nâvet eus an hano. An derveziou-se a zo bet ato abaoue derveziou a joa hag ive derveziou a beden evit an dud vad eus a Rom hag evit an oll gristenien fidel. Savomp hor mouez varzu an env a unan gantho, evit goulen digant Doue ma plijo ganthan lezel c'hoas pell var an douar eur Pab ker mad, ken dous, ken trugaresus, ker calounec, ha ker Santel. Mes dreist peb tra dalc'homp mad bepret d'ar pez a zo bet lavaret ha scrivet en hon hano e Rom, an unan-var-n'-uguent a vis Even 1847, hag a zo coumprenet er c'homzou-mâ :

Gant hon tadou coz ar Vretounet
Hor c'haloun oc'h mean Pêr oue staguet,
Ha guelloc'h staguet n'eus ket er bed

MORVAN,
Vikel e Plouvonguer.

BUEZ ANN TAD JULIAN MANEUR.

(Navet Pennad).

Ne ket en escopti Kerne hepken eo e labouraz an Tad Maneur, mes c'hoaz en escoptiou all tro var dro. Evel-se e roaz eur mission e Castel Paol, pedet ma'z oa gant an Aotrou'n Escop ac'hano. Labourat a eure ive e Roscof, en Enez-Vaz hag e Landerne.

O veza clevet parlant euz an disursiou a rene e parrez Plounevez-Kintin, ez eaz di gant he vandennig labourerien. Hoguen an dud ac'hano a ioa mesierien touet, emgannerien, tud difeiz ha carguet a fallagriesiou. An iliz a oa peurvuia caër ar plas m'en em glevent en-hi evid ober eun taol bennag a vesventi pe a venjans. Goude ar gousperou, ne oa ket dibaot guéllet diou vandennad tud, ouz-penn cant a bep tu, o kerzet var zu eul lannoc vraz a ioa, evid gouzoud a daoliou baz a be gostez e veze ar guir pe ar gaou. Hoguen an eiz dez kenta a oue poan gollet evid ar visionerien, mes da benn an eizved devez, e doug ma prezegue an Tad Maneur, e teuaz gant gras Doue ho c'halounou da doma en eun taol count. Ne glevet en ho zouez nemet guelvan hag hirvoud, dont da rejont oll d'en em unani ha da gasaat ho phec'hejou tremenet ; ne deuent mui d'an iliz nemed evid enori Doue hag he veuli ; en eur guer, biscoaz parresiad tud ne oa bet guelet o tistrei calounecoc'h oc'h an Aotrou Doue.

En nep leac'h na oue great d'an tadou falloc'h diguemer eguet na oue great e Sant-Jildas. Den ne fellaz d'ezan rei lojeiz d'ar visionerien. Red mad e oue d'ezo tremen teir nosvez dindan eun delez, hep ken guele nemed eun nebeud colo astennet var an douar ien. Greg an ti-ze a zigasaz d'ezo d'ho c'hoan viou hag a ioa bed o voeri gant eun tam bara eiz ha guin ken trenc ne c'hallent ket hen eva. C'hoaz gand kemend-ze tout e vijent bet laouen bràz, ma vijet deuet d'an iliz da zelaou anezo ; mes nan, pa garjont ez ejont en ho roud. Evel ma edont o vont cuit, ho hostizez a zeuaz en he fenn e c'helle an dud divroed-ze caout breou ha dre-ze kemeret ar furm a garent, hag e sonjaz e c'haljent aoualc'h beza ar blezi o devoa, eun deversiou bennag a ziaraog, lounket daou grouadur ebars er c'harter. Rei a reaz perz euz he fals creden da galz merc'hed all euz an amezeguez, ha ker buan e redjont oll var lerc'h ar visionerien, en aviz ober out-ho ho zro. Mes ar chans o devoue da c'helloud caout ho zavete en eur c'harteriad all. Gouscoude follentez ar graguez-ze a eure kemend a boan d'ho phriejou, ma'z ejont gand ho pherson da bidi an tadou da zistrei d'ho pharrez ; mes an Tad Maneur a rancaz deport ken a vije divezatoc'h, galvet ma'z oa en eul leach all gand Escop Kemper.

An Tad Maneur goulennet a beb corn, e guemeraz kement a dreveil e doug ar bloaz-ze ma couezaz clanv. Pa oue pare, eun intavez santel a lavaraz eun deiz d'ezan tost da vad ar pez a lavaraz guechall Jetro da Voïses. « Petra eo d'eoch-hu ober oc'h unan kemend hag uguent « misioner? Perag na guemerfac'h-hu ket beleien all « da labourat gan-e-oc'h ? Nebeutoc'h o pe oc'h unan « da ober, ha mui a eneou a c'hounesac'h da Zoue. » Maneur a respontaz d'ezi e teuje dizale labourerien d'en em guinnig d'ezan anezo ho unan. Ar pez a c'hoarvezaz e guiz m'hen devoa lavaret. An Aotrou Galern, persoun Mûr, gant c'houeac'h belec all, eo ar re a zeuaz da labourat dindanhan er misionou.

An tad Maneur a ioa gant he vandennig Missionerien en eur barrez harp oc'h Escopti Leon, pa erruaz ar c'helou gant-han oa toc'hor braz an Aotrou Nobletz, ha ker buan hen hag an tad Bernard a redaz da Gonc, en eur lezel an Aotrou Galern e penn ar mission. Hoguen er mare m'ac'h erruaz an tadou en he di, an Aotrou Nobletz a ioa o tivorphila euz eun eil barrad-tersien, ha daoust da ze, ec'h en em gavaz cre aoualc'h da gaozeal gant-ho coulz ha kent.

An tad Bernard en doa eur c'har fall hag a rea d'ezan eur boan vraz o kerzet euz an eil plas d'eguile. Goulen a eure oc'h an Aotrou Nobletz cuzul divar benn ar pez en doa da ober ; rag euz eur c'hostez e carje kenderc'hel da labourat er missionou, mes euz eur c'hostez all e oa disaliet gant he vignouned. An Aotrou Nobletz a lavaraz d'ezan : id d'ar mission, va zad, eme-z-han, entre ma c'hallot bale, ha pa na c'hallot mui kerzet var droad, id var varc'h.

Goude-ze e pedaz an tadou da zistrei d'ho labour, en eur lavaret d'an tad Maneur e raje he c'hervel e poent hag en amzer evid serra d'ezan he zaoulagad. Hoguen, entre ma edont a vir vella o labourat evit silvidiguez eun niver braz a dud, e teujot a berz an Aotrou Nobletz da bedi an tad Maneur da zistrei d'he gaout. Maneur, dalc'h ma clevaz ar c'helou, a guiteaz peb tra evid nijal da Gonc. Erruet eno, an oll a grede ervad n'en doa mui ar c'hlanvour a zaoulagad nemed evid traou an Env, mes a boan e clevaz mouez an tad Maneur, ma troaz out-han he zell gand teneredigueź ha ma tiscleriaz d'ezan ez ea en dro-ma da vervel etre he zivrec'h. Dizelei a reaz da Vaneur stad he goustians, en eur he bedi da rei d'ezan an absolven diveza. Hoguen, an den burzuduz-ze a dremenaz an nosvez diveza euz he vuez en eur fesoun hag a dlie ober calz a c'hloar da Zoue, hag antronoz vintin, en eur boket d'ar grusifi a zalc'he Maneur dirazan, e varvaz evel eur zant. An oll a' voelaz d'an den Doue evel d'ho zad e doug an nebeud comziou a lavaraz en he enor an tad Maneur, glac'haret meurbed he unan da veza collet eur mestr ker mad. An tad-ma, test euz a galz a viraclou a c'hoarvezaz dirazan ha distro da gaout ar Vissionerien, a gountaz d'ezo ar maro caër en doa bet an Aotrou Nobletz, hag evel ma vele ervad e rea plijadur d'ezo clevet kemend-se, e lavaraz d'ezo : « *m'ar fell « d'eomp, eme-z-han, mervel evel-d-han, bevomp evel-d-han.* »

Etre daou, ar Vissionerien a greske bemdez an niver anezo, ha labourat a reant ive goaz-oc'h-goaz. Gouscoude e creiz al labourou-ze ken tenn all, an tad Bernard en em gavaz ker fall ma ne c'halle mui derc'hel vâr he dreid. Neuze e teuaz sonj d'ezan euz ar pez en devoa lavaret an Aotrou Nobletz, hag ec'h asantaz mont var varc'h beteg Kemper. Mes allaz ! kuit e oue da gaout pelloc'h izoum loën ; rag hep dale Doue ber galvâz d'ar bed-all.

M.

(Ann dilerc'h a-benn eur zech all)

GUERZ AN ITRON-VARIA-AR-ZALET.

TREDE PENNAD.

Ar Verc'hel sakr e doa ive,
O parlant gand ar vugale,
Roet da bep ini eur sekred,
Gand difenn mad d'en lavaret.

Mil a mil all o deuz klasket
Tenna diout-o o sekred ;
Mes biskoaz n'en deuz gallet den
Kâout anezo eur gomz epken.

D'ar Pab erfin o deuz skrifet,
Skrifet pep ini e sekred ;
En, ar penn a Iliz Doue,
En doa guir da c'houzout anee.

Abarz tevel, remerkomp c'hoaz
Eun darn euz ar burzudou braz
A zo âbaoue c'hoarvezet
Var menez santel ar Zalet.

Da ghenta, ar feunteunik-se,
E pe-ini treit Mam Doue
Eur pennadig a repozaz,
A zo abaoue brudet braz.

Kent, nemed a vareadou,
Ne daule dour e mammennou ;
Euz ar bloaz an irra pennad
E vize sæc'h, ch, eur berad.

Mes abaoue na hêan mui
An dour da redeg anezi,
Dour sklær, dour mad, dour ag a ra
Bemdez burzudou ar brassa.

Ia, ped a ped mil klànvour,
O veza efet euz e dour,
A zo bet raktâl parëet,
Pe da viana guellëet !

Nag a draou burzuduz all e'hoaz
A lavar d'eomp sklær a sklær braz
Eo e guiryonez diskennet
Mari var menez ar Zalet !

Diaghent, menez ar Zalet
Ne voa gand den anavezet ;
Messeryen ar vro a-vechou
A gasse di o loenedou.

Mes brema eo deut da veza
Eur pellerinac'h ar c'haerra :
A beb bro ag a bep karter
E tired di tud eb niver.

A gant milou æz e kòntfer
Ar bellerined a veler
O pignat beb bloaz d'ar Zalet
Da bidi o Mam binnighet.

Mont a rëont lod da c'houllenn
Evit-o, evid o c'herent....
A lod all d'e zrugarekaat
Dre m'o deveuz bet o mennad.

Guelit c'hoaz ar gonversion
Eveuz a oll dud ar c'hanton
En dro da venez ar Zalet,
Da voez Rouanez an Eled !

Guelit dre ar bed ouspenn-ze
Bemdez o tistroi ouz Doue
Kalz pec'heryen bet erbedet
D'Intron Varia ar Zalet !

Guelit ivez an ilizou,
Ar chapelou ag auteryou
A zo savet ag a zaver
En henor da Vam or Za.ver.

A zo savet ag a zaver
Dre ar bed, e ker braz niver,
E testini eo bet guelet
Var menez santel ar Zalet !

Ouspenn tri-c'hant chapel deja
E kaffer dreoll da gonta
Dediet da Vari, anvet
Intron Varia ar Zalet.

Guelit c'hoaz an iduljànsou
A ro ar Pab d'an ilizou,
Savet d'henori Mam Doue
Didan an ano neves-se !

Guelit erfin an oll gracou
A receo an dud el læc'hyou
E pe-re ez eo henoret
Intron Varia ar Zalet !

Achuomp a-ma, kristenyen,
Ag achuomp dre eur bedenn
D'ar Verc'hez Vari, or Mam vad,
Da gaout soursi ouz-omp dalc'hmad.

O Guerc'hez Vari, ni ho ped,
Kendalc'hit da veza bepred
On advokadez gallouduz
En Nee, dirag ho Mab Jezuz.

D'an deiz ma varvaz var e groaz,
Jezuz d'eoc'h on rekommandaz,
Oc'h ho pidi mad da veza
Evid-omp eur Vam ar vella.

Pa ez oc'h eta, ô Guerc'hez,
Or mam ag on advokadez ;
Bezit bepred soursi ouz-omp,
Difennit bepred ac'hannomp.

Grit ma kassaïmp ar pec'hed,
Gand Doue kement kassëet,
Penn-kauz euz e oll voallennou,
Soursenn euz on oll drubuillou.

Er c'hontrol, ô Guerc'hez santel,
Grit ma vezimp bepred fidel

D'on oll deveryou e kènver
Jezuz ho Mab ag or Zalver.

Grit ma chommo en on touez
Betek fin ar bed, ô Guerc'hez,
Ar Relijion bennighet

Or beuz digant-a recevet.

Ar Relijion Gatolik
Eo ar Relijion unik
Græt a roët d'eomp gand Doue
Evel ent evid mont d'an Nee.

O! grit ma talc'himp mad eta
D'e c'haret a de fratika,
A ma herruimp evele se,
Eun deiz, e Baradoz Doue.
AMEN. *Kemâ*
(Aben eis dez eur pennad all.)

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

DISSUL 2. Gouere. — Pevare sul goude Pantecost. Ar goad prisius eus hor Salver J. C. scuillet evit hor prena. Eis dez goude beza ganet, Jesus a gomansas scuilla he c'hoad dre ar circoncision. Er jardin olivez, pa voue scourjezet, pa voue curunet à spern, pa voue toullet he zaouarn hag he dreit gant an tachou, pa voue digoret he gostez goude he varo, e scuillas beteg ar berad diveza eus he c'hoad evidomp. Goad Jesus en deus paet hon dle. Bez'e tleomp eta enori ar goad sacr-se.

Ober a rer hiriou solanité S. Per ha S. Paul.

DILLUN 3. Bizit ar Verc'hez da santez Elizabeth he c'hinitery. Elizabeth a zaludas Mari dre ar c'homzou-ma eus an Ave. Maria: Benniguet oc'h dreist an oll graguez ha benniguet eo ar frouez a zouguit; ha Mari a respontas dre ar c'hantic *Magnifi at*, va ene a rent gloar da Zoue... S. Ian a voue santifiet e cot he vam.

DIMEURS 4. — Sant Françez *Caracciolo*, eus a gouent ar gamalaulet, a so brudet bras dre he garantez evit ar baourentez, ha dre he zevotion evit Sacramant an auter.

DIMERC'HER 5. — Sant Norbert. Escop. Caret a reas ar bed en he iaouankis. Doue a reas dezan chench buez dre eun taol curun. Dont a reas da veza ken humbl, ma voue kemeret evit eur paour kez gant an hini a zivoualle dor palez he Escopti pa zeas di evit ar vech kenta.

DIZIOU 6. — Eisvet an ebestel Sant Per ha Sant Paul.

DIRGUENER. 7. — Santez Pulchérii, impalaerez ha guerc'hez. Ar zantez-ma a ziorroas he breur an Impalaer a Gonstantinopl. Roue ebet marteze n'en deus guezet morse gouarn eur Rouantelez guelloc'h evithi. Etouez eun toullad bugale morse breur na c'hoar gossa n'o deus gouezet kelen guelloc'h evithi breudeur pe c'hoarezet iaouancoc'h ev tho.

DISSADORN 8. — Santez Elizabeth, intanvez.

Brema eus eur pennad, ar gazeten l'*Ocean* eus a Vrest, e devoa brudet eul lizer abers an Aotrou Kergrist, mear Carantec, pehini en em gleme eus an doare ma comze unan benag eus ar vedicinet eus a seurezet ar charite. An aotrou Penquer, medicin e Brest, a reas eur respont hag a voue ivez scrivet en *Ocean. Feiz ha Breiz* a lakeas e brezonnec eur loden eus a lizer an Aotrou Kergrist, hag ar vedicinet a c'houlen ivez ma ve laket enhi lizer an Aotrou Penquer, setu amata al lizer-ze troet gantho e brezonnec. G. M.

Respount an Doctor Penquer da liser an Aotrou de Kergrist.

Liser an aotrou mear eus a Garantec a ioa var ho caseten eus an 31 a vis meurs. Al liser-se a c'helle lacaat da gredi divarben ar vedissinet traou a n'int bet biscoas var ho speret.

Dislavar *nersus* a *courachus* an aotrou de Kergrist ne gaf pec nemet en eur frasen drouc-ententet e rapport an doctor Le Breton. Perac an dislavarer *mat* n'en deus en quet laqueat-ive, e quever ar fraseu-se, ar pes a so c'hoas er rapport, ac ouspen e guinou ac e calon quement medissin a so:

« Doue ra viro na deufemp da lavaret guer a enep stat caer ar seuresed; en ospitaliou, er c'heriou, e pep leac'h esomp eurus da gaout aneso var hon tro; en or raoc-ni emint bepret etal gueleou ar re baour; eno, en em gafont c'hoas gant ar remejou a so isom aneso; eno e taolont eves penaos eo lousaoui pep clanvour. Netra ne sale'h a sa ar merc'het vertusus-se: beset ar c'hlevejou guasa, n'o deus aoun ebet; graguez an eê, ne c'houlennont netra digant an dut, digant Doue hepquen e c'hortosont besa paet eus ar vat a reont. »

Ar rapport a so ano anesa ama a so bet aprouvet, e quement a veul pe a rebech, gant medicinet Quimper en eur vones; meulet eo bet ouspen, a c'houson ervat, gant an ol vedicinet eus an departamant; n'eus hini aneso ac a ve evit dislavaret ar goual-abujou a so qeal aneso er rapport, ha cals medicinet a so hac o deus poan o c'houzanv hep clem ar goual-abujou-se.

An aotrou mear eus a Garantec a so curus, pa n'en deus isom eus a vedicin ebet; dre-ze, e c'hall goulen beza leset d'en em lousaoui e-unan evel ma caro. Goulen an dra-se avat evit tut he barres ac evit e separtamant a so noasout oc'h ar bobl hag oc'h e vat. Anes, perac e fell d'al lesen hor be-ni eun diplom ac a goust quer ker, a perac e studiomp-ni a srevi beo, ma ne de quet evit mac'hellimp derc'hel ar bobl e iec'het, a enep quement a fell d'an dut dysquiant. Ar brotection or beus-ni digant al lesen a so eta evit mat ar bobl, ne de quet eur guir stag oud or micher avat.

Ne din quet da eul troidellou speret an aotrou mear eus a Garantec: an traou a lavar à ve coant-ardis e c'hoariel Molier. Ar vedicinet n'o deus quet isom eus ar c'hentelliou-se evit gousout petra int ha petra o deus da ober. Al lesen a c'houlennont hirio a so quement a isom anesi, ma seo bet goulennet triuguent vloas-so. Scolachou ar vedicinet, an dut gouisieca en ho souez o deus great scridou, ac o lavariou, bet cavet mat gant ar Vinistret, a so bet laqueet gat ar re-ma dirac ar stadou ac eno ive

bet poueset mat. Rapport an aotrou Salvandi dirac cramp an tadou a Franç, er bloas 1847, a broufe d'an aotrou mear eus a Garantec ema al lesen a du gant ar vedicinet, ac eseo cre aoualc'h, etre o daouarn, evit difen mat ar bobl. Al lesen-se dent eus ar revolution, ô tistruja peptra, a laqueas ive eun eil deres d'ar vedicinet; red mad e voa eur pennat, a lavaret; ha ret eo hirio c'hoas?

An aotrou Salvandi ne grede quet e vije er bloas 1847; mes ne de quet var an dra-ma em beus da breseg d'an aotrou mear eus a Garantec. Ar pes a fel d'in lavaret desa eo n'or beus isom ebet eus e brotection, na ni, na medicinet ar Marin a laqueomp evel ouzomp on-unan. Mar teu ar re-ma da vesa torret gant an amzer, ne veso neuse nemet medicinet evel en ol-d'an-oll evit trei pep drouc e mat.

Evit ar seurezet a so bet divar o fen digares d'an tamal quisidic, dén muioc'h evidomp-ni ne veul an diles a reont aneso o-unan evit mat an ol. O velet an dut o caout poan, e tener da garet anezo. Seureset ha medissinet a so er memes scol; ac etal guele ar c'hlanvour, ar religion ac ar ouisiegues a ro o dourn an eil d'eben.

Perac ema an usach vat ac an usach fal an eil emesq eben?

Ar pes a lavarit divar ben an apotiqerien, aotrou Scrivanier, ha n'effe quet gur divar ben quement breuries christen a so? Va miguon, an doctor Le Breton, n'en deus conset nemet eus ar goual usach, ac an aotrou mear eus a Garantec a dle gousout ha pa na ve cavet nemet da veuli tut he barres, el leac'h all e seus bet tamal ha rebech so-quen digant Esqeb An aotrou de Kergrist en deus lennet rapport an doctor Le Breton: caret em bije en javije lennet ive scrid an doctor Morvan, unan eus a vedicined arondissamant Brest. Ar medicin bras-se a so mear en e barres ac er c'honseil general ouspen: ar c'hargou-se a dle caout gouuit var speret ar Prefet a var gonseil an Departamant.

Ne lavarin netra eus an apotiqerien, nac ive eus ar ouisieguez o deus; an aotrou de Kergrist en deus eur fisians vras enno, moarvad abalamour n'ens ini ebet e Carantec. An apotiqerien a c'hoar ne c'hallont a ne dleont quet ober medicineres: dre chom en o staliou eo or beus-ni qement a sicour-vad diganto.

Leal aoualc'h oc'h bet, aotrou Scrivanier, da lacaat varlerc'h al liser *courachus* a damal ac'hanomp eur guer mat benag a enep ar vedicineres a so countrol d'al lesen. P naos en deus gallet an aotrou mear eus a Garantec, o vesa re guisidic, dont da lavaret eo mat enebi oud al lesen ha caout mat ive touelleres ar re a vers remejou fall hep gousout pe seurt-int. N'em be ket isom da scrifa eun taol traou evit cas da netra comsou an aotrou mear eus a Garantec hac ar vedicinet n'o deus quet isom ive d'en em sifen, pa ne gredo den an aotrou de Kergrist o lavaret penaos ar vedicinet ne c'houfent quet caret an dut nag ober an diles aneso o-unan. Ar c'hlenvejou braz a zo bet a goms aoualc'h evito, ac anaoudeguez vad ar bobl a so un digol d'ho c'halon a enep eur re disanaoudeg benag.

Va digaresit, me o pet, aotrou Scrivanier, m'am beus qemeret va frankis en o quelever; en ano an ol vedicinet, e felle d'in discoues da bep ini a-len o caseten, n'o doa t isom medicinet ar Finister nag eus a guentelion nag eus a rebechou an aotrou mear eus a Garantec.

Visantic o vont da bardona.

En eun ti divar ar mæz, e Frans, e voa eur mintinvez, brema eus eur pennad mad a amzer eur potrig deg vloas, hanvet Visant, o conta eun nebeut guennerien destumet gantha nebeut a nebeut evit mont da bardonna da itron Varia Buglos.

Visantic a gonte hag a asconte he venneien. Bars ar fin en em laca da grial:

— Sellit ta, va mam, me'm eus arch'ant avad sellit! C'huec'h seiz, eiz; eiz guenneg varnugnent am eus! ha ma vije bet ar re ma e dinerel, neuze avad! va mam, em bije bet eun toullat!

— Ia da, muioc'h a beziou a pije bet.

— Oh! it adarre aze, em ialch, ha me ho cavo cher.

Edo Visantic o lacat he arc'hant en he ialc'h pa zigouezas an tad;

— Sell; emeus aoun ar map bihan so pinvidic evel eur roue!

— Tad! eis guennec varnugnent am eus, ha ne ket, an dra-se ne ket nebeudic eo!

— Nan, gouscoude e poa izom c'hoas daou bez all evit caout c'huec'h real.

— Oh ia; mes n'em eus ket gallet mont beteg eno, hag emaonan gouscoude ô testum pell so abenn hirio da vont d'ar pardon!

— Visantic! ne deui ket ganeomp hirio d'ar pardon da Itron Varia Buglos.

— Ne din ket, tad!...

— Gorto ma lavarin dit. Da zaou vreur cossa ha me hon eus cals troiou da ober en eur vont, ha te so berr da c'har ne alfes ket hon heulia, hag evelse ez eomp da ziblas ep-d-hout.

— Ha me neuze?

— Te a ielo da unan gant an hent berra, hag ember en em gavimp a vanden er pardon.

— Mad, va zad.

— Gorto-ta, n'em eus ket echuet va c'haos. P'eo guir nec'h eus ket gouelet p'am eus lavaret dit ne deujes ket ganeomp, dal, setu aze eur guennec; ha setu ama c'hoas eun all abalamour en dez-all es poa great plijadur din o c'houl conje da rei bleut da eur paour d'ar mare n'oa netra all da rei deza. Alo setu dit brema c'huec'h real cloc; gra gantho ar pez a guiri. Kea en hent ha bale evel eur goaz.

Visantic a voa kement a foug enha, ne gavas ket zoken eur guer da drugarecat he dad. Dishalaret oa en eun doare bennag. Mes pa deuas adarre ar goms dezan, e lavaras d'he vam: oh pebez ialc'hat, va mam! Oh! na pe guer mad eo va zad!

— Ha petra ri gant da denzor? Guelomp.

— Me breno eur zae blevec evel hini va breur Lois.

— Mes bez'ec'h eus unan couls hag hi, nemet ne ket ar memes hou.

— Mad, neuze em bezo eur bonet marrellet evel hini va breur Bernard.

— Bez'ec'h eus eur bonet nevez braoc'h evit hennez.

— Petra'm bezo-ta neuze?

— Bah! kea ato en hent, ha sonj mad en eur vont. Ember da dad ha da vreudeur as sicouro da brema ar pez a c'hoantai. Mar bezez araog eno, ped calonec ar verc'hez da c'hortoz ar re all.

Setu eta visantic o tiblas. Bale a rea gobius; ar Roue n'oa ket car dezan. N'oa ket deut c'hoas a benn da zecida petra brenje gant he arc'hant, pa velas o tont etrezeg enha eun den coz hag a gave deza a voa savet eus an douar. E guirionez bez'e voa eno dirazan unan eus an dud reuzeudic-se pere so ker paour ma na ellont ket zoken caout an distera lochen evit ho golo, hag evit miret da jom tre nos deis dindan an amzer, a ra toullou en douar evit gallout en em denna eno eus a zindan ar goal amzer. Hema a voa eun den coz, cabac'h, croumet oll ha goloet a c'houliou. Asten a reas d'ar potr, en eur grena, he zorn dizec'het dre an dienez.

Visantic a voue souezet oll, hag o sellet piz ouhan : oh! va den mad, emez-han, pe guen treud, pe guen droug-livet oc'h hu!

— Allas! va buguel mad, eme'r paour, tost da eur miz so n'em eus bet nemet griziou da zibri; ha l'am oad ez eo poanius pa na eller ket caout eun amig bara.

— Oh! mes, gouliet oc'h ive! Sell ho troad! Sell ho torn! Sell c'hoas e leac'h-all!

— Va buguel, va c'horf so gouliet oll.

Setu Visantic an dour o tont en he zaoulagad. 'enna'ra he ialc'h, hag e tiscarg ar pez a voa enhi oll tog ar paour coz. — Ar potr coz a grie; re, re, a c'hrouadur! eul lodennig epken! Ne zalc'hin ket r re-ma oll.... Mes Visantic a voa eat kuit diouan, hag a valee scaon etrezeg an Itron Varia Buos. Eno en em lakeas da bidi a galon ha da drurecat ar verc'hez da veza cavet an dro da zispign arc'hant evel m'oa dlet.

He dad hag he vreudeur a erruas. Visantic a drenas he zervez hag a deuas d'ar guær gantho. Den en doa goulennet hano eus he arc'hant. Mes da oz he vam pa erruas a c'houlennas outhan : ha da lc'hat arc'hant? Petra c'heus great gantho?

Ar c'hrouadur a ruzias da guenta; goude e resontas; Roet eureus anezo da... en henor... en hano an ron Varia Buglos!

Ha brema, lenner, ha c'hoant oc'h eus-hu da houzont piou eo ar Visantic-se ha petra eo deut da eza? Visantic so deut da veza gloar Ilis ha Rouanez Frans. Ar buguel Visantic so deut da veza ar ut bras Visant a Baol. G. M.

En deiz-all, eur potrig daouzeg pe drizeg vloas, mevel en eun ti pinvidic, a voue casset gant he vestr d'ar c'hohi da guerc'hat eur banerad viou hag amann. Edo o tont gant ar ru, he baner gantha var he benn, pa deu eur c'hi da chilpat ha da vont etre he zivesker. Siouas ar baner a deu en traon; ar viou hag an amann so great eun alumen gantho var ar pave. Ar potrig a jomas sebezet hag a gomansas da vouela puil, ha n'oa ket ep abek. Rag penaus mont dirag he vestr? sur oa da gaout gourdrouzou, marteze bazadou, marteze zoken he damig comanant a iaje da baea ar frigoussen.

O velet anken ar potr, eur marc'hadour legumach a voa eno a icaz d'he c'hodel, hag a roas dezan eur pez a bevar real, en eur lavaret d'an dud a ioa bodet eno; « grit eveldon-me, hag e saveteimp he grog d'ar potrma. » Skuer ar marc'hadour a voue heuillet; pephini a roas eur guennec bennag. Pa zeas ar potr da gonta ar pez en doa bet, ez oa anezo eis scoet anter. Hoguen ar pez a ioa en he baner ne gouste nemet pevar scoet anter.

Cridi a rit penaus ar potr a dlie mont kuit laouen gant he bevar scoet a re; mes nan. Lacat a reas pevar scoet anter en eun dorn ha gant ar pevar scoet all ez a da gaout eur baourez a vele eno etouez an dud, eur c'hrouadur ganthi var he breac'h. « Sellit, emezan, kemerit ar re-ze; c'hui oc'h eus mui a izom anezo evidomme. » Kementse a reas plijadur da guement a ioa eno; mes ar potr en em dennas kuit buana mac'helle, evel pa n'en divije great ken nemet he zever. G. M.

Brema evit Pasc ar vugale ez eus bet guelet e pep leac'h processionou caer. Evit gouel ar Zacramant ez eus bet guelet processionou caeroc'h c'hoas; an oll gristenien vad paravia an eil d'eguile o clasc gouzont piou a guempenje braoa ho ziez hag al leac'hiou dre bere e tlie tremen ho Zalver, al lec'hiou ma tlie arzao, ha kementse evit enori muia ma c'hellent Jesus er Zacramant adorabl. Mes n'eus bet marteze e Frans procession ebet ker caer hag unan so bet e Bro-Zaos, er guær a Vanchester, dillun ar Pantecost. Er procession-se ez oa var dro uguent mil a vugale, hervez ma lavar ar c'hazetennou. Bugale an oll scolachou eus a gucar a voa eno, ha pa voa ho mistri hag ho mestrezet e penn peb banden, e reant eur renkat hag a lakea eun heur da dremen eul leac'h, etre ar penn kenta hag ar penn diveza anezo.

PRIS AN ED.

Kemper. — *24 Even.*		Pont'Nabat. — *22 Even.*	
Guinis.....	15 lur, 33 c.	Guinis.....	15 lur, 60 c.
Segal.....	8 lur, 92 c.	Segal.....	8 lur, 44 c.
Eiz.....	07 lur, 7 c.	Eiz.....	6 lur, 27 c.
Ed-du.....	10 lur, 04 c.	Ed-du.....	11 lur, 05 c.
Kerc'h.....	6 lur, 75 c.	Kerc'h.....	6 lur, 75 c.
Avalou-douar..	2 lur, 11 c.	Avalou-douar .	2 lur, 60 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. E KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

DESSADORN 8 Gouere 1865. N° 23. KENTA BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA;

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz..... EUR SCOUET.
Evit tri miz..... C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken..... DAOU VENNEC.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 8 Gouere 1865.

Tec'h Pi IX eus a Rom er bloavez 1848.

Hon Tad Santel ar Pab Pi IX, hirio c'hoas leun a anken, n'hen deus bet nemet poan, abaoue ma eo pignet var dron Sant Per, naonteg vloaz a zo. Ranket en deus bet zoken kuitat ar guear a Rom ha mont en exil. Goude beza diskuezet ar brassa madelez e quenver an oll, ne zastum nemet ingrateri. Ar re memez a dlie dezan ar vuez hag al liberte, a falle dezo tenna digantan an eil hag eguile.

Setu aman penaos histor an ilis a rent compt eus beach ankenius Pi IX, evit mont dar guear hanvet Gaët. Eun neubeut tud vechant en em glevas evit tourmanti hon Tad Santel ar Pab. Goude beza lazet e guenta minist, an Aotrou Rossi, e teujont betec dor e balez en eur c'hourdrous tenna gant canoliou var an oll dud a voa ennan. Ar Pab ne ouie petra da ober. Ar re a voa en dro dezan en alie oll da vont kuit. Mes penaos mont kuit? Da beleac'h mont, cetu ar pez hen dalc'he. Gouscoude ar revolutionerien, a zeue hardissoc'h bemdez; hag ar Pab a voa bepret en arvar. Var guementse, dan daou varnuguent a vis du, dens an abardaëz, e tigouezas gantan eur vœst presius, hag eul lizer skrivet evellen :

Tad Santel : ar Pab kalounek Pi VI a zougue bepret eun hostif consacret var e galon epad an oll veachou eus e exil e Franç; ha dreist pep tra er guear a Valanç e peleac'h eo maro. Er sacramant adorabl-ze e cave beb heur ha beb moment ar sclerijen, an nerz hag ar c'honfort en devoa ezom. Me am beuz etre ma daouarn, ha ouzon ervad, ar voest a voa gantan evit douguen corf prisius hor Salver. En offri a ran deoc'h Tad Santel, c'hui da behini eo digoueset, hano, tron, vertuziou, nerz hag ivez trubuillou ar Pab Pi VI. Martreze en recevoc'h gant plijadur, petra bennag, esperanç em beuz, ne rankoc'h ket ober eun henvelep implij anezi. Gouscoude den ne ell anavezout bolontez Doue en ho quenver. Pedi a ran evidoc'h, Tad Santel, gant feiz ha carantez, kass a ran deoc'h ar voest-ze, oll evel ma eo bet douguet gant Pi VI. Derc'hel a ran eur sonj leun a anaoudeguez vad eus ar vadelez ho peus bet evidon, er bloas tremenet, pa oun bet e Rom. Plijet ganeoc'h rei din ho penediction, he gortoz a ran, stouet beteg an douar e c'hans lio treid.

Great e Valanç dar bemzec devez a viz'erc 1848.

Per, *Escop Valanç.*

Hon Tad Santel ar Pap Pi IX, a guemeras al lizer man, ha dreist pep tra ar voest a voa assamblez ganti, evel eun ali eus an Env. N'hen devoa mui douet ebet. Evit kuitat ar guear a Rom, en em glevas gant an Aotrou d'Harcourt, karguet eus afferjou ar Franc ha gant an Aotrou Spaur, karguet eus afferiou rouantelez Bavier. An Itron Spaur a voa ivez er sekret. An Itron-man a dlie mont araog dar guear hanvet Albano, gant he mab Maximilien hag e c'houarnour, an tad Liebel. An Aotrou Spaur a voa karguet da chom e quichen ilis Sant Per ha Sant Marcellin evit kemer ar Pab en e garroz, ha mont gantan er meas a Rom. An Aotrou d'Harcourt, hen, a dlie mont da gambr hon Tad Santel ar Pab evit e sicour da sortial eus e balez en eur c'harrig fall, ha da vont betec al leac'h ma voa an Aotrou Spaur. Evelze e arruaz an traou e guirionez.

D'ar pevar varnuguent a vis du, var dro pemp heur eus an noz, an Aotrou d'Harcourt a ieas tre e cambr Pi IX, evel evit eun affer bennag. Ar Pab a guiteas deustu an dillat guen ez eo kustum da zouguen, a guemeras eur soudanen zu evel eur beleg simpl, hag a lakeas var he zaoulagad eur re lunedou glas. Kuitat a reas neuze dre eur pontalez distro. Mes cals poan en devoa o tigueri an or. Epad an amzer-ze an Aotrou d'Harcourt, chomet e unan e kambr ar Pab, a lenne a vouez huel. Da seiz heur e ieas kuit en eur lavaret dan dud a voa e toul an or, ha dar gardou, penaos ar Pab ne voa ket iac'h tre hag en devoa en em lakeat en e vele. Deustu e kemeras eur c'harr evit mont dar guear hanvet Civitta-Vecchia. Arruout

a reas eno da anter-noz, hag e kemeras plaç var eur lestr hanvet an *Tenar* evit mont da Gaët.

An diezamant a voa bet o tigori dor ar pontalez, a zaleas ar Pab eun anter-heur. An Aotrou Spaur, chomet d'er gortoz, evel ma hon deus lavaret, e quichen ilis Sant Per ha Sant Marcellin, a guemere nec'h bras. Mes anken an Itron e Albano a voa brassoc'h c'hoas. He fried a dlie digoueout eno, gant an Tad Santel ar Pab, da deir heur goude kreiste; hoguen, seiz heur a voa sonet, ha n'e devoa an distera kelou. Ni gouscoude, a scrive divezatoc'h an Itron Spaur, da lavaret eo, va mab, e c'houarnour ha me, a voa digouet e Albano mintin mad. Tremen a rejomp eno cals heuriou leun a dristidiguez hag a anken. Biscoas n'em boa santet eur ran galoun quer bras. Va mab o velet va stad truezus, a zeue alies da c'houlen diganin petra a voa kaos ma voan trubuillet evelse. Ha me ne allen ket lavaret dezan ar virionez. Gouscoude eur veach c'hoas e teuas d'am c'haout, goude bëza bet en eun ilis o pedi evit e dad hag evidon. Va supplia a reas en eur vouëla da lavaret dezan e pe seurt risk e voa he dad pa em boa kement a nec'h. Respount a ris penaos an Aotrou Spaur en devoa en em garguet da zigaç er meas a Rom eun den eus eur garg huel, ha ma n'en dije ket gallet en ober, e voa danger bras evitan. Ha zoken, a liviris ne vin ket e peoc'h quen ho guelin ho tigoueout ho daou iac'h ha salo. En eur achui e pedis va mab hag e c'houarnour da non pas ober man ebet pa ho dize anavezet an den a dlie dont gant an Aotrou Spaur. Erfin, neubeudik goude ma voa sonet nav heur deus an nos, e kreis an denvalijen ar vrassa, e teuas kelou dan Itron Spaur e c'hortoze e fried anezi en eur vourc'haden hanvet Arici. Ker buan e ieas de gavout. Leternou ar c'harroz a voa quasi oll mouguet evit ne vije ket anavezet an den a dlie pignat ennan. En eur zigoucout e Arici, an Itron Spaur a anavezas e fried e kreis eur vanden archerien. En e guichen, eun tamic var e lerc'h, e voa eun den guisket e du, en e sao, harpet e guein en eur gars-peuliou a voa e costez an hent. Kerkent e lavaras dezan ar c'homzouanan eus a bere e voant en em glevet araog: Doctor, pignet em c'harroz, ha pignet buan rak me ne garan ket peachi en noz. Neuze eun archer a zigoras dor ar c'harroz ha goude ma voa pignet an doctor, er serras en dro, en eur lavaret: beach vad deoc'h, ha bezit eb aon, neus iskl ebet en hent.

Setu eta hon divroïdi en hent da zeg heur eus an noz. An doctor pehini a voa e guirionez hon Tad Santel ar Pab Pi IX, a voa azezet en tu kleiz eus ar c'harroz, dirazan an tad Liebel, en tu diou dar Pab e voa an Itron Spaur, ha dirazi e mab Maximilien. An Aotrou Spaur hag eur mevel a voa pignet varlerc'h var eur scabel renket evito. An Itron Spaur, leun a feiz e devoa c'hoant d'en em deuler ebars treid vikel Jesus-Christ, zougue ouspen var he galon ar Sacramant er voest igasset dezan gant Escop Valanç. Pi IX a lavaras dezi ant madelez: bezit e peoc'h, Itron, an Aotrou Doue a o ganeomp. Er c'henta leac'h ma voa chenchet kezec, e voa enaouet pe elumet ivez ar goulou el leternou. Maximilien hag an tad Liebel oc'h anaout neuze an Tad Santel ar Pab a voa quen souezet ma rejont ho fossubl evit en em guzet. Mes dousder ha madelez Pi IX a rentas buan dezo an hardieguez. Epad ar veach ar Pab ne heanas o pedi evit e enebourien. En tu all dar guear hanvet Terracin, unan bennag a lavaras dezan e voa digouet var harzou e Rouantelez. En eur glevout eun henvelep kelou e vouëlas var gualeur e vro, ha goude e canas an *Te Deum* evit trugarecat Doue eus e zilivranç.

Eur c'hart leo eus Gaët, daou zen a zigoras dor ar c'harroz er c'hostez ma voa azezet ar Pab, hag e pegjont en e zaouarn evit pokat dezo. Unan eus ar re-man a voa an Aotrou Arnao, sekretour e Rom, evit afferiou rouantelez ar Spagn. Eguile a voa an Aotrou kardinal Antonelli, hirio kenta ministr ar Pab. Pi IX en eur e velet a lavaras a vouez huel: Doue ra vezo meulet da veza saveteet an Aotrou Antonelli.

En eur zigoueout en eun andret hanvet Mola di Gaëta, ar veachourien a ziskennas en eun hostaliri hanvet hostaliri Cicéron. Ac'hano, dar bemp varnuguent a vis du, da ziveur goude kreiste, ar Pab a gassas an Aotrou Spaur da gaout roue Napl, gant eul lizer eus e zorn. Pi IX a ieas neuze da Gaët gant ar re a jome assamblez gantan. C'hoant en devoa d'en em rei da anaout dan Arc'hescop, an Aotrou Parisio, ha da c'houlen diguemer en e balez evit eun devez bennag. Mes dre valheur, ar memez devez an Arc'hescop santel-ze en devoa kuitet kear evit mont da velet e vreur a voa goall glan. Pa deuas ar Pab, hag ar re-all a voa de heul, da c'houlen diguemer er palez, ne gafjont eno nemet eur mevel hanvet Danielo. An den-mau n'ho anaveze ket ha n'ho lezas ket da antreal. Kaër en devoa an Aotrou kardinal Antonelli lavaret da Zanielo penaos an Arc'hescop ne vije ket bet kontant pa en dije klevet e voa bannet e vignonet er meas eus e balez; ar mevel ne reas van. An Tad Santel ar Pab a lavaras dezan goudeze: ma ouffac'h piou ez ompni hon diguemerfec'h deustu. Setu perag ivez ne allan ket ho tiguemer, abalamour n'hoc'h anavezan ket, a respountas Danielo. Ouspen, emezan palez an Escop ne deo ket eun hostaliri. Me a zo anavezet mad gant an Aotrou Parisio, a lavaraz c'hoas Pi IX. Martreze avoalc'h eme Danielo, mes evidon-me n'em beuz anaoudeguez ebet ac'hanoc'h, rak n'em beus ho kuelet biscoas, ret mad eo deoc'h mont da glask logeïs e lec'h-all. Ha raktal e serras an nor gant rustoni en eur c'hrognal enep ar re a deue evelse d'en tregasi.

Ar veachourien bannet eus palez an Arc'hescop en em dennas en eun ti dister hanvet hostaliri ar jardinik, abalamour ma voa eur jardin vian dirag an nor. Meur a zarvoud all a zigouezas c'hoas. An Aotrou Spaur araog en em lakat en hent evit mont dar guear a Napl, a drokas he baperiou (e gallec passe-port) gant an Aotrou Arnao, sekretour, evit afferiou rouantelez ar Spagn evel ma hon deus lavaret dija. Hag an draze evit kemer e garroz. Hoguen, pa voa lojet hon Tad Santel ar Pab e hostaliri ar jardin-vian, An Aotrou Arnao, hag an Aotrou kardinal Antonelli a ieas da di ar Gouarnour eus a guer. Ema voa eur general oaget deja, hanvet ar general Gross, ha guinidik eus ar Suiss. En eur lenn ar paperiou laket etre e zaouarn gant an Aotrou Arnao, hag o velet varnezo hano an Aotrou Spaur, eus rouantelez Bavièr, en devoa cals plijadur da allout causeal gantan eus bro an Allemagn. Mes an Aotrou Arnao, deus ar Spagn, ne allas respount netra. Ar general Gross ho credi e voa eun tamic bouar, a gomzas anevez a vouez huel. Neuze an Aotrou Arnao a lavaras dezan e voa bet maguet er Franç, ha goudeze e voa demezet da eun itron eus a Rom, en henvelep fæçon ma en devoa ankounac'het iez e vro. Raktal ar Gouarnour a zistroas ous an Aotrou Antonelli, ho kemer anezan evit eur sekretour; mes ne respountas ket muioc'h evit an Aotrou Arnao; ar pez a souezas cals ar general, o velet penaos daou zen evelse, ne anavezent ket iez ho bro. Commanç a reas cridi penaos an divroïdize a elle beza spierien deuet eus pers ar revolutionerien eus a Rom da velet e pe seurt doare e voa kear. Gouscoude ar general, deread evel ma voa evezek, ho lezas da jom e kear. Mes er memez amzer e roas urs da eun officer ha da eur barner a beoc'h da non pas koll ar guel anezo.

Goude ma en devoa ar Pab debret enn tam boët en e gambr, e gompagnunez en em lekeas ous taol en eur zal a voa tre e kichen. E voant e achui pa veljont ho tigoueout ar barner hag an officer. Raktal an tad Liebel a alc'hueas dor kambr ar Pab; ha ni, a skrivas goudeze an Itron Spaur, da lavaret eo an Aotrou kardinal Antonelli, an tad Liebel, an Aotrou Arnao, ma mab ha me, ho diguemeras. Pephini ac'hanomp neuze, a daole evez mad da guzet he sekret. Ar barner hag an officer, deus ho c'hostez, ne glaskent nemet an tu d'en anaveout. Ar barner a voa ho vont kuit pa c'houlennas an officer conge da gauseal. Betec neuze n'en devoa lavaret guer. Eb klask troiou kleiz e lavaras deomp e voa ar vrud er vro penaos en hon touez en em gave daou gardinal diguizet. Responnt a ris dezan, eme an Itron Spaur, e voan unan anezo, ha n'en devoa nemet klask eguile etouez ar gompagnunez. En eur farsal evelse e lakis an oll da c'hoarzin, hag ar barner gant e officer a ieas kuit hag hon lezas e peoc'h.

D'ar c'huec'h varnuguent, eun devez sul, compagnunez ar Pab a voa et dan offeren da c'huec'h heur eus ar mintin. An officer karguet da deuler evez varnezo a deuas d'an iliz da glask an aotrou Arnao. Lavaret a reas dezan, en eur e guemer evit an aotrou Spaur, penaos an aotrou d'Harcourt digouezet eus a Rom epad an noz, a c'houlenne parlant outan. An aotrou d'Harcourt ne ouie ket e voa et an aotrou Spaur dar guear a Napl na kenneubeut en devoa troket paperiou gant an aotrou Arnao. Rac-se deus-tu ma er guelas er galvas dre e hano dirag ar general Gross deuet eno evit e zeveriou a c'houarnour kear. An aotrou Arnao e velet e voa souezet bras ar general Gross gant kement-se, a dosteas outan, hag er pedas den iskusi da veza deskuelet dezan paperiou ha ne voant ket e re. Lavaret a reas dezan penaos an aotrou Spaur kasset da Napl dre urs an Tad Santel ar Pab en devoa kuitet e famill pehini a falle dezi guelet Gaët ha setu perag ho devoa troket paperiou evit ma en dije gallet an Aotrou Spaur antreal e Napl hag e famill e Gaët. Neuze, a lavar c'hoas an Itron Spaur, o skriva ar pez a zigouezas epad beach ar Pab, ar general Gross a c'houlennas hag e voan e guirionez an Itron Spaur. Ia sur, a respountas an Aotrou Arnao. Ha var guementse e teujont ho daou d'an hostaliri da beleac'h e voan distroët goude an oferen, assamblez gant va mab hag an Aotrou kardinal Antonelli. Ar Gouarnour a fallaz dezan evijemp et de di da guemer eur banne chocolatt. Hor pedi hag hon aspedi a reas kement, ma iezomp assamblez gantan. Lojet e voa e rez an douar en ti hanvet pavillon bihan ar roue.

He unan e fallas dezan oza dijuni. Digaset e voa dezan ar pez a vòa necesser evit kement se. Neuze e commanças goulen diganeomp mil dra divarbenn afferiou Rom; ha dreist pep tra divar benn beach an aotrou Spaur e Napl. Dre hon responchou e komprenas e teuje hartreze ar pab da Gaët evit eun neubeut amzer. Ha kerkent hon kassas da vizita tout ar palez evit disquez deomp ne vije ket bet lojet fall er guear-ze. A boan ma voa distro en e zal, e teuas taol var daol tri zen da lavaret dezan e velet var ar mor listri hag a zougue banniel Rouantelez Napl. Varnezo e voa soudardet, hag unan bennag eus famill ar Roue.

Eur blijadur e voa guelet souez ar general Gross. Evel eun den anter gollet e benn e c'houlenne en tu-man hag en tuall. Petra signifi an draman? da ober petra e teu ar zoudardet-ze pere n'em beus ket galvet? piou eus famill ar Roue a zo o tont aman? epad ma voa en affer evelse outan e unan hag ous ar reall, eun officer a zeuas da lavaret dezan e voa ar Roue e unan o tisken en douar. Raktal e tolas pell deus outan e chocolat, hag e tiredas dar porz evit guelet ar Roue o touara. Kement-se a voa great buannoc'h evit na ellan en lavaret deoc'h.

Eun heur goude kreiste e voa pa zigouezas ar Roue e Gaët. A boan diskennet eus e lestr, e anavezas gouarnour kear hag e lavaras dezan: general, e peleac'h ema ar pab? aotrou, me a gred ema e Rom, mes digoueout a rai, a respountas ar gouarnour.

Penaos, eme ar Roue, ar Pab azo e Gaet pedir heur varnuguent zo, ha c'hui ne ouzoc'h netra a guement-se! Neuze an aotrou Arnao, hag an aotrou Antonelli a ieas beteg ar Roue evit displeg dezan an doare ma voa an traou. Lavaret a rejont penaos, er pab a voa c'hoas en hostaliri ar jardinik eb beza anavezet gant den ebet.

Ar Roue a bedas an aotrou kardinal Antonelli hag an aotrou Arnao da zigass ar Pab e sekret dar palez; eon, deus e gostez a ieas var droad dre eun hent all, evit miret ne deüje ar bobl d'en en em zastum re var hent hon Tad Santel ar Pab.

Ar pez a voa lavaret a voa great; ar Pab ne voa guelet nemet gant eun neubeudik tud, hag a erruas er palez evel eur beleg simpl. Mæz var an diriz e kavas daoulinet ar Roue, e dri vreur, e vreur kaër, ar Rouanez, hag

an oll dud eus ar patez o vouela gant ar joa hag al laouenidiguez, oll e lavarent bennos da zoue, da veza achuet poanniou he vikel. Ar Pab a jomas seiteg mis e Gaët araog gallout distrei da Rom. A.

HISTOR ZANTEL.

Sodom ha Gomorh dismantret.

(Daouzecvet Pennad).

An daou Eal a zigouezaz e Sodom d'an abardaez, ha Loth a oa azezet e kichen dor kear. Kentre ma ho guelaz, e savaz en he zâ, ez caz var ho arbenn, en eur ho zaludi beteg an douar. Hag e lavaraz : Me ho ped, Aotrounez, deuit da di ho servicher ; gouelc'hi a reot ho treid, an noz a dremenot gan-eomp, ha varc'hoaz vintin en em lekeot adarre en ho hent. — Nan, emez-ho, choum a raimp var an dachen. — Na choumot ket, eme Loth ; hag ho rediaz a-grenn da zont gant-han. Ha pa oant eat en ti, e lekeaz aoza eur pred boed d'ezho, poaza a reaz bara disc'hoel, hag e tebrjont.

Hoguen abarz ma'z ejont da gousket, tud kear a c'hrounnaz an ti ; ar vugale, an dud koz, ar bobl, holl e teujont. Hag o c'hervel Loth, e leverjont d'ezhan : Peleac'h ema ar voazed a zo deut fe-noz d'ho ti? Digassit-ho d'eomp evit ma ho anavezimp. — Loth a zeuas er meaz d'ho c'havout, hag o veza sarret an or var he lerc'h, e lavaraz d'ezho : Na rit ket, me ho ped, va breudeur ker, na rit ket eun drouk evel hen-nez. Na rit ket an dismeganz-se da dud deuet em zi, em c'harg emaiut ; nann, n'her gouzanvinn biken, na pa gouste d'in ar pez am euz a dalvoudussa var an douar, enor va diou verc'h.

Mes hi a respontaz : En em denn divar hon tro. Deut oud ama evel eun divroad ; ha deut eves-te evit hor barn. Ma ! goaz a raimp d'id eguet d'ezho. — Goall zraskla a reant endro da Loth, hag e oant o vont da derri an or ; ha chetu an daou Eal, en eur astenn ho dourn er meaz, a dennaz Loth en ti, hag a zarraz kloz an an or. Skei a rejont a zallentez ar re a ioa er meaz, adaleg ar bihanna beteg ar brassa, en hevelep doare na hellent mui cavout toull an or. (Dallentez spountus ! merk euz a eun dallentez all truezussoc'h c'hoaz, dallentez ar spered, kaleder ar galoun, dre bere eo kastizet peuryuia an dud lik. Eur burzud ken hanad, na gonvertissaz nikun euz ar Zodomited).

Neuze an daou Eal a lavaraz da Loth : Ha bez' ec'h eus-te ama eur re bennag hag a ve nez d'id? Eur mapkear, pe unan bennag euz da gherent? gra d'ezho mont er meaz euz ar ghear-ma.

Mont a reomp da zismantra ar c'harter en he bez, rak ar c'hri euz a zizurjou he dud a zo savet re gre bete Doue, pehini en deuz hon digasset evit ho c'holl. — Loth a icaz dioc'h-tu da gavout he vipien-kaer, pere a dlie dimizi d'he verc'hed, hag a lavaraz d'ezho : Savit, en em dennit buhan ac'han, rak an Aotrou Doue a ia da zistruj ar guear-ma. Hag e sonje d'ezho e komze dre c'hoarz. (Pet den iaouank a ra faë var aliou mad eun tad eur vamm eur mignoun, pa ve lavaret d'ezho diouall diouc'h eun darempredez dangeruz bennag, ha na zihunont nemet pa vent eat dreist penn er vouillen. Evel mipien-kaer Loth e choumint da zevi en tan-goall).

Pa oe deuet an deiz, an Elez a starde var Loth, o lavarout : Sao, kemer da c'hreg, hag an diou verc'h ec'h euz, hag kea gant-ho pell ac'han, pe kollet e vint ha te da-unan gant ar guear griminal-ma. Hag evel ma talee, e krokjont en he zourn, e dourn he c'hreg hag e re he ziou verc'h, dre ma rea Doue trugarez d'ezho. Ho c'has a rejont er meaz a guear, hag e leverjont neuze da Loth : Saveta da vuez, na zell ket var da lerc'h, ha na chom ket er c'harter-ma. En em denn var ar menez, gant aonn na vez kollet gant ar re all. — Ha Loth a lavaraz d'ezho : Var ar menez marteze ne vezin ket e surentez, bez'ez euz eur guearik, en amezeguez, hag ec'h hallann tec'het en-hi. Bihan bihan eo, hec'h espern a hellit, hag e savetei d'in va buez. — Ma ! eme an Eal, selaou a rann da beden, na zistrujinn ket ar guearik-se ec'h euz pedet evit hi. Hast buhan, hag en em denn en-hi, rak n'hellann ober netra, ken na vi arruet eno. — Dre'n abek da guement-se e oe hanvet ar guear-ze Segor, da lavaret eo *Bihanik*.

An heol a zave var ar bed pa arrue Loth e Segor. Kerkent Doue a lekeaz da goueza var Sodom ha Gomorrh eur glao a zoufr hag a dan. Hag e tismantraz ar c'heriou-ze hag ar c'harter tro-var-dro. An dud, al loened, eur vro gaer goloet a c'hlazeuri hag a vez frouezuz a oe lounket gant an tan, ha na oe mui guelet eno nemet eul laguen vraz a vitum teuzet.

Greg Loth o veza sellet var he lerc'h a oe chenchet en eur bern c'hoalen.

Abraham o sevel antronoz vintin, a zeuaz el leac'h ma oa bet choumet da gomz gant Doue. Sellet a reaz etreze Sodom ha Gomorrh, hag e velaz o sevel divar an douar flammou tan, evel bouillou mogued eur fourn vraz.

(Pehini a vezo kastizet dre leac'h ma en devezo pec'het. An dud reuzeudik a Zodom ho devoa ellumet en ho c'halonou tan hudur al liguentez, ha Doue a zigâs d'ho c'hastiza eun tân fleriuz, henvel ouc'h tan an ifern. Hag evit ma chomze da viken dirag daoulagad an dud ar zonj hag ar guel euz a eun dra ker spountuz, Doue a reaz ma oe chenchet ar c'hartez-ze en eur mor a zour du ha teo, ha ne ra brud netra en dro dezhan).

KAN.

Goude beza lennet ar guentel-ma, siouaz !
E choum en hor c'halon eun dristidiguez vraz,
O velet petra eo fallagriez an dud
Goassoc'h en ho ioulou eguet al loened mut.

N'euz par d'al liguentez evit diskar an den ;
Dismegansi a ra Doue hag he skeuden.
N'euz pec'hed kennebeud hag a ve kastizet
Gant kement a c'harvder, evel m'hon euz guelet.

Da zouguen testeni eus ho fallagriez,
E veler eno c'hoaz, eme levr ar Furnez,
Eur vro c'houez, mogueduz, frouez put, eur mean-c'hoalen
Da zigaz sonj d'an holl euz eur vaouez skanv-benn. Heman.

GUERZ AN ITRON-VARIA-AR-ZALET,

Pehini a zo e kichen Montroulez.

Eun anter leo euz Montroulez,
A zioc'h kouent Sant Francez,
Var eun duchenn, e harz ar ster,
Ez euz savet eur chapel gaer.

Eur chapel gaer a zo savet
D'Intron Varia ar Zalet ;
Eur beleg devod da Vari
En deuz græt sevel anezhi. (1)

He (1) zavet en deuz, n'euz ket pell,
Gand guenneyen an dud fidel,
A muioc'h c'hoaz gand *he* (1 leve
A gònsakr oll da c'hloar Doue.

Euz an oll japelou savet
D'Intron Varia ar Zalet,
Hi (1) eo an ini a zo bet
Ar ghenta fontet dre ar bed.

Setu perag Mari he c'har,
He c'har en eur feçon espar,
Ag a ro graçou kaer en-hi
D'ar re a ya di d'he fidi.

Guelit nag a desteniou
A zoug deja he mogheryou
Euz ar burzudou e deuz græt
Intron Varia ar Zalet ;

Euz ar burzudou e deuz græt
E kènver an dud afflijet,
Pere, leun a fizyans en-hi,
O deuz en em c'hoestlet d'ezhi !

A dro var dro an dud fidel,
Didennet gant an danevel
Euz a ghement a vurzudou,
A zired di a vandennou.

(1) An ini a brouffe d'im-me skler petra eo ar guella da ober euz an *hh* (achou) mud, pe *ho* lakaat, pe o lezel e mæz, a raffe d'in kalz plijadur ag a lamfe divar ma spered eur goall drubuill.

Ia, nag a bellerincd
A veler bemdez er Zalet
Var ho daoulin dirag Mari,
O c'houllenn graçou digant-hi !

A lod all he zrugareka
Euz ar graçou o deuz deja,
O deuz deja bet digant-hi,
O veza pedet anezhi.

Te, dreist-oll, kær a Vontroulez,
Sònj da drugarekaat bemdez
Intron Varia ar Zalet
Da veza kement da garet.

O toughen ar beleg mad-se
Da sevel eur chapel aze
Ken tost all d'it, ez eo anad
Ez out gant-hi karet erfad.

O ! peghement a voallennou,
A boanyou ag a drubuillou
Ec'h allo-hi, ô Montroulez,
Pellaat diouz-out, mar kerez !

Nag a vennoziou bràz ive
E skuillo Mari var-n-out-te,
Mar kerez pidi anezhi ;
He c'haret ag he henori.

Eun deiz, martreze, Breiz-Izel,
Bet bete-vrema ker fidel,
A zeui, evel broyou a leiz,
Da droi kein, sivoaz ! d'ar guir feiz.

— « Seul ma tosteo fin ar bed,
« An dud, a ne zeuint-hi ket, »
Eme Jezuz, « d'am dilezel,
« Me ker koulz a ma Aviel ? »

— O Montroulez, mar vez neuze
Eun tam feiz bennag enn-out-te,
D'Intron Varia ar Zalet
E tlei se, kred-hèn parfet !

Ia, Rouanez an Nevou,
Touchet dre al leiz bizitou
A rez d'he chapel bennighet,
A viro ne vez difeizet.

Kar eta, kar bepred Mari,
Ag e vezi karet gant-hi ;
Henor-hi dre eur vuez vad,
Ag hi da zifenno dalc'hmàd.

En da ezommou ne vank ket
D'he fidi gant fizyans bepred ;
Rag, ervez he fizyans en-hi
E receo an den digant-hi.

C'hui, tremenidi, c'hui ivez,
Pa ez it a-biou Sant-Francez ;
Saludit bepred gant respet
Intron Varia ar Zalet.

Lavarit d'ezhi evit se
A greiz ho kalon eun *Ave*.
Mari euz an Nee ho klevo',
A d'eoc'h, bezit sur, hen pœo.

A c'hui, moridi, c'hui ivez,
Grit eur zalud d'ho Rouanez,
Lavarit d'ezhi eur bedennig,
Pa dremenit en ho lestrig.

Mar gouzoc'h, e mæz a zànjer,
He henori evel ma tleer,
En dànjer c'hui allo neuze
Pidi gant fizyans Mam Doue.

Ia, pa c'hourdrouzo ar mor,
Ar mor braz, et en he fulor,
Ho lonka gand ho lestrik kez,
Galvit d'ho sikour ar Verc'hez.

Mari kerkent a ziredo,
Ag a beb dànjer ho tenno :
Ne vank morse da roi skoazel
D'ar re a zó d'ezhi fidel.

Amen.

FOAR GOZ AR MERZER.

Etouez an oll foariou hon eus er vro-ma, n'eus hini ebet marteze hag a ve anavezet, brudet, caer, brao ha coz evel ar foar guezec so er Merzer d'an eil lun a vis gouere. Bez'e deus da viana pemp pe c'huec'h cant vloas. Cossoc'h eo zoken evit an dra-ze, evel ma vezo guelet, abenn eis-dez, en eur pennad-all a scrivin eus he histor.

(kenta pennad).

Petra bennag ne de mui foar ar Merzer ar pez m'eo bet, dre'n abeg d'an tamouigou foar a zaver e pep leac'h, ez eo c'hoas gouscoude bras meurbet.

Pep seurt kezeg a gaver, ha da choas, e foar ar Merzer ; aliez, a leverer, eus bet guelet enhi bete deg, daouzeg mil penn keseg. An anter epken a guemense a raje c'hoas eur foar gaer avoalc'h. Hoguen, tra dibaot hag a dal cals e miz gouere, tud, keseg ha kement a vez er foar, a zo oll en disheol dindan guez eur c'hoad bras, guez deut da vad var eun dachen douar huel ha dizolo evel ma zeo menez ar Merzer.

Coat ar foar, guerzet gant an nation, so bet dasprenet 1834) gant an aotrou Hamon, person, hag an aotrou de Lestang, tenzorier ar Merzer, hag ive gant bolonte vad ar verzeris.

E kichen ar blacen dispar-ze eo edo ive, eun nebeudic bloaveziou so, placen pe crom-leac'h ar redadegou kezeg, redadegou hag a so brema e pep leac'h nemet er Merzer. Perag ar c'hirri-tân a dremen en daou du dre hars troad ar blacen-se ker brao crouet gant Doue e Lann-ar-Merzer, ne zigasfent ket di adarre ar redadec, pe da viana eur foar henvel oc'h hini an amzer goz?

Ker brao, ker caer, ker curius e voa foar ar Merzer pa veze digoret an deis diaguent dre redadec-keseg an departamant! hag eno neuze nag a bobladou tud a bep carter, noblans eus an huela, itronezet eus ar re vrassa, eur muzic an dudiussa, deut di evit plijadur an oll, evit brassa enor an hini a c'houneze ar victor er c'hombajou-se a joa hag a levenez, par d'ar re a veze guech all dindan daoulagad ar Roue, ar Rouanez ha tud ho lez.

Araog hon amzer-ni, vardro cant vloas so, pebez brud e devoa neuze ive foar ar Merzer! neuze oa eun enor bras evit ar markis a Denteniac cass di eus a Vrezal eur pez car goloet, pevar marc'h outhan hag a grene an douar dindanho, ha carguet a vouet hag a guement so red evit eur banket dispar. An oll a rea mizou bras evit ar foar; plijadur pe dalvoudeguez a voa evit an oll. Evelse, evit sevel epken an tinellou e coat ar foar, e votet eur varriken vin hag a veze sunet sec'h en eun devez, ar foar a bade pemzec dez, ha pemp anezo merket sclear, neuze evel brema, pep hini anezo dre eun dra bennag; eun dervez evit foar ar c'hezeg, eun all evit ar chatalou, eun all evit plijadur ar iaouankis hag ar c'homananchou eost, unan evit fest pe lein ar zervicherien servichet gant ho mistri, hag eun all erfin evit ar pardon, d'ar iaou, bet eur pennad amzer devez bras ar foar.

Pet ha pet tiad tud eus ar vro a c'houneze er foar ho gouel Mikeal ha peadra d'en em visca ha da veva eul loden vad eus ar bloas! Potret ar guir, pe gueli, fermourien ar foar, a c'houneze ive, petra benag ma voa fermet ar guir dezo seiz hag eis cant lur, memes araog ar revolution. Foar ar merzer ouspen a voa dizammet dious an darn vuia eus ar c'hargou hag an taillou, nemet ar guir d'an aotrou a Boulbroc'h da lacat he zorn er plat deis ar foar pe da zevel c'huec'h guennec leve.

Rac-se, evel ma lavar Albert-Le-Grand, « netra, foar ebet daremprédet evel hini ar Merzer; bruḋet emezan, en oll vro a Frans. Rag ouspen ar c'hezeg hag ar chatal-all, e cavet eno traou aleiz, lien, amann, lard, soa hag a gasset bete Bourdel ha Bayon. (Cambrij T. 2. 164.) Eno ive e veze aleiz hag a bep seurt, listri aour hag arc'hant, evit an ilisou zoken, da lavaret eo arc'hantiri evit an tiez hag evit an ilizou). Caout a reat perlez, mezer, dantelez, kement seurt braoenteziou so, ha kemense renket caer hag o luguerni da denti an daoulagad; lod anezo e staliou goloet ha staguet evit bepret ous an tiez deut da veza ho unan ho c'hen alies a vagaziu carguet a bep seurt traou. Er bloas 1744, unan anezo, ar vagazin vras hé hano, hag a voa o chom enhi eun Noter roial apostolic, a voue devet teir guech dioc'h-tu gant an tan goall, hag hanvet abalamour da ze, *an ti poas*. Dirag an ti-se pehini so var ar ru, pe mar kirit, var an hent, e voa, n'eus c'hoas nemet pemp bloas, eur merc scler hag anat eus ar seurt staliou-ze. Ar re-all, an darn-vuia anezo, en em gave dindan an teir rencat coz tiez so eno brema, hag a guz c'hoas en ho mogueriou ar c'huec'h rencat pilierou mein eus a goc'hi ar foar.

Mes foar ar Merzer a zo brudet ispicial abalamour da eun dra a erruas er bloas 1728. O veza m'o devoa custum tudjentil Breiz-Izel d'en em gaout bep bloas e foar ar Merzer, eo eno, pa voa minor c'hoas Lois XV, e voue lavaret dezo, abers ar prins Cellamar, cannad roue Spagn, e voa sonch da lemel he garg digant Philip Orlean, goard ar Roue, evit he rei da Philip V, roue Spagn. An afer-se o veza bet anavezet, uguent euz hon tudjentil a voue condaonet d'ar maro; mes lod anezo o veza treuzet ar mor, pevar epken a voue paket ha dibennet e Naonet, an aotronez Pontcalec, Talhouet, Couedic ha Montlouis; an aotrou Kersauzon, markis a Vrezal, pa voue roet ho gras d'ar re-all, a zistroas d'ar guær.

Mes keit ha ma edo en harlu, e savas eur proces bras etre ar Merzer hag hen. Ar proces-se, hag eun all brassoc'h c'hoas oc'h an Dukez Rohan, couls ha fondationou an ilis, a ziscuezo scler hag anat eo bét foar ar Merzer araog m'eo bet staguet Breiz-Izel oc'h Rouantelez Frans, araog ar bloas m'eo bet dizoloet an Americ, araog zoken an deis m'eo bet displeguet baniel Jeann d'Arc var mogueriou Orlean. J. D. P. M.

An dilerc'h er Sizun a zeu.

Ar Bêlec.

Brema eus tremen pemp bloas, ar 6 a vis eost 1859, e varvas en ur barezic vian var ar meas, hanvet parres Ars, eiz leo doc'h Lyon, ur Bêlec santel meurbet, hanvet an Aotrou Viannay. Aotrou personn Ars a rêe bemdez ar pez a hanve ar c'hatichis, da eun niver bras a dud pere a deue aliez eus a bell bras, evit her guelet, evit hen c'hlevet hac evit goulen digantan kelennadurez var afferiou ho c'houstians.

Miret so bet cals eus e brezeguennou familier, pere a douche an oll galonou, a dre bere ar Bêlec santel a zeskeue e voa leun a feiz hac a garantez Doue.

Cetu petra lavar o comz eus ar Bêlec: « hirio, va bugale, e comzin doc'h eus sacramant an urs. Ar zacramant-se ne zeblant sellet oc'h nicun ac'hanoc'h; couscoude a dra zur sacramant an urs a zell oc'h an oll. Ar zacramant-mâ a zay an den betec an Aotrou Doue. Petra eo eur Bêlec? Un den a zalc'h plas an Aotrou Doue. »

« It, a lavar hor Zalver Jesus-Christ d'ar Bêlec, evel « ma en deus vā zad va digacet, me ho cass ive. An « oll galloud zo bet roet din en êe hac var an douar, it « eta ha deskit an oll nationou.

« Pa ro ar Bêlec an absolven eus ar pec'hejou, ne lavar ket: Doue ho pardon, mes lavaret a ra: me oc'h absolv. D'ar gonsecration en oferen, ne lavar ket: hemâ eo corf hor Zalver Jesus-Christ, mes lavaret a rá: hemâ eo va c'horf.

« Mar n'or bize ket bet sacramant an urs, n'or bize ket ken neubeut hor Zalver Jesus-Christ en hon tabernaclou. Piou en deus ho recevet etouez bugale an Aotrou Doue, pa zoc'h deut er bed-mâ? ar Bêlec. — Piou a vag hoc'h ene hac a ra dei ners evit ober e felerinaj var an Douar? ar Bêlec. — Piou he freparo da vont dirac Doue, o voalc'hi an ene paour-se eus e fec'hejou evit ar veach divea? ar Bêlec. Mar deut da laza hoc'h ene dre ar pec'het marvel, piou he ressuscito, piou a rento dei ar peoc'h e devezo collet? ar Bêlec adarre. Ne allit ket sonjal e unan hebken eus madoberou an Aotrou Doue, hep caout ive en ho speret ar zonch eus ar Bêlec. Ma zaffac'h da govez gant ar Verc'hez pe gant un æl, hac hoc'h absolvi a raffent-hi? Nan; ha rei a raffent-hi doc'h corf ha goad hor Zalver Jesus-Christ? Nan. Ar Bêlec, hac ar Bêlec epken a ell lavaret d'oc'h: it e peoc'h, ho pardoni a ran. »

« Oll madoberou-all an Aotrou Doue ne zervichfent da netra ep ar Bêlec. Da betra servichfe doc'h caout eun ty leun a aour, ma ne veffe den da allout digori an or var nezan. Ar Bêlec en deus an alc'houéz eus oll denzoriou an êe. Guelit ar boblou gouëz: da betra zervich dezo maro or Zalver Jesus-Christ? Allas! ne allont caout pers ebet en hon redemption, tre ma n'ho devezo ket a Veleien evit applica dezo ar goad precius skuillet evidomp var ar groas.

Ar Bêlec ne deo ket Bêlec evitan e-hunan, n e all ket rei an absolven dezan e-hunan; ne all ket rei ar zacramanchou-all dezan e-hunan ken nebeut, nemet ar gommunion pa lavar an oferen. Carguet eo da zistribui d'an dud madoberou an Aotrou Doue.

Ma ve goulennet ouzoc'h pellec'h e zit, pa deu ar c'hloc'h d'o kervel d'an ilis, ec'h ellit respont: mont a ran da glevet an oferen, offret da Zoue dre zaouarn ar Bêlec; mont a ran da vaga va ene dre voyen ar zacramanchou.

Mes ma n'eus Belec ebet er barres, perac mont d'an ilis? Ne deus mui oferen; or Zalver Jesus-Christ ne ma mui en tabernacl. Petra teui da vea tabernacl ar barres-se ep Bêlec? Bugale ar barres-se n'int mui christenien. Doue ne deu mui da veniga an union etre ar priejou. An dud a varf enho evel loënet.

Lezet ur barres uguent vloas ep belec, ha ne vezo mui anavezet enhi, na deveriou, nac urs vad, na religion. Cetu perac pa ve c'hoant distruja ar Religion, e commancer da guenta attaki ar Veleien, rac elec'h ne deus mui a Veleyen, ne deus mui a Zacrifis, hac ep Sacrifis ne deus mui a Religion. Ar Veleguiach eo carantez Calon Jesus. Pa velit eta eur Belec, sonjit en hor Zalver Jesus-Christ.

Alies en eur gomz evel-se gant eur galon leun a garantez ar Bêlec santel-ma a renke paoues eur pennad evit skuill daëlou. Y. J.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dissul 9. — 5. Goude Pantecost. Sant Goulc'hen, Escop a Leon. Guinidic oa eus ar vro, hag e zeas da ober pinijen el leac'h m'ema bréma ar barrez a zoug he hano. Ar brud eus he zantelez a reas he choas evit Escop. E Roazon e varvas, hag he gorf a voue laket e couent Sant-Melani eleac'h m'en deus great cals miraclou.

Dillun 10. — Ar seiz Breur, merzer, ha Santez Felicite ho mam. Laket e vouent d'ar maro dindan persecution Marc-Aurel. Ho mam, goude ho beza guelet oll o vervel, a voue merzeriet he unan.

Dimeurs 11. — Sant Tiviziau, Escop. Escop Dol her c'hemeras da guenta en he guichen evit delc'her ar c'han en he ilis, dre m'en devoa eur vouez caer meurbet. Goudeze e voue Escop var he lerc'h. Sant Tiviziau a reas cals miraclou hag a zilezas he garg araog mervel.

Dimerc'her 12. — Sant Ian Gualbert, abat. Den ar bed en he iaouankis, e pardonas d'an hini en doa lazet he vreur. Ar pardon-se a obtenas dezan ar c'hras da zont da veza eur zant bras.

Diziou 13. — Sant Anaclet, Pap ha merzer. Ar Pap ma a ordrenas e rancjet caout tri Escop evit sacri eun Escop nevez. Merzeriet e voue dindan an Impalaer Trajan.

Dirguener 14. — Sant Bonavantur, Escop ha Doctor eus an Ilis. Hanvet eo bet an Doctor Seraphic, abalamour d'ar skiant bras ha d'an devotion tener a gaver en he scridou.

Dissadorn. — Sant Herri, Impalaer eus an Alemagn, pried da santez Cunegont, a viras ar guerc'hdet er stad a briedelez.

Ervez *Gazeten ar Meziou*, madou an douar o deus e pep leac'h doare vad; ar zec'hor marteze a gomanse e lec'hiennou da ober droug dezo. Ar pennou id so caer, mes eun tamic int rouez; greun mad a eller eta da c'hortoz, mes ne oufe ket beza eur ar puilla; mar deus deut eta eur fallaennic var an id er sizuniou tremenet, kemense ne bado ket. Lavaret a rer eo tano an eost e costez ar c'hreisdeis d'ar Russi. An Egipt e deus lezet he gounideguez ed evit hada coton; eleac'h eta digas ed e Frans, e teu brema da Varseil da brena. E Bro-Zaos hag e costez an Alemagn e za an ed eun nebeut var guerât. Ne dleer ket eta caout aoun e vellafe he varc'had er vro-ma. Ar c'herc'h a guera. Doare fall en deus e creis ar Frans. Poazet eo bet gant an domder. Ar zegal ken nebeut ne vezo ket caer. Al lin so paour; ar beterabez hag an oll griziou all a lekear en douar evit boet chatal, a zo mad er c'harter-ma, ha fall er c'harter-hont. An avalou so cazi manket: mes ar guiniennou so doareet caer. — Setu aze, eme ar gazeten ma tennan kement-ma anizi, ar pez a aller da lavare a vrema eus an eost 1865.

Epad an arne so bet en derveziou tremenet, ar gurun e deus great droug bras etre Coray hag Elliant. Eur vanden marrerien a ioa o varrat pa deuas ar bar amzer. N'en em denjont ket abret avoalc'h eus ar voarem ma edont enhi hag a so var an huel, coeza ra ar gurun varnezo. C'huezeg oant, ha seiz so bet lazet, ha pevar goal laket. Er memes amzer e coeze ar gurun var tour Elliant. Eno n'en deus great ken droug nemet freza an holorach. Guelet a reomp er bloa-ma ar gurun oc'h ober cals distruj er vro. Peur ec'h eano an touerien Doue da c'helver ar voalen-se da goeza var ho c'hein?

E ster Kemper, etre kear ha Benodet, eus beuzet tri den en dervéziou tremenet, eur soudart ha daou zen iaouanc a barrez Plomelin. Epad an amzer dom ez ear da glasc an dour. Mes an neuerien ne oufent ket lacat re a evez peleac'h ha peur en em lacat en dour. Ma tioualfet ne zigouesse ket ar maleurioù-se.

G. M.

Eun itron eus a Guemper a gollâs, brema eus eun nebcut derveziou, eur montr aour. Eun den iaouanc divar ar mæz, soudart, mes en derveziou-ma e ti he dud, a gavas ar montr, hag a ieas dioc'h-tu da enclasc da biou e c'halle beza. Clevet a reas ep dale piou en doa he gollet. Ractal e za d'he gas d'he berc'hen. An itron, goude he drugarecat, a guinigas dezan eun nebeut arc'hant evit diskuez he anaoudeguez vad. Mes ar soudard iaouanc ne fallas dezan kemeret netra.

— N'em eus great, emezan, nemet va dever, ha ne fell ket din beza paet.

— Mes, eme an itron, me am boa prometet kement-ma d'an nep a zigasche din va montr, piou bennag e vije.

— Eur soudart eveldoù-me ne vanc netra dezan.

— Mes grit gant va arc'hant ar pez a guerot.

— Itron, poan eo ganen e kinigfac'h din eun dra benag evit beza great ar pez a dlien da ober. Eur soudart iaouanc eveldon, eur Breton, ne ra ket he zever evit arc'hant.

— Kemerit evel kent, abalamour m'âm eus prometet.

— Mad, itron, ne d'an ket eus ho ti kel laouen evel m'oun deut enha. Cant guech e vije bet guell ganen n'ho pije kinniguet din netra.

Plijadur so o lacat var baper santimanchou evelse abers soudardet ha potret iaouanc divar ar mæz.

G. M.

Evit eur foar vras a dlie beza en eur bourg var ar meaz eun hostis eus ar guear dosta a fallaz dezan mont d'ar bourg-se da zerc'hel stal deis ar foar, hag e fermas eul lochen, kuit da zevel tinel. Deis ar foar e za di gant efach, he blac'h hag hen. Tremenet oa ar mintinvez, deut creisdeiz, ha den ne dea en he stal da c'houlen da eva, petra hennag ma voa tud a leiz er foar ha ma tremenent ebiou dor al lochen. Tostât a rea an abardaez, hag an hostiz nec'het, a lavaraz d'he vatez : Petra zo caus da viana ne deu den en ti-ma? Ne ouzon ket, emezi; me gred gouscoude eo hoc'h ansaign a so caus. Guelet a ran tud oc'h he lenn, ha dioc'h-tu ez eont kuit. An hostis a ieas en eul lam er meas, hag a voue balc'h he zaoulagad o lenn a zioc'h he zor e lizerennou bras ar c'homzoù-ma. *Ama eo difennet mont.* Buan e lamas an ansaign, mes ar foar a ioa eat ebiou. Al lochense a voa kentoc'h enhi tud oc'h ober alumetez, hag o doa laket an difen-se azioc'h an or; an hostis n'en doa ket guelet an ansaign.

P'emaoun gant an hostizien, e contin c'hoas eun taol all. An oll a voar e verzer chist en hostaliriou Kerne, hag ar chist ne vez ket ato mad. En eun hostaliri ez oa eur gueguin hag a barlante. Houma e devoa clevet an hostiz hag an hostizez o lavaret oa fall ar chist a voa deut dezo. Prest goude e teuas tud er stal da c'houlen chist da eva, epad ma na voa nemet ar gueguin en he c'haouet. Ar gueguin a lavaras dezo : ar chist zo fall. Ar re-ma ne vouient ket a beleac'h e teue ar vouez a gomze outho, mes gouscoude en em denjont kuit. An hostizez a erru kerkent hag a fell dizi ho delc'her. Nan, emezo, lavaret eus deomp eo fall ar chist. Mestrez an ti a zouetaz dioustu oa Margo a voa bet re hir he zeod, ha gant he despez e roas eun taol dorn d'ar gaouet hag he filas lapous hag all er veol. Margo a voue glibiet oll he flun. Ar vestrez deut enhi he unan a guempennas ar gueguin hag e lekeaz da zec'ha he flun var an oalet e tal an tan. Eun nebeut derveziou goude, eun danvad a voa en ti a goezas en eur poul dour hag a voue glibiet ha sclabezet oll he c'hloan. Red e voue ivez he guempen hag he lacat ive var an oaled e kichen an tan da zec'ha. Margo o velet-se a chomas eur pennad da zellet oc'h an danvad. Goude m'e devoa sellet piz outhan, setu hi hag o lavaret dezan : Sell, petra, te c'heus lavaret ive oa fall ar chist?

G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *4er Gouere.*		Pont'Nabat. — *29 Even.*	
Guinis	15 lur, 30 c.	Guinis	15 lur, 44 c.
Segal	6 lur, 30 c.	Segal	8 lur, 44 c.
Eiz	6 lur, 02 c.	Eiz	6 lur, 13 c.
Ed-du	10 lur, 10 c.	Ed-du	10 lur, 75 c.
Kerc'h	6 lur, 65 c.	Kerc'h	6 lur, 75 c.
Avalou-douar	2 lur, 60 c.	Avalou-douar	2 lur, 11 c.

Montroulez. — *25 Even.*		Brest. — *5 Gouere.*	
Guinis	15 lur, 79 c.	Guinis	14 lur, 51 c.
Segal	» lur, »» c.	Segal	13 lur, 51 c.
Eiz	8 lur, 33 c.	Eiz	7 lur, 50 c.
Ed-du	13 lur, 40 c.	Ed-du	9 lur, 84 c.
Kerc'h	6 lur, 75 c.	Kerc'h	7 lur, 73 c.
Avalou-douar	6 lur, 75 c.	Avalou-douar	6 lur, 30 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. DE KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 15 Gouere 1865.

Kelou a Rom. — Evit an naontecvet deis ha bloas abaoue m'eo curunet, hon Tad Santel ar Pap, o silaou he galon vad, hag o lezel a gostez oll ingrateriou an dud, en deus great trugarez da eur vanden vad a brizonerien. Da lod en deus diminuet pe berreat ho foan, da lod all en deus roet ho gras hed-a-hed, ep goulen ken digantho nemet ma kuitaint he stajou. Daou ha daou uguent o deus evelse leac'h da drugarecat hon Tad Santel.

Eur belec iaouanc a seminer Sant-Sulpis, beleguet da Nedelec diveza so bet eat da Rom da receo benediction an Tad Santel ar Pap araog mont da enezen Bourbon, he vro. Ar Pap en recevas ha goude beza eomzet outhan eur pennad gant cals a vadelez, e lavaras dezan : em eus aoun n'oc'h eus ket eur iec'het cre? — Nan sur, Tad Santel, n'oun bet morse goal gre, hag eur pennad so oun dalc'het gant ar boan galon. — Calon baour, eme an Tad Santel, red eo he venniguen, hag e rea gant he veut eur groas var galon ar beleg iaouanc, pehini a so muioc'h a fougue enha gant ar groas-se evit na vije bet gant ar groas a henor.

Eur c'hloarec a Sant-Sulpis en deus credet scriva he unan da Bii nao da c'houlen he venediction evithan hag evit ar re a dlie eveldan receo an urs a abostoler. Ar Pap en deus respontet evit rei dezo he venediction hag ouspen diou induljans leun da c'hounit, unan an deis ma receffent an urs, eben kenta guech ma servischent oc'h an aoter evel abostolerien. Setu aze penaus en em skign madelez an Tad Santel var an oll bras ha bian, var ar re zistera couls ha var ar re huela.

G. M.

Kelou a Sant-Briec.

E Sant-Briec e tle beza, an 30 eus ar mis-ma, eur gouel henvel oc'h an hini a voue e Rumengoll pa voue curunet imach an Itron-Varia-Remed-oll. Imach an Itron-Varia-a-Esperans a ia ive da veza curunet. Hor pidi a rer da lacat er gazeten al lizer scrivet gant Aotrou Escop Sant-Briec divar benn ar gouel-ze. Setu ama he lizer :

Lizer casset gant Aotrou Escop Sant-Briec e tro he escopti evit discleria e dle curuni an Itron-Varia-a-Esperans.

Hor Breudeur ker,

D'an 30 a vis Gouere kenta, e vezo eur gouel bras e kear benn hon escopti. An dud devot a deui en deis-se d'en em zestum a vanden en dro d'an hini a so, abaoue trivac'h cant vloas, discleriet a vouez huel gant an oll dud a feiz, Rouanez an En hag an douar. En hano Pii nao, ar Pap-se ken anavezet ha ker caret gant ar Vretonet, e lacaimp ar gurunen aour var benn an Itron-Varia-a-Esperans.

A bell so, an Ilis so boas da gurunì imach ar Verc'hez er plaçou santel-se choazet gant Mari evit rei he grasou eno gant larguentez, er plaçou-se a gar an dud da zarempred. Hen ober a ra evit enor ha brud al leac'h santel. A dra zur, an Ilis ne ma ket he zonj creski tâm ebet dignite Mam Doue. Ha ne deo ket an Dreindet santel he unan e deus laket ar gurunen var benn Mari? Ne ma-hi ket en he za var ar guenta pazen eus a dron an Tad, hueloc'h evit an oll Ælez? Ar Zænt he c'har hag a chom souezet dirazhi. Enhi, evel en eur mellezour e velont ar guenet a Zoue; he scouarn so ato troet varzu pedennou hag huanadou an dud; bet eo ho c'hoar, ha brema eo deut da veza ho mâm. Ar stered a luguern en dro d'he zal, an heol he guisc evel eur vantel skedus, hag al loar a hij dindan he zreid. Kement a ellomp da ober, ni-paour kez beachourien a guers en eur c'houren, adreus an ankeniou eus ar vuez, eo cas beteg he c'halon ar c'hlem eus hon trubuillou hag eus hon esperans. *Ad te clamamus, exules filii Ævæ.*

Hoguen pephini ac'hanoc'h, hor breudeur ker, a voar

petra sinifi curuni evelse eun imach d'ar Verc'hez. Kementse a ziscuezo eur vech c'hoas, scler hag anat, devotion Breizis, ar pez a ra ato vad da bep calon; discleria a rai eur vech c'hoas eo Mari hor Rouanez hag hor Mam dous ha mad; tenna rai, eur vech c'hoas, var an Ilis a stourm hag a c'houzaon, var Pii IX a ia he boaniou beteg hor c'halon, var ar Frans e deus gret ato he fougue da veza rouantelez Mari, tenna rai varnho sell Rouanez an En. He zell a ro sclerijen, he zeneridiguez a ro tomder, he zrugarez a ro scoazel ha pardon. Lacat a raimp a nevez dindan he goard hon escopti gant he veleien hag he dud fidel. Var ar gurunen dister-ze e lacaimp hon anaoudeguez vad hon unan, ha neuze mennoziou hag esperans kement hini o deus pedet, gouelet ha recevet gras chars he zreid. Lavaret a raimp dizi gant ar Profet: deut, ô Rouanez! ô Mam! diskennit en hon touez; kemerit ho curunen ha renit ganeomp bugale Sant-Briec ha Sant-Tugdual; hor madou, hon eneou, hor buez, oll nt deoc'h! *Procede et regna!*

Hor breudeur ker, oll ec'h anavezit chapel an Itron-Varia-a-Esperans e Sant-Briec. Var eun huelen ez oa eur chapel goz en henor da Zant Per, hag abaoue meur gant vloas e carie an dud he darempred. Bennos Doue l'an dud vad; bennos Doue dreist oll d'an Aotrou Prudhom chaloni eus hor c'hatedral. Dre ho zicour ez eus savet brema eur chapel vras ha caer, benezet brao, eleac'h m'edo ar chapel goz. Kemeret he deus an hano Itron-Varia-a-Esperans, mes Sant Per so kendalc'het da veza he eil patron. An Tad Santel en deus savet enhi eur Vreuriez-benn, pe eur Vreuriez-vam hag e deus bugale en eun niver bras a escoptiou e Frans hag eleac'h all; da lavaret eo breuricziou eveldi, stag outhi ha dindanhi. Anezo ho unan eo en em laket ar belerinet da darempred ar chapel nevez. Unan a bardoniou caera Breiz-Izel a so enhi d'an 31 a Vae. Da eiz heur dioc'h an noz, e za ar brocession er mæz eus ar chapel, gant guitoniou ha goulaou a gantchou. Mont a ra dre ruiou kear goz Sant Guillou pehini, eus an En a dle beza aouen o velet he vugale. Lacat a rer goulaou var brestou pep ti, en diavez. Sevel a rer goaregou ha trò-ar-dro e laker goulaou, en hevelep doare ma ve lavaret vent oll tan. Ar c'han a zao etrezec Mari eus a voelet ep calon, ha den ne ell he glevet ep santout he ene o enerat. Erfin e teu an imach, guisket e guenn, hag en e raog eun toulìad martolodet, goardou fidel *Stereden r mor*. An oll a ia d'an daoulin; ar mamou a guinnig ezi ho bugale cousket etre ho divrec'h; ar re goz a sten ho daouarn etrezeg enhi. Eus a bep calon e ve laaret e safe ar c'hri-ma a feiz hag a garantez: ni ho ulud, hon esperans! *Spes nostra, salve!*

Ha ne deo ket ive dudius an hano roet d'hor Guerc'hez enniguet, an Itron-Vari-a-Esperans? Pehini ac'hanoc'h, hor breudeur ker, n'en deus ket izom avechou a esperout? da lavaret eo, da ancounac'hat avechou nkeniou ar bed-ma, he fals eurusdet hag he dromplerelou, evit sonjal e madou ar vuez all pere epken a ell uni ar galon ep he skuiza morse? Hon ene, chadennet oc'h an douar, flastret dindan he boaniou, stoket ha distoket gant drouguiez an dud, hon ene a gaf dre an esperans, diouaskel evit nijal varzu ar bed-se ne velomp ket c'hoas, mes e pehini ema ar virionez dizolo, al lealdet ep manc, ar garantez ep fin na chenchamant. Mari eo an esperans dindan ar furm an doussa. An oll dud reuzeudic, an oll vinoret so sur da gaout disc'hlao dindan he mantel. He dorn a voar parea an oll gouliou, sec'ha an oll daelou, sevel kement a goez. Kement o deus poan a so dizi; setu an heritach roet dizi gant Jesus-Christ, en deis ma varve var ar c'halvar, pa ziscueze dizi ar bed gant he boaniou, en eur lavaret: setu aze ho rouantelez. An arne a groz, an houliou mor a zao bern var vern; an En so du ha tenval; ar maro so a bep tu en dro da vaguig ar merdead paour. Sevel a ra he zaoulagad hag e c'half cre, Mari! Ha kerkent an tarziou mor a deu sioul, ar sclerijen a bar, sclerijen dudius ha galloudus pehini a gas pep aoun kuit. Stereden ar mor eo a seuil ar sclerijen-se en dro dizi, hag ive ar peoc'h.

Ober a ra kement all evit barrou arne an ene. Galvithi d'ho sicour, ho c'has a ra kuit gant eur musc'hoars; ha mar deo torret zoken ar vag, mar doc'h goude pensea dare da vont d'ar gouelet, na gellit ket fizians; keit ha ma c'hello ar pec'her delc'her crog en heaur a daol dezan, e c'hello he zigas d'an aod ha savetei dezan he vuez.

Ar fizians-se pehini eo ar pez a jom hirra e calon eur c'hristen, a zesc deomp penaus eo en em skignet ker buan Breuriez Itron-Vari-a-Esperans. Bez ez eus breuriezou envel outhi dre ar bed oll christen. Deg vloas araog beza galvet gant Doue da veza Escop e Sant-Briec, pegueit benag ma voamp ac'hann, on doa kemeret evit eun henor lacat hon hano var gaierou ar Vreuriez. Ar c'hras nevez a ro dizi Pii IX a lacai a dra sur an niver eus ar vreudeur da greski. Ar chapel a jom e carg he fondatour, mes ar Vreuriez-penn a zell oc'h an oll; grasou so evit an oll, hag e carfemp guelet oll dud hon Escopti oc'h en em lacat enhi. Piou ne c'houl ket alies ous Doue an esperans? Piou n'en deus ket eun dra benag da c'houlen anez petra e ve dies zoken er bed-ma? Eno n'eus ket hano eus ar pez a zell epken ous traou ar bed-ma pe ous gouarnamant an douar; hano so epken eus an devotion d'ar Verc'hez caret gant pep christen; eno ez eus eun eienen a laouenediguez evit kement hini a deu da guerc'hat, a beleac'h bennag e teufent; eno e teuer gant feiz da gaout ar feiz; eno ema difenneurez ar Frans hag ar bed, ha divar he zron a garantez e lavar da guement a gred, a gar, a c'houzaon, a esper; deut davedon!

Evelse ive e c'houzomp ervad e vezo caer ha cre devotion ar Vretounet er gouel ma comzomp anezan. Dont a reot, hor breudeur ker, gant prez hag a vanden; ne ket evit guelet ar gouel epken e teuot, mes dre garantez evit ar relijion hag evit Mari. An darn vuia eus hor parreziou, ha zoken ar re bella, a zigasso unan bennag evit kinnig mennoziou an oll d'an Itron-Vari-a-Esperans, ha cass he bennos dezo d'ar guær.

Pep tra a zicouro da renta ar gouel-zé caer d'an daoulagad ha dudius d'an ene. Great e vezo gant an oll solannite a ellomp da rei dezan. Pephini hor sicouro ervez he c'hallout. Daoust ha goueliou Mari ne dint ket goueliou an tieguezìou christen? Hor chaloniet, ato prest da renta gloar d'ar verc'hez, hor personet canton, hor personet hag hor c'hureet pere a dremen oll ho buez o lacat he c'haret hag he beniguen, hor c'houenchou goazet ha merc'het, oll dud hon escopti a vezo oll a unan, a galon hag a ene, evit renta dudius ar solennite.

Ar pez a roi muia sked d'ar gouel, eo an Eskibien o deus prometet dont dezan. Er penn e vezo Arc'hescop Roazon, a garomp oll kement ha m'her c'har tud he escopti. — Goudeze Escop Kemper, en deus ama ken alies a vignon evel a zen en deus bet an henor d'he velet a dost. — Escop Guenet, ma na vez ket dalc'het gant ar c'hlenvet gounezet gantha o visita ar vartolodet taguet gant eur c'hlenvet spegus. — Escop Air, pehini ne deo c'hoas ancounac'heat gant den dre ama. — Escop Nim, pehini a zigasso da zonch deomp eus an uguent vloas caera eus hor buez tremenet en he guenver. Gortoz a reomp c'hoas meur a escop all o deus lavaret dont mar guellont. Digouezout a ra ar pez ne allemp ket da c'houzout diaraog. Ar redadec kezeg so er memes devez gant ar gouel. Kementse ne viro ket oc'h ar gristenien da zont dezha. Ar solanite a vezo echu araog ma tigoro ar redadeg, ha ne velomp ket e ve netra da lavaret evit mont goude ar solanite, d'an assamble-ze eleac'h ma roer courach d'al labourou hag e peleac'h ne vez dizurs ebet. Ni a gar ive kement a ra vad d'ar vro, hag ar relijion a vennig kement a sicour oc'h al labour.

Ha brema, hor breudeur ker, echuomp al lizer-ma en eur lavaret da Vari gant ar scritur: Deut, ma viot curunet! *Veni, Coronaberis!*

Eun dervez, an env en deus dridet gant ar joa. Eur verc'h da Adam hag e devoa labouret, gouzanvet, gouelet eveldomp, a iea di douguet var diouaskel an ælez. An Dreindet santel a zave divar he zron. An Tad a lavare: c'hui eo va merc'h! Ar Speret-Santel: C'hui eo va fried! Hag ar Map, o vont d'he ambroug, a lakea var e zal ar gaera curunen goude hini Doue, en eur lavaret: C'hui eo va mam! Ar re eurus a stoue gant carantez, hag a lavare bennos d'an oll-c'halloudeg da veza roet eur Rouanez d'an Env!

Ha ni, ô Mari! el leac'h-ma a amprou, taolet e gouelet an draonien a zaelou, pell pell dioc'h an env, ha cridi a raimp-ni rei da anaout eur skeud eus ar gouel-se a voue neuze er barados hag a behini den ne oufe coms evel m'eo dlet? Gouscoude hon dorn a lacai var hoc'h imach eur gurunen dister, skeud eus an hini a lakeas Doue var ho penn evit an eternite. Mes en eur ho curuni, hor c'halon a zanto eun dra bennag eus an env, ha pephini ac'hanomp a vezo eurus da zioleria ez oc'h rouanez a drugarez evit an oll. Deut hag otreit diguemer eus hon daouarn ar gurunen dister a guinnigomp deoc'h en hano Pii IX hag oll dud hon escopti. Varnhi ema kement a ell lacat an devotion, an esperans, ar garantez ha calon vad an den. Evidompni, carguet gant Doue eus an denvet-ma, pere so ive dreist pep tra, ho gwir hon eus nemet eur c'hoant evidomp hag evit kement a deui d'ar gouel. Ema ar c'hoant-zé er chomzou dus an ilis a adressimp neuze deoc'h. « Evel ma teu hon daouarn d'ho curuni var an douar, ra c'hellimp ol ive meritout beza curunet gant Jesus Christ en env! »

† Augustin, *Escop Sant-Briec ha Treguer.*

Beteg ama hon eus troet e brezouneg, nan e guirionez guer evit guer, mes gouscoude ep lezel casi netra er meaz, lizer Aotrou Escop Sant-Briec. Red eo deomp brema, abalamour d'ar plas, lavaret e ber gomzou ar pez a zell oc'h ar gouel.

Ar gouel-se a vezo d'ar sul 30 a vis gouere.

An Tad Santel ar Pap, dre eul lizer eus an 13 a vis meurs 1863, en deus roet da Aotrou Escop Sant-Briec, ar c'halloud da guruni imach an Itron-Varia-a-Esperans.

Imach ar Verc'hez a vezo curunet er Catedral, evit ma c'hello muioc'h a dud guelet ar solanite, pehini a gomanso da 9 heur nemet kant dioc'h ar mintin.

Pii nao en deus roet eun induljans plenier a'eller da c'hounit d'an deis ma vezo curunet ar verc'hez, pe unan eus ar seis dervez varlerc'h, hag iviziken beb deis ha bloas pe unan eus ar seis devez varlerc'h. Aotrou Escop Sant-Briec a garfe guelet o vont di evit ar gouel-se tud eus an escoptiou all, beleien ha christenien fidel ar muia ar guella. — Bez'e vezo ive goude creisdeis, 1° Eur brocession solanel evit cas imach ar verc'hez d'he chapel nevez. Ar procession a ziblasso eus ar gatedral dioc'h-tu varlerc'h gousperou. 2° Da seiz heur dioc'h an noz e vezo ive gousperou er chapel nevez ha benediction ar Sacramant.

G. M.

PEDEN AR MOUSIK BIAN

D'AR WERC'HEZ.

War don: *Potred Plouillau. Kan 75.*

Ma mammik gez ha ma ferson
A lavare d'in bemde
Ho pidi a greiz ma c'halon
Ha da noz ha da veure.
Ma chelaouet, Gwerc'hez santel,
Evit mamm ho kemerann,
Eur zellik hep ken, ia! eur zell
War ar paour mousik bian!

An evnedigou pa greskont
A ia er mez eus ho nez:
Da gentan gand aon e nijont;

Ho mamm zo war ho evez,
Pell i ma ma mam, Gwerc'hez santel,
Evit mamm ho kemeraun :
Eur zellik hep ken, ia ! eur zell
War ar paour mousik bian !

Pa m'euz bet laret kenavo
D'am mamm gez war he gwele :
Pegoulz, em-hei, e vi distro !
Hà ma mamm baour a wele.
Dinec'het-hi, Gwerc'hez santel,
He foan eo ma foan vrasan :
Eur zellik hep ken, ia ! eur zell
War vam ar mousik bian !

Ma c'hoarik vad, ma c'hoar Anna
A iel d'an iliz hemde
D'ho pidi c'hoaz, itron Varia,
Vit ma zad, vidon ive,
Chelaouet-hi, Gwerc'hez santel,
Eun ine diouz ar gwellan :
Eur zellik hep ken, ia ! eur zell
War c'hoar ar mousik bian !

Pa iemp da laret hon peden
Hon daouigou d'ho chapel
Ma c'hoar lare : « Sell eun dolen
« War-n-hi ar Werc'hez santel
» Hag a c'hoarz ouzimp gant truc !
(A oamp enn oad teneran,)
» Ma sellet ha ma breur ive
» Ar paour kez mousik bian ! »

Enn ho tolen, o Gwerc'hez kêr,
E weler ho mab Jezuz
War ho ti-vrec'h, bugel dister,
Ken mad, ken karantezuz
Ho mab dinac'h netra ne hall
D'ac'h, mamm ar c'halloudusan,
Gallout a hellet ta diwall
Ar c'hez paour mousik bian !

Ma mamm a lare d'in liez
Eo mestr a bep tra Doue ;
Mes Jezuz zo Mab ar Werc'hez,
Petra n'hell mamm eur Roue ?
Ma diwallet, Guerc'hez santel.
Evit mamm ho kemerann ;
Eur zellik hep ken, ia ! eur zell
War ar paour mousik bian !

Jourdrain

Hano ar Zent evit ar Sizun-nn.

Dissul 16. — 6 Goude Pantecost. — Gouel an Itron-ria-Garmez. Breuriez ar Scapular, deut eus an env ha roet gant ar Verc'hez he-unan da eur servicher dezi, hanvet Simon Stok, eus a Vro-Zaoz. Ar scapular a bella an droug-speret er bed-mà dioc'h ar re hen doug gant devotion ; èr purgator ar Verc'hez a zeu d'ho soulaji, ha dor an env a zigor kentoc'h evitho.

Dillun 17. — Sant Alexis, brudet bras dre ar gourach a reas dezan kuitat ti he dud deis he eured, evit mont da veva er baourentez, dianavezet ha disprijet, ha distrei goudeze da veva evel eur paour dirag daoulagad he bried, he dad hag he vam, ep en em rei da anaout dezo.

Dimeurs 18. — Sant Camill a Lellis. Bez'e voue da guenta soudart, goudeze cabucin, erfin e fontàs e Rom eun urz nevez a religiuset evit servicha ar re glan. He vuez a dremenas en urs-se oc'h ober œuvrou a drugarez.

Dimercher 19. — Sant Visant a Baol. N'eus den ebet da behini e tlefe rouantelez Frans kement a anaoudeguez vad evel d'ar sant-ma ; den ne oufe niveri da beguement a dud en deus savetet ho buez dre he aluzennou ; ous peguement a dud en deus miret coeza er pec'het, na peguement en deus tennet ha lakeat tenna eus ar pec'het goude ma vent coezet enha. Ar vad en deus great a bad c'hoas hirio. Hen en deus cavet ar voien da rei beleien vad d'ar vro, da rei missionou d'an dud divar ar meaz, da rei ti d'ar vugale dilezet, da zistrei ous Doue ar c'halcourien, hag en em rentet eo he unan galeour dre garantez. Stourmet en deus a enep an heretiket ; ar rouanet hag ar re vras en deus laket da brocuri gloar Doue.

Diziou 20. — Sant Jerom Emilien, fondatour ar vreudeur hanvet Somasc, pere en em ro dreist oll da zevel ar vugale ha d'ho c'helen. Sant Jerom Emilien a iea alies var ar meaz dre ar parkeier evit kelen al labourerien ha kemeret sourci eus ar re glan.

Dirguener 21. — Sant Tenenan, Escop a Leon, guinidic eus an Irland. Dout a reas en arvor, hag en em lakeas d'ober pinigen e coat ar Forest, eur pennad dioc'h Landerne, tost d'ar ster. Ilis ar Forest hag ilis Plabennec so bet savet gantha. En daou blas-se eo e prezegue lezen Doue da dud ar c'harter, hag evelse e c'heller lavaret eo bet kenta person ar Forest ha kenta person Plabennec. Goudeze e voue choazet evit escop a Leon, hag e c'houernas an escopti-se gant kement a zantelez ha Sant Paol he c'henta escop.

Dissadorn 22. — Santez Mari-Madalen, ar bec'herez a ene pehini e chasseas Jesus seiz diaoul, hag a garas goudeze kement Jesus-Christ. Goude maro hor Zalver e teuas e Frans, hag e tremènaz he buez er binijeu en eul leac'h hanvet Ar Baum-Santel, tost da Varseil.

Dissul 23. — 7 Goude Pantecost. — Sant Apolliner. merzer, diskibl an Abostol Sant Per, pehini a roas dezan ar garg da ren an ilis a Raven. Eno, goude beza gouzanvet a bep seurt perseeutionou, e varvas merzer.

G. M.

FOAR GOZ AR MERZER.

EIL LODEN.

Kenta procès : Guet ar foar 1718-1723, gant Marquis Brèzal.

Ker bras e voa ar foar, ha ken niverus an dud, e voa red, a bell amzer, lakat goardou da genderc'hel an urz-vad, hac unan eus an dugentil en ho fenn. Beb bloas è voa pedet evitse autrou marquis Brézal.

Mes pa zeuas ar Roue Louis XIV da lacat e penn peb parres eur syndic pe eur c'habiten, an Autrou Kersulguen a Gerlorec e Penc'hrann, a brenas ar garg-ze evit e exerci e-unan pe gant un all en e hano e parres Plouziri, ha stag outi neuze ar Merzer, Loc-Eguiner, ar Roc'h ha Penc'hrann betec pont Landerne.

Er bloas 1704, an Autrou Kersulguen a lacas da gabiten var Blouziry, an Autrou Douguet a Sant-Dence, o tilezel ar garg-ze hac e oll guiriou gant re ar Merzer ha Penc'hrann evel ma pliche ganta, nemet ma vije anavezet gouscoude ar galloud en devoa varnezo.

Abalamour da ze ta, Marquis Brezal a chomas cabiten eus ar Merzer, hac a guntunuas da gommandi ar guet. Mes e 1718, e keit a ma voa en e harlu, potret ar guet pe ar goard, pell bras da lacat an urs-vad, ha da zifen ar varc'hadourien, a ioa kris en ho andret, hac a c'houlenne digantò cals en tu all d'ar guir merket. Neuze ar verzeris a bilas diri mean ar c'halvar, hac a stancas gant massoniach dor ha prenestrou cambr an ograouer a ioa post soudardet ar guet. Goudeze ec'h assinjont ar Marquis hac an Autrou Kersaint a Goetnempren, e letanant, dirac al lesvarn a ioa neuze e Lesneven, o pretanti e voa gant an ilis guet ar foar, couls hac an oll guiriou all.

Mes advocadet pe difennourien ar Marquis a brouvas dre ziou enclasq eus a 1608 ha 1616 e voa an Autrou hac e dud en e raog e possession eus a vir ar guet, ha da lacat èvit goardou ar foar tud guisket ganto eus a livreou pe armou ho lignez. Ar verzeris a ziskuezas al liseriou roial divar benn ho foar otret e 1644, 1610, 1607 ha 1560. Ar re all a ziskuezas neuze an treus-varc'hat bet etre an itrounezet Rohan ha Brezal divar benn guir ar guet, aotret gant Lois XIV, e 1677, hac arauc gant Frances II, Duc a Vreiz-Izel, e 1486; ouspen-ze ar declaration d'ar roue eus a 1540, gret gant Renan, Princ a Leon, penaus ec'h apparchante ous he lignez patroniach ar foar, hac erfin liser ar ro pe an donezon great d'ar Merzer gant e dud en he raoc.

Var gementse, e mis guenver 1723, lez-varn Lesneven a gondaonas re ar Merzer da lacat adarre pep tra evel en amzer-gos.

EIL PROCÉS 1642-1669.

Diblaç ar foar.

Arauc tout eo red aman, evit entent mad an affer, lacat evez oc'h an dud hac oc'h an amzer : Ar c'hardinal Richelieu, deut da vervel e 1642, ar Roue Lois XIII, eun nebeudic goude he vinistr e 1643, ar roue nevez, Loïs XIV n'en devoa nemet pemp bloas pa savas ar procès, an dukez a Rohan, intanves an den-ze a ioa bet penn an huguenodet, hac erfin peger bras galloud en devoa memes dirag ar roue, ken alies a Lez-Varn-Bràs hanvet ar Parlamant.

Evelse ta, e mis Mae 1642, an Itron Marc'harit, du kes a Rohan ha princes a Léon, e devoa bet digant ar Roue diblaç foar ar Merzer evit e lakat e Landerne.

E mis Mae 1643, parlamant pe Lez-Varn Bras Breiz-Izel a ioa e Roazon, a gendalc'has foar ar Merzer el leac'h ma voa a bep amzer.

Tri bloas varnuguent varlec'h, e mis gouere 1665, daou c'hant vloas zo hirio, an Itroun a zeuas a benn da gaout adarre diblaç ar foar, mes ar vech-man digant ar roue bras Loïs XIV, ker galloudus neuze.

N'eus fors, lez-varn Roazon, e mis here 1666, ne approuas ket liziriou ar Roue, ken na vijent embannet e Landerne, ha kemeret avis ar varc'hadourien a zaremprede foariou Breiz-Izel ; hac e mis Even 1667 ar re man oll a zinas al lizer evit ma chomje atao foar ar Merzer evel arauc.

Etretant ar verzeris, goude beza laquet tud guichiec'h da zellet pis ous paperiou ho ilis, a gassas da Baris, an Autrou Nedelec ho ferson ha gantàn seiz tam paper divar benn ar foar, pe guell, actou pe titrou coz hag a dale cals evit an affer.

1° Liseriou eus a 1644, roet e hano ar roue Lois XIV, keit ma a voa minor, hac a anaveze teir foar er Merzer : hini Sant-Marc, hini ar iaou goude an dreindet, pe hini ar Sacramant, hac hini ar sadorn arauc gouel ar Vadalen, dious ma oant e liseriou ar bloas 1590.

2° er 3° re Loïs XIII ha Herri IV (1610, 1607) a aneveze diou foar er Merzer, ous pen an hini a ioa a bep amzer, dious maz'eo merquet e lizeriou 1570. 4° Lizeriou ar bloas 1590, en amzer ar Roue Charles IX, a laquée sevel diou foar nevez, ar re hon eus lavaret, ouspen an hini goz.

5° er 6° Al lizeriou ber digant an duc Ian a Rohan, e 1478 er 1476, a roe d'an ilis an oll guiriou ha taillou savet gantan e unan bete neuze var an tinellou, ar varc'hadourez hag oll kement a ioa e foar ar Merzer.

7° Ansao, pe guell gouazoniez an duc Renan, 1540, great gantan d'ar Roue, hac a lavar ec'h apparchante oc'h tud e lignez patroniach ar foar, ac e oa bet roet pell a voa giriou ar foar da ylis ar Merzer evit e rapari ha disservicha eur fondation.

Var gementse, e mis Ebrel 1669, les-varn Dijon, o veza roet e setanç hen vel ous hini Roazon, an dukes a gollas, hac ar Merzer a c'hounezas ar procès.

Gouscoude ar proces a chomas keit amzer, ma chenchas deis ar foar, deut da veza laquet d'ar iaou, ha divezatoc'h d'al lun, mes goude tout ar foar a chomas en e za evel kent.

1476.

Evelse ta, vardro pevar c'hant vloas zo, ema guir ar foar gant an ylis, d. l. eo abaoue ar bloas pevarzec cant c'huezek ha triuguent.

1423.

Er bloas 1423, eo bet roet, credabl, ha da viana sur eo e voa neuze ar foar, ha pell amzer araog; rag al lizer eus ar bloas 1476 ne deo nemet great var un all a ioa cossoc'h. Er bloas 1423, eo bet roet ar guir ha douar ar foar gant an duc Yan a Rohan. Ar bloas-ze hac an hano-ze a zo merquet meur a vech er paperiou hac en titrou, hac en eur procès bihan zo bet ive dirac les-varn Lesneven gant fermourien ar guir, eo bet diskuezet eul lizer a lavar guer evit guer evellen: penaus er bloas 1423, Yan, Autrou a Rohan, a roas d'an ilis guiriou ar blacen hac ar stalliou savet a bep amzer gantan var ar varc'hadourien a zaremprede ar foar.

A hent all, er memez blavez 1423, eo e roas an duc Yan d'an ylis tregont devez arat en tu creiz-deis dar bourk hac eno ouspen an hanter eus coat ar foar, ar c'hoc'hi, scolach ar sœureuzet guen fontet e 1855, ar presbytal nevez savet e 1859, hac an douar zo betec croas ar priol.

1363.

Pe guir e 1423, an duc Yan a save a bep amzer guir ar foar, e c'haller lavaret hac assuri e voa ar foar, triuguent vloas a rauc, pa eo bet great fondation ar prinç Herve a Leon, ha roet gantan d'an ylis tri-uguent devez arat tu hanter-noz ar bourg, hac enno an telegraph cos hac an hippodrom.

Conclusion.

Eus ar bloaz 1363, betec amzer ar venec'h-rus zo bet, credabl, er Merzer, n'eus nemet anter-cant vloaz. Ha bez'ez'edo dija ar foar?

Ha bez'ez'edo arauc? Impossubl eo lavaret d'ar zur. Evit ar pez zo sur ha certen, foar ar Merzer a zo abaoue pemp pe c'huec'h cant vloas. Ma saver hueloc'h, ne veler nemet noz, hag eo red lavaret gant an Aotrou Coucy: ympossubl eo gouzout peur e deus commancet foar goz ar Merzer.

Foariou nevez ganet deac'h marteze, saludit gant respect ar vamic-goz-ze eur ar foariou, en ur souhe ti dezi cals bloaveziou c'hoas, hac eun amzer da zont par d'an hini dremenet. D. P. M.

NEVEZENTI.

En unan eus an hospitaliou, pe an tiez-se savet gant an dud vad, gant an dud a feiz, evit diguemeret ar re a zo troet ho speret, e voa, n'eus ket pell, eun den c'hoas iaouanc hag a deue he skiant vad dezan bep er mare, hag epad an deveziou-se a sclerijen evithan, e comze hag e rea pep tra couls ha pep den fur. Mes ive en derveziou-se e veze trist evel ar maro. Belec an hospital-se ne vanke morse da vont da barlant outhan pa veze evelse var he du, hag hen he unan a veze ive prez ganthan coms oc'h ar beleg. Bevech e falle dezan conta ar pez a ioa c'hoarvezet ganthan, ar pez a ioa bet caus d'he speret da drei, mes ar beleg ne felle ket dezan he lezel da goms a guemense. Gouzout avoalc'h rea e tlie an den-ze beza bet eun anken, eun dristidiguez vras bennag, hag aoun en doa na deuje da voassat deza o parlant a guementse. C'hoant en doa zoken d'he lacat da goll beteg ar zonj eus ar pez a voa bet caus d'he valeur. Gouscoude o velet e tistroe ato d'ar memez cont, gant aoun na raje muioc'h a zroug dezan oc'h ober dezan tevel evit oc'h he lezel da goms, ec'h assantas silaou he histor; ha setu ama petra glevas gantha:

Me zo eus a barrez E... Va zud so labourerien douar, mes tud a zanvez. Nebeut a vugale so bet diorroet ha kelennet gant ho zud guelloc'h evit na doun bet, ha beteg an oad a eur bloas varnuguent pe zaou oun bet eurus hag em plijadur e ti va zad ha va mam. D'an oad-se e comansis da garet eur plac'h iaouanc eus ar c'harter eus eur gondition disteroc'h evit va hini; mes eur guenet dispar e devoa, ha me ne zellen oc'h ken. Tud ar plac'h-se ne voant nemet fermourien, gouscoude evel ma vevent en ho eas dre ma voa en ti eun toullad mad a botret hag a laboure, houma a veze lezet d'ober ar pez a gare; he mam hag eur vatez a rea an oll labour verc'het en tieguez. Ar plac'h, re lezet, a dremene he oll amzer oc'h en em ficha, oc'h en em glinca, oc'h en em guempen; he breudeur en em gleme avechou anizi hag he gourdrouze, mes an tad hag ar vam pere n'ho devoa ken merc'h nemethi, a zerre ho daoulagad. Evelse oa deut en oad da zimizi ha ne doa morse great, ha ne vouie ket ober unan eus al labourou-se a ra ar merc'hedigou var ar meaz kerkent ha deg pe zaouzeg vloas. Setu ar plac'h a blijas din evit va maleur. Pa vouczas va zad ha va mam e rean al lezdizi, o devoue eun anken bras. Ne de ket abalamour m'he devoa nebeut a zanvez e tisplije dezo muia, mes dre ma vouient ne voa nemet eul libouden, eul limacen, eur plac'h ar bed, eur bern fougue. Difennet oue ouzin crenn sonjal hiviziken er plac'h-se. Mes siouas, me voa dall; he guenet a voa ker bras, hag hi dioc'h he c'hostez a rea kement evit va deseo! Evit ar vech kenta e vankis da zenti oc'h va zad hag oc'h va mam. Oh! nag en so coustet ker din ar manc-se!

Poan vras a rea din guelet va zad ha va mam droug contant evelse, mes ken touellet e voan ganthi m'am boa great va zonch, p'eo guir ne ellen ket esperout caout ho otre da zimizi, da c'hortoz va femp bloas varnuguent evit dimizi neuze en despet dezo. N'em boue ket izom da c'hortoz keit-ze. Hon darempredorez a lakeas coms ac'hanomp. Dont a rejomp en eun doare bennag da veza c'hoars ar vro. Va zud pere ne voa coezet biscoas an distera tam mergl var ho henor, hag a zalc'he kement a ma tlient hen ober d'ho brud ha d'ho hano mad, goude beza great avoalc'h o clasc va distrei, a roas ho otre, petra bennag ma voa kementse eur ranngalon evitho. Hasta a rejont zoken an dimizi, evit serra kentoc'h aze ho guinou d'ar goall deodou.

Great oue-eta an eured. Evel ma zean a enep bolontez va zud, n'em dalc'hjont ket gantho, rag ne falle ket dezo caout en ho zi eur verc'h caer evit pehini n'o doa istim ebet. Hi dioc'h he c'hostez, ne voa caret gant nicun eus he zud; evel ne voa mad ous nicun anezo, o devoa mall d'en em disober diouthi. Mes va zud, pere a zo pinvidic, a roas deomp eun tieguez hag a lakeas enha kement a voa red.

Mont a rejomp d'an tieguez-se. Kemeret a rejomp mitizien. Mes siouas! ama e comansas evidon-me ar binijen, an anken, ar boan speret; ama e comansis paea va follentez. Va fried, evel ne doa great bete neuze nemet en em ficha, a felle dezi derc'hel d'ober ar memez tra. Bez' e felle dizi beva evel eun demezel; ha c'hoas da viana me divije gallet kemeret ar boan da ren he mitizien! Mes nan, muioc'h a labour e devoa he matez oc'h he zervicha-hi evit oc'h ober labour an tieguez. Chom a rejomp evelse bete ma teuas deomp eur buguel. Neuze va fried pehini ne voa bet morse boas dioc'h poan na diezamant, a deuas da veza evel eur penn foll. Ne c'houzanve den var he zro. Matez ebet ne fellas mui dezi chom en ti, ha va mevellou ne zalejont ket ive d'en em denna kuit.

O Aotrou! penaus e livirin-me deoc'h peguement a boan speret, peguement a rann galon am euz bet en ti-ze a c'houdevez? Gant eur c'hreg didalvez ha ne doa guer mad da lavaret da zen, ha ne felle dizi ober netra he unan: a veac'h e kemere eun tamig sourci bennag eus he c'hrouadur; kement epken ha non pas he lezel da vervel! Clevet em boa meur a vech e lavarer e touez an dud: *plac'h libouden*, *grec caillouren*. Me anavez mad hirio ar virionez eus ar guer-se. Pet guech n'em eus me ket ranket tremen va dervez gant eun tam bara zeac'h, pa na blije ket ganthi osa eun tam bouet? pet pennat gouela n'em eus-me ket great? Pet guech n'oun-me ket bet tentet d'he gualdreti? Mes Doue en deus ato miret ouzin. Pet guech ne ket bet deut din ar zonch d'en em zistruja? Pet dervez n'oun-me ket bet ne vouien ket petra rean gant an nec'hamant am boa! N'em boa ket an hardizieguez d'en em glem ous va zud. Dizentet em boa outho, hag ar guel anezo a voa eur rebech evidon. Evit va zud caer n'em boa na sicour na consolation da c'hortoz dioutho. Hi ken nebeut n'ho gouzanve ket. Va zad ha va mam gouscoude am zicoure dre guz, rag anez em bije glaouret gant an naoun.

C'huec'h vloas oun bet evelse araog m'eo digoezet ganen ar pez a zo. Daou vuguel all a voa deut deomp, ha ne ouzon ket penaus o deus guellet chom beo. Unan anezo dreist oll hag a voa toc'horig, hag a behini abalamour da ze e kemeren va unan muia ma c'hellen a zourci. Eun dervez, a tont euz va labour, e cavis va c'hrouadur... he vam didalvez et devoa he lezet... Ama an den iaouanc a zavas, skeulf he zaoulagad, ep galgout lavaret guer mui. Ar beleg a gregas enhan hag en em hastas da goms dezan a draou all, evit he lacat da ancounac'hat an taol-se en doa great d'he speret trei.

An den-se, evel ma lavar ar memez beleg, a vije pare pell zo, pa nefe ar zonch da vont adarre d'an ti-ze eleac'h m'en deus guelet he vuguel lezet da vervel dre zidalvoudeguez he vam.

Setu aze petra zigouez gant tud iaouanc pere, pa vez menec da choas eur stad a vuez, a lez ar vertus a gostez evit sellet epken oc'h ar guenet; a lez a gostez aliou mad ho zud evit ober ho fenn ho unan; a lez a gostez lezen Doue evit heuilla guiziou ar bed. Tenna a reont varnho droulans ho zud ha mallos an Aotrou Doue. Eurus e vent c'hoas ma na bouesse ar vallos-se varn ho nemet er bed-ma. Setu aze ive petra dleer da c'hortoz euz eul libouden, eur penn scaon hag a ra he Doue er bed-ma eus an tamig guenet e deus recevet. Meur a zen iaouanc marteze a rafe vad dezo ober reflexion var ar guentel-ma. G. M.

KELEIER.

E cals departamanchou a Frans eo great an eost, pe da viana eul loden vad anezan. Kementse a elfe lacat souezet tud ar c'harter-ma eleac'h n'eus ket c'hoas a veneo da eosti. — Setu ama petra lavarer e pèp leac'h eus an eost: greun mad so, mes nebeut.

Ilis nevez Lambezellec a dle beza consacret an 28 a viz eost kenta.

E parrez Plozevet hag e parrez Porspoder eus bet mission er sizunveziou tremenet. En eil hag en eben eus an diou barrez-se, ar Vissionerien o deus bet ar brassa consolationou, o velet prez an oll da dostat, hag ar ferveur gant pehini e profitent eus ar c'hras a guiniguet dezo. Meur a hini ive eus ar parreziou tro var dro so bet eat d'an daou leac'h-se da ober ho mission.

E parrez Lignol, tost da Bontivy (Morbihan), ez eus bet eun tan guall er sizun dremenet. Etre tiez ha creier eus dévet daouzec. Var dro uguent mil lur e c'hestimer ar c'holl.

Lavaret a rer ez eus hano da lacat da dalvout an doureier pere a ia kement anezo da goll er vro-ma. Er c'harter-ma, e guirionez, ne veler e pep leac'h nemet traouiennou pe stankennou, hag en ho gouelet, goazennou dour hag a alfe doura teir guech muioc'h a zouar evit na reont. Guelet a rer, oc'h costez ar stankennou-se, peziadou douar ha ne roont nemet cos lann, brug ha raden, hag a rofe ieot mad ma vent douret. Guelet a rer ive prajeier ne roont cazi tam foen dre ma zint goloet a guinvi, ha lod-all dre ma vezont goloet, beuzet gant dour sac'h an anter eus ar bloas. Eun dra vad a ve great a dra sur evit tud ar vro ma vent sicouret da lacat da dalvout an tamou douar-se pere ne roont ket soken a beuri d'al loenet. Ar frer Judorien, eus a Guemperle, en deus ivantet eur seurt esken-brat hag a ello renta cals servich evit al labourou-se. G. M.

Setu ama ar voien a ro ar c'hazetennou da zioual ar c'hezeg hag ar chatal corn oc'h ar c'hellien. Lacat

da virvi en dour eun nebeut mad a zeliou craon gall. Goalc'hi goudeze al loenet gant an dour-se pehini, a leverer, en deus an nerz da gas ar c'helien kuit ha da zistruja ho viou.

Tost d'ar guær a Gambre, eun den divar ar mæz a voa bet e kear o prena ar pez a c'halver defotachou. Cavet en doa ive mignonet hag en doa efet eur bannig stard. Eat e meaz a guear, e sante he benn pounner, hag he zivesker o doa poan oc'h he zouguen. Caout a ra eur c'hlasvezen, eul letonen e costez an hent, hag en em daol eno da c'hourvez hag hep dale oa cousket mig. Daou amezeg dezan, en eur dremen dre eno, a fallas dezo ober eun dro dezan. Ar pez en doa prenet e kear a ioa a sclabez en he guichen, hag en ho zouez ez oa daou bacat goulou. Sonjal a rejont planta ar goulou a renc evel eur c'hele'h en dro dezan, hag ho alumi. Kementse a voue great buan, araog ma c'herruas den. Mes evel m'edo en deis-se deis ar marc'had, ha m'edo neuze an noz o tont, ha dreze ar mare d'en em denna d'ar guear, ep dale ec'h erruas tud eno, hag oll e choment a za, souezet ha spontet zoken o velet eur c'horf maro hag eur rencat goulou var-elum en dro dezan.

Meur a hini, ar merc'hed dreist oll, a iea d'an daoulin da bidi evit an hini maro. Cridi a rea an oll e ranke beza eno eun den lazet var an hent. Souden e voa eno eur vanden vad a dud. Barz ar fin unan anezo, o sellet piz outhan, hen anavezas. Mont a ra a brez e kear da guerc'hat an archerien hag eur medecin. Den ne gredas tostat outhan ken na erruas ar re-ma pere eleac'h eun den maro a gavas eun den cousket. Hema, pa voue dihunet, a voue c'hoas nec'hetoc'h ha souezetoc'h evit nicun eus ar re all. O velet ar goulou-se alumet dirazan, en divije credet he unan oa bet maro panefe ma teuas an daou amezeg o doa great an dro dezan da ziscleria ho unan petra o devoa great. G. M.

Huvre eur c'hemener. — Eur c'hemener toc'hor da vervel, en devoue eun huvre spontuz meurbet. Eal ar maro a ioa diraz-han, eur baniel vraz marellet, en eun dorn, hag eun eghile, eunn orz ouarn pounner kenan. Ar baniel a ioa great euz an oll damou mezer en doa laëret divar goust e hostizien, mezer glaz, mezer du, mezer a bep seurt liou. An orz a ioa boaz da flastra pennou al laëron deuet ho zermèn, hag ouz e guelet oc'h orgella a zioue'h e benn, hor c'hemener a zonjas oa en em gavet he hini. Anter varo gant ar spount, ec'h en em erbedaz neuze ouz an Eal hag e touaz dezan na zistroje hivisiken an disterra sclissen euz an danvez a vije lakeat dindan lie wencle. E le a ioa great a wir galoun. Rac parea a reas eun neubeut goudeze. Hoghen evit arpa guelloc'h ouz e dech coz e cargaz unan euz e vevellou da c'houlen diouthan menec euz ar baniel vraz en devoa guelet, bep tro ma trouc'hje danvez eun habit nevez. Kendelc'her a reaz evelze gant hent ann honestiz epad eun neubeudic brao a zerveziou. An diaoul en devoue aoun d'he dro, n'a c'halje mui her c'habesta, hac e rên anevez. Perac e teuaz e penn eur markiz caout eun habit great gant mezer ker fin ne veljot biscoaz finnoc'h?

Daoulagat ar c'hemener a oue trec'het gant ar vraoentez, ha markiz an nadoz a gavaz brao lodenna gant ar markiz all. E vevel a lavaraz dezhan en aner, caout sounch euz ar baniel. « Ro peoc'h gant da vaniel en taol-man, eme ar c'hemener. N'oa ket a vezer henvel ouz eman en hini a veliz, hag ouspenn eun tam euz al liou man a vanke ennhi. Ar pez a ghemeran a zo d'he feur achui. » X.

Eun dervezour a zimeze n'eus ket pell d'eun intanvez hag e devoa eur map eus he goas kenta. Evel m'en devoa nebeut a dra, e kemeras eun habit eured digant eur marc'hadour, ha ne ellas ket he faea dioustu. Eun derveziou bennag goude an eured, e clanvas hag e varvas. — Ar marc'hadour a deu da c'houl digant an intanvez a benn diou vech, arc'hant an habit nevez. Houma ne devoa nemeur a eas hag a c'houlennas termen. Ar marc'hadour he galvas dirag ar barner.

An intanvez a lavaras eno ar pez e devoa lavaret araog, e paeje dre ma c'helje, gant ma vije gortozet ganthi. Countant oun, emez-hi, da rei pevar real er mis ac'han ken n'am bezo paet oll. — Mar kirit zoken, eme ar marc'hadour, e lakeot pevar real er bloas! — A zo mad, eme ar barner; p'eo guir e varnit évelse oc'h unan, ar stal a vezo evel m'oc'h eus hen lavaret. An intanvez a dle deoc'h antercant luc. Epad antercant vloas ho pezo guir da c'houlen diganthi pevar real er bloas, n'ho pezo ket a vir da c'houlen ouspen: hag ar varnediguez a voue douguet evelse. Ar marc'hadour-kemener a c'hoarze melen o vont kuit. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *8 Gouere.*		Pont'Nabat. — *6 Gouere.*	
Guinis.....	15 lur, 24 c.	Guinis.....	15 lur, 27 c.
Segal.....	8 lur, 87 c.	Segal.....	8 lur, 28 c.
Eiz.....	7 lur, 09 c.	Eiz.....	5 lur, 98 c.
Ed-du.....	10 lur, 05 c.	Ed-du.....	10 lur, 76 c.
Kerc'h.....	6 lur, 70 c.	Kerc'h.....	7 lur, »» c.
Avalou-douar..	2 lur, 60 c.	Avalou-douar.	3 lur, 96 c.

Montroulez. — *1er Gouere.*		Brest. — *10 Gouere.*	
Guinis.....	15 lur, 59 c.	Guinis.....	14 lur, 75 c.
Segal.....	» lur, »» c.	Segal.....	12 lur, 92 c.
Eiz.....	8 lur, 66 c.	Eiz.....	5 lur, 13 c.
Ed-du.....	11 lur, 12 c.	Ed-du.....	10 lur, 25 c.
Kerc'h.....	6 lur, 87 c.	Kerc'h.....	6 lur, 87 c.
Avalou-douar..	6 lur, 75 c.	Avalou-douar..	2 lur, 50 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. E KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI

Dessadorn 22 Gouere 1865. Nº 25. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

ALI.

Ar re a echu ho abonamant gant ar mis-ma, a so pedet d'hen nevezi. Ar re n'o deus ket c'hoas paet ar gazeten, a rafe plijadur oc'h hen ober kenta ma cavint tro.

KELOU A ROM,

Derc'hent gouel Per, ar Pap en deus canet he unan gousperou en ilis ar Vatican, ha goudeze en deus benniguet meur a *Ballium*, guiscamant ha ne vez roet nemet d'an arc'heskeb. Ar guiscamanchou benniguet-se so bet laket goudeze a zioc'h an arched ma ema enha relegou Sant Per ha Sant Paul. Antronos en deus Pii IX canet an oferen bred gant ar brassa solanite. Araog an aviel diveza, en deus roet ar venediction, hag unan eus ar gardinalet en deus lennet eur paper da ziscleria e roe an Tad Santel eun induljans leun da guement hini o doa clevet he oferen goude bezo tostet oc'h ar sacramanchou. Goude an oferen, ar Pap so chomet a za e creis an ilis, hag eno, a vouez huel, en deus discleriet e protesto a enep ar re a zalc'h stajou an ilis èp guir ebet. Kement a so a gaera e Rom a voa laket var bez Sant Per hag en dro dezan. He imach a voa guisket gant ornamanchou ar Pap.

Hano so da gomans eur proces evit goulen ma vezo discleriet eurus eur vaouez paour maro an 8 a vis kerzu 1841, d'an oad a bevar bloas ha tregont; he hano so Albina Ligi. Kemenerez oa, pe mar kirit ar pez a c'halver e gallec *modist*, hag e zeo deut da veza santez oc'h ober œuvrou a drugarez hag o rei aliou mad d'ar merc'hed a laboure dindanhi. A bep seurt poaniou e deus gouzanvet en he buez. Evel ne alle ket en em renta leanez, e kemeras an habit a drede urs Sant Frances evit ma c'helje cundui eur vuez santeloc'h. Araog mervel e deus gouzanvet, ep en em glem morse, eur c'hlenvet hir hag ankenius meurbet.

Arc'hescop Spolet en deus lakeat moulla an eisvet listen eus ar burzudou a ra er guear-se mach miraculus ar Verc'hez sicour ar gristenien. Evit ar bloas 1864 en deus cavet pemzeg pareet dre vurzud, ha c'hoaz, evel ma lavar, ne goms nemet eus ar re brudeta hag amprouet guella. Guelet a reomp e ra hirio ar Verc'hez muioc'h evit biscoas a'vurzudou e kement corn so er bed. Morse n'oa bet santet muioc'h he'madelez hag he zrugarez.

Setu ama petra leverer eus an diguemer great gant Pii IX da eun esclavez anter-morianez.

Pii Nao hag an esclavez anter-morianez.

Brema ez euz eur blavez bennag, eun tiad tud eus an Orlean-Nevez a deuas da jom da Rom; en ho zervich ez oa eun esclavez anter-morianez, hanvet Sara. Houma a voa iaouankig; great e doa he fase kenta; caret a rea Doue a greiz he c'halon, ha n'e doa nemet eun ioul, an hini da veza couzemennet.

Tost da di he mistri ez eus eur gouent, couent itronezet ar galon sacr. An anter-morianez keaz a iea bemdez da ilis ar gouent-se da glevet an oferen; avechou e cave an nor serret; neuze ez ea da skei var dor ar gouent, hag ar *sœur* Cesarin a deue da zigueri dizi. Sara a bede, a bede stard, ha gouscoude ne veze morse laouen. Goulen a rea oc'h Doue ar c'hras da veza couzemennet, ha lavaret e vije ne zilaoue ket Doue he feden.

Ar sœur Cesarin a lavaras dizi eun devez :

Petra c'hoare ganeoc'h, va merc'h, ma ema an daelou en ho taoulagad?

Sara a gontas he foan d'ar sœur. Neuze al leanezet en em lakeas d'he c'helen ha da zeski dezi ar pez a dlie da c'houzout, hag abenn eun nebeut derveziou e pedjont eun escop da zont d'ar gouent d'he c'houzemenni.

An escop goude beza he c'houzemennet hag he benniguet, a c'houlennas diganthi ha ne doa ket a c'hoant

da velet an Tad Santel ar Pap. Sara n'e doa morse marteze sonjet e kementse, mes a neuze ne bade mui gant ar c'hoant da velet Vikel Jesus-Christ. Casset oue ar c'helou bete Pii nao, mes Pii nao ne respontas ket, ha setu an anter-morianezig paour en eun anken ar vrassa; mes pidi a rea ato.

Var benn eur pennadic e c'herru er palez eleac'h ma chome he mistri unan eus a vevellou ar Pap gant eul lizer var behini oa scrivet : D'an demezel Sara. Caer en devoue skei var an oll doriou, den ne ziguemere he lizer, den ne anaie an demezel, rag den ne zonje e vije eat ar Pap da scriva da eun esclavez paour. Dre chans ar mevel-ma a ieas ive d'ar gouent gant he lizer, hag al leanezet pere a anaie guell ar Pap evit tud ar palez, n'ho devoue ket a boan evit divinout oa d'an anter-morianez gueaz eo e scrive Pii nao.

Al leanezet en em gargas da guempen ar plac'hig en eun doare dereat evit mont dirag ar Pap. Casset e voue d'ar gambr eleac'h ma c'hortoz ar re a dle beza diguemeret gant ar Pap, ma vizint galvet da vont beteg enha. Kenta hini a voue galvet, oue an anter-morianez iaouanc, hag ez eas d'en em deleur d'an daoulin e kichen treid Pii nao.

Goude beza he lezet eur pennadic evit en em hardissat, Pii nao a lavaras dizi sevel, hag a gomzas outhi evelen :

Va merc'h, bez' edoc'h aze etouez graguez pinvidic, princezet, itronezet vras ; bez' ez oc'h, ep mar, an diveza dirag ho daoulagad, mes marteze ez oc'h ar guenta dirag daoulagad Doue, ha setu perag em eus ho calvet araog ar re all.

Sara a zave etrezeg ar Pap he daoulagad carguet a zaelou ; ar Pap he lezas da vouela eun nebeut, ha neuze e comzas dizi gant teneridiguez eus a dud he bro, eus ar vorianed ; goulen a reas diganthi penaus en em gavent ; blam a reas crisderi ar vistri a zisparti priejou an eil dioc'h eguile, ha bugale dioc'h tad ha mam.

— Mont a reot en dro d'ho pro, d'an Americ, va merc'h, eme ar Pap ; penaos e c'houzanvot-hu ho stad poanius ?

— Tad Santel, eme ar vorianez, va stad n'her c'havin mui poanius, brema pa oun bet couzemennet ha pa em eus ho cuelet !

— Mad, va c'brouadur, me ia d'ho penniguen, hag e cassot va benediction d'hoc'h oll breudeur ha c'hoarezet esclavet. Lavarit dezo ho c'haran, ez oun ho zad, hag emaint ken huel em c'halon hag an dud venn. Lavarit dezo ez a va speret d'ho c'hlasc en tu all d'ar mor evit ho c'hinnig da Jesus-Christ, hag evit goulen evitho feiz, esperans ha carantez. Dont a rai an amzer ma c'heano an esclavach a so brema en ho pro. Gouezit ez euz eun esclavach all goassoch hag a gaver ive etouez ar re venn, esclavach an orgouil hag ar c'hig.

Araog he lezel da vont kuit, Pii nao a roas dizi eur voest leun a chapeledou hag a vedalennou.

Roit, emez-han, ar re-ma em hano d'ho preudeur ha d'ho c'hoarezet, ha lavarit dezo oll ha da bephini anezo ho c'haran hag ho bennigan. G. M.

Hon Tad Santel ar Pap en deus discleriet eurus an tad Per Canisius, a gompagnunez Jesus, er bloas tremenet 1864. Per Canisius a c'hanas e Nimeg er bloas 1521 hag a varvas e Fribourg e 1597. Bet eo abostol an Alemagn. Doue en doa he laket evel eur pilier stard en he za da zilen ar virionez a enep an errol scuillet em amzeriou-ze dre an oll Alemagn gant Luther hag ar fals Doctoret all. Ar guær a Fribourg dreist oll a zo dleourez dezan da veza dalc'het mad d'ar guir lezen, d'ar religion gatolic. An ilis a zale avechou da enori ar re o deus he glorifiet dre ho labourou hag ho zantelez ; mes an ilis so sur da badout ato, hag evelse e c'hell kemeret he amzer. Mes morse ne ancounac'ha he bugale. Er guær a Fribourg eus bet eur gouel eus ar c'haera en enor d'an den eurus da behini e tle ar c'harteris kement a anaoudeguez vad.

Itali. — An aotrou Orlando, Chaloni, rener Breuriez ar Feiz en Itali, en deus scrifet d'an aotrou Lesseps, a so e penn al labourerien so o toulla cân Suez, evit goulen ma lezo da dremen, evit netra, dre ar c'hân-se, ar vissionerien a ia eus an Itali d'ar broiou pell da brezeg an Aviel. Pell so emaer o toulla ar c'hân-se, hag e leverer ne vezo ket pell e c'hello al listri mont dreizan. An aotrou Lesseps a so eus a Frans. Hen eo en deus poaniet muia evit toulla ar c'hân-se dre behini ez ai al listri eus an eil mor d'eguile, hag he verraint cals ho hent. Ar Frans, a bell zo, a gass missionerien evit netra var he listri d'ar missionou a bell ; ha zoken missionerien eus ar broiou all. An aotrou Orlando a c'houlen eta ar memes gras evit missionerien an Itali pa dremenint dre ar c'hân nevez.

Tennet a gazetennou an Itali. G. M.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Kelennadurez d'an dud divar ar meaz.

(C'HUEZECVET PENNAT.)

Divar benn ar Gonvession.

« Mes, eme c'hui, *ne vezer ket guelloc'h evit mont da goves.* — Perac, doctor ? abalamour ma teuer da gouza adarre er memes pec'hejou ? Neuze eo couls d'ehoc'h ive dioc'htu lavaret ne vezer ket guelloc'h evit chench roched. Caër ho p'eus lacaat eur roched fresc bep sadorn da-noz pe bep sul vintin, me zo sur e vez fanc adarre a benn fin ar zizun, ha coulsgoude, ma chomfac'h eb chench roched an oll, petra eruffe, doctor ? Dont a raffe laou da zevel ouzoc'h, ha ne ve ket pell e veac'h debret gant an astuz. Er memes tra ive, caër en deus eun den mont da goves, e teu ato da gouza en eur pec'het bennac ; mes, ma ne daffe

ket an oll, he ene a deuffe ive e berr amzer da veza ken du ha kel lous, ma ve diessoc'h hen digas da veza adarre guen ha neat, eguet na ve dilaoua eun den hag a ve chomet meur a vloas eb chench roched.

« Coulsgoude, a leveroc'h c'hoas marteze, *me anavez meur a hini hag a vez o coves, ha n'int ket guelloc'h eguet ar re-all evit an dra-se.* — Possubl eo, doctor, ne lavaran ket ar c'hountrol ; mes petra ra-se ? Daoust hag ar gonfession eo a zo caos a guementse ? Oh ! nan, a dra zur. Guelet a rear ive avechou tud clan hag a helfe parea o vont da gaout ar medicin, ha ne bareont ket coulscoude petra bennac ma z'eont d'he gaout ; petra zo caos ? n'ê ket ar medicin eo, ken nebeut nag al louzou a ro : ar pez zo caos eo abalamour an dud clan-se, pe ne roont ket da anaout mad aoualc'h ho c'hlenvet d'ar medicin, pe ne fell ket dezho a-grenn ober implich eus al louzou ho deus bet, pe ne implijont ket al louzou-se er fesoun ma z'eus lavaret dezho. Er memes tra ive, mar d'eus meur a hini ha n'int ket guelloc'h evit mont da goves, arabat eo tamall ar gonfession a guement-se ; rac n'ê ket ar gonfession eo a zo caos. Ar pez zo caos eo abalamour an dud-se, pe ne govessaont ket mad ho fec'hejou, pe ne heuliont ket an aliou a ro dezho ho c'honfessour. Evit ar re a laca ho foan da goves mad ho fec'hejou ha da ober ar pez a lavar dezho ho c'honfessour, ar re-se a deu ato da veza guelloc'h guella dre ma z'eont da goves. Guir eo, coueza a reont ato en eur faot bennac ; mes, ma ne daffent ket da goves an oll, e teuffent da goueza e faotou cals grevussoc'h ; ma ne d'affent ket da goves an oll, e couezfent er memes faotou cals aliessoc'h ; ma ne daffent ket da goves an oll, e teuffent nebeut a nebent d'en em voaza dious ar pec'het, d'hen eva evel dour hervez ma coms ar scritur-saër, hag erfin d'en em galedi en ho dizursiou, ha d'en em zaoni ken dizoursi ha tra, hag eb damant ebet d'ho ene. Ar gonfession, da guenta, a vir outho da goueza en eun hevelep dallentez ha da veza scoet gant eun hevelep malheur. D'an eil, ar gonfession a ro d'ezho nerz evit trec'hi ho zechou fall, evit terri ho goal-accustumanchou, evit enebi ous ar bed, ous ar c'hic hag ous an drouc-speret ; ha mar kendalc'hont da implija al louzou celestiel-se evel ma z'eo dleet hag hervez an ezomou eus ho ene, e teuont abars nemeur da guerzet a gamejou hir en hent eus ar vertus, ha da bignat hueloc'h-huela a zeis da zeis er skeul eus ar zantelez.

« Ha goude tout, doctor, evit gouzout pe e vezer guelloc'h pe ne vezer ket o vont da goves, n'e ket ous eun den, pe zaou, pe dri ebken eo e tleit sellet ; ret eo ober diou loden eus an dud oll, lacaat en eur c'hostez ar re a vez o coves, hag en eur c'hostez all, ar re ne vezont ket, ha guelet e pe du e ma ar muia tud honest, ar muia tud a scouer vad, ar muia tud santel. Greomp ta an dra-se, mar kirit ; Setu ama a ziou ar re a vez o côves, setu aze a gleis ar re ne vezont ket.

« Brema e pe du e cavimp ar muia eus an dud-se ha ne garfent morse ober an disterra gaou ous ho nessa, eus an dud-se hag a zalc'h bepret d'ho guer, eus an dud-se hag a zo ato leal ha gurion pa vezont o verza pe o prena ? Ha ne ket er c'hostez diou eo, da lavaret eo e costez ar re a vez o coves ?

« E pe du e cavimp ar muia eus an tadou ha mammou hag a laca ho oll zoursi da zevel ho bugale evel ma z'eo dleet, da zelc'her urs vad en ho zi, ha da rei d'ar re a zo dindannho ar scouer eus an oll vertusiou ? ha n'e ket er c'hostez diou eo, da lavaret eo, e costez ar re a vez o coves ?

E pe du c'hoas e cavimp ar muia eus ar vugale a zo aketus da zenti ous ho zud, d'ho respeti, d'ho zicour en ho ezomou, hag a ra er bed-ma zoken, dre ho c'homportamant vad, gloar ha curunen ho zad hag ho mam ? E pe du, er memes tra, e cavimp ar muia eus ar zervicherien pe eus ar vicherourien hag a labour hervez ho c'houstians, da lavaret eo, hervez al lealdet, evit ho mistri, pe evit ar re ho deus roet dezho eun dra bennac da ober ? Ha n'e ket ive er c'hostez diou eo, da lavaret eo, e costez ar re a vez o coves ?

« E pe du goudese e cavimp muia eus an dud iaouanc-se a laca ho oll evez da bellaat diouz an direolamanchou a goll ken alies a hini eus ho oad, a oar miret ho c'horf hag ho c'haloun pur e creis ar vreinadurez eus ar bed, hag a hell bale e pep leac'h sounn ho fenn, dre ma zeo ho zaë disclabez dioc'h ar pri hag ar vouillen a zo stag ous hini ar re-all ? Ha ne ket c'hoas ar c'hostes diou eo, da lavaret eo, e costez a vez o coves ?

« E pe du erfin e cavimp ar muia eus an dud-se a zilez peb mad, peb easamant, peb plijadur var an douar, evit en em rei oll pe da ober scol d'ar vugale baour, pe da zervicha ar re glan en hospitaliou, pe da zeski d'an dud a so c'hoas gouez hag henvel ous chatal, da guenta, ar fesoun da veva hervez ar rezoun hag ar skiant-vad, ha goudese ar fesoun da veva hervez ar Relijion, ha ne ket er c'hostez diou eo ive, da lavaret eo e costez ar re a ves o coves ? Mes petra meus lavaret, o va Doue ? Ne ket ar muia ebken eus an dud-se a gavimp er c'hostez diou ; oll eo ho c'havimp eno, eb ma ve nicun er c'hostez cleis, nicun a-grenn, ken nebeut nag eus an dud iaouanc ma m'eus comzet anezho bremaïc. Ia, doctor, m'ho tiff da ziscouez dinn, etouez ar re ne vezont ket o coves, ne lavaran ket unan var gant, na zoken unan var mil, mes unan ebken, etre tout *unan*, ententit ervad, hag a ve goest da zilezel peb tra er bed-ma evel ma her gra bemdez ar re a ia da *freret*, da *seurezet*, da *vissionnerien*, evit en em rei oll da ober vad d'ho nessa. Caër ho pezo clasc, ha clasc c'hoas, ha clasc ato an *unan-se* etouez ar re ne vesont ket o coves, claoustre n'her c'havoc'h biken, ne gavoc'h biken ken nebeut er c'hostez-se *unan, unan-ebken* hag a ve henvel ous an dud iaouanc ma meus comzet anezho bremaïc. Mes setu aze aoualc'h var ar poent-se.

« E pe du er c'hountrol, doctor, e pe du e cavimp ar muia eus an dud-se ha neus ket eun neuden vün eunho, eus an dud-se ha neus fisians ebet da gaout en ho c'homzou, eus an dud-se ha ne glascont nemet ober gaou ous ho nessa en ho marc'hajou lre daoliou fin ha dre droiou camm? Ha n'e ket er c'hostes cleis eo, da lavaret eo, e costez ar re ne vezont ket o coves?

E pe du e cavimp ar muia eus an tadou ha mammou-se a ra eun ifern eus ho zi dre ho jarneou hag ho mallosiou, ne roont nemet scoueriou fall d'ho bugale, ha ne reont van ebet evit cass ho ziegues d'ar gorn, ha stleja ho hano bars er vouillen dre ho mesventiou hag ho goal vues? Ha ne ket c'hoas er c'hostes cleis eo, da lavaret eo e costez ar re ne vezont ket o coves?

E pe du er memes tra e cavimp ar muia eus ar zervicherien hag eus ar micherourien-se ha ne reont ket a fors evit ober labour fall pe evit lacaat danves fall eleac'h danves mad, gant ma vesint paet, ha ne ket ive er c'hostes cleis eo, da lavaret eo, e costez ar re ne vezont ket o coves?

« E pe du goudese e cavimp ar muia eus ar vugale-se ha n'ho deus respet ebet evit ho zud na trues ebet outho en ho c'hosni, eus ar vugale-se hag a ra dre an dizurs eus ho buez, mez ha dizesper ho mam? E pe du e cavimp ar muia eus an dud iaouanc-se ha ne glascont nemet ho ebat hag ho flijadur, eus an dud iaouanc-se hag a fell desho beva evel pa ne ve Doue ebet en env, hag evel, pa n'ho deffe mestr ebet var an douar? Ha n'e ket c'hoas er c'hostes cleis eo da lavaret eo, e costez ar re ne vezont ket o coves? E pe du erfin, e cavimp ar muia eus an dud-se ha ne glascont nemet laërez, eus an dud-se ha ne reont ket a fors evit laza, eus an dud-se hag a ra faë var lezennou ho bro evel var lezennou Doue, eus an dud-se, en eur guer, hag a laca ho oll ijinn da rei labour d'an archerien, d'an dud a justis, hag avechou ive d'ar bourreo? ha ne ket er c'hostez cleis eo, da lavaret eo, e costez ar re ne vezont ket o coves?

« Livirit-ta c'hoas goudese, doctor, ne veser ket guelloc'h evit mont da goves. »

GABRIEL MORVAN, *Vikel e Plouvonguer.*

BUEZ ANN TAD JULIAN MANEUR.

(NAVET PENNAD).

An Tad Maneur en devoa great eur c'holl braz o coll an Tad Bernard, mes en he blas, Doue a zigasaz d'ezan eur misioner all dibabet e creiz tud ar bed. An Aotrou Tremaria oa an-den-ze, hag a ioa bet alier e Breiz. Mes o veza great an dilez euz he garg, e oa deuet da choum da Guerazan. An Itroun, he vam, a c'halve aliez an Tad Maneur da labourat er paressiou a ioa d'ezi a leve, hag her pede ato da loja en he zi, en aviz ma teuje he map d'he zelaou ha d'en em rei da Zoue. Mes caër a ioa, ne oa doare ebed da velet anezan cristen mad. Gouscoude an Tad Maneur, o veza deuet da Guerazan goude maro an Tad Bernard, a bedaz hag a aspedaz an Aotrou Doue da c'helver an Aotrou Tremaria d'ar stad a veleguiach hag a visioner e plas an hini en devoa nevez collet. Hoguen he beden a oue selaouet gand Doue. Rag er mare ma sonjet an nebeuta tout, an Aotrou Tremaria en em zantaz douguet d'en em rei oll da Zoue. Evelato ne zisclerias ket rag eeun he zantimant d'an Tad Maneur. Antronoz vintin, epad m'edo en entremar gand ar stad a dlie da guemeret, e velaz an Tad Maneur, he zac'h var he guein hag he vaz en he zourn, o vont da Blougoff da rei eur mision. D'an ampoent ec'h en em zantaz douguet da veza misioner evel-d-han. Mont a eure var he lerc'h da Blougoff, eleac'h ma selaouaz aketuz comsiou Doue e doug an deiz-ze. O velet ar c'halloud burzuduz o devoa ar c'homsiou-ze ha var-n-ezan he unan ha var ar re all, e reaz a-zêvri he zonj da zilezel ar bed evid labourât hepken da zavetei an eneou. Var guemend-ze ez eaz da zigueri he zantimant da Vaneur, hag an tad-ze neuze a zisclerias d'ezan ar beden en devoa great evithan da Zoue en eur erruout e Kerazan. Goude-ze, evit senti oc'h an ali roet d'ezan gand an Tad Maneur, an Aotrou Tremaria a ieaz da Baris evid en em lacaat eno e stad da reseo an ursiou saer.

Etre daou an tad Maneur a guendalc'he da labourat ker stard ha biscoaz. En Escopti Treguer ispisial en devoue kemend a dreveil, ma couezaz clanv daou euz he guenvreudeur misionerien; ar pez ne viraz ket outho c'hoaz da govez ar goazed en ho c'hamprou. Hoguen, dalc'h ma oue beleguet, an Aotrou Tremaria a ziredaz d'ho zicour, hag an tad Maneur her pedaz da ober evid an dro guenta e garg a visioner e kichenig ar guear, e chapel Sant Tujan, eleac'h ma tlie en em gaout eun niver braz a dud deiz gouel Sant Ian Vadezour. An Aotrou Tremaria n'en devoa ket komset brezonec abaoue an oad a eiz vloaz, ha daoust da-ze, e c'hellaz ha covez ha prezeg, hep beza diezet re an oll. N'en devoa eleal nemed en em ziscouez evid gounid he verourien da Zoue. Rag ar guel hep-ken euz eun dijentil ker braz, ec'h en em c'hret beleg ha misioner evid silvidiguez ar bobl, a ioa aoualc'h cre evid gounid calonou an oll.

Gouscoude an tad Maneur a zeuaz da glenver e Plounevez-Porzay. Ret oue he zouguen da Zouarnenez, eleac'h ma vije chomet pell amzer var he vele, anez ma teuaz teir intanvez santel braz da bedi Doue da zigaz d'ezo clenvet an tad, en eur rei he lod da bephini anezo ho zeir. Hoguen d'an ampoent e clanvjont gand an dersien an eil hag eben, hag an tad en em gavaz pare aoualc'h evid galloud distrei d'he labour antronoz vintin.

E touez calz a re all a c'hounezaz an tad Maneur da Zoue, e c'helleur lacaat er renc kenta eur bec'heurez vraz euz a Escopti Treguer, e devoa aliet beteg he merc'h he unan d'en em rei d'ar fallagriez. E doug eur mision a rèaz, e kemeraz kemend a gaz oc'h he disursiou, ma fellaz d'ezi, goude beza coveseat he fec'hejou,

ober anezo eur binijen scoueriuz. Mont a reaz dirag an oll d'en em strinca da dreid an Aotrou'n Escop, en eur c'houlen out-han pardoun euz an droug e devoa græt en he Escopti. C'hoaz ne oue ket aoualc'h d'ezi kemendse. Eur zulvez, evel m'edot o vont e tro ar vered, ar c'hreg-ma daoulinet dirag an ôr-dâl, a bedaz an oll, bian ha braz da bardoni d'ezi he fec'hejou, rag evit-hi he unan, eme-z-hi, ne golje biken ar sonj anezo. Hag evid guir, goude beza distroet he merc'h divar an hend fall, e roaz beteg he maro scoueriou caër a binijen.

An tad Maneur a roaz ive eur mision e Locperhet hag eno e oue risclet braz da goll he vuez.

Deiz gouel Sant Ian Vadezour ez ejot e prosesion da eur chapel a zougue hano ar merzer santel-se. Hoguen an dans a ioa digoret pa erruaz ar vugale en eur gana e penn ar prosesion. Ar c'hân a c'holoaz soun ar biniou, hag an dans a joumas a zâ. Neuze Maneur a zavas evid preseg var deresiou eur groaz vras a ioa dirag ar chapel. Eur biniaouer droug enhan, dre'n abeg ma rea d'ezan coll he zevez, a ieaz a-dreuz an oll en aviz bounta an tad a c'hano ha seni ar biniou el leac'h ma felle d'ezan preseg an aviel. Gouscoude e oue gallet he ziarben, mes d'an ampoent eun dijentil hag en devoa nevez lazet daou zen all, a dosteaz en ioul treuzi an tad gand he gleze. Dija oa dare da ober he daol, pa zilammaz an tad Maneur da ziframma ar c'hleze euz a dre he zaouarn, mui evid miret na vije ofanset Doue eguet evid tec'het araog ar maro, rag joa vraz a vije bet gant-han caout an heveldiguez-ze gant Sant Ian Vadezour, me lavar, caout evel-d-han an dans evid ar penn caoz euz he varo. Gouscoude an dijentil a oue pelleat hag an tad a brezegaz ken hardiz ha ma na vije c'hoarvezet netra tout.

Maneur a ieaz goude-zé da rei he visionou en Escopti Guened, hag ac'hano e tremenaz beteg Escopti Roazon. Ar mision a roaz eno en eur guær, hanvet Foujer, en em gavaz en-hi eun niver ker braz a bobl, ma oue red mad d'an darn vuia anezo loja er mæz, an tiez o veza dijà peur garguet oll. Meur a hini zoken, evid galloud caout ho zro da govez a dremene daou zervez ha diou nosvez penn da benn en iliz, hep kemeret eskenn. Ar barrez ma oa bet Maneur ganet en-hi, e devoue ive an eur da glevet anezan o preseg. Hoguen, dalc'h ma oue guelet o pignat er gador, ar re goz ac'hano a scuille daelou a joa, en eur zonjal o devoa guechall he velet, crouadurig bian, o pignat er memez cador evid lavaret ar pedennou, hag o devoa d'ar poent-ze discleriet e vije eun deiz map Isaac Maneur eun den Doue hag eur preseguer braz. Mes eurusoc'h egued tud Nazareth guechall, e selaoujont ervad comsiou ar prophet o devoa anavezet ez vian, hag e lakejont anezo da dalvout da zilvidiguez ho ene.

An dilerc'h er Sizun a zeu.

AN ITRON.

E Menez Are ez euz eun Itron hag a c'hortoz, a glevan, ma lavaro ar gazeten vrezounec eur guer bennag divar he fenn. Eun Itron e Menez Are, a leverot-hu? Ia sur. Petra? e Pagan ez eus eun Aotrou, ha perag, mar plij, ne ve ket eun Itron e Menez Are? Ar gazeten e deus comzet eus an Aotrou, perag ne rafe ket eus an Itron?

Evit ma he anavesot, n'oc'h eus nemet sonjal eo eur c'hreg, c'hoas iaouanc, anter coueriadez hag anter bourhizez. Ato e vezo ganthi eun tam dillad seiz bennag var gorre he dillad gloan pe lien; rag ne deus ket gallet c'hoas en em zizober crenn eus a oll guiziou tud ar c'harter, mes ive dioc'h eur c'hostez all ne vezo guisket morse tre evel merc'hed he bro. Ar c'hoef, ar c'hollier, pe ar mouchouer, (petra lavaran-me, ar chal), an tavaucher, a luguerno pe a steredenno ato muioc'h evit re ar merc'hed all. Evelse an Indez, rouantelez Perz, an Turki, an Americ a rane digas dizi peadra da ober he itron, p'eo guir danvez ar vro ne ket skedus avoalc'h.

Ne gred ket gouscoude lacât eus ar brossou-se pe robennou great evel cleier var-bouez neud orjal ha kilou houarn. Ne ket c'hoant a vanc dizi, mes setu ama perag. An Itron e deus eur banc, pe, mar kirit, eur c'houfr, eur scabel en ilis evit ar zul, hag an nor da vont enha ne ket ledan ledan. Hoguen eun dervez ma he doa guisket, da essa, eur vros-cloc'h, e chomas a dreus e dor he scabel. Caer e devoa bonta ha sacha, netra; an houarn ne dorre na ne blegue. Red e voue dizi caout sicour d'he zenna kuit. Red e voue dizi clevet an oferen var bave an ilis e creiz eun toullad amezeguezet hag a ioa gae bras oc'h he guelet, ken izel hag hi. Ar vros-cloc'h a voue lezet a gostez.

An Itron so bet er gouent eun nebeut. Ne ket bet hir avoalc'h evit deski mad ar gallec; mes bet eo pell avoalc'h evit ancounac'hat lod eus he brezonec. Croguennoc eo deut da veza, hag izom a vije, evit plijout dizi, da lamet an r eus an a, b, c, rag al lizeren-ze e deus poan vras o vont dre he gouzoug.

Ne viot ket diguemeret mad gant an Itron mar comzit brezounec outhi; evit ho tifazia e responto deoc'h e gallec. Iez ar c'hallaouet a blij cals muioc'h dizi; cals eo great guelloc'h dioc'h he zeod. Couscoude evel ma parlanter brezounec en he zi cals aliessoc'h evit gallec, eo red dizi ive alies coms e iez he zadou coz. Ia, mes ive neuze pe guer brao, pe guer flour, pe guer pinvidig e teu ar iez-ze da veza var he muzellou! Paour kez scrifagnerien brezounec a so aze o c'huizi hag a venn aliez steki ho penn me n'ouzoun ket peleac'h o clasc scriva mad iez ho pro! Paour kez Aotronez Gonidec ha Kermarker oc'h eus poaniet kement ha tremenet keit amzer o clasc destum ar gueriou eus hor iez! An Itron he unan a rafe en eun nebeudig derveziou eul levr kement hag hoc'h hini, ma ve destumet oll ar bomou brezounec pe an *expressionou charmant* a voar da zistaga bemdez! Clevit.

Ma caf poultren var he hent pa za da vale, e clever an Itron o lavaret: *Nag a boussier so var ar chemin*, (pe var ar rout). Mar guel unan benag dirag ar gloued pe

ar pors-rastel so var he zieguez, e lavar dezo : *ouvrit ar varrieren* ! Ous he c'heguinerez e coms evelen : *lakit ar c'houventur var ar marmit*! ous he matez vian : digas din va *de* so er *guizin* e *poch* va zavancher pemdez ! Pa vez skuiz e lavar : *mancout a ra va fors din*. Eleac'h lavaret *nann*, evel ar vretounet, e lavar ato *non* evel ar c'hallaouet. Ar guer-ma savet evelse ker brao gant an Itron so plijet kement da eur c'harteriad tud a Vreiz-Izel, ma int en em lakeat oll, bras ha bihan, hag ar merc'hed dreist oll, da lavaret ive *non* eleac'h *nann* ; ha brema pa za eun den bennag er c'harter-ze da lavaret *nann* evel ma rea guech all hon tadou coz, e vez tolet varnezhan eur zell a dreuz, eur zell hag a sinifi : c'hui so eun divroad pe eur guinaouec. *Nann* a so brezounec trefoet evitho.

Morse ken nebeut ne glefot an Itron o lavaret *bennos Doue* ; mes pa e devezo tro, e lavaro deoc'h *merci* en eur *feson charmant*. Ha pa e deut ar guer-ma *charmant* dindan va fluen, e rancan lavaret deoc'h dioc'htu, gant aoun n'hen ancounac'hafen, penaus e ti an Itron pep tra so *charmant* ; hi da viana hen lavar. He c'hi so *charmant*, he c'haz so *charmant*, eur pabor e deus en eur gaouet hag a zo *charmant*, he bugale, na petra-ta, so *charmant* ; ne gred ket c'hoas, a lacan, lavaret eo *charmant* he unan, mes an dra-se a deui, hag ouspen, red eo ive lezel eun dra bennag gant ar re all da lavaret ; kement loen e deus so *charmant*, kement braoentez so var he zro so *charmant* ; en eur guer kement so var dro he zieguez so *charmant* ha ne c'houzanfe netra a dost dizi nemet *charmant* e ve. Ne ouzon ket peleac'h eo bet o paca ar guer *charmant*, mes ar pez so sur eo e deus dalc'het mad dezan.

Brema ive an Itron e deus bet eun dizheoler ; hi a c'half an dra-ze eur *parasol*. Gant eun Itron pe eun demezel benag a guear, emichans, e deus clevet kemense. Mad ! setu-hi el leur ; eun disheoler ganthi en he dorn, o sellet oc'h an eosterien. Mont ha dont a ra evit gouzout piou a labour mad. Kemeret a ra eur penn ed evit guelet hag hen zo carguet a c'hreun. Mes an amzer zo ken tom, an heol a zêo, a boas kement ma zeo danjerus dizi chom pell. Gouscoude araog m'e deus bet amzer da vont kuit, setu arne o sevel, ha prez o sevel ive el leur. An Aotrou, pe mar kirit, an ozac'h so var gorf he roched o labourat couls ha nicun eus he vitizien. Tostat a ra oc'h an Itron, hag e lavar dizi : m'ho pije gallet discregui eun tamig eus ho tisheoler (trugarez, lenner, *parasol* a felle din da lavaret), m'ho pije gallet, emezhan, discregui eur pennadic eus ar c'hoariel-se evit cregui en eur rozel pe en eur valaen ! Ozac'h dieves ! Lacat eur rozel pe eur valaen e daouarn hag a zo boas da zouguen manegou ! Ia, manegou eus ar c'hiz nevez ; manegou eus ar re gaera ; manegou evel a zoug an itronezet hag an demezellet eus ar renc huela. Ia an Itron e deus bet eur re vanegou, eus ar manegueier-se great gant ne ouzon ket pe seurt ler, mes pere a dal ato seul hirroc'h, seul viloc'h ma zeo an neval en deus roet ar c'hroc'hen d'ho ober. Guir eo an iron a vez avechou nec'het avoalc'h gant he manegou, mes petra fell deoc'h, eleac'h ma sao roz e sao ive ato eun drean bennag.

N'eus ket pell oa eun *assamble* a itronezet. Evit petra ? Kementse ne ket red he lavaret. Mes itron Menez Are a voa pedet d'en em gaout ive etouez ar re all. Eno e voa itronezet a renc hag a lignez huel, hag hon itron, na petra-ta, a falle dizi ive sevel ken huel hag an huela. Mes ar manegou, red ha ma ve, ne vezont ket soubl ato. Evit doare ema ar c'hiz gant an itronezet a dron, da lamet ha da lacat ho manegou eur vech er mare ervez ar pez a dremen dirazo. Mes itronezet kear, ar guir itronezet so moan ho biziet, hag a ell lacat ha lamet eur vaneg evel c'hoari ker buan hag he lavaret. Biziet hon itron a voa eun tamig teoc'h, hag ar manegou o devoa pban o vont varnezo ; hag eur vech eat, e falle dezo chom. Lavaret a vije e voant en em laket d'ober an heg dress en dervez-se pa ho devoa muia izom da veza soubl ha sentuz. Ar vech kenta ma ho zennas, o clasc ober ker buan hag ar re all, e rogas unan. O clasc ho guisca adarre buan goudeze, e tisc'hrias eben. Ha guelit petra eo ar voazamant. An itron, en he iaouankiz, a voa bet boas da lacat var he daouarn ar pez a c'halver *mitou*, hag er re-ze e za pevar bez er memes leac'h. An itron a felle dizi ober eur memes tra gant he manegou. Abenn m'e devoa ho laket hag ho lamet diou vech e voue red ho lacat er c'hodel. N'oant mui mad nemet d'ober pillou.

An itron ne devoa ket a chans en dervez-se. An heol a ioa gae o para, hag hi, en eur vont d'ar guær, e devoa dispaket he disheoler evit miret na vije rouzet. Mes e Menez Are e veler meur a vech an heol o para caer ha skedus, hag er memes amzer an avel o c'hoeza cre avoalc'h.

En dervez-se da viana an avel treitour a zigasas eur sourrad dres pa edo an itron var eun huelen, ha setu en eun taol an disheoler sammet ha savet huel en ear. Mont a rea en eur orjellat evel al listri-ze a rer brema evit beachi dre hentchou al labouset, hag evel al listri-ze ive, goude m'en doa c'hoariet eun nebeut he benn etre an env hag an douar, e voue sclapet d'an traon e touez ar rec'hill hag ar brug. Cavet e voue var dro eur c'hardeur bale dioc'h al leac'h ma voa en em laket var nij, mes siouas, chenchet oa penn evit penn ha tu evit tu dezan. Roguet, frezet, dispennet oa oll ; en eur guer, ne jome anezan nemet ar relegou.

Lezel a ran brema, lenner, itron Menez Are ken n'he devezo bet eun disheoler hag eur manegou all. Mes neuze, mar deu ar c'helou beteg enhon, e livirin deoc'h adarre petra vezo bet c'hoarvezet ganthi. G. M.

An darn vuia eus an dud a gont cals var an amzer da zont ; hag a gred ato e vezo cals guelloc'h ha caeroc'h evit an hini ma emaint enha. Ar paour a gont e teui da veza pinvidic ; nep so en eur renc dister a gont e savo huel. Siouas ! goude mil zonj ha mil esperans, e tigouez eun darvoud, ha kenavezo an oll esperansou ! Eun nivér bras a c'hoarvez gantho evel gant an hini ma zeomp da goms anizi.

FABLEN.

Perrin hag he fodad læz.

Nep en dije guelet Perrin
O vont e kear dimeurs vintin,
Eur podat leaz var he fenn
Sammet compez var eun dorchen!
Abred edo gant he devez,
Ha mont a rea en hent a brez ;
Mistr ha mibin e voa guisket,
Rag en deis-se e doa laket
Evit dont lijeroc'h d'ar guær
He dillad scaon, he boutou ler.
Perrin kempennet evelse
O vont gant he hent a zonje.
Petra raje, ar baourez keaz
Gant arc'hant he fodadig leaz!
Eur c'hant viou am bo, emezhi ;
Teir iar a lakin da c'hori,
Hag abouez ma lakin evez
E savin eun nebeut danvez.
Ne vo ket dies var dro va c'hær
Sevel torradou mad a ier,
Ha fin e vezo al louarn
Ma na les etre va daouarn
(Var bouez ma ho diaoullin mad)
Peadra da gas d'ar marc'had.
Eus va ier souden e savan
Arc'hant eur penmoc'hig bian.
Ar penmoc'h evit bea lardet
Al lod brenn-se ne vo ket red ;
Ha pa her prenis ken nebeut
Ne voa na goal vian na goal dreut.
Hoguen p'her guerzin em bezo
Eur vozadig arc'hant brao
Ha perag n'em be ket em c'hraou
Oc'h ar pris m'ema brema'n traou
Eur vioc'h nevezal hag he leue
Pehini a velin ep dale
P'hen lakin e mesc ar chatal
Gae o lamet hag ho fringal!
Perrin o tridal dre'r zonj-se
A ra eul lam neuze ive ;
Ar pot d'an traon.... Kenavo læz!
Ier, leue, bioc'h ha penmoc'h kæz!
Ar plac'h, beuzet en he daelou
A ranc lezel he oll madou
Ledet eno var an hent bras!
Hag e risel da gaout fest ar vas,
E za da gonta d'he fried
Ar goal dro ganthi c'hoarvezet.
Atant voue d'an oll da c'hoarzin,
Ha *tor-pod* oue hanvet Perrin.

Peleac'h e cafet eur speret
Ha ne dafe e touez ar steret
Eur vech bennag en eur dremen
Da ober eur bourmenaden ?
Tud diskiant couls ha tud fur,
Oll ec'h ureont a dra sur.
Netra ne blij keit d'an ene
Evel bombansou eun ure.
Oll madou ar bed so dezhi,
An oll dud a stou dirazhi.
Pa vezan em part va unan
E rafen fae var bep unan ;
Ne zoujan na soudart na laer,
Discar a raen an Impalaer ;
Va lacat a rer da Roue,
An dud am c'har vel ho Doue ;
Var va fenn e za curunen
Ne ket unan, mes eun doussen ;
Mes pebez souez pa zihunan !
Ne d'oun ato nemet eur ian!

G. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 24. — Sant Guillou, abat, a dremenas e iaouankis oc'h ober beachou santel pe belerinachou. Goudeze en em dennas var eur menez en Italı eleac'h ma tescas hent an Env da gals relijiusèt.

Dimeurs 25. — Sant Jakes ar major, unan eus an tri abostol muia caret gant Jesus-Christ, ha breur da Sant Ian an avieler. Prezeg a reas e Judee ha goudezè e Spagn. O veza distroet da Jerusalem, Herodes Agrippa a reas he lacat d'ar maro. He gorf so bet douguet ac'houdevez d'ar guær a Gompostel e Spagn.

Dimerc'her 26. — Santez Anna, mam ar Verc'hez glorius Vari. Ar choas-se great anezi da veza mam da Vari ha mam-goz da Jesus a ra oll gloar Santez Anna.

Diziou 27. — Sant Samson, Escop Dol, unan eus an dud abostolic deut er c'harter-ma eus an tu all d'ar mor evit prezeg an aviel. Fonta reas eur gouent e Dol, hag e c'houarnas ar c'harter goudeze evel Escop.

Dirguener 28. — Sant Nazer hag he gompagnunez, merzerien. Nazer deut e Frans da brezeg an aviel, a gonvertissas Cels ha c'hoas re all pere a voue merzeriet assamblez ganthan.

Dissadorn 29. — Santez Martha, guerc'hez, c'hoar da Lazar ha da Vari Madalen, e devoue an heur da zigueméret Jesus-Christ en he zi ha da brepari deza da zibri. Goude maro hor Salver e teuas da Varseil, hag e tremenas ar rest eus he buez en eul leac'h distro ; eur vanden guerc'hezet all hag hi.

Dissul 30. — Sant Guillou, escop a Sant Briec, brudet bras dre he chastete ha dre ar burzudou en deus great. Persecutet oue gant an Duc a Vreiz, hag e tifennas outhan gant ar brassa courach guiriou he Ilis.

Eun den dija oajet, mes c'hoas seder hag eun ear vrao dezan, a veache dre an hent houarn brema eus eur

pennad. Er memes car-tan gantha en em gaf eun oficer, hag en em lakeont da gozeal. An oficer a vouie manific litaniou an arme, ha ne alle ket lavaret diou goms dioc'h-tu ep ho zalla dre eur Jarne bennag. Ar beacher, skuis oc'h he glevet, en em lakeas da gonta eun histor dezan evelen :

Diveza m'oun tremenet dre ama n'oa ket great c'hoas anhenthouarn. Bez'edon en eur c'hos *dilijans*, mil gorden, corn butun, baz dotu... An nos a voa tenval, tenval ! mil corden, corn butun, baz dotu... Setu edomp o sevel en eur grec'hien, corden, corn butun, baz dotu... Ma clefjomp trous o tont var hon lerc'h, corden, corn butun, baz dotu... Ma lavare lod eus ar veachourien : eur vanden laeron so erru d'hon taga ! Corden, corn butun, baz dotu ! Evidonme petra bennag n'oun ket aonic. Corden, corn butun, baz dotu...

Ama an oficer a loscas eur bom, hag a droc'has ar goms d'ar beachour. Asa, emezan ne elfac'h ket lezel er meaz ho corden, ho corn butun hag ho paz dotu ? Mar lakit anezo evelse bep guer ne vezo fin ebet d'hoc'h histor !

Souezet oun, eme ar beacher, ne blijle ket deoc'h an doare-se da gozeal. M'her grea gouscoude evit plijout deoc'h, p'eo guir eo ho kiz hoc'h unan. Petral c'hui a laca bep guer N... d. D... S... D. Curun, ha comzou all evelse, hag he tisplij deoc'h va histor, abalamour, ma lacan enhi bep an amzer, corden, corn butun, baz dotu ?

An oficer a davas crenn, hag a jomas eur pennad da zonjal. Goudeze e lavaras ; ho trugarecat a ran, emezan, eus ar guentel oc'h eus roet din. Guir avoalc'h a livirit, diæs avoalc'h e tle beza d'ar re all clevet comzou hag a zo mesket gant al leou douèt : ha pa na ve ken nemet abalamour da ze, e tlefe eun den en em zioual outho. Me hoc'h assur ne vezin clevet mui o jarneal. Plijet gant Doue en defe dalc'het mad d'he c'her ! G. M.

Er guear a Laval n'eus ket pell eun den divar ar meaz a c'houlenne digant eun dervejour pe vicherour èus a guear ; e peleac'h ema o chom er guear-ma an divinour ? An divinour, eme eguile ; petra oc'h eus-hu da ober gant divinourien ? Ah ! emez-han, eur marc'h mad am boa, ha setu hen eat gant al laer ; hag em eus clevet ez oa er guear-ma eun den hag a vouesje divinout peleac'h ema va marc'h ha piou en deus he laeret. — Ar micherour a lavaras dezan : deut ganen ha me ho casso da di an divinour. He gundui a reas rag eün da di ar c'hommisser polis. Setu aze, emez-han, an den eus ar guear-ma a zo guella e tro da gaout kelou eus ho marc'h, ha ne c'houlenno netra digancoc'h evit ober he zever.

Caer a zo, e caver ato hiniennou diot avoalc'h evit rei arc'hant da dud digoustians a ra van da c'houzout dizelei an traou dianket, ha pere ne dint tam honestoc'h evit al laeron divar benn pere ez ear d'ho c'honsulti, hag aliez so a unan gantho. Guella divinourien so var an traou-se eo a dra sur ar re so carguet eus ar polis, evel ma lavare ar micherour mad-ma. G. M.

KELEIER.

An aotrou Stanguennec, person Moelan, hag an aotrou Sanceo, person Penc'hran, so maro er sizun dremenet.

An aotrou Herry, vikel e Landrevarzec, so hanvet vikel e Penmarc'h.

Er sizun dremenet on doa lavaret e tlie beza consacret ilis Lambezellec an 28 a vis eost. Teir iliz nevez all a dle beza consacret en derveziou-ze, ilis Sant Marc, ilis Kerlouan hag ilis Plouescat.

An 23 a vis Even, aotrou Escop Laval en deus consacret he escopti d'ar galon sacr a Jesus. Ar solanite so bet eus ar re gaera. Arc'hescop Tour, escop Anger, escop Gadara (vikel abostolic Cochinchin) hag escop ar Man a voa deut da Laval abenn ar gouel-ze.

Doue so en em zervichet eus eul leanez dister evit lacat sevel an devotion d'ar galon sacr a Jesus. Al leanez-se so brema discleriet eurus. Eun nebeut so eo bet consacret er guear a Voulin ar guenta ilis parrez savet en henor d'ar galon sacr. En ilis-ze ema ar vreuriez-penn fountet evit enori calon Jesus.

Lavaret a rer e kera an ed en oll keriou marc'had er c'hostez d'ar c'hreis deis eus a Frans. Etre dec ha pemzeg guenneg dre boezel eo kereat. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *15 Gouere.*		Pont'Nabat. — *15 Gouere.*	
Guinis.....	15 lur, 44 c.	Guinis.....	15 lur, 27 c.
Segal.....	9 lur, 03 c.	Segal.....	8 lur, 44 c.
Eiz.....	7 lur, 17 c.	Eiz.....	6 lur, 27 c.
Ed-du.....	10 lur, 04 c.	Ed-du.....	10 lur, 62 c.
Kerc'h.....	7 lur, 23 c.	Kerc'h.....	7 lur, »» c.
Avalou-douar..	2 lur, 60 c.	Avalou-douar .	2 lur, 11 c.

Montroulez. — *7 Gouere.*		Brest. — *17 Gouere.*	
Guinis.....	15 lur, 71 c.	Guinis.....	14 lur, 09 c.
Segal.....	» lur, »» c.	Segal.....	12 lur, 77 c.
Eiz.....	8 lur, 20 c.	Eiz.....	7 lur, 10 c.
Ed-du.....	11 lur, »» c.	Ed-du.....	10 lur, 25 c.
Kerc'h.....	6 lur, 65 c.	Kerc'h.....	6 lur, 29 c.
Avalou-douar..	6 lur, 75 c.	Avalou-douar..	2 lur, 50 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GANDAR. E KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

Dessadorn 29 Gouere 1865. N° 26. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ;

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA;

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit trimiz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

ALI.

Ar re a echu ho abonamant gant ar mis-ma, a so pedet d'hen nevezi. Ar re n'o deus ket c'hoas paet ar gazeten, a rafe plijadur oc'h hen ober kenta ma cavint tro.

KELOU A ROM,

Hon Tad santel ar Pap so boas da vont bep bloas da dremen enn nebeut derveziou e Castel Gandolfo, evit discuiza eun nebeut dioc'h an afferiou eus he garg, ha beza lezet eno eun nebeut muioc'h e peoc'h evit er guear a Rom. En derveziou-ma e tle beza cat di, ervez ma lavar cazetennou ar c'harter. Eno e creder e roio he otre, ar gallout, hag an urziou a dle da rei da Eskeb an Itali evit mont d'ho escoptiou. Rag petra benag n'en deus ket gallet en em glevet gant gouarnamant an Itali evel m'en divije caret, gouscoude e creder e c'hello eskeb ar vro mont da guemeret ar c'houarnamant eus an eneou fiziet enho. — Hervez kelcier deut divezatoc'h, an Tad santel so cat da Castel Gandolfo, ha var he hent dre ma zea, e reat dez-han eun diguemer ar c'haera. An oll a zirede gant prez ha levenez evit he velet ha receo he venediction.

Dre ma c'hounit ar vissionerien eneou da Zoue ; dre m'en em skign sclerijen ar feiz er broiou eleac'h n'en doa ket paret c'hoas pe eleac'h m'oa deut da vouga, e sao ive an izom da zevel ilizou evit diguemeret ar gristenien nevez. Mes siouas ! mar deuz poan o sevel ilizou nevez er broiou m'ema'r feiz catolic o ren, ez eus muioc'h c'hoas eno. Dreze eskibien ar broiou-se, pe ar vikelet abostolic casset di gant hon tad santel ar Pap, a so red dezo dont er vro-ma da c'houlen sicour pa o devez eun ilis bennag da zevel. Evelse Arc'hescop Smirn, ar guear-se ker brudet guech all, an ilis-se fontet gant sant Ian hag e deus bet evit Escop ar merzer bras sant Policarp, Arc'hescop ar guear-se so deut e Frans dre otre Pii IX evit clasc sicour da zevel he gatedral. Cant mil lur en deus savet, ha petra bennag ne deo ket avdalc'h evit cass da benn al labourou digor, gouscoude oc'h eller lavaret eo mad ar Francizien pa vez hano da rei eun dra bennag evit Doue hag izomou he ilis. G. M.

Comzet on eus, ne deus ket pell, eus ar zonch a voa da zevel daou escopti nevez en Afric ha da lacat Alger da arc'hescopti. Hervez ar pez a scrif an aotrou Pavy escop ar guear-se, an Impalaer he unan en deus anavezet an izom a voa da zevel escoptiou nevez er vro-ze ; hag ar pez so sur eo en deus ar pap c'hoant e ve great kementse. Setu ama eul lizer scrivet gant Pii IX da escop Alger :

Hor breur ker, ho saludi a reomp hag ho pennigueñ.

Eur joa vras on eus bet o velet e rit ho callout dre ho scrijou hag e c'his-all evit lacat sevel escoptiou nevez en ho pro. Pell a ioa hor boa ar c'hoant-se, hag her goulennet on eus meur a vech oc'h an Impalaer a Frans dre hol liziri ha dre an hini on eus carguet da zerc'hel hor plas en he guichen. Kementse a gredomp so eun dra red evit difen ar relijion ha ren an eneou en eun escopti hag a so kement a vro gantha ; eleac'h m'ema an Escop re hir dioc'h lod eus ar gristenien evit gallout ho bizita nag anaout ho izomou, evit gallout ren an dud a ilis-all nag en em glevet gantho pa vez izom, evit gallout mont da rei ar sacramanchou a ell an escop epken da rei, evit miret oc'h an droug eleac'h ma en em gaf, ha rei da bep unan an aliou a ve mad dezo da gaout.

Ouspen, mad oc'h eus great, c'hui pehini a anavez ervad stad ar vro, diskuez d'ar re a lavar ne ket deut c'hoas ar mare da sevel eun ti d'an Aotrou, ema hirio an amzer dereat evit kementse ; penaus eo eun dra hag a dle beza great ; henor an ilis-se guechall ker skignet ha ker kaer her goulen ; an oll her c'hoanta ; an niver bras a dud fidel hag a veleien so e pep kear hag e pep corn eus ar vro her goulen ive ; mad ar vro oll hag evit ar vuez-ma hag evit ar vuez all e ve caout er c'harter-ze

meur a escop; dreist oll dre ma c'heller ober kementse ep ober dispignou bras. Meuli a reomp ar skiant oc'h eus diskuezet o coms epken eus an escoptiou da sevel, hag o lezer a gostez an traou-all pere a esperomp a deui ive da heul goudeze. Bennos da Zoue da veza lakeat Impalaer ar Francizien da zilaou ho coulen ha d'he c'haout mad. Plijet gant Doue lacat an afer-se da zont da benn. A greis hor c'halon her goulennomp evit mad tud ar c'harter-se. Da c'hortoz, evel eun errez eus an Env, hag evit diskuez deoc'h hor c'harantez hon-unan, e reomp deoc'h ha d'hoc'h escopti ar venediction abostolic.

Pii IX, Pap. G. M.

Frans. — En derveziou tremenet eus diblasset pemp beleg iaouanc eus a di ar missionou diaveaz, evit mont da brezeg an aviel d'ar broiou pell. Caer oa guelet superiol an ti-ze hag ar veleien-all so oc'h he ren, o tont da boket da dreist ar vissionerien nevez araog ma zajent en hent. Setu ama hano ar pemp missioner-se : An Aotronez Albert-Victor Creus, eus a Baris, a ia da Saïgon; Lois-Eujen Kleiner, euz a Vetz, a ia d'ar Maïssour; Edouard-Frances-Mari Visant, euz a Sant Briec, a ia da Saïgon; Fabian-Sebastian Caz, euz a Alby, a ia da scolach bras Pulo-Pinang; Ian-Lois Veg, eus ar Puy, a ia da Siam.

Epad miziou eost ha guengolo e tle diblas c'hoas pevarzeg eus ho c'henvreudeur, evit mont d'ar Chin ha d'an Indez.

Angoulem. — Er guær a Angoulem, er seminer bras, e voa ive eun abostol iaouanc o vont da guimiada dioc'h he vignonet evit mont d'ar broiou pell. Ar veleien so e penn an ti hag an oll Ebet a voa en em zestumet en eur c'helc'h en dro dezan. Imach ar Verc'hez a voa laket er c'hreiz. An daelou a rede eus a zaoulagad an oll pa veljont ar superiol o rei d'ar missioner eur groas hag eun tam a relegou Sant Visant a Baul evel evit digas sonch dezan eus he vistri hag eus he gamaradet a Angoulem. Ar beleg iaouanc, pehini so eus an Irland, en em daolas d'an daoulin, a bocas c'huec da imach ar Verc'hez, hag a c'houlennaz benediction ar superiol. Neuze e savas, hag en eur ziskuez d'he vignonet he groas a vissioner, e lavare dezo edo var ar groas-se kement a dlient da garet, e cafjent enhi ar pez en doa cavet he unan, souten ha consolation. Goudeze e roas he venediction d'he vreudeur hag ho briataz evit ar vech diveza. — Nep so en em gavet da velet traou evelse a voar petra zant neuze ar galon; mes kemense ne ket eas da verca var baper. G. M.

LOUZOU OC'H AL LEOUDOUET.

Bez 'ez eus eur c'hlenvet hag a gaver stang avoalc'h e touez an dud, hag ar c'hlenvet-se eo ar voazamant da jarneal ha da losker leoudouet cazi bep guer. Ar re so taguet gant ar c'hlenvet-se hag o def$_e$ c'hoant da barea, a rafe vad dezo clasc louzou. Setu ama diou louzaouen bet laket en implij n'eus ket c'hoas pell, hag o deus bet ners avoalc'h evit parea ar re o deus ho implijet. Vad a rafe da veur a hini kemeret ar memes louzou.

En eun hospital ez oa eur soudart coz cleizennet oll gant an taoliou sabren en doa paket er brezeliou; mes he deod n'oa ket bet mac'hagnet, ha distaga a rea bep guer jarneou ker spontus ha ker pounner ma crene gantho ar zolier e pehini emedo.

Da guenta e voue carguet eur sœur iaouanc da gaout sourci anezan; mes kenta guech ma zeas d'he gaout e clevas eur rencat leoudouet ken euzus, ma redas kuit en eur ober sin ar groas, ha ma zeas da lavaret d'ar superiorez penaus ne c'houlenne ket guell evit servicha tud, mes penaus ne felle ket dizi servicha diaoulou.

Ar superiores a gassas var dro ar soudart eur sœur goz hag e doa guelet meur a hini, hag a voa boas dioc'h a bep seurt sacrerien. Pa zigouezas houma e kichen ar soudart, setu hen o leskeur eur bom, mes eur bom...., pemp pe c'huec'h blasfem eus ar re scrijussa a voa bet tremenet biscoas dre he gornaillen. Ar sœur a jomas en he za.

— Asa, emezhi, camarad, lezomp an taboulinou-se, ha comzomp freas, pe me ia d'ho lacat e pinijen!

— E pinijen?.... Ama e teuas eur bomad all.

— Ia, e pinijen. Leoudouet ebet ken, entend a rit, pe autramant!....

— Ne allan ket miret.... pinijen?

— Alo, me vel e rancan lacat va louzou; gortozit.

— Stourm goz, ha pa ho pe louzou ifern, me douo ato.

— Ni velo; ahan, cetu ama ho ialc'h : me gas ganen eur pez a uguent real, ha bemdez keit ha ma touoc'h e cassin eur pez ganen en dra badint. Ar re-ma a rai vad d'ar beorien, hag evit eun touer Doue so pec'het lezel arc'hant gantha.

Ar soudart coz a lavare outhan he-unan : petra rin pa zin ac'han, ma n'am bez ket eur guenneg? Gouscoude antronoz pa deuas ar sœur ne allas ket miret c'hoas da vont d'he dech; hag ar sœur ep lavare t guer a gassas adarre ganthi eur pez a uguent real.

An trede dervez pa deuas, ar soudart ne lavare grig. Ar sœur, o velet se, a lavaras neuze dezan : alo-ta, eur jarne, unan epken, evit ma'm bezo adarre va fez a uguent real, rag aze ez eus peorien o c'hedal. E c'hellit cridi, ar soudart a renke moustra, mes moustra a reas ker mad ma en em zivouennas, hag abaoue ne vlasfem mui.

Setu ama eul louzaouen all :

Eul labourer douar en doa eur mevel hag a doue evel eun den daonet. He vestr en doa he c'hourdrouzet meur a vech ha lavaret dezan n'hen dalc'hje ket en he di ma na eane ket da vlasfemi; ar mevel a lavare ne alle ket miret. Ar mestr a lavaras dezan abars ar fin : alo! unan a zaou, terri a ri da dech, pe ezi da da glasc da chaus. C'hoant ac'h eus-te da chench?

— Ia, eme'n touer, me veo devet, me c'houl beza süillet ma na glascan ket en em zizober eus va boazamant.

— Mad, guelomp, ober a ri ar pez a ordrenin dit?

— Ia, pe me vo....

— Cleo, mar dez dre vlasfemou nevez da ober promessaou ne vellai ket buan. Silaou mad. En derveziou-ma ez eomp da c'hounit ed. Cass a ri ganez eur bouteg d'ar parc. Bep leoudouet a loski e laki eur mean en da c'hodel; pa vezo leun da c'hodellou, e tiscargui anezo er bouteg, ha pa vezo echu an dervez, e contimp ar vein.

Araog an noz, ar bouteg a voa leun, ha pa zeas va den da guerc'hat he vein, dà gonta, ne alle ket ho zamma. Bez 'ez oa anezho meur a gant. Neuze he vestr a lavaras dezhan : Guelet a rez; mar dez d'an ifern, ha pa na pefe eno ken poan nemet douguen eun derveziat leoudouet, e vez flastret dindannho! Ha ma ve lakeat var da guein eur beac'h evelse evit pep deiz eus da vuez?

Ar mevel a scrabe he scouarn. Antronoz ar bouteg ne voa ket ouspen anter leun, hag abenn pevar pe bemp devez ar bouteg a voa cavet goullou dioc'h ar pardaez. Ar c'hamarad ne doue mui.

Setu aze diou louzaouen; ma ne ell ket pep unan implija ar guenta; an eil da viana so en ardanez an oll, hag ar re so clan gant ar c'hlenvet ma comzomp anezha, ne rafe ket a zroug dezo he implija. G. M.

HISTOR ZANTEL.

(Trizecvet Pennad).

Ghinivelez Izaak. — Agar hag Ismael kasset kuit.

Doue a zigassaz da vir ar pez en devoa lavaret da Zara. Sara a zeuaz da veza dougnerez, ha guenel a reaz eur map en he c'hozni d'ar mare ma en devoa Doue diouganet d'ezhi. Hag Abraham a hanvaz he vap Izaak, guer hag a zinifi *c'hoarz*. Envoada a reaz ar c'hrouadur d'an eizved devez, hervez ma en devoa Doue gourc'hemennet d'ezhan. Sara e kreiz he levenez a lavare d'an oll : E guirionez, Doue en deuz roet d'in leac'h da c'hoarzin, a kement hini a glevo an drugarez en deuz great em c'henver en em laouenaï gan-en. Piou, emez-hi en divijé kredet en divije Abraham guelet Sara o rei da zena da eur map ganet d'ezhan, hag en dija ker koz?

Ar c'hrouadur a greske; da bemp bloaz e oe dizonet, hag Abraham a reaz eul lein vraz en deiz-se, evel ma oa ar c'hiz. (En amzer goz-se a oa kustumou hag a ve hirio iskiz.) Evel-se, daouzek vloaz araok guinivelez Izaak, Sara, o velet n'e devoa ket a vugale, a bedaz Abraham da guemer da eil bried he matez Agar; marteze, emez-hi, hor bezo bugale anezhi. Agar oc'h en em velet douguerez a zisprizaz he mestrez. Sara en em glemmaz anezhi da Abraham, hag ema a respontaz : Ho matez a zo d'ehoc'h grit d'ezhi ar pez a guerot. Sara he zretaz eun tammik rust, hag Agar a dec'haz kuit.

Eal an Aotrou Doué, o veza he c'havet e kichen eur feunteun en eul leac'h distro, a lavaraz d'ezhi : Agar, matez Sara, a beleac'h e teuit-hu? ha da beleac'h ez it? Tec'het a ran kuit, emez-hi, a zirag ma mestrez. Distroit, eme an Eal da gavout ho mestrez, ha pleguit d'eshi. Chetu c'houi douguerez, guenel a reot eur map, Ismael a vezo he hano, dre ma en Deuz Doue klevet ouz ho tristidiguez. Bez' e vezo eun den fero. He zourn savet eneb an oll, ha daouarn an holl savet en he enep. An Arabed hag ar Zarazined a ziskenn diouc'h Ismael, var ma kreder.

Pa oa deuet Izaak krenn-baotrik, Ismael, gant he spered dijouj, a rea an heg out-han. Sara he vele, hag a lavaraz da Abraham : Kassit kuit ar vatez-se hag he map; rak map ar vatez na vezo ket heritour gant va map-me Izaak. Tenn a oe var Abraham klevet kement-se, rak karout a rea he vap Ismael, mes evel ma oa eno eur mister, ispliket divezatoc'h gant sant Paol, Ismaël o verka an Testamant koz hag Izaak an Testamant nevez, an Aotrou Doué a lavaraz da Abraham : Arabad eo d'id kemer evel eun dra c'houero ar pez a lavar Sara d'id divarbenn ar c'hrouadur hag ar vatez. Rak euz a Izaak eo e teui ar vouenn-dud a dle douguen da hano. Hoguen euz a vap ar vatez e likiinn ive da zevel eur bobl braz, dre ma ez eo enguehentet ac'hanoud.

Abraham a zavas eta mintin mad, a guemeraz bara hag eul lestr leun a zour, ho stagaz var ziskoaz Agar, a roaz d'ezhi he map, hag he c'hassaz kuit. Hou-ma, eat en he hent, a iee tu-ma tu-hont dre c'houelec'hiou Barsabe, hep gouzout da belec'h mont. Ha pa oa evet holl an dour a ioa ebarz el lestr, Agar a lezaz he map dindan eur vezen a oa eno; a bellaaz diout-han a hed eun tenn bir, a azezaz hec'h-unan, en eur ouela, hag o lavarout : Da vihana ne velinn ket va c'hrouadur o vervel.

Hoguen Doue a glevaz kri ar c'hrouadur, hag Eal an Aotrou a c'halvaz Agar, euz an env, o lavarout dhi : Petra rit-hu, Agar? N'ho pezit ket aoun, rak Doue en deuz klevet mouez ho krouadur. Savit, kroguit en he zourn, rak lakaat a rinn eur bobl braz da ziskenn diout-han. Agar a zavaz, a velaz eno e kicken eur punz leun a zour, a gargaz he lestr, hag a roaz da eva d'ar c'hrouadur. Doue her bennigaz, kreski a eure, hag e choumaz er guelec'h, pe en desert. Dont a reaz da veza eun den iaouank a-dres da denna gant ar voarek; hag he vamm a choazaz d'ezhan eur c'hreg euz an Ejipt he bro.

Goude kement-se Abraham a yevaz didrouz hag euruz en he di, karet hag enoret gant tud ar vro, bete ma teuaz ar roue Abimelek gant Phikol, kabitan he arme, d'he velet ha da c'houlenn ober kevrediguez pe allianz gant-han. Neuze Abraham a zougaz klemm da Abimelek divarbenn eur punz-glao tennet digant-han gant

servicherien ar roue. Abimelek a respontaz : N'am euz ket gouezet piou en deuz great an dra-ze, c'houi hoc'h-unan n'oc'h euz ket hen diskuillet d'in. Ar punz a zo d'choc'h, pa hoc'h euz he gleuzet ; touomp en he guichen ar peoc'h a reomp etrez-omp, hag e vezo galvet punz al lé.

Eur proces etre tud leal hag a zoujanz Doue, a vez achuet buhan).

KAN.

Bugaligou, bezit kel lies a Izaak
Evit ar re ho deuz ho kânet hag ho mag.
Izaak a zinifi joa, laouenidiguez,
Mar d'oc'h fur, c'houi veza Izaak an tieguez.

Agar, gand eur pennad, a guita he mestrez
Re vir a guemere, evel meur a vatez.
Doue he difazi ; It, emez-han, endro,
Sentit ouz ho mestrez, hag me ho pennigo.

Agar hag Ismael, kasset kuit, a verke
Jeruzalem an douar, dilezet gant Doue ;
Sara gant Izaak, d'ho zro, a skeudenne
Jeruzalem an env, hag he guir vugale. H.

BUEZ ANN TAD JULIAN MANEUR.

(Decvet Pennad).

E Kemperle an tad a zestumaz eur barrad pleureuji hag a lakeaz anezan dizale varn'n hed eur gammed da vont da anaoun. Nouet e oue ha sacramantet, hag ar baraze a vuez a roaz d'ezan ar iec'het, er mare ma sonje d'an oll ne oa mui pareans ebed evit-han. Eun nebeud araog oa bet taguet e Kemper gand eur c'hlenvet tom en doa paket o caz ho zacramanchou d'ar re glanv.

An tad Maneur a roaz er mare-ze eur c'holl ar brasa. An aotrou Tremaria a glanvaz e Guingam e doug eur mision hag a badaz pemp sizun. Trivac'h vloaz a ioa ma'z oa en em c'hreat misioner. Gouscoude o veza bet guelleat d'ezan eun nebeud bennag, e c'hoanteaz labourat c'hoaz er mision a roaz an tad Maneur e Castel Paol, mision hag a badaz eur miz penn da benn. Eno, en eur zeski d'ar re all ar fesoun da ober ar bedenn a galoun, eo e collaz var neat he nerz hag he iec'hed. Ober a reaz eur c'hlenvet hir-baduz, ha daoust m'en doa beac'h da veac'h o terc'hel en he zâ, ec'h oferenne bemdez c'houlou. An tad Maneur eo a roaz d'ezan he zacramanchou diveza. Abarz beza nouet, e c'houlennaz pardoun oc'h Doue euz he oll bec'hejou, hag oc'h kemend a ioa var al leac'h pardoun euz ar scoueriou fall a grede beza roet d'ezo, hag unnec dervez goude e varvaz evel eur zant.

An tad Maneur a ieaz prestig goude da rei eur mision da Garaèz, eleac'h ma savaz eur vreuriez choazed evid enori ar Verc'hez Vari. Ac'hano ez eaz da Landerne eleac'h ma cavaz disursiou, eleiz da zisc'hrisienna. Hoguen, gand gras Doue, e teuaz a benn a guemend-se e doug ar mision a roaz eno.

Eleac'h en em rei evel kent d'ar plijaduresiou divennet, e teujont oll da guerzet dre an hend ceun euz an aviel. Hag eleal discouez a rejont eo a-zêvri ez oant en em roet da Zoue. Rag e doug an deisiou ened, eur vandenn verc'hed divar ar mæz o veza deuet e kær, en aviz ebatal evel ar c'hustum, a oue souezet oll pa veljont ervad ne oa menec ebed eno nag a zansou nag a ebatou, ha gant aoun na vije c'hoarzet goap d'ezo, ec'h en em ziljont ker sioul ha tra d'ar gær, entre m'edo ar barrisioniz oll en iliz.

Maneur a roaz ive e Plouzevet eur mision hag a badaz eur miz. Galvet oa bet di gant eun dijentil hag en em gargaz hen hag he bried euz ar visionerien. An itroun a aoze ar boued hag an aotrou a zerviche oc'h taol. E miz kerzu oa kemend-ma, hag an itroun-ze, ouzpenn ar boan a guemere gant ar gnêguin, a loje c'hoaz en eur gampr digor d'ar peder avel. Pa lavaret d'ezi clasc guelloc'hig lojeiz, e respounte ne oa ket c'hoaz ker fall lojet hag ar Verc'hez Vari e craou Bethleem. Eur verc'hig clanv o devoa er guær hag o doa dilezet evid dont da zervicha ar visionerien ; an eil hag eguile anezo zoken a ioa, araog ar mision, diezet braz gant eur paz hag a gase calz a dud d'ar bez.

Hoguen, abarz ma oue serret mad ar mision, ec'h en em gavchont, dre c'hras Doue, ker iac'h ha biscoaz, hi ho daou hag ho c'hrouadur.

Daoust d'he oad braz, an tad Maneur a roaz c'hoaz misionou e Cleder, e Plouguernevel, e Brest, e Kemper, e Pleiben, e Cleden, e Craozon hag e meur a leac'h all. Mont a eure zoken beteg escoptiou Treguer ha Sant-Briec, hag eno e bourg Briac e prezegaz eun devez gant kemend a nerz m'en doue eur fallaen en eur zisken euz ar gador. Ken toc'hor ez eaz, ma c'houlennaz unan bennag digant-han hag o vont da vervel e vije. Salocraz, a respountaz an tad, var douar Sant Caourintin eo e varvin. Hoguen ar pez en doa lavaret a c'hoarvezaz dizale.

E Plouguernevel eo e prezegaz evid an dro ziveza ; coeza a reaz eno en eur zempladurez ar vrasa. Gouscoude en doue c'hoaz an nerz da guerzet beteg Plevin, mes ne oue ket evid mont larcoc'h. Er barrez-ze, goestlet d'an Itroun Varia, eo e varvaz an den apostolic-ma a ioa bet aliet d'en em ober misioner Breiz-Izel e kichenic eur chapel hag a zougue ive hano Mam Doue.

Dalc'h ma oue clevet e Kemper ar c'helou euz a glenvet an tad Maneur, an Itroun Pratelaz, mam ha madouberourez ar visionerien, a ziredaz ker buan d'he gaout da bresbital Plevin gand eun tad euz ar scolach hag ar guella medisin euz ar vro. Hoguen caout a reaz d'ar medisin e oa Maneur en eun danjer vraz, ar pez a lakeaz an Itroun Pratelaz da ziroll da voela. Mes an tad Maneur a lavaraz d'ezi crenn : Itroun, pedit Doue. Pedid eta ive, eme-z-hi, asamblez gan-en evid ma roi Doue ar iec'het deoc'h. Ar c'hlanvour neuze a lavaraz d'ezi gand he zousder custum : Itroun, an Aotrou Doue n'en deuz ket kemeret cuzul digan-e-omp pa'z eo bet menec d'hon lacaat er bed, dibaot eta ive ha ma c'houlenfe hon asant evid hon tenna ac'hanenn. Gouscoudè evel ma'z ea bemdez var voasaat, ne zaleaz ket da c'houlenn he zacramanchou diveza. Respount a reaz da bedennou an nouen en hevelèp fesoun ma lakeaz an daelou e daoulagad kemend re a ioa var al leac'h. Ar medisin a ioa var he dro a gavaz burzuduz braz e vije choumet gant-han he anaoudeguez vad e doug eur c'hlenvet hag a ra alteri kemend all. Mervel a eure d'an 28 a viz guenver 1683, er 77 bloavez euz he oad. Eiz vloaz hag anter cant a ioa m'edo e Compagnunez Jezus, ha daou vloaz ha daou uguent ma oa misioner e Breiz-Izel.

Kerkent ha ma oue gouezet e oa tremenet an tad Maneur, ar re a ioa var al leac'h en em daolaz d'an daoulin evid en em erbedi out-han ha poket d'he zaouarn. Oll, medisin hag all e fellaz d'ezo caout eun dra bennag da gas gant-ho euz ar pez a ioa bed d'an tad Maneur hag ho miret a rejont gant calz a zoujans evel relegou santel meurbed, hag eleal meur a viract a zo bet c'hoarvezet divesaloc'h gant ar re a zougue ar relegou-ze.

Pa oue clevet er paressiou tro var dro e oa maro an tad Maneur, e teuaz kemend a dud d'he velet, ma oue red lezel ar c'horv var ar vaz-scaon epad daou zervez. Kemend a fisians o devoa en he zantelez ma teuent da douch out-han, darn ho uriaou, darn all ho japeledou.

D'an 29 a viz guenver, goude creisteiz, e savaz ar brud e tlie beza sammet ar c'horv euz a Blevin, dre urs an Aotrou'n Escop, ha caset da enterri da iliz cathedral Kemper. Ker buan ar bourkiz en em glevaz gant an dud divar ar mæz evid miret na vije diblaset ar c'horv euz a barrez Plevin. Rag-se, caër en doue ar Vikel vraz beza clasket sicour an Aotrou Kerlouet, gouarneur Caraes, caër en doue zoken gourdrouz euz an excumunuguen kement re a zeuje da glasc miret na vije diblaset ar c'horv ac'hano, ne oue galloud ebed d'ezan da zont a benn da c'hounid an dud-ze. Ret mad oue lezel anterri ar c'horv en iliz Plevin, hag a c'houdevez ne deuaz mui e penn nikun clasc he ziblas ac'hano.

Euz a oll relegou an tad Maneur, he galoun hep-ken a oue caset da scolach Kemper. Serret e oue en eur voestl ploum arc'hantet ha lakeat eno en iliz en eur plas enorabl dirag an tabernacl.

Abarz nemeur e oue guelet eun niver braz a dud o tont da Blevin var bez an tad Maneur, evid en em erbedi out-han, ha meur a hini a resevaz ar bareans euz ho c'hlenvejou. An Aotrou persoun Plevin, carguet ma'z oa bet gant an Aotrou'n Escop, en deuz lakeat dre scrid an oll vurzudou ma credet beza dleour anezo da bedennou an den doue-ma.

Hoguen, ar fisians e militou ar servicher braz-ma da Zoue a ia bemdez var gresc, hag ar re a zalc'h ar renkou kenta e touez an tadou jesuizted o deuz lakeat anezan e niver an dud apostolic a dle beza roet evid scouer d'ho c'henvreudeur. M.

FABLEN.

Al Louarn, ar Bleiz hag ar Marc'h.

(*La Fontaine, liv.* XII. *f.* XVII).

Eul louarnic yaouanc, mes fin a ouen he dad
Kenta marc'h a velas a beure en eur prat,
Nec'het ous he velet e red da gaout ar bleiz,
A c'haoliate ar vro en nos couls hag en deiz.
Var don an tra la la.

Deut, Autrou Guillou, deut, deut buan da velet
Eun aneval dispar eus ar seurt ne deus ket :
Nag hen zo lard ha coant, ouspenn nag hen zo bras!
Ema en hor foennec o tibri hor gueot glas.

Ar bleiz, o vusc'hoarziu a c'houlen digantan :
A credi a res-te n'homp-ni két eviutan?
Kemer va *fortefeuil*, tenn din-me he batrom,
Anaout a ran peb tra eus a Vreiz bete Rom.

Siouas! n'am eus ket g'et eveldoc'h va studi ;
He batron a vije da velet eun dudi.
N'hen deus ket a gof-gar ; mes caerra diou fesken
Hag eur c'hof so ouuntan entra c'hell caout croc'hen.

Diredit oc'h unan, c'hui a ouezo guelloc'h
A ne ve ket eur preiz digacet evidoc'h
Aben eured ho merc'h, vit ober he frico ;
Neuse gant ho kerent ho mourrou c'hui lipo.

Ar bleiz a ia ragdal da lamet he varo,
Da glasc he vragou rous, he rochet calico ;
Eur c'hroc'hen azen gris a daul var he ziouscoas,
Defaut toc pe vonet eza var he ben noas.

Ar marc'h, en he foennec dibreder o peuri,
Ous ar seurt hostizien n'hen devoa tâm avi ;
Ep sonjal ho gortoz, e tec'he dre'r vanel
Pa glèvas Alanic ker brao ous he c'hervel.

Autrou coant, emezan, ni a zo diou juben
O vont da glasc fortun d'ar gaerra fimellen
A zo bars er c'hanton ; ma c'homfemp hoc'h hano?
Pe guentoc'h deut d'an ty ; he fried c'hui vezo.

Ar marc'h ma n'oa ket sot, bet oa var ar studi
Ha so ken recevet doctor er *c'hademi*.
Va hano zo merket dindan va diou votez,
Lennit-hen, emezan, gant tiltrou va lignez.

Va c'herent: eme'l louarn, a vez o clase o bouet,
Evel ma z int ker paour n'ho deus ket va scoliet;
Mes kerent Guillaouic a zo tud a leve;
Gout a ra lenn gallec ha scrifa mad ive.

Ar bleiz eus he c'hodel a denn he lunedou.
— Fallet he zaoulagat o lenn ous ar goulou. —
Astennet hir he fri, guelit-hen o tostât ;
Gout a raï an hano gant eun taolic lagat.

Ar bleiz en doa isom da brema c'hoas skiant;
Bez'e cousto dezan eul lagat, pevar dant :
Ar marc'h a zao he dreit, ha dindan he garniou
E torr chavet ar bleiz, e traill he lunedou.

Ar bleiz a ra tri ruill, hag a jom astennet
Ker pell hag Alanic o termat gant c'huilet.
Spillennet he c'hinou, lianet he lagat,
Ar louarn her c'hass d'ar guær en heur he gazelliat.

Breur kæs, eme'l louarn, me'm eus ato clevet
Ar pez so var ho penn gant ar marc'h-se scrifet;
Ez eo guelloc'h skiant eguet descadurez,
Hag eo fur difiziout eus an dud diavez.

Sottoch eguet ar bleiz,, ped den na gavomp ket,
O fougueal ho ners, ho danvez, ho guenet,
Ho mouez, ho skiant, ho ijin ha peb tra....?
Er foennec e cafent ar marc'h-se d'ho scolia.

R.

KENTEL D'ANN HOLL.

E-kichen Romanz (enn Franz) a zô eunn ti distro, den enn'han pell-zô, netra a gaër da vélet enn diavez. Enn diabarz hep-ken e vèler c'hoaz, enn eur gampr-war-zouar, eur vinojen trô-war-drô, toulet d'ôn gant treid eunn den, heb-mar e-pad pell amzer.

Er vrô-ze ne neuz ive netra a gément e talfé ar boan komz a-n'han, brug ha lan, gue pin dibaot awalc'h, parkeier noaz : ne neuz ken.

Kouskoude ne neuz ket daou vla zô ha tri-ugênt ma vizé goleit ann hencho gand ann dud ô vont a beb bro d'ar lec'h-ze.

Epad ann amzer gri hanvet gand ar c'hallaouet ar revolution vrâz, er bla 1793, pa oe goal-ozet ar veleien, diskarret ar c'hroazio, adoret ar merc'het fall war ann aoterio.... neuze e vizé klévet ha guelet traou euzuz ha stravilluz meurbet. Guélet a vizé tud diskient, guisket enn beleien, ô rédek ar c'hério, hanter-vêv, ô c'hoapât ann traou ar santelan.

An dud vâd a c'huanadé, ô vélet ann drouk heb harz hén ober, pa zeuaz Doue da ziskoei hé c'halloud. Eunn deiz, evit ma vizé bét kaëroc'h unan a voélio ar *République* éz az daou zén d'eunn iliz elec'h ma oé dastumet foén ha plouz kézeg ann *nasion*, d'en em viskô evel dà lâret ann ofern. Eur vech guisket a oènt guélet o tônd er meaz, unan eur pikoll guéren enn hé zorn evel eur c'haliz, eun all ô tiskarg d'han guïn gand eur voutaill.

Tostât a réont war dachen vraz ker, n'eur ober stank-ha-stank sin ar groaz dre oaperez, hag ô évo leiz ar véren seul tôl.

Dén ne lâré gér, ann dristidiguez hep-ken a oé war dâl ann holl dirag ken brâs fallagriez a ziskoé awalc'h ne gavent ket mâd pez a rent. Daoustann da zé ann daou zén divéz a zalc'hé bepret kas ha digas dré ger hô skuer vall.

Enn eun tôl ber, ann hani a évé gand ar véren a goues enn hé c'huïn. — Egile a bleg d'ann douar evit hén zével, marv e oé. — Hag an dud da rédeg : eunn huéz fall a zô en drô d'han, hé gorf a zô du brein enn eun tôl.

E-pad ann amzer-ze, ann den all a woal-skuer a oé euz hén heuil, en em dennaz enn eun davarn ken ne vizé difourmet. Koll hé boan a ra ; ô vélet ne drémené ket d'han, ez az d'oc'h an ti-ze ar founusân ma c'hellaz, d'hé di hé-unan, evit kuvô ann tamalasiono a dreuzé hé ine.

Erruv enn hé di, ez a hag a teu dolezuz, heb laret he nec'hamant da zén. Erruout a reaz ann noz heb ma tec'hane da vond ha da zond. He dud a zigas sonj d'han eo erruv ann amzer da vond da gousket. Enem deuler e ra war he vele ; a boan eo d'han bout kouet ebarz, ma eo red d'an zevel gand ann drouk hag ann anken ; hag heb gout petr' a ra, enem lak da gerzat a neve enn dro d'he gampr'.

Diwar-vréman noz-deiz, ne baouzo ken da drei enn drô. Gallout a rei mont enn ker d'ober hé géverdio, div heur a nivô evit-zé, ha mar trémen ouspen, he chloaz a zigaso sonj d'han a tlé hasto mond d'he lec'h a binijen.

Ar burzud-man a zo d'oc'h ar re a zigas ann dud a bell bro evit guelet gand ho daoulagat ho-unan pez a lavar d'ezhe ar c'hec'hello. Setu perak epad tost da drégont vla a zo bet e-leiz a dud o velet ann hani a oe skoeit gant dorn Doue.

Euz hen zelet ar galon a veze mantret. Ar paour-kez truek-man a erbede da gement d'en a zeue d'hen guelet pedi evit-han ha kared mad Doue, hag a talc'he trei neur vouelo, ha n'euz laret heb paouez a bouez he ben : ma Doue, bet truez ouz-in.

Eunn tam arauk mervel a troe c'hoaz. Neuze hep-ken, o c'hout ma tostae ar marv, e verz ar re a oa enn dro d'han ma plije gand Doue ma viche marv enn he vele. Lakaet a oe bet eta elec'h ne, nivoe ket pell-zo amzer diskuizet he izeli.

He divezan komzo a oe komzo a garantez Doue, ne zec'hane da voucho d'ar groaz a voalc'he gand he daero hag a varvaz en peoc'h evel eur zant goude bout bet he sakramancho.

Teulet zo bet plei penaoz ann hani à oe bet tapet ber gand ar marv, a nivoe kolet egile, ha mar nivoe heuilet he-man an all, a oe kentoc'h dre sempladurez evit ne oe dre ann drougiez d'euz he galon.

J. M. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 31. — Sant Ignas a Loyola, fondatour an tadou a gompagnunez Jesus. Soudard e voue er penn kenta euz he amzer ; mes goude en em roas oll da Zoue, hag e fontas an urs-se pehini en deus rentet kement a zervich d'an Ilis.

Dimèurs 1 *Eost*. — Sant Per er chadennou. Bez'ez eus e Rom diou chaden gant pere eo bet liamet Sant Per ; chadennet e voue e Jerusalem dre urs Herodes, ha goudeze e Rom dre urs Neron. An diou chaden a so bet en em staguet an eil ous heben anezo ho unan, en hevelep feson ne reant mui nemet unan.

Dimerc'her 2. — Sant Alfons Ligori, escop, fondatour an tadou Redemptoristet. Ar sant-ma en deus great eur vad dispar en he vuez dre he labourou hag al levriou en deus scrifet.

Diziou 3. — An deis ma voue cavet corf Sant Stefan kenta merzer. Ar sant en em ziskuezas d'eur beleg a Jeruzalem hag a ordrenas dezan lavaret d'an Escop e cafje he gorf, tost da guear, en eul leac'h a vercas dezan. Ar c'horf a voue cavet, hag en he guichen corfou Gamaliel, Nicodem hag Abibon.

Dirguener 4. — Sant Dominic, fondatour an tadou

predicatoret. Dezan eo e tescas ar Verc'hez an doare da lavaret ar Rozera, hag hen eo en déus scuillet an devotion gaer-se dre'r bed.

Dissadorn 5. — Gouel Maria an Erc'h. Eun den pinvidic a Rom hanvet Ian Patris, hag he bried, a felle dezo rei ho madou d'ar Verc'hez pehini a roas dezo da anaout e falle dizi e safjent eun ilis er plas a galfjent goloet a erc'h. Setu penaus eo bet savet e Rom an ilis vras ha caer-se hanvet hirio Santez-Mari-Major.

Dissul 6. — 9 Goude Pantecost. — Transfiguratton hor Salver Jesus-Christ, var menez Tabor. Lezel a reaz ar c'hloar eus he ene da bara eun nebeut var he gorf. Sant Per, Sant Ian, ha Sant Jakez a voa gantha. Moisez hag Elii en em gavas eno ive evit coms outha divar benn he bassion.

G. M.

Eur Marc'had great e foar ar Merzer etre eun Normand hag eur Breton.

Eun dra curius eo guelet, er foariou hag er marc'hajou, penaus en em guemerer e Breiz-Izel evit prena hag evit guerza. Neuze e lezer a gostez lealdet ha guirionez evit lacat da dalvout tromplerez ha gueier. Clasc a rer a bep seurt finessaou evit trompla an eil eguile, hag an hini n'her grafe ket, a ve lavaret dioc'htu ne ve ket den, a ve tremenet evit eun diot. Ne ket marteze en eur gazeten ema al leac'h da grial a enep an dislealdet hag ar gueier ; ne allan ket miret da lavaret gouscoude e c'halfet prena ha guerza mad avoalc'h en eur vont eünoc'h gant an hent evit na dear ; rag nebeut e profiter eus an troidellou-se a glasker, hag aliez an hini a glasc muia trompla eun all a vez tromplet he unan. Dreist pep tra pa vez eur penn kezeg da verza, neuze e vez guelet prener ha guerzer o clasc ho oll finessaou. Lavaret a rafet daou laer o clasc gouzout pehini a lamo he ialc'h digant eguile, pe daou gabiten a ve unan o clasc difen eur guear vrezel hag eun all o clasc he c'hemeret.

Eur scrifagner, hag en deus taolet evez oc'h meur a hini a c'hiziou Breiz, a goms evellen eus eur marc'had evelse a vélas da ober er Merzer.

Eat oan, emez-han, da foar ar Merzer, er Finister, foar gaer eleac'h ma zoa ouspen deg mil penn-kezeg. Ker stang oant ma voa dies bras mont ha dont en ho zouez. Chom a ris en hostaliri ma voan diskennet enhi evit sellet ac'hano oc'h ar foar. Coeza reas va daoulagat var eur gazeg a voa tost da zor an hostaliri hag a ioa eus ar re vella eus a vouenn kezeg Leon. He diskuez a ris d'an hostis.

— Eul loen dispar, Aotrou, emez-han. Evelse ive Michel a lavar ne vanco ket varnizi.

— Petra eo ar Michel-se ?

— Eur marc'hadour kezeg eus an Normandi.

— Ha petra c'hortoz Michel evit he frena?

— Gortoz a ra ma vo dichalet ar foar.

— Ha mar da gant eun all?

— Oh ! Aotrou, Michel so he lagad var hounnez, al loen-se so diouallet. Guella pez so, Bervic, he fer-c'hen, so ker fin paot ha Michel. Bervic so guest da verza he varados d'an Aotrou Doue. Guelet a reot ember.

E guirionez, pa dosteas ar pardaez setu Michel o'tont, he gourreter hag hen, hag en eur sellet oc'h cazeg Bervic : sell, emezan, n'em boa ket guelet houman c'hoas. Braoa loen, panefe m'he deus eur penn divalo, eur penn henvel oc'h eur zac'hat kerc'h oc'h gouzoug eul loen.... Goude beza sutet eun nebeut, e tosteas ous Bervic pehini ne rea van evit he velet nag he glevet. Neuze gouscoude e tosteas ive hag e lavaras da Vichel e gallec : c'hoant oc'h eus da brena va loen?

— Ah te a voar gallec? Mad, peguement da gazec?

Bervic ne respontas netra. Michel a c'houlennas diou pe deir guech ar memes tra ; mes guer ebet. Bervic a droas oc'h ar c'hourreter, hag a c'houlennas outhan : « Petra lavar an Aotrou? me a zo bouzar. » Ah ! te so bouzar? eme Vichel. — Me so bouzar, bouzar glez.

Eno neuze e tremenas ar pez a dremen er seurt marc'hajou-se. Bervic ne gleve netra. Michel a iea da grial outhan e kichen he scouarn. Pa gomze Michel eus a dreid al loen, Bervic a ziskueze dezan he fenn hag he daoulagad ; pa gomze eus he daoulagad, e tiskueze dezan he zreid. Bep en amzer ez iea d'he fourmen. Michel a lavaras dezan diou pe deir guech sevel var he c'hein da velet penaus e tougue, fallout a reas dezan sevel he unan, mes bep tro Bervic a iea d'he zrotal var bouez he c'habest. Erfin goude beza criet, tonket, troet ha distroet avoalc'h, e voue great ar marc'had, ha Michel a roas daouuguent lur herrez da Vervic. Setu-hi neuze ho zri d'an hostaliri da beur achui an abaden.

Ahanta, eme'n hostis p'ho guelas, pehini ac'hanoc'h en deus great e godel eguile? — Oh ! eme'n Normand, al Leonard coz so bet en dro-ma troad al leue en he votez. Bet em eus ar gazeg evit cant antercant scoet ! hag e tal an anter ouspen !

— Cant pemp scoet hag antercant, m'ar plij, eme Vervic, testou avoalc'h am eus.

— Sell, eme Vichel, petra? n'out ket bouzar mui?

— Oh ! evit kemeret arc'hant hag eva jigoden ne ket red beza bouzar.

— Michel a scrab neuze he benn. Leonard d.... te c'heus great sur eun dro bennag din-me? Ar gazeg e deus eur si bennag !

— Bet oc'h var he c'hein, eme'n hostis? — Nan. Perag? — Ar gazeg-ze ne c'houzaon den var he c'hein.

Bervic a voa harpet var he benn baz, ha ne lavare guer.

— Ne guemerin ket ar gazeg, eme'n Normand en eur jarneal.

— Mad, eme'l Leonard, an daouuguent lur errez a jomo ganen. Daouuguent lur ne raint ket a zroug da eur paour kez den, ha me ne c'hounezan ket kementse bemdez.

Michel a gounnare. Sevel a reas he fouet, hag ez ea da skei gant Bervic. — Na scoit ket, eme'n hostis, Bervic n'en deus ket aoun rag he zen, ha mar laca he zorn

varnoc'h, ho trec'ho essoc'h c'hoas ama evit n'en deus great var an dachen foar. Mes pérag ne guemerfac'h ket ar gazeg? Petra? Bervic en deus gallet he guerza deoc'h, ha c'hui ne veac'h ket goas avoalc'h evit he guerza d'ho tro?

An Normand, goude beza losket leoudouet avoalc'h, a guemeras al loen hag her paeas.

Guelet a rit, eme'n hostis, n'eus ket d'ar Bervic. An diaoul he unan ne alfe ket c'hoari outhan. Ma teufe d'ar foariou, Bervic so guest da verza dezan eur marc'h maro eleac'h unan beo.

Ar pez a velas er Merzer ar scrifagner en deus lezet ganeomp an histor-ma, a dremen bemdez er foariou. Den ne lavarfe o velet ar pez a dremen, ez eus eno cristenien, bugale d'ar memes tad ha d'ar memes mam, me lavar, da Zoue ha d'an ilis, ha dre-ze oll breudeur. Sonjet e ve kentoc'h guélet tud ep relijion, pere ne dint dalc'hét na dre lezen Doue, na dre lezen an ilis. Eur c'his co kementse; mes siouas! eur c'his fall eo. Goucoude, e lavaran c'hoas ar pez am eus lavaret hueloc'h; guerza ha prena a eller ep clasc kementse a finessaeu, a droidellou, a droiou cam, a dromplerez; guerza ha prena a eller ep losker kement a c'heier, a leoudouet hag a valloziou.

G. M.

KELEIER.

Lenn a rer en eur gazeten a zepartamant al Loer;

Al labourou evit an hent houarn etre Castellin ha Landerne a so digor. Ar pep brassa eus al labourou-se so laket etre daouarn tud hag a so en em garguet d'ho ober. Bez'ez eus er pennad hent-se uguent leo ha kart. Diès bras eo da gompeza, rag mont a ra a dreuz meneziou ha stankennou, hag alies e ranker toulla dre'r mean. Ar re o deus en em garguet eus ar pennad hent-se, o deus ac'hann d'ar bloas 1871 evit hen ober. Gouscoude ec'h esperer e vezo echu abenn fin ar bloas 1867.

Er bloas 1865 e vezo roet priziou d'ar c'hezekennet, d'an ebeuleuzet ha d'ar c'hezeg antier e servich, el lec'hiou hag en derveziou merket ama varlerc'h.

Kezekennet hag ebeuleuzet.

Arrondissamant Brest. E Guenou an 9 a vengolo, da greis-deiz. An departamant a ro pevarzec cant lur; ar c'houarnamant seitec cant lur.

Arrondissamant Castellin. E Castellin, an 8 a vengolo, da greis-deiz. An departamant a ro eis cant lur; ar c'houarnamant, pemp cant lur.

Arrondissamant Montroulez. E Montroulez an 11 a vengolo, da greis-deiz. An departamant a ro seitec cant lur; ar c'houarnamant, trivac'h cant lur.

Arrondissamant Kemper. E Kemper ar 7 a vengolo, da greis-deiz. An departamant a ro eis cant lur; ar c'houarnamant, pemp cant lur.

Arrondissamant Kemperle. E Bannalec ar 6 a vengolo da greis-deiz. An departamant a ro cant scoet.

Kezeg antier e servich.

Guenou, 9 guengolo, 8 heur dioc'h ar mintin, 1050 lur.

Montroulez, 11 guengolo, 8 heur. dioc'h ar mintin, trivac'h cant lur.

Castellin 8 guengolo, 8 heur dioc'h ar mintin, seiz cant lur.

Kemper 7 Guengolo 8 heur dioc'h ar mintin, c'huec'h cant antercant lur.

Bannalec, 6 guengolo, 8 heur dioc'h ar mintin, cant scoet. — Ma na ve ket a guezeg antier avoalc'h, ar priziou a vezo roet da ebeulien bloas ha daou vloas.

Er sizun-ma an ed eleac'h kerat, so chomet e vân-van pe zoken gant eun tamic discar evit ar guinis. An edou all o deus muioc'h a zoare da guerat. Ar foen hag ar c'holo pere a voa ker araog an eost, a zalc'h ato mad. N'eus ket a golo ere avoalc'h evit ma teufe he varc'hat da vellat cals.

Eur gazeten eus a Chalon a laca evelen eost 1865 e kem gant eost 1863.

E 1863 eun devez arad guinis a roe:
An drussa 60 doussen herdin.
An treuta 30 doussen herdin.
Etre daou 45 doussen herdin.

E 1865 eun devez arad guinis a ro:
An drussa 30 doussen herdin.
An treuta 13 doussen herdin.
Etre daou 21 doussen herdin.

Lavaret a rer e tigasser eus an Algeri cals chatal da verza var ar marc'hajou e costez ar c'hreisdeis d'ar Frans. Ejennet ha denvet dreist oll a zigasser cals. Evelse da Varseil eus deut eus an Algeri er bloas 1863 tremen 6000 ejen hag er bloas 1864 eus deut tremen 11000.

G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *20 Gouere.*		Pont'Nabat. — *15 Gouere.*	
Guinis	15 lur, 27 c.	Guinis	15 lur, 27 c.
Segal	8 lur, 44 c.	Segal	8 lur, 44 c.
Eiz	6 lur, 27 c.	Eiz	6 lur, 27 c.
Ed-du	10 lur, 62 c.	Ed-du	10 lur, 62 c.
Kerc'h	7 lur, «« c.	Kerc'h	7 lur, »» c.
Avalou-douar	2 lur, 64 c.	Avalou-douar	2 lur, 11 c.

Montroulez. — *14 Gouere.*		Brest. — *17 Gouere.*	
Guinis	15 lur, 71 c.	Guinis	14 lur, 09 c.
Segal	» lur, »» c.	Segal	12 lur, 77 c.
Eiz	8 lur, 20 c.	Eiz	7 lur, 40 c.
Ed-du	11 lur, »» c.	Ed-du	10 lur, 25 c.
Kerc'h	6 lur, 65 c.	Kerc'h	6 lur, 29 c.
Avalou-douar	6 lur, 75 c.	Avalou-douar	2 lur, 50 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GANDAR. E KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

DESSADORN 5 Eost 1865. N° 27. KENTA BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz..... EUR SCOUET.
Evit tri miz..... C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken..... DAOU VENNEC.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 5 Eost 1865.

D'an Aoutrou K[illegible],

An deiz all e lavarec'h : An ini, eme c'hui, a broufe d'in-me petra eo ar guella da ober eus an achou mud (h h), pe o lacât pe o lezel er meaz, a lamfe un drubuill vraz divar va spered. —

Anez aoun rag inoui ar Vretonet, a zo o c'hortoz kenteliou caër, traou scueriuz da lenn, ac a ra nebeud a van, re nebeud marteze, eus lezennou ar brezoneg mad, me a vize bet joa ganein respont, evit lavaret ar pez a gavan tosta d'ar virionez. Neket ma veen o clasc ober scol d'eoc'h. Ar brezoneg a zired scleer eus ho pluenn evel an dour eus funten menez Salett; â mar scrifec'h ervez ho kiz ac ho meno, e cav d'in e ve scleroc'h c'hoas ar pez a scrivit. Aned eo e cavit e lacaer re aliez, re stanc al lizerenn h. Evidon-me n'em euz morse galled compren perac e ve lakead en un darn gheriou, eb an disterra digarez.

Goût a rit, n'ez mui seurt parlant ebed etouez an dud, da viana er penn-ma d'ar bed, ken coz ac ar brezoneg; ar scridou cossa a gomz aneza evel eus a un dra anavezed a bell; neket evel ar galleg, a zo nevez ar c'hiz aneza. Rac-se, evit scriva mad ar brezoneg, e tlefet, marteze, lacât muioc'h a evez ouz ar pez a gaver var ar scridou cossa.

Jûl Cesar a lavare, brema ez euz tost da zaou vil bloaz, o d-oa ar Brezoneg ac ar Gregach ar memez alfabet (ar memez lizerennou). Var ar gount-se, mar en devize scrived neuze e brezoneg, en devize lezed an H er meaz, evel ma reat neuze pa scrivet ar gregach, petra bennac brema ne c'heller ket ober eb al lizerenn-se (*).

Ar brezoneg, evit doare, var a gaver merked, ne oe nemeur lakead dre scrid nemet en amzer ar roue braz Alfred, var dro ar bloaz 900. Neuze al latin a c'houneze calz var ar brezoneg, ac al latin a gar lacât H da goumans ar gherion araog ur vocalenn pe voielenn nemet er gheriou a deu aliez, evel ar rema : E, e-unan, ei, ea, ii, etc., ac a zo ar memez e latin ac e brezoneg. Iniennou ive, an oll zoken e meur a garter, a laca atao an H gant a, e, i, o, u; ac a lavaro : c'ha, he, hi, o tenna ac o tistaga diouz o gouzog, evellenn : Ma c'hanter, e-leac'h lavaret va anter.... ma c'hini, eleac'h ma ini; ac atao er c'hiz-se. Neket souez eta e ve deuet al lizerenn H ken stanc en eun darn scridou, ar pez a laca ar bezoneg evel garo, evit netra. Pa leverer : E dad, o zad, — aned eo n'euz h ebed eno, rac pa deu ur voielenn ne glever h ebed : e ano, o ano, o anken. Mes, pa leverer ho tad, ho tud, e tle beza un h, rac ma ve ur voielenn, e ve cleved son al lizerenn-se, evellenn : Oh ano, oc'h anken. Lacât ar seurt traou-ma sclear avoalc'h dre scrid a zo diez; mes, ar pez a zo sur, ne dlefet ket, a gav da un den, astenn ar c'homzou eb guir ebed.

Darn a zonj e lacaer an h, evit ma vezo disevel ac aned lod eus ar gheriou an eil diouz eghile : eaz e ve prouvi e c'hoarv aliez ar c'hontrol. Ouz-penn-se, n'euz caz penaoz ober, e tigouezo atao gant meur a c'her caout ar memez lizerennou enno, eb ma veent da lavaret ar memez tra : an draze ne ra man, e kement seurt parlant a zo e c'hoarv evelse; ur gher a vez anavezed diouz un all ac entented, o lavaret aneza freaz ervez ar c'hiz e peb leac'h, ac o lacât an oll c'heriou da dalvout diouz o renc, diouz ar pez a zo araog pe varlerc'h. (*Prout ordo flagitaverit... Hier. In. Is. 9.*) Evel en Ebreu ar gher-ma : Dabar, diouz ma vezo lakead, a zinifio : comz, maro, pe un dra-all. (*Apud Ebræos dabar.... id*). etc. Muze'hoarzin a rit o velet da beleac'h ez ân da glasc penn d'am c'haoz; mad! C'hoaz a lavarfen, mar lavarfen kement a gavan eno da ziscuez ne dlefet ket beza ken aounic, ken scrupuluz evit lezer ermeaz an h pa ne ve guir ebed de lacât, pa ne rafe nemet astenn. Guelit *Buez ar Zent*, ar c'henta moulled, an *Aviel*,

(*) Cridi a ran e comzer ama eus ar spered calet pe garo, me lavar eus eun tamic aesant a zalc'h e grec plas al lizeren H.

Catekiz Leon abars m'oa bet moulled da ziveza, Catekiz Kemper ac a zo calz difazioc'h brezoneg, ac an darn vuia eus ar scridou brezoneg nemet ar re nevez ; eno e scriver evellen : Ho tad, o zad, e dad, oc'h ene... Evit en em gaout a-unan evelse, eb beza en em gleved, eo red en em gaout gant ar virionez, a zonj d'in. An Aotrou Briz zoken, a laca abil, eb h, e levr ar *Finvezou*, p. 6 ; ac e galleg, en ul levr coz e caver abile (Cast. Breiz ?).

Inoui a rit, anez en bize lavared c'hoaz. Mar kirit diana, evit ho tizenoui, mé gounto deoc'h un abaden, a gleviz an dez all, etre unan a oa o labourat var an ent braz ac unan eus mistri an enchou braz. Al labourer ne vouie nemet brezoneg, an aotrou ne vouie nemet galleg. Ma savas trouz etrezo. Ba ! eme an Aotrou, e gallec, cassaussa tud, ne ententont man ; tud sod. — Al labourer a ententas divar anter-c'her, ac a respontas : Gouestadic, Aotrou, na d-it ket da facha ; ken abil ac ken abil omp on daou : me ne c'houzon nemet brezoneg, c'hui ne c'houzoc'h nemet galleg, cavatal oump. Ar virionez a ioa gant al labourer ; gouzout galleg neket beza desked eo, mui eghet gout brezoneg ; anaout difazi al lezen gristen, eno ema ar guir descadurez. Ar pez a zo da lavaret ar Vretonet, ar re a zalc'h mad d'ar brezoneg a c'hiz coz, eb drailla coz-c'halleg en e douez, o d-euz atao ur preseg deread, ur parlant difazi n'euz ket difazioc'h ; ac ar re ne fell dezo nemet gallegat, a zo meur a c'her var-eneb ac a-dreuz ganto. Enor da Vro Breiz ! Enor d'ar Brezoneg ! Peleac'h ema ar vro, nemet ouma, eleac'h ma comz an oll difazicaer, eb scol all ebed, nemet scol tad a mam? A ! salo d'eomp e vize choumed ganeomp brezoneg on tud coz, brezoneg Mikeal an Noblet ac ini Amis Picart ! Salo deomp, e meur a c'hiz, e vize bet dalc'het-mad d'ar parlant disclabez-se ! Salo zoken ne ve ket ken troed ar re a scriv brezoneg da lacât ar galleg da dôl var ar brezoneg evel ma tôl un tam mezer du var ul lien flam-caer, guenn-cann a ve da dosta deza. Kement a zant eus ar galleg a deu a nebeudou evel da devalât, da zua ar brezoneg da goll e liou flam ac e sclerder. Ar re o d-euz avoalc'h a c'hened, sulvui ma lezont a gostez an dantelezou ac ar frizillonou didalvez, sulvui e caver brao anezo. Sulvui ive ma lezo ar brezoneg ar frizillonou ac ar modou galleg, evit beza ar pez m'eo dreiza e unan, ur parlant compez-caër ac atao freaz a difazi, sul bravoc'h e vezo cavet gant ar re o d-euz skiant ; ar falz decorou nemet e ziscar ne reont. R.

AR FICHEREZ.

E Paris n'euz ken brud nemed eus un dirolladenn en d-euz gred un alvocad braz, an aotrou Dupin, eneb ar c'hlinkerez ac ar ficherez direiz. Ardiz avoalc'h eo bet da ziscuill dirag an oll an dizurzou mezuz a zigass ganto ar falz decorou, ar ficherez foll. Mez eo da gristenien e ve guir kement a lavar. Meur a flemmat en d-euz roed, var ar poent-ma, da verc'hed kear. Ur ran-galon eo da ur c'hristen sonjal er pez a lavar an Alvocad-se, ac evelato, a-vareadou, e ranker muz-c'hoarzin ganta evel pa gomz euz ar fablenn divarbenn un ejenn ac ur gouezclev (ur ran). Ur gouesclev (ur ran) a velas un ejenn var bord al lenn, ac a c'hoantaas beza kement ac an ejen-se ; m'en em lacaas d'en em c'hoëza, d'en em c'hoëza kement, ma crevas. Gant ar c'hiz o d-euz brema merc'hed kear, eme Alvocad Paris, ur gouesclev (ur ran) a deufe ken teo ac un ejenn. Setu eno ur fustad da itronezet kear.

Ar re divar ar meaz, siouaz ! a viritfe ur fustad bennac ive. Peur e vezont-ii caerra guisked, pe da vont d'an ofern, d'ar goueliou solenna, pe da vont d'ar foariou ? Aliez oc'h euz cleved lavaret : E kever clinca eo guerza. Evit doare, un darn verc'hed a ià d'ar foar evit clasc guerz ; ac o veza n'en em gavont ket everz avoalc'h ha na diabeg e rancont, var o meno, en em glinca, en em ficha evel ma reont.

Eus a beleac'h eo deut ar c'hiz foll-se? Alvocad Paris a dammal ar re vraz, ar re binvidic, da zigass ar c'hiz d'en em ficha eb muzul ebed. Allaz ! aned eo ne d-â ket d'ar penn. Ar feiz o semplaat etouez an dud, ar zonj eus ar bed-all o pellaat, ar gristenach o coll e levezon ac e nerz var sperejou tud ar bed, setu eno ar penn eus an dizurzma, coulz ac eus an oll dizurzou. Evit ober ur fortun velloc'h er bed-ma e risker peb tra evit ar bed-all. E risc da veza euzuz ac en tan eno, en em ficher evit beza brao ama, evit trompla ur zod bennac. Pebez follentez ! Alvocad Paris e-unan a dro kein d'an Ee evit crial eneb ar ficherez direiz : An oll verc'hed fur, emeza, a dlefe en em glevet etrezo d'en em visca deread ac gand furnez, o lezel a-gostez an digorou foll, ar modou re-vizuz. E ali a zo mad ; mes, ar c'henta eo trei crenn ouz Doue ac ouz ar bed-all ; lacaat er penn araog madou ac eurusdet an ene, ac er penn varlerc'h eurusdet ar bed-ma, un eurusdet ken dister, ac a dremeno evel ur glogoren var an dour.

AR VESVENTI.

Ur c'his all, ur c'hiz millighed, disenor Breiz ! ar vesventi. E foar diveza ar M[illegible]un marc'hadour saout, tomed mad deza, a grie mont d'ar guin, pell abars beza accord eus ar priz. Biscoas, emeza, me n'em euz prenèd bioc'h eb mont d'ar guin. — Biscoas eta n'ôc'h bet fur. E vanne a rancas caout, ac ar marc'had a choumas a dreuz. Livirit ama d'in, ac neket ounez ur c'hiz sod?

— E Roazon ez euz saved ur Vreuriez evit divouenna ar vesventi. Meur a vil o deuz lakeat o ano enni. Ur plac'h iaouanc, sempl en e iec'hed, goude beza lakead e ano, a lavare de zad, ur mesvier tre : Va zad, emezi, joa em euz ouzoc'h, ac e ra poan d'in guelet ac'hanoc'h o coll ho iec'hed ac oc'h ene : roed em euz va gher d'an Aotrou Doue ne evin nemet dour, epad tri dervez pa velin ac'hanoc'h mezo da rancout lezel ho pedennou.

An noz varlerc'h an tad ne zerras ket ul lagad, ne gouscas berad ; ac an tro-noz vintin ez eas da goves, da c'houlenn pardon en eur voela doureg, ac ar c'hras da zistrei da vad, gant aoun n'a rafe ar seurt poan de verc'h.

Greg ur mesvier-all a deuas, an dez all, da gaout beleg ar Vreuriez. Bloaz a oa medo er Vreuriez. — Va zad, eme ar c'hreg vad-se, comprenit, pebez joa d'in-me ! c'hoant em euz e lavarfec'h un Oferen da drugarecat Doue; abaoue m'emaoun er Vreuriez va goaz neket bet mezo ur vech ; re a aoun en d-euz na rafe d'in rancout eva dour ebken epad tri devez diouz-tu.

Setu ama un all, ur zoudard coz, ac ur mesvier arouted. E vreur, pa veze mezo ar zoudard coz, a choume eb eva nemet dour ouz ar memez taol ganta, epad tri dervez. Ar mesvier o velet pinijenn e vreur evita, a zo deuet enna e-unan, en d-euz torred a-grenn e c'hiz fall, â ne vez mui mezo. An oll, siouaz, n'o d-euz ket kement-se a galon. Ac a bet mesvier a vel o zud o rancout tremen gant dour ac bara, ac aliez eb tam, o veza ma z-â tout ar gounid er memez cof. Ur mezvier, aliez, a zo un den digalon ac digoustians. Den iaouanc, diouallit eta ouz ar c'hustum ifern-se.

Iann ar F... — Piou al laouec a zo aze, er foz eme an aotrou P. — Aotrou P., me neket ul laouec oun, me eo Iann ar F. — Ian ar F... n'ema ket d'ar mare-ma, emeuchans, e fozou an ent braz. Ac petra a rit aze ? — Ecsamina va c'houstians, aotrou P. — Moarvad ne gavit netra var nizi? — Nan; netra, aotrou P. Setu eno coustians ur mesvier.

Iann ar F. en d-euz debred e-unan ur fortun vrao. Ma vize choumed ar griziou diana ganeomp, eme e bried, ma vize choumed un dra bennac, marteze om bize *galled sevel adarre*.

AR BROVIDANS.

E kear M, er gar, oa, n'euz ket pell, un den iaouanc nec'hed maro. Da Roazon en d-oa da vont, da velet e dud a zo eno. Colled en d-oa e ialc'h,, ar c'heaz den, nicun n'en anaveze, ac en d-oa mez o c'houlenn. Penaoz eta paea e blas en ent ouarn ? M'en em erbedas a-galon ouz ar Verc'hez, ac o sevel e zaoulagad e velas ur beleg o vont de gaout, e doare p'en devize divined e-boan spered. An den iaouanc à anzavas ar guall-dro errued ganta, ac ar beleg rei deza peadra da baea e blas. Tri dervez goude e erruas al lizer-ma ganta digant an den iaouanc-se :

Aotrou Person, c'hoant em euz da lavaret ez euz digouezed ganeen ouspen sicour un den a iliz. Pa zonjan pe seurt tro a ioa errued ganeen, ac penaoz oan lakead nec'hed, e velan em euz bet ive sicour digant ar Verc'hez, em oa peded da gaout truez ouzin. Ne gavan tu ebed da drugarecaat ac'hanoc'h, Aotrou, nemet o cass deoc'h un aluzenn evit ho peorien, ouspenn ar pez a rancan deoc'h evit-ho paea. Plijet ganeoc'h e c'hemeret, neket evit pae, met evel ur merc eus va bolontez da drugarecaat ar Verc'hez, en eur ho trugarecaat oc'h-unan, rac m'e d-euz great vad d'in dre ho torn.

E rouantelez Pruss, ouspenn tri c'hant vloaz a oa abaoue Luther, an den fall, n'oa ket bet guelet, betec er bloa-ma, ober procession ar Zacr e diaveaz an ilizou, mes er bloa-ma, dre c'hras Doue, eo bet great adarre.

Kelou eus broiou ar Zao-Eol. — E bro Tonkin, eleac'h m'ema an Vissionerien bepred e risc o buez, ez euz bet badezed, en daou vloaz divéza-ma 512,000 crouadur, bugale da dud divadez. Comprenit, ac a dud a gass Breuriez ar Feiz d'ar Baradoz.

En eur vro-all, var an tu-ze, e bro Koui-Cheou, e lacaer ez euz gouiezed da Jesus-Christ, etouez an dud vraz, ouspen 60,000 den, nemet m'emaint c'hoas da gatekiza, ac da vadezi (Divar bulten ar Galon-Sacr). Ac evelse mar guelit dre ama ar Gristenach o coll gant ar baianach, arabat sonjal evit an dra-ze, e lez an Aotrou Doue e vir da vont, e peb leac'h, gant ar re a zo en un tu gant re an ifern. Ac e cafe deoc'h e ve ar bed o vont var e gostez, bezit sur, Roue an Ee neket diverred e *vreac'h*.

CAN SUEZ.

Cleved oc'h euz ano, meur a veach, eus ul labour vraz digored, ur pennad a zo, da zistaga an Azii diouz an Afric. N'euz nemet ur c'houzoughenn-zouar o staga anezo an eil ouz eben, a pa vezo troc'hed ar c'houzoughenn-se, ac great ur c'han d'al listri mor da dremen dreiza, evit mont var-éun d'an Indez eb ober an dro d'an Afric, evel ma renker ober brema, e vezo diverred an anter, da lavaret eo tri mil leo diverred an ent d'ar vissionnerien. Caerra kelou evit ar broiou a zo en Indez, ac var an tu-ze, da ber-gristena.

Ar c'han-se, a zigorer etre an Asii ac an Afric, a vezo ganta tost da ughent leo, adaleg ar Mor-Creiz betec ar mor Ruz. Pebez labour, mar d-a da benn, ac ez ai. An Aotrou Lesseps, eus bro Franz, a so e penn a labourse, ac a ra promessaou mad d'ar re a ia da brezeg an Aviel er broiou pell.

Setu aze petra a oar an oll ; mes setu ama ar pez, marteze, ne onzont ket. Ar zonj kenta da zigheri an entse da gannadet Jesus-Christ, d'ar re a gass ar c'helou mad dre ar bed, a deuas e spered ar Pab Sixt-Quint. Ar re a gafe diez rei ar c'hloar-se da Vikel Jesus-Christ var an douar, n-o defe nemet lenn ar pez en d-euz scrivet divar-benn ar Pabet an den abil Leopold Rank. T. 3., p. 246. Ar zonjou braz, pa vezont evit mad an oll, a zao, perliessa, da ghenta e Rom. Evit peb seurt mad, eno ema ar penn. V. Reydant.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Kelennadurez d'an dud divar ar meaz.

(SEITECVÉT PENNAT.)

Da betra eo mad ar Pab?

Trivac'h cant vloas so ez eus Pabet, ha n'ouzoc'h ket da betra int mad ! An dra-zé a ziskuez ne anavézit ket caër an amzer dremenet. Trivac'h cant vloas so e talc'h hor Zalver Jesus-Christ Pabet en he ilis hag ez oc'h divez avoalc'h evit goulen da betra int mad !

Hon Tad Santel ar Pab zo mad da c'houarn an iliz, da zerc'hel ar Relijion en he zao, da zeski d'an dud petra dleont da ober ha da gredi evit beza evuruz er bed-ma hag er bed-all. Setu aze eur vezen, troc'hit he griziou dezhi, petra deui da veza? Mervel a rei eme c'houi. Setu aze eun den, troc'het he benn divar he ziouscoas, petra deui da veza? Mervel a rei ive ha var an tol. Setu aze petra c'hoarveffe gant ar Relijion ma n'a ve Pap ebet; mervel a raffe. Eur pennad marteze e chomfe glas he deliou; mez mervel a rankfe a benn eun nebeut amzer. Hon Tad Santel ar Pab eo griziou ar relijion, penn ar relijion. Ma na ve Pap ebet, ne ve Escop ebet, ne ve belec ebet, relijion ebet eb dale. Ec'h alfe dont marteze eskibien, beleyen hag eur relijion gret gant an dud, da lavaret eo beleyen, eskibien hag eur relijion mad da gas ann dud d'an ifern elleac'h ho c'has d'ar barados.

C'hoant o peus eta e chomfe ar gouir eskibien, ar gouir beleyen, ar gouir relijion, relijion Jesus-Christ en ho touez? Dalc'hit mad d'hon Tad Santel ar Pap. C'hoant o peus da gaout eskibien, beleyen hag a henchfe ac'hanoc'h da vont d'ar barados? Dalc'het mad d'hon Tad Santel ar Pap. C'hoant o peus e ve lavaret an oferen bep sul en oc'h ilis, e ve badezet ho pugale evel ma zoc'h bet badezet oc'h unan, e ve digaset deoc'h ho sacramanchou diveza, e ve tolet eun tamm douar benniguet var ho corf, goude ho maro, evel m'ho peus guelet ober, bete vrema, d'ar re all. Dalc'hit mad d'hon Tad Santel ar Pap. Pa n'a vo mui, an traou caër-ze ne vint mui kennebeut. Hon Tad Santel ar Pap, hag hon Tad Santel ar Pap ebken a zo carguet gant Doue d'ober evinthan var an douar evit silvidiguez an eneou.

Caeroc'h a livirin deoc'h. C'hoant o peuz e chomfe an urs vad hag ar peoc'h en ho touez? C'hoant o peus e chomfe ganeoc'h ho tanvez hag ho puez? Dalc'hit mad d'hon Tad Santel ar Pap.

Ma ne ve Pap ebet, ne ve nag eskibien, na beleyen, na relijion. Piou a lavarfe eta d'an dud: mir na lazi den ebet.... en em zioual dious laeronsi, na gaou oc'h den na ri. Ar veleyen, an eskibien? nan; al lezen, an archerien? Ia, mez ha ne heller ket ho laza, ho laerez eb beza guelet gant den? Meur a laër ha meur a veuntrer zo ha ne dint ket anavezet. Brema zeus cals laeron ha cals dizurzou etouez an dud; mez ma na ve relijion ebet e ve cals muyoc'h c'hoaz; brema e vez lazet tud, mez neuze e ve muyoc'h c'hoaz. It d'ar broyou n'eus relijion ebet ennho, hag e velfoc'h penaos ez a an traou eno. E pelleac'h e caver ar muya laëron, ar muya tud fall? a ne de ket etouez an dud difeiz ha direlijion?

Evel a velit eta, hon Tad Santel ar Pap a zo mad da zerc'hel etouez an dud ar peoc'h, an urs vad, ar relijion. Guelloc'h eo da zioual dezho ho danvez hag ho buez evit al lezennou hag an archerien. Ha c'hoaz ec'h c'houlennit da betra eo mad?

Hag izom en d'eus ar Pap da veza roue.

Ia, o deus lavaret n'eus ket c'hoas tri bloas, tri c'hant escop. Ia, o deus lavaret hag a lavar bemdez an oll eskibien, an oll beleyen, an oll gristenien vad, ha couls lavaret an darn vuya deus an dud desket mad er relijion eus ar bed. Ia, a lavar hon Tad Santel ar Pap he unan.

Abalamour, emezho, aneez ne ve ket evit gouarn ar relijion evel ma ze dleet. Hoguen hon Tad Santel ar Pap, an eskibien, ar veleyen a dlee gout guella petra zo mad evit cas ar relijion en dro. Doue he unan eo a ro dezho ar sclerijen zo ret evit an dra-ze. N'on ket ped cant vloaz so emaint e penn ar relijion. Piou a dlee gout labourat douar nemet an hini a ves oc'h ober bemdez? Piou a dlee gout cas eul lestr nemet an dud a vor? Piou a dlee gout guella penos cas eur gomanant en dro nemet an hini zo ennhi pell-zo? Piou eta a dlee ive gout guell gouarn an ilis, nemet ar re zo bemdez oc'h ober? Me zo guell ganeen credi d'ar re ze evit da dud a ne anavezont ket ar guer kenta deus ar relijion, da dud ha n'ho deus anaoudeguez ebet deus ar pez a dleer da ober evit he gouarn, da dud zoken hag o deus cas outi ha ne c'houlennont ket guell evit he mouga e calonou ar re all.

Kercouls, ma na ve ket hon Tad Santel ar Pap roue, setu ama petra c'hoarvese: Ma na ve ket roue, e ve d'indan eur roue bennac; mez eun den hag a zo dindan eun all, ne hell ket ober atao ar pez en deus c'hoant. Evelse pa en deffe c'hoant da ober eul lezen bennac evit ar gristenien, pa en deffe c'hoant da c'hervel an eskibien en dro dezhan evit caout cuzul digantho, evel ma en deus gret n'eus ket goall bell, pa felfe d'ezhan zoken scriva da eun escop pe da eur belec, ma ve kivioul he roue e rancfe goulen conje diganthan; ha c'hoas, ma na vent ket miguonet, ec'h alfe chom eb caout. Ha neuze, a pa en deffe conje d'ober lezennou digant he roue, ar rouanteleziou all ha ne helfent ket lavaret: ni ne c'houlennomp ket guell evit senti ous hon Tad Santel ar Pap, ma vouichemp mad eo een eo a c'hourc'hemen; mez an urzou a deu deomp deus he berz, ha diganthan he unan int? Ne ouzomp ket, marteze he roue eo en deus gret dezhan ho douguen; bete gout ne zentimp ket.

Ma n'a ve ket roue eta, hon Tad Santel ar Pap ne helfe ket ober ar pez a garfe, mevel e ve evel pa lavarfen d'indan he roue.

Ouspen, n'en deffe ket a beadra da c'houarn an ilis. Peguement a arc'hant ne daa ket var dro eun tieguez etre daou ben ar bloaz? Peguement ne doa ket var dro eur rouantelez ha var dro an ilis a zo skignet dre an holl rouanteleziou? Ret eo dezhan eta caout arc'hant: mez deus a belleac'h en do?

Epad ma en doa he rouantelez e tenne ac'hano peadra d'ober he zispignou. Digant an dud vad? Ia petra-ta, guelit pe guen nebeut a roer er c'hestou a reer evinthan en ilizou? ha c'hoas ec'h c'hiner. Penaos a rei eta? Lacat gouiriou nevez var ar gristenien? Brema e yuder a enep hon Tad Santel ar Pab, mez neuze e ve gret muyoc'h c'hoaz.

Marteze en do da viana digant ar roueet kristen? C'hoarvezout a helfe ganthan ar pez a zo c'hoarvezet gant eur person en he barrez. Ne oa ket evit beva ennhi. An Aotrou mær, o velet he zienez, a lavaraz eun deiz d'ar pennou bras deus ar barrez: an Aotrou person ne hell ket beva gant ar pez a zestum en hon touez, mad e ve deomp kemeret eun daou pe dri c'hant liour ar bloaz divar arc'hant ar barrez da rei dezhan; petra livirit?

Me, eme unan, ne fell ket din rei, re hir e chom er gador.

Na me kennebeut, eme eun all, abalamour ma n'en deus ket roet he basq d'am map er bloas tremenet, a ouie cals muyoc'h a gatekis evit meur a hiqi all hag o deus bet.

Na me, eme eun trede, abalamour mac'h hanv an dud er gador: evelze disul en deus comzet deus ar vezverien, ne helle comz nemet deus va zad caër. Holl e cafchont bep a zigarez, hag an daou c'hant liour a chommaz oc'h an drez; marteze zoken ec'h helfe c'hoarvezout ganthan evel a oa c'hoarvezet gant eur person all.

Eur mær a yas da gaout eun Aotrou braz hag a lavaraz dezhan: Aotrou, emezhan, o peus gret cals vad dija d'am parres, mac'h halfac'h ober eur vad all c'hoas. — Pe seurt vad eme an Aotrou? — Cas an Aotrou person kuit, ennez a goust cals deomp ha ne ra vad ebet. — Peguement a goust deoc'h? — Daou c'hant liour ar bloas hag ar presbital a rancomp da rei dezhan. — Mez ret eo deoc'h caout eur person. — Me a gav din ec'h helfemp chom eb nicun. Ni nomp ket kristenien devot, ne deomp d'an ilis nemet eun diou pe deir guech ar bloaz, d'ar goueliou braz, ha c'hoas pa zeomp, e lavar deomp ez aimp holl d'an ifern abalamour nomp ket christenien vad. — Mez piou a rei ar badizianchou hag an enterramanchou? — Me gaff din an traou-ze a heller d'ober eb belec ebet, kercouls ar re o do izom a glasco er parreziou tosta hag a beo.

Ar roueet ha helfe ive caout digareziou. Me ne roin netra a helfe lavaret unan, abalamour ma en deus hanvet hon Tad Santel ar Pap eun escop em rouantelez ha ne blij tamm din; n'a me, a helfe lavaret eun all, abalamour ma en deus douguet eul lezen ha ne gavan ket mad. Piou a oar? marteze zoken e ve cavet unan bennac hag a lavarfe ec'h heller ober eb eur Pap; an hini en deus izom a beo. Da lavaret eo, evit caout arc'hant digant ar roueet e rancfe tremen dioutho; an nep en deus izom deus an dud a dlee tremen dioutho a lavarer aliez. Mez hon Tad Santel ar Pap a dlee lavaret ar virionez d'an oll, d'ar roueet coulz ha d'ar re all. Pe e rei he zever pe ne rei ket: m'ar gra he zever n'en do netra, ma ne ra ket ne ket mui Pap.

Evel a velit eta ma na ve ket hon Tad Santel ar Pap roue, e ve diez braz d'ezhan gouarn an ilis, ken diez a ma ve da eun den beva eb tamm dillat ebet.

Tolit evez mad, piou a c'houlen ma vo lamet diganthan he gurunen a roue? Ar gristenien vad? Nan... He vignonet? Kennebeut.... Ar re oar guella petra zo mad evit ar relijion? Nebeutoc'h c'hoaz. Piou-ta? Ar gristenien fall, ar re ho deus cas outhan, ar re a felfe dezho ne ve Pap ebet. Hag ar re-ze ne ket e vad eo a glascont.

Mez a lavar ar re-all, ma na ve ket roue n'en deffe ket da dol evez deus he rouantelez, en deffe muyoc'h a amzer da rei da afferiou an ilis, Grac'heres.

Eur mab a lavare en droat d'he dad a oa coz: va zad, setu c'houi coz, re ez eo evidoc'h brema tol evez deus eun tieguez, roit ho tilez, me a royo deoc'h kement ho po izom, muyoc'h a amzer ho po da bidi Doue ha da zonjal en affer euz ho silvidiguez. Dalc'hit mad d'an ascorn, pot coz, a lavare d'ezhan he amezeyen, hag e teuio ar chas d'he lipat. Ar paour kez coz a loscas an ascorn, rei a reaz he zilez, ha daou vis goude e oa tolet er mæz a doliou treid gant he vap.

Setu ive ar pez a c'hoarvezfe gant hon Tad Santel ar Pap; goude ma en deffe tolet he gurunen a roue e ve diffamet diganthan he gurunen a Bap.

Nan, mil bloaz-so eo ar pabet pabet a roueet. Doue eo en deus gret an dra-ze, hag ar pes en deus gret Doue a zo gret mad. Brema en deus mil boan gant ar roueet, neuze e ve dindan treid an holl. Setu aze petra zo c'hoarvezet en amzer dremenet, setu aze ive petra c'hoarvese en amzer da zont.

Y. P.

AN DAOU VARTOLOD BRETON.

Brema ez eus eur blaveziou bennag, eul lestr (eur brik) a voa diblaset eus ar guear a Alexandri evit mont da Smyrn. Al lestr-se ne voa ket henvel oc'h listri Frans; eul lestr grec oa, kemeret gant ar Francizien divar goust al laeron vor a zo bandennou anezo er c'hosteziou-se. Pemzeg martolod hag eun oficer a voa laket da gundui al lestr-se kemeret var ar forbanet a C'hress. Mes al lestr-se ne voa netra a zoare var he dro, hag evelse ne ellas ket heuilla eul lestr all brassoc'h a voa diblasset er memes amzer ganthan, hag em gavas ep dale dilezet he unan e creis ar mor bras. Dont a reas an nos du ha tenval; glao hag avel a rea, hag ar mor a voa spontus guelet he vouagou. Etre ar c'huezeg den laket da ren al lestr-se, an daou guenta, ar c'habiten hag ar mestr sturier a voa eus a Vreiz. Ar c'habiten a voa Bisson he hano, hag hano ar sturier a voa Tremintin. Eus an daou zen-ze eo e fell din coms, daou vartolod calonec ha pennec evel guir vreizaded ma zoant.

Edont o daou var ar pont, unan crog er stur, hag eguile o clasc guelet a be du e c'hueze an avel evit gallout lacat mad ar guerniou hag ar goueliou.

Ar c'habiten a lavaras d'ar sturier:

— Eur goal nosvez, Tremintin.

— Ne ket hrao sur, cabiten, ha ma na deu ket Itron-Varia-Porzic d'hor sicour eun nebeut, em eus aoun na ve great frigoussen gant hon lestr.

— Itron-Varia-Porzic ne ziles morse ar Vretonet, Tremintin.

— Setu ar pez a ro fizians din ive... ai...

Ar vern vras a voa torret hag e doa laket ar sturier da losker ar griaden-se. An tarziou mor a zilamas var ar pont hag a voue tost d'ezo scuba ar c'habiten hag

ar sturier. Red e voue dezo cregui mad evit na vijent ket strinket er mor. Eun nebeut goude, Bisson a gomans adarre da goms :

— Sell, Tremintin, n'em eus aoun na rag an tarziou, na rag an avel, na rag ar reier; mes daou eus al laeron a voa e gouelet al lestr o deus gallet tec'het kuit hag en em deleur er mor; mar gall ar re-ze mont d'an douar a zestumo an oll laeron so vardro ar c'hartérma hag e teuint oll varnomp. (C'huec'h eus al laeron vor a voa liamet e gouélet al lestr, ha daou o doa gallet terri ho liamou ha tec'het).

— Mar deuont varnomp, eme Tremintin, e vezint diguemeret. Muioc'h a aoun am eus da velet al lestrma o tigueri evit da veza trec'het gant ar re-ze.

— Mes sonj-ta, n'omp nemet c'huezeg.

— Eun den var evez a dal deg, a leverer. Eun martolod a Frans a dal cant eus a laeron ar Gress. Me garre ho guelet o tont.

— N'eus fors, Tremintin, m'em eus aoun, me. Me zant al laeron-se evel ma sant ar c'haz al logot. Great em eus pep poursach evit, ma rencomp stourm, ma vezo stard ar c'hoari. Eun dra am eus da lavaret dit: Ma vent treac'h deomp, me ne vezin ket prizonier; me lacai an tân er poultr.

— Mad a reot, cabiten.

— Dalc'h sonch mad!

— Oh! ne ancounac'hain ket.

Ar pez en doa lavaret ar c'habiten Bisson a erruas. Pe guen tenval benag ma voa, e veljont ep dale o tont varnezo daou lestr hag a voa triuguent den pe zeg den ha triuguent e pephini anezho.

— Alo Tremintin, eme'r c'habiten, bremaic e tigoro an abaden.

— A gaf d'eoc'h, cabiten?

— N'eus douet ebet.

— Mad, bouet ar groug int, evel kent.

Ar c'habiten a loscas eur sutaden, hag a grias a bouez penn :

Oll var pont! ar guerniou hag ar c'herdin d'an traon! pephini he armou, hag evez mad!

Pephini en em laca ol leac'h ma tle beza. Tremintin en em erbed oc'h an Itron-Varia-Porzic; Bisson a ia gant eur mous, eul letern gantha en he zorn, da vouelet al lestr. Pevar eus al laeron-vor a voa eno c'hoas chadennet. Ho distaga a ra, hag e lavar dezo : Alo! d'al laez, labaskennet, d'al laez! d'al laez! ho camaradet so eat da guerc'hat eur vanden vuntrerien d'hon distruja-ni. C'hui so mad da zervichout da gae etre va martoloded ha birou pe bouliji ho camaradet!

Ar vrezel a ia da gomans. An daou lestr laeron a dosta. Crial a rer outho, ha ne respontont nemet evel an tigr o vont d'en em stleja var he breiz. — Bisson a dosta oc'h Tremintin, a denn he vontr en devoa bet digant he vam, hag a lavar

— Tremintin, kemer ar montr-ma, me ia da vervel, va zantimant hen lavar din. Hen lavaret em eus dit, ne jomin ket etre daouarn ar re-ze. Te, grà da c'hallout evit tec'het; me fell din kementse.

— Mad, cabiten, eme Tremintin gant eur vouez c'holoet, hag e talc'he mad ato d'ar stur.

Pa voa deut an daou lestr forban var hed tenn, Bisson a grias adarre, hag evel ne respontent ken nemet iudal evel loenet gouez, e tigoras an tan o tiscarga varnezo he fuzuil a zaou denn. Eno neuze oue eur stourniad criz, tennou, toliou bouc'hal, taoliou gant pep seurt benviachou, iouadennou, malloziou, scrijadennou; goad o redek, tud lazed, gouliet, izili torret, flastret, brutzunet; c'huezeg den oc'h seiz uguent pe cant antercant. Ep dale al laeron vor a voue ar vistri, hag o doa gallet cals anezo sevel e lestr ho enebourien. Tremintin en doa dalc'het mad d'ar stur. Bisson a voa goal laket. En em stleja a ra beteg ar sturier :

— Alo! Tremintin, red mad eo finissa. Lavar d'ar re so c'hoas beo eus hor martolodet en em deleur er mor, hag en em daol ive eveld'ho. Marteze e c'hellot mont d'an douar var neun. Me ia da lacat an tân.

— Cabiten, lavaret em eus d'an oll vartolodet. N'em eus nemet an dra-ma da ober, hag o cas he zaouarn d'he c'hinou, e reas eur c'horn bout gant he voz, hag e loscas eur voudaden. — Alo! cabiten, n'eus ken da ober, hag e crog adarre en he stur.

— Mes, ha te?

— Me chomo ama.

— Tremintin, me ordren dit en em deleur er mor.

— Ha me, capiten, ne ouzon ket pétra vir ouzin na grogan enhoc'h ha n'ho tolan ebars oc'h unan!

— Tremintin! Tremintin!

— Sellit, n'hon eus ket amzer da goll. Me ne dalan ket cals a dra, ha ne din morse a bell. C'hui so iaouanc. eun den a vor eus ar re vella; c'hui oc'h eus eur c'hoar...

— Oh! ro peoc'h! ro peoc'h! ranna rez va c'halon!

— C'hui so guest da zifen hor bro. En han' Doue, en em dolit er mor, ha va list da lacat an tân er poultr. Bezit diencrez, ar re-ma n'ho devezo ket al lestr.

— Din-me eo da lacat an tân; va dever eo, hag e fell din he ober.

— Mad, cabiten, neuze e vezimp strinket en ear hon daou.

Etre ma comze ar sturier, unan eus ar forbanet a voa tostet oc'h ar c'habiten, hag a iea de ziscarga eun taol bouc'hal var he benn. N'en devoue ket a amzer, Tremintin en discaras gant eun tenn pistolen, ep discregui eus he stur.

— Guelet a rez n'eus mui da varc'hata, eme'r c'habiten!

— Roit din ar c'hef tân, he ho ped.

— Nan, ne allan ket; kenavo, Tremintin.

— Kenavo, cabiten! En em vriatomp! Itron-Varia-Porzic rá hor sicouro! mall eo hasta!

An noz a voa tenval sac'h, al laeron pere a voa savet eun niver bras anezo var al lestr, en em laze an eil eguile e creis an denvalijen. Eun tamic sclerijen a veler gouscoude; Bisson eo ha ganta en he zorn eur pennad corden laket an tân en he fenn. Bisson eo, pehini n'en deus mui na tad na mam; n'en deus nemet eur c'hoar e pehini e sonj eun nebeut; ha neuze en deus aoun na varfe ar re all epad ma za da vervel he unan :

— Tremintin! Tremintin, emezhan! en han' Doue en em daol er mor!

Ar sturier ne lavar guer, ne finv ket, mès pidi a ra Doue calonec. Bisson, pa voa diskennet en evelep doare ne voa mui nemet he benn a zioc'h ar pont, a reas c'hoas eur griaden oc'h Tremintin oc'h he bidi d'en em zavetei. Neuze e tiskennas tre.

O Itron-Varia-Porzic, eme Tremintin!

Kerkent e savas al lestr a bez en ear; eur stracaden spontus a voue, hag al lestr, an tân enha oll, brêvet, laket a beziou, a goezas tam ama tam ahont var ar mor. Eun nebeudig goude, den n'en divije gouezet oa bet eul lestr eno ha tud aleis enha.

Ar c'habiten Bisson a voue draillet, an oll forbanet a voue ivez flastret, dispennet ha lonket oll gant ar mor. Tremintin pehini en em erbede oc'h ar Verc'hez er momet ma crêve al lestr, a voue savet en ear, en devoue eun troad divarc'het, he gorf dêvet, mes ne voa ket maro-tre pa gouezas er mor. Drèss e cavas eur gorden dindan he zaouarn, hag evitha da veza dare da goll he anaoudeguez, e talc'has crog mad enhi. Ar gorden-se a voa stag oc'h unan eus ar bagou bian deut da heul listri ar forbanet, hag eun nebeudic goude Tremintin a voa var an aod sachet gant ar vag vian-se; da lavaret eo, e c'hellet lavaret, dre eur burzud. Tremintin a voue semplet eno eur pennad mad, ha pa zizemplas, ez oa unan eus al laeron vor o lamet digantha he zillad ha kement a voa var he dro. Tremintin a reas eur finvaden bennag, ha kerkent e voue laket beg eur gountellasen var he galon, oc'h he c'hourdrous d'he laza dioustu, mar graje an distera van da zifen ar pez a voa en dro dezan. Ar pez a rea muia poan dezan, oa guelet o vont gant ar forban montr ar c'habiten keaz, o velet ne alje ket he renta d'he c'hoar!

Var dro deg heur dioc'h ar mintin e voue cavet, en noas ha dare da vervel, gand tud eun tamig guelloc'h. Gouarner an enezen (rag en enezen Stambali edo), a reas he zouguen d'he di eleac'h ma oue sourci anezan, ha pa voa pare tost da vad, e lacas he zouguen e Franz.

Tremintin a voa c'hoas beo n'eus ket pell. Hen he unan en deus contet kementma. Hen he unan eo a assur penaus mar doa chomet beo, eo ar Verc'hez e doa savetet dezan he vuez. Tremintin so bet goudeze letanant var eul lestr brezel. Bet en deus ive ar groas a henor. N'em eus ket izom da lavaret penaus beteg ar maro en deus dalc'het eun devotion vras d'an Itron Varia.

G. M.

Jesus o tioual he ziskibien rag ar goal arne.

Ho-unan var ar mor, eun nosvez goal déval,
Setu diskibien 'r C'hrist e kreiz goagennouiall;
Ho Salver var an douar o pedi evit-ho,
Miret int bet ractal deus poaniou ar maro.

Goude labourat pell enep an avel gre,
Jesus en em zostaaz var ar mor o vale;
Hep anaout an Aotrou an oll oe bet spountet,
Mez d'ezho e laras : « Me eo, na spountit ket! »

Setu collet ractal ho aoun, ho ankeniou,
Siouleet an avel gre, dre vouez ho Aotrou;
An nosvez teval trist, dre vezans ho Salver,
Evel pa sao an heol, oe troet da veza skler.

Vel diskibien Jesus omp nec'het noz ha dé,
Glac'harou braz a c'houez evel an avel gre;
N'euz hini barz an nenv, na c'hoaz var an oll douar,
Hell sioulaat ann arne nemet mouez hor c'hrouer.

En desped pec'hejou, gouzanvou trist c'houero,
Eur ger deus guenou 'r C'hrist, hell paouez, r' mor garo.
Gant Jesus var ar vag, heb ma ve mar e bet
E teuimp iac'h d'ar porz, dre-z-han vimp savetet.

Cristenien, pedit stard e creiz ho oll boaniou;
Skoazel a zeu ractal dre nerz he ziouganou,
Lavaret 'vo d'ar mor: « Tao breman, ha bez sioul! »
Ar grouidiguez oll zo reizet dre he ioul. G. K.

Hano ar Zent evit ar Sizun-mn.

Dillun 7. — Sant Cajetan, fondatour an tadou Theatinet, pere n'o deus netra, ne c'houlennont netra, a vef epken gant ar pez a gas dezo an dud vad hag en em les en oll etre divrec'h ar Brovidans.

Dimeurs 8. — Sant Ciriac hag e gompagnunez, menzerien. Laket e vouent d'ar maro e Rom dre urs an impalaer Maximian.

Dimerc'her 9. — Sant Germen a Auxer, Escop. Goude beza bet gouarner eus a gnéar a Auxer, e voue laket da Escop varlerc'h Sant Amator, hag e voue skuer an oll eskibién dre he vertuziou hag ar burzudou en deus great.

Diziou 10. — Sant Laurans, avieler ha merzer. Unan eo eus ar brudeta merzerien eus ar guer a Rom, eleac'h ma c'houzanvas gant ar brassa calon beza dêvet a nebeudou var eur c'hril var behini e voue astennet o clasc ober dezan dinac'h ar feiz ha tenna digantha madou an ilis a bere e voa carguet, ha pere en doa roet d'ar beorien.

Dirguener 11. — Eus a eisvet Sant Laurans.

Disadorn 12. — Santez Clara, guerc'hez, fondatourez a leanezet Sant Frances. Eus ar memes kear oa gant ar zant bras-se, hag he guemeret a reas evit skuer hag evit he ren. Dre he urs e deus great evit leanezet ar pez en devoa hen great evit relijiuset. Ar zantez-ma so brudet bras dre he finijennou hag ar burzudou e deus great.

Dissul 13. — 10 varlerc'h Pantecost. Ofis ar zul.

KELEIER.

Bez ez eus hano da ober eun hent houarn nevez eus a Vrest da Cherbourg. Ar pennad hent-se a dle renta cals servich d'ar c'harteriou a dost d'ar mor a dreus pevar departamant, ar Manch, Il-ha-Vilen, Costez-an-Nord ha Finister.

Eur zicour a bemp mil scoet so roet er bloa-ma gant ar c'houarnamant d'ar guer a Guemperle evit sevel a nevez ilis ar groas-santel.

Ar c'honsaillou general eus a Frans a dle en em assambli an 21 a eost en oll departamanchou nemet en hini ar Sein. Ar c'honsaillou a arrondissamant en em assamblo ive d'an 18 a vengolo.

E Brest, o veza n'eus ket bet a dud avoalc'h o voti evit ar c'honseil municipal d'an derveziou merket, e ranker voti a nevez.

O coms eus an eost, ar c'hazetennou n'ho deus ato nemet ar memes tra da lavaret. An eost so tano, mes greun mad so. E cals a garteriou en em glemer eus ar goal amzer; barrou dour, barrou cazerc'h pere o deus great cals distruch ha lakeat da vont da goll an eost a bez e lec'hiennou. Pell a ioa n'oa ket bet eur blavez ken arneoc hag ar bloas 1865.

N'eus ket pell on doa comzet eus eun darvout erruet e departamant an Ain; eun den iaouanc hag eur vanden denvet lazet gant ar gurun. Person ar barrez ma e digouezet ar malheur-se enhi en deus scrifet abaoue d'eur beleg eus an Escopti-ma, hag e lavar penaus eo bet c'hoarvezet an taol evel ma eo bet merket var ar gazeten-ma; penaus an den iaouanc lazet en doa cals a zoujans Doue; ar groas a voa gantha a vea eur groas benniguet evit gallout ober hent ar groas en he bart he unan pa veze var ar menez gant he loenet. Tud iaouanc ar c'harter so en em glevet etrez-ho da zevel peadra da ober eur chapelic el leac'h ma eo maro ho mignon, ha kementse evit ma talc'ho sonch tud ar c'harter eus an darvout-se digoezet en ho zouez. En Escopti-ma ez eus tud hag a rafe marteze ive mad kemeret skuer var an dud iaouanc-se. Eun taol spontussoc'h c'hoas so erruet en hor c'harter, hag e ve ive izom eus eur merc bennag evit delc'her sonch anezan.

E parrez ar Forest-Fouesnant ez eus beuzet eun den en derveziou-ma, hag e leverer n'eus ken caus dezan da veza beuzet nemet dre ma voa eat da neun prestig varlerc'h he bred. Ervez an oll dud gouezïec ne deus ket falloc'h evit mont evelse en dour pa vez nevez debret bouet.

An Aotrou Goff, person Gouenou, so maro er sizun dremenet.

An Aotrou Quere, vikel e Sant-Lois Brest, so hanvet person e Moelan.

An Aotrou Monot, vikel e Sant-Thegonnec, so hanvet person e Guenou.

An Aotrou Daniélou, vikel e Plouguerne, so hanvet person e Penc'hran.

Evit ar veleien e comansô eur retred e Lesneven ar 6 a vis eost, hag eun all e Kemper an 20 eus ar memes miz. An tad Gruel, a gompagnunez Jesus, a brezego an daou retred-se. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *29 Gouere.*		Pont'Nabat. — *27 Gouere.*	
Guinis.....	15 lur, 50 c.	Guinis.....	15 lur, 44 c.
Segal.....	9 lur, 60 c.	Segal.....	8 lur, 58 c.
Eiz.....	7 lur, 25 c.	Eiz.....	7 lur, 12 c.
Ed-du.....	10 lur, 10 c.	Ed-du.....	10 lur, 62 c.
Kerc'h.....	6 lur, 50 c.	Kerc'h.....	7 lur, 25 c.
Avalou-douar..	2 lur, 60 c.	Avalou-douar .	2 lur, 64 c.

Montroulez. — *22 Gouere.*		Brest. — *51 Gouere.*	
Guinis.....	15 lur, 60 c.	Guinis.....	14 lur, 32 c.
Segal.....	12 lur, »» c.	Segal.....	12 lur, 52 c.
Eiz.....	8 lur, 62 c.	Eiz.....	6 lur, 43 c.
Ed-du.....	9 lur, 47 c.	Ed-du.....	9 lur, 09 c.
Kerc'h.....	6 lur, 67 c.	Kerc'h.....	7 lur, 10 c.
Avalou-douar..	6 lur, 25 c.	Avalou-douar..	7 lur, «« c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. PE KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog eaout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec'e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaün, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaün, librer, ru Kereon, e Kemper.

ALI.

Setu echu ar c'huec'h mis. Ar re so echu ho abonamant brema, so pedet da nevezi. Ar re n'ho deus ket a zonch da zelc'her ken d'ar gazeten, so pedet da zigas deomp en dro ar guenta a recevint, en eur scriva pe lacat scriva var an adres ar guer-ma *refusé*. Ar re ne zigasint ket deomp ar gazeten en dro, e credimp o deus sonj da zelc'her mad dezhi.

KEMPER, 12 Eost 1865.

Plijadur hon Tad Santel ar Pap e Castel-Gandolfo, eo ober eur bourmenaden goude he lein, ha peurliessa var droat, ha coms oc'h ar zoudardet, an dud estren hag an dud divar ar mæz a zeu da c'houlen he venediction. Soudardet Frans ispicial a blij dezan; coms a ra dezo eus ho bro, eus ho zud, eus ho ene. E Rom couls hag e Castel-Gandolfo en deus Pii IX ar voazamant-ze. Lavaret a eller penaus abaoue 1850 ouspen cant mil soudart a Frans o deus bet evelse benediction ar Pap. Eus ar parreziou tro var dro e teu tud d'he bidi da vont d'ho bizita; ar Pap, petra bennag m'en defe c'hoant da rei dezo ho goulen, en deus aoun d'ho lacat d'ober dispignou re vras; rag ne fell ket dezo he velet o vont en ho zouez ep ober dezan eun diguemer caër, ep he receo e triomph.

Paris. — Dimeurs diveza eo bet enterret e Paris, e parrez Sant Eujen, eur beleg gouezieg meurbet, hag a voa eus an Armenii. Tremenet en deus he vuez e touez al levriou o labourat evit iez he vro hag hini an arabed. Coz bras oa pa e deut ar maro dezan. Den ne voar he oad. Gouzout a rer epken oa deut er vro-ma da heul arme ar Francizien eus an Egipt er bloas 1800, hag oa beleg neuze.

Unan eus ar re so carguet e Paris da gaout sourci eus ar beorien, a lavare n'eus ket pell d'an hini en deus scrivet kementma. Ne gretac'h ket, emezan, peguement a eneou mad a so er guær vras-se. Ne dremen devez ebet na recevomp sommou arc'hant, ha sommou bras, evit an dud izomeca eus a guear. Eus a beleac'h e tên an arc'hant-se? Morse couls lavaret n'her gouzomp, rag an dud vad a gar chom euzet. Mes dalc'h mad e tigasser deomp evelse da rei. Hirio vintin eus bet oc'h hor c'haout eun den coz hag en deus laket etre hon daouarn trivac'h cant mil lur.

— Trivac'h cant mil lur?

— Ia, tost da zaou vilion. An hini en deus ho roet ne fell ket dezan beza anavezet. C'hoant en deus e ve laket al leve divar ar zom-se da rei pansion, pevarc'hant scoet da bephini, da dud enorabl pere, ep ma ve netra da rebech dezo, a ve gouscoude coezet en dienez. Petra sonjit-hu a guement-se?

— Sonjal a ran ez eo eno eur madoberour hag a dlefe beza scrifet he hano gant lizerennou aour e pep leac'h. A dra sur eo eun dra vad rei d'ar re a asten deomp ho dorn, d'ar re o deus naoun; mes bez ez eus var an douar eun dra bennag goassoc'h c'hoas evit an naoun, hag ez eo ar boan a c'houzaon eun den mad, eun den honest pehini goude beza labouret epad he vuez, en em gaf var fin he vuez en izom dre eun darvout bennag, ha pehini gant ar vez da ziscleria he baourentez, a varfe kentoc'h gant an naoun hag an dizesper. An den mad en deus great kementse a anavez an dud ha trubuillou ar vuez-man, hag ouspen ma zeo eun den a galon vad, ez eo ive eun den a sperét hag a skiant. G. M.

Escopti Metz. — Setu ama adarre eur plac'h iaouanc pareet dre vurzud dioc'h eur c'hlenvet ous pehini gouezieguez an dud a vez ato ber. Hano ar plac'h-ma so

nna Clery, merç'h da eur procureur general eus a lez-rn vras Alger. D'an oad a bevar bloas e voue seizet ; c'hlenvet he scoas en he boeden guein. Azalec an ad-se beteg he unneg vloas e voue great kement a eller a ober evit he farea ; mes kemense n'en doa great vad bet dezhi, hag abaoue edo var he guele, da lavaret eo, io bloas so. Ne alle finval nemet he divrec'h pere a voa eud ha moan evel re eur buguelic. Goaziet he divesker voa diverret, hag e lavare ar vedicinet ne alje biken o asten. Ne alle dibri tam bouet chassun, he stomog e c'houzanve nemet eur banne efach bennag.

He feiz epken a roe eun tamig ners dezhi. Bep sizun communie ; ha bevech ma vele scler avoalc'h ha ma èze he daouarn cre avoalc'h evit gallout ober eun dra ennag, en em lakea da guempen toaliou pe doucherou vit an auter, fleur pe traou-all evit an ilis.

An adoration a dlie beza e Sant Marin he ilis parrez, ag e devoa great pevar c'hant rozen evit an aoteriou. erc'hent an adoration, an Aotrou person a deuas d'he rugarecat evit ar roz-se, hag he alias da lacat he douguen 'an ilis epad ma vije tud ar memes ru ganthi oc'h ober o heur a adoration.

An demezel a zentas oc'h an ali-ze, petra bennag n'oa et diskennet eus he c'hambr nemet diou vech abaoue ec vloas. Laket oue eur pez dillad bennag d'he golo, ag he flac'h a gambr he dougas d'an ilis var he breac'h vel eur c'hrouadur; he mam hag eun itron-all he heuille.

Digouezet e traon an ilis, ar plac'h a azezas var ar 'henta scaon a gavas hag a lakeas an demezel var he arlen. Ar glanvourez paour en em laca da bidi, mes erkent e sant eur boan ker bras ma lavar d'he flac'h : Ma na vijen ket bet dirag ar zacramant, em bije criet. » leuze e voue clevet eur stracaden dre he oll izili, ag e lavaras adarre d'he matez : « pedit, pedit! va lakit ar va daoulin !

Eur pennadig goude e save, e valee, hag e zea d'he zi e unan ; he mam epken hag an itron-all a voa ganthi, e dalc'he eun nebeut dre he diou gazel. — Da deir heur, teue en dro he unan d'an ilis evit gousperou. Antronos teue evit communia hag e save he unan ar pemp derez o da bignat da gaout an daol-fasc. D'ar sul ez ea d'an ilis benn seiz guech. En eur guer, ervez lavar unan eus : vedicinet, ar pez ne alle ket an dud goueziec da ober, oue he unan en doa hen great. Ar burzud-se so bet guelet mt meur a vil den. Ne hanver an demezel nemet ar anvourez pareet. D'ar zul varlerc'h, e c'heuille, ep cour digant den, eur procession hag a badas eun heur. ed mad eo d'an oll anzao eo Doue epken a ell parea doare-ze.

Unan eus ar reglennou diessa da viret etouez an Drap-stet, peguen tenn benag ma zeo ho urs a hent-all, ez miret ato ar silans, da lavaret eo, chom ep lavaret ier morse, nemet an tad abad a ordrenfe dezo coms eun o bennag. Setu ama eur manac'h hag a voue laket n dervez en eun amprou criz meurbet.

Eur Zaos a reng huel a voa eat da vizita couent an Drappistet. An tad abad a ziscoezas dezan, an eil goude eguile, an oll venac'h a voa eno hag a ioa condaonet da chom dilavar. Digouezet e kichen unan anezo, e lavaras :

« Sellit, Aotrou, emezhan, setu ama eur paour kez soudart hag a grogas aoun enhan o clevet an tennou canol eun dervez ma edo er vrezel. En em zila a reas eus a douez he gamaradet, hag e tec'has kuit divar an dachen. Neuze e teuas ama goloet a aoun hag a vez, d'en em guzet, ha d'en em deleur en hon urs evit miret na vije gallet caout crog enha evel dezertour. »

Dre ma comze an tad abad, ar manac'h a jenche liou. Guelet a reat var he vizach e rea d'he ene eur boan scrijus clevet comzou evelse. Mes sevel a reas he zaoulagad var eur grucifi ; neuze e croazias he zaouarn, e taoulinas dirag an tad abad, hag e zeas kuit droug livet oll ep lavaret guer.

Ar Zaos, souezet o velet kementse, a c'houlennas oc'h an tad abad perag en doa tamallet ker garo ar manac'h paour-se ?

Aotrou, eme'n abad, evit diskuez deoc'h eo peguement a nerz e deus ar relijion var an den. Ar manac'h-se so bet unan eus an oficerien calouneca eus an arme. Er vrezel ma em eus parlantet anizi en doa great taoliou eus ar re gaera, ha diskuezet eur gourach dispar. Guelet oc'h eus peguement a boan a rea dezan clevet he dremen evit eun den digalon ha didalvez ; mes er memes amzer oc'h bet test ive eus he humilite hag eus ar victor en deus gounezet varnezan he unan.

Lenn a rer en eur gazeten a Varseil. Ar plac'h eurus Marc'harit-Mari-Alacoc, a behini eo em servichet Jesus-Christ evit sevel an devotion d'he Galon carantezus, a so bet discleriet dizi gant hor Salver he unan, e roje d'ar re o divije eur guir devotion d'ar Galon sacr, ar grasou-ma varlerc'h : 1° Bez'o devezo an oll grasou red er stad ma vezint enha. 2° Ar peoc'h a vezo etouez ho zud. 3° Consolet e vezint en ho oll boaniou. 4° Sur int da veza difennet epad ho buez ha dreist pep tra var ho maro. 5° Benedictionou aleis a vezo scuillet var ho oll aferiou. 6° Ar bec'herien a gavo er Galon sacr eur mor a drugarez. 7° An eneou so er glouarien a deui d'en em entani. 8° An eneou birvidic a savo buan d'ar zantelez. 9° An tiez e pere e vezo imach ar Galon sacr hag e pere e vezo douguet respet hag henor dezhan, a vezo benniguet. 10° d'ar veleien ar Galon sacr a roi an ners da denerat ar c'halonou muia caledet. 11° Ar re a lacai skigna an devotion-ma, a vezo ho hanoiou scrifet e Calon Jesus, ha morse ne vezo efacet.

Kementse a dlefe, a dra sur, douguen an oll da gaout devotion d'ar Galon sacr a Jesus.

Cals cristenien a gaver ha ne deont nemeur d'an oferen bred d'ho iliz parrez. Eun oferen vintin, eun oferen ver, ar verra ar guella, setu ar pez a glascont. Ar gristenien-se a ve marteze mad lacat dezo dirag ho daoulagad an indul-

jansou a c'hounit ar re so aketus da vont d'ar pron ha d'an oferen bred d'ho farrez. Ar pap Beneat pevarzec, dre eul lizer eus an 31 a vis Gouere 1756, en deus roet eun induljans a seiz vloas hag a seiz corais d'ar gristenien a ia, da sul ha da c'houel, d'ar pron d'ho ilis parrez. Bez'ez eus zoken, evit mont da glevet ar pron, eun induljans leun pe plenier hag a heller da c'hounit, var bouez cofez ha communia, da Nedelec, da Basc, da c'houel Per. Pii VI en deus laket ar memes induljans da c'hounit ive da c'houel ar Rouanez ha d'ar Pantecost. Ar beleg a ra ar pron, a ell gounit an induljansou-se evel ar gristenien her c'hlev. An oferen bred eo oferen ar barressionis, ha ne dlefe mont da eun oferen all nemet ar re ne ellont ket mont d'an oferen bred.

Ar Pologn so atò persecutet, evel a ouzer. Evit kenderc'hel ar guir relijion eno ez euz izom beleien, ha ne ket eas ober beleien er vro-se. Evit kemense ez ear da zigueri e Rom eur seminer evit diguemeret ar glouer iaouanc a Bologn. An Tad-Santel a ro eun ilis hag eur gouent evit ho receo. (*Unvaniez ar C'hus-Heol*).

E Rom euz nevez fontet eur Societe pe eur Vreuriez evit miret na vezo lennet levriou pe gazetennou fall. Ar re so er Vreuriez-se a labouro, nan epken da zivouenn al levriou fall, mes c'hoas da lacat levriou mad etre daouarn an dud. Ober a raint ho gallout evit distrei an dud dioc'h ar vocen-se pehini-a ro ar maro da guement a eneou. Petra so noazussoc'h evit lenn traou fall pere a lam digant an den he inosans hag aliez he feiz ? Ar voullerien hag al leorierien a glasker dreist oll da c'honit evit na scuillint ket ar seurt viltansou-se etouez ar gristenien. Dre eur ber-lizer eus an 13 a viz guenver, hon Tad-Santel a ro grasou bras d'ar re so er Vreuriez-se e pehini e kemerer goazet ha merc'het. (*Gaz. Rom.*).

Ne deo ket ep izom eo e comzer a enep al levriou-se hag ar c'hazetennou pere a zesc an droug eleac'h ar mad, gueier eleac'h ar virionez. Rag evit caout fret d'an hevelep drogach ez eus tud o redet ar ruiou hag an hentchou hag a zo paet evit rei marc'had mad, hag avechou evit netra, ho marc'hadourez. Evit deseo an dud, e lavarint deoc'h ez eus en ho levr pe en ho c'hazeten eun histor gaer ha curius, ha peur liessa e vezo evit teleur dismegans var ar relijion ha var ar re so carguet gant Doue d'he deski d'ar re all. Abouez gueier, abouez cuzet ar virionez, e lekeont ar Feiz da zemplat er re ho lenn.

G. M.

BUEZ SANT MATHURIN.

Dedi da Zant Mathurin.

Evit hoc'h inor ha gloar Doue, aotrou Sant Mathurin, am euz greet al levrig-ma euz ho puez. Me garje am bije gallet anavout guelloc'h an oll draou kaer oc'h euz greet epad ho puez zantel evit gloar Doue ha mad ho nessa ; me garje ive am bije anavet guelloc'h ho oll vertusiou, evit ho diskleria d'an oll hag evit ma vijent servichet da skouer d'ar re all, evit bale ive var ho rodou en hent euz ar zilvidiguez hag arruout guenoc'h e gloar Doue.

Ar pez am euz kavet e levr Buez ar Zant, skrivet gant an Tad Ribadeneira, am euz lakeet e brezoneg, ar guella am euz gallet. Me oar vad, eun all en dije greet guelloc'h labour ; mez, evel e ma, en lakann e tal ho treid beniguet hag ho pedann, sant euruz, da rei dezan ho penoz evit ma vo diguemmeret mad e peb lec'h.

Chanz vad did, levrik bihan, ha buez hir ; gra brema tro Breiz gant benoz Sant Mathurin, ke e ti ar pinvidig hag e ti ar paour, n'a zisprizez den, lavar d'an oll gloar Doue en he zent ha diskouez dezo santelez Sant Mathurin, mignon Doue ha mignon ar Vretonet.

KENTA CHABIST.

Buez Sant Mathurin ne ket anavet kalz gant an dud divar ar meaz, ha kouskoude hon tud koz ho deuz bet a bell zo eur guir devotion d'ar zant-ma hag eur fianz vraz enan. Kentse ive kalz a dud a zoug e hano, a zo galvet Mathurin. E meur a iliz, e meur a barez a veller imach Sant Mathurin. Ar zant-ma a zo represantet en e imach gant eur sparv en e zorn ha dindan e dreid eur plac'h iaouang chadennet. Ha perag-se ? abalamour en doa diboaniet eur plac'h iaouank dalc'het gant an diaoul, evel ma lenner en e vuez.

Mad a ve d'an oll ha talvoudek zoken anavout buez Sant Mathurin ; rak bep seurt servich mad a hell da renta domp ken evit ar c'horv ken evit an ene. Hen pidi a reer evit meur a glenved, evit an drouk penn, er c'hlenvejou languis ha dreist pep tra evit ar re a zo en ho zremenvan evit ma vint diboaniet kentoc'h aze hag evit ma ho devezo eur maro euruz.

Burzudou a leiz en deuz greet Sant Mathurin hag a ra c'hoaz hirio an de e kenver an dud ho deuz fianz enan. Ar re her ped, ho deuz frankis peurvuia en ho foaniou hebdale ; ma na ro ket an Aotrou Doue dezo ato ar iec'het, abalamour a vell ne ket an dra-ze talvoudek d'ho zilvidiguez, da viana grassou a ra dezo bep pred, evel ar batiantet en ho foaniou, ar c'hraz da veza kontant euz a volonte Doue, da resseo ho zakramanchou diveza ha da gaout eur maro santel.

Sant Mathurin, assamblez gant an eled mad, ho difenn en heur euz ar maro eneb ar spont en em gav an ene-ze o vellet a ia d'en em gaout e barnediguez vraz an Aotrou Doue ; lakad a ra en ene kristen-ze ha devot dezan ar feiz, ar garantez evit Doue, ha dreist pebtra an esperans stard ha kre da vellet Doue er baradoz.

An drouk speret, en heur diveza, a lag e boan da goll an eniou ha n'euz na tromplerez na finessaou n'a gav n'euze, ar miliguet-ze, evit dont a benn da zalla an ene paour-ze ; mez Sant Mathurin, pa voa var an douar, en deuz bet trec'het an drouk speret, en deuz bet ar galloud d'en kas kuit euz an eniou possedet

ganta ; brema ebarz en envou n'euz ket kollet ar galoud-ze ; pell a guement-se, ar galloud-ze n'en euz greet nimet kreski er baradoz.

Dont a ra eta da zikour e vignonet er brassa danjer en em gav an den epad e vuez ; mall eo ganta diskouez e anoudeguez vad d'ar re hen kar hag hen ped ; ho lifenn a ra eneb an drouk speret, rei a ra nerz ha kaoun dezo en ho zremenvan ; asteun ar ra an dorn dezo da c'honit ar viktor diveza evit ho c'hass gant joa da c'hloar ar baradoz. Ar zant-ma a ra e kenver e vignonet ar pez a ra an eal mad.

Chetu perag am euz kredet ober plijadur ha renta eur servich braz d'an neb n'en doa ket anaoudeguez euz buez Sant Mathurin.

Eur vuez gaer eo buez ar zant-ma ; petra bennag n'euz ket bevet pell, kals vad en deuz greet epad ma eo bet var an douar ; kalz eniou en deuz gonezet da Zoue. *M. D. ha plan. Le Délaizir sc.*

(Ann dilerc'h a-benn eur vech-all).

AR GUEST

Evit hon Tad Santel ar Pab.

DIVIZ

Etre Fanch, Chelvest ha Caour.

Chelvest ha Fanch a voa daou labourer-douar, daou amezec ha daou vignon braz ; ganet ha savet e voant bet en eur guichen.

Chelvest ne vouie na lenn na scriva, mes he bedennou hag he greançou a vouie mad hag a lavare bep nos ha bep mintin ; mont a re bep sul ha bep gouel d'an oferen hag aliez da goez ; eur c'hristen mad e voa.

Fanch, christen mad eveltan, a voa c'hoaz desket caër ; bet e voa pell var al latin, ha lenn a re bemdez ar *c'hazetennou*.

Caour a voa ho amezec tosta. Da guenta labourer-douar e voa deut da veza piker-meen, hag abaoue daou viz e laboure var an hent ouarn. Abaoue e care nebeut he Zoue, mes calz he vanne ; aliessoc'h e veze cavet en hostaliri evit en ilis ; aviziou e vire ar zûl, atau al lûn ; bep sadorn e teue dar guær da dremen ar zûl.

Eur zulvez ec'h en em gavchont da vont assamblez dan oferen. Er zulvez-ze dres e ret ar guest evit hon Tad Santel ar Pab.

Caour. — Ac'hantan, Chelvest, peguement a roï dar Pab ? Eun den santel eveldote ne ell quet reï aviannoc'h evit eur rod.

Chelvest. — Ha te, Caour, peguement a roï? var an hent ouarn, a glevan, e c'hounezer arc'hant evel douar.

Caour. — Ia, dec lur bemdez a c'hounezan ; mes ne quet evit ar Pab int avad.

Fanch. — Te zo guell ganeez ho lacaat en caudivi.

Caour. — Guir avoallac'h a leverez.

Chelvest. — Gant ar veez ne zigor ket da c'hinou da lavaret traou er guis-ze !

Caour. — Te a peffe c'hoant da lavaret : caëra aluzen a ouffemp da ober eo rei arc'hant dar Pab.

Chelvest. — Ouspen c'hoant am beus, er lavaret a ran.

Caour. — Ha te, Fanch, petra leveres var guement-ze?

Fanch. — Chelvest a lavar ar virionez, mes ne lavar ket avoallac'h : rei arc'hant d'hon Tad Santel ar Pab ne ket ebken an aluzen gaëra a ouffemp da ober, mes c'hoas an aluzen a dall muia dan hini e graa.

Caour. — Alo, potret, p'am bezo arc'hant da lacat var *interest* e roin anezo dar Pab.

Fanch. — Hag e po evito ouspen pemp dre gant.

Chelvest. — Cals muyoc'h evit oc'h ho lacat e godel an hostis.

Caour. — Guelet a ran emaoc'h ho taou em enep ; neus forz, n'em beus nec'h ebet arozoc'h. Gout a ouzon, Fanch, e zout desket mad, neus forz, nin a velo bremaik bete pegueit e pac dit ; me ive em beus guelet ha clevet meur a dra.

Fanch. — Gout a ouzomp, Caour, e peus redet cals bro, hag e zout distaguellet mad ; mes ne ket avoallac'h brabancerez, petra peus da lavaret a enep ar guest a reer evit hon Tad Santel ar Pab ?

Caour. — Meur a dra ; ha da guenta : clevet e peus e ve græt biscoas kestou evit ar Pab ? Nann ! Nann ! finessaou evit tenna arc'hant digant an dud.

Fanch. — Clevet e poa araoc hon amzer nin, comz var ar mæz deus a barapluyou, deus a vouteyer bourret, deus a heler ouarn ?

Caour. — N'em boa ket.

Chelvest. — Me n'on ket coz, hag am beus guelet ne voa netra deus an traou-ze.

Fanch. — Ha gouscoude an oll a lavar eun halar ouarn a zo eun dra rall evit trei douar, eur boutou bourret eun dra æs evit ober eur pennad bale, hag eur parapluï eun dra gaër evit mont en hent pa vez glao ; ha pa ve eta eur c'his nevez kestal evit hon Tad Santel ar Pab, ec'h ell beza mad gouscoude ; ha ne deus nemet ar guichou coz ac a ve mad ? Hag ouspen, ar c'his-ze ne deo ket ken nevez a ma sonj dit ; caëroc'h a livirin dit, ar c'his-ze a zo coz coz coz coz.

Caour. — Pe oad e deus-ta ?

Fanch. — Tremen trivac'h cant vloas.

Caour. — Oad vad.

Fanch. — Gout a ouzout penaus e veve hor Salver, ar c'henta Pab ?

Caour. — N'oun ket-da.

Fanch. — Deus aluzennou an dud vad ; gant an arc'hant a zigassent dezan ; Juzas zoken a voa carguet deus ar yalc'h. E zisquibien goude e varo a re eveltan. Epad an tri c'hant vloas kenta deus an ilis, en amzer druezuszе e pehini ne ellet lavaret an oferen nemet dre guz e toullou dindan an douar, e pehini kement hini a zougue an hano a gristen a veze laket er prizon pe dar maro, ar gristenien pinvidic eo a roe dar Pab arc'hant evit gouarn an ilis. Pa voa deut ar peoc'h evit an ilis, evel ma creske bemdez ar gristenien dre ar bed, dispignou hon Tad Santel ar Pab a greske ive ; neuze, unan a roe dezan eur gommanant, eun all eur maner, eun all guiriou divar eur guær, divar eur rouantelez. Hag abaoue neuze bete vreman, bevec'h ma en deus bet izom, e godel ar gristenien eo en deus cavet peadra.

Ar guest eta evit hon Tad Santel ar Pab ne de ket ken nevez a ma sonj dit ; en hon amzer-nin ne deo ket bet græt ken a voa breman, ha plijet gant Doue ne vije ket bet ranket e ober morse ! mes en amzer ar re zo bet en hor rog ez eo bet græt meur a vech, ha mar deus eur c'hem bennac etre an amzer dremenet hag an amzer hirio evit ar guest-ze, eo abalamour hon tudou coz ne ranket ket goulen diganto, elleac'h ho bugale vihan ne roont ket oll, goude-goulen outo.

Chelvest. — Ac'hanta, Caour, petra peus da lavaret ?

Fanch. — Petra gav dit a lavarfe? Caour en deus clevet eun teod fall bennac o lavaret : ar guest evit hon Tad Santel ar Pab a voa eur c'his nevez, hac eb mont hirroc'h en deus credet.

Chelvest. — Cals a vreudeur en deus, siouas !

Caour. — Lakomp, pa fell deoc'h, e zeus bet græt kestou araoc breman evit ar Pab ; mes morse ne deus bet græt, da vihana nemet pa en deveze e guirionez izom.

Chelvest. — Te gav dit eta n'en deus ket a izom hirio ; gouscoude en a lavar en deus izom.

Fanch. — Ia, mes, Chelvest, beza zeus tud a ne gredint morse d'hon Tad Santel ar Pab hag a gredo kenta lakipot a gavint var ho hent, nemet e comzo a enep ar relijion.

Y. P.

Eur pennad all ar Sizun a zeu.

AR C'HOARIERIEN BOÛLOU.

Heb eur beguat pebr ac olen,
Eo meurbet goular ar zouben :
Er ghis-se, ma n'oc'h eus bemdes
Nemet labour tenn ac encres,
E vo divlas o terveziou :
Red eo plijadur aviziou.

Sellit o tonet d'ar vilar
Laouik, an didouller dispar,
Job, a ruil e voul quer quempen
Ma ne chom roud var ar boultren.

Tost dezo 'ma Iann ar c'hreac'h,
Hir e graban, hir e vreac'h,
Hir e c'har.... dious ar pardavez,
E skeud a ia dreist skeud ar guez.

Na pebes corzen en e greis !
N'eus quet skiltrussoc'h en Breis,
P'en deus tapet eur c'houzougat
E trec'hfe trompill Josaphat.

O 'zri bepret a zaouanter
Ec'h anavezont o micher :
Da Job ar ruilladen guenta,
D'ar re-all : arpa pe freuza.

Outo e c'hoari tri ozac'h
A ne que brenn zo en o sac'h :
Fanch ar miliner, potr ar bleud,
A zo sorceres en e veud.

Allas ! ne chom mui gant Jacquou
Nemet eun dant en he c'hinou.
Eun dant da frailla patates.....
Rac c'houi zo coz, paour kæs Jacques.

Mes da c'hoari mad, heb bombans,
Divar o clin, gant reverans,
E talvezit c'hoas, sapré stor !
Guella dantek eus an Arvor.

Gant eur gouris rus neves-flam
Prenet e Castel gant he vam
Ema erfin kender Biel
Soun he vruchet, soun he gribel.

Biel a zo eun isigner,
Eur voul en deus ac eun anter,
Eun anter boul zo bet lagadet
Gant eun dournadik ploum teuzet.

Ounes a fors da gosteza,
A ia peurvuia da dosta.
Eur vech var e fuch.... nul e deoc'h !
Chom a ra quer stard ac eur roc'h.

Al luch e bet galvet ganto.
Ac oll e chouont tro-var-dro
Pa ra e hent troïdellus ;
Dalc'h ta, luch !.... luch, dalc'h ta founnus !

Ac ar c'huec'h, da vad, a zevri,
A chom er vilar da c'hoari
Quen a sav a ziouc'h o fennou
Bolojou skedus an envou.

Chetu eno, Breizis, plijadur marc'hat mad,
N'eus glas ebet d'ar ialc'h, n'eus na trous na debat
Ha ne veler nicun evel en tavernou
O chaocat mesq a mesq glaouren a sacreou,
Ear ar bourg zo fall d'an dud divar ar mes :
Eno gant o ghinou abred e savo c'hues,
Non pas c'hues boquiji.... mes eur certen c'hues all
Cren avoalc'h da zisques e hent da eun den dall.
Diredit ta d'ar guer goude ar gousperou
Ac evel ar c'huec'h-ma croguit en o poulou.
A ben diou pe deir heur, chiminal du o ty

A lavaro coant deoc'h en eur zivoguedi
Ema o pugale, ema ar vamic gos
Renquet en dro d'an daol duhont eus o cortos :
Kit neuze, ha larit : Benniget vo Doue
A ro deomp plijadur, pa reomp e volonte.

I. W.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 14. — Derc'hent gouel Maria-anter-Eost. Hirio ez eus iun ha vijel.

Dimeurs 15. — Assomption ar Verc'hez glorius Vari. Hervez ar greden, an Ebestel pere a voa en em skignet dre'r bed evit prezeg an Aviel, a vôue douguet dre vurzud da Gethsemani evit beza testou eus a varo eurus ar Verc'hez. Corf Mari ne jomas ket da vreina er bez. Ar Verc'hez a ioa bet savet en En corf hag ene evit beza eno curunet Rouanez an Ælez hag an dud.

Dimerc'her 16. — Sant Roc. Ar sant-ma en em lakeas da zervicha an dud clân gant ar vosen, hag ar c'hlenvet a dec'he a raozhan ; he bidi a rer a enep ar goal glenvejou.

Diziou 17. — Eisvet Sant Laurans.

Dirguener 18. — Sant Hyacint, eus a urz Sant Dominic. Eus a rouantelez Pologn oa guinidic. Great en deus cals a vurzudou ha gounezet da Zoue tud ep niver.

Dissadorn 19. — Eus a eisvet an Assomption.

Dissul 20. — 11 goude Pantecost. — Sant Joacin, tad ar Verc'hez glorius Vari. Nebeut a dra a anavezer eus a vuez tad ha mam ar Verc'hez. Mes ar choas great anezo gant Doue evit lacat er bed an hini a dlie beza mam d'he vap unic, a zo eur merc bras avoalc'h eus ho zantelez, ep ma vezomp testeni all ebet.

G. M.

AR SKIANT HAG AL LABOUR DOUAR.

— Lavar din, Fanch, perag ec'h eus clasket al louzaouer var dro da vioc'h clan ?

— Asa, ober goap a rit ? Eur vioc'h hag a goust d'inme pevar uguent scoet, he lezin da grêvi evel ma caro ? En eur rei eur guenneg bennag d'al louzaouer, em eus da viana esper d'he farea.

— Mes Fanch, m'em eus clevet oa bet en dez all o caout ar medesin da unan, dre n'en em gavez ket iac'h.

— Ia da ; red mad oa ; pa vez poan, e carfet he guelet a vont kuit. Ne ket a volonte vad, m'en assur deoc'h, e zan-me da gaout medecin.

— Ha neuze, n'eus ket pell c'hoas out bet o caout eun alvocad, hag ec'h eus roet arc'hant dezan evit dua dit eun tam paper bennag ?

— Petra ! Lezer a rajen vá foennec da vont gant va amezeg ? Eur foenneg hag a zo din ? Ne ket ken nebeut gant plijadur oun eat. Me ne garan ket ar procezou ; re guer int. Mes red mad oa.

— Mes da zouarou da viana o deus da zigollet. Dreist oll ar beterabez, me zo sur ec'h eus gounezet cals gantho.

— Han, ia, ma c'houfac'h. Lavaret a ioa great din ar beterabez ne zidrempe ket an douar. Evelse em eus laket beterabez seiz guech dindan deg vloas er memez parc. Da gomaus ez ea mad ; bez'em beze uguent mil lur beterabez dre zervez arad an eil bloas dre eguile ; mes hirio n'em bez ket ouspen pemzeg mil lur hag avechou zoken em bez a veac'h daouzeg mil lur.

Brema, o velet-se, oun en em laket da c'hounit ed. Mes me gred an douar so sorcet. Ne deu din nemet plous dister, hag avoalc'h eo eur bar amzer pe eur sourrat avel gre evit ho zerri oll ha cas da goll va eost. C'hui pehini so gueziec, lavarit din petra so caus a guement se.

— M'en lavaro dit avoalc'h. Mes te ne heuilli ket va ali. Ma carjez beza great evit da zouar ar pez a c'heus great evit da vioc'h hag evidout da unan, e pije clevet petra voa caus d'an douar-se da vont var fallat. Te fell dit tenna digant-ha ep rei dezan. Red e ve tempra, ha lacat an tempr a c'houlen an douar. Eun den gouezïec el labour douar, en divije lavaret dit pe seurt tempr ha peguement ec'h eus izom. Setu ama petra so red dit da ober. Lacat evit antercant scoet a dempr bep dervez arad ha kement-se bep tri bloas ; da lavaret eo antercant lur er bloas ; neuze ne laca ket ar memes gounideguez diou vech dioustu. Gorto tri bloas da nebeuta.

— Re guer e coustfe din, Aotrou ; guell eo ganen lezel an traou evel m'emaint ; ar pez am bezo am bezo.

Mad, abenn eun nebeut te deui d'am c'haout adarre, ia pa vanco bara dit, pa vezo teuzet oll ar pez ac'h eus.

Neuze marteze e vez contant d'ober ar pez a lavaran dit hirio, mes neuze ive ne vezi mui e stad d'hen ober.

Ar gaozeaden-ma so tremenet etre eun den divar ar mæz hag unan a scrifagnerien cazeten ar meziou. Meur a labourer douar, me oar vad, a so er memes sonch hag er memes creden gant ar Fanch a zo meneg anezan ama.

G. M.

Eur vicher nevez da c'hounit bara.

E Paris, ar c'houarnamant a ro arc'hant d'ar re a denn eur ar ster ar re a ve coezet pe en em daolet ebars. An hini a denn eun den araog ma ve beuzet, en deus 25 lur ; an hini a denn eur c'horf maro, en deus 15 lur. N'eus ket pell daou antertieguez en em gave ber ar peuri gantho. N'oa ket a labour, hag oant eat n'ho doa eśken da zibri. Epad ma edont en dienez-se, an ozac'h eat da vale e kear a zistroas d'an ti laouen bras. Ar c'hreg oc'h e velet, a c'houlennas outha :

— Petra, cavet ec'h eus arc'hant?
— Oh! nem eus ket ; mes guelloc'h am eus cavet.
— Petra-ta, labour?
— Guelloc'h c'hoas.

— Petra-ta neuze?

— Eur mignon so digouezet ganen hag en deus roet din eun ali eus ar guella.

— Lavar din-ta pe seurt ali eo.

— Red mad eo din lavaret dit, rag izom am eus ac'hanout.

— Guelomp-ta.

— Setu ama : Er pardaez-ma e zi var ar pont nevez, ha pa gavi da du, pa na vezo den oc'h evessat ouzit, en em daoli er ster dreist ar c'hae.

— Ho trugarecat!

— Petra! aon ac'h eus da c'hlibia da zillad?

— Nan ; mes aoun am eus da veza beuzet.

— Me vezo eno, ha kerkent ha ma vezi coezet en dour, me lamo d'as tenna er meas, hag am bezo 25 lur digant ar c'houarnamant.

— Ha perag ne rafemp ket an dra-ze en deiz?

— Perag? en deis e vez ato cals tud dre eno. Unan bennag a alfe lamet en dour em raog, da denna er meaz, ha touch ar 25 lur.

Ar c'hreg a gavas mad kementse. Pa deuas an noz, ez eas var ar pont hag an ozac'h a ieas dindan. N'en doa ket bet c'hoas amzer da zivisca he zae, ma cleo eun dra bounner bennag o coeza en dour. Ne vouie petra da zonjal o velet var an dour daou dra zu eleac'h unan. Gouscoude en em dolas ive er ster. Mes étre daou, unan eus an daou dra zu-ze a voa croguet en eguile hag her c'hassas er meaz an dour, ha goude e tistroas evit he guerc'hat hen he unan. Eun den en eur dremen en doa guelet ar vaouez oc'h en em stleja er ster, a voa lamet d'he zenna hag a voa dizroet da denna ive ar goas. Gounezet en doa evelse 50 lur. Hag an daou bried paour n'o doa bet evit ho foan nemet eur c'hlibiaden hag eur c'hofat dour.

Ar Pap Beneat XIV hag ar Manac'h.

En amzer ar Pab bras Beneat XIV, Roue Portugal, a gassas eur manac'h da Rom evel cannad, evit ober aferiou he c'houarnamant er guær-se.

Ar manac'h a zeuas eun dervez da gaout ar Pap, a zaoulinas dirazhan, hag a lavaras dezan :

— Tad santel, carguet oun gant ar c'houarnamant e deus va digasset ama, da c'houlen diganeoc'h eun dra vras meurbet.

— Petra oc'h eus da c'houlen?

— Tad santel, n'ouzon-ket... aoun am eus... ne gredan ket...

— Comzit, me hen ordren deoc'h.

— Mad, carguet oun da c'houlen ouzoc'h ar scalier, pe an diri, an delez santel dre behini eo bet pignet ha diskennet hor Zalver he unan. O clevet kementse, Beneat XIV a reas eul lam var he gador, hag he droad a ieas da douch oc'h ar manac'h a ioa daoulinet tostic dezan. Ar manac'h, ep ober an distera van, a lavaras neuze :

— Tad santel, kemen a rin d'am gouarnamant penaus evit respont d'am goulen, n'oc'h eus prijet rei din nemet eun taol troad.

— Mar en deus touchet va zroad ouzoc'h, eo dre ar scrijaden am eus great o clevet eur seurt goulen. Petra! goulen diganen an diri santel? an diri so bet treid Jesus-Christ varnezo! Ma vije eur bazen epken ho pije goulennet, neuze c'hoas, c'hoas!—

— Ah! Tad santel! N'em eus goulennet an diri abez nemet evit caout ar bazen-ze, hag ho trugarecat a ran. Gouarnamant ar Portugal a vezo foug enhi, hag a vezo anaoudeg da viken eus ar merc-se a vadelez ho pezo roet dezhi.

Ha setu aze eur manac'h cannad hag a vouie he vicher.

Kement-se a zigas da zonch eus a eur mear hag en deus discuezet ive n'eus ket pell e vouie he vicher couls ha den. Ar mear-se en deus savet eun ti da ziguemeret ar vinoredigou paour. Evit ar vinored-se e ranc bep an amzer ober kest e touez tud he *gommun*. Mes an dud, ha zoken ar re vella, a deu da scuiza o rei : ar vech divezata ma en deus kestet, ar mear pehini a rea ato eur brezeguen araog mont da guestal evit douguen an oll da gaout truez oc'h he vinoredigou, o velet ne rea nemeur an dud a van eus he gomzou, a lavaras evelen d'he dud :

« Guelet a ran em eus tenereat ho calonou ; guelet a ran var ho pizach merket oc'h carguet a druez oc'h ar vugaligou baour-hont. Rag eun dra epken em eus aoun brema ; hag eo n'em befe lakeat ac'hanoc'h da rei re. Va dever eo goulen ouzoc'h ; mes va dever eo ive miret, mar guellan, na deuot d'en em zieza. Mad e tleer beza, mes ne dleer ket mont en tu-all d'he c'hallout. Roit ar pez a ellit æz da zivoueret ; na roit ket ar pez so red deoc'h oc'h unan. Mont a ran da guestal. Pidi a ran ar re so ber ar stal gantho, ar re ne ne ellont ket paea ho dle, ho fidi a ran ne lakaint netra e ialc'h ar vinored. »

Cridi avoalc'h a ellit ne jomas den ep rei. Biscoas kest n'oa bet puilloc'h.

KELEIER.

An eost a ia mad e costez an anter-noz eus a Frans. E costez ar c'hreisdez eo destumet oll pell zo. Abaoue ar glao diveza n'eus ket kement a domder. Ar glao so bet n'en deus ket, da viana e meur a leac'h, glibiet an douar kement ha ma vije bet c'hoant ; gouscoude en deus great vad d'ar glasvez ha d'an ajou a doler brema en douar. Ar frouezïou divezad so en em laoueneet.

Guelleat eo var an ed en darn vuia eus ar c'herïou marc'had. Abaoue pemzeg dez eus eur vellaen a bevar real dre boezel. Cridi a c'heller penaus ar vellaen-se a zalc'ho ha zoken a gresco, rag an eost, pa vezo contet oll, a zo dister. Nemet eta eus ar broiou all e teufe ed er c'harteriou ma, an ed ma na vez ket ker, da viana ne oufe ket coeza varnezan. Lavaret a rer ive penaus er broiou a zo boas da zigas ed e Frans, ne ket bet ken nebeut cre an eost. *Setu ar pez a lennomp e cazeten ar meziou.*

Ar memes cazeten a lavar c'hoas d'an dud divar ar mæz ; hastit ada irvin pe draou all dre ma cavot mad an amzer, ha pa rancac'h evit kementse lezer an dorna eun devez benag divezatoc'h, ne golloc'h ket. Ma na c'hou-

nezit ket a vouet chatal, ma na vaguit ket a loenet, ne ellot ket en em denna en deiz a hirio. An ed epken ne ro ket avoalc'h d'al labourer douar evit ober he dreuz.

Brema ema amzer ar *machinou*. Bez'ez eus *machinou* da zorna, da falc'hat, da eosti foen, da vidi, da arat, da ada, da c'hoennat, etc ; mes setu ama eur *machin* eus eur c'his nevez, eur machin da c'horo ar zaout. Eaz e ra kement a labour ha diou vaouez. Ar machin ne ket dies da gas ha da zigas ; ne bouez ket ouspen pemp lur, hag evelse e c'helfe beza talvoudec eleac'h ma zeus nebeut a zicour.

Eus ar Belgic oa digasset d'ar guær a Doulous eur vanden pichonet, evit ho losker da vont en dro var nij. Ar pichonet don, pe an dubeet, pe leac'h bennag e vent casset, n'eus nemet ho losker, hag e nijont etrezeg al leac'h ma int bet savet. Ar pichonet-ma a ioa eur vanden vad anezo. Losket e vouent da beder heur anter dioc'h ar mintin, hag a benn an nos e voant erru er guær, petra bennag m'o devoa ouspen tri c'hant leo da ober. Bez'ez oa daouzeg priz ha pevar uguent ha me ne ouzon ket pet claoustre ; ar c'henta so digouezet n'en doa lakct nemet pevarzeg heur d'ober he veach. Great en doa var dro tregont leo dre heur. Setu aze a dra sur peadra da goll ha da c'hounit arc'hant.

En amzer-ma e roer priziou evit pep tra, hag e rer claoustreou divar benn pep tra. Ar Zaozon eo o deus digaset ar c'hiz-ze, mes ar Francizien couls ha tud ar broiou-all a so cazi ker goas hag ar Zaozon var ar poent-se. Guelet tud o riscla ho buez ; guelet loenet oc'h ober eun dro bennag hag a c'halver burzudus, setu plijadur an dud hirio.

En derveziou tremenet, eun den en deus treuzet var neun loc'h pe laguen Constans. Great en deus ep eana teir leo anter. Bez 'ez oa oc'h he heul eur vag evit rei sicour dezan ma vije izom, mes an neuer madma n'en deus ket bet izom eus ar vag.

D'an 18 a eost e vezo e rad Brest eur vanden listri brezel an seurt n'eus ket guelet pell amzer zo var ar rad caer-ze. Eun toullad listri saoz a dle bizita Cherbourg ha Brest. Eur rum listri a Frans a dle ive bizita bro Zaoz; hag an diou vanden listri-se en em gavo var rad Brest d'an 18.

Ar chasse a zigoro e departamant Finister an deis kenta a vengolo.

Ervez eur gazeten eus an Itali, ez eus er bed daou c'hant eis milion katoliket ; deg milion ha triuguent christenien heretiket pe chismatiket ; c'huec'h milion ha triuguent protestantet ; pevar milion iuzevien ; cant milion e relijion Mahomet ; nao uguent milion e religion Boudha ; cant antercant daou vilion e relijion Confucius, ar sperct-bras etc ; triuguent milion e relijion Brahma. Etre an oll relijionou eus ar bed, eis cant daouugent milion. Ar zonch a dle dont d'an den o lenn kementse eo trugarecat Doue da veza roet dezan ar c'hras da c'henel er guir relijion, er guir ilis, er mæz a behini ne deus ket a silvidiguez.

Er guær a Anvers e voa n'eus ket pell eur baourez coz, pevar uguent vloas e doa da nebeuta, hag a veze bep mintin e porched ilis Sant-Andre oc'h asten he dourn evit goulen an aluzen. Eur plac'h iaouanc, hanvet Mari B... ne dremene morse ebiou d'ar baourez kez coz ep rei dezi eun aluzennig. Eun dervez gouscoude ez eas en ilis ep rei netra. A dra sur e tlie beza digouezet eun dra bennag ganthi. E guirionez, he breur iaouanc pehini a c'houneze bara da dud he di, a ioa coezet ar zort gantha, hag a dlie mont en hent ep dale. Goude an oferen Mari o tont eus an ilis a ioa tenval he fenn ha ruz he daoulagad gant an daelou e doa scuillet. Er porched, diou c'hreg pere a eveseas outhi, a lavare an eil d'eben ; paour kez merc'h, eur plac'hig ker mad ha ken didrous, mont a ra da goeza en dienez. — Petra zo c'hoarvezet ganthi-ta, eme ar baourez coz a voa adren ho c'hein hag e doa clevet ar pez a lavarent. An diou c'hreg-ma a lavaras dizi petra rea glac'har ar plac'h paour. — Peguement a rancfet da gaout evit lacat eun all en he blas? — Oh ! an dra se a goust ker ; seiz pe eis cant lur da nebeuta. — Seis pe eis cant lur, eme'r c'hrac'h coz, hag hi cuit en eur c'hrosmolat.

Derc'hent an deiz ma tlie an den iaouanc mont en hent, potr al liziri a zigouezas en ti gant eul lizer, hag el lizerze ezoa seiz cant lur d'ar plac'h iaouanc da rei evit he breur, hag ar c'homzou-ma epken : nep a ro d'ar paour, a brest da Zoue.

Antronoz, Mari a roas adarre he aluzen d'ar baourez coz pehini a vusc'hoarze oc'h he c'hemeret. Ar baourez coz so maro abaoue, hag e deus testamantet ar pez e devoa da Vari B... Mil lur so chomet var he lerc'h. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *5 Eost.*		Pont'Nabat. — *5 Eost.*	
Guinis	15 lur, 73 c.	Guinis	15 lur, 60 c.
Segal	8 lur, 98 c.	Segal	8 lur, 73 c.
Eiz	7 lur, 96 c.	Eiz	6 lur, 55 c.
Ed-du	9 lur, 85 c.	Ed-du	10 lur, 48 c.
Kerc'h	6 lur, 73 c.	Kerc'h	7 lur, 25 c.
Avalou-douar	2 lur, 60 c.	Avalou-douar	2 lur, 11 c.

Montroulez. — *29 Gouere.*		Brest. — *7 Eost.*	
Guinis	15 lur, 42 c.	Guinis	14 lur, 14 c.
Segal	11 lur, 25 c.	Segal	12 lur, 24 c.
Eiz	8 lur, 86 c.	Eiz	6 lur, 17 c.
Ed-du	11 lur, 45 c.	Ed-du	10 lur, 45 c.
Kerc'h	6 lur, 50 c.	Kerc'h	7 lur, 14 c.
Avalou-douar	6 lur, 25 c.	Avalou-douar	7 lur, «« c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. I E KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

Dissadorn 19 Eost 1865. N° 29. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas	daou scouet.
Evit c'huec'h miz	eur scouet.
Evit tri miz	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

ALI.

Setu echu ar c'huec'h mis. Ar re so echu ho abonamant brema, so pedet da nevezi. Ar re n'ho deus ket a zonch da zelc'her ken d'ar gazeten, so pedet da zigas deomp en dro ar guenta a recevint, en eur scriva pe lacat scriva var an adres ar guer-ma *refusé*. Ar re ne zigasint ket deomp ar gazeten en dro, e credimp o deus sonj da zelc'her mad dezhi.

KEMPER, 19 Eost 1865.

Dissul tremenet, 10 a viz eost, eo bet an ordination e Kemper. An Aotrou'n Escop en deus roet an urziou da 116 cloarec iaouanc. Great en deus 16 beleg, 15 avieler, 14 abostoler. 28 o deus recevet ar pevar urs bihan ; 43 o deus recevet an tonsur pe curunen ar glouer.

Evel ma on eus lavaret, eun nebeudic so, an Aotrou'n Escop a Guemper a dle mont, e fin ar misma, da gonsacri peder ilis nevez pere a vezo consacret var eun dro ; ilis Lambezellec, ilis Sant-Marc, ilis Kerlouan hag ilis Plouescat.

Abaoue pemp pe c'huec'h vloas (ne gomzan ket eus an ilizou savet kentoc'h), ez eus savet eals ilizou nevez en Escopti Kemper. Setu ama hanoïou an ilizou nevez consacret gant an Aotrou'n Escop, er pemp pe c'huec'h vloas diveza-ma, da viana ar re ma em eus sonch anezo : chapel ar Salet e kichen Montroulez, ilis Ploudalmeze, ilis Conc-Leon, chapel an Tadou a Gompagnunez Jesus e Brest, ilis Guerleskin, ilis Lennon, chapel an Dud a Vor e Brest, ilis Kerber, pe Sant Per-Kilbignon ; ilis Landerne, ilis Plouzeniel, ilis Plouye, ilis Milin-Vern (e gallec *Port-Launay*), ilis Eussa ; ilis Landiviziau, chapel Kernizy pe chapel ar *Refuch* e Kemper.

An ilizou-ze zo oll ilizou parrez, ilizou caer, ilizou eus ar re guenta eus an Escopti. Ne hanvan nicun en he fart he unan, rag pep hini anezo e deus he guenet, hag oll e rentont eun testeni sclear hag anat da feiz ar re o deus ho zavet. Ar chapelou am eus hanvet so ive chapelou caer, hag a ell ive beza laket e kem gant ar c'haera ilizou ; ar re o deus guelet chapel ar Salet a voar ervad ne lavaran ket re.

Ne gomzan ket ama eus a ilizou-all savet oll a nevez ; pe nevezet abez, mes pere n'int bet nemet benniguet ; evel ilis Mellac, ilis Plonevezel, chapel vrao ar Retred e Kemper, savet a nevez, ilis ar Fouillez nevezet abez, etc. Mar ho c'hlascfen oll, e cafen tost da dregont ilis, hag oll ilizou caer, savet en eun anter dousscu bloavezïou.

Ne allan ket miret gouscoude da lavaret ez eus c'hoas meur a ilis nevez all pere a zaver brema ; ilis Tregunc pehini, a gredan, so savet oll ; ilis Plourgneau, pehini a vo echu ep dale, hag a vo, en he guiz, eun ilis gaer tre, ar gaera, me gred, a vezo en Escopti coz Treguer ; ilis Bolazec, ilis Scrignac, ilis ar Groas e Kemperle. — An ilis diveza-ma, me lavar, ilis Kemperle, pehini a zaver adarre evel ma edo diaguent, a so, dre an doare pe ar furm anizi, unan eus an ilizou a gaver dibaot e Frans ha zoken er bed christen.

Kementse so avoalc'h evit rei da anaout pe guer buan o deus tud an Escopti-ma silaouet mouez ho c'henta Pastor, ha peguement o deus, var he c'her, en em hastet da zigas en traon an ilizou coz ha distruch a ioa c'hoas e meur a leac'h, evit sevel en ho flas an ilizou caer-ze a velomp hirio, hag a ziskuezo, d'ar re a deui var hon lerc'h, penaus ne de ket maro c'hoas ar feiz er vro. M. G.

D'an 23 a vis gouere, an Tad santel, eur vanden cardinalet en dro dezan, goude beza clevet an oferen en ilis parrez Castelgandolfo, en deus laket lenn ar scrit dre behini e teu da ziscleria e c'haller, ep aoun, cas araog ar proces evit canoniza ar plac'h eurus Germana Cousin, guerc'hez, pehini e deus bevet er bed en eur gueriaden hanvet Pibrac, en Escopti Toulouz, e Frans.

Hervez eul lizer scrivet gant eul leanez eus ar Visitation hag a receo alies kelou digant ar vissionerien, an Aotrou'n Escop Sohier, vikel abostolik ar C'hochinchin, hag a so brema e Frans, en deus recevet goal gueleier eus he vision er sizunveziou divezama. Ar guernez a so eno hag a ra distruj bras. Tost d'an anter eus ar gristenien en doa lezet er vro-se brema ez eus bloas, a so maro gant an naoun dindan eis mis. Ar re so muia en ho æz n'o deus brema nemed eur pred bemdez pe bep eil devez. Red eo bet serra oll diez ar mission, ar seminer, ti ar vinoret, etc; red eo bet paouez da brena bugale ha da guelen ar bafanet, rag ar re ma a ranket da vaga eun nebeut sizunveziou. Ar veleien ne douchont mui guennec ebet nemet ar pez a ro dezo Breuriez ar Feiz.

Goude ar c'helou trist-se e teu eun all laouenoch. An tirant Tu-Duc, pehini a bersecute kement ar gristenien, so maro, pe brest da vervel. He voal vuéz e deus he lazet hag hen c'hoas iaouanc. An hini a dle beza Roue pe Impalaer var he lerc'h eo he vreur, rag Tu-Duc n'en deus ket a vugale. Ar breur-se dezan n'en deus ket kement a gassoni oc'h ar guir relijion evel en doa an tirant. Eur vam-gaer dezan so en em c'hreat christenez hag e deus cals a c'hallout var speret ar prins-se. Eur breur-caer dezan ive so brema christen; hen he unan a gar an Aotrou'n Escop; pa vezo savet var an tron, ec'h esperer en devezo an Aotrou'n Escop diguemer mad digantha.

E Frans hag er broiou catolic e saver hospitaliou evit ar re glan, ar vugale dilezet, ar beorien, ar re goz, ar re n'int ket guest da c'hounit ho bouet. E Brozaos an itronezet a zant ive o deus izom da ober eur vad bennag, da guemeret truez oc'h ar re a c'houzaon. Mes ho c'halon ne ket troet oc'h an dud clan, oc'h ar vugale baour, nan; ho zruez so coezet var ar chas a velent o redet dre ar ruiou ha ne guemere den sourci anezo, hag ho deus savet eun hospital evit ho maga hag o loja. Brema al loenet paourse a ell beza fougue enho, rag guelet a reont, evel ma veler dre ama ar seurezet en hospitaliou, guelet a reont itronezet a renc huel o vont da gas dezo ho zam ha da guempen dezo ho lochennou.

Mes setu ama eun afer all. E Brozaoz ez eus coezet eur c'hlenvet spontus var al loenet, dreist oll var ur zaout hag an ejennet. Daoust hag an Aotrou Doue en defe c'hoant d'ho lacat da zevel ive hospitaliou evit al loenet all evel o deus great evit ar chas?

Dindan tri dervez e varf ar chatal gant ar c'hlenvet-se hag eur c'hlenvet eo stagus bras. Pa scrifet an dra-ma oa naro ouspen tri mil abaoue tri devez. Ar c'hlenvet-se so leut da Vro-Zaos gant loenet deut a gostez an anternoz bere so bet el listri eleac'h ma zoa re anezo ha n'ho doa ket a ear avoalc'h. Evel m'oant bet pell var vor, ha ma 'oa arneoc an amzer, eus maro meur a hini anezo epad n treiz, hag ar re zo deut bete penn ho beach o deus asset ar c'hlenvet dre'r vro. Ar zaout leas dreist oll a varf gantha.

Ar c'hlenvet-se a laca ar Zaoz e disfiziams eus a loenet ar broiou costez an anternoz, hag en em daolont brema da brena chatal en Normandi, e Picardi hag e Breiz. Ne ve ket souez e teufe al loenet corn da guerat dre ama, ha dreist pep tra ar zaout nevezal. E Londres e za hirio nao real hag eur guennec al lur kig ejen.

(*Gazeten ar meziou.*)

Eur beacher, oc'h erruout eus an Americ, a lavar penaus e caver eno cristenien hag a rafe mez da dud ar vro-ma, ma vent laket e kem. Caout a rer, emezan, eus ar gristenien vad-se bete zoken e touez rumou tud e peleac'h a dra sur ne dafe den d'ho c'hlasc, e touez ar bostillonet. O veza eun dervez kemeret eur c'harros evit he gas da eur c'horn eus a guear, goude m'en doa great he grividiou, pa zistroas da gaout he garros, e cavas he bostillon nec'het, tenval he benn, evel pa vise eun dra bennag oc'h he zieza. Goulen a reas outhan petra voa c'hoarvezet gantha. Ne velit-bu ket, emer postillon, an erc'h ne ean ket da goeza, ha n'em eus ket gallet digueri va levr da lavaret va gousperou oc'h ho cortoz. E guirionez ien bras oa, hag erc'h a rea dalc'h mad. Ne ouzon ket hag he a ve cavet cals a bostillonet e Frans hag a zonch fe, memes da zul, da lavaret ho gousperou en ho fart ho unan.

Dijon. Ar gazeten hanvet *Sizun Dijon* a lavar penaus er guer-se an itronezet, eul loden vad anezo, so en em zestumet en eur seurt societe, pe vreuriez evit sicour c'hoarezet-vian ar beorien, (petites sœurs des pauvres.) Ar seurezet-ze so ho reglen hag ho dever caout sourci eus ar beorien, mont da glasc evitho, ho guisca, ho maga, ho fresca, en eur guer renta dezo a bep seurt servich-mad. An itronezet-ma so en em lakeat dindan ar seurezet-ze evit ho zicour. Ouspen an arc'hant a roont, en em gargont c'hoas da ober ho unan dezo dillad nevez, da c'hriat, da benseillat an dillad coz. Da dri c'hant e za brema an niver eus an itronezet en em roet e ker Dijon d'an œuvr a drugarez-ze. Ra deui cals a re all d'ho c'hemeret evit skuer.

En eun assamble eleac'h ma edot o rei ar priziou er sizun dremenet, an hini a voa e penn an assamble a gonte d'ar vugale, araog comans, ar pez so ama varlerc'h, hag a zigas da zonch deomp eus a Sant Loïs hag eus he vam ar Rouanez Venn.

Eun nebeut bloaveziou so, edon en Itali, hag e velis eno eun tiad cristenien vad; an tad hag ar vam a ioa devot bras. Seiz crouadur o doa bet, ha pemp anezo a voa maro bianig, hag an daou a voa chomet beo a voa ive devot evel daou æl. Ho fevar dirag eun imach d'an Itron Varia, he fedent d'ho difen ato. Eur mintinvez, ar vam a zavas he daouarn etrezeg an Env, en eur lavaret: « Guerc'hez, roet em eus deoc'h pemp buguel hag a so o cana ho meuleudi en Env. Bez' em eus eur guir bennag da gaout ho pennos evit an daou a jom ganen var an douar. Ho guelet a rit ama stouet dirazoc'h. Ho caret a reont, ha

me ho c'har muioc'h evit na ellan lavaret; mes ma tlefent hirio coeza er pec'het marvel; ho pedan d'ho lacat da vervel ama dioc'htu, epad ma emaint e gras Doue. »

An daou vuguel, eleac'h beza spontet o clevet comzou ho mam, a zao ive ho daouarn hag ho daoulagad etrezeg an Env, hag a lavar: « Ia, Guerc'hez, Mam dener, ma tlefemp coeza hirio er pec'het marvel, grit deomp mervel ama dioc'htu, evit na gollimp ket ho mignoniac'h hag hini Doue; ha ma c'hellimp mont da gaout hor breudeur hag hor c'hoarezet a so en ho kichen er barados. »

An hini en deus scrivet an dra-ma, a lavar c'hoas, kementse am eus guelet ha clevet va unan. Setu aze eun tiad guir gristenien. G. M.

Lavaret a rer aliez ez eo an droug speret henvel oc'h eur marmous, hag e clasc muia ma c'hell imita an Aotrou Doue en he oberou. Evelse e laca he adori dre relijionou faus, hag er relijionou faus-se e laca an dud da ober ive muia ma c'hellont ar péz a velont da ober er guir relijion. Mes evel an uzachou consacret gant an ilis catholic a dro e mad he bugale, evelse an memez uzachou pa ell an droug speret lacat ho briz ober er relijionou faus a dro e malheur an dud keiz en em les da veza tromplet gant adversour touet an den. Unan eus a uzachou ar grisetnien catolic eo mont e pelerinach d'ar plasou santel evit henori eur zant benag. Mes ar pelerinachou-se a vez great ep dizurs; ar re ho gra a receo aliez grasou bras. E Relijion Mahomet ema ive ar c'his da vont e pelerinach da vez an hini a hanvont ar profet. Kement hini so er relijion faus-se a dle mont di eur vech da viana en he vuez, ha meur a vech mar guell. Hoguen, ervez ar gazeten *ar Bed*, ar pelerinachou-se eo a zigas bep bloas ar vocen pe eur c'hlenvet stagus bennag er vro gucaz-ze. Evel ma zeont a vandennou, ha ma zeo red dezo cas gantho peadra da veva en hent, e za gant cals anezo an darnvuia eus ho danvez evit ober ar pelerinach-se, hag ar re a jom er guer a lezont en dienez. Goudeze evel ma zeo a gantchou hag a vilou e za tud evelse en hent, e vanc bouet dezo meur a vech hag e varvont gant an naon hag ar zechet; alies e teu bandennou laeron varnezo, hag a c'huill kement a vez gantho. Ouspen so, evel n'ho deus ket oll ar memes creden, e sao brezel avechou etre ar belerinet hag en em lazont didruez. Evelse e veler alies an hentchou dre bere eo tremenet ar belerinet goloet a gorfou maro pere a jom ep beza lakeat en douar hag a zigas ar vocen er vro. Setu penaus ar pelerinachou-se, eleac'h ober vad d'an dud keiz, a zigas an dienez er c'harteriou-se oll hag a laca da zevel ar c'hlenvejou spontus-se pere a ra alies tro ar bed. Ar vocen, ar c'holera a sao peurliessa er broiou-se eus ar sao heol, hag a ia avechou beteg ar c'husheol en eur ober cals distruch dre guement leac'h ma tremenont. Evit ar re a ia a bell da vez ar fals profet, an anter anezo ne deuont ket en dro, pe ne deuont nemet evit douguen eur goal glenvet bennag d'ho c'harter. Setu ar pez a scrif eur missioner eus ar vros-e pehini a vel bep bloas dirag he zaoulagad ar pez a verc ama.

Er bla-ma dreist oll eo scrij clevet hano eus a belerinach bugale Mahomet d'ar guer hanvet ar Mek. An hent d'ar guer se, eus a Jedda beteg eno ne deo nemet eul leuriat corfou maro, chomet var an douar da vreina. En eur pors mor var ar Mor-Ruz e contet eis mil varnuguent corf maro var ar ruiou hag an tachennou. Ar c'holera so dre eno. An Durket a so e pen ar broiou-se, eleac'h rei sicour d'ar re glan, a dec'he kuit. Enor d'ar Francizien! hi epken a jom var dro ar re so taguet gant ar c'holera. Ne de ket epken ar Vissionnerien hag ar Seurezet eo a risel ho buez evit servicha ar re glan, mes c'hoas ar re zo eno abers ar c'houarnamant a ziskuez eur garantez hag eur gourach dispar. Ar c'honsul a Frans en deus great eun hospital eus he di. Lacat a ra evelse he boan, he zanvez, ha kement en deus e servich ar re glan. He unan e za da guemeret sourci anezo. Ne deus nemet ar guir relijion hag a ve mad ha courachus. Ne deus nemethi hag a ve ere avoalc'h evit douguen an den d'en em sacrifia evelse evit he vreudeur. G. M.

HISTOR ZANTEL.

(Pevarzecvet Pennad).

Sakrifis Abraham.

Eur pennad mad goude, Izaak o veza deuet da zen ia ouank, Doue a amprouaz Abraham, hag a lavaraz d'ezhan: Abraham, Abraham! — Abraham a respontaz: Chetu-me ama. — Ha Doue a lavaras: Kemer da vap penn-her pehini a garez, Izaak; ha kea da zouar ar velediguez; hag eno e ri ar zakrifis anezhan d'in, oc'h he zevi var unan euz ar menesiou a ziskouezinn d'id. (Pebez taol evit eun tad ker mad! n'euz forz, n'ema ket he zonj da ober gant-han; Doue a gomz, sentu a renker. Hag he zentidiguez a zervicho da skouer d'an dud ar re zantella, bete fin ar bed).

Abraham eta, o sevel araog an deiz, a sternaz he azen, hag a c'halvaz da zont gant-han daou vevel iaouank, hag he vap Izaak. Hag o veza trouc'het keuneud a-voalc'h evit devi an hostif, e kemeraz he hent var zu al leac'h en devoa Doue gourc'hemennet d'ezhan mont eun-han.

D'ann trede deiz, o veza savet he zaoulagad, e velaz euz a bell ar menez diskouezet. Hag e lavaraz d'he vevelien: Choumit ama da c'hortoz, gant an azen; va map ha me, n'e vimp ket pell evit mont beteg a-hont; ha goude ma hor bezo adoret, e tistroimp daved-hoc'h.

Kemerout a reaz ar c'heuneud evit ar zakrifis, hag ho lakaat a reaz var guein he vap. Hen he-unan a zougue en he zaouarn an tan hag ar c'hleze.

Epad ma'z eant ho daou kevret, Izaak a lavaraz d'he dad: Va zad. Abraham a respontaz: Petra fell d'id, va map? — Chetu, emezhan, tan ha keuneud, peleac'h ema aneval ar zakrifis? — Abraham a lavaraz: Doue a gavo d'ezhan aneval ar zakrifis, va map.

Kenderc'hel a rejont eta da guerzet ho daou; hag ec'h arrujont el leac'h en devoa Doue diskouezet da

Abraham. Sevel a reaz eun aoter eno, ha renka a reaz ar c'heuneud var-n-ezhi. Hag o veza liammet he vap Izaak, ec'h astennaz anezhan var an aoter var c'horre ar c'heuneud renket. Hag e kemeraz ar c'hleze, hag e savaz he zourn da laza he vap e sakrifis. Ha chetu eun Eal, aberz Doue, a griaz euz an env : Abraham, Abraham ! — Abraham a respontaz : Chetu me ama. Hag an Eal da lavarout : Na astenn ket da zourn var ar c'hrouadur, ha na rez droug ebed d'ezhan ; brema me oar ec'h euz doujanz Doue pa n'ec'h euz ket espernet da vap penn-her, evit plijout d'in. Abraham a zavaz he zaoulagad, hag a velaz a-dre he guein eur penn-denved, luiet dre he guerniel etouez an drez ; he guemer a reaz, hag ober a eure gant-han eur zakrifis da Zoue, e leac'h he vap.

Henvel a reaz ar menez-se : *Doue a vel.* Hag ar Juzevien a lavare c'hoaz, pell amzer goude : Var ar menez Doue a velo. — (Oh ia ! var ar menez-se, Doue a velo he Vap Jezuz staguet ouz ar groaz, o vervel evit silvidiguez ar bed. Guelit an henvelediguez a zo etre an daou zakrifis ;

Abraham a ra da Zoue euz a greiz he galoun ar zakrifis euz he vap penn-her. — Doue, eme hor Zalver he-unan, en deuz karet kement ar bed, ma en deuz roet he Vap ha n'euz nemet-han evit he zavetei.

Izaak a zoug ar c'hoat var behini e tlie beza lazet. — Jezuz-Krist a zoug ar groaz var behini eo bet staguet.

Izaak en em lez da veza liammet, hep ober an disterra klemm. — Jezuz-Krist a zo bet tachet ouc'h ar groaz hep ne lavaraz guer ebed.

Izaak e guirionez ne ket bet lazet, mes eur maout en he blas. — Jezuz-Krist evel Doue, n'helle ket mervel ; mes evel den en deuz gouzanvet ar maro. Hag ar penn denved-se, luiet etouez an drez, e skeudenne mad hor Zalver grouiet ouc'h ar groaz gant hor pec'hejou ha kurunet gant spern.

Eal an Aotrou Doue a c'halvaz eun eil gueach Abraham euz an env, en eul lavarout : Hen touet am euz drez-oun va-unan, eme an Aotrou, abalamour ma ec'h euz great an dra-ze, ha n'ec'h euz ket espernet da vap evit senti ouz-in, me az bennigo, me lakaï da vouenn da greski ker stank ha stered an env, ker stank hag an treaz var aod ar mor. Ha benniguet a vezo hol boblou an douar en Hini a ziskenno ac'hanoud, dre ma ec'h euz sentet ouz va mouez.

Abraham a zistroaz da gavout he vevelien, hag ez ejont endro da versabe, e peleac'h edo neuze o choum.

KAN.

Ar skritur a zo leun euz hor Zalver divin.
A lavare guechal an Doctor Augustin.
Piou na vel kement-se, o lakât skoaz-ha-skoaz
Sakrifis Abraham ha sakrifis ar Groaz.

Mar d-oc'h karet gant Doue, gortozit hoc'h amprou ;
Mar goulenn digan-ehoc'h ho tud pe ho madou,
Grit evel Abraham ; n'ho pezo ket a gueuz ;
Doue ho miro d'ehoc'h ; hen diskouezet en deuz. H.

AR GUEST

Evit hon Tad Santel ar Pab.

DIVIZ

Etre Fanch, Chelvest ha Caour.

(EIL PENNAD.)

Caour. — Da betra, mar plij, en deus izom ar Pap arc'hant ?

Fanch. — Gout a ouzot, Caour, petra eo ar Pab ha petra en deus da ober var an douar ?

Caour. — Ar Pab ! oh ! me n'on dare.

Fanch. — Cetu aze penaus emaoc'h, te ha da seurt, bemdez e comzit deus ar Pab, e varnit anezan, e cavit abek er pes a ra, ha ne ouzoc'h ket petra eo na petra en deus da ober etouez an dud. Chelvest n'en deus ket redet bro eveldot, na guelet kement a draou a te, ha gouscoude, me zo sur, e lavaro dit an dra-ze.

Chelvest. — Ervez m'am beus desket guech-all er c'hatekis, hag ervez ar pez am beus clevet aliez er gador, ar Pab a zo eun den laket gant Jesus-Christ e unan e penn he ilis, evit e gouarn, eun den carguet gantan da zeski d'an oll petra dleont da gredi ha da ober evit mont d'ar barados ; eun den en eur guer da behini en deus roet ar galloud hag ar garg da ober evintan var an douar pep tra evit silvidiguez an eneou.

Fanch. — Clevet e peus, Caour, hon Tad Santel ar Pab a zo carguet, ne ket gant an dud, gant eur roue, gant eun impalaër, mes gant Doue e unan, gant Jesus-Christ, da ober evintan, var an douar, ne ket ebken e Rom, en eur rouantelez, en eur vro, mes dre ar bed oll, pep tra evit silvidiguez an den, evit miret ouutan da vont d'an ifern, hag er c'has dar barados.

Caour. — Ha goude ? Petra ra an dra-ze dar guest evit hon Tad Santel ar Pab ?

Fanch. — Evit cass ar relijion en dro, evit gouarn an ilis, evit savetei an dud, ez eo ret dezan caout peadra.

Chelvest. — Evit cass eun tieguez en dro, peguement a zispignou ne ranker ket da ober etre daou benn ar bloas !

Fanch. — Hag evit gouarn eur rouantelez-ta, peguement a arc'hant ne zispigner ket ? Souezet e vez, Caour, ma ve laket dirazout ar pes a zispign bep bloas ar gouarnamant.

Caour. — Gout a ouzon an hini zo e penn eun tieguez en deus cals dispignou, ha muyoc'h c'hoas an hini zo e penn eur rouantelez, mes ne velan ket pe seurt dispignou en deffe ar Pab da ober.

Fanch. — An hini zo e penn eun tieguez ne ket evit e labourat e unan, ret eo dezan caout tud d'he zicour ; ne deo ket evit tizout e pep leac'h, ret eo dezan caout tud da ober evintan.

Caour. — Guir eo.

Fanch. — Hag an dud-ze ne deuont ket evit bennos Doue.

Chelvest. — Hirio n'ho c'haver ket evit arc'hant.

Fanch. — Hon Tad Santel ar Pab ne ell ket kenneubeut ober e unan, kement zo da ober var dro an ilis ; ret eo dezan eta caout tud d'he zicour ; ne ell ket tizout e pep leac'h ; ret eo dezan eta caout tud d'ober evintan. Evelse, en e guichen, er guær a Rom, en deus eun toullat mad : lot zo carguet da scriva evintan, da ober ar pes ne ell ket da ober e unan. E kement rouantelez zo er bed, en deus re-all carguet da velet penaus e za ar relijion, da viret na ve græt netra en e enep, da boannia muya ma c'hellont evit e stigna muyoc'h mui ; ha ne de ket unan na daou, mes uguent, cant, en deus ar seurt-ze.

Chelvest. — Hag an dud-ze ne dint ket tud a bemp guennec bemdez int ?

Fanch. — Nan, mes a uguent, daou-uguent mil lur ar bloas.

Chelvest. — Ar pez ne vez ket cavet en eur yalc'h goullo.

Fanch. — An hini zo e penn eun tieguez a rane c'hoas dispign meur a vennec evit derc'hell en ho za ha diouall ous dour he diez, he greyer, he c'hranchou, evit pourvei kement benvec, kement tra zo ret evit micher tieguez.

Chelvest. — Ne voar den guelloc'h an dra-ze evidonme.

Caour. — Ne lavaran ket nann.

Fanch. — Hoguen hon Tad Santel ar Pab en deus e Rom meur a dy evintan e unan, meur a hini all evit destum ar re baour hag ar re glân ha tremen tri c'hant ilis. Peguement ne renk ket dispign bep bloas en ho c'herc'hen ?

Chelvest. — Kement-all a zispigner var dro hon ilis nin, a ne de netra e kichen an dra-ze.

Fanch. — An den zo e penn eun tieguez a ranc ober aliez aluzennou.

Chelvest. — Evit duman ne dremen devez ebet na vez atau eur paour bennac e toul an nor.

Fanch. — Hon Tad Santel ar Pab ne de ket en he rouantelez ebken eo e ra an aluzen, mes dre ar bed oll. Pa vez izom arc'hant evit eur vad bennac, evit sevel eur gouent, eun ilis, dean eo ec'h en em arbeder da guenta. Pa c'hoarve eur c'holl en eur vro bennac, pa ve beuzet eun tarrouerat bennac dre an dour pe dêvet dre an tân goall, digant piou e zer da c'houlen nemet digant Tad an oll gristenien, an oll beorien, an oll dud izomec ?

Caour. — Mes a ret e ve dezan ober kement-ze a zispignou evit gouarn an ilis ?

Fanch. — Gant nebeutoc'h ec'h houarnfe an ilis ; mes ner graffe ket couls ; cals a eneou a zaveta breman ac a rancfe da loskel da goeza en ifern. Ha ma ve da ene unan aneo ? Ar feis ne ve ket ker creen etouez an dud, hag anebeut anebeut e teuffe da vervel da viana e calon meur a hini, ha zoken marteze e meur a vro. Carout a raffes, Caour, e varvfe ar feis e calon da vugale, e zaffe kuit deus hor bro ?

Chelvest. — Me a elfe caout daou vevel nebeutoc'h ha cass va c'hommanant en dro ; mes ne daffe ket couls, dispign nebeutoc'h a arc'hant e tremp ha caout drevajou, mes ne vent ket couls ; dont a raffe zoken va douarou a nebeut a nebeut da fallaat, hag eh dale ne ve enno nemet dreez ha spern. Da unan, Caour, ec'h allez dibri nebeutoc'h evit na c'houlen da galon, ha chom gouscoude en da zaa ; mes, gant an amzer e teuffes da zemplaat hag erfin da vervel. Ar pes a c'hoarvesse gant va douar, ar pes a c'hoarvesse ganeez, Caour, a c'hoarvesse gant ar relijion da viana e meur a vro.

Y. P.

(Eur pennad all eur veoh-all).

VAR MARO AN AOTROU R. Guizouarn

BEUZET VAR AOD BEUZEC-CAP-SIZUN AR 24 GOUERE 1846.

Amâ R. G. o teurel an higuèn
Oe tizet ha discaret gand eur picoul gouaguèn ;
E coummou porz Kerourec var e ben e coezas
Hag euz e dal gouliet ar goad a ziveras.

Huelloc'h eguet-han var guein ar garrec zeac'h
He bevar mignon, siouaz ! a c'harme leun a neac'h ;
Hoguen, pe verne d'ezan ho spont hag ho zregas ?
Nep christen ne n'em dolje e creis lammou ker bras.

Goude beza eur pennat, eb gric ebed neuzet
Varzu ar bladen veinnec, p'euz a leac'h oe coezet,
Goadigellet, squiz-maro, e croazaz e zaouarn,
Hag ar mor da virviquen a loncas Guizouarn.

E gorf so chomet dianq, goude calz a evez,
Goude calz a enclascou hed tri-uguent devez :
An dounvor hen deuz varnan ledet eul lisel c'hlaz,
Ha tronz an ôt eonennec a zon bepred he c'hlaz.

E c'hoar a voelaz dezàn ; e zaou vreur a voelaz ;
Clevet eo bed ho c'hirvoud, scolerien Ponte-Croaz :
Heuliet ho poa didan'han, oc'h ober ho studi
Ar chimi hag ar fizic gand quement a zudi !

Ar beorien ne baouezent da bidi ha da voela,
Diframmet quen didruez euz ho zad ar guella,
Pehini, endra lenvent, oa dre zorn an ælez
Savet, leun a sclerigen, var drôn ar zantelez.

Ar belec-ma quen habasq, ato leun a zousder,
Displeg ha didroïdel, ha glân e peb amzer,
Pehini so cadoret dirag an tri ferson,
O quenvroïs, ra vevo dalc'h-mad en ho calon.

Carit'han, dreist pep hini, parreziz Plonevez,
Carit'han, pesqueterien euz baë Douarnenez,
Pe c'hui a denn d'ar porz-mâ, queric didrouz bepred,
Pe c'hui a stign da Grozon, brô zeac'h an avel red.

Eveldoc'h eo guinidic euz douar an Arvor ;
E furnez hag e squiant a ra dezoc'h henor ;

Hag a hed e oll vucz, buez eur belec mad,
E caras ho pugale evel ar guella tad.

Meulomp Jesus pehini a laca da devel
Crosmol an dour fourgasset gand ar barrou avel;
A vale scàn ha dinec'h var guein ar goagou glas,
Hag a dreuz gand e zellou donderiou ar mor bras.

P. M. G.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 21. — Santez Jannet-Franceza Chantal, kenta superiorez seurezet ar Visitation. Sant Francez a Zal eo he zicouras da founti an urs-ze pehini e deus gouarnet gant calz a furnez.

Dimeurs 22. — Eisvet Assomption ar Verc'hez.

Dimerc'her 23. — Sant Filip Beniti, eus a urs ar servitet, pe servicherien mamm Doue. Evit miret na vize laket da bap, ez eas da guzet var eur menez e kichen eur poul dour pehini en deus abaoue ar vertus da barea dious cals clenvejou.

Diziou 24. — Sant Barteleme, abostol. Prezeg a reas an Aviel en Indez ha goude en Armenii. Dre urs Astiaj, prins eus ar vro-se, e voue discroc'hennet e beo; he gorf a so brema e Rom.

Dirguener 25. — Sant Lois, roue a Frans, skuer an oll rouanet cristen. Roue ebet n'en deus gouezet evel ar sant-ma er memes amzer cundui eur vuez leun a zantelez, gouarn he sujidi gant ar brassa furnez, ren eun arme guelloc'h evit ar brudeta brezelecaerien. Bet eo var eun dro eur zant bras, eur roue bras, eur c'habiten bras.

Dissadorn 26. — Sant Bernard, abad ha doctor eus an Ilis. Ar burzud eus he amzer. Pabet ha rouanet a guemere he ali en ho afferiou. Bez 'ez eo eur servicher fidel d'ar Verc'hez, ha morse n'en deus parlantet guelloc'h evit pa gomze eus a vam Doue.

Dissul 27. — 12 goude Pantecost. — Gouel ar Galon santel a Vari. Ar galon-se eo goude hini he map Jesus, an hini e deus caret muia an dud, hag an Ilis a ra eur gouel evit renta enor d'ezan. G. M.

Ian Gertrud.

Dindan ren ar roue Charles VII ar Zaozon a voa en em stlejet var ar Frans hag o doa sonch mad d'he lonca oll. Paris, ar guær vras a Baris a voa dezo. Ar c'hont sant Pol pehini a voa en eur c'hre hanvet Cartelier, a falvezas dezan, eur zadornvez vintin, mont bete Compiegn evit lacat ar guær-se e stad d'en em zifen outho.

Ar c'hont sant Pol a voa eun dijentil calet, eun den a vrezel great mad evit douguen cleze hag habit houarn. Netra ne rea aoun dezan, ha pa nefe m'en doa c'hoant da espern goad he zoudardet hag he vuizien, en dije brezeleket dalc'h mad hag en divije laket ar Zaozon d'he laza kentoc'h evit lezer gantho eur meutad douar.

Ar c'hont en doa eur mevel, eur skuer a fidelite hag a lealdet, eun denig dister, hanvet Ian Gertrud. Ian a gare he vestr evel ma care ar Verc'hez hag an Aotrou Doue; ar pez ne deo ket lavaret nebeut eo, rag eur c'hristen mad e voa.

An dervez-se pa glevas ez eat da guemeret an armou, e savas da c'horre ar c'hre evit sellet mad oc'h ar c'harter tro var dro. Caout a reas dezan a bell guelet ar boultren o sevel var an hent tost da Gompiegn. Kemense a ziscoeze e tlie beza ar Zaozon dre eno, hag e cassas tri den araog da velet. N'oa ket armet c'hoas ar c'hont pa deuas an tri den-ma en dro hag a lavaras o doa guelet aleis a Zaozon var an hentchou, hag e tistrujent oll dre ma tremenent.

— Mad, eme'r c'hont, mont a reomp da gass eun tamig labour dezo. Ian, digas din va zog-ouarn.

— Mes Aotrou Cont, a veac'h on eus pemp cant den dindan an armou; ha mar deo al lakezien-ze an anter muioc'h?

— Mad on devezo kerc'h da rei da bep a zaou.

— Ha mar d'int tri oc'h unan deomp-ni?

— Me laca, Doue r'as pardono, ec'h eus c'hoant d'am lacat da guemeret aoun. An dra-ze a voa mad, potr Ian, p'edon en oad a bevar bloas; mes brema p'oun deut da veza den, alo! goazet, var varc'h buan, ha beac'h d'ar Zaos!

— Mestr, ma rankit mont, em lezont da viana da vont ganeoc'h?

— Ep arm ebet?

— N'em eus ket izom a armou, me.

— Neuze n'ec'h eus nemet dont, hag e veli penaus e taouanterimp hag e tispennimp-ni ar botret-se.

Ian Gertrud a garie he vestr, mes ne garie nemeur ar vrezel. En eur zevel var ar marc'h a voue digasset dezan, e reas sin ar groas en eur lavaret: itron Guerc'hez Vari, hon difennit hag ho pet truez ouzomp,

Ian a zalc'he troad ha troad gant he vestr e penn ar vanden, araog ar re all; rag ar c'hont en doa prez hag a voa en em laket en hent araog m'ho doa bet he dud a arme amzer d'en em zestum. En eur ziblas en doa lavaret d'ar re a voa e pors ar c'hastel, ar c'homzou ma epken:

— « Nep am c'har hag en deus feiz, deut var va lerc'h! » ha neuze oa diblaset d'ar c'haloup.

— Mestr, eme Ian, gortoz a dlefemp ar re all.

— Ro peoc'h, Ian, ha kea en dro mar ec'h eus aoun; mes ne glasc ket va derc'hel a za.

A veac'h e voa deut pevar uguent cavalier a dost da ellout sicour ar c'hont, ma veljont o tispaca eus a douez eur c'hoat ouspen pemzec cant soudart.

— Guelet a rit! guelet a rit! eme Gertrud.

— Dao varnezo! dao varnezo, eme ar c'hont, hag ep gortoz ken e vint d'an daou lam varzù he enebourien. Mes caer en doa mont, Ian Gertrud a voa kerkent hag hen ha zoken en he raog, rag ar servicher mad ma zoa, c'hoant en doa da lacat, mar galje, he gorf a dreuz da ziguemeret ar birou a vije tennet var he vestr.

An abaden ne voue ket hir. Ian a voue treuzet he vrec'h gant diou zaezen, hag epad ma claske lacat he

vestr d'en em denna, e voue tizet en he c'houzoug gant eur zaezen all. Ne voue ket lazet gousconde; mes ar c'hont o velet neuze mad n'oant ket avoalc'h evit derc'hel penn d'ar Zaozon, e troas en dro gant he vandennic cavalierien hag ep dale ne velet mui nemet ar boultren savet en ær drel leac'h ma voant tremenet.

Ian Gertrud a voa cavalier mad; mes gant teir zaezen oa bet tizet, hag he varc'h gant diou. Ar marc'h a golle goad, hag hen he unan a golle muioc'h c'hoas. Ep dale ar marc'h a goezas anter varo, hag hen a ruillas en he guichen ep caout an ners da zevel en he za.

Ar Zaozon a voa en em dennet adarre er c'hoat, mes en ho zouez e voa c'huillerien, laeron pere a rea micher da vont da c'huillat ar re a veze chomet var an dachen pa veze bet eur stourmat bennag.

Tri anezo a gues var ar paour kez Gertrud. Sellet a reont da guenta oc'h he varc'h da velet hag hen a zo mad dezo; mes pa velont he c'houliou, hen lazont a daoliou sabren. Gertrud a lavar neuze outhan he unan: oh! pa lazont va marc'h, em lazint ive sur. Itron Varia, ho pet truez ouzin! E guirionez al laeron a deu d'he gaout:

— Alo! loen fall, da ialc'h!

— Me n'em eus ket a arc'hant; ne doun nemet eur mevel paour.

— Mad! da zillad neuze, ha buan!

— Cassit ganeoc'h. Mes lakit evez; me zo gloazet va gar gleiz ha va breac'h deou.

— Petra ra an dra-ze deomp-ni?

— O va Doue; poan a rit din!

— Han poan? gorto! hag unan anezo darc'hei eun taol sabren var benn ar paour kez Ian. Etre daou ive ar re all o doa tennet he zillad oll diganta.

— Va Doue! va Doue! eme Gertrud.

— Petra var.. dit c'hoas, eme unan anezo evit he c'hoapat?

— Eur beleg! va Doue, lezel eur c'hristen da vervel evel eur c'hi! Va lazit evel ma kerot, mes araog en han Doue, eur beleg! ha neuze Ian a lavare c'hoas: itron Varia ho pet truez ouzin.

Evit respont, al laeron a ziscargue eur gaouat taoliou var ar paour kez Ian, pehini a grie ato: va lazit, va draillit evel ma kerot, mes eur beleg da guenta!

— Da beleac'h ez aimp-ni da guerchat eur beleg dit?

Evit réspont da guementse e clefjont eur vouez en ho c'hichen o lavaret: unan bennag so ama o c'houlen eur beleg?

Eur beleg a voa eno dirazo, evel dre vurzud, evel pa vije savet eus an douar. An tri laer a voue ker souezet ma c'heanjont da skei. Goude debat e rojont deg minuten d'ar beleg evit cofez ar paour kez Gertrud; mes ne leschent ket anezan he buez, emezo, da vont en dro d'ar c'hre etouez he guenseurt.

A veac'h en doa bet ar beleg amzer da gofez Ian, ma teuas al laeron en dro. Goude beza goaldretet ar beleg, en em lakejont da skei adarre var ar paour kez den evit he beurgas, ha pa her c'hredjont maro, e zejont kuit.

Ar beleg n'oa ket eat a bell. Kerkent ha m'oa eat al laeron kuit, e teuas da gaout an hini a gredent maro, hag e cavas c'hoas eun tamig buez enha. He zouguen a reas da c'hranch eun tieguez a voa eur pennad ac'hano. Eno hen lakeas var eun nebeut plous, hag e comansas da stanca ar goad a rede eus he c'houliou. Mes al laeron o devoa he velet o touguen he glanvour hag a deuas ive var he lerc'h. En em lacat a rejont adarre gant ho zabrinier da skei gant Ian Gertrud, hag unan anezo a lavare:

— Red eo e vibilet he ene en he gorf pa ne ket maro c'hoas.

— Bremaic ne vezo ket, eme eun all, hag o lavaret-se e crogjont daou enha, unan e pep gar, hag her stlejont a rus hag a drein a dreus ar vein hag ar guirzier beteg eur ster a voa eno tost eleac'h ma en taoljont evit na vije clevet mui hano aneza.

An tri bourreo a ieas neuze kuit. Ar beleg pehini en doa ranket tec'het, a ioa chomet var he api, hag a deuas adarre kenta ma ellas. Dioc'h ar goad e cavas dre be hent o doa he dreinet ha peleac'h o doa he daolet.

Pe guer mac'hagnet benag ma voa Ian Gertrud, e voa he anaoudeguez ganta pa voue taolet en dour, hag e c'hallas lavaret c'hoas eur vech, da viana a galon: Itron Varia, ho pet truez ouzin.

Ne vouie ket neun, an den kez; mes ar Verc'hez pehini en doa pedet kement ha pehini he devoa e zalc'het e buez bete neuze, a deuas c'hoas d'he zicour. Chom a a reas var gorre'n dour, hag ep ma c'houie penaus, en em gavas ep dale en tu all d'ar ster var ar seac'h. Pa zigouezas ar beleg, e treuzas buan ar ster evit douguen sicour dezan ha Ian en devoue ners avoalc'h evit sevel he zaouarn etrezeg an En ha lavaret:

Va buez so savetet, va zad.

Ar beleg a gavas souden eur c'har evit douguen Ian Gertrud d'ar c'hre a beleac'h oa diblasset dioc'h ar mintin. Ar c'hont Sant Paul a guemeras kement a zoursi eus he zervicher fidel, a lakeas louzaoui ker mad he c'houliou, ma pareas ep dale; ha souden e voue guelet iac'h ha gae o vont da bardona da chapel ar Verc'hez evit he zrugarecat, ha rei da anaout d'an oll he zrugarez hag ar burzud e devoa great en he andret. G. M.

KELEIER.

Prefectur ar Finister a so savet d'an eil clas.

E touez ar priziou roet e Paris er sizun dremenet d'ar re a ra muia vad dre ar rouantelez, ez eus eur vedalen a vil lur roet d'an demezel Royer eus a Vrest.

An demezel-se noa nemet eur vicherourez paour, hag a guemeras, brema eus meur a vloas, da vaga eur verc'hig dilezet a gavas o vouela gant ar riou hag an naoun var ar ru. Goudeze e kemeras meur a hini. Dre ar sicourou e deus bet, eo deut abenn da ellout caout hirio ouspen cant merc'hig paour pere a zao evel pa ve ho mam.

N'eus ket pell ou doa comzet eus al lotri a reat evit sicour repari, pe nevezi ilis Loc-Maria, e Kemper. Bez 'ez eus er presbital eun niver bras a brezantchou evit al lotri-se. An Impalaërez e deus roet ive he frezant, eun tas caer e porcelen Sevr, livet brao diabars ha diaveaz. An tenna evit al lotri-ze a vezo en deiziou kenta a vis here.

E Sant-Briec, evit ar gouel bras ma hon euz comzet anezan brema eus teïr pe beder zizun, e pehini eo bet curunet an Itron Varia a Esperans, ez oa eun ingroez tud. Lavaret a rer e zoa tregont mil a dud estren, ep conta tud ar c'harter.

E merouri scol Trevarez, e vezo, d'ar pemp varnuguent a vengolo, eur *c'honcour* evit kemeret daouzec scolaer da zeski labourat, ha daou evit derc'hel plas ar re a vancfe. Bugale al labourerien douar epken a vezo recevet, hag ar re o devezo c'hoant da vont di, a dle rei ho hano da nebeuta eis dez araog. Red eo e c'houfe an dud iaouanc-ze lenn ha scrifa heg e vent c'huezeg vloas da nebeuta.

Ar soudardet iaouanc eus ar c'henta loden eus ar c'hlas 1864, a dle mont en hent, ar re var zouar, etre an uguent hag ar pemp varnuguent eus ar mis-ma, hag ar re var vor, etre ar c'henta bag ar pemp a vis here. Ar Finister a ro 1,965 den d'he lod.

E Brest e tle beza eur redadeg var vor d'an 20 eus ar mis. Bagou a bep seurt a vezo laket e red, ha bez' e vezo eun niver bras a briziou.

An eost e departamant Finister so cals caeroc'h, a leverer, evit na deo e carter all ebet eus a Frans.

An ed a guera, dre ma c'houzer mad brema ez eo dister an eost cazi e pep leac'h. Izeloc'h e coez, eme ar c'hazetennou, evit eun eost en estamant. C'huec'h real gresc dre boezel a laker zo var ar guiniz.

Lavaret a rer ez eus meneg da zevel, e kear benn peb departamant, eun ti evit diguemeret al labourerien coz pe mac'hagnet ken eus a guear ken divar ar meaz. Ar Gonseillerien general a dle, a greder, er c'henta assamble o devezo, clasc ar penn da rei evelse marc'had mad, ti ha bara d'al labourerien n'int mui goest da c'honit ho bouet.

E foar Roazon diveza ez oa cals kezeg. Var dro an daou fars anezo so bet guerzet. Ne dint na kereat na guelleat ho marc'hat. An ejennet a ioa nebeut anezo. Ar pez a voa so bet guerzet oll. Ar chatal lard hag ar zaout nevezal a ioa clasc bras varnezho.

Micher al laer co beza lent, a lavarer; mes an oll laeron ne zonjont ket evelse. Laeron Bro-Zaos da viana ne vezont ket lent bemdez. En dez-all o deus credet mont mintin mad e ti ar Ministr bras, lord Palmerston, ha kemeret divar he goust talvoudeguez uguent mil lur. Cridi a reant me oar vad, e c'halle ar ministr divoueret kementse ep en em zieza. Caer so bet lacat tud da enclasc, n'eus ket gallet c'hoas gouzout piou en doa gret an taol.

Eun den divar ar meaz, Jerom Mitou, en doa eur procès er guear a Chalon. Evel m'en doa c'hoant da dremen dioc'h he alvocad, e sonjas eun dervez mont da gas dezan eur prezant. Jerom, ep lavaret guer d'an dud a lezen, a so boas da stigna pechou ha lasou d'ar guedon ha d'ar c'hounidet. Eun dervez eta m'en doa cavet eur pez gad en unan eus he lassou, he lakeas e beo en eur zac'h, hag e zeas e kear d'he c'has d'an alvocad.

Digouezet e kear ez eas en eun davarn eleac'h ma cavas eun toullad mignonet oc'h eva picherad. Kinnig a reont eur veren da Jerom pehini a laca he zac'h en eur c'horn tro evit mont da azeza en ho zouez. En eur eva e cont da ober petra eo deut e kear, ha petra so ganta. Oc'h he glevet, ar ganfarted a zell an eil oc'h eguile. Discarga rer da Jerom, ha daou ganfard en em denn kuit. Paca reont eur c'hrenn gui a gafchont eno var ar ru, hag hen lakejont er zac'h da Jerom eleac'h he c'had.

P'oa great an dro e teujont da gaout ar re all hag e leverjont da Jerom oa mall dezan mont da di he alvocad, rag clevet o doa e tlie mont en hent en dervez-se. Jerom a grog en he zac'h hag a ia buan da di an alvocad.

— Petra lavarfac'h, emezan, d'an hini a zigasfe deoc'h eur c'had vras! — Bennos Doue a lavarfen dezan. — Mad, lavarit bennos Doue d'in-me-ta, rag setu ama eur picol gad a zigasan deoc'h. Jerom a zigor he zac'h hag ar c'hi a red en eur arzal dindan an arrebeuri. — Mes eur c'hi oc'h eus digaset din aze, eme'n alvocad en eur c'hoarzin! — O nan, eme Jerom, c'hoant ober ar c'hi en deus, mes eur c'had eo. Pa voue paket ar c'hi, oue red mad dezan gouscoude anzao ne ket eur c'had oa; mes Jerom a gred mad eo an diaoul en deus c'hoariet an droze dezan; he broces a gaf dezan a gollo, hag he lasou en deus aoun oc'h ho stigna. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *12 Eost.*		Pont'Nabat. — *10 Eost.*	
Guinis	14 lur, 63 c.	Guinis	15 lur, 60 c.
Segal	6 lur, 58 c.	Segal	8 lur, 43 c.
Eiz	7 lur, 65 c.	Eiz	6 lur, 55 c.
Ed-du	9 lur, 34 c.	Ed-du	10 lur, 91 c.
Kerc'h	6 lur, 94 c.	Kerc'h	7 lur, 00 c.
Avalou-douar	2 lur, 11 c.	Avalou-douar	2 lur, 11 c.

Montroulez. — *5 Eost.*		Brest. — *14 Eost.*	
Guinis	15 lur, 42 c.	Guinis	14 lur, 14 c.
Segal	11 lur, 25 c.	Segal	12 lur, 24 c.
Eiz	8 lur, 86 c.	Eiz	6 lur, 17 c.
Ed-du	11 lur, 45 c.	Ed-du	10 lur, 45 c.
Kerc'h	6 lur, 50 c.	Kerc'h	7 lur, 14 c.
Avalou-douar	6 lur, 25 c.	Avalou-douar	7 lur, «« c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. I E KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

Dissadorn 26 Eost 1865. N° 30. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA;

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar Brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 26 Eost 1865.

An Ilis a c'hortoz ma vez maro he bugale abars renta enor dezo na rei da anaout ho vertuziou. Aoun e deus da rei dezo orgouil pe fougue ma ho meulfe epad m'emaint e buez. Mes an ilis he deus amzer dre ma tle padout ato. Mes etouez an dud, pa vez c'hoant da veuli pe da recompansi unan benag, e ranker en ober epad m'ema e buez peautramant nè rafet nemeur a vad dezan. Evelse an *academi* a ro bep bloas priziou d'ar re o deus great mad en ho c'harter. An hini e deus bet er bloa-ma ar pris kenta, eo an demezel Rosali Marion, mestrez scol e Beaumont e departamant ar Manch. An demezel vad-se so ganet er bloas 1791 hag evelse e deus hirio pevarzeg vloas ha triuguent. D'an oad a bemp bloas varnuguent, e 1816, e teuas da Veaumont da vestrez scol, hag abaoue, ouspen ober scol d'ar vugale, e ra er barrez-ze, evit ar re glan, kement a ell da ober eur sœur a charite.

Epad keit all a amzer, ne deus ket manket eun dervez d'ober scol. Heuriou ar c'hlas so sacr evithi. Evit lezel he fred a gostez, tremen an noz e troad guele eun den clan, hag ive ar pennadouigou amzer a ell da gaout dizi he unan, kemense a ra ep marc'hata; mes d'he scol nè vanc morse, ha guelet eo bet, gonde beza tremenet eis, deg nosvez dioc'htu var dro tud clan, ne felle ket dizi berrat zoken eus eur c'hardheur an amzer a ro d'he bugale.

Gouscoude e cav amzer da guemeret sourci eus an oll dud clan. Ker boas eo deut an dud d'he guelet evelse o redet var dro kement o deus eur boan bennag, ma zeo ar re-ma ar c'henta guerion a leverer pa vez unan bennag diæz: it da guerc'hat ar vestrez!

Ar vestrez, evel m'he galver dre eno, a rent d'ar re glan ar servichou ar re diessa hag a goust muia d'an den. Ne deus morse sonjet e lakea he buez he unan e danjer pa veze clenvejou stagus, ha gounezet e deus bet evelse avechou clenvet o servicha ar re glan. En despet d'he c'hourach, eo bet guelet avechou ken donjeret vardro clenvejou so, ma veze goudeze tri pe bevar devez ep gallout dibri tam; ar pez ne vire ket outhi da vont ato eleac'h m'oa izom anezhi.

O c'houzout ervad eo al lienach a vanc ato d'ar beorien clan, e deus savet, dre ar sicourou o deus roet dizi an dud vad, eun nebeut mad a lienach evit peorien he fanez, hag ar barrez-ze, evithi da veza unan eus ar re baoura, e deus cavet, pa eo bet ar vrezel e Crimee, muioc'h a lienach da gas di d'ar zoudardet evit ne deus casset barrez all ebet.

Ar mestr scol o veza deut da glenvel eo en em ganget d'ober ive scol d'ar botret, hag epad tri miz da nebeut e tremene unneg heur bemdez oc'h ober scol.

An hini e deus laket he foan evelse dalc'h-mad bemdez, epad keit amzer, a virit a dra zur meuleudi ha recompans.

Ar maro so eur vestrez scol dispar. N'eus ket ev dhi evit digueri ho daoulagat d'ar re o deus ho dalc'het serret pell amzer oc'h ar virionez. Peguen difeis benag ma ve bet eun den epad he vuez; hag e ve bet dallet bete dilezel Doue ha Relijion evit en em lacat en he æz, evit saouri guelloc'h aze plijadurezou, henoriou ha madou an douar, hag e ve eat zoken beteg ober fae var guement tra sacr so, hag ober ar brezel d'an Ilis ha d'ar guir feiz, pa deu ar mare diveza, pa vez red mont ac'hann, e teu ar morc'het da grignat an ene. Setu ama adarre maro unan eus an dud-se pere goude beza persecutet Ilis Jesus-Christ hag he Vikel, so falvezet dezan mervel en ilis. An Aotrou Manna, bet ministr en Itali, en doa sicouret lamet he stajou digant hon Tad Santel ar Pap. P'eo deut he amzer diveza eo falvezet dezan distrei oc'h Doue. Laket en deus var baper e tinac'he ar pez en doa great. Unan eus ar vinistret a gassas he c'hreg d'he gaout, hag e lavaras dizi: Lavarit d'ho pried oun ganet catolic, hag e fell din mervel catolic, apostolic ha romen. P'eur e c'hello an dud-se pere a ra ho fougue da veva

ep Doue, ep Relijion hag a fell dezo pellât ar re-all dioc'h ar feiz, p'eur e c'hallint-hi diskuez eun den hag en devezo var he varo diskuezet keuz da veza heuillet ar guir relijion, ar relijion gatolic, hag en devezo diskuezet c'hoant d'he c'huitat araog mont eus ar bed-ma ?

Stanc avoalc'h e caver ar re a zistro evelse en ho amzer diveza, ha muyoc'h a zistroje c'hoas panefe ar fals vignonet a deu neuze var ho zro, a bella dioutho ar veleien ha kement a alfe ho zicour da gaout eur maro christen, hag ho c'hontraign da vervel en dizesper. Rag setu eno petra ra ar ganfardet-se, doctoret bras var ho meno. Gonde beza dallet eun den keaz en he vuez, goude beza miret outhan 'da gundui eur vuez christen, e fell dezo he lacat da vervel evel eul loen mud. Evelse, e rouantelez Prus, brema eus eun nebeut sizunveziou, eur protestant hag en doa c'hoant pell a voa da veza catolic, a goezas clan, hag a lakeas kerc'hat eur beleg evit he receo er guir Ilis ha rei dezan he sacramanchou. Ar beleg a deuas, mes mestr an den clan, da lavaret eo, perc'hen an ti ma edo enha, a deuas ive, hag a lavaras grons ha seac'h d'ar beleg mont ac'hano, ha mont buan. Ar beleg a c'halvas d'he zicour eun den catholic a voa en ti, mes ar mestr, den seven var he veno, ne eanas da gana pouil dezan ha d'an den clan, hag a zisclerias crenn ne finvje ket eus ar gambr ken na vije eat ar beleg kuit, ha pa rancje chom eno peder heur varnuguent dioc'htu. Ar beleg pehini en doa izom da gofez an den clan, en em gave nec'het bras; mes ne deas ket kuit. Erfin ar mestr a skuizas kentoc'h evit ar beleg. Mont a reas en he dro, hag ar beleg a ellas neuze entent oc'h an den clan. Setu aze penaus en em guemer an doctoret-se. Guella mad a zo, ne garont ket en em zieza, rag anez e tioualjent c'hoas guelloc'h ar re a fell dezho en em denna eus a dre ho skilfou.

Setu ama eul lizer divar benn ar c'holera en Ejipt. He lacat a ran ama e brezounec, evit discouez pebez kem a zo etre ar gristenien gatolic hag ar re so ermeaz eus ar guir ilis, hag ar re a heuil eur relijion faus bennag. Er guir ilis an oll so breudeur hag en em zicour pa vez izom; ha pa vez muia danjer e cresker ive e courach evit ober vad dan nessa. Er relijionou faus ne deus na carantez na madelez ebet evit ar re all. Pephini a zonch ennha he unan epken, ha mar deu eun danjer, an hini a ell a dec'ho diouthan, a lezo kear e goarem, ha ne jomo ket da asten he zorn da zen.

Evelen e coms al lizer-se :

« Va mignon, an avel c'hournaouec a c'huez abaoue daou zervez hag a ro da anaout e za doureier an Nil da greski. (An Nil so eur ster vras hag a red eüs an eil penn d'eguile eus an Ejipt.) An dud so boas da lacat evez a gred ive e lacai an avel-se da ziminui ar c'hlenvet stagus so pell so e kear. Torret eo eun tamig var ar c'hlenvet-se a behini me oar vad o deus comzet ar c'hazetennou, mes ep gouzout penaus oa croguet dre ama.

« Gouzout a rit penaus ar re a heul relijion Mahomet, hag o dous c'hoant da zevel huela en he varados, en em zestum bep bloas var dro ar C'hær, evit mont a vandennou da Vedin pe d'ar Mek, da asten eun tapis brao var bez ar profet. Goude beza en em voalc'het mad epad daou viz er guær santel, e teuont ac'hano gozig oll clan, hag e tigassont gantho ouspen bennos Mahomet, ar c'hrizien eus ar vocen pe eus ar c'holera; hag oc'h ober hent goudeze a dreus ar gouelec'hiou hag ar mor ruz, ar c'hrizien-se a gresk hag a zao da vras. —

« Abaoue ar goal glenvet diveza so bet en Ejipt er bloas 1855, e reat d'ar belerinet mont en dro dre ar guelec'hiou, eleac'h ma varvent evel kelien. N'ho lezet ket da sevel e listri e Jeddah na da zisken e Suez. Er bloa-ma int lezet da vont dre'l leac'h ma karent. Eun dra bennag a ioa da c'hounit gantho. Brema e paer ker an dra-ze; mes re zivezad oar; an taol so great. O velet pe guen dievez ha pe guen dizourci eo an durket, e c'heller lavaret penaus ar c'holera ha zoken ar vocen a so evit mad en Ejipt. Er bloa-ma gouscoude ez eus bet eun dra all o sacha ar c'holera er vro; ar c'hlenvet so var ar chatal. En eur miziou bennag ez eus maro en Ejipt eis cant mil ejen ha kement all etre denvet, gaoret, canvalet etc. An darnvuia eus al loened maro-se so bet taotaolet en Nil, ho tud ar vro n'o deus ken dour da eva nemet dour ar ster-se. Tud an Ejipt so guell gantho caout eun taol baz bennag digant ar vistri, eguet kemeret ar boan da doulla an douar evit eun aneval maro. An Ejipt so eur vro hag en em ren he unan evel ma car. Ar c'hlenvet so croguet e Alexandri ar c'henta a viz even; Antronoz ar gouarner a iea en hent; den ne voar evit peleac'h, hag a leze he eil da guemeret sourci eus a iec'het tud kear. Hema, goude beza roet eun urs bennag, en em dennas er penn pella eus he balez hag a jom eno cuzet.

« Consul Frans n'en deus ket great evelse. Hen en deus laket eun tam urs benag e kear. Hema a rent enor d'ar relijion gatolic, laket en deus he di da hospital, hag e tiguemer eno an oll dud clan, eus a be vro bennag e vent. Tri medisin a Frans en deus eno evit ar re glan, hag hen he unan a ia dalc'h mad var ho zro. Evit ar sœurczet a charite, ober a reont ama ar pez a reont e peb leac'h, contragn an dud muia difeiz d'ho meuli ha da veuli ar guir relijion.

« An dud a ioa ama eus an Europ ha no doa ket a izom da veza, a zo eat d'ho bro. Ha setu perag an arabet a ra ho fougue o lavaret penaus mar o deus bet aoun rag ar c'hlenvet, eo dre ma velent ar Francizien o kemeret aoun ho unan. (Ama e rer Francizien eus a oll dud an Europ, eus a be Rouantelez bennag e vent).

« Ne allan ket lavaret peguement a dud so bet sammet gant ar c'hlenvet; rag ama ne deus den evit

derc'hel cont a guementse. Cridi a ran penaus, pa vezo eat ar c'hlenvet en he dro, hor bezo aoun o sonjal en amzer dremenet, o velet peguement a zanjer so bet evidomp. D'ar 26 a even eus bet ama eun domder da deuzi plom; ar ier hag an ouidi a varve gantha, hag ez eus maro en deis-se eis pe nao c'hant den.

« Setu aze traou trist, va mignon. Ha c'hoas er c'heriou-all eo goassoc'h evit e Alexandrii. Sur oun e ker vras ar C'hær, eleach ma zeus pemp cant mil den, n'eus ket tri medecin.

Epad an amzer-ze, ar gouarner Ismail-Pacha a bourmen he galite var ar mor en eul lestr eleac'h m'en deus destumet, na petra-ta, kement a so red evit miret na vanfe netra dezan. Ar skuer roet gantha so heuillet mad. Kement hini o deus eur garg bennag a dec'h kentre ma tigouez ar c'hlenvet en ho c'harter, a neuze, eat ar vro evel ma caro. G. M.

Eus ar Spagn e scrifer evelen d'hon Tad santel ar Pap :

Tad santel,

Ar Spagnolet pere a laca ho hano var ar scrit-ma, a so bugale fidel pere a zired d'ho consoli en derveziou-ma kel leun evidoc'h a anken, a c'huervder hag a drubuillou. An daelou so en ho daoulagad, en ho daouarn ez eus eun dra zister bennag da guinnig deoc'h, hag en ho c'halon e zeus eur feiz cre e promessaou Jesus-Christ, eur garantez hag eur respet ar brassa evit he vikel var an douar pehini a anavezont evit ar mestr hag ar Roue eus a oll stajou ar Pap, ken ar re zo c'hoas étre he zaouarn, kén ar re so lamet digantha.

Tad santel, cridi a reomp kement a ordrenit da gridi, hag e prometomp ar brassa sentidiguez da gador sant Per hag en hor buez hag en hor maro. Hor fautou eo o deus ho taolet en drubuil ma emaoc'h, mes hor brassa anken eo da veza great kement a boan deoc'h.

Pardonit, tad ar guelia, d'ho pugale dianaoudec pere o deut ho tilezet, ha plijet ganeoc'h rei deomp ha da guement catolic so e Spagn, ho penediction santel.

Cazeten ar meziou, o coms eus ar redadegou kezeg, a ro d'an dud divar ar mæz eun ali hag a gredomp mad ha leun a furnez. Lavaret a ra ne deo morse plijet dizi, e deus ato en em zavet a enep ar c'hiz o deus lod da zevel kezeg evit ar redadegou epken, kezeg pere a goust hirroc'h dezo evit na delont, magadennou pere, ha pa c'hounessent avechou eur pris bennag, ne oufent morse dic'haoui ho ferc'hen eus an dispign en deus bet gantho. Ar fougue da gaout da ziskoez eul loen caer, pe evit lavaret guell, eul loen diforch; ar fougue da gaout var eur c'hrom-leac'h pe eun hyppodrom, eur marc'h o redet, da velet sellou an dud o coeza varnezan pe var he benn-kezeg, a ra da veur a hini treki avechou eul loden vad eus ho danvez oc'h eur vogueden a enor. Ar c'hezeg a zere oc'h an dud divar ar meaz, ne deo ket ar c'hezeg diforch-ze a zaver evit ar redadegou, hag a ell ober diou pe deir zro da eur c'hrom-leac'h, da lavaret eo, eul leo pe eul leo anter en eun nebeudig minutennou, hag a vez eat ber ho halan abenn m'ho deus great kementse; ar c'hezeg a zere ous ar dud divar ar meaz eo ar c'hezeg-se ere ha stard pere a alfe goumit prizion d'an drot pe d'an ineanez ne ket en eur c'hrom leac'h, mes var an hent bras eleac'h m'o defe peder pe bemp leo, pe zoken nao pe zeg leo da ober. Kezeg hag a zo guest da ober eur pennad hent evelse e ber amzer, ep galoupat nag en ehu seuiza re, eo a zo e guirionez talvoudeg. Kezeg evelse a ell eas ho fec'hen, pe var an dibr pe e kar eleac'h m'en defe c'hoant da vont, hag a ell ive renta servich dezan en guær vardro he dieguez. Setu ar seurt kezeg a dlefe an dud divar ar meaz da zevel gant ar brassa sourci.

Lavaret a rer ez eus cavet, pe ivantet brema eur c'hiz nevez da houarna ar c'hezeg ep houarn na tach. Eun doare danvez eo hag en em voul en dro da garn all loen, a bad keit hag an houarn oc'h an uz, a goust teir guech nebeutoc'h, ha ne c'hlas morse treid ar c'hezeg. Mar deu ar c'hiz nevez-ze d'en em skigna, ar vanchalet kezeg a ello mont da bissa seiz pe da houarna kiriz ha killorou.

AR GUEST

Evit hon Tad Santel ar Pab.

DIVIZ

Etre Fanch, Chelvest ha Caour.

(TREDE PENNAD.)

Fanch. — Bete breman e zeus daou vloas, hon Tad Santel ar Pab en devoa eur rouantelez; gant an arc'hant a denne eus ar rouantelez-ze, en devoa peadra, ha n'en devoa ket re, evit gouarn an Ilis. Abaoue daou vloas zo ez eo bet lamet digantan an diou drederen eus he rouantelez, an diou drederen vella zoken. Hirio eta ne chom gantan nemet an drederen disterra deus ar pes en devoa araoc; hag araoc n'en doa ket re; hirio eta en deus diou drederen re nebeut. Penaus neuze ne ve ket paour ?

Caour. — Pephini a dle ober e lenn deus e drœzen.

Chelvest. — Pa eller ober; beza zo dispignou ac a ranker da ober, ne dall ket grac'hi : ret eo caout peadra da veva pe mervel gant an naon, peadra da en em visca pe redet en noas; peadra da bea gouel-mikæl pe bea tolet er mæs; ebad eo lavaret ober e lenn deus he drœzen.

Fanch. — Ret eo d'hon Tad Santel ar Pab caout peadra da c'houarn an Ilis pe chom eb e gouarn; ha breman n'en deus ket a beadra; ma ne roer ket dezan ne vo ket evit gouarn an Ilis.

Caour. — Goaz-a-ze dezan.

Fanch. — Pe goaz-a-ze dan Ilis, dar Relijion ? deomp-ni ?

Caour. — Deomp-ni ? Ah ! ah ! ah !

Fanch. — Ia, Caour, ma ne ell ket hon Tad Santel
Pab gouarn an Ilis, ne de ket dean e vo ar goassa, mes
guement hini zo var an douar breman, da guement
ni a deuyo var an douar bete fin ar bed! dide ha dim-
e, ha d'hon oll bugale; ne ket hen a gollo muya, mes
ha men.

Caour. — Men a garfe gout penaus?

Fanch. — Silaou mad.

Caour. — Gant va diou scouarn.

Fanch. — Ma na ell ket mui hon Tad Santel ar Pab
ouarn an Ilis, ma na ell ket mui cass ar Relijion en
o; petra c'hoarveo gant an Ilis?

Ar pes a c'hoarve gant eun ti a n'en deus den d'er
ouarn, mont a rei eb dale dar bern. Petra c'hoarveo
nt ar Relijion?

Ar pes a c'hoarve gant eur vezen pa ves troc'het he
richou, gant eun den pa ves troc'het e benn divar e
ouscoas, mervel a ranco.

Chelvest. — Doue hag e vam ar Verc'hez, ra bellaint
ouzomp eur seurt goalen!

Caour. — Alo! e man Chelvest adarre gant e es-
reizou.

Fanch. — Espreizou ar pes a guiri, Caour; mes,
'er goulen diganes, petra deuffe an dud da veza eb
elijion? Breman e zeus laëron, tud fall, neuze e ve
uyoc'h c'hoas; breman e zeus dizurchou var an douar,
euze e ve muyoc'h c'hoas. Breman ec'h en em glemer
eus an taillou, neuze e renkfet ho c'hreski c'hoas, ha
na ve nemet evit pea an archerien hag ar zoudardet.

Caour. — C'houi o peus c'hoant da lavaret eo ar Pab
zioual ac'hanomp guelloc'h a enep al laëron hag an dud
ll, a zalc'h guelloc'h an urs-vad er bed evit an oll
uet hag an oll impalaeret.

Chelvest. — Ouspen c'hoant hon deus, er lavaret a
omp.

Caour. — Ma ve guir ar pes a livirit, ne ket ebken an
d a feiz, an dud a relijion, mes kement hini ho deus
hoant da veza eurus var an douar, ho deus c'hoant e
omfe ganto ho danvez hag ho buez a dleffe sicour
n Tad Santel ar Pab.

Fanch. — An oll esquibien, an oll veleyen, an dud
sketa, an dud guecheka deus ar bed oll ne heanont
'h er lavaret, kenn dre ho c'homzou, kenn dre ho
erou; hag evit lavaret dit ar virionez, Caour, men a
couls credi dan dud-ze evel da gals a re all a ne ana-
ont netra er relijion, hag ous pere ne garfes ket
a henvel.

Chelvest. — Ac'hanta, Caour, petra peus da lavaret
guement-ze? Dont a rii dan dossen, disrida a rii da
c'h?

Caour. — Goustad, goustad, Chelvest, gant aon na
es lam-chouk-a-benn. Ma en deus kement-ze a izom
'hant ar Pab, perac ne guemer ket pa guinniguer
an?

Chelvest. — Te zo bet o kinnig arc'hant d'hon Tad
Santel ar Pab?

Caour. — Men! n'on ket prest!

Chelvest. — Piou-ta?

Caour. — Ar rouet hag an impalaeret o deus kinni-
guet dezan peadra da ober he zispignou; hag ar Pab,
mar plij ganeoc'h, en deus cavet bras an dra-ze, hag en
deus ho c'hasset da bourmen. Setu aze peorien!

Fanch. — N'on ket gant piou e peus clevet an traou
caer-ze, mes, lavar dezan deus va ferz ez eo eun teod-fall.

Caour. — Eun teod-fall?

Fanch. — Ia eun teod-fall! Setu aman ar virionez:
unan bennac deus ar rouet hag an impalaeret christen o
deus kinniguet d'hon Tad Santel ar Pab rei dezan, var
arc'hant ho rouanteleziou, pephini eur zom bep bloas
evit e zicour da ober e zispignou. Hon Tad Santel ar Pab
en deus ho zrugarekeat deus ho c'halon-vad en eur
lavaret: dirag Doue hag evit mad ar relijion ne ellan ket
kemeret ar pes a guinniguit din.

Caour. — Dirag Doue, hag evit mad ar Relijion;
digarechou, ravodêrez!

Fanch. — Hon Tad Santel ar Pab a zo carguet gant
Doue da lavaret ar virionez dan oll, d'ar rouet ha dan
impalaeret couls a dide ha dimme; da lavaret deo e
reont mad mar deont gant an hent eon, mes ive da lavaret
deo e reont fall, mar deont gant an hent fall; ne ket
guir?

Caour. — Eo.

Fanch. — Eur roue, eun impalaer mar kerez, a ell
fazia, a ell ober eun dra a enep lezen Doue hag hini
an Ilis?

Caour. — Tud int evel ar re all.

Fanch. — Petra rei hon Tad Santel ar Pab dar roue
pe d'an impalaer-ze?

Caour. — He zever.

Fanch. — Da lavaret eo e lavaro dar roue pe dan
impalaer-ze e zeo faziet, n'en deus ket græt mad; ne ell
ket rei dezan ar pes a c'houlen?

Caour. — Petra-ta!

Fanch. — Mes beza tamallet gant eun den da behini
e reer vad; beza casset da bourmen gant eun den a ne
veo nemet deus oc'h aluzen, a zo diez evit an oll, dies-
soc'h marteze evit ar rouet hag an impalaeret; var dec,
nao n'er gouzanvint ket hag a yelo droug enno.

Caour. — Ha goude?

Fanch. — Hag e lavarint: ar Pab a fell dezan scan-
dalat, m'er c'havo; ne fell ket dezan rei din va goulen,
me ne roin ket dezan va arc'hant. Da lavaret eo, mar
gra ar Pab e zever, setu hen eb arc'hant; ma ne ra ket,
setu hen o vont a enep Doue, a enep ar Relijion.

Chelvest. — Ia, ia, digares ma reer vad da eun den,
e fell d'an hini a ra vad e soublfe an den-ze dezan hag e
ve ato dan daoulin dirazan.

Fanch. — Hag ouspen, ar rouet a varv couls ac ar re
all, hag ar mab ne ra ket ato lavar he dad. An tad en
devoa lavaret rei kement-man dan Tad Santel ar Pab; ar
mab a lavaro: men a royo nebeutoc'h, pe netra mar
caran.

Chelvest. — Da lavaret eo ma kemer ar Pab arc'hant
digant ar rouet e ranko soubla deo, ne ello ket gouarn
an Ilis evel ma en do c'hoant, hag evel ma tle en ober;
ne ket hen a vezo Pab, mes ar rouet hag an impalaeret,
ha c'hoas en devezo cant mil boan o caout he arc'hant.

Fanch. — Ha setu eno perac e lavar: dirag Doue,
hag evit mad an Ilis ne ellan ket kemeret ar pes a guin-
nigont din: Caour a c'halv an dra-ze digareziou ha
ravodêrez.

Chelvest. — Guelloc'h e vije gantan marfad, guelet
anezan o vont da vressa dindan treid ar rouet, o silaou
quentoc'h ho mouez evit mouez an Autrou Doue, o taoni
an eneou evit oc'h ho zavetei.

Caour. — Droug zo ennout, Chelvest, ne scoï ket
en tail.

Chelvest. — Ne garan ket clevet tamal hon Tad Santel
ar Pab, lavaret ez eo eun digarezer., eur ravodeur;
en a dle gout guel petra zo mad da ober.

Caour. — Ma, ma, lakomp en deus græt mad, mar-
teze e c'hallin caout peoc'h diouzoc'h.

Fanch. — Neuze a rankez lavaret e ra mad o lacat
kestal evintan.

Caour. — Penaus-ta?

Fanch. — Red eo dezan caout peadra evit gouarn an
Ilis, ne ket guir?

Caour. — Ia.

Fanch. — Ne ket evit caout deus e rouantelez, pa ze
lamet digantan evit an daou-fars anezi?

Caour. — Nan.

Fanch. — Ne de ket evit kemeret arc'hant digant ar
rouet, rac ne elfe ket ober e zever, beza e guirionez Pab;
da unan e peus hen anzavet.

Caour. — Lakomp.

Fanch. — Ne ve ket cals a fougue ennout, ma cleffez
lavaret en deffe lakæt cargou var ar gristenien?

Caour. — Nann, nann, men a gaff din e pean travoal-
lac'h dar gouarnamant.

Chelvest. — Breman e lavarer cals traou a enep hon
Tad Santel ar Pab, mes neuze e ve lavaret cals muyoc'h
c'hoas.

Fanch. — Ret eo dezan eta ober evel ar beorien all,
asten e zorn, mont gant e zac'h en dro, mont deus an eil
dor d'ebeen da c'houlen an aluzen. Y. P.

(Eur pennad all eur vech-all).

BUEZ SANT MATHURIN.

EIL CHABIST.

Er bloavez 298. — Sant Marcellin, Pap. — Maximien, Impalaer.

Sant Mathurin a zo bet ganet en eur guearik vihan
hanvet Larchant, e escopti Sens, er Bourgogn. Mab a
oa da zaou zen jentil euz ar vro. E dad oa hanvet Marin
hag e vam Euphemi: ho daou e oant paianed ha douguet
da garet ar fall douceou.

Eun amzer denn a oa neuze evit ar gristenien.

Meur a var amzer, evit guir, a oa tremenet var an
Iliz katholig beteg neuze; mez nikun n'a oa bet c'hoaz
par da hema. Brevet a oe bet gant an tyrantet e bou-
revien, merzerien a oe eat d'an env a vilou en-tu ma
hag en tu-hont; mez kaer en devoa an drouk speret
ha dre gaer ha dre hak, dre dromplerez ha dre ar
vourrevien, klask diskar an iliz, mouga ar feiz, goad
ar verserien a dempse an iliz hag he lake da greski;
ar baianet a guittee auteriou ar falz douceou, ar vajis-
sianet hag ar zorserien a golle ho galloud hag a gouezet
en disprijanz.

An ifern oc'h en em vellet var ar poent da goll ar
barti gant ar gristenien, en em zichadenaz eneb d'an
iliz hag a reaz e zonch d'he mouga e goad ar verse-
rien. Var dro ar bloavez 291, pevar impalaer romen
a c'houarne er bed: Diocletien, Maximien, Constanz
ha Galeriuz oa ho hanoiou. An drouk speret a impli-
jaz ar pevar den maleuruz-ze evit essad dont a-benn
euz e grok. Galeriuz, ar goassa out-ho, a gontragnaz
Diocletien da zouguen eur zetanz heuzuz eneb d'ar gris-
tenien, da c'hourc'hemen ma vijent draillet oll e peb
leac'h heb chana hag heb truez ebet, ma na vije ket
klevet mui hano out-ho a visiken. An ilizou a oa tanet
ha dispennet en darn vrassa euz an oll vroiou; an dud,
goazed ha merc'hed, koulz ar vugaligou hag ar re goz,
heb truez ebet evit den, a vije lakeet er prizoniou,
etre daouarn ar vourrevien ha kasset d'ar maro evit ar
feiz gristen. An tourmanchou a zispenne korvou ar ver-
serien, mez ho eneou a chome stard ar feiz. Ar zent
a greske en env, ha var an douar an dud, sabaturet
o vellet kement a nerz hag a gourach beteg er vugale
hag er merc'hed e kreiz ar rusta poaniou, en em starde
muioc'h-mui en ho relijion, hag ar baianet a rede a
diadou da c'houlen ar vadiant; rak, ma oa braz kou-
nar an drouk speret, graz an Aotrou Doue a oa brassoc'h
c'hoaz ha trec'h dezan.

An impalaer Maximien, pehini a rene e Rom, a
c'hourc'hemenaz er mare-ze da Varin, tad Sant Mathu-
rin, persekuti ar gristenien en e garter, ha Marin a
zentaz euz eurz an tyrant kriz-ze.

Leun a gassoni hag a fulor oc'h ar gristenien, ho
c'hlaske, a ree dezo goassa ma helle, hag ho lakee
etre daouarn ar vourrevien; n'ho devoa da c'hedal euz
e berz nemet ar maro.

Chetu pegueid a ia dallentez an den evit plijoud dar
re a zo e kark, chetu petra eo beza didan eur goal vestr,
dindan eun den difeiz ha digoustianz; ober a reer a
bep seurt evit plijout dezan, evit beza deuet mad de-
zan. Marin a vije bet, me gred ervad, eun den euz
ar guella, ma hen dije bevet didan eur prinz kristen;
mez didan an tyrant Maximien eo deuet da veza eun
enebour kriz d'an iliz. Maleur eta d'an eneb a zo didan

eur mestr ha n'en deuz ket doujanz Doue.

E kreiz ar bersecution vraz-ze e teuaz Doue da lakad Sant Mathurin er bed, eun eal a beoc'h etouez an dud kounaret eneb de lezen. Etre eun tad hag eur vam paian eo bet ganet; en o zont var an douar en em gavaz evel an tri den iaouang e kreiz fournez Babylonn, ha tremen a ra dre an tan euz an druhuill hag euz ar goal skueriou ep en em goll, meret ma oa gant graz Doue. Kreski a ree en oad hag e furnez en despet d'ar pez a velle hag a gleve bemde e ti e dad paian. Eur speret lem hag eur galoun vad on doa bet digant Doue pehini en doa he choazet evit beza eur burzud euz e c'hraz. Poan a ree dezan guellet e dad o noazout d'ar gristenien; o klevet e dad hag e vam o lavaret ar goassa ma hellent eneb dezo ha truez en doa o vellet ober poan dezo.

TREDE CHABIST.

Sant Mathurin er skol.

Kaer ho devoa bet an drouk speret, an tyranted, an impalaered, ar Vistri braz euz ar bed, an dud gouieg hag kement fallakr a oa var an douar, implija ho galloud, ho ijin hag ho goal speret eneb d'all lezen gristen, n'ho doa ket gallet dont a benn da zistruji, da laza an oll gristenien; chom a rejont ber. Elec'h mouga ar relijion gristen, he lakad da greski a rejont. Dreze e peb bro hag e peb lec'h e oa kristenien, betek zoken e palez an impalaer Maximien er guear a Rom. Ar gristenien, a lavar an histor, en em denne eno epad ar bersecution, hag a ree ho offis eno e ti eur c'bristen mad a oa o servicha er palez braz-ze; rag ar gristenien en em gare hag en em zikoure en amzer-ze. Ne ket eno hebken a ree ar gristenien an dorn an eil d'eguile evit en em zoutenn; mez er broiou all hen grejont ive. Er Franz, er Bourgogn, sant Polykarp, Eskop euz ar c'harter e pehini oa ganet sant Mathurin, en doa gallet en em guz ha tec'hel a raog an enklasg a rezeur euz ar gristenien. Pa helle kaout eun tamik frankiz bennag, an Eskop santel, evit ken derc'hel ha kreski ar feiz, a ree skol d'ar vugale ha d'an dud iaouank fur a gave, evit ho instrui var ar relijion hag ober outho tud a iliz, pa grede e oant galvet gant Doue d'ar stad-se.

Mathurin, iaouankik c'hoaz, a reaz anaoudeguez gant ar vugale a heuille skol sant Polykarp; mont a reaz gantho eun devez hag e oe diguemmeret mad, petra bennag ma oe paian ha mab da unan euz a vourrevien ar gristenien ha ma oe danjeruz braz rei diguemmer da eur c'hrouadur iaouang hag a helle diskuilla e vestr hag ar skolerien all.

Mez Doue en doa c'hoant da ober eun dra bennag a vad euz ar c'hrouadur-ze hag en doa choazet ar voyenze evit rei dezan ar sklerijen euz ar feiz hag hen lakad er stad merket dezan.

Mathurin a oa euruz da veza great an anaoudeguezze; en em blijout a ree er skol hag he heuille gant kalz a aked; n'a vanke morse pa gave e du, heb gouzout dare de dad ha de vam, rag gouzout a ree a oa danjeruz rei dezo anaoudeguez a guement-ze, pe guir e guerent ho doa eur gassoni vraz euz ar relijion gristen.

Sant Polykarp hen kare kalz, abalamour ma oe eur c'hrouadur mad, fur, karantezuz, sentuz, lem a speret ha c'hoantek da ziski.

Mez ma oa karet gant e vestr, Mathurin de dro en doa eur garantez vraz evit sant Polykarp hag a ree peb tra evit plijout dezan. Evel en doa eur speret lem hag eur c'hoant braz da ziski, en em gavaz e ber amzer trec'h d'ar re all hag e teuaz a benn da gaout eun diskadurez kaer. Neket beb kent ar skianjou ar bed ha blije ar muia dezan, mez an anaoudeguez euz mysteriou ar feiz. Dre-ze ive en em blije meurbed ho lenn ar Skritur zantel, ha pa gave eur poent bennak diez da gompren, hen a ie da gaout e vestr santel hag a vije espliket dezan.

Ma oa douguet da ziski, muioc'h a oa c'hoaz d'ar vertuziou. D'an oad a zouzeg vloaz a oa leun a furnez evel eun den braz; na oa ket henvel euz ar vugale all, pere n'a garont nemet ebata ha mont da redeg en tu-ma hag en tu-hont: koll ho amzer. Pa en dije great e labour, Mathurin a ie a gostez, e unanik, da bidi Doue. Eun devotion vraz en doa evit e Eal mad.

Evinta da veza c'hoaz disterig, e oa leun a vertuziou. E speret a oa e Doue, ober a ree peb tra evit plijout dezan; dre-ze ive na gave netra diez da ober; senti a ree: ato prest da vont da lec'h ma vije lavaret dezan; na fache ket, na oa ket eur mouer evel ma kaver eun darn bugale, pere n'ouzont ket gouzanv an distera nag a berz ho zud hag a berz ar re-all.

Petra bennag ma oa mab da dud jentil, e oa e dad en eur garg huel, e oa e guerent pinvidik, n'hen doa ket a fougue, a ourgouil gant kementse; humbl a oa, izel en em lakee en e speret, o sonjal e oa paian, mab da eun tad ha da eur vam paian; o vellet n'a oa ket skrivet e hano var gahier an iliz, na oa ket kristen, n'en doa perz ebet e madou spirituel an iliz.

Ar garantez oa e vertuz dreist an oll vertuziou all, abalamour Doue en doa reot dezan eur galoun vad, eur galoun douguet dre natur da garet e nessa. Dre-ze ive a oa mad, douz e kenver ar vugale euz e oad, n'hen doa nitra dezan e unan, oll a partaje gantho; e blijadur oa ober an aluzen ha truez en doa euz ar re glan. Mez ma oa braz e garantez evit an oll, brassoc'h oa c'hoaz evit e dad hag evit e vam, hag abaoe en doa ar bonheur da anaout ar relijion gristen, e garantez evitho a oe kresket, abalamour ma ho c'hare abalamour da Zouc, dre relijion. *M. D. ha plan. Delaigir S.J.* (*Eur pennad all ar Sizun a zeu*).

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

DILLUN 28. — Sant Augustin, Escop, unan eus ar brassa doctoret eus an Ilis. Goude beza tremenet he iaouankis en dizurs, e voue gounezet da Zoue dre aliou ha prezeguennou Sant Ambroas, Escop Milan, ha dre

bedennou he vam Santez Monica. Kement a levriou en deus scrifet evit souten ar feiz ha distruja an hereziou, ma ve dies ho niveri oll.

DIMEURS 29. — Sant Ian-Diben-Eost. Sant Ian-Vadezour o veza rebechet da Herodez ar goal vuez a gundue gant he c'hoar-gaer, a voue laket er prizon. Ar c'hreg libertin-se he devoa eur verc'h pehini a zansas dirag ar roue. Hema a lavaras dizi e roje dezi ar pez a c'houlenje. Ar plac'h, dre ali he mamm, a c'houlennas penn Ian-Vadezour en eur plat, ha roet e voue dizi.

DIMERC'HER 30. — Santez Roza, Guerc'hez. Kemenerez oa, hag e vague he zud dioc'h he nados. Tremen a reas meur a vloas ep cazi tam bouet. Ar gommunion santel epken he beve.

DIZIOU 31. — Sant Remond Nonnat (da lavaret eo, ne ket bet ganet), deut er bed goude-maro he vam, eus a urs Redemption ar Gaptivet. Dilivret en deus eun niver bras a dud a voa e sclavadi dindan ar morianet, ha meur a vech eo en em voestlet en ho leac'h evit gallout terri ho chadennou.

DIRGUENER 1 Guengolo. — Sant Joseph Calasans, fondatour a urs Clouer paour Mam Doue. Tremenet en deus an darnvuia euz he vuez e Rom o vizita ar seglan, o kelen ar vugale, pere a gasse hag a guerc'he d'ar scol.

DISSADORN 2. — Sant Stefan, Roue a Hongrii. Hanvet eo bet Abostol ar vro-se dre ar boan en deus kemeret da blanta ar feiz e touez he zujidi. Gounit a reas eun niver bras anezo dre he guenteliou hag ar skuer a roe dezo, ha dre ar Vissionerien a lakea da zont a bep tu evit ho c'helen ha prezeg dezo.

DISSUL 3. — XIII goude Pantecost. — Ofis ar zul.

ANN A, B, K, BREIZEK.

Kan 1. Dom Herry.

A.

An den speredeg ha gwirion
Veul ha kar he vro a galon. (*bis.*)

B.

Breiz eo hon bro, Breiziaded omp
Karet, dreist-oll, Breiz a renkomp.

K.

Kemend he c'har a renk c'hoantat
Rei d'ezi enor ha brud-vat.

D.

Dezi enor en deuz roet
An hini eul levr en deuz groet.

E.

Eul levr, o tastum tro-var-dro
Kaeran kanaoueno ar vro.

F.

Fallet eo bet d'ean diskoue
Ne n'omp ket sot, ken-neubeut gwe.

G.

Gout a raï breman ar geriz
Hag hen deuz speret ar meziz.

H.

Hi lavare: « na vleun ervat
» Nemed ar greun dibabet, vat. »

CH.

Chetu ar greun ha na vleun ket:
Kalon divad an den kalet.

C'H.

C'hoarzet c'hoas war-nomp, Gallouet;
C'hoarzi c'houero eo a refet.

I.

It da glask en dro d'ho kerio,
Gwersjo ken kaer hag hon gwersjo!

J.

Joaio mezuz, ha netra ken;
Er c'herio braz a glask an den.

L.

Labourad a ra d'ar zulio;
D'al lun a ia d'an tavernio.

M.

Mervel a ra, pa zeu he ze,
Ken dizonj evel eul loen gwe.

N.

N'eo ket evelse e vevomp;
Bretoned ha kristenien omp.

O.

O skuillan c'houez war an douar,
Hon euz sonj a vene kalvar.

P.

Pa skuillomp lomou c'houez, avat,
Ho doug da Zoue hon Ei mat.

R.

Roue ar Zent hag an dud paour,
Ho mir en eun orzelig aour.

S.

Sellet a ra oute bepret
Pa vo tre-walc'h ni vo galvet.

T.

Trei a reomp ta hon ine,
Hag hon lagad, war-zu an E.

U.

Un deiz ec'h imp d'ar barados,
Da veuli Doue en hon poz.

V.

Va zud vad! enon e kanimp,
Enon gwersjo kaër a glevimp.

W.

War an douar, en eur c'horto,
Ha war ar mor, ni a gano.

Z.

Ze a raï didu d'hon speret,
Er poanio kalet eus ar bed.

K.

Eun nosvez e miz eost. — Evel eul labous o nijal hag o c'hournijal, evelse eun êzen dous ha clouar a c'huez e pep leac'h. Ar roz, al lili hag a bep seurt fleur a scuil ho c'huez mad. En env ar stered so skedus. Var al leton hag oc'h ar c'hleuziou e luguern ar prenved glas.

Caera, skedussa nosvez! an env so goloet a stered; al loar, seven ha seder, a vale en ho c'hreiz; ha ne lavarfet ket eo eur rouanez hag he lez en dro dizi? N'euz ket eun tam coumoul o c'holo an oabl glas.

Bali sant Jakez so henvel oc'h eur parc braz goloet

a berlez. Ha bez ez euz var an douar eur rozen ker brao hag ar verelaouen? Skedi ha luguerni a ra; hi co rozen an env. Ar voas dour a c'hrosmol goustadic o tec'het a dreus ar prajeier, hag an eostig, caner an Aotrou Doue, a zao he vouez dudius.

Pebez mouez! pebez can! pebez dudi? piou ne grette ket beza en env o silaou an ælez gant ho zelennou eternel! Ar bleun noz en em zigor hag a zigas deomp ho c'huez mad. Va Doue, c'hui eo ar guella eus an tadou. Evit ober plijadur deomp; nag a vurzudou n'oc'h eus-hu ket scuillet a zioc'h hor penn ha dindan hon treid!

(*Guenanen Caux*).

CHENCHAMANCHOU E TOUEZ AR VELEIEN.

An Aotrou Cor, person e Loc-Maria-Plouzane, so hanvet person e Plouzane.
An Aotrou Gall, person e Santec, so hanvet person e Plourin-Ploudalmeze.
An Aotrou Goff, vikel e Guenou, so hanvet person e Santec.
An Aotrou Bihan, professor e Castel, so hanvet person e Loc-Maria-Plouzane.
An Aotrou Pilven, vikel e Guilligomarc'h, so hanvet vikel e Loc-Maria-Plouzane.
An Aotrou Bernard, vikel e Loc-Maria-Plouzane, so hanvet vikel e Guilligomarc'h.
An Aotrou Gueguen, vikel e Lanhouarne, so hanvet vikel e Guenou.
An Aotrou Guillou, vikel en Hanvec, so hanvet vikel e Lanhouarne.

Eur potr dichipot.

Dirag eul lez-varn e veler aliez canfarted pere, goude beza lakeat freuz e touez oll dud eur barrez, a vez sioul ha lent dirag ar barner, a glasc en em zizama avechou o lavaret gueier, o nac'h ar pez a damaller dezo. Comzit din a Ian-Lois Talbot; setu aze eur potr dioc'htu, hag a deu dirag ar barner kel laouen hag an heol, ha ne nac'h netra, hag a gaf mad kement a leverer dezan bete zoken he gondaonation. Ar barner bras, pe prezidant al lez varn a gomans gantha evelen.

— Tamallet oc'h da veza great freuz, da veza cannet, da veza scoet, da veza canet pouil da zerjantet polis, da veza gourdrouzet, prometet amzer vrao da eun den e carg.

— Oh! oh! an traou-ze oll din-me! mad! mad! ne ket fall va abaden. N'oc'h ket chich, Aotrou barner!

— Cannet oc'h eus eur pillouaer?

— Ia laouen! eur pez caer; ha droug e ve kemense? potr ar malikin guial hag a rea fae var eun den! Evel den oa bet dlet din he respeti, mes eur pillouaer, ha c'hoas eur fougueer!

— Ar serjantet polis zo digouezet varnoc'h hag oc'h eus scoet gantho.

— Ia laouen! ar re ze o deus great poan din meur a vech ive. An dra-ze a ioa evit paea va dle. Ha neuze tomet oa din.

— Unan eus ar gardou so en em gavet, hag oc'h eus hen discaret d'an douar.

— Ia laouen! Setu eno sur eun den a vrezel hag a so stard var he dreit! Pa lavaran deoc'h, tomet oa din.

— Eat oar da guerc'hat soudardet, hag oc'h eus discaret eur c'haporal hag eun den.

— Ia laouen! Lavarit din hag an dra-ze so soudardet? Cornandounet, n'int ket brassoc'h evit boutounou! Lavaret a ran deoc'h oa tomet din.

— Red eo bet caout eis den evit ho terc'hel hag ho cas d'an toul?

— Eis den! Doue benniguet! red ha ma vije goal domet din! eis den! Ia laouen! potred vad!

— Ar c'homisser polis so falvezet dezan lavaret eur goms bennag deoc'h, hag oc'h eus lavaret dezan a bep seurt goal draou.

— Ia laouen! ia, ia, ia! c'hoas so? Guelomp; grit va c'hont din aze buan ha dichipot. Ian-Lois nema ket keit-ze o varc'hata. Eur bannig a ia gantha; mes goude ive... setu eno.

Al lez-varn a goudaon Ian-Lois da bemzec dez prizon ha da c'huezec lur amand.

— Ian-Lois a guemer neuze he car laouena tout. Asa, aotrou barner, eis dez so avoalc'h; ne dal ket ouspen va stal. Ar Chopel coz hag a voar mad an traou-ze a lavare din ivez ne dalie ket ouspen eis dez.

Ar barner. Al lez-varn a zalc'h mad d'he barnediguez.

Ian-Lois. Mad, mad, me ne ran fors; deomp atao.

Ar varnerien ne velont ket bemdez dirazho potret ken dichipot.

G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *19 Eost.*		Pont'Nabat. — *17 Eost.*	
Guinis.....	16 lur, 76 c.	Guinis.....	16 lur, 10 c.
Segal.....	9 lur, 25 c.	Segal.....	9 lur, 03 c.
Eiz.....	9 lur, 14 c.	Eiz.....	6 lur, 99 c.
Ed-du.....	9 lur, 38 c.	Ed-du.....	10 lur, 20 c.
Kerc'h.....	6 lur, 81 c.	Kerc'h.....	7 lur, 00 c.
Avalou-douar..	2 lur, 60 c.	Avalou-douar .	2 lur, 11 c.

Montroulez. — *12 Eost.*		Brest. — *14 Eost.*	
Guinis.....	16 lur, 46 c.	Guinis.....	14 lur, 14 c.
Segal.....	11 lur, 60 c.	Segal.....	12 lur, 24 c.
Eiz.....	00 lur, 00 c.	Eiz.....	6 lur, 17 c.
Ed-du.....	10 lur, 94 c.	Ed-du.....	10 lur, 45 c.
Kerc'h.....	6 lur, 60 c.	Kerc'h.....	7 lur, 14 c.
Avalou-douar..	6 lur, 75 c.	Avalou-douar..	7 lur, «« c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. DE KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

Dissadorn 2 Guengolo 1865. N° 31. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec'e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guenerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 2 Guengolo 1865.

Lavaret hon eus en doa an Tad Santel ar Pap laket lenn ar scrit dre behini e lavar cas araog ar proces evit canoniza ar plac'h eurus Germana Couzin. Setu ama ar c'homzou en deus prononcet ar Pap he unan goudeze.

Hor Salver evit kelen e ber gomzou ha sclear ar re hen heuille, ho c'hassas en eul leac'h var ar meaz, evel ma lavar an Aviel, hag eno e comansas da brezeg dezo an disprij eus a vadou ar bed, dre ar c'homzou-ma « Eurus ar re baour a speret. » Ha setu hirio e lavaran eveldhan, dirag ar re am silaou ama, ar memes comzou pe ar memes kentel a zo bet heuillet mad gant eur zantez e deus gouezet ho fleustri. Ar plac'h eurus Germana Couzin a voa en niver eus an eneou dibap-se pere, distag dioc'h oll madou an douar, a brepar evitho eun tenzor en Env. Ken distag oa dioc'h pep tra, ma voa he flijadur dioueret ar pezig e doa evit he rei d'ar paour. Beva a reas er boan, e kichen eul lezvam gris pehini, dre ne deus ket santet bonheur eun ene distag evelse dioc'h pep tra, ne dlie ket marteze caout he lod gant an eneou eurus oc'h pere e c'haparchant rouantelez an Env. Ar verc'hez paourma a grescas ato e vertuz e kenver al lezvam-ze. Dianavezet var an douar, e voa anavezet en Env pehini en em zigore evithi hag he zicoure en he foaniou. Beniguet en he humilite hag en he silans, Germana Couzin a voue eun ene dibap; dirag Doue e voa ar rouanez eus he amzer. Kentel gaer roet d'an dud eus hon amzer pere ne gredont ket e c'halfent beza eun dra bennag var an douar nemet madou bras o deffe. Caout a ra dezo e ranker caout danvez evit beza eurus. Evit creski an danvez-ze, n'o deus ket aoun aviziou evit implija tromplerez ha disleældet, evel ma velomp hirio zoken tud oc'h ober micher a guementse; tud pere a ia da goll dre ho c'hoant caout madou, ha pere ne dint ket eus ar re a ro hor Salver guir dezo e Rouantelez an En; ne dint ket eus ar re a zere ar c'homzou-ma outho: eurus ar re baour a speret, abalamour ma zeo dezo rouantelez an Env. Ar baourentez-se ker meulet gant hor Salver, a eller da gaout etouez ar pinvidiguezou pa vez ar galon distag dioutho. Hor Salver a lavar c'hoas: Maleur d'ar re a glasc ho flijadur er vuez-ma. E creis an dizurziou eus an amzer-ma, kemeromp skuen dioc'h an verc'hez humbl-ma pehini e deus heuillet ker mad kentel hor Mestr divin.

Protectourez eus ar c'harter beniguet-ma en deus Doue he laket da c'henel, e ped evit eurusdet ha peoc'h ar bed catolic. Eveldi e pedomp an Tad a drugarez da scuilla he venediction var ar Frans ha var ar bed, ha ma roi da anaout dan oll ar moienou a dle savetei ar bed hag hon renta eurus. Rei a reomp deoc'h hor benediction.

E scrijou urs Sant Frances e lennomp ar pez zo ama varlerch:

Ar gristenien fidel o deus alies clevet coms eus a induljans vras ilis Portioncul, an ilis-ze eleac'h m'en deus Sant Frances recevet kement a c'hrasou. Setu ama penaus eo bet roet an induljans-ze, pe evit lavaret guell, penaus eo diskennet eus an Env. Sant Frances o veza eun dervez o pidi en he gampric e kichen ilis Portioncul, e voue roet dezan da anaout edo en ilis hor Salver Jesus he unan, he vam santel hag eun niver bras a Ælez. O clevet ar c'helou-ze he ene a voue carguet eus a eur joa ha ne eller ket da gompren; sevel a reas evit mont d'an ilis gant ar brassa respet. Kerkent ha ma velas map Doue, en em daolas d'an daoulin d'he adori. Hor Salver her galvas gant cals a vadelez, hag a lavaras dezan goulen eur c'hras bennag evit silvidiguez an dud. Neuze Sant Frances, sicouret gant ar Verc'hez Vari, a lavaras : *hon Tad Santel*, petra bennag ne doun nemet eur pec'her paour, me ho ped da rei da guement hini a deui d'al leac'h-ma, hag a vizito an ilis-ma, pardon hag induljans eus ho oll fec'hejou, goude m'o devezo ho c'hofesseat. Pidi a ran ar Verc'hez Vari, ho mam, alvocadez an oll, da zouten va goulen e kenver o trugarez infinit.

Kerkent Rouanez an Env a stouas he fenn d'an den santel hag en em lakeas da bidi he map evellen : Me ho ped, va

map, Doue oll c'halloudec, da silaou pedennou Frances, ho servicher. Jesus a respontas e plije ar goulen dezan, hag a ordrenas da Sant Frances mont da gaout ar pap Honorius III, he vikel, evit goulen outhan an induljans-se en he hano.

Antronos vintin, Sant Frances a ieas da gaout ar Pab, hag a zisclerias dezan an urs en doa recevet eus an Env. Ar pap o veza anavezet dre veur a vurzud bolontez Doue, a roas an induljans. Lakat a reas an dervez d'he gounit adalec gousperou eus ar c'henta a viz eost beteg antronoz da bardaez, abalamour m'en em gaf en deiz-ze deis ha bloas consecration ilis Portioncul.

Ar Pabet o deus bet ac'houdevez astennet an induljans-se d'an oll ilizou a urz Sant Frances, ha zoken da chapelou an drede urs.

Hervez keleier Rom, hon tad santel ar Pap en deus sonch da zestum e Rom er bloas 1866, an eskibien eus ar bed christen, ha kemense evit celebri an trivac'hvet cant vloas abaoue merzerenti ar c'henta Pap, sant Per. Saut Per a voue crucifiet er bloas 66, hag ar bloas 1866 a zo choazet mad evit guelver an eskibien hag ive soken ar gristenien fidel e kenver bez an Abostol bras-se kenta vikel Jesus-Christ.

E Brest e leverer n'oa bet morse guelet kement a dud evel so bet en derveziou tremenet. Eus a bep corn a Frans, ha soken eus ar broiou diaveaz e zoa deut tud di. Mes an darnvuia so droug contant o vont en dro. Red eo n'o defe ket cavet e Brest ar pez a glaskent.

Ar c'hazetennou a lavar eo diminuet cals ar c'holera el lec'hiou ma rea distruj; e meur a leac'h zoken eo eat crenn en he dro. E leac'h ma ema c'hoas eo bianoc'h an niver eus ar re so taguet gantha, hag ar re zo taguet ne varf ket kement anezo. G. M.

An Orfevrer Christen.

Er bloas 1814 armeou Bro-Zaoz, Rusii, Pruss etc. o veza deut e Frans, goude ma voue great ar peoc'h, meur a hini eus an oficerien vras a jomas varlerc'h ho arme evit guelet ar pez a voa a gaer er vro, ha dreist oll e Paris. Etouez ar re all e voa eun oficer eus ar Prus, eun den pinvidic bras pehini a fallas dezan cass gantha d'ar guær d'he c'hreg ha d'he verc'h eun dra bennag eus an arc'hantiri hag eus ar peziou caer a vele o luguerni e staliou ar guær vras. P'en doa great eta he oll boursach da vont en dro d'he garter, an derc'hent ma tlie mont en hent, setu hen da unan eus ar c'haera staliou arc'hantiri so e Paris.

—C'hoant âm eus, emezan d'an orfevrer, e tiskuessac'h din ar c'haera braoenteziou so en ho stal, en arc'hant, en aour, e perlez.

Ar sul a voa en deiz-se, hag an orfevrer a voa christen mad.

— Va Doue, emezan, ma na fell deoc'h nemet ho guelet, me ho diskuezo deoc'h avoalc'h; mes mar doc'h deut en esper prena...

— Ha goude! mar d'on deut en esper prena?

— Ne allan ket guerza d'eoc'h sur.

— Ah! eme an oficer, ne alfac'h guerza netra din! ha perag, mar plij?

— Hirio ema ar zul, ha me so christen catolic. Kementse so difennet ouzomp; hag evelse ec'h ellit credi...

— Aotrou, petra bennag ne d'oun ket eus ar memes relijion, n'ho plaman ket da gaout respet evit hoc'h hini. Mes me a ia en hent varc'hoas, ha ma na verzit ket din hirio, e rancan mont da brena e leac'h all.

— Petra fell deoc'h, me'm bezo coll marteze, mes ne din ket a enep va c'houstians.

— E daou c'her, clevit. M'em eus sonch da brena braoenteziou evit eur zommic vad.

— Hag evit peguement tost da vad?

— Evit nao pe zeg mil scoet da nebeuta.

— Eur dornat brao a arc'hant eo, ha me ne verzan ket alies kement-se a varc'hadourez var eun dro. Mes fazia a rit, mar sonjit penaus o rei din da anaout em be eun tam brao a c'hounideguez, e lacafac'h ac'hanon da derri lezen Doue. Contant oun da gaout fret da verza va marc'hadourez, mes va ene a lacan da guenta.

— Mad, goaz aze: displijadur a ra din ne fell ket deoc'h guerza. Mes me a renc mont en hent varc'hoas, hag a ia da glasc e leac'h all ar pez a vanc din.

Setu var guemense an oficer o lavaret kenavo d'an orfevrer hag o vont kuit en eur vusc'hoarzin. Ha ne ket diot oun-me emezan outhan he unan, ober kementse a drein o clasc lacat an den-ze da verza din marc'hadourez. Me velo bremaic hag orfevrerien Paris a vezo oll ker scorpulus.

Ep dale en em gavas dirag eur stal arc'hantiri all, eleac'h ma velet o luguerni a dreus ar guer, a bep seurt traou brao en aour, arc'hant, perlez, mein prisius; an heol o para varnezo a lakea an daoulagad da zrella. Tud a ioa o pourmen en diaveaz o tigueri ho daoulagad hag ho guinou dirag an traou brao-se. An oficer a jomas ive eur pennad da zellet. Guelet a rea er stal tud e prez, o vont hag o tont, o tiskuez an traou caer-ze hag o verza dre ma c'hellent.

— Asa, emezan, ama neus ket a aoun evit guerza da zul. An orfevrer-ma a verzo din, mar caran, kement so en he stal ep scorpul ebet; gouscoude pa na respet ket he relijion, ne ouzon ket hag hen a ve brao fiziout enha. Hema so guest da verza din he varc'hadourez an anter hirroc'h evit na delont; ha me, evel n'oun ket eus ar vro, eur vech ma vezin eat kuit, a vezo divezat d'ober va c'hlem. Eleac'h eguile, me voar vad n'en divije ket va zromplet. Asa, penaus eo red din mont kuit varc'hoas! o coms evelse outhan he unan, an oficer a voa o vont da lacat he zorn var loket dor ar stal. Mes eur zonch all a deuas dezan. — Mar guers hema din an anter hirroc'h evit na dal he draou, setu pevar pe bemp mil scoet collet. Kementse a dal ar boan da c'hortoz evelato. Ma c'hortosfen eun dervez divezatoc'h!

Setu hen eleac'h mont er stal hag o vont en dro d'an ti ma tiskenne, eleac'h ma voa oficerien all eus he garter oc'h he c'hortoz hag a dlie ive mont en hent eveldan antronoz.

Kenta tra a reas, e c'hellit credi, oue conta dezo ar pez a voa digouezet gantha. Oll e credjont eveldan penaus an orfevrer ne felle ket dezan guerza da zul abalamour m'oa difennet a dlie beza eun den eün ha leal, hag oll her meuljont da veza chomet ep mont en eur stal all. En em glevet a rejont oll da jom eun dervez divezatoc'h evit ma c'helje prena ar pez en devoa c'hoant. Ne ket an dra-ze epken, mes antronoz pa zeas an oficer da stal an orfevrer, he gamaradet a ieaz oll da velet ive an den scorpulus-se. Oll e prenjont eun dra bennag, hag e lesjont er stal var ho lerc'h entrezho tost da antercant mil scoet.

Setu penaus e recompans an Aotrou Doue, er bed-ma memes avechou, ar re a so fidel d'he lezen. G. M.

HISTOR ZANTEL.

(Peizecvet Pennad).

Maro Sara, greg Abraham.

Sara a vevaz beteg an oad a zeiz vloaz a c'houec'hughent. Mervel a reaz er ghearik a Arbe, hanvet divezatoc'h Hebron; Euruz da veza bet evit pried eur zant hag eur mignon da Zoue; eurussoc'h c'hoaz da veza heuliet he vertuziou, hag en em c'hreat dign da veza choazet gant Doue evit beza mamm ar Batriarched ha penn-grisien lignez ar Messi.

Abraham a ouelaz he c'hreg vertuzuz, ha pa oue peurc'hreat ar c'hanv, e sonjaz rei d'ezhi eur bez deread ouz he stad hag ouz he dellidou. Komz a reaz evel-henn ouz bugale Heth, pere a oa mistri ar vro-ze: Ne d-oun, emezhan, nemet eun diaveziad bag eur beachour en ho pro, roit d'in guir da zevel eur bez en ho touez, evit ma sebeliinn enn-han an hini am euz kollet.

An Hetheaned a respontaz d'ezhan: Selaouit, Aotrou, bez' ez oc'h en hor c'hreiz eur prins karet gant Doue; sebeliit an hini hoc'h euz kollet, en hor c'haera besiou, den na garfe mirout ouz-hoc'h da zebelia, en he vez memez, an hini hoc'h euz kollet.

Abraham, o velet kement a honestiz hag a vadelez, a stouaz beteg an douar da drugarekaat bugale Heth, hag a lavaraz d'ezho: Mar d-ec'h ho trugarez e sebelienn en ho touez an hini a zo maro d'in; komzit evidoun da Ephron, map Seor, ha pedit-hen da verza d'in ar gavarn a'ziou gampr a zo e penn he bark, da ober eur bez anezhi.

Ephron a respontaz da Abraham dirag an dud a oa neuze dastumet ec'harz dor kear da zerc'hel ho c'huzul: Nann, emez-han, Aotrou, ne ket evel-se e vezo, mes rei a rinn d'ehoc'h, hep guers, ha dirag mipien va fobl, ar park hag ar gavarn a zo enn-han, sebeliit enn-hi an hini hoc'h euz kollet.

Abraham a stouaz adarre beteg an douar, da ziskouez dirag an holl he anaoudeguez-vad. Hag e lavaraz da Ephron: Selaouit ac'hanoun, me ho ped, arc'hant a roinn d'ehoc'h evit ho park; grit'ho priz, hag er c'hiz-se me zebelio enn-han an hini am euz kollet.

Ephron a respontaz: Ma, Aotrou, an douar a c'houlennit a dall pevar c'hant sikl arc'hant (*daou-c'hant skoed*). Ar priz-se a vezo etre c'houi ha me; mes ne gomzomp mui euz an traou-ze, sebelit ato an hini hoc'h euz kollet.

(Plijadur a ra d'ar spered guelet kement a zereadeghez etouez an dud, en amzeriou goz-se, decriet alies gant skrivagnourien hon amzer-ni. Ha kavout a rafemp-ni hirio mui a vadelez, ha mui a lealded etre ar re ho deuz kontrajou pe marc'hajou da ober?)

Var ghement-se Abraham a bouezaz, dirag bugale Heth, an arc'hant a c'houlenne Ephron, hag ar park a choumaz var he hano, gant ar gavarn a oa ebarz hag ar guez a oa tro-var-dro d'ezhan. Hag e sebeliaz Sara he bried er gavarn a ziou gampr, e sonj-vad da veza sebeliet he-unan enn-hi, hag he vugale en he c'houde.

(Tra souezuz hag a skouer vad er memes amzer! Abraham, daoust d'ar promessaou great d'ezhan gant Doue da rei d'ezhan eul lignez ken niveruz ha stered an env, na brenn var an douar nemet plas eur bez. Ar guel euz an env a rea d'ezhan disprizout an douar, pa ne oa var-n-ezhan nemet en eur dremen, evel m'hel lavare dalc'h-mad; ha ne felle d'ezhan lezel gant he dud ken heritach nemet ar sonjen dalvoudek-se euz ar vuez da zont.

Eun dra vad eo ivez douguen kanv d'ar re varo hag enori ar besiou; ar c'hanv, lidou an anterramant, dekor ar bez, a zo eur merk a anaoudeghez vad, aberz ar re veo, eun desteni enoruz evit ar re varo, eun ali hag eun amors evit ar vugale da veza d'ho zro mad ha vertuzuz. Chetu perag e velomp Abraham ken prederiet da rei d'he bried eur bez deread ouz he stad hag ouz he vertuziou.

KAN.

Pedi gant an anaoun, d'ho lemel meaz a boan,
Zo eur zonjezon vad, eme ar spered-glan.
Enori ar besiou, gouela hon tud varo,
A zo bet a viskoaz eun dever e peb bro.

Tud difeiz a lavar: Dillad du, eur mean-be,
Na reont ket calz a vad d'ar c'horf na d'ann ene.
Ma na reont ket a vad d'ann hini zo maro,
E raint vad marteze d'ar re a choum beo.

Ar zonj euz ho c'herent, hag euz ho vertuziou,
A roi kalon d'ezho da heulia ho roudou,
Hag evel Araham, e livirint laouen:
Ne doump var an douar nemet beachourien. H.

(Eur pennad all ar Sizun a zeu).

AR GUEST

EVIT HON TAD SANTEL AR PAB.

DIVIZ

Etre Fanch, Chelvest ha Caour.

(PEVARE PENNAD.)

Chelvest. — Pephini a ello rei pe chom eb rei; rei kement a ma caro pe ken nebeut a ma caro; den n'en do netra da lavaret, den zoken n'en do ar galon da chom eb rei he aluzen.

Caour. — Perac, mar plij?

Fanch. — E pelleac'h eman ar mab digalon avoallac'h evit cass deus a doul e zor e dad a c'houlenfe digantan eun draic bennac en hano Doue? E pelleac'h eman an den dizanaoudec avoallac'h evit trei e guein dan hini en deus gret hag a ra bemdez vad evintan, ma teuffe an den-ze da c'honlen digantan eun tam bara?

Chelvest. — Da unan, Caour, n'er graffez ket.

Caour. — Birviken.

Fanch. — Ma, Caour, hon Tad Santel ar Pab eo hon tad muyoc'h marteze evit an hini a behini e tougomp an hano; rac ennes n'en deus roet deomp nemet buez ar c'horf, hag hon Tad Santel ar Pab a ro deomp buez hon ene; hen en deus gret hag a ra bemdez deomp muyoc'h a vad evit hon oll mignonet, amezeyen, madoberourien; ober a ra deomp vad evit ar bed all, hor lacat a ra da c'hounit ar barados.

Chelvest. — Ha mar goulen arc'hant ne ket evintan e-unan eo.

Fanch. — Nann, hon Tad Santel ar Pab en deus peadra avoallac'h evit en em vaga, en em visca, ha beva en he æs, ma n'en deffe ket ar garg a Bab.

Caour. — Evit piou-ta?

Fanch. — Evit an oll dud, evit ober vad dide ha dimme; evit gouarn an Ilis, evit cass sclerijen ar feiz dar re n'o deus ket c'hoas an eur de guelet, evit creenat ar feiz-ze e calon ar re e anavez dija; evit derc'hel ar relijion en e za hag e skigna dre ar bed oll, evit deski da bephini petra dle da gredi ha da ober evit mont d'ar barados, evit rei pe lacat rei dezan an oll graçou en deus izom evit en em gaout eno, evit pellat an dizurchou, al laëronciou, ar c'hassoniou, ha lacat etouez an dud an urs-vad, ar peoc'h, ar garantez, evit lacat ar re zo carguet d'hor gouarn, d'hor gouarn ervez Doue, evit lacat ar vugale da garet ho zad hag ho mamm, ha da zenti outo, evit pidi evidot bemdez, Caour, tenna varnout, var da dud, var da vugale, var da zanvez bennos Doue, evit da greenat e creis poanniou ar vuez-ma, ha dreist-oll var guele ar maro, ha goude ma ne vi mui, er mare ma vi marteze ancounac'het gant da guerent ha da vignonet, evit tenna ac'hanout deus ar boan, ha digueri dit dor ar barados. Setu azè evit petra e c'houleu hon Tad Santel ar Pab arc'hant.

Chelvest. — Ac'hanta, Caour, e pelleac'h e cavi eun aluzen caeroc'h, guelloc'h evidot da unan zoken, evit an hini a ri d'hon Tad Santel ar Pab?

Caour. — Guir avoallac'h a leverez, Chelvest.

Chelvest. — Ah! ah! Caour, digueri a ra da zaoulagat?

Caour. — Ia, guelet a ran breman ne voan ket var an hent mad.

Fanch. — C'hoant e peus e lavarfen dit petra zo c'hoarvezet ganez, ha penaus out bet distroet divar an hent mad?

Caour. — Lavar-ta.

Fanch. — Men a anavez ac'hanout abaoue da vugaleac'h; gout a ouzon e zout bet evit ar vech eun den a relijion, betec anevez-zo; gout a ouzon nout ket bet biscoas ha ne dout ket zoken c'hoas eun den fallacr; mez, ar malheur e peus da en em gaout gant tud difeiz, gant tud fall, ne glascont kenn dre ho c'homzou, kenn dre ho oberou nemet mouga ar feiz e calonou ar re all, abalamour ma zeo maro en ho hini, hag ar pez a zo goassoc'h c'hoas, silaouet e peus anezo.

Chelvest. — Hag, evel ne ouzot ket ken nebeut a men anaout an *a* deus an *o*, e peus lonket evel bara guiniz kement o deus lavaret dit.

Fanch. — Marteze zoken e peus lavaret ar pez a peus clevet da fignonet, da creg, da pugale?

Caour. — Oh! ia, ma Doue!

Chelvest. — Da lavaret eo e peus gret ar pez a ra an diaoul bemdez, miret oc'h meur a hini marteze da rei ho aluzen d'hon Tad Santel ar Pab.

Fanch. — Ha kement-ze defaut sonjal mad; rac ne de ket ret beza desket caër, avoallac'h eo caout skiant evit gout ne dleer ket credi kement hini a gomz deus hon Tad Santel ar Pab, ha dreist oll kement hini a gomz en e enep.

Chelvest. — Ret eo beza sot evit credi an dud difeiz pa gomzont a enep ar relijion, ar veleyen, hon Tad Santel ar Pab.

Fanch. — Da viana, ret e ve difiziout eun tam deus ho c'homzou: rac, eun den difeiz, eun den a ne heuil ket he relijion, aliez ne anavez ket mad nac ar relijion, nac ar veleyen, nac hon Tad Santel ar Pab, hag a lavaro gueyer, aviziou zoken eb gout, aliessoc'h c'hoas en do cass outo, hag e lavaro goassa mac'h hello divar ho fenn.

Chelvest. — Gout a ouzot, Caour, ma e peus c'hoant da glevet ar virionez divar va fenn men, ne ket da gaout eun den a ne ket evit va gouzaon, na da gaout eun den a ne anavez ket ac'hanon eo dit mont.

Caour. — Piou a lavaro din eta ar virionez var ar relijion, ha var ar re e gouarn? Ar gristenien vad?

Fanch. — Ia ha nann: ar gristenien vad ne lavarint ket a c'heyer dit gant o guecheguez var ar relijion hag ar re e gouarn; mez, ec'h ellont lavaret gueyer divar o fenn, pe abalamour ma ne anavezont ket mad an traou-ze, pe varlerc'h re all.

Caour. — Piou da silaou ha da gredi eta?

Fanch. — Hon Tad Santel ar Pab, an esquibien, ar veleyen. Ar re-ze zo bet er scol evit-ze; bemdez emaint o teski ar relijion hag ar pez a zell outi; ar re-ze zo bet dibabet gant Doue evit e deski dar re all; deo en deus lavaret: it, prezeguit ar feiz dan oll bobliou; deo en deus roet ar garg-ze hag ar sclerijen ret evit en ober; evit deski dan dud kement tra a zell oc'h ar relijion eo e zint bet laket en ho zouez gant Doue.

Chelvest. — Gra evit ar relijion ar pez a res bemdez evit traou ar bed-man. M'er goulen diganez, Caour, pa peus eun affer vras bennac, ha ne ouzout ket da unan avoallac'h petra da ober, a credi a rez, ac ober a rez ar pez a lavar dit kenta piler-he-c'hinou a gavez var da hent? Nann, nann! redet a res buanna mac'h ellez da gaout eun den ac a anavezez, e pehini e peus fizianz, ha dreist oll eun den goeziec, eun den ac a ouzot a anavez mad da affer; hag ennez eo a gredez, e lavar eo a rez; hag en affer da zilvidiguez pa po c'hoant da c'hout petra da gredi ha da ober evit mont dar baradoz ha pellaat deus an ifern; petra da zonjal deus hon Tad Santel ar Pab, deus ar veleyen, deus ar relijion, e zi da gaout eun den a ne anavezez ket, e pehini ne fichez ket daou liard, eun den a ne vez morse na var dro belec, na var dro ilis ebet, eun den ac a ra kennebeut a forz deus ar relijion evel deus ar pri zo deus he voutou!

Caour. — Gouscoude mar deo eun den ac a zo bet e scol e kær, ac en deus gret he studi?

Fanch. — Cals a ya dar scol evit deski beza azen, ha cals muyoc'h c'hoas a deu dar guær eb beza desket ho relijion.

Caour. — Mez, bemdez e lennont ar c'hazetennou.

Fanch. — Ia, mez aliez ne ouzont ket petra lennont; ka neuze, ar paper a læz lakat varnezan ar pez a garer.

Ar gazetennou a zo gret gant tud; mar dint gret gant tud fall, tud difeiz ha troet a enep ar relijion, e pelleac'h e cavi enno ar virionez var ar relijion? Ha gouscoude eus ar re a lenn cazetennou, pet zo ac a anavez mad an dud a scriv enno.

Men a vel bep zul meur a hini ho guinou digor hag ho daoulagat dispourbellet dirag eun tam paper hanvet e gallec ar *Moniteur des Communes*; goulennit digant an dud desket caër-ze petra ho deus lennet, hag an darn vuya a skoyo a gleiz, hag ar re furra a lavaro: ne ouzomp ket; mez mar goulennit diganto pe seurt tud eo ar re a scriv hag a zigaz dezo an traou caër-ze, neuze e rankint oll anzao ne ouzont dare. Cred ac'hanon, Caour, ma peus c'hoant da glevet ar virionez var hon Tad Santel ar Pab ha var ar relijion, kerz da gaout beleyen da barres, ha cred anezo, ha ne po ket a gueuz.

Caour. — Bennos-Doue, deoc'h, potret; paket on bet eur vech, mez ne vin ket diou. Hon Tad Santel ar Pab ive a dlee trugarecat ac'hanoc'h, rac eun aluzen muyoc'h en do, ha ne vezo ket ar vianna.

Pa deuas an Aotrou Person en dro gant e blad, Caour a daulas ennan uguent real.

Marteze streguet unan deus ar re a lenno al leoricman a ya gant an hent fall evel Caour; plijet gant Doue e tistrofent couls ac hen, goude beza er lennet!

Setu reket an hini en deus er gret.

Y. P.

CANANOUEN DA C'HOARZIN.

VAR DON: *Petra zo nevez e Kær Is.*,
PE: *Bossen Elliant.*

Dèus ta, Yan, deus hac hast afo!
D'ha c'hreg, emez aoun, zo maro,
Rac coezet eo, a leverer,
Divar ar pont ebars er stær.

Diouallit d'en em fazia,
Eme Yan, ken trankil a-tra;
Souezet bras oun o'clevet
E ve va greg er ster coezet.

Va greg biscoas n'he deus evet
Dour eus ar stær oud he sec'het;
Rac oud an dour e pep amzer
He deus bet heug a kalz donjer.

M'a lavarjac'h e vije bet
Gant an dour-melen abaffet
Ha beuzet en eur varriken,
Em bije ho credet souden.

N'eus fors, ret eo mont da velet
Petra so ganti c'hoarvezet,
Hac en aoun n'a ve ket maro
Diskues em'eus eur c'heuz garo.

Pa erru Yan e tal ar pont
E vel kalz tud o vont-o-tont,
O rafurchat goeled ar stær
Gant perchennou a gant kreger.

Mar d'eo va greg en dour coezet
(Ar pez siouas! n'eo ket prouvet)
E collit ho poan, hoc'h amser
O clask e diribin ar stær.

Va greg, ret eo en lavaret,
Da enebi a ioa boazet;
Credi a raje ober fall
Oc'h ober evel ar re all.

O velet e z'ea da veuzi,
Ker custum oa da enebi!
E vezo troet en he fenn
Mont a-eneb e leac'h disken.

Deut eur pennadic var ho kiz,
E tal ar pont enclaskit piz;
Me zo sur e cafot eno
Va greg paour, m'ar d'eo maro!

Ar c'horf heb dale zo cavet
E leac'h m'en doa Yan lavaret.
N'eus tam buez ebet enna;
Emout, Yan, intaon an dro-ma!

Aoun em'eus c'hoaz, a lavar Yan,
Ne rafe ar maro bian.
M'a tiorfil em zamallo
Da veza kaoz eus he maro.

Eus ar bez eo guest da sevel
Evit ober d'in ar brezel,
Ha da zistrei d'an odevi
Evit ober d'in egari.

Evidoc'h, Jeannet, me bedo
Mar kirit brema chomm maro;
Me bromet zoken lavaret,
Oac'h ar vella eus ar merc'hed.

Deskit va c'hanaouen, merc'hed,
Rac evidoc'h eo bet savet.
Carit ar peoc'h, an union
Ha diouallit diouc'h ar BOESSON ! P.

An Doctor divar ar Mæz.

Ma safe c'hoant ganeoc'h da velet ha da glevet eun doctor divar ar mæz, n'oc'h eus nemet mont eur zulvez bennag da vourk X... hag eno goude an oferen pe goude ar gousperou e velfac'h unan eus an doctoret-se ; marteze zoken ho pe ar chans d'he glevet o rei he guenteliou.

Guelet a rit-hu an den-z-hont a deu er meaz eus a eun ti (eun hostaliri me oar vad) hag eur vanden dud var he lerc'h pere en em vod en dro dezan evel eun ed guenan? An doctor eo, bet o voalc'hi he c'houzoug araog comans he guentel. Evessait mad hag e velot en deus eun tal var ziribis ; e kichen he valvennou an tal-se a ia var araog, mes ac'hano d'an eac'h beteg ar bleo ez a var adren evel eun doen. He vleo so plantet evel an asperjes e parkeier pe e chardinou Roscoff. He vin pe mar kirit he vourrennou so eun nebeut astennet, hag he zent so discrognet eun tamic, ispicial pa zistag eur guer a bouez bennag. He fri ne ket bras, mès eur guinou hag eur muzellou so outhan ! Ne ket bras he benn ken nebeut, me fell din lavaret ne ket ledan he vizach, mes eun elgueziat baro so dindan he chic evel eur c'harziat drez pe lann hag a ro cals a dro d'an ear anezan. Ne ket ive sounn sounn var he izili, he veac'h gouezieguez emichans a rent croum he chouc. N'eus netra a vurzudus en he viscamant, nemet he dog so eun tamig var gostez he benn ha diskennet izel var he zaoulagat. Mes avoalc'h eo kementse evit ma lavarfac'h dioustu, ha pa n'ho pije tam anaoudeguez anezan diaguent, penaus ez eus eno a dra sur eun den a speret. Avoalc'h eo guelet an dro a guemer he ziouvreac'h, p'en em laca da goms, ar saoiou-tog a ra beb an amzer, ar sellou otus a daol en dro dezan ; avoalc'h eo guelet pe guen eveziant eo ar re so var he dro, pe guen digor eo ho daoulagad hag ho guinou oc'h her silaou (ne lavaran netra eus an diouscouarn), evit ma c'hanavessot an doctor ha pa n'ho pe he velet morse.

Hoguen, silaouit mad, ha pa vezint o tremen e biou deoc'h, e tapoc'h marteze eur guer bennag eus ar guentel. Clevit; eur guentel latin so hirio. Ema an doctor o teski d'he amezeien penaus *ber-amzer* a sinifi *tempus brevus* e latin, hag eur *iar vorn*, *gallina cocles*.

Mes, a leverot-hu, eun doctor divar ar meaz hag a voar latin ? — Daoust perag ne oufe ket. Bet eo er scolach. Great en deus he studi beteg ar pevare pe ar pempet clas. Ha neuze he speret a ioa ken digor, kel lem, ma teske pep tra divar antervant, pe mar kirit, divar anter c'her. Desket en deus zoken ober guerziou latin, ha petra bennag n'en deus bet nemeur a scol var guementse, azaleg an dro guenta e rea he verziou eün, droc'h ar meutad, oll keit ha keit. Biscoas he vestr scol, pe mar kirit, he brofessor n'oa bet guest da renca na da vuzula guerziou couls hag hen.

Evelse an oll dud a ilis a dlefe beza e caon dre ne deo ket en em laket en ho zouez. Eur pilier e vije bet en ilis. An alvocadet, ar varnerien, ar vedecinet hag oll ar re so er c'hargou a c'houlen cals a vouizieguez a dlefe gouela dourec dre n'en deus ket prijet en em lacat en ho renc. Eul letern e vije bet en ho mesc. Mes evit al labourerien pebez henor caout eun den evelse en ho zouez ! Ha ne ket epken an henor ; mes peguement ne c'hounezont-hi ket ! Dreist oll tud ar c'harter ma ema o chom enha, ar re-ze ne oufent mui mancout. An doctor a zesc dezo peur en deus faziet an aotrou person ; peur en deus, en he zarmon, tremenet eur bom latin ep he lavaret ; peur en deus lavaret re ; peur en deus lavaret re nebeut. Peur dreist oll en deus lavaret re ; rag, eme'n doctor, ne ket red cridi kement a lavar ar veleien ; ne ket red ober kement a leveront. Ni pere on eus studiet a voar mad an dra-se. « Sellit, an dra-ma a dleit da ober, mes n'oc'h eus ket izom d'ober euspen. An dra-hont a dleit da lezel ; mes evit certen traou-all, certen guiziou eus a bere e coms an aotrou person, kementse n'eo droug ebet, hag ar veleien ne barlantfent ket en ho enep pa nefe ma zeo ho micher hen ober. Ah ! m'ho pije guezet ar galleg, e vije bet essoc'h din hen diskuez deoc'h. Dreist oll m'ho pije guezet al latin ! Al latin, sellit, al latin so eul langach hag a veler sclear an traou-ze enha ! »

An doctor a zesc dezo ive peur e fazi an aotrou mær, peur n'en deus ket troet mad e brezounec ar scridou galleg a deu dezan ; peur e ra gaou outho dre he nebeut a vouezieguez. Evelse, er bloas tremenet, map Charlo so eat da zoudart, ha ne vije ket eat ma en divije bet ar mear eun tam descadurez ; evelse, ma en divije gouezet eun tam latin, en doa bet pell zo digant ar c'houarnamant peadra da zevel eun ti scol nevez ; ma en divije gouezet al lezennou, ar c'hargou var ar barrez a vije bet cals scanvoc'h. En eur guer, tud ar c'harter-ze a voar pep tra dre ar c'henteliou a ro dezo an doctor.

Ha perag ne lakeont ket an doctor da vear ? Gortozit, aoun ho deus raz-han, mes ne ouzon ket hag hi her c'har. Caret avoalc'h a reont anezan, en eur c'hiz, rag he guenteliou a so ato essoc'h da heuilla evit re an aotrou Person; mes an aoun o deus raz-han so cals brassoc'h evit ho c'harantez. Ha perag ? Abalamour ma zeo re habil. An doctor en deus lavaret dezo e c'hoar penaus e sao an arne; pe seurt troiou a ra ar gurun; peur e tle an douar crena ha petra so caus da guementse; perag e teu avechou barrou dour, cazerc'h, avelou foll, scaot da zistruja an ed. An nep so gouezieg avoalc'h evit gouzout peur e tle dont ar barrou amzer-ze, a zo ive ep mar gouezieg avoalc'h evit ho digas pa gar. Ha setu perag ho deus aoun raz'han, ha ne vancont morse da denna ho zog pa en em gavont var he hent. — M'hen lacafent da vear, o defe d'he zouja e diou c'hiz.

Mes lezomp an traou-ze, ha silaouomp kenteliou an doctor. Ma na gredit ket ar pez a livirin ama varlerc'h, n'oc'h eus nemet goulen digant he amezeien. Oll e c'houzont ar pez an eus da verca ama. Cant guech en deus lavaret dezo penaus evit speret (da lavaret eo ar pez a c'halver e galleg jujamant) ne deo manket morse dezan, mes penaus he vemor a vez avechou ber. Evelse ne voar ket d'ar zur pe er finveziou diveza pe e levr an aviel en deus lennet penaus al loar, pa vez echu he miz, a vez torret a beziou ha laket da ober stered. Ne voar ket d'ar zur pe er seisvet pe er c'huec'hvet clas eus bet desket dezan penaus ne de ket ar c'houmoul eo a guez e glao var an douar, mes penaus a zioc'h hor penn ez eus eur golo leun a doullou evel eur sil, hag eo dre an toullouigou-se e coez ama doureier ar bed-all, ha pa vanc an eienennou eno, e teu ar ganeveden da eva dour er mor hag er steriou dre ama. Evelse ive pa zao eur ganeveden, ne velot den en he garter, o vont tost d'an dour ; aoun o defe da veza lonket gant ar ganeveden. Ne voar ket d'ar zur, ken nebeut pe e Frans pe en Itali eo bet ganet Salver ar bed, na pe e Paris pe e Jerusalem eo bet ar c'henta roue a Vreiz o chom. — Mes an traou-ze oll a zo eus an amzer a vrema. Hoguen an doctor a anavez couls ar pez zo bet hag ar pez a dle beza evel ar pez a dremen brema dirag hon daoulagad. Anaout a ra ar scritur sacr, histor an amzer goz, ha kement so tremenet azaleg Adam beteg hirio. Tud he garter, desket gantha, a lavarfe deoc'h oll penaus ar scritur sacr so bet scrivet gant Sant Augustin evit an darn vuia, penaus David en deus savet an aviel, ha penaus Sant Vaze en deus leket var baper al lezen roet gant Doue var menez Sinaï. Ha Moizes ? Moizes ha Noe a ioa daou guender gompez pere a veve dindan ren ar Roue bras ha fur Salomon.

Hag evit an amzer da zont ? Diskibien an doctor ne vent ket pell evit deski deoc'h penaus e vezo tost da fin ar bed araog ma zai an hentchou houarn dre zour ; e vezo tost da fin ar bed araog ma comanso an dud da veachi dre an *telegraf electric*, e vezo tost da fin ar bed araog ma c'hello an dud caout sturierien goueziec avoalc'h evit ren al listri dre an ear.

Ha fin ar bed peur e vezo ? An doctor n'en deus ket merket ar bloas, mes an dervez avad a voar. Oll dud he garter a ell lavaret deoc'h e finisso ar bed d'ar zadorn da noz, e vezo antronoz, dre ma c'herru ar zul, eun dervez ean pe *vacans*, ha ne vezo ket great ar varn ken na vezo al lun.

Ar vech kenta ma roas an doctor ar guentel-ma, eur c'hrenn-botr a voa oc'h he silaou, a lavaras : aotrou, me'm eus clevet ac'hanoc'h o lavaret penaus en deis diveza e vije frezet an douar, an heol, al loar, ar stered ; mar bez distrujet an traou-ze oll d'ar zadorn da noz, penaus e vezo sul ha lun goudeze ?

An aotrou, pehini ne voa ket o c'hortoz eur seurt begad, ha ne gave netra da respont, a zavas en he za, droug enha, I Rei a reas diou pe deir grabanat d'an potn diaviz, oc'h he c'helver mec'hiec ha glaourennec, hag oc'h ordren dezan na deuje ket iviziken d'en em emel eus a draou, ha ne zellent ket outhan. Mes abaoue, droc'h ma clevan, ano doctor n'en deus roet kentel ebet var ar poent-se. G. M.-o

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

DILLUN 4. — Sant Hermenegild, merzer. He dad, roue e Spagn, a voa heretic, hag a reas he lacat d'ar maro dre na elle ket he lacat da drei divar al lezen vad. Gonde he varo, he dad en devoue keuz, mes n'en em gonvertissas ket ; he vreur a voue furoc'h, hag en em gonvertissas.

DIMEURS 5. — Sant Laurans Justinien, Escop. Ar sant-ma so brudet dre he batiantet er c'hlenvejou bras en deus bet da c'houzaon.

DIMERC'HER 6. — Sant Patern, Escop, ar c'henta Escop eo bet e Guenet, hag unan eus ar re o deus labouret evit silvidiguez an dud a Vreiz.

DIZIOU 7. — Sant Soter ha sant Caïus, Pabet ha merzerien. Sant Soter a voue Pap ha merzeriet dindan ren Marc-Aurel ; sant Caïus, dindan ren Diocletian.

DIRGUENER 8. — Guinevelez ar Verc'hez glorius Vari. Mari o veza bet concevet ep pec'het, he guinivelez a dlie beza eun dervez a joa evit ar bed oll. Ar bed a vele dre eno o para ar verelaouen deut araog an heol a justis hor Salver Jesus-Christ.

DISSARDORN 9. — Eus a eisvet guinivelez ar Verc'hez.

DISSUL 10. — XIV goude ar Pantecost. — Gouel an hano santel a Vari. An hano-se, ervez an tadou santel, so deut eus an Env, hag a signifi mor c'huero, itron ha stereden ; ar c'haera hano eo goude hini Jesus, hag an hini a dleomp da bronons gant ar muia respet epad hor buez evit ma vezo hor fizians en heur ar maro.

KELEIER.

Setu ama petra lavar cazeten ar meziou divar benn an ed.

Er sizun-ma an ed so kereat en oll keriou marc'had, e Frans, e Brozaos hag en Alemagn. An oll gueleier a deu deomp couls ha d'ar c'hazetennou all, a ziskuez sclear eo an eost er bloa-ma disterig. Er broiou a zo muioc'h a ed enho evit e Frans, evel ar Russii hag ar Pologn, eo fall an eost. Ar Zaozon pere a bren peur liessa ed eus ar Russii, a deu brema da brena d'an Naonet ha d'ar c'heriou-all e penn ar c'huz eol eus a Frans. E Brozaos, ez eus poan o clasc savetei an eost. Cals muioc'h a c'hlaoeier so eno evit ama, hag e zai cals greun ha cals plous da goll.

O parlant eus al labour douar, an aotrou Sauvage, professor evit al labourerien el Lezardeau e kichen Kemperle, a lavare brema n'eus ket pell, d'ar re iaouanc a deu da zeski labourat an douar gantha.

Al labour douar, ar vicher-se pehini a vag an oll, ne voa bet bete vrema nemeur hano anizi er scoliou, ha

kementse abalamour ma credet, evel ma reat guech all, penaus ne voa izom descadurez ebet evit lacat an douar da rei he frouez.

Dre ma e deut an izomou da greski, eur deut da anaout e doa ive gounideguez an douar izom da greski. Dre ma e deut ar skianchou, an deskadurez da greski, eur deut ive da velet e voa al labour douar eur skiant, eur vicher hag a verit ar brassa istim.

Goude kement a oulet da lavaret, gouezit ervad penaus evit sevel danvez bara, evit sevel loenet da rei kig, ha gounit oc'h hen ober, eo red caout kement a anaoudeguezion, kement a skiant evel so red da gaout n'eus fors e pe seurt micher. Red eo comans abred, er iaouanc da studia an doare da labourat mad, mar fell da eun den beza desket avoalc'h var guementse a ben an oad ma en em laca peurvuia an dud iaouanc e penn eun tieguez.

Netra ne stag an den oc'h he garter evel an douar ma eo boas d'he labourat; netra ne ra d'an den caret kement he vro evel ar peoc'h a gaf en he barkeier; netra ne zao hueloc'h speret ha sonjou an den evit ar guel eus a frouez an douar o sevel en he zouarou.

En em glem a rer eus an dud divar ar mæz a guita al labour douar evit mont er c'hæriou. Mes perag e zeont-hi evelse e kear, nemet abalamour ne anavezont ket mad al labourou divar ar mæz? Ar vugale a gasser d'ar scol, ha ne zesker ket dezo pep tra nemet ar pez o deus da ober e ti o zud? Ha ne deo ket ho fellat en eun doare bennag dioc'h al labour douar? Mar o deus speret evit gallout destum eun tamig descadurez, ha ne velint-hi ket dioustu dirazho eur vicher bennag varzu pehini e zint poulzet en eun doare bennag? Hag ac'hano peguement a dud er c'heriou hag a so en dienez, hag a vije bet en ho æz ma ho divije troet ho speret var al labour douar. Al labour douar so evel al labourou all; seul velloc'h ma hen anavezer, seul vui a blijadur so oc'h hen ober ha seul nebeutoc'h a boan.

CHENCHAMANCHOU E TOUEZ AR VELEIEN.

An aotrou Roignant, person e Sant Cadou, so hanvet person e Roscanvel.

An aotrou Boixier, vikel e Moelan, so hanvet person e Sant Cadou;

An aotrou Heurte, vikel e Recouvrans, vikel e Plouare;

An aotrou Nedelec, nevez beleguet, vikel e Commanna;

An aotrou Jaouen, vikel e Pouldergat, vikel e Sant Lois Brest;

An aotrou Collober, vikel e Commanna, vikel e Recouvrans;

An aotrou Rous, vikel e Plougasnou, vikel e Pouldergat;

An aotrou Pennamen, vikel e Moelan, vikel e Plougasnou;

An aotrou Quemeneur, nevez beleguet, kenta vikel e Moelan;

An aotrou Caroff, nevez beleguet, eil vikel e Moelan;

An aotrou Nicol, nevez beleguet, vikel e Hanvec;

An aotrou Colleoc, nevez beleguet, vikel e Sant Thegonnec;

An aotrou'n Hir, nevez beleguet, vikel e Plouguerne;

An aotrou Masson, nevez beleguet, vikel e Plouzevede;

An aotrou Masson-Morinier, nevez beleguet, vikel e Guengat;

An aotrou Gag, nevez beleguet, vikel e Pouldreuzic;

An aotrou Querne, vikel e Telgruc, vikel e Landrevarzec;

An aotrou Pouchard, nevez beleguet, vikel e Telgruc;

An aotrou Scour, nevez beleguet, vikel en Dre-Nevez, pe Sant-Salver;

An aotrou Jacq, nevez beleguet, vikel e Sant Thos.

N'eus ket pell eun den mezo a iea da veuzi he gui. Ar c'hi a voa eul lansen vad a loen, mes red ha ma vije ne rea ket mad he zever. Eun devez m'en doa he vest efet eur banne re, setu hen o staga eur gorden en dro da c'houzoug ar paourkez ki hag o vont gantha etrezeg eur poul dour bras ha doun a voa eno a dost. Sonjit mad penaus kement-ma a voa e Frans, rag ma vije bet e bro Zaos en divije gallet cas he gui d'an hospital. Va den ne voa ket re stard var he zivesker; o veza digouezet e kichen ar poul dour, o clasc teleur ar c'hi ebars, e coezas he unan. Beuzet e vije bet panefe m'en devoue an aneval paour sprig avoalc'h evit lamet d'he zicour. Cregui a reas en he jupen, hag her sachas ermeaz. Setu eno a dra sur renta ar vad eleac'h an droug.

(Guenanen Caux).

En eur barrez, pe mar kirit, en eur *gommun* etouez ar re o deus bet n'eus ket pell conseillerien da choas, ez oa deg conseiller da henvel. Pa voue dispaket ar billejou, e voue cavet varnezo hano ar Mear hag hano nao maouez. Ar Mear, o velet pe seurt consorted a roet dezan, a roas he ziscarg dioc'h-tu. Ne felle ket dezan me oar vad beza cabiten eus eur rejimant pennou guen.

(Gazeten an Ain).

Dirag eun den deut n'eus ket pell eus a vro Zaos d'ar c'harter-ma, e comzet en dez-all eus ar c'hlenvet so en enezen-ze var ar chatalou. Goulennet oue outhan ha guir oa e voa clenvet eno evel ma lavarer, ha guir oa e varve cals loenet. Va den a respontas: « *Iez* ! *Iez* ! clenvet ! clenvet bras ! mervel loenet cals, cals ! Ha me deut buan e Frans evit non pas mervel evel al loenet all !...

G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *26 Eost.*		Pont'Nabat. — *24 Eost.*	
Guinis.....	15 lur, 95 c.	Guinis.....	15 lur, 51 c.
Segal.....	9 lur, 41 c.	Segal.....	8 lur, 45 c.
Eiz.....	7 lur, 85 c.	Eiz.....	7 lur, 25 c.
Ed-du.....	9 lur, 52 c.	Ed-du.....	9 lur, 63 c.
Kerc'h.....	6 lur, 73 c.	Kerc'h.....	7 lur, 14 c.
Avalou-douar..	2 lur, 60 c.	Avalou-douar.	2 lur, 80 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND AR. PE KERANGAL, MOULER AN ESCOPTI.

Dissadorn 9 Guengolo 1865. N° 32. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

Kemper. — Ar pemp beleg, hanvet ama varlerc'h, o deus bet sicour digant ar c'houarnamant :

An Aotrou Briec, cant scoet; an Aotrou Buzare, cant scoet; An Aotrou Cantina, cant scoet; an Aotrou Glevarec, pever c'hant lur; an Aotrou Rous, cant scoet.

Kelou a Baris. — Da zeis Anter-Eost eo diblasset, evit mout d'ar missionou a bell, ar veleien so ho hano ama varlerc'h :

An Aotrou Mazaud, eus a escopti Autun, evit ar See-Tchuan, tu ar C'hreisdeiz; an Aotrou Carreau, eus a Escopti Autun, evit an Thibet; an Aotrou Labord, eus a escopti Langr, evit ar Mandchouri; an Aotrou Wallays, eus a escopti Bruj, e Beljic, evit Shang-Haï, er Chin; an Aotrou Schmitt, eus escopti Strasbourg, evit ar Birmani.

Diblaset eus ive daou veleg anamit, hag a so bet oc'h ober eun dro e Frans, Ignas Tuiên hag Anton Tho; an daou-ma so bet savet e seminer Pulo-Pinang.

Rom. — Meneg a so da zevel a nevez pors-mor ar guear a Osti. (Osti a sinifi pors pe dor, hag ar guear-se so hanvet evelse abalamour m'ema e beg pe e guinou ar ster Tibr, da lavaret eo, el leac'h ma coez ar ster-se er mor. Ar ster-se a dremen dre Rom. Eno edo guech all pors-mor bras Rom, en amzer an impalaeret. Di e teue listri eus a bep corn eus ar bed, evit ober kenvers gant ar guear vras. Lavaret a rer hon Tad Santel a ro he otre hag he zicour d'ar re o deus c'hoant da zigas ar pors-mor-se er stad ma edo guech all.

IRLAND.

En Irland, er miziou diveza-ma, meur a lez-varn so chomet serret, dre na voa den ebet da varn. E Kelkenny soken, eur guær hag a so eun niver bras a dud enhi, eus bet lez-varn guenn, pe lez-varn guerc'h. Cazetennou Bro-zaos ha cazetennou an Alemagn o deus oll comzet a guementse. Disknezet o deus oant souezet, ha meulet o deus an Irlanted pere so cresket cals dre eno ho brud vad hag an astum so evitho. Mes ne ouzon ket hag ar c'hazetennou-ze so diskennet doun avoalc'h pe, evit lavaret guell, a so savet huel avoalc'h evit caout ar pen caoz eus an nebeut a dorfejou a gometer en enezen-ze. An Irlanted so catoliket, christenien vad evit an darnvuia, ha setu perag eo rouez an torfejou en ho zouez. Ar guir relijion, ar guir ilis a voar ato dioual guelloc'h he hugale evit na oufe an dud gant ho oll lezennou hag ho oll evesdet. Doujans Doue e devezo ato muioc'h a ners evit pellat an den dioc'h an droug eguet an doujans rag an archerien na zoken rag ar vourrevien; hag eur merc'h ar sclerra eo ar relijion catolic ar guir relijion eo ma caver ato an nebeuta crimou etouez ar re he heuil. Doue epken a ell rei d'he lezen ar c'hallout-se var ar c'halonou.

Mes mar e deus ar relijion gallout evelse var ar sperejou, an dud difeiz, an dud dizoue, an dud ne fell dezo suja da lezen ebet, o deus eur gassoni vras oc'h ar relijion-se hag a ra dezhi ar brezel en dra c'hellont. C'hoant o defe d'he distruja, hag evitse en em guemeront oc'h ar re he heuil guella. Ar c'houenchou dreist oll so en ho goulou. Scrignal a reont ho dent o clasc eun tu bennag evit ho discar pe da viana evit sclabeza ar re a jom enho. Ar brassa gaou a c'huez an ifern en ho speret a ivantint mar guellont evit dicrial ar c'houenchou.

Evelse, en dez-all e scrifet eus a guær Bayon penaus canfartad ar seurt-se o doa laket da zevel ar brud e voa digouezet eur malheur en eur gouent tost ac'hano. Al leanezet o doa laket e pinijen eur plac'hig daouzeg vloas en eun toul doun ha tenval dindan an douar eun tu bennag. Eur serpant pe

eun aer vras a voa deut d'en em scoulma en dro
la c'houzoug ar plac'hig paour, hag e doa he mou-
guet. Lod all a lavare oa eat an aer en he c'horf.
Han! Ne ket eun histor vrao oa hounnez! N'oa ket
oent tremen oll al leanezet-ze evit tud criz! Brao
a cas bugale da gouenchou evelse! Goassa so, pe
mar kirit, guella so eo noa ket eur guer guir er
ez a lavare an dud difeiz ze. Ar mear, var gue-
mentse, a scrifas eul lizer evit dislavaret an dud-se
ag evit renta testeni penaus er gouent-se n'oa na
oul doun, na plac'hig ebet clan na maro, plac'hig
ebet soken bet laket e pinijen.

Hervez ar gazeten *ar bed*, er guær a Nancy, en
eur gouent-all, ar vam superiorez a voa tamallet da
reza laket unan eus he c'hoarezet er mæz eus ar
gouent. Houma tolet evelse var ar pave e devoa
galvet ar superiorez dirag eul lez-varn evit he c'hon-
raign da rei dizi he bevans. Ha ne voa ket eno c'hoaz
eun afer vrao! Eur procez etre leanezet! Pebes
am lib-he-bao evit an alvocadet! P'eo deut ar c'has
d'ar raz eo bet diskuezet sclear d'an oll ne voa cas-
et kuit leanez ebet, ne ket epken eus ar gouent-se,
nes zoken eus a nicun ar c'houenchou en deus an
ars-ze e Frans, en Alemagn, en Itali. N'eus fors, an
dud fallacr o deus bet ar blijadur da lavaret eur gaou,
ag abenn ar zizun a zeu mar guellont o devezo
darre savet eun all.

Kementse a ziskuez deomp ar brezel so bet hag a
ezo ato etre ar gaou hag ar virionez, etre ar re so
oulset gant an droug speret hag ar re a fell dezo
euilla lezen Doue.

Seurezet Sant-Visant-a-Raul.

Ar sœurezet griz-ze so bet lavaret meur a vech a
oa henvel oc'h an ælez, hag o lavaret kementse ne
avaret netra re. Rag evel an ælez ne deuont nemet
evit ober vad d'an dud, evelse ar sœurezet-ze ive a
gaver e kement leac'h ma zeus vad da ober, eleac'h
na zeus da zevel bugale vian dilezet; eleac'h ma zeus
ud clan da louzaoui, eleac'h ma zeus tud coz da
aout sourci anezo hag eleac'h ma zeus tud poaniet hag
nkeniet da gonsoli. Ken dizroug hag oanet, kel lent
a bugale, e cavont gouscoude nerz hag hardizieguez
voalc'h evit mont var dachen ar vrezel, ne ket
la stourm, mes da rei calon d'ar vrezellerien pa
oezont.

Ar re goz ho galf : va merc'h; ar re iaouanc ho
anv : na c'hoar, hag oll o deus respet evitho.

— Ha ne de ket va mam eo e deus ho tigasset
l'am louzaoui, a lavare eur soudart var dachen
Crimee da eur sœur a zresse dezan he c'har dorret?

— Eo, eme ar sœur, ho mam e deus va digasset.
Hag e vusc'hoarze o lavaret kementse. Ar zou-
lart, daoust d'he boan, a vusc'hoarze ive o sonjal
n he vam.

Ma zafac'h eun dro bennag da visita gueret Menez-
Parnas, e Paris, e cafac'h eno eun tamig gueret
paour, mes laouen da velet. Lavaret a rafet penaus
ar seurezet a zo enterret eno, boas da gas epad ho
buez al laouenidiguez eleac'h ma zeont, a gas ar
memes laouenidiguez gantho er bez. Eno e cafac'h
ar menic bez dister a c'holo sœur Rosalii pehini e
devoa bet ar groas a henor digant an Impalaer. Ar
beziou-all so henvel oll an eil oc'h eguile. Ama e
lennit : sœur Louiza, maro da drivac'h vloas; ahont :
sœur Visanta, maro da dri bloas varnuguent. —
Sœur Anastasii maro da uguent vloas. Ar sœurezet
ze so maro cazi oll iaouankik, evel fleur ha n'o deus
great nemet en em ziskuez var an douar. A veac'h
e cavit unan benag maro da zaouuguent pe anter-
cant vloas. Doue ho recompans abred.

An hini a scrif an dra-ma, a lavar en deus gue-
let he unan ar pez so ama varlerc'h.

Ar sœur Mari, emezan, pehini a anavezan mad,
a lavare din eun dervez:

Araog en em rei oll da zoue, me a voa eur fou-
guerez. Eur pennad bleo am boa hir ha caer; an
oll a lavare din oant brao, ha me petra bennag ma
felle din kuitat ar bed, evel eur pez divalo ma voan,
a garie cals re ar bleo-ze hag a zalc'he dezo cals
re. Araog dont d'ar gouent, e lakis ho zroc'ha, hag
ho dalc'his ganen epad daou pe dri bloas a enep
al lezen eus hon urs.

— N'ho poa ket great eur pec'het bras, me oar
vad, eme-ve.

— Nan marteze! emezi. Evelse p'am eus sonjet
mad, em eus ho roet da eun den coz da behini
n'em boa netra all da rei. Me garfe en defe gallet
ho guerza mad, evit caout eun tam bara pe gueu-
neut da ober tan.

Ar scrifagner a lavar e clevas goudeze petra oa
dent da veza pennad bleo ar sœur. Ar paour coz
en devoa ho guerzet d'eur perrukenner anter cant
lur. Hema en doa goudeze ho guerzet pemp cant
scoet da eun itron pinvidic. Evelse emezan, an itron-
ze a ra hirio he fougue gant bleo ar sœur iaouanc;
hag ar sœur ne voar ket kementse. Gouzout a ra
epken, ha kementse so avoalc'h evithi, penaus ar
paour coz da behini e devoa ho roet en deus bet
epad ar goanvez-ze bara da derri he naoun, ha tan
da doma he izili. (*Cazeten dioc'h an noz*).

En eur c'hafe bras e Paris e zoa eun dervez eun oficer
iaouanc. Eur potric hag a elle caout vardro daouzeg vloas
a deuas da c'houlen an aluzen digantha. Evel n'eus ket
a gonje e Paris da asten an dorn, eur serjant polis a iea
da gregui er potr pehini a voa eus an Itali dioc'h an
doare anezan. An oficer a dolas eur sell var ar paour
bihan, hag a reas eur scrijaden; anavezet en doa ar
buguel. An oficer-ze a voa bet er vrezel en Itali;
gouliet oa bet var dachen Solferino. Chomet oa eno
e corn eur parc ep gallout finval. Ar potric-ma a voa
digouezet gantha, hag en devoa he zouguet pe he stlejet

evel ma c'helle beteg he di. En eur guer, ar potr en doa
savetet he vuez dezan.

An oficer a droas buan oc'h ar serjant polis :

Me en em garg eus ar potr-se, emezan; ne deo mui
nag eun emzivad nag eur c'hlasker. — Ar potr ne voue
nemet iez an Itali, ha pa voue lavaret dezan e felle d'an
oficer servichout da dad dezan, e tride gant al levenez.
Gouscoude e teuas eur zonch dezan; ha va c'hoarig,
petra deuio da veza? — Da c'hoar, eme'n oficer,
a deuio ganez. Ar potr so he hano Anton Messin,
hag hini he c'hoar so Tereza. Grit vad hag e vezo great
vad deoc'h.

N'eus ket pell, en Americ, eur marc'hadour hag en
doa var ar mor eul lestr carguet a varc'hadourez, a voa
nec'het dre ne zigoueze ket he lestr ha ne gleve kelou
ebet anezan. Al lestr n'oa ket assuret, da lavaret eo,
ar perc'hen n'en doa ket great afer evit al lestr-se oc'h
unan eus ar c'hompagnunezou-ze pere, var bouez rei
dezo eun nebeut arc'hant bep bloas, en em garg da rei
taloudeguez al lestr pe da viana eul loden, ma tigouesse
gantha ober pense. Ar marc'hadour en doa aoun na vije
erruet droug gant he lestr. Mont a ra eun dervez da gaout
unan eus ar c'hompagnunezou-ze ma em eus comzet
anezo. An *assurer* o clevet penaos edo ar stal, a lavaras
dezan e rancje paea ker. N'eus fors, emezan, guell eo
ganen gouscoude *assuri* va lestr. En em glevet a rejont
eus a eur pris, hag e rojont ho guer da ober an afer
antronoz ma na vije ket clevet hano eus al lestr. Ar
marc'hadour a glevas antronoz vintin e voa eat he lestr,
tud ha marc'hadourez da vouelet ar mor. Setu hen o
scriva dioc'h-tu d'an assurer e voa echu an afer entrezo.
An *assurer* en doa great ive enclasc, mes n'en doa bet
kelou ebet. O receo lizer ar marc'hadour, e sonjas
penaus al lestr a iea da erruout, hag e c'hoanteaz ober
d'ar perc'hen paea. En em lacat a reas dioc'h-tu da ober
ar paperou a bere oa bet meneg an derc'hent, hag ho
mercas ive evel pa vijent bet great an derc'hent. Lacat
a reas eun den d'ko c'has d'ar marc'hadour.

— Sellit, eme an den-se, setu aze ho paperiou.

— Paperiou! mes n'em eus izom ebet.

— Roet o poa ho ker, hag evelse e tleit paea divar
ho lestr.

— Mad, va lestr so beuzet, hag evelse eo deoc'h d'he
baea din, hen hag ar varc'hadourez a voa enha. — Nep
a glasc trompla re all a vez aliez tromplet he unan. G. M.

Pardon an Itron Varia-Callot.

An tad Jesuist pini a bresegas ar retred beleyen
diveza è Lesnéven, a lavare, kasimant guer evit guer:
« C'hui, beleyen santel da bere è presegan, a pere
« a so carguet d'ho tro, oll assambles, da guelen ken
« alies a vil den : recommandi a ran deoc'h poagna da
« zerhel a memes da greski an devotion er plaçou pere
« so darempredet gant pelerinet. Hirio an deiz ma
« zeo evel eun izom da beb-unan beachi, grit ma
« veachor kent var zu eur chapel devot eguet var zu
« eur guear pe eun assamble, scol a zireizamant.»

Reson en doa an tad da barlant evelse hac an oll a
oar gant peguement a breseguezed a bep destes en
deiziou diveza, dan c'herioù a Cherbourg had a Vrest,
evit guelet a bep seurt divertissamanchou. Mès ped
gonde calz squisder à calz implij, a so disuetadho
c'hear, ho ene goullo, pe evel lieyet hacizomèe goude
kement ho doa guelet, clevet, à santet! A neuze ne
ellent en em viret da lavaret gant ar Scritur Sacr hac
Imitation Jesus : Pep tra so vanite, nemet caret Doue
hac e servicha!

Pebes diffaràns, evit contantamant calon an den,
etre ar festou, an assambleou eus ar bed hac ar sola-
niteou eus ar relijion? En deiziou diveza ive, ma n'a
sul uguent à vis eost, e velet eur foul braz a bobl
en eur chapel devot, dediet dar Verc'hez, pasae
trizec cant vloas so. Chapel an Itron-Varia-Callot a
tro var dro, a voa leun à belerinet devot dousez, dous
zec, pemzec, uguent leo ac ouspenn. Goulennet outo
pe seurt curiosite o digas dy, hac e respontint deoc'h :
curiosite ebed. Me, eme unan a c'houlen pareans va
c'hrouadur, pel so infirm, dre intercession an hini à
c'halver oll galloudeg e kever Jesus he Mab : *Virgo potens*. Me eme eun all, a requed da eun tad, eur vam
avancet bras en oad ac infirm, ar gourach, an nerz da
soufr ho foan gant patiantet, da ober ho furgator er
bed-mà, à da gaout eur maro santel. Guelet a rit-u
ar plac'h yaouanq-se var he daoulin, he daouarn croaziet
hac o pedi gant ferveur? Cofesseat à communiet e
deus e chapel ar Verc'hez, à gounezet credabl an in-
duljançou plenier pere a eller da c'hounit er plaç-se;
a bremà gant fizians da veza exaucet, e ped an Itron-
Varia-Callot da obten dezi digant Doue ar c'hroc d'a-
naout he vocation. Sellit! cetu aze eur vam deuet à
bel da drugarecad Mari! He c'hrouadur, re vian c'hoas
evit dont ganti, e doa voestlet d'ar Verc'hez, memes
araoc ma zoa ganet; ac ar c'hrouadur-se en deus santet
an nerz à brotection Mam Doue.

Abaoue meo commancet devotion ar Verc'hez, Mari
à zo en em blijet o choas andrejou dishenvel bras an
eil dious eguile evit squigna he faveuriou a beza
henoret. Avechou eo bar eur menez, avechou all
goëled eun draoien, pe creiz eun c'hoad... Evit pnea
zeg he hueldet dreist an oll grouadurien, ho humilité
he oll vertuziou cuzet, meulet enmi el litaniou. O choaz
gour-enezen Callot evit beza henoret dindan an hano
a Verc'hez galloudus, e seblant lavaret da bephini:
« Petra el resista ous ar mor bras counaret? Gallout
« ebed var an douar. Mes me galved *Stereden ar mor*,
« em beus cant a cant gueach divouallet dious eun
« maro anad ar re a c'houlenne va sicour. Er plaçma
« e pini em beus roet nerz da gristenien fervant da
« drehi ho enebourien, me so evel eur vur huel ha
« ledan saved a ed an aod evit arreti ar relijion faoz
« eus an nord, ato va dorn so astennet a zioud ar
« mor, prest da savetei ar merdead, pa gri varzu
« ennon gant fizians : ato prest d'accordi a beb seurt

« faveuriou d'ar re a deu ama d'am fidi gant de-
« votion. »

Ar bobl fidel a gompren mad quementse ; a dissul, deis pardon bras ar chapel, petra bennac ma zoa evid ar belerinet, adalec c'hueac'h heur betec unec, oferennou a confessoret ato occupet, ar chapel ne eane da veza bepred kasi leun.

Nac en a ioa caer guelet eur foul bras a belerinet, ho chapeled en ho dorn, o c'heuil ar brocession eun hirdet hent, a dreus ar c'herrec ac ar sabl eus an aod ! Eun dudi oa o c'hleved ò cana cantic devot an Itron-Varia-Callot. (Ar c'hantic nevez-se, erruet en dervez araoc, à guerzet gant Me Carantec eur guennec, e profit ar chapel, a iea à scrab gant ar belerinet.) Ne ellet en em vired da veza touchet ô velet ar belerinetse ò partial evit distrei d'ho bro, ho ene ac ho c'houstians contant da veza trugarekeat ho Rouanez caret, eus ar faveuriou tremenet, a goulennet faveuriou nevez, e partiont à vanden ò cana he c'hantic :

(Var don cantic Santes Anna.)

Mari, c'hui a zo galloudus
En Env ha var an douar :
Rac-se, gant fizians, Mam Jesus,
Peb unan deoc'h a lavar :

Gloar hac henor deoc'h da viken
Itron-Varia-Callot ;
Silaouit bepret hor peden
Hac hor c'hanticou devot.....

Ar seurt solaniteou santel-se a garg à joa ac a gontantamant ene ar re a guemer perz enno. Lezel a reont var ho lerc'h evel eun douçder ac eun eürusdet pere ne gaver james en assambleou vean eus ar bed. Prouvi a reont ive peguen doun ha peguer stard e ma ar feiz ac an devotion d'ar Verc'hez e calon ar gristenien à Vreiz-Izel. Laot.

BUEZ SANT MATHURIN.

Dilerc'h eus an trede Chabist.

Petra bennag ma ouie mad e relijion, en doa ar feiz en he galoun, hag ar c'hoant braz de veza kristen, a zallejeur da rei dezan ar vadiziant dre abeg ma oa c'hoaz iaouang hag en doa eun tad hag eur vam paian. Marin, abalamour d'ar gassoni en doa ouz ar gristenien a vije eat droug enan pa en dije klevet hag a helje noazout de vab. Red oa eta da Vathurin gortoz heur Doue. Pedi a rec Doue da dostad an devez euruz euz e vadiant, kement a vall a oa ganta beza kristen. Ne ket evinta hebken a c'houlenne ar c'hraz, mez ive evit e dad hag evit he vam. Aliez e save en noz da bedi. Nec'het ha glac'haret a oa o vellet e guerent dalc'ket e tromplerez an drouk speret, ken dallet gant ho falz doueou, ha n'a ehane da bedi Doue da zigueri ho daoulagad. N'a gollaz ket e boan, paet mad e oa bet ; rag eun devez epad e beden, epad m'a c'houlenne evit-ho ar sclerijen euz ar feiz, e teuas ar c'housked, dezan hag epad ar mourgouskik-ze, Doue a reaz dezan da anaout en doa chillaouet e beden, hag evit guir eun nebeut goude e vam touchet gant gras Doue a zeuaz d'en kaout. Ober a reaz dezi da vellet an dromplerez euz ar falz relijion e pehini e doa hi bevet betek neuze, ar gueier a lavare an dud eneb d'ar gristenien, ar virionez euz ar feiz gristen, ar maleur d'en em zaoni o heuilla doueou arbaianet, pere n'a oant nimet imachou an drouk speret, ivantet gant an ifern evit trompla ha koll an dud. Lakad a reaz ar guirioneou braz-ze dirak daoulagad e vam gant kement a nerz hag a deneredigueZ, ken e teuaz ar vam gueaz-ze da ansaout en o hirvoudi hag en o vouela ar virionez euz a gomzou e mab hag ar maleur e doa hi bet da veva betek neuze en devalijen euz kredenou sot ar baianet ha da veza kollet an darn vrassa euz e amzer heb ober nitra evit Doue hag e silvidiguez.

Chetu eta e vam konvertisset gant Mathurin ; mez allaz ! e dad a chome c'hoaz da gonvertissa ; ar goassa eriad a chome ganta euz e labour poaniuz. Er gouzout a ree ; mez graz Doue ha nerz ar beden a zo braz, ha Mathurin en doa guellet eur merg a guementze er chenjamant en doa bet ar joa da velet e distro e vam euz e falz kreden d'ar guir feiz. N'a gollaz ket kourach ; pedi a ree evit e dad, iun a ree, kastia a ree e gorvig iaouank, a bep seurt a ree evit dont a benn da c'honid e dad da Jesus-Christ.

E vam oa a dù ganta, pedi à ree ive ar guella ma helle, ha pa gave e zu hi e veule ar gristenien, a zistroc Marin da noazout dezo hag e ber amzer e oa distanet eneb dezo. Dre-ze Mathurin hag e vam a bede mùioc'h mui an Aotrou Doue da gaout truez ountha ; n'a oant ket evit maukout da veza chillaouet, rak Doue en euz lavaret n'a refuzo nitra d'ar beden. Ha pe seurt peden a helfe plijout guell dezan eguet peden eur c'hrouadur evit e dad ha peden eur pried evit e fried ?. Ho fedenou hag ho daelou hen goneaz da Zoue. Graz ar Speret-Santel a deuereaz e galoun, a zigoraz e zaoulagad ken mad ma vellaz ar garantez a oa etre ar gristenien, an eurz vad a rene en ho zouez, ma teuaz da garet ar relijion gristen. Evel sant Paul persecutour ar gristenien, Marin a blegaz didan galloud an Aotrou Doue, a vruzunaz e falz doueou, ho zeulaz en tan, a zaoulinaz dirag ar groaz en doa kent disprijet.

Eun nozvez epad ma oa Mathurin ho pedi evit e dad, Doue a zigassaz da Varin eun hunvre pe eur sorien burzuduz epad ma oa en e vele kousket.

Entronoz vintin pa zavaz e oa diez e benn gant ar pez a vellaz en e hunvre hag a lavaraz da Euphemi e bried : « Eun hunvre am euz bet en noz-ma ha me a garfe gouzout pe seurt araouez a zo enan. Guellet a riz, emezan, epad ma c'housg eur sklerijen gaer o tiskenn euz an env, oc'h en em ledek var eur blinenn c'hlaz ; e kreiz ar blinenn c'hlaz-ze oa eur vanden denved guen, guen kan evel an nerc'h ha ma

mab Mathurin oa e kreiz ar vanden, oc'h ho dioual. Eur c'han melodiuz a gleviz ive, n'ouzoun ket a belec'h e teue, ha Mathurin a gane gant ho ken laouen evel eun eaostik. Euruz en em gave eno o veuli Doue : ha penoz n'a vije ket ? n'a kaer oa hen guellet gant ar vanden deuvedigou-ze en dro dezan ken sioul hag hen ken laouen ! Kement a blijadur am boa gant-ho ma falvezaz ding tostad outho ha mont en ho souez ; mez kaer am boa n'a oann ket evit tostad ; eun dra bennag ma funte kuid hag a lavare ding n'a oann ket deread oalc'h evit beza gant ar re-ze. Oh ! nag euruz oann me oc'h ho guellet, ha karet am bije me chom ato eno ! oh ! ia, aour hag arc'hant me a rofe evit beza bep pred gant-ho. »

Euphemi hen chillaoue hag e c'haloun a zride gant joa oc'h hen klevet, o vellet eno eur burzud euz a c'hraz hag euz a vadelez an Aotrou Doue e kenver e fried. Neuze hi a lavaraz : « Marin gueaz, Doue en euz bet truez euz oc'h ene ; roed en euz deoc'h an tanva euz e joaiou. Ma fall doc'h beza euruz evel oc'h euz guellet ho mab Mathurin gant e vanden denved, bezit kristen, resevit ar vadiziant, hag ho pezo digant Doue eur blijadur kalz brassoc'h eguet an bini oc'h euz bet en ho hunvre. » — A galoun vad, eme Marin, n'a c'houlennann ket guelloc'h...

Mathurin oa euruz pa glevaz ar c'hellou-ze kag a drugarekaz Doue a greiz e galoun da veza roed dezan ar c'hraz a c'houlenne pell a oa dre bedenou ken bervedik. Redeg a reaz skaon ha lijer da gass kanad da zant Polykarp da zont da rei d'he guerent anoudeguez euz mysteriou ar feiz ha d'ho lakad e tail da resco ar vadiziant. M. D. ha klan

Le Délaizir S.J. (Eur pennad all eur vech-all).

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 11. — Sant Nicolas Tolantin, confessour, eus a urs Sant Augustin, brudet dre he chastete, he iunou hag ar grisder gant pehini e voalgasse he gorf.

Dimeurs 12. — Eus a eisvet guinivelez ar Verc'hez.

Dimerc'her 13. — Eus a eisvet guinivelez ar Verc'hez.

Diziou. 24. — Exaltation ar Groas santel, da lavaret eo, an deiz ma voue douguet e triomph ar guir groas da venez Calvar, ha lakeat er memes leac'h ma voa bet da guenta. Cosroes, roue Pers, en doa casset ganta ar guir groas d'he vro. Heraclius, impalaer a Rom, a reas ar brezel d'ar roue-ze, hen trec'has hag a zigasas ar groas en dro. Hen he-unan he dougas da venez Calvar. Ne allas ket sevel eno gant he zillad caer ; mæs o veza laket eun habit paour, e pignas eas bete plas ar groas.

Dirguener 15. — Eisvet Guinivelez ar Verc'hez Vari.

Dissadorn 16. — Sant Corneil ha Sant Cyprien, merzerien. Sant Corneil, Pap, a voue da guenta casset en exil ; goude e voue digasset en dro ha dibennet e Rom. Sant Cyprien, den gouezhec, en deus lezet scrijou caer. Escop eo bet e Carthaj ha merzeriet dindan ren Valerien ha Gallien.

Dissul 17. — XV gonde Pantecost. — Gouel an Itron Varia-a-Druez pe ar Seiz-Cleze. Mary a voue treuzet he ene gant eur c'hleze a gueuz, pa Ziselerias Simeon dizi, an deis ma tigassas he map d'an Templ, e vije laket Jesus d'ar maro ; pa rancas tec'het gant he map en Egipt ; pa voue dianket Jesus pehini a voa chomet e Jeruzalem varlerc'h Mari ha Joseph ; pa zigouezas Jesus ganthi var hent ar C'halvar, he groas var he ziouscoas ; pa velas tacha Jesus oc'h ar groas ha keit ha ma chomas en he za e tal ar groas-ze ; pa velas he map o vervel ha pa voue diskennet he gorf dizi var he barlen ; pa voue laket corf Jesus er bez.

G. M.

Ne dléer ket sebelia re vuhan an dud a zeu da goueza in dersin gousk.

(*E gallec, Léthargie.*)

An histor hon euz da gonta déhoc'h var gement-se, zo erruet en eur guer vihan euz ar Belgica, bro tost da rouantelez Frans. — An den divar hen pehini e teuomp da gomz d'ehoc'h, a oa eur merer pinvidik meurbed. — Manet e oa intanv abaoue eur bloaz pe daou. — An hano a Ian Per a roimp d'ezhan, rak n'hellomp ket diskleria he c'hano guirion. — Goude maro he c'hrek, Ian Per eta en em roe d'ar vezventi. — D'an abardaez euz an trizekved dervez a viz cost e errue c'hoaz er guer kollet he ben gantha.

An deiz varlerc'h an heol a oa savet huel, ha Ian Per n'en em ziskoueze ket. — Unan euz he vugale a z-eas da skei var dor ar gambr e pehini e kouske. — Kaer en deuz skei ; respont ebet. — Digueri a ra an oll antren a ra er gambr. — Ian Per gourvezet var he vele, a seblante beza kousket. — He vab a tell d'ezhan he zihuni, hen heija a ra. — Ian Per na flach na pen, na brec'h na gar. — Spontet eo he vab. — Guervel a ra tud. — mont a reeur da glask eur medecin. Hema erruet e kichen an den klanv, na espern na sourci na remed na poan evit parea Ian Per. Netra ne ra. Maro eo, a leverer an eil d'eguile.

Koulskoude araok ma ve aotrect he sebelia, an doctor medecin a zo arvaruz var stad an den-ze. — Kredi a ra, o velet he zrem hag he liou a hellfe c'hoaz beza buez enhan. — Chom a ra pedeir heur varnuguent e kichen guele ar merer. — Guervel a ra zoken eur medecin all evit cahout he aviz ha gouzout guelloc'h petra da ober. — Lakat a reont ho c'holl ijin hag ho c'holl skiant evit digas buez e Ian Per. E vean e labouront. — An den klanv na ra seblant ebet. — Ansav a reont n'en d'int ket evit hen az-beva. — Gronnet eo eta he gorf en eul liser ha laket en eun arched. — An deiz varlerc'h eo douguet d'ar vered ha diskennet en douar. — Ian Per a oa karet hag istimet gant an oll. An dud euz ar c'harter en em zastum eta evit he enterra-

mant. — He amezeien hag he vignoned ho deuz truez ouz he vugale. N'ho devezo mui, a lavarent, na tad na mam. — En ho glac'har hag en ho anken, ar vugale geiz-ze a lauske kriadennou hag a laka an oll da lenva. — He verc'h oajet a drivuec'h vloas, hag a oa mud, a gouezaz en eun disesper ker braz ma oa truez oc'h he guelet. — Ankenniet a oa an oll pa velent korf Ian Per o tisken er bez. — Mes petra erru neuze? — Keid ha ma tiskennent an arched er bez, e klever eun huanaden. — Selaou a reeur, hag e klever adarre eun huanaden krevoc'h. — N'euz mui arvar ebet. — Euz an arched e teu ar c'hri lenvuz-ze. — An dud zo tro var dro a dec'h gant ar spont. Ar medecin na ia ket kuit, kompren a ra pep tra. — En em deureul a ra var an arched, hag e lam ar plankennou divar fas an den kredet maro; ha petra veleur neuze. Ian Per o sevel euz ar bez leun a vuez. An den ze ne oa ket maro. kouezet a oa en dersien-gousk. — Tra burzuduz, ha n'eo marteze biskoaz erruet. — Merc'h mud ar merer o velet he zad evel savet a varo da veo, a zo ker braz he joa ma teu ar gomz d'ezhi en eun taol; hag ar c'henta guer a lausk he guinou, eo ar c'hri ma: *va zad, va zad.* Mes he c'halon ne ket evit derc'hel ouz kement a levenez. — Sempla a ra hag e renker he harpa evit he miret da goueza. — Ar verc'h iaouank ze e doa kollet ar gomz d'an oad a zek vloaz. He diouskouarn en em stankas en eur c'hlenved hir ha grevuz.

Kement hon euz skrivet ama divar ben ar merer ze a zo bet lavaret d'comp gant eun den en deuz guelet ar pez a zo erruet. — Mes kompren a reeur eaz ar raisonniou a vir ouzomp da rei da anavezout hano an den klanv hag ar guerik e pehini eo tremenet an darvoud.

M. D. Le Sélaÿer SJ.

Edot o vouila ar gazeten, p'am eus recevet ar C'hantic-ma, canet e Kerlouan, evit Consecration an Iliz. Hen lacat a ran ama, hag er sizun a zeu e lakin hini Plouescat. G. M.

ILIZ NEVEZ KERLOUEN.

Consacret an 30 a viz Eost 1865.

I.

Etrezom-ni, Arvoris,
Savomp on moueziou
Da enori on Iliz,
Da veuli an Aotrou:
Canomp deza meuleudi
Canomp gant levenez
En eur zellet gant dudi
Ouz on Iliz nevez.

II.

Trugarecàomp eta
'vit e vadoberou
An Ini zo ar c'henta
Ac mestr an oll c'hrasou:
Deoc'h, va Doue, meuleudi
Evit ho trugarez
P' ou d-euz gveled an dedi
Eus on iliz nevez.

III.

Elez euz ar Baradoz
On zicourit ive
Da bedi gras a bennos
Gras a bennos Doue,
Peoc'h-vad ac an eurusdet
Brema a da jamez
Evit pep mean digassed
En on iliz nevez.

IV.

Bennos Doue ra vezo
Atao var va brois,
Bennoz Doue varnezo
Pa garont o iliz:
Rac o caret ti Doue
E caront o farrez
E tennont var bep ene
Bepred grassou nevez.

V.

Gant fizians iviziken
O comz 'vel ar Profed,
Ni lavaro om pedenn,
Sur e vimp silaoued:
Va Doue, eme David,
Pa garan oc'h Iliz,
Da goll biken n'am c'hassit
E mesc an dud difeiz. (Ps, 25.)

VI.

Ra vezo eta brema
On joa atao caeaat
Atao caerat an templ-ma,
Rac ma z-eo ti on Tad:
En esper ma tigoro
E di en Ee deomp oll,
Eleac'h m'ema on gvir vro,
Evid na daimp da goll. (Ibid.)

VII.

Ni a zo tremenidi
Ama var an douar,
Ac on deveuz da dreuzi
An draonienn a c'hlac'har:
Ac pa deuomp da fêza,
E kichen eur funten
E cavomp gras discuiza
Dindan eun diseolenn.

VIII.

En Iliz eo e caver
An nerz ac ar iec'hed;
Eno e-harz an Aoter
Eo terri ar sec'hed:
Eno e cavomp buez
Ac discuiz d'an ene,
E cavomp eun nerz nevez
Da vont varzu an Ee.

IX.

Divar bord canol Jourden
Ac divar creac'h Ermon
Ar Profed, en e bedenn,
A vize templ Sion,
Evit êul ar gvenneli
A loje 'r mogheriou,
Ac e venne nijal di
Da gaout an Aoteriou.

X.

Gant on spered aliez,
Evel Profed Doue,
Varzu on Iliz nevez
Ni a nijo ive,
A-dreuz douar, a-dreuz mor,
Evel ar gvenneli,
Ardiz o c'houlen digor
Ouz Doue en e di.

XI.

Ar c'herreg deomp a lavar
Brema, Kerislouen,
Dibrada diouz an douar,
Scanvoc'h ac eb anken:
'Vel roc'h an Aleghennou,
'Vel reier Meneval,
Ma vimp renked en Eou
E Palez ar bed all.

XII.

Eus a greiz on douarou
Int eat e ti Doue,
Eus on c'hichen en touriou
Gvinted varzu an Ee,
E lavaront d'ar Barrez,
D'ar vrois tro var dro,
Var o labourou bemdez
Beza varzu o bro.

XIII.

Brema ni lavar bennoz
D'an nep en d-euz poanied,
Bennoz Doue, Baradoz
D'ar Pastor, d'an denved
A-rum-da-rum, ar vein-ma
Goude a lavaro
D'ar re a bedo ama
Sonjal er re varo.

Amen. Evelse ra vezo!

(Ton: *Santez Mari, pe, Iton Varia Kelven,* pe un all bennac, eaz da gana.) V. R. S.

Meleier ha Marvailler.

Eul labourer douar en doa pevar map. Eun dervez m'oa eat e kear, e tigasas gantha pemp aval pechez eus ar re gaera, e roas unan d'he c'hreg hag unan da bep hini eus he botret. Da noz e c'houlennas digant he vugale petra en doa gret pephini anezo gant he aval pechez.

— Me, eme'r iaouanca, am eus debret va hini dioc'h-tu, ha tolet ar mean kuit; neuze va mam e deus roet din an anter eus he hini; Oh! va zad! ar re-ze a so mad avad: teuzi a reont er guinou!

— N'out ket bet fur fur, eme an tad. Evit guir, ne c'heus great nemet evel ar vugale eus da oad. Pa vezi brassoc'h, e teski beza furoc'h.

— Me, eme'r map cossa, am eus cavet mad va hini ive; mes n'em eus ket tolet ar galonen kuit. He destumet em eus en armel hag he lakin divezatoc'h en douar evit m'am bezo eur vezen da rei din avalou evelse.

— Te so eur potr hag a zonch en amzer da zont, eme an tad, eur potr hag a voar espern. Te vezo eul labourer mad.

— Me eme'n eil cossa, am eus destumet ar mean tolet gant va breur bihan, am eus he dorret ha debret ar bouet. Neuze em eus guerzet va aval pechez hag em eus bet arc'hant da brena meur ha hini pa zin e kear.

— Te, eme an tad, so bet cals re fur evit eur c'hrouadur. Aoun bras am eus na oufez espern re, na vez eun den avarisius.

— Me, eme'n trede cossa, am eus casset va fechezen da vap an ti all a so clau ha ne all dibri tam. N'en deus ket gallet he dibri, mes me am eus he lezet eno var he vele evit ma he debro pa vellai dezan.

Abanta, eme'n tad, piou en deus great guella gant he aval pechez? An oll a respontas: an nep en deus roet he hini.

An tad ne lavaras guer. Mes ar vam a vriateas ar map en doa discoezet calon vad. (*Gazeten M. Levi.*)

Caer o deus an dud beza var ho evez pa vezont ho verza pe ho prena, e caver ato filouterien pe laeron oc'h pere ne aller morse dioual avoalc'h.

Ervez ar gazeten hanvet *Impartial ar Finister* brema eus eun nebeut sizunveziou, eun den hanvet ar Breton, eus a Elliant, a verzas eur gazeg da eur marc'hadour kezeg eus a Edern, hanvet Kerloc'h. Al loen a voue guerzet 220 lur. Kerloc'h ne baeas ket ar gazeg dioc'htu. Rei a reas pemp scoet errez. hag e lavaras d'ar Breton dont da foar Core eleac'h m'en divije he arc'hant. Ar Breton a ieas, mes Kerloc'h n'edo ket eno. Ar Breton a ieas bete ti ar marc'hadour. Eno en devoue uguent scoet hag e voue touet dezan en divije ar rest d'ar zadorn varlerc'h e Kemper. Mes Kerloc'h ne deuas ket da Guemper, hag abaoue ar Breton so casset a foar da foar, ha morse Kerloc'h ne vez eleac'h m'en devez lavaret mont.

Ar Breton en deus brema douguet clem dirag ar justis; ha ni, eme ar gazeten e deus scrivet an dra-ma, hen ro da anaout d'an oll, evit na vezo ket a re all tromplet gant ar marc'hadour kezeg-ze.

Setu ama c'hoas eur seurt filouter all hag en deus great ive eun dro d'he c'his brema eus eur pennadig amzer. A dost ama e varvas eun den hag a dlie beza guerzet he heritach var he lerc'h. Eur mignon dezan en devoa roet da anaout e vije contant da brena unan eus a ziou vioc'h a ioa. Pa deuas ar vers, ar zaout a voue guerzet evel an traou-all. Eun den eus ar c'harter a brenas unan eus ar zaout. Hema en doa anaoudeguez eus ar c'hoant-se en doa diskuezet mignon an hini maro da gaout unan eus an diou vioc'h. Evel ma na blije nemeur ar vioc'h dezan, ma he c'have kerig, setu hen oc'h ivanti mont ganthi da di ar mignon-se ma em eus comzet anezan. Lavaret a reas dezan oa unan a heritourien he vignon, penaus o veza clevet en doa diskuezet caout c'hoant da gaout unan eus ar zaout, n'ho doa ket laket ar vioc'h-ma e guers hag o doa he dalc'het dezan; penaus erfin entrezo heritourien o doa laket estimout ar vioc'h, hag oa bet estimet kementma ha

kementma. — An den-ma a gave ar vioc'h goal guer; ne gredas ket gouscoude e c'helle chom ep he c'hemeret ha kementse abalamour d'ar mignon-se en doa collet hag a garie cals. Mes ne voue ket pell na deuas da c'houzout an troidellerez hag ar gueier en doa clasket ar filouter evit he drompla. Daou uguent lur en doa kemeret digantha eus ar vioc'h birroc'h evit n'oa coustet dezan er verzidiguez, hag evelse daouuguent lur pere a laere.

Setu aze tud hag a virit a dra sur e ve laket ho hano var an oll baperiou red, ha ma n'hen lacan ket ama, ne deo ket dre respet evithan eo. Ar seurt-se eo so caus ma ema an dud e disfizians an eil eus eguile, ha ma na gaver mui tam feiz vad ebet e nep leac'h cazi. Cals eus ar re a vez bet tromplet gant laeron evelse, a gred ec'h ellont trompla d'ho zro evit en em zigoll, ha setu a beleac'h e teu ma vez great ken aliez a zislealdet o prena hag o verza ha ma zeus ken aliez a zen hag a zo loden pe loden eus ho danvez ha n'int ket deut gant eun hent eùn avoalc'h.

An darn vuia eus ar re a drompl ne sonchfent ket zoken da drompla pa nefe ma int bet tromplet ho unan, pe ma o deus aoun de veza. Hag evelse ar filouterien-se so eur vosen etouez tud eur c'harter. G. M.

Bez'ez eus hirio e Frans tri mil daou c'hant trizec leo ha pevar uguent hent houarn digor d'ar veachourien ; da lavaret eo var bere ez eus kirri tan o vale. Kementse ep conta ar pennadou hent m'emaer oc'h ho ober.

Dirag eul lez-varn er guær a Edimbourg e zoa eun afer evit pehini oa galvet cals testou. Unan eus an testou-se a voa guisket fall. Ar presidant pe ar barner bras a lavaras dezan :

— Evit dont dirag eul lez-varn e tliac'h beza bet guisket guelloc'h. Ho tillad n'int ket dereat.

— Aotrou presidant, guisket oun eveldoc'h.

— Eveldon, penaus ?

— Me a so micherour, hag ema ganen an dillat a lacan d'ober va micher, evel m'ema ganeoc'h an dillat a lakit d'ober hoc'h hini. (*Cazetennou Bro-Zaos*).

E parrez X. an aotrou Person a voa oc'h ober Catekis d'ar vugale. Evit guelet hag hi a entente mad ar pez a lavarent, e c'houlenne outho meur a dra evit renta ar c'hatekis freassoc'h ha sclerroc'h. O coms eus ar gonfession e teuas en he zonch goulen digant eur potr.

— Ha cofez a vezo great ive er baradoz ?

— Oh ! nan, eme'r potr.

— Nan. Ha perag ?

— Eno ne vezo ket a bersonet !

Etouez an traou trista e c'herru aliez eun dra bennag hag a ro atant da c'hoarzin. Diveza darvout a so clevet hano anezan digouezet en hentchou houarn, lod eus ar c'hirri tan a voue bruzunet, ha lod eus ar veachourien lazet pe torret eun ezel bennag dezo. Eur beacher hag en doa gallet en em denna ep droug ebet nemet eur ribinsaden bennag, a redas da rei sicour d'ar re a ioa chomet anter flastret dindan an tamou kirri bruzunet. Cregui a ra er c'henta a gaf hag her sach gantha. Mes allas ! eur c'har d'an den keaz a jomas var he lerc'h dindan ar peziou coat hag houarn a voa varnezan. — Ah ! paour kez den, eme hema, ho car zo distaguet diouzoc'h !

— Peoc'h ! peoc'h ! eme eguile, n'eus droug ebet. Ar c'har so chomet din dindan ar c'har-houarn a voa eur c'har goat. (*Guenanen Camonix*).

En eur verouri, unan eus ar re gae ra eus ar c'harter hanvet Bri, ez oa bandennou lern hag a deue en noz d'ober o zroiou. An oll labouset dre eno, dôn ha gouez, a voa distrujet gantho.

Ar merour a voue aliet da guemeret evit distruja al lern se ar c'hontam pe ar poezon a c'halver stricnin. Mes al louzou-ze zo da lacat evez outhan ; an distera begat anezan so avoalc'h evit crevi tud ha loenet.

Ar merour a guemeras stricnin. Ober a rea ganhta boulouigou hag o lakea dioc'h an noz eleac'h ma voa daremprédet gant al lern, hag antronoz mintin mad e zea da zestum adarre ar boulou ne voant ket bet debret. E nebeutoc'h evit tri miz e cavas var he zouarou pemp louarn ha daouuguent maro, unan brema, unan eber.

Eur mintinvez, en eur ober he dro da zestum ar boulou contamet, e cavas eul louarn maro er penn pella eus ar verouri. Evel ne felle ket dezan kemeret ar boan da zouguen al louarn keit all, e tennas he gontel, e kignas an aneval hag hen tolas goudeze en eur forz, o cas gantha ar c'hroc'hen epken. Antronoz, eun toullat piket a velas al louarn maro, hag a ziskennas d'he vegata. Ne voue ket pell na goeschont maro eno oll en dro d'ho zam frico. Eul louarn a zigouezas en noz varlerc'h hag a zebras unan eus ar piket. Ne allas ket dibri ouspen, na goezas ive maro. Ar merour he unan eo a assur kement ma, goude beza bet he unan test eus ar pez a lavar. Kementse a ziskuez d'ar re a guemer contam pe poezon evelse evit distruja al loenet a ra droug, peguement a evez a dleont da lacat evit miret na ve coutamet tud pe chatal gantha. G. M.

PRIS AN ED.

KEMPER.—*2 Guengolo.*		PONT'NABAT.—*31 Eost.*	
Guinis....	15 lur, 55 c.	Guinis....	15 lur, 51 c.
Segal.....	9 lur, 23 c.	Segal.....	8 lur, 64 c.
Eiz.....	8 lur, 04 c.	Eiz.....	7 lur, 25 c.
Ed-du....	9 lur, 12 c.	Ed-du....	9 lur, 35 c.
Kerc'h....	6 lur, 67 c	Kerc'h....	7 lur, 40 c.
Avalou-douar	2 lur, 60 c.	Avalou-douar	2 lur, 60 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

KEMPER, MOULET GAND A. DE KERANGAL, MOULER AN ESCOPT.

DISSADORN 16 GUENGOLO 1865. N° 33. KENTA BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA.

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz.....	EUR SCOUET.
Evit tri miz.....	C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken.....	DAOU VENNEC.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a vé c'hoant da lacat en gazetenou a dleenh da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 16 Guengolo 1865.

Rom. — Hon Tad Santel ar Pap a dle kuitât Castelgandolfo, evit distrei da Rom, lod a lavar d'an nao, lod all d'an daouzeg ha lod all d'ar pemzeg eus ar mis. Ar pez so sur eo é tle dont da Rom en derveziou-ma, ez eo iac'h, hag e rer e Rom ar poursach evit he ziguemeret e triomf.

Guenet. — Ar vikelet vras a Venet o deus receret digant ar C'hardinal, Arc'hescop Bourdel, eul lizer evit lavaret dezo penaus an aotrou Gazailhan ho Escop, pehini a voa clan eun nebeut a voa, a ioa brema pare couls lavaret ; mes penaus o veza eat da guemeret an dour da Luchon e voa goasset dezan. Neuze he guerent hag an Aotrou Arc'hescop o devoa he laket e Paris etre daouarn eur medecin gouezicc bras, ha brema e receret kelou mad anezhan.

En eur gazeten hanvet *Ecleo ar Seven* e lennomp ar pez zo ama varlerc'h.

Eur vanden labourerien douar a ioa en em zestumet eun devez, hag en ho zouez oa eun doctor hag a dennas eus he c'hodel eur pez paper. En em lacat a reas d'he lenn, hag e voa varnezan comzou ar re gaera a enep ar re binvidic pere ne garont ket al labour douar, a enep ar re divar ar mæz a ia da chom e kear etc.

Unan eus ar re a voa o silaou, a deuas buan da enoui, hag a droc'has ar goms d'an Doctor en eur lavaret : Mes, aotrou, lavaret a rer deomp ato eo kear a long tout, ha kementse dindan hor fri. Eleac'h lavaret an dra-ze deomp cant guech, e ve guell digas deomp eul louzou bennag oc'h kementse. Hor mistri a jom e kear ; hor bugale a ia e kear ; hor mitizien a ia e kear. Me ive so bet e kear, he petra'm eus guelet eno ? Tud hag a deus buan, an tan e daou benn ar c'houlaouen gantho. Evel potret Marseil, Ados ho montr a ra an dro d'ar c'hadran e pemp minuten varnuguent. Ar re binvidic a ia e carros ; ne veler nemet beg ho fri, goloet int gant braoigou evel mez'hodennet ; mes sellet a rer outho, ha setu-hi contant. Hor bugale a zilez-nu alar evit sterniou eun noter. Eno e teuont treud evel gaghnou ha melen evel bouz. Mes great e vez *Aotrou* anezo, eleac'h er guear ne vijent bet nemet Per, Ian pe Jakez ha setu-hi contant. Hor mevellou a lez ho boutou coat evit caout eur botinezou ha sevel var varc'h da neul eur saoz benag. Bevet ha guisket mad int, marteze zoken rubanet. Eus an eil devez d'eguile ec'h ellont terri ho gouzoug ; mes sellet a rer outho, ha setu-hi contant. Ar pez a velan-me dre guementse oll, eo e Frans e car an oll en em ziskuez, o deus c'hoant e ve sellet outho. Eleac'h eta clem ha cunuc'hat abalamour ma za tud e kear, clascomp eul louzou bennag da viret outho da vont. Setu ama va louzou-me :

Ar vistri a jomo en ho douarou a zougo tokou evel hini ar ministr, botinezou bras ha elezeier alaouret. Evelse e vezint gueleta bell. Ar verouriena vezo guisket evel ar *Prefet*, gant blansonennou o stribillonna outho. Ar vitizien a vezo guisket evel ar *Sous-Prefet* pa vez en he gaer, ha pa vezint oc'h arat, evit miret oc'h ho c'hleze da gueza d'an douar, hen lacaint a dreuz var guerniel an ejennet. Oc'h ho guelet evelse, an oll a jomo a za tud ha loenet. Oll e chomint da zellet oc'h an *aotrounez* labourerien douar, hag e velot, ne ket tud a vanco mui er parkeier.

Ar brezeguen vrao-ze a voue diguemeret mad gant kement deu a voa eno. An aotrou bras pehini en doa tennet he dam paper, her plegas, hen lakeas en he c'hodel, hag en em dennas ep lavaret guer ebet mui.

Cazeten ar Meziou a goms evelen evit ar sizun-ma :

An amzer a zalc'h ato da rei derveziou glao ha derveziou heol tom an eil varlerc'h eguile. Mad eo an amzer-ze evit lacat ar froueziou da veuri, ha lacat da zevel an ajou taolet brema en douar. Guelet a reomp ar bleun er parkeier evel e mis mae. Ar guinis du so caer. Ar mel-

chenou ive a roio brema eun troc'h founnus.

An ed ne ket eat var guerât er sizuniou-ma ; e lec'hiennou zoken eo loskeat varnezan. Ne gredomp ket e tlefet ober van evit al losken-se, rag, evel on eus lavaret ouspen eur vech, an eost ne de bet teo e nep leac'h er vro ; ar c'harteriou a zigasse ed e Frans n'o devezo nemeur da zioueret er bloa-ma, hag ouspen ma eo bet tano ho eost, er c'harteriou e costez an anternoz ar goal amzer e deus casset cals ed da goll. Evelse e caf deomp e c'hell an dud divar ar meaz delc'her mad var ho ed ha ne gollint ket.

Ar c'hlenvet a voa e Bro-Zaos var ar chatal a ia en he dro dioc'h ma leverer. E pep leac'h dre eno eus kemeret ar moienou ar re vella evit miret outha d'ober distruch ha d'en em skigna. Eus a Frans eus casset tud da Vro-Zaos evit studia ar c'hlenvet ha clasc ar penn da viret outhan da zont er vro-ma.

Hoguen, evit bete vrema netra ne all rei da gridi e tlefe dont dre ama. Er foariou e caver marc'hadourien pere, evit deseo ar goueriadet da rei ho loenet guelloc'h marc'had, a ra aoun dezo o lavaret e teui ar c'hlenvet er vro. Eur finessa eo ous pehini e tle dioual ar re o deus loenet da verza. Ar goaliguer pe ar c'hlenvejou var ar chatal ous pere e tlefet dioual, ous pere e tlefet caout aoun e Frans a so anavezet gant an oll. Setu hint ama : ne guemerer ket a zoursi avoalc'h anezo ; ne roer ket a vouet avoalc'h dezo ; ar c'hreier a so re izel, loudour, n'o deus ket a ear avoalc'h, na kennebeut a sclerijen avoalc'h. Setu aze ar pez so noazus d'al loenet hag ar pez a rafe vad dioual outho.

Lavaret a rer penaus, abaoue ar glaoeier diveza, ez eo adarre taguet an avalou douar, dreist oll er c'hostez d'an anternoz eus a Frans. Eleac'h m'eo taguet evelse an avalou douar, n'eus ket da c'hina ; red eo dispartia mad ha teleur a gostez ar re so taguet. An avalou douar a dle beza sec'het muia ma c'heller, ha dalc'het eleac'h m'eo seac'h mad. Ar pez so caos dezo da vont da fall, eo aliez, a gredomp, an ear dourog a ia beteg enho. Anaout a reomp labourerien douar hag o deus miret na vije taguet ho avalou douar, o kemeret sourci d'ho derc'hel seac'h mad. Lod zoken o deus bet ho laket da zec'ha er forn. Lod all ho goalc'h gant dour raz evit ho lacat da zec'ha guelloc'h. Mes n'eus fors penaus en em guemerer, da viana eo red ho sec'ha mad mar deus c'hoant ne dafent ket da fall. G. M.

HISTOR ZANTEL.

(C'HUEZECVET PENNAD).

DIMIZI IZAAK.

Abraham a oa koz ha Doue en devoa he vennighet e pep tra. Sonjal a reaz dimizi he vap ; mes digant Doue eo e felle d'ezhan kaout he verc'h-kaer. Skouer vad evit ann tadou hag ar mammou pa ho deuz da ober eun dra a dalvoudeghez ker braz.

Lavarout a reaz eta d'ar c'hossa euz he zerviche-rien, ann hini a ioa gant-han ann emell euz he vadou : Tou d'in, emez-han, dre ann Aotrou Doue, mestr ann env hag ann douar, penaoz ne ghemeri biken evit pried d'am map Izaak, nikun euz a verc'hed ar Ga-nanced etouez perè emaomp o chom ; mes penaoz ezi raktal d'ar vro ema va c'herent o chom enn-hi, hag e kemeri ac'hano eur c'hreg d'am map.

Ar zervicher a respontaz : Ma na fell ket d'ar verc'h dont gan-en d'ar vro-ma, ha kas a rinn-me ho map d'he bro, ar vro a behini oc'h ghinidik hoc'h-unan?

Nann, eme Abraham, diouall ne gassi biken va map di. Doue ann env, pehini en deuz va zennet euz a di va zad, hag euz ar vro a oann ganet enn-hi, Doue pehini en deuz komzet ouz-in, ha touet d'in en divije roet ar vro-man d'am lignez, ann Doue-ze a gasso he Eal-mad en da raog, hag a rai d'id kavout ar pried en deuz destinet d'am map. Ma na fell ket d'ar verc'h dont d'az heul, ne vezi ket dalc'het dre da le var ghement-se, nemet ne gassi biken va map d'ar vro-ze.

(Abraham, er c'harter emedo neuze, a oa enoret evel eur prins, goulenn a helle evid he vap ar ghenta euz a verc'hed iaouank ar vro, hag a dra zur ne vije ket refuzet. Hoghen, sonjezonou huelloc'h eghet ma-dou ha brazderiou ar bed-ma a dremene dre spered Abraham. Karout a rea he vap evel ma kar ar zent ; kredi a rea d'ar promessaou great d'ezhan gant Doue ; hag e felle d'ezhan prokuli d'he vap eun dimizi de-read ouz ar stad huel da behini e oa galvet. Eur vaouez a zoujanz Doue a renkje da gaout ; eur verc'h a behini ar vouenn, ann deskadurez hag ar spered mad a roje esperanz da gaout eun tieghez euruz, hag eul lignez a dud santel. Hoghen gouzout a rea erfad pe-naoz eur verc'h evelse ne vije ket kavet e touez tud difeiz ha paianed, evel ma oa tud bro Kanan e pe-leac'h edo neuze o chom. Doue hepken hag he re-lijion a helle ober eur plac'h evel ann hini a felle d'ezhan da gavout. Chetu perag e kassaz he zervicher d'ar vro emedo he gherent o chom, rag enn ho souez e oa c'hoaz anaoudeghez ar guir Doue hag he relijion. Hag er c'hiz-se a rear hirio pa vez dimiziou da ober? Eur verc'h-kaer a glasker ; mes eur verc'h hag a zi-gasso kalz danvez gant-hi. He lignez, he deskadurez, he buez fall pe vad, ouz ann traou-ze ne zelleur ne-meur ; arc'hant, leve, foughe a zo, vertuz aoualc'h eo kement-se. Koulskoude petra dall kaout madou braz enn eun ti, ma na ouzeur ho gouarn hag ho lakuat da dallout. *Eur c'hreg fur a ra tieghez*, eme ar skritur, *ar c'hreg skanv-benn a zismantr pep tra*).

Ar zervicher a douaz da Abraham e raje ar pez a c'hourc'hemenne, hag en em ghemeraz da vont enn hent. Dek kanval a ghemeraz euz a dropel he vestr, prezanchou a bep seurt a zammaz var-n-ezho, hag ez eaz var eeun d'ar Mezopotamia, d'ar ghear emedo Nakor o chom enn-hi.

Arruet e kichen ar ghear-ze, e lekeaz he ganvaled da ziskuiza eun tammik e-tal eur punz, var ann abar-daez, d'ar mare ma oa kustum ar merc'hed da zont da gherc'had dour, hag e reaz da Zoue ar beden-ma : Aotrou, Doue Abraham, va zikourit hirio, me ho ped ; bezit trugarezuz e henver Abraham va mestr. Chetu me em zâ e kichen ar feunteun-ma, ha merc'hed ar ghear-ma a zeuio bremaik da gherc'hat dour. Ar plac'h iaouank eta da behini e levirinn : Izelleit ho pod evit ma evinn ; hag a responto : Evit, ha me roï ivez da eva d'ho kanvaled ; ra vezo houn-nez ann hini hoc'h euz choazet da Izaak ho servicher ; ha dre ghement-se e ouezinn hoc'h euz great trugarez da Abraham va mestr.

N'en doa ket achuet mad da bedi er c'hiz-se e goueled he galoun, chetu Rebeka o tont er meaz euz ar ghear. Rebeka, merc'h Bathuel, ha merc'h vihan da Nakor, breur Abraham, ha gant-hi eur pod var he skoaz. Eur plac'h kaer meurbed, eur verc'h diouc'h ar re goanta. Mont a reaz eeun d'ar feunteun, hag e tistroc gant he fod leun a zour.

Ar zervicher a ieaz var hec'h arbenn, hag a lavaraz : Roit d'in eur banne-dour da eva diouc'h ho pod. Hi a respontaz : Evit, va Aotrou ; hag e tiskennaz dioc'h-tu ar pod var he breac'h, hag e roaz d'ezhan da eva.

Goude ma en devoe evet, hi a lavaraz : Né ket a-oualc'h, tenna a rinn ivez dour d'ho kanvaled, ken n'ho devezo evet holl. Hag o veza diskarghet he fod er c'haniou, e redaz d'ar punz da denna dour ken n'ho devoe ar c'hanvaled evet ho goualc'h.

Ar zervicher a zelle out-hi, hep lavarout gher, o klask gouzout hag hen en devoa roet Doue d'ezhan eur veach euruz, pe n'en devoa ket. Pa oe ehanet ar c'hanvaled da eva, e tennaz eur re-vouklou-skouarn en aour hag a boueze daou sikl, ha diou chadennik-divrec'h pere a boueze dek sikl. Ho rei a reaz d'ar plac'h iaouank, hag e lavaraz d'ezhi : Da biou oc'h-hu merc'h, livirit d'in ; ha beza ez euz e ti ho tad eul leac'h evid-oun da loja?

Hi a respontaz : Me zo merc'h da Vathuel map Nakor euz he c'hreg Melka. Bez' ez euz enn hon ti kalz kolo ha kalz louenn, ha frankiz eleiz da loja.

Ar zervicher leun a joa, a stouaz d'ann douar, hag a adoraz ann Aotrou Doue. Bennighet ra vezo, emez-han, Doue Abraham, hanad eo he drugarez e kenver va mestr, rak va bleniet en deuz eeun-hag-eeun da di Nakor he vreur.

E keit-se ar plac'h iaouank a redaz da gavout he mamm, hag a zanevellaz ann holl draou e devoa klevet.

KANI-

Tieghez ha madou, hervez komz ar Skritur,
Ann dud a hell ho rei ; mes eur c'hreg vad ha fur,
Doue hepken he ro. Abraham ker guie,
Hag a zesk d'eomp ann tu d'he c'haout digant Doue.
Mignon Eliezer, emez-han d'he vevel,
Dimizi a fell d'in va map abarz mervel ;
Ma na c'hellann, tou d'in he roï biken d'ezhan
Eur pried euz a douez, paianed ar vro-man.
Kea da vro va zud koz, ehe n'ma kaver c'hoaz
Doujanz ar gwir Doue, ha mirè hed droue hi ar choaz.
Ni bedo ann Aotrou, ni bedo da Eal-mad,
Hag es pezo d'am map eur pried deread.
Kerkent Eliezer, skouer ar zervicherien,
Bet pell e ti ho mestr, great dioue h ar gouc'hemen,
A ieaz d'ar vro hanvet Mezopotamia,
Hag, er c'hiz ma ouzoc'h, e kavaz Rebeka. H.

An dervéziou ma en deus an Aotrou an Escop consacret ar peder ilis a bero hon eus comzet er sizun-veziou tremenet, a so bet dervéziou caer evit tud ar parreziou-ze, dervéziou a joa hag a adrenidiguez, dervéziou ha ne vezint ancounac'heat morse. E pep hini eus ar parreziou-ze oll dud ar barrez ha cals a ré all a zo deut paravia da guemeret pers er sola-nite. Eun ingroez a dud, bete tost dad zaou c'hiant belec er memes leac'h, an oll dud a reno huel eus ar c'harter deut da ober heul dan Aotrou n Escop ha da guemeret lod e levenez arbaresissimâ, kement-se oll a rente ar gouel caer ha dudius.

Ar pennou brassa o deus kemeret ar goms evit trugarecat an Aotrou n Escop da veza great dezo an enor da vont da gonsacri ho ilis, hag unan anezo, an Aotrou Conseil, *Deputet* pe cannad Brest, en deus cavet eno he dro evit lavaret ha diskuez d'an oll pe-guement e car hon Tad Santel ar Pap, peguement eo douguet evithan, peguement evel Cannad, e poagn hag e poagno da zouguen ar Frans da respéti ar Pap hag he stajou.

An Aotrou'n Escop en deus respontet dezo oll evel ma c'hoar en ober, gant comzou calounec. Trugarekeat en deus an dud a renc huel-se eus ar pers a guemerent e mad ar barressionis hag e mad an Ilis. Trugarekeat en deus oll dud ar parreziou-ze eus ar boan hag ar zourci o deus kemeret, eus an dispignou o deus great evit sevel an ilizou caer-se pere a vezo eun testeni anat eus ho feiz dirag daou-lagad kement a deui var hon lerc'h.

Ne lavaran netra eus ar santimanchou a relijion a dle dont e speret eur c'hristen o velet evelse eun ti nevez savet da Zoue. Kement-se so merket, guelloc'h evit na oufen-me hen ober, en daou gantic a lacan er gazeten. G. M.

ILIS NEVEZ PLOUESCAT,

CONSACRET

GANT AN AOTROU SERGENT, ESCOP QUIMPER,

AN 31 A VIZ EOST 1865.

Meulomp Doue, gant levenez,
Dleour omp oll d'he vadelez ;
Meulomp ive Plouescadis,

Enor dezho, great ho ilis !

O Breïz-Izel ! an oll er goar,
Er bed da feiz a zo da c'hloar,
Eun deïz, en Env, da wir greden
A vo ive da gurunen.

Ar Vreïzidi dên ne gano,
Plouescadis hep na veulo ;
Pet bro, siouas ! a goll ho feiz,
E Plouescat, e cresk bep deïz.

Doue bepret madelezus
A rent ho bro meurbet edus,
Dezho ar mor, en he gounnar,
A ro bizin, vit ho douar.

Plouescadis'zo anaoudek,
Evit Doue hint kalonek ;
N'euz hirio dên hep lavaret :
Caëra ilis ho d'eus savet !

Pebez enor ! Plouescadis,
Da vestr ar bed great eun ilis ;
Mennoz David, hed he vuhez,
Roet dec'houi, gant trugarez.

Euz ho tud coz ar relegou
A dle tridal, en ho besiou,
O velet feïz ho bugale
O sevel eun ti da Zoue.

An ilis-ze d'an tremeniad
D'euz ho feiz cren vo eur merk mad ;
Ho pugale, gant oc'h hano,
Huel ho fen a valeo.

Roue an Env, mestr an douar
Zo en ilis cuzet he c'hloar ;
Eno e ro brassa graçou
Hag e skanva an oll boanniou.

Eno eur vam garantezus
D'euz bet iec'hed d'he merc'h clanvus ;
Dre he feden, eur mab diroll
A zo hirio cur skouër d'an oll.

An dên, allas ! pa deu er bed,
A zo euzus, dre ar pec'het :
Er mæn-found'vez rentet skedus
Ha crouadur great da Jesus.

En ilis omp, gant hor Roue,
Great soudardet euz he arme,
'Vit da Satan ober brezel,
Covez hor feïz bepret huel.

Eno Jesus, guir garantez
D'hon ene 'vez magadurez :
En hosti 'ma var an aoter,
'Vit hor selaou, e pep amzer.

An dên pec'heur, par d'ar brodik,
Pell d'euz Doue 'vev reuzeudik ;

En Templ e cav, er binijen,
Graç ha pardoun, dre'nabsolven.

En ilis c'hoaz, an daou bried
Da virviken 'zo eureujet,
Evit beva, ervez Doue.
Sevel ervad ho bugale.

Euz ar gador a wirionez
Oc'h kelennet, gant karantez.
Var ar vuhez a dleït da ren,
'Vit caout, en Env, eur gurunen.

D'oc'h ilis ! ta, labourerrien,
Deut alies, bepret laouen,
Evit guellout, 'creiz ho labour,
Trec'hi Satan, oc'h enebour.

D'eus pen ho tal, var an dachen,
Pa ziruillo druz ar c'houezen,
Gant ho lagad, claskit neuze
An ti ho p'euz great da Zoue.

Savit buhan tour an ilis,
Neuze 'clevoc'h, Plouescadis,
Beteg ar mor hac he reïer,
Ar zoun skiltrus euz ho kleïer.

Tour he ilis d'eul labourer
D'euz feiz he vro 'zo ar bannier ;
Evit ma vo guelet a bell
Ar bannier-ze savit huel.

Bennoz, bennoz, Plouescadis,
Da veza great ken caër ilis ;
Digollet, viot, bras ha bihan,
Doue 'ro mil evit unan.

Bennoz brema, ha greiz kalon,
D'ar veleïen, d'an daou berson ;
Poanniet ho d'euz gant oc'h ilis,
Sonjit enno, Plouescadis.

Bennoz ive, broïz, bennoz
D'an hini 'zoñer baradoz ;
He hano 'zo ê pep guinou,
He garantez, er c'halonou. G. Prof.

Setu ama eur pennad scrit var an implij eus ar raz, great gant eun deu hag en deus studiet epad he vuez evit añaout an douarou, al laborou, an tremp so guella da bep pez douar, hag a so hirio e Trevarez o rei kenteliou var guementse d'an dud iaouanc a ia di da zeski mad al labour douar. Kement-ma a ro tro domp da lavaret eur guer divar benn ar verouri-scol, pe ar ferm-scol-ze pehini so ken talvoudec d'an dud iaouanc a fell dezo pleustri al labourou divar ar meaz-

An Aotrou Kerjegu douguet ed ar vech evit mad al labourerien, en deus savet ar ferm-scol-ze evit sevel ha deski eno tud iaouanc pere a alfe goudeze, dre ho buez vad hag ho c'henteliou, beza eur skuer e pep guiz evit ho amezeien. Ha guelet on eus hon unan tud iaouanc bet

e Trevarez pere a so hirio, ne ket epken ar guella labourerien eus ho c'harter, mes ive ar guella christenien.

C'hoant ar fondatour eo deski d'an dud iaouanc-se ar galleg evit gallout ober mad ho aferiou, al labourou ha kement a zell outho ; hag ive anaout mad ho Relijion ; hag evit ar poent-ma, ouspen he guenteliou he unan, e talc'h ato eur beleg en he di evit kelen ar re so enha. Ne fell ket dezan ken nebeut ho guelet o tilezel pe oc'h ancounac'hat ho brezounec. Evelse goude beza roët dezo kenteliou e gallec var al labour ha var guement a dleont da zeski, evel ma zeo anaout an douarou, an tempr mad da lacat enho, ar guez, ar chardinach, ar pez a zell oc'h iec'het an den hag hini al loenet etc., e vez great ar pedennou oll a vanden noz ha mintin ha lennet buez ar zænt e brezonec.

Fallout a ra d'ar foundatour e ve an dud iaouanc-se, pa o deus tremenet ho zri bloas en he scol, e stad da veza er guear plijadur ho zud, guest da ren mad eun tieguez ha da zigas enha ar guellaenou a ve izom, ha da rei scuer vad e pep guiz d'ho breudeur ha c'hoarezet ha d'an oll.

Evelse ar feiz hag ar Religion eo ar fondamant eus a guement a zesker er verouri pe er ferm scol-se, hag eun den iaouanc, o vont ac'hano, n'en devezo nemet derc'hel mad d'ar c'henteliou en devezo bet evit cundui eur vuez e guirionez christen. Ar guir feiz hag al labour douar pe dleont beza morse dispartiet, ha dibot e ve caout eul labourer mad ma na deo ive eur guir gristen.

Brema pa zeo deut an douar da veza ker ker, evel ma clevomp o lavaret an dud goueziec var guementse, ma ne all mui ar merour pe ar fermour paea ha beva o tenna eus he zouar ar pez a denne kent, e tigoeso a dra zur eus a zaou dra unan ; pe ez ai ar merour (hag e c'helfet lavaret marteze lod eus ar re so ho douar dezho) da baour, pe e tenno eus he zouar mui evit na rea a goz. Red eo evit kementse e c'houfe labourat he zouar gant nebeutoc'h a zispign, pe he lacat da rei muioc'h a frouez ep dispign muioc'h. Hoguen setu eno ar pez a zesker er fermiou scol-ze, ha dreist pehini e Trévarez. An daou draze a zesker er memes amzer ; labourat gant nebeutoc'h a zispign dre ar benviachou a zesker da vania ; lacat an douar da rei muioc'h a frouez ep dispign muioc'h, o c'houzout rei da bep tam douar ar seurt temps a behini en deus izom hag ar seurt labour a zere outha.

Bez'e ve cals traou da lavaret var guementse. Æz e ve diskuez pe guen talvoudec eo ar scol-ze da vugale al labourerien. Ne lavarimp ken evit hirio. Setu ama brema ar pennad scrit a behini e comzemp. G. M.

MIGNONET GOUNIDEIEN

(*Labourerien douar*).

Trugarékeomp an Impalaer evit ar vad a ra-d'hon hrô en eur roi da bep *C'homiç gonidek* euz Creis-Breiz-Izel, daou vil liur évit on toughen da lakat *raz* ha trez-mor ébarz hon douarou.

Ma teuffe pep tiek da brizout an tremp-ze, ker vad evit gwelat an douar, hé welfer dh dalé en hon bro ur gwellentez vraz : rak ur wech anavezet mad an trez-mor hag ar râz, e leac'h gwarimmou ar reunniou e welfer pésiou douar kaër ha strujuz.

Mont a reomp, mignonet kez, da gomz doc'h eunn tamik euz an tréo-ze, evit ma teui pep hini da lakat mad en hé speret pégher braz talvoudéghez ho deuz evit gwellât an douar eus a Gerné.

Ar poent kenta euz gounidéghez an douar eo an teill, en houzout a ret oll ; pez n'ha houzoc'h ket a-woalc'h, eo, é ret kawout eur tremp all c'hoas, divézatoc'h ha wézô hanavezet gwelloc'h kement-man.

An oll danveziou euz ar bed, krouet gant ann Otrou Doué, a c'hall beza renket e diou loden vraz :

1° An danveziou ho deuz bet buez ;

2° An danveziou n'ho deuz ket bet a vuez.

Ar re genta zô, all loënet, ar guez hag al louzouiou ; hag o vaga gand an neubeuta *dispin* a dle beza skiant oll an tiek.

An danveziou eb buez a reont vrassa loden euz an douar ; meur a hini a zo ; dreist ar reall, ar pri (argile), ar grein mein-gwen (silice) hag ar mein-râz, pe tréz-raz (calcaire). An tri zra-sé en em gav oll en douarou strujussa, é ré a zo hanavezet evit ar gwella d'ha roi pep tra, eost ha boët loenet, gant larghentez ha gand neubeuta dispin.

Douarou hon bro n'ho deuz ket a râz a nez ho hunan ; en-kalz en em gav mesket, gand pri ha vein gwen, mein rouz, mein griz : en lod a zo mein c'hlaz, tufféo (chiste), en lod a zo toualc'h (douar dû gret gand kéfiou broan a yéaut c'hanter brein).

En gouzout a reomp oll, an car, an tomder, ar leizder (glebour) hag ar sklerijen zo red, d'an traou ho deuz buez ; an tri c'henta, dreist oll, zo red évit ar vuez kerkoulz hag évit an disforc'hidighez euz an traou an danveziou eb buez zo ken réd ive en douar évit ar plant, evel a vez an ear, an dour hag an tomder : Evit gwir, eb beza alkemist, a houzomp mâd penauz eunn dra pa zév a losk en car kalz euz he danvez, ha lod a chom e stad a ludu.

Petra gaver ell ludu ? — Raz, mein, pri ha kalz a draou all, dreist oll, houarn hag holen, etc.

Abelec'h ar plant a denn ho magadurez ? — Eul loden a zeu euz an ear, all loden-ze ha zav e moged dre an tan (pe dre ar breinadurez pe hini neo nemet ann dévadurez difoun) ; ul loden all, all ludu, a zeu euz an douar.

Red eo éta e vijé râz en douar.

Hon douar-ni n'en deuz tam, on deus lavaret, chetu perag n'éo mad nemet da zougen plant péré n'ha houlont nemeur : id-du, ségal, kerc'h, etc., oll draou e renk izella ; ha né hall két dougen gwiniz, panez, karotez, melchen : ha gouskoude ar plant diveza-ma ha ra dreist holl maga loënet meurbet gwerzuz, pere dré ho gwer ha rô arc'hant braz a founuz.

Lavaret a reomp on douar n'hall ep râz ober loënet a dalvoudegez vraz : pep-hini hall gwellet kement-ze ho kemma all loënet maget war douarou eb râz gand all loënet a vêv war zouarou raëk, pe war zouarou trempet gand râz ; pégen dishenvel entré-z-ho dré ar lédander hag ar vent. — Gwelit memez ar vérouriou enn péré é-hader melchen (1,000 liur foënn melchen ha zoug 15 liur râz), brouskon, panez, betterabez, côl-irvin, etc., péré ho deuz peurach gweléet dré râz, pégement n'int-hi ket gwelloc'h ho loënet évit loënet ar ré n'ha lakaont ket a râz en ho douarou, pere dré-ze n'hallont roï melchen, brouskon, gwinis pe a reont neubeudik. — Perak-sé ? —E korf ar loënet zo kalz râz (en ho eskern a zo euspen 30 liur râz evit 100 liur eskern), ha n'en tennont nemet euz ar plant, pére, ivé n'en c'havont nemet en douar.

Red eo éta e vez raz en douar, m'ar fell domp tenna anézi frouez talvouduz, ha roï pêadra da ezomou an dud.

(*Eur pennad all ar zizun a zeu*). F. L.

BUEZ SANT MATHURIN.

Pevare Chabist.

Badiziant Sant Mathurin hag e guerent.

Sant Polykarp en doa eul loden vraz er chenjamant a oa arruet e ene Marin hag e bried. Nag a zaelou en doa skuillet, nag a bedennou, nag a binijen en doa great evit ma teuje Doue da ober eur zel a druez outho ! An Escop santel ma en doa gonezet ho mab da Zoue, desket dezan all lezen gristen, roet dezan anoudeguez euz nerz ar beden, en doa lavaret dezan pedi an aliessa ma helle evit e dad hag evit e vam, o prometti dezan a vije chillaouet gant Doue.

Ah ! pebez joa ! pebez levenez evit e galoun a Escop, a dad an eniou, pa zeuaz Mathurin da skei var e zor, da boka dezan gant daelou a joa en e zaoulagad, o lavaret dezan : Tad, an Aotrou Doue en euz chillaouet ho pedennou : ma zad a c'houlen ar vadiziant. Neuze a lavaraz dezan an hunvre en doa bet hag ar chenjamant a oa enan abaoe. N'hell mui, emezan, sellet ouz e idolou, poan a reont dezan; ma digasset en euz d'ho pidi da zont d'he kaout.

Oh! trugarekomp an Aotrou Doue, eme an Eskop, euz e vadelez ! Hag en em lakejont ho daou var ho daoulin da drukarekad Doue euz e c'hrassou. Ar beden achuet, ez ajont ho daou da di Marin hag enn diguemmer mad o oa great da Zant Polykarp, pehini en em lakeaz doc'h-tu d'ho c'hentellia var ar relijion. An Eskop a zeue bemde da brezeck dezo ar Feiz, hag evel e gomzou a goueze e sperejou preparet gant graz ar Speret-Santel, n'a zaleaz ket d'ho c'haout desket oalc'h var ho relijion, hag ho badezaz gant Mathurin ho mab hag oll dud ho zi.

Er penn kenta euz an an Iliz na vije reet ar vadiziant nemet da zadorn Fasq ha da zadorn ar Pentekost; a hent all n'a vije badezet den epad ar bloaz nemet danjer a varo a vije bet evit eur re bennak.

An Eskop hebken ive a ree ar vadiziant en amzer-ze. Ar re a reseve ar vadiziant a vije guisket e guen hag a zougue sae ven ho badiziant epad eiz de.

Pa oa deuet an devez merket evit ar vadiziant, Marin, Euphemi gant ho mab Mathurin hag oll dud ho zi en em gavaz dirag an Escop. Na kaer a oa guellet Mathurin gant e dad, e vam hag oll dud ho zi guisket e guen, o tont dirag an Escop da c'houlenn ar vadiziant! Pebez chenjamant er famill-ze, en ti ze, n'euz ket pell n'a garent nimet ar falz Doueou, ho doa euz gassoni a vrassa euz an Iliz, euz ar gristenien, a falle dezo distruji an hano a gristen mouga an iliz e goad ar gristenien : ha brema e teuont assamblez da c'houlenn ar Feiz digantan an iliz, da brometti miret e gourc'hemenou. N'euz ket pell n'a vellet en ti ze nemet vaniteou ar bed, idolou, imachou an drouk speret : ha brema n'euz mui nitra euz a gement-ze, eun eurz deread ha kristen a zo e peb lec'h. Pebez joa evit an Escop santel o vellet ar frouez euz e bedennou hag euz e labour poaniuz, hag ive dreist peb tra evit Sant Mathurin oc'h c'houzout a oa arruet an dévez kaer euz e vadiziant, a ie da veza kristen, a ie da reseo grassou ar Speret-Santel, da gaout perz e madou spirituel an Iliz, hag oc'h penn pa velle e dad, e vam hag oll dud e di en e guichen, o partagi ganta ar memez joa, ar memez eurusded.

Peguement a dleje dridal e galoun pa glevaz e dad o lavaret : me a gred e Doue, an Tad oll c'halloudec, e Jesus-Christ, e Vab unig, hon Otrou, er Speret-Santel, en Iliz-Santel katholig... hag an oll guirioniou all euz ar *gredo*.

An eskop a c'houlenn digant peb hini anezo : Renonz a reit da Satan, d'an drouk speret? — Renonz a rann : a respont peb hini. — Renonz a reit de oll œuvrou ? Ia, renonz a rann. — Renonz a reit de oll vombansou ? — Ia, renonz a rann.

Ar promessaou-ze euz ar vadiziant o tont dreist peb tra euz a c'hinou Marin, persecutour ar gristenien, a rente an eled hag ar zent dudiuz en env, a zône beteg e deun an ifern hag a lakee ar gounar en drouk-sperejou, a velet ez oant trec'het.

Oh ! na laouen oa ive Sant Mathurin oc'h azeza ouz an dol fasq e kichen eun tad hag eur vam gristen, o reseo Jesus-Christ evit ar vech kenta er gommunion zantel.

Nag a bedenou a reaz neuze evinta e unan hag evit e guerent, hen pehini en doa bet kement a vall da vellet an devez eurùz ze, en doa greet kement a bedenou evit ma vije deuet an Otrou Doue da ober eur zell a druez outho : piou a helfe lavaret peguen kalouneg a drugarekae an Otrou Doue euz he vadelez en e guenver? Oh ! Ma gare e Zoue, e grouer bete neuze, peguement n'a oa ket c'hoaz kresket e garantez er mare dudiuz-ze, pa oa karguet a zonezonou ar Speret-Santel hag unanet

gant Jesus-Christ en eur fesson burzuduz ! Piou ive a oufe lavaret ar grassou heb niver a skuillaz ar Speret-Santel e ene ar c'hrouadur santel-ze, hag ar garantez deuer a ziskueaz Jesuz de dro e kenver e zervicher mad? la, mar en doa Mathurin pedet hag hirvoudet kalz bete neuze, mar en doa bet kalz a boan ho c'honid e dad hag e vam da Zoue, paet mad oa neuze euz e boaniou ; n'a vanke netra en e joa, en e euruzded er bed ma. Edeun e galoun a lavare de grouer : pa oc'h eus bet, ma Doue, ar vadelez da ober pep tra evit ho kloar hag evit don me, me a rei peb tra evit doc'h hag evit ho kloar; pa oc'h euz bet ar garantez d'en em rei oll dime, hag evel Doue hag evel den, me en em ro oll deoc'h ive korv hag ene.

Devez kaer ho badiziant a oa tremenet gantho er beden hag o kana meulodiou da Zoue. Oll e oant euruz, Marin dreist peb tra a oa souezet euz ar pez a dremene en e galoun; ar vuez nevez ze a oa evel eun huvre evinta, ken dishenvel ma oa euz an amzer dremenet.

Mathurin a chomaz gant e dad hag e vam beteg an oad a uguent vloas evit ho c'hreat er feiz. Tremen a ree e amzer er beden hag er sudi ; mont a ree an aliessa ma helle da gaout Sant Polykarp, e vestr, da resseo e guentelliou. Evel en em zante douguet da veza den a iliz, e eskop hen greaz belek, pa oa deuet en oad.

Le Bélaizien 5.7. — *M. D. ha Klan*

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 18. — Sant Joseph Cupertin, eus a urs Sant Frances, brudet bras dre he brez da zenti ha dre he garantez evit ar baourentez.

Dimeurs 11. — Sant Janvier hag he gompagnunez, merzerien. An tirant a dourmante ar Zant-ma hag he gompagnunez, a gollas ar guelet, e punition eus he grueldet, ha Sant Janvier her pareas dre he bedennou ; gouscoude ar memes den a reas he lacat d'ar maro. Er guer a Napl ema penn ar Zant-ma hag eur vuret leun eus he c'hoad. Pa vez tosteat ar vuret oc'h penn ar Zant, ar goad a verf evel eur goad beo. Ar burzud-ze a veler c'hoas brema bep bloas.

Dimerc'her 20. — *Cotuerou ; iun ha vijel.* — Sant Eustach hag he gompagnunez, merzerien. Sant Eustach, cabiten bras dindan an Impalaer Trajan a voue laket da rosta en eur goter vras, hen, he c'hreg hag he vugale, abalamour ne felle ket dezan adori an doueou faus goude eur victor gaer en doa gounezet.

Diziou 21. — Sant Maze, Abostol. Jesus her galvas da vont d'he heul eus he stal eleac'h ma receve ar guiriou. Hen en deus scrivet ar c'henta eus ar pevar Aviel. Mont a reas da brezeg ar feiz en Ethiopi. Eno oue lazet ous an aoter dre urs ar roue Hirtas.

Dirguener 22. — *Pevar-Amzer*, pe *Cotuerou*. — S. Thomas-ar-Guer-Nevez, eus a urs Sant Augustin. Bez' e voue eur predicator braz ha, goudeze, Arc'hescop Valans, burzudus dre he aluzennou.

Dissadorn 23. — *Cotuerou*. — Sant Lin, Pap ha merzer. Sant Lin oué ar c'henta Pap goude Sant Per. Dibennet e voue dré urs Saturnin, eun den a reng huel da behini en doa delivret eur vouc'ha voa possedet gant an droug-sperejou.

Dissul 24. — XVI goude ar Pantecost. — An Trouc Varia-a-Drugarez. Ar galite-se e dous kenteret Mam Doue évit beza protectourez an urz founiet dre he gourc'hemen évit daspren ar gristenien doeziet e scla-vach dindan ar vorianed pe ar boblou all n'int ket christenien.

AR BREZOUNEC.

Ar brezouneg, eme calz tud pere ne anavezont ket, mad al langach-ze, a zo eul langach pounner, ha ne deo mad nemed evit embreg ar c'hezec pe an zaoud. Bete vrema n'em boa clevet ober ar rebech-se nemed da langach an Alamagn. Eun devez, eun den desket braz a lavaras dirazon : An gallec a zo langach an dud disket, zosmec hini al laboussed, an italian hini an demezeled, ar spagnol hini an Aotrou Doue, hag an alamand hini ar c'hezec. Ar brezouneg eta hag an alamand a zo kindirvi goumpez.

An re a lavar eo ar brezounneg eul langach pounner n'ho deuz ket lennet, klaoustre, *Barzaz-Breiz*, great gand an Aotrou Kervarker. Ho fedi a ran, da len ar ganaouen gret var beguic eur spillen gand an Aotrou Rous, ha da lavaret d'in hag eun dra bennag a bounner a helfe delc'her var beguic eur spillen.

E brezounneg evel e gallec hag e saosmec e c'heller zoken lavaret ar gueriou spereduz hanyet e gallec *Calambour*, da lavaret eo gueriou hag a heller da gueret e diou fessoun evit lacaat an dud da c'hoarzin.

A c'hanta, a lavare eun deiz eul beleg d'eur Mear deuet oc'h éta a ben da gass an Aotrou Riou, ho person, kuit ? — la, eme ar Mear, hag evit hement-se hon euz renket caout Coat. E guirionez, an Aotrou Coat a oa deuet e plaz an Aotrou Riou.

Edot o sevel eun aoter nevez en eun iliz, hag eled sculptet ha pintet en eur mod dudiuz a dlie beza lakeat en dro d'an tabernacl. An eled a oa arruet hag an holl a esclame en eur ho guelet : e peleac'h, eme eur plac'hik, e vezo lakeat ar pevar eal? En eur c'hel, m'oarvad eme eun-al.

An hini a studio ar brezounec a velo sclear neket ken pounner langach ha m'her lavarer.

Eun dra kaer eo terri naoun ar re baour.

Len a reomp an histor ma varlerc'h en eur gazeten d'euz Malines, kéar tost da Vruxel. Bruxel zo kear veur rouantelez Beljic, evel m'ema Paris kear veur rouantelez Frans.

Eur merer pehini a chome tost da Vruxel, a ziskroe eun deiz var he varc'h euz ar vilin. Eur zac'had bleud en doa gantha. En distro euz eur c'hoad bihan, unan euz he amezeien hen harz var an hent, hag a

lavar d'ezhan : — Ro d'in da zac'bad bleud, pe me c'hoal gasso ac'hanoud a dauliou bas. — Ar merer a zisken en eun taol euz he varc'h, a grok e kerc'hen al laër, hen diskar d'an douar, hag a lavar d'ezhan : her guelout a res ; me a hellfe brema drailha ac'hanoud. Drailh ac'han'oun, mar keres, eme al laer, pe ro d'in da zac'had bleud. Ezom braz am euz anezhan, rak mervel a ran gant an naoun, me, va grek ha va bugale. — Mervel a res gant an naoun ! Ah ! neuze eta, eme ar merer, an affer a sench tu. Me zoken na fell ket d'in e ves eul laer. Kemer ar zac'had bleud ; kea kuit, ha na lavar guer, me her ro d'id, hag a ia da zikour ac'hanoud d'hel lakat var da guein.

Ar marc'h koulskoude, dizammet euz he garg, a dec'h kuit hag a erru d'an daou-lam e porz ar verouri. Ar c'hrek spountet o velout na zeue ket he fried, a lausk kriou hirvouduz, ha a red affo varzu ar vilin. Ar mevellou, ar plac'hed, o kleved klemvanou ho mestrez, a red hoc'h unan var he lerc'h. — Eun neubeudic pelloc'h ac'hano e kaver ar merer. Distrei a ree e peoc'h d'ar guer, o sonjal er pez a oa erruet gantba. He c'hrek a c'houlen piou ha petra en deuz kavet ebarz an hent. — Tav, emez'han d'ezhi, — P'em'int ho daou hoc'h unan, e kont d'ezhi he histor. — Ar vererez vad a lavar : P'e guir eo ker braz naoun an dud-ze, na hellont ket gortoz ma ve gûo an toaz ha poaz ar bara. Setu hi eta o lakat eun dorz vara dindan he zavancher, hag o vont da di an dud paour-ze. Spontet ind oc'h e guelet en ho mesk. N'ho pezit ket aoun, eme'zhi d'ezho. — Deut oun da zigas d'eoc'h eun dorz vara evit terri ho naoun. — Ezom braz ho doa a vagadurez. Na oant mui evit derc'hel var ho zreid. — Tevel a reeur var goal daol al laër. — Eur gomz hepken en devije hen dizenoret ha kaset d'ar prizoun. — O velet eun hevelep karantez en he guenver hag e kenver he vugale, an tad-ze en em ziskouez glac'haret euz he dorfed. — Prometti a ra beva den honest ha leal ar rest euz he vuhez. L. D. J.

KELEIER.

Lavaret a rer e tigasser eus a Vro-Zaos er vro-ma chatal da verza, hag ho roer marc'had mad evit desco an dud d'ho frena. Gouzout a dleer ez eus clenvet var al loenet e Bro-Zaoz, ha penaus ez eus da gaout aoun na ve ar voen eus ar c'hlenvet er chatal a zigaser er vro-ma, avoalc'h e ve eun aneval epken taguet gant ar c'hlenvet-ze evit lacat ar memes clenvet er c'harter oll. Bez e tlefet eta lacat evez ouz kementse.

Al lez-varn evit an tri miz tremenet a zigoro e Kemper ar c'huezeg a viz here. An Aotrou Meur, alier pe conseiller a lez-varn Roazon, so hanvet da brezidant.

Pa eo deut ar c'holera d'ar guær a Varseil, é leverer eo tec'het kuit ar razet a voa er guær-se. Er c'hæriou bras evelse e vez guelet razet a vandennou, hag ez eus tud a ra micher d'ho faca, hag a c'hounit ho bouet evelse. Hoguen ar re-ma ne gavont mui raz ebet, ha ne ouzont mui penaus e c'hellint caout ho zam bara.

Ar besketerez sardinet so puil meurbet er bloa-ma e Douarnenez. N'eus ket pell e scrivet penaus seiz cant bag a bake hemdez pemp pe c'huec'h mil sardinen pep hini. Eul lestr a iea ac'hano er zizun all da Vourdel hag a voa enna daouzec cant baril ha seiz cant casset carguet a zardinet. Etre oll e pouezent tri c'hant dec ha tri-uguent mil lur.

An aotrou Moign, vikel e Landiviziau, so hanvet da ren scolach pe seminer bihan Keroulas e Castel ;

An aotrou Madec, vikel en Ergue-Vras, so hanvet vikel e Landiviziau.

Eun itron pinvidic bras hag avancet en oad, a ioa goal glan, hag e doa galvet eur medicin var he zro. Ar medecin, pehini n'en devoa nemeur a esper d'he farea, ne roe ive dizi nemeur a louzou. O velet kementse, an itron a lavaras dezan :

— Mes, doctor, roit louzou din-ta ; grit eun dra bennag evit va farea.

— Allas ! eme'r medecin, n'em eus ket a c'hallout avoalc'h evit ho tigas da iaouanc.

— Neket va digas da iaouanc eo a c'houlennan diganeoc'h ive, mes va c'has da goz !

E departamant an Ailler ez eus guelet, en electionou diveza, eun den oajet a eur bloas ha c'huec'h-uguent, hag en deus gret eas, var droat, eun anter heur vale evit dont da zigas he villet.

Lavariou hon Tud coz.

Da c'houel Maze
Ar frouez oll so dare.

Da c'houel Mikel, da c'houlou de,
An tri Roue ve er c'hreiz de. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *9 Guengolo.*		Pont'Nabat. — *7 Guengolo.*	
Guinis....	15 lur, 83 c.	Guinis....	15 lur, 20 c.
Segal.....	9 lur, 43 c.	Segal.....	8 lur, 75 c.
Eiz.....	7 lur, 92 c.	Eiz.....	7 lur, 40 c.
Ed-du....	9 lur, 26 c.	Ed-du....	9 lur, 49 c.
Kerc'h....	6 lur, 64 c.	Kerc'h....	7 lur, 52 c.
Avalou-douar	2 lur, 60 c.	Avalou-douar	2 lur, 92 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SÛL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 23 Guengolo 1865.

An Aotrou Testard, Arc'hescop Porz-ar-Prins, en Haïti, en deus scrivet en derveziou tremenet d'an Aotrou'n Escop a Guemper, evit lavaret dezan en doa great eur c'holl bras nevez a voa. An Aotrou Felix Poullaouec, eat d'ar mission-se brema eus c'huezec mis, a zo maro. An Arc'hescop en deus ar brassa keus d'ar beleg calonec-se, unan eus ar veleien a roe muia sicour dezan evit ren an Arc'hescopti bras ma ema enha. An Aotrou Poullaouec a voa person e Leogan, parrez hag a zo enhi etre pemp mil varnugunent ha tregont mil den.

An Aotrou Poullaouec so bet sammet gant unan eus an terzienou tom-ze pere a zoug d'ar penn hag a zo kement da zioual outho er broiou-ze. O fiziout re var he ners, eme an Aotrou Arc'hescop, n'en em esperne ket avoalc'h. O veza trec'het an diezamanchou kenta ; o veza en em c'hreat eun nebeut dioc'h ar vro, e cave dezan ne alle morse ober re en eur barrez hag a zo kement a dud enhi.

Pa guezas clan, an Aotrou Arc'hescop a lakeas he zigas d'he di evit gallout kemeret he unan sourci anezan, ha beillet en deus var he glenvet evel pa vije bet map dezan. Abenn teir sizun edo pare couls lavaret. He barressionis pere her-c'harie cals a felle dezo e zaje d'ar guær d'a beurbarea. Mont a reas petra bennag m'en doa an Arc'hescop poan oc'h he lezel da vont. Eun nebeut derveziou goude e scrife d'an Arc'hescop evit lavaret e teue he ners dezan, e lavare he oferen hag ez aje d'he gaout an derveziou varlec'h evit diskuez dezan oa cre avoalc'h evit cregui adarre en he labour. Eun netra en deus great dezan affeilli ha mervel d'an 28 a viz Gouere, da bemp bloas ha tregont. An Aotrou Arc'hescop a gassas Person he Gatedral evit derc'hel he blas a enterramant. Enterret eo bet e troad eur c'halvar en doa lakeat sevel. Eul lizer a bers an Aotrou Arc'hescop a c'houlen pedennou evithan digant oll veleien an Escopti. Ne oufet ket lavaret peguement a gueuz o deus ar barressionis d'ho ferson caret. Ar c'heus-ze o deus dezan he Arc'hescop hag he barressionis, Aotrou'n Escop Kemper a guemer he lod anezan, ha tud an Escopti-ma, ar re o deus he anavezet ha dreist oll ar veleien, a lavaro oll gancomp ni e collomp enha eur beleg mad hag eur mignon calonec.

(*Tennet eus a lizer an Aotrou Arc'hescop Porz-ar-Prins d'an Aotrou'n Escop a Guemper*). G. M.

Rom. — Hon Tad Santel ar Pap so chomet e Castelgandolfo beteg ar 15 eus ar mis. He iec'het so ato cre ha seder. D'an deis diveza a vis eost eo bet o visita scolach Menez-Dragon, fondet gant an Tadou a gompagnunez Jesus, e kichen kear Frascati. Ar scolérien o deus gallet cozeal gant ar Pap he-unan, pehini en deus comzet outho gant ar brassa madelez hag en deuz o c'hourachet da zeski. Eun ingroez a dud a voa deut da velet Pii IX d'ar scolach ha var an hentchou dre bere en doa da dremen ; dudius oa guelet ar joa a ziskueze kement hini her guele.

(*Gazeten ar C'hreisdeiz*)

Lyon. — En hospital ar zoudardet, e Lyon, ez eus nevez maro eur zoudart iaouanc, hag a voa leun a feiz. He dad, paour ha coz, en deus great ouspen daou c'hant leo evit dont da velet al leac'h ma e maro, evit communia e chapel an hospital hag evit gouzout dreizhan he-unan ha beza sur hag e voa maro e christen mad, evit gallout ive goudeze cas ar c'helou-se d'he vam. An oll galonou a voa tenereet o velet hag o clevet evit petra oa deut an den coz-ze di eus a gueit-all, ha cals daelou so bet scuillet, zoken gant ar zoudardet o velet calon an tad-ze rannet dioc'h eur c'hostez gant ar glac'har da veza collet he vap, ha dioc'h eur chostez-all gant ar joa hag an esperans e voa eat d'ar barados. (*Sizun relijius.*)

Paris. — E Paris an dud vad, ar gristenien guiriou o deus nevez fountet ar pez a c'halvont *Kelc'h ar vicherourien iouanc*, evit destum micherourien aouanc kear hag ar re a ia di eus ar c'harteriou all. Kement a iaouankis a ia da Baris da glasc labour ha ne ouzont ket peleac'h mont, hag en em ro eno d'an dizurs defot caout eun den mad bennag d'ho ren! Er c'helc'h-ma e cavint lojeis, e vezo cavet implich dezo, ha mar gueller ive, mignonet christen hag ar voien d'en em ziskuiza en honestis. Bez'o devezo eur beleg evit caout sourci anezo.

An aotrou Arc'hescop en deus roet he otre d'ar c'helc'h-ze, hag a ia avechou he unan d'he velet. Dre eno e vezo miret oc'h cals a labourerien iaouanc d'en em rei d'an droug hag e vezint distroet dioc'h ar goal gompagnunezou pere a goll kement a dud iaouanc e Paris. (*Ecleo Fourvier*).

Oh, eun dra gaer e ve sur ma ve gallet er c'heriou, eleac'h ma zeus kement a vicherourien, a labourerien iaouanc, caout an dro da rei dezo lojeis e tiez christen! ma ve gallet caout dezo, en dervezіou sul ha gouel, eun diver amzer bennag dereat ha dibec'h! Ma ve gallet pellat dioutho ar goal skuer, ar fals vignonet pere ho zaol en dizurs! Pet eus ar re-ze n'eus ket hag o doa cunduet eur vuez vad ha christen araog mont e kear, ha n'ho defe nemet kenderc'hel, ha ne guendalc'hont ket abalamour n'o deus den da veilla varnezo. G. M.

Breiz-Izel.

Eur veuleudi gaer a so bet great ed ar vech euz a Vreiz-Izel, eur veuleudi hag a so dlet dezhi ato, eo ma talc'h mad d'ar feiz. Ma na ra avechou nemeur a van evit guelet eun dizurs all bennag etouez he bugale, eo kizidic bras pa vez touchet ous ar guir feiz, oc'h ar guir Religion. Ne all ket gouzaon kementse; ne all ket miret da gaout cas ha disprijans evit an hini her grafe; ha pa ve unan eus he bugale e ve, hen nac'ho, hen taolo er meaz eus he c'herc'hen. Setu ar pez zo digouezet eur pennadic amzer zo gant eur scrifagner eus a Baris. An den-ze ganet e Breiz-Izel, mes eat da chom pell a voa d'ar guær vras, en deus bet ar malheur da scriva eul levr a enep ar feiz christen. Hoguen setu ama pe seurt diguemer so bet great dezan eun nebeut goude en he garter.

Disken a ra eun dervez, hen hag he c'hreg, en eun hostaliri vras en eur guærig vian tost d'al leac'h ma voa ganet. En hostaliri vras-se e voa cals a veachourien, cals a lojerien pere a guemere eno ho bevans hag a zebre oll oc'h ar memes taol. Edont o kemeret ho fred pa erruas ar scrifagner-ma hag he itron. En em lacat a rejont oc'h taol gant ar re all. Ne voant nemeur anavezet, ha den ive ne dolas nemeur evez outho. Unan gouscoude a deuas da anaout e voa eno ar scrifagner difeiz en doa great eul levr a enep ar guir Religion, hag ep dale ar re all oll her gouezas ive. Kerkent ha ma voant savet dioc'h taol ez ejont oll da gaout an hostis, hag e leverjont dezan e zeant oll da guitat he di, ma na lakea er meas an aotrou hag an itron-se; ne felle da nicun anezo, nag evit unan nag evit daou, kemeret ho fred oc'h ar memes taol gant eun den hag a rea brezel d'ar feiz, hag en doa nac'het he Zoue. Kement a ellas an hostis da ober oue lacat ar scrifagner hag he itron en eur gambr distro, ha cas ho zam dezo di; mes nô doa ket a gonje da zont eur begat etouez ar re all. Ha setu ar scrifagner reuzeudic nac'het hag excummunuguet en eun doare bennag gant tud he vro.

Goassoc'h evit evelse a dlie c'hoas erruout gantha. Ar brud anezan a ieas buan dre ar guæric-se hag er c'harter tro var dro, hag an oll ho galve, hen hag he itron, *an dud milliguet*.

Eun dervez ez ejont da bourmen var an aod, rag ar guerig ma comzan anizi so tostic d'ar mor. Sevel a rejont en eur parc hag e zejont da azeza var eul letonen a beleac'h e c'hallent guelet brao ar mor gant he vouagou o venna dre ma tosteant oc'h ar riz. Eun den a dremenas hag ho guelas eno. Buan e red da di perc'hen ar parc hag e lavar dezan: *ar re villiguet* so en da barc'! hema a ia e counnar etrezeg he barc, ha kerkent ha ma vel ar scrifagner hag he c'hreg e cri outho: Mont a reot alesse, tud milliguet! petra? c'hoant oc'h eus da lacat mallos Doue da gueza var va farc-me? c'hoant oc'h eus-hu d'he lacat ne zavo mui netra enhan? — Ne ouzon ket pe a reas kementse poan d'ar scrifagnier ha d'he itron pe na reas ket, pe o devoue mez pe n'o devoue ket. Ar pez zo sur eo e voue red mad dezo discampa.

Oh! ma ve great evelse e pep carter! ma ve great evelse da guement hini a scrif pe a brezeg a enep ar guir feiz, ne ve ket guelet marteze kement a scrijou fall; ne ve ket marteze izom da ziouaf kement pe seurt levriou a goezo etre daouarn ar bopl christen! G. M.

RUEZ SANT MATHURIN.

Pemped Chabist.

Sant Mathurin Belek.

Pa oa deuet en oad da resseo an eurzou sakr ha goude beza kemeret ali Sant Polykarp, e vestr mad, Mathurin a lavaraz de dad ha de vam a grede dezan e oa galvet gant Doue da guittad ar bed, da implich e vuez da zervicha Doue ha da labourat evit silvidiguez an eniou, hag ho fede de lezel da heullia bolonte Doue.

E dad hag e vam ho dije karet guelloc'h hen guellet o chom gantho d'ho c'honsoli en ho c'hozni. Glac'haret a oant dre ma kemere ho mab eur stad e pehini a vije bet bep mare en danjer da goll e vuez; rak ma oa en amzer-ze danjer evit an oll gristenien da veza lakeet d'ar maro, muioc'h oa c'hoaz evit ar veleien var bere a gouezo da guenta ar vec'h. Mez evel m'ho doa relijion vad, e lezjont ho mab da vont er stad da behini en em zante galvet.

Sant Polykarp eta hen greaz belek.

Er garg huel ha santel-ze, Mathurin, evinta da veza iaouank, a reaz eur vad braz ken e touez ar gristenien, ken e touez ar baianet dre e zarmoniou ha dre e vertussiou; rag ma en doa speret ha deskadurez, leun a oa ive a zantelez. Goude en dije great an deveriou euz e garg e kenver e nessa, e tremene an nemorant euz e amzer er beden hag o lenn ar skritur zantel.

Dre-ze ive oc'h anaout e speret lem, e zeskadurez, e zantelez hag e aked da ober e oll zeveriou, Sant Polykarp e eskop, oa evinta leun a estim hag a garantez. Fiout a reaz er beleg iaouank-ma ar bopl euz a behini a oa karguet, epad eur veach a reaz da Rom. Mez epad ar veach-ze Sant Polykarp a varvaz er Savoie, e kichen bez Sant Mauriz hag e gompagnunez Merzerien. Ama e c'harruaz da vir an huvre en doa bet Marin, pa velas e vab o tioual an denved. An denved-se oa ar gristenien eus pere oa bet carguet.

Glac'haret da veza kollet eun tad ker mad hag eur mestr ken santel pehini en doa hen kelennet en e vugaleach hag en e iaouankiz, desket dezan ar relijion, hen badezet hag hen great beleg hag en doa evinta eur garantez ken tener hag eur fianz ken braz, Sant Mathurin en doa re a feiz hag a zoujanz Doue evit koll kourach ha dilezel an hent euz ar vertuz hag euz a c'hloar Doue. En em rei a reaz gant kaloun d'al labour braz ha poaniuz euz silvidiguez an eniou fiet enan gant Doue ha gant e eskop, e vestr santel. Prezeg a rec an aviel gant nerz hag heb aoun rag enebourien ar relijion gristen; n'a oa ket aoalc'h evinta diskouez d'ar gristenien an hent euz ar c'haera vertuziou, mont a ree ive da gaout ar baianet; prezeg a ree dezo ar guirioniou braz euz al lezen gristen. Lakad a ree dirag ho daoulagad ar stad truezuz euz ho ene, ar mallur d'en em goll, ma n'a chenjent a vuez. Diskouez a ree dezo ho doa eun ene ha n'a varvo ket, ha mallur dan ene-zé ma dle chom ato e poan hed an eternite; rei a ree dezo sklear da vellet, da anaout a zo eun Doue oll c'halloudeg hag ho idolou a c'halvent douneou n'a oant nemet eun dromplerez hag eun dalentez euz a berz an drouk-speret, hag an Doue oll c'halloudek-ze a falle dezan beza servichet gant an dud, en doa reet dezo gourc'hemennou da heullia ha mallur dan neb n'ho heuilje ket; rag heb dale a dlejent oll kouneza etre e saouarn ha renta eur gont piz de justiz divin.

Prezeg a ree aliez euz ar myster braz euz eun Doue en èm c'hreat den; diskouez a ree karantez an Aotrou Doue evit an dud, pa en deuz bet ar vadelez da zont e-unan d'ho c'hlask, d'ho zavetei, d'ho zenna ouz ar flamou heuzuz euz an ifern, ha d'ho c'hass ganta d'ar Baradoz: n'euz ket kavet aoalc'h evit e garantez digass eun Eal evit savetei an dud; mez e-unan eo deuet hag eo maro evitho var eur groaz e kreiz an dismeganz hag ar brassa poaniou.

E gomzou, e bedennou hag e vertuziou a lakee ar sklerijen euz a c'hraz Doue da bara e eniou an dud difeiz-ze, dallet gant an drouk-speret, hag en doa ar joa d'ho guellet o tont a dizaouo d'hen pidi da rei dezo anoudeguez euz ar feiz kristen ha d'ho badeza.

Mez ma kemere kalz a boan da c'honid ar baianet d'ar relijion gristen, da guenderc'hel ha da gread ar gristenien er feiz hag er vertuziou, n'a zizonje ket e dad hag e vam. Gouzout a ree, evitho da veza oajet, e oant c'hoaz iaouang ha dister er feiz, ho doa c'hoaz nebeut a nerz ha nebeut a vertuziou kristen. Re guer e oant koustet dezan evit ho dizonjal hag ho dilezel var an hent mad, poania a rec'h ar ho sko, ho instrui ree an aliessa ma helle ha dreist peb tra pidi a ree evitho.

Evel ma anavje mad nerz ar beden, n'a feane da lavaret de dad ha de vam pidi ha pidi aliez evit ma vijent kresket e doujanz Doue, evit m'ho dne dic'haquet an Aotrou Doue euz an dismeganz ho doa bet ar mallur da ober dezan epad an amzer ho doa tremenet oc'h heullia ar falz doucou heb ober an distera dre garantez evit ho C'hrouer hag ho Zalver, hag evit m'ho dije gallet dre ho vertuziou ha dre ho ceuvrou a drugarez kreski ho c'hurunen er Baradoz.

M. D. ha Klan. (*Eur pennad all en vechadl*)

Le Zelazin S.J.

MIGNONET GOUNIDEIEN

(*Labourerien douar*).

Kempenn eus ar Reaz.

Douged a vefet c'hoaz dre darvoudou all da implia an tremp talvoudus-se ebarz en douarou, dirâz,

1° Ar râz a skanva an douarou pounen hag a zale'h ar frescadurez en douarou skaon, kemense a veler bemdez; hag ar pez a lavaromp aman euz ar râz, haller ivé enn lavaret euz an trez-mor.

2° Hasta a ra an diforc'hidigez euz an tremp-teil, pe hini ep râz pe trez-mor a chomfé aliez dinerz pe gozik dinerz. An doaré-ze zo dreist-holl nerzuz en douarou toualc'h ha trenk: ar râz oc'h en em meski gand an trenkver hag an toualc'h a ra douar evel teil (humus) a édus-braz.

3° Labourat a ra war ar pri, war ar tuffeo a war ar mein rouz, ho dispen a ra hag ho laka da roi d'ar plant magadurez effeduz-braz.

4° Distruja ra kalz a yiou hag a c'hreun amprevanet aliez noazuz braz d'an jd a d'an treo all.

Chetu aze talvoud ar râz. — An trez-mor a ra ive evel ar râz mæs diffonnoc'h.

E pe seurt douarou e tleer lakât râz? — Eun dra anad eo e tleer e lakât en douarou ep râz, pe er ré n'ho deuz ket avoualc'h, da lavaret eo, en hon douarou euz ar Creiz-Breiz-Izel (priek, meinnek, douar rouz, toualc'h, etc.), hag ispicial en douarou ruz gant an

houarn, hag en douarou trenk, ma na zeuz ket kouskoudé re a glébder, rak mar deuz ré a zour eo ret dizec'ha a raok lakât ar râz, dindan boan koll an amzer hag an arc'hant. Red eo lakât râz en douarou leun a raden, a vanal, a vruk, a vrullu, a drinchin lôgôd, etc.

Hôgen ! bez-a zeuz râz a râz :

1° *Ar râz dru* a so ar gwella. En eur didana ar râz-ze gand dour a rent kalz a groëz hag a c'houéz dreist oll. Ar râz-ze a zo gret gant mein hêb tréo fall hêp-kên.

2° *Ar râz treut* a c'houéz neubeutoc'h hag a ra neubeutoc'h a groëz en eur didana ; kalz a mein grein zo en-hi.

3° *Ar râz dour* a kalétâa en dour. Ar râz treut, ar râz dour, hag ar réall zo kalz difonnuzoc'h en douar evit ar râz drû : klaskomp éta bépred ar râz dru, memez en eur baéa ann ezi eunn tamik keroc'h.

Penaus lakât ar râz? — An douare d'en em zervichout euz ar râz, a ia hag a zeu, c'hervez ar pez a lakéer, hervez en amzer, bel pe dost, en implijer, etc.

Dén implija, tri zoaré a zo dreist holl :

Ar c'henta a verkomp, rak ar gwella eo, he en lakât en c'hompost.

Netra essoc'h éget an dra-ze : krignat a réer an dic'harzou hag ar grimenou euz ar parkeier é pêre en tléer lakât râz, destum a réer ar moudat hag an douar en ur bern, ha pa vez deut ar râz er-fakéer dré eil gwisk gand ar moudad hag an douar. Lakad a réer eur varrikennad râz gand c'houéac'h, seiz pe eiz barrikennad moudat a zouar. Ar bern a vez great evel en doën evit harza an dour da vont ennan.

Eiz pe zek devez goude ma vez gret ar bern en kemesker oll, ho tiarben dré ur pen, en ober a rer a nevez evel eun doën hag en goloer a zouar. — Eiz devez pe pemzek devez c'hoas goudé en dispenner hag en gréer adarre, en goloi a rer mad gand douar pe moudat, hag en implijer pa vez ezom.

C'hallout a rer c'hoas lakât ar râz e creiz ur bern douar a moudat digoret a ziagent evit en dra-ze, goloët a vez ar râz en eur lakât an douar evel un doën, 8 pe 10 dervez ma vez lakeat ar râz e kemesker ar bern evel zo lavaret diarog. An douare-ze zo fonnussoc'h, kouskoudé ne tléer an ober nemet pa vez *défaut* amzer,

Evit implija ar râz e lakeer en vernou bian var ar parc kempennet mad a ziagent ; e leda reer hag er goloer kaon.

Ar pez a dleer lakat a râz dre zevez-arat zo hervez ar vadelez euz ar râz, hervez an douar, hervez an dounder euz an arat, hervez pinvidigez an douar en tremp-teil. Sûl vui vez pounner an douar, a sûl vui en em gav enhi tremp-teil, sûl vuioc'h a râz c'heller da lakat ; gant an arat doun a vez laket muioc'h ive evit gand an arat baz.

Lakeet evel on deus lavaret, peder barikennad zo avoualc'h dre devez-arat er douarou tre-an daou hag aret evel ma rer peurliesa. Er Sarthe hag er Mayenne, ha implijer etre pedêr hag eiz barrikennad bep tri pe bep c'hoec'h vla.

Gant kement a râz hon eus lavaret e nerz a bad en tre tri a c'houeac'h bloas, padout a ra en ur gher hirroc'h pe neubeutoc'h hervez ma lakeer kals pe neubeud.

Ar râz zo sûl gwelioc'h hag effedussoc'h ma chom pelloc'h en eur bern.

Ar re ho deus rotel, douar dastumet gand an dour, douar kôz-kleuiou hag ispicial toualc'h disec'het, ar re-ze a ra mad-tre, mar reont ho c'hompost gand an treo-ze. F. L.

Evit m'a hellò ar râz roi e oll nerz eo red e lakat en douar dre un amzer gaêr ha dizour.

(*Eur pennad all ar Sizun a zeu*).

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 25. — Mercou ar Bassion e corf Sant Frances. Hor Salver a zigasas eun æl d'ar Zant bras-se, epad ma edo o pidi var eur menez, evit lacat ar merc eus he bemp gouli en he gostez, en he dreit hag en he zaouarn. Ar gouliou-se a rea dezan eur boan vras hag a voue evithan en nemorant eus he vuez eur verzerinti a garantez.

Dimeurs 26. — Sant Georj, merzer, oficer eus a arme an Impalaer. An tirant hen lakeas d'ar maro abalamour ma tifenne ar gristenien dirazan en amzer ma felle dezan ho distruja.

Dimerc'her 27. — Sant Com ha Sant Damien, merzerien. Ar Zænt-ma a voa breudeur, a veve en amzer Diocletian ha Maximian, hag a studias ar vedicinerez evit gallout sicour guell a ze ar verzerien ha caout guelloc'h ho zro da vont beteg enho. Dizoloet e vouent, tolet er mor, ha goude en tan, ep gallout ober droug dezho. Goudeze e vouent dibennet.

Diziou 28. — Sant Venceslas, duc a Bohem, merzer. He vam gris hag he vreur dinatur eo en lacas d'ar maro dre na ellent ket gouzaon he vuez santel.

Dirguener 29. — Sant Mikeal, Arc'hel, prins pe cabiten an ælez. Bez'en deus ar garg da gas an eneou salvet d'ar barados.

Dissadorn 30. — Sant Jerom, Doctor eus an Ilis, brudet dre he scrijou, dre he vouezieguez er scritur sacr, dre he bini-ennou, dre an drompill eus ar varn diveza pehini a gave deza clevet dalc'h mad o sou.

Dissul 1ª Here. — *XVII goude ar Pantecost.* — Pardon ar Rozera. Ar Rozera so digasset eus an En da Sant Dominic gant ar Verc'hez he-unan. Ar gouelma so bet fountet gant ar Pap Gregor trizecvet.

AN DEN HAG AN AER.

Lafont. L. X. 2.

Eun den a gavas eun droiat
Eun aer gant he flem o flipat.

Oh ! loen fall, emezan, gortoz !
Bremaic m'es lacaio er c'hloz
Hag a raio, oc'h da laza
Vad da oll dud ar c'harter-ma.
En eur zac'h neuze he laca
En esper æssoc'h he flastra.
Va den a iea-ta a brez caer
Da rei'r maro d'ar paour kez aer ;
Pe a voa cablus pe na voa ket
Kement se ne rea mann ebet.
Gouscoude vit caout eun abeg
Da laza'l loen dianaoudeg,
Abars flastra dezan he benn
E comzas outhan evelen :
« Beza mad evit ar re fall
« So beza diot pe me vô dall.
« Mervel a ri bouet ar gounnar !
« Te eo skeuden an dud digar,
« An dud fallaer, dianaoudeg.
« Biken en hon-me n'as po peg ;
« Caer as pezo scrignat da zent,
« Me's flastro ama var an hent.
An aer a respont en he guiz !
« Ma ve scoet gant ar maro criz
« Kement den so dianaoudeg,
« Peleac'h caout eun den diabeg ?
« Lavar din ha te da unan
« So ato mad oc'h pep unan ?
« Abars ma vo va fenn flastret
« Ve mad avoalc'h dide clevet
« Ama e brezonec caer :
« Goassoc'h an den evit an aer.
An den o clevet eun seurt tra
A jom eun nebeut en he za ;
Goude bea sonjet eur pennad :
« Cauziou, emehan, gueier anad.
« Ma carfen me droc'hfe'n affer ;
« Guir avoalc'h am eus d'hen ober.
« Mes clevomp testou da guenta.
Mad, eme'n aer, clevomp eta.
Eur vioc'h coz a voa o peuri
So galvet da rei he ali.
P'e deus clevet an abaden,
E lavar oc'h hija he fenn :
« Perag, emezhi, va guelver
« Evit eun dra a so ker scler ?
« Æz avoalc'h eo'r varnediguez ;
« Gant an aer ema'r virionez.
« Me zo abaoue meur a vloaz
« O vaga'n den-ma gant va leaz ;
« Gant va læz ha va bugale
« E crescan bemdez he leve.
« Kement am eus, kement a ran
« Ne dint oll nemet evithan.
« He iec'het zoken, he iec'het
« Panefe me en doa collet ;
« Ha ma vev hirio a dra sur
« Ep izom, en he blijadur.
« E tlefe va zrugarecât.
« Mes me zo deut var an oad,
« Ha brem'em les e corn ar c'hraou
« Da zellet oc'h rastel c'hollou ;
« Er parc eleac'h ne deus ieoten,
« Met douar ken noaz hag eur planken
« Ez onn c'hoas gantha nasket ber ;
« Ha ma vijen bet d'an aer
« Birviken n'he dije gallet
« Beza ker cris-se em audret.
« Kenavo ! Setu'r virionez.
Oh ! na braoa barnediguez
Eme an den estlamet oll !
Ar vioc'h-se, ep mar, a so foll ;
Ravodi'ra, hag he speret
Gant he oad bras a so troet.
Guelomp an ejen so furroch,
Hag a gomzo, me gred, guelloch.
Mad, eme'n aer, silaouomp-he.
Ejen a dosta lochore.
P'en doa takichet en he benn
Tam ha tam oll an abaden :
« Meur a vloas a zo, emez han
« Evit an den e labouran,
« Eus an eil crogât d'eguile,
« Eur beac'h bennag ato bemde,
« Ato treveil hag ato poan,
« Ha morse eun devez ean.
« Arat a ran he barkeier,
« Digas a ran he eost d'ar guær ;
« Danvez bara, pep seurt madou
« A stlejan dehan a garradou.
« Petra'm bez'vit kementse tout ?
« Taoliou scourjez ha taoliou brout.
« Goude digas dezan danvez
« N'en deus begad anaoudeguez.
« Brema p'oun dèut var an oad
« E lacaio scuilla va goad,
« Hag e credo va enori
« Oc'h va dispen, oc'h va dibri,
« Pe o profi d'an ilizou
« Va c'hig, va zoa pe va stripou.
An den o clevet an ejen ;
« Sell, emezhan, cleo an azen !
Beg bras, serra'ri da c'hinou !
Nag a c'hlabous, nag a gauziou !
Me's claske da veza barner,
Hag e rez ama'n tamaller !
Gant gueriou teo e tiskuezez
Out eul leue bras ep tam furnez.
Deomp d'eun all. » Setu ar vezen
O vont da varn an abaden.
« D'an den, emezhi, me a ro
« Hag an dizheol hag an disc'hlao.
« Oc'h an avel hen diouallan ;
« A vleun bep bloas en em viscan.

« Goudori'ran he barkeier,
« He jardinou, he foenneier;
« Ne deo ket bleun ha skeud epken
« Eo a roan-me bep bloas d'an den,
« Evit rei dean magadurez
« E plegan dindan va beac'h frouez,
« Goude bea douguet evitha
« Er miziou caer bleun ar braoa,
« Frouez c'huec en discar amzer,
« En hân va skeud oc'h an domder,
« Er goan coat evit he doma,
« Penaus oun dic'haouet gantha?
« Va c'houer a guemer eur vouc'hal
« Hag am discar ep chipotal.
« Ma vije hen da viana
« Ne raje'met vâ discourra,
« Em bije gallet martéze
« Chom c'hoas c buez goudeze,
« Ha var bouez poania diguernez
« Sevel dezan scourrou nevez!
An den a voue droug bras enha
Clevet lacaŝ ar gaou gantha;
A dreuz pe a hed e ranke
Gounit he broces er vech-ze,
« An anter, emezhan, oun re vad
« Silaou'r re-ze da c'hallegat.
Hag hen neuze gant he gounnar
Oc'h ar voguer, oc'h an douar
Sac'h hag aer en deveus stoket
Ken na voue'l loen keaz flastret.
Ar re vras so ho guiz evelse;
Ar guir ne ket dioc'h ho doare.
Lacat a reont en ho meno,
Kement so er bed so dezho,
Loenet bras ha loenet munud
An aeret kercouls hag an dud.
Diot e ve nep a grette
Lavaret gric var guement-se;
Guella ve da ober, a gaffen,
Eo coms a bell, pe tevel crenn. G. M.

An Dilez.

Coms a reat, n'eus ket pell. eus eur guentel roet gant ar brovidans da unan eus ar vugale-ze o deus ar galon cris avoalc'h evit lezel tad ha mam da c'hlaouri gant an naoun, eur vech ma vez ho madou etre ho daouarn.

Eul labourer douar pinvidic, bez'en doa arc'hant, leve ha madou a bep seurt, o velet oa deut he vap, a gave dezan, gueziecoc'h evithan ha muioc'h e stad da lacat da dalvout he zouar hag he zanvez-all, ho roas oll dezan, o sonjal e vije æssoc'h ha didrabassoc'h goudeze. Ne zalc'has ganta nemet eul lodennig vian evit gallout beva. Mes ar pezig en doa dalc'het gantha a ieas buan, ha souden en em gavas en dienez. Red oue dezan asten he zorn d'he vap.

Ar map-ma, abaoue m'edo madou he dad etre he zaouarn, en doa ho laket da dalvout, hag oant cresket cals; mes he galon eleac'h creski, eleac'h digueri, a voa en em zerret, a voa deut da veza calet evel eur mean. N'oa ket chomet er galon-se zoken a beadra da gaout truez oc'h he dad coezet en dienez! Clevet a reas gouscoude penaus he dad a elle he gontraign da rei dezan he vevans, penaus al lezen a roe dezan guir da guementse. Evit miret na vije condaonet da veva he dad pehini en doa roet dezan he oll danvez e zeas da gaout eün eontr dezan, breur d'he dad, hag en em glevas gantha. Mont a reont ho daou da di eun noter, hag eno e rejont eur paper pe eur c'houtrat dre behini ar map-ma a zisclerie e voa he oll vadou d'he eontr. Kementse ne voa nemet eun emgleo etrezo, eur c'hontrat evit ober neuz, mes avoalc'h oa evit diskuez dirag ar varnerien. Hag e guirionez ar map criz o veza bet galvet dirag al lez-varn, a ziskuezas ar paper-se, ha ne voue ket gallet he gondaoni da vaga he dad.

Ar varnerien ne allent barn nemet ervez al lezen. Mes bez'ez eus eur barner all dirag pehini ne rer ket a gontrajou evit ober neuz. An eontr pehini, evit caout eun dra bennag, credabl, a voa bet digoustians avoalc'h evit mont a unan gant he niz hag he zicour da ober ar grisderi-ze d'he dad, an eontr-se a varvas ep dale, en devoue eur maro trum, n'en devoue ket amzer da zirosta ar guden-ze a voa etre he niz hag hen. Ar c'hontrat dre behini e rente an niz-ma he eontr perc'hen eus he oll danvez a voa anavezet, hag ar c'hontrat-se n'oa ket bet amzer d'en dizober. Ervez al lezen, danvez an hini maro pehini n'en doa ket a vugale, a dlie dont d'he vreur, hag ar breur-se oa dres tad an nis dinatur-se ma comzemp aneza. Evelse an tad paour-ze en devoue var eun dro danvez he vreur, he zanvez he unan hag ar pez a velleu en doa digasset he vap enho; hag ar map d'he dro en em gavas lakeat var an douar noas. Setu penaus e ro Doue avechou kentel da hiniennou. Ne gredan ket e ve bet ac'houdevez an tad-se ker éris en andret he vap evel m'oa bet he vap outhan he unan. Cridi a ran gousconde ne vezo ket bet diskiant avoalc'h evit discregui eun eil guech eus he vadou araog he varo.

Kement-ma a zigas da zonch eus ar pez a reas eun tad evit rei kentel ive d'he vugale etre daouarn pere en doa great dilez. O velet n'o doa he vugale sourci ebet anezan, respet ebet evithan, e parlantent divalo outhan, hen lezent da vancout a gals traou a bere en devoa izom, e sonjas ho c'helen en doare[illegible]aa. Clasc a reas eun neiziat labouset, hag o veza cavet unan, e kemeras al labouset bihan, hag ho lakeas en eur gaouet pehini a stagas ous ar voguer er meaz eus an ti. Al labouset coz a deue d'ar gaouet da zigas bouet d'ar re vian, hag an tad a ziskueze kementze d'he vugale. Goudeze e reas glu evit paca ar re goz; pa en devoa ho faket, e lakeas anezo er gaouet hag e loscas ar re iaouanc kuit. Mes ar re iaouanc eur vech losket er meas ne deuas nicun anezo da voueta ar re goz. Setu aze, eme an tad, penaus a ra ar vugale d'ho zad ha d'ho mam.

Ne ouzon ket hag en a douchas ar guentel-ze calon ar vugale-ma, hag hi a deuas da veza guelloc'h en andret ho zad; mes setu ama eun histor all e pehini eun tad dilezet evelse a gavas an dro da lacat he vugale da veza mad outhan.

Hema en doa ive roet he oll danvez d'he vap ha d'he verc'h caer, ha goudeze n'en devoa ive ober mad ebet gantho. Ato e veze var ho hent; ne gleve nemet comzou dipitus. Lojet oa gantho en eun toul campr ar falla a voa en ti; he voued a veze rebechet dezan; he vugale vian zoken dre ar skuer a roe dezo ho zad hag ho mam a zave ive en he vizach. Deut oat ne allet ket he c'houzaon.

O velet kementse, an tad a deuas eur zonch dezan. Mont a reas da gaout eur mignon pinvidic en doa, ha goude beza en em glevet gantha, e teuas d'ar guær eur sac'hat bras a arc'hant gantha. Mont a reas d'he doul campr hag e tiscargas an arc'hant var eur c'hoz tam taol a voa eno. En em lakat a reas d'ho c'honta en eur ober cals a drous. Ar verc'h caer o clevet trouz an arc'hant, ne allas ket miret da vont da velet petra ioa. Souezet e voue o velet eur seurt bern arc'hant gant he zad caer o conta. « Tostait, eme an tad; an arc'hant-ma am boa prestet brema eus eur pennad mad a amzer da eur mignon din, ha setu hirio en deus ho digasset d'ar guær. An arc'hant-ma a gavot goude va maro em c'houfr. Ne douchin ket outho, nemet da viana red e ve din hen ober m'am be re a zienez. »

Ar verc'h caer, e c'hellit cridi, a ieas buan da lavaret kementse d'he fried. Azaleg an dervez-se an tad ne glevas mui goal c'her ebet, ha ne vancas mui netra dezan. Bugale vian hag all, oll e reant stad anezan.

An tad a gassas he arc'hant d'he vignon, hag hen trugarekeas eus ar zervich en doa rentet dezan. Goudeze e testumas eun nebeut mein da lacat en eur zac'h e corn he goufr. A benn eun nebeut e teuas ar maro dezan. A veac'h en doa serret he zaoulagat ma red he vap hag he verc'h caer da zigueri var an tenzor. Caout a reont ar zac'h, mes pa voue digoret, me ho les da zonjal pebez min a dlejont da ober! Ne gafchont nemet eun nebeut mein hag eun tamic paper var behini oa scrifet ar c'homzou-ma: Mein evit meinata pe labeza ar guerent a vezo diskiant avoalc'h evit discregui eus ho danvez araog ho maro! Ar map hag ar verc'h caer-ma a gounnaras, me oar vad, mes an taol a voa great, hag an hini coz en doa bevet en he æz an derveziou diveza eus he vuez. G. M.

Ar Medicin hag ar Zarpant.

Eul lestr brezel a Frans, hanvet Nereid, o veza eur vech dirag Rio-Janeiro er Brezil, an oficerien a fallas dezo eun dervez mont d'an douar evit chasseal, pesketa, tremen eur pennad dervez oc'h en em zizenoui eus a vuez calet an dud a vor. Setu-hi eta o kemeret ho bag vian, o treuzi ar rad hag o vont da zouara tost d'eur maner a velent hag a voa coajou ha mezioul caer en dro dezan. Etouez an oficerien edo an aotrou Bonneau, medicin al lestr ha den gouezïec meurbet. Hema a garie ar pez a c'halver an *histor naturel*, da lavaret eo, en em blije o studia al loenet, ar guez, etc., hag e credeervad perlaus o vont d'an douar, e cafje eun dra bennag da studia. Caout a reas peadra.

Mont a rejont d'ar maner, hag a veac'h oant eat enlti, ma tigoezas eur morian, ha gantha oc'h he choue eur picol sarpant en doa lazet. Ar morian a voa fougue enhi, ha ne voa ket ep abeg. Gourin mad en doa ranket oc'h ar zarpant-se araog dont abenn anezan. Ar zarpant en doa eis troatad ed; he gorf a voa ken teo hag eur voutail vin, ker cre eo ha ker binimus ma roer er c'harter 10 piastr, (trivac'h scoet) evit laza unan da vras da viana ma ve.

— Penaus e c'halvez an aneval se, eme an aotrou Bonneau d'ar Morian?

— Deg piastr.

— Deg piastr? Ne ket an dra-ze eo he hano, emichans?

— Eo, eo, deg piastr. — Ar sclavet Morian, boas da gaout deg piastr evit peb sarpant a lazent evel hennes, ne roent ken hano dezan.

Ar Mestr eus an ti a zigoezas hag a lavaras d'ar medicin e c'halvet dre eno ar zerpant-ze *charara*, abalamour da eun doare trouza rea gant he lost pa veze droug enhan. Conta reas traou spontus divar benn ar sarpant-se. Unan epken a lonke avechou bandennou chatal ha tiadou tud a bez. Medicin hag oficerien a voue ret dezo anzao e voa ar zarpant-se unan eus ar goassa hag ar scrijussa loenet crouet gant Doue. An aotrou Bonneau a lakeas var baper ar pez en doa clevet, o c'houzout ervad e raje an dra-ze plijadur da dud gouezïec ar vro-ma.

Deut an abardaez, en em denjont etrezeg an aod evit distrei d'ho lestr. Er vro-se ez eus labouset ha ne dint ket anavezet dre ama; labouset caer, a bep seurt liou. En eur zont an oficerien a dennas var unan bennag eus al labouset-ze. Digoezet tostic d'ar mor, ar medicin a velas, en eur brouscoat, unan eus ar c'haera labouset o doa guelet bete neuze. Kemeret a ra he fuzil a zaou denn digant unan eus an oficerien, hag e za goustadic evit tenna var al labous brao-ze. He ziscar a ra; mes coeza ra etouez ar bodennou pere a voa ker stang ma voa dies bras mont beteg enha. En em lacat a ra gant he fuzil ha gant he zaouarn da bellat ar scourrou evit mont da guerc'hat he labous. Mes ouspen he labous e cavas ar pez ne glaske ket. Clevet a reas an trouz eus ar *charara* a behini oa comzet dezan dioc'h ar mintin, hag e velas o sevel he benn dirazan eur zarpant evel an hini en doa guelet lazet gant ar Morian. Ar c'hrena a grogas en he izili, ha daoulagat ar sarpant a vire outhan en eun doare bennag da finval. N'en doa nemet eun tenn, ha c'hoas eun tenn draje; penaos biza eün, penaus laza eun lievelep aneval gant eun tenn epken? Gouscoude niar froe he guein oa great he daol. Ar pez en doa a vella da ober eta oa chom da velet petra raje ar serpant, hag e chomas.

Ar zerpant a dosteas eun nebeut, hag a jomas adarre a za. Bonneau ne finve ket, mes derc'hel a rea he fuzil

prest da denna. Me ho lez da zonjal er c'huezen a dlie beza var dal ar medecin paour! hag a zoujou a dlie dont dezan o velet ar maro ken tost dezan! ha pe seurt maro! Doue, he c'hreg, he vugale a deuas en he speret; mes red e ve beza bet en eun danjer bras evelse evit anaout an encrez a voaske he galon. Ar zarpant etre daou a dostea nebeut ha nebeut; bars erfin oà deut var net c'huec'h pe zeis troatad, hag ar medecin a zante he halan flerius o c'hueza beteg enha. Ar zarpant a zao he benn huel dioc'h an douar, hag a dro a ziou hag a gleiz evel p'en divije c'hoant da ziskuez en eun doare bennag en em gave sur eus he breiz. Mont a rea d'ober he lam. Ar medecin a velas ervad n'en doa mui da varc'hata. Leskeur a reas he denn, hag ar zarpant a reas eur ruil. Kerkent e lamas varneza, ha gant e voutou ha cros he fusil her bressas eun nebeut, mes ne jomas ket da velet hag hen lazet en doa. Redek a reas en dra c'helle caout halan etrezeg ar vag e pehini an oficerien n'o doa ket bet amzer da zevel c'hoas oll; rag kementse a voa tremenet e nebeutoc'h a amzer evit n'am eus me lakeat ama d'hen lavaret.

An oficerien a voue souezet bras oc'h he velet o tont evelse d'ar red hag o sellet var he lerc'h bep en amzer. Kerkent ha ma voa en em daolet en ho zouez, e coezas semplet. Ne vouiet petra da zonjal. En em bressi a rejont d'he zicour da zont enha he unan, ha neuze epken e clefjont petra voa c'hoarvezet gantha.

Ar medecin en deus bet lavaret meur a vech goudeze penaus sellou ar zarpant-ze a vire outha da finval, hen sache entrezeg enha, ha ne voa mui souezet gant ar pez a lavar tud gouezieg penaus lod eus ar zarpantet a laca da zont d'ho c'haout labouset pe eur preiz all bennag, ha kementse o sellet outho epken. G. M.

KELEIER.

Lenn a reomp er gazeten *Feiz Breton* eus a Sant-Briec:

Eur c'helou meurbet trist a zigouez ganeomp; an den calonec, ar General Lamoricier a so maro. Samet eo bet couls lavaret trum gant ar maro en he gastel hanvet Pronzel, e kichen ar guær a Amien. Roet en deus araog mervel mercou ar re gaera eus a eur feiz beo. Pebez caon evit Breiz! Pebez caon evit kement guir gristen catolic a zo! Pebez caon dreist oll evit ar re o deus brezelekeat dindanha! Piou ne voar ket, piou a oufe morse ancounàc'hat ar pez en deus great evit hon Tad Santel ar Pap; ar pez en deus great evit difen ar Relijion ha Vikel Jesus-Christ?

Eur c'helou all hag a zo ive ankenius, hon eus c'hoas da ziscleria:

An Tad J. B. Olier, a gompagnunez Jesus, a zo maro er Madure eleac'h ma edo missioner. Map oa da Ber Olier bet mear e Trevenec. Tumpet eo bet gant ar c'holera, an uguent a viz gouere. An hini a scrif an dra-ma deomp, a lavar: kement o deus anavezet ar relijius santel-ze; kement so bet test eus he zevotion en he vugaleac'h, eus he humilite hag he vertuziou cuzet, eus he garantez hag he vadelez, o deus an esperans ferm e receo brema digant Doue ar recompans eus a guement en doa dilezet evit he c'hloar; eus ar galon en doa diskuezet o kuitat madou, bro ha kerent evit heuilla he Zalver.

An Aotrou Danielou, person Tregourez, so maro ar seiteg eus ar mis-ma.

Chenchamanchou etouez ar Veleien.

An Aotrou Mel, beleg ar prizon (*maison d'arrêt*) e Brest, so hanvet beleg seurezet an Adoration perpetuel, er memes kær.

An Aotrou Diquelou, vikel e Rosnoen, so hanvet beleg ar prizon (*maison d'arrêt*) e Brest.

An Aotrou Emily, vikel e Logonna-Daoulas, so hanvet vikel en Ergue-Gaberic.

Epad ma edot o voulla ar gazeten, eo deut da Guemper ar c'helou eus a varo an Actrou Rolland, person Locqueffret.

Scol Santez-Mari, hanvet guech-all Scol al Likês, a zigoro d'ar zadorn, 30 a vis guengolo.

En em glom a rer cals eus ar zec'hor. Guella mad a so e servicho evit destum ar guinis du ha gorren an avalou douar seac'h mad. Ne vezo ket eta an daou goll diouthan.

Er zizun-ma ive, ar c'hazetennou a goms eus a n'oun ket pet tàn goall er c'harteriou-ma, e Kerne, e Leon, e Treguer, hag er c'hantoniou all a dost deomp. Ato an tan so bet laket ato gant bugale o c'hoari gant alumetez chimic, gant fumerien dievez. Dre eur zec'hor evel a zo ne oufet ket lacat re a evez oc'h an tan. Gouscoude o velet ar sclabezen lann pe draou all eas da zevi a gaver e meur a leac'h var al leur-zi, var an oalet ha bete toul an tan, o velet pe guen dizourci e toug hinienneu tan eus an eil lec'h d'eguile, e tlefet marteze beza souezet ne ve ket c'hoas aliessoc'h a dân goall evit a vez. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *16 Guengolo.*		Pont'Nabat. — *14 Guengolo.*	
Guinis....	15 lur, 16 c.	Guinis....	15 lur, 20 c.
Segal.....	9 lur, 37 c.	Segal.....	8 lur, 61 c.
Eiz.....	7 lur, 85 c.	Eiz.....	7 lur, 54 c.
Ed-du....	8 lur, 77 c.	Ed-du....	9 lur, 06 c.
Kerc'h....	6 lur, 87 c.	Kerc'h....	7 lur, 27 c.
Avalou-douar	2 lur, 60 c.	Avalou-douar	2 lur, 11 c.

Ar Gerant: An. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gaud Ar. de Kangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 30 Guengolo 1865. N° 35. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA.

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust:

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleen da adressi oll d'an Autrou Monvan, Belec'h e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, libreer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 30 Guengolo 1865.

Rom. — Eur medecin eus a Scos, hanvet Ian Walson, goude beza tremenet eun nebeut mad eus he vuez o veachi e bro ar sao heol, o studia ar iezou pe al langachou eus ar c'harteriou-ze, a deuas en dro d'an Europ hag a ieas da chom d'ar guær a Rom. Eno eo maro o lezel var he lerc'h eun niver bras a levriou var a bep seurt skianchou. Ar Pap en deus prenet al levriou-ze gant he beadra he unan evit o rei d'an tiez-ze hanvet *Bibliothèques*, da lavaret eo tiez eleac'h ma talc'her levriou aleis hag a ell an oll mont da zellet outho.

Paris. — Cals Eskibien o deus great en ho escoptiou eur reolen evit destum diner Sant Per. Evelse Arc'hescop Bourj a bede tud he escopti d'en em glevet da rei bep bloas tri guennec dre zen an eil dre eguile. Eun dever eo evit an oll gatoliket souten ar mean font-ze eus ho feiz, hag oc'h hen ober, e reont muioc'h a vad dezo ho unan evit da Bii nao.

Ilis Sant Eustach so bet laeret er zizunveziou-ma. Gant eur skeul hir, al laeron so diskennet en ilis dre eur prenest tost d'an doen. Guella mad a so pep tra a ioa alc'huezet mad diabars an ilis ha n'o deus ket gallet caout an arc'hantiri. N'o deus cavet nemet diou galonen keur alaouret, hag e deus ho c'hasset gantho, o sonjal, credabl, oa aour e voant. Eat int er meaz dre'n hent ma voant deut. An dud difeiz, an dorfetourien vras en em guemer ato oc'h an ilizou. (*Ar guir.*)

Lyon. — Deis gouel guinivelez ar Verc'hez, ar guær a Lyon, so bet consacret da Vam Doue. Ar guær-se a vez consacret evelse bep bloas da Vari abaoue 1643. Ar gouel-se gant ar procession caer a rer enha, so bep bloas eur solanite ar vrassa evit tud Lyon.

Mans. — An Aotrou Sohier, escop Gadar, ha vikel abostolic ar C'hochincin, goude beza bet eur pennad e Frans, a ia en dro d'he vission. Burzudus eo feiz ar vissionerien-ze a ia evelse d'ar brolou eleac'h m'o deus kement da c'houzaon ha m'emaint dalc'h mad e danjer ho buez.

Aotrou Escop ar Maus ne deo ket rac h eur pennad so. Escop Cahors pehini a voa bet vikel vras dindanha so bet oc'h he velet hag en deus tremenet eun nebeut derveziou en he guichen. (*Sizun an den fidel.*)

Nim. — Er guær a Nim e maer o labourat var ar gatedral. En eur repari pe nevezi en diabars lod eus ar chapelou, al labourerien o deus disoloet, e chapel ar Zacramant, eur bez e pehini ez eus cavet relegou eun Escop. Cridi a rer, petra bennag n'oar ket sur avoalc'h, ez eo eno relegou an Escop ker brudet Flechier. (*Union.*)

An Ilis catolic, e kement leac'h ma zeus eur fals relijion bennag, a vez great hag a vezo great ato an heg outhi. E kement leac'h ma zeus protestantet pe tud troet divar al lezen vad, ar guir gristenien o deus eun dislealdet bennag da c'houzaon.

Evelse, e Fribourg e voa boas ar vugale er scol d'en em zaludi dre ar c'homzou-ma: meulet ra vezo Jesus-Christ. Eur vestrez scol so deut di ha ne blije ket an dra-ze dezi, hag e deus difennet ous ar vugale en em zaludi evelse. Ar beleg a ra ar c'hatekis er memes scol a zo falvezet dezan en em glem eus ar vestrez scol, mes eleac'h he silaou, eus difennet outhan mont ken var dro ar vugale-ze. Evelse eur belec ne allo kelen bugale nemet gant ne zourcio ket petra vezo desket dezo.

Evelse, e Bad hag er c'harter tro var dro, mar deu catoliket d'en em zestum, bandennou aclipotet en em daol varnezo evit ober dezo en em zispartia. An Iliz Santel so boas dioc'h kementse, hag a voar ervad e tle ato he bugale hada en daelou evit gallout eosti el levenez.

GUENET.

Recevet on eus en derveziou-ma eul lizer, oc'h hor pidi da laçat er gazeten ar pennad scrit ama varlec'h :

D'an dud a vor euz a Vreiz ha d'ar re a lenn ar gazeten vrezonec, eur guer digant eur breton divar benn ar c'henteliou a roer d'an dud a vor e scol franc Sarzeau, er Morbihan.

En eur gazeten vras a Baris, *ar Bed*, e zoa, an deg eus ar mis-ma, eur pennad scrit divar benn scol franc Sarzeau hag a ve mad da rei da anaout d'ar Vretonel.

An ti-ze savet evit rei descadurez d'ar vugale, so enha oc'h ober scol relijiuset, tadou a societe pe gompagnugnez Picpus. Bez'ema er c'harter ar c'haera, an drussa hag an dudiussa so en Arvoric, var bord ar mor bras, var aod ar Morbihan, e Gour-enezen Ruis galvet gant ar re goz *Barados terrestr Breiz*.

En ti-ze e rer tri seurt scol. Da guenta evit ar re ne glascont ket ober a studiou huel, hag a so o zonch mont da varc'hadourien, beza implijet var an hentchou houarn etc. D'an eil evit ar re a ra ar studiou huel, kement so red da c'houzout evit mont d'ar seminer, da alvocad etc. D'an trede ez eus eur scol evit ar re a c'hoanta mont var ar mor, hag ar re a heuil ar scol-ma so disparti dioc'h ar scolerien all. Eus ar re ma eo e fell din lavaret eur guer.

E Breiz-Izel ez eus meur a scol evit an dud a vor, mes hini Sarzeau a dal hirroc'h evit nicun abalamour da bevar dra; ar Religion, ar pez a zesker enhi, ar iec'het hag ar marc'had mad.

1° Ar Religion. Avoalc'h eo gouzont eo great ar scol gant beleien, gant relijiuset. Ar Vretonet ken douguet evit ar feiz hag ar guir Relijion, n'eus ket izom da lavaret ken dezo evit ma vezint sur n'o deus aoun ebet da gaout var guementse.

2° An descadurez a roer en ti-ze. Ar iaouankis so eno ato dindan daoulagad mistri mad. Deski a rer dezo kement o deus izom da c'houzont; hag an tadou a ra scol so missionerien boas da dreuzi ar mor, hag a so red dezo en eun doare bennag beza tud a vor ho unan. Rei a rer kenteliou d'an nep a gar evit deski al langachou a gomzer er broiou-all, pe ar skianchou a blijfe da bep unan ha pere n'int ket douguet var reolen an ti.

3° Ar iec'het. Dies e ve caout eun ti scol placet guelloc'h. An ear e Ruis zo eus ar c'henta hag eus ar iac'hussa. Evelse ive prinset Breiz guech all a deue di da jom, hag e veler c'hoas eno an nemoranchou eus ho c'hestel. Ear ar mor a fresca eno tomder an âr hag a glouara ienien ar goan. Mar e deus kerig Sarzeau oll ear vad, n'eus ti ebet enhi hag a ve plaset couls hag an ti scol. An ti so bras ha lojamant iac'hus evit an oll a zo enha.

4° Ne baer nemet tri-c'hant antercant lur, ar pez a zo sur eur pris dister e scoas a baer e leac'h all. Ar re a fell dezo beza couezet ha dresset ho dillad en ti, o deus ive kementse evit nebeut a dra. Eno ne all nicun ober goal zispignou.

Ar re zo o zonch beza recevet evit ren listri marc'hadour beza cabitenet evit beachou hir (Capitaines aux longs cours,) a ell eno deski ar pez a dleont da c'houzout. Eur zouci particulier a guemerer anezo.

Eun examin a vez da Basc; eun examin all ha priziou a vez da fin ar bloas. Bep mis e vez merket penaus eza pep den iaouanc. Bep tri mis ive e casser kelou d'ar guerent eus ho iec'het hag eus ar pez a zescont. Eur vech er mis ho lezer da vont er meas mar goul ho c'herent kementse. Eur medecin habil so en ti evit ar re a goesse clan, ar pez a zigouez dibaot dre ma zeo iac'hus bras an ti.

An tad Salvan, superiol, a gas d'an nep a gar goulen, ditour eus a guement o defe c'hoant da c'houzout divar benn ar scol.

G. M.

HISTOR ZANTEL.

(SEITECVET PENNAD).

Eliezer a c'houlenn Rebeka.

Rebeka e devoa eur breur hanvet Laban. He-ma, o velet ar bouklou-skouarn hag ar chadennouigou-divrec'h etre daouarn he c'hoar, hag o klevet gant-hi ar pez a oa c'hoarvezet, en em hastaz da vont beteg ann den-ze, pehini a ioa c'hoaz gant he ganvaled e kichen ar feunteun; hag e lavaraz d'ezhan : Deuit enn ti, c'houi pehini a zo bennighet gant Doue, perag e choumit-hu er meaz? great am euz ho plas du-man, ha prest eo lojeiz ho kanvaled. Hen digas a reaz neuze d'ann ti, hag e tizammaz ar c'hanvaled; rei a reaz d'ezho kolo ha fouenn; ha dour d'ar goaz da ouelc'hi he dreid, ha d'ann dud a oa deuet gant-han. Hag e oe lekeat diraz-han boed da zibri. Mes hen a lavaras : Ne zebrinn tamm ken n'am bezo danevellet va c'hefridi. Laban a respontaz d'ezhan : Komzit.

Hag hen da lavarout : Me zo mevel gant Abraham; hag ann Aotrou Doue en deuz bennighet meurbed va mestr. He c'hreat en deuz pinvidik ha galloudek; roet en deuz d'ezhan denved hag ejenned, arc'hant hag aour, mevellien ha mitizien, kanvaled hag ezen. Ha Sara, greg va mestr, e deuz ganet d'ezhan eur map enn he c'hozni, ha va mestr en deuz roet d'ezhan he holl vadou.

Ha va mestr en deuz great d'in toui d'ezhan, o lavarout d'in evel-henn : Na ghemeri bikenn eur c'hreg d'am map euz a douez merc'hed ar Gananeed, emaoun o chom enn ho bro; mes mont a ri etreze ti va zad, hag e kemeri etouez va c'herent eur pried d'am map.

Ha me am euz respontet d'am mestr : Mes ma na fell ket d'ar verc'h dont gan-en?

Doue, emez-han, dirag pehini e kerzann, a gasso he Eal-mad gan-ez, ha d'az vlenio enn da hent; hag e kemeri eur c'hreg d'am map euz va lignez hag euz a di va zad. Va malloz ne gouezo ket var-n-oud, pa

vezi bet o kavout va c'herent, ha pa na rofent ket d'id da c'houlenn.

Arruet oun eta hirio e kichen ar feunteun, hag am euz lavaret : Aotrou, Doue va mestr Abraham, mar d-eo c'houi hoc'h euz ma bleniet enn hent am euz great bete vreman; chetu me em zâ e kichen eur feunteun; ar verc'h iaouank a zeui da gherc'had dour da behini a livirinn : Roit d'in eur banne dour da eva euz ho pod, hag a responto d'in : Evit, ha me a denno ivez d'ho kanvaled, ra vezo houn-nez ar vaouez en deuz great ann Aotrou-Doue evit map va mestr.

Endra ma ruillenn ann traou-ze em spered, hep lavarout gher, em euz guelet Rebeka o tont, eur pod gant-hi var he skoaz; diskennet eo bet d'ar feunteun, ha tennet e deuz dour; ha me da lavarout d'ezhi : Roit d'in eur banne da eva. Hag hi dioc'h-tu da ziskenn he fod divar he skoaz, ha da lavarout d'in : Ia, evit hoc'h-unan, ha me roi ivez da eva d'ho kanvaled. Evet am euz, ha douret e deuz va c'hanvaled.

Hag em euz goulennet digant-hi : Da biou oc'h-hu merc'h? Hag hi e deuz respontet : Me zo merc'h da Vathuel, map Nakor, ganet d'ezhan gant Melka. Rakse em euz staghet d'ezhi ar bouklou-skouarn, da gaeraat he ghened, ha lekeat ar chadennouigou var he divrec'h. Stouet neuze beteg ann douar, em euz adoret ann Aotrou, ha bennighet Doue Abraham, pehini en devoa ma bleniet eeun-hag-eeun da ghemerout merc'h vihan breur va mestr evit pried d'he vap.

Rak-se 'ta ma ema enn ho spered beza trugarezuz e kenver va mestr, livirit-hen d'in; mar vennit er c'hiz all, livirit-hen d'in ivez, evit ma'z inn a zeou pe a gleiz.

Laban ha Bathuel a respontaz : Ober Doue eo kement-ma; n'hellomp lavarout d'ehoc'h netra enep ar pez a fell d'ezhan. Chetu Rebeka ama diraz-hoc'h, kemerit-hi hag it d'ar ghear; ra vezo-hi greg da vap ho mestr, hervez ma en deuz diskleriet Doue.

Servicher Abraham, o klevout kement-se, en em strinkaz d'an douar, da adori ann Aotrou-Doue.

Hag o veza tennet er meaz listri arc'hant ha re aour, ha dillad kaer, e roaz anezho e donezounn da Rebeka; ober a reaz ivez prezanchou d'he breudeur ha d'he mamm. Hag e oe digoret ar banked.

Mes antronoz, ar zervicher savet mintin mad, a lavaraz : List ac'hanoun da vont kuit evit ma tistroinn da gavout va mestr.

Breudeur Rebeka hag ar vamm a respontaz : Ra choumo ar plac'h da vihana dek devez gan-eomp, ha goudeze ez ai kuit.

Na glaskit ket, eme ar zervicher, ma derc'hel pelloc'h; Doue en deuz bennighet va beach; list ac'hanoun, evit ma'z inn raktal etrezeg va mestr.

Hag e leverjont : Galvomp ar plac'h iaouank, ha goulennomp he menoz var ghement-se. — Ha countant oud-te da vont gant ann den-man? — Hag hi a respontaz : Mont a rinn.

He lezel a rejont eta da vont kuit, ha gant-hi he magherez, en eur zouheti pep seurt mad d'ezhi, hag o lavarout : Hor c'hoar oud, ra greski c mil ha mil rum-dud, ra zalc'ho da lignez ar vaouenn va zoriou he enebourien, da lavarout eo ra vezo ar hobl a ziskenno ac'hanoud treac'h bepred d'he enebourien!

Rebeka eta hag he merc'hed, pignet var ganvaled, a heulie ar goaz, pehini en em haste da zistrei da gavout he vestr.

Hoglien d'ar mare-ze, Izaak a zeuaz da vale var ann hent a gas d'ar punz hanvet punz Hini a zo beo hag a vel, eleac'h ma en em ziskouezaz ann Eal da Agar. Deuet e oa var ar meaz d'ober he hedenagaloun, d'ann abardaez. (Hast en devoa a dra zur da glevet eur c'helou bennag euz eun affer hag a zelle kement out-han. Mes en he galoun e pede Doue da aotren d'ezhan eun dimizi euruz; ha dre ma toste ann termen, e kreske he aked da bedi. Tud iaouank var nez da zimizi, chetu aze ho skouer).

Izaak, o sellout var ann hent, a velaz euz abell kanvaled o tont. Rebeka euz he c'hostez, o veza merzet Izaak, a ziskennaz divar he c'hanval, hag a lavaraz d'ar zervicher : Piou eo ann den-hont a zeu dre ar mesiou var hon arbenn? Hag hen a respontaz : Va mestr iaouank eo. Raktal hi a ghemeraz he goel, hag hen taolaz var he fenn. (Skouer dudiuz d'ar merc'hed iaouank pa en em gavont enn hevelep gueladennou)!

Ar zervicher a gountaz da Izaak kementra en devoa great. Izaak a zigassaz Rebeka da delt Sara he vamm, hag he c'hemeraz da bried. He c'harout a reaz kement, ma teuaz he garantez da zousaat ar c'hlac'har en devoa c'hoaz euz a varo he vamm.

KANAN.

Eun dudi eo guelet ar zevenidighez
A rên e ti Laban, hag ar binvidighez.
Eliezer d'he dro, n'ankoua ket he vestr koz,
He vadou, he furnez, Doue hag he vennoz.

Bet en deuz he c'houlenn, he levenez zo bâr,
Ha da veuli Doue, en em strink d'ann douar.
Ma ve great evelse *goulennou* Breiz-Izel
Ann eurejou a vé euruz, kaer, ha santel.

C'houi dreist oll, tud iaouank, var nez da zimizi,
Ma fell d'ehoc'h e teufe bennoz Doue d'ho ti,
En em likiit abred da bedi, da heulia
Deoliez Izaak, modesti Rebeka.

H.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Kelennadurez d'an dud divar ar meaz.

(DRIVEC'HVET PENNAD.)

N'eus ifern ebet; n'eus den ac'h a vé distroet ac'hano, a lavar c'hoas ar goapaer.

N'eus ifern ebet, a livirit; penos, m'ar plij, va den mad, e c'houzoc'h an dra-ze? Ha bed oc'h e velet? N'hon ket, eme c'houi, anez ne vijen ket aman; rac ac'hano ne zistroer ket. Clevet eo ho peus gret neuze? Mez gant piou? Gant unan eus Tadou Santel an Ilis? Gant eur Sant? Gant eur Zantez? Gant eur c'hristen mad bennac'? Nan; an Tadou santel d'euz an Ilis, ar Zent, ar Zentezet, ar gristenien vad a lavar holl e zeus eun ifern. Gant Jesus-Krist? Ennez a dle er goud, rac ennez a oar pep tra; kement a lavar zo gouir, rac en eo ar virionez he-unan; mez ennez a lavar, ne ket ebken eur vech na diou, mez betec pemzec guech en he aviel e z'eus eun ifern. Marteze da viana ho peus clevet an dra-ze gant eun den desket mad bennac'? Ken nebeut, kement den desket mad er relijion a zoken en traou all zo bed var an douar bete vreman hag a zo c'hoas hirio, o deus lavaret e z'eus eun ifern. Caeroc'h a lavarin deoc'h: an dud divadez a gred e z'eus eun ifern; an dud gouez er c'hoajou a gred e z'eus eun ifern; n'eus ket cavet c'hoas na pobl na rouantelez ebet a ne gredche ket en ifern.

Nan, nan, c'hoant o peus e lavarlen deoc'h gant piou o peus clevet ar pez caer-ze? Gant eun den a ne oar netra, da viana eus ar relijion; gant eun den a ne heuil ket he relijion, gant eun den hag en deus c'hoant bras ne ve ifern ebet. Lavaret pephini ar pez a garo, me zo guell ganen credi d'an Tadou Santel d'euz an Ilis, d'ar Zent, d'ar Zentezet, d'an holl dud desket mad eus a bep amzer hag eus a bep bro, d'ar Speret-Santel, da Jesus-Christ, da Zoue he-unan, evit da eun den a ne oar ket he gatekis, da eun den eb feiz, da eun den fall.

Hag ouspen an dud-se a lavar avoallac'h ne d'eus ifern ebet, ia divar bek ho zeod, mez n'her c'hredont ket, na c'houi ken nebeut, va mignon, a drugare Doue. Credi a ran e livirit aviziou ennhoc'h ho-unan: marteze n'eus ifern ebet; ma na ve ifern ebet, mez ne gredan ket ec'h helfac'h lavaret a greis ho calon: sur on n'euz ifern ebet. Ar virionez-se a zo scrivet ken don gant Doue e calon hag e speret an den, ma ze diez he zenna ac'hano.

A neuze, ma ne d'euz ifern ebet, Doue ne ket leal: var an douar e veler aliez an dud fall e creis ar blijadur, epad ho buez; ma ne deus ifern ebet, e pelleac'h ha pedavare ec'h hello Doue ho lacat da c'houzaon ar boan dleet d'ho buez fall? En nebleac'h, morse. Goude an dizurziou, ar falloniou ar re vrassa, Doue ne rei droug ebet d'ezo, rei a rei d'ezho zoken a bep seurt madou hag a bep seurt plijadurezou. Kement-ze hag en zo leal? Ha coulsgoude Doue zo leal, en eo al lealdet he-unan. Ret eo eta lavaret ez euz goude ar vuez-ma eur vuez all, hag eno eul leac'h leun a boaniou evit an dud fall a vo bet espernet ama.

Mez, eme c'houi, n'euz den hag a ve distroet ac'hano. Nan, c'houi marteze n'ho peuz guelet den, n'ho peuz clevet comz d'euz den hag a ve distroet ac'hano; mez, bez a z'euz re all hag a lavar o d'euz guelet ha ne d'int ket ker credabl a c'houi? Ha neuze lacomp ne ve distroet morse den ac'hano, an dra-ze ne zisquez ket ne ve ifern ebet, an dra-ze a zisquez eur vech eet di ne zistroer mui, ar pez a dle lacat ac'hanomp da grena muioc'h mui rac an ifern.

VI.

Doue zo re vad evit va c'has d'an ifern.

Ia, va mignon, Doue zo mad, mad dreist zoken. Guelit oc'h-hunan: abaoue an deiz kenta d'euz a vuez an den ne hean oc'h ober vad dezhan. N'hen d'euz netra n'hen d'euz bet diganthan. He vuez, he yec'het, he guerent, he vignonet, kement vad en d'euz er bed-ma en d'euz bet diganthan. Hag evit he zilvidiguez, peguement ha boan ne guemer ket?

Ractal ma zeo ganet e cass ar pec'het d'euz he galon dre ar vadiziant, e kemer anezhan evit he grouadur muya caret. Dioc'h-tu ma teu en oad da anaout an droug d'euz ar mad; e lavar dezhan dre vouez he goustianz, dre vouez he dud, dre vouez he veleyen: setu aze daou hent: unan a ya d'ar barados hag eun all d'an ifern; an hini a gari a helles da guemeret, gouir eo, mez, va mab paour, cred ac'hanon, kemer hent ar barados; hennez eo hent an eurusdet er bed-man hag er bed all. Poan a po, marteze oc'h he heulia, mez me a vo ganeez, me a reno ac'hanout, me a grogo en da zorn, me da zivouallo a enep kement tra a-falfe d'ezhan ober droug dit. Pa goezi, me a royo an dorn dit da zevel; pa vi sempl me da greenayo. An droug-speret, ar bed, da dechou fall a rayo brezel dit, me a vo ganeez: petra ouffe da lavaret guelloc'h?

Coulsgoude, an den elleac'h heulia cuzuliou ker mad a guemer hent an ifern. Doue a helfe lavaret: goaza-ze dit, me am beuz diskuezet dit an hent mad; te a fell dit heulia an hent fall, kers ganthan, ha trei he guein dezhan. Eun den a raffe er guiz-se; mez Doue ne ra ket. Mont a ra var he lerc'h; lavaret a ra dezhan e goelet he goustianz: va mab, distro, ne maout ket var an hent mad. Mez ar map digalon-ze ne ra vaan oc'h he glevet, mont a ra ato. Doue ne goll ket courach; cas a ra d'he gaout he dad, he vam, eur mignon, eun amezec evit en distroi. Aviziou e cas anezhan da goez, da silaou eur brezeguen. Aviziou all e lam diganthan he guerent, he vadou, e tigas dezhan eur c'hlenvet evit her lacat da zisken ennhan he-unan. Pe aviziou all c'hoaz e pella diountan all laër, an tan goal, miret a raa ounthan da goeza en eur ster evit rei dezhan an amzer da zistrei ounthan, gortoz a ra anezhan eur mis, eur bloaz, dec, uguent, daou-uguent vloaz, hag en, elleac'h he silaou, a ra goab anezhan, a vern pec'het var bec'het. Pellat a ra zoken ar re all diouthan, ho c'has a ra ganthan var hent an ifern, dre he gomzou, dre he voal skoueriou; ma c'halfe en discar divar he dron, her lac'ha zoken, e raffe.

N'euz fors, Doue a lavar atao dezhan, va map, ro din da galon. Var goele ar maro, en he amzeriou diveza, ne hean o lavaret dezhan: distro ouzin, amzer a peus c'hoas, cas a ra unan d'euz he veleyen d'e gaout. En eur guer, epad ma vez he buez, Doue a boaign guella mac'h hell da zavetei an den, ne espern netra evit her lacat d'a zistrei ounthan; caër en deuz ober goassa mac'h hell dezhan, Doue a ra guella mac'h hell. A ne ket beza mad eo an dra-ze. E pelleac'h e ma an den hag a raffe an anter a guement-se evit eun all. Ne ket Doue eta eo a gas an den d'an ifern; pell ac'hano, poania a ra guella mac'h hell evit miret ounthan da vont di; an den eta eo a ya he-unan en despet da Zoue.

Eun tad eu doa eur mab hag a felle d'ezhan mont da en em veuzi. He dad glac'haret holl a ra guella mac'h hell evit en distrei; comz a ra ounthan aviziou gant dousder, aviziou gant rusder; lavaret a ra dezhan: mez daoni a ri da ene, lacat a rii da dud da vervel gant an anken. Neus fors eme atao ar map, mort a rin da en em veuzi. Marteze, eme an tad, ar re all a vo silaouet guelloc'h evidon. Pidi a ra eta he amezeyen, he vignonet der gourdrous; mez ne ra van evit clevet den, hag eun devez e red varzu ar ster. He dad her guel, ha ya var he lerc'h hag a vir ounthan da en em dol ebars. Neuze e zaa epad an nos; he dad atao var evez a deu da c'hout; en em gaout a ra e mare, fallout a ra dezhan he zerc'hel; he vab a ro dezhan toliou treid ha toliou dorn; n'eus fors he dad a zalc'h mad; abars ar fin, coulsgoude he vab a hell en em zifframma d'euz a dre he zaouarn hag en em dol her ster. He dad a zisken en dour var he lerc'h, mez a ben m'en doa gallet he dapout e oa maro. Ar paour kez crouadur, a lavare an holl, pa oa clevet ar c'helou, kement all a boan en d'euz kemeret he dad evit miret, nemet he staga en divije gret, ne oa ket evit ober muyoc'h. Setu aze ive petra heller da lavaret pa goez eur pec'her en ifern: ar paour kez den, kement all a boan en d'euz kemeret Doue evit en distrei, nemet her staga en divije gret ne oa ket evit ober muyoc'h.

Evel-se eta, va mignon, Doue zo mad, gouir eo; setu eno perac e rayo guella mac'h hello evit miret ouzoc'h da vont d'an ifern; mez ne stago ket ac'hanoc'h, n'ho savetei ket en despet deoc'h. N'euz fors peguer mad eo, ne viro ket ouzoc'h da vont d'an ifern ma ho peuz re a c'hoant da vont. Neuze kercouls ne ket mad e ve, mez re vad; ar pez a ve eur pers fall ennhan, hag e Doue n'eus pers fall ebet.

Y. P.

(*Eur pennad all eur vech-all*).

MIGNONET GOUNIDEIEN

(*Labourerien douar*).

Implij eus ar Raz.

Eil Doare. — M'ar zo hast da implija ar râz, enn c'hasser var ar park goude beza e kempennet mad; enn lakât a réer e bernigou var dro seiz stampou etre pep bini (eur troatad var n'hugent; goloi a rer ar bernigou-ze gand eur gwisk douar teo a seiz pe eiz meudat. Ar râz en eur distana a c'huëz hag a lak da darza an douar zo var c'horré; stanka réer an tarzou-ze evit ne jalo ket an dour er bernou: pa-z-eo distanet ar râz pe peûr distannet, er c'hemesker gand an douar zo varnezan; ober a rer a nevez ar bernou hag ho goloer gand douar all, neubeud deveziou goude e kemesker c'hoaz ar bernou; enn leder var an douar ha henn goloer tâno.

Néo ket œz kompéza mâd un neubendik râz en daill-ze hevel en doare kenta hag ar râz néo ket ken effeduz, ret e vez état lakat muioc'h.

Teirved Doaré. — M'ar véer c'hoaz c'hastetoc'h e lézer ar râz da zistanna en car, var ar park, pe didan er c'harti, e zistanna a réer fonnussoc'h en eur strinka banouigou dour varnezan; pa-zéo luduet en skuiller war an douar. Mar deuz kalz da leda er gréer gand ar bâl pe ar roëv, m'ar deuz nebeut er skuiller gand an dourn pe gand eur spanel vras. E zouari a réer oc'h arad skaon pe gand eur tôl nerzuz a frez.

Ar râz en ear ne chom ket koulz; gouskoude evit hi beza luduet e vez mad c'hoaz. — Lakeât on deuz ar râz en doare divea-ze (rag n'hon d'oamp két allet ober en stum all) evit gwinis nevez-amzer, hag on deuz bét en éost mad-tré.

Red eo rei râz d'ar melchen, d'ar gwinis, d'an heiz, d'ar brouskou. — E lakât a rafot gand ar c'hôl, araog id-dû pé heiz, e pere e falfe d'oc'h hada melchen; lakât e rafot gand ar brouskou, varlerc'h pere é tlé dont id gand melchen; e lakât a rafot c'hoaz gand an oll treo all e pelec'h e falfe d'oc'h lakât melchen. E lakât a rafot rakeon d'ar gwnis pe gand ar brouskou pe en treo a zeu a-rog ar gwinis.

Ar *c'hompost*-râz zo effeduz braz ive war ar foënnijer e pere a ra divoana melchen. Plijout a ra kalz ive d'ar lin a d'ar c'hanab; lakat ra ar gwnis d'âvi fonnussoc'h, ar greun a yez pouneroc'h a sclerroc'h, roi a ra stertijen d'ar plouz. Ar gwez avalou labouront gwelloc'h cistr.

Ar râz na divec'hia ket teillât, n'hag an trez-mor ken neubeut: oc'h-penn, goulen a ra kalz teil en douar; ar râz a peur ac'hu an tremp hag a ro nerz d'an teil zo en douar. Ar râz a zispenn ann douar rous, ann tuféo hag ann toualc'h hag ho lakâa enn boët plant. (Ann trez-mor n'en deuz ket ar galoud-se.) Lakéet teo hag eb teil ar râz a dinerz buan an douar. — An dra-ze n'arruo ket gant-omp-ni: aromp doun, teillomp mad, ha morse ne lakefomp re a râz en hon touarou.

Hiniennou a gred penauz ar râz a zèv an douar hag an cost: an dra-ze néo ket bet evesséet mad, pe ez eo en em gavet en douarou pourvéet mad a râz a ziagen, ha bepret aret re dano.

Heulïed hon deuz a dost kement-se, ha biskoaz, n'hag ar râz lakéet hervez hugent barrikennat dré zevez arad, n'hag an treiz-mor lakéet var dro kant barrikennad dre zevez-arad, n'ho deuz roet goal issu ébet.

Beza on deuz bet gwiniz dûiet en e plouz hag ann cost na dallié két netra; tamal a rejeur an treiz-mor, ha pep tra poëzet mad, ar c'hlenvet en devoa taget all loden e pe hini ne voa lakéet nemet hanter euz an trez-mor lakeet ell lodennou all, pere voant gouskoude peuz-vâd.

Arit doun, dissec'het m'ar zeuz re a doun, teillet mad,

hag a c'hallot credi e virionnez penauz ar râz pinvidikaë an tad, ar bugalé hag ar bugalé bihan, a re oll a heulio.

Mignonet Kez, kent difiziout euz ar râz pe euz an trezmor, diwoallit mad euz ar gwerzerien trez-mor pere a ro d'oc'h avechou grouan, mein-rouz dibourve a râz elec'h trez-mor trez-râz. — Diwalit ive euz a re a veûl ré ar c'hustumiou fall enn eur larat é m'int coz; enebourien dre stad deuz ar râz hag ar trez-mor, ho touella reont, ho lakât var goust ar tremp-se an issuiou fall a zeu euz a lec'hall, pe evit lavaret gwel a zeu euz ho diwiégez.

N'on deuz gret nemet digoc'henna ar pez a zell euz ar râz; anoudek mad e vemp d'an hini en deffe ar vadelez dén em hasten muioc'h var kement-man.

Ar re zo gwiek en ho touez a dle deski ho mignonet hag ho amézeien : gret ho devezo kalz evit ho brò, hag ho c'henvroïdi a vezo anoudek mad deuz kement-se.

En eur échui, Mignonet kez, imbammomp ama a vouez huel hon anoudegez ep musul ha peur-baduz evit ar madober a ra deomp oñ Impalaër.

Déoc'h oll a galon : ho kenvreur ha mignon,

F. L.

EUR MAP MAD.

Er zizun dremen on eus comzet a vugale criz a galon; setu ama unan hag en devoa eur galon teneroc'h.

Eun oficer iaouanc, nevez hanvet da gabiten, a c'halvas eun dervez unan eus he zoudardet da zont d'he gaout :

— Bernadet !

— Emaoun ama, cabiten !

— Deut d'am c'hambr, ma roin eur grevidi deoc'h da ober.

— Crevidiou ar pez a guerot, cabiten.

— Nag a gomzou ! Bernadet, eur zoudart a dle beza ker piz var he c'heriou evel var he venneien.

— Ah ! evit va guenneien avad, sapristi, cabiten, ne voal zispignan ket anezo.

— Peoc'h ! guer ebet ken.

Pa voa erruet Bernadet e toul cambr he gabiten, rag n'en doa nemet eun toul cambr, an oficer a dennas eus eur goz armelic pevar lois aour, hag a lavaras d'ar zoudart : Cassit ar pevar uguent lur-ze d'an Aotrou G... hag e leverot dezan ez int ar guenneien savet er pevare ha daou uguent rejimant a linen evit *œuvr ar vugaleach santel*.

— Va c'habiten, eur billet a dennin ?

— N'eus ket izom.

Bernadet ne finve ket. Chom a rea eno en he za, he vonet polis gantha en he zorn, hag hen troe, hag hen distroe, hag hen tamolode, hag e sache varnezan...

— Ahanta, eme'r c'habiten, petra c'hortozit ?

— Va c'habiten...

— Ha goude ?

— Sellit, n'oun ket pinvidic ; gouzout avoalc'h a rit; lacat a ran muia ma c'hallan a gostez da gas d'am zad a zo coz ; mes caer am eus espern, em bez beac'h o sevel eur pezig a uguent real bep tri pe bevar miz da gas dezan.

— Mad ! Mad ! ha neuzé ?

— Sellit, cabiten, me garje lacat va lod ive en ar-c'hant-ma a roit din da gas, ha pa na ve nemet eur guennec. Me zo sûr an dra-ze a rafe chans din. Doue a gar e rofet an aluzen.

— N'eus ket hano a aluzen, Bernadet.

— Oh eo. Doue a gar ar vugale, hag evelse e car ive ar re a ra vad dezo. Sellit, setu aze eur guennec ; kemerit hen, evit m'am bezo ive eul lodennig en hoc'h *œuvr* a drugarez.

Me gred an dra-ze a rai chans din.

— Chans ? N'oc'h ket eurus ta, Bernadet ?

— Va c'habiten, eurus avoalc'h oun evidon va unan. Ne vanc netra din er rejimant. Mes bez'em eus duhont er vro eun tad, eur potr coz ha ne ket re vad ar stal gantha, ha n'en deus ket bemdez he voalc'h da zibri.

— Petra ra, ho tad ?

— C'hoant en deus bet da gregui el labour douar, mes n'en deus ket gallet derc'hel. He c'houliou, ar rem...

— He c'houliou, ar rem ?

— Ia, c'hui vel, cabiten, eur c'hampagn varnuguent en deus great.

— Petra, eur zoudart coz eo, ha perag ne c'houlen ket beza recevet eleac'h ma tiguemerer ar zoudardet coz?

— Han ia, goulen, cabiten. Bernadet coz so guell gantha gouzaon evit goulen netra.

— Mes c'hui, he vap, a helfe goulen evithan.

— Hag oc'h piou, mar plij ?

— Oc'h ministr ar vresel-ta ; oc'h an Impalaer he unan.

— Sell ! Sell ! guir avoalc'h a livirit, n'em boa ket sonjet e kementse. Marteze e c'helfen... Ho trugarecat a ran ato da viana. Kenavezo cabiten, mont a ran da ober ho crevidi.

Bernadet a ieas buan da di an Aotrou G... He gaout a reas er guær hag e roas dezan ar pevar bez aour en he zorn. Ha evel ma cave d'an Aotrou G... oa kementse eun aluzen gaer.

— Bourc'his, eme Vernadet en eur zevel he zorn deou d'he vonet polis hag oc'h asten he vreac'h cleiz cün ha reud a hed he gostez, ne ket dinme eo deoc'h tortilla ar meuleudiou-ze ; me n'em eus nemet eur guennec etouez ar re-ze, ha c'hoas pa nefe m'en deus bet va c'habiten ar vadelez da guemeret va guennec diganen, n'em bije bet netra.

— Mad eo, va c'hamarad ; mad oc'h eus great rei ho kuenneg.

Guenneg a zoudart a dal ato diner an intanvez: me so sur n'ho pezo ket a gueuz d'ar guennec-se.

— Dress em eus he roet ive en esper caout chans. Sonjet em eus penaus... marteze... dreist ar mare...

— Petra, va mignon, n'en em gavit ket eurus?

— Oh ! evidonme, n'en em gleman a netra. Me'm eus va zam ; caret a ran micher ar zoudart, a vouenn

eo din. Mes bez'ez eus du hont-hou eur potr koz, bet soudart ive, hag a zo tad din, ha n'eus nemetha ; va mam vad, clevit, a so eat kenta m'e deus gallet da gaout an Aotrou Doue, dre ma her c'hare c'huec. Ar potr coz chomet he unan n'en deus mui a ners da labourat, hoguen pa na labourer ket, ha pa ranker caout bouet gouscoude, ne vezer ket brao ganthi, c'hui vel ervad.

— Mes mar deo bet ho tad soudart, oc'h eus guir da c'houlen sicour digant ar vro ma en deus rentet servich dezi.

— Va bourc'his, goulen so eas, mes caout ne ket ken eas.

— Nep ne c'houlen netra, n'en devezo netra, an draze so sclear. En eur c'houlen da viana ec'h ellit esperout, eleac'h ma na livirit guer, e chomot ive evelse.

— Me oar vad, me oar vad ! va c'habiten a lavare ze din-ive er mintin ma, mes petra dal din ober eur goulen, ma na gavan den da lacat he zin hag he ziel var va goulen ?

— Clevit, æssoc'h eo caout tud da zina ho coulen evit na deo caout tenzoriou.

— Ia deoc'h hu, va bourc'his, c'hui pehini so var loc'h, hag oc'h eus penefi gant tud eus a bep seurt grad.

— Mad, guelomp, ober a rit eur goulen ? Ia pe nann ?

— Deg a rafen eleac'h unan, ma c'houfen ervad e c'helfen cribat eun dra bennag.

— Me gred ar guennec oc'h eus roet evit ar vugale a zigaso chans deoc'h. Lavarit din, gouzout a rit scriva.

— Eh Bourhis... me gaf din eun tamic... c'hui vel, daou-vloas so emaoun er scol hag emaër o sonjal va lacat da gaporal.

— Sellit, azezit aze oc'h an daol-ze. Setu ama paper. Scrifit d'an Impalaer.

— D'an Impalaer ! Me ! Penaus efell deoc'h-hu e c'helfen me cordenna an dra-ze ?

— Scrifit a greis ho calon ar pez a deui en ho speret.

— Mes ne ouzon ket, c'hui vel... Eur c'hrad ken huel...

— Scrifit ato.

Bernadet a guemeras eur bluen en eur grena. Neuze e cassas he zaou zorn d'he dal hag e chomas da zonjal eun nebeut. Aben eur pennad e tispacas he zaouarn hag e reas eun aries, evel p'en divije c'hoant da lavaret. Alo, goaz aze ! hag en em lakas a zevri da zistaga al lizer-ma varlerc'h :

Er sizun a zeu, al lenner a gavo lizer Bernadet.

G. M.

AR *FABLEN* HAG AR *VIRIONEZ*.

Ar *Virionez* tre en noaz
Euz he c'huz eun deiz er meaz a zeuas ;
An amzer en d'oa peur-zebret he guened,
Coulz lavaret, mez oa he guelet.
Ne gave na ti nag oz ;
Ar re iaouang hag ar re goz
A rede pel diouthi.
P'en em gavas gant-hi,
Skeduz e-guiz prinsez,
Pinvidic pennerez,
Ar *Fablen* fichet caer,
Douguen a re mantel vezer,
Rubanou ruz, croaz alaouret
Ha bizeier coueor arc'hantet.
— Petra ! c'hui zo aze ! a lavar ar *Fablen*,
Dilezet evel Madalen,
Hoc'h-unan var an hent !
N'a d'ober petra evel kent ?
— Her guelet mad a rit, eme ar *Virionez*,
Crena a ran gand ar riou,
Digant kemend a ia ebiou,
Va mignounez,
En aner e c'houlenan
Diguemer.
Siouaz an holl a spountan.
Hirio groac'h coz, tremenet va amzer.
— Coz, eme ar *Fablen*, me zo cossoc'h c'hoaz,
Ha coulzcoude bepred em euz diguemer braz.
— Perag ive 'ta, commer,
Ato beza en noaz ?
Va zelaouit, en em glevomp,
Evit hor mad omp diou, unanet ra vezomp.
Deut dindan va mantel, omp diou e valeimp
Nemed unan omp diou ne vezimp.
A di ar Fur, graz d'ho furnez,
Ne vezin ket laket er mez.
E ti ar Foll pa vezin gueneoc'h
E vezo diguemer evid-hoc'h.
Hervez c'hoant pephini ni zervicho an holl :
Ho furnez ar re fur, va fenn scan ar re foll.

A.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 2 Here. — An Ælez-Gardien. Doue, en he vadelez, en deus roet da bep den eun æl evit he zioual. Bez'e tleomp, eme Sant Bernard, he respeti, rag ma ema en hor c'hichen ; beza devot dezan rag ma zeo mad evidomp ; caout fizians enha, rag ma zeo carguet d'hon dioual.

Dimeurs 3. — Sant Melar, merzer. Ar Zant-ma eus a lignez Rouanet Breiz, a voue lazet gant eun eontr dezan pehini a felle dezan caout he zanvez bag he stajou.

Dimerc'her 4. — Sant Frances, fondatour eus an urs a zoug he hano. Den n'en deus caret ar baourentez muioc'h evit ar zant-ma, den n'en deus guezet guelloc'h evithan, en em zervichout eus an oll draou crouet evit meuli Doue.

Diziou 5. — Sant Mauris, Abat. Ar Zant-ma a voue ganet e Breiz, e Loudeac, en Escopti Sant Briec.

Bez e vouc manac'h ha goude abat e couent Langonet, etre Gourin hag ar Faouet. Divezatoc'h e fountas eur gouent all e Carnoet; eleac'h m'ema brema parres Clohars tost da Guemperle.

Dirguener. 6. — Sant Bruno, Abat, fondatour a urs ar Chartreuzet. Lavaret a rer eo eun doctor a Baris, pehini, pa edot oc'h he enterri, a barlantas teir guech evit discleria oa tamallet, barnet, condaounet, a reas dezan kuitat ar bed, hen hag eun nebeut mignonet evit ober pinijen.

Dissadorn 7. — Sant Remi, Escop a Reims. Ar zant-ma eo a guelennas hag a vadezas Clovis, ar c'henta Roue christen a Frans.

Dissul 8. — *XVIII goude ar Pantecost.* — Gouel en enor d'ar Verc'hes evel mam Doue. Ar galito a vam Doue eo ar gaera hag an huela e deus bet ar Verc'hes, an huela a elle eur grouadurez da gaout. Bez'ez eo ar gurunamant a guement so a vurzudus e Mari, hor Mam zantel.

KELEIER.

Hanoiou ar Jureet

Evit al Lezvarn (Cour d'Assises) *diveza eus ar bloas 1865.*

Yvon Eléonet, eus a Sizun.
Olier Merlet, eus a Bont-n'Abat.
Victor Ar Guern, eus a Landerne.
Ian Kernevez, eus a Argol.
Jul-Just Bionnard, eus a Vrest.
Desire Calgar, eus ar C'hastel-Nevez.
Olier Ar Soz, eus a Lanmeur.
Frances Mallegoll, eus a Hanvec.
Per-Mari Landouar, eus a Vimillau.
Samuel Billet-Kerroc'h, eus a Guemper.
Ian-Lois Cadour, eus a Blouescat.
Mari Doug-he-Droat, eus a Gastellin.
Ian-Vadezour Coquinot, eus a Vrest,
Alfons Daniel-Beaupre, eus ar C'hastelnevez.
Ian-Vari Gelebart, eus a Guerber.
Paul Cozien, eus a Bleyben.
Camill Dorseau, eus a Gamelet.
Joseph Forestier, eus a Irvillac.
Ian-Lois-Mari Picot, eus a Blougastel.
Per-Mari Traonouez, eus ar Faou.
Lois Delaport, eus a Vrest.
Armand-Eujen Godebert, eus a Vrest.
Lois Parcevaux, eus a Gleder.
Ian-Yvon Bourven, eus a Bleyber-Christ.
August Girault, eus a Gastellin.
Charles Vancel, eus a Vrest.
Hervé Ar Bras, eus a Hospital-Camfrout.
Lois Guezennec, eus a Vrest.
Stefan Delagard, eus a Locronan-Leon.
Ian-Lois Cloarec, eus a Landerne.
Andre Olier, eus a Vrest.
Ian-Mari David, eus ar C'hloastr.
Christof Cloarec, eus an Dre-Nevez.
Charles Morrain, eus a Gonc-Leon.
Felix-Lois Daniel, eus a Vrest.
Alan Ar Floc'h, eus a Vilin-Vern.

Evit derc'hel plaç ar re a vancse.

Camill Mouton, Frances-Mari Ballinec, Herri Kerloc'h ha Theodor Menguy, ho fevar eus a Guemper.

An aotrou Peschoud, escop Cahors, so maro eun nebeut derveziou so e Vichy.

Er gazeten *An Impartial* a Guemper, e lennomp ar pez zo ama varlerc'h :

Moullet hon eus, hag e vezo cavet brema en hon ti, al levric a so bet meneg anezan eur pennad so hag a zo hanvet Scol ar Maro mad. Al levr-se so bet troet e brezonnec dre urs an Aotrou'n Escop a Guemper, eus a eul levr galvet « *La Science de bien mourir* », scrifet gant an Tad Lefebr, a Gompagnunez Jesus. Caout a rer el levr-se kement so red evit en em brepari da vervel ervad. Aliou roet gant ar maro he unan; reflexionou var ar guirionezou bras eus ar feiz ha var ar pez a dle an den da c'hortoz; an doare da zourcial eus ar re glan hag eus ar re doc'hor, ha da zebeilla ar re varo; meditationou var ar gouelion brassa eus a vreuriez ar Maro mad; eun navet da Sant Joseph, patron ar Maro mad; setu eno ar peb-brassa eus an traou a gaver enha.

Caout a rer enha c'hoas pedennou an agoni; meur a litaniou ha meur a beden all evit goulen ar c'hras da vervel e carantez Doue; uzachou Breuriez ar Maro mad; pedennou an Oferen hag ar Gousperou evit ar re a gasfe al levric-se gantho d'an ilis. Bez 'ez eus ive meur a gantic.

Ar pez a ro dreist oll talvoudeguez d'al levr-se, co ma cavo enha ar re a ia da veilla tud varo, kenteliou great dres evit kementse. Bete vrema ne deus etre daouarn ar Vretonet, levr ebet hag a ve enha kenteliou ken direbech hag ar re so en hema.

G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *23 Guengolo.*		Pont'Nabat. - *24 Guengolo*	
Guinis....	15 lur, 57 c.	Guinis....	15 lur, 20 c.
Segal.....	9 lur, 87 c.	Segal.....	8 lur, 75 c.
Eiz.....	10 lur, 74 c.	Eiz.....	7 lur, 83 c.
Ed-du....	8 lur, 87 c.	Ed-du....	8 lur, 78 c.
Kerc'h....	6 lur, 70 c.	Kerc'h....	7 lur, 40 c.
Avalou-douar	2 lur, 25 c.	Avalou-douar	2 lur, 10 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gaud Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA.

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezonnec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'hueC'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

Setu ama eul lizer all deut a Haïti d'an Aotrou'n Escop a Guemper. (1)

Aotrou'n Escop,

Ama ez eus glac'har var glac'har; goude an Aotrou Poullaouec, ar beleg mad-ze nevez scoet gant ar maro, setu tro ar paour kez Aotrou Augustin, ep conta, siouas, daou veleg all sammet en eis dez diveza. Escopti Kemper a bae he lod, ha dre c'hras Doue, her pae gant noblans. Ar c'hrouadur ker so lamet diganen, a vezo ato sonch anezan ama. Ne eller ket cundui guelloc'h buez, na caout guelloc'h maro.

Va list, Aotrou'n Escop, da lavaret deoc'h eur guer divar ben an Aotrou Augustin. Ho pidi a ran da rei da anaout d'he dad ar pez a verkin. Ne oufe den guelloc'h evidoc'h bihanat he anken.

Goude m'oa beleguet, em oa he gasset da unan eus ar parreziou-ze bras divent a zo cals anezo em Escopti. He roet em boa evit vikel da eur person eus ar re vella, din eus va fizians, ha pehini en doa he c'houlennet diganen meur a vech. Eno e veve eurus, e poanie, e voa caret, hag e laboure, her guelet a ran, dreist he c'hallout. Oc'h ober eun droat evit silvidiguez an eneou e *Ranquit*, var dro diou leo dioc'h he barrez, e crogas enha eun tamig terzien lent. En despet d'he berson ha d'ar medecin eat di d'he gaout; en despet da dud ar c'harter pere n'o doa ket a c'hoant da rei loenet dezan da zistrei, eo bet falvezet dezan disken en dro d'ar Stervras. Neuze an derzien galvet *pernicius* a grogas enha d'ar guener eis a vis eost, hag e varvas d'an deg da greisdeiz, goude beza recevet gant he oll anaoudeguez ha gant eur feiz beo meurbet, oll sacramanchou an ilis.

Erbedet oa bet e pron an oferen bred, hag an dud o vont er meaz eus an ilis a iea d'en em renca en dro d'he vele hag en dro d'an ti. E creiz ho daelou hag ho guelvan eo en deus rentet he ene da Zoue.

Epad an deiz hag an noz kear oll so bet e peden, hag a bep tu e scrifer din evit lavaret peguement a gueuz zo dezan. Ar beleg so bet var he dro en he amzer diveza a scrif din! « Evit tud ar Ster-vras, dreist oll evit an dud keiz divar ar meaz, an Aotrou Augustin a voa eur skuer a zantelez ar seurt n'ho doa ket guelet c'hoas. Caret oa gantho evel pa vije map dezo oll. He zousder, he vodesti, he batiantet, he aket d'al labour petra bennag m'oa toc'hor he icc'het, a rea anezan unan eus hor c'henvreudeur a lakea muia ho c'haret hag a so muia istim evitho. Pebez coll hag evidoc'h hag evidomp! »

Stouet a ran va fenn dindan bolontez an Aotrou Doue, adori a ran cundu he brovidans. Goulen a ran ma teuio an oll daoliou c'huero-ze da renta startoc'h he ilis, ha d'am renta-me santeloc'h. Goulen a ran mui evit biscoas ar zicour eus ho pedennou, hag e cassan deoc'h, Aotrou'n Escop, a greis va ene, va respejou caloneca.

† Martial, Arc'h. Poent-ar-Pitr.

(1) An autrou Augustin a behini e comzer el lizer-ma so eus a Guemper.

Rom. — E Rom en em glemer eus an domder evel ma en em glemer e Breiz-Izel; hag evel e Breiz-Izel ive, daoust d'an domder n'eus deut beteg hen goal glenvet ebet d'ober diez. Lavaret a rer penaus ar vedicinet a glaske lacat an Tad santel da jom e Castelgandolfo, gant aoun na deuje clenvet da gregui e Rom; mes Pii nao a so ato cunduet gant eur speret pehini ne spont ket dirag ar c'hlenvejou.

Gouel santez Roza so bet great er blama e Viterb gant eur zolanite dispar. Santez Roza eo patronez ar guær-se. He c'horf a so eno, ha ker fresc eo c'hoas brema evel ma zoa en amzer ar Pap Alexandr pevare, er bloas 1258. An izili a eller da finval evel pa vent beo; poket a eller da zorn ar zantez. Ar c'horf a daol eur c'huez ar guella.

Paris. — Ar c'hont Montalambert en deus eur verc'h leanez; Setu brema eur verc'h all dezan o vont d'ar gouent evel he c'hoar gossa. E miz here e leverer e

kemero ar *voal*. Ar skuer vad en tiez christen a c'hounit eneou da Zoue evel ma pella ar skuer fall an eneou dioc'h ar mad.

D'ar 15 a vengolo ez eus diblasset adarre missionerien eus a di ar missionou diaveaz, evit mont da brezeg ar feiz d'ar broiou estren. Ar re-ma a ia d'ar Chin eleac'h ma zeus brema carteriadou tud hag a ziskuez beza var nez d'en em renta christenien. Setu ama hanoiou ar re so diblasset en dro-ma.

An Aotronez Ian Hue, eus a escopti Seez; Per Stefan-Amede Gil, eus a Escopti Avignon; Cezar-Aogust Croisat, eus a Escopti Tarantes; an tri-ma a ia d'ar Sutchuen, tu ar sao héol. Anton Largeteau, eus a Escopti Bourdel; Ignas Slinger, eus a Escopti Strasbourg; Frances Mercusot, eus a Escopti Dijon; Eujen Lamy, eus a Escopti Langr; Frances Chesnier, eus a Escopti Autun; Felix-Seraphin Grea, eus a Escopti Sant-Clauda. Ar rema a dle mont da Kouei-Tcheou.

Naonet. — Cazetennou an Naonet a goms eus an henoriou rentet er guear-se da gorf ar general Lamoricier, pehini a so deut di da enterri. Tud kear, tud eus ar c'harteriou divar dro, tud a lez, tud a arme, oll oant deut a brez evit renta an dever diveza-ze da gorf difennour an ilis.

Chin. — Eus a guer a Bekin, kear benn ar rouantélez vraz-ze, eur missioner a scrif ez euz bet sacret eun Escop nevez n'eus ket pell. Tri Escop a voa ouspen an hini a rea ar gonsecration, ar pez n'oa ket bet guelet c'hoas er Chin. Ker rouez oa an Eskibien eno bete vrema, ha ker persecutet oa ar relijion, ma veze red d'an Eskibien sacri Eskibien nevez eb beza tri evel ma c'houlen lezen an Iliz.

Er memes dervez eo bet laket en he blas ar c'henta mean evit sevel eun ilis nevez. Evit lacat pri ha raz da starda ar mean-ze ez euz bet Francizien, Saozon, Americanet, Russianet, Spagnolet, Italianet, Sinais. Bez 'ez oa anezo christenien catolic, protestantet, paianet. Ar pez a ziskuez e laca Doue pa blij gantha, da labourat evit he ilis ar re a ve nebeuta sonjet enho, ar re zoken a ve credet o defe c'hoant d'he distruja. Kementse a ziskuez ive e c'hounit ar guir Relijion er vro-ze.

Ar Relijion gatolic a c'hounit ivez en Americ, er Stadou-Unanet. An Aotrou'n Escop Baken, ha ne deo eat di nemet eun nebeudic bloaveziou zo, en deus labouret kement ha great kement a vad eno, ma zeus brema, e carter ar Men epken, ouspen triuguent mil gatoliket, hag er guær a Bortlan, ouspen nao mil. An Aotrou'n Escop Baken, gant sicour an Tad Muller, he vikel vras, hag eun nebeudic beleien, en deus roet da anaout da dud ar vro-se penaus ar relijion gatolic, eleac'h ho zeleur er gaou hag en errol evel fals credennou ar brotestantet, a elle ober ho mad, beza talvoudec evitho hag evit ar vuez-ma hag evit ar vuez all. Ar bobl en deus saouret ar virionez, hag hirio ar belec catolic so caret ha respetet er Stadou-Unanet.

Brema ez eus eat di seurezet d'ho zicour. Da gomans n'o doa ket eun ti dereat; n'o doa nemeur a vugale da guelen. Hirio o deus eis cant merc'h pere a zeskont hag a ziorroont, hag e zear da zevel evit-ho, e creis an escopti, eun ti eleac'h ma vézo gallet loja eun nebeut cantchou a vugale.

Ne deus nemet ar guir Relijion hag a lacafe an den da veza mad ha carantezus en andret he nessa. Ne deus nemet-hi hag a zescfe dezan ez eo an oll he vreudeur, ha zoken ar re so dindanna. Eur scrij eo clevet penaus ar re n'o deus ket ar feiz a voal-gas ar re ma o deus eur guir bennag varnezo. E costez an Afric ez eus mistri hag o deus sclavet, ha n'o deus morc'hed ebet evit ho laza pe en em zizober anezo. Missionerien, o tremen eur vered, a gavas eno, etouez ar ieod, eur potrig seis vloas goloet a c'houliou. Ar potric-se a voa crog al lorgnez enha, hag he vestr, goude beza devet he c'houliou dezan gant eun houarn ruz, o velet ne baree ket dioc'h-tu, en devoa he dolet eno da vervel. Pemp dervez a voa edo eno, ha gant an naoun en doa debret ar ieod en dro dezan.

Eun derveziou bennag goude, e cafjont adarre eur potric all var an aod tolet eno ive gant he vestr: hema ne ellas ket lavaret dezo petra voa c'hoarvezet gantha, n'o devoue nemet an amzer d'he vadezi hag e varvas timad. Setu aze petra ra d'he nessa nep n'en deus ket an heur vad da veza christen.

Setu ama eur pennad scrit tennet eus a Ecleo Itron Varia ar Victoriou.

E miz even pe e miz gouere 1864, ar c'hatezennou o doa comzet eus eur buguel a voa coezet eus eur c'hartan var an hent houarn. Cridi a reat ha leac'h a voa da gridi penaus ar c'hrouadur-se a voa flastret ha draillet, pe da viana lazet o coeza. Mad, n'en devoa bet droug ebet. Ne vouiemp ket neuze eo d'an itron Varia ar Gounidou pe ar victoriou e voat dleour eus ar burzud-ze, mes abaoue on deus her gouezet dre al lizer zo ama varlerc'h:

Paris-Bercy, 27 mae 1865.

Aotrou Person,

Bremaic e vo bloas e voue red din mont da Baris abalamour d'am aferiou. Va fried ha va map, eur potric tri bloas anter, a ieas ganen. Epad ma zean en eun ti eleac'h m'am boa izom da vont, e liviris dezo mont en ilis itron Varia ar Victoriou. Pa'm boa great va afer, e zis di d'ho c'haout. Daoulina a ris eun nebeut e troad aoter an arc'h-breuriez hag he pedis Mari, hor mam vad, da zioual ar buguel-se, va fenher, ha da ober anezan eur c'hristen mad. Ne ris ken peden; prez a ioa varnomp ha mall oa deomp mont d'an hent houarn evit kemeret hent Lyon. Araog eun heur goude, edomp er c'hiri tan hag e zeant evel an avel. N'oa nemedomp hon tri er c'har m'oamp pignet enha, hag evel ma voamp scuiz, ne zalejomp ket da gousket hon tri. Diuna a ris en eun taol pa voamp e kichen gar Combz-la-Vil; ha me ho les da zonjal pebez strafuil am boue; ar buguel ne doa mui ganeomp. Red eo en divije laket re hir he benn er prenest hag e vije coezet var an hent.

Buan e comansjomp da griat. Clevet e vouemp, hag an trein a jomas a za. Epad ma edomp o criat, oa bet red din derc'hel crog em fried pe autramant e vije en em dolet ivez er meaz da glasc hor c'hrouadur. Ar mecanician, pehini a ra ar memes micher eveldon a deuas d'hon disken. Neuze e redjomp ed an hent da velet ha ni her c'hafje. Dont a reas da zonch din eus ar beden am boa great d'ar Verc'hez pehini am eus ato caret, hag em boa eun dra bennag a esperans. Ne allen ket credi e vije maro va map. Gouscoude boas evel ma zoun dioc'h an heutchou houarn, e c'houien ervad ne alle beza chomet beo nemet dre vurzud. Na me a bede neuze calonec ar Verc'hez! Goude beza redet epad seiz pe eiz minuten hor c'halon beuzet gant an anken, e veljomp hor buguel etre divrec'h unan a c'hardou an hent; n'en doa ket bet an distera droug. Leun a joa e redjomp da Vontargis e leac'h ma pacjomp adarre ar c'hirri tan. An oll veachourien a felle dezo guelet ar c'hrouadur, hag oll e lavarent ez oa eno eur burzud. Bez 'ez oa unan e guirionez, ha me a vouie ervad e tlien kementse d'ar beden am oa great da Vam Doue.

N'em boa ket credet bete vrema, Aotrou Person, scriva deoc'h ar pez e deus great ar Verc'hez evidon; mes beleien ar barrez ma emaoun brema enhi a zo falvezet dezo e rojen deoc'h da anaout ar burzud-se, hag eo evidon eun dever a anaoudeguez vad hen ober.

Ho servicher,

GUIMBERT, e Bercy.

Eun dekeziou bennag goudeze, Guimbert a deuas gant he vuguel da ilis Itron Varia-ar-Gounidou evit trugarecat ar Verc'hez hag he fidi da guenderc'hel da gaout sourci eus ar c'hrouadur-se, ha da zifen buez he ene oc'h an droug evel ma e deus difennet buez he gorf oc'h an hent houarn. G. M.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Kelennadurez d'an dud diwar ar meaz.

(NAONTECVET PENNAT.)

N'hon ket evit credi en deffe Doue ar galon da loskel eun den da zevi e tan an ifern evit atao, Evit biken.

Ha me n'hon ket evit cridi n'en deffe ket ar galonze. C'hoant o peuz da c'hout perac? Setu ama.

Da guenta, abalamour ma en d'euz lavaret e reï. Ma ne raffe ket eta ne zalc'hfe ket mad d'he c'her, en deffe lavaret eur gaou. Hoguen n'hon ket evit credi ne zalc'hfe ket Doue d'he c'her, e ve eur gaouyat. Eun Doue gaouyat, eun Doue ha ne ra ket ar pes a lavar, ne ve mui eun Doue, rac ar gouir Doue a zo ar virionez he unan; eun dra lavaret ganthan a zo eun dra gret.

D'an eil, abalamour ne ket evit miret d'ober. En bed-ma, calon an den a hell chench. Hirio e man er stad a bec'het; varc'hoas ec'h hell beza er stad a c'hraz. Hirio en deus cas d'euz Doue, e ra goab anezhan, e pella diounthan; varc'hoas ec'h hell caret Doue, senti ounthan, distrei ounthan. Mez, eur vech maro, ne hell mui chench. Maro eo er stad a bec'het, ha chomm a rei ato er stad a bec'het. Maro eo gant eur galon leun a gasoni euz Doue, savet a enep Doue, chomm a rei atao er stad-ze; Doue ne hello ket eta pardoni d'ezhan. Doue ne c'houlen ket guell evit pardoni, ia d'an hini a zistro ounthan a greis he galon. Bevech, emezhan, ma tistroyo ar pec'her ouzin a greiz he galon, n'euz fors peguement ha pe seurt pec'hejou en d'euz gret, n'em bo souch ebet anezho. Mez, ne ket evit pardoni da eun den hag en d'euz caz ounthan, hag a zo en he enep, hag a bella diounthan, ha setu eno e pe seurt stad e chommo atao an den daonet en ifern. Doue eta, evit pardoni d'an den en ifern, a rankfe pardoni d'an den en despet d'an den he-unan, Hoguen, daoust ma ze mad, n'hoc'h ket evit goulen diganthan e pardonfe da eun den en despet dezhan, ne ket evit miret da loskel ar pec'her da zevi en ifern evit atao.

Ouspen-ze evit petra, mar plij, eo gret an ifern? Evit meur a dra, gouir eo; mez gret eo ive, a marteze dreist pep tra evit miret oc'h an den da bec'hi, hoguen, ma ne bad ket atao, ne viro oc'h den pe da viana e viro oc'h nebeut da bec'hi. Brema ez euz siouas! re nebeut a aon rac poaniou an ifern, mez neuze e ve nebeutoc'h c'hoas, pephini a lavarfe: kemeromp hor plijadur er bed-man, evit tremen eun nebeut blaveziou, muyoc'h pe nebeutoc'h e tan an ifern, e vimp pare. Da lavaret eo Doue ne oar ket petra ra. D'euz eun den ne ket brao lavaret an dra-ze, mez d'euz Doue ez e divalo tre.

Mez, eme c'houi, poaniou an ifern zo spontus. Gouir eo, mez, ac ar pec'het? Gout a ouzoc'h peguer spontus eo? Gout a ouzoc'h peguement a fallaguez zo enhan, peguement a zismegans a ra var an Aotrou Doue, peguement a boan a ra dezhan? Ne ouzoc'h ket, n'oc'h ket evit lavaret e ve re vraz ar boan d'euz an droug zo gret: ha coulsgoude ma tall eur pec'het marvel poaniou hag a bad atao, Doue en eur loskel ennho an hini er gra, ne ra nemet he zever, rac dever an Aotrou Doue eo rei da bephini ervez ma en d'euz gret.

Nan, nan, bevech ma comzomp a enep an ifern, ne ouzomp ket petra leveromp; c'hoant on deuz da velet keit a Doue, ha ne velimp morse. Doue a lavar deomp ez euz eun ifern, hag en ifern-ze poaniou cuzuz hag a bad atao; an ilis a lavar deomp evelthan, an holl en dro deomp a gred ar virionez-ze, greomp evelthe, hag elleac'h terri hor penn o clask caout abec en ifern, poaigniomp da dec'het diounthan.

V. P.

(Eur pennad all eur vech-all).

BUEZ SANT MATHURIN.

C'HOUEC'HVED CHABIST.

Miraklou ha maro Sant Mathurin.

Epad ma laboure Sant Mathurin kenn kalouneg en lro d'ar gristenien fiet enan gant Doue hag a greske ar elijion gristen a bep tu dezan, Doue a gastiaz ar guear Rom dre bep seurt malheuriou ha dre bep seurt klenvejou : guech dre an tan goal, guech dre ar grizil, guech dre an dour. Ar c'hlenvejou en em lekeaz etouez n dud hag a varvent a diadou. Doue a lezaz an diaoulou zoken da stourma outho evit ho c'hastia, abalamour en em reent dezo ha ma reent goassa ma hellent d'ar gristenien gueaz, hag ar sperejou milliguet-ze ho c'hriaz hag ho c'hempennaz e doare ; rag n'ouffer ket kaout goassoc'h mestr eguet an diaoul : kaer oc'h euz senti, mont dre lec'h ma lavar, ne ket morse kontant, c'heller morse ober traou aoalc'h evinta, n'oc'h ket morse karet ganta. Griit ar guella ma hellot evit pliout dezan, hag hen a rei doc'h goassa ma hello : n'a ezo eaz ken a hello ho kaout da ruilla e kreiz tan an fern.

Chetu ar pez a veler en amzer dremenet hag n'a veler c'hoaz nemet re siouaz ! hirio an dez.

Kalz a dud a bep oad hag a bep stad a oa neuze er guear a Rom, possedet gant an droug-speret, beteg nerc'h an Impalaer Maximien oa dalc'het ha goal gasset gant ar viltanz ; ha perag n'a vije ket ? E zad a oa ar guella mevel en deuz bet an diaoul, ar brassa enebour d'ar feiz, eun tyrant ma zo bet unan. Doue a permettaz kement-ze evit kastia ar baianet hag ho lacad da zigueri ho daoulagad.

An Impalaer Maximien a gare e verc'h hag en doa truez outhi oc'h e guelet ruillet ha disruillet en eur fesson ken estranch, n'e doa peoc'h ebet ; deuet oa evel eur c'hi e kounar, danjerus oa tostad outhi ; red mad oa bet e chadenna evel eul loen gouez. E zad, puzpenn ma oa nec'het ha glac'haret o velet e verc'h er stad truezuz-ze, oa c'hoaz mezeg ha kabluz ; rag n'a ba ket eun enor evit eun Impalaer e verc'h en eur balez kaer staguet en eur c'hornik tro evel eur c'hi en e loch.

Doue a oar izelad an den pa gar hag evel ma plich ganta, daoust de galite ; neuz fors pe roue pe impalaer a helfe beza ; e reng hag e c'halloud er bed-ma zo neb ad a dra e skoaz e c'halloud heb muzul.

Maximien a glaskaz sikour de verc'h ar muia ma nellaz ; medicinet aoalc'h a oa galvet var e zro, mez oll e chomjont ber de farea. Pa n'a oa mui netra da ober gant ar vidicinet hag ho oll skiant, oa klasked ar zorserien, ar vajissianed, hag an divinourien, hag euz a Rom hag euz a guement lec'h ma klevet oa eur re dennag, ha n'a vanke ket en amzer-ze euz ar seurt-ze : ar guear a Rom, heb mont pelloc'h oa leun outho. Mez kaer ho doa oll ober ha dizober ho zroiou ha pidi kement diaoul zo en ifern, nikun n'a lavare guer nag n'a finve, ha merc'h an Impalaer a jome ato klan gant ar memez klenved. Kaer oa bet prometti dezo aour, arc'hant hag an oll zanvez, oll a goljont ho foan hag ho amzer : ar porkez plac'h oa skoet gant dorn Doue, ha n'euz n'a sorser, n'a sorserez, n'a divinour, n'a divinourez trec'h da Zoue. Pa oa diskaret aoalc'h ourgouil an Impalaer, pa oa anat aoalc'h d'an oll an nebeut a c'halloud ho deuz ar zorserien, Doue a reaz dan diaoul prezek dre c'hinou ar plac'h possedet evit brassa mez an drouk-speret, ar zorserien hag ar baianed.

Neuze an aerouant a lavaraz da Vaximien e kolle e boan hag e amzer o klasq parea e verc'h, o klasq hen kass kuit diouthi, ha seul vui a vidicinet hag a zorserien a vije klasket var e zro, seul vui en dije e zourmantet, ha n'en dije kemeret an tec'h nemet dre bedennou ha dre zantelez Sant Mathurin, eur beleg iaouang oa e Franz : ar zervicher braz-ze da Jesus-Christ a helle hebken hen kass kuit ha diboania ar brinsez, hag ouspenn distrei an oll valheuriou divar ar bopl ha divar ar vro.

Pa oa klevet kement-ze hano Sant Mathurin a oa brudet etre pevar c'horn ar guear a Rom hag e pep lec'h tro var dro. Neuze ar bopl en em zastumaz en dro da balez an Impalaer, hen pede en or vouela hag en or grial ma vije kasset raktal kanad da Vathurin da zont da renta ar iec'hed d'ar brinsez iaouang ha d'he zenna euz he oll boaniou.

Chetu aze eur vech c'hoaz penoz e teu Doue da ziskar ourgouil ar brinsed, an dud pinvidiq hag oll skiant an dud gouieg var ho meno, ha da zevel dreist an oll e vignonet, e zervicherien vad ha santel. Maximien en doa sonjet distruja an oll gristenien, ruia a ree an douar gant ho goad, ho zeul a ree da zibri d'al loenet gouez. An dud euz a Rom a ree ho flijadur o vellet merzeria ar gristenien, an hano a gristen oa eun dizenor evitho ; ha brema eur c'hristen a c'houlennont en or vouela hag o crial da zont ar c'henta guella d'ho zenna euz ho foaniou ha da barea ho c'hlenvejou.

An den pinvidik, pa en deuz iec'het ha peb tra hervez e c'hoant a gav dezan n'en deuz ezom ebet euz a Zoue, hag a zisprij an dud santel. Mez gortoit eun tamik, dorn Doue n'e ma ket pell, heb dale an den-ze a vo pladet euz an douar, hag ar paour-kez a vo huellet. *M. B. ha kolan*

Le Bélaizir, S.J. (*Eur pennad all eur vech-all*).

EUR GUENTEL CATEKIS.

Goude m'oa bet kemeret Constantina, an aotrou Suchet, vikel vras Aljer, a guemere sourci eus ar re a voa bet gouliet, christenien ha turket, ep lacat kem ebet. Eun dervez ma edo o louzaoui eun turc, setu eur marabout, (da lavaret eo, eur beleg eus a fals relijion Mahomet), o tont d'he gaout hag o lavaret dezan : — perag e louzaouez-te an den-ze ?

— Abalamour ma zeo breur din.

— Breur dit. Gueier a leverez. Hennez so turc ha te so christen ; da zoue ne ket hon hini-ni.

— Va Doue eo da Zoue. Hen en deus crouet an en hag an douar ; n'eus ken Doue nemethan ; oll e zomp he vugale.

— Salocras, da Zoue ne ket hon hini-ni. C'hui entrezoc'h christenien a ador tri Doue.

— An aotrou Suchet a zavas neuze he zaoulagad etrezeg an En evit goulen ous Doue ma roje ners d'he gomzou :

Cleo, emezan, den mad ; te so savet azioc'h da vreudeur ; gallout ac'h eus, ha da silaou a rer. Da goms so eun urz evitho. Da silaou a reont dre mac'h eus descadurez, mes an descadurez-se so coustet dit ; poania ac'h eus ranket evit he c'haout. Penaus e c'halvez ar galite-se a so enhout ha dre behini ec'h eus gallet dont da veza goueziec ?

— Penaus ? Speret.

— Mad, brema out eun den coz ; ar furnez a ra evel eur gurunen en dro d'as penn ; eur vuez vad ha divlam a gunduez. Mes bet ec'h eus techou fall ; bet out douguet d'an droug ; meur a dra so bet o clasc da zeceo d'en em rei d'an dizurs. Trec'het ec'h eus, mes penaus e c'halvez ar galite-se dre behini ec'h eus trec'het ?

— Penaus ? Bolontez.

— Mad eo. Me oar fad ec'h eus sonch eus a zerveziou da iaouankis. Marteze out bet var an dachen vrezel. Guelet ec'h eus an emgann, da vreudeur o trec'hi, ha marteze ive trec'het. Te da unan marteze ac'h eus great eun taol caer bennag. Guelet ec'h eus marteze da vam, da dad, eur mignon o vervel. Penaus e c'halvez ar galite-ze dre behini ec'h eus sonch eus an traou tremenet ?

— Penaus ? Memor.

— Neuze-ta ec'h eus teir ene ?

— N'em eus nemet unan.

— Mes penaus, speret, bolontez, memor, ha ne ket teir ar re-ze ? Me ive n'em eus nemet eun Doue, eun Doue e tri-ferson ; Doue an tad, pe an ners ; Doue ar map, pe ar furnez ; Doue ar speret-santel pe ar garantez.

— Doue ! Doue ! eme ar marabout coz, beleg ar gristenien, va sclerijenna a rez. Va mestr out, hag e vezin da zervicher ; ha neuze e taoulinas da dreid an aotrou Suchet pehini a astennas he zaouarn varnezhan en eur lavaret : den coz, cossoc'h out evidhon ha furroc'h ; mes bez'ez oun da vest abalamour ma talc'han var an douar plas map Doue. Da venniguen a ran en hano hor Salver ; ra lacai da zivouan en da galon an had am eus tolet enhi. An aotrou Suchet a zavas neuze ar marabout coz, hag her briateaz en eur vouela. G. M.

FABLEN.

N'eus ket pell en eun tyeguez,
(Ne hanvin ket deoc'h ar barrez)
E velet el leur, a vanden,
Eujennet, kezec hac Ezen.
Kaos kre a ioa en assamble.
Kement hini a dremene
A choume mantret da selou
Ha da c'houlen pe seurt kelou
A laca kement all a drous
Etouez an drebeurien plouz.

Ar marc'h ghell hanvet *Presidant*
A bed an azen da barlant ;
A c'hui oll, emeza, potret,
Choumit trankil ha selaouet.
Sao, rouzic, sao var eun dorghen
M'a vo clevet da brezeghen,
M'ar d'out raoulet goalc'h d'ha c'houzoug,
Eur banne ne ra ket a zroug
D'an hini en deus da barlant
Dirac Tadou ar *Parlamant*.

Kerbent an azen, lorc'h enna,
A lavar d'an oll azeza.
Guelloc'h a-ze, va mignonet,
Ec'h ellot selou ha clevet.
Gouzout a rit evit petra
Oump en em zastumet ama.
Choum a raimp ni pe ne raimp ket
Da veza ato esclavet ?
Red eo hirio da bep hini
Var an affer rei he ali.

M'ar kirit senti ouz'in me
E zaimp ac'halenn heb dale ;
Evit falloc'h evit ama
E nebleac'h ne oufemp beza,
Rac goude beza labouret
Hon eus beac'h o caout hor bouet.
Bep mintin starnet oud ar c'har
Peotramant oud an alar ;
Treina kar, treina killourou
Ha var ar marc'had bazadou,
A n'eo ket hounnez ar vicher
A rancomp hemdez da ober ?
Sentit ouz'in, heb chipotal,
Deomp da glask hor chans e leac'h all.
O choump var ar mæz da viken
Ne v'imp nemet panezeyen.

M'ho pefe guelet er ruyou
Ar c'hezec a drein karrossiou,
O trotal sounn ho fenn ganto
Ha sternach caer en dro dezo,
E lavarfac'h eveldon-me :
Nac en zo ebat d'ar re-ze !
En kær hor breudeur aoutrouien
Ho deus bemdez kerc'h ha goelien ;
Lojet int evel rouanet
Hed an noz ec'hellont cousket.

An leuou munud, an ebeulien,
O clevet sarmon an Azen,
Gant ho zreid a scrab an douar

Hac en eur vouez oll a lavar :
Na perac choum da varc'hata?
Deut, aoutrou azen, d'hor blenia.
Ar c'hezec oll hac an Ezen
A lar ive neuse-souden :
Da vont d'oc'h heul ni a zo prest,
Bete Montroulez, bete Brest.
An eujennet a ech ho fenn
Hac a lavar grouns d'an azen
Eo guell ganto choum da beuri
E prajou ho bro dizoursi,
Eguet mont a bell da redet
E risk da veza digorniet.
P'hoc'heus aoun da goll ho kerniel,
Choumit oll ama da vervel,
Evidomp ni, heb dale tam,
A ia da vont kuid d'an daou lam,
Ha lijer vo neb hor paco.
Ni lavar deoc'h : ken-a-vezo !
Var ben daou pe dri miz goude
Hor c'hanfartet a zistroe,
Ne lavaran ket d'an daou lam,
Rac n'eus nicun a n'a ve cam.
Pebes sotoni, emezo
Hon eus great o kuitat hor bro !
Discroc'hennet kein ha discoas,
Gant ar voacol pe gant ar bas ;
Bemdez en hent a goal gasset,
Chetu petra hon eus cavet
E leac'h m'a sonje deomp beza
Bourc'hizien eus ar re vrassa.
An azen eus an drouk kirriec,
Dreist ar re all a zo mezec ;
Ne gred pelloc'h sevel he benn
Dre ar sonch eus he brezeghen.
Ar fablen-ma, koueriadet,
Evit ho scolia, zo savet.
Lennit-hi dirac tud ho ty
M'a talc'hint sonch mad anezi.
Bezit furroc'h vit al loenet
A bere deoc'h em'eus coumset.
Ne selaouit ket an ezen,
Me lavar ar c'hoz-lakizien,
Feneantet, tud didalvez
Pere a glask mil digarez
Evit dilezel ar mæziou
Ha mont da bourmen er c'hæriou.
N'eus ket a bar da eun tyec
A zalc'h d'he stad, d'he vrezounec,
D'he greden, d'he ilis-parrès,
D'he liorzic, d'he dieguez. P.

EUR MAB MAD.

Bernadet a jomas eur pennad da zonjal ; ha neuze e teuas gantha evelen :

« Impalaer,

« Eur zoudart eus ar pevare ha daou-uguent a linen eo en deus an hardizieguez da scriva deoc'h, ne ket evithan he unan, rag n'en deus izom a netra, mes evit he dad, bet soudart dindan Napoleon kenta ; eur c'hampagn varnuguent en deus great, hag en deus paket na petra ta, gouliou, cleizennou, dienez ; ma-c'hagnet eo kempen. O veza collet he bried, va mam vad, setu ar potr coz hirio ne ell mui labourat hag e c'houzaon naouneguez. Rag-ze ho pedan da rei din eus a ziou c'hras unan ; pe rei d'am zad, soudart coz hoc'h eontr, sicour evit na varvo ket gant an naoun, pe rei din va c'honje evit ma zin d'ar guær da c'hounit bouet dezan.

« Bez 'ez oun.... etc. »

Setu aze, eme'r zoudart pa voa echu gantha ; hag e save ar paper da ziskuez d'an aotrou G....

— Mad eo ; pleguit ha lakit an adres.

— Clevit, va bourc'his, ma ve ho madelez, ep ho cloaza, m'am befe eur sinatur, evel m'hoc'h eus lavaret.

— Bezit dinec'h, bez 'or bezo.

— Digant eun den fisellet mad?

— Digant unan hag en deus pep gallout.

— Asa, eur vad a rit evidon evelato. Mar hor bez chans e lakin va zad da scriva deoc'h evit ho truganecat.

— Alo, deomp ac'hann.

— Da beleac'h?

— Deomp ato.

Diou vinuten goude edont ho daou en eur c'har deut d'ho c'herc'hat da dal an or. En eur vont, an aotrou G... a lavaras da Vernadet :

Va mignon, araog coms evidoc'h, e ve mad din gouzout petra oc'h. Guelet avoalc'h a ran oc'h eur soudart calonec, e rit ho tever, e carit ho tad ; mes eun dra all c'hoas am befe c'hoant da c'houzout. Sellit, lavarit aze din diderm, devot oc'h?

— Devot? Oh n'oun ket avad, bourc'his !

— N'oc'h eus ket a relijion?

— Eo, eun tamic.

— Ha ne garit-hu ket an Aotrou Doue?

— Oh eo, evel kent ive.

— Hag ar Verc'hez, n'oc'h eus-hu ket eun tam fizians enhi?

— Oh ! evit ac'hano ayad, va bourc'his, ar Verc'hez a garan evel ma carien va mam.

— Caout a ra deoc'h e c'helfe an Impalaerez lacat an Impalaer da rei deoc'h ar pez oc'h eus c'hoant da gaout?

— Ia, nebaoun.

— Mad, va mignon, me ia d'ho cas da di unan hag e deus mui a c'hallout evit oll rouanezèt, oll impalaerezet an douar.

— Mes, bourhis, ma ne ket ho tieza re, peleac'h em c'hassit?

— Bezit dinec'h, mont a reomp da gaout unan hag a vouezo brao ha kempen laca siel ha sinatur var ho lizer.

— Asa, asa, mes bourhis, ne ma ket va lerennou en dro din ; ne ma ket ganen va zoc soudart na va manegou ; n'oun ket cordennet e doare, koa !

— Guelet a rit, me ne ma ket va habit eured ganen, ken nebeut ; mes deomp ato. Evel ma vezimp, e vezimp diguemeret; setu ni digouezet.

Bernadet a jale en eur zisken ; lavaret da viana ne vije ket bet ganen va gouris ler ha va manegou ! — Mes peleac'h e zeomp-ta va bourc'his?

— D'an ilis, va mignon.

— Ha va lizer?

— Ni lacai ar Verc'hez d'he ziella :

An aotrou G... a gassas Bernadet da ilis Itron Varia ar Goumdou ; eno daoulinet ho daou dirag imach Mam Doue, e lekejont al lizer ehars troad an aoter, hag e tremenjont tost da eun heur o pidi. Bernadet a zonje en he dad, hag a bede a greiz he galon, hag an aotrou G..., leun a garantez, a bede ive evit ar zoudart coz ; hag ar Verc'hez, me oar vad, a zigase eun Eal eus an env evit rei d'al lizer ar c'hallout da obten ar pez a c'houlenne.

An dervez-se, da noz, Bernadet a scrive d'he dad evelen :

« Va zad, kemerit courach. Scrivet em eus d'au Impalaer, ha va lizer so siellet gant unan ha n'eus den e Frans ker galloudec hag hi. Mar da va lizer beteg an Impalaer, evel ma esperan, em bezo ep dale kelou mad da gas deoc'h. »

Tost da Versail, e plenen Satory, ez euz eur strol soudardet, hag avechou, da zul, e vez gantho gueladen, pa mar de guell ganeoc'h, *revu*. An Impalaer he unan a ia avechou da dremen ar *revu*-ze. Unan eus ar zulion tosta varlerc'h m'en doa Bernadet scrifet he lizer, an Impalaer a ieas di, ha me ho lez da zonjal hag ar zoudardet a dlie beza cordennet ha ficellet a zoare. Oll edont en ho brao, en ho c'haera. Ho armou hag ho dillat oll a luguerne. En em zelc'her a reant en ho renc, soun en ho za, ha ken eün, ne vije ket cavet unan epken hag a vije eul linen tostoc'h pe belloc'h evit na dlie beza. An taboulinou a groze ; ar muzicou a skiltre. Digouezout a ra an Impalaer hag an Impalaerez ; clevet a reont da guenta an oferen. Mar deo caer ato an oferen, eo caeroc'h c'hoas gouscoudé pa vez lavaret evelse e creiz eun arme a zoudardet. Mont a ra eun den er meaz anezan he unan o velet peguer caer eo eur solanite evelse, ha cals tud a ia di evit beza test a guementse.

Goude an oferen, an Impalaer hag an Impalaerez a ia da vale evit guelet penaus eo renket he deltou gant pep rejimant. Digouezet dirag teltou ar pevare ha daou-uguent rejimant, Napoleon a dro oc'h ar c'holonel :

— Colonel, ha n'oc'h eus-hu ket eur zoudart hanvet Bernadet?

— Ar c'holonel a gri a bouez penn : Bernadet !

— Bernadet a deu er meas eus ar renc, he armou gantha evel ma tle beza gant eur zoudart dirag eur mestr bras. — Emaoun ama, emezan !

— Tostait, eme an Impalaer, c'hui oc'h eus scrifet din brema eus teir sizun?

— Ia, Impalaer.

— Ho tad a só eur soudart coz, hag en deus rentet servich d'ar vro?

— Ia, Impalaer.

— Mad, da c'hortoz guelloc'h, cassit ar re ma dezan eus va ferz. Deg lois aour a lakeas e dorn Bernadet, pehini ne vouie mui petra da ober gant he joa.

Eur zoudart mad ha calonec oc'h, eme an Impalaer, ha contant oun ac'hanoc'h.

— Eur c'hristen mad hag eur map carantezus oc'h, eme an Impalaerez, ha n'oc'h ancounac'haimp ket.

G. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 9 Here. — Sant Denis hag he gompagnunez, merzerien. Sant Paul a c'hounezas Sant Denis d'ar feiz, her badezas hag her greas escop a Aten. Sant Clemens en digasas e Frans da brezeg an aviel. Merzeriet e voue e kichen Paris. Lavaret a rer e tougas eul leo he benn etre he zaouarn goude beza bet dibennet.

Dimeurs 10. — Sant Francez Borgia, guinidic a Spagn, duc a Gandii, a zilezas ar bed hag en em dennas e Compagnunez Jesus, eleac'h ma voue an trede general.

Dimerc'her 11. — Santez Berc'het, intanvez, princez a Sued. Bez'e voue eur skuer evit ar mamou christen dre ar zourci a guemeras da zevel mad he bugale. Goude maro he fried e reas pelerinachou santèl hag en em dennas goudeze er gouent evit echui he buez.

Diziou 12. — Santez Clotilda, rouanez a Frans. Merc'h oa d'ar roue a Vourgogn. O veza demezet da Glovis, e c'hounezas he fried da Zoue oc'h he assuri e c'hounesje ar victor ma carje adori ar guir Doue. Ar pez a c'hoarvezas evel m'e doa lavaret.

Dirguener 13. — Sant Edouard, roue a Vrozaus. Contraign da dec'het en he iaouankis, e lavare oa guell gantha dioueret he rouantelez evit guelet scuilla goad evithan. He blijadur vras o veza roue, oa sicour ar beorien.

Dissadorn 14. — Sant Calist, pap ha merzer. Ar Zant-ma a ordrenas iun ar c'hotuerou. Goude beza gouzanvet meur a vech evit ar feiz, e voue tolet en eur puns, dindan ren an Impalaer Alexandr, hag he hano a voue roet d'ar veret eleac'h ma voue casset he gorf.

Dissul 15. — *XIX goude ar Pantecost*. Ofis en henor da burete ar Verc'hez glorius Vari. Beza mam ha Guerc'hez er memes amzer, setu eur c'hras roet da Vari, ha ne deo bet roet da nicun all.

Vardro ar bloas 1834, en eun dilijans o tont eus a Varseil da Baris e voa eur beleg, eun aotrou griz he varo, hag eun oficer pehini a zistroe eus an Afric. Bez'e voa

c'hoas tri beacher all, mes ne livirimp guer eus ar re-ma. Ar beleg a lavare he vrevial, an aotrou coz a lenne he gazeten, hag an oficer, eur potr lipet neat, a zourriguelle eur zon bennag.

Bars ar fin an oficer a lavaras d'ar beleg :

— Petra lennit a gaer aze en ho levr alaouret ?

— Pedennou ternet eus ar scritur sacr hag eus an tadou santel, pe ar pez a c'halvomp-ni, ar Brevial.

— Ah ! ah ! m'ho c'hentent. Pidi a rit Doue, ar verc'hez santel, evit conversion pe distro an dud difeiz, an dud dizoue, an dud dizuch, eveldon-me me oar vad ?

— Re humbl oc'h, aotrou. Mar ho pefe izom pedennou, eo me gred, evit goulen deoc'h kendelc'her ha ne ket evit distrei.

— Ho trugarecat eus ho coms vrao. Mes me gafe din e ve guell pidi evit ma chencho ar re vad ha ma kendalc'ho ar re fall ; rag nag an eil rum nag eguile ne dint ar pez ma cred ar veleien e zint.

— Evel ma kerot, aotrou, eme ar beleg ; lezomp an traou-ze, mar plij ; ne c'houlennan ken ouzoc'h nemet ma em lessot didrous da vont da benn gant va fedennou.

An oficer en doa c'hoant da zisput oc'h ar beleg ; eun tam debron en doa en he deot. En em lacat a reas da vouscana eur zon divalo.

An aotrou coz a lenne ato he gazeten ep ober van ebet. Bars ar fin evel kent e tistroas oc'h an oficer :

— Asa, cavalier coant, gout a rit-hu oun enouet oc'h ho clevet ?

— Oh ! oh ! Sell an tata coz o vont droug enha !

— Ne ket droug eo a ia enhon ; truez eo am eus ouzoc'h ha mez o clevet ho comzou.

— Guir ? ma na vije ket bet ken diners ho torn, em bije kinniguet deoc'h tenua eun taol cleze.

— Den iaouanc, gouezit ervad ez eo va daouarn, evitho da veza coz, cre avoalc'h evit delc'her crog mad en eur c'hleze, pa vez izom da zifen va bro pe da rei kentel da eur mec'hiec.

— Neuze, aotrou, e root din oc'h adres ; setu ama va hini-me.

An aotrou coz a scrifas var eun tam paper unan eus he lianoiou ha peleac'h e chome. Neuze e lavaras d'an oficer iaouanc : varc'hoas da nav heur em c'hafot em zi.

Antronoz vintin an oficer a vouezas ous piou en doa bet afer. An aotrou coz-ze ne voa ken nemet ar Marichal Soult, unan a generalet kenta Napoleon, unan eus ar gabitenet vras-se o doa gounezet kel liez a victor. Cridi a ellit oa lostoc o vont da di he aotrou coz. Mont a reas gouscoude. Ar Marichal hen recevas evel eun tad, a roas dezan he aliou, ha ne c'houlennas ken diganta nemet ma zaje da c'houlen pardon ous ar beleg ma en doa goal barlantet outhan ; hag ar pardon-se ne voue ket dies dezan da gaout, n'en devoue ket izom d'her goulen diou vech.

Ar beleg-se oa an an aotrou Afr, neuze vikel vras.

An oficer oa an aotrou Duvivier, general aben eur pennad goude.

Pevarzeg vloas divezatoc'h, e 1848, oa dibaveet kear e carter Sant Anton, ha lakeat e daou leac'h ar vein d'ober cleuziou a dreus ar ruiou. Va bephini eus an daou gleuz pe daou gae-ze e voue lazet eun den brudet, eun den calonec ; var unan anezo, ar general Duvivier ; var eguile an aotrou Afr, neuze arc'hescop Paris. Merzerien oant ho daou, unan eus he zever, hag eguile eus he garantez evit he vreudeur. G. M.

Chenchamanchou etouez ar Veleien.

An Aotrou Pap, vikel e Beuzec-Cong so hanvet vikel e Plonevez-Porzay ;

An Aotrou Labigou, vikel e Plonevez-Porzay, so hanvet vikel e Beuzec-Cong ;

An Aotrou Mescam, vikel e Quemeneven, so hanvet beleg beret Sant-Martin-Montroulez ;

An Aotrou Rolland, bet missioner, so hanvet vikel e Quemeneven.

Cazeten ar meziou a goms evelen er sizun-ma divar benn an eost :

Mad eve da dud ar vro gouzout pe seurt eost so bet er broiou estren a zigas ed er broiou-ma. Setu ama petra so.

Er Russii, e costez ar c'hreisdeiz, ez eus carteriou eleac'h m'eo brao an eost ; e carteriou-all eo tano. E creiz ar Russii, an ed goan so fall bras ; an ed meurs so mad. A dost d'ar mor Baltic eo fall an eost ; e Courland eo brao. E daou c'her, er Russii an eost so fall e tri garter, en nestamant e pevarzeg, dister e seis varnuguent ha mad e pevar epken. E Pologn eo guelloc'h an ed evit na zonjet ; en Autrich eo mad ama ha fall ahont, ha dister pa vo contet oll. Er Serbii eo guelloc'h. E costez an anternoz eus ar Prus eo dister bras. Er Stadou-Unanet (en Améric) eus collet cals eus an ed ; n'oa ket a dud d'ho eosti e mare. E creiz ar vro hag e costez ar c'huz-heol ez eus eun eost e nestamant, erfin er Virginii hag e costez ar c'hreisdeiz e leverer e vezo eun dra bennag a c'hreun da zigas d'an Europ.

Pa vezo dalc'het cont eus a guementse oll, ha pa vezo sonjet penaus eo tano an eost e Brozaos, e Frans hag e Beljic, ma na vella ket var an ed, ec'h ell al labourerien cridi ne dleont ket iviziken fiziout en ho eost epken, hag e tleont clasc eur voien bennag all d'en em denna a affer.

Ar memes cazeten a lavar e kera ar chatal, dreist oll ar re lard, e costez an anternoz d'ar Frans, eleac'h ma teu ar zaozon da brena. — An ed er c'hontrol a falla varnezan, da viana an ed nevez, rag an ed coz a zalc'h mad. G. M.

PRIS AN ED.

KEMPER. — *30 Guengolo.*		PONT'NABAT. - *28 Guengolo*	
Guinis....	15 lur, 57 c.	Guinis....	15 lur, 20 c.
Segal.....	9 lur, 32 c.	Segal.....	8 lur, 61 c.
Eiz.....	7 lur, 84 c.	Eiz.....	7 lur, 54 c.
Ed-du....	8 lur, 29 c.	Ed-du....	8 lur, 30 c.
Kerc'h....	6 lur, 77 c.	Kerc'h....	7 lur, 52 c.
Avalou-douar	2 lur, 25 c.	Avalou-douar	2 lur, 60 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gaud AR. DE KERANGAL, Mouler an Escopti.

DISSADORN 14 HERE 1865. N° 37. KENTA BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz.....	EUR SCOUET.
Evit tri miz.....	C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken.....	DAOU VENNEG.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Beleg e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN, ebken. An abonamant a gueinerer e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 14 Here 1865.

Rom. — Pa zeo distroet hon Tad santel ar Pap eus a Gastel-Gandolfo da Rom, ne vouie ket tud ar guær-ze petra da ober evit ober dezan an diguemer guella. An oll a zride gant ar joa. Azalec sant Iau Latran beteg ar Vatican e voa en em renket an dud en daou du evel daou gae var he hent evit gallout he velet o tremen. Soudardet Frans ha soudardet Rom o deus rentet dezan a bep seurt henoriou. Pii nao, seder ha laouen, a roe a greis calon he venediction d'an ingroez-ze a dud en em starde en dro dezan.

Ne oufe den lavaret peguement a gueuz en deus diskuezet hon Tad santel d'an aotrou Lamoricier. Lavaret en deus evithan meur a oferen. Great en deus cana evithan eur zervich solanel evel a vez great evit ar gardinalet. Casset en deus d'an intanvez, an itron Lamoricier, eul lizer scrivet eus he zorn he unan.

Lavaret a rer penaus an aotrou Boggio, cannad nevez a Itali, a so contant bras eus an diguemer a ra dezan ar Pap. Lavaret a ra penaus ma c'hanavesse oll dud an Itali Pii nao evel m'en deus bet ar chans d'he anaout he unan, an oll her c'harle a greis ho c'halon. Cridi a rer ne dlefet ket beza souezet evit guelet em gleo etre an Itali ha Rom.

En eur guær eus an Itali, (Frasinone) evit rei ar priziou, eus bet eur brezeguen eleac'h ma comzet eus a zeveriou great gant ar vugale var ar skianchou burzudus-se a ra kement a drous dre ar bed, *an hentchou houarn, an telegraf electric etc.* Ar pez a ziskuez ez eo ar skianchou-ze ken heuillet e Rom evel e leac'h all. Mes ar pez a virit muia e ve eveseat outhan er brezeguen-ze, eo ar c'homzou-ma, ar re ziveza eus ar brezeguen :

An traou a ivanter hirio a rai e guirionez vad hag a bado mar deont a unan gant ar guir relijion. Anez ar c'heriou a guez en ho foul, an dud a rouessa, al lore a zeac'h, ar skiant, ar vouezieguez a guez en dallentez, ha dorn Doue a vruzun an traou caera..... hervez ar scritur sacr, an traou-ze oll a brémet soudein ar gounit d'an ilis : pa vezo plenet ar mienezrou evit lezel da dremen ar c'hezeg houarn, pa zei souch an den ével eul luc'heden d'ar penn pella ar bed, pa zar d'en em douch ar moriou pere so brema dispanti heuze e vezo tost ar mare eurus e pehini ne vezo nemet hur pastor hag eur vanden denvet.

Ar c'holera pehini so o ren e meur a garter, a ziskuez e pep leac'h an ners a ro ar guir relijion da eur c'hristen. Epad ma tec'h or re all araog ar c'hlenvet, ar re-ma a jom da zicour ho breudeur ep aoun ebet, ha pa vezont scoet ho unan, e varvont laouen en an distera clem. Evelse an aotrou Moricourt, consul a Frans en enezen Chipr a scrivé n'eus ket pell da eur map dezan e voa scrij guelet ar stad eus a dud ar c'harterze, ar re glan dilezet, an re iac'h o tec'het d'ar c'hoajou ha d'ar meneziou. Evidon-me, emezan, ne din ket ac'hann. N'em eus aoun ebet. Va iac'h ha va divrec'h a lacan e servich ar re so taguet gant ar c'hlenvet. N'ho pezet nec'h ebet abalamour din.

An aotrou Moricourt so bet taguet gant ar c'hlenvet. Claskit din eur beleg, emezan ; n'em eus izom ken. Maro eo aben eun nebeut heuriou evel eur merzer.

Evelse e Rimini, eun alvocad a voue scoet gant ar c'holera e creis ar blasen. An oll a voue strafuillet hag a dec'has kuit buan o lezel an den kéaz eno ep sicour ebet. Seurezet ar charite o veza clevet kementse a ziredas buan, hag hen dougas etre ho divrec'h var he vele, hag a guemeras anezan an oll zourci a ellér da guemeret eus eur c'hrouadur. An den kéaz a varvas en eur venniguen an Aotrou Doue, ha crog gant he zaou zorn en unan eus ar seurezet, ha ne ziserogas anizi nemet pa en devoa rentet he halanad diveza. Ne deus, c'hoas eur vech, nemet carantez Doue hag a elfe evelse lacat an den da rei he vuez, pe d'he lacat e danjer evit he nessa. G. M.

PE KEN TRUEZUZ EO KALOUN JEZUZ E KENVER AR BEC'HERIEN.

Lizer eun Tad Missionner deuz Cayenne da un Tad all e Franz.

C'hoant hoc'h euz, eme c'hui, da ouzout penauz e tremen an amzer ama. Plijadur ho pefe o klevet kelou divar ben *Cayenne*, ha divar ben ar pez a ran, me hag an tadou-all e mesk ar galeourien. Tad keez, ama siouaz, e renker kemer kals a boan evit ober eur mad bennak. Red eo gortoz, ha goude beza gortozet hir amzer, nemeur ar mad n'eo ker braz evel ma tezirer. Bez'ez euz koulskoude deiziou hag a ziskouez pe ken truezuz eo kaloun Jezuz e kenver ar bec'herien zoken muia aheurtet. — Enklask a ra anezho gant eun deneridigez dispar. — C'houarvezout e ra avechou burzudou hag a laka ar joa e kaloun ar missionner e kreiz an trubuilhou a c'houzanv. Epad ma skrivan d'eoc'h e arru euz Franz al lestr hanvet l'*Amazonne*. Teureul a ra var hon auchou pemp kant galeou nevez. — D'an enezen em'oun ebarz, e tigasser ouspen an oll dud dirol, direiz, ar pennou fall ha kalet, oll ar re a glask tec'het ha mont kuit euz ar vro. Chetu aze va faressioniz. — Evid oun me, guir eo, a gav enho eun teich fall bennak; kavout a rau ivez eun tu mad bennak, ha dre an tu ze e klaskan kregi enho hag ho staga ouz Doue.

Tremenet eo ar c'horaiz. — Eis kant galeou ho deuz selaouet ar c'hatekis, ar sarmoniou hag heuliet an exerciz epad an amzer-ze. — C'huec'h kant anezho ho deuz tostaet ouz an dani zakr da zul Vask gant kalz a respect hag a zevotion hiniennou; pell zo n'ho doa great kommunion ebet. — Ha na sonj ket d'ehoch e hellfe kement-se aouennaat kaloun eur Missionner, hag hel lakat da drugarekaat an Autrou Doue?

Eun dervez bennak eun den soun var he dreid, ha laoulagad lem en he dal, a zeuaz d'am c'havout, hag a lavaraz d'in. « Va zad, me zo eur c'hoz pec'her. Anter kant vloaz zo n'en d'oun bet e koessat; mar sonj d'ehoc'h e hellfe c'hoaz beza great eun dra bennak ac'hanoun, grit. — He zoare frank hag he gomziou hep distro a laka ac'hanoun souezet. Penauz, a lavaran, ma heller ober ac'hanoc'h un dra bennak? — Eur zant a heller ober ac'hanoc'h. — Ober eur zant ac'hanoun-me? Mez, va zad, me n'am euz great nemet drouk em buez. — Bez' ez oun bet atao eur fallakr a zen. Penauz eta dont da veza eur zant? — Dre eur goession e aichuomp hon divizou hag an deiz varlerc'h e kommunie evit an eil gueach d'an oad a bemp bloaz ha triuguent.

Eun deiz-all, o vont d'an illiz evit adori an Aotrou Doue, e veliz tost d'in eun drem vrao a zen, he ben goloet a vleo guen. N'hen anavezen ket, dre na zeueket da goessat. — Tostat a ran outhan, lavaret a ran d'ezhan eur guer pe daou. Chom a ra souezet. — Goulen a ran digantha pe seurt labour a ree, e mesk ar re all. Breolima, emezhan, koutili ha gueltreou. — Mad, me ia ivez da vreolima ho koustianz. Ezom braz hoc'h euz marteze euz a gement-ze? — Pegeid zo abaouen'en d'oc'h ket bet e koessat? — 40 vloaz zo, va zad. — Koanta tra evid hoc'h hag evidoun! — Kregi a ran en he vrec'h hag her c'has a ran em c'hambr. — Erruet eno, en em laka var an daoulin hag e koumanz he goession. O veza aichuet, e teu da ouela, hag o kregi em dourn, e lavar: Va Zad, chetu dek vloaz zo ez'oun ama, ha n'em euz morse sentet ouz an tadou missionner. — Ouspen-ze, bep bloaz unan euz va c'hoarezed hag a so leanez a scrive d'in, o pidi ac'hanoun da ober da vihana eur gommunion da Basq; hag ez'oun bet disleal avoalc'h evit lavaret d'ezhi e tostaen da Bask euz an daul zacr. Ha n'eo-ket se un dra mezuz? — Mad, a respontan, scrivet c'hoaz er bloaz-ma d'ho c'hoar, ha me lakaio eur guer pe daou el lizer evit testenia ez oc'h brema distroet evid mad ouz Doue. — Biskoaz an den-se ne oa bet kel laouen na ken euruz.

Derc'hent-Nedelec ez-iz da goessat d'an hospital ar re ho doa da gommunia. Erruet tost d'a eun den klanv, ha ne anavezen ket, e c'houleniz digantha, evel digant ar re-all, hag hen en doa ivez c'hoant da goessat evit tremen en eun doare deread gouel braz Nedelek.

An den-ze a sav var he goazez, a daul varnoun eur sell disprizuz hag a lavar gant rogentez: Autrou, ne ket d'in-me e ve kontet ar sorc'hennou-ze. Eun hevelep komz a helle ober eun drouk braz e touez ar re all. An aoun da veza goapet, a bella aliez dioc'h ar sakramanchou. Rak ze'ta na chomiz ket da zisputi gantha. — Mont a riz mezuz hag entrezet varzu eur guele e pelec'h e oen selaouet.

Goude gouel Nedelek e teuiz adarre da visita ar re glanv en hospital. — Guelout a riz gant tristidigez e fallae an den-ze da bep heur. — Na ouien petra da ober. Koulskoude red oa esea savetei an ene ze. — Lavaret a riz dezhan eur gomz a druez pe ziou. Na reaz van ebet. — Distrei a riz glac'haret d'an iliz da gonta da galoun Jezuz n'am boa gounezet netra.

Lavaret a riz da eul leanez beilla varnez'han, rei dez'han kement a c'hoantee ha komz dez'han eus a Zoue gant douster ha teneredigez. — Al leanez her greaz ha na ounezaz netra ec'h unan. Red oa eta abandouni an den klanv ze a iee da vervel hep agoni ha gant he oll skiant. — O tremen eur vech diveza dirag he vuele, al leanez a zo galvet gantha, hag e lavar dezhi goustadik. Me garfe guelet an tad missionner. Galvet oun, hag en eun taul e redan da vuele an den klanv. — Her saludi a ran ha goulen penaus e ra. — Va zad, emezhan, mont a ran da vervel. — C'hoant am eus d'en em unani gant Doue. Ha bet oun evit ober se? — Hen ansao dehoc'h a renkan: me zo protestant. Eaz eo se, a respontan. Hor Salver a zo maro evit hon dasprena, hag e fell dezhan savetei an oll. — Mad, va zad, en em lakat a ran etre ho taouarn. Grit ac'hanoun ar pez a guerot. — Rei a riz dezhan ar vadiziant gant kondition, displega a riz dezhan ar mysteriou euz ar religion; rei a riz dezhan an absolven ha sakramant an nouen gant induljans an dremenvan. Ne oa ket mui evit kommunia. — Diou heur goude e lauske he huanaden diveza.

Chetu aze, va zad, ar pez a velomp ama hag a glevomp bemdeiz. — Be pred var zao, ar c'hleze en dourn, e skoomp a gleiz, a zeou, e stournomp ouz an diaul, ouz an dud digas en ho religion, ouz an aoun da veza goapeet, ouz an teichou fall a bep seurt. Eur vech bennag em'omp trec'het, aliesoc'h e trec'homp, rak Doue a zikour ac'hanomp. — Epad ar bloas tremenet am euz badezet uguent den bras, Protestantet pe Arabed. — Guelet am euz o tistrei en hent mad pemp hag hanter kant ho doa dilezet ar sakramanchou abaoue 10, 20, 30 ha 40 vloaz. — klevet am euz vardro 2,000 koession. Her guelout a rit; mar deo braz ar boan, frealzidegez pe consolation ar galoun a zo c'hoaz brasoc'h.

Ho saludi a ran, va zad, en eur erbedi d'ho pedennou ha d'ho offerennou. *M. D.*

Le Delaigir SJ.

HISTOR ZANTEL.

(TRIVEC'HVET PENNAD).

Maro Abraham. — Guinivelez Ezaü ha Jacob.

Euz ar bed 2183. — Araog Jezuz-Krist 1821.

Abraham a vevaz beteg ann oad a bemzek vloaz hag eiz-ughent; buez hir eun he amzer, ha deisiou leun, evel ma komz ar skritur, hag ez eaz da gavout he dud varo, enn eul leac'h hanvet divezatoc'h Askre Abraham, pe al Limbou. Isaak hag Ismael, he zaou vap henan, her besiaz gant kenz ha gant henor, e kichen Sara, he bried ker, ebarz er gavarn a ziou gampr en devoa prenet he-unan digant mipien Heth. Tadou a-di, bugale kristen, chetu penaoz e varve ar Batriarched; ho bugale, daoulinet en dro d'ho guele, a zighemere gant doujanz ho bennoz diveza, a zarre d'ezho ho daoulagad, hag ho zebelie gant kenz ha gant enor. Hag o tistrei euz ar c'hanv, e lavarent pep hini enn he galoun: Ra varvinn euz a varo ar Zent.

Hoghen Izaak, demezet ughent vloaz a oa, n'en devoa ket c'hoaz a vugale. Pedi a rea evit he c'hreg, ha pedi stard, eme ar skritur, evit ma roje Doue frouez d'ho friadelez, ha Doue a zelaouaz he beden. Rebeka a zeuaz da veza dougherez.

Hoghen ar vugale en em stoke en he c'hof-lez, hag a zeblante ober brezel ann eil d'eghile. Ar pez a reaz d'ezhi lavaret gant enkrez: Ma tlie kement-ma c'hoarvezout gan-en, pebez ezom am boa-me da zont brazez? Hag ez eaz da gonsulti Doue. Ha Doue a respontaz d'ezhi: Diou vroad tud a zo enn ho kof-lez, ha daou vobl dishenvel a ziskenno ac'hanoc'h. Unan a drec'ho var eghile hag ar c'hossa a zervicho ar iaouanka.

Pa oe deuet ann termen da vouilioudi, en em gavaz enn-hi daou grouadur en eur c'hovad. Ann hini a zeuaz ar c'henta er bed, a oa rouz, ha goloet a vleo eghiz croc'hen eul loen, hag a oe hanvet Ezaü. Raktal e teuaz eghile, krog gant he zourn e seul-troad he vreur; ha chetu perag e oe hanvet Jakob.

Pa oent deuet braz, Ezaü a reaz eun den gonsiek da chasseal, hag atao e vije var ar mezion. Jakob a oe eun den dous, hag a chomme bepred endro d'he ghear. Izaak a gare Ezaü dre ma tebre aliez diouc'h he chassé. Mes Rebeka a gare Jakob.

Hoghen eun devez, Jakob en devoa poazet eur pladad piz-rouz da zibri. Ezaü oc'h aruout divar ar meaz, skuiz braz, a lavaraz d'ezhan: Ro d'in da zibri diouc'h ar boazadeu rouz-se, rak skuiz oun da vervel. Jakob a lavaraz: Guerz d'in da henanded (ar pez a zimit da vir a vap henan), ha me roi d'it va fiz.

Ezaü a respontaz: Mervet a rann gant ann naoun, petra dalvezo d'in va henanded? Tou d'in eta, eme Jakob, e lezez gan-en da oll vir. Ezaü a douaz, hag a verzaz d'ezhan he henanded. Kemer a reaz eun tamm bara hag ar pladad piz; dibri hag eva a reaz hag ez eaz kuit, dibreder a-oualc'h, evit-hen da veza guerzet he vir a vap henan.

Chetu aman guiriou ar map henan etouez ar Jüzevien goz. 1° Diou loden en devoa da gaout viz-a-viz d'he ghenheritourien. 2° Kemeret e vije evel mestr hag aotrou he vreudeur all. 3° An tad, abarz merveb, a roe eur vennoz vraz d'he vap henan, hag ouz ar vennoz-ze e oa staghet ann drouganou, pe ar promessaou en devoa great Doue d'ar Batriarched da lakaat ar Messi da ziskenn euz ho goad. 4° Lod a lavar penaoz, e derou ar bed, ar garg a veleg a oa c'hoaz d'ar map henan e pep tieghez.

Ezaü ne oa ket hep gouzout ann traou-ze; mes touellet gant ar chasse, ha doughetoc'h d'ar pez a rea plijadur d'he gorf, eghet d'ar pez a zelle ouz he enor hag ouz he ene, ne rea nemeur a stad euz bennosiou Doue nag euz holl brivilachou annihenanded. Na pet Ezaü na velomp-ni ket bemdez endro d'eomp? Pet na velomp'ni ket o sacrifia d'ar c'hourmandiz, pe evit lavaret sklear, d'ar vezventi, ho madou, ho tec'hed, ho enor, ho graghez, ho bugale, ho buez. Guelet a reont ho zieghez o vont d'ar baz, ho graghez hag ho bugale o tizec'ha gant an enkrez hag ann dienez; n'euz forz, ar gouzoug a c'houlenn lounka, he voualc'ha a renker!

Greomp kaonv da Abraham, hon tad ebarz er ferz,
Eur mignoun da Zoue, 'vel n'euz ket bet eleiz;
Heuliomp he vertaziou, hag hor bezo ive
Eur maro evuruz, ha daelou var hor be.

Bet zo bet a viskoaz daou rum dud var ar bed,
Hag hiskin etrez-ho, hag a vezo bepred.
Kaïn hag Ezaü a rai ato brezel
Da vugale Jakob ha da vreudeur Abel.

Ar brezel-ze a zo tre ann droug hag ar mad,
Etre ann dud difeiz hag ar gristenien vad.
Biskoaz n'eo bet goassoc'h, na stankoc'h dre er bed;
Mes hor bezomp fisianz, ne vezimp ket trec'het.

Ann droug, enn taol kenta, a zeblant beza trec'h ;
es gant ar mad ema dorn Doue hag he vrec'h.
a p'en deuz amprouet he vir zervicherien,
ra d'ezho gounit var ho enebourien. H.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Kelennadurez d'an dud divar ar meaz.

(UGUENVET PENNAT.)

Setu ama eun doctor all. Hema en d'eus c'hoant da remen evit eun den ha n'en d'eus aoun na rac an otrou Doue, na rac an diaoul ; ha coulsgoude, dioc'h n doare anezhan, eo anad aoualc'h en d'eus aoun, ha als a aoun zoken, razho. Ar bot-spern scrijus zo en e dal, ar zell balc'h ha tenval eus he zaoulagad, ar 'houbari eus he c'hinou hag eus he vuzellou var bere e veler mui o para eur guir mousc'hoarz a joa ; setu ze mercou ha testeniou sclear eus an encrez a zo var e speret ha var he goustians. Hag e guirionez, evel n'en d'eus great ha ne ra ato nemet goal implich eus ar speret hag eus ar c'horf roet dezhan gant Doue, ne ket evit miret da veza nec'het, trubuillet, spountet, gant ar zonch eus ar pez a dle dont da veza goude ar vuezna. Clevet a ra dija c'huez an deo ganthan he-unan, ha kementse hen laca da vont en egar. Evit clasc pellaat diouthan ar c'huez cassaüs-ze, ha guellout en em harlissaat en he zizursou, eo e sao he vouez a enep ar relijion, hag e lavar : « *pa vezer maro, achu tout ; da viana n'eus ket a ifern ; Doue zo re vad evit va daoni.* »

Al lavar-ma eus ar fals doctoret a zo unan eus ar re eassa da gass da netra. N'eus ken da ober nemet respount evel-hen : « *pa vezer maro, achu tout* ! Ia, evit ar chatal, evit ar zaout, ar c'hezec, ar moc'h, etc. Daoust ha c'hui ho p'effe c'hoant, doctor, d'en em lacaat e renc ar chatal ? Neuze e tleffac'h ive tenna ho roc dezho pa ho guelit o tremen, en eur lavaret : « ha d'ehoc'h, va breur ! Ha d'ehoc'h, va c'hoar ! » N'oc'h ket eun den figus e guirionez mar fell d'ehoc'h en em lacaat evelse cavatal ha rampo gant an anenvalet, rampo gant ho ki, rampo gant ho caz, rampo gant ho marc'h, rampo gant ho penn-moc'h, mar ho p'eus unan.

Ha c'hoas petra lavaran ? Ne ket ebken en em lacaat rampo gant ar chatal eo a rit o coms evel ma comzit : en em lacaat a rit zoken en eur renc izeloc'h evitho. Ia, doctor, ma ve guir ar pez a livirit, pa vezer maro, achu tout, ar chatal a ve treac'h d'eoc'h, coll a raffac'h gantho. Ho ki a ve treac'h d'ehoc'h, perac ? Abalamour ma z'eo lijerroc'h evidoc'h. Ho caz a ve treac'h d'ehoc'h, perac ? Abalamour n'en d'eus ket a ezom, eveldoc'h, da gaout goulou evit guelet sclear en noz. Ho marc'h a ve treac'h d'ehoc'h, perac ? Abalamour n'oc'h ket ker crên hag hen da zouguen sammou ha da jacha var ar zuguel. Ho penn-moc'h he-unan a ve treac'h d'ehoc'h, perac ? Abalamour n'en d'eus ket a ezom eveldoc'h da jench roched ha da brena dillad nevez eur veich en amzer. Mar gra plijadur d'ehoc'h, doctor, en em lacaat evelse e renc ar chatal hag er renc izela zoken en ho zouez, m'ho lez e peoc'h gant ar goumpagnunez gaër-se: eun dra eo hag a zell ouzoc'h. Evidon-me n'oun ket ken direüs ha c'hui ; me fell d'inn beza kemeret evit eun den, ha nan evit eun anênval. Hoguen, evit an den ne ket achu tout pa vez scoët gant ar maro, ha lakeat he gorf er bez ; perac ? Abalamour an den en d'eus eun *ene*, ar pez n'ho d'eus ket ar chatal, hag an ene-se ne varvo biken.

Ia, doctor, an den en d'eus eun *ene*, da lavaret eo, eur speret hag a zo goest da anaout Doue ha d'en em anaout he-unan. Ar chatal n'ho d'eus ket eur speret evelse, ha setu perac ne anavezont ket an Aotrou Doue, ne anavezont nemet ar pez a heller da anaout dre ar skiänchou eus ar c'horf, dre ar guelet, ar c'hlevet, an touch, an tanva hag ar c'huessa.

An den en d'eus eun *ene*, da lavaret eo eur speret hag a zo goest da goumpren evit petra eo bet crouet, hen ha kement tra zo er bed. Ar chatal en em zervich eus an ijili eus ho c'horf hag eus an traou all a zo dirac ho daoulagad hervez ma z'int douguet dre ho natur, pe lakeat gant an den d'en em zervichout anezho ; mes evit coumpren petra reont hag evit petra emaïnt var an douar, hi hag an traou all a zo en dro dezho, ar chatal ne hellont ket hen ober, perac ? Abalamour n'ho d'eus ket; evel an den, eur speret goest da deuler evez ous kementse. An den en d'eus eun *ene*, da lavaret eo, eur speret hag a hell, a bouez chom da zonjal er pez a oar dija, deski traou nevez dreïzhan he-unan ; eur speret hag a hell, en eur vont eus an eil tra d'eguile, invanti anezhan he-unan, traou ha n'oant ket anavezet aziaguent, pe invanti eur fesoun caëroc'h ha parfetoc'h da ober ar pez a ioa dija anavezet. Ar chatal n'int ket goest da zeski na da invanti an disterra tra anezho ho-unan ; ne ouzont ober nement ar pez ho d'eus great a bep amzer an anênvalet eus ho seurt, ha n'her greont nemet er memes fesoun ma veze great en ho raoc. Evelse al labouset a ra hirio ho neïsiou, ar guenan ho c'hoar, ar c'hinit ho guiat pe ho steuen, hag al lern ho zoullou en douar, er memes tra poch evel ma her greant er penn kenta eus ar bed. Guir eo e z'eus loanet hag a vez guellet deski dezho traou ha ne oar ket da ober al loanet all eus ho seurt. Evelse beza e z'eus chass, oursien, etc, hag a vez desket dezho ober eur c'hoariellerez bennac ha ne ket anavezet gant ar chass pe an oursien all eus ho seurt ; beza e z'eus labouset hag a vez desket dezho parlant, pe da viana lavaret eur gher bennac, ar pez ne oar ket da ober al labouset all henvel outho. Mes al loanet-se ken nebeut ne hellint biken anezho ho-unan deski netra en tu all d'ar pez a zo bet desket dezho. Ar chass pe an oursien-se a raïo ar c'hoariellerez ma z'int bet lakeat da ober meur a veich, mes netra ken ; al labouset-se a lavaro ar gueriou ma z'int bet lakeat da lavaret meur a veich, mes netra ken : ober pe invanti anezho ho-unan eun dra bennac ouspen, ne ma ket en ho galloud, perac ? Ato evit ar memes rezoun, abalamour n'ho d'eus ket, evel an den, eur speret hag a helfe mont eus an eil tra d'eguile, ha dioc'h eun dra en d'eus dija desket pe guelet ober, deski pe invanti anezhan he-unan eun dra nevez all bennac.

An den en d'eus eun *ene*, da lavaret eo erfin, eur speret hag a oar anaout ar mad dioc'h an douc, ar virionez dioc'h ar gaou, ar pez zo hervez al lealdet dioc'h ar pez ne ket. Ar chatal ne hellont ket anezho ho-unan caout eun hevelep anaoudeguez. Piou a lavaro e oar ar bleiz e ra eun dra fall o taga hag o tibri an denvet, e oar al louarn ne ra ket mad o taga hag o tibri ar ier ? Piou a lavaro e oar ar zaout pe ar c'hezec emaïnt o vont da laërez pa z'eont da beuri en eur parc ha ne ket d'ho ferc'hen eo ? Piou a lavaro e oar al loanet gouez e reont douc hag eun douc bras o laza hag o lonca pe o tispenn an dud a en em gav var ho hent e creis ar c'hoajou doun ? Guir eo e heller aveichou divoaza ar chatal dioc'h eun tech fall bennac, pe ho divouenna da vont el leac'h n'eus ket a c'hoant e z'affent. Mes penaos ? Ne ket ma teuffent erfin da goumpren ne ket mad ober ar pez a reont. Penaos-ta ? Dre ma santont an taoliou baz pe an taoliou fouet o coueza varnho bep tro ma reont kement all. An taoliou-se a c'hlaz anezho, hag evel ma z'int douguet dre natur da dec'het dioc'h ar pez a hell ho glaza, e teuont evelse a nebeut a nebeut d'en em zizober eus ar voazamant fall ho devoa kemeret. Mes evit gouzout dreïzho ho-unan p'eur e reont douc, kementse a zo dreist ho gallout ; perac ? Abalamour, eur veich c'hoas, n'ho d'eus ket, evel an den, eur speret goest da anaout dreïzhan he-unan petra zo mad da ober dioc'h ar pez ne d'e ket.

GABRIEL MORVAN,
Vikel e Plouvonguer.

(*Eur pennad-all eur vech-all.*)

BUEZ SANT MATHURIN.

Maximien en despet de gassoni evit ar gristenien, a chillaouaz mouez ar garantez evit e verc'h, hirvoudou ha klemman e bobl ; oc'h penn en doa eur c'hoant braz da velet ar brinsez iaouank diboaniet, en doa aoun n'a denje ar bobl d'en em zevel en e eneb.

Red oa dezan eta plega e benn ourgouilluz hag ansaout galloud Doue ar gristenien. Rei a reaz eurz d'he offisserien da vont da Franz da glask sant Mathurin. Dre an enklasg a rejont er vro, e teujont a benn da glevet e oa e chom e Larchant hag e arrujont eno. An devez rog ma tigouezjont, eun Eal a berz Doue a zigassaz da Vathurin ar c'helou euz ar pez a dleje c'hoarveout ganta. Me, eme an Eal da Vathurin, a zeu a berz Doue da lavaret doc'h e arruo en ho ti offisserien kasset gant an impalaer Maximien d'ho klask da vont da Rom da barea e verc'h zo possedet gant an diaoul ; Doue a fell dezan a iafot d'ho heull, n'ho pezit ket aoun, n'a c'houarvezo droug ebet ganeoc'h, hag ho tiouallo.

Kanaded an impalaer, pa arrujont, a gavaz ar zant daoulinet d'an douar ho pidi Doue ; chom a rejont evel sabaturet ha n'a gredent ket tostad ountha. Pa oa achuet e beden gant sant Mathurin, hen a zavaz, a ieaz d'ho diarbën hag a c'houlennaz diganto ho digare da zont da Larchant. An dud-ze he zaludaz gant eur respet braz en o lavaret dezan : Servicher Jesus-Christ, ni a zeu dre eurz an impalaer Maximien d'ho saludi ha d'ho pidi da gaout ar vadelez da zont ganeomp euz e berz da Rom da barea e verc'h ha da ziboania ar bopl.

Sant Mathurin ho zaludaz ive gant respet hag a lavaraz : Autrou Doue ho polonte ra vezo greet. Mont a reaz eur penadig a gostez da bidi hag eno a lavaraz da Zoue meret ha kenderc'hel er feiz e guerent hag ar gristenien a oa en e gark. Pidi a reaz oc'h penn evit merc'h an impalaer hag evit an dud euz a Rom, evit ma helje ober e veach evit gloar Doue ha mad ar relijion gristen. Tenn a gave kuittad e dad hag e vam, e vro hag ar gristenien en doa gonezet de Zoue ; mes anaout a ree ar priz euz eun dra greet evit Doue, gouzout a ree oa diskibl da Jesus pehini a lavare, evinta da veza Doue, n'oun ket deuet evit ober ma bolonte, mes bolonte an hini en deuz ma digasset : Mathurin, ken nebeut, n'a glaske nemet bolonte Doue e dad, dre-ze n'a chillaoue ket an digariou a helle da gaout. Chetu penoz ho deuz greet ar zent ha penoz ive a dle ober peb kristen pa glev mouez Doue, mouez ar c'hraz en e ene.

Mez abarz kuittad e di, Mathurin a reaz da ganaded an impalaer touet ho dije hen digasset en dro beo pe varo, neuz fors petra a vije arruet ganta ; pe hen a vije maro hed an hent pe e Rom, e gorv a dlyent digas da enteri da Larchant ; hag en touet a rejont.

En em lakad a rejont neuze en hent hag e arrujont er Provans var bord ar mor Mediterane. Klevet a reas gant tud ar vro a dleje beza heb dale eur gouel braz en inor da zant Honorat e enezen Lerin. Eur c'hoant braz en doa da vont d'an enezen-ze evit ober gouel sant Honorat hag evit hen pidi da rei ive dezan aberz Doue ar c'hraz da erruout e Rom ha da zont a benn euz an diaoulou a ree eno ho reuz. En em lakad a reaz eta da bidi Doue ha da c'houlen dre sant Honorat ma vije plijet gant e c'hraz rei dezan evel m'en doa reet guech all da zant Honorat ar galloud da netad enezen Lerin euz ar serpantet, an nerz hag ar galloud da drec'hi an drouk-speret, evit ma vije meulet Doue gant an oll, anavezet evit ar guir Doue, evit ma anaje ar baianet ar virionez euz ar relijion gristen.

Pa oa achuet ganta e beden, oa dispaket ar goeliou hag ar vag ho dougue a faout gant tiz ar mor braz.

All luskel euz ar mor a zigassaz dezan ar c'housked hag epad e gousg an drouk-speret essaz hen beuzi ; an avel a zichadenaz en dro dezo, ar mor a zireizaz

hag ho bag na ree mui nimet dour lounka. Kaer ho doa ar voraerien lamout en tu ma hag en tu hont, e oant a dreuz en tarz ha var poent da veza lounket e goeled ar mor pa zeuaz kanaded an impalaer d'hen dihun ha da lavaret dezan pidi e Zoue d'ho zenna a zanjer. Sant Mathurin, o vellet e oant o font da goll, a bedaz Doue ; raktal an avel a reaz peoc'h hag ar mor a zeuaz sioul. Neuze ar vag tiz enhi a arruaz e ber amzer e enezen Lerin. Pa oant diskennet en douar, daou zen, guisket evel daou vanac'h, deuet d'ho diarben, ho zaludaz en o lavaret : « Benniguet ra vezo an hini a zeu en hano a Zoue. » Hag o veza distroet ouz Mathurin : « Eit, emedo, heb aoun ha gant fianz e Doue, eit gant ho hent, rag an neb ho ren ho kennerzo bep pred hag e c'hraz a vezo a rozoc'h ha d'ho heull. » Goudeze n'ho guellent mui dirazo, eet e oant n'ouzer pelec'h. Ar pez zo diouallet gant Doue a zo diouallet mad ; Doue a guemmer didan e c'houard a re a lag ho fianz enan. Sant Mathurin a ieaz, ken tre ma oa arruet en enezen, da bidi var bez sant Honorat ha pa en doa great e beden, a zistroaz da vord ar mor evit pigna adare er vag hen kassaz da benn e veach. Kuittad a rejont Lerin gant an amzer vad hag e arrujont heb aoun na droug e pors Ostie, e kichen Rom.

M. B. ha Plan. *(Eur pennad all eur vech-all).*

L. Délaizirs S.J.

FABLEN.

An diou-c'har-goat :

Eun dévez é velis, var bordik an hent bras,
Eun tamm den azéet var eun dachennik c'hlas
E c'hober he gornad ker sédérik atra,
Pa oan erru tostik n'em lakas da gana :
« Grit evel-d-hon-'me, potret, ag é refot erfad,
« Lakit troc'ha ho tiouhar evit kaout diou-c'har-goat.
. . . . . .

Pa glévis anéan e chommis ker souëzet,
Vel lapouz diaskel, pe evel ki touzet,
Ma kredis en devoa re lipet ar veren
Pe gollet, marteze, ar poël euz he guden !

Leun a druez out-han é oan é vont hem zrô
Hep ranna gér é-bed na laret kenavô.
Holla ! me-z-han, komper, n'opet ket a drué,
Rag me na drokfen ket va diouhar euz ho ré !

Arréman a espern din-me, en pad ar bla,
Arc'hant a kals traou-all n'ouffen ket ho c'honta...
Va c'héré né rank ket lemma minaouédou
Na péka hé linen da ober va boutou ;

Da Saik ar stammérez me na dléan netra
'Vit ober va lérou nag évit ho oza.
O ! na pebez servij ag en ti ag er mès
A rent din-me, bemdez, va diou-c'harik-koat kès !

Gant-hé, en eur domma, é c'hattisan an tan,
Na broud-tom, nag éteô na ra din santout poan ;

Me a deu ag a ia dre an drez ag ar spern
Hep pikat na va gar, va zroad, na va ufern ;

Na flemmou an aëred na bilim dant ar c'hi,
Ne rafont da'm zréid-mé na da'm diouhar koenvi ;
Pa deuio eur c'hi drouk da skrignal din hé zent
Gant va zroad m'el lako da gerzed prim d'hé hent ;

Ma'm bez kraon da derri gant va zroad ho frikfen
'Vel frika gant eun horz al lann var eur c'hom men.
Pa vo fall arré-man, pe pa vin skuis gant-hé,
Me ho lako én tan ag a dommo out-ê ;
Evit eur banné guin, eur banné jigoden
Me'm bezo diou-c'har all teurniet propr a kempenn...
. . . . . .

Ma vijen hoas-ênô me a glêojé, marfad,
Burzudou kals brassoc'h a rê hé ziou-c'har-goat ;
Mont a ris gant va hent, erru oan pell dija
Pa gommans va c'hanfard a daré da gana :
« Grit evel-d-hon-mé, potret, ag é réfet erfâd
« Lakit troc'ha ho tiouhar évid kaout diou-c'har-goat...
. . . . . .

A hanon vâ unan goudé-zé é sonjen :
An den a hell béa, en peb stad, dianken ;
Klêvet é meuz ivé tud-kôz o lavaret :
Krédit béza eurus ag eurus é véfet. J. L. Q.

AR POT SOUBEN.

N'em eus ket a zonj da ober ama histor na meuleùdi ar pot souben, mes da verca eun taol caer great dre he voien.

En amzer an dispac'h pe ar revolution vras, eun oficer coz, eus an noblans, hanvet an aotrou S. Julian, a ioa eat he vadou gant ar scraberien. N'oa chomet gantha nemet eun tamic leve hag eur pez arrebeuri bennag en eun ti en doa e Versail e peleac'h e chome. N'oa ket c'hoas coz, mes bet oa er vrezel, ha destumet en doa rem ha cals eus an diezamanchou all-se pere a'rent an den cabac'h abred. Ne voa ket e stad da ellout téc'het d'ar broiou estren. Kuitat a reas gouscoude Versail hag ez eas da chom da eur c'horn a Baris eleac'h ma espere gallout beva dianaf. Chench a reas he hano, hag e lakeas he c'helver ar sitoien Bernard. Daouc'hant lois aour, setu ar pez en doa gallet da zavetei eus he oll danvez. Evel ma voa broustet oll he gorf, ma en doa poan dalc'hmad en eun ezel bennag ; evel a hent all en devoa bet kement a boan speret o velet e vadon o vont digantha, o velet pe guer cris oat oc'h ar re vad, e voa deut da veza dies beza var he dro, ker grignous oa.

Eur mevel, hanvet Joseph, pehini a voa gantha pell a voa, a voa chomet en he zervich hag eat gantha da Baris. Hema a vouie mad e pe stad edo he vestr, petra voa chomet gantha, ha peleac'h e voant, rag hen en doa an emel eus ar pezig a voa. Lakeat en doa ar aour azioc'h ar jiminal etre ar c'hoatach hag ar voguer, en eun armelig ha ne voa anat nemet d'ar re a vouie e voa

eno. An Aotrou Julian a gare cals ar mevel-se, ar pez ne vire ket outhan d'he c'hrignouzat alies. Eun dervez ma en devoa grosmolet dezan evelse, Joseph a ieas er meas, hag a voue eur pennadic mad ep distrei. Ar mestr n'oa ket savet c'hoas, hag e commanse da enoui o sonjal e peleac'h e c'halle chom hé vevel pa velas o tont en he gampr eun den ha ne anaie ket. An den-ma a voa en dour c'huez, beac'h dezan o caout he halan ker buan oa deut. Goude beza bet eur pennadic ep gallout coms, e lavaras:

— C'hui oc'h eus aour en ho ti, Aotrou ?

— N'em eus két, citoian, eme eguile souezet o clevet eur seurt goulen.

— Aour so en ho ti, daou c'hant loiz aour.

— N'eus ket, a lavaran deoc'h.

— Ne dal ket deoc'h nac'h, emaint aze azioc'h mantel ar jiminal. Eun den so eat d'ho flatra dirag an dispac'herien. Dre jans me oa eno hag a zo deut d'hen lavaret deoc'h. Lakit-hi buan eleac'h na vint ket cavet, pe kentoc'h, tec'hit kuit gantho; n'oc'h eus ket amzer da goll, emaer erru da gregui enhoc'h.

Me ho les da zonjal pebez strafuil a voue eno evit ar citoien Bernard. Eguile a grie : Hastit afo, bremaic emaint ama.

— Ne ellan ket bale.

— Red eo gouscoude cuzet oc'h aour.

— Cuzit hen, c'hui, pe he gassit ganeoc'h.

— Ne allan ket hen ober ; me ell beza croguet enhon o tisken ac'hann, hag eleac'h ho savetei, en em golfen va unan.

Etre daou e clevont trouz d'an traon. Buan an denma a grog en aour, mes peleac'h ho zeleur? Eur zonj a deu dezan. Pot ar zouben a ioa var an tan. Sevel a ra ar goulc'her hag e taol ar ialc'hat ebars ; neuze è red kuit hag e tiskenne an deleziou epad ma pigne an dispac'herien.

Joseph, ar mevel digalon, ar fallagr, eo a voa bet o flatra he vestr. Eat oa da unan eus an assambleou-ze eleac'h ne velet nemet dispac'herien eus ar reng izela pere ne c'houlennnet ken nemet caout crog eun tu bennag. Ar re ma o doa casset dioc'h-tu tri den evit cregui en aotrou S. Julian hag en he aour. Var ho lerc'h e teue seiz aclepot armet.

An tri gannad o doa laket en dro dezo gourizou a dri liou, evit diskuez e teuent, emezho, en hano al lezen.

— Petra, sitoian, n'out ket savet c'hoas ?

— Nan, citoianet, mac'hagnet oun, hag em eus beac'h oc'h ober camed.

— Da deod so mad diana, hag e c'hellez lavaret dèomp peleac'h ema da aour hag al liziri a récevez digant an noblans treitour so eat ermeas ar vro ?

— Aour ? Liziri ? N'em eus nag an eil nag eguile. Eur zoudart cóz eveldon-me n'en deus ket a vignonlach gant tud èat d'an estren. Mam bije gallet sevel, ne ket liziri, mes eur fuzil eo ho pije guelet em daouarn hag em bije diskuezet deoc'h penaus ar citoian Bernard a gar he vro kement ha c'hui. Guelit ha cläskit mad.

— Ama ive n'eus nétra, citoian? Hag ez ea eün d'an Armelic eleac'h m'edo an aour eun tamic kentoc'h.

Souezet bras e voue ar botred vad o velet ne voa netra eno. Ober a rejont eun enklasc piz, ha caer o doa ne gavent nag arc'hant na liziri. Ober a rejont d'ar citoian Bernard sevel. Clasc'a rejont en he vele, mes eno ne voa netra ken nebeut. Epad ma reant an enclasc-se, unan a dosteas oc'h an oaled, hag a zizo loas ar pod. Pebez encrez evit mestr an til! Mes ar souben a voa o comans birvi ; goloet oa a eonen, hag e lakeas adarre ar golo var ar pod. « Ne ket dare da zouben, citoian ; domach eo, rag ma vije bet, em boa kemeret eur banne. » Ar citoian Bernard ne gave ket dezan oa kementse eun domach, mes lavaret a rea outhan he unan : « O va fod souben, te a zavete va buez d'in ? »

Ar citoianet, o velet ne gavent netra a gomansas da egari ha da zonjal e voant bet tromplet. Neuze e trojont ho c'hounnar oc'h an hini a voa bet oc'h ho c'haout hag en doa great eun seurt tro dezo. Mont a reont dioc'h-tu da ziscuil an treitour Joseph. Lavaret a rejont e voa Bernard eur citoian mad, hag he vevel a dlie beza casset dirag al lez-varn. Croguet e voue er paourkez Joseph. Hema a voue ker strafuillet ma na ellas ket zoken respont eur guer evit en em zifen. Barnet e voue dioc'h-tu, condaonet ha taolet var ar c'har a gasse an dud d'ar maro. Rag neuze ne vezet ket pell evit cass eun den d'an traon.

Pa voa eat ar citoianet eus he gambr, an Aotrou S. Julian en doa bet kement a encrez, ma coezas semplet. He amezeien, o velet ne rea trouz ebet, a deuas da velet hag her savaz divar leur he gambr. Chench a reas ti gant aoun na deujet c'hoas varnezan. Ha goudeze, bevech ma veze hano eus a bot ar zouben, ne vanke morse da lavaret oa hen en doa savetet he vuez dezan. Evit an den mad a voa deut d'he avertissa, caer en deus bet, n'en deus gallet morse he velet na clevet hano anézan goudeze.

Setu penaus e permet an Aotrou Doue é ve avechou ar re fallacr, punisset ho unan eus ho fallagriez, hag e coesse varnezo ho-unan an droug a fell dezo, da ober d'ho nessa. An den fallacr, eme ar Scritur, a goezo er foz en devezo toullet evit ar re-all. G. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 16 Here. — Sant Conogan, escop a Guemper varlerc'h sant Corintin. Ne anevezer nemeur eus he vuez.

Dimeurs 17. — Santez Edwij, intanvez. Demezet d'an dug a Bologn, e savas he bugale e doujans Doue. Goude beza collet he fried, ez eas d'ar gouent evit tremen ar rest eus he buez er binijen.

Dimerc'her 18. — Sant Lucas, avieler. Ar sant-ma so bet medecin en Antioch, bet eo diskibl sant Paul, scrivet en deus an aviel hag actou an ebestel. Lavaret a rer ive e voa peinter, hag en deus peintet kenta imach ar Verc'hez Vari.

Diziou 19. — Sant Per Alcantara, eus a urs sant

Frances. Beva a rea en amzer santez Thereza pehini e devoa eun istim vras evithan, hag a c'houlenne aliez he ali.

Dirguener 20. — Sant Jan a Kenti, eus a rouantelez Pologn, a dremenas he amzer o kelen ar iaouankiz, o prezeg an aviel. Distroët en deus ous Doue ne ouzer ket peguement a dud.

Dissadorn 21. — Santez Ursula hag he c'hompagnunezet, merzerezet. Guinnidic oa eus a Vrozaos. Lestrét e voue, hi hag eun niver bras a verc'het iaouanc evit dont e Breiz. Mes an avel a boulzas al listri e trezeg canton Gueldres eleac'h ma tigoesjont etouez tud criz pere ho lazaz oll dre na felle ket dezho coll ho guerc'hdet.

Dissul 22. — *XX goude Pantecost*. Ofis ar zul.

LOUZOU OC'H AR C'HOLERA.

A drugare Doue, ar c'holera pehini en deus great hag a ra c'hoas distruch er broiou-all ha zoken e keriou e costez ar c'hreis-deiz d'ar Frans, ne ziskuez ket tostat oc'h ar c'harter-ma. Eleac'h ma eo croguet eo chomet er c'heriou ha n'eo ket en em skignet tam var ar meaz. E lod eus ar c'heriou-se ez eus great tan er ruiou evit iac'hat an ear ha pellat ar c'hlenvet. Ne ouzon ket hag hi o deus great aoun d'ar c'holera gant ho zan, mes bez'ez eus unan bennag hag o deus cavet eul louzou, pehini ma na bella ket ar c'hlenvet, da viana a elfe miret outhan da dostat.

Setu ama al louzou-ze laket ganen, eun tamig dioc'h va guiz, e brezonnec :

Na cassoni, na ienien,
Na goarissi morse oc'h den ;
Bevit distag dioc'h ho madou,
Ha na rit ket re gofaiou.
Kemerit teir greunen *dinec'h*
Ha nao pe zeg bleunen *dibec'h*,
Pere a dle beza bervet
En eur pintat *patiantet*.
Gant daou lur *laouenidiguez*
Hag eur vozad *unvaniez*,
Eus *ne ran fors* eur meutadic
Hal eul lur *labour goustadic*.
Oll touez e touez ho c'hemescot ;
Neuze, ep manc e kemerot
Eul loiadic nos ha mintin
En eur lavaret e latin :
Fiat voluntas tua,
Et procùl esto cholera !
Ho polontez great ra vezo ;
Ar c'holera pell ra ielo ! G. M.

KELEIER.

An Aotrou Deplace, arc'hbeleg eus a gatedral Paris, so hanvet Escop e Marseil, e plas an Aotrou Ocruice, pehini o veza clan pell so, en deus roet an diles eus he garg.

Chenchamanchou etouez ar Veleyen.

An Aotrou Gueguen, person Dirinon, so hanvet person e Loqueffret ;
An Aotrou Peron, person Molenez, so hanvet person e Tregourez ;
An Aotrou Traon, vikel e Guipavas, so hanvet person e Dirinon ;
An Aotrou Kerne, vikel e Landrevarzec, so hanvet person e Molenez ;
An Aotrou Urcun so hanvet vikel e Landrevarzec.

E lod eus a zepartamanchou Frans, e comzer eus a eun dra hag a so evel burzuduz d'ar mare-ma eus ar bloaz. Ar c'huilet tant a zeu en dro evel e mis mae, ha ker stag int ma reont diæz.

Er foariou diveza e leverer eo bet laosk var ar c'hezeg, hag ive var an ejennet. Nebeut a verzer. Mes ar zaout leas hag ive ar zaoud lard so ker bras, cazi emeas a bris.

An tan so bet croguet e sacristeri Kerfeunteun an eil dervez eus ar mis-ma. Ne ouzeur ket penaus d'ar zur eo bet laket an tan ; gouzout a rer epken ne ket laket dre fallagriez. Evel ma zeus digouezet tud abred ha ma zeus dour a dost, an tan so bet mouguet e ber amzer, hag an droug ne deo ket bras, rag n'oa ket a arc'hantiri eno, hag an ornamanchou guella n'int ket dêvet. Euruz eur bet gouscoude ma eo bet dizoloet an tan e mare, rag anez, dre eur zec'hor evel a voa en derveziou-ze, an ilis a elje e ber amzer beza luduet oll.

Setu deut erfin ar glao a c'houlennet abaoue pell. An douarou a voa eat goal zeac'h. E Brest e leverer eus bet daou uguent dervez ep glao.

Daou gren-botrig eus a Baris en em gavas var ar memes leur guear. Unan anezo a voa gantha eur gasketen nevez, unan vrao. Eguile a zelle a gor outhi hag en devoa, me oar vad, avi outhi.

— Peguement, emezan, a goust ar gasketen-ze dit ?

— Ne ouzon ket, eme eguile, ar marc'hadour a voa cousket. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *7 Here.*		Pont'Nabat. — *5 Here.*	
Guinis....	15 lur, 84 c.	Guinis....	14 lur, 88 c.
Segal.....	9 lur, 41 c.	Segal.....	8 lur, 75 c.
Eiz.....	7 lur, 94 c.	Eiz.....	8 lur, 12 c.
Ed-du....	8 lur, 01 c.	Ed-du....	8 lur, 49 c.
Kerc'h....	6 lur, 67 c.	Kerc'h....	7 lur, 52 c.
Avalou-douar	2 lur, 25 c.	Avalou-douar	2 lur, 60 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 21 Here 1865. N° 38. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'hueg'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, libreer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 21 Here 1865.

Rom. — Ar 25 a vis Guengolo, hon Tad Santel ar Pap en deus great eur brezeguen dirag ar Gardinalet, hag hanvet goudeze trizec escop nevez. Ne ket roet da anaout ar pez en deus lavaret. Gouzout a rer gouscoudé en deus comzet a enep ar *societeou secret* pere a ra kement a zroug e peb bro, ha dreist oll eus an hini so o ren brema en Irland ha ne vé ket pell evit ober da dud an enezen-ze coll ar feiz. Ar *societeou secret*, da lavaret eo, an traou cuz a so ato da zisfizioul anezo. An diaoul, pehini a gar ive an traou cuz, an denvalijen, a laca eno he gorn cals pe nebeut. Ar mad, ar guir relijion, ar vertus n'o deus ket aoun evit en em ziskuez; sclerijen an heol a blij dezo. Mes an droug a glasc ato en em guzet.

Lavaret a rer ne vezo ket hanvet a gardinalet ac'hann d'ar bloaz a zeu.

Frans. — Cals e parlanter eus ar c'holera. Coms a rer eus ar gourach a ziskuez ar gristenien vad evit sicour ho breudeur taguet gant ar c'hlenvet. Ne deo ket epken beleien ha seurezet eo a laca ho buez e danjer evit entent oc'h an dud clan, mes c'hoas tud eus a bep renc a ia, eus a bell soken, d'al leac'h m'ema ar c'hlenvet evit servicha ar re so taguet gantha. Evelse, ervez cazeten Lyon, eun itron iaouanc ac'hano so eat da Doulon da guemeret sourci eus ar re so crog ar c'holera enho ; eat eo gant conje he zad, he mam hag he fried. Caout a ranker calon ha carantez evit he riessa evit mont evelse d'en em lacat e danjer da goll he vuez, mes pa vez carantez Doue en eun ene, an ene-ze zo guest d'ober burzudou. Ne deo ket an itron-ze epken eo a so eat da guemeret sourci eus an dud clan; meur a hini all so eat c'hoas, ha ne voar nemet Doue ar boan a guemeront hag ar mirit o deus.

Setu ar c'huec'hvet guech, abaoue 1832, ma teu ar c'holera er vro, hag ar vedecinet, daoust d'ho oll skiant ha d'ho oll gouezieguez, n'ho deus ket gallet c'hoas anaout mad ar c'hlenvet-se. Kementse so marteze mezus evit an den pehini a ivant hirio kement a draou, mes diskuez a ra penaus an aotrou Doue a guz ouzomp, pa blij gantha, ar pez on defe muia c'hoant da c'houzout. An dud a vez ato ber dioc'h eur penn benag.

Er guær a Iork, e Brozaos, ez eus fontet eur gouent leanezet, eus a urs sant Francès, hanvet leanezet santez Coleta, pe leanezet paour santez Clara. Al leanezet-ma zo deut eus ar Beljic da Vro-Zaos. Unan eus al leanezete e deus scrifet d'he superiorez, an abadez eus ar guær a Vruj, evit lavaret dizi pe guer caer diguemer so great dezo e Iork. Petra bennag ne deus er guer-se couls lavaret nemet protestantet, o deus great d'al leanezet-ma eun diguemer couls hag ar guella catoliket; etouez ho zud zoken ne ouesjet ket ober guelloc'h dezo. Kementse a ziskuez e c'haller caout fizians da velet hon amezeien eus an tu all d'ar mor o tistrei d'ar guir feiz.

Ar gazeten ma cavomp al lizer-ze enhi, a lavar var guementse : Ah ! ma vije ar zaozon catoliket, pebez christenien e vijent ! peguement on divije ni da ruzia eus hon nebeut a feiz hag eus an nebeut a gas a reomp eus ar guir relijion, pa vije lakeat e kemhon diegui hag hon didalvoudeguez gant ar vertuziou cre ha calonec a veljemp en ho zouez? N'hor bezet douet cbet, abers Doue e parlante an hini a lavare, brema eus eun nebeut amzer, ne zaleje ket tud brozaos, da zistrei d'ar Relijion catolic. E guirionez, Brozaos e deus naoun d'ar virionez. Pell a zo ema o stourn oc'h ar gaou, hag e ra he holl gallout evit en em denna diouthan. Ar mare ma teui abenn d'hen ober ne oufe ket beza pell. G. M.

SANTEZ ANNA VENET.

Eus a bep corn a vreiz-izel e za tud da bardona da zantez Anna Venet. Dibaot e ve caout eur barrez ha na

ve enhi meur a hini hag o deus great ar pelerinach-se ; he ket epken a so bet eno, mes zoken o deus bet eur c'hras bennag deut dezo dre zaouarn patronez Breiz. Hoguen cals a zo ha ne anavezont ket ar burzudou so c'hoarvezet eno pa eo bet savet chapel pe ilis santez Anna. Cridi a ran eta ober plijadur d'ar re a lenn pe a gleo lenn *Feiz ha Breiz*, o teski dezo an doare burzudus ma eo bet savet ar chapel-ze. Brema dreist oll pa eus hano da zevel eno eun ilis caer ha bras eleac'h an hini a zo bet savet bréma eus tremen daouc'hant vloas, r pez am eus da verca a zervicho da zerc'hel sonch eus ar chapel-ze anavezet gant kellies a bardoner, eleac'h m'e deus mam ar Verc'hez silaouet mouez ken aliez a zen.

Chapel peiliz santez Anna hag ar bourg so savet en dro dizi, a so e parrez Pluneret, teir leo dioc'h Guened. Guened eo kear benn ar Morbihan ; An Escop a jom eno, ha Duket Breiz so bet ive guechall o chom er guær-e. Eul leo dioc'h santez Anna ema ive Alre, kerig brudet dre ar pez a jom eus he c'hastel coz, dre ar vrezel a voue lazet Charles Bleaz enhi hag a rentas Ian Monfort Mestr a Vreiz, dre ar re a voue divezatoc'h rahisset e Quiberon ha lazet e kichen couent ar Char-reuzet.

Er bloas 1622 ne voa eleac'h m'ema brema santez Anna, nemet prajeier ha lanneier hag eur pez douar gounit bennag. An douarou-se a voa oc'h eur gueric pe rilajen hanvet Keranna. Ar pez a ziskueze e voa bet santez Anna enoret eno kentoc'h evit neuze ; hag e gui-ionez, dress eleac'h m'ema ar chapel hirio e voa bet guechall goz eur chapelic, mes pehini a voa distrujet nèur a gant vloas a voa. Ar chapelig-se a greder a voue discaret pe a guezas en he foul var dro ar bloas 699, hag a dlie beza bet savet kerkent ha ma voa deut scleri-en ar feiz er vro-ma ; da zivezata e fin an trede pe e romansamant ar pevare canvet.

D'ar mare ma couzomp anezan brema, ne voa mui e las ar chapel goz netra ebet anizi. Mar doa chomet eno un nemorant bennag, e voant cuzet dindan an douar. Las ar chapel gouscoude a voa anavezet. Bez'edo e reis eur parc hanvet Bocennou, (*Bocenneu e iez guenet*) hag an dachen-se a allet da balat, mes ne allet morse he rat. Cant guech oa bet clasket hen ober, ha bevech al oenet, pa vezent digouezet gant an dachen-se, a iea dren, a sponte, ha mar scoet gantho, e tirollent hag torrent stergnou hag arat. Evelse e lavaret d'ar re a ea da labourat gant loenet er parc-se ; diouallit oc'h las ar chapel !

Kementse a elle beza eur merc e falle d'ar zantez eza enoret eno c'hoas. Dre ze ez oa eur greden etouez r re goz, creden hag a voa deut dezo a rum da rum baoue ne voar den pegueit, penaus e tlie ar chapel eza savet a nevez ; hag ar pez so burzudus, ar re goz-e cals anezo a espere, araog mervel, guelet adarre ar hapel en he za.

An hini a voue choazet gant Doue evit lacat sevel hapel santez Anna, a voa eul labourer paour o chom e Keranna. O teleur evelse he zaoulagad var eun denic dister ha dianavezet, Doue a reas eno ar pez a ra peur liessa ; me lavar choas an traou distera evit dont abenn eus an traou brassa. Guelloc'h aze e veler peleac'h e vez dorn an Ollc'halloudec. Hano an den-ma a voa Yvon Nicolazic.

Yvon Nicolazig a voa ganet er c'harter, a dud paour. — Pell a voa e talc'he merouri ar *Bocennou* pehini a voa oc'h dalc'h Kerloguen. Nicolazic a voa eun den ver-tuzus, unan eus an dud-se a ve lavaret a ve deut ar vertus gantho var an douar, hag a so ganet evit ober ar mad. Azalec he vugaleach e voue aketus d'he oll deveriou a relijion, hag ar iaouankiz, an oad-ze a scan-vadurez, ne reas dezan chench tam ebet. Bez'edo brema en he oad cre, vardro he drede bloavez ha daou uguent. He amezeien, pa zave entrezho, her c'hlaske evit ho unani, hag a blegue d'he varnediguez ; gouzout a reant oa cant guech guell gantha coll he unan evit ober an distera dislealdet da zen. Devot oa ha leun a feiz. Caret a rea ar beden, ha n'her guelet nemeur o vont dre an hentchou na vije o lavaret he chapelet. Douguet bras oa ive da guinnig he labour da Zoue evit dilivrans eneou ar purgator. He guerent o doa he voazet da veza devot d'ar Verc'hez ha da zantez Anna, hag azaleg he vuga-leach e pede dalc'h mad ar verc'h hag ar vam.

Setu an den a voue choazet gant santez Anna evit lacat sevel he chapel. Abaoue eun nebeut amzer, ep ma c'halje gouzout na penaus na perag, e sante creski he zevotion evit he batronez santel. Kementse a voa eun tanva eus ar burzudou a dlie c'hoarvezout.

Kenta burzud a erruas oue eur sclerijen gaer a velas en eun taol o tont en he di, e creis an noz, hag ar pez a gave dezan a rea ar sclerijen-se, oa eur pilet, pe eur c'houlaouen goar douguet gant eun dorn. Kementse, ervez m'hen lavar, a badas keit ha ma vet o lavaret diou *Bater* ha diou *Ave Maria*. C'huec'h sizun goude, eur zulvez, eun heur goude cuz-heol, e velas ar memes tra e parc ar *bocennou*. Mes neuze ar sclerijen ne bad-as ket keit, ha ne velas dorn ebet o telc'her ar c'h-ouen.

Evel na elle ket gouzout petra oa an traou a vele, Nicolazig a zonjaz ec'h alje beza he vam, maro nevez a voa, eo a deue da c'houlen pedennou outhan. Var ar zonch-ze e reas kement a ellas evit he zenna a boan ; mes ep dale ec'h anavezas ne ket he vam eo a vele. Eur pardaez, eun heur adarre goude cuz heol, he vreur caer hag hen o veza eat pephini dioc'h he gostez da guerc'hat he ejennet d'ar parc, o devoa da dremen ho daou ebiou an eienen zour so great anizi brema feun-teun gaer santez Anna, mes pehini ne voa neuze nemet eur voazig a rede etouez ar guezeri. O veza digouezet an eil gant eguile araog ma voant deut beteg an eienen, e veljont en eun taol ho ejennet oc'h arguila hag o spon-ta. Caer o doa ne allent ket ober dezo mont var araog. Petra elle beza-ta e kichen an eienen ? Mont a rejout da velet hag en a voa eun dra bennag e touez ar brouscoat. Peguer souezet ne vouent-hi ket pa veljont dirazo eun

itron, eun ear an nopla dizi, en he za troet varzu an eienen ? he zae a ioa guen-cann hag a ziskenne bete'n douar. Eur sclerijen ar vraoa a voa en dro dizi, hag a bare var guement a voa a dost. O velet kementse, kenta a vennjont oue kemeret an tec'h. Mes souden e teuas mez dezo eus ho lenteguez hag e teujont en dro. Ne veljont mui netra.

Ar burzud-se en em nevezas menr a vech ; hag evit doare, Nicolazic, epad ar pemzeg mis kenta goude, ne dremene morse teir sizun ep guelet eun dra bennag. Bevech ma tistroe eus he barkeier divezatoc'h evit na voa boas, pa veze an noz o tont, e teue, dalc'het gant eun dorn ha ne vele ket, eur c'houlaouen hag a iea costez ha costez gantha evit sclerat he hent. Hà pa deuje an avel da c'hueza, tan ar c'houlaouen ne finve ket.

Aliez e vele ar zantez he unan, guech e kichen an eienen ma hon eus comzet anizi, guech en he di, hag avechou ive en he c'hranch pe en he gardi, e kichen mein benerez a voa laket de zevel ar c'hardi-ze hag a voa bet tennet guech all gant Tad Nicolazic eus a nemoranchou ar chapel chomet etouez an douar. Bevech ma he guele evelse, e veze ato ato ganthi eur zae venn cann, ato eur c'houla-ouen en he dorn, eur goabren dindan he zreid ; ne la-vare guer ; eun ear a noblans hag a vadelez a veze ato var he drem ; ar sclerijen a veze en dro dizi hag a deue anizi, a zigase da zonch d'al labourer mad eus an hini a velas guech-all an Ebestel en dro da J.-C., var Menez-Thabor.

Ar grasou-se ne badent ket pell, mes re alies e teuent evit miret na dajent doun en eun eue ken eün ha ken dizroug ha ma zoa ene Nicolazic. Creski cals a reas he zevotion, ha ne elle mui sonjal er zantez a brije en em ziskuez dezan, ep ma vije tenereat he galon. Aoun en doa gouscoude, o velet traou ker burzudus, na vije trom-plet, ha setu perag e falvezas dezan discleria ar pez a zi-goueze gantha da dud vertuzus, tud hag o divije sclerijen avoalc'h evit he guelen hag he ren.

G. M.

Eur pennad all eur vech all.

HISTOR ZANTEL.

(Naontegvet Pennad).

Izaak e bro Jerara.

Eur ghernez vraz, estr'eghet ann hini a c'hoarvezaz e amzer Abraham, o veza kouezet var vro Kanan, Izaak à ieaz da gavout Abimelek, roue ar Philistined e Jerara.

An Aotrou Doue en em zisbouezaz d'ezhan, hag a lavaraz : Na ziskenn ket d'ann Ejipt, mes choum er vro a livirin d'id. Bez eno evel tremeniad ; me vezo gan-ez, ha me az pennigo ; rei a rinn d'id ha d'az vouenn ar broiou-ze hed-da-hed, o seveni ar c'hiz-se al le am euz great da Abraham da dad. Kreski a rinn da lighez evel stered ann env ; ha rei a rinn d'az vugale en da c'houde ar broiou-ze hed-da-hed ; ha *bennighet* e vezo enn da *vouenn* holl voblou ann douar, dre'n abek ma en deuz Abraham sentet ouz va mouez, miret va gourc'hemennou ha va urzou, ha dalc'hét mad d'ann lidou ha d'am lezennou.

Joa eo gan-eomp guelet an Aotrou-Doue o terc'hel sonj euz he vignoun braz Abraham ; hag oc'h he glevet, o lavaret d'he vap Izaak : *Bennighet a vezo enn da vouenn holl voblou ann douar, dre ma en deuz da dad miret va gourc'hemennou*. Man deu alies Doue da deu-rel var ar vugale an c'hastiz a voa dleet d'ho zadou e touz aliessoc'h c'hoaz d'ho benniga drein abek da oberiou mad ho zud koz. Hag en c'hiz-se e splanna heindez an virionez-ma diskleriet gant ar Spered-Santel. *Kurunen ar gozidi eo ho bugalè vad, hag enor ar vugalè eo ho tad-vad ho zud kòz*, (Prov. 17. 6.)

Izaak a choumaz meur a vloaz e Jerara, mignoun braz dar roue, ha bennighet gant Doue. Dont a reaz pinvidik, he vadou, he enor, he c'halloud memes a le, benred var gresk, ken a zeuaz ar Philistined da gaput gouar rizi out-han, hag Abimelek he unan da lavaret d'ezhan : En em dennit kuit diouz-omp, rak dont a rit da veza galloudekoc'h eghed-omp. (Abeleac'h e tene da Izaak ar binvidighez hag ar c'halloudeghez vraz-se, nemed euz a vennoz ann Aotrou Doue, tonnet var he dieghez dre he bedennou pemdesiek) ?

Izaak a guitaaz eta bro Jerara, hag a zistrooz da Varsabe, bro he dad Abraham. Eno, enn noz kenta ma oe arruet, ann Aotrou Doue en em ziskouezaz d'ezhan, eo lavarout : Me o Doue Abraham da dad ; n'az pez ket aoun, rak me zo gan-ez, me d'az ven-nigo, hag a gresko ar vouenn, ac'hanoud abalamour d'am zervicher Abraham. Izaak a zavaz eno eun aoter hag o veza great eur zakrifis da Zoue, e plantaz he delt, hag e koumandaz d'he vevelien toulla eur punz.

Abimelek, Okozath he vignoun, ha Phikòl kabitan he zoudarded, a zeuaz hep dale d'he gavout. Hag Izaak a lavaraz d'ezho : Perag oc'h-hu deuet d'am c'havout-me, eun den hag a argarzit, hag hoc'h euz kasset kuit divar ho tro ?

Hi a respontaz : Guelet hon euz e oa Doue ganez, ha dre-ze hon euz lavaret : Touomp hor le ann eil d'eghille, ha greomp kevredigiez ; evit na ri droug ebed d'eomp, evel n'hon euz hon-unan touchet ouc'h netra a ghement a oa d'id, na great netra a ghement a helje, ober poan d'id. Mes da lezet hon eus d'hor c'huitaat e peoc'h, pin-vidikeat dre vennoz ann Aotrou.

Izaak a reaz eul lein vraz d'ezho ; hag antronoz pa zavjont e touejont ho le ann eil d'eghile, hag he tistrojont e peoc'h d'ho bro. (Chétu penaoz e teu ann enorrou da glask, enn he izelded, ann den a zoujanz Doue).

Da achui ar pennad-ma, e velimp Ezau o kemerout diou c'hreg euz a douez ar baianed, enep grad-vad he

dad hag e vamm; hag ho diou, eme ar Skritur, e rejont poan galoun da Izaak ha da Rebeka. Bugale-kristen, lennit ha sonjit ervad, ha na zimizit bikenn enep gradvad ho kerent).

KAN.

Ton : *Me gav hir an amzer. 137.*

Meulomp eun den santel, leun a zoujanz Doue,
Enoret gant ann holl, karet gant eur roue ;
Doue a oe gant-han a-dal he iaouankiz,
Dre ma'z eo bet ato vertuzúz e pep ghiz.

Krouadur, eo hanvet *Levenez* he dud vad ;
Var ar menez eo bet kurunen gaer he dad ;
Skouer-vad ann dud iaouank enn ho dimiziou,
Hag enn hò zieghez skouer-vad ar priejou.

Ughent vloas e choumaz diouer a vugale,
Hep c'hoant ebed d'ober eun dimizi neve ;
N'en doe nemet eur c'hreg, pried he iaouankiz,
Dre n'e dlie Jezuz kaout nemet eun Iliz.

Holl bromessaou he dad zo d'ezhan nevezet :
He lignez a gresko ker stank hag ar stered,
R'en a rai var ar vro, hag enn he *vouenn* dispar
E vezo bennighet holl boblou ann douar. H.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Melennadurez d'an dud divar ar meaz.

(UN VARNUGUENVET PENNAT.)

Setu aze, Doctor, pe seurt kem a zo lakeat dre an *ene* pe ar *speret* etre an den hag ar chatal. Hoguen, an ene-se, crouet gant Doue dioc'h he batrom hag hervez he henvelidiguez he-unan, ar ene-se dre behini an den a zo savet keit dreist ar chatal ha m'e ma an env dreist an douar, an ene-se ne varvo ket. Disparti, evit guir, a vezo lakeat dre ar maro etre ar c'horf hag hên ; mes hên a guendalc'ho da veva, goude evel araoc an disparti-se ; hag ar stat ma c'hen-em gavo goude, a vezo eürus pe malheürus, dioc'h ma vezo bet mad pe fall ar vuez en devezo renet araoc. Ar rezoun he-unan, Doctor, eo a zesc deomp ar virionez-ma. Hag eleal, petra ve ar bed-ma, ma ne ve buez all ebet goude houma ? Ma ne ve buez all ebet goude houma, neuze goaz-a-ze d'ar re zo paour er bed-ma ! Goaz-a-ze d'ar re zo er boan ! Goaz-a-ze d'an dudigou sempl ha dizouten ! Goaz-a-ze d'an nep n'en d'eus ket a nerz hag a c'halloud aoualc'h evit en em zifen a enep ar re ho d'eus c'hoant d'her bressa ha d'her flastra a zindan ho zreid ! Guell-a-ze, er c'hountrol, guell-a-ze d'ar re a hell beva er bed-ma e creis an danvez, ar blijadur, an henoriou ! Guell-a-ze d'an nep en d'eus nerz ha galloud aoualc'h evit lacaat ar re all da blega dindanhan hag ober anezho he esclavourien ! Ma ne ve buez all ebet goude houma, neuse ne vè mui justis ebet da zouja nemet hini an dud. Neuse-ta ive n'hor be mui a ezom da gaout aoun evit ober n'eus fors pe seurt drouc, gant ma vemp fin aoualc'h evit cuzet ar pez a raëmp ous justis an dud. Goaz-a-ze ebken neuse d'an nep a ve paket gant an archerien ! Guell-a-ze d'an nep a helfe tec'het en ho raoc pe cuzet outho he dorfejou hag he droïou cam ! Mès ma ve guir kementse, e peleac'h e ve justis Doue, e peleac'h e ve he vadelez, e peleac'h e ve he furnez ? Petra ! Justis Doue a helfe gouzanv ato an drouc kercouls hag ar mad, ar gaou kercouls hag ar virionez, ar pez zo hervez al lealdet kercouls hag ar pez ne ket ! Madelez Doue a helfe guelet ato gant ar memes lagad dizeblant kercouls ar re hen offans evel ar re a zo aketus d'he zervicha, kercouls ar re a ra faë varnhezan evel ar re her c'har a greis ho c'haloun ! Furnez an Aotrou Doue a helfe beza crouët an den en eur stat e pehini n'en deffe da zivoal nemet rac eun dra ebken, rac crabanou an archerien, hag e pehini, a hent all, e helfe en em reï, eb aoun ebet, da bep seurt dizursou, da bep seurt fallagriezou ! Oh ! nan, kementse ne ket possubl. Justis Doue a c'houlen a-grenn ma ve punisset abred pe zivezat ar re a ra an drouc ; hoguen, ne vezont ket punisset ato epad ar vuez-ma. Er c'hountrol eo : alies ar re a ra an drouc a vez eürussoc'h er bed-ma eguet ar re a ra ar mad ; justis Doue a c'houlen eta ma ve eur vuez all goude houma, e pehini an dud fall a recevo erfin ar bunision ho d'eus meritet dre an drouc ho d'eus great epad m'edont var an douar. Madelez Doue a c'houlen ive ma ve recoumpanset abred pe zivezat ar re a zo aketus d'he zervicha, hag a laca ho oll zoursi da blijout dezhan ha d'he garet eus a greis ho c'haloun. Hoguen, ne vezont ket recoumpanset ato epad ar vuez-ma. Er c'hountrol eo : alies ho d'eus muioc'h a groaziou pe croaziou pounnerroc'h da zouguen er bed-ma eguet an dud fall, eguet an dud ne reont fors ebet eus a Zoue. Madelez Doue a c'houlen eta ive ma ve eur vuez all goude houma, e pehini he zervicherien fidel a recevo erfin ar recoumpans dleet d'ar boan ho d'eus ker-set evit discuez dezhan ho c'harantez epad ma e[illegible] var an douar. Erfin, furnez an Aotrou Doue a c'houlen ma ve douguet an den da ober ar mad ha da bellaat dious an drouc, dre an esperans da veza recoumpanset mar gra ar mad, ha dre an aoun da veza punisset mar gra an drouc. Hoguen, ma ne ve ket a vuez all goude houma, an esperans hag an aoun-se a ve eun esperans hag eun aoun vean, pa z'e guir er bed-ma ar re a ra an drouc a zo alies eürussoc'h eguet ar re a ra ar mad. Furnez an Aotrou Doue a c'houlen eta ive, kercouls hag he justis hag he vadelez, ma ve eur vuez all goude houma, evit reï caloun d'an den da ober ar mad ha da bellaat dious an drouc, keït ha m'e ma var an douar.

Setu aze petra gred ha petra en d'eus credet, a bep amzer, kement den a skiant a zo hag a zo bet biscoas ar an douar, ne lavaran ket ebken etouez ar gristenien,

mes c'hoas etouez ar baïanet, hag ive zoken etouez an dud n'ho d'eus tam relijion ebet, mes pere n'ho d'eus ket c'hoas serret var neat ho diouscouarn ous ar vouez eus ar rêzoun. Ia, Doctor, lennit histor ar boblou a zo bet gueich all var an douar, lennit histor ar re a zo brema ; baleit dre guement bro ma keroc'h ; it e tu ar zao-heol pe e tu ar c'huz-heol, e tu ar c'hreisteis pe e tu an anter-noz : e peb amzer hag e peb leac'h eus ar bed e cavoc'h ato ar memes feis heo, ar memes creden stard er vuez da zont. Caër ho pezo mont ha dont, treï ha distreï ; caër ho pezo goulen digant peb rum-dud an eil goude eguile petra zonjont var ar poënt-ma, ne glêvoc'h ato dre bevar c'horn ar bed nemet ar memes respount : « nan, evit an den ne ket achu tout pa vez « scoët gant ar maro ha lakeat he gorf er bez, rac an « den en d'eus eun ene, hag an ene-se ne varvo ket. « Eur bed-all a zo c'hoas ouspen hema, eur bed-all hag « a bado keit ha ma pado Doue, da lavaret eo, da vir- « viken. Di eo e z'aï an ene goude ma vezo deuet ar « maro d'hen dispartia dious ar c'horf, hag eno e « kendalc'ho da veva en eur stad cürus pe malheürus « dioc'h ma vezo bet ive mad pe fall ar vuez en devezo « renet epad m'edo var an douar. »

Ar rêsoun he-unan, evel a m'eus lavaret, a zesc deomp ar virionez-ma. Hoguen, ar feiz a zesc deomp ouspen penaos ar c'horf ive a deui adarre e buez da fin ar bed, evit mont da guemeret he lod eus a joaüsdet pe eus a boaniou an ene. Ar rêzoun ne hell ket lavaret ne ve ket kementse hervez ar guir hag al lealdet. Er c'hountrol eo : ar c'horf o veza bet pers er mad pe en drouc great gant an ene epad ar vuez-ma, netra justoc'h eguet m'en deffe pers ive e recoumpans pe e punision an ene epad ar vuez all. Evit ar c'horf eta, Doctor, ken nebeut nag evit an ene, ne ket guir ar pez a livirit : *pa vezer maro, achu tout.*

GABRIEL MORVAN,
Vikel e Plouvonguer.

(*Eur pennad-all eur vech-all.*)

BUEZ SANT MATHURIN.

Raktal oa kasset kanad d'an Impalaer. Ma oa euruz an dud e palez an Impalaer o klevout ar c'helou-ze, joa hag euruzdéd ar bobl oa brassoc'h c'hoaz, o sonjal a ie e drubuil da achui. Eun diguemmer estranj oa greet dezan, hag e vije bet eur roue n'a vije ket bet guelloc'h diguemmeret, kement a vall oa d'en guellet abalamour d'ar vad a dleje ober dezo. Kalz a dud a ieaz d'hen diarben ; a hed an hent a gaver tud klan, tud magnet, deuet da glasg ar iac'hed hag ar remed digant ar zant ; ho zoulaji hag ho diboania a ree.

Arruet e tal douriou Rom an dud e zalude hag a lavare dezan : « Deuit, Mathurin, servicher Jesus-Christ, grit eur zel a druez varnomp ; soulagit ahanomp en hor poaniou, en hor c'hlenvejou ; pedit ho Toue evidomp ha pareit hor c'hlenvejou ; rak lavaret zo domp oc'h digasset gant Doue evit tenna ar guear vraz ma o anken. »

Beza oc'h euz, eme Mathurin, en ho kear, en ho touez guelloc'h evit dome ; beza oc'h euz ganeoc'h korvou an Ebestel sant Per ha sant Paul, beza oc'h euz religion, goad eun niver braz a zaverzeriéu glouiuz, n'oun nimet eur pec'her e skoaz ar re-ze ; ho mentou braz a helle ho tiboania ; kouskoude pa oun digasset gant Doue en ho touez, me hen pedo da gaout ar vadelez da ober dre e c'hraz hag e drugarez kement ma blijo ganta en he kenver hag e kenver ar bobl euz ar guear-ma, ha c'hui ive, evit kaout essoc'h aze ar grassou-ze digant Doue, pedit oll assamblez an oll zent da rei deomp sikour ho fedennou. Neuze an dud ze en em lekeaz da bidi, hag ar zant a zavaz e vouez hag a bedaz evitho an Otrou Doue, tad an drugarez. Ar bobl a respontaz : *Amen.*

E beden a oa chillaouet : Doue n'a zaleaz ket da ziskouez dirazo oll santelez e zervicher mad. Sant Mathurin a rente ar iac'hed d'an dud, klan dre ma ie gant an hent hag heb dale ar c'hlevejou a chanaz e peb leac'h dre kear. Ar c'helou a ieaz eta betek palez an Impalaer ha Maximien a gassaz kanad da Vaturin da zont de di.

Maximien, enebour braz ar feiz, evel ma ouzomp, eun tyrant ma zo bet biskoaz, ken leun a gasoni euz ar gristenien ma reaz bourrevi kement anezo, ma en dije keret ho distruji oll beteg an diveza, a zeu brema da bidi eur c'hristen da zont de balez, euruz da gaout eur c'hristen da ziboania e verc'h ha da barea e bobl krignet gant bep seurt klenvejou. Pebez burzud a ra Doue aze ! piou en dije kredet ? Oh ! na braz eo gallout an Otrou Doue ! na braz eo e garantez evit an dud ! ne deuz ket e far : Doue ra vad betek da neb n'hen kar ket. Ar gristenien, e vugale, a heuil e garantez, a ra evel ma vellont ho zad oc'h ober.

Sant Mathurin elec'h kaout joa o vellet dorn Doue astennet var an tyrant hag e bobl, ken kounar eneb d'ar gristenien, elec'h ho dilezel en ho foaniou a dreuzi ar mor, a ia gant danjer e vuez dho zikour ; truez en deuz outho, pidi a ra evit ho ; ober a ra dezo an oll vad zo en e c'halloud, hep sonjal petra int bet, petra ho deuz greet, ha petra a hellont c'hoaz da ober. Mall eo ganta senti euz mouez ar c'hraz, mouez e Zoue, ober vad de nessa betek de vrassa adversourien. Dre ze n'a zaleaz ket d'en em gaout e palez an Impalaer. Eun diguemmer mad oa greet dezan ; Maximien hen zaludaz en o lavaret : « Doue ra ho miro, Mathurin, bellek Doue. »

Ar zant a respontaz : An Otrou Doue ra vezo guenoc'h. Komzet oa dezan euz ar stad truezuz en em gave ar brinsez iaouang hag henpidi a rejer da gaout ar vadelez de farea ma helje. Ma galloud a zo dister, emezan, mez galloud an Otrou Doue a zo hep e bar ha nep a fii enan a zo kre hag a hell peb tra. Doue n'a lezo ket ho merc'h heb ar iac'hed.

Tostad a reaz neuze euz Maxim, merc'h an Impalaer, lakad a reaz dezi eol santel en e guinou en o lavaret en hano santel a Jesuz Christ. Rakal ar plac'h iaouang a zislounkaz an drouk speret he dalc'he hag en em gavaz iac'h ha laouen.

Chetu aze galloud an hano santel a Jesus ; chetu aze galloud an traou beniguet dre hedenou har Mamzantel an Iliz. Kre oalc'h int evit trec'hi an drouk-speret, evit ober dezan kemmer an tec'h evel m'er gueller amañ. Chetu aze ive galloud an dud santel, evel sant Mathurin.

Ar zent en ho buez, var an douar zoken, a zo mignonet da Zoue, a vev evit gloar Doue, a ra bep tra evinta ; Doue ive a ro dezo kemment tra a c'houlennont diganta, rag hor Zalver en deuz lavaret : Kemment tra a c'houlenfot digant ma zad em hano, a vezo reet doc'h.

Oh ! pebez galloud en deuz eur c'hristen mad ! ema etre e saouarn oll c'halloud an Otrou Doue ; n'euz kent nimet gonlen hag-a vezo reet dezan. Ar zent hen gouie, ha dreze e oant kre. Ar pez en deuz lavaret Jesus Christ en Aviel a zo lavaret koulz evit dompni eguet evit ar zent, evid an dud burzuduz-ze. Oh ! ma oufemp pidi, ma hor befe eun tamik feiz, n'a kre a vempni : Petra var an douar a helfe dont a benn ahanomp, pa omp kre gant galloud an Otrou Doue? Ar feiz hag ar beden diread a vank domp : chetu perak n'ezomp nimet sempladurez hag ezomp diskaret gant an distera tra, e kouezomp hag e ruislomp, siouaz ! e ken aliez a bec'hed.

An Impalaer Maximien en doa kement a joa o vellet e verc'h Maxim diboaniet, iac'h ha laouen, ma n'a ouie penoz diskouez da sant Mathurin e anoudeguez vad evit e vadelez en e guenver.

Kinig a reaz dezan aour, arc'hant, ha kement seurt madou a hell an den da c'hoantad. Mez ar zant en doa kemmeret Doue evit e denzor, en doa disprijet oll vadou an douar pell oa hag a lavaraz d'an Impalaer : Ne ket evit kaout madou an douar ezoun deuet da Rom na dho palez ; mez evit senti euz ma Doue en deuz m'a galvet.

Kouskoude evel an Impalaer a falle dezan diskouez e anaoudeguez vad ha gant aoun da ober poan dezan e tisprijout ar pez a guinigue, hen a guemmeraz eun tamig arc'hant evit rei d'ar beaorien.

Neket e kenver merc'h an Impalaer hebkent nag e kenver ar baianed, e tiskeuzaz sant Mathurin e vadelez, ar galloud euz e zantelez hag an nerz euz a c'hraz burzuduz an Otrou Doue ; mez e kenver an oll beteg e kenver ar jussevien, ar bobl reuzeudik-ze pehini n'euz mui na bro na rouantelez hag a gaver koulskoude e peb leac'h, abaoe ma en deuz krussifiet Jesus Christ ha ma zoug de heul ar valoz heuzuz en doa goulennet evinta hag evit e vugale.

An mestr euz ar synagog, da lavaret eo, an hini a oa e penn relijion ar jussevien er guear a Rom en doa eur verc'h oajet a zaouzek vloaz. Ar plac'hik-ze a varvaz epad ma oa sant Mathurin eno, hag evit diskouez skouer d'ar jussevien, evit rei dezo da anaout peguent guir eo ar relijion gristen ; Doue a reaz eur burzud braz e kenver ar plac'hik-ze, eur mirakl euz a c'henta renk. Kass a reaz sant Mathurin de c'haout hag ar zant he ressussitaz, he digassaz leun o vuez evel biskoaz *M. D. ha folan.* E. W.

E Belaizir 57. *(Eur pennad all eur vech-all).*

EUN DIGENTIL HAG AR PAB.

Eun digentil leun a zoujanz Doue,
En eur c'harroz eun deis a ieas
Da Rom e-guiz eur Prins pe e-guiz eur Roue,
Ha da zaoulin ar Pab rac-tall en em strincas,
Ha covez a reas peuz-vad.

An Tad Santel e-guiz tad ar prodic
A ziguemeras ar Prinsic,
Hag a reas an ezan stad.

Goude coves e teu ar binijen
Roet da ober gand ar Pab
Evit he bec'hed d'an Digentil he vab.
Mez setu ama ar guden :
Revuzi he ober, crag a ra :
« Rustic eo emezan ; petra !
« Digentil hon, ha n'hellan ket
« Ker rust beza pinijennet.
« Ar pedennou rehir am skuiz re vuhan,
« Va spered zo dievez crenn ;
« Ar iuniou, nebeud ho c'haran,
« Va iec'hed ouzin ho difen.
« Va Medisin en deuz d'in lavaret,
« N'hellan ket chom heb cousket.
« Douguen sea-reun var va c'hroc'hen,
« N'hellan ket sonjal a-gren.
« Ho ! Aluzen, a galon vad
« A roan pa hellan, va zad !

An Tad santel a zonj eun nebeudic amzer...
Ha setu ar binijen a roas d'ar pec'her :

« Va mab, evit ho pinijen
« E lakan d'e-hoc'h var ho piz eur voalen,
« Scrivet var-ni, eme an Tad santel,
« *Ho pet sonj e renker mervel.*
« Lennit ar c'homzou-ze eur veachic bemdez,
« Ha Doue ac'hanoc'h en devezo truez !

Hag ar pec'her laouen en hent.
Ar c'homzou skrivet evel hent
Aliez, aliez a zeu en he spered,
« *Red eo mervel !* petra ta ar madou !

Ar blijadur ! an enoriou !
Ne servich da netra d'in beza luskellet
En eur c'harroz, pe en eur guele mad
Red eo mervel ! abred pe zivezad ;
Doue hen deuz-han lavaret

Ia ! ia ! mervel zo ret !
Neuze ar binijen, ha zoken ar vrassa,
Eaz bras dez-han a zeuas da veza.

Goalen ar Pap a zeu a ben
Euz eur pec'her da ober eur c'hristen.

A.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 23 Here. — Gouel en enor d'hor Zalver evel Redemptor pe dasprener. Dre ar pris eus he oll c'hoad eo en deus Jesus-Christ hor prenet goude m'oamp kuezet e sclavach an droug speret.

Dimeurs 24. — Sant Raphael, arc'hel. Raphael eo a accompagnas Tobi en he veach, her miras oc'h ar maro, a gassas an diaoul divar dro ar plac'h fur Sara, hag a reas da Dobi he c'hemeret evit pried.

Dimerc'her 25. — Sant Gueznou, escop a Leon. Unan eo eus ar zent o deus roet sclerijen an aviel da Vreiz. Er barrez a zong he hano tost da Vrest, ema he beneti, da lavaret eo, al leac'h ma eo bet oc'h ober pinijen araog beza Escop.

Diziou 26. — Sant Alor, escop a Guemper, an eil pe an trede escop varlerc'h Sant Corintin. Ne ouzeur nemeur a dra eus he vuez.

Dirguener 27. — Sant Magloar, escop. Bez'e voue diskibl Sant Samson hag escop en he c'houde e Dol. Labouret en deus cals da brezeg an aviel e Breiz-Izel. Ober a reas an diles eus he garg evit mont da dremen an nemorant eus he vuez en dezert.

Dissadorn 28. — Sant Simon ha Sand Jud, ebestel. Sant Simon a brezegas ar feiz en Egypt. Sant Jud en deus scrivet unan eus al liziri so en testamant nevez, hag a zougas sclerijen an aviel e Mezopotami. Goudeze e zejont ho daou e Rouantelez Pers eleac'h ma c'houzanvjont ho daou ar maro evit Jesus-Christ.

Dissul 29. — *XXI goude Pantecost.* Ofis ar zul.

KELEIER.

E parrez Guilers e kichen Brest ez eus lakeat, n'eus ket pell, eun daolen peintet gant an Aotrou Barret, eus a escopti Kemper, hag a zo brema oc'h ober scol *dessin* e Guenet, er scolach dalc'het gant an tadou a gompagnunez Jesus. An daolen ma comzomp anizi so eun daolen eus ar purgator, ha dies e ve caout eun daolen dudiussoc'h. E creis an daolen ez eus eun ene, dindan furm eun den en he oad vella ; he œl mad so oc'h he zacha eus an tan evit he gas d'an env. Guelet avoalc'h a rer en deus bet an den-ze poan ; mes ar joa hag an anaoudeguez vad so merket ken anad var he vizach, ma zeus eur c'hem bras etrez han hag an eneou all so en daolen hag a jom c'hoas er boan. O sellet oc'h an daolen-ze, ez oar dougnet da hidi, da lavaret ar beden eus a behini en deus ar peintet merket ar c'hemzon kenta e gorre an daolen : *De profundis clamavi.*

An daolen-ze eo unan eus ar re vella gneat gant an Aotrou Barret pehini en deus great meur a hini evit meur a barrez eus an Escopti, evit Conkerne, Esquibien, Hospital montroulez, etc. Bez'en deus dreist oll peintet evit Recouvrans diou daolen gaer, unan hag a ziskuez Jesus o venniguen ar vugale, hag a so er chapel marker ar c'hatekis enhi, hag eun all hanvet *stella maris*. Stereden ar mor, hag a so e chapel ar c'hae.

Al lotri evit ilis Loc-Maria a vezo tennet d'al lun 23 eus ar mis-ma. An tenna a vezo great er *zal a azil*. An traou so da denna varnezo a vezo laket da siskuez eno d'an nep a garo d'ar zadorn ha dar zul araog. Ar re o defe c'hoant da gaout billejou, a gavo ivez eno en daou zevez-ze araog an tenna.

En eur scrit, hanvet *Pennadouigou lenn*, e cavomp kementma :

Moien da c'houzout pe seurt ment en devezo eun ebeul.

An oll, da viana kement so boas dioc'h kezeg, a voar penaus en eur marc'h, an divesker a ra an anter eus ar vent, ha penaus evit gout peguement en deus eun ebeul da greski ne deus nemet muzula azalec an douar bete beg ar scoas, hag azaleg beg ar scoas bete'r gorre ; ar pez a vanc d'ar muzulad huela da veza keit hag ar muzulad izela eo just ar pez en deus an ebeul da greski. An oll a voar kementse, mes setu ama marteze ar pez ne voar ket an oll. Ar muzul-ze ne deo ket mad araog m'eo deut an ebeul da zaou vloas. Bete neuze he zivesker a asten, mes deut an oad-se ne astennont mui, hag eo var ar c'horf e teu ar pez ma cresc an ebeul goudeze.

Ar memes scrit a lavar d'al labourerien e tlefent hada ho ed a linen, pe a renc, ha ne ket gant an dorn, a strafuil evel ma reont peurliessa. Bez'ez eus binviachou invantet evit kementse. Oc'h ada a linen ne ranker ket caout an anter kement a ad, hag e c'hesperner, evelse meur a zac'had ed bep bloas. Pa ader a strafuil cals ad a ia da goll, lod re zonn en douar, lod n'int ket goloet, lod n'o deus ket a dremp. Dies e vezont da c'huennat. Pa ader a linen, an ad a zivoano oll, ne vezint ket ne zonn, goloet e vezint oll, hag oll e vezint tost d'an teil. Ne vezint da c'huennat. Mad e ve ober al linennou eus ar sao[illegible] d'ar c'huz heol, abalamour ne vezont ket kement torret gan[illegible]

Abaoue m'eo digoret ar chasse, ar c'hazetennou ne gomzont nemet eus an trubuillou hag an darvoudou a zigouez gant ar chasserien. Ne ouzon ket pe seurt frouden so savet e penn hiniennou eus ar vistri da zelc'her evitho ho unan ar blijadur da jasseal en ho douarou. Bete parreziou abez a so eleac'h ma ne roer da zen estren ebet

ar guir da redec varlerc'h al loenedigou hag al labousedigou-se varlerc'h pere ez eus gouscoude ken alies a galon oc'h huanada. Livit din ha ne deo ket eno beza didruez en andret an dud keiz-ze pere gouscoude a bae ker avoalc'h an tamic paper-ze gant pehini e c'hellont mont da ober eur c'haloupaden bennag dre ar vro?

Da viana ma c'heljent mont eleac'h ma carjent! Mes nan, pa zonjont nebeuta e velont oc'h erruont diraz-ho eur *gard-champetr* pe eur c'houeriat, crabanou outhan guest da vruzuna eur chaseer etre he viziet, hag e clevont ar c'homzou criz-ma : ama eo difennet chasseal! *proces-verbal*! hag ar pez zo goassa eo ma c'hérru kementse gantho dress d'ar mare ma ema ho c'hi o vont da zancla he skilfou e feskennou eur c'had, pe ma ema eur vanden glujuri o sevel! Evelse eur chasseour goude beza losket daou denn ha lazet diou c'hlujar, so red dezan mont kuit ha lezel eno he breiz; eun all so red dezan rei pez uguent real ama, pez uguent real ahont evit beza lezet da vale, hag a zigouez er guær goude beza dispignet muioc'h evit na dalvezo kement a baco keit ha ma vezo digor ar chasse. He ialc'h en doa goulonderet, mes he zac'h ne voa ket goullou tre. Eur c'had en doa cavet da brena, hag e c'hellit cridi en divije he faet ker kentoc'h evit distrei d'ar guær ep netra. Eun trede chasseour so c'hoas reuzeudicoc'h. O veza rebarbet oc'h an hini her pede da vont divar he zouar, e savas crogou, hag ar paour kez chasseour a lezas eno an anter eus he zae; he vragou pehini a voa eur bragou moan dioc'h ar mintin, a voa deut da veza eur bragou ledan, pe mar kirit, eur bragou bras. Evel kent, evit delc'her mad d'he henor, e ro da gridi d'he c'hreg ha d'he vugale, ha zoken da lod eus he amezeien, eo eur penmoc'h gouez en deus he guempennet evelse, en deus roet lam d'ar pemoc'h gouez, ha ma ne ket chomet gantha, ne ket he vanc eo. Ne jom mui gant ar chasseourien nemet eun dra da ober; en em glevet gant al loenedigou a garont kement, hag ho deseo da jom iviziken var an hentchou bras. Eno e c'hallint lakat redadegou entrezho, ha dén ne viro outho da guemeret ho flijadur ervez ho c'hoant.

G. M.

Setu ama eur burzud great gant sant Martin, hag eus a behini e coms *Sizun ar C'hristen* eus ar Mans.

Eur verc'hig tri bloas, eus a vourc'h Liguje, a voa bet gloazet he breac'h cleiz, ha ne elle mui finval ar vreac'h-ze nemet dre boan. An dorn hag ar biziet a voa deut da goenvi ha ne alle derc'hel crog e netra; an [illegible]tera tra a douche outhi a rea dizhi eur bo[illegible]ras. Casset oa bet da gaout eur medec[illegible] oa guelleat tam dezhi. Eur zul[illegible] a gassas ar c'hrouadur ganthi [illegible]ag a ieas da bidi e chapel Sant-Martin. Ne devoa sonch ebet da c'houlen ober eur burzud e faveur he merc'h. Gouscoude pa e doa great he fedennou, araog mont kuit, e lavaras d'ar buguel : ped an Aotrou sant Martin d'as parea. Ar verc'hic a lavaras; Aotrou sant Martin, pedit evidomp ni pere en em erbed ouzoc'h. Ne ket evelse a dleez da lavaret, eme ar vam. Lavar : Aotrou sant Martin, pareit din va breac'h so clan. Ar verc'h a lavaras ar c'homzou-ze varlerc'h he mam, ha neuze e tiblasjont da vont kuit. Noant ket erru gant dor an ilis, ar verc'h a grias oc'h he Mam : va mam! va mam! emaoun pareet! Sellit! hag e vanie he breac'h evel pa na vije bet gloazet morse. An oll a deue da zelletouthi; mes hi a rede d'an ti da gaout he zad evit diskuez dezan he brec'h pare. Piou en deus da bareet, eme he zad? An Aotrou sant Martin, emezhi, hag e guirionez noa moien ebet da nac'h ar burzud, ha breac'h ar pla-c'hig so abaoue ker iach ha pephini.

G. M.

En derveziou diveza, e Bruxel, e rea glao bras, hag oa poulladet an dour var ar ruiou hag an tachennou. En eur blasen eus a gucar oa savet eur poul dour evel eul lenn. Eun itron, guisket caer, eur boutou ler tano ganthi en em gavas dirag al lenn-se e devoa izom da dreuzi. Ne gave hent ebet hag e chomas en he za nec'het bras. Eun den cre en em gaf da vont ebiou, hag o velet nec'hamant an itron, e crog enhi a dro vriat, hag he doug en eun istant en tu all d'ar poul dour. Mes an itron eleac'h he drugarecat, evel ma crette pep unan e tlie hen ober, en em lakeas da gana pouil dezan. An den-ma ne jomas ket da varc'hata; eregui a reas adarre en itron, hag en eur momet all he lakeas adarre el leac'h m'en doa he c'havet. Neuze e tenn he dog, e salud an itron hag e za kuit ep lavaret guer, oc'h hele zel eno balc'h he guinou.

N'eus ket pell oa en eur memes kar houarn daou veacher, eur zoudart hag eur miner. N'oa nemetho ho daou. Ar zoudart a denn eur sigalen hag a ia da lacat tan varnizi.

Hola! eme eguile, na fumit ket, me n'oun ket evit gouzaon ar moguet butun. Hema a laboure er minou eleac'h m'eo difennet fumi abalamour d'an tân.

Ar zoudart ne lavaras guer, tenna a reas ar sigalen eus he c'hinou, hag e zea de zeleur dre'r prenest var an hent.

— Petra! ez it da deleur ho sigalen ku[illegible] me'r miner?

— Ia sur, em'er soudart; pa na'm lezit ket da fumi!

— Oh! roit anizi din-me kentoc'h, eme eguile. Me ne fuman ket, mes chicat a ran!

G. M.

PRIS AN ED.

KEMPER. — *14 Here.*		PONT'NABAT. — *12 Here.*	
Guinis....	15 lur, 09 c.	Guinis....	15 lur, 20 c.
Segal.....	8 lur, 97 c.	Segal.....	6 lur, 04 c.
Eiz.....	7 lur, 90 c.	Eiz.....	8 lur, 27 c.
Ed-du....	7 lur, 82 c.	Ed-du....	8 lur, 35 c.
Kerc'h....	6 lur, 51 c.	Kerc'h....	7 lur, 27 c.
Avalou-douar	2 lur, 25 c.	Avalou-douar	2 lur, 10 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand AR. DE KERANGAL, Mouler an Escopti.

DISSADORN 28 HERE 1865. Nº 39. KENTA BOLAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à [illegible]oust :

Evit eur bloas..... DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz..... EUR SCOUET.
Evit tri miz..... C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken..... DAOU VENNEC.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, libreir, ru Kereon, e Kemper.

AL.

Al levric hanvet *Scol ar Maro mad* a so brema e guers. Ar re ho deus c'hoant d'he gaout n'o deus nemet scrifa d'an aotrou KERANGAL, e Kemper.

Rom. — Er brezeguen a behini on eus comzet great gant hon Tad Santel ar Pap er sizunveziou diveza, Pii nao en deus parlantet a enep an erroliou eus an amzer-ma, hag a enep ar re en cm zestum e cuz evit distruja ar Religion mar gallent. Setu ama ar c'homzou diveza eus he brezeguen :

« Plijet gant Doue, ker pinvidic e trugarez, silaou hor pedennou oll. Ra roi ar c'hras d'an dud diskiant da zistrei d'ar furnez, ha d'an dud faziet da zistrei var an hent mad. Plijet gant Doue arreti an dud fallacr pere, evel ma on eus he lavaret, a goll ar re all, evit ma c'hello an Ilis santel hag an oll dud vad guelet oc'h eana ar goallou a guez ker stang varnezho. Evit ma hor bezo hor goulen, pedomp ive ar verc'hez santel a zo ker madelezus, mam Doue didach ato a bep pec'het, da behini eo bet roet ar gallout da drec'hi oll enebourien an ilis hag an oll erroliou. Goulennomp ive sicour an ebestel sant Per ha sant Paul pere o deus nopleat ar guær-ma dre ho goad.

Esper on eus, gant ho zicour, e roi deomp an Doue a vadelez ar pez a c'houlennomp. »

En eul levr moulet nevez so, e caver ar beden-ma a enep al levriou fall hag an erroliou a skigner dreizho.

Treindet santel, tad, map, ha speret glan, eun Doue epken e tri ferson, c'hui ar vadelez hag an drugarez memes, taolit eur zell a druez var an ilis santel fountet gant Jesus Christ, var ar Pap ar penn vizibl eus an ilis-ze ha var he oll bugale. An ifern a ra dezo eur brezel ar goassa hag an danjerussa, en amzer-ma dreist oll e pehini e clascont dre c'heier sclerijenna ar bed ha rezon an den, ha distruja kement gallout, kement urs a deu abers Doue hag abers an dud. Fallout a ra dezo miret na ve sentet nag oc'h Doue nag oc'h he ilis, hag o deus c'hoant da lacat nac'h pep guirionez ha pep lealdet. Ah! ho pezet truez ouzcmp e creis eun danjer ker bras. Dre veritou ep niver hor Zalver Jesus pardonit d'ho pobl he bec'hejou; distrujit an oll erroliou, an oll finessaou, an oll dromplereziou-ze. Grit ma vezo an Ilis santel catolic treac'h dezo, hi ha vikel Jesus-Christ, hon Tad Santel ar Pap, hen pehini a so carguet, ep ma c'halfe fazia, da zifen an descadurez guirion, ar guir skiant. Ra ello an oll ho servicha e peoc'h, gant ar guir liberte digaset deomp gant Jesus-Christ var an douar.

Kemper. — Unan eus ar vistri scol o deus bet er bloas-ma priziou digant ar ministr evit ar boan a guemeront da ober scol en noz d'ar re vras, eo ar Frer Coreb, pehini a so e penn unan a scoliou Kemper. Var guementse ne allan ket miret da lavaret penaus ar c'hazetennou difeiz eus a Baris a zo bet er bloas-ma droug bras enho, hag o deus comzet goassa hag a ellent a enep ar freret. Ha perag? Abalamour ar vugale desket gant ar freret, laket e kem gaut ar vugale desket gant mistri scol all, o deus samet ar priziou oll pe couls lavaret. Evelse var bemp priz ha tregont, tri briz ha tregont so eat gant bugale ar freret. Evelse var gant scolaer so bet hanvet, naonteg ha pevar uguent anezo so er scol gant ar freret. Petra o pije-hu lavaret var guementse, lenner? Marteze o pije sonjet : ar vugale so gant ar freret so treac'h d'ar re all; red eo eta e ve ho mistri capaploc'h, gueziecoc'h, e lacafent muioc'h ho foan evit ar re all. Ne ket evelse e coms cazetennou difeiz Paris. Setu ama penaus e comzont : ar vugale so er scol gant ar freret so eat ar priziou gantho; anat eo eta ne deo ho mistri nemet ezen, ne ouzont netra, ne dalont netra.

Etouez ar re o deus discuezet calon ha courach o

kemeret sourci eus ar re glan gant ar c'holera, den n'en deus poulzet keit ar gourach-ze evel m'en deus great eur medecin iaouanc hanvet Gustav Girard. Eus a Vontpiller oa eat da Doulon d'en em lacat e servich an dud taguet gant ar c'hlenvet-se. O velet penaus an aoun rag ar c'hlenvet a rea marteze muioc'h a zroug evit ar c'hlenvet he unan, penaus an aoun-ze epken a voa avoalc'h evit lacat cals a dud da glenvel e guirionez, e reas he oll c'hallout evit pellat an aoun-ze dioc'h an dud. Mont a reas bete lacat var he deod, dirag eun niver bras a destou, ar c'huez a zivere dioc'h an dud clan, ha bete zoken ar c'hroten du a zao var deod ar re nevez maro. Doue en deus roet dezan ar c'hras da jom beo goude beza laket evel-e he vuez e danjer. Kementse a rea evit diskuez ne deo ket ar c'holera ker spegus ha ma sonj da lod ; hag evit miret na vije ar re a grogue ar c'hlenvet enho, dilezet gant ho zud pere a grede e voant ive sur da c'hourit ar c'hlenvet mar chomент var ho zro.

G. M.

SANTEZ ANNA VENET.

(EIL PENNAD.)

Ar pez on eus lavaret a dremene er bloas 1623. N'oa ket pell oa deut da chom da Alre bugale Sant Frances, an tadou cabucinet. Edot o sevel dezo eur gouent hag eun ilis. Petra bennag ma voant nevez deut er c'harter, e voant brudet ker mad ma o devoa an oll fizians enho. Da gaout unan anezo, hanvet an tad Modest, eo ez eas Nicolazic. An tad Modest a voa re fur evit barn dioc'htu eun dra ker burzudus. Ar vuez vad a gundue ar c'houeriat hag he eündet a reas dezan guelet e comze a feiz vad ; gouzout a rea ouspen en deus Doue he heutchou cuzet ha ne ket rouez guelet traou burzudus en he ilis ; mes gouzout a rea ive an traou-ze a c'houlen e ve kemeret amzer araog en em ziscleria divar ho fenn ; cridi a rea penaus mar doa guir ar pez en doa guelet Nicolazic, ho guelje c'hoas ha zoken sclerroc'h. Ne reas eta nemet lavaret d'he benitant ober he oll deveriou gant ar brassa aket, lacat lavaret oferennou, ha mont da c'houlen ous Doue ar c'hras da anaout ar pez a felle dezan da ilis ar Speret-Santel ha da ilis Itron-Varia Nazareth. Houma a voa eur chapel darempredet bras neuze, mes distrujet eo brema. Nicolazic a zentas, ha Doue a silaouas he beden, evel ma her guelimp.

D'ar 25 a vis gouere 1624, derc'hent gouel Santez Anna, da noz, Nicolazic a zistroe dioc'h Alre eleac'h m'oa bet credabl o cofez evit gallout communia antronoz. Tenval oa an amzer, hag e teue en eur lavaret he chapelet. Pa voa digouezet e kichen ar groas vean á so bet abaoue hanvet Croas Nicolazic, e velas eno ar Zantez o luguerni en denvalijen. Douguet oa, evel ma veze ato, var eur goabren, hag eur c'houlaouen a voa ganthi en he dorn. Nicolazic a ieas ato ; ar Zantez a ziblasas evit he heulia, hag ar c'houlaouen her scleri-jennas beteg he di. Erruet eno, ne velas mui netra.

Ar burzud diveza-ma a voa padet pell, hag en devoa strafuillet cals speret Nicolazic. Creski a reas ar c'hoant en devoa da c'houzout petra c'houlenne Doue digantha, hag ep dibri tam, en em dennas er c'hranch var digarez dioual an ed a voa eno bet dornet en dervezioù araog, mes e guirionez evit gallout sonjal ha pidi en he bart he unan. En em deleur a reas var eun nebeut herdin colo, hag e talc'he da bidi, rag evit cousket n'oa ket a zoare e c'halje ober.

Setu en eun taol, etre unneg heur hag anternoz, hag hen o clevet eun trouz an seurt n'en doa ket clevet morse dre eno. Sevel a ra var he gouazez da silaou ; hag e cleo splam trouz bouteier eur vanden vras a dud prez varnezo, hag ive eun niver bras a vouezioù o c'hrosmolat. Estlamet gant ar pez a gleve, e savas hag ez eas er meas da velet petra glaske eur vanden dud evelse eno d'ar mare-ze. Mes estlametoc'h e voue c'hoas pa deuas er meaz ; caer en doa sellet, ne velé netra ; caer en doa silaou, ne gleve mui trouz ebet. Mont a ra etrezeg ar prajeier hag ar parkeier a dost ; ne voa den e neb leac'h, hag an noz a voa sioul ; ne glevet ken nemet eun ezennig avel oc'h hija an deliou e beg ar guez.

Neuze e teu adarre d'he gar-di, hag en em laca da lavaret he rozera calonecoc'h evit biscoas. Burzud nevez ! Ar c'har-di so en eun taol sclerijennet, hag eur vouez a c'houl outhan ha n'en deus morse clevet lavaret oa bet guech all eur chapel er Bocennou. N'en devoue ket amzer da respont, rag kerkent e velas dirazhan eun itron hag a steredenne, nopl ha leun a vadelez an doare anizhi. Lavaret a reas dezhan e iez ar vro :

Yvon Nicolazic, n'ho pet ket aoun ; me eo Anna, mam da Vari. It da lavaret d'ho pastor ez oa guech all e creis parc ar Bocennou, araog m'oa ti ebet e Keranna, eur chapel vrudet, ar guenta so bet savet em henor e Breiz. Setu hirio nao c'hant pevar bloas varnuguent ha c'huec'h mis abaoue m'eo distrujet. C'hoant am eus e ve c'hui a lacafe he sevel a nevez. Doue a fell dezan e ve adarre enoret va hano el leac'h-se. Goude b[illegible]varet kementse, ez eas kuit, ar sklerijen hag hi.

Comzou ar Zantez a reas da guenta plijadur da Nicolazic. Clevet en-doa eur vouez ha ne alje mui da ancounac'hat. Ar Zantez e doa lavaret dezan he hano, hag a ziskueze fiziout varnezan. Sur oa eta da veza sicouret. Pec'het e cave dezan e vije doueti hag hen a deuje a benn eus ar pez a c'houlennet digantha ; he batronez santel a vije enoret ; hen he unan a rentje servich dezhi. Gant ar sonjou-se Nicolazic a reas eur pennad cousc.

Mes pa ziunas e teuas sonjou all dezan. Penaus trec'hi kement a deuio da enebi outhan ? Petra zonjo an Aotrou Person hag oll dud ar c'harter o clevet traou evelse ? Ha ne vezo-hen ket kemeret evit eur gaouiat pe evit eun den collet gantha he skiant vad ? Penaus a hent all, hen, labourer paour ma zeo, e c'hello destum arc'hant avoalc'h evit sevel eun ilis hag evit an dispignou a vo ret goudeze ?

Ar sonjou-ze a lakeas Nicolazig da fallgaloni neat. Ne grede ket mont eleac'h m'oa ordrenet dezan, ha gouscoude he goustians a rebeche dezan ne rea ket mad o chom ep senti. Ken nec'het e voa, ma tremenas evelse c'huec'h sizun ep mont na dont, ep gallout caout peoc'h ebet en he ene.

Santez Anna e devoue truez oc'h he lenteguez. En em ziskuez a reas dezan adarre, hag e lavaras dezan eun eil guech, mes gant eur vouez trencoc'h, e tlie mont da gaout he Berson ha da gaout c'hoas tud all gouezieg hag a zoujans Doue ; he c'hourdrous a reas da goll he grasou mad ma na zente ket. Nicolazic spontet a ieas antronoz vintin da gofez gant an Aotrou Person, hag a zisclerias dezan eün hag eün kement a ioa c'hoarvezet gantha abaoue tost da zaou vloas.

Dom Sylvestr Roduez pehini a voa neuze Person e Pluneret, ne voa ket eun den egredic. Pa glevas traou ker burzudus, e sonjas dioc'htu en doa afer oc'h eur penn barboel. Caketal a reas divar benn ar pez a zelle outhan, hag e cassas ar paour kez Nicolazic da bourmen gant he oll follenteziou ; rag nemet follenteziou ne voant, emezhan.

An den keas a gouezas neuze crenn he veut en he zorn ; ha gouscoude ne voa euo c'hoas nemet ar c'henta eus an traou a dlie enebi outhan, hag a bere e tlie en em zervichout ar Brovidans evit diskuez he vertus hag ar virionez eus ar garg a voa roet dezan.

He vestrez santel, (rag en em voazet oa da rei an hano-se da Zantez Anna) he vestrez santel a deuas d'he gonsoli en he boan. En em ziskuez a reas dezan en noz varlerc'h. Rebech a reas dezan he nebeut a fizians, hag e lavaras dezan tremen dreist kement a ouezje an dud da lavaret, ha gouzaon, ha derc'hel stard en despet da guement a deuje da enebi outhan ; rag, emezhi, enebet e vezo ouzoc'h c'hoas eur pennad.

Gouscoude Nicolazic ne gredas ket mont ken var araog. Ar pez a rea muia aoun dezan, oa beza kemeret evit eun den diskiant gant kement hini o doa bet istim evithan bete neuze. Caret en dije senti, mes ne grede ket ober.

Edo abaoue seiz sizun oc'h arguila, pa velas adarre ar Zantez dirazhan. Ar Zantez en em ziskuezas dezan leun a druez hag a drugarez. Lavaret a reas dezhan ne vije ket pell e velje mercou anat eus he gallout. O velet madelez Santez Anna, en em hardisseas kement ma lavaras evel ep he zonjal : mes, va Doue ! va Mestrez vad, penaus e vezin-me credet morse pa livirin ez eus bet guech all eur chapel en eul leac'h ha n'em eus guelet chapel ebet enha, ha ne deus netra ebet hag a ziskuesse e ve bet ? Ha neuze, petra oun-me, me, evit sonjal caout unan bennag hag a otrefe ober an dispignou evit sevel eur chapel nevez ?

N'ho pet nec'h ebet, eme ar Zantez ; grit ar pez a c'houlennan diganeoc'h. Bez' ho pezo peadra evit comans, ha goudeze me a gavo avouale'h evit echui hag ober ouspen-ze cals traou hag a lacai souezet meur a hini.

Ar c'homzou diveza-ma a jomas doun e calon Nicolazic, hag a roas dezan muioc'h a fiziuns hag al levenez evit n'en doa c'hoas santet bete neuze.

(TREDE PENNAD).

Comzou Santez Anna o veza roet calon da Nicolazic, e kemeras an hardizieguez da vont adarre d'ar presbital antronoz vintin. Edo an Aotrou Person er guær, hag e silaouas eun nebeut al labourer keaz. Mes pa glevas, hano eus ar pez en doa guelet Nicolazic e savas ar goad d'he benn, ha ne vije ket bet brao lavaret ken dezan divar benn traou evelse. O sonjal e vije silaouet guelloc'h gant ar c'hure, pe mar kirit, ar vikel, ez eaz d'he gaout ; mes hen en diguemeras falloc'h c'hoas. Gouscoude an daou ziguemer fall-ze ne virjont ket outhan da zelc'her ferm d'ar greden e teuje Santez Anna a benn euz ar pez a felle dizi.

Nicolazic a vele couls lavaret bemdez eur burzud nevez bennag. Guelet a rea o tisken var ar Boccennou, avechou stered skedus o cocza evel glao, avechou bandennou goulaou var elum. Aliez e tigoeze dezan beza douguet en eun taol eus he di beteg eno, hag e cleve neuze eur c'han hag eur muzic ken dudius evel pa vije bet etouez an ælez en env. Eun nosvez dreist ar re all, al lun kentà a vis meurs 1625, pemp devez araog ma voe dizoloet imach Santez Anna, e velas a bell eur sclerijen er Bocennou evel pa vije ar pare e tan, hag en em gavas he unan en eun taol e creis ar sclerijen-ze. Clevet a reas adarre trouz trelil tuil eur mared oc'h erruout hag a brez oc'h ober an dro d'al leac'h santel. Kerkent e cleo ive eur c'han ken dudius ma zeas er meaz enezan he unan gant ar blijadur oc'h he zilaou. Pa zistrons d'ar guær e voue souezet bras o velet he vitizien car da gousket, hag he c'hoar skuiz oc'h he c'hortoz. Caout a rea dezan n'oa bet nemet eun anter heur oc'h ober he dro ; mes teir heur eo en doa tremenet o silaou ar muzic-ze eus an env. Ker bras ea bet he eurusdet epad an teir heur-ze, na elle morse coms a grementse, na zirede daelou a joa eus he zaoulagad.

Ouspen Nicolazic, ezoa c'hoas hiviennou er c'harter hag a vele lod eus ar burzudou-se. Hi den eus a Bluvigner, o tont eus a Alre, a velas er Bocennou eun itron gaer hag eur sclerijen vras en dro dizi. Mes Santez Anna n'en em ziskueze evelse da re all nemet en eur dremen ; d'he servicher Nicolazic eo e talc'he he grasou hag en em ziskueze dalc'h mad. Ordren a reas dezan mont adarre da gaout an Aotrou Person, o lavaret dezan e roje ep dale mercou dioc'h pere e vije anat d'an oll e voa guir ar pez en doa guelet ha clevet. Ar merc sclerna a dlie da rei e voa ar sclerijen a vije digasset dezan, hag a dlie ober dezañ dizelei imach ar zantez bet henoret guech all el leac'h-ze.

Nicolazic a reas neuze da gaout unan eus he amezeien, eur mignon dezan hanvet Lezulit, oc'h he bidi da vont gantho d'ar prospital. Esperout a rea e vije deut gant

an amzer an Aotrou Person da chench frouden hag e vije guelloc'h diguemeret gantha. Mes en em drompla cals a rea.

En dro-ma Dom Sylvest en em ziskuezas poaniet bras o velet, emezhan, eun den ker fur bete neuze o telc'her da gridi ureou evelse. En em lacat a reas da ziskuez dezan peguement a c'haou a rea outhan he unan o lacat ravoderez evelse en he speret. Mar en doa Doue eur burzud bennag da ober, ha n'en divije hen ket clasket kentoc'h eur beleg vertuzus pe eun den gouezïec bennag? Discleria a reas dezan erfin, ma na leze grons ar follenteziou-ze a gostez, e tifenje outhan tostat oc'h sacramant ebet, e virje na vije enterret en douar benniguet. Nicolazic ne respontas ket eur guer, hag a ieas kuit mantret.

Trist evel ar maro, e tistroent goustadic da Gueranna, hen hag he vignon, pa zigouezas gantho, var he zouarou, an Autrou Kermadiou-Lescouet. An aotrou-ze a voa eur c'hristen guirion, eun den leun a feiz hag a vadelez. Anaout a rea Nicolazic, ha plijout a rea dezan cals he speret eün ha didroel. Oc'h he velet trist ha drouglivet, e c'houlennas petra voa c'hoarvezet ganthan. Pa en devoa clevet an afer, ep douguen eur varnediguez ha ne zelle ket outhan, e roas d'ar paour kez den aliou ar re furra, hag hen laoueneaz eun nebeut.

Eun derveziou bennag goude, Nicolazic a ieas d'he gaout d'he di, hag a gasas gantha eur beleg hanvet Dom Ivon Richard, mignon hag amezeg dezan. Neuze e tisclerias hini da hini kement en doa guelet, kement a voa great evit enebi outhan; hag ar fizians a jome en he galon en despet da guementse oll. An Aotrou Kermadiou a veulas ar pez en devoa great hag a roas courach dezan evit an amzer da zont. Evel ne grede ket gouscoude barn eun dra ker burzudus, hen alias da vont da gaout an tadou Cabucinet a Alre, ha dreist oll da bidi Doue da rei sclerijen dezan mar en em dromple, pe da zigas sicour dezan ma n'en em dromple ket. Lavaret à reas dezan c'hoas kemeret, mar galje, testou din da veza credet, mar digouesje ar burzudou, ar mercou-ze a bere e devoa comzet ar Zantez dezan.

Comzou hag aliou an Aotrou Kermadiou a reas vad da galon Nicolazic, ha diou c'hras a recevas souden goude her c'honsolas c'hoas muioc'h. Guelet a reas adarre Santez Anna, pehini a ordrenas dezan en dro-ma en em lacat dioc'h-tu da zevel ar chapèl, ha ne vancje netra dezan. Hardisseat o velet madelez ar Zantez, e credas lavaret dezhi : Mes c'hui, va Mestrez vad, grit neuze ta eur burzud bennag evit diskuez d'an Aotrou Person ha d'an oll e fell deoc'h e ve labouret var ar chapel-ze !

Bezit dinec'h, eme ar Zantez; lakit epken ho fizians e Doue hag enhon; ep dale e vezo guelet burzudou avoalc'h, hag an niver bras a dud a deui d'al leac'h ma d'am henori ne vezo ket ar biana eus ar burzudou-ze. Goude beza lavaret kementse, ez eas kuit, hag e lezas Nicolazic carguet a levenez.

Divar neuze, Nicolazic ne zonjas mui nemet da zevel ar chapel, hag e sonch mad emedo da lacat oll, mar bije red, ar pez en devoa evit sicour he zevel. Mes var ar poent-se santez Anna ne c'houlennas digantha nemet he volontez vad, hag a zigassas dezan eun nebeut arc'hant evel errez evit digueri al labourou. D'ar guener varlerc'h, seiz a vis meurs, e velas, en eur zihuna, an dorn a vele aliès o telc'her eur c'houlaouen var an daol. Ar goulou a ieas kerkent kuit, mes he bried, Guillamet ar Rous, o veza savet dioc'htu a voue souezet meurbet o caout eun toullad arc'hant er plas m'oa bet an dorn. Bez'ez oa anezo var dro pevar scoet e peziou bihan.

Eus a beleac'h e teue an arc'hant-se? Den n'en doa gallet dont en ti, hag evelse ne allent ket doueti na doa ho Mestrez vad eo e doa ho digaset dezo evit renta testeni d'ar virionez euz he c'homzou. Gouscoude, araog ho destum, e c'halfjont Lezulit, hag hema a gredas ive oa an Env a ziskueze eno he volontez. Goude beza eta trugarekeat ho Fatronez Santel, e lekejont an arc'hant etouez eur mouchouer, hag an daou vignon a ieas ho daou leun a fizians, etrezeg ar presbital. G. M.

HISTOR ZANTEL.

(Ughenvet Pennad).

Izaac a ro he vennoz da Jakob, o kredi he rei da Ezaü.

Izaak a oa deuet koz, tevalaat a rea he zaoulagad, ha n'e vele mui, kouls lavaret. Ghervel a reaz eta Ezaü he vap henan, hag e lavaraz d'ezhan : Va map, guelet a raun ez oun koz braz, ha na ouzonn peur e varvinn. Kemer da armou, ha kea var ar meaz, ha pa ez pezo paket eun dra bennag o chasseal, gra d'in ganthan eur ghefalen (*eur ragout*) e c'hiz ma ouzoud e kavan mad, ha digas-hi d'in, evit ma tebrin, ha ma roin d'id va bennoz a-raog ma varvin.

Rebeka o veza klevet ar c'homzou-ze; hag Ezaü o veza eat var ar meaz da ober ar pez en devoa gourc'hemennet he dad, a lavaraz d'he map Jakob : Klevet am euz ho tad o komz gant ho preur Ezaü hag o lavarout d'ezhan : Digas d'in eun dra bennag euz da chasse, hag aoz d'in eun tamm-boed da zibri, evit ma roinn d'id va bennoz dirag Doue, abarz ma varvinn. Brema'ta, va map, heuliit ar c'huzul a roann d'ehoc'h. It d'ann tropell, ha digassit d'in daou venn-gaor euz ar re gaera evit mac'h aozin d'ho tad gantho eur boed a behini e tebr a galoun vad; ha pa ho pezo he gasset d'ezhan, ha pa en devezo debret anezhan, hen ho pennigo abarz mervel.

Jakob a respontaz d'ezhi : Gouzout a rit penaoz Ezaü va breur, a zo goloet a vleo, ha me ne d-oun ket. Mar deu va zad da douch ouz-in, ha d'am anaout, em euz aoun na gredfe em be bet c'hoant da ober goab anezhan; hag e tenfenn var-n-oun he valloz eleac'h he vennoz.

Ar vamm a respontaz; Ra gouezo ar valloz-se var-n-oun, va map; sentit hepken ouz va c'homzou, hag it buhan da gherc'hat ar pez a lavaran.

Hag hen mont, ha digas daou venn, hag ho rei d'he vamm. Hou-ma a aozaz gant-ho eur boed ec'hiz ma ouie e kave mad he dad. Neuze e reaz da Jakob guiska dillad Ezaü, pere oa gant-hi en arbel e mesk louzeier c'houez-vad. Lakaat a reaz endro d'he zaouarn, ha var he c'houzoug noaz, kroc'hen ar menned, hag e roaz d'ezhan ar ghefalen e devoa great, hag ar bara e devoa poazet.

Jakob o veza eat gant-ho da gavout he dad, a lavaraz : Va zad. Hag he-ma a respontaz : klevet a rann, piou oud-de, va map.

Ha Jakob a respontaz : me eo, va zad, ho map henan Ezaü; great am euz ar pez ho poa gourc'hemennet din; savit, azezit, ha debrit euz va chasse, evit ma em bennigot goudeze.

Hag Izaak da lavarout d'ezhan : penaoz ec'h eus-te gallet kavout goueach ker buhan-ze, va map?

Ha Jakob a respontaz : falvezet eo da Zoue em be kavet buhan ar pez a felle d'in.

Hag Izaak a lavaraz : Tosta ama, evit ma touchin ouzid, va map, ha ma ouezin hà bez'ez oud va map Ezaü pe ned-oud ket.

Jakob a dostaaz ouz he dad, hag Izaak, o veza he daztournet, a lavaraz : evit ar vouez, mouez Jakob eo; hoghen ann daouarn a zo daouarn Ezaü. Ha n'he anavezas ket, rak he zaouarn goloet a vleo, a oa henvel oll ouz re he vreur henan. He dad eta abarz rei he vennoz a lavarez c'hoaz : Ha teo va map Ezaü? Ha Jakob a respontaz : Hen oun.

Va map, eme neuze Izaak, digas d'in da zibri euz da chasse, evit ma rei va ene he vennoz d'id. Jacob a lekeaz ar boed diraz-han, hag e tebraz; kenniga a reas ivez guin d'ezhan, hag ec'h evaz. Hag Izaak a lavaraz : Tosta ouz-in, ha ro d'in eur pok, va map.

Jakob a dostaaz hag a bokaz d'ezhan. Hag Izaak, ker kent ha ma klevaz ar c'houez-vad a daole he zillad, a lavaraz eun eur rei d'ezhan he vennoz : Chetu c'houez va map ec'hiz c'houes-vad eur parkad ed e bleun, da behini en deuz roet ann Aotrou-Doue he vennoz. Doue ra roio d'id, gant gliz ann envou, ha gant druzoni ann douar, ed ha guin gant founder! Ra vezo ar boblou da zujedi, ra zaolino pep broad diraz-oud! Bez Aotrou da vreudeur; ha bugale da vamm, ra stouint d'ann douar diraz-oud! Nep az milligo, ra vezo-hen millighet, ha nep az pennigo, ra vezo-hen karghet a vennosiou!

Ann nemorand eur vech-all. H.

BUEZ SANT MATHURIN.

Sant Mathurin a chomaz goude epad tri bloaz e Rom. — Epad an amzer-ze a reaz eur vad braz d'an oll, paour ha pinvidik, kristenien ha paianet. Mar oa tud pinvidik braz eno, n'a vanke ket a beaorien, rag an darn vrassa euz an dud en amzer-ze a oa sklaved, a vije guerzet evel all loenet, evel m'er gueller c'hoaz hirio an de e touez ar baianet. Ar zant a ie da gaout an dud paour, a baree ho goullou hag ho c'hlevejou, a brezegue dezo ar feiz hag a c'honeaz eun niver braz eneou en ho souez. An dud pinvidig ive, daoust d'ho madou, oa reuzeudig oalc'h ho doare; rag leun a oant a glevejou; n'a gaver bep mare nemet tud possedet gant an diaoul en ho souez. Ar zant ho diboanie hag a rente dezo ar iac'hed. Oc'h ober vad d'ho c'horv n'a zizonje morse ho eniou; diskouez a ree dezo ar follentez euz ho falz doueou hag an drompplerez euz an drouk-speret ho devoa servichet bete neuze. Dont a ree a benn da c'honid kalz anezo, d'ho lakad da vruzuna ar pèz ho doa adoret ha da adori ar pez ho doa disprijet ha goapeet. Oeuvrou mad a ree a hep seurt. Ma c'honeaz kalz a eneou da Zoue, ne oa ket hep poan. Iun a ree ha kastia e gorv evit ober pinijen evit an dud-ze, evit pea da justiz Doue an dizmeganz ho doa greet torfejou ar bec'herien.

Epad ma laboure en dro d'ar baianet, n'a zizonje ket ar gristenien e vreudeur; leun oa a garantez hag a deneredigueż evitho; e vrassa plijadur oa beza gantho; meuli a ree ho feiz hag ho c'hourach e kreiz ar brassa persecution. Bisita a ree beziou ar verserien gloriuz ho doa skuillet ho goad evit Jesus-Christ; joa a vije bet ganta meska e voad gant goad kén aliez a verzer santel ho deuz kavet e Rom eur maro euruz hag ar c'haera kurunen ebarz en envou. Euruz oa dreist pebtra o taoulina var beziou sant Per ha sant Paul. Oh! ma oa braz e feiz betek neuze, kreski a ree c'hoaz ama var beziou an daou abostol braz-ze ho deuz fontet an iliz ha siallet ho feiz en o skuilla ho goad beteg ar berad diveza. Na kalouneg a bede eno evit an iliz, evit e dad hag e vam, evit e vignoned hag evit an oll! E vrassa plijadur oa beza var ar beziou santel-ze; eno e kave an nerz da brezeg ar feiz hag ar garantez evit e nessa; eno en dije digant Doue ar grassou en doa ezom evit ober an traou burzudus en deuz greet. Nag a bedenou birvidig en deuz greet eno! nag a zaelou a garantez en deuz skeuillet!

Tostad a ree evit sant Mathurin an amzer da guitad an douar ha da vont d'an env, epad ma laboure ken kalouneg evit gloar Doue ha silvidiguez e nessa.

An derchen en em lakaz ounta epad miz here, ar c'hlenved a grezkaz ha mervel a reaz d'an deiz kenta a viz du. Tremen a reaz euz ar vuez poaniuzma evit mont d'an envou da azeza var eun trôn a c'hloar hag a euruzded, priz euz e zantelez hag euz e garantez evit Doue hag evit an dud.

Ar c'helou euz e varo a lakeaz eur c'haon braz e kear; pebhini a lavare en o vouela : maro eo ar zant; maro eo, allas! hor mignon!

An Impalaer Maximien, pa glevaz ar c'helou, a lavaraz ober gantha eun interramant kaer, ar c'haera

ma heljer. E gorv oa douguet d'ar bez ; mez entronoz vintin oa kavet ar c'horv var an douar, er meaz euz ar bez. Epad ma oa an oll sabaturet o vellet eun dra ken burzuduz, unan euz an ofisserien oa bet oc'h hen kerc'het e Larchant a zeuaz sonch dezan ho devoa touet dezan ho dije hen digasset en dro de vro beo pe varo. Red mad e oe eta hen kas d'ar guear pa n'a chome ket en douar.

Doue a reaz ar mirakl-ze evit dizkuill santelez e zervicher mad hag evit dizkouez d'an dud a dleer derc'hel d'all le.

An Impalaer, o veza klevet kement-ze, a reaz ambaumi korv ar zant hag e lakad en eun arched presiuz. Klazket oa kristenien ha tud a zoare d'hen kas euz a Rom da Larchant e pelec'h eo bet interret.

Pebez inor evit sant Mathurin dirag an dud, goude beza gonezet ar viktor var an drouk-speret, ha diskeuet d'an tyrant Maximien e oa red dezan plega e benn ourgouilluz dirag eur c'hristen ha douja dezan evit kaout iac'hed e verc'h, distrei de vro, douguet e triomph gant ar gristenien ha de heul ofiserien vraz an Impalaer, ha beza goude e varo trec'h d'ar bopl en doa trec'het an oll boplou!

O Marin hag Euphemi, sec'hit ho taelou! Mar eo braz ho klac'har da veza kollet ho mab Mathurin, sonjit a zigasser doc'h religou presiuz eur zant. Ho karet en euz er bed-ma betek dont da chom en o kichen goude e varo ; hen a rai ho joa hag ho kloar en env.

O Larchand, kerig euruz evit doc'h da veza disterik, keit ha ma vezo tud var an douar, ho hano a vezo brudet ; sant Mathurin a vezo hoc'h inor hag ho kloar.

Eun interramant kaer oa greet gant sant Mathurin e Larchant. Ar brud euz e viraklou oa eet e peb lec'h ; an dud a heuillie e religou santel dre ma tremenent gant an hent, hag eun niver braz en em gavaz eno e tal ar bez evit e inori ha kaout sikour diganta ken evit ar c'horv ken evit an ene.

Ofiserien an Impalaer hag an dud oa deuet euz a Rom da heul ar c'horv a ziztroaz var ho c'hiz, pa ho doa greet an dever euz ho c'harg. Pevar c'hristen mad ha santel, leun a garantez evit sant Mathurin ho devoa anaveet e Rom, a chomaz da achui ho buez e kichen religou ar zant. Chetu ama ho hanoiou : Anton, avieler, Felix, fillor da zant Mathurin, pehini en doa hen badezet e Rom, ha diou blac'h iaouang hanvet Anastasia ha Gregoria, merc'hed devot ha leun a zoujanz Doue. Greet ho devoa vœu da chom epad ho buez da bidi Doue e kichen religou sant Mathurin, ho mignon ; mervel a rejont e Larchant, hag enteret int bet e kichen bez ar zant, e pelec'h a arruaz er mare-ze ha goude eun niver braz a viraklou evit gloar Doue hag inor e zervicher mad. ✠ W.

M. D. ha Kelan. Eur pennad all eur vech all.
L. Delaizi-S.J.

MEULEUDI DA ZOUE.

Ac'halen e velann ar mor o rodella,
O ruilla oc'h ann aod gant treguern he wagou
A vern 'vel menesiou.
A ziouz jn e klevann eunn eostik o kana :
Euz eur vojen gelvez e sav he vouez dudiuz,
Laouen ha truezuz.

Mor braz, labouz bihan, livirit d'in da biou
E kanit enn ho iez kemend a veuleudiou?
Da Zoue ann envou,
Hor mestr hag hon Aotrou.

Ha té, geotennik c'hlaz, te diskaret ama,
Emzivadezik keaz, etre fraill ar garrek?
Eul loumik glizen c'houek
Hag eunn nebeudik douar a ra d'id-te beva.
Perak e soubl da benn, perak e sav goude?
Evit meuli Doue
A zigas d'am floma alan domm ann ezen.
'Vel ar mor, ann eostik, evel ar ieoten
Kanomp, soublomp hor penn,
Meulomp Doue hepken.

Ni zo he vugale a vag gant largentez
Ar penn ed evid-omp a skrij war he gorzen
Evid-omp ar vezen
A asten he divreac'h da rei skeud ha frouez
Evid-omp-ni ann heol a sklerijen ar bed
Ha pa za da guzet
Ker stank ha treaz enn aod e volz ann env laouen
E tuid ann holl stered, evel kant goulaouen
E strinkont sklerijen
Hed ann denvalijen.

Nag a draou, va Doue, hoc'h euz 'vid-omp krouet
Er mor ha war ann douar hag eun ho paradoz
A zo oc'h hor gortoz!
Dioc'h ar bed-man c'houero distagomp hor spered,
Evel ann alc'houeder displegomp hon eskel,
Nijomp war ann avel
Dreist ann heol ar stered savomp hor c'halounou
Pedomp Doue he vamm hag he eledigou
Da drei hon holl boaniou
Eun eur mor a zudiou. G. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 30. — Santez Thereza, guerc'hez, eus a urs Carmes. Ar zantez vras-ma e deus reformet Leanezet Carmes, hag ive ar Relijiuset eus ar memes urs. Lezet e deus scrijou eus ar re gaera e pere e veler dreist pep tra peguement e care Doue, ha dre bere e deus meritet beza laket e kem gant tadou an ilis.

Dimeurs 31. — *Iun an oll Zænt.* Santez Mac'harit, rouanez a Scos. O veza ranket tec'het eus a vrozaos gant ar Roue he zad, e voue tolet gant eur bar avel e Scos. Eno e temezas d'ar Roue hag e teuas da veza abostol ar c'harter-ze dre he fedennou, hè aluzennou, he skueriou

mad hag ar guelennadurez santel a roas d'he bugale.

— Dimerc'her, 1ª Du. — *Gouel an oll zænt.* Bras eo an niver eus ar zænt anavezet gant an Ilis hag enoret ganthi epad ar bloas, mes brassoc'h eo c'hoas an niver eus ar re ne dint anavezet nemet gant Doue. Evit ma vezo ive-ta rentet enor d'ar re-ma var an douar eo e ra an Ilis ar gouel a hirio, deis dudius e pehini e c'hellomp oll esperout pidi hag enori etouez ar zænt all, unan bennag eus ar re o deus hor c'haret pa edont er vuez-ma.

Diziou 2. — Gouel an Anaoun. An abat sant Odilon eo a roas leac'h da founta ar gouel-ma. O veza anavezet ez oa eneou eus ar purgator o c'houlen sicour outhan hag oc'h he urs, e c'hordrenas ma vije tremenet bep bloas, en oll gouenchou eus he urs, an eil devez a vis Du o pidi evit an anaoun. An Ilis a gavas ker mad kementse, ma lakeas ober ar gouel dre ar bed oll christen. Mes ar c'hiz da bidi ha da lacat pidi evit eneou ar purgator so bet ed ar vech, el lezen goz evel el lezen nevez.

Dirgüener 3. — Sant Guinal, abad. Guinnidic oa eus ar c'harter-ma. Sant Guenole, kenta abat Landevennec her galvas eus a doul he zor evit mont gantha d'he gouent eleac'h m'her choazas en eur vervel evit delc'her he blas.

Dissadorn 4. — Sant Charles Borromee, arc'hescop a Vilan. Bet eo skuer an Eskibien, dre ar zourci carantezus en deus bet eus he zenvet, pe mar kirit eus he bopl. Den n'en deus labouret kement hag hen da lacat miret reolennou pe ordrenansou ar c'honcil a Drant, ha da zistruja an dizurziou hag ar goal gustumou a yoa neuze e touez an dud.

Dissul 5. — XXII goude Pantecost. Gouel ar Relegueier santel. Evel ma zeus cals sænt ha n'int ket anavezet, cz eus ive muioc'h c'hoas a relegou sænt pere n'eus bet rentet henor ebet dezo var an douar. Evit eta ma vezo henoret ar re-ma e mesc ar re-all e deus great an ilis ar gouel-ma, evel ma e deus fontet gouel an oll-zænt evil henori ar zænt n'in ket anavezet e mesc ar zænt-all. G. M.

Kentel roet gant eun turc da eur c'hristen.

Brema eus eur pennad amzer, e zoa en Egipt eur gouarner hanvet Djezzar hag a voa eun den criz ha didruez meurbet. Ne gouste netra dezan laza ha bourrevi tud, ha tud ar vro o devoa he leshanvet ar c'higuer. Gouscoude eu despet d'he gristeri e c'houie avechou barn gant lealdet.

Er memes kær gantha ez oa o chom daou gristen, an tad hag ar map, hag a jome er memes ti, mes disparti. An tad a jome er zolier hag en devoa eno eul lojeis brao ha iac'hus ; ar map a rea hè annez en traon, hag hè lojeis a voa tenval evel eun toul en douar ha fall bras evit ar iec'het.

Ar map a deus dezan demzi, hag evit ober guell diguemer d'an hini a dle bez he bried, e pedas he dad da drecli lojeis outhan epad derveziou an eured. He dad a assantas, hag a ziskemas d'an traon. Abenn eunnebeut derveziou e falvezas dezan caout adarre he zolier. Ar map a glaske digarezidu, hag a jome ato el leac'h m'en em gave mad. Abenn eur pennad e lavaras d'he dad penaus ne ziskenje ket ha ne roje mui dezan he lojeis. Oll dud ar c'harter a vouezas kementse hag o devoa cas ous ar map disleal-ze.

Mont a reas ar brud beteg ar gouarner turc. Dioc'hu e laca kemen d'ar map-ze da zont d'he gaout. Pa voa deut beteg enha e lavarás dezan dichec :

— A be relijion out-te?

An den iaouanc sponted o velet droug er gouarner he lavare guer.

Parlant-ta, bazane, eme an turc, pehini eo da Relijion?

— Christen oun, eme eguile, lent bras.

— Gra din-ta sin ar C'hristen.

An den iaouanc a reas sin ar groas ep lavaret ar c'homzou.

— Mes ne leverez coms ebet, eme'n turc!

Ar c'hristen a lavaras neuze : *En hano an tad, hag ar map....* en eur gas he zorn d'he dal, d'he stomoc....

— Ne velez-te ket, eme ar gouarner gant eur vouez scrijus, e lakez an tad var da dal hag ar map var da stomoc? Ne velez-te ket e lakez da unan an tad d'an eac'h hag ar map d'an traon? Kea buan-ta, reuzeudic ma zout, hag abenn eur c'hardeur ama ma ma c'heus ket roet he zolier d'as tad, ha diskennet da unan var al leur-zi, me lakai da benn da ruilla e touez ar boultren!

An den iaouanc pehini a voue mad n'oa ket da vadinat gant ar gouarner turc, a eas buan da c'houlen pardon digant he dad ha d'he bidi da vont adarre d'ar zolier. G. M.

KELEIER.

Ar c'hlenvet a zalc'h ato var al loenet e Brozaos ; hia ne ket epken ar chatal corn eo a so taguet gantha, mes en em skigna a ra c'hoas var al loenet all. Ker spegusted ar c'hlenvet ma zeo avoalc'h e tremenfe dre eun hent chatal clan evit rei ar c'hlenvet da loenet ar c'harter. Caeroc'h zo, eun den eat da eur foar pell dioc'h ar guær, a velas eno chatal hag a gomanse santout ar c'hlenvet ; pa deuas d'ar guær e roas d'he loenet he-unan ar c'hlenvet deut gantha, red ha ma vije, etouez he zillad, evit beza bet epken o sellet oc'h chatal clan. Dre guementse eo eas gouzout peguement so da lacat evez na dostafe oc'h ar chatal iac'h netra a guement a ve bet tost da loenet taguet gant ar c'hlenvet.

Cazeten ar meziou, etouez an alïou a ro er zizun-ma d'al labourerien douar, a lavar dezo e tlefent lacat ho

oll zourci da larda loenet, abalamour ma zeo gant al loenet lard eo e c'haller hirio gounit. Al loenet lard, eme ar gazeten-ze, a zo ker, hag al loenet treud ne gaver guers ebet dezo. E beo, eul loen lard a dal seiz guennec al lur ; eul loen treud ne dal ket ouspen pevar guennec. Ar guinis du a so bet puil er bloa-ma, hag a ell talvout cals d'al labourerien douar evit maga mad ho chatal.

Ali d'ar charretourien. — Eur chalboter hag en doa eur pennad beach da ober, a bedas eur chalboter all pehini a voa neuze ep labour, da zont da zelc'her he blas epad ma vije oc'h ober he dro. Dont a reas, hag en em lakeas da labourat. Mes criz oa oc'h ar c'hezeg hag e scoe gantho didruez. Ar c'hezeg, boas da veza casset didrous gant ho mestr pehini a voa damantus dezo, en em lakeas da raji. Ar marc'h araog, goude beza bet goal scoet, a jomas crenn a za, ha ne felle dezan sacha mui. Ar charretour nevez a ziscarg varnezan eur gaouat taoliou fouet. Mes ar marc'h ne ra van ha ne finv ket. Mes ar charretour o veza troet eun tamig he guein, ar marc'h a lamas gant he vreac'h hag he bruzunas etre he zent. Eur boan vras a voue o lamet an den keaz digantha araog ma vije flastret oll. Setu petra c'hounezer o veza cris oc'h al loenet.

Setu ama hanoiou ar vistri scol eus ar Finister o deus bet er bloa-ma priziou digant ar c'houarnamant evit beza laket ho foan epad ar bloas tremenet d'ober scol d'ar re vras.

An Aotronez Kergourlay, e Brest; Parc, e Brest; Guillermou, e Brest; Lavanant, e Montroulez; Morier, e Kemper (hema eo ar frer Coreb, evel ma en eus he lavaret e lec'h all;) Texier, e Montroulez; Quere, e Botsorhel; Cabon, e Plourin; ar Got, e Plouider.

Er bloas 1832, an doctor Recamier (ha ne ket eun diot oa), a voue galvet da vont da gaout eun den taguet gant ar c'holera. Pa zigouezas e kichen guele an hini clan, e cavas eun den prest da vervel; sounnet oll he izili, ien scorn daouarn ha treid. Ar medecin a vel n'eo ket eas mui lacat ar goad da guemeret he dro hag he red. Setu hen oc'h ober eur zonch, hag o scleper an dillad divar an den clan. Neuze en em laca da skei gantha en dra c'hell var ar lec'h ma foueter peur liessa ar vugale. Kement a ioa en ti a zelle an eil oc'h eguile, tenval ho fenn, prest da gregui er medecin. An den clan he unan a ieas kement a zroug enha, ma reas eul lam evit pellat an hini er scoe. Gant he ær e teuas eus he vele hag e redas varlerc'h ar medecin, pehini a bignas buhan d'ar zolier. P'oa erruet beteg eno e tistroas oc'h an den clan a voa var he lerc'h :

— Ahanta, emezan, penaus en em gavit?

— Penaus, eme an den clan, mes ne deo mui sounnet va izili!

— Mad, eme Recamier, it brema d'ho kuele, ha me roi deoc'h ar pez zo red evit echui d'ho parea.

Savetet en doa an den clan.

Ar re a voar pe a gred gouzout lenn en amzer da zont, a lavar e vezo eur goal c'hoan er bloa-ma. Ha perag? Abalamour ma zeus deut a vrema ouidi gouez ha kefeleguet er c'harter.

Eur vanden cavalerien a voa o veachi n'eus ket pell. Unan anezo, nevez deut d'an arme, a voa pignet var eur marc'h ha ne voa ket c'hoas desket. Ar marc'h a fringue hag a deuas abenn da deleur he gavalier d'an douar, ha goudeze e roas dezan c'hoas, var ar marc'had diou pe deir ruaden. An den paour a deuas en dro anter dorret he izili. — Pa voa erruet er c'hazern e voue galvet gant an oficer ma serviche dindanna :

— Pevar dervez, emezan, a dremenot oc'h ar stag.

— Ha perag?

— Abalamour m'oc'h diskennet divar ho marc'h ep goulen conje!

Setu ama eun dra hag a zell oc'h ar re a veach dre an hentchou houarn. En hentchou houarn e roer avechou, da zerveziou merket, ar plasou guelloc'h marc'had eus a eun andret bennag da eun andret all; evel ma zeo deiz eur foar evit rei æzamant da vont d'ar foar-ze da dud ar c'heriou tosta. Mes pa roer evelse plasou guelloc'h marc'had ez eo epken evit ar re a guemer eur billet mont ha dont, ha merket e vez ato ar mare a benn pehini e tle ar beacher dizrei; ha tremenet ar mare-ze ar billet ne ve mui mad. Hoguen ma tigoesse gant ar beachour ne zistrofe ket d'ar mare merket, ha red e ve dezan paéa eur plas abez? Eur varnediguez douguet e Paris a ziscleri n'en deus da baea nemet ar pez a vanc da echui pris he blas var ar pez en doa roet en eur vont; da lavaret eo e tle coll ar pez en divije gounezet o vont hag o tont en amzer merket, mes ne dle coll ken.

G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *21 Here.*		Pont'Nabat. — *19 Here.*	
Guinis....	15 lur, 40 c.	Guinis....	15 lur, 20 c.
Segal.....	9 lur, 03 c.	Segal.....	8 lur, 75 c.
Eiz.....	7 lur, 55 c.	Eiz.....	8 lur, 70 c.
Ed-du....	8 lur, 25 c.	Ed-du....	8 lur, 50 c.
Kerc'h....	6 lur, 54 c.	Kerc'h....	7 lur, 52 c.
Avalou-douar	2 lur, 25 c.	Avalou-douar	2 lur, 28 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 3 Miz-Du 1865. — N° 40. — Kenta Bolavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Monvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

Rom. — Liziri deut eus a Rom a verc eo erruet eno Person parrez Pronzel, eleac'h m'eo maro an Aotrou Lamoricier. An Tad Santel ar Pap en deus lakeat kerc'hat ar beleg-ze d'he gaout, evit clevet gantha he unan kement a zell oc'h amzeriou diveza ha maro ar General.

Cazetennou Rom a lavar ive eo diblasset da vont d'he escopti au Aotrou'n Escop Lynch, escop Charleston, er Stajou-Unanet, en Americ. Abaoue m'ema ar vrezel er vro-ze, an Escop-ze a voa deut da Rom, hag edo eno eur pennad mad so. Ar presidant he unan en deus scrifet dezan da zistrei hag a esper her sicouro cals da lacat ar peoc'h er c'harteriou-se.

Eur gazeten eus ar memes kær a Rom (*an Epoca*) a lavar e vezo, araog fin ar bloas, casset eul lizer abers ar Pap dre ar bed oll christen, evit guelver da Rom an oll eskibien hag an oll dud fidel eus an douar, abenn mis even 1867; hag ive evit discleria ar Jubile a dle beza dre ar bed oll evit celebri an trivec'hvet cant vloas abaoue maro sant Per.

E Rom, eme eur gazeten all, eo goullou brema tiez ar vinistret, al leziou-barn, an tiez-scol, etc. An oll a guemer brema eun tam ean ac'hann d'ar pemp a viz du. A bep tu e veler keris o vont var ar meaz da guemeret eun tam plijadur. Eun den epken so e Rom ha ne guemer ket a ean; hag an den-ze eo hon Tad santel ar Pap. A drugare Doue, en despet d'he oll labour, he iec'het a jom ker cre ha biscoas.

Paris — An aotrou Dupin, procureur general, ha den brudet bras, a so clan. Abaoue m'eo clan, an aotrou Arc'hescop so bet meur a vech oc'h é velet, kercouls hag an tad Lefebvr eus a gompagnunez Jesus.

Grenobl. — E Grenobl ez euz nevez maro eur beleg, an aotrou Rousselot, unan eus ar re a voa bet carguet gant an Escop ac'hano da ober eun enclasc evit gouzout ha guir oa ar burzud c'hoarvezet var menez Salet pa deuas ar Verc'hez d'en em ziscuez eno da zaou vuguel. Hen hag eur beleg all a voue carguet eus an enclasc-ze, hag hen ober a rejont gant ar brassa evesdet. Bale a rejont dre ar c'harter oll evit anaout piz ar pez a lavaret. Goulennou a bep seurt a rejont oc'h an daou grouadur. Kenta ma voue hano eus ar burzud-ze, an aotrou Rousselot a lavare aliez : lezomp ar brud-se da gueza. Mar deo ar gredenn-se abers Doue, ne rai nemet creski etouez an dud; ma na deu ket abers Doue, e couezo anizi he unan hag e zai da netra.

Goude an enclasc-ze e scrife d'he Escop : Cridi a reomp e c'heller assuri co en em ziskuezet ar Verc'hez d'ar vugale-ze var menez Salet... Ar pez a lavar ar vugale-ze a dle beza credet, rag var ar poent-ze ne allont na beza bet tromplet, na clasc trompla... Goude an enclasc-ze co e roas an Escop e 1851, he otre d'ar belerinet da vont d'ar Salet.

Rouan. — Mar deus var an douar tud hag a ra micher da ober droug, ez eus ive hag a ra micher da ober vad d'ho nessa. Evelse e Rouan, e Paris, hag e meur a guær all ez eus bandennou tud hag en em voestl da lacat ho buez ho unan e danjer evit savetei buez ar re all, oc'h en em deleur en dour evit tenna er meas ar re a ve var var da veuzi, o tenna eus an tan ar re a ve chomet da zévi e creis eun tân goall, pe o tenna ho breudeur eus a dre daouarn ar maro en eun doare bennag all; ar re en em voestl evelse a ra bep bloas eur pelerinach d'a ilis an Itron-Varia-Guir-Zicour e kichen Rouan. Ar procession o deus great er bloa-ma a voa caer meurbet. Eur brezeguen so bet great hag e deus tennet daelou eus a zaoulagad cals a dud, ha kement a ioa eno o deus bet goudeze eur blijadur vras o clevet ar secrétour

conta an taoliou caer great gant hiniennou anezo
t savetei tud e danjer da vervel.

Toulon. — Cazeten ar c'hreisdeiz a goms ato eus
e a varf gant ar c'holera, ha dreist oll ar re zo maro,
'helfet lavaret a volontez vad, dre ma o deus lakeat
buez e danjer o servicha ar re a voa taguet gant ar
lenvet. Parlant à ra eus a seurezet, eus a itronezet
nanc ha pinvidic pere ep aoun ebet, a iea noz deis
dal guele ar re glan, hag a so maro dre garantez
t ho nessa, hag, e c'helfet he lavaret, eleac'h ar re all.
deo ket epken sœurezet hag itronezet eo o deus roet
skuer vad-ze d'ar bed, mes c'hoas aotronez beteg
s ar renkou huela, ha dreist oll ar re o e *Societe*
e Breuriez Sant Visant a Baul, eo a so bet guelet
iscla evelse ho buez evit sicour ho breudeur clan.
ulen a ve gallet oc'h ar re n'o deus na feiz na Relijion
ur e raint ive evelse ?

Naonet. — Ne gomzer nemet eus ar servich canet,
17 eus ar mis, evit an aotrou Lamoricier, hag eus
brezeguen great gant an aotrou Dupanloup, escop
lean, evit meuleudi ar General. Morse, a leverer,
escop brudet-ze n'en devoa cavet comzou hag a iaje
noc'h bete calon ar re her silaoue. Ne ve ket eas
veri an dud a voa deut di eus a bep carter, eus a bep
ne, evit renta henor d'an hini maro hag evit clevet
predicator pehini en deus parlantet epad teir heur
zer ep diskuez beza skuiz ha dreist oll ep skuiza den.
dud a ilis epken a voa ouspen mil anezo. E Naonet
leer sevel ar pez a c'halver e gallec eur *monumant*
it an aotrou Lamoricier.

Nevers. — Abaoue ma eo bet savet croas hor Zalver
r menez Calvar, ar groas so deut da veza ansaign oll
skibien Jesus. E kement leac'h ma cavot christenien,
cavot ive ar groas savet a vel d'an oll. He guelet a rer
r lein lod eus an tiez christen; he guelet a rer var beg
touriou; he zevel a rer zoken var beg ar meneziou,
it ma c'hello beza guelet gant eun niver brassoc'h
ud. Evelse er sizunveziou diveza, en escopti Nevers,
eus savet, var guern menez Beuvray, eur groas
el pehini a eller da velet a bell eus a zaou escopti,
escopti Nevers hag a escopti Autun. An daou escop
voa savet ho daou var ar menez evit planta ar groas
benniguen ac'hano ho escoptiou. Ar Relijion a zao
else ar groas huela ma c'hell, evit ma c'hello an oll
ei ho zell varnizi, abalamour ma zeo ar groas esperans
oll, ha ma zeo hi epken a ell digueri deomp dor
Env.

Evit ar re a gar clevet hano a draou burzudus,
u ama hag a dle plijout dezo. Bez'ez eus loenet,
el an aeret ha cals a re all, ha pa deu ar goan
em denn en douar, à jom eno sounnet, ep finval,
el pa vent maro, beteg an nevez-amzer, ha pa deu
nevez-amzer, e teu adarre ive buez enho. Bez'ez
z ive tud hag a zigouez gantho eun dra bennag hen-
vel oc'h al loenet-ze. Chom a reont cousket meur a zervez, meur a zizun hag avechou meur a viz dioc'htu.

Evelse ez eus comzet eus eur vaouez iaouanc ha cre pehini d'he zrivac'h vloas a jomas cousket daouuguent dervez dioc'htu. Da uguent vloas e temezas, ha souden goude he eured e chomas adarre cousket epad antercant dervez. Er bloas 1862, da zeis Pasc, e chomas cousket a nevez, hag oa deut mis meurs 1863 araog ma savas eus he c'housc, da lavaret eo he c'housc a voa padet tost da vloaz. An Academi a Frans eo e deus comzet eus ar plac'h-ze, ha meur a vedecin o deus rentet testeni d'ar virionez a guement-se.

Mes setu ama eun all a behini e coms cazetennou Bro-Zaos. Hema so eun den iaouanc hag a grogas ar c'housket enha an 28 a viz-du, da zeg heur dioc'h an noz, ha ne ziunas ket ken na voue d'an eil a viskerzu, da beder heur anter goude creis-deis. Ar memes dervez e couscas adarre da unneg heur nos, hag e chomas cousket keteg ar seiz da deir heur anter. D'ar seiz e couscas adarre da unneg heur, hag e tihunas d'ar c'huezeg da bemp heur dioc'h ar pardaez. Evelse var 427 heur oa bet 405 heur cousket. Pa ziune, an den iaouanc a ziskueze beza skuiz, hag epad he gousc ne finve tam; he izili a voa sounnet; lavaret a vije great oa maro; a veac'h oa anat e tenne he halan. An dud gueziec o deus studiet cals ar burzud-ze, mes ne ouzer ket cals petra o deus cavet.

Guadeloup. — Unan eus an enezi a aparchant oc'h ar Frans, ar *Guadeloup*, so great eun distruj bras enhi n'eus ket pell gant eur barr-avel spontus. Er vro-ma ne ouzer ket petra oa barrou-avel evel a vez avechou en eneziou-ze e creis ar mor bras. Escop an Douar-Izel en deus scrifet da Eskibien Frans da c'houlen sicour evit ar re so lakeat var an douar noas dre an darvout-se. Setu ama eun nebeudig a gomzou an Escop-ze :

« Eur barr-avel spontus so coezet var hon enez reuzeudic. E kement leac'h m'eo tremenet en deus distrujet oll dre ma zea. Ar guez so disc'hriziennet; kement a ioa en douar so distrujet; an tiez so discaret; an dud so ep lojeis hag eb bara, ne deus dre oll nemet anken. Ar gorventen-se e deus tolet ar gouelvan e touez an oll. Ar voualen-se, ha ken alies a hini all so coezet var dud an enezen-ma, ho rent a dra sur din a druez. Ranna a ra hor c'halon a Escop o velet e pe stad ema ar bopl paour-ze, hag o clevet he glemou. Guir eo en deus pep escopti he izomou, an eneou mad gouscoude a gaf ato moien da sicour ho breudeur en dienez. Rag-se e teuomp gant fizians d'en em erbedi ouzoc'h. » G. M.

SANTEZ ANNA VENET.

(Pevare Pennad).

Pa zigouezas Nicolazic ha Lezulit e presbital Pluneret, n'edo ket an aotrou Person er guær. Mes ar vikel, hanvet Dom Thominec, a gafjont. Kinnig a reas dezo mont gantho, hen hag eur beleg all, da di ar gabucinet da Alre. O treuzi ker, ez ejont en eur dremen e ti an aotrou Cadiou Kerloguen, perc'hen ar bocennou pehini, ep mar ebet, a dlie beza clevet hano eus ar pez a dremene. Diguemer mad a reas d'he verour, hag hen dic'haouas dre he vadelez eus ar c'homzou dipitus en doa clevet hed an hent. An aotrou Kerloguen a zellas piz oc'h ar peziou arc'hant, hag a zalc'has daou anezo, o prometi, mar bije savet ar chapel, e roje ar pez a zouar a vije izom. Evelse eo e roe ar Brovidans courach da Nicolazic e touez an traou a stourme outhan, hag a dlie stourm outhan c'hoas meur a vech.

An tadou cabucinet ne ziguemerjont ket Nicolazic en dro-ma kercouls ha ma o doa great ar vech kenta, ha ne ziskuezent beza tam ebet douguet da gridi dezan. En em zestum a rejont var he dro, hag epad divheur amzer e c'houlenjont outhan kement a draou, hag ho goulennou a deue ker buan ha ker stang, ma vancas he alan dezan dreist ar mare, ha ma chomas ep gallout mui respont. Neuze e lesjont Nicolazic, hag en em lakejont da varn an afer entrezo ha da rei pep hini he ali. Discleria a rejont oll a eur vouez e cave dezo ez oa bete re a chapelou var ar mæz, p'eo guir cals anezo a lezet da gueza, hag houman, mar bije savet, a crruje evelse ive ganthi. Guella ha furra a voa da ober, emezho, oa enori ar santez var an aoteriou epken a voa dija savet en he hano.

Ar varnediguez-ze a reas seulvui a boan da Nicolazic, ma en doa fiziet muioc'h var sicour an tadou cabucinet. Ne allas ket miret da vouela en eur vont en dro da Gueranna. Ar fizians a jome gouscoude stard en he galon. Evel ne alle ket disfiziout eus a gomzou he vestrez, e lavaras da Lezulit, en eur zispartia dioutha, ne vije ket pell e vije dizoloet imach ar zantez, hag ez aje d'he glasc evit beza test eus ar burzudse kentre ma vije hano anezan. Ar pez a zigouezas an deïs varlerc'h, da noz.

Nicolazic n'en doa gret nemet mont d'he vele ha mouga he c'houlou. He vitizien a ioa c'hoas var zao o cozeal er gambr e kichen, pa zigouezas adarre ar c'houlaouen vurzudus sclear ha skedus meurbet. Santez Anna en em ziskuezaz dioc'htu, ha gant eur vouez dousoc'h ha dudiussoc'h evit biscoas, e lavaras da Nicolazic sevel ha mont d'ar Bocennou, d'al leac'h a vije diskuezet dezan gant ar c'houlaouen. Prometi a reas dezan e cafje an imach a behini oa bet comzet dezan, hag en divije eno eur breuven oa guir ar pez en doa guelet ha clevet.

Ar santez a ieas kuit; mes ar c'houlaouen a jomas. Nicolazic a zavas buan carguet a levenez. Pa ziblasas da vont etrezeg en or, ar c'houlaouen a ieas en he raog. Dont a reas da zonch dezan oa lavaret dezan clasc testou. Redeg a reas da c'helver ar Rous he vreur-caer, Julian Lezulit, Ian Tanguy ha Jakes Lucas pere a deuas gantha dioc'htu. Frances ar Bloennec a deuas ive divezatoc'h var ho lerc'h.

Digouezet e kichen he c'hranch, Nicolazic en devoue eur joa vras o velet ar c'houlaouen chomet eno d'ho gortoz. Ar Rous ha daou all he guele ive epad ma zeant gant eun hent goloet; mes daou all anezo n'ho devoue ket ar c'hras-se, hag anzao a rejont divezatoc'h eo ar stad fall eus ho c'houstians eo a dlie beza miret outho d'he guelet evel ar re all.

Ar c'houlaouen a zalc'he da vont var dro tregont pas en ho raog, savet var dro tri zroatad dioc'h an douar. Sclerijenna a rea eur pennad mad tro var dro dezhi. Digouezet e plas ar chapel, e savas en ær hag e tiskennas a benn teir guech, hag an drede guech e zeas, a gave dezo, en douar. Chomet oant en ho za da zellet outhi; ar plas a voa merket mad dezo. Leton ha glasvez a voa eno evel en nemorant eus ar parc. Nicolazic a ziskuez al leac'h ma eo cat ar c'houlaouen, hag ar Rous en em laca da doulla gant eun tranch. Ne voue ket pell na lavaras e cave eun tam coat. An imach a glascont e ranc beza. Araog mont larcoc'h, e fell dezo, dre respet hag enor evit ar zantez, elumi eur c'houlaouen benniguet. Neuze e tenjont an imach kempenna ma c'heljont. Ken douaret ha ken debret oa gant ar gosni, ma voa deut diforch, ha ne voa ket æz gouzout petra oa. He lacat a rejont var al leton e kichen ar c'hae tosta, hag ez ejont en eur veuli Doue d'ar guær da ziskuiza eun nebeut ar rest eus an noz. Antronoz kerkent ha goulou deiz edont adarre er parc, hi hag an darn-vuia eus an amezeien pere o devoa mall da velet an imach burzudus ha da zellet outhi. Guelet a reat c'hoas varnezan eun tam livach hennag, ha petra bennag m'oa diforchet, ec'hallet gouscoude anaout eno eun imach coz da santez Anna. Neuze e taoulinzont oll a vanden, hag e vouent ar re guenta, abaoue ken alies a gant vloas ma voa coezet en ancounac'h, o pidi eno gant fizians ar zantez pehini a ellent credi en em roe dezo gant he imach.

Setu eta an imach dizoloet, setu kenta promessa ar zantez digasset da vir. Mes eus an imach prenvedet ha diforch-ze d'ar chapel gaer, d'ar gouent ha d'ar bourg a so eno brema, e voa c'hoas pell. Guelet a raimp dre be seurt burzudou e teujot a benn d'ho zevel. G. M.

(Eur pennad all eur vech-all)

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Kelennadurez d'an dud divar ar meaz.

(eil varnuguent pennat.)

Mes, eme c'hui, da viana n'eus ket a ifern. — Sur oc'h eus an dra-se, Doctor?.... Setu ama da guenta eur pez hag a zo guir: n'e ket c'hui eo an den kenta a zo bet crouet gant Doue; en ho raoc e z'eus bet dija

var an douar tud a vilierou, a vilionou, a vil-milionou, rema ken nebeut n'e maoc'h ket oc'h unan er bed-ma; ssambles ganeoc'h e z'eus c'hoas var an douar meur vil, meur a vilion, ha meur a gant-milion den. Hoguen, la guenta, ar boblou a zo bet en ho raoc var an douar, ercouls hag ar re a zo brema assambles ganeoc'h, n'o 'eus oll nemet eur vouez evit discleria deomp e z'eus un ifern, hag eun ifern *eternel*, da lavaret eo, eun ifern *ag a bado da virviken*.

Ne gomzan ket ama eus ar boblou catholic, ken ebeut nag eus ar bobl a Israel gueich all : an oll a oar d'eus ar re-ma lakeat ato ar feiz en ifern er renc kenta us ar guirioneziou a renker da gredi evit beza salvet. les guelomp, mar kirit, Doctor, petra o d'eus sonjet ar guement-ma ar boblou paian a ioa en amzer goz, a petra zonch ar re a zo c'hoas en hon amzer-nhi. uelomp petra o d'eus credet e kenver ar poent-ma ar hismatiket hag an heretiket a zo bet en em zavet a vare a vare a enep an Ilis catholic. Guelomp erfin petra o 'eus lavaret divar benn an ifern, an dud a zo muia navezet dre ar faë o d'eus great var bep relijion, ha re ar brezel o d'eus discleriet d'ar re a heulie eur elijiou bennac, ha dreist oll, d'ar re a heulie ar relijion atholic.

Mar ho p'eus eun tamic descadurez, Doctor, e tleit ouzout penaos, epad ar pevar pe bemp mil bloas kenta us ar bed, an oll boblou eus an douar, couls lavaret, ioa paian, da lavaret eo, a adore doucou faos. Lod a dore an heol, al loar, ar steret ; lod all a adore tud eldho, bet brudet en ho amzer aveichou dre an traou ër o deveze bet great, hag aveichou all ive dre ar ez fall o deveze bet renet. Darn all c'hoas a adore olou, da lavaret eo, patromiou pe imachou great e ean pe gant pri, gant coat, gant keur, gant aour pe nt arc'hant. Darn all erfin a adore evel doucou al anet gouez pe an anênvalet dôn, ha betec zoken al uzeier eus ho jardinou. En eur guer, epad an amzer-se el m'en d'eus bet scrivet eur prezeguer bras, ken mpart da zisplega an traou dre scrid evel a c'hinou, *eb tra a ioa henoret evel Doue, nemet Doue he-unan.* oguen, tra estranch ! tra estonabl ! an oll boblou ian-se a grede en ifern, da lavaret eo, a grede e z'eus bed all eul leac'h a boaniou e pehini an dud fall a ezo punisset *da viken* (*da viken*, ententit mad !) evit drouc o devezo great epad m'edont er bed-ma. touez ar boblou-se e z'eus bet tud hag a zo brudet hoas hirio dre ho speret hag ho guisieguez ; an dud-se, d anezho, o d'eus great levriou hag a zo deuet betec nomp, levriou a bep seurt ha zoken eus ar re gaëra. oguen, al levriou-se a zo leun a desteniou hag a verc eomp sclear ne oa en oll broiou anavezet en amzer-se emet eur groden e kenver ar poënt-ma, hag ar gredene eo an hini a zo coumprenet er c'houmzou-ma : ia, eza e z'eus eun ifern, ha *poaniou an ifern-se n'o devezo n ebet.*

En hon amzer-nhi e z'eus c'hoas ive cals poblou aian var an douar. Beza e z'eus anezho e costez an *Indes* hag ar *Chin* ; beza e z'eus anezho er broiou tomscaot eus an *Afric*, hag e creis ar c'hoajou bras eus an *Americ*. Lod eus ar boblou-se a ador *idolou* great gant an dud ; lod all a ador ar guez, ar plant, pe traou all c'hoas disterroc'h ; darn all erfin o d'eus doueou all c'hoas dishênvel dioc'h ar re-se. Mad ! etouez an oll boblou-se, ar vissionnerien o d'eus ive cavet ato hag a gav bepret eun anaoudeguez bennac eus an ifern, eur greden bennac en eul leac'h a boaniou e pehini an dud fall a vezo punisset *da viken* evit an drouc o devezo great epad ar vuez-ma.

Mes setu ama, Doctor, eun dra all ha n'e ket nebeutoc'h estonabl. Abaoue m'e ma ar sclerijen eus an Aviel o para var ar bed, e z'eus en em gavet meur a veich, etouez ar gristenien catholic ho-unan, sperejou ourgouillus ha ne felle ket dezho anaout eo d'an Tad Santel ar Pab ebken ha d'an Eskibien a zo a unan ganthan, en d'eus roët Doue ar garg hag ar c'halloud da rên ha da guelen an dud fidel evit ar pez a zell ous ar zilvidiguez hag ous ar vuez da zont. Ar sperejou ourgouillus-se o d'eus lakeat avcichou poblou a bez d'en em zispartia dioc'h an Tad Santel ar Pab ha dioc'h an Eskibien a zo a unan ganthan : ar boblou-se eo a c'halver *Chismatiket*, pe boblou *chismatic*. Hoguen, Doctor, n'ho p'eus nemet mont da ober eur bale d'ar broiou ma z'eus evelse chismatiket o chom ennho, evel ma z'eo ar *Russi* pe ar *Gress*, hag e cavoc'h eno, e peb leac'h, ar memes feiz en ifern, hag en eun ifern *eternel*, evel a zo er broiou catholic. Abaoue m'e ma ar sclerijen eus an Aviel o para var ar bed, e z'eus en em gavet c'hoas, hag aliessoc'h zoken, etouez ar gristenien catholic, tud pennec, tud aheurtet er pez o devoa lakeat en ho speret, ha ne felle ket dezho credi an oll guirioneziou a zeske dezho a bers Doue hor Mam Santel an Ilis, evel traou hag a zo ret da gredi evit beza salvet. An dud-se o d'eus ive aveichou touellet poblou a bez da heul ho c'hentelliou, ha da guemeret scuer dioc'h ho aheurtamant. Ar boblou-se eo a c'halver *heretiket*, pe boblou *heretic*. Hoguen, an oll heretiket a zo bet en em zavet a enep an Ilis catholic abaoue ouspen 1,800 vloas zo, o d'eus ive bepret dalc'het mad d'ar greden en ifern, hag en eun ifern *hag a bado da viken*.

An heretiket a zo ar muia anezho en hon amzer-nhi eo ar *Brotestantet*. Ar re-ma zo en em zavet a enep kelennadurez an Ilis catholic brema e z'eus 300 vloas hag eun draïc bennac ouspen. 1,500 vloas a ioa dija m'edo an Ilis catholic o teski d'ar bed petra renker da gredi ha da ober evit mont d'ar Baradoz, pa en em lakeas ar *Brotestantet* da brezec en he enep ha da lavaret n'edo ket mui ar virionez ganthi. An Ilis catholic, emezho, a zo faziet pell zo divar an hent mad, ha nhi eo a zo carguet d'he difazia. Neuse ec'h en em lakejont evel pa lavarfen da zibaba ar guirioneziou a zeske an Ilis d'an dud a bers Doue, er memes tra evel ma vez dibabet caol pe traou all da lacaat er zouben. Teuler a rejont a gostez an darn-vuia eus ar guirioneziou-se : evelse, ar Sacrifis Santel eus an Offeren, hag ar Sacramanchou nemet unan pe zaou ; evelse c'hoas ar gouelioù instituet gant an Ilis ha lezen ar vijil hag ar iun ; evelse erfin an devotion d'ar Verc'hez, ha betec zoken ar greden er purcator : an traou-se oll a zo bet taolet gantho a gostez. N'o d'eus dalc'het mad, couls lavaret, nemet d'ar feiz e Doue hag e Jesus-Christ, d'ar vadiziant, d'ar repos eus ar zul, ha goudese c'hoas.... Piou en devije sonjet ? D'ar feiz en ifern hag en eun ifern *eternel*. Ia, tra souezus meurbet ! Ar brotestantet ho unan a zo croguet aoun ennho, a greis ober ho dibab, pa z'int erruet gant an ifern ; hag hi, pere o devoa dija nac'het ha taolet a gostez kement a virioneziou all, n'o d'eus ket bet an hardiseguez da nac'h houma ; hi pere a grede caout speret aoualc'h evit ober scol d'an Ilis catholic ha beza crên aoualc'h evit he c'hass d'an traon, n'o d'eus ket credet e vijent c'hoas ampart aoualc'h evit lamet dreist puns an ifern pe ijinus aoualc'h evit guellout he stanca. Ha setu perac, Doctor, n'ho p'eus nemet mont da c'houlen digant eur *ministr protestant* petra zonch var ar poënt-ma, hag e lavaro d'ehoc'h, evel a lavar ar veleien catholic, e z'eus eun ifern, hag eun ifern *hag a bado da viken*.

G^l. MORVAN,
Vikel e Plouvonguer.

PARDAEZ EUN DEVEZ CAER.

Setu ama eur pennadic scrit tennet eus a scridou Lois Veuillot.

An Aotrou Person en deus pemzeg vloas ha triuguent ; potr coz seac'h hag a vent huel, stard evel eur roc'hel, sounn en he za evel tour he ilis. Cre ha mad en he ners, musc'hoars ar furnez var he vuzellou.

He speret so ato lem, he galon digor, he zorn astennet d'ann oll, he ene savet etrezeg an Env.

Kosni caer ha santel, an car vras, ar c'hras, ar bennozion, ar sclerijen, anaoudeguez vâd ha respet an dud a ra eur gurunen en dro dizi.

Hen en deus lavaret din : N'em eus collet nicun eus ar reien doa roet Doue din. Dre he c'hras ez int maro oll en he drugarez hag en he beoc'h.

N'em eus morse kuiteat va farressionis nemet evit mont da receo urziou pe benediction va escop, pe evit tremen eun derveziou bennag oc'h en em nevezi er retred. Ha neuze e c'hellen lavaret n'ho c'huitean ket, p'eo guir ne canen ket da bidi evitho ha da c'houlen ous Doue va lacat muioc'h e stad d'ho ren.

Mervel a rin ep beza guelet Paris ; mes n'em eus c'hoant ebet d'he velet. Laket em eus en douar ken alies a zen hag o devoa great tro ar bed ho n'o devoa ket cavet Doue ken na voa ama !

Pa zin eus ar bed-ma em bezo guelet avoalc'h, ha va c'halon a vezo contant. O c'hortoz an en va daoulagad o deus guelet marvaillou avoalc'h var an douar.

Clevet a ran coms eus ho peulvein huel, eus ho pillerou caer, eus ho paleziou e mean benezet ha tantelezet. Ha talout a reont hon reier-ni, hor bolziou mean toullet gant ar mor ha kempennet gantha abaoue c'hoec'h mil bloas ?

Ho lourgueriou skedus sclerijennet gant a bep seurt goulaou hag a bep seurt tan, hag hi a dosta oc'h hon aodjou-ni sclerijennet gant stered an Env ?

Ho paveou ha ker caer int hag hon trezz fin var bord ar mor ?

Caret a rit ho lennou eleac'h ma velit ho lamet eur peskic bihan bennag. Ni a vel ar mor bras o teleur var hor c'herrec bete listri brezel.

Peleac'h e cavot-hu ar mor sioul, ar meziou didrous, ar goulou deiz ker seder, ar c'huz-heol ker skedus ? Bep bloas abaoue ma vevan, em eus guelet bleun an nevez-amzer, tomder ha sked an ân, liou marellet an discar-amzer hag an deliou melen o coeza. Bep bloas em eus guelet an erc'h guenn, ar parkeier goloet gant eur vantel c'hriz o c'hortoz guisca sac'h blaz an nevez-amzer.

Ne de ket eno guelet ato ar memes tra. Uguent guech er bloas an douar a jench guiscamant, hag e chomer souezet o velet e caf ato braventeziou nevez. Dorn Doue eo a ra kementse, hag e c'heller guelet he vurzudou bemdez ha bemnoz, bep heur eus an deis ha bep heur eus an noz ; bepret e comzont ouzin ; bepret ho c'havan dudius.

Va c'halon a zrid c'hoas em c'hreiz. Anaout a ran kement mouez a barlante ouzin em iaouankiz, hag a lavare din pe guer bras eo Doue.

Ha brema pa eo deut pounner va zroad, pa eo tenvalet va guelet, va goad, pehini a dlie beza sclacet enhon, a verf c'hoas em goaziet, daelou a laouenidiguez a red eus va daoulagad, hag e lavaran a vouez huel : O va Doue, nag hen so caer an traou oc'h eus great !

Ar re eus va zud a so bet e Paris o deus lavaret din petra eo. Bez'ez eus enhi kacou eünet gant al linen, hag eur ster pri ha fanc en he gouelet, ha bagouigou azioc'h he goazennic zour.

En tiez ez eus meur a zolier an eil a zioc'h eben, ha tud enho bern var vern. Den n'en deus he di, na zoken he zolier dezan he unan. Tud so azioc'h ho penn, tud so dindan ho treid.

Eno e finver, e reder, ez eus prez var an oll. Eno ez eus bepret o para varnoc'h lagad eun amezec ha ne anavezit ket ; ar c'hirri, ar c'harrouziou a ia hag a zeu gant eun trous guest d'ho pouzara.

Kement a dud so oc'h ober goard ma zeo red credi ne deus nemet tud fall en dro dcoc'h ; ne aller ket digueri an daoulagad ep guelet eun dra bennag hag a ra eus da eun den.

Eno e velit kement a ell tenti an den. An orgouil, ar fougue a zo e pep leac'h ; e pep leac'h eo dihun an avi. Mes Doue a zo cuzet.

Nan, ne fell ket din guelet kementse ; hag e trugarecan Doue dre n'em eus ket her guelet. He drugarecat a ran seiz guech, seiteg guech ha triuguent. He drugarecat a ran da veza great din chom var an treaz eus an aod goalc'het dalc'h-mad gant dour scler ar mor ; var va reier goloet a greguin ; em meziou eleac'h ma santer ato

c'huez mad ar bleuniou; e strejou va guilajennic eleac'h ma valean var ar ieod : em entchou doun goloet ha disheolet gant guez bras ; em guenodennou ato glas ha goloet a vokedou.

Eno e caver ar c'helen hag ar spern guenn a bere ar bleun so ker caer hag a daol kement a c'huez mad ! Ar guibout, an troel, an iliao, ar vinien c'houez en em stag an eil oc'h eben, hag a zisken a ispill evel bokedou fleur ha bodou rejin.

Contit ar bokedou, azalec an tro'n-heol beteg ar rozen ; contit, mar guellit, dioc'h ar mintin, ar beradou gliz o luc'ha evel diamanchou ! Contit ar c'huilet aour hag arc'hant, ar balafennet (pe ar papillonet), al labouset a bep seurt liou o cana a bep seurt soniou ! Peleac'h ez euz stal orfevrer ebet ker caer hag unan eus hor garziou ?

Trugarecat a ran Doue d'am beza laket da veva em ziic izel, e troad va ilis.

Va frenest am eus dalc'het digor evit guelet va amezeien, ha beza guelet gantho. Va dor am eus dalc'het digor nos deiz. Morse den trist pe reuzeudic ne deo deut enha nemet evit beza consolet ; morse pec'her ne deo deut enha nemet evit caout keuz d'he bec'het.

Hoguen nag em zi, nag e ti ebet em guilajen, morse trous ebatou ar bed n'en deus goloet son an *Angelus* a glever teir guech bemdez en tour.

Gouscoude nag a vignonet caret so deut dreist va zreuzou, nag a galonou mad so bet diabars ar mogueriouma goloet a raz guenn, hag ous va zaol baour !

Morse ar paour, pa sco var eun or bennag, ne deo bet casset en he dro. Skei a a ra, hag ar c'halonou a zigor : deut tre, Guerc'hez Vari ! Deut tre, Aotrou Jesus ! Goude ar vignonet, goude ar beorien, goude ar c'halonou ankeniet ha glac'haret, goude ar beden, eun dervez, hag eb dale, ar maro a deui ive.

Deus, maro ! deut mad ra vizi, p'eo guir eo Doue as tigas. Gra da zever ; mes ne ket en hon ti-ni ec'h elli en em fougueal da veza trec'het.

En da zorn ez eus eur falc'h evit falc'hat, eur morzol evit bruzuna. Gant da falc'h e troc'hez neuden hor buez, gant da vorzol e torrez hor c'hoariellou.

An arrebeuri caer a dorrez; an dillad skedus a roguez hag a sclabezez ; an tenzoriou a vruzunez; an aour, an arc'hant a fouillezez ; an or serret oc'h al laeron a zigorez d'an heritourien. An den toc'hor as kuel oc'h ober kementse. Kemeret a rez kement en deus destumet gant kement a boan, hag avechou marteze divar goust he ene. Da velet a ra, hag e lenv.

Petra, va arrebeuri caer, va leveou, va zaolennou, va oll finvidiguezou, va aour, va arc'hant, oll e rancan-ta ho c'huitat ! Oll, eme ar maro gant eur vouez goapaus, oll da binvidiguezou a rogan hag a lacan e guers. Mont a ran d'as tiframa eus da balez hag euz a greiz da blijadurezou, da oll æzamanchou, evit da asten en eun arched!

Mes eus hon lochennouigou-ni, ô maro! pa deues da guerc'hat ar c'horf paour a so dit, hag a ranki da renta eun deiz ; pa e devezo da falc'h trouc'het neuden voan hor buez, petra jomo ganez ? Petra gavi da lamet diganeomp ?

Va arrebeuri eo ar re am boa cavet ama brema ez euz antercant vloas pa deuis en ti-ma. Va levriou so roet d'am mignonet ; va arc'hant so eat gant ar paour.

Va zae penseillet ha va stol dislivet a ielo ganen er bez ; va ene a nijo hag a ielo varzu Doue.

Ha deiz ar varn pa vezo clevet mouez skiltruz an æl, pa grozo an drompill ha pa lavaro : *Var Zao !*

Va zoudanen baour ha penseillet a luguerno, evel mantellou caer ar rouanet ; ha va stol dislivet a steredenno evit an eternite.

Ar pez a lavar ar scrifagner ama eus eur beleg paour, a elfet da lavaret eus a bep guir gristen. G. M.

Ar fizians er Vere'hez.

1

Me adarre, bepred me, Gwerc'hez !
Piou rofe d'in gwelloc'h skoazel ?
Mar d'eo braz-divent ma dienez,
C'houi c'hall pep tra 'vit ho pugel.
Risklou spountuz dre holl e wellan,
Satan a ra gwall-vrezel d'in ;
Peleac'h mont ? c'houi eo ma mamm gwellan
Mari, ho pet truez ouzin. (*bis*)

2

Ouz ho kelennadurez a vamm
Ma karjen-me beza sentet,
Ma c'haloun a vije c'hoaz dinamm,
Ann drouk n'a mije ket hentet,
Mes, siwaz, ô sonj leun a c'hoervder !
Ouz satan oun deut da zentin ;
Pec'her oun ; c'houi eo ma mamm dener,
Mari, ho pet truez ouzin. (*bis*)

3

Ia, kollet eo ganen ar glandet
Am rente ker ker d'am Doue :
Brema ar rebech euz ma fec'het,
Dre holl a drubul ma ine,
Kerz, a gri d'in eur vouez gounnaret,
Biken ann envou na welli :
Kollet oun ; c'houi eo ma mamm garet
Mari, me fiz enn ho peli. (*bis*)

4

Pa bellais euz hent ar furnez
Ma c'hrim a dreuzaz ho kaloun ;
Mes c'houi astenn din em dienez,
Ann eor euz eur c'heuz gwirion
Barz am c'haloun leun a zisesper,
Esperanz deus 'ta da greskin ;
Gwela riz ; c'houi eo ma mamm dener,
Mari, ho pet truez ouzin. (*bis*)

5

Mari n'euz truez ouz ma ine,
Mamm vad, hi dizeac'h ma daëro ;
Evit he bugel c'heaz am c'hanve,
Hi euz ann ifern am miro,
A vrema, ma c'haloun glac'haret
A'gredo gortoz he fardoun ;
Beva rinn : c'houi eo ma mamm garet,
Mari, erbedet evidoun. (*bis*)

6

Adalek vrema da virviken
E vinn holl dehoc'h, ô Rouanez,
Ouzoc'h am delc'ho stag diou chaden !
Ho karantez, ho madelez.
Pa vezinn ô vonet da vervel,
Ouz ar barner 'vidoun komzet ;
Komzet d'han ; c'houi eo ma mamm zantel,
Mari, 'vit ho pugel komzet. (*bis*)

M. K.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 6 Du. — Sant Iltud, abad, ganet e Brozaos, a vevas da guenta e lez ar Roue, hag en em dennas goude er gouent. Hen eo en deus savet ha kelennet meur a hini eus ar re o deut prezeguet ar feiz e Breiz-Izel, evel sant Paul, sant Divy, sant Samson, sant Magloar, sant Gildas, ha cals a re all.

Dimeurs 7. — Eus a eisvet gouel an oll zænt.

Dimerc'her 8. — Eisvet gouel an oll zænt.

Diziou 9. — Dedi Ilis sant Salver, pe sant Ian Latran, e Rom.

Dirguener 10. — sant Andre Avellin, beleg. Goude beza bet alvocad, e lezas ar garg-ze abalamour m'oa digouezet gantha lavaret eur gaou dister, hag en em rentas den a ilis. Tremen a reas he vuez o prezeg e Napl hag er c'harteriou divar dro, o kemeret sourci eus ar re glan hag en oll œuvrou a garantez.

Dissadorn 11. — Sant Martin Escop a Dour. Araog beza badezet o veza roet an anter eus he vantel da eur paour, Jesus-Christ en em ziskuezas dezan an nos varlerc'h guisket gant an anter mantel-ze. Neuze e kuiteas an arme evit en em renta den a ilis. Sant Martin eo unan eus an Eskibien brudeta ha santela so bet e Frans, unan eus ar re o deus great muia burzudou hag en he vuez ha goude he varo.

Dissul 12. — An dedi eus an Ilis; da lavare eo, ar memor eus an dervez ma eo bet consacret an ilis da Zoue. Ar solanite-ma a rear evit diskuez d'an oll pe guer santel eo eun ilis, pehini a so eun ti a orezon, ti an Aotrou Doue, choazet gant hor Zalver Jesus evit chom enhi var an aoter ; hag evit ma o devezo ar gristenien sonch gant peguement a respet e tleont darempred eul leac'h ker santel ha ken doujet, al leac'h e pehini o deus recevet ar brassa grasou o deus bet digant Doue ; al leac'h ma int bet badezet, ma clevont comzou Doue, ma recevont Doue he unan en ho c'halon, ma cavont ar c'hras pa o deveuz-hi collet dre ar pec'het. G. M.

KELEIER.

Paris. — En academi ar Skianchou, unan eus an doctoret a lavare en dez-all divar ben ar c'holera: Brema, emezhan, pephini en deus he louzou, ha ne deus netra diessoc'h evit merca eul louzou oc'h eur c'hlenvet, pa deu an oll d'en em emel da gaout pep hini he louzou evelse. Kementse a zigas da zonch eus a eun dra erruet brema eus eur pennad mad a amzer, dindan ar roue Lois pevarzec : Ar roue-ze a lavare eun dervez da Fagon he vedecin :

— Eur vicher gaer oc'h eus aze, emezan ; eur vicher gaer eo beza medecin !

— Oh ! Roue, eme Fagon, hor micher ne dal ket brema ar pez a dalie guechall. Brema an oll en em emel da rei louzeier.

— Nemed-hon-me, eme ar Roue.

Abenn eun devez bennag goude, Fagon a deuas da velet Lois pevarzec, eur mintinvez, eur mouchouer scoulmet en dro d'he benn.

— Ahan, em'er Roue, Fagon, petra zo ta digouezet ganeoc'h ?

— Oh ! netra, Roue, eun taol avel, ha netra ken.

— Ahan, va mignon, d'ho tro ive ; guella pez zo, m'em eus ama kement so red evit ho parea; hag ez ea da zini evit guervel eur mevel... Mes Fagon a lavaras dezan.

— N'em oa-me ket lavaret deoc'h, Roue, an oll en em emel da rei louzeier ; an oll, beteg ar Roue he unan!

Ar Roue ne allas lavaret guer.

Hirio, eme an doctor a gonte kement ma, eo ar memes tra evit ar c'holera, ha marteze ive evit ar c'hlenvejou all.

Eun den pinvidic bras, mes ive eun uzulier eus ar re voassa, a varvas eur map dezan er sizunveziou tremenet. An tad a voa glac'haret bras, ha ne cane da scuilla daelou. Mes red oa sonjal da enterri an den iaouanc, hag he zanvez a c'houlenne ma vije great eun enterramant a stoc. Kemen a rer ar re a dle poursach ar pez zo red. Ar c'halvez a deu da guenta evit an arched.

— Eun arched dero ha kempennet mad diabars ha diaveaz eo a fell deoc'h, me oar vad ?

— Eun arched dero ? Eme'n tad ; d'ober petra ? Eun arched sabr so mad evit eun den ker iaouanc. — Hag an tad mad a grene gant aoun na goustje re guer dezan enterri he vap.

Ar c'hazetennou a barlant gant ar brassa meuleudi eus an Impalaer hag an Impalaerez pere o devoa sonch da vont da Gompiegn, ha pere so chomet e Paris pa o deus guelet oa tud e kear clan gant ar c'holera. Chomet int evit rei calon d'ar re all, ha beza ho unan

er memes danjer gantho. Eat int ho daou, pep hini dioc'h he gostez, d'an hospitaliou da velet ar re glan, da goms outho, da rei sicour dezo. Ar scuer vad-se roet gant an Impalaer hag an Impalaerez a ra vad da galon an oll, a bella an aoun rag ar c'hlenvet hag a ra eur vad vras. Eun dra evelse a verit a dra sur beza meulet.

An Impalaer en deus roet evit soulaji ar re glan gant ar c'holera pemp mil lur varnuguent, an Impalaerez pemzeg mil lur, hag ar Prins Imperial, dec mil lur.

DEVERIOU EUR MEAR.

Setu ama, hervez eur gazeten, pere eo deveriou eur Mear.

An ilis, al lezen, a ra gourc'hemennou;
Ar været a gavo ama ho reolennou,
En ti kear, ep manc, beza bemdez c'houlou;
Gant evesdet ato lenn an oll goulennou;
Respont dezo e gallec pe e brezonec mad;
Scrifa d'ar prefet ato, ha reglet, ha timad.
E kenver ar sous-prefet caout ar memes reolen.
Ober bepred d'an oll eun diguemer laouen,
Bete zoken d'ar re en em glem anezan.
Beilla pis var ar scol, hag evel eur guir dad
Coms brao oc'h ar vugale evitho d'her c'hassât.
Eun dra c'hoas diessoc'h ha tennoc'h evithan,
Scoulma mad dimiziou, unani tud pere
A roi souden ho mallos ha d'ar Mær ha d'he le.
Cas eur vech er bloas da denna d'ar billet
An dud iaouanc ker c'hoanteg da veza soudardet.
Pa vo meneg da voti, beza cün ha leal;
Pa vo consail, e penn en em lacat ractal
Ha mar sao nep disput, ho zilaou pen da ben
Ep en em enoui na diskuez tam anken.
Guennec evit he labour ne recevo morse
Nan zoken digant cals eun tamic bennos Doue.
Setu peurliessa eno stad ar været.
Avechou ec'halfent bez'eun tam dic'haouet
Mes evit kementse e credan e ve red
Ho deff' eur maro trum, pe e varfent abred;
Neuze'n dud a lavar var an divezadou:
Eun den gueziec oa'r mear, leun a vadelezou,
Deomp da heuilla he gorf a zo douguet d'ar bez.
An deis ma za en douar eo he gaera dervez!

Eun itron ne voa nemet-hi en he maner eun nosvez, o veza m'oa eat tud he zi ho beach. E creis an nos e cleo trous, hag e sao eus he guele evit dont d'ar prenest da velet a beleac'h e teue an trouzze. Guelet a ra c'huec'h laer pere a voa deut er pors clos dreist ar voguer hag a voa o tivarc'ha dor ar gueguin. Mont a ra goustadic da gampr he zad, digas a ra ganthi eur fuzil ha diou bistolen, hag e teu adarre d'he frenest. Digueri a ra hag e lavar d'ar laeron:

— Petra glaskit aze?

— Ni zo collet divar hon hent, emezho.

— Ah! collet oc'h, hag oc'h deut dreist ar voguer! It buan alesse, pe me ia da denna varnoc'h.

— Itron, diskennit da ziskuez ar goulou deomp, evit ma c'hellimp mont kuit.

— Sel! Set' aze eur c'houlaouen! hag an itron a dennas eun tenn pistolen. Al laeron a loscas eur grîaden, mes ne ziblasjont ket. An itron a dennas ar bistolen all hag a grogas er fuzil. Al laeron o clevet anizhi o lacat he fuzil e band, ne c'hortozjont ket, hag en em dennas buan ac'hano.

An itron gant an encrez e devoa bet, e deus collet he mouez, hag e deus beac'h o parlant abaoue. Lavaret a ra he-unan e devoa bet aon bras, ha kementse so credabl. Mes petra e divije hi great-ta, ma ne divije ket bet a aoun?

Eur Zaos a ieas en dez-all da gaout unan eus an dud-se dornet mad a so ho micher ober tabatierennou ha traou-all kizellet brao.

— Me, emezhan, am eus c'hoant da gaout eun dabatieren kizellet caer.

— Kaout a reot, eme ar micherour.

— Ia, mes me fell din e ve kizellet varnhi va c'hastel gant he oll vraoenteziou, eun tour e pep corn.

— Kementse ne ket dies; great e vezo.

— Ia, mes me fell din e ve e kichen an or lok eur c'hi, hag el lok eur c'hi hag en em guzo pa vezo sellet outhan, hag en em ziskuezo pa vezo eanet da zellet outhan.

Ar micherour a zouetas en doa afer oc'h eur Zaoz, hag a lavaras neuze. An dra-ze ne ket eas; an dabatieren a gousto ker deoc'h neuze.

— N'eus fors. Peguement?

— Mil scoet.

— Mad, labourit ato.

Abenn eur mis goude, ar micherour a iea da di ar Zaos da gas he dabatieren. Hema a zellas outhitu ha tu. E guirionez, emezhan, setu ama va c'hastel, ar pevar dour, lok ar c'hi, mes ne velan ki ebet!

— N'oc'h eus ket a zonch ho poa goulennet ouzin eur c'hi hag en em gusche pa vije sellet outhan?

— Eo.

— Eur c'hi ha n'en em ziskuesje nemet pa na vije ket sellet outhan?

— Guir a livirit.

— Mad, lakit ho tabatieren en ho codel ha kerkent e teui ar c'hi eus he lok.

Ar Zaos a baeas ep lavaret guer ken. G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *21 Here.*		Pont'Nabat. — *26 Here.*	
Guinis....	15 lur, 40 c.	Guinis....	15 lur, 20 c.
Segal.....	9 lur, 03 c.	Segal.....	8 lur, 45 c.
Eiz.....	7 lur, 55 c.	Eiz.....	8 lur, 70 c.
Ed-du....	8 lur, 25 c.	Ed-du....	8 lur, 34 c.
Kerc'h....	6 lur, 54 c.	Kerc'h....	7 lur, 40 c.
Avalou-douar	2 lur, 25 c.	Avalou-douar	2 lur, 28 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 11 Miz-Du 1865. — N° 41. — Kenta Bolavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust:

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Mohvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

Rom. — Ar 25 a vis here, an Tad Santel so bet o vizita ilis Sant Ian Latran; goudeze eo eat var droat beteg ar Scalierou Santel hanvet *Scala-Santa*, éleac'h ma teu an dud fidel a vanden da vedita var ar bassion, var ar memes pazignier-ze dre bere eo bet pignet heunan e ti Bilat. Goudeze eo eat da velet couent ar Mabig Jesus hag hospital Santez Mari Consolatourez.

Hervez eur gazeten moullet e Alby, Pii nao so bet ive ar pevare a vis here o visita couent Sant Francez. Gouel ar zant a voa en deis-ze, hag ar venec'h a voa o lavaret ho ofis dioc'h ar pardaez pa gleſjont trouz e kichen dor ho ilis. An trouz-ze a voa great gant an dud en em vode en dro d'an Tad Santel pa her gueljont o vont er gouent.

Goude beza pedet eur pennad, Pii nao a gomzas ouz ar venec'h hag a lavaras dezo eus ar c'homzou-ze pere a c'hounit calonou an oll. Eur breur iaouanc pehini n'en doa ket c'hoas tremenet dre guement amprou ma tle eun den iaouanc tremen araog caout guir en oll brivilachou ar gouent, a gredas en doa cavet eno an dro da gaout ar pez a c'hoantea. En em deleur a reas d'an daoulin e treid ar Pap, ha stouet oc'h an douar, he zivrec'h e croas, e c'houlennas oc'h an Tad Santel ar *faveur vras* da gaout eur *c'habuchon* oc'h he zae, ar pez n'en devoa ket bet c'hoas digant he superioret.

— Petra rit, va map, eme ar Pap, petra rit-hu en ti-ma?

— Tad Santel, eme ar breur, jardiner ar gouent oun.

— Oh! neuze, eme an Tad Santel, e roan dit ar c'habuchon a galon vad. Eur jardiner en deus izom da zioual he benn oc'h an heol hag oc'h ar glao. Arabat eo gouscoude e rafe ar *faveur*-ma gaou oc'h an humilite; anez ar c'habuchon a rafe dit mui a zroug evit a vad. — Neuze ar breur a stouas bete'n douar, a bocas c'huec da dreit ar Pap, hag en em dennas kuit leun eus eul laouenidiguez hag e devezo, me oar vad, miret outhan da gousket meur a nosvez.

Eul lizer deut eus a Rom, eme *Gazeten Frans*, a lavar e tle ar Pap delc'her chapel, ha cana al *Libera* pontifical evit ene an Aotrou Lamoricier. Abaoue tri c'hant vloas n'oa bet rentet an henor-ze nemet da unan, hag oa da Varc-Anton Colonna, pehini en doa sicouret Dom Juan a Autrich da c'hounit ar victor a Lepant.

Brozaoz. — Kenta ministr Rouanez Brozaoz, lord Palmerston, so nevez maro. An den-se, pehini en deus keit amzer gouarnet ar vro-ze en hano ar Rouanez, en doa eur bloas ha pevar-uguent pa eo deut ar maro dezhan. Avechou e veze a unan gant ar gristenien gatholic hag aliessoc'h e veze ho brassa enebour; avechou e veule Pii nao, hag avechou all e lavare oa eur vez he e'houarnamant. Setu penaus e vez dall eun den pa n'en devez ket ar guir feiz; daoust peguement a speret hag a vouezieguez en deffe a hent all.

Itali. — Ar *societeou cuz* a zo droug bras enho a enep hon Tad Santel ar Pap, hag enep an Ilis a Rom, da lavaret eo, a enep an Ilis catholic. Perag ive e condaon an Ilis catholic anezho? Perag e za ar Pap da nevezi ho c'hondaonation ha da ziscleria d'an oll an drong a reont? Ma trofe en ho fenn, a leveront..... Mes allas! Morse dorojou an ifern ne vezint treac'h d'an Ilis.

Daou veleg a voa great d'ezo kemeret ar fuzil hag ar zabren, ha lacat ar zac'h oc'h ho c'hein evit mont d'an arme. Guelet e vezent o vont, pa allent, da deleur ho dillad soudart evit caout an heur vad da lavaret an oferen; unan anezo, an Aotrou Ferrari, so roet conje dezan da lacat eun all en he leac'h. Tri mil pemp cant lur eo coustet dezan kuitat ar c'hazern: setu ar pez a lenner er gazeten *Unita catholica*.

Napl. — E Napl ez eus adarre lamet diou gouent all digant ar venac'h. Unan anezo a voa d'an Tadou

eus a urs Sant Dominic, hag a voa brudet bras dre ma voa bet Sant Thomas d'Aquin oc'h ober seol enhi. Diskuez a rer c'hoas er gouent-ze ar gambr ma rea an theolojian bras-ze scol enhi, hag ar c'hloc'h burzudus a zone anezan he unan evit guelver ar scolerien.

Bep sizun e clever hano eus eun den benag hag a zistro d'ar guir feiz ken eus a douez ar brotestanted, ken a leac'h all. E Spagn e comzer eus a unan pehini, goude beza kuiteat ar guir feiz, a zo distroet ous Doue, hag en deus great a vouez an oll an anzao eus he fallagriez hag eus an erroliou ma voa coezet enho. E Brozaoz e parlanter eus eun all hag a so troet oc'h an Ilis catholic goude beza bet abostoler e relijion Brozaoz. Ne meus ket izom da lavaret eo ato an dud guezieca, ar re o deus muia sclerijen eo a zistro d'ar guir Ilis.

Naonet. — Setu ama eur guer bennag eus a gomansamant ar brezeguen great e Naonet gant Escop Orlean evit servich an Aotrou Lamoricier.

Buez nopl an den-se ma teuomp ama da goms anezan, hag a so lamet re abred diganeomp ha digant ar Frans, a verit respet an oll, ha den ne oufe caout abeg enhi, rag ato e deus bet an enor evit he difen. Kement hini a gar an enor, a blij dezan an dud a natur vad, ar c'halonou savet huel, an oberiou skuerius, a dle soubla dirag ar bez-ma.

Bez'ez eus carteriou e Frans ha ne ellan morse da dreuzi ep beza tenereat va c'halon o sonjal petra so tremenet enho, hag o velet peguer caer int, rag e pep leac'h e cavan an enor. Hirio e teuan eus a guær Jann d'Arc da zouar Bertrand ar Guesclen. Dirazhon ema Breiz hag ar Vandee, ha va ene ne zonj nemet en eur zoudart da behini an arme, ar vro, an ilis a ro an hano a gabiten bras, ha pehini pa veze treac'h couls ha pa veze trec'het, a zalc'he ato mad d'an enor.

Carout a rafen beza ken dizaoun, ken dispont, ker calonec hag hen; mes guelet a ran oun trec'het; va mouez a gren o coms eus a eun den ha ne grenas morse; ha brema, pa zan da goms deoc'h eus he vuez, eus he varo, eus he c'hloar, e velan ervad e choman souezet, diners ha glac'haret. Ne de ket d'eun den maro pell so eo e vouelomp, mes evit eun den hag a voa beo deac'h eo e vescan va daelou gant ho re; hag e fell din trec'hi va glac'har evit lavaret deoc'h petra en deus he rentet glorius hag a rai d'he hano beva evit ato. Ar re a deufe ama da glasc meuleudi, clem, *politic*, en em drompl; an traou-ze a garfen da gas er meas eus an ilis-ma.

Dirag kenteliou ar maro, ar pez a zell oc'h ar politic so traou a netra ha ne zereont ket oc'h va c'harg. Dirag eur vuez ken nobl, ar c'hlemou ne ma ket ho zro; eleac'h en em glem a Zoue da veza lamet diganeomp eun hevelep mignon, trugarekeomp ken da veza he roet deomp. Evit ar meuleudiou, al likaouerez (flatterie) n'int ket din eus an Doue a zervichomp nag eus an hini ma vouelomp dezan. D'ober petra garlanteziou en dro da eur pez canol, da eur zabren, da eur grucifi?

O c'hui pehini n'oc'h eus ket bet aoun rag ar bouliji, mes o pije bet aoun rag al licaouerez, bezit dinec'h; mar clascan mont eün dirazon evel ma zeac'h d'an tân, evit diskuez petra oc'h bet evel soudart, evel den eus ar vro, evel catholic, e fell din dreist oll meuli en hoc'h hano, en eur zellet oc'h ho pez, an arme, ar vro, ar feiz pere oc'h eus sicouret da zerc'hel a za.....

Va list eta da zaludi er memes den, treac'h pe trec'het, ar c'habiten bras, an den douguet evit he vro, ar c'hristen. Lavaret em eus, treac'h pe trec'het; abalamour Doue en deus en eun doare bennag trouc'het e diou buez an den-ma; ha mar deo bet glorius pa voa treac'h, eo bet gloriussoc'h e'hoas pa voa trec'het..... *Bisit ann impalaerez enn ousm hospitâl.* G. M.

Paris. — Ar bevare war-n-uguent euz ar miz tremenet, ann Impalaerez, e Paris, a zo bet o visita ann dud klanv gand ar c'holera-morbus. — Ar Brincez vad-ze, hag hi sifernet he-unan, pemp pe c'huec'h deiz a oa, e deuz bet ar gourach hag ar vadelez da zont beteg ann dud-ze, evit rei kaloun d'ar re anezho a oa klanv ha consolation d'ar re ho doa kollet ho c'herent gand ar memes klenved. — Bisita e deuz great tri c'hlandi, pe hospital; hospital Beaujeu, hospital Ribosier hag hospital Sant Anton. — Enn tri hospital-ze e deuz tremenet dre pep sâl, tostaet ouz pep guele ha lavaret da bep-unan eur gomzik bennag a gonsolation.

Kaera tra! Eur Brincez euz a eur renk ken huel e touez tud paour hag ouspen tizet gand ar c'holera. Mont a ra hardiz enn ho mesk. N'e deuz aoun ebed da c'hounit ar c'hlenved. — Rei a ra dre ze nerz ha kaloun d'ann oll evit gouzanv ho foaniou. — An oll, sklear eo, a oa karguet ho c'haloun a zoujanz hag a anaoudeguezvad. — Ann daërou a rede druz euz a veur a lagad.

Unan euz ar re glanv, evel dallet dre nerz ar c'hlenved, na wele ket ann Impalaerez, hag o kredi eo unan euz a c'hoarezed ann hospital a ioa o komz outhan a respontas: ia, va c'hoar! Va den mad, eme al leanez, ne ket me eo a gomz ouz-hoc'h, ann Impalaerez eo. — Ah! list heu, list hen, a lavar an Impalaerez. Ne helle ket rei d'in eunn hano kaeroc'h. — Respont kaër hag ouspen vertuzuz. Testeni anat euz a eur galoun karantezuz ha kristen. — Dre ar gomz-ze c'hoaz e tiskoueze ann istim vraz a ree euz ar seurezed en em westl da soulaji ann dud klanv.

Ann Impalaerez er moment-ze a verite hep mar ann hano a seurez, p'e guir, e ree neuze ar pez a laka ann dud da rei ho bennoz da guement a zoug ann hano ze. — Kredi a ree oa eunn enor d'ezhi beza galvet seurez. — Impalaerez ha seurez! pebez hanoiou kaer! Pebez enor, pebez gloar enn eil hag eguile? — Ar gomz vad ze a chomo skrivet doun e kalounon ann oll. Ar gomz-ze a gonsolo var ho guele a boan ann dud paour ha dister a c'houzanv hag a varv dianavezet gand ann oll. Lakat

a rei nerz e kaloun pep hini da ober he zever. Digaz a rei sonj e tle ann oll paour ha pinvidik beza breur ha c'hoar pa dosta ar maro, hag ez-eo neuze talvoudekoc'h eur gomz a galoun eguet oll sikouriou ar c'horf.

An Impalaer en deuz roet euz he ialc'h he-unan eur somm a 25,000 liour evit beza rannet etre ar famillou ho deuz great kollou. — Ann Impalaerez e deuz roet d'he zro 15,000 hag ar prinz iaouank 10,000 liour, ivez euz ho ialc'h. *Le Delaizir S.J.* M. D.

SANTEZ ANNA VENET.

(Pempet Pennad).

Epad ma edo tud Keranna o vont an eil varlerc'h eguile da zellet oc'h an imach, ha ma lavare pephini ar pez a zonje divar benn ap burzud-se, Nicolazic hag he vreur caer a iea evit ar bedervet guech da gaout Aotrou person Pluneret. En dro-ma e cave dezo beza sur da gaout diguemer mad; mes n'oa ket deut c'hoas ar mare. Caer o devoue diskuez ar peziou arc'hant, coms eus an imach dizoloet, netra; Dom Roduez en doa laket ar zantimant control en he benn, ha ne felle ket dezan ho zilaou. Mont a reas bete lavaret da Nicolazic e ranke beza goal difeiz mar en doa invantet an traou-se; ha mar doant guir, en doa nebeut avoalc'h a skiant mar crede e tlijet ober van evit eur pezig arc'hant benag hag eun imach prenvedet. Dom Thominec a ieas hirroc'h c'hoas. Diot e ranket beza, emezan, pe beza collet he benn evit credi traou evelse.

Setu eta al labourer paour condaonet diou vech. Red e voue dezan mont adarre kuit. Mes ar fizians a jome ato en he galon. Ne alle ket cridi ne vije ket guir burzudou hag en doa guelet kel lies a vech, ha promessaou hag a ioa dija sevenet lod anezo.

Eun darvout all a dlie gouscoude dont c'hoas da stourm oc'h Nicolazic ha da rei atant da gozeal d'ar re a enebe outhan. Antronoz edo ar pevare sul eus ar c'horais. O veza savet mintin mad evit mont da velet an imach santel d'ar Bocennou araog mont d'an oferen, en em gavas gant eun amezeg dezan hanvet Jakes Pelicart; chom a rejont eun nebeut da goms ha da zellet ous an dud a deue di a vandennou, lod dre zevotion, lod all evit ober goap eus ar burzudou a voa hano anezo. Pa zonje nebeuta, Nicolazic a glevas he c'helver eus a Gueranna. Diredet a reas d'ar guær; an tan a voa en he c'hranch. Digouezout a reas sicour, mes caer a voue, an doen soul a voue e ber amzer luduet hag ar vein poazet. Souezet bras e voue gouscoude o velet penaus an ed na netra eus ar pez a voa er c'hranch n'o devoa bet droug ebet daoust d'ar seurt tan a voa bet varnezo hag en dro dezo.

Ar brud eus an darvout-se en em scuillas buan, hag ar re a enebe oc'h ar chapel nevez a gavas eno peadra da implija ho zeod. Evel na vouiet ket penaus oa croguet an tan, lod a lavare oa cuezet ar gurun var ar c'hardi; lod all a lavare penaus petra benag m'oa digatar an oabl, ha ma na voa clevet trous eurun ebet, o doa guelet an tan eus an Env o cueza var Gueranna. Ha n'oa ket eno, a lavaret, eur merc'a goler Doue? Ha n'oa ket eno eur guentel evit Nicolazic?

Ar guentel-ze Nicolazic a voue red dezan he c'hlevet meur a vech hag e meur a c'his. Mes hen hag he amezeien a zonje e c'hiz all. Ma vije bet an tân-ze c'huezet dre goler Doue, penaus en divije espernet ar pez a voa er c'hranch? Perag ar burzud-ze? Ha ne voa ket diskuez a rea eno an Aotrou Doue ne voa ket contant e vije bet laket mein ar chapel goz da zevel eur c'har-di evelse? Ar zonj diveza-ma a dlie beza guir, rag d'ar meurs varlerc'h, da noz, e voue guelet eur sclerijen gaer var enl ledander vras tro var dro da nemoranchou ar c'hranch, hag e voue clevet trous treid ha mouez eun niver bras a dud o tostat. Kementse a voa eur sin euz ar pez a dlie c'hoarvout antronoz.

D'ar memes heur hag er memes leac'h e voue clevet adare ar memes trous. Mes neuze ne ket eur sin e voa mui. Eur vanden dud hag a vije diæs ho niveri a zigoueze a bep tu, ha lod anezo a deue eus a guer pell ma voa eun eston e vije eat ker buan ar c'helou beteg enho. Oll e teuent evit guelet an imach santel; en em zestum a reant en dro dezan evit pidi var ho daoulin, hag an darnvuia anezo a leze eno dirazan eur guennec bennag var al leton. Eur mignon da Nicolazic, Ian ar Bloennec, a zonjas neuse digas da guichen an imach, eur scaon goloet gant eun tamic touzier, hag eur plat stean var gorre evit diguemeret an arc'hant a roc ar belerinet.

Ar mintinvez a iea ato en dro, hag an dud a greske ato da zont. Pa glevas Dom Roduez ar pez a dremene, ez eas er meas anezan he unan. Guelver a reas he vikel, hag e lavaras dezan mont dioc'h-tu da lakat eun termen d'ar pez a c'halve eur fals creden pe eur *superstition*. Dom Thominec n'oa ket izom d'he boulza evit he lacat d'en em garga a guementse. Redec a ra d'ar Bocennou; mont a ra eün da gaout an imach, ha gant eun taol troad e sclapas d'an douar scaon, plad hag ofransou. Neuze e tro oc'h Nicolazic evit ober dezan rebechou c'huero. Goudeze e coms oc'h ar vanden dud a voa deut di, hag e vlam anezo stard da veza deut da silaou ureou eun den diskiant eleac'h chom da labourat en ho farkeier, ar pez a vije talvezet calz hirroc'h dezo. Lavaret a reas n'o devoa nag absolven, na Pasc na Pantecost da c'hortoz ma na zentent ket outhan. An dud a voue glac'haret o clevet kementse, hag en em deunas kuit a nebeudou, nemet ar re a voa deut eus a bell; rag ar re-ma ne reant ket cals a van eus ar goudrouzou-ze, hag a zalc'has da zont zoken ato mui oc'h vui. Nicolazic ne rebarbas ket; mes dioc'h ar pardaez e testumas an aluzennou a voa bet tolet d'an douar, hag ho c'hassas gantha da c'horren evit ma vijent cavet divezatoc'h pa vije ezom anezo.

Ar re a lenno kement-ma a alfe marteze beza souezet o velet penaus en em gundue Person Pluneret hag he vikel. Marteze zoken o deffe cas outho. Arabat e ve kementse, rag an daou veleg-se o voa en ho guir. Ama na Pap nag Escop n'en doa comzet c'hoas, hoguen beleg

ebet ne all lezel, er barrez a zo fiziet enha, eun devotion bennag da zevel ep otre ar Pap, pe da viana, he Escop. Mar deus eta ama eur manc bennag e Person Pluneret hag en he vikel, e ve da veza laket re a vuaneguez o stourm oc'h eun devotion ha n'oa ket c'hoas aprouvet gant an Ilis. Mes pa vezo evesseat mad oc'h pep tra, edont en ho guir ha ne reant nemet ho dever. Ar a re ve douguet da vlam pe da damal person Pluneret, a ve mad digas da zonch dezo peguement a evez a laca an Ilis, pe gueit evez peurliessa araog ma lavar guer pa vez hano a draou burzudus. G. M.

HISTOR ZANTEL.

(Ughenvet Pennad).

A-veac'h en devoa Izaak achuet he gomzou, a-veac'h e oa eat Jakob er meaz, ma teuaz Ezaü. Hag hen da ghenniga d'he dad ar boed en devoa aozet euz he chasse. Savit, va zad, emezhan, ha debrit diouc'h chasse ho map, evit m'am bezo digan-choc'h ar vennoz hoc'h eus promettet d'in.

Hag Izaak da lavarout : Piou oud-de eta, va map? He-ma a respontaz : Bez'ez oun Ezaü, ho map henan.

Izaak a choumaz saouzanet holl; ha souezet mui eghet na oufer kredi, e lavaraz : Piou eo eta ann hini en deuz digasset d'in traou paket gant-han enn he chasse, hag am euz debret diout-ho, abarz m'azoud deuet, hag em euz he vennighet, ha bennighet e vezo?

Ezaü, o clevet ar c'homzou-ze gant he dad, a laoskaz eur griaden vraz (*evel eul leon o iudal*), ha mantret holl e lavaraz : Bennighit ac'hanoun ivez, va zad!

Izaak a respontaz : Da vreur a zo deuet evel eul laer hag en deuz bet ar vennoz a oa dleet d'id.

Hag Ezaü a lavaraz : Gant guir abek eo bet hanvet hen-nez Jakob (*hano hag a zinifi dialbenner*) houma eo an eil guech ma oun bet diarbennet gant-han; va guir a henanded en devoa lamet diganen, ha brema c'hoaz chetu laeret gant-han ar vennos a oa dleet d'in. Hag e lavaraz eun eil guech d'he dad : Ha n'hoc'h eus-hu ket miret eur vennoz evid-oun?

Izaak a respontaz d'ezhan : Hel lekeat am euz da vestr var-n-oud; great am euz he holl vreudeur sujedi d'ezhan; ann ed hag ar guin, ho roet am euz d'ezhan; goude kement-se, va map, petra oufen-me mui da ober evid-oud?

Hag Ezaü da lavarout : N'hoc'h eus-hu eta nemed eur vennoz, va zad? Me ho ped, bennighit ac'hanoun ivez! Hag evel ne rea nemet gouela hag hirvoudi, Izaak, gant truez out-han a lavaraz : Druzoni ann douar hag ar gliz a ziskenn euz ann env a vezo da lod-vennoz. Beva a ri dre ar c'hleze, e kreiz ar brezel hag ar spount, ha servicha a ri da vreur. Koulskoude, dont a rei eun amzer ma heji ha ma taoli he ieo divar da c'houzoug.

Ezaü eta a zoughe bepred kassoni ouc'h Jakob, abalamour dar vennoz-se en devoa roet he dad d'ezhan. Ha lavaret a reaz en he galoun : Dont a rai devesiou kanv va zad, ha neuze me lazo va breur Jakob.

Danevellet e oe an traou-ze da Rebeka : hag hou-ma o veza great ghervel he map Jakob, a lavaras d'ezhan : Chetu ho preur a c'hourdrouz ho laza. Brema'ta, va map, selaouit kuzul ho mamm; savit ha tec'hit kuit, hag it da gavout Laban, va breur, e bro Haran. Choum a reot ganthan eur pennadik amzer, ken a vezo distanet kounnar ho preur; ken a vezo tremenet he zespet hag ankounac'heet gant-han ar pez hoc'h euz great en he enep. Neuze me gasso d'ho klask, hag ho tigasso ac'hano endro ama. Perag e kolfen-me va daou vap enn eun devez! (Ezaü a helfe ho laza, ha nep a laz a vez lazet).

Ha Rebeka a lavaraz da Izaak : Ar vuez a zo deuet enouuz evid-oun dren'abek da verc'hed Heth, priejou Esaü. Mar kemer Jakob eur c'hreg euz a douez tud ar vro-ma, ne fell ket d'in beva pelloc'h, (Komz a rea en doare-ze evit lakaat he fried da gaout ar memes sonj, ha da gonsanti ma 'zaje Jakob d'ar Mezopotami.

KAN.

Ton : *Me gav hir an amzer.* — *137.*

Ezaü ha Jakob a verke diou lezen,
Hini ar Sinagog, hini ar gristenien.
Ar verc'h henan, siouas, ne ket bet ar fura,
Hag heritach ann env zo deut d'ar iaouanka.

Ezaü a zo c'hoas patrom ann dud gourmand,
Pep mad zo dleet d'ezho, hervez ho zantimant;
Plijadur er bed-ma, plijadur er bed all
A c'houlennont gant fô. Ho guir ne ket leal.

Henvel ouc'h Ezaü, guerzomp hor baradoz
Evit madou deisiad, pe eur blijadur faoz;
Pa vezo tremenet ann env hag an douar,
D'hon heritach kollet ni ouelo gant glac'har.

H.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Kelennadurez d'an dud divar ar meaz.

(trede varnuguent pennat.)

« Erfin, setu ama eun dra all hag a zo c'hoas estonaploc'h marteze. Da bep mare eus ar bed e z'eus bet ive var an douar tud hag a rea faë var bep relijion, ha goab eus a guement hini a heulie eur relijion bennac. Brema e z'eus var dro cant vloas ispicial, e z'oa e Frans eun armé a dud difeiz evelse, pere a implije ho oll boan hag ho oll amzer oc'h ober brezel d'an Ilis catholic, hag o clasc an tu da vouga peb creden vad ebars er c'halounou. An dud-se eo o d'eus, dre ho c'hentelliou fall ha dre ho scridou milliguet, digoret an hent d'ar *Revolution vras* e d'eus lakeat kement a c'hoad da ruill en hor bro er bloas 1793. En ho zouez coulsgoude e z'oa daou, hag a ioa evel an daou gabiten eus an arme-se, da lavaret eo, daou hag a zo anavezet dreist ar re all, ken dre ho c'hassoni hag ho c'hounnar a enep ar relijion, ken ive dre ho speret hag ho guesieguez. Unan eus an daou-se a ioa he hano *Ian-Jakes Rousseau*; hano eguile oa *Voltaire*. Hoguen, doctor, gouzout a rit-hu petra o d'eus lavaret pe scrivet an daou zen impi-se divar benn an ifern? Selaouit unan anezho. *Ian-Jakes Rousseau*, pa veze goulennet diganthan ha beza e z'eus eun ifern, ne roc ken respount nemet ar c'homzou-ma : *marteze... ne ouzoun dare* !!!... Hag eguile, *Voltaire*, a scrive eun deis evel-hen da eur mignoun hag a en em fouguee da veza erfin cavet an tu da brouvi n'eus ket a ifern : « *Eürus oc'h mar ho p'eus guellet dont a benn a gue-* « *mentse*; *evidon-me, n'oun ket c'hoas erruet eno.* »

« Setu aze, doctor, peseurt testeni a ro deomp divar benn an ifern kement seurt tud a zo hag a zo bet biscoas var an douar. Hoguen piou oc'h, c'hui, evit mont, a enep an desteni-se eus ar bed-oll? Petra! n'e ket ebken ar gristenien gatholic hag ar bobl a Israël gueich all, mes c'hoas an oll boblou païan, mes c'hoas an oll chismatiket hag an oll heretiket, eo a gred hag o d'eus credet ato e z'eus eun ifern hag eun ifern eternel; ouspen-se, an dud zoken a zo muia brudet dre ar faë o d'eus great var bep relijion, o d'eus anavezet ho unan n'oant ket evit dont a benn da brouvi ne z'eus ket a ifern; ha c'hui ebken, etouez ken alies a vilion, a gant hag a vil-milion den, c'hui ebken a zavo ho mouez, en eur lavaret : da viana n'eus ket a ifern! Hag e cav d'ehoc'h e vezo great eur van bennac oc'h ho clêvet? Oh! nan, ne vezo den sot aoualc'h evit kement-se; ne vezo den sot aoualc'h evit credi e helfac'h, c'hui oc'h unan ebken, ober scol d'ar bed oll. Pa z'e guir an oll boblou eus an douar n'o d'eus nemet eur vouez evit deski d'eomp e z'eus eun ifern, kement hini o clêvo c'hui, ne vezo ket evit miret da guemeret ho comsou evit ar pez maz'int, da lavaret eo, evit *avel ha glabousserez*. Guella tra ho p'eus da ober eta e kenver ar poent-ma eo serra ho kinou ha chom peoc'h.

« Coulsgoude, me ia c'hoas larcoc'h : me lacaïo, mar kirit, ho p'eus c'hoas muioc'h a speret eguet na hellit da gaout; me lacaïo, mar kirit, ho p'eus, c'hui oc'h unan ebken, muioc'h a c'huesieguez hag a anaoudeguez eus an traou eguet n'o d'eus bet oll assambles an dud desketa a zo bet biscoas. N'eus fors : ar pez a livirit divar benn an ifern ne veritfe ket muioc'h beza selaouet evit kement-se. Perac? Abalamour a enep ho comzou-c'hui e z'eus c'hoas comzou-all hag a zo treac'h dezho, comzou-all dirac pere ho re-c'hui ne dalvezont netra, netra a grenn. Ar c'homzou all-se, n'e ket mui avad comsou an dud int, mes comzou Doue he unan. Ia, doctor, Doue he-unan eo en deus discleriet e z'eus eun ifern, hag eun ifern *eternel*. Mab-Doue a so deuet var an douar brema e z'eus 1800 vloas har eun nebeut ouspen. Ar pez en d'eus great pe lavaret Mab-Doue epad m'edo er bed-ma, a zo scrivet en eul levr a rear anézhan an Aviel. Hoguen, n'eus marteze guirionez ebet merket sclearroc'h en Aviel, n'eus marteze guirionez ebet hag a ve menec'anezhi aliessoc'h eguet ar virionezma : ia, beza e z'eus eun ifern, *hag eun ifern hag a bado da virviken*. Ama e lavar Mab-Doue, en eur goms eus a stat ar bec'heurien er bed all, *e vezint erignet gant eur prênv ha ne varvo ket* (an dizesper), *ha dêvet gant eun tan ha ne vougo biken*. Hag ar c'homzou-se a lavar betec teir gueich dioc'h-tu. Aount, en eur goms eus ar varn jeneral, e lavar e vezo douguet ar zetans-ma a enep ar re fall : *tec'hit diouzinn, tud milliguet, it d'an tan eternel*. Ha goude-se e lavar adarre, en eur verca penaos ec'h achuo ar varn : *neuse ar re-ma* (ar re fall) *a ielo d'an tourmant eternel hag ar re just, er c'hontrol, d'ar vuez eternel*. Ouspen dec gueich hag ouspen daouzec gueich all e teu evelse an Aviel da rei da anaout, er fesoun ar sclearra, e z'eus eun ifern, hag eun ifern *a behini ar poaniou n'o devezo fin ebet*. Hoguen, doctor, brema pa m'eus lakeat dirac ho taoulagad comzou Mab-Doue he unan, ne m'eus mui nemet eur guer da lavaret d'ehoc'h. Ar guer-se a zo scrivet ive en Aviel, hag a zo deuet ive eus a c'hinou ar memes Mab-Doue en d'eus lavaret ar c'homzou all a m'eus merket diaraoc. Ar guer-se ous pehini ho pedan da deuler evez, hag evez mad, setu hên ama : *an nep ne gred ket, a zo dija barnet*. Hag eleal ar rézoun he unan a zesc d'eomp n'hor b'eus nemet eun dra da ober pa en deveus Doue comzet: peseurt ta? *tevel ha credi* : Ma ne fell ket deomp plega dirac Doue, hor c'hrouer hag hor Mestr souveren, e tougomp dija en hon enep hon unan eur zetans a goun daonasion.

Gabriel MORVAN,
Vikel e Plouvonguer.

Ar pez a renker ober evit en em viret dioc'h ar C'holera pe ar c'hlenved nevez.

1° E pep amzer, mes dreist pep tra, pa ve eur c'hlenved bennag er vro, n'euz netra guelloc'h evit miret ar iec'hed eguet cahout eur speret hag eur galoun peoc'huz ha dispount.

Red eo ouspen neuze dibri boed iac'huz, bara mad, kik fresk, souben douç, hag eva guin mesket gant dour. — Dibri a helleur pep seurt boed, hag eva pep seurt evaeh. — Na zifenner a gren hini ebet. — Ann oll a oar koulscoude n'euz netra hag a denn ker buhan ar c'hlenved-ze evel ar c'horvadou cistr ha guin ardant. — Ann dud en em ro d'ar vezventi a zo peurvuia skoet ar re guenta ha diskaret gant ar c'hlenved nevez-ze.

Ar red-kov pe ar foerel o veza ar merk anat e tosta ar c'hlenved, ne fell ket neuze dibri re a draou a zistard, mes kentoc'h traou a stard ar c'hov.

D'ar goan ar re a ia mintin mad d'ho labouriou, na dleont ket beza var iun. Na fell ket eva, pa c'houezeur, pep evach ien lonket pa vezeur tom, a zo danjeruz.

E lec'h eva dour hepken, eo guelloc'h kemesk gand ann dour guin, pe café, pe rhum. — Red eo en em absten euz ann dour avelek (eau gazeuse) a ve kemeret evit netaat ar c'horf. Douguit varnhoc'h dillad ho tifenno dioc'h ar riou. — Diouallit da dremen en eunn taul euz eul lec'h tom enn eul lec'h ien, nag euz eul lec'h ien enn eul lec'h tom. Ann dud na hellont ket gouzanv ar riou nag ar gleber, a dle douguen guiskamanchou glouan pe flanella var groc'hen.

Epad ma ve ar c'hlenved er vro, e renker derc'hel ann tier net, skubet ha kempennet mad. — E Breiz-Izel, var ar mæz hag er c'heriou e veleur aliez laguennou pe poullou dour brein dirag ann doriou hag ebarz ar ruiou; mad e vije ho dizec'ha hag ho skuba pe ho netaat gand dour-red. — Euz ar poullou-ze, e sav pa ve tom ann amzer, eur vogueden fleriuz hag a hellfe lakat ar vocen er vro.

Ar pez a renker ober pa veleur ar c'henta merkou euz ar c'hlenved nevez.

2° Pa ve eur c'hlenved fall bennag e touez ar bobl, e tleer en em zispartial. Ne fell ket ma ve re a dud dastumet ann eil ouz eguile. Ar c'holera, guir eo, a gouez avechou enn eunn taul var ar vro, koulskoude merkou anat a veleur arauk ma en en em skign dre oll hag e pep-tu. — Ar c'henta merk euz ar c'hlenved-ze eo ar red-kov pe ar foerel. Mar fell d'ehoc'h neuze en em zioual dioc'h ar c'hlenved, e renkit herzel pe stanka ar red-kov. Danjer a vije o lezel ar c'hov da ziskarga. — Ne ket diez herzel pe stanka ar foerel. — Kals a remejou a gaver evit se, hag eo mad ho c'hemer abarz ma teu ar medecin; hema a dle beza galvet buana ma ve possubl. Chetu ama ar remejou. — Dibri neubeud a dra, pe chom agren hep dibri. En em vagua gant riz, hag eva tizan great gant riz. — Kemeret eunn distremp tro-n-eol, pe (camomille). Strinkella ar bouzellou gant eur banna dour tomet gant malo (guimauve) pe gant ampez guen (amidon).

Seul abretoc'h ma ve kemeret ar remejou, seul suroc'h aze en em virer dioc'h ar c'hlenved. — Mad eo eta anavezout ar merkou a ziskouez e tosta ar c'hlenved. Eur skuisder vraz erruet enn eunn taul, drouk kov, foerel gant fank livet da guenta, ha goude gant fank dislivet, henvel ouz dour guen, heng kalounn ha c'hoant da deureul, eunn dislivadur vraz er bisach, ienadur er c'horf ha var pen an teod, gar-waskou (des crambes). Erfin glazadur var ar muzellou ha var ar faç.

Kentre ma ve guelet unan bennag euz ar merkou-ze, e renker gervel eur medecin. Kent ma ve erruet, chetu ar pez a zo da ober : heskina ar groc'hen, digaz tomder enn diaveaz o lakat ouz treid ar c'hlanvour hag etre he sivorzed eur vouteillad dour tom, pe brikennou tomet ha grounet gant lien. Lakat en dro dezhan lienach tom ha pallennou glouan. Tremenet e vezo etre ar pallennou-ze eunn tam c'houarn tomet, pe eur billik goloet evit toma ann oll vemprou. — Endra ma vezo preparet an traou oll, pe keit ma vezo pratiket unan bennag anezho, e vezo red frotta stard hag hir amzer ar mempron gant pal ann daouarn, pe gant eur balaouer douç (une brosse) pe gant flanella. Ar flanella a hellfe beza distrempet gant guin ardant, pe gant dour a Gologn. — Ar frottamanchou a hellfe beza great gant daou bersonach, unan a pep costez, hep na ve disoloet ar c'hlanvour. — Roet e vezo d'ezhan da eva dour tomet gant til, (tilleul) gant thé, pe gant *ment*, kemesket gant eur berad guin ardant. Mar teu ar seurt evach-ze da griski ar c'hoant da deureul, e vezo mad en em zervicha euz a zour avelek (eau gazeuse) pe euz a damigou skorn, hag e vezo pourmenet *sinapismou* var he zivar ha var he zivorzed. — Mar be possubl a vezo red hel lakat enn eur gambr a gostez.

Goude ma vezo tremenet nerz ar c'hlenved, e renker lakat evez ha heul parfet ordrenansou ar vedecined. — Dreist pep tra dioual dioc'h ar riou, ar gleber, ha beza moderet en dibri hag enn evach. Rak ar re a zo bet klanv gant ar c'holera a hell azkoueza. *Le Télégraphe.* M. D.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 13 Du. — Sant Stanislas Kostka, a gompagnunez Jesus. Ganet a lignez huel e Pologn e teuas da veza eur burzud a innosans hag a zantelez en oad an tenera. Mervel a reas da drivac'h vloas.

Dimeurs 14. — Sant Didas, a urs Sant Francez. He garantez evit ar baourentez, he aket da zoulaji ar re glan eo o deus great eur zant anezan.

Dimerc'her 15. — Santez Gertrud, guerc'hez, eus a urs leanczet Sant Beneat. Burzudus dre he finijen hag he humilite e creis ar grasou bras a receve digant hor Salver, pehini a gomze avechou he unan outhi.

Diziou 16. — Sant Melani, escop, guinidic a escopti Guened, e voue escop e Raozon varlerc'h Sant Amand. Great en deus cals a vurzudou ha sicouret cals ive startat ar feiz e Breiz-Izel.

Dirguener 17. — Sant Gregor, lezhanvet Thaumaturj, abalamour d'an niver braz a viraclon en deus great en he vuez, a voue escop Neocesaree. Seiteg christen epken a voa er guær-se pa voue hanvet da escop, ha ne voa nemet seiteg paien enhi pa varvas.

Dissadorn 18. — Dedi ilis Sant-Per ha Sant-Paul e Rom.

Dissul 18. — *XXIV goude Pantecost.* — Eisvet Dedi an ilis.

En eur gazeten eus ar gær a Droa, e cavomp eur pennad lizer scrivet gant eur missioner eus an Dahomey, hag a ro da anaout guiziou ar vro-se. Guelet a rer enhi ive pe guen trist eo stad ar re n'o deus ket ar bonheur da veza christenien. Lacat a reomp ama eul loden eus al lizer-ze.

Ama, dindan an heol bero, tost da rouden ar c'hreisdeiz, ar bloas so rannet e diou loden a c'huec'h miz pep hini; c'huecc'h mis amzer seac'h, ha c'huec'h mis glao

dioc'htu. Azaleg commansamant mis du bete fin miz ebrel ne vez berad glao, hag adalec commansamant mis mae bete fin mis here ar glao ne ean ket da goeza.

An deiz hag an noz a zo ama ato keit ha keit. Azaleg an eil c'huec'h heur d'eben e vez deiz; n'euz ket ouspen pemp pe c'huec'h minuten guem etre an deiz hirra hag an deiz berra; ato e vez tom scaot.

An aod am eus great an dro dizi e bag, a so eur pez douar plat, goloet a laguennou, a goajou hag a vrouscoajou. Etouez ar guez e caver ar *baobab*, guezen ken teo ma ve ledan avoalc'h da ober camprou bras enhi ma carfet he c'hleuzi; ar vezen *palmez*; ar vezen *acajou*; ar vezen *coco*; ar vezen *caoutchouc*; ar vezen *banan*; ar vezen *coat houarn*, ha meur a hini all ha n'int nemeur anavezet en Europ.

Er c'hoajou e caver al leon, an tigr, an elefant, ar penmoc'h gouez, ar panther, an ejen gouez, ar c'haztigr, ar bleiz, ar c'haro, ar c'had; al loen diveza-ma zo rouez. Caout a rer ive kement labous a veler en hor bro; ama e c'heller chasseal pa guerer, mes n'eus ket cals a chasseerien.

Var bord al laguennou e caver ive ar *c'hrocodil* hag ar *boa* bras. Hema so eur zarpant hag en deus tregont troatad hag a zo ive teo dioc'h he hed. Ne deu ket d'an dud, ha ne ra ket a zroug nemet gloazet e ve; mes bez'ez eus eur maread sarpantet bihan hag a zo cals goassoc'h.

Nemet ar marc'h, e veler ama an oll loenet dôn so e Frans, mes an anterint bianoc'h.

Ar vorianet n'int ket ker gouez ama ha ma zint e carteriou all eus an aod. Dirag an dud guenn, ha dreist oll dirag ar vissionerien int lent hag egarad evel oaned. Mes n'eus ket cals da fiziout enho, ha red eo beza ato var evez outho.

An dud gouez a zo gozic oll huel a vent ha corfet brao beteg ho gouzoug. Mes pa zeller oc'h ho bizach e ve lavaret ne ket tud e vent. Muzellou teo, guinou ledan, fri plat, bleo evel gloan biscoulet, tam baro ebet, ho fenn dalc'het toussa ma c'hellont, pe en noaz. Var ho bizach ato eun troc'h pe eur gleizen bennag; guelet em eus bete pemp varnuguent var ar memes bizach.

Ama ar merc'hed so divergont ha divez, fallacr evel aered viber. Ho guelet a rer, ar c'horn butun en ho guenou, o vont eus an eil dans d'eben, ha ne reont van evit en em rei d'ar brassa dizurziou. Ar voazet a eller esperout distrei, mes evit ar merc'hed n'eus netra da c'hortoz dioutho.

Pa vez meneg da labourat, ar morian so lezireg ha didalvez; ne fell dezan finval gar. Ker red eo caout baz gantho, evel ma zeo deomp-ni caout bouet. Nebeut e labouront, mes ive gant nebeut e vevont. An douar a ro anezan he unan kement so red dezo. Frouez ha griziou, setu magadurez an dud gouez.

Var aod an Afric, an dud venn ne allont beachi nemet e *hamac*, da lavaret eo, en eun doare cador pe vele douguet gant morianet. Pa vez eur pennad mad a kent da ober, ez eont eur vandennat. En eur veach am eus great, oant trivac'h oc'h va douguen. Cana ha dansal a reont en eur vont, hag eur safar a vez gantho guest da derri he benn da eun den pe d'he vouzara. Pa na vez ket contant an den guenn eus he vorianet, e sao divar he gador, e kemer eur penn baz, hag e ro antrejou eun deg pe zaouzeg bazad da bep hini. Neuze en em lakeont da grial, da vouela; lavaret a rafet e vet oc'h ho laza; mes n'eus nemet ordren dezo mont adarre en hent, hag en em lakeont da redek da gana, da zansal evel biscoas.

Tregont morian a lesfe eun den guenn d'ho bazata evel ma carfe; eun den guenn zoken gant eur vaz a lacafe cant morian da dec'het. Gouscoude pep hini anezo en deus muioc'h a ners evit pevar den guenn. Mar o deffe c'hoant d'ober droug da eun den guenn, n'o defe nemet mont kuit hag he lezel en he gador. Ne alfe ket he unan en em denna er c'harter-ma, ha draillet e ve gant al loenet gouez. Mes eun den guenn so eun tenzor evitho, hag oll e rofent ho buez evithan. G. M.

KELEIER.

E *Gazeten ar Meziou* e lennomp kement ma:

An amzer so evel m'eo red evit al labourou so brema da ober. Ar glaoeier so deut, ep renta an douar re c'hleb, hen dalc'h gouscoude soubl avoalc'h evit diguemeret an ed so brema da hada.

Eur vellaen so deut var ar guinis, mes pidi a reomp al labourerien douar da non pas cridi e safe da veza ker ker ha ma e bet: ho alia a reomp d'en em deleur da zevel, ha mar guellont, da larda chatal. Epad ma chom an ed izel briz, al loenet hag ar bouet loenet a zalc'h hag a ia var guera. Ne dlefet ket eta marc'hata o clasc gouzout petra da ober.

Evit ar c'hounideguez c'hoan a zo brema e mare on eus tri ali da rei d'al labourerien. 1°. Caout benviachou mad. Al labour a vezo great æssoc'h ha guelloc'h, hag assuroc'h e vior da gaout eost mad. 2°. Hada greun mad; eun diotach eo cridi e teui couls ed var greun fall pe zister evel var greun mad. Cals labourerien er bloa-ma a gaf re zister, re dreut ar greun eus an eost diveza, hag a zonch teleur en douar greun eus ar bloas araog abalamour ma voa rontoc'h ha drussoc'h. 3°. Cals eus ar bouet chatal bet hadet en eost n'int ket savet. Abred avoalc'h eo c'hoas evit lacat en ho leac'h ceeten traou all pere a ve cavet da rei d'ar chatal abred en nevez amzer-ma.

Eur gazeten hanvet *Sizun Nim* (*Semaine de Nimes*) a goms eus an niver a gristenien catholic so var an douar, hag eus an doare ma eo cresket an niver-ze abaoue eun nebeut bloaveziou. Lavaret a ra ez eus er bed daouc'hant eis milion a gatoliked rannet evelen:

En Europ ez eus.....	147,194,000 catholiked.
Etre an Azi hag an enezi	9,666,000
En Afric.....	4,071,000
En Americ.....	46,970,000

Setu ama peguement eo cresket niver ar gatholiket er broiou ama varlerc'h.

E Brozaoz hag e Scos azalec 1839 bete 1864.

E 1839 ez oa :	E 1864 e zeus cavet :
1,145 beleg.	6,110 beleg.
513 ilis pe chapel.	1,098 ilis pe chapel.
10 couent goazet.	56 couent goazet.
17 couent merc'hed	186 couent merc'hed.

E Beljic hag en Holland adalec 1814 bete 1864.

E 1814:	E 1864:
850 catholic.	1,300,000 catholic.
814 parrez.	911 parrez.
898 ilis.	976 ilis.

Epad an antercant vloas diveza ez eus dispignet eno eur milion ha triuguent evit kempen ilizou coz ha sevel re nevez, ha da nebeuta cant eis varnuguent milion evit sevel couenchou, hospitaliou, tiez evit ar vinoret, an emzivadet etc.

En Americ azalec ar bloas 1808 bete 1857.

E 1808 ez oa :	E 1857 ez oa :
1 Escopti.	41 Escopti.
0 Vikeliach abostolic.	2 Vikeliach abostolic.
68 Beleg.	2,882 Beleg.
2 Bresbital.	25 Presbital.
1 Scolach.	29 Scolach.
2 Ti scol merc'hed.	134 Ti scol merc'hed.

Abaoue, kementse oll zo eat cals var gresc, ha bemdez e saver ilizou ha chapelou nevez.

An trede eus ar mis eo bet lavaret er gathedral oferen ar speret santel evit digueri an tribunalhou. An oferen so bet lavaret gant an Aotrou'n Escop he unan.

Hano a so da zevel eun Arc'hescopti nevez e Brozaoz, e Kær Liverpoel pe e kær Birmingham.

Hervez eul lizer scrifet eus a guær Marseil, ez eus lestret eno cant den pere a ia d'en em lacat en arme hon tad santel ar Pap. Ar c'hant den-ze a deue eus a guær Pontarlier eleac'h ma zeus eur buro fontet evit diguemeret ar re o deffe c'hoant da vont da renta servich da vikel Jesus-Christ.

An Aotrou X... en deus daou gui, eur pez ki kement hag eul leue bloas hag a zo he vicher dioual kær, hag eur c'hrenn gui pehini a gas d'he heul hag a zesc da chasseal. N'eus ket pell, evel m'en doa eur veach da ober, e cassas he gui chasse da di eur mignon dezan pehini a gar ive ar chasse hag en deus ive eur c'hi all. C'hoant en doa da lacat he gui iaouanc da zeski he vicher gant ki he vignon. Mes ki he vignon ne blije ket ar c'hamorad nevez dezan hag her c'hanne bemdez. Petra reas ar c'hi iaouanc? Eun devez ma en devoa bet meur a daol dant, e tec'has kuit, droug enha evit doare. Da noz n'her c'havet ket. Den ne vouie peleac'h oa eat, ha sonjal a reat oa collet. Mes antronoz e voue guelet o tigouezout, eur picol ki all hag hen. Ar c'hi iaouanc, o veza ne alle ket en em zifen oc'h ar c'hi all-ze pehini her c'hanne, a voa bet o kerc'hat ki gard he vestr evit tenna he rebech. Hema ne voue ket pell evit steki ha disteki ar c'hi en doa cannet he gamarat, ha goude beza he zraillet ha roet dezan eur guentel a behini e tle delc'her sonch iviziken, e tistrojout ho daou d'ar guær.

CHENCHAMANCHOU ETOUEZ BELEIEN SANT-BRIEC.

An Aotrou Olier, vikel e Plouguernevel, so hanvet person e Lanmodez;

An Aotrou Bail, professor e scolach Itron-Varia-Guengamp, so hanvet vikel e Tregrom.

Pris an ed e Sant-Briec.

Guinis, ar beren pe ar zac'hat a zaou c'hant lur, 20 lur; segal-viniz, 15 lur; segal, 13 lur; guinis-du, 10 lur 10 guennec; kerc'h, 14 lur; avalou-douar, 4 lur.

ALI.

Al levric hanvet *Scol ar Maro mad* a so brema e guers. Ar re ho deus c'hoant d'he gaout n'o deus nemet scrifa d'an aotrou KERANGAL, e Kemper.

PRIS AN ED.

KEMPER. — *4 Du.*		PONT'NABAT. — *2 Du*	
Guinis....	15 lur, 41 c.	Guinis....	15 lur, 20 c.
Segal.....	9 lur, 25 c.	Segal.....	8 lur, 90 c.
Eiz.....	8 lur, 70 c.	Eiz.....	8 lur, 70 c.
Ed-du....	8 lur, 24 c.	Ed-du....	8 lur, 34 c.
Kerc'h....	6 lur, 72 c.	Kerc'h....	7 lur, 52 c.
Avalou-douar	2 lur, 25 c.	Avalou-douar	2 lur, 10 c.

MONTROULEZ. — *21 Here.*		BREST. — *6 Du.*	
Guinis....	16 lur, 00 c.	Guinis....	15 lur, 08 c.
Segal.....	12 lur, 30 c.	Segal.....	«« lur, «« c.
Eiz.....	9 lur, 00 c.	Eiz.....	7 lur, 26 c.
Ed-du.....	11 lur, 83 c.	Ed-du.....	7 lur, 20 c.
Eerc'h....	7 lur, 35 c.	Kerc'h.....	7 lur, 85 c.
Avalou-douar	3 lur, 95 c.	Avalou-douar	3 lur, 02 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand AR. DE KERANGAL, Mouler an Escopti.

DISSADORN 18 MIZ-DU 1865. Nº 42. KENTA BOLAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz.....	EUR SCOUET.
Evit tri miz.....	C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken.....	DAOU VENNEC.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

Rom. — Er bloa-ma e leverer e vezo cals a zivroidi e Rom epad ar goan. Cals a dud iaouanc a ia di da ober ho studiou, hag eus a Frans muioc'h evit eus a vro-all ebet. Ne vezo ket pell e vezo douguet dirag *Congregation ar Rit*, ar proces evit discleria eurus an Aotrou Olier, fondatour tadou Sant Sulpis.

An Aotrou Merod, ministr armeou hon Tad Santel ar Pap, en deus lezet he garg, evit eur pennad, dre n'en deus ket a iec'het eun nebeut zo. Laket ez eus eun all en he blas; mes ar Pap en deus sonch e tistrofe adarre d'he labour pa vezo guelleat dezan.

An Aotrou Merod a voa pinvidic bras pa zeas da vinistr, hag en deus dispignet he zanvez cazi oll e servich hon Tad Santel. Ne oufet ket ober caeroc'h meuleudi eus eur ministr a ziles he garg, eguet lavaret penaus eleac'h en em binvidicat e servich he vestr, en deus en em rentet paour he-unan.

Pii nao en deus scrifet d'an Eskibien eus a Spagn, pere so ar c'holera en ho escoptiou, evit lavaret dezo lacat da zoulaji ar re glan paour an arc'hant savet evit diner Sant Per.

Paris. — An Aotrou Arc'hescop so bet he unan o vizita, en hospital, an dud clan gant ar c'holera. Lavaret en deus da bep unan eur goms calonec bennag evit ho c'honsoli ha douguen ho speret varzu Doue. Eur veuleudi vras en deus great eus ar re a guemer ar zourci eus an dud clân; meulet en deus ar vedecinet, servicherien an hospitaliou, ar veleien, ar sœurezet pere oll a ziskuez kement a gourach hag a galon vad, ha pere dre ho zourci a zifram kel liez a zen digant ar c'hlenvet.

Marseil. — Ar brud a red eo hanvet an Escop nevez. Lavaret a rer ez eo an Aotrou Plas, bet superiol e seminer Paris, hag a so brema e Rom o terc'hel plas an Aotrou Lavigerie abaoue m'eo hanvet hema Escop e Nancy.

Perpignan. — Var hed seiz pe eiz leo dioc'h Perpignan ez eus eur gueric vian hanvet Arles, hag er guærze e veler eun dra burzudus hag a bad bepret abaoue ouspen nao c'hant vloas. Eno ema relegou an daou zant Abdon ha Sennen, daou vreur ha daou verzer. An abad Arnoulf a voa bet guechall o kerc'hat ar relegouse e Rom, en amzer eur c'hlenvet spegus a rea distruch er vro. Ouspen ar relegou e tigassas gantha eur banne dour eus eur feunteun pe eun eienen a rede e kichen al leac'h ma edo ar relegou. Lacat a reas ar relegou en eur bez, hag e lakeas eno ive an dour a voa deut gantha. An dour-ze a bad abaoue hag a bare cals clenvejou. Kement hini a fell dezo caout dour ac'hano, a garg eur vuret da gass gantho, hag abaoue ouspen nao c'hant vloas e caver ato dour eno, petra bennag ne ell ket dour mont eno a zianveas. En amzer ar revolution e voue distrujet ar bez; mes goudeze e voue savet adarre, ha pa voue kempennet ha netet, e voue cavet adarre an dour evel diaraog. En amzeriou diveza-ma eo bet digoret adarre ar bez evit guelet ha ne deue ket an dour-ze pe eus an douar, pe eus an dour glao dre eur c'han bennag; mes guelet so great ne alle an dour dont eus a nep leac'h, hag oa eno eur burzud hag a bad abaoue m'eo deut di relegou an daou zant.

Troa. — An daouzeg a vis here, eme eur gazeten a scrifer e Troa, en ilis Santez Maura, an Aotrou'n Escop en deus laket digueri ar bez eleac'h m'edo relegou ar Zantez ha var behini ez eus bet kement a dud o pidi, hag ez eus recevet kement a c'hrasou. Ar bez-zé so great gant daou vean, eur mean bras cleuzet evel eun arched, hag eur mean hir ha plat oc'h he c'holo. Barrennou houarn so o terc'hel stag an eil oc'h eguile.

Ar bez-ze n'oa ket bet digoret morse, nemet er penn bras oa bet savet eun tam ar mean var gorre, mes ne

vouiet ket peur na gant piou. Pa co bet digoret brema, eus guelet oa bet tennet corf ar zantez cuit. N'oa ket bet gouscoude tennet abez, rag cavet ez eus e goelet an arched eul loden eus he relégou, hag eur pennad bennag eus a eur vaz pehini a dlie beza ar gueguil gant pehini e neze ar zantez hag a voa bet laket gauthi en douar.

G. M.

SANTEZ ANNA VENET.

(C'HUEC'HVET PENNAD).

En amzer ma tremene an traou ma on eus comzet anezo, e voa chenchet Escop e Guenet. An Aotrou Bel-Assiz, o fallout dezan en em denna a gostez evit sonjal epken en he silvidiguez, en devoa bet conje digant ar Pap Urban VIII da dreki plas gant abat Paimpont, hanvet Bastian Plessis Rosmadec. An Aotrou Rosmadec, kerkent ha ma voa deut da Venet, a dolas plet oc'h ar burzudou a zigoueze e Keranna. Cas a reas da ober eun evessa piz var guement a dremene, an den goneziec Jakes Bullion, person Moreac. Hema a erruas e Pluneret antronoz ma voa digouezet ar pez on eus comzet enezan er pennad diveza. Guelver a reas oll veleien ar barrez d'ar presbital. Nicolazic a voue galvet ive evit lavaret kement a vouie. An Aotrou Bullion a lakeas oll var baper, hag a ieas en dro da gaout an Escop, evit discleria dezan kement en doa guelet ha clevet. Ar pez a scoas muia an Aotrou Escop, oa an eündet hag al lealdet a Nicolazic, hag an nebeut ma voa talvezet da Berson Pluneret enebi outhan. Fallout a reas dezan guelet he unan al labourer paour.

Nicolazic a ieas d'he gaout, hag a respontas freas ha distaguel da guement a voue goulennet outhan. Caer a voue clasc he lacat d'en em drouc'ha, red e voue anzao ne deue eus he c'hinou nemet ar virionez. Nicolazic a voue contant bras eus an diguemer great dezan gant an Escop ha gant he c'hoar pehini a voa eun itron devot hag a zicouras cals goudeze da lacat an Tadou Carmez e Santez Anna. Ordrenet oue dezan mont adarre da Venet abenn eun nebeut derveziou, hag eno e voue adarre great a bep seurt goulennou outhan gant Tad superiol ar Gabucinet, pehini a voa eun theolojian bras. Mes kemense ne zervichas nemet da rei da anaout sclerroc'h pe guen eün ha pe guer guirion oa en he lavarou.

Gouscoude an Escop a fallas dezan e zaje da dremen eun derveziou bennag da gouent ar Gabucinet evit ma vije amzer da ober outhan ar goulennou a vije c'hoant, ha neuze evit ma vije gallet pidi ha goulen sclerijen an env. Goude beza clasket hag enclasket muia ma c'hellent, an Tadou Cabucinet a voue ret dezo anzao e voa dorn Doue eno. Daou anezo a gassas Nicolazic da chapel ar Verc'hez, hanvet Bethlehem, var hent Santez Anna, hag eno e rejont dezan nevezi dre le kement en doa lavaret dija meur a vech. Goudeze e zejont da zisceleria d'an Escop kement o devoa great, hag e leverjont dezan n'o doa mui douet ebet na voa bolontez an env e rajet ar pez a c'houlenne Nicolazic. Mes an Escop ne fellas ket dezan c'hoas barn an afer dioc'htu.

Epad ma reat an enclasc-ze, ar belerinet a greske bemdez da zont da Gueranna. Cabucinet Guenet ha re Alre a deue di, hag a lakea devotion an dud da vont var gresc. Nag an hirnez eus an hent, nag al labourou, nag ar goal amzer ne virent outho da zont. Chom a reant dindan ar glao ep sonjal zoken da vont da glasc ar goudor. Ar pez a reas d'an Tad Gil lavaret en doa clevet calz prezeguennou en he vuez, mes netra n'en doa her scoet kement evel ar guel eus an dud a deue di.

N'oa ket gouscoude dereat e chomje evelse an imach santel dindan an amzer. Da vouel ar Groas, ar 14 a vengolo, an Tad Ambroas a lavaras e vije mad marteze sevel eul lochennic gant blenchou, o c'hortoz conje da sevel ar chapel. He goms a voue cavet mad, ha gant eun nebeut kefiou ha blenchou balan, e voue savet en eun taol dorn eul lochennic. Nicolazic a redas d'he di da guerc'hat eur c'houfr evel m'eur boas da velet var ar meas. Gant ar c'houfr-ze oue great eun aoter var behini oue laket an imach goloet gant eur voal.

Epad ma zoa cals tud el lochen-ze, devot bras dirag imach Santez Anna, e voa c'hoas hiniennou hag a c'hrosmolc, hag a voua droug enho o velet an nevezentiou-ze. Ep dale e voue diskuezet sclerijen dezo.

Guelet hon eus pe guer calet oa bet Person Pluneret hag he Vikel en andret Nicolazic pa zea da goms dezo eus ar pez en devoa guelet. Petra bennag ma voant en ho guir, evel ma em eus he lavaret diaraog, gouscoude ar zantez a fallas dezi diskuez dezho o devoa marteze rebarbet re. Ho skei a reas ho daou.

Dom Thominec a voue scoet da guenta. Daou zervèz goude m'en doa discaret an imach er Bocennou, e santas eur boan dibermet e pleg ar vreac'h gant pehini en doa gourdrouzet ar belerinet. Ne alle caout abeg all ebet d'ar boan-ze, ha ne allas ive caout louzou ebet outhi. Ar reuzeudic a anavezas he faut, mes ar boan a jomas gantha beteg he varo pehini a erruas tri bloas goude. An Aotrou Person a voue scoet ive teir zizun var lerc'h he vikel. Eun nozvez e santaz poaniou ker criz ma na vouie mui peleac'h edo, ha ma en em lakeas da grial da c'houl sicour. Dont a rejot, mes ne heljot ober vad ebet dezan; ne ket dorn eun den eo en doa he scoet. He ziouvreach a deuas da veza seizet, hag evelato e comze bepret a enep al labourer divlam. Eur mignon dezan a roas dezan da anaout ne rea ked mad, e voa kementse marteze eur bunition; hag hen alias d'en em erbedi oc'h Santez Anna. Goude beza sonjet mad, Dom Roduez a ieas eun dervez, da bardaez noz, dre guz, d'ar chapel balan. Epad nao dervez ez eas evelse bemnoz, guella ma c'helle ep gouzout dare da zen, da enori an imach. D'an navet dervez e tiskennas d'ar feunteun da voalc'hi he zaouarn hag he zivrec'h, ha kerkent e voue pare couls ha biscoas, ep ma santas mui an distera poan.

Me ho leś da zonjal er joa en devoue. Leun a anaoudeguez vad evit he vadoberourez, e fallas deza discleria d'an oll ar c'hras en devoa bet; hag évit dic'haoui Nicolazic, e reutas antronos henor dezan dirag an oll. Discleria a ra e fell dezan lavaret an oferen guenta el leac'h-se, hag e lezo gant ar chapel, bete ma vezo savet oll, al loden eus an aluzennou a voa dleet dezan. Evit ober mui c'hoas evit Nicolazic, e fellas dezan delc'her da vadezi eur c'hrouadur a roas Doue d'al labourer mad goude m'oa bet pemzeg vloas ep bugale.

Coms a elfemp c'hoas eus eul labourer hanvet Ardeven pehini a lavare ne gredje morse netra nemet guelet a raje eur burzud gant he zaoulagad he unan. Clenvel a reas, ha Santez Anna a reas ar burzud oc'h he barea en eun taol. Eur boulanjer, eun dervez m'oa pelerinet eleis, a fallas dezan guerza he vara eur pris divoder. Punisset e voue. Da bardaez, ne gavas ket eur guennec eus ar pez en doa kemeret dre zislealdet.

Mes setu ama marteze splanna burzud a c'hoarvezas d'ar mare-ze.:

Eun dervez ma voa eur vanden belerinet o vont en eur bidi a dreus al lanneier e c'herruas gantho eun digentil hanvet an Aotrou Couat-Menez. Var varc'h edo; souezet bras oue oc'h ho guelet, ha droug a ieas enha pa glevas evit petra e zeant. En em lacat a reas da ober rebechou dezo, o lavaret oant tud diskiant o tilezel evelse ho labourou, e mare an eost, evit mont da redec varlerc'h follenteziou. Divar greis ma edo o parlant, petra bennag ma voa sioul an amzer ha digatar, e teuas eul luc'heden, hag eun dalm gurun a straclas a zioc'h he benn gant eun trous scrijus. Ar gurun a goezas etre treid he varc'h pehini a reas eul lam hag her strincas d'an douar. Nag hen nag he varc'h n'o devoue droug ebet. Evel evit miret na vije credet e voa eno eur bunition eus an env, en em lakeas adarre da ober ar memes rebechou d'ar belerinet. Mes dont a reas eun eil dalm, hag e voue eun eil guech discaret d'an douar. Neuze e voue red mad dezan digueri he zaoulagad. Leun a gueuz, a c'hlac'har hag a anaoudeguez vad, ez eas var droad da heul ar belerinet evit ober amand enorabl da imach Santez Anna ha goulen pardon eus an disprijans en doa diskuezet evithi. Ha morse ne ancounac'heas ar c'hras-ze ar rest eus he vuez.

G. M.

(*Eur pennad all eur vech-all*)

BUEZ SANT MATHURIN.

Eun distro var buez Sant Mathurin.

Penoz eo deuet da veza eur Zant. Peguement a vad a ra an dizkadurez kristen.

Guellet hon euz e buez Sant Mathurin peguent burzuduz eo Doue en e zent. Mez penoz eo deuet Mathurin da veza eur zant hag eur zant braz? Dre ar skol hag eur skol vad. Euruz eo bet da gaout eur skol vad en e vugaleach, da anaout eno Doue hag e relijion zantel, rag anez petra a vije bet, nimet eur paian, eur pec'her zenn den daonet. Petra a fell doc'h a vije bet keh e ti eun tad hag eur vam paianet, e ti perseki tour ar gristenién, elec'h n'a gleve nemet blazfemou eneb Doue hag e lezen zantel, elec'h n'a velle nemet idolou, imachou an drouk-sperct adoret gant an dud, elec'h n'a velle nemet bep seurt skoueriou fal. Peb tra en ti ze hen dougne d'an drouk, d'an oll visou, hag hen pelae euz ar mad, euz ar vertuziou. Oh! Mathurin gneaz! Oh! Santolieniguet! c'hui zo euruz da veza kavet eur skol vad, eur skol kristen! Eno oc'h euz anavezet ar guir Doue, krouer an env hag an douar; eno oc'h euz anavezet karantez Jesus evit an dud o tont var an douar d'en em ober henvel euz pebhini ac'hanomp, da c'houzanv bep seurt poan, bep seurt dizmeganz evit hon eniou, ha da vervel var eur groaz evit hor zilvidiguez.

Er skol oc'h euz desket dizprijout idolou an drouk-sperct gant e oll vissou mezuz. Er skol en euz ar Sperct-Santel teullet en oc'h ene c'hoaz iaouang ha tener, an haden zantel euz e c'hraz, hag an had-ze, kouezet en douar mad, en euz kresket ha douguet kant evit unan; n'a oa ket kouet var an hent meur, ne ket bet bresset gant treid an dud hag all loened, n'a debret gant all laboussed; n'a oa ket kouet etouez an drez hag ar spern, ne ket bet mouguet; n'a oa ket kouet var ar c'herek, ne ket bet dizec'het gant an domder euz tan an drubuilfou.

En eun douar mad e oa kouet an haden zantel-ze, setu perag en euz douguet frouez a vuez, frouez a zantelez; ha setu perag oc'h brema inor ar relijion, joa hor Mam Zantel an Iliz. Mez allaz! panefe d'ar skoll vad oc'h euz kavet en o pugaleac'h, petra a vijac'h bet marteze hirio an de? Ah! elec'h ober gloar ar relijion gristen, elec'h beza eur zant er baradoz, elec'h meuli Doue epad an eternite en envou, a vijac'h marteze eun den daonet, o valozi an Aotrou Doue e kreiz tan an ifern. Ah! peguent euruz eo eur c'hrouadur hag a gav eur skol vad, eur skol kristen evit galloud anaout abred Doue hag e lezen! mez ive mallur d'ar vugale lezet heb dezkadurez pe heb eun dezkadurez kristen.

Tadou ha mamou, deuit brema da lavaret: da ober petra kass ar vugale d'ar skol?....

— Petra a zesq ar re-ze er skol?.... — Me n'oun ket bet er skol hag a oar gonid ma boed....

— Tud keaz! an den, sonjit mad, ne ket laket gant Doue var an douar evit labourad hebken, mez evit e anaout, e garet hag e zervicha. A heller, evit guir, beza eun den honest, eur poanier, eun tiek mad heb beza bet er skol, heb gouzout n'a skriva n'a lenn; kouskoude ma ho pije gouet eun tamik lenn, ho pije kavet beroc'h ho amzer o lenn eul levr mad bennag, a vije bet essoc'h doc'h skolia ho pugale var ho relijion, n'a vije ket bet red doc'h ho c'hass da di ho amezek da zisk ho c'hatekiz, hag ho pije gallet lenn bem-noz buez ar zent da

dud ho ti. An dra-ze n'en dije ket noazet tam ebet d'ho labour n'a d'ho tieguez. Ma ho pije goueet eun tamik skriva, ho pije guellet skleroc'h en ho afferiou, ho pije gallet ober meur a affer gant nebeutoc'h a zizpign, ha n'a vije ket red doc'h diskouez d'an oll ho paperiou. Eun dra vad eo eta kaout eun tamik deskadurez hag an dra-ze n'a vir ket ouz an den da ober e labour, nemet guelloc'h aze n'a iafe ar bed ganta.

Mez ar skoliou a gouzt arc'hant!.... — N'a gouzt ket kement ha ma sonjit; mez mar oc'h euz bet digant Doue eun tamik danvez, ha ne ket dreist peb tra evit rei deskadurez d'ho pugale? N'oc'h euz ket sonch da lezel ho madou gant ho pugale?.... Mez ar guella madou a ouffac'h da lezel gantho eo eun deskadurez kristen; an danvez-ze n'a vo ket kollet. Petra dalvo doc'h lezel gantho madou braz, ma gant ho danvez, n'a ouffent netra, a vezo red dezo mont da gaout eur porkez evit lenn eul lizer pe evit diski ho *Fater* d'ho bugale? — Mez me am euz ezom euz ma bugale d'am zikour. — Pe seurt sikour a hell ober doc'h eur c'hrouadur nao pe zek vloaz? Ah! diouallit, ne ket dont a rafe Doue d'ho zenna diguenoc'h.

Oh! nag a zigariou a gaver evit miret oc'h ar vugale da vont d'ar skol! Tud keaz, ha c'hui a oar petra en euz sonch Doue da ober euz ho pugale, da betra int galvet? Ho mab marteze a zo galvet gant Doue da veza beleg ha c'hui a fell doc'h ober ounta eur micherour pe eul labourer douar. O viret euz ho krouadur da vont d'ar skol, c'hui a vir oc'h an Aotrou Doue da ober euz ho krouadur ar pez a blij ganta.

Evit ar botred, na lavaran ket n'a ve ket mad diski dezo eun dra bennak, mez da viana, a lavaro eur re bennag, perag kas ar merc'hed d'ar skol? Ar re-ze ne ket red dezo gouzout na skriva na lenn; ar re-ze n'a vent ket en afferiou. — Mez ha daoust hag heu ar merc'hed n'ho deuz ket eur spered, eun ene? Ha daoust hag hen ne ket red d'ar vam gouzout mad he relijion evit gallout diski e bugale? Mez ma zo eur re bennag hag a dle kaout deskadurez eo ar vam dreist peb tra, pa eo karguet da ziski e bugale da garet ha da zervicha Doue, ha da ober outho tud e doare. Penoz a hello hen ober heb kaout deskadurez? An deskadurez a zo eta eun dra vad koulz evit ar merc'hed eguet evit ar botred, ha ma ve deskadurez vad etouez an dud, a ve heulliet guelloc'h ar relijion hag a ve eurussoc'h an dud er bed-ma.

Mez ne ket avoualc'h kas ar vugale d'ar skol, red eo c'hoaz klasg evitho eur skol kristen; rak skoliou ha skoliou a zo. An drouk-speret en deuz bet ive e skoliou e peb amzer; etouez ar baianed oa ive skoliou ha kouskoude e choment paianed. Greit choaz euz eur skol vad, lakeit ho pugale etre daouarn tud a feiz hag a relijion, evel ma oa bet Sant Mathurin, n'a gousto ket kerroc'h doc'h hag ho deskadurez a vezo talvoudek. Divezatoc'h ar vugale-ze, savet mad, ho karo, ho sikouro en ho kozni, a rei ho joa er bed-ma hag a bedo evidoc'h pa viot maro.

C'hui bugale pere a zo euruz aoalc'h da gaout eur skol kristen, trugarekeit Doue euz eur c'hraz en euz refuzet da galz a re-all, poaniet da ziski. Kemmerit skouer var Sant Mathurin, kreskit gant an oad e furnez hag e doujanz Doue. Pedit evit ho kerent; marteze a zo eur re bennag outho hag a zo pell zo dalc'het e pechou an drouk-speret, douguet d'eun tech fall bennak. Goulennit, evel ma ree Sant Mathurin, hag ho pezo ar blijadur d'ho guellet chenchet abarz dale; rak ma zo eur beden hag a ve chillaouet gant an Aotrou Doue, eo dreist peb tra peden eur c'hrouadur fur ha devot.

Kemmerit, bugale, kemmerit Sant Mathurin evit ho patron, lavarit bemdez eur bedennik bennag en e enor hag hen a vo ho mignon hag ho tiouallo euz peb droug, euz peb pec'het; hen ho tifenno oc'h an drouk-speret, ho reno d'ar stad oc'h galvet gant Doue er bed-ma, ha pa zeuio ar maro, hen a astenno an dorn doc'h da vont da c'hloar Doue. *M. B. ha Kolan.* Ø. Ø.

Le Délaigir S.J.

KOLLADENN HE VAM,

PE

MOUMOUN HE VAM.

Un autrou bras demeus a Frans,
Den a vadou, den a noblans,
En devoa eur mab eus ar guëlla,
Penner iaouank c'huëc'h pe seiz vloa;
Pautrik beo bras ha corf grèt mad,
Lem a speret hak a lagad,
Chautou poudek, eb krina tam,
Evel ar ros, rus, guenn ha flam.
Karantezus ha paut seder,
Skeldr a vouës a mestr kauséer.
Gant neubeutoc'h a siou mad
Eur mab a charmjé mam ha tad.
Evel-se ivez he voa karet
Ar mab iaouank hak admiret.
Nak a beurs tad nak a beurs mam
Eus a netra n'enn dije blam,
Leset he voa da heuill he benn
Evel ma vez eur golladenn.

Un deiz cousgoude ec'h arruas
Tra na voa arruët biskoas,
Ma rankas an tad kontrolia
He vab, hak hen humilia.

N'eus mar abed Eskop ar vro,
No veza deut d'ober he dro
Evit goëlet he eskopti,
A ziskennas en ho zi,
Ha gant-an kals a gompanniunès,
Tud a ilis ha tud a les.

Goëlad a rèd var fass pephini
Penaus ne voad ket disourssi,
Dre ma tostaë poënt al leïn,
Evit renka kement a dreïn.

An daul a voa hir ha ledan,
Evelkent he voa re vian
Evit gallout lakad out-hi
Kement-all a dud da zibri.

An autrou pa velas henkter
A zistroas eus he benner
Hak a lavaras: Na vez ket prop
Lakat eus taul gant an Eskop
Eur paut divarv evel dout-te,
Sel mad eus baro an dud-se.
Ha kè da leïna, mar keres,
Dar gheghin gant da vagherès.

Ar paut, pa glevas kement-mânn,
N'ès ket kals a bostur ennân;
Ruz he teuas evel ar goad
Betek guënnou he zaoulagad;
Commans a rès da gunudal,
Prest he voa dija da iudal.

Ar vam, p'her c'hlevas ho tesoli,
A ziredas d'her c'honsoli.
Tao, emezi, te zo paut-mad;
Neus fors petra lavaro da dad
Te pezo aman un daul vian
Eus p'hini he leini da-unan
Kals guëlloc'h evit pa vijès
Eus taul gant ar gompanniunès.
Mad, emezi, savit rakta!
Un daul dar paud en traon ar sal,
Ha roit dezan, ma veo kontant,
Kement tra hen deveo c'hoant.
Evel-se he teuas a benn
Da lakad peoc'h er golladenn.
Ar pes he devoa lavarèt
Eb koll amzer a voë grèt.
Roët he voë dezan da leïna
Souben drempet, kik ha bara,
Ragout, rost, diservich fin,
Ha da efa chist ha guin.

Eur c'haz bris a voa er sal
Tro-var-dro ho tresséal,
Hak a essëas gant he droad
Chacha un tam divar he blad.
Ar paut pa voa en humor fall,
Na voa ket en gout da farsal,
Ha gant al loa ma voa ho tibri
He skoas un taul var he fri.
Ar c'has prim a iès a drèn
Rak an taulik a vouë krèn,
Ha ma n'hên dije kiset buan
Hen dije daou kouls hak unan.
En keït a mac'h ijè he benn,
Ar paut a gomsas eveleun:
Hit duse, emezan, autrou kaz
Da leïna eus an daul vras;
C'hui marteze a vezo prop

En tal va zad hak an eskop,
Deoc'h-tu, nebaon, he veo grèt plass,
Rak c'hui so baro var ho fass.

Evel ma komse var bouës he benn
He voë klevèt ar brezeghenn.
Ar c'hoars a savas eus an daul,
An oll a gave he voa draul;
Beleïenn ha tud a justis,
Tout he kavent he voa iskhis
Hen divije kenn abret
Ar mabik kement a speret.

A c'houde an tad hak ar vam
Na haljont pelloc'h debri tam,
Kement ho devoa a blijadur
Ho klevad meuli ho c'hrouadur.
Ar vam a grogas en he faut,
A roas kant pok var he chaut,
Ha mar boa arauk he c'holladenn,
Goude he voë he idol krenn.

F.ᵈ M.ᵉ Gleich,
prêtre Rougamou

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 20 Du. — Sant Felix Valoa, eus a lignez ar rouanet a Frans. Sicour a reas Sant Ian Mata da founti eun urs relijiuzet evit prena ar gaptivet a voa e sclavach dindan ar morianet, hag e tremenas he vuez en œuvr caer-ze a drugarez.

Dimeurs 21. — Presantation ar Verc'hez Vari en templ. D'an oad a dri bloas, Mari a voue casset gant he zad hag he mam d'an templ a Jerusalem evit servicha eno e touez ar guerc'hezet, hag e chomas eno beteg he femzec vloas ma voue demezet da Sant Joseph.

Dimerc'her 22. — Santez Cecilia, guerc'hez ha merzerez. Demezet en despet dizi da Valerian, her gounezas da Zoue oc'h ober dezan guelet ar memes æl he dioualle he unan. Laket e voue d'ar maro en he zi dre urs ar prefet Amalchius.

Diziou 23. — Sant Clemens, pap ha merzer. Bet oa diskibl Sant Per, ha bez e voue ar pevare Pap. Casset e voue en exil, ha goudeze taolet er mor, eun hëor oc'h he c'houzoug. Ar mor en em dennas, hag e voue cavet he gorf, eun doare chapelic burzudus savet en dro dezhan.

Dirguener 24. — Sant Ian ar Groas, eus a urs Carmez. Ar zant-ma, estimet bras gant Santez Tereza, so bet hanvet evelse abalamour d'ar c'hroaziou, d'ar poaniou, d'ar persecutionou en deus bet da c'houzaon dalc'h mad epad he vuez.

Dissadorn 25. — Santez Catell, guerc'hez ha merzerez. Ar zantez-ma, eus a Alexandrii, a zisputas oc'h an habila philosophet, ho zrec'has hag ho gounezas da Zoue dre he gouezieguez hag he skiant. Dre ze e voue laket d'ar maro dre urs an tirant Maximin.

Dissul 26. — *An diveza goude Pantecost.* Gouel patroniach ar Verc'hez glorius Vari.

Petra eo beza clan pell dioc'h he vro.

O c'hui pere a goez clan en ho pro, en ho ti, e creiz ar re ho car, a so dalc'h mad en dro deoc'h o kemeret sourci ac'hanoc'h, hag a deu gouscoude da c'hrosmolat, da glem, da damal ar Brovidans,

Ha sonjet oc'h eus-hu er beachour a guez clan pell dioc'h he vro, a jom astennet var eur guele en eun hostaliri eleac'h n'eus nemet tud estren en dro dezan, eleac'h na daol den varnezan eur zell carantezus, eleac'h ma c'houlen eur banne dour, ha den ne voar petra lavar?

Ha sonjet oc'h eus-hu en tremeniat clanvet var eul lestr ha tolet er c'henta pors mor, daouzec cant leo dioc'h an douar a glaske ; eno eleac'h ne anavez den, e vel o pellat al lestr en deus he zigasset ; sellet a ra outhan keit ha ma c'hell guelet he voueliou, rag gantha e za he esperans hag an imach diveza eus he vro ?

Ha sonjet oc'h eus-hu er c'hreg iaouanc a guita tad ha mam evit heuilla he fried er broiou pell, pehini a goll ar pried-ze araog digouezout, hag a so tolet he unan en eur vro estren, dilezet gant an oll ?

Ha sonjet oc'h eus-hu en den harluet pe exilet, pehini a vel ar maro o tont dezan ep gallout guelet he vro, ep gallout guelet ar vam so er guær o vouela dezan, hag a voar penaus he gorf zoken ne allo ket mont en eur vered etouez tud eus he religion ?

Ha sonjet oc'h eus-hu er martolod paour, taguet gant eur goal glenvet, astennet e sal an dud clan, eur c'hamarad epken en he guichen, hag a vel ac'hano ar mor eleac'h ma zai he gorf da veza debret gant ar pesket ?

Ha sonjet oc'h eus-hu er missioner collet gantha he ners, torret gand ar skuisder, discaret gant an derzien ? Eur pardaez e c'hourvez e corn eur c'hoat, hag e chom eno he unan da vervel; pe mar en deus eur c'hompagnon, her c'hasso da glasc sicour, hag e rai marteze tregont leo ep caout ?

Ha sonjet oc'h eus-hu e Sœur Sant Visant a Baol pehini a ia d'ar broiou pell, hag hi c'hoas iaouankic flam, ep netra d'he difen nemet Doue a so en he c'halon ; mont a ra laouen, hag eun dervez, goude beza uzet he ners, he gueler o coeza en eur c'horn eus an Turki pe eus eur vro c'houez all bennag ?

Ha sonjet oc'h eus-hu er zoudart iaouanc scoet gant eur voulet var eun dachen vrezel, pe discaret gant clenvet. Coeza ra var bord an hent, hag e vel he rejimant o vont ebiou dezan, ha mar gueller e zestum evezo evit mont da vervel en eun doare tincl bennag savet abrez ?

Ha sonjet oc'h eus-hu e trubuillou, en ankeniou ken alies a zen pere a c'houzaon ep sicour, pell dioc'h tad ha mam, pell dioc'h bugale, dilezet gant an oll, ep den da ober eur musc'hoars outho, na da lacat zoken ho dorn en ho hini, ha pere gouscoude a laca ho fizians er brovidans, a zonj en Env, hag a c'houzaon ep dizesperi, ep grosmolat, ha zoken en eur veuli Doue ?

Va breur, setu aze poaniou bras ha pounner, ha gouscoude e c'herruont dalc'h mad, bemdez. N'eus nemet ober eur zell oc'h an douar evit ho guelet e pep leac'h.

Ha ni a vezo c'hoas diners ha digalon avoalc'h evit en em glem eus a boaniou hag a drubuillou dister ?

G. M.

Eun Divinadem pe eur Reglen chiffrou.

Eun Escop a voa oc'h ober tro he escopti, ha dre ma zea, e vizite an tiez scol eleac'h ma zoa anezo. Eun dervez en eur vourgaden, ez eas da vizita eun ti-scol merc'hed, ha pa zigouezas, e voa en he za e kichen an daolen, eur plac'hig o conta hag o scrifa chiffrou. Ar plac'hic-se a aile caout var dro deg vloas ha doareet oa da gaout speret, rag buez a ioa enhi avoalc'h ha lem bras oa he lagad.

An Escop a ieas d'he c'haout, hag a gomzas outhi gant madelez :

— Guelomp, va merc'h, ha c'hui a voar conta. Lavarit din peguement oc'h coustet d'ho tad ha d'ho mam bete vrema ?

Ar plac'hig paour a ieas ruz evel eur guerezen ; gouscoude e respontas en eur zaosmegat :

— Aotrou'n Escop, ne ouzon dare.... N'o deus ket lavaret din....

— Mad, guelomp, p'e m'àoc'h oc'h ober chiffrou ; guelomp ha ni gavo an dra-ze etrezhomp hon daou. Ne gaf ket deoc'h e coustfe dezo pemp guennec bemdez evit ho maga ? Ar verc'hig pehini e doa bet amzer da goll he lenteguez, a respontas neuze creoc'h :

Oh ! eo, Aotrou'n Escop, oh ! eo, da nebeuta. Brema eo ker an traou oll, ha neuze.... me a zebr bouet ferm. (*Ama an oll en em laca da c'hoarzin.*)

— Guell aze, va buguel, eme an Escop, o c'hoarzin he unan ; guell aze, buanoc'h aze e savot bras. Mad, lakeomp eta pemp guennec bemdez evit ho magadurez. Ne gaf ket deoc'h ez afe pemp guenneg all, evit ho tillad, ho pouteier, ho levriou hag an tamouigou traou all so red deoc'h bemdez?

— Eo da, Aotrou'n Escop, setu eno hag a ra deg guennec bemdez.

— Ha pet dervez so er miz ?

— Lod o deus unan ha tregont, lod tregont ; c'huevrer n'en deus....

— Mad, mad, lakeomp tregont da bep hini. A zeg guennec bemdez, peguement er miz ?

Ar re-ze a ra.... a ra.... pemp scoet.

— Ha pet miz so er bloas ?

— Daouzeg, Aotrou'n Escop.

— Mad, daouzeg guech pemp scoet, peguement a reont ?

Ama ar verc'hig a rancas en em lacat da chiffra var an daolen. P'e doa cavet e c'hont, e respontas :

— Ar re-ze, Aotrou'n Escop, a ra triuguent scoet.

Mad, va merc'h, lavaret a ellit din brema peguement oc'h coustet d'ho kerent ?

— Triuguent scoet er bloas epad deg vloas a ra... a ra.... c'huec'h cant scoet.

— Ia, va merc'h, contet mad oc'h eus, ha plijadur am eus o velet ec'h ouzoc'h dioc'h ar chifr. Mes n'oc'h eus ket contet oll.

Bez'ez eus c'hoas dispignou all evit ar medecin, evit louzeier, evit beachou, evit traou torret pe collet.... Ha neuze red eo lacat e penn cont ar poaniou, an anken, an nec'hamanchou o deus bet ho tud ganeoc'h ; al labourou hir ha tenn, ar zourci, an evez o deus kemeret ac'hanoc'h dalc'h mad ; an aliou, ar c'hentelioù mad, ha kement o deus great evit ho tiorren evel m'e dlet.....

Ar verc'hig a voa diou bez pizen daclou en he daoulagad : ô Aotrou'n Escop, emezi, guir avoalc'h a livirit ; mes penaus conta an dra-ze ? penaus respont? Me n'em boa sonjet morse e kementse....

Va merc'h, eme an Escop, Doue epken a ell conta an traou-ze, ha gouzout peguement a delont. Evidoc'hhu, ha c'hui oll ive, va merc'hedigou pere am zilaou ken eveziant ; ho pet sonch penaus an dle-ze ne vez ket paet gant arc'hant epken. Evit paea ho kerent eo red deoc'h, dreist pep tra, ho c'haret ha caout eur galon leun a anaoudeguez vad evitho.

Nag a vugale a rafe vad dezo ober an tamic reglen chifr-ze !

G. M.

(*Tennet eus ar gazeten* Revue de la Presse.)

Pleu a woëlc'ho ar skudili?

Eur zulvez da noz goude koan, enn parous M., daou bried iaouank, unan hanvet Ian, ann all Mari, a savaz étré-dé pez a erruv abred pe divézat é kals a diégezo. Setu aman diwar-benn da beter ha penaos :

— As-sa, Ian, emé Mari, mé a woëlc'h ar skudili war ar pemdez, c'hui ne né ket ré e-bet doc'h ho goëlc'hi dar zul da noz da neubetan.

— C'hui a-vad a lavar brao, Mari, emé Ian. Aboé pédevare eo deut ar giz er vro e renk ar baotret ober laborio ar merc'het. Chelaouet, me ne n'oun ket eur gathel benag.

— Ma, emezhi, neuze e vô red doc'h dibri ebars ar-c'hoaz evel m'ema.

— Bah ! bah ! ma groëgig vien, tevet he deomp da gousket. Ann hani a gomzo ar c'hentan, pe eo guïr eo d'euz ar penn-ze ez et dezhi, hennez a woëlc'ho ann div skuël arc'hoaz vintin.

Ha Ian da lâret hé bater, ha M. d'ober evelt-han heb laret ger nemert da Zoue. Pa oé échuv ho fédenno setu hi ho daou enn ho guéle béteg ann dé warlec'h. Trémen a reaz ann noz. Dé ez oa, pell ann héol, ger e-bet ann ti. Kreiste nemert treuz eur votesat pe div pa savaz nec'h enn ker. Ian ha M. ne oant ket bet guélet evit ann dé, ho dôr ne oa ket bet klévet ô tigor. Martéze ez oant klanv ? Unan d'euz ho amezeien, kar-nez d'ar gouz, n'eur zélet dré doull ann alvez a wel ho *dilhat* war al laouër.

Ractal e teul ar sparli d'or en ti hag hen c'hervel. Ian ? M. ? Ger e-bet. Ober e ra eunn tam hench dezhe. Tam bet muioc'h a van. Kouskoude ne oant ket marv. Biskoaz kément all ne oé guélet. Na penaos en em gemer ? Na peter d'ober? Da be sant ho gloésto ? Benn neuze cz oa leun ann ti a drapenniet ker. Peb hani a lare he sonj. Unan a vanké dezhi diskonto, eunn all bimigo d'euz ar laërez, eunn all mont da sant Diboan.

— Né ket chom da lâret eo dimb, emé unan benag furoc'h. Kers founuz, te Per-Ian, da glask ann Aotro Person. Ar bourg a zo taost dar ger élec'h ma trémené ann néventiz-man. Benn eur c'hart heur goude ez oé ann den Doue é ti ar ré glanv. Mont e ra a zeun dar guéle, gervel e ra ann daou bried bep eil da vech : — Ian ? M. ? M. ? Ian ? Erruv eo ann Aotro Person d'ho kuélet. Ne anavet ket ann Aotro P... ? Ger e-bet. Ma zud keiz, emé ar bélek, n'em euz nemert rei ann ouen-vud dezhé. Kouskoude araok c'hoaz, guélomb eunn tam ; aman ez eo ar giz dispartio traou dar sænt. Guelamb mar ne neuz ket a-ze eur pez dilhat benag da ginniout da sant Per.

— Setu aman eur rokéden vad, emé eur vroëg koz ez oé enn koïgn an daol.

— Mad, éme ar Person.

— Hola ! hola ! a lavaraz neuze M., n'eur sével ennhi c'hoanje n'hi guéle : kaouet em euz ar gomz enn eunn taol ber. Ma rokéden eured eo hounnez ; n'em euz hani gempen nemert hi.

— Kerset er meaz da woëlc'hi ar skudili, emé Ian. N'oc'h euz ket ankoeit marvat pez em boa lâret dec'h dann noz ?

Aboé M... a ra laborio an ti, Ian, laborio ar porz. N'em euz ket han guélet evel ezac'h all ô vont da verzo ann uiou d'ar bourg, nag ô kas ann amaen d'ar marc'hat. Né ket hen a bren ann haolen nag ar rousin ann ampez nag ar bleud guiniz. Pez a gavan mad ; pez ne dleet ket da gaouet fall. Pell-zô em euz klévet lâret : peb hani hé vécher ha ne n'ei ket ar c'haz d'ar leaz.

J. M. M.

Secret an Doctor Medecin X.

An Aotrou X..., doctor medecin, en deus cavet eur secret gant pehini e pare cals a dud. An doctor so coz hag evelato e zâ bemdez var dro cals tud clan. Evel ma en deus danvez, e lez alies ar re binvidic evit mont da gaout ar re baour. Goude m'en devez sellet piz oc'h he glanvour, e vez clevet an doctor coz o lavaret outhan he unan : hum ! o ia ! anat avoalc'h eo ; ama ez eus daou glenvet, ar c'hlenvet... hag ar c'hlenvet moan.

An doctor a ia neuze he unan da di an apotiker,

antronoz e teu adarre da di an hini clan evit rei
n al louzou a behini en deus izom. Rei a ra de-
eur voestic hag e lavar : sellit, er voest-ma e
t daou bacadic louzou. An hini var gorre so c'hue-
mes red eo deoc'h he guemeret, rag paz oc'h
ha n'eus ket da vadinat gant ar paz-ze ; hen im-
a reot en doare m'an doare. Evit ar pacat lou-
dindan, c'hui em implijo evel ma kerot. Var gue-
itse ar medecin a ia kuit.

leuze an deu clan a ia da velet pe seurt louzou
oet dezan. Caout a ra, ervez coms an doctor, er
at kenta louzou c'huero ; mes en eil e caf eul lois
r etouez paper.

an doctor a deu eun drede guech. Ahanta, vad en
s great va louzou deoc'h ? Oh ! ia, doctor, ben-
Doue deoc'h. Ho louzou kenta, evithan da veza
uero, en deus, me gred, diminuet va foan, mes
ile eo en deus great muia vad din. Hag an doctor coz
oare evelse gant al louzou-ze muioc'h evit na ra
it nicun eus he louzeier all.

(*Revue de la Presse.*)

Brema pa zeus hano eus ar c'holera, e tigouez a
p seurt peziou caer divar he benn. Dreist oll, ar re
deus aoun razhan hag a glasc tec'het diouthan eo
vez peur liessa ar re voassa paket.

Ar gazeten hanvet an *Aigle* eus a Doulouz a lavar
naus en dez-all eur bourc'his eus a guær Marseil,
voa en hent houarn e tec'het dioc'h ar c'hlenvet.
ont a rea etrezeg Bourdel. En eur vont ne lavare
er ; mes er guær a Ajen e tiskennas da guemeret
bred, hag eno ne gollas ket he amzer. O veza
gnet adarre er c'har houarn, e tamolodas he pantel
dro dezan, hag edo ar c'housket o vont da c'hou-
varnezan pa zigoesjont e Collayrac. Unan eus a
tret an hent houarn a deuas hed an trein da grial :
llayrac ! Collayrac ! Potr Marseil, pehini a voa an-
gousket, a ententas *coléra*, hag evel pa vije bet
oet gant ar gurun e sao en he za, e tispag e van-
hag e cri da c'houlen digueri. *Troun de ler* ! eme-
a, me so diblasset eus a Varseil evit tec'het araog
c'holera, ha setu hen ama kerkent ha me ! Lacat
reas he zisken, ha caer a voa lavaret dezan en em
omple, ne voa colera ebet eno, ne zilaoue den,
g abars m'oa diblaset ar c'hirri tan, her guelet o
nt, he zac'h beach gantha en he zorn, dre hent
oulouz evit mont en dro d'he garter.

Eur potric iaouanc a voa eat en dez-all da jasseal.
teski he vicher edo, hag evit an dervez kenta n'oa ket
em dennet fall. Dont a ra d'ar guær dioc'h ar pardaez
niz maro, tenval he benn, hag he zillad goloet a
labez.

— Petra, eme he vam, ne c'heus paket netra ?

— Eo, eur proces-verbal.

— Ia, mes, ne c'heus lazet netra ?

— Eo, va c'hi.

Setu aze eur chasseour iaouanc hag a bromet. G. M.

PRIS AN ED.

KEMPER. — *11 Du.*

Guinis....	15 lur, 93 c.
Segal.....	9 lur, 69 c.
Eiz.....	8 lur, 30 c.
Ed-du....	6 lur, 82 c.
Kerc'h....	8 lur, 79 c.
Avalou-douar	3 lur, 17 c.

PONT'NABAT. — *9 Du*

Guinis....	15 lur, 98 c.
Segal.....	9 lur, 19 c.
Eiz.....	8 lur, 99 c.
Ed-du....	8 lur, 49 c.
Kerc'h....	7 lur, 65 c.
Avalou-douar	2 lur, 52 c.

MONTROULEZ. — *28 Here.*

Guinis....	16 lur, 04 c.
Segal.....	»» lur, »» c.
Eiz.....	9 lur, 00 c.
Ed-du.....	12 lur, 15 c.
Eerc'h....	7 lur, 35 c.
Avalou-douar	5 lur, 95 c.

BREST. — *6 Du.*

Guinis....	15 lur, 08 c.
Segal.....	«« lur, «« c.
Eiz.....	7 lur, 26 c.
Ed-du.....	7 lur, 20 c.
Kerc'h.....	7 lur, 85 c.
Avalou-douar	3 lur, 02 c.

HENT HOUARN.

Da be heur e tiblas hag e tigouez ar c'hirri tán epad ar goan.

O VONT A GASTELLIN VARZU NAONET.

	kenta trein.		eil trein.		trede trein.		1e cl. e paer		2e cl. e paer		3e cl. e paer	
Castellin..	6 h.	m.	10 h.	m.	4	20	» f.	»»	» f.	»»	» f.	»»
Kemper...	7	4	10	55	5	20	3	45	2	60	1	90
Kemperle.	8	34	12	14	6	41	8	50	6	40	4	70
Loriant...	9	12	1	2	7	24	10	75	8	05	5	90
Redon....	»»	»»	4	22	»»	»»	22	85	17	15	12	55
Savene....	»»	»»	5	28	»»	»»	»»	»»	»»	»»	»»	»»
Naonet...	»»	»»	7	10	»»	»»	31	90	23	95	17	55

O TONT EUS AN NAONET VARZU CASTELLIN.

	kenta trein.		eil trein.		trede trein.	
Naonet.....	»»	»»	6 h.	20m.	»»	»»
Savene.....	»»	»»	7	19	»»	»»
Redon.....	»»	»»	8	29	»»	»»
Loriant.....	7 h.	40m.	12	6	5	48 n.
Kemperle.....	8	23	12	50	6	39
Kemper.....	9	41	2	2	8	3
Castellin.....	10	50	2	59	9	15

Al levric hanvet *Scol ar Maro mad* a so brema e guers. Ar re ho deus c'hoant d'he gaout n'o deus nemet scrifa d'an aotrou KERANGAL, e Kemper.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand AR. DE KERANGAL, Mouler an Escopti.

DISSADORN 25 MIZ-DU 1865. Nº 43. KENTA BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz.....	EUR SCOUET.
Evit tri miz.....	C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken.....	DAOU VENNEC.

Ar bacamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

Rom. — Adalec ar 24 a vis here beteg ar c'henta a vis du, hon Tad Santel ar Pap en deus lakeat ober pedennou en ilizou parrez eus a Rom hag er chapelou ma peder ar Verc'hez enho evit trugarecat Rouanez an Env hag an oll zænt da veza dioullet kær oc'h ar c'holera epad ma rea ar c'hlenvet-ze distruch e meur a garter eus an Itali.

Mis du zo mis an anaoun, ar mis choazet gant an ilis evit pidi dreist oll evit eneou ar purgator. E Rom, epad eisvet an anaoun e za an dud a vandennou da vizita ar berejou. Hounnez so eur voazamant hag a zo ive, a drugare Doue, e Breiz-Izel. E Rom c'hoas e kemerer eur zourci bras eus ar berejou. Pii nao he-unan a ro skuer dezo var guementse dre al labourou en deus laket da ober evit kempen ar plasou-ze ma za corfou ar gristenien da repos enho.

En Itali ez ear da ober eun navet, araog gouel ar Gonception didach, evit goulen sicour ar Verc'hez da Bii nao. Eur beden bennag bemdez, eur gommunion deiz ar gouel, (evit ar veleien eun oferen), eun draig bennag evit diner Sant Per, setu petra dleer da ober evit an eisvet-ze.

Ar proces evit lacat discleria eurus Ian-Vadezour Lasal a ia buan var araog. — Ar Pap so iac'h tre. Ne can da bidi, ha kement hini ma coms outho, e lavar dezo : pedit. An Tad Santel a lavar bep lun an oferen evit ar re a ro dezan eur sicour bennag, ha bep iaou evit ar guær a Rom.

PARIS. — E Paris, couls hag e Rom, e renter ive henor d'ar re varo. Epad eisvet an anaoun, an iliziou, ar chapeliou hag ar berejou a voa leun a dud o pidi evit eneou ar purgator. Pephini en em haste da vont da visita bez ho zud ha da lacat eur boket bennag var ar beziou-ze. Eun dra gaer oa guelet kement a dud ha ken devot o vont evelse da bidi var beziou ho zud.

C'huec'h breur pe frer iaouanc eus an Doctrin christen a zo nevez choazet evit mont d'ar C'hochinchin da ober scol c'halleg. Ar ministr eo en deus ho goulennet, hag e vezint lestret e Toulon. Setu ama ho hanoiou : Ar freret Saime, eus ar Pyrenee-Izel ; Adelfinien, eus ar Som ; Adrian-Victor, eus ar Marn-Huel ; Adilbert-Ian, eus ar Puy-de-Dom ; Alpin a Jesus, eus ar Marn, ha Neopol a Jesus, eus al Loer-Huel.

E Saigon, e cavint cant den iaouanc Annamit oc'h ho gortoz. Ar re-ma, pa vezint desket, a ielo da ober scol er c'harteriou all dre ar vro.

ANGER. — D'an eis eus ar mis-ma an Aotrou'n Escop a Anger en deus celebret he *oferen nevez*. Escop Anger so antercant vloas so beleg, hag escop abaoue daou vloas varnuguent. Nao Escop all a voa eat da Anger evit ar solanite-ze. Escop Poatier en deuz prezeguet.

GRENOBL. — E menez Salet e vez cals tud e pelerinach. Nag ar goan nag ar goal amzer ne allont miret oc'h an dud d'en em lacat en hent. Gouscoude pa vez re fall an amzer, e c'halfet coll ar vuez var meneziou evelse dre ar riou hag ar skuisder. Setu ar pez zo c'hoarvezet n'eus ket pell. Eur beleg, eur c'hoar dezan hag eur goaz all oc'h ho heul a iea d'ar Salet. En em lacat a rejont en hent re zivezat, hag e kemerjont eur venoden a dreus. Mes dont a reas an noz varnezo hag eur bar spontus a c'hlao hag a gazarc'h. Ep dale ar vaouez ne alle mont ken. Ar goaz a voa gantho he dougas eur pennad, mes souden e coezas ive. An hini a voa oc'h ho ren a ieas da glasc sicour, hag e teuas gantha eus a gouent ar Salet. Mes an daou zen keaz a voa maro araog m'oa gallet ho douguen d'ar gouent.

Hervez ar gazeten hanvet *Semaine catholique*, eus a Rodez, eul lizer deut eus a Rom a goms evelen eus ar venediction a ro ar Pap avechou *Urbi et Orbi*,

da lavaret eo *da guær ha d'ar bed*. Eno ez eus daou dra, ar venediction hag an induljans stag outhi. Ar venediction en em skign, evel ma lavar ar c'homzou *Urbi et Orbi*, ken var oll dud kær Rom, ken var an oll bed christen. Mes an induljans ne vez gounezet nemet gant ar re a vez dirag ar Pap en amzer ma he ro. Evelse tud Rom zoken n'he gounezont ket, nemet mont a rafent d'al leac'h ma za ar Pap d'he rei. Pii nao he unan eo en deus discleriet kement ma da dud hag a c'houlenne outhan pe seurt grasou a roe dre ar venediction-ze.

Americ. — A drugare Doue, ar Relijion catolic, ar guir relijion, en em skign bemdez dre ar vro-ze, hag e tu ar c'hreisdeiz, hag e tu an antemoz. Ar c'heleier a goms dalc'h mad a ilizou pere a zaver, a chapelou, a scolachou, a gouenchou, a hospitaliou. Eun Escop a scrif penaus bep sizun en deus da venniguen ar mean kenta evit sevel eun ilis nevez bennag, pe eun ilis savet da Gonsacri. Ha ne deo ket ilisou dister pe chapelou bihan epken eo a saver, mes ilizou ha chapelou ker caer hag ar re gaera a velomp er vro-ma. An hosptialiou ive hag ar scolachou a zaver a dal keit hag ar re so ama en hor c'herion bras. Kementse a gonsol meurbet ar vissionerien a brezeg ar feiz er vro-ze.

Ar pez on eus lavaret eus an Americ, a eller da lavaret ive eus an Asi, ha dreist oll eus ar Chin. Eno, ervez liziri ar Vissionerien, en em droer a vir galon oc'h ar guir relijion. Abaoue comansamant ar bloas tremenet, eo burzudus peguement e deus gounezet ar guir feiz e calonou an dud. E carter Kong-Tcheou, an Aotrou'n Escop Fauri, vikel abostolic eus ar vro-ze, zo bet douguet e triomf oc'h ober tro he escopti. Hoguen diguemeret evelse eun Escop catolic, eo ive rei diguemer d'ar guir relijion. E pep leac'h, araog ma tigoueze an Escop, e veze tolet a gostez an idolou pe an doueou faus, hag an oll a zeske ober sin ar groas.

An Thibet a zo ivez brema digor d'ar Vissionerien, pere a so libr iviziken da brezeg an aviel en oll stajou so dindan gourc'hemen an Impalaer a Chin. Setu penaus en em skign an ilis santel er broiou a bell, epad ma rer ar brezel dizi e carteriou eus an Europ. Doue peur liessa, pa rer en eul leac'h disprij eus he c'hrasou, a gas ar grasou-ze da eul leac'h all.

An dud difeiz ha dizoue a zo hag a vezo áto en egar a enep an tad santel ar Pab, a enep an ilis Santel. N'int ket evit gouzaon beleien, sœurezet, tud vad a bep renc pere a veler nos deiz e tal guele ar re glan; pere a zispign ho amzer, ho nerz, ho danvez evit sicour ho breudeur. Tud hag a laca evelse ho buez e danjer evit savetei re all ne ket tud int. Etouez ar re ma comzan anezo ne rer ket evelse. Eno ar re so taguet gant ar c'hlenvet, goaz aze evitho. En em bareent evel ma carfent. Den ne dle mont var ho zro. Ar re o deus peadra a dec'ho pella ma c'hellint. Ar re a zoug an hano a veleien a lavaro ne ket red caout ar zacramanchou en eun doare evelse; ha mar be red mont da gas ar zacramant da unan bennag ez eo da viana avoalc'h mont beteg an nor. Eno ar c'hreg a deui d'he guerc'hat mar car, hag a zacramanto he unan he goas. Ar c'hallout a roer dezi a guementse. Guir eo ez eus cals a c'hraguez ha ne gredont ket e c'halfet rei ar c'hallout-ze dezo. N'eus fors aze, eur beleg protestant hag a vezo bet eat evelse bete dor ti eun den clan, en deus ep mar ebet prenet ker avoalc'h ar guir da grial a enep ar gristenien catholic.

Setu ama c'hoas traou-all. An oll a voar ez eo an diaoul marmous an Aotrou Doue, da lavaret eo, e clasc an diaoul ober evel an Aotrou Doue, evel ma clasc ar marmous ober evel an den. Hoguen ilis an Aotrou Doue e deus sænt ha relegou sænt; renta ra henor d'ar zænt ha da relegou ar zænt. Mad, an dud ep relijion a fell dezo ive caout sænt ha relegou dioc'h ho guiz. Cavet o deus nevez zo sant Garibaldi, eur zant eus ar c'hiz nevez pehini a zo eun dispac'her bras a voa n'eus ket pell oc'h ober brezel d'ar Pap ha d'an ilis santel, hag en deus stourmet a enep an Aotrou Lamoricier. Digouezout a reas dezan beza tizet gant eur voulèt e seul he droat. Eur zoudart a Frans pe eus a Vreiz ne vije ket bet cals a fougue enha gant ar gouli-ze, rag hor zoudardet-ni pa o devez eur gouli pe eur gleizen bennag, a gar caout an dra-ze var ho zal pe var ho feultrin. Mes hor soudardet ni ne ket sænt int. Ha Garibaldi... An ilis catholic ne anavez he bugale evit sænt nemet goude ho maro; dreist oll ne rent henor nemet da relegou ar re so maro hag anavezet evit sænt. Mes an dud ep relijion ne c'hortozont ket keit-ze. Garibaldi so beo, hag e caver dereat henori he relegou, ha pe seurt relegou? Ar votez a voa gantha pa voue tizet seul he droat; beradou goad kuezet dioc'h he c'houli ha deut da veza calet evel ar mean. Ha ne deo ket eno relegueier a zoare? ha ne deus eno peadra da esperout e vezo diouallet mad seul troad an hini a rento henor dezo?

Eur marmouzerez all. En ilis catholic, ar Pap a c'half an Eskibien d'he gaout pa en devez izom. An dud goeziec, ken beleien, ken re all, en em zestum avechou evit clasc an tu da drec'hi an erroliou hag an dizurziou a ren, evit lacat en eun doare bennag e boutin ar pez a sclerijen en deus pephini anezo. Mad, an dud ep relijion a fell dezo ober ive evelse. Mes evel na gavont nemeur a dud a skiant vad da vont d'ho assambleou, e testumont, ha piou?... Scolerien! crenn botret hag a zo c'hoas o toma skigner an tiez scol; crenn botret hag o doa bet pe a dlie beza bet ar fouet deac'h; crenn botret hag o divije izom c'hoas lod anezo eus ho mam pe eus ho maguerez evit sec'ha ho fri dezo! setu eno an Doctoret a glascont evit coms eus a Zoue, eus an den hag eus a guement so; evit rei kenteliou d'ar Pap, d'an Eskibien ha d'an oll bed christen. Guelit eun nebeut daou pe tri c'hant eus an doctoret-ze ep tam baro, ruz oll ho zeod gant an debron defot cozeal; clevit-hi o coms oll assamblez, oll paravia o clasc gouzout piou a vatouillo muia! Ne deo ket kenteliou ha kelennadureziou caer a dleer da gaout en eun assamble evelse? G. M.

SANTEZ ANNA VENET.

(SEIZVET PENNAD).

Tost da eur miz a voa edo an imach santel e creiz eur parc dindan eun doen soul. An niver eus ar belerinet a greske ato, hag an ofransou a greske ive. Ne gomzet mui nemet eus ar grasou bras recevet er Bocennou. An oll a c'houlenne daou dra, ma vije comanset sevel ar chapel, ha ma vije gallet lavaret an oferen eno deis gouel Santez Anna pehini a voa tost.

An Aotrou'n Escop Rosmadec ne c'houlenne ket guell evit ober lavar tud ar c'harter; mes fallout a rea dezan da guenta e vije peadra da ellout delc'her da lavaret an oferen, ha ma vije gallet hen ober en eun doare dereat.

An Aotrou Cadiou Kerloguen en em gargas da rei pemp scoet leve er bloas, evit ma vije lavaret eun oferen er sizun, ma na vije ket a aluzennou avoalc'h evit kementse.

Etre daou, an Escop a deuas da Alre, hag a guemennas Nicolazic evit gouzout diouthan da beguement e zea an ofransou en doa recevet. Souezet e voue pa glevas e zeant da drivac'h cant scoet. Hanvet e voue tud, beleien ha re all, evit mont da renta testeni a guemense d'an Escop.

Pa deujont en dro, e voue roet an urs da zevel ar chapel. Merket e voue e vije laket ar c'henta mean en he blas ar 26 a vis gouere, deis gouel Santez Anna. Da c'hortoz e tliet sevel eur chapelic gant plench tano evit gallout lavaret an oferen deis ar gouel.

Azalec an deis-ze, e voue ar c'harter oll var zao. Lod a charree mein, coat, evit sevel ar chapel; lod a laboure var ar chapelic plench a zavet da c'hortoz. Daou gabucin en em gargas da guempen ha da beinta an imach pehini a voa diforch. Bruzunou eus an imach coz-ze, destumet gant hiniennou, a roas a neuze ar pare da veur a zen clan.

Dre ma tostea deis ar gouel, prez an dud a greske ive. Tud Alre en em hastas da guinnik lienach, taolennou, podou fleur abenn an deis-ze. An derc'hent, ne oufet ket niveri ar belerinet a zigoezas eno. Parreziou abez, ha lod anezo e procession, a voa deut di beteg eus a c'huec'h leo. Nao gabucin, eus a Venet hag eus a Alre, a voa deut gant ar re guenta, ha Nicolazic ho diguemeras en he di gant ar brassa levenez. Da noz e voue eur sarmon brezonec, ha goude oue canet Litaniou Santez Anna. An nemorant eus ar pardaez a voue tremenet o cofez.

Var dro tregont mil den a gonter a voa en em zestumet evit tremen an noz er Bocennou. Pephini en em choucas guella ma c'helle er parc hag etouez al lann gant eun urs ar c'haera. An tad Ambroas a verc e voa eun dra scnerius meurbet guelet kement all a dudisioul ha didrous var ar blenen ledan-ze. Kementse, emezhan, a zigasse da zonch da eun den eus an dezert pe ar gouel eac'h ma voa bet ar bopl a Israel guech allien dro dian Arc'h a alians, pe a guevridiguez.

Pa deuas an deiz, e voue guelet o tont, eus ar c'harteriou tro var dro, bandennou nevez a belerinet. An guær a Alre dreist oll, a deuas abez couls lavaret, ar groas hag ar veleien e penn ar vanden.

Gouscoude e creis al levenez, e vanke c'hoas eun dra. An Escop a c'hortozet; hag e tigassas kelou ne alle ket dont; hag ar c'hallout da lavaret an oferen eno n'oa ket deut ken nebeut digantha. Ar mintinvez a dremene ato, ha poanius oa lezel an oll da vont kuit ep oferen. An tad Cesaree a guemeras eur marc'h, hag a ieas da gaout an Escop pehini a roas an otre da ofr ar Sacrifis santel. Mes caer en doa bet mont buan, oa unneg heur a benn ma voa distro.

Var dro unneg heur eta, Dom Roduez, evel m'en doa her goestlet, a bignas ar c'henta oc'h an aoter el leac'h santel-ze; hag ar guel anezan a denereas calonou an oll, dre ma c'houient pegnement en doa cnebet eur pennad mad.

Goude creisdeiz, e voue prezeguet e gallec, ha goude e voue laket ar c'henta mean en he blas. An oficial, deut di, a scoas an taol kenta en hano an Escop, hag an Aotrou Cadiou, mab, a roas an eil taol en hano he dad perc'hen an douar.

Ne ket diæs gouzout peguement e tlie dridal calon al labourer mad Nicolazic o velet o tont da benn kement a ioa bet promettet, hag a zonje cals ne voant nemet ureou ha follenteziou! Pephini a felle dezan he velet, coms outhan, kemeret lod en he eurusdet. Nicolazic en divije caret en em guzet evit tec'het araog ar meuleudiou; mes n'en devoa ket ive a c'hoant da vont dioc'h ar chapelic eleac'h ma c'helle pidi ha destum an aluzennou a roet. Abars fin an dervez-ze oant eat da c'huec'h cant scoet, hag abenn fin an eisvet e savent da drizec cant scoet, ep conta an ofrausou ne voant ket en arc'hant.

Hervez an tad Ambroas, an Escop a lavaras en derveziou varlerc'h penaus e voa eno eur burzud sclear avoalc'h ha pa na vije bet burzud all cbet diaraog; penaus hag e vije bet eno eur Jubile prezeguet evit Breiz oll, morse ne vije bet gallet destum kement a dud evel a voa deut di anezo ho unan.

Etouez ar belerinet e voue guelet ep dale Escop Kemper pehini a fallas dezan ive dont da lavaret an oferen en toul chapel-ze. Nicolazic n'en devoa ket a c'hoant da rei dezan an ornamanchou, abalamour d'an difen great outhan gant Escop Guenet. Escop Kemper her meulas da veza ker sentuz, hag a roaz dezan, evit he ziscarg, eur billet evit pidi an Aotrou Rosmadec da rei he otre evit ma vije lavaret eno muia ma c'haljet a oferennou, dre ma vele e raje kementse vad d'ar belerinet ha d'ar relijion. Escop Guenet hen roas, hag

baoue, aoter ebet ne voue lavaret mui a oferennou var-
izi evit var an aoter baour-ze.

Evel ma c'herrù peurliessa gant ar pez a deu abers
Doue, goude ma vez bet pep tra oc'h hegal hag oc'h
enebi outho, e teuont da benn pa istimer biana. Evelse
a c'hoarveze gant ar chapel, ha Nicolazic a vele brema
peptra o vont a du gantha. Evelse ive ne gollas ket he
amzer, hag e lakeas evit he zevel muioc'h a ijin evit na
vije bet gallet da c'hortoz diouthan. Petra bennag ne
vouie na lenn na scrifa, e rente cont, guenneg evit
guennec, hag ep en em drompla, d'an Escop ha da
Senechal Alre, eus an dispignou a rea. A hent all an oll
a anaie pe guen distag oa dioc'h an danvez. Clevet oa
bet o lavaret deis ar gouel, o velet bandennou tud o
vressa an ed en he barkeier, ne rea fors eus he vadou,
gant ma vije enoret he vestrez vad. Morse ne douchas
evithan he unan ous an are'hant a dremene dre he
zaouarn, hag anavezet avoalc'h e voue goudeze ne ket
ereski eo en doa great he beadra o sevel ar chapel-se.
Guelet e vije dalc'h mad o tiguemeret a greis calon ar
pelerinet, o teleur evez var al labourou ha var al labou-
rerien, o lacat poursach kement a voa red evit sevel ar
chapel. Var he c'houlen, ar bersonet divar dro a bedas
no farressionis da vont da zicour, hag e teujont oll
paravia da charreat ar vein, ar c'hoat ha kement a voa
ezom. Kement a respet a voa evithan, ma voa avoalc'h
lezan lavaret eur guer evit ma vije great ar pez a c'hoan-
tea, ha den ne voue morse droug contant eus ar paea-
manchou a rea. Pep tra a iea gant eun urs ar c'haera,
dre ma voa ar guir feiz eo a rene an oll.

Ne livirin guer ama eus ar burzudou a c'hoarvezas
epad ma edot o sevel ar chapel. Divezatoc'h marteze e
verkin unan bennag anezo. G. M.

HISTOR ZANTEL.

(Kenta pennad van-n-ughent.)

Skeul Jacob.

Izaak, o klevet komzou Rebeka he bried, a velaz
evel d-hi e oa mad dispartia ann daou vreur evit eur
pennad amzer. Ghervel a reaz Jakob, hag o veza he
vennighet eun eil gueach, e lavaraz d'ezhan : Na ghe-
mer biken eur c'hreg euz a douez merc'hed Kanaan ;
mes kea diouc'h-tu d'ar Mezopotamia, da di Bathuel,
tad da vamm, ha demez eno da unan euz a verc'hed
Laban da eontr. Doue c'halloudek r'az pennigo ; ra
rai d'id kreski hag eleiza, evit ma vezi penn-kef eur
maread a voblou. Ra roi Doue d'id, ha d'az vouenn
en da c'houde. ar vennoz en deuz roet da Abraham,
evit ma vezi eun deiz perc'hen ar vro-ma, e pehini
n'emoun nemet en eur dremen, hag a zo prometet
gant-han d'az tad koz evit ar bobl a dle diskenn diout-
han.

Jakob eta, o kimiadi ouz he dad hag ouz he vamm,
en em lekeaz enn hent evit mont d'ar Mezopotamia.

O veza deuet enn eul leac'h diamezek diouc'h pep
kear, e teuaz c'hoant d'ezhan da ober eun ehan eno,
goude ar c'huz-heol, kemer a reaz eur mean divar an
douar, hag oc'h hel lakaat dindan he benn, en em
roaz da gousket.

Hag e velaz, dre he hunvre, eur skeul harpet he
zroad var an douar, hag he bek touch ouc'h ann env;
hag Elez Doue o pignat hag o tiskenn dre-z-hi ; ha
Doue he-unan, brusket var ar skeul, o lavarout d'ez-
han : Me eo ann Aotrou, Doue Abraham da dad-koz
ha Doue Izaak. Ann douar ma kouskez var-n-han, he
rei a rinn d'id ha d'az lignez. Da vouenn a vezo ker
stank ha poultren ann douar ; en em astenn a rei d'ar
zao-heol, d'ann hanter-noz ha d'ar c'hresteiz, ha ben-
nighet a vezo holl vroadou ann douar enn-oud, hag
enn Hini a dle diskenn ac'hanoud. Me vezo da zi-
fennour e kement leac'h ezi ; da zigas a rinn endro
d'ar vro-man ha n'az tilezinn ken n'am bezo great
holl ar pez am euz lavaret.

(Setu penaoz e teu Doue da frealzi ann dud vad ho
deuz en em lakeat er boan hag er riskl evit ober he
volontez. Setu penaoz en em hast da baea sentidighez
ar vugale. Jakob, o tec'het kuit divar hent he vreur,
ha kement-se evit senti ouc'h he dud, a gav, e kreiz
he veach, dor ann env, Elez Doue, ha Doue he-unan,
o nevezi d'ezhan ar promessaou en devoa great da
Abraham ha da Izaak. Tud iaouank, breudeur ha c'hoa-
rezed euz ar memes ti, ra vezo bepred en ho touez
ar peoc'h hag ar garantez kristen ; mes allas ! mar
sav etre-z-hoc'h disput, droulanz, a gouarizi, ho pet
sonj euz Jacob. Ann hini furra, gant ali he dud, a
guitaï ar ghear, ha Doue ne vanko ket d'ezhan. Oc'h
penn-ze, ar skouer vad a roio d'he vreudeur, ho la-
kaï marteze da zistrei enn-ho ho-unan, ha da zont
guelloc'h ; evel ma reaz Ezaü, o velet sentidighez ha
dousder he vreur, hag he galoun distag diouc'h ar
madou braz a leze var he lerc'h o kuitaat ti he dad.
Rak klask a reaz rapari he faziou e kenver he dud,
ha divezatoc'h her guelimp o vriata he vreur hag o
pardouni d'ezhan.)

Jakob, dihunet euz he gousk, a lavaraz : E guirionez
Doue a zo el leac'h-ma, ha na ouienn ket ! Ha spount-
tet holl, e lavaraz c'hoaz : Peghen terrubl eo al leac'h-
ma ! e guirionez ama ema ti Doue ha dor ann env.

Sevel a reaz kerkent, kemer a reaz ar mean en
devoa lakeat dindan he benn, hag er plantaz eno en
he zâ, da zervichout da dest euz ar pez a oa c'hoar-
vezet. Skuilla a reaz eol var-n-ezhan, evel evit he
zakri, hag ec'h hanvaz Bethel, da lavaret eo *ti Doue*,
ar ghear dosta, pehini a c'halvet araok Luza.

Ober a reaz ivez eur goestl da Zoue o lavarout :
Mar choum Doue gan-en, mar kendalc'h d'am diouall
epad ma beach, ma ro d'in bara da zibri, ha dillad
da viska ; ma tistroann euruz da di va zad, ann Ao-
trou a vezo va Doue da viken. Hag ar mean-ma am
euz savet da dest, a vezo galvet ti Done ; hag ann

deok euz ann holl vadou ho pezo roet d'in a ghen-
nighinn d'ehoc'h Aotrou.

(Ar goestl-ze a ra Jakob da Zoue a ziskouez kaloun
eun den mad, fidel hag anaoudek. Doue a bromet
da Jakob eur-vad ha madou dispar, ha Jakob en em
c'hoestl da Zoue he-unan gant an dekved euz he oll
vadou. Oh ia ! bez' ez euz etre Doue hag ann dud
vad eur c'houmerz dudiuz ha ne ket anavezet a-oualc'h ;
larghentez a berz Doue ; larghentez a berz he zervi-
cherien. Mes an dud difeiz, ar gristenien fall na ou-
zont ket petra eo ann dra-ze. Ar gristenien fall, stag
ho c'haloun ouc'h traou an douar a bere n'ho deuz
james a-oualc'h, dre ma reont gouall zispign anezho,
na c'hoestlont netra da Zoue, na gassont prof ebed
de iliz, ha dre-ze n'int ket hardiz da c'houlenn he
c'hrassou. Ann dud difeiz na fell ket d'ezho zoken
e ve Doue eun Doue madelezuz e kenver he vugale ;
ne fell ket d'ezho en em emelfe a-grenn euz ar pez
a zell ouz he grouadurien. Tud reuzeudik ! Evit-ho
n'euz liam ebed, n'euz skeul ebed etre ann env hag
ann douar. Evid-hoc'h-hu, tud vad divar ar meaz, ho
pet sonj bepred euz a Zoue, ha Doue en devezo sonj
ac'hanoc'h. Pedit-hen ato d'en em emellout euz ann
holl draou a zell ouz-hoc'h, hag e velfet abred pe
zivezad merkou hanad euz he garantez hag euz he
vadelez).

Kan.

Ton : *Me gav hir an amzer. 137.*

Nag a draou a zo bet lavaret ac'hanoc'h,
Skeul Jakob, hol lezit da arvesti-enn-hoc'h ;
Frealzidighez vraz a rit d'ho servicher
A vel a benn gan-eoc'h o tisken he Zalver.

Daou vann ar skeul a zo, unan ann drugarez,
Hag er gostezen all ema ar virionez ;
Ar bizier eo neuze ar ghiniveleziou
A-dal Adam bete Jezuz-Krist hon Aotrou.

Ar skeul-ze a verk c'hoaz an darempred euruz
A zo etre ann env hag ann dud vertuzuz ;
Ann Elez o tisken, a zigas d'eomp grassou,
Hag a bign adarre da gas hor pedennou.

Ar skeul-ze a zo c'hoas eur skeuden gaer meurbed
Euz ar Verc'hez Vari, hor mamm muia karet,
Gant he Mabik Jezuz, skoachet var he c'halon,
O sellout mao ouz-omp divar he skeul guirion. H.

HISTOR

eur Pastor saveteet gand he zenved.

Eur pennad amzer araoc ar Revolution vraz, e oa,
e Escopti Mâcon, en eur Barrez hanvet *Sant-Bonnet-
an-Tronsi*, eur persoun hanvet an aotrou *Cabuchet*.
O velet ar barr-amzer a zave var iliz Franz, ar persoun-
ze en em lakeas a-zevri da sclerijenna he barressioniz
var guir doctrin an ilis gatolic ha galloudou guirion
Vikel Jesus-Christ var an douar.

Goude beza great meur a brezeguen vad evel-se
d'he barressioniz, e lavaraz d'ezho eun deiz euz cador
ar virionez : « va breudeur, ma teuffe d'in eur vech
« bennac prezeg d'e-hoc'h eun doctrin al eleac'h hou-
« man, n'am c'hredit ket : lavarit neuze ; e ma ar bleiz
« etouez an denved. » Ar c'homzou-ze a icas doun
e spered hag e calon parressioniz San-Bonnet.

Prestig en em lakeas ar Revolution da c'hoari vaz.
Ar Gouarnamant nevez a droas hag a zistroas an Es-
coptiou d'he c'hiz hep en em glevet gand hon Tad Santel
ar Pab. Parrez Sant Bonnet a oue tennet evel-se a Es-
copti Mâcon ha staguet ouc'h Escopti Lyon ; hag Es-
copti Lyon a oue roet d'eur belec *sermantet* hanvet
an aotrou Lamourett.

Eun deveziou bennac goude e redas ar brud e oa eat
an aotrou Cabuchet da Lyon. Parressioniz Sant Bonnet
a oa nec'het braz gand ar brud-se hag a lavare. —
« Na d'ober petra eo eat hor persoun da Lyon ?
« Petra en deff-hen da ober gant Lyon ? N'omp ket
« a Escopti Lyon ! »

D'ar zul varlec'h an Iliz en em gavas leun tenn.
An oferen a goumansas evel custum, ar bobl a jom sioul,
Goude an aviel ar Persoun a bignas er gador, hag ar
bobl a ioa en eur c'hortoz leun a neac'h.... Siouaz !
ne oa nemet re vuir en d'oa an aotrou Cabuchet biezet
divar an hent mad, hent an Aviel. « An hini a gar an
« danjer, eme ar scritur, a gouezo en danjer. » hag
« en eul leac'h-al, ra vezo evid hoc'h evel eur paien. »
Ar Persoun en d'oa guelet ha silaouet ar schismatic
Lamourett, ha desevet e oa bet dre he gomzou alaouret.

Ar Persoun a zispleg eur Mandamand ha ne oa ket
a berz Escop Mâcon, ar guir Escop, a berz an Escop
schismatig e oa. Ar barressioniz en em zell an eil eguile
gant spount hag ar Vikel, hen, a ia kuit, d'ar zacristiri
da guzet.

Neuze eun den coz a guemer he doc hag a lavar
a vouez huel : « Er meaz holl, emezhan, er meaz,
« *ar bleiz a zo etouez an denved.* »

En eun tol lagad an iliz en em gavas gollo, hag an
aotrou Cabuchet en em velas he-unan gand he zacrist
pehini a respounte an oferen ha n'en d'oa ket credet
kuitaat evel ar re-all.

Eur pennadic goude ar bobl a zistroas d'an ilis evit
clevet oferen ar Vikel choumet, hen, fidel d'he zever.

Ar spount en d'oa sclasset an holl.

An tol-ze a oue evit an aotrou Cabuchet evel eun
tarz curun, hag ive tol ar c'hraz.

Goude an oferen an aotrou Cabuchet a guemeras
eul louen kezec e leac'h ma hellas cavet unan ; ha,
d'ar c'haloup da *Zant-Visant-a-Reims*, da hespital an
aotrou Emery, persoun coz ha venerabl, he amezec.
En em deuleur a eure etre divrec'h ar belec-se ha
counta a reas d'ezhan, spouronet-holl ha mantret a galon
kemend a oa diguezet gant-han.

Eur pennadic goude e tistroas gand an aotrou Emery

d'he Barrez. Ar gousperou a zounet e Sant Bonnet pa arrujont. Ar bobl en em zalc'he alvaounet-holl var leur-guer ar bourg, hag an aotrou Emery a zeuas euz ar presbital d'an Iliz. An aotrou Cabuchet a heulie an ezhan he benn hag he zaoulagad stouet gant-han.

— « Deut-tre en iliz, va bugale, eme an aotrou « Emery, da barressioniz Sant Bonnet, deut-tre, me eo a gano ar gousperou. »

Ar bobl, gand aoun da veza troumplet eun eil gouech, ne finve ket buhan.

— « Ho pedi a ran hag hoc'h aspedi, va bugale « eme an aotrou Emery, ho pedi a ran da zont-tre en iliz. « Va anaout mad a rit ; an aotrou Cabuchet a anzao « a vouez huel cz eo faziet ; deut eta-tre en iliz a c'hui « a bedo gan-hen. »

Ar bobl o clevet an den venerabl-se a guemeras eun tammic fianz hag a ieas-tre en iliz. Goude ar *Magnificat* an aotrou Cabuchet a bignas er gador. Daoulagad an holl a oa troet var-n'han, hag an holl c'halonnou a ie buhan. Pephini a c'hortoz gant neac'h ar pez a ia da glevet.

— « Va farressioniz keiz, eme ar Persoun faziet, « gand eur vouez hag a grene, va farressioniz keiz, « m'ar guellan c'hoaz ho kervel euz an hano-ze, dont « a ran, mantret gand ar c'hlac'har, da c'houlen « pardoun euz ar goal skuer am euz roet d'e-hoc'h « er mintin-ma. An aotrou Doue, gounezet dre ho ver- « tusiou ha dre ho pedennou, en deuz digoret d'in va « daoulagad. Mantret a galon evid ar pez am euz great, « he cassaan va fazi, en em zislavaran, rag heuz em euz « euz va fec'hed. Ho trugarecaat a ran, rac saveteet « hoc'h euz va ene. »

En eur glevet ar c'homzou-ze ar bobl unanet en iliz en em lakeas da vouela ha da scrija. Ar gousperou, peur-achuet, an holl barressioniz a redas d'ar presbital hag en em vodennas en dro d'ar persoun. Her briata a reont, pocat a reont d'ezhan, glebia a reont he zaouarn gand ho daelou, an daelou a red puill a zaoulagad an holl ha ne glever a bep-tu nemed hirvoudou. Ar vugalez ho deuz cavet ho zad, hag an tad hê vugale.

Bete neuze an aotrou Cabuchet a oa bet eur helec mad, a zalec neuze e teuas da veza eur zant. Aliez en eur zonjal er vad a oa deuet d'ezhan euz ar fazi e pehini e oa couezet e lavare : « *O felix culpa!* O faod evuruz! » A neuze he Guenvreudeur beleien a gave en-han eun humilite vrassoc'h, calz muioc'h a zifisianz anezan he unan, hag ouspen eur vodesti gaer. He galon a grenvaas hag en em rei a reas corf hag ene, evit biken, da labourat evit mad he Barrez hag he Barressioniz.

He Barressioniz euz ho c'hostez a garas anezhan calounecoc'h c'hoaz egued-a ziaguent. Carout a rejont anezhan evel eun tad, rag dre he brezeguennou leun a feiz en doa maguet ho c'halonnou dre eun doctrin guirion ha bouedec; her c'harout a rejont evel eur mab, rag indi ive ho d'oa roet d'ezhan eur vuez nevez, ho d'oa saveteet anezhan. Leun e oant a resped evit-han ha roet ho divije ho buez evid ho fersoun.

— « Ah ! a lavare d'eomp eun triuguent vloaz « bennac goude, eur belec curunet a vleo guen, « ma teuffe unan bennac da gounta evel m'ez-eo dleet, « ar pez a zisgouezas gand an aotrou Cabuchet, piou « ne vouelfe ket oc'h e glevet? Ret e vije clevet ar re « goz euz ar barrez ho counta an histor ze en ho « zieglueziou, hag indi a vije sellaouet! Evid-om-me « n'ha ancounac'hain birviken ! »

An aotrou Doue a scullias he vennoziou var ar Barrez-se, hag he spered a nerz var ar Barressioniz. Gourren a rejont corf-oc'h-corf gand ar revolusion, hag epad ma pleguet tro-var-dro dindan dourn an dud difeiz, e parrez Sant Bonnet ne ehanet ket d'ober an offissou, da dostaat oc'h ar zacramanchou ha da vont d'an oferen. E vean e tigassas an distric eur persoun *intru* da Zant-Bonnet evit he c'holl, ar belec schismatic n'helias ober droug ebet. Kemeret a rejor ar merc'hed dre ar vreac'h evid ho zreina d'an iliz, hini ne chomas enhi. Ar merc'hed a garge ho zavancher a vein hag ho stlappe gand an *intru* pa dremene. He-ma a gavas e oa furroc'h mont kuit hag en em dennas.

Daoust da ze an Directouar a forsas an aotrou Cabuchet da vont da guzet. Ne zilezas ket he Barrez evit kement-se. He zizervija a reas en noz. Ranna a reas he barrez e lodennou hag, en eur miz, e vele an barrez-holl loden goude loden. Calz en d'oue da c'houzanv e peb guiz, ar feiz a roaz d'ezhan nerz avoalc'h eneb an holl boanniou ha trubulliou.

Goude ar peoc'h ar c'hardinal Fesch a hanvas an aotrou Cabuchet persoun canton Normant. Pebez calounad evit Sant Bonnet !

An aotrou Cabuchet a zo maro er barrez canton-ma meulet, caret hag enoret gand an holl, hag he varo a zo bet maro eur zant.

An 3 a viz eost 1863, eur C'hardinal coz, oajet a 76 vloaz, a scrivaz a Gastel-Gandolfo :

« Arc'hescop Lyon am c'hassas da serri he zaou « lagad d'an aotrou Cabuchet, Persoun Normant. « Daouzec devez e vevas c'hoaz, hag epad an deve- « ziou-ze e roas d'in ar scouer euz holl vertusiou « eur guir belec. Va lezel a rejor er barrez-se betec « ma oue lakeat eur persoun-al. Birviken ne ancou- « nac'hain an aotrou Cabuchet. Sevel a ren da 3 h. « dioc'h ar mintin, evit lavaret va fedennou hag an « oferen ha ne z'ean er meas nemed evit dibri eun tam « ha guelet ar re glanv. Er gouan, araog an deiz, evije « dija 3 ha 4 c'hant den hoc'h ober orezon en iliz-se. « Ar Persoun a lez en eur vervel eun henvelep parres « a dle beza eur zant he-unan. A.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 27 mis du. — Santez Elizabet, intanvez, Princez a Durinj, burzudus dre he œuvrou mad, ha dre ar batianted a ziskuezas er persecutionou e devoue da c'houzaon goude beza collet he fried. He bugale o devoue ar joa da velet he c'hanoniza.

Dimeurs. 28. — Sant Herve, guinnidic a Vreiz, a voa dall, hag a vouie dindan envor an darn vuia eus a ofis an ilis, desket dezan gant he vam vad. En dezert e tremenas eul loden vras eus he vuez.

Dimerc'her 29. — Sant Houardon, Escop a Leon. Ne ouzeur nemeur a dra eus he vuez.

Diziou 30. — Sant Andre abostol, breur da Sant Per. Prezeg a reas an Aviel e Scyttii, en Thras hag en Achaii. Eno er guær a Batras e voue condaonet gant ar gouarner Egee da vervel var eur groas. He gorf so en Amalfi; he benn so e Rom.

Dirguener 1. kerzu. — Sant Tugdual Escop a Dreguer. Ganet en tu-all d'ar mor, e teuas en tu-ma da labourat evit silvidiguez an eneou. Prezeguet en deus an aviel, ha savet couenchou evit cundui d'ar zantelez ar re a falle dezo kuitat ar bed.

Dissadorn 2. — Santez Bibiana, guerc'hez ha merzerez. He zad Flavien, hag he mam Dafroza a voue merzeriet dindan Julian an dinac'her Doue. He c'hoar a varvas trum dirag ar barner hag hi a c'houzanvas he unan ar maro gant ar brassa courach evit Jesus-Christ.

Dissul 3. — Ar zul kenta en Asvent. Asvent, da lavaret eo *Donediguez*. Eur breparation eo d'ar guenta donediguez eus hor salver Jesus-Christ o tont er bed evel salver, hag a dle beza celebret deis nedelec. Ar peder sizun eus an asvent a zigas sonch eus ar pevar mil bloas ma voue ar bed o c'hortoz ar Messii. Eur breparation e tle beza ive da eil donediguez Jesus-Christ pa deui e fin ar bed evel barner, ha rag-ze an ilis a zigas sonch aliez d'he bugale eus ar varn diveza epad an amzer-ma eus an Asvent pehini a voa guechall eun amzer a binijen evel ar c'horais.

PABELL.

An Heol hag an Avel.

Lafontaine. vi, 8.

Eun deis an heol hag an avel
A velas o tont eus a bell
Gant an hent bras eur beacher
Doublet mad oc'h ar goal amzer
Edot var dro kal ar goan,
Ha d'ar mare-ze a gredan
E ve mad d'ar veachourien
Lacat mantel en ho c'herc'hen.
Dious eur c'hostez heol o para,
Dious eun all glao o caillara.
Bep an amzer keneveden
Gant he liou ruz, glaz ha melen
D'ar re so er mæz a lavar :
Tolet evez an nep a gar :
Ha rag-se an discar-amzer
Miziou douetus a c'halver.
Hor beachour, na petra-ta
Eur vantel vad a voa ganta ;
Mezer dispar, cre ha teo,
Rag aoun en doa rag ar glao.
Hema, eme avel, a gred
En deus pep tra evel m'e diet ;
Biscoas ne velas pot avel
O planta c'huez en eur vantell
Boutounou bremaig a strinco,
Hag ar vantel, pe me velo
Gant ar gounnar kuit a ielo.
Eun tam c'hoari, eun tam ebat
Hor bezo, mar kirit, timat.
Mad, eme'n heol, lakeomp claoustre
Ep chom da riotal keit-se ;
Da c'hout piou en do guenta
Divantellet ar c'hanfard-ma.
It, eur pennad me ho lezo
Gant coabr ha coumoul d'am golo.
Setu dioustu ar pot avel
En em c'huez evel soroc'hel,
Leis he gorf a long a ezen,
Koenvi ra evel barriken,
C'hueza ra stard, sutal, stracal,
Steki, heja, sourral, boudal ;
Toennou veler discaret,
Listri broustet, guerniou torret;
Pep tra a gren hag a horjel,
Ha perag? evit eur vantel.
Biscoas an ifern dinasket
Eun seurt tousmac'h n'en devoa gret.
Mes caer en doue kemeret beac'h,
D'ar beacher ne voue ket treac'h ;
Rag seul vui ma croze'n arne,
Seul vui hor c'hanfard a starde
He vantel var dro he ziouscoaz.
An avel he boan a gollas.
P'en doa great pot avel he ioul
An heol a rinsas ar c'houmoul,
Para ra var guein ar c'hanfard ;
Hema he vantel a zistard ;
Tomder a ia dre he izili,
Ha souden e comans c'huizi,
Kerkent ar vantel so sclapet ;
An heol he glaoustre gounezet.
An ners ne de ket ato sur,
Dousder eo benveg an den fur. G. M.

KELEIER.

An Aotrou Téphany, secretour an Escopti, hag an Aotrou Moëlo so hanvet Chaloniet a henor.

Gazeten ar Meziou a goms evelen er zizun-ma :

Setu ar goan o tont ; setu ni dizounet dioc'h anvic Sant Martin. E costez an anternoz an amzer so ien ha gleboroc ; e costez ar c'hreisdeiz eo goassoc'h c'hoas. Azalec ar guær a Rodez bete meneziou Pyrenee ez eus coezet cals erc'h hag eo goloet an douar e cals a lec'hiou.

E carteriou ez eus bet glaocier bras hag o deus lakeat an dour da greski kement er steriou, ma zeus aoun rag an dour beuz ; mes evit c'hoas n'eus ket bet a zroug.

E Brozaos ne ket echu c'hoas ar c'hlenvet var ar chatal, petra bennag m'en deus great cals distruj a vrema. Eus ar zaout epken en deus sammet pevar c'hant mil benn.

Ar c'hlenvet var an avalou douar a zo ive cals goassoc'h eno evit e Frans. Evelse ar zaos a deu da glasc avalou douar er vro-ma. Ar boezel pehini a verzer dre ama eur scoet pe c'huezeg real, a verzer e Londres hag er c'heriou divardro eis lur, tri scoet.

Ar re o deus avalou douar da verza, hag ar re a gas d'ar broiou-all a ve mad dezo gouzout kementse.

An ed n'en deus ket chenchet a bris er zizun-ma. Ar pez a dle beza caus ne ket guellet varnezan, eo ma zeus digasset ed a verniou d'ar marc'hajou diveza.

N'eus droug na zervich da eur vad bennag, a leverer: da lavaret eo, Doue a voar, pa blij gantha, tenna ar mad eus an droug.

E creis ar bar amzer scrijus en deus great n'eus ket pell kement a zistruj er Guadeloup, daou zen hag a voa enebourien touet diaguent a so deut d'en em unani. Ar spont hag an encrez o deus bet epad ar bar amzer-ze en deus chenchet ho c'halon. Amezeien e voant, mes ne allent ket en em c'houzaon na lavaret eur guer a beoc'h an eil d'eguile. Unan anezo a voue discaret he di gant ar bar amzer, ha distrujet he oll lojamanchou. A veac'h o devoue amzer, hen, he bried hag he verc'h, d'en em denna er meaz evit na vijent ket flastret dindan an tiez o koeza. C'hoas dindan eun seurt amzer hag e creiz tenvalijen an noz, e vouent dispartiet an eil dioc'h eguile. Evit non pas beza sammet ha ruillet gant an avel e voa red delc'her crog en eun dra bennag, en douar, er ieod, e kement a gavet. Beza evelse ep gouzout petra oa deut da veza he c'hreg hag he verc'h a greske c'hoas cals he spont hag he anken.

He amezeg a voa ive coezet eur penn eus he di ; mes ar penn all hag an nemorant eus he lojamanchou n'o doa ket bet a zroug. O velet stad trist he amezeg, ar gassoni a vougas en he galon. Dont a reas d'he glasc ; kinnig a reas dezan lojeis en he di ; he sicour a reas, hen hag eur mevel, da glask he verc'h hag he bried pere a voue cavet ho diou beo.

An den paour pehini ne c'hortoze ket kementse digant eun amezeg hag her c'hassea bete neuze, a voue ken teneret he galon ma tirollas da vouela. Lamet a reas da vriata he amezeg, hag an daou zen-ze zo hirio mignonet vras.

MARVAILLOU.

Eur c'honscri, pe mar kirit, eur zoudart iaouanc a lavare en dez-all d'he serjant :

— Serjant, petra rafac'h din ma lavarfen deoc'h ne doc'h nemet eur... banezen ?

— Petra rafen ? Da lacat en toull da zeski parlant.

— Ha ma na rafen nemet he zonjal ?

— Oh ! sonjal ! me n'em eus netra da velet var ar sonjou.

— Mad, serjant, sonjal a ran ez oc'h eur banezen eus ar re deoa.

Eur merour a lavare da berc'hen he zouar : Aotrou, na c'hui a so teo !

— Teo, eme an Aotrou, petra fell dit da lavaret ?

Ar merour a vel eo faziet, hag a hast buan dressa he fazi.

— Pa lavaran teo, Aotrou, me fell din lavaret teo a gorf ; rag evit a speret oc'h tano avoalc'h.

Eun demezel a voa crog ar sifellat enhi hag e doa c'hoant da c'houzout petra da ober evit parea. Goulen a reas digant eun amezec :

— Petra a rit-hu pa vezit sifellet ?

— Petra ran ? Strefial ha passaat.

Eur c'habiten a felle dezan cass eur zoudart da gaout an enebourien da ober eur grevidi. Mes n'oa ket brao mont da gaout an enebourien, rag credabl oa e crogjent en hini a vije casset d'ho c'haout hag hen lacajent d'ar maro.

Ar zoudart a lavaras d'he Gabiten.

— Biken n'em lezint da zont en dro ; va laza sur a raint.

— Mar hes lazont, araog peder heur varnuguent goude me ho lazo ive oll.

— Va c'habiten, ma carfac'h ho laza da guenta !

G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *18 Du.*		Pont'Nabat. — *16 Du.*	
Guinis....	15 lur, 95 c.	Guinis....	16 lur, 63 c.
Segal.....	9 lur, 57 c.	Segal.....	9 lur, 19 c.
Eiz.....	8 lur, 97 c.	Eiz.....	8 lur, 99 c.
Ed-du....	8 lur, 26 c.	Ed-du....	8 lur, 63 c.
Kerc'h....	6 lur, 91 c.	Kerc'h....	7 lur, 78 c.
Avalou-douar	3 lur, 17 c.	Avalou-douar	2 lur, 80 c.

Montroulez. — *11 Du.*		Brest. — *13 Du.*	
Guinis....	16 lur, 48 c.	Guinis....	15 lur, 64 c.
Segal.....	11 lur, 17 c.	Segal.....	13 lur, 11 c.
Eiz.....	9 lur, 62 c.	Eiz.....	7 lur, 76 c.
Ed-du.....	12 lur, 28 c.	Ed-du.....	8 lur, 40 c.
Eerc'h....	7 lur, 67 c.	Kerc'h.....	8 lur, 04 c.
Avalou-douar	7 lur, 50 c.	Avalou-douar	4 lur, 55 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 2 Kerzu 1865. N° 44. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

Rom. — Er sizun dremenet an Tad santel ar Pap en deus dalc'het chapel er Vatican evit ar gardinalet eat da anaoun. Er mémes amzer, en ilis Sant Ian Latran, e canet oferen an anaoun evit ar rouanet pe an impalaeret a Frans pere, abaoue Herry pevar, a so chaloniet eus an ilis-ze. — Epad eisvet an anaoun, an dud e carg a Rom a laca cana eur zervich, e beret Sant Lorans, evit an dud varo eus a guær, hag an oficerien a laca cana eun all evit ar re varo eus a arme ar Pap.

Cannat ar Pap en Alemagn a zo distro en derveziou-ma. En em glevet eo gant Roue Pruss evit henvel eun escop e Posen hag eun all e Cologn.

Soudardet Frans, ar re anezo a dle kuitat Rom, a ia a vandennou d'ar Vatican. Eno goude m'en devez ar Pap lavaret he oferen, e c'houlennont evit ar vech diveza he venediction evitho ho unan hag evit ho zud. Pii IX a ziguemer ar vugale-ze a Frans gant ar brassa madelez. Roet en deus urs d'ho lezel da vont tre e sal ar goardou dre belec'h e tremen he unan o vont eus ar chapel d'he gampr.

Viterb. — Ar glouer eus ar seminer o deus laket kinnig ho friziou d'an Tad santel ar Pab. Goude ma voant bet roet dezo, en em glefjont hag ho lakejont oll étre daouarn daou anezo, hag ouspen eur pez aour savet ive entrezho. An daou gloarec-ma a gassas ar priziouze d'an Escop. An Escop ho c'hassas da Rom da unan eus ar gardinalet, ha dre zaouarn hema ez ejont beteg ar Pap. An Tad Santel so bet teneret meurbet he galon o receo ar priziou-ze. Laket en deus cas he venediction d'ar glouer iaouanc-se pere, hep mar, a vezo eun deiz tud calonec, ha cals anezo beleien vad evit servicha an Ilis.

Paris. — Cals eus ar c'hazetennou mad a goms evelen eus a ziuer Sant Per :

Diner Sant Per en deus izom ato d'en em skigna. An izom anezan a gresk bemdez. Bez' ez eus tud hag o deus tolet d'ho c'hont, hag a lavar penaus ma rofe pep christen catolic tri guennec er bloas, e safet d'hon Tad Santel ar Pap peadra avoalc'h evit ober he oll dispignou. Ha piou eo an den, peguer paour bennag e ve, hag a alfe lavaret : ne allan ket rei ? Piou eo dreist oll ar c'hristen hag a ve criz avoalc'h a galon evit lavaret : me ne fell ket din rei ? pa deu an oll gristenien catolic da zonjal mad, biscoas n'oa bet hano da ober eun dra ker hras gant eun dispign ken dister. Sicour Vikel Jesus-Christ, sicour an Ilis santel da jom a za ; lacat da vont e moguet kement a ra an dud difeiz evit he discar ; setu eno da betra e servich diner Sant Per.

Chin. — Evel ma on eus he lavaret kentoc'h, e carter Kong-Tcheou e tro an oll oc'h ar guir relijion. Biscoas n'oa bet guelet kement-all. An Aotrou'n Escop Fauri ne voar pe du trei. Evit kement a dud a c'houlen beza kelennet var ar relijion catolic, n'en deus nemet eis missioner. Evelse ive e cri en dra c'hell o c'houlen beleien, missionerien eus ar vro-ma da vont d'he zicour. Red eo esperout e c'halvo an Aotrou Doue unan bennag da vont da zicour destum eun cost hag en deus doare da veza ker puil.

Gress. — Setu ama penaus e coms eur gazeten schismatic eus a Athen eus ar sœureset guenn :

Al leanezet-ze eus ar c'huz-heol, cornetennou guenn var ho fenn, a zo din a bep meuleudi. Nos deiz e rédont eus an eil hospital hag eus an eil ti d'eguile evit entent oc'h kement hini só taguet gant ar c'hlenvet. Kerkent ha ma clevont en deus unan bennag poan e rédont d'he gaout. Mont a reont é tiez ar paoura labourerien. Rei a réont

ezo ho foan hag an oll louzeier so en ho ardanez. ar deu unan bennag anezo da vervel, ira burzudus ! r re all eleac'h fall galoni, a labour c'hoas gant muioc'h brez ; ar pez a ziskuez eo gant feiz e labourout hag vit ober eun dever a c'houlen Doue digantho.

Setu aze petra ra ar seurezet guenn ; labour gristen a great evit mad an dud ; labour hag a dle rei dezo guir da vont eun deis da eana etre divrec'h Abraham. ezomp ar venac'h da stourm an eil oc'h eguile, da ober brezel entrezo divar benn an dra-ma ha divar benn n dra-hont ; evidomp-ni a lavar didroel, ep caout aoun g ho malloziou, ni a lavar ez eo Doue trugarez ha ca- antez, hag e kemer evit he vugale, ne ket ar re a dec'h ag a ziles ho breudeur pa vezont scoet gant ar maro, es ar re a jom var dro an dud clan da guemeret pers n ho foaniou ha da zioriен ar vinoret. Setu aze ar guir ristenien, ar re a vir goure'hemennou Doue.

Hoguen setu eno petra ra ar seurezet guenn pere, baoue ar bloas 1854, a ra en Athen ar pez o deus great ag a reont ato e Constantinopl. Hi eo a ia eus an eil enn d'eguile eus ar gouelehiou evit deski d'an dud ivadez lezen Jesus-Christ. Red oa e teuje merc'hed us ar c'huz-heol er vro-ma evit deski d'an hini so ama peun an ilis he zeveriou e kenver he zenvet taguet ant eur c'hlenvet euzus.

Brozaos. — Breuriez Sant Frances-Xavier evit goulen istro ar berc'herien ous Doue so nevez lontet e Brozaos, r Scos hag en Irland. Kemerise a voa enn dra eas en rland eleac'h ma zeo an darn vuia katoliket, mes ne redet ket e vije ken eas he founta e Brozaos hag e Scos. Mad, fontet eo, ha kement hini ne maint ket er guir lelijion so souezet o velet pe guen eas eo bet fontet. an dra-ma a dle ober poan galon da enebourien an Ilis; breist oll da re an Itali, o velet peguement a-c'hounit n Ilis santel e Brozaos, epad ma clascont, hi, he listruja en ho bro.

Lavaret a rer e labourer a zevri evit cas var araog ar procezou hag an enclaskou red da ober evit ma vezo livezatoc'h canonizet an aotrou Vianney, person Ars.

Jeruzalem. — Jeruzalem ! ar guer-ma a dle ato, pa rez clevet, lacat eun taol da skei e calon eur c'hris- ten ; calon eur c'hristen a dle ato dridal pe canvaat pa gleo ar guer-ze. Hounnez oa ar guær caret gant an Aotrou Doue. Eno e bet alies hor Zalver Jesus- Christ ; eno en deus gouzanvet evidomp. Jeruzalem, pehini a zo bet goastet ken aliez abaoue hag abala- mour ma e deus laket Jesus d'ar maro, Jeruzalem so hirio adarre en eur stad trist hag ankenius bras. Abaoue bremaie naontec cant vloas, ar guær reuzeu- dic-ze ne ell caout nemet canv var ganv. Hirio ema ar c'holera enhi a veac'h. Ar ruion n'eus den enho; ar staliou so serret ; an tiez so goullou. Kement o deus peadra a dec'h pephini en he avel. Ar gouarner turk, an oficerien, hag ar pez so goassa, ar re so eno abers ar Rouantelezіou all, nemet an hini so abers ar Frans, a so tec'het oll kuit. Ne deus mui e Je- ruzalem nemet ar re baour a so red dezo chom. An dud reuzeudic-ze, dilezet eno, eleac'h clasc en em zioual oc'h ar c'hlenvet, a ra kement so red evit beza taguet kentoc'h gantha.

Caer eo guelet, etouez an dispac'h-ze, an hini so eno abers ar Frans o tec'hel mad en he blas, o rei he di da lacat ar re glan hag o sicour ar medecin da guemeret sourci anezo. Caer eo guelet ar Patriarc'h, an Aotrou'n Escop Valerga, pehini ne voa ket eno pa grogas ar c'hlenvet, o tont buan d'ar guær var dro he zenvet, hag o sevel eun hospital evit ar re glan, eleac'h ma ema var ho zro leanezet Sant Joseph pere a so casi oll eus a Frans !

An Tadou a urs Sant Francez a so unan anezo medecin. Ar beleg paour-ze a so dija coz, en deus discoezet eur galon hag eun nerz ha ne voat ket ó c'hortoz en eun den eus he oad. Eno ar merc'hed hag ar vugale eo a so goassa taguet gant ar c'hlenvet.

G. M.

SANTEZ ANNA VENET.

(EIZVET PENNAD).

Epad ma savet moguerіou ar chapel, Escop Guened a zonje penaus en em guemerje evit lacat beleien eno e servich ar belerinet. He zonch kenta a vone da lacat eno menec'h, hag e c'hoant e vije bet rei ar garg-se d'ar gabucinet ; mes dre ho urs ar gabucined so difennet outho beza perc'hen, ha kemeret an emel eus ar madou a dlie kueza eno. Rag en despet da guement a oufe lavaret tud ar bed, ar baourentez hag eur vuez tenn eo a zalc'h an urz-se en he za.

Neuze e trojot oc'h urs Carmez. An urs-ze eo unan eus ar re gossa so en ilis. An Tadou Carmez a gred zoken cz eus anezo abaoue ar profet Eli, abalamour e comansamant an Ilis, e choment var menez Carmel, hag o deus dalc'het, a leverer, da jom eno abaoue, ep ean ebet. Cridi a rer c'hoas eo bet meur a vech, pa edo var an douar, ar Verc'hez santel o velet ar venec'h-se var ar menez pehini ne ma nemet diou leo dioc'h Nazareth. Lavaret a rer ive eo bet an Ta- dou Carmez o chom e ti Santez Anna, e Jeruzalem. Ar pez so sur eo ar Pabet o deus ho hanvet breudeur Mari, hag o deus ho c'harguet da zioual ti ar Ver- c'hez douguet gant an Ælez da Loret. Bez'o devoa ta, en eun doare bennag, guir da guemeret ar zourci eus ar chapel nevez-ma da Santez-Anna.

An urs-ze a voa bet reformet gant Santez Tereza ha Sant Ian ar Groas, hag ar reform-se a zalc'he d'en em skigna en oll gouenchou eus an urs. An Tad Philip Thibaut en devoa digasset ar reform e Roazon,

hag ar c'houenehou divar dro a voa dent da heuilla piz ho c'henta reolen. An Aotrou Rosmadec a garie cals an urz-ze, hag Escop Kemper en doa laket eur pennad a voa, Tadou Carmez e couent Pont'n-Abat. An Ta- dou Carmez a voue-ta galvet, hag ar Roue Lois XIII a roas he otre ha liziri roue evit kemense er bloaz 1628.

An Tad Thibaut hag an Tad Seraphin a deuas di da guemeret an douar evel perc'hen. Digas a rejont di tadou eus a gouent Hennebont dindan ren an Tad Hug. Da c'hortoz m'o divije lojeis vardro ar chapel, an Itron Rohellou a roas diguemer dezo e castel Quen- ven. Ac'hano e lekejont hasta sevel an ilis hag ar gouent. N'oa ket savet c'hoas an anter eus an ilis pa deujont di, ha n'oa peurc'hreat nemet ar penn huela pa voue benniguet gant an oficial a Venet, ar 4 a vis guere 1630. Mes re hir edont dioc'h ar chapel evit gallout servicha ac'hano ar belerinet, hag e voue savet dezo eur goz lochennic e tal an ilis. Ar bloas varlerc'h e voue kempennet ti Nicolazic evit lacat enha, e guiz pe c'hiz, pemp relijius varnuguent.

Ne lavarin netra ama eus an ilis, eus an tour, eus ar gouent, eus ar scalier santel pe ar c'halvar savet dirag an ilis, eus ar feunteun gaer so e plas an eienen goz; ne levirin netra, a lavaran, eus ar vent, an ed, an hueldet roet da bephini anezo. Kemense a gredan ne rafe nemeur a blijadur d'al lennerien divar ar meas. Ar re so bet e Santez Anna ho anavez. Lavaret a rin epken penaus aoter Santez Anna pehini a so e traon an ilis dirag unan eus an doriou, an aoter-ze en dro da behini ne veler nemet bizier loaiec pe bra- nellou, taolennou hag ofransou all roet gant ar re o deus bet eur c'hras bennag digant ar zantez, an aoter- ze so el leac'h m'oa bet cavet an imach coz, hag an imach so var gorre an aoter-ze a so tamou eus an imach coz enhi.

G. M.

HISTOR ZANTEL.

(Eil pennad van-n-ughent.)

Jakob e ti Laban. — Rachel ha Lia.

Jakob o vont adarre gant he hent varzu ar zao- heol, a arruaz er Mezopotamia. Guelet a reaz eur puns enn eur park, ha teir banden denved gourve- zet enn he ghichen ; rak er puns-ze e vize douret ann tropellou ; hag ann digor anezhan a oa stanket gant eur mean braz. Hag, hervez ar c'hustum, ar mean-ze na vize savet nemet pa vize digouezet ann tropellou holl ; hag al loenet, eur veach douret, e vize lekeat adarre ar mean var c'horre ar puns.

Jakob a lavaraz d'ar vessaerien : Va breudeur euz a beleac'h oc'h-hu ? — Euz Haran, em'hint-hi. — Na anavezit ket Laban, map Nakor, eme Jakob ? — Eo, emez-hó, hen anaout a reomp. — Ha iac'hoa- hen, eme Jakob ? — Iac'h eo, eme ar vessaerien ha setu Rachel, he verc'h, o tont ama gant ho zro- pell. Ha Jakob a lavaraz d'ezho : Kalz deis a zo c'hoaz ha ne ket pred kas an tropellou d'ho c'hleiz, koit eta da eva d'ann denved, ha kassit ho zarse da beuri. Hi a respontaz : N'hellomp ket ober se, kenn na vezo digouezet holl ann tropellou, ha ken n'hor bezo dast met ar mean divar c'horre an puns, evit dougn ar memes amzer al loened.

Komz a reant c'hoaz ha setu Rachel o tont gant denved he zad ; rak hi he-unan a zioualle ann tropell.

Jakob, o veza he guelet, hag o c'houzout e oa hi a oa he ghinitery, hag ann denved denved La- ban, he contr, a lamaz ar mean divar douil ar puns. Hag o veza douret he zropell a-raog ar re all, e po- kaz d'ezhi, enn eur vollela, hag o lavarout a voues huel, e oa kar nez d'he zad, ha map da Rebeka.

Hag hi raktal da gas ar c'helou d'he zad.

Hema, o klevet edo ann Jakob, l'map he c'hoar, a redaz var he lerhenn, her briataz, hag o vezo po- ket d'ezhan mour a reach, hen digassaz gant hon dhe di. Hag o veza klevet evit petra e oa deuet, e la- varaz d'ezhan : Va c'har ha va gwad oud, deuet mad ra vezi.

Hag a-benn eur miz tremenet, Laban a lavaraz da Jakob : Var zigare ma'zoud kan dimp, hal ket e vezo d'id-de va zervicha evit netra ? Lavar d'in pebez gobr a fell d'id ?

Hoguen Laban en devoa diou verc'h ; ar gossa han- vet Lia, ar iaouanka hanvet Rachel. Lia a oa pikou- zez enn he daoulagad ; Rachel a oa kaer enn he drem ha kaer e pep ghiz. Jakob a gare hou-ma. Mad, emezan da Laban, seiz vloaz servich a rinn d'ehoc'h evit kaout Rachel, ho merc'h iaouanka. La- ban a respontaz : Guell eo gan-en he rei d'id eghet da eun all, choun em zioh ac'hanoc'h. Jakob eta a zervichaz seiz vloaz evit Rachel ; hi kavout a rea gant-han ne oant nemet enn nebeudik deiziou, ker braz e oa he garantez evit hi. En puns an seiz vloaz, e lavaraz da Laban : Roit d'in va gwaz, rak deuet eo ann amzer ma tleann dimizi d'ezhi. La- ban a bedaz d'ar banked eun niver brasa vignoned hag e oe great ann eured.

Mes pa oa deuet ann noz, Laban a gasaz he verc'h Lia da gambr Jakob, en eur rei d'ezhi eur vatez han- vet Zelpha. Jakob he c'hemeraz evit gwaz. Mes pa oe deuet ar miotin, e velaz e oa Lia a oa. Hag o lavaraz d'he dad kaer : Petra hoc'h eus-hu bet c'hoant da ober ? Ha ne ket evit Rachel eo am eus-me ho servichet ? Perag hoc'h eus-hu ma zromplet ? Laban a respontaz : N'ema ket an c'hiz enn hor bro- ni dimizi hor merc'hed, ar re iaouanka a-raog ar re gossa. Tremen sizun ann eured gant hou-ma, ha me roio eben d'id evit seiz vloaz servich a ri d'in a-darre.

Assanti a reaz d'ar pez a c'houlenne, ha pa oe tre-

nenet ar zizun, ec'h eureujaz ivez gant Rachel. (Enn amzer-ze ne oa ket difennet kaout meur a c'hreg var zun dro, rak-se ann dimizi-ze ne oa ket enep da lezen Doue).

D'ann divez, Jakob o veza bet ann hini a felle d'ezhan, a ziskouezaz enn he c'henver mui a garantez eghet evit ar ghenta. Ha Doue, o velet e tisprize Jakob Lia, a roaz da hou-ma ar c'hras da gaout bugale, epad ma choume he c'hoar difroucz.

KANN.

Ton : *Me gav hir an amzer.* 137.

Ar gher hebre *Lia* a zinifi *labour*,
Rachel a zinifi *a Zoue, ar guel flour*;
Holl e karfemp guelet Doue e kreiz he c'hloar;
Mes kent-se e renker poania var ann douar.

Pevarzek vloaz labour zo evel eun instant
Da nep a vel Rachel e penn he goumanand;
Poaniou ar vuez-ma a ve berr evid-omp,
Mar velfemp ar gurun a bromet Doue d'eomp.

Ar Roue Salomon, o komz euz ar furnez,
A lavare kér brao, gant klem ar garantez:
« A-dal va iaouankiz em euz he studiet,
« Hag e karfen atao hé c'haout evit pried. »

« Va map, eme Doue, ar furnez a fell d'id?
« Mir va gourc'hemennou, ha me he roio d'id? »
He velet a rcomp, a viskoaz e pep tra,
A-barz kavout Rachel, eo ret kemer Lia. H.

Kayenn.

Piou e Breiz-Izel n'en deuz ket klevet comz euz eur vro hanvet Cayen?... — D'ar vro-ze eo e kaser brema an dorfetourien, al laëron, an dud fall, scoet gant justis ar bed, hag a vije guechall er galeou. Eno ez'int oblijet da eul labour tenn ha kalet, evel ma oant araok e Brest hag e Toulon. Lod anezho zo kondaounet evit ar rest euz ho buez; re all evit 8, pe 10, pe 20 vloaz. — Mes peseurt bro eo ar vro-ze; ha peseurt tud a zo enn-hi? An dud euz ar vro-ze a zo morianed evit an darn vuia, tud du pod, digaset eno euz an Afrika en amzer Loeiz pevarzek, Roue a Franz. — Kayenn a zo eur vro gaër da velet, mes eur c'hlenved, hanvet an dersien velen, á ziskar eno kalz a dud. Ouzpen, eun heol loskuz a sko a bloum var ar penn hag a laz aliez en eun taol ar re en em zalc'h didan-han epad an deiz adalek 9 heur bete pedeir heur, ma na ve goloet mad ho fenn gant eun tok teo evit harz ouz tomder ann heol. An holl galerien-ze, peseurt labour a reont-hi eno? Euz an enezenou var bere e chomont ez int kunduet a vandennou gant soudarded d'an douar braz evit difrausta pe digeri douar goloet a goasdou — o veza n'en d'int ket dalc'het en eur porz mor. pe en eur prizoun, evel ma oant ama guechal e Brest, me sonj d'in, e tlefe kalz anezho kavout an tu da drompla ho gouardou ha da vont en eur vro bell bennak. — Ia, mes penauz treuzi kcajou doun ha teval, karguet a loened gouez pe vinimuz; var bep tu da Gayenn an douarou zo goloet ker stank gand gheod, koad ha traou all ma z-eo diez braz bale. N'euz na hent na menojen nemed evit al louened gouez. Eur re bennak guir eo, ho deuz eset achap euz ar vanden, mes hep pell ez-int, pe maro gant an naoun, pe oblijet da zont en dro.

Ha pell eo ar vro-ze deuz ar Franz? Trichuec'h kant pe daou vil leo deuz an Europa, en tu all d'ar mor braz; au dud maleuruz-ze n'ho deuz eta mui konsolation ebet var an douar, nag esperanz ebet da az-velet ho bro hag ho c'herent? — Esperanz da az-velet ho bro hag ho c'herent? Esperans ebet, koulzkoude n'en dint ket hep eur gonsolation bennak. Bez-ho deuz, mar keront, ar c'honsolationou euz ar religion. An Impalaër Napoleon, pa en deuz gourc'hemennet ma vije bet kaset ar galerien da Gayenn, en deuz goulennet tadou euz a gompagnunez Jesus evit heulia an dud kéiz-ze ha prokuli d'ezho ar sikour spirituel. Eno eta pemzek beleé a zo occupet o servicha an dud-ze, oc'h ober katekiz d'ezho, instructionou, o sélaou ho c'hofessionou, oc'h ho bisita pa z-int klanv, en eur guer, evit ober anezho kristenien, ha dreist pep tra, ho sikour da vervel er stad a c'hraz. — Divezatoc'h e vezo lenet e lizeriou skrivet gant an tadou ze penauz ho deuz kals a gonsolation e mesk an dud-ze. Meur anezo a denn profit euz ho instructionou, en em gonvertis, hag a gundu eur vuez kristen. Bez ez euz zoken hag a bratik ar vertuziou ar re gaera. — Var ar poent da vervel, unan anezho a lare d'an tad a oa en he guichen: Bennoz Doue d'choc'h, va zad; ho trugarekat a ran a greiz va c'haloun, ma na vijen ket bet deut ama, e vijen bet kollet evit ar bed-ma hag evit ar bed-all. Ar bunition am euz meritet hag anduret, a vezo ar pen kauz euz va silvidiguez. Poan ha chagrin am euz gret d'am mam, d'am breudeur ha c'houarezed dre va fall buez, mes brema pa glevint am euz ouelet ha coesseet va fehejou, e vezint konsolet. Kontant braz oun da vervel; pardouni a ran a galon d'ar re ho deuz va c'hondaounet; hag esperanz am euz ez eo pardounet d'in gant Doue va holl bec'hejou. Guelet e vezo testeniou anat euz ar seurt dispositionou-ze e lizeriou skrivet gant an tadou missionnerien euz Kayenn. Al lizeriou-ze a vezo lekeet divezatoc'h e brezonek ha lenet er gazeten ma. *Le Délaizir sc.* M. D.

LEVR AL LABOURER. 1.

VI.

Ann amzer-nevez hag ann hanv.

Goudeze pa velit gouenneli deut er vro, 340
Pa glevit o kana ar goukou tro var dro,
Pa vezo deut ebrel gant ann amzer glouan,
Hastit trum da blanta ann avalou douar.
N'ho goloit ket re, abretoc'h e tommint,
Ha gand tomder ann heol primmoc'h e kellidint. 345
Pa vo hireet ann treid, digoret ann delien
Goude eur barrad glao, pa vo gleb ar c'hrisien,
Kemérit ho pigel, hag e giz moudennou,
Savit mad ann douar ouz treid ar plantennou;
Neuze hep mà zoujint na tomder, na sec'hor, 350
Ar griziou enn douar a viro ho glebor.

Var dro hanter miz mae, gant teil pe gant ludu,
Hadit enn ho parkou'a mell ha gouiniz du.
Pe mar gellit kahout prenit elec'h teil all,
Prenit eur boultren-zu a zeu diouc'h a vro-c'hall. 355
Ar bleun vo digoroc'h, drusoc'h vo ann deliou,
Pouneroc'h vo ho kreun, leunoc'h ho solierou.
Ma hadit divezad, ho kolo vo berroc'h,
Hoc'h ed-du a vo moan, ho kreun a vo treutoc'h.

C'hui holl pere a gar kement ar bokedou, 360
Tostait da velet bleun ed-du er parkou;
Evit ann daoulagad n'ez-euz netra kaeroc'h,
Hag evit ann difron n'euz ket a c'houez c'huekoc'h.
Ne veleur var ar bleun, med gouenan o koueza,
O sevel, o tiskenn, o vont tuhont, tuma. 365
Gant eur zamm ouz pep gar, holl brema ho goueler,
Evit mont d'ho rusken o treuzi primm ann er;
Goude o tont en dro da glask eur zamm nevez,
Evelse ar gouenan a labour hed ann dez.
Ann doare a zo brao, 'vit-se n'em fizit ket, 370
Mes pedit a galoun ar mestr braz euz ar bed,
Da skuill var ho touar ar glao hag ar c'hlizen,
Da zigaz amzer douz, da bellaat ar vrumen,
Da viret hoc'h ed-du dioc'h eunn heol re loskuz
Ha d'hen difenn bepred gant eur vantel glebuz. 375

Goude ze pa velit ar blouzen o sec'ha,
Ar c'hreunen kaledet, ar penn ed o c'houenna
Gant ann avel hejet pa zon ann damoezen,
Mar d'eo kaer ann amzer, hastit klask mederien.
Na vedit ket re brimm. Demeuz ho segalek 380
Kasit kuit hep dale ar meder diouisiek
A vesko hep sellet, ar penn gand al lostou:
Ma na fell d'choc'h gouelet glaz dour ho koloegou
Na sonjit mui brema nemed da labourat,
Ha lezit a gostez plijadur hag ebat. 385

Enn tu all d'ar Faouet, evel am euz klevet,
Enn eur c'harter trouzuz, e bro ar *Bourleted*,
E lec'h kemer bo falz ha medi ho edou,
Ann dud dastumet holl ouz son ar biniou,
Ne sonjent met dansal, met eva chopinad, 390
Met tremen ann amzer enn dirol, enn ebad.
Koulskoude e veler e kreiz eur c'houez pouner,
O sevel a bep tu koummoul ebarz ann er,
O tigeri, o trei, o redek, o tua;
Klevel a rer duhont ar gurun o tarza; 395
A venez da venez ann ekleo a respont,
Hag a skign tro var dro ann estlam hag ar spont.
Ebarz er steriou braz ann dour a zo koenvet,
E goueled ar c'hoajou ar gouez ho deuz krenet:
Hag er c'hanton spontet gant tarzou ker pouner, 400
Delien ebet na finv, trouz ebet na glever.
Enn eun taol ar c'hoummoul hevel ouz eur vantel,
A c'holo ar reiz hier hag al lec'hiou huel,
A bouez, enn eur devnab, var ann amzer grouezus,
Hag a zench eunn deiz kaer enn eunn noz stravilluz. 405
Al lué'hed a lugern, a faout ar gouahrennou;
Ar gurun a greva, a gorn dreist ar pennou.
Ann amzer a zua, al lué'hed, an taran
A vrumen al lagad hag a scias peb unan.
Euz ar c'hoalarn teval e sav eunn avel-tan 410
A skrib ann henchou braz, ar parkou hag ar vro,
Ar soner gant ar spont a bleg he viniou;
Ann holl dud a guita gant hast ann tavernou
Hag a red djann illiz, siouaz! re zivezad!
Evit pedi Doue ma viro ho bloasiad. 415
Ar grisil o koueza euz ann env e kounar
A ziskar ann edou, hag ho stlapp d'ann douar.
Ar merer o velet he vloavez holl kollet,
A stard ouz he galoun he vugale fatet;
Ar gurun o tarza, a gouez var ar ménez; 420
Ann dour, enn eur redek, a denn ar vein, ar gouez.
A charr dreiz ha douar vat au ed diskaret;
Hag eur bloavez labour enn eunn deiz zo kollet.
Da viret ouz eunn drouk; vid hoc'h, ken ankenniuz,
Meulit Doue bemdez gant pedennou nerzuz; 425
Ha pedein gouech er bloaz, da c'houlz ar c'hotuerou,
Enn eur bedi ar zent, grit ann dro d'ho parkou.

M. D. h. kg. Le Délaizir sc. (*Ann dilerc'h eur vech-all*).

AR PREON GLAS.

Mari Argoat a voa chomet intanvez gant eur potric hanvet Per. He goas pehini a voa eul labourer mad hag honest, en doa gouezet bara d'ar vam ha d'ar map divar bouez he zivrec'h. Deut oa zoken a benn da brena eun tiic hag eun tamig douar, hag e c'hespere beza eun deis en he æz. Evel n en doa ket cals a vanke, arc'hant avoalc'h da baca an ti hag an tam douar-ze, e voue red dezan presta. Enn tiec pinvidic hanvet Blez, a roas dezan pemp cant scoet evit paca ar perc'hen.

Al labourer a bac eul lodennig bep bloas eus ar pemp cant scoet, ha ne dlie mui nemet daou c'hant lur da Vlez pa deuas ar maro dezan. Dre ma pae eun dra bennag, Blez a verke ar pez eu doa recevet var eur c'haier, hag ar c'haier-ze a jome etre daouarn al labourer pehini her c'huze ep ma voue he c'hreg peleac'h. Gouzout a rea gouscoude ne voant mui dleour nemet a zaou c'hant lur.

Eun nebeudig goude m'e devoa Mari Argoat collet he fried, Blez, an hini en doa prestet arc'hant dezo, a varvas ive. Eun niz dezan a heritas eus he zanvez. O veza cavet etouez paperiou he contr eur paper a verke en doa prestet pemp cant scoet d'al labourer ma on eus comzet anezan, an intanvez a voue galvet da renta cont a guementse. Mari a zisclerias dirag heritourien Blez ha dirag ar barner ne dlie nemet daou c'hant lur var ar pemp cant scoet-ze, hag e devoa eur c'haier da ziskuez eleac'h ma voa merket an dra-ze gant Blez he unan.

Mes pa zeas da glasc he c'haier, n'her c'havas ket. Caer e devoue furchal, chench penn evit penn da gueu-

ment a voa en he zi, ne gave caier ebet. Roet oue dizi eun derveziou bennag evit clasc c'hoas pissoc'h, mes ne gavas netra. Heritour Blez hag ar barner o velet kementse, a gredas e devoa clasket ho zrompla. Kemeret a rejont cas outhi, hag e voue condaonet da velet guerza he zi hag he zamic douar evit paea he dle, ha goudeze da vont gant he map eleac'h ma carje, da lavaret eo, var an douar noaz.

Me ho lez da zonjal pebez anken ha pebez calonad evit an intanvez paour! Evel ma zoa Mari Argoat hag he fried, pa edo beo, tud honest bras ha caret gant ho amezeien, meur a hini a lavare penaus e tlie beza guir ar pez a lavare an intanvez, ha penaus heritour Blez a voa criz ha disleal. Ar brud-ze a ieas beteg hema. Cridi a reas oa hi a lakea ar brud-se da redec, hag en em hastas c'hoas muioc'h da lacat guerz varnizi.

Derc'hent ar verzidiguez, da noz, edo ar vam gueaz hag he map o daou en ti. O sonjal e rancje antronoz mont er meaz eus an ti-ze ep gouzout peleac'h mont, o sonjal petra deuje da veza gant ar potric paour-ze pehini n'en devoa c'hoas nemet pemp pe c'huec'h vloas, ne alle ket miret da vouela, hag ar bugnel o velet daelou he vam, a vouele ive.

Gouscoude, goude beza debret eun tam bennag, ar potric, (rag ar vam ne alle dibri bruzunen) ar potric a reas evel a ra ar yugale eus he oad, a lezas he zaelou evit mont da redec ha da c'hoari.

Epad ma kemere ar bugnel he ebat, he vam glac'haret a voa en em daolet d'an daoulin dirag eun imach d'ar Verc'hez a voa oc'h ar voguer en eur c'horn eus an ti. Eno e rea ar beden galonec-ma:

« O Mam santel da Jesus! o va fatronez ker! pedit « evidhon ho map beunniguet! Gouzout a rit n'em.eus « ket meritet ar pez a rer din. Ho pet truez oc'h va « bugnel paour. Roit da anaout d'an oll oun divlam, « evit na ranco ket va map kez mont er mæz a di he « dad ep den da asten dorn dezan nemet he vam cuezet « en dienez hag en dishenor. Pe mar deo red din eva « ar c'halir c'huêro-ze, roit d'am c'halon ners avoalc'h « evit he zouten. »

Goude ar beden-ze, Mari a jomas eno saouzanet, beuzet en he daelou dirag imach ar Verc'hez. Eur griaden losket gant he map Perig a reas dizi sevel he fenn.

— Va mam! Va mam! Sellit-ta! Sellit-ta! Eur stereden cripet ama oc'h ar voguer hag o tisken en ti! Sellit anizi o tont! Serrit ar prenest gant aoun na zafe er meaz ha na dafe adarre d'an Env!

An intanvez ne ellas ket miret da vusc'hoarzin o velet levenez he bugnel.

— Perig, emezhi, enhez ne ket eur stereden eo, mes eul loanig hag a luguern eleac'h ma vez tenval.

— Eul loanig, va mam! Pe seurt loanig eo?

— Eur preon glaz a rer anezan.

— Oh! Setu aze zo brao avad! Ha pa vez deiz-ta va mam!

— O nan, va map; pa vez deiz ne luguern ket, ha neuze ne ket braoc'h evit ar prenvet all. En denvalijen epken e luguern evel an tân.

— Evel tân! Petra, ne ket tân eo? Ma touchen outhan ne boazo ket?

— Oh nan!

— Mad, guelomp! Oh, ien eo. Setu aze eun dra avad, tân ha ne ket tân eo.

Ar potr a c'houlennas mil dra divar benn ar steredennic, hag ar vam a ancounac'hea eun nebeut he anken o velet plijadur he map. Hema o velet e timinue sclerijen he steredennic pa deue al loar da bara varnha, her c'hassas en eur c'horn tro e doug eun armel. Goudeze evit he lacat en eul leac'h c'hoas tenvaloc'h, e tigoras an armel goustadic, hag hen tolas enhi. Mes evel na luguerne nemeur he steredennig eno muioc'h evit araog, e scuizas o c'hoari ganthi evel ma scuiz ar vugale gant pep c'hoari, hag e teuas da c'houlen oc'h he vam hé gas da gousket.

— Va map, red eo pidi Doue da guenta, hag evit ma en devezo Doue truez ouzoc'h, red eo ive caout truez oc'h ar preon glaz-ze hag he lezel da vont kuit.

— Oh! va mam, scuis oan gant ar preon glaz; serret em eus varnezan evit he zerc'hel ac'hann da varc'hoas da noz. Great em eus dezan evel a rithu ive din-me pa em lakit e pinijen.

— Perig, pa vezit laket e pinijen, o pevez gret droug; hag e c'houzoc'h avoalc'h ar preonic glaz-ze n'en deus gret droug ebet.

Mes Perig ne felle ket dezan senti. Ar vam a reas kementse poan dizi, hag a lavaras en eur vouelâ:

— Va map, ho pet souch ez eo marteze ar vech diveza ma ho pezo da zenti ouzin en ti-ma.

Perig neuze o velet daelou he vam, a lamas da boket dizi, a c'houlennas pardon hag he c'hassas da gaout an armel. Mes ar preon a voa eat e goask ar garanou e goelet an armel. Ar potrig ne elle ket he denna ac'hano. He vam a ieas da elumi eur c'houlaouen evit dont d'he zicour. O clasc caout ar preon eus ar goasc ma edo, e teuas ar planken ganthi, ha dindan, en eun toul cuz, edo ar c'haier e doa clasket kement, hag ar paperiou-all pere a ziskueze en doa he goaz prenet an ti hag an tamig douar so outhan. Var ar c'haier-ze oa merket e guirionez gant Blez he unan a zom e som ar pez en doa paet al labourer dezan. An diveza scrit a gomze evelen: « Anaout a ran ne dle mui Jakez Argoat din nemet daou c'hant lur eus ar pemzeg cant am boa prestet dezan. »

An intanvez gueaz en em lakeas d'an daoulin evit trugarecat Doue, hag a lakeas he mab da drugarecat Doue ive eveldi. Goude ez eas da ziskuez he c'haier d'ar barner ha da heritour Blez. Ho daou e vouent souezet meurbet o clevet penaus e doa an intanvez dizoloet ar paperiou-ze. Neuze ar barner a lavaras d'an heritour: ha brema petra reot evit dic'haoui Mari Argoat eus ar gaou oc'h eus great outhi o cridi e claske ho trompla?

— Petra rin? Lezel ganthi an daou c'hant lur a jom, ha merca var he c'haier ne vanc mui netra din.

— Ha me, eme'r barner, evit beza douguet en he enep eur varnediguez ha ne verite ket e vije gret, en

em garg da sevel he map. Ar bugnel en deus gret Doue eur burzud evelse en he andret, ne all ket mancout da zont da veza eur bugnel mad.

Setu penaus e teu providans an Aotrou Doue da zicour ar re a laca ho fizians enha; setu penaus e sifaou peden ar re her ped gant eur galon eün. G. M.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 4 Kerzu. — Sant Per Chrysolog, arc'hescop a Raven, choazet gant Doue he unan evit gouarn an escopti bras-ze. Bet eo eun doctor hag eur predicator eus ar re vrudeta hag eus ar re o deus gounezet muia eneou da Zoue.

Dimeurs 5. — Sant Francez Xavier, abostol an Indez ha patron Breuriez ar Feiz. Burzudus bras eo an niver a dud en deus gounezet; da beguement a vroiou en deus casset sclerijen an aviel. Ar re so e Breuriez ar Feiz ne dleont ket ancounac'hat ez eus hirio evitho e pep parrez eun oferen, hag eun indulgans leun da c'hounit.

Dimerc'her 6. — Sant Nicolas, escop. Burzudus dre ar miraclou en deus great. Evit patron ar scolerien her c'hemerer, o veza m'en deus rentet ar vuez da zaou scolaer a voa bet muntret.

Diziou 7. — Sant Ambroas, escop ha doctor eus an ilis. Bez'e voue da guenta gouarner ha goudeze escop eus ar gnær a Vilan. Choazet e voue dre eur burzud; eur c'hrouadur tri bloas eo hen hanvas da guenta, hag an oll en em unanas gant ar bugnel. Gounit a reas da Zone an doctor bras Sant Augustin.

Dirguener 8. — Conception didach ar Verc'hez glorius Vari. Pii nao en deus discleriet divar gador Sant Per e voa bet concevet Mari ep ar pec'het orijinel; da lavaret eo, en deus gret eun articl a feiz eus ar greden-ze.

Dissadorn 9. — Eus a eisvet ar Conception didach.

Dissul 10. — *Eil sul eus an Asvent.* Ofis ar zul. Suliou an Asvent, evel suliou ar c'horais, a zo suliou *privilejiet*, da lavaret eo, e ra an ilis an ofis anezo, o lezel à gostez goueliou ar zænt à zigouez d'ar zuliou-zè.

KELEIER.

N'eus ket pell, eur person eus a Vreiz-Izel a voa er gador. Prezeg a rea var an ifern, pe da viana lavaret a rea d'he barressionis ez ajent d'an ifern mar dalc'hent da goeza en dizurziou ma comze anezo. Lavaret a rea d'ar iaouankis: Ia, ma kendalc'hit d'an dizurziou-ze, ha gouzout a rit-hu peleac'h ho cassint eun deiz! Ho cas a raint, ne ket d'an dans, ne ket d'an nosveziou, mes d'an ifern, da dan an ifern! Ia, hel lavaret a ran c'hoas, mont a reot d'an tan... d'an tan....

Eun den coz a voa en ilis hag a voa cousket eun nebeut a voa, dihuna a reas dres pa edo ar person o lavaret ar c'homzou-ze. O clevet an tan... an tan, e c'hancounac'ha crenn peleac'h ema, hag e saa drifiet oll en he za en eur c'houlen a bonez ho beun, peleac'h ema'n tan? peleac'h ema'n tan? E pegnear, ema? — An person a voue red maa dezan dezel he brezeguen eun nebeut, hag ober eur pennad c'hoarzin couls ha kement a voa oc'h he zilaouza ar re.

Er bloas a zeu 1866, an tenna d'ar zort, a dlo gomans dre ar Frans oll, d'al lun 27 a vis c'huevrer. Cant mil den a dle beza savet. —

Ar c'hlenvet var al loenet a ra distruch e meun a garter eus ar Beljic. Kementse so tost da Frans, hag evelse ar Francizien o deus ive da ziqual. —

E Frans ive en eur c'harter bennag, ez eus clenvet var al labouset dôn, ar ier, an opidi, etc. A vandennou int taguet e meur a leac'h.

An Aotrou Soumain, sous-prefet Brest, so hanvet prefet e Tarn-ha-Garon;

An Aotrou Mila Cabarieu, secretour general eus an Meurth, so hanvet sous-prefet e Brest.

E parrez Kernevel eus bet eun tan goall hag en deus dêvet c'huec'h ti en eur guenaden hanvet Porzou. An tan so bet laket adarre gant hugale o c'hoari gant alumetez chimic.

En ilis Sant-Sulpis, e Paris, eun itron a lakea, er sizun dremenet, lavaret eun oferen evit celebri he c'hanvet deiz ha bloas. He bugale vian, he bugale gun, a voa oll eno. An Aotrou Buquet, Escop Parium, en deus lavaret an oferen.

N'eus ket pell eur medecin en doa laket ober eun habit nevez. Pa deuas an habit, ne blije ket dezan, hag e lakeas he gas en dro d'ar c'hemener. Abenn eun nebeut goude, ar medecin hag ar c'hemener en em gavas ho daou en eun enterramant. Ar c'hemener a lavaras d'ar medecin:

— Ah! doctor, na c'hui a so eurus,

— Ha perag, eme ar medecin?

— Perag? Ne vez digasset morse ho labour deoc'h en dro pa vez great fall!

An Aotrou C... alvocat, en deus eur fri eus ar re viana. An Aotrou B..., prezidant al lez-varn, pe mar kirit, ar barner bras, en deus er c'hontrol eur fri eus ar re gaera. En dez-all edo an alvocat G... oc'h ober he brezeguen, hag en doa izom da lenn eur pennad scrit. Ar pennad lizer-ze a voa scritet fall, hag en doa mil boan o clasc he lenn. Ar barner bras a deuas da enoui hag a lavaras: « N'eus ket aze gant unan bennag eul lunedou da rei d'an Aotrou alvocad? »

An alvocad a droas buan oc'h ar barner bras en eur lavaret: « Ia, mes neuze e c'hellit rei din ivez ho fri evit ho delc'her! »

Er zizuniou tremenet eur martolod a voa e kear sant Malo o pourmen var ar c'hre pe ar rampart so azioc'h ar c'hae. Ar c'hre-ze so eur voguer hag a so marteze cant troatad hueloc'h evit ar c'hae. Ar martolod a zo, a leverer, eus a Dreguer, hag a voa nenze crog ar big en he scouarn. Ac'hano e velas ar mous pe ar potr keguiner oc'h ober he labour en he lestr. En em lacat a ra da c'hervel ar mous :

— He ! mous, deus ama ; m'em eus da goms ouzit !

— Oh ! ne dan ket ! eme'r mous.

— Mar dan-me aze, bremaic, me rai dit lavaret ne dan ket !

Dont a ri ?

— Ne din ket.

Ar martolod ne varc'hata ken. Evel eul luc'heden e lam divar ar c'hre var ar c'hae. Kement hini a voa eno a grede e tlie beza flastret, bruzunet, crevet o coeza. Mes ar martolod a guezas evel eur c'haz var he dreid, ha n'en devoue droug ebet. Evel kent, ar stocat a ioa bet cre avoalc'h evit he lacat da zempla. Douguet e voue da eur c'hlandi pe da eun hospital ; mes abenn an noz edo adarre var he dreit ker sounn ha biscoas.

Pa c'houlennet digantha petra zouje oc'h ober eul lam evelse, e lavare oa ken abafet ma sonje dezan oa en he lestr e lame dreist ar bord.

Goudeze, kenta ma velas ar *mous*, e lavare dezan :

— Moroc'h so ac'hanout, te zo bet dare dit va lacat-me da derri va gouzoug. Mes laca evez eur vech all !

— Ha c'hui, martolod, eme'r mous, peur e reot adarre eul lam all evelse ? (*Gazeten San-Malo*)

Er zizun dremenet, eme eur gazeten eus a Baris, eur c'hi en deus savetet he vuez da eur c'hrouadur, hag en deus discoezet couls lavaret kement a skiant hag eun den.

En eun ti e ru Fourn-Sant-Germen ez eus o chom en eur gampric dister, er pempet astach, eun derveziour hag he bried, derveziourez eveldan. An daou-ma a ia d'ho dervez, ha neuze, pa vez deut ar mare, ar c'hreg a zistro d'ar guær da oza eun tam bouet ha da velet penaus e vez ar bed gant eur buguel trivac'h mis o deus pehini a vez lezet he unan en he gavel gant eun tamic ki-bleiz evit he zioual. Dirag ho c'hampr ez eus o chom eur c'hemener hag eur guemerez en eur gampric all, ha ne deus nemet eun tamig toen evel eur pont-ale o tispartia an diou gampr.

Eur mintinvez an derveziourez, araog mont d'he labour e devoa c'huezet tan, evit ma chomje tomoc'h ar gampr. Neuze oa eat kuit o lezel, evel m'oa boas, he c'hrouadur cousket en he gavel. Abenn eur pennad goude, ar c'hemener hag he c'hreg a glevas prenest ho amezeg o stracal. Ar c'hi oa en doa torret eur veren, hag a voa eat en eul lam d'ho c'haout. Cregui a ra e sae ar c'hemener, hag e clasc he zacha gantha. Ar c'hemener a deuas dioc'htu da velet petra voa e cambr he amezeien. Caout a reas ar gampr leun a voguet. Ar buguel a ioa diruillet eus he gavel bete'n oalet, hag an tan a ioa dija crog en he zillad. Ar c'hemener a ellas he vouga, hag ar buguel a voue savetet he vuez pehini en devije collet a dra sur paneffe ar c'hi.

En hospital Gayet ez eus maro eun den, hanvet Thomas ar Rous, hag a ioa crog en he vloas ha c'huec'h uguent. An den-z en'oa nemet pevar pe bemp bloas abaoue ma edo en hospital, ha bete neuze e veze o clasc he vouet. (*Bas-Breton.*)

Lavaret a rer penaus cannadet ar Japon a ia gantho eus a Vrest d'ho bro var dro triuguent a labourerien pe tud a vicher. G. M.

PRIS AN ED.

KEMPER. — *25 Du.*

Guinis....	16 lur,	15 c.
Segal.....	9 lur,	58 c.
Eiz.....	9 lur,	12 c.
Ed-du....	8 lur,	37 c.
Kerc'h....	6 lur,	98 c.
Avalou-douar	3 lur,	35 c.

PONT'NABAT. — *23 Du.*

Guinis....	16 lur,	15 c.
Segal.....	9 lur,	19 c.
Eiz.....	8 lur,	99 c.
Ed-du....	8 lur,	63 c.
Kerc'h....	7 lur,	65 c.
Avalou-douar	2 lur,	52 c.

MONTROULEZ. — *18 Du.*

Guinis....	17 lur,	07 c.
Segal.....	10 lur,	96 c.
Eiz.....	9 lur,	62 c.
Ed-du....	12 lur,	«« c.
Eerc'h....	7 lur,	59 c.
Avalou-douar	7 lur,	50 c.

BREST. — *20 Du.*

Guinis....	15 lur,	88 c.
Segal.....	13 lur,	09 c.
Eiz.....	7 lur,	97 c.
Ed-du....	8 lur,	61 c.
Kerc'h....	8 lur,	03 c.
Avalou-douar	4 lur,	20 c.

HENT HOUARN.

Da be heur e tiblas hag e tigouez ar c'hirri tán epad ar goan.

O VONT A GASTELLIN VARZU NAONET.

	kenta trein	eil trein.	trede trein.	1e cl. e paer	2e cl. e paer	3e cl. e paer
Castellin..	6 h. m.	10 h. m.	4 20	»» f. »»	»» f. »»	»» f. »»
Kemper...	7 4	10 55	5 20	3 45	2 60	1 90
Kemperle..	8 34	12 14	6 41	8 50	6 40	4 70
Loriant...	9 12	1 2	7 24	10 75	8 05	5 90
Redon....	»» »»	4 22	»» »»	22 85	17 15	12 55
Savene....	»» »»	5 28	»» »»	»» »»	»» »»	»» »»
Naonet...	»» »»	7 10	»» »»	31 90	23 95	17 55

O TONT EUS AN NAONET VARZU CASTELLIN.

	kenta trein.	eil trein.	trede trein.
Naonet.....	»» »»	6 h. 20 m.	»» »»
Savene.....	»» »»	7 19	»» »»
Redon.....	»» »»	8 20	»» »»
Loriant.....	7 h. 40 m.	12 6	5 48 n.
Kemperle.....	8 23	12 50	6 39
Kemper.....	9 41	2 2	8 3
Castellin.....	10 50	2 59	9 15

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand AR. DE KERANGAL, Mouler an Escopti.

DISSADORN 9 KERZU 1865. N° 45. KENTA BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz..... EUR SCOUET.
Evit tri miz..... C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken..... DAOU VENNEC.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

E pep amzer, daoulagad ar gatoliket so ato troet varzu Rom ; mes pa deu eun enebour bennag d'en em ziskuez, pa deu lezen Doue da veza bresset dindan an treid, pa deu an ilis da veza orjellet gant eur goal varr amzer bennag, neuze dreist oll e tro sell ar vugale varzu ho zad. Morse n'oa bet troet kement sonjou ha calon ar guir gristenien etrezeg cador Sant Per, evel ma zint abaoue ar bloas 1849. Abaoue ma rer brezel da Bii Nao, e c'heller lavaret ez eus cals a dud ha ne zonjont nemet enha ; ha seulvui a boan a vezo gret d'ar Pap, seul vui ivez a bréz a guemerint da ziskuez dezan ho c'harantez hag ho lealdet ; seulvui e tiskuezint peguer stard e talc'hont dezhan.

An Tad Tongiorgi, professor ar philosophi e sco lach Rom, a so maro an 12 eus ar vis du. Ne allan ket miret da lavaret pebez feiz en deus diskuezet var he varo. D'ar zadorn, unnec eus ar mis, en em gave guelloc'h, hag e crede zoken ez ea da barea ; mes ar medecin a lavaras dezan reeco he zacramanchou. Antronoz, d'ar zul, an hini clan en em gave brao bras, mes ar medecin a lavaras dezan adarre : Va zad, ne deot ket a bell. Neuze an Tad, ar muse'hoars var he vuzellou, he ziou-vrec'h hag he zaoulagad savet etrezeg an env, a lavaras : « Saut Ignas, va mestr ha va breur, deut d'am c'herc'hat ha d'am c'has da dreit Jesus-Christ, va barner. Bemdez, epad va buez, em eus ho pedet d'am difen en heur divezama. Dre c'hras Doue, ha dre ar zicour oc'h eus roet d'in, em eus dalc'het guenn sae va badiziant. Deut, a lavaran deoc'h, deut ! » Hag e varvas en eur lavaret ar c'homzou-ze. Setu aze a dra zur eun den hag a ziskueze eur feiz beo var he dremenvan.

Ar *Penitancier* bras en deus badezet en derveziouma daou juzeo, Jacob Mielli, eus a Rom, hag Abraham Deangelis, eus a Reggio.

An Tad Santel a veler aliez o vale dre guær. Dirguener diveza eo eat var droat pendaben gant ru hir ar C'horso. Eur vaouez coz a voa o tont eus eun ilis, a so en em daolet d'an daoulin dirag ar Pap, oc'h he bidi da rei dizi he venediction abenn he heur diveza. Rag, emezhi, coz evel ma zoun, ne ket lavaret e tigouesse ganen ken guelet ar Pap araog ma zin eus ar bed-ma. Pii Nao a voa teneret he galon oc'h he c'hlevet, hag en deus roet dizi ar venediction abostolik abenn he maro.

Eur blijadur oa guelet ar c'harrozioù a lea dre ar ru vras-se, o chom oll a za, hag oc'h en em denna a gostez evit lezel crec'hz ar ru gant ar Pap. Kement a ioa enha a ziskenne hag a zaouline evit caout ar venediction.

S. Francez-Xavier, patron *Breuriez ar Feiz*, so ken estimet en Indez hag er Japon, ma na gomzer hemetanezan. He hano hag ar brud eus he labouron so skignet dre an oll garteriou eus ar Sao-Heol. Evit eur zant oa kemeret gant tud ha ne vouient ket petra eo kementse. Tud gouez, paianet, oll en em er bedent outha, ha guelet eus bet tud ha ne anaient tam ar relijion gristen o tont e pelerinach d'he vez. Setu eno petra ra ar zantelez.

Diblasset ez eus adarre seis tad a urs sant Francez ha teir c'hoar eus an drede urs evit mont d'ar missionou en Americ, tu Anternoz. Brema eus daou vis oa diblasset pevar dad all eus ar memes urs evit ar memes mission.

Dre ma cresc ar Feiz er broiou-ze, dre ma tiskuez an dud bolontez vad da ziguemeret sclerijen an *Aviel*, an Eskibien so eno a gri da c'houlen missionnerien. Rag ouspen prezeg an *Aviel*, ho deus izom c'hoas da guelen, da zeski ar vugale evit lacat stard en ho zouez lezen Jesus-Christ.

Tour. — E Tour eus bet er bloa-ma tud aleis e pelerinach evit gouel S. Martin. C'huec'h eus an Eskibien divardro a voa deut ive e touez ar re all, hag o

deus lavaret an oferen en tamic chapel zo savet da c'hortoz an ilis. Gouzout a rer ez eus hano da zevel eun ilis caer en henor da Sant Martin eleac'h ma edo guechall an ilis ma en deus gret kement a vurzudou enhi.

Spagn. — E nep leac'h, an dud taguet gant ar c'holera, ha dreist oll ar re baour, n'eus bet kement a zourci anezo evel e Madrid. Beteg ar charretourien a iea dre guær gant ho c'harrosiou da gas ha da zigas evit netra ar vedecinet d'al leac'h ma voa izom anezo. Ne ket epken ar seurezet guenn, ha bugale sant visant a Baul, mes oll dud kear a voa paravia, keit ha ma eo padet ar c'hlenvet, o sicour ho breudeur. Ouspen an hospitaliou a voa kent, eus bet laket pemp ti da ziguemeret ar re glan paour, hag an dud en em gleve a vandennou evit sourcial anezo ha miret na vancje dezo netra. Setu eno pebez gallout he deus ar relijion gatolic ha pebez kem so entre-z-hi hag ar fals relijionou. G. M.

Chalon. — Tost da Chalon, e keric Montmirail, eus digouezet, an 22 a vis here ; eur burzud hag a gomzer cals anezan er c'harter-ze. Eur plac'h iaouanc, hanvet Anaïs ar Roue, clan abaoue tri bloas gant eur c'hlenvet ous pehini ne gave pare ebet, a zo deut ar iec'het dezhi en eun taol. Bloas a ioa oa clan pa deuas da jom da gnær Montmirail gant he c'hoar pehini a só kemenerez.

Eno seiz medecin a reas ho gallout evit he farea ; mes coll a rejont ho foan. Ar boan a grescas kement, ma teuas ar plac'h paour ne elle mui kuitat he guele, na finval ezel ebet. Ne alle dibri tam, ha mar kemere eur c'hinaout bennag e ranke he deleur ker buan. Evelse oa deut ken diners, ne alle ket sevel he fenn divar ar penn-vele, ha ken distruch, ne voa nemet ar c'hroc'hen o c'holo he eskern. Pa gomzet outhi, evit lavaret eur gueriou bennag epkén, e coeze semplet epad eun anterheur dioc'htu.

Ar vedicinet o doa discleriet oa dalc'het en he feultrin, ha n'oa ket a bare evithi. He louzaoui a reant epken evit asten dizi he buez eun derveziou bennag. Lacat a reant dizi palastrou var he stomoc, var he c'hein, var he breac'h ; mes kementse ne rea nemet creski he foan.

An oll a voa var c'hortoz d'he guelet o vervel. Person Montmirail en doa digasset he zacramanchou diveza dizi abenn peder guech abaoue ma edo er guær-ze, hag en doa zoken lavaret pedennou an agoni dirazhi. Evit maga he ene e tigasse dizi ar gommunion bep sadorn ha derc'hent ar gouelioù.

Evelse ar glanvourez guëz a voa ato kel laounen hag an heol, ha n'en em gleme morse. Avechou e vele he c'hoar o vouela, ha neuze e lavare dizi en eur vusc'hoarzin : « Na vouelit ket, va c'hoar, me a zo eurus. Mont a ran da vervel, hag ec'h esperan mont d'an env eleac'h ma pedin evidoc'h.

Evel na elle ket an dud gouezïec he farea, e voue roet ali dizi da c'houlen ar iec'het digant Doue he unan dre zaouarn Mari he vam zantel.

Comans a rejot eun navet evithi da iroù Varia ar Salet. Rei a rejor ive dezi da efa dour a feunteun ar Salet ha glibia a rejor gant ar memes dour lienach da lacat var he gouliou. An deiziou kenta eus an navet e voasseas dizi, hag e credet ervad ne velje ket ar fin eus an navet-ze. D'ar zul, eisvet dervez eus an navet, epad m'oa eat he c'hoar d'an oferen vintin, an hini glan a zant en eun taol eo guellet dezhi. Finval a ra he diouscoas, he divrec'h, ar pez ne devoa ket gret abaoue daou vloas. Sevel a ra en he c'hoazez ; mont a ra var he daoulin da drugarecat Doue. Goude e sao var he zreid hag ec'hell chom en he za. Santout a ra eo eat kuit he foan ha deut he nerz dezhi, hag e lavar gant trefu : emaoun pare ! emaoun pare !

Gant he levenez, oa evel pa vije eat anizi he unan. Fallout a ra dizi en em visca, mes o jonjal e raje aoun d'he c'hoar pa deuje eus an oferen mar he chafje var zao e za adarre d'he guele d'he gortoz.

Pa erruas, he fedas d'he disken var eur gador. He c'hoar e doa aoun na varfje etre he divrec'h ; gouscoude he diskennas, ar glanvourez a c'houlen neuze he dillad. Ar c'hoar ne felle ket dezhi ho rei. « Mad, emezhi, ma na fell ket deoc'h ho digas din, me ia d'ho c'hlasc va unan. » Sevel a ra ; ober a ra tro ar gambr ; guisca ra he zae, he lerou, he boutou pere n'oant ket bet en he zreid tri bloas a voa.

He c'hoar, sebezet oll, e deus beac'h o cridi ar pez a vel. Pa voa dizouzanet eun nebeut, e red da diez an amezeien en eur grial : va c'hoar so pareet ! va c'hoar so pareet !

Dont a reas tud d'ar gambr a vandennou. Oc'h he guelet en he za hag o vale diroufen, e crog evel encrez enho hag e chomout evel sounnet. Ar palastrou so cuezet : n'eus mui gouli ebet. Oll izili ar plac'h so iac'h tre; Eur burzud so en em gavet. Cas a rer kelou d'an Aotrou Personn. Dont a ra da velet, hag e lavar da Anaïs :

« P'eo guir oc'h pareet, deut d'an ilis da drugarecat Doue hag ar Verc'hez. » — Mont a reas ; disken a reas an deleziou ep sicour den ; en ilis e taoulinas. E c'hellit cridi e trugarekea Doue a galon. An oll a voa estlamet ha sebezet oc'h he guelet.

Pa zistroas d'he c'hambr, edo ar medicin, oc'h he guedal. Oc'h he guelet, e voue scoet, evel ma hen lavar he unan.

Lacat a reas he zorn var he c'halon :

— Lamet a ra, emezhan.

Ar plac'h iaouanc a azezaz hag abenn eun nebeut ; e lavaras dezan : Guelit brema hag hen a lam c'hoas. Guelet a reas ne laboure ket muioc'h evit hini eun den iac'h. Mont a reas kuit en eur lavaret : Ar feiz e deus he fareet. Ni a velo divezatoc'h. Iec'het ar plac'h iaouanc a ioa abaoue var vell. He unan a lavar ne ell beza bet pareet evel ma zeo nemet dre eur burzud abers Doue roet dezhi dre zaouarn ar Verc'hez Vari.

An hini en deus scrifet an dra-ma en deus guelet he unan ar plac'h iaouanc-ze. Bez'edo e Montmirail pa zigouezas ar burzud, hag e lavare d'ar plac'h iaouanc :

— Red eo beza anaoudec e kenver Doue evit eur c'hras ker bras.

— Ia, emezhi, esper am eus ne vankin ket a anaoudeguez vad, gant gras Doue.

SANTEZ ANNA VENET.

(navet pennad).

Goude beza comzet eus an doare miraculus ma eo bet savet chapel Santez-Anna, e livirimp ive e ber gomzou penaus eo bet savet ar pelerinach ha penaus eo eat abaoue an devotion var guesc el leac'h santel-ze.

Kenta reas an Tadou Carmez pa voant deut da veza perc'hen d'ar vilajen, oue ober reglennou evit kenderc'hel an devotion hag an urs vad etouez ar re a deue di. Ar varc'hadourien ne vouent ket lezet da zont a dost d'an ilis da verza netra nemet traou a zevotion. Ar biniou hag an dansou foll a voue difennet a grenn. An hostizien a rancas prometi, dindan boan da veza casset kuit, ne vije guelet en ho zi na var dro, na tud vezo, na cannou, na dizurziou a nep seurt.

En ilis e voue reglet an oferennou evit ma vije ato unan bennag azalec goulou deiz bete creis-deiz. An ofis a ganet noz deiz ; meur a gonfessour a veze dalc'h mad e tribunal ar binijen. Bep sul ha bep gouel e veze prezeguet ha great cathekis e brezounec. Canticou a veze canet ivez evit lacat dounoc'h aze guirionezou ar feiz e sperejou an dud.

An dud izomec ne vezent ket ancounac'het. Ouspen an aluzennou a roet bemdez, e veze roet d'an oll bep meurs, ha neuze e roet d'ar beorien eun ali bennag evit ho ene epad ma roet dezo peadra da vaga ho c'horf.

An niver eus ar belerinet a iea ato var gresc. Ar chapel nevez, abaoue m'oa savet, a veze ato leun. A bep parrez eus an escopti, a bep corn a Vreiz hag eus ar c'harteriou all e tiredet a vandennou da Santez Anna. Eat var an hent ma carjac'h, d'an heur ma carjac'h, ne veljac'h nemet tud o vont d'ar chapel pe o tont kuit. Hiniennou ho unan evit pidi didroussoc'h; lod a vanden evit cana canticou ; tiadou tud abez ; martolodet bet e danjer ; tud chentil vras, carrozïou var ho lerc'h evit ho douguen da vont en dro, mes da zont e teuent var droat ; setu eno petra velet bemdez var dro Santez Anna. Kenta ma c'helle ar belerinet guelet ar chapel en em lakeant var ho daoulin d'he saludi, hag an nemorant eus an hent a reant ato en eur bedi.

Ne levirin guer ama eus an taol lagad o velet eno pa veze en em zestumet kement a dud ken dishenvel en ho guiscamanchou. Ar pez a virit muioc'h beza evesseat outhan eo devotion an oll, ar feiz gant pehini e tosteer oc'h ar chapel-ze. Eno e veler mesc-e mesc tud eus ar reng huela ha tud eus ar reng izela daoulinet dirag ar zantez. Dirag Santez Anna ne deus kem ebet etre ar belerinet ; an hini en deus muia feiz eo ive ar guella deut.

Ar muia vad a reas neuze ar pelerinach-ze eo lâcht cals tud da dostat oc'h ar zacramanchou. Neuze oa nevez bet freuz er vro, ha cals christenien a voa ieneat e servich Doue. Nag a bet den o deus cavet eno ar c'hras collet pell a voa ! Nag a bet den so distroet oc'h Doue ! Devotion eul loden eus ar belerinet a voa avoalc'h evit touch calon ar re all hag he lacat da vont da gaout eun tribunal evit goulen ar pardon eus ho fec'hejou ! Nag a bet hini deut di ep sonch ebet da zistrei ous Doue, a so bet, eur vech eat er chapel, contragnet en eun doare bennag da vont d'en em deleur e treid eur c'honfessour, hag a so eat ac'hano laouen bras ; gant eur fizians ferm da veza pardonet ! Ar c'honversionou-ze ne dint ket ar bihana eüs ar burzudou great e Santez Anna.

G. M.

HISTOR ZANTEL.

(Trede pennad var-n-ugent.)

Em glev pe accord etre Laban ha Jakob divarbenn ann, denved.

Lia, ar c'hreg disprijet, e devoa roet da Jakob c'houec'h map hag eur verc'h hanvet Dina ; ha Rachel, ar c'hreg karet, a oa c'hoaz brec'haign. Var an fin koulskoude, Doue a zelaouaz he fedennou ha re he goaz, hag a roaz d'ezhi ar c'hras da gaout bugale. Ghenel a reaz eur map, en eur lavarout : Lamet en deuz Doue ar vez divar-n-onn, hag hen hanvaz Joseph, o lavarout : Plijet gant Doue rei d'in eur map all.

Goude ma oe ganet Joseph, Jakob a lavaras d'he dad-Kaer : List ac'hanoun da zistrei d'am bro, roit d'in va graghez ha va bugale hag ez inn endro d'ann douar ma'z oun ganet enn-han, Gouzout a rit pe zeurt servich em euz great en ho ti.

Laban a respontaz d'ezhan : Trugarez a dleann d'id, gouzout a rann, dre ma her guelann, en deveuz Doue bennighet va zieghez abalamour d'id. Gra da briziha me as paeo.

Jakob a respontaz : Nebeut a dra ho poa, pa oann deuet daved-hoc'h, ha brema chetu c'houi pinvidik. Mad eo e sonchen ivez eur mare bennag em zieghez va-unan.

Petra a rinn-me d'id eta, eme Laban? — Ne fell netra d'in, eme Jakob; mes mar grit ar pez a c'houlennan, e kendalc'hinn da versa ha da zioual ho tropellou c'hoaz epad c'houec'h vloaz. Grit eur guel da bep banden euz ho tenved, ha dispartiit ann danvadezed briz ha marellet enn ho gloan diouc'h ar re n'ho deuz nemet eul liou, guenn pe zu. Ar re n'ho deuz nemet eul liou a vezo d'in da zioualL. Mar sav euz va banden re vihan hag a vezo louet, briz pe marellet, ar re-ze a vezo, ar re a vezo din pe venn a vezo d'he-hoc'h. Ha mar bez kavet etouez va denved iaouank pe etouez va gheor, unan bennag ha na vezo ket marellet, briz pe louet, me c'houlenn beza kemeret evit laer.

Ha Laban a lavaraz: Mad a gavann ar pez a c'houlennez. Hag e tispartiaz en devez-se memes ar gheor, ann danvadezed, ar bouc'hed hag ann tourzed, a oa marellet ha merket enn eur c'hiz bennag; hag e roaz da zioualL da Jakob ar re n'ho devoa nemet eul liou. Ha tri dervez kerzet a lekeaz etre tropellou he vapkaer hag he re.

Neuze Jakob a ghemeraz goualigner Elo, alamandez ha platan glaz, hag a ziruskaz lod anezho. Ar goualigner dirusket a oa guenn da velet, hag ar re a oe lezet en ho fez, a choumaz ato glaz; en hevelep fesoun ma taolent daou seurt liou. Ho lakaat a rea ebarz ar c'haniou a vije karghet a zour evit doura al loened; evit ma vije ar goualigner-ze dirag daoulagad an danvadezed pa zeujent da eva, d'ar mare ma kemeront loen. C'hoarvezont a reaz eta, pa hemolc'he ann danvadezed, ma kemerent loen en eur zellet ouc'h ar goualigner, hag ec'h alent ein briz, louet ha marellet a bep seurt liou.

Ha Jakob a reaz diou loden euz he dropel, ar re a vise guenn oll pe zu, a oa da Laban, hag ar re all a oa d'ezhan. D'an nevez-amzer pa hemolc'he ann danvadezed, Jakob a renke he voaligner er c'haniou, hogen pa dlient hemolc'hi d'an dilost hanv, pa choument divezad da ghemer loen, Jakob na lakee ket he voaligner. Evel-se an ein divezad a vize da Laban, hag ar re a-bred da Jakob. En doare-ze va den a zeuaz pinvidik dreist vuzul; bez'en devoe tropellou eleiz, mitizien ha mevelien, kanvaled hag ezen.

(Eun den a zoujanz Doue a dal kalz en eun tieghez. Bennoz Doue a zeu var he labour ha peptra a ra brud etre he zaouarn. Pa erruaz Jakob e ti Laban, tieghez hema a oa nebeut a dra; hag e berr amzer e teuas, gant ampartiz Jakob, da veza unan euz ar re ghenta ebars er vro.

Ar pez a reaz Jakob d'ann denved, goude ann emglev great etre Laban hag hen, ne oa na sorcerez, na tromplerez, na laeronsi. Doue he-unan eo a ziskouezaz d'ezhan, enn eun hunvre, ann dro vraoze da ober d'he dad-kaer, evit en em zic'haoui euz he bevarzek vloaz servich.

Petra bennag ma hellie sekret Jakob hen ober gant lezennou ann natur, rak eur zell, eur c'hoant, eur faltazi ho deuz eur certen nerz var ar mammou pa vent o toughen frouez, koulskoude, var c'halloud Doue hep ken eo e tleeur lakaat ar pez a c'hoarvezaz gant an denved. Tud kuriuz ho deuz great abaoue ar pez a reaz ar-Patriarch, hep merzout guech ebed o divije ho goualigner guenn pe c'hlaz ann disterra vertuz var ein bihan ho danvadezed.

KAN.

Ton : *Me gav hir an amzer. 137.*

Tud iaouank ijinuz, kalonou birvidik,
Ha krouet gant Doue da veza pinvidik,
Kemerit da batrom Jakob e ti Laban,
Ha Doue a vennigo ho labour hag ho poan.

He zoareou seven, he dres, he veoder
A c'hounezaz d'ezhan kaloun he gheniterv.
Hag evit ober c'hoaz plijadur d'he dad-kaer,
E choumaz ughent vloaz er stad a zervicher.

Tud iaouank re hastet da vont d'ho tieghez,
Ha da zispartia diouc'h ho kerent nevez,
Sonjit er vennoz vraz en deuz Doue roet
Da vadelez Jakob ha d'he hastantet. H.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Mes, a livirit c'hoas, *Doue zo re vad evit va daoni.* Evelse ive, doctor, mar bezit daonet, n'e ket Doue, evit lavaret mad, eo ho taono, mes c'hui eo a vezo en em zaonet oc'h unan. Selaouit! Lakeomp e teuffe unan bennac da c'houlen diganeoc'h an hent da vont da Guemper pe da Vountroulez: Evel ma z'oc'h ato prest da renta servich d'ho nessa, ec'h en em hastit da lacaat an den-se var an hent mad, en eur lavaret d'ezhan : « Va mignon; n'ho p'eus nemet heul an hent-se penn-« da-benn, hag oc'h sur da erruout e Kemper pe e « Montroulez (dioc'h ma ve); mes ret eo d'ehoc'h avad « delc'her da vont ato eün gant an hent-se, eb dizrei « divarnhan nag a ziou nag a gleiz. Rac a gleiz hag a « ziou d'an hent-se e z'eus strejou-cam ha troidellus « e pere e helfac'h en em goll; hag ar pez zo goassoc'h-« c'hoas, er penn all d'ar strejou-se ne z'eus nement « laguigner pe coajou bras : ma z'affac'h varzu eno, ha « ma teuffe an noz varnoc'h, e veac'h e risel da jom « el laguen pe da veza taguet gant al loanet gouez; hag « evelse diouallit » — « Ia, ia, eme an den-se, ho tru-« garecaat Aotrou!» ha setu hên en hent. Mes a veac'h en d'eus great eur gammed bennac, ma kemer ar guenta streat cam a en em gav ganthan. Bale a ra eur pennad dre ar streat-se, ha goudese e kemer eun all. Kendelc'her a ra evelse da guerzet dre strejou moan ha troïdellus, hag erfin e teu an noz varnezhan....

..... Eun nebeut dervezioù goude, e caver he gorf en eun toul-laguen bennac, pe anterzèbret gant al loanet gouez e creis ar c'hoajou. Hoguen doctor, daoust ha c'hui a zo caos eus varo an den-se? — « Me? a res-« pountoc'h d'inn, er c'hountrol eo : m'em boa c'hoant « da viret outhan d'en em goll. M'em b'oa lakeat ane-« zhan var an hent mad, ha lavaret dezhan, sclearra ma « z'oa possubl, dioual rac ar strejou cam. Goaz-a-ze « evithan ma ne ket plijet ganthan va zelaou! N'eus « ken caos eus he valeur nemethan he unan.» Mad. Setu aze petra en d'eus great ive an Aotrou Doue evit peb hini ac'hanomp.

En eur lacaat ac'hanomp er bed-ma, an Aotrou Doue en d'eus ive lavaret d'eomp : « Va mab, n'as p'eus ne-« met beza aketus da viret penn-da-benn va gourc'he-« mennou-me, ha re an Ilis, hag oud sur da vont d'ar « Baradoz. Mes dioual avad da zistrei da speret ha da « galoun divar ar gourc'hemenou-se, evit heul kentel-« liou ar bed, pe aliou an drouc-speret pe ar poulza-» dennou direiz eus ar c'hic; rac neuse emaout o vont « d'en em goll ha d'en em deuler var da benn ebars en « ifern. » Ma ne reomp yan ebet evit clèvet an Aotrou Doue, ma c'h'en em lezomp da veza touellet gant ar bed, ar c'hic hag an drouc-speret, ha mar teuomp evelse da fazia divar an hent mad hag erfin d'en em zaoni, ne hellimp ive tamall hor malheur nemet deomp honunan. Doue en devoa discuezet deomp hent ar Baradoz. Goaz a ze evidomp mar hor b'eus choazet hent an ifern, mar d'eo bet guell gancomp heul hent an daonasion.

« Lakeomp c'hoas e velfac'h eun deis o tremen abiou d'ho ti eun den hag en deus doare da veza sempl. Beac'h ha beac'h en deus o teuler an eil troad araoc eguile. Mont a rit ractal da gaout an den-se hag e c'houlennit diganthan : Petra c'hoare ganeoc'h-ta, va mignoun? N'oc'h ket iac'h sur? — Nan, emezhan, dare oun da vervel gant an naoun ha gant ar zec'het. — Mad! a livirit dezhan kerkent, deuit d'am zi-me, ha me a roïo d'ehoc'h pe a dra da derri ho naoun hag ho sec'het. Ha dija oc'h crog en hè zorn evit he zicour da vont betec ho ti. Mes hên a zastum an nebeudic nerz a jom c'hoas ganthan evit chacha he zorn eus adre oc'h hini, hag a respount d'eoc'h a-grenn : nan, ne d'inn ket : ne fell ket d'inn caout netra da zibri pe da eva eus ho ti ha var guement-se ec'h azez ebars an hent var al lètoun pe var eur mean bennac. Coulsgoude, seul-vui ma sellit outhan, seul-vui ho p'eus truez oc'h he velet. Ha setu c'hui da ziredet d'ar guear, ha da vont adarre d'he gaout en eur gass ganeoc'h ar pez ho p'eus cavet a vella en ho ti, bara guinis, aman fresc, hag eur voutaillad guin coz. Discuez a rit an traou-se d'an tremeniad en eur lavaret dezhan : Sellit va mignoun, dèbrit eun tam eus ar bara hag eus an aman fresc-ma; evit eur banne eus ar guin coz-ma : kementse ho crènfaïo hag a roïo d'choc'h nerz ha caloun da guendelc'her da vale ha da achui oc'h hent. Mes hên, e leac'h respount, ne ra nemet treï he guein d'eoc'h evit discuez ar faë a ra var ar pez a guindiguit dezhan. Neuse, gant aoun d'he dourmanti re, e teuit cuit adarre en eur lezel en he guichen ar pez ho p'oa casset ganeoc'h. Abeun eun tamad goude e uzroit d'he gaout evit an trede gueich, hag hor c'havit maro, maro gant an naoun ha gant ar zec'het dirazhan hag ar guin ho p'oa lezet en he grichen. Hoguen m'er goulen ouzoc'h adarre, doctor, daoust ha c'hui eo ho p'eus lazet an den-se? — Oh nan, a respontoc'h-me, er c'hontrol, em b'oa c'hoant da zavetaz dezhan he vuez, mes hên he unan eo a zo en em lazet abalamour n'e ket bet falvezet dezhan kemeret eus ar pez em b'oa casset ganèn, evit terri he naoun hag he zec'het. Mad er memes tra ive, Doue n'en deus ket ebken discuezet hent ar Baradoz da bep hini ac'hanomp; mes prest eo ato ouspen da rei deomp an oll zicourou a bere hor beus ezom evit kendelc'her da guerzet dre an hent-se, hag evit guellout erruout en termen eus hor beach. Kinnig a ra bepret d'hon ene ebars er zacramanchou; ha dreist oll er zacramant eus an Aoter meulet ra vezo! Pe a dra ive da derri he naoun hag he zec'het, pe a dra d'he grènvaat pa vez sempl, d'he barea, pa vez clan, ha zoken da rei ar vuez dezhan adarre pa en d'eus bet ar malheur d'he c'holl dre ar pec'het marvel. Mar tisprijomp ar sicourou-se, mar d'eo guell gant hon ene mervel gant an dienez eguet kemeret ar vagadurez-se eb he far a guinnic dezhan an Aotrou Doue ebars er zacramanchou ha mar chomomp evelse a-dreuz an hent eb guellout tizout betec ar Baradoz pehini eo an termen eus hor beach, da biou ar faot c'hoas, nemet deomp honunan, ha deomp hon unan ebken? Doue en devoa great ar pez a ioa en he c'halloud evit rei deomp an nerz a behini hor b'oa ezom evit mont da benn : Goaz-a-ze evidomp mar hor b'eus great faë var ar zicour a guinnigue deomp!

GEL. MORVAN,
Vikel e Plouvonguer.

LEVR AL LABOURER. 1

VIII

Merkou an amzer.

Kent bernia ho segal, red eo ma ve sec'h mad;
A-hent-all hep dale, c'houi ho pe kalonad,
C'hui a velje tommet ho kreun hag ho kolo : 430
Ho leur ho vogedi ev eur bern glao beo.
Evit dont hoc'h ed choazit eun amzer gaer,
Ne zonjit ket paea dornerien vad re guer
'Vit ma skei bep eil taol ar freillou var al leur; 435
Na kemerit nikun na ouiche he vicheur,
Aliez e veleur eun dorner diempenn
A vintin bet' ann noz a reustla eur vanden.
Ha kaer vo an amzer? Mar befec'h en arvar,
Sellit spiz euz an heol, sellit spiz euz al loar.

An nep a ziouallo ne velo ket ho ed
Gant ar barrad-anne var al leur dismantred,
Na velo ket he ioen o tua er prajou.
Nag he verniou segal o vreina er parkou.
Merkou zo 'vit gouzout da be koulz e renker
Douja eun taol avel, ar glao, ar goal amzer;
Ha pegoulz ez eo mad kas ar zaoud d'al lannou,
Ha pegoulz ez eo guel ho derc'hel barz ar c'hraou.

Kent ma sav ann arne e veleur an oagen
O koenvi var ar mor, o strinka eonen,
Ar meneziou uhel a glever o trouzal,
Hag ann aodou pella gant ar mor o kornal,
Al listri pounerra a bep tu zo fouetet,
Hag ar vartoloded var ar mor bransellet.
Ar gouelan o c[illegible] a gouez var al lannou.
Ar c'herc'his diou c'har-hir a guita he lagen,
Hag en em er huel dreist ar goabren.
Gouelet a rer ivez araog ar barrou-ze
Stered ha n'em zistag eul lost a dan d'ezhe,
A red cbarz ann oabl a gouez enn eur leski,
Hag a laka kerkent ann noz da lugerni.

Bepred ar goal-amzer a zo bet diouganet,
Bepred eur merk bennak en deuz he diskleriet.
Kent ma teu avel kre, ar gouenan a vanden
A lez ar bokedou hag ez-a d'ho rusken
Ar gouennili ivez enn eur grial kreñoc'h;
A raz-dour al lennon, hag a nij izeloc'h.
Ar raned, hep arsao, a gan enn ho koullou,
Hag ar brini a gouez a vanden er c'hoajou.
Ann houidi barz ann dour, kaer ho deuz nem c'hoalc'hi,
Strinka dour var ho c'hein ploumi hag az ploumi,
Kant gouech ho deuz ploumet, ha kant gouech e ploumint
Na morse na gavont avoualc'h en em c'hoalc'hint.
M. D. ha kp. Le Blavet (*Ann dilerc'h eur vech-all*).

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun, 11 kerzu. — Sant Damas, Pap. Regli a reas meur a dra evit ofis an Ilis.

Dimeurs, 12. — Sant Corintin, escop ha kenta patron eus an escopti. Er vro-ma e voue ganet; e Plomodiern e reas hermitach; goudeze ar roue Grallon a reas he lacat da escop Kemper. Ne lavaran guer eus ar burzudou en deus gret; an oll ho anavez.

Dimerc'her, 13. — Santez Lucia, guerc'hez ha merzerez. Eus a Syracuz oa guinnidic. Ne roas ket he assant da eun dimizi caer a voa cavet evithi, dre ma felle dizi chom bepret guerc'hez. Goudese e trec'has an tirant dre he ners calon hag ar furnez eus he respontchou.

Diziou, 14. — Eus a eisvet Sant Corintin.

Dirgwener, 15. — Eisvet ar Conception didach.

Dissadorn, 16. — Sant Euzeb, escop a merzer. Labourat a reas cals da drec'hi an heretiket, diskibien Arius, ha da zifen Sant Athanaas pehini a voa persecutet gantho. Sant Euzeb a voue casset en exil hag a labouras eno cals var ar Scritur sacr.

Dissul, 17. — Trede sul an Asvent. Ofis ar zul Er c'hœur, e rear gouel Sant Corintin.

Doaré dizoura an douarou.

Cals douarou glib a zo en hon vro, en an dour, e quement douar eleac'h ma zac'h a ra gaout dan eostou e lequeer enho peb bloas. E meur a leac'h ez eus ieûnou braz ac a rafent fœnneier mad ma vefent dizouret, Elfec'h dizoura quement ieûn eleac'h ez eus bouëztraon avoalc'h evit roei red ha discarez dan eillennou a sao doc'h a zindan ac a jom da zac'ha ha da fleria en toualc'h goag, e pini e coller alies avoalc'h al loënnet a vezont casset da beuri el laguennou-ze.

Er foenneier gred a bel-zo, ez eus ive aliez dour ru ha laguennus; ac elec'h roei foen mad, ne sao enho nemet broen, kenvi ha ieot-tesk. Oc'h ar ieûnou ac ar foeneier dourec e sao ear fal ha clanvus, ac a zas en han ispicial er bloaveziou tomder, derziennou ha clevenjou-âl var an dud. Ac er-ze, e mend a zoare evit caout muioc'h a foen guelloc'h peuri, ac abalamour da iec'het an dud, e diefemp poania da zizoura hon douarou.

Evit dizoura, e reer anchou pe ganiou. Er foenneier eller ho leusqueur digor, elec'h en douar labour e rencont bea goloet, rac paneved-ze e vefe diez bras ho laboura gat an allar, an oguet ac ar benviou-al; diessoc'h e vefe ive mont ha dont gat ar c'hirri evit an tremp ha sevel an eoston ac'hano.

Evit dizoura mad, eleac'h heulia ar boez-traon; e renquer troc'hi a dreuz, ac ober an troc'hiou an eil a iz eguile, bep uguent pe bep tregont troatat, d'och an ezom a vezo. Roed a vez an tamictraon dan troc'hiou a dreuz-ze, evit mont dhenem discarga e fos ar c'hleuz zo en dro d'an dachen. Eller ober an anchou goloët gat lorzennou prières, gat mein ha gat blenchou pe-orzennou discourret doc'h ar gouez. Eller caout kaniou pe-corzuennou prieres evit netra boez goul anezhô gat ar Prefet. Pa ne deuler ket eves da doula don avoalc'h ha pa vezont laked el lec'hid, e teuont aliez d'ho nem stanca, couzien ez int gred re striz; ne chomont discarez e doaré derc'hel red dan dour, nemet pa douler betec ar c'hallet, rac neuze an dour jom neat ha ne zas ket a linvach er gorsen. Avechou ar ganiou prieres e vezont stanket c'hoaz gat ar glandour pe an neudennou glaz ha gludec a sao var an dour, ac e za en diabarz ar gorsen. Ar c'horzennou e vezont goloet a vein bihan, pe gat eur guiscadic bruc, bar teuret an douar. Peurvuia, ar guella so ober ar chaniou gat mein, pere e caver couls lavar e bep lec'h e breiz. Pa reer gat mein e renker toulla an anchou var daou droatat lédander ha pevar troatat bennac a donder. Avechou ez eo red mont donnoc'h zoquen evit caout ar c'hallet ha treuzi an eillennou a sao doc'h a zindan evit zac'ha varc'horre. Quement-se, arabat teurel ar vein a carradou mesk a mesk: al linvach ac al lec'hid a chomfé etouez, ha ben enn nebeut, an dour nalfeket mui redec cuit; enho pije gred nemet coll ho amzer ac ho labour.

Ober reer e nebeut a amzer ha gat nebeut a vizou, kaniou mein en eur lacad eur men oc'h beptu deus ar san ho peus toullet; lec'h ez eus ezom e lequeer diou men, an eil var eben, evit defc'hel compez ar voguerze ar guella ma eller.

Ar Pinvidic hag ar Paour.

En amzer goz goz, pa deue an Aotrou Doue da vale var an douar, en em gavas eun abardaez da veza skuis bras. Noz oa araog m'en doa gallet caout lojeis. En em gaout a reas en eur gueriadennic eleac'h ma zoa daou di; en eun tu eun ti bras ha caer, hag en tu all eun tiic paour ha dister.

An Aotrou Doue a ieas da skei var dor an ti bras. Perc'hen an ti a voa eun den pinvidic. Digueri a reas he brenest da velet piou a scoe, hag e c'houlennas oc'h an emzivad petra glaske.

An Aotrou Doue a respontas: Eur c'hornic tro en ho ti da dremen an noz.

An den pinvidic goude beza sellet mad oc'h ar beacher, o velet oa guisket dister hag en doa an doare eus eur c'hlasker, a hijas he benn en eur lavaret:

— Ne ellan ket ho tiguemeret. Kement corn so em zi zo carguet gand ed ha traou-all; ha neuze ma rancfen-me loja kement hini a deu da skei var va dor, e c'halfen mont va unan da vrocha ki e pors-leur. It da glasc e leac'h all. — Var guementse e serras he brenest.

An Aotrou Doue a ieas neuze da skei var dor an ti paour a voa dirag. Ar paour a zigoras dezan dioc'htu, hag a lavaras dezan mont en ti ha chom da loja; rag, emezan, tenval eo, ha ne ket eas deoc'h mont larcoc'h evit fennoz.

Greg ar paour keaz a deuas ive laouen d'he ziguemeret, he bidi a reas a galon vad da guemeret he lod eus ar pezig o devoa da goan. Allas! treud oa ar gueguin; n'oa nemet eun nebeudic avalou douar! hi a redas gouscoude da c'horo he gavr evit gallout rei eur banne læz mad d'an den estren.

Goude coan e lavaras e cuz d'he fried: An den-se so skuis o vale epad an deis, hag en defe izom eur guele-mad da gousket. Lakeomp hen en hor guele; ni, evit eun nosvez, a gousco ama avoalc'h var eun nebeut colo.

— A greis calon, eme an den paour; mont a ran da guinnig hor guele dezan.

An Aotrou Doue ne felle ket dezan da guenta; mes ober a rejont kement varnezan, ma consantas evit nompas ober poan dezo. An daou bried paour a dremenas an nos var ar c'holo. Antronoz e savjont intuitu mad, hag e rojont da zijuni d'an emzivad guella ma c'hellent.

Araog mont kuit, an Aotrou Doue a lavaras dezo: Ker mad oc'h bet em andret, ma felj dintive-ober eun dra bennag evidoc'h. Grit tri souhet, hag e pezo ar pez a c'hoantaot.

— Petra oufemp-ni da c'hoantat, eme'n paour, bemet caout eun deiz ar vuez eternel, ha caout ama var an douar keit ha ma vevimp, iec'het hag hon tam bara?

— Ne garfes-te ket gouscoude caout eun ti all guelloc'h e leac'h hema?

— Eo, evel kent; eme ar paour.

Kerkent al lochen baour a deuas da veza eun ti nevez ha caer, hag an Aotrou Doue a ieas en he hent.

An heol a voa dija huel pa zavas ar pinvidic. Dont a reas d'he brenest, hag o velet an ti nevez, eh em lakeas da grial oc'h he c'hreg: Deus da velet pebez ti caer so savet ama eleac'h al lochen! penaus eo savet hennez abaoue deac'h? Kea da glevet penaus eo c'hoarvezet kementse.

An den pinvidig a ieas en hent, ha ne voue ket pell evit tizout an Aotrou Doue. Coms a reas outhan brao ma ellas; he bidi a reas da zont gantha en dro, pe da zont da viana d'he di kenta ma tremenje dre eno.

— Mont a rin, eme ar beacher, ma tremenan morse dre ama.

Neuze an den pinvidic a gredas goulen outhan ha ne alje ket ivez ober tri zouhet evel he amezeg?

— Eo, a lavaras an Aotrou Doue; mes gnôll eo dit ne rafez ket, rag ne vent ket mad evidout.

An den pinvidic a felle dezan gouscoude ober he dri souhet. An tremeniat a lavaras dezan: it en dro, hag an tri souhet kenta a reot, ho pezo ho coulen, pa fell deoc'h.

An den pinvidic a dro da vont-etrezeg ar guær, hag a voa heac'h var he speret o clasc gouzout petra c'houlenje. Epad ma edo evelse o sonjal, e leze ar marc'h da vont evel ma care. Ar marc'h a achoupas, hag an den pehini a voue dare dezan coeza, a lavaras dre he vuaneguez: me garre e torfez da c'houzoug! Kerkent en devoue he c'houlen, ar marc'h a goezas tre var he benn hag a jomas eno maro mic.

Va den o velet he loen maro, a dennas an dibr hag ar vrid, hag o zamas var he chouc evit mont d'ar guær var droat. Mes an heol a ioa tom bras hag e c'hueze dindan he veac'h. Setu hen adarre o sonjal petra da c'houlen. — Eur souhet a voa collet ha ne jome nemet daou. C'hoant en doa da gaout pep tra dre an daou c'houlen-se; mes ne gave netra hag a blische dezan avoalc'h. An nec'li-ze eus he speret hag ar zam a voa oc'h he guein a lakea evel droug enha.

ont a reas da zonjal ma vije bet he c'hreg eno en ivije he zicouret da gaout ar pez a glaske. Mes emezan, uthan he unan, hounnez so ahont en he æz en ti, a me so ama o c'huizi dindan va zam; hag ep he onjal e lavaras c'hoaz : Me garje e vije bet an dibrna dindanhi hag e vije stag outhi evit mad. Kerkent z eas he zam divar he ziscoaz. Neuze e redas d'ar guær, hag e cavas he c'hreg azezet var an dibr ep gallout en em zistaga diouthi. An den pinvidic a zache ıdarre bleo eus he benn gant he gounnar; mes caer en devoue, red oue dezan evit trede souhet goulen ma vije distaguet he bried dioc'h an dibr, ha setu eno peguement oa talvezet dezan he dri souhet, poan, nec'hamant hag eur marc'h collet. Evelse Doue a bunis avechou ar re fall en eur rei dezo zoken ar pez a c'houlennont. G. M.

KELEIER.

Cridi a reat n'oa mui e Breiz-Izel a botret ar penseou. Guir eo ne gafet mui, marteze eus ar re a hanvet guech-all potret ar c'hil croc; mes caout a rer c'hoas pere, pa gavont penseou dioc'h ho doare, a voar ober gantho festou pere, ma na lazont ket ar c'horf a laz an ene, hag avechou a laz ar c'horf hag an ené var eun dro.

Evelse, n'eus ket pell, en eur c'harter a Vreiz, mes ne ket er Finister eo, eun toullad arvoris a gavas eur varriken pe eur varil leun a vin ardant, he zoullas hag a efas ken na jomjont eno oll a stog ho c'horf, hag unan anezo a varvas gant he gorlat. Cazetennou ar vro o deus criet a enep kemense; mad setu e Finister, erruet er zizun dremenet ar memes tra. Eur vanden arvoris o deus cavet var an aod eur bipat guin a c'huec'h cant litrat. En em gavet oant var he zro vardro cant antercant den, goazet, merc'hed ha bugale. Petra o deus great? Didala ar bip, hag en em lacat da eva keit ha ma chome berad enhi. Rinset eo bet ar bip var eur zao. Mes me ho les da zonjal pebez dizurs a dlie beza eno! Goazet, merc'hed, bugale, mistri ha mitizien o ruilla hag o tiruilla; cant antercant den en doare-ze, hag henveloc'h cals oc'h eur vanden m... evit oc'h tud! Mez eo coms a guementse, ha n'on divije lavaret guer panefe ma zeus hano eus an dra-ze var an oll gazetennou all, ma zeo red d'ar varnerien digaillara an dud vrao-ze, ha ma c'hesperomp penaus an euz o devezo ar re a lenno kementma oc'h eun dra ken divalo, a viro outho da ober eveld'ho ma en em gafent etro d'hen ober.

An Aotrou Eujen Guezennec so hanvet eil vikel e Conkerne.

An Tad Simonet, eus a dadou an Drugarez, e Paris, a so deut da Guemper da brezeg epad an Asvent.

E *Cazeten Roazon* e lenner :

Lavaret a rer co guellet cals d'an Aotrou Gazaillan, Escop Guenet. Brema e c'hell lavaret an oferen hag he bedennou evel diaraog. Gouscoude ne ouzeur ket peur e c'hello, mar guell morse, ober e garg a escop.

En derveziou tremenet eus bet sourradou avel guest da ober distruj e kement leac'h ma en em gavont. Evelse e Brest ez eus bet discaret eur vezen deo var ar c'hour d'Ajot, hag eur c'harroz goloet var ar pont etre Brest ha Recouvrans. Den, evel kent, n'en deus collet he vuez.

Eun Aotrou pinvidic a voa eat he beach. Pa voa deut an dervez ma tlie distrei, eur mevel a ieas var arben dezan evit he ziguemeret en eur guear tost d'he vaner. Epad m'oa bet an aotrou e beach, oa digouezet cals traou er maner-ze, ha setu ama penaos en em guemeras ar mevel evit ho rei da anaout dezan.

Kenta tra a c'houlennas ar mestr digant he vevel oue ha n'oa netra a nevez er maner?

— Eo, eme ar mevel, ar vran ho poa duma so maro.

Ia? petra so c'hoarvezet ganthi?

— Me laca e doa debret re eus a gorfou maro ar c'hezeg?

— Ar c'hezeg? Pe seurt kezeg?

— Ho kezeg a zo bet mouguet hag anter zévet p'eo bet an tan guall er maner.

— Petra? ar maner so dêvet?

Ia, an derveziou varlerc'h m'oa maro an diou zemezel.

— Pe seurt dimezellet? va diou verc'h?

— Ia, aotrou; me laca int maro gant keuz d'ho mam.

— Petra? Ho mam! An itron, va friéd so maro ive?

— Ia, aotrou.....

Ama, ar mevel a rancas eana. He vestr n'her selaoue mui. Avoualc'h a gave dezan en doa clevet évit eur vech.

PRIS AN ED.

Kemper. — 2 *Kerzu.*		Pont'Nabat. — *29 Du.*	
Guinis....	16 lur, 25 c.	Guinis....	16 lur, 46 c.
Segal.....	9 lur, 83 c.	Segal.....	9 lur, 62 c.
Eiz.....	9 lur, 50 c.	Eiz.....	8 lur, 99 c.
Ed-du.....	8 lur, 17 c.	Ed-du.....	8 lur, 49 c.
Kerc'h....	7 lur, 04 c.	Kerc'h....	7 lur, 65 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.	Avalou-douar	2 lur, 52 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 16 Kerzu 1865. N° 46. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'hueg'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

An Aotrou'n Escop a Guemper en deus hanvet evit he vikel vras an Aotrou Chenel, chaloni eus ar gathedral.

Epad ar barrou avel so bet er zizuniou-ma, ar mor bras so bet poulzet var ar beg douar-ma eus ar c'huz heol. Ar mareou so bet savet huel meurbet. An dour, poulset gant an avel a ed ar steriou pe ar brec'hiou mor en deus goloet an douar hag ar c'hacou er c'heriou so var ar steriou-ze. Evelse e Kemper ez eus bet tolet bagou var ar c'hae gant ar reverzi pe ar mareou bras. An dour so eat en tiez hag en deus great coll da veur a hini, hag ar pez ne vez ket guelet aliez, an tan so bet laket en eun ti gant an dour. En ti-ze ez oa raz ha n'oa ket didanet, pe mar kirit, raz beo. An dour oc'h en em deleur var ar raz-ze, en deus laket an tan da gregui. Mes mouguet eo bet araog m'en doa bet amzer d'ober droug.

Er parreziou a dost d'ar ster ez eus ive gret distruch. Peziou douar so bet beuzet, ha bez'ez eus c'hoas lennou chomet en douarou izel, hag an douarou-ze o devezo bet cals droug a dra zur.

E Conkerne e sonje d'an dud eur pennad oa erru fin ar bed, o velet ar mor o sevel hag o sevel ato evel pa vije o vont da lonca kær oll.

Enez Sizun, e pehini an douar ne zao nemeur a zioc'h ar mor, a zo bet goloet cazi oll. Eur pennad mad o deus gallet caout aoun na vije great gant an enezen.

Lavaret a rer penaus var an aodjou so etre Penmarc'h ha Conkerne, en deus great ar mor droug evit talvoudeguez eur milion.

Epad ma edo ar mare bras-ze a rea kement a encrez da dud Conkerne, e voue guelet a zirag kær eul lestr var var da vont da goll. Gouzout avoalc'h a rer pe guer buan ez a an dud a vor da gas sicour pa velont eun dra evelse. Mes ar mor a voa neuze ker fuloret, an tarziou a zave ken huel ha ker spontus, an avel a voa ker cre, ma rankct beza diskiant evit jonjal mont var dro bagou. An dud a vor ar re hardissa, ar re a c'halver bleizi mor, ne gredent ket mont araog, ha gouscoude ne ket eas ober aoun d'an dud-ze. Mad, cabiten eul lestric a voa eno o tiscarga, an Aotrou Leveux, a lamas en eur vag vian, hag en despet da oll gounnar ar mor, a icas beteg al lestr. Eur sturier calonec, hanvet Souben, ne varc'hatas ket muioc'h hag a ieas ive var he lerc'h. Dre zicour an daou zen dizaoun-ze, al lestr, hanvet Ameli, a ellas dont er pors. Oll dud Conkerne, pere a voa eat var an aod, a stracle ho daouarn evit diguemeret an daou zen courachus-ze pa eljont dont d'an douar.

Ar c'habiten Leveux, en doa gounezet diaraog eur vedalen arc'hant evit eun taol all evelse.

(*Impartial ar Finister*).

Scriva a rer deomp eus a Benmarc'h :

An avel foll zo bet d'ar bevare d'eus ar miz-ma, en deus gret calz droug e Penmarc'h hag er parreziou tro var dro.

Ar re gosa er barrez, n'ho deuz ket clevet biscoas eur seurt tourmant, ha coulsgoude, var ar bec'douar ma, e tremen a bep seurt toladou amzer. Spontus e oa beza er mæz en nosvez-se! Euzus e oa guelet ha clevet ar mor! Lavaret e vize en doa c'hoant da veuzi ar barrez oll. Ma vize bet e creiz an deiz, cals tud n'ho dize ket credet chom en ho ziez nag en ho c'hæriou. E tu ar c'hreiz-deiz, pen-da-ben d'an aot, ar mor counnaret oll, zo en em dolet var ar meziou hag ar c'heriou. Betec eun anter leo co bet eet var an douarou labour; tremen anter-cant vloaz so ne ket bet eet keit. Ouspen daou c'hant devez arat zo bet beuzet gant an dour. Meziadou guinis zo bet diranvet. Ar bezin a oa var an aot berniet, a zo bet sclabezet ama hag aont var ar palud. Ouspen tri c'hant bern bezin a zo bet evelse collet.

E Kerity, eur vourc'haden vras hag eun tamic porz mor d'eus Penmarc'h, en d'eus ranket an dud redet

d'eus ho ziez araoc an dour. Ouspen e daou-uguent ti eo eet ar mor; hag e calz anez-ho e oa an traou var neun. Eul lestr carguet a vein benerez a oa er porz, hag a zo bet difframmet divar he coriou, tolet var ar garrec ha distradet. Bagon ar besketerien zo bet guintet dreist an aot er parkeyer. Eur pennad goëzen beac'h avoallac'h da scleja en eur c'har evit tri loen vad, a zo bet casset ha digasset evel eur vialen. Mellou reyer zo bet distaguet ha bannet meur ha gant gamet deus ar mor. Eur martolot pa ziunas a oa o vont er mez he dy guele hag all. Biscoas, emez-han, hag een coz, ne oa c'hoarvezet kemend all ganthan. Eun all pa zigoras he brenest d'eus ar mintin, a oa souczet maro, o velet he vag o vont da veuzi en eur parcad guinis e kichen he dy. Eur c'hard leo d'eus ar mor e oa o chom. Eul labourer douar a oa diunet gant ar riou d'he dreid. Pa lacas he zorn da velet petra oa, e chommas spounrouet oll o velet e oa ar mor e traon e vele. Eh chom da c'hina e ro eun tol dorn d'ar zeel hag e ra eun toul en doen. Ma, emez-han, goude pa oa tremenet e aon, red eo beza ouspen divez, dont varnon em guele!

Ne voar den nemet Doue, peguement a goll en d'eus gret ar bar amzer-ze da barrez Penmarc'h. Ar parreziou all a eed a eed gant an aot n'int ket bet kenneubeut espernet. E meur a leac'h e oa bet stanket ous ar mor, hag e oa gounezet evel-se cals douar varnez-han. An douarou-ze a oa brema labouret mad, a oa gret enn-ho staliou caër.

Abaoue tremen eis vloaz varnuguent ar mor ne oa ket deut dreist ar stancou-ze, da viana d'ober diez. Hirio en deus dismantret anezho, ha beuzet an tachennou. A veac'h ez eus bet gallet savetei al loenet hag an dud. Guelet a rit, eme eun den coz, « me ouie ervad « ar mor n'en doa ket collet he baperiou ha n'en divize « ket guedet tregont vloas eb ho disquez. Clevet a ran « lavaret an dud zo brema o deus cals speret ha cals « izign, mez diez bras eo stanca ous Doue. »

Evit doare ez eus eet ive eul lestr bennac da voelet ar mor, rac cals penseou a deu d'an aot. Evel-se, e Kerity eus cavet eur c'havel; e kichen an dorchen e caver cals a avalou oranjez ha cals a voc'h beuzet.

Y. P.

Naonet. — An dukez eurus a Vreiz, Franseza d'Amboas, a voa en em rentet, var fin he buez, leanez eus a urs carmez. Er zizun dremenet eus rentet cals henor dizi en ti-ze ma e deus tremenet enha he bloaveziou diveza. Ar chapel a voa laket en he c'haera, hag ar servich divin a so bet gret gant an oll solanite a allet. Ar vugale a zaver en ti a reas an darn vuia anezo eur gommunion en deis-ze, ha da bardaez e voue digoret ar chapel d'an oll. An dud divardro, e calon pere ar zonch eus ar brinsez eurus so c'hoas beo, a voa deut a brez, hag en ho zouez e velet eun den coz pehini, en amzer an dispac'h, pa edo c'hoas crouadur, a zigasas, ep gouzout petra zougue, da Naonet relegou Franceza d'Amboaz.

Martolodet al lestr hanvet *Jeune-François*, so bet er zizun dremenet oc'h ober eur pelerinach en ilis sant Nazer, evit trugarecat mam Doue da veza miret outho d'en em goll gant ho lestr epad ar barrou avel so bet en derveziou diveza a vis here. Ar vartolodet-ze, ho c'habiten en ho fenn, a voa discabel ha diarc'hen. Mont a reant e procession, hag an dud a vode didrouz evit ho guelet o tremen. En ilis o deus silaouet an oferen, ha canet canticou en henor d'ar verc'hez.

Rom. — E Rom ema brema ar veleien oc'h ober ho retred.

Pii nao en deus fontet gant he beadra he unan, brema eus eur blavez bennac, tiez scol e kichen palez ar vatican evit bugale ar bobl. Eur ceremoni gaer so bet en derveziou tremenet, e ti scol ar botret. Eur retred so bet prezeguet dezo gant eun tad a gompagnunez Jesus, ha goudeze eus bet eur gommunion. Ar Prelat so e penn ti ar Pap, hag a so ive carguet da deleur evez oc'h en tiez scol-ze, en deus great eur brezeguen gaer da guerent ar vugale. Goudeze en deus poket da dreit ar vugale o doa recevet ho Doue ha roet dezo prezantchou eus a bers an tad santel.

Ar c'holera n'en deus great drouz ebet e nicun eus a stajou an ilis. E Corneto epken ez eus bet nao pe zeg clan gant ar c'hlenvet.

G. M.

SANTEZ ANNA VENET.

(DECVET PENNAD).

Epad an han, ha dreist oll d'an deiziou gouel, eo e veze muia pelerinet. Ar goueliou brassa e voa gouel Sant-Loïs ha Sant-Mikel difennerien Rouantelez Frans; oll goueliou ar Verc'hez, ha dreist oll gouel an itron Varia Garmez; deiz ar Pantecost ha gouel santez Anna oa an daou bardon brassa. D'an daou bardon-ze, hervez an tad Hug a saint Francez, an niver eus ar bèlerinet a iea avechou en tu-all da bevar uguent mil, ha kementse zoken derc'hent ar gouel. Oll venec'h ar c'houenchou a dost a zestumet evit cofez an dud, ha pevar uguent beleg o devoa beac'h oc'h ober al labour. Ar vanden vrasse a dud a ranke tremen an noz er meaz, mes a drugare Doue, ne veze dizurs cbet. En em zestum a reant eno el lanneier, ar voazet hag ar merc'hed disparti, hag e tremenent an noz o pidi hag o veuli Doue. An tadou Carmez, eul letern en ho dorn, ha tud all assamblez gantho, a iea hag a zeue dre al lanneier evit delc'her an urs vad e pep leac'h. Cana a reat canticou; dreist pep tra canticou ar gommunion, rag an darn vuia eus an dud a voa eno a dlie communia antronoz vintin. Bete daouuguent mil communion so bet contet eno er memes dervez. Neuze e lavaret an oferen var lein ar scalierou santel, hag ar re a gommunie a zave dioc'h eun tu hag a ziskenne dioc'h eun tu all. Kementse a voa henvel bras oc'h an nosveziou caer a dremene ar gristenien e kichen beziou ar verzerien.

Ouspen an derveziou gouel-ze, pep parrez divar dro a fallas dezhi caout he dervez evit mont e procession da santez Anna. An derveziou-ze a guemerent epad an nevez amzer hag an han. Ar guær a Alre a voue ar guenta o rei ar skuer a guementse. Beteg eus a c'huec'h hag a eis leo e voue parreziou hag a guemeras evelse ar voazamant da zont bep bloas da zantez Anna. Enez-Doue, evithi da veza triuguent leo ac'hano, ne varc'hatas ket evit dont di e procession bep bloas.

Ouspen ar parreziou-ze pere a deue bep bloas, ez oa c'hoas re all hag a deue evit goulen eur c'hras, pe evit trugarecat eus a eur c'hras recevet. Hag ar re-ma a deue a bell bras. Dalc'het eus sonch eus a brocession parrez Guedon e kichen kær Granvil en Normandi, pehini a deuas da zantez Anna e 1629 goude eur zec'hor vras; hini Kemperle e 1654, goude eun tan goall; hini sant Nazer hag hini Croazic, eus a escopti Nacnet; ha dreist oll hini Pont'nabat. Tud ar guær-ze a ieas cazi oll a vanden eus a bemp leo varnuguent e procession da zantez Anna Venet.

Kement ma a voa er bloas 1634. Eur c'hlenvet stagus a zistruje kær hag a greske bemdez. Ar re binvidic, gant ho aoun, o doa kemeret an teac'h, hag ar re baour, dilezet e creiz ho dienez, a varve evel kellien. An tadou Carmez, deut di da chom eun nebeut a voa, a rea ho oll gallout evit sourcial eus an dud renzeudic; mes ar c'hlenvet a zammas ive cals anezo, ha ne jome mui gantho netra da rei. Neuze an tad Priol, pehini a voa bet ive priol e santez Anna, en em vouestlas da vont di e pelerinach en hano he oll vreudeur. Pa voue clevet kementse, oll dud kær en em vouestlas da vont ive d'he heul; ha kerkent e c'heanas ar c'hlenvet. Leun a anaoudeguez vad e fallas dezo ober ho felerinach dioc'h-tu; ha setu ama penaus:

Eur zulvez, mintin mad, e voue canet an oferen en ilis Carmez, hag an oll belerinet a gommunias eno. Eur brezeguen a voue great evit deski d'an oll pe seurt sonjou a dlient da gaout o vont da zantez Anna, ha neuze en em lekejont en hent. E penn ar brocession e voa uguent manac'h, hag ar groas en ho raog. Goudeze e teue daou berson mad eus an amezeguez, gantho pep a baniel da zantez Anna. Ar voazet a voa renket tri ha tri, hag en ho fenn e voa ar Senechal pehini, evithan da gaout deg vloas ha triuguent, a falvezas dezan ober ar veach var droat. Varlerc'h e voa ar merc'hed, renket ive teir ha teir. Mont a rejont da guenta da chapel sant Roch, eleac'h ma voat boas da vont en deiz-ze, ha neuze e valejont bete Kemper.

E Kemper edot oc'h ho gortoz, hag e vouent diguemeret gant an Aotrou'n Escop hag ar chaloniet, gant an noblans hag ar vourc'hizien. Escop Kemper oa neuze an Aotrou Leprêtre. An tad Priol her pedas da venniguen ar belerinet hag ho fanielou, hag e kemeras tro ac'hano da ober dezo eur brezeguen, hag an tad Priol a brezegas dezo ive goudeze. Netra caeroc'h evit guelet Kemperis, dal noz, no clasé gouzoud pe vije ann pelerin bennag dal hag en tu-dro. An touzé tabasé gantho meur a hini evit mont ha dazvuez. An nor oll ar veach e talc'hjont an oll holen ha comzet an zhu ha ne voue dizirs ebet a Nesa ann oll gant da gana salmou ha da lavaret pedennou pe ho dezo pour. Pa zigouezent gant leur chapel pe ennilis, e veant enkuh ean evit diskuiza, hag e veze lavaret dezo ur gomz mad bennag.

An eil nozvez a dremenjont e Pont-Aven hag e gean drede en Henvbom. Erfin antronoz e veljont a bell hol buel Santez Anna. Neuze gant ar brassa laouenidiguez e stoujont oll d'an douar evit saludi ar chapel. Epelite e veljont o tont a ziarbenn an tadou Carmez da ginemeret ho breudeur; hag oc'h en rejont fur-da pel eleac'h m'edo ar c'hleier o volen ha tud ar c'hanton en em zestumet evit ho receo. Don ne zdi ec'hmil bisko zeder, petra bennag ma voant cazi oll var dioull hanton a joa a voa e daoulagat an oll, hag an deiz valeh'h ha bed a voue a veac'h hir avoue'h dezo evit commui ho devotion.

G. M.

MISSION LOCTUDY.

Netra caeroc'h da velet evit eul galoun gristen! In dreist oll evit caloun eur belec, eganet eur mission pe eur retret en hor bro guer Breizizel, cultivet e pehini e comzer c'hoas ar Brezounec evel gnedh all. Savet neuze ker mintin ha mn kenoc'h, hag e cavoc'h, en anv araoc ma can al labouset, hag ar goân pell bras araoc ma tarz an deis, leis an hentchou a dud a bep oad hag a bep stad o vont gant eun evelep hast etrezec ho ilis parrez. Dioc'h an doare anezho eo anad e z'eus eun dra vras bennac var ho speret; n'eus nemeur a gaochou gantho; hanoi bet mui eus ho labourou, eus ho marc'hajon, eus ar pez o d'eus da ober biemdez en ho zi pe en ho farkeidr. Hénvel int ous tud hag o d'eus ancouinac'heat ar bed-ma: n'o d'eus mui ken sonch nemet eus a Zoue hag eus ar pez a zell ous silvidiguez ho ene. Goulsonde setu hi erruet en ilis. Gant pebez feiz, gant pebez respet e taoulinont eno ehars an aoteriou! gant pebez devosion e leveront ho fedennou! gant pebez glac'har e covessaont ho fec'hejou! Mes setu ama eur belec pe eun tad-missionner bennac e cador ar virionez: nag en zo dudius ho guelet neuze, bodet oll en dro d'ar gador, ho daoulagad dalc'h-mad o para var an hini zo ebars, ho diouscouarn digor-franc evit selaou ar pez a lavar, hag ho muzellou zoken eun nebeudic distag an eil dioc'h eben, evel p'o defle c'hoant da grégui gant ho dent en he gomzou, gant laoun da lezel da vont abiou unan ebken anezho. Ha pa vez canet eur ganaouen santel bennac araoc pe goude ar zarmon, pe en eur mare all bennac eus an deis, gant pebez nerz, gant peguement a hern e vouzont sevel ho mouez varzu an env! Ar bomou-can a laoscont evelse

ken na tregarn gantho an ilis penn-da-benn, ken na vennont aveichou freuza pe regui ho c'hornaillen, a laca, me zo sur, an Elez ho unan da zridal gant ar joa ha da vouse'hoarzin outho gant carantez. Setu aze petra reont epad meur a zevez dioch-tu, pe epad eur sizun hed-da-hed : abred var zao, divezad o vont d'ar guear, aliez goal amzer var ho c'hein pa vezont o tont hag o vont. N'eus fors, ne scuizont ket evit kemense. Goulennit digantho hag hi zo inouet, hag hi a gav hir an amzer. Nhi inouet emezho, er c'hountrol eo : biscoas n'hor b'eus cavet berroc'h an amzer ; biscoas n'hor b'eus bet kement a blijadur ; nhi garfe beza ato evelhen. Mes ar pez a remerker c'hoas dreist peb tra eo laouenediguez hag ebat ar re goz ; ar re-ma a ia er meaz anezho ho unan o clevet ar zermoniou, ar c'hanaouennou santel, hag o velet kement all a c'houlaou var elum oc'h an aoter pe dirac imach ar Verc'hez, hag entrezho kement all a vokejou skedus o luguerni a ziabell evel steredennou aour pe arc'hant. Ken caër e cavont an traou-se oll ma ne zantont mui ar beac'h eus ar bloaveziou o poueza var ho diouscoas, ha ma cav dezho beza dija er baradoz. Ha pa vez an dud-se o tizrei d'ar guear da zeis an absolven, goude beza resevet digant Doue dre zaouarn ar belec ar pardoun eus ho fec'hejou, pebez ear a beoc'h hag a joaüsdet a zo peintet var ho zal ! Nag hi zo neuze scanv a gorf hag a speret ! ha coulscoude peguer sioul ha peguen didrous e z'eont dre an hentchou ! Ne gomzont mui nemet ous Doue ous he Vam benniguet hag ous an Elez. Avechou, pa vezont cals assambles, unan bennac anezho a lavar ar chapeled a vouez huel, hag ar re all a respount oll a-unan. A hent all, peb hini a lavar da Zoue, d'ar Verc'hez ha d'he Eal mad ar pez a gav da lavaret en he galoun.

Meur a vech dija e m'eus bet an eur da veza test ous ar pez a vercan ama. Mes a nevez zo Doue en d'eus great ar c'hras-se d'inn diou vech dioc'h-tu. An dro guenta a oa e Plabennec, *er c'harter-se demeus a Vreiz, eleac'h ne vanc morse ar feiz.* Persoun ar barrez-se a zo ato o clasc an tu da drei muioc'h mui varzu an Aotrou Doue an eneou a zo en he garg; setu perac en d'eus sonjet rei dezho eur retret a zec dervez evit ho lacaat e stat da c'hounit eassoc'h a ze induljanson ar Jubile aotrect er bloa-ma gant hon Tad Santel ar Pab Pii navet. Ar retret-se a zo bet digoret d'ar meurs, seis a vis du. Seitec belec a voa eno evit sicour tud ar barrez da gaout pers e gras ar Jubile. Mad ! ho zeitec o d'eus bet labour bemdez epad dec dervez adalec pemp heur dioc'h ar mintin betec c'huec'h pe zeis heur dioc'h an noz.

En deiziou kenta e oue eun amzer eus a re falla : glao aliez ha glao puill, hag an noz tenval-sac'h. Cals eus ar barrissionis o d'eus eul leo, eul leò-anter da ober evit mont d'ar guear. Eleis a vouillen o devoa da vressa ; mont a reant avechou en dour betec ho anter ; ne veze ket eun neuden seac'h ennho pa arruent. N'eus fors a ze : Antronoz, kerkent ha diou pe deis heur, e vezent adarre er porched o c'hortoz ma vije digoret dor an ilis. Mes n'e ket d'in-me eo ober meuleudi Plabennec. Lavaret a rinn ebken penaus an Aotrou Persoun, o velet gant pebes aket, gant pebes mall, gant pebes beoder a galoun, e teue tud he barrez da ober ar pez a c'houlennet digantho evit gounit induljansou ar Jubile, an Aotrou Persoun he unan en d'eus discleriet a vouez huel, divar cador ar virionez, d'an deis diveza eus ar retret, *n'en devoa bet biscos caëroc'h dervez na zoken ken caër dervez en he vuez, abaoue m'edo var an douar.* O Plabenneguis, va c'henvroïs ker ho pet ato sonch eus ar c'homzou-se ! Dalc'hit mad bepret d'ho feiz ha d'ho relijion ! Ar feiz hag ar relijion eo o d'eus great, en amzer dremenet, henor ha gloar ho tud coz ; ar feiz hag ar relijion eo a dle ive ober oc'h henor hag ho cloar-c'hui en amzer vrema, hag henor ha gloar ho pugale hag ho pugale vihan en amzer da zont.

E Loctudy eo e m'eus bet an eur da velet a nevez zo, evit an eil gueich, ar pez a verken bremaïc. Loctudy a zo eur barrez eus ar re gaëra, tostic-tostic d'ar mor, e canton Pont-n'Abbat, var douar Kerne. An ilis a zo hènvel ous eun ilis cathedrel, da viana dioc'h an diabars. Seis cant vloas zo dija abaoue m'eo savet, coulscoude, pa z'eer ennhi, he c'haver c'hoas flamm en he liou ha drant en he goubari evel eur brinses iaouanc. An Aotrou Persoun, den a speret hag a c'huieseguez, evel ma z'eo a hent all eur belec leun a garantez evit Doue hag evit an nessa, en d'eus lakeat he favea a nevez penn-da-benn n'eus ket c'hoas pell ; he dieübet en d'eus eus ar bancou coz a zalc'he re a blas ennhi aziaguent, ha casset en d'eus an aoter vras d'ar penn all eus ar c'heur e leac'h m'edo ive gueich all.

Kementse oll, gant an aoteriou guisket ker fresc ha ker caër ha ma z'int, gant ar vantel alaouret lakeat en dro d'an tabernacl, gant ar bokejou a bep seurt, guen, glaz ha rus, renket ker brao ha bep tu, kemense oll eo a ra d'an ilis beza ker flamm ha ker gaër da velet. En ilis-se eta e z'eus digoret eur mission bras d'ar zul, naontec eus ar mis tremenet. Ar mission-se a zo bet prezeguet gant daou vissionner eus a urs an Tadou Jesuistet, an Tad Rot, hag an Tad Kervennic. An daou vissioner-se a zo dija anavezet mad e escopti Kemper ; an oll a oar peguen ampart int da scleraat ar sperejou ha da c'hounit ar c'halounou. An Tad Rot, gant he vouez crên ha skiltr a laca ar guirionezïou eus ar relijion da bara ker sclear ha ker splamm dirac daoulagad an ene ha ma par an heol dirac daoulagad ar c'horf ; an Tad Kervennic gant he vouezic douz ha flour, gant an historiou a scuer vad, spontus pe truezus, a zo ato var beg he deod, a ia betec goueled an ene, hag a laca kement hini her zelaou da zaouri ar mad, da gassaat an drouc, ha d'en em drei oll ous Doue. Eun dra burzudus eo e helfe an tadou-se, ispisial an Tad Rot, herzel da brezec, da gana, ha da gôvez, evel ma reont ; anad eo e ma bepret gras Doue oc'h ho scora, o rei dezho eun nerz nevez.

Hoguen, mission Loctudy a zo bet heuliet gant kement a aket hag ar re a m'eus guelet dija rei e Leon, evel e Plouguerne, e Lannilis, e Porspoder ; gant kement a aken hag ar retrejou a m'eus guelet rei er bla-ma casimant en oll barreziou eus a canton Locournan. Ama, evel e Leon, ha muioc'h zoken marteze eguet e Leon, an dud, epad ar zarmoun pe ar gonferans, a ioa evel p'o devije c'hoant da zibri an Tad Missionner a ioa en gador. Ama, evel e Leon, ar goazet kercouls hag ar merc'het, muioc'h zoken marteze eguet ar merc'het, ha muioc'h ive eguet e meur a barrez eus a Leon, a zave ho mouez huella ha crênva ma hellent evit cana ar c'hanaouennou santel a ioa c'hoant da zêski dezho. Amzer divalo a zo bet epad ar mission penn-da-benn, couls lavaret ; ouspen-se, ar mare a ioa neuse da c'hounit ar guinis-goan, ha, gant an avel-foll a veze casi bemdez, e teue cals bijinn d'an aod. N'eus fors, cristenien Loctudy a ioa guell gantho lezel ho labouriou da ober ha lezel ar bijinn da rodella gant ar mor eguet mancout da ober ho mission. Dija epad an eis devez kenta e z'oa cals a dud ; mes epad an eis devez diveza e oa leun chec an ilis, ha beac'h-ha-beac'h a vije o vont betec ar c'heur dre douez kement all a dud. Ha n'e ket ebken tud divar ar meaz co a veze eno, mes c'hoas tud-chentil, aotrounez, introunezet, dimezellet, renket mesc'a-mesc gant ar re all evit selaou an Tadou Missionnerien. Guelet e m'eus va unan introunezet dija deuet var an oad, ha dimezellet c'hoas en eun oad tener, o vont d'ar bourg minten mad, oc'h sclerijen eul leiern, dre greis ar glao hag ar pri eus an hent, evit guellout clêvet an offeren guenta.

Mes ar pez a m'eus cavet a iea muïa dre ar galoun, a oue Mission ar vugaligou-vihan. Eun devez bennac eus ar zizun guenta, an Tad Rot en devoa lavaret d'an tadou ha d'ar mammou digass d'an ilis, a benn ar zadorn goude cresteis, an oll vugale n'o devoa great c'hoas pasc ebet. Sentet e oue outhan ; ha d'an deis merket e oa eun dudi guelet, goude cresteis, an hentchou leun a dadou hag ispisial a vammou o vont etrezec ar bourg gant kement crouadur bihan o devoa, lod gantho var ho breac'h, lod all crog en ho dorn, lod all o vale var ho lerc'h. E creis an ilis e oa lakeat skigner evit ar vugale seis, eis, nao, dec vloas ; ar re-ma a oue renket eno e diou gostezen, ar botret en eun tu hag ar merc'het en eun tu all. An Tad Rot a ieas neuse en ho zouez evit ober catekismou dezho. Hoguen, eun dra eston eo guelet peguer freaz, peguer sclear, hag e peguen berr comzou e oar an tad-se displega ar guirionezïou brassa eus ar relijion dirac sperejou ar vugaligou ar re vianna. Mes ive ar respountchou a roë dezhan bugale Loctudy n'oant ket nebeutoc'h admirabl ; ar respountchou-se a deue gantho evel fars gant ar paotr coz, eguis ma leverer e Leon, ha peurvuïa-crên e vezent ar pez ma tlient beza. Setu ama diou pe deir guentel eus ar catekismou-se, great gant an Tad Rot d'ar vugale n'o devoa c'hoas great pasc ebet. — « An Tad : piou a zo en ifern « evel pa ve eno er guear ? — Ar vugale : an diaoul. — « An Tad : pe zu, pe guen eo an diaoul ? Ar vugale : « du. — an Tad : daoust hag hên a zo het crouet du ? — « Ar vugale : nan. — An Tad : pe seurt houen devoa « p'eo bet crouët ? — Ar vugale : guen. — Penaos eta « eo denet da veza du ? — Ar vugale : dre ar pec'het. « — An Tad : pe zu pe guen eo eneou ar vugaligou « vihan pa deuont var an douar ? — Ar vugale : du. « — An Tad : abalamour da betra e vezont du ? — « Ar vugale : abalamour d'ar pec'het. — An Tad : « abalamour d'ar pec'het ! Mes daoust hag ar vugaligou « vihan o d'eus guellet dija ober eur pec'het bennac « ho unan araoc dont er bed-ma ? — Ar vugale : nan. « — An Tad : n'e ket eta abalamour da eur pec'het « great gantho ho unan eo e vez du ho eneou pa deuont « var an douar ? — Ar vugale : nan. — An Tad : « abalamour da eur pec'het great gant eun all, eo ? « — Ar vugale : ia. — An Tad : piou eo hennes, « an hini all-se a zo bet caos dre ho pec'het ma vez du « eneou ar vugaligou vihan pa deuont er bed-ma ? — « Ar vugale : hon Tad kenta Adam. — An Tad : ha « penaos e hell eneou ar vugaligou vihan dont da veza « guen, pa z'e guir e vezont du pa deuont var an douar ? « — Ar vugale : dre ar zacramant a vadiziant. — « An Tad : ha gant petra e vez guennet eneou ar vuga« ligou vihan ebars er zacramant-se ? — Ar vugale : « gant dour. — An Tad : eneou ar vugaligou vihan, eur « veich gnennet evelse ebars er zacramant a vadiziant, « hag hi a hell dont da veza du adarre ? — Ar vugale : « ia. — An Tad : penaos ? — Ar vugale : dre ar pec'het « marvel. — An Tad : ha neuse ne hellont mui beza « guennet ? — Ar vugale : eo. — An Tad penaos e « hellont c'hoas beza guennet goudese ? — Ar vugale : « dre ar zacramant a Binijen. — An Tad : ha gant petra « e vezont guennet ebars er zacramant-se ? gant dour « evel e sacramant ar Vadiziant ? — Ar vugale : nan. « — An Tad : gant petra-ta ? — Ar vugale : gant goad « hor Zalver Jesus-Crist. »

An Tad Rot a reas ar goulennou-se ha cals re all hènvel outho, (rac ar c'hatekismou-se a badas ouspen eun heur), da bevar buguel bennac, daou baotr ha diou verc'h, an eil goude eguile. Goudese ho greas adarre d'an oll vugale assambles, hag eur blijadur oa clêvet ar re-ma o respount a-unan gant eur memes mouez : *ia, nan, eo, n'e ket !* Pa oue achu ar c'hatekismou, e ouc roët da guement crouadur a ioa en ilis, hag e z'oa cuz pevar-c'hant bennac anezho, pep a vetalen evit delc'her sonch eus ar Mission. Neuse an Aotrou Persoun ar stol en he guerc'hen, hag ar groas douguet dirazhan gant eur c'hurust guisket evel eur c'hloarec, a ganas a vouez huel an Aviel-ma e latin : « en amzer-se, e oue « digasset da Jesus bugaligou vihan evit ma plichesse « ganthan astenn he zaouarn varnezo hag ho benniguen. « Mes an ebestel, o velet kementse, a c'hrosmole hag

« a scandale tud ar vugaligou-se ; ha Jesus, o veza ho « c'hlêvet, a lavaras dezho : list eta ar vugaligou-se, « ha ne virit ket outho da zont betec ennhon; rac dezho « ha d'ho seurt eo rouantelez an êny. Ha neuse ec'h « astenne he zaouarn azioc'h hó fennou, evit scuill « varnho he vennoz. » Goude beza canet an Aviel-se, an Aotrou Persoun a vennigas ive bugale Loctudy, evel ma oue benniguet gueich all bugale ar Judee gant hor Zalver Jesus-Crist. Ober a reas da guenta ar beden-ma e latin : « Aotrou Doue oll-c'halloudec, « plijet ganeoc'h, nhi ho ped, benniguen ar vugale-ma ; « evitho eo e c'houlennomp brema ho crasou truga- « rezus. Ra zeui ho Speret-Santel da rei nerz d'ho c'ha- « lounou, evit ma vevint er zantelez, ma virint ato « ar guenet eus ho ene, ha ma voazint abred dioc'h « peb seurt oberou mad ! Pellait dioutho peb drouc, « roit ar peoc'h d'ho speret, roit iec'het d'ho c'horf, « ha lakit ar garantez da rêu bepret en ho c'halounou ! « Dioallit anezho dalc'h-mad, dre ho cras hag ho « calloud, rac ar rouejou a helfe an dud pe an diaoul « da steigna dirazho, hag erfin plijet ganeoc'h ho di- « guemeret oll eun deis en ho Paradoz. » Goudese, en eur astenn he zaouarn azioc'h bugale he barrez evel ma rea gueich all Mab-Doue he unan, an Aotrou Persoun a guendale'has da bedi evel-hen gant eur voucz solanel : « Aotrou Jesus-Crist, c'hui pehini a guemere etre ho « tivreac'h ar vugale a veze digasset d'ehoc'h pe a deue « ho unan d'ho caout, hag a astenne ho taouarn varnho « evit ho benniguen, en eur lavaret : « list ar vugaligou « da zont betec ennhon, ha ne virit ket outho ; rac « dezho ha d'ho seurt eo rouantelez an êny, hag ho « elez-mad a zo ato dirac va zad ; » plijet ganeoc'h, « nhi ho ped, sellet a druez ous eneou pur ar vugale-ma « hag ous calounou devot ho zud, hag ho pezet hirio « ar vadelez da scuill dre va daouarn-me ho pennoz « varnezho, evit ma kerzint bepret mnioc'h-mui en ho « cras hag en ho trugarez, ma talc'hint mad ato d'ho « toujans ha d'ho carantez, ma saourint ha ma virint « bepret ho courc'hemennou,, ha ma hellint erruout « erfin en eürusdet eternel, dre ho meritou-c'hui, « Salver ar bed, a vev hag a rên a oll-viscoas da virviken « gant an Tad hag ar Speret-Santel ! Ama an Aotrou Persoun a zavas he vouez c'hoas huelloc'h en eur lavaret : « Bennoz an Aotrou Doue oll-c'halloudec, an Tad, « ar Mab hag ar Speret-Santel, ra ziskenno varnoc'h, « r'ho tiouallo ha r'ho hencho e peb leach, ha ra jomo « ganeoc'h bepret. »

Goude ar vennoz-se roët dezho en hano Doue gant an Aotrou Persoun, e oue ingalet peder banerat bara benniguet etre an oll vugaligou a ioa en ilis, tammou bras avad a ioa great eus ar bara-se. Epad an amzer-se an Tad Rot a lakeas adarre ar vugale da lavaret a-unan ganthan eur bedennic verr, ar beden-ma : Trugarez, o va Jesus, evit ho zud, evit ho breudeur ha c'hoarezet, evit ar vugaligou vihan eveldho, evit oll dud ar barrez, evit an Aotrou Persoun hag an Aotrou Cure, evit an Tadou Missionnerien, hag evit an oll veleien a ioa deuet da labourat evit ar Mission. Erfin ar ceremoni gaër-se a oue achuet dre ar Venedicsion solanel eus ar Zacramant, meulet ra vezo !

Ar Mission he unan a oue clozet d'ar zul, tri a vis kerzu, eus ar mis a zo o rên, dre eur ceremoni hag a drenz ato ive eur galoun gristen betec ar gouelled eur groas nevez, eur groas vras a ioa da venniguen ha da zevel ebars er vered. Setu perac oa diredet en deis-se da Loctudy tud eus a bep corn ar vro, deuz Enez-Tudy, deus Pornalec, deus Plonveur, deus Pount-n'Abbat, etc. En dro-ma avad an ilis a ioa cals re vihan. Pa z'eas ar veleien da gana Gousperou, ar groas nevez a ioa dja eno var he gourvez hed-a-hed ar c'heur, ar penn huela hag ar C'hrist o repos var bazennou an aoter. A bep tu dezhi e z'oa renket peder var-n-uguent pannielic rus, gant steredennou aour ama hag aount. E creis tout e z'oa eur bannielic venn, ha varnhi hano parrez Loctudy scrivet e lizerennou aour. Dioc'htu goude Gousperou, Aotrou Persoun Pount-n'Abbat a vennigas ar groas nevez, hag houma a oue douguet neuse e triomph betec ar plas ma tlie beza savet. Sonch a ioa da ober fro ar vered ganthi, mes abalamour d'an amzer e oue lakeat en he flas kenta ma oue guellet ; ha kerkent ha ma oue savet, ar procession a zistroas adarre d'an ilis ; rac glao a rea. Eno an Tad Rot a bignas er gador evit lavaret d'ar bobl tud a ioa dirazhan eur guer bennac divar benn ar ceremoni gaër a belimi oant bet test. Goudese e oue c'hoas benedicsion hon Tad Santel ar Pab, roët gant Aotrou Persoun Pount-n'Abbat divar bazennou an aoter vras, hag erfin, evit ar veich diveza, Benedicsion solanel ar Zacramant.

Setu aze petra eo bet Mission Loctudy, ha c'hoas ne m'eus ket comzet eus al larguentez gant pehini tud ar barrez-se o d'eus roët hó arc'hant evit sicour pâca ar groas nevez : ouspen eis cant lur a zo dija dastumet en ho zouez evit kementse. Hag evit sicour prena daou imach nevez, imach ar Verc'hes hag imach Sant Joseph, o d'eus roët ive epad ar Mission var dro eur pevar c'hant lur bennac. Setu aze petra vez eur Mission pe eur Retret en oll barrèziou a Vreis-Izel, ken e Treguer, ken e Kerne, ken e Leon. Oh ! nan, al drugarez Doue ! n'e ket c'hoas maro ha ne varvo ket zoken ar feiz en hor bro : her guelet a reomp dre ar prez o d'eus an oll da heul ar Missionou pe ar Retrejou.

GABRIEL MORVAN,
Vikel e Plouvonguer.

Doaré dizourn an douaroù.

Dibabet a rer ar vein irra evit goloi ar sân, ar pez a reer en eur lacad anezho adreuz var ar vogueur savet hed an ant, er c'hiz am eus discouezet bremaiù. Evit stanca an toullou a jom étré ar vein laqueed da c'holo, e teuler var nezho eur guisquet mein bihan dastumet er parc tro var dro; goudeze e teuler an douar ebars da peurcarga ant ant. Quementsé, abalamour d'ar vein laqueed a iz an douar ne zaket piz ebars, ac e renquer derc'hel lod doc'h an douar mélen deut d'oc'h a zindan ac e c'hass en ansennou evit ho uellâd ha kompeza ar parc. Evit quementsé, elec'h leda an douar fal var c'horré, e tizoloer an douar mad da guenta : teuler a reer goudé an douar melén ha chencha reer adarré an douar euz leac'h a médo kent da peur gompeza an ansen.

Er foenneier eller léda ar c'hourri mélen pé ar c'hourri guen var an tirien ; eur vad bras a rai var an toualc'h, druoc'h ieôt a vezo ha muioc'h a foën; boez divoal quementsé teurel eur guisquet ré déo.

Ar c'haniou gred gât mein er c'hiz descouëzet amâ, ez int eaz ha dimisus dober. An daléussa ac ivé ar misussa, zo charréa an danvez, pa ne gaver quet var al leac'h pé a guichen. Mes ar seurt kâniou-mâ, pa zint gred edoaré ha gât evez, a zizour mad an douar ac a pado evit biken.

Pa neller caout na mein na corzennou-prières, e reer gât blenchou pe orzennou spern, scourrou dêro, éolac'h ha zoquen gât blenchou keûnet guen a bep seurt, re allec, re guern ha re pin. Hoguen ne vezont quet tollet a iz ar sân eb ijin nac eves ; rac ma iafe al linvaj étouez ar blenchou, an dour nalfe quet mui redec cuit. Croaz'a reer hed a hed d'ar c'hân diou vâz, pé daou tam keûneut ; evit croaza ar c'heuneujou-ze neus nemet planta eun doc'h eun tù, eguile d'oc'h an tu-al é bep corn doc'h ar guélé élec'h ma red an dour ; lacâd a reer blenchou var ar c'hroassiou-zé, ac eguissé e reer eur c'hrôm dré zindan p'ini an dour e zai cuit. Neus quen goudézé nemet teurel eur guiscadic colo, déliou guez, kenvi, pe bruc ha peurcarga ar c'hân gât an douar mad a voa tennet anezâ.

Eller ober eb bicher, boez toulla ar c'hân envel dal liséren V. Eguisse e vezo ken striz guélé ar c'hân, ma n'em gavo ar blenchou a zioc'h édoare lousqueur hent dan dour. Ar guéléou striz-ze ar re vella ivé pa reer sâniou gât corsennou-priéres.

An eil doaré discoëzet amâ evit disonra gât blenchou, o zo eassoc'h, buanoc'h ha; me gav din, kercouls evit pa impliger bicher. — Ar blenchou en em viront pel en dour eb breina.

Peguément ne vellaféquet ar bro, ma zizoursemp an douarou dourec ! er iounou ne sao peuri nemet en ân, ha c'hoas peuri fal pini a lac aliez al loënnet da glenver. En douar labour, cals doc'h an id hadet er calagoau a vrein lec'h e sao dour ; glaza ra tâno, rusia ra er goan, toc'hor évez evit ar vech ha ne ro, ben an eost, nemet pennou fal. Cals é coller bep bloas en douarou glib, rac an dour a ra gaou da guément tra é hader enhô.

TH. DE P.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

DILLUN 18 KERZU. — Gortoz ar Verc'hez glorius Vari, pe gouel great gant an ilis evit celebri an amzer ma edo Mari tost d'ar mare da lacat he map divin er bed.

DIMEURS 19. Sant-Fiacr confessor. Gurunidic eus an Irland, e teuas e Breiz-Izel eleac'h ma reas he mitach, hag e tescas hont an en da gals a re all. Ia eo ur sant.

DIMERC'HER 20. — Cotuerou-Nedelecg jun ha gwiel-so Sant-Martin, Pab ha merzer. An Impalaer Constans a reas he gas en exil abalamour d'an mersi a oun cant pehini e save a'nep an heretiket. Cassèt e oue dija gant da Gonstantinopl, ha goude da Guersones eleac'h ma varvas dre ners ar poaniou hag an trubuilleu en doa het da c'houzaon.

DIZIOU 21. — Sant-Thomas, abostol. An abostol-ma ne fallas ket dezan credi oa savet Jesus a-varo da veb, abalamour n'en doa ket her guelet dre medo ket gant an ebestel all pa en em ziscuezas ho mestr dezo ar vech kenta. Jesus en em ziscuezas goudeze da Domas pehini a gredas neuze hag a rentas ep he zonjal, eun testeni aro brassa da resurrection Jesus-Christ.

DIRGUENER. 22 — Cotuerou. Ofis an deiz.

DISSADORN 23. — Cotuerou. Ofis an deiz.

DISSUL 24. — Pevare sul eus an asvent, ofis eus ar sul hag eus a zerc'hent guinivelez hor Zalver.

KELEIER.

Eun den pinvidic hag a voa en aferiou eleac'h ma vanie cals a arc'hant, a deuas ar maro dezhan. Kerh kent e teuas ar re a voa er memes aferiou gantha da regli ho c'hontchou. Ober a rejout kement ma zeas an oll danvez gantho, ha ne jomas gant an intanvez nemet eun toul cambr evit en em denna enhi gant eur verc'hig e devoa. O veza eat gant he merc'her gambr zu-ze dindan an doen er c'huec'hvet pe en seisvet astach eus eun ti bras, ne rea ar vam baour nemet goela, ha ne devoa da rei d'he huguel nemet eunt tam creunn seac'h.

Ar verc'hig, pehini a voa bet boas da gaout bouet c'hoec bete neuze, e gave kerse, hag e divije bet caret caout eun dra bennag all ouspen he bara. Mes evel ma vele ne rea he mam nemet goela, ne grede ket en em glem, hag e tebre he zam bara zeac'h ep lavaret guer. Tremen a reas evelse tri dervez, ha bemdez he mam he lakea da lavaret he fedennoù noz ha mintin. Ar pevare dervez, pa edo ho lavaret he *Pater*, pe mar kreiz he mam o lavaret he *Pater* dezhi, edo gant hon Tad pehini so en env. Pa voue arruet gant ar c'homzou, ma : *Roit deomp hirio hor bara pemdeziec*, ar verc'h a zistroas oc'h he mam :

— Va mam, arabat co din goulen eun dra bennag gant va bara?

Ar vam a voue sebezet o clevet ar goulen-ze, mes evel ma zoa leun a feiz, e feuas da zonch dizi eus a vadelez an Aotrou Doue, hag e lavaras d'he merc'h :

— Eo, va merc'h, goulen a ellit; c'hui a zo dibec'h, ha Doue a silaouo ho peden.

Ar verc'hig a c'houlennas eta eun dra bennag da

bri gant he bara, hag he mouez a voue clevet en nv. An dervez-ze zoken araog an noz, e teuas eun ijentil da skei var dor ar gampr ha da c'houlen coms e'h ar vam glac'haret-ma. Lavaret a reas dezhi :

« Me am boa bet antercant mil lur digant ho pried, ha ne felle ket din ho renta dezan. Evel n'oa ket a baperiou, ne alle ket va c'hontragn d'ho rei. Mes hirio eus scoet eun taol em c'halon, o sonjal ne allan ket savetei va ene en eur zerc'hel ar pez ne ket din. Dalit, setu aze dec mil lur, hag eur paper evit diskuez e tlean deoc'h daou uguent mil lur all, hag an daou uguent mil lur-ze a zigasin deoc'h kenta ma c'hellin. »

Guelit pebez ners e deus eur heden great gant eun ene mad ! Guelit ive pe guer mad eo an Aotrou Doue o rei d'an den-ze ar c'hras d'en em anaout, ha kementsé evit rei he goulen da eur verc'hig vian !

G. M.

AR GOAL VUGALE.

Goulen a reat digant eur potric pe oad eu doa. — Er guær, emezhan, em eus pemp bloas, hag en bent houarn em eus tri.

Eun itron goz a voa eat da velet eur vignonez dizi. Houma e devoa eur verc'hig hag a voa neuze o voela. Ar vam a lavare d'he merc'h evit he lacat da devel : ro peoc'h-ta ! ne velez ket pe guen divalo out o voela ! An itron göz a lavaras ive : ia-da, emezhi, ar goela-ze eo a vez cauz d'ar merc'hedigou bihan da zont da veza divalo.

Ar verc'h vian a reas eur zell oc'h an itron goz : — Mad, evit neuze eo red o pefe-hu goelet cals !

Kementse a ziscuez pe guer guir eo ar pez a lavare hon tadou coz : eur buguel a lacafe crouga mam ha tad.

G. M.

ALI.

Cals liziri so bet scrifet d'an Aotrou KERANGAL, Mouler an Escopti, e Kemper, evit goulen al Levric brezounec nevez : SCOL AR MARO MAD. Meur a hini zoken marteze so souezet defot n'o deus he recevet pell so. Ken dies eo caout tro da gas al levric-se evelse a hiniennou, a zaouiou, ma zeo bet red chom ep contanti cals eus ar re o deus scrifet. Evit miret eta iviziken oc'h an diezamant-se, an Aotrou KERANGAL a laca cas eun nebeut doussennou eus a Levr *Scol ar Maro Mad*, d'ar c'heriou eleac'h m'eo boas da gas da verza ar C'hatekismou, ar C'hanticou, ar Brefou, etc.

Al levric-ma ta, *Scol ar Maro Mad*, a vezo cavet e Kemper e ti an Aotrou KERANGAL hag e ti an Aotrou SALAUN, e Brest e ti an Itron NORMAND, e Landerne e ti an Aotrou DESMOULINS, hag e Montroulez e ti an Aotrou LEDAN. Ar pris anezan so c'huec'h real. Ar re a guemero dre zoussen o devezo guelloc'h marc'had eun draïc.

Er memes tiez e vezo cavet ar *Brefou* evit ar bloas 1866, vardro fin ar mis.

A. DE KERANGAL.

PRIS AN ED.

KEMPER. — *9 Kerzu.*		PONT'NABAT. — *7 Kerzu.*	
Guinis....	16 lur, 71 c.	Guinis....	16 lur, 46 c.
Segal.....	9 lur, 83 c.	Segal.....	10 lur, 36 c.
Eiz.....	9 lur, 50 c.	Eiz.....	9 lur, 28 c.
Ed-du....	8 lur, 30 c.	Ed-du....	8 lur, 71 c.
Kerc'h....	7 lur, 00 c.	Kerc'h....	7 lur, 65 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.	Avalou-douar	2 lur, 52 c.

MONTROULEZ. — *2 Kerzu.*		BREST. — *11 Kerzu.*	
Guinis....	18 lur, 17 c.	Guinis....	16 lur, 17 c.
Segal.....	12 lur, 50 c.	Segal.....	12 lur, 99 c.
Eiz.....	9 lur, 87 c.	Eiz.....	7 lur, 54 c.
Ed-du.....	10 lur, 83 c.	Ed-du.....	8 lur, 57 c.
Eerc'h....	7 lur, 96 c.	Kerc'h.....	8 lur, 01 c.
Avalou-douar	8 lur, 00 c.	Avalou-douar	4 lur, 90 c.

HENT HOUARN.

Da be heur e tiblas hag e tigouez ar c'hirri tdn epad ar goan.

O VONT A GASTELLIN VARZU NAONET.

	kenta trein	eil trein.	trede trein.	1e cl, e paer	2e cl, e paer	3e cl, e paer
Castellin..	6 h. m.	10 h. m.	4 20	» f. » »	» f. » »	» f. » »
Kemper...	7 4	10 55	5 20	3 45	2 60	1 90
Kemperle.	8 34	12 14	6 41	8 50	6 40	4 70
Loriant...	9 12	1 2	7 24	10 75	8 05	5 90
Redon....	» »	4 22	» »	22 85	17 15	12 55
Savenc....	» »	5 28	» »	» »	» »	» »
Naonet...	» »	7 10	» »	31 90	23 95	17 55

O TONT EUS AN NAONET VARZU CASTELLIN.

	kenta trein.	eil trein.	trede trein.
Naonet.....	» »	6 h. 20 m.	» »
Savenc.....	» »	7 19	» »
Redon.....	» »	8 29	» »
Loriant.....	7 h. 40 m.	12 6	5 48 n.
Kemperle.....	8 23	12 50	6 39
Kemper.....	9 41	2 2	8 3
Castellin.....	10 50	2 59	9 15

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand AR. DE KERANGAL, Mouler an Escopti.

DISSADORN 23 KERZU 1865. N° 47. KENTA BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz..... EUR SCOUET.
Evit tri miz..... C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken..... DAOU VENNEC.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 23 Kerzu 1865.

Comzet hon eus er zizun tremenet eus ar goallou great gant ar bar-amzer digouezet ar pevar euz ar miz, er c'harteriou tost d'ar mor azalec Penmarc'h bete Conkerne. Mes ne ket er begat douar-ze epken eo en deus great ar bar amzer distruch. E kement leac'h a sco var ar mor bras e costez ar c'hreis-deiz ez euz great doug.

Leun eo ar c'hazetennou eus ar c'hlemou a rer à bep tu a hed an aod se eus an eil penn d'eguile a Vreiz-Izel. E Loriant, e Guenet, e costez an Naonet, en em glemer evel ama, hag e comzer gant encrez eus ar strafuil so bet en nozvez-ze. Tiez discaret, distroet, er c'heriou ha var ar mæz ; bagou brüzunet, listri sclapet var ar reier pe var an douarou ; peziou douar bet beuzet hag a zo chomet abaoue eur guiscat linvach, trez ha grouan varnezho, ha ne vezo ket gallet ho labourat ne ouzeur ket peur, gounideguezjou laket dija en douar hag a zo collet tre, setu petra veler a dost d'an aodchou-ze.

An droug en deus great ar bar amzer ma comzomp anezan er sizuniou-ma, ne de ket c'hoas anavezet oll. Bemdez e clever hano eus a eul lestr bennag eat d'ar gouelet, tolet var eur garrec, broustet, diverniet ha sclapet en eur c'horn tro bennag var an aodjon.

An aotrou Prefet a Guemper en deus scrivet da oll vearet an departament da c'houlen sicour evit ar re o deus collet ho zud hag ho danvez dre ar bar-amzer-ze.

Setu ama hanoiou lod eus ar re o deus roet eun dra bennag evit sicour an dud reuzeudic ma comzomp anezo.

An Aotrou'n Escop.....	100 lur.
An Aotrou Prefet.....	100
An Aotrou Mear Kemper.....	20
An Aotrou Hemery, adjoent.....	10
An Aotrou Chabr, cons. mun.....	20
Tribunal ar C'henvers.....	300
An Aotrou Petrini.....	20
An Aotrou Kernaëret.....	20
An Aotrou Chauvel.....	20

Ne hanvan ken, rag ne allan ket henvel kement hini o deus roet hag o deus sonch da rei eun dra bennag d'an dud reuzeudic-ze. Ar re o defe bolonte, vad da rei eun dra bennag, a ell rei ho aluzen en Ty-Kær, e Kemper.

Dissul diveza, eus bet great eur brezeguen en dis cathedral evit goulen an aluzen d'ar beorien. An aotrou Gueguenou, person Sant-Martin, e Montroulez, eo en deus prezeguet.

An aotrou'n Escop so bet er sizun dremenet, o venniguen eur chapel e Sant-Martin-Montroulez.

Seurezet Sant Visant a Baul a laca tenna, ar c'huec'h varnuguent eus ar mis-ma, deis gouel sant Stefan, eul lotri evit ar beorien.

Al lez-varn (cour d'assises) evit an tri mis kenta eus ar bloas 1866, a zigoro e Kemper an eiz a viz guenver.

CHIN. — Er Rouantelez vras-ze mar deus canteriou e pere eo doaret mad an dud d'en em renta christenien, ez eus ive carteriou all e pere e rer bepret ar brezel d'ar guir relijion. Mar deus lod eus ar vissionerien hag o deus eun tam levenez bennag, ez eus ive re all hag o deus poan hag anken avoalc'h. An droug speret ne ziscrog ket ker buan-ze eus he breiz. Mar deo red dezan tec'het, e raio da viana muia ma c'hello a zroug ar vog mont kuit. Mes en eur ober droug d'ar relijion e laca ober merzerien, ha goad ar re-ma so ato eun had cristenien. An Aotrou Mabilcau, eus a Escopti Naonet, hag a voa missioner er Chin, a scrive n'eus ket pell evit rei da anaout peguement oa persecutet ar gristenien er c'harter ma prezegue. Abaoue an Escop eus ar vro-ze en deus scrifet da Escop Naonet evit lavaret dezan oa

merzeriet an Aotrou Mabileau. Eun toullat tud fall, it varnezhan en noz o deuz he lazet. An Aotrou'n Escop, vikel abostolic ac'hano eu doa sonch evije an trou Mabileau Escop en he c'houde. Mes Doue en is galvet kentoc'h ar missioner pehini en deus roet vuez evit ar gristenien a voa dindan he garg.

Naonet. — E Naonet, ar Jubile so bet caer ha dus meurbet. E parrez ar chapel Mor-Izel edo ar Jubile sizun-all, hag oa eur blijadur guelet gant pebez prez ene an dud da zelaou comzou Doue. Oll e teuent, azet ha merc'hed, ha zoken, deiz ar gommunion jeral, e credet oa muioc'h a voazet evit a verc'hed. in den iaouanc, taguet gant eur c'hlenvet a galon, a vare araog ar Jubile : « Ne c'houlennan ken ous oue nemet ar c'hras da ober mad ar Jubile, ha mervel uze dioc'htu. » D'ar zadorn, an den iaouanc a gomunias, hag a deuas er mæz eus an ilis scoas ha scoas int he vam. Deut bete treuzou an ilis, e comansas da leur goad. A veac'h oue an amzer d'he noui ma varis. Ne vouiet ket pe a dliet truezi dezan, pe he gaout eus da veza bet evelse he c'houlen. An oll a grede e voa it d'ar baradoz, hag antronoz, d'ar zul, pa voue casset 'an douar, edo oll dud ar barrez en he enterramant. n oll o devoa evel avi outhan da veza bet evelse ar 'hras da vervel dioc'htu goude beza gounezet indulns ar Jubile. G. M.

Jonoun ar bobl e Rom da Nedelec.

Pep beacher, oc'h erruout e Rom, var dro goueliou edelek, a zo souezet braz o velet an holl dud laouen a joauz. Tra vad! Chetu eta eur vro e pehini ar galon e an ene a zo prizet eun dra bennak. Er broiou all na emerer sourci nemed euz ar c'horf. Her guiska, her naga, her c'hempen, her ficha kaer, na reur netra ken. Er broiou all c'hoaz e ve prokulet c'hoariou, ebatou 'ar re pinvidik. Evit kement-se zoken e ve dispignet alz a arc'haut. Mez d'an dud a boan hag a labour na e prokulet ebat honest ebet. An dudigou n'ho deuz ket eadra da baea evitho divertissamanchou. Red eo eta rokuli d'ezho c'hoariou deread hag a izel priz. E Rom ma komprenet kement-se. Eno eo instituet kalz a zeiiou a zudi. Deut eo an Azvent. E pep ru ha var bep lacen na glever mui e ker nemed soniou ha kanaouenou ar *fifferari*. Pere ind-y ar fifferari ze? Mesaerien ivar mez. Ho gopra a reeur evit eiz pe nao deiz. D'an eur merket e arruont; en em lakat a reont en eur renk irak imach ar Verc'hez, dizoloet ho fen. Rak e pep ti Rom ez euz peurvuia eun imach euz an itron Varia, anvet er vro : *Ar vadona*. Ar mesaerien ze en em laka euze da gana kanaouenou var an toniou a ve goulennet. Ar bobl a Rom, pehini a ouar hag a gar ar muzik, en m arret, en em renk en dro d'ar ganerien, ho selaou, unan avechou ho moueziou gant ho re, ha na z-eont et kuit aliez hep lavaret eur bedenik bennak d'ar Verc'hez. — Evidonn me a gar ar muzik-ze : muzik hep ijin, muzik guirion, nerzuz ha trist eun nebeut. Teneraat a ra va c'halon, lakat a ra da sonjal, ha da zezirout. Guel eo ganen-me ar fifferari-ze evit an holl kanerien ha kanarezed euz ar c'hompagnunezou e Paris. — D'ar ganerien e Franz e ve roet evit eun nozvez kant pe daou gant livr; d'ar fifferari en Itali e ve roet pemp pe c'huec'h *Baiochi*, pez arc'hant a dal pemp guennek, hag ez a kuit euruz evel eur prinz.

Mez chetu ni e derc'hent gouel Nedelek. Levenez ha joa zo dre holl. Staliou koant zo savet e pep ru. Peb hini en em laka el lec'h ma kar. Eno n'en em jainer ket. Peb hini en em hast da choaz ha da ober he brenou. Goueliou Nedelek e Rom a zigaz joa d'an holl. D'ar goueliou-ze e ve roet kalannadou. Guelet eo tud o vont, o tont, o kauzeal, oc'h en em saludi. Mont a reeur d'an ilizou d'an overennou hanter-noz. Hed an noz na veleur nemed tud e ruou. Kredi a ran na gousker ket e Rom. An deiz varlerc'h an ilizou zo leun a dud. Peb hini a ia d'he bares. Iliz Sant-Per zo lezet gant an estranjourien. An dud a Rom ho deuz guelet ken aliez guech ar ceremoniou gaer ze. Ar Romaned a fell d'ezho beza hep diezamant evit pedi ha kana. Karet a reont sænt ha templou dreist ar re all. En ho devotionou ne fell ket d'ezho klevet trouz, ma n'her greont ket hoc'h unan.

Le Télégramme 57. D. M.

HISTOR ZANTEL.

(Pevarved pennad var-n-ughent).

Jakob a guita he dad-kaer, evit distrei d'ho vro.

Chanz-vad Jakob a lekeaz mipien Laban da gaout gouarizi out-han. Jakob ho c'hleve alies o lavarout etrez-ho : Eat eo gant-han kement mad en devoa hon tad; setu-hen deuet pinvidik gant hon traou, ha brudet dre ar charter.

Guelet a reaz ivez var zrem Laban, penaoz ne oa mui ar memes den en he ghenver evel diaraog.

Euz eur perz all, Doue he-unan a lavaraz d'ezhan : Distro da zouar da dud koz, d'ar vro ma'z oud ganet enn-hi, ha me vezo gan-ez enn da hent.

Kas a reaz eta da lavaret da Rachel ha da Lia dont var ar meaz e peleac'h edo o tiouall he dropellou, hag e komzaz out-ho evel-henn : Guelet a rann diouc'h sellou ho tad, n'en d-eo mui ar memes den em c'henver evel kent. Mes Doue va zad a zo en tu gan-en. Gouzout a rit ho-tiou em euz servichet ho tad euz va holl c'halloud. Mes ho tad ne ket bet leal em c'henver. Dek gueach en deuz chenchet ar goumanand a oa dleet d'in. Hoghen Doue n'en deuz ket he lezet da ober gaou ouz-in. Pa lavare : Ann eïn marellet a vezo d'id, ann danvadezed vella a ale eïn marellet. Er c'hontroll, pa lavare, ar re venn a vezo da loden, ann danvadezed a daole eïn guenn. Hag er c'hiz-se Doue eo en deuz lamet he vadou digant ho tad, ha roet anezho d'in. Ha brema diveza en deuz lavaret d'in dre va c'housk : Me eo ann Doue a Vethel, e peleac'h ec'h euz coliet eur mean, ha great eur goestl d'in. Brema'ta, sao, kea kuit euz ar c'hafter-ma, ha distro d'ar vro ma oud ghinidig anezhi.

Rachel ha Lia a respontaz : Gra kement en deuz Doue gourc'hemennet d'id.

Jakob eta en em ghemeraz da lakaat pep tra e stad evit mont e beach. Lakaat a reaz he vugale hag he c'hraghez var ghein kanvaled; kas a reaz gant-han kement mad en doa dastumet er Mezopotamia, tud ha loened, hag e teue etrezeg he dad da zouar Kanaan. D'ar mare-ze Laban a oa eat var ar meaz da douza ann denved, ha Rachel a laeraz falz-doueou he zad.

Kemennet e oe da Laban, d'ann trede deiz, e oa eat Jakob kuit. Laban, eat droug enn-han, a zastum he vreudeur, a red var he lerc'h, ha d'ar seizved devez, her pakaz e menez Galaad. Mes guelet a reaz dre he hunvre ann Aotrou Doue, pehini a lavaraz d'ezhan : Diouall na liviri netra rust da Jakob.

Jakob en devoa dija displeghet he delt var menez Galaad. Laban arruet beteg en-han a lavaraz d'ezhan : Petra eo d'id beza great eun dra evel-se? kas gan-ez va merc'hed hep gouzout d'in, evel pa vijent bet kemeret dre vrezel. Perag oud-de en em dennet kuit hep lavarout gher d'in? Eat e vijenn d'az ambroug gant levenez, gant kanaouennou, gant taboulinou ha gant telennou. N'ec'h euz bet va lezet zoken da boket d'am merc'hed ha d'am vugale-vihan; diskiant out bet oc'h ober se; ha brema ec'h hallenn d'am zro ober droug d'id. Mes Doue ho tad en deuz lavaret d'in deac'h d'an noz : Diouall na liviri da Jakob netra re rust.

Lekeomp ez poa c'hoant da zistrei da gavout da dud, hag e felle d'id guelet eur veach c'hoaz ti da dad; mes perag laeraz va douc'ou?

Jakob a respontaz : Mar d-oun eat kuit hep gouzout d'ehoc'h, co dre m'am boa aoun n'ho pije lamet ho merc'hed digan-en. Mes evit al laeronsi a damallit d'in, gant piou bennag e kefot ho toueou, ra vezo lekeat d'ar maro ama dirag ho preudeur. Klaskit, mar kavit em zi eun dra bennag hag a ve d'ehoc'h, kassit-hen gan-ehoc'h. Jakob na ouie ket e devoa Rachel laeret an douc'ou.

Laban, o veza klasket e telt Jakob ha Lia, hag e re ann diou vatez, na gavaz netra. O veza eat da delt Rachel, hou-ma en em hastaz da guzet ann douc'ou dindan torchen eur c'hanval, hag a azezaz var-n-ezhi. Hag o velout he zad o furcha e pep leac'h dre ann telt hep kavout netra; hi a lavaraz d'ezhan : Drouk na vezet gant va Aotrou, ma na hellan sevel dirazhan, rak arruet eo gan-en ar pez a c'houarvez dioc'h ann dro gant ar graghez. Er c'hiz-se ez eaz da netra poan ar c'hlasker paour.

Jakob, eat droug enn-han d'he dro, a lavaraz neuze gant c'houervder : Evit pe zroug, nag evit per offanz, euz va feuz oc'h-tu deuet gant kement a hirvar va lerc'h? hag hoc'h euz diuchet piz-harnez kement pez a zo em zi? petra hoc'h eus bu klevet hag a ve euz traou ho ti? Diskouezit-hen, ma droug va dreuddeur hag ho re, ha ra varnint etre c'houi ha me. Hag evit se oun-me bet ughent vloaz gan-ehoc'h? Ho famillezed hag o keor n'int ket bet gaonec'hed, ha n'am euz ket debret ho tourzed em bankejou. N'am euz mouse diskouezet ar pez a je gant ar bleiz; ar c'hollou oll a ghemerenn evid-oun. Noz deiz e oann devet gant ar c'hroez pe gant ar réo, hag ar c'housk ho lastez morse ouz va daoulagad. En doarc'-ze em euz servichet enn ho ti epad ughent vloaz, pevarzek vloaz evit ho merc'hed, ha c'houec'h vloaz evit ho loened, ha dek kuech hoc'h euz chenchet ar priz euz va flouan.

Laban a respontaz : Pe seurt droug a oufen-meober d'am bugale ha d'am bugale-vihan? greomp ar peoc'h hag eur ghevredighez etre-z-omp.

Jakob eta a ghemeraz eur mean hag her plantaz enn he zá evit beza eun test euz he le. Hag e lavaraz d'he vreudeur; digassit ivez meun, hag e tebrjont eur pried-boed var-n-ezhan. Ha Laban a lavaraz : Ar bern mein-mañ vezo test etre te ha me. Setu perag oa galvet ar leac'h-se Galaad, da lavarout eo, Kreac'h ann test.

Antronoz, Laban o sevel a-raog ann deiz, a bokaz d'he vugale-vihan ha d'he merc'hed, ho bennigaz, hag a zistroaz d'he vro.

KANOU.

Ton : *Theophilus*, 42.

Oh! mar d-eo bet Jakob skouer an daotred iaouank,
Laban ne ket bet skouer ann tadou, kalz a vank;
Kalet ha disleal eo bet ouz he vap-kaer
Mes Doue her c'helenn, hag e tistro sedet.

Enn tieghesiou mad, leun a zoujanz Doue,
En em glever buhan, goude eun taol arne.
Doue a gomz eno, ha peb-unan a zent;
En em velet a rer, mignouned evel kent.

ETEO NEDELEC.

Madalen Pelliven, greg eun devezlour paour, a voa chomet intanvez gant pevar c'hrouadur, Mikeal pehini a voa commanset da c'hounit eur guennec bennag; Louiza oajet a bemzeg pe c'huezeg vloas, hag a voa abaoue tri bloas étre an tan hag he guele gant eur c'hlenvet languis; Laouic potric étre nao ha degovloas, hag Annaïc pehini ne doa nemet seis vloas.

Derc'hent Nedelec edo an intanvez paour, oc'h oza eun tam iod guinis du da vern, pa deuas Laouic da c'houlen outhi :

— Va mam, ne ket hirio ema ar Pelguent?

— Eo, va map, hirio ema sur.

— Va mam, ne velan ket a gueuneut aze ken; n'on vezo ket eteo Nedelec er bloa-ma?

— Mar bez pact he zerveziou d'as preur, e prenimp eadra d'ober eteo Nedelec. Ma na roer ket a arc'hant dezan, e vo red tremen evelse.

— O mad, mam, ma n'or bez ket eteo Nedelec, ne eui ket ive ar Verc'hez ama fennos. Gouscoude ma vije eut, marteze e divije parect Louizaic.

— Marteze zur, eme ar vam, an daelou o tont en he aoulagad. Mes kea da c'hoari, marteze arog an noz e ezo deut euh eteo deomp en eun doare bennag.

Pa voa dare mern, Laouic a ieaz da c'helver he c'hoar an a voa o c'hoari er mæz. Houma-a deuas peursdu he voc'h gant ar riou, rag an avel a voa ien.

— Va mam, emezi, sellit, an erc'h o coeza. Oh! al bouset bihan a goezo truez outho brema avad. Ne ganit tam da zibri! Va mam, roit eun tamic bara din da as dezo.

— Doue en devezo sourci anezo, va merc'h.

— List ac'hanou, va mam, da gas eun tamig dezo.

— Mad, cas-ta.... Gouscoude an intanvez paour a avare outhi he unan: abenn eun dervez pe zaou, bugale aour, n'em bezo ket eur c'hinaouat da rei deoc'h, hag vezo truezussoc'h ho stad evit hini al labouset keiz. Rag n'oa mui cazi tam en ti, ha n'oa ket eur guennec.

Annaik ha Laouic a voa eat ho daou da deleur bruzun bara d'al labouset bihan e kichen an treuzou pa glefjont eur vouez c'hroz o lavaret en eur c'hrosmolat:

— Ma ne ket eun truez guelet teleur bara evelse da goll, ha beza kement a dud dare da vervel gant an naoun dre an amzer griz-ma, tud ha ne gavont ket eur c'hinaouat vara da zibri!

An daou vuguel a voue spontet o clevet ar vouez-ze, mes ho aoun ne badas ket pell, rag guelet a rejont en no c'hichen eur paour kez clasker a voa boas da zont di da c'houlen an aluzen.

— Ne ket da goll eo e taolomp ar bara, eme Laouic, d'al labouset bian eo pere ne gavont brema tam gant an erc'h.

— Bugale vad oc'h, eme'r paour; ha pa oc'h eus truez oc'h al labouset, ho pezo ive truez ouzin-me. Me'm eus ive naoun.

Madalen a roas he vern d'ar paour coz ous taol gant he bugale. Ar paour a glevas eur glemaden bennag en eur guele:

— Unan clan bennag oc'h eus, emezhan?

— Ia, eme'n intanvez: va merc'h hena. Tri bloas so ema var ar guele-ze, ha n'eus kelou ebet dizi da barea.

— Paour kez merc'h! Pe oad e deus?

— D'ar Chandelour e devezo c'huezec vloas.

— Kenta guech ma zin da Zant Ian ar Biz, pe da Rumengol, pe da Zantez Anna Venet, bezit sur e pedin calonec hor Zalver Jesus hag he vam an Itron Varia da zigas trum ar iec'het d'ho merc'h. Bennos Doue deoc'h ha kenavo!

— Kenavezo, eme an intanvez. Hag an daelou a deuas en he daoulagat, rag sonjal a rea: varc'hoas marteze e rankin eveldan mont da glasc va zam.

Etre daou an hini glan a grie: va mam! va mam! Neuze Madalen a lavaras d'he daou vuguel bihan: it alesse ho taou da c'hoari, evit ma zin vardro ho c'hoar.

Deus da c'hoari ta, Laouic, eme ar verc'h vian! Mes Laouic a jome souezet. Abenn eur pennad e lavaras d'he c'hoar evel eun den bras: te ne ouzout ket te, te so re vian, mes me a vel avoalc'h. N'em eus ket a c'hoant da c'hoari pa velan va mam ken trist, ha va c'hoar vras ker clan. Ha neuze, ember ema Nedelec, ha n'or bezo ket a eteo da lacat en tân.

— N'hor bezo eteo ebet, eme Annaic; ô va Doue, neuze ne deui ket eta ar Verc'hez da doma he zreit?

— Ma vije bet tud ar maner er guer, eme Laouic outhan he unan.

Etre ma comze evelse an daou vuguel, e clefjont ho c'hoar glan o cana. Souezet e vouent, rag pell a voa n'o doa ket clevet he mouez. Louizaic e devoa eur vouez caer hag a gane dudius pa voa iac'h. Brema oa eat he mam var he zro, hag hi pehini en em gave guelloc'hic, a voa en em laket da gana eun Nouël.

An daou gronadur a redas da gaout ho c'hoar:

— Guelloc'h en em gavez, ha ne ket ta Louiza, eme Laouic?

— Daou zervez-zo, emezhi, em eus nebeutoc'h a boan. Va mam vad e deus pedet kement evidon, ma en deus bet Doue truez ouzin.

Ar vam baour, o velet he bugale en dro dizi, a ancounac'hec eun nebeut he faourentez hag he foan speret. Ar glanvourez a jomas eun nebeut var zao, mes souden e vancas he ners dizi, hag e voue red he douguen adarre d'he guele.

Souden e tigouezas ive ar map cossa. Mikeal! Mikeal! eme ar vugale vihan. Mes Mikeal n'oa ket laouen, ha ne lavare guer.

— Ne c'heus bet netra, eme he vam?

— Netra, va mam, emezha. Ar re ne vanc netra dezho ne zonjont ket e c'hall ar re all caout izom. Ar re-ma n'o deus bet tam? emezhan o tiskuez an daou vihan.

— Oh eo, evit hirio o deus bet. Mes varc'hoas, antronoz da hirra ne jomo mui tam.

— Sellit va mam, ma trofe em penn!....

— An intanvez e devoue aoun o clevet he mab. Petra rafez? Petra, en em zevel a rafez a enep an Aotrou Doue abalamour ma ro poan ha dienez deomp er bed-ma?

— Oh! ne ket. Mes ne chomfen mui da labourat douar. Mont a rafen da zoudart pe da vartolod hag e c'hounessen guelloc'h bara deoc'h.

— Petra, va map, ez afez da zilezel da vam, da vreur, da c'hoarezet? Petra deufemp-ni da veza?...

An daou vuguel bihan n'o doa lavaret guer bete

neuze, mes neuze e tiredjont da gaout ho breur hag e lavarent dezan gant eun ton glac'harus: Mikeal! arabat mont kuit!

Mikeal a lavaras neuze d'he vam. Mad va mam, kemerit fizians, ne vezimp ket reuzeudic ato; Louiza a bareo eun dervez bennag, ha neuze e vezimp æssoc'h evit brema.

— Doue ra roi dit da c'houlen, eme ar vam.

An intanvez a lavaras neuze da Laouic lavaret he *Bater* ha mont da gousket. Goude ez eas da gas ive he merc'h vihana d'he guele. Houma a lavaras neuze:

— Va mam, me ne din ket d'ar Pelguent neuze-ta?

— Nan va merc'h, n'oc'h ket bras avoalc'h c'hoas. Ne dai nemet ho preur cossa ha me.

Laouic pehini en doa clevet, a grias neuze oc'h he c'hoar: Ro peoc'h, Annaik! te ne ouzout ket! ar re a jom er guear a vel ar Verc'hez pa deu da doma he zreid, hag ar re a ia d'ar Pelguent n'he guelont ket! Ar verc'h vihan a gouscas neuze laouen.

Laouic, evel a veler, n'en doa ket collet c'hoas esper da gaout eteo Nedelec, n'en doa ket collet esper e teuje ar Verc'hez d'an ti. En em daolet oa var he vele ep divisca tam dillad, hag evel ma c'helle mont er meas eus an ti ep beza guelet, ne zaleas ket da vont goustata ma c'helle. He zouch oa mont d'ar maner da gaout unan eus ar plac'het a anaic mad, ha da c'houlen eur pilcoz da ober eun eteo Nedelec. Mes evel ne felle ket dezan caout evit netra, e cassas gantha eur gaouet en devoa evit he rei eleac'h ar pilcoz. Rag Laouic, mar plij, ne felle ket dezan caout eun dra bennag en aluzen.

Noz oa; erc'h a guerze druz, hag ar guenodennou a voa eul lisser venn varnezo. Mes Laouic n'en doa ket aoun. Ne zonje nemet er blijadur o divije he vam, he vreur, he c'hoarezet pa veljent an eteo.

Eun anter heur goude edo Laouic e tal dor ar Maner. Skei a ra var an nor, hag e teu eur servicherez da zigueri dezan.

— Sell, Laouic, te a zo aze? Petra, goasset eo d'as c'hoar?

— Oh! ne ket. Guelloc'h eo zoken. Me'm eus c'hoant da goms oc'h Armela. (Da Armela en doa c'hoant da verza he gaouet, evit prena gant he arc'hant eun tam coat.)

— Armela e deus re a brez fennoz. Red e vezo dit gortoz eur vech all.

— O va Doue, eme ar potric, brema em oa c'hoant d'he guelet. Hag ez eas trist evel ar maro.

Dre chans, an itron pehini a voa eat eun nebeut a voa da veachi gant he bugale, a voa digouezet er guær en deiz-ze. Ar vugale pere a anaic mad ar potr, a glevas ar pez a dremene etre ar servicherez hag hen, hag a ziredas d'he gaout. Ar re-ma a voa teir demezel, unan anezo er memes oad gant Laouic, hag an diou all cossoc'h.

— Sell! Laouic Pelliven! Petra zo, Laouic? Hag hi o cregui en he zaouara hag oc'h he zacha d'ar zal da gaout ho mam, an Itron Kerivaz. Laouic a voa eat lent bras, ha n'en doa ket ken nebeut a c'hoant da lavaret pe seurt dienez a voa en he di. Mes an itron vad ha carantezus a gomzas ker brao outhan, ma clevas gantha oll. An teir demezel a dleue an daelou en ho daoulagat o clevet pebez paourentez ha pebez nec'hamant a voa e ti an intanvez kcaz, eleac'h n'oa ket a vara na zoken eun tam coat da lacat en tan evit noz Nedelec.

Laouic a voue great stad anezhan. Roet oue dezan bara, frouez, ha kement a blij d'ar vugale, evithan he unan hag evit cas d'he c'hoar vian. An hini eus an demezellet a voa eus he oad a fallas dizi mont gantha d'ar c'hardi evit he zicour da zibaba an tam coat a blische muia dezan. Laouic a guinnigas neuze dizi he gaouet evit he bilcoz. An demezel ne felle ket dizi kemeret ar gaouet; mes ar potr ho lezas eno, rag ne felle ket dezan caout an tam coat evit netra. Neuze e zeas laouen d'ar guær, ha ne fallas ket dezan ez aje eur mevel d'hezicour petra bennag ma e devoa an itrou galvet unan eus he mitizien evit kementse.

An Itron Kerivaz e devoa souch er bloavez-ze da rei pep a vontr d'he merc'hed evit ho delou mad. Pa voa eat ar potric en hent, an teir demezel en em glevas entrezo, hag a c'houlennas digant ho mam rei dezo en arc'hant talvoudeguëz ar montrehou, evit ma c'heljent rei bara da intanvez Pelliven ha d'he bugale. Biscoas goulen n'en doa great mui a blijadur d'an vam gristen. D'he zro e teuas daelou a laouenidiguez en he daoulagat o velet calon vad he merc'hed, ha var an heur e roas dezo ar pez a c'houlennent. Mes lezomp ar maner evit mont varlerc'h Laouic.

Madalen hag he map cossa a voa cousket, pe da viana anter gousket unan a bep tu d'an tan o c'hortoz ar marc da vont d'ar Pelguent. Pa lavaran en dro d'an tan, e fazian; guell e ve lavaret, unan a bep tu d'an oalet; rag n'oa nemeur a gueuneut d'ober tan. Sctu hi o clevet trous er penn izela an ti.

Daoust ha Laouic a ve clan? Eme ar vam, hag hi buan da velet. Mes souezet e voue oc'h he velet o tont en ti gant eun pez tam coat var he scoas. A beleac'h e teuez emezhi! — Eteo Nedelec! eme ar buguel! Eteo Nedelec! eme ar map cossa.

— Va mam, eme Laouic, hirio er Pelguent e c'hallot lavaret eur Bater muioch evit an dimezellet. Digantho em eus bet an eteo-ma. Ep dale e voue guelet an bras en oalet, hag eteo Nedelec o tevi en ti paour kerconls a ma rea e tiez ar binvidien. Ho zri e kichen an tan, ar verc'h vian pehini a voa dihunet, ha beteg an hini glan, oll oa deut al laouenediguez dezo gant eteo Nedelec; ha Laouic a voue lezet da vont ive d'ar Pelguent gant he vreur hag he vam.

An intanvez a bedas c'huec epad ar Pelguent. Mes en eur vont hag en eur zont ne gomze nemeur! Eun dra a rea nec'h dizi. E Breiz-Izel e ma ar c'hiz da gaout fiscoan pas zistroer eus an oferen a anternoz. Madalen bete neuze e devoa ive bep bloas roet ho fiscoan d'he bugale an nosvez-ze. Mes brema ne voa

tam en ti, a veac'h o divije eur c'hinaouat bennag antronoz. Red e vije chom ep fiscoan. Setu ar pez a rea anken d'ar vam baour. Hoguen er maner e voa sonjet ive e kemense. An Itron Kerivaz hag he zeir merc'h o doa great cals goulennou oc'h Laouic, ha elevet o doa oll penn da benn gantha pebez paourentez a voa el lochen ; pe guer ber oa ar peuri enhi, pe guen ankeniet oa ar vam, pe guer clan oa ar c'hoar vras. Sonjet o doa ne ket eteo Nedelec epken o doa izom da gas d'an ti-ze.

En eur vont d'ar Pelguent e lakejont en eur baner kement a voa ret evit eur fiscoan caer, ha goude an oferen e teujont trum evit gallout, en eur dremen, mont el lochen araog ma tigouesche an intanvez hag he bugale. En eul lochen evelse var ar mæz, ne ket red caout alc'huez evit mont en ti. Ne vez peur liessa nemet eur prenner coat hag an nep a voar an doare, ne vez ket nec'het evit lamet ar prenner-ze. An dimezellet, pere a voa boas da zarempret lochen Madalen, a zibrennas ep poan ebet. Mont a rejont didrouz, dispaca a rejont an douzier, hag e lakejont varnezhi ar pez a voa deut gantho ; eur vichen vara guenn, amann, crampoez ha kuignou ; eur voutaillat chist ha pep a veren evit tud an ti. Neuze eur pot leun a dhe laket var an oalet e kichen eteo Nedelec.

Epad ma edont oc'h ober ho c'heusteuren, ar verc'h viana a ziunas hag e devoue aoun. Ober a reaz eur sell bennag, mes ne grede ket crial. Guelet a reas eur sae venn, hag e crede mad oa ar Verc'hez oa a ioa deut da doma he zreid. Unan euz an demezellet a dosteas oc'h he guele hag a lavaras d'ezhi : N'ho pet ket aoun, me zo deut da zelc'her tan en eteo Nedelec abenn ma teui ho mam d'ar guer. Neuze an demezellet en em dennas sioul.

Prestig e tigouezas ive an intanvez gant he daou vap. Kerkent hia ma ho c'hlevas o tont en ti, ar verc'h vian a grias : Va mâm ! va mam ! Bet eo bet ar Verc'hez ! N'em eus ket guelet he bizach, mes guenn cann eo, hag eur vouez dous e deus evel eun eal !

Etre daou Laouic en doa guelet dija petra voa var an daol. Bet eo sur, va mam ! Sellit zo ama ! hag ouspen ar bouet a ioa eno e poursach, he zorn a guezas var eur ialc'had arc'hant. Sellit, va mam, arc'hant so ive ! Ar Verc'hez so bet ama sur ! An itron Kerivaz e doa roet ar fiscoan, hag an dimezellet o doa lezet eno, en eur ialc'h, talvoudeguez an delou mad a dlie ho mam da rei dezo.

Madalen Pelliven a zirede an dour eus he daoulagad, hag en em daolas d'an daoulin da ober eur beden calonec evit tud ar maner, rag hi hag he map cossa a vouie avoalc'h piou oa ar Verc'hez a voa bet eno.

Antronoz vintin, an hini glan a lavare ive d'he mam ; va mam, me ne ouzon ket pe eun huvre am eus bet, pe ez eo guir ar pez am eus guelet. Ar Verc'hez pe eun all bennag guenn cann, guen skedus, so bet en ti. Me'm eus clasket diguéri va daoulagat, mes ho zerra am eus ranket, kement e luguerne. O sonjal e c'helje beza ar Verc'hez, em eus he fedet, mes a galon epken, da rei din ar iec'het, hag oun en em voestlet da vont da zervicha Jesus hag he vam santel d'ar gouent, mar bijen pare. Mes n'em eus great nemet huvreal ; ha ne ket-ta, va mam ?

— Eo, va merc'h, hoc'h huvre so guir. Neuse e lavaras dezhi ar pez a voa c'hoarvezet. Mes, va merc'h, emé an intanvez, neuze-ta, mar pareit, em c'huitaot ?

— Oh ! va mam, mont da zervicha Doue ne ket ho kuitat eo.

An deiziou varlerc'h, Madalen a ieas gant he bugale da drugarecat an itron Kerivaz hag he demezellet.

Louizaic, ar verc'h clan, a bareas. Da viz even oa cre avoalc'h evit mont da bardona da Rumengol ; ha goudeze eo eat d'ar gouent evel m'e doa en em voestlet da vont. Mikeal a zo demezet da verc'h an hini ma laboure dezan. Laouic so er maner e servich an itron Kerivaz. N'eus mui gant an intanvez nemet ar verc'h iaouanca pehini so en oad da ober he fasc er bloa-ma, hag a so ive brema bras avoalc'h evit mont gant he mam d'ar Pelguent. Setu penaus e coez bennoz an env var an tiez cleac'h ma zeus doujans Doue, var eur vam hag a boagn da rei eur guelennadurez kristen d'he bugale.

G. M.

(*Tennet eus ar Gazeten* L'Ouvrier.)

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun, 25 Kerzu. — Gouel Nedelec, Guinivelez hor Zalver Jesus-Christ. Da anternoz, e Bethlehem, en eur c'hraou anter dizolo, eo ganet an Doue Salver-ze, gortozet gant an oll, hag a behini ar c'hinivelez prometet da Adam dioc'htu goude he bec'het, a voa bet disoleriet gant ken anes a brofet. An teir oferen a lavar ar veleien hirio so evit diskuez teir guinivelez J.-C. ; he c'hinivelez eternel evel Mab Doue, he c'hinivelez er bed-ma evel map ar Verc'hez-Vari, he c'hinivelez spirituel en eneou dre he c'hras ha dreist oll dre ar gommunion santel.

Dimeurs 26. — S. Stefan, kenta merzer. An Ebestel her choazas ar c'henta eus ar seiz Avieler a lakejout da ranna an aluzennou etre ar re baour. Evel ma prezegue d'ar Juzevien ha ma ho zrec'he dre he gomzou leun a nerz, ar re-ma en em zavas en he enep, a grogas enha, hag en lazas a daoliou mein. Saul, pehini a voue goudeze S. Paul, a zioualle dillad ar re hen labeze.

Dimerc'her 27. — S. Ian, abostol hag avieler. Bez'e voa diskibl muia caret hor Zalver. Jesus hen lezas da reposi he benn var he beultrin. Divar ar groas e roas dezan ar Verc'hez evit Mam. Scriva a reas an Aviel hag an Apocalips, da lavaret eo, levr e pehini eo merket ar pez a dlie erruout gant an Ilis en amzer da zont.

Diriou 28. — An Inosantet Santel, merzerien. Herodez tromplet gant an tri Roue a Oriant a lakeas laza an oll vugale dindan an oad a zaou vloas e Bethlehem ha tro var dro. Pevarzec mil grouadur a leverer a voue laket d'ar maro. Ar re-ma ta a voue lazet evit J.-C., ha zoken en he leac'h.

Dirguener 29. — S. Thomas, Escop a Gantorberi ha merzer. Evel ma tifenne guiriou an Ilis oc'h ar Roue a Vro-Zaos, pevar eus a gourtizanet ar roue-ze a ieas da lamet he vuez digant an Escop santel oc'h esperout ober evelse al lez d'ho mestr.

Dissadorn 30. — Eus a eisvet Guinivelez hor Zalver.

Dissul 31. — S. Silvestr, Pap. En amzer ar Pap-ma oue roet ar peoc'h d'an Ilis. S. Silvestr a vadezas an impalaer Constantin pehini a savas ar c'henta ilizou caer eus a Rom.

G. M.

KANOUEN WIT ANN NÉDÉLEK.

KENTAN KOUBLAD.

Kaeran, Kaeran kanouennou !
A klévomp hénoaz tro war zro,
Leret dimp, êllé binniged,
Pétra ra lec'h d'ho choausded. (diwech.)
Diskan :
Gloria in excelsis Deo !!! (diwech.)

EIL KOUBLAD.

— Ar Mabik Jézuz zo ganet,
A ganimp d'ec'h digemménet ;
Da Vestr ar bed ag anu envo,
Kanomp ni oll meulodio ! (diwech.)

TRÉDÉ KOUBLAD.

D'ann Nédélek, da hanter-nóz,
Pa wa an oll dut kousket klóz,
E heo bet ganet Mab Mari,
Entré daou loen n'eur marchosi. (diwech.)

PÉVARVED KOUBLAD.

Et, mésaerien évuruz,
Et d'ar C'hraou da bédi Jézuz,
Et da Vethlem, ag é keofed,
Mab David, Roué ar brinsed. (diwech.)

PEMPVED KOUBLAD.

Eul louer é neuz wit kavel,
Zalver ar béd enn er c'hénel,
Eunn tamik plouz wit málureu,
Eunn dornad foenn dinan é benn. (diwech.)

C'HOUEC'HVED KOUBLAD.

— Kanomp Nouel, Nouel kanomp,
Jézuz zo ganet éwidomp ;
Nouel Jézuz, Nouel Mari,
Nouel Joseph, a meulodi ! (diwech.)

J. B. ar Berre, *Bélek.*

C'HOAR AN AOTROU GUESCLEN.

Brema eus pemp pe c'huec'h cant-vloas, en amzer ma voa dispac'h ha brezel e Breiz-Izel etre tud an douar bras hag ar Zaozon, e voa etouezi ar hellud chentil eunn den calonec meurbet, hanvet Bertrand Gueselen. Hema a voa eur brezelecaer bras, taolhoudéu dreist ar rea all he hano, he skeud epken a laken an Zaozon da guenta. Bez'en devoa eur c'hoar hagi a voa eat da lenanez. He c'halon carantezus ha vonne vurzu Doue, ha gouscoude ar galon-ze a voa cre avoald'h evit chenilla he heur, ma vije chomet er bed. Setu ama hag hen diskuez, ha c'hoar an aotrou Guesclen a reaz Juliana anizel.

E creiz ma voa an dispac'h bras e Breiz, e voue neiz dezhi kuitat he c'houent, hag en em denna e Pontorson da di Tiphana, pried ar c'habiten Raguenel. Pnenechent an ti-ze a scoe, evit doare, var an c'hre, pe ar rampart. Eun nosvez, Juliana a voue dihunet divar greis hag houscr gant trouz hernach ha monezi ou tud a gleve izelloh evit he frenest. Sevel a reas goustadic, evit mirer na zihunje an itron a voa cousket en he c'hichen. Mont a ra d'an prenest, hag e vel, oc'h scrijen al loar, eur skeul bir lakent oc'h ar vogaer, ha Saozon o sevel dreizhi evit dont er gampr.

Ep beza spontet tam ebet, Juliana a zell en dro dezhi, hag a vel oc'h ar vogaer unan eus ar c'hlezoier brasse a blije kement d'he bregn. Cregui a ra enha, ha dioc'htu e lam da ziguéri ar prenest. An hini a voa e penn an Zaozon a voa dija savet beleg eno, hag en doa torret lod eus ar guer. Gant eun taol cleze scoet a nerz corf, hen discar, hag ar Zaoz ô cocza, a ziscar ive ar ro a voa izeloc'h evithan er skeul. Ar re-ma zoken a ruillas on dour a voa en dro d'ar c'hre, hag a voue beuzet lod anezo.

Arre all, spontet, cleac'h clasc pignat kein, a guemeras an tec'h, hag an tousmac'h a zavas a zihunas tud Pontorson pere a ziredas buan var ar c'hre. Ar c'habiten saoz, hanvet Felleton, evithan da veza eun marc'hek mad, a voue red dezhan rei urs d'he zoudardet d'en em denna.

Felleton a bellea dioc'h Pontorson, lostoc'h evel eul louarn o vont dioc'h eur c'hlud pa n'en devez gallet caout penn ior ebet. Souden e tarzas an deiz, ha ne zalejont ket da glevet trouz kezek o tont d'an daou lam etrezeg enho. Guesclen oa o tistrei da Bontorson gant eun nebeudic soudardet. Evitho da veza nebeutoc'h eguet ar Zaozon, e sailjont dioc'htu varnezo en eur grial : *Guesclen ! Guesclen ! Itron Varia, Guesclen !*

An aotrou Guesclen a anavezas dioc'htu ar c'habiten Felleton dioc'h guelet he hernach o luguerni. Lamet a reas dezan var eün. Ar c'habiten saoz en em zifenne mad, mes bouhal vras Guesclen ne voue ket pell evit bruzuna dezan he gleze ha terri he benn d'he varc'h.

Felleton discaret a voue red dezan en em rei, hag heuilla da Bontorson an hini en doa he drec'het. Ar zoudardet saoz a voa bet ive, epad an amzer-ze, trec'het gant soudardet Guesclen, hag ar re n'oant ket lazet, pe no doa ket gallet tec'het, a voa great prizonnerien evel ho C'habiten. Felleton, e c'hellit eridi, n'oa ket sonn he benn gantha o tont evel prizonier varlerc'h Guesclen. Hema a zigasas ar c'habiten saoz gantha d'he di. Kerkent ha m'her guelas, an itron Tiphana hen anavezas, hag a vouezas oa hen a voa bet

discaret en noz dioc'h ar prenest.

Asa, emezhi, marc'hek Felleton, potr mad, c'hui adarre trec'het ! Re eo evel kent evit eun den a galon eveldoc'h beza cannet diou vech en eun anter dervez, da guenta gant ar c'hoar ha goude gant ar breur !

Evel ma tiscueze an aotrou Guesclen beza souezet o clevet kementse, Tiphana a gontas dezan pebez taol cleze e devoa scoet Juliana var ar c'habiten saoz. Juliana a felle dizi stanca he guinou d'an itron, mes e vean.

P'en doa clevet Guesclen pebez taol caer e doa great he c'hoar, e lavaras dizi :

Ne ket fall evit comans, Juliana ! Me garje erfad e pije gallet kenderc'hel. Ma na vijez ket eat da leanez, ma na vijez ket en em roet da zervich Doue, em bije lavaret dit dont bemdez ganhen. Nag a blijadur on divije ni bet bemdez o lopa ar Saozon !

Juliana a respontas en eur ruzia : bennos Doue deoc'h, va breur. Avoalc'h ha re eo evidhon beza scuillet ar goad eur vech, petra bennag n'em eus hen great nemet evit savetei hon breudeur.

Epad eur pennad mad a amzer, ne voue ken hano e peb leac'h nemet eus a daol caer Juliana Guesclen. Mes hi a voa en em dennet kenta m'e doa gallet, en he c'houent, hag eno e voa eul leanez eus ar re humpia ; ne zonje nemet da bidi Doue ha da guemeret sourci eus ar beorien. E Roazon, e couent sant Jorj, edo Abadez pa varvas vardro ar bloas 1405, pemp bloas varnuguent varlerc'h he breur.

Tennet eus ar gazeten (*Revue de Bretagne et de Vendée*).

G. M.

En eur gazeten hanvet an *Europ*, moulet e Francfort, e lenner penaus en eur c'harter eus an Alemagn ez eus eur c'hlenvet hag a ra distruch en eur vilajen bennag. Ar c'hlenvet-ze a baker, dioc'h ma leverer, o tibri kig moc'h lor. Evelse en eur memes ti ez eus maro pevar den, hag ouspen, ar c'higuer en doa lazet an aneval ; ordrenet ez eus dre eno ne vezo na guerzet na lezet dibri kig moc'h, ken na vezo bet tud ar polis o sellet piz outhan gant eul luneden hanvet *Miseroscop*,, da lavaret co eul luneden gant pehini e c'haller guelet an traou biana. An distera merc a lorgnez a ve dizoloet gant ar luneden-ze. Mad e ve marteze eleac'h-all, couls hag en Alemagn, lacat evez oc'h ar moc'h lor.

N'eus ket pell, e departamant an Nord, eul labourer coz a lavare d'he vap, oajet a naontec vloas ha tri-uguent : staguit ar c'hezeg ouz an alar, ha lavarit d'ar vugale mont da arat d'ar parc bras. Pa voa eat an alar d'ar parc, ar potr coz a viscas he zillad da zul, hag a ieas ive varlerc'h ar re all. P'oa erruet eno etouez he vugale hag he vugale-vian, e crogas en alar, e troas diou pe deir hero, hag e c'heanas. Neuze, en eur denna he dog, e lavaras : va bugale, trugarecaomp oll an aotrou Doue, ha gouezit ervad, ha lavarit d'an oll penaus ho tad coz en deus, goude he gant vloas, troet an douar ma pehini a ro bara deoc'h. Abaoue deac'h oun crog em bloas ha cant.

An Aotrou Herry, eus a Guemperlé, pehini en deus labouret kement evit ar brezonnec, evit kelen an dud divar ar mæz, evit rei dezho da anaout ar Scritur-Santel, hag evit lacat etre ho daouarn canticou pe kanaouennou brezounec mad, an Aotrou Herry en deus laket moulla a nevez al levr Canticou a gomzomp anezhan a-ma. Bez'ez eus alcis a levriou Canticou, mes ama e vezo cavet ar re vella eus an oll Ganticou a gaver e lec'h-all. Nep en devezo levr an Aotrou Herry, n'en deus izom levr Canticou all ebet. En hema e cavo kement cantic en devezo c'hoant da gana, ha m'ar goar ar c'hanmentet, e cavo ive enha an oll doniou anavezet etouez ar Vretonet.

G. M.

KANTIKOU

ESCOPTI KEMPER HA LEON,

Gant an Toniou var gân.

A VERZER EVEL-HENN :

Al levr gant ann toniou : eiz real.
Al levr hep ann toniou : pemp real.
Al loden gheuta hepken : daouzeg guennek.

PRIS AN ED.

Kemper. — *16 Kerzu.*		Pont'Nabat. — *14 Kerzu.*	
Guinis....	16 lur, 71 c.	Guinis....	16 lur, 46 c.
Segal.....	9 lur, 83 c.	Segal.....	11 lur, 08 c.
Eiz.....	9 lur, 50 c.	Eiz.....	9 lur, 57 c.
Ed-du....	8 lur, 30 c.	Ed-du....	8 lur, 63 c.
Kerc'h....	7 lur, 00 c.	Kerc'h....	8 lur, 16 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.	Avalou-douar	2 lur,

Montroulez. — *9 Kerzu.*		Brest. — *11 Kerzu.*	
Guinis....	17 lur, 90 c.	Guinis....	16 lur, 17 c.
Segal.....	12 lur, 40 c.	Segal.....	12 lur, 99 c.
Eiz.....	9 lur, 73 c.	Eiz.....	7 lur, 54 c.
Ed-du.....	11 lur, 10 c.	Ed-du.....	8 lur, 57 c.
Eerc'h....	8 lur, 17 c.	Kerc'h.....	8 lur, 01 c.
Avalou-douar	8 lur, 00 c.	Avalou-douar	4 lur, 90 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gand Ar. de Kerangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 30 Kerzu 1865. N° 48. Kenta Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	daou scouet.
Evit c'huec'h miz.....	eur scouet.
Evit tri miz.....	c'huec'h real.
Eur gazeten ebken.....	daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

KEMPER, 30 Kerzu 1865.

Setu eur bloas oc'h echui, hag eur bloas all o vont da gomans. Setu eur bloas tremenet gant he amzer fall hag he amzer vad, gant he zerveziou caer hag he zerveziou divalo, gant he zerveziou a laouenidiguez hag he zerveziou a dristidiguez, gant he zerveziou a ebat hag he zerveziou a gaon. Tremenet eo gant ar pez en deus digassst da lod a blijadur hag a levenez, a ebatou hag a æzamanchou, hag ive gant ar pez en deus digasset d'an darnvuia a anken, a boan, a nec'hamant, a drubuil, a ziæzamanchou. Tremenet eo gant he labourou tenn, he scuisder, he dregassou, he chastreou. Tremenet eo gant he voal avelou, he glenvejou, he zoureier beuz, he varrou arne. Tremenet eo gant ar peziou caer ha burzudus en deus speret an den dizoloet pe clasket dizelei epad ar bloas. Tremenet eo ; mes an oll n'o deus ket gallet he dremen hed ha hed. Eus ar re o doa comanset tremen ar bloas brema ez eus tri c'hant pemp dervez ha triuguent, meur a hini n'o deus ket gallet dont da benn ; meur a hini so chomet en hent ; bemdez eus chomet unan bennag var lerc'h ar re all. Chomet ez eus re vras ha re vian, re goz ha re iaouanc, re baour ha re binvidic. Chomet ez eus hag a ioa eurus, pe da viana a gavet a voa eurus var an douar, ha chomet ez eus ive eus ar re n'o doa er bed nemet poan ha dienez. Chomet ez eus tud dister ha dianavezet a bere den ne lavar guer, ha chomet ez eus ive tud brudet bras, brezelecaerien, tud a speret, tud a renc huel ; beteg eur Roue zoken so chomet en hent er sizuniou diveza, hag he oll sujidi n'o deus ket bet a c'hallout avoalc'h da ober dezan mont bete penn ar bloas. Ma tolomp eta eun taol lagad var ar bloas tremen, e velomp ez eus bet amzer vrao ha goal amzer, tristidiguez ha laouenidiguez, poan ha nec'hamant alies, hag eur vech en amzer ive eur blijadur bennag. Setu penaus e tremen ar vuez.

Brema evit ar bloas 1866, ma comsfen ouzoc'h evelen; er bloa-ma an eost a vero caer ha puil, ha gouscoude daoust d'ar buillentez-ze, an ed a vezo guerzet cals keroc'h evit er bloas tremen. Ar gurun, an tan hag al luc'het eus an Env ne deuint ket d'hor sponta, pe da viana ne deuint ket da skei hor bro. Ne vezo ket a varrou avel foll da vrousta al listri ha da ober distruch er c'harter. Ar mor bras hag ar steriou ne lamint ket dreist an torraodjou da voasta an douarou ha d'ho lonca dindan ho doureier beuz. An amzer a vezo caer ha dudius. Peb mare eus ar bloas a roio ienien ha tomder, glao ha gliz ervez an izom eus an douar. Ne deui goal glenvet ebet da daga nag an dud nag al loenet. Ma comsfen ouzoc'h evelse, e lavarfac'h din ep mar : paouezit. Re hir e fell deoc'h mont, rag ne ouzoc'h ket ken nebeut ha ni petra vezo er bloas a ia da gomans. Guir o pefe da lavaret din kementse, rag da Zoue epken eo an amzer da zont ; hen epken hen anavez.

Mes kementse ne zell nemet oc'h ar vuez-ma, oc'h ar bed-ma, oc'h ar c'horf ; hag an den, ar c'hristen, en deus traou all hueloc'h, madou all, eur vuez all, eun ene da evessât outho.

Ma selfemp eta oc'h eur bloas tremenet dioc'h costez ar mad hag an droug so great enha, pebez taolen en em zispacfe dirag hon daoulagad ! Dioc'h eun tu, nag a vad oberou, nag a œuvrou mad great epad ar bloas ! Nag a binijennou great; nag a boaniou gouzanvet; nag a zaelou scuillet; nag a groaziou douguet ! nag a scuisder, nag a encrez, nag a anken, nag a rann galon o deus bet hiniennou da c'houzaon ! Unan bennag en deus bet an heur da scuilla he c'hoad evit Jesus-Christ, ha da vont eus ar bed-ma dre ar verzerenti. Lod o deus collet ho buez o servicha ar re glan, hag a so maro ho unan gant ar c'hlenvet ous pehini e tifennent ar re all. Lod all o deus dispignet ho madou evit maga ar re izomec. Nag a c'hloar rentet da Zoue dre ar sacramanchou, dre ar pedennou, dre ar breuriezou pere so fontet hirio ker stang evit silvidiguez an eneou ! Nag a bec'herien distroet ous Doue dre ar missionou, ar retrejou ! Nag a eneou, gounezet gant ar vissionerien, o deus

anavezet ar virionez hag en em lakeat er guir ilis ! Hag an ilis santel he unan, guelloc'h anavezet, starteat dre ar brezel a rer dizhi, evel ar guez a grea ho griziou pa vezont hejet gant an avel, pe evel an tân a daol muioc'h a flam hag a sclerijen pa c'huez an avel varnezhan.

Mes dioc'h cur c'hostez all nag a bec'hejou, nag a grimou so bet great epad ar bloas ! Nag a bet guech e bet torret lezen Doue ha bresset he c'houre'hemennou hag he c'hrasou dindan an treid ! Nag a voal oberou n'en deus ket laket ar speret a denvalijen da ober ! Nag a bechou n'en deus hen ket stignet d'an dud evit ho c'holl ! Nag a vrezel great da Zoue he unan ha d'ar guir feiz ! Mar deus bet aziaveaz goal varrou amzer, barrou arne hag ho deus tolet ar spont e touez an dud, hag avechou great distruch, ez eus bet ive en diabars, me lavar evit an eneou, goal amzeriou, derveziou arneuoc e pere, ha dre ners ha dre dromplerez, ez eus casset meur a hini da goll. Mar deus bet penseou eus a vadou an douar, ez eus bet ive penseou eus a vadou an ene.

Hoguen, o sellet oc'h ar bloas, evel ma reomp ama, dioc'h costez mad ha droug an ene, ec'h allan coms evelen oc'h eur c'hristen, eb aoun da veza dislavaret : er bloas a ia da gomans an amzer a vezo evidoc'h brao, sioul ha caer bemdez, mar kirit. Bevit e gras Doue, mirit lezen Doue, grit ho tever, grit œuvrou mad hag hoc'h eost a vezo puilh. Eosti a reot, ne ket epken da fin ar bloas, mes bemdez. Kement a ra eun den e gras Doue so eun tenzor a zestum evit an env. Oll derveziou eun ene e gras Doue a so eur fest ep ean. Setu petra lavar ar scritur. Dont a ello eur goal var amzer bennag a ziaveas, mes an dra-ze ne viro ket na ello an ene chom sioul, didrous, ha digatar evel an Env pa vez dizolo an oabl glaz. Setu eno eun amzer hag eur bloavez dudius hag a ell an oll da gaout ; ha kementse eo a c'houlennan evit an oll, ha dreist oll evit ar re a lenn ar gazeten-ma.

G. M.

Rom. — Lavaret a rer eo d'ar 14 eus ar mis-ma eo e tle ar Pap beza bet hanvet Eskibien evit an Escoptiou e leac'h ma vanc.

Cazetennou Marseil a verc ez eus diblaset er sizun dremenet, var eul lestr hag a ia da Civita-Vecchia, pevar den iaouanc varnuguent evit en em lacat en arme ar Pap, e renc ar zouavet pontifical.

En derveziou-ma, Pii nao en deus nevezet ar venediction en deus roet c'hoas diaraog d'ar re a serif cazetennou mad, evit souten ar feiz, ha d'ar re a lenn ar c'hazetennou-ze.

Roazon. — Arc'hescop Roazon en deus casset da Rom n'eus ket pell uguent mil lur evit diner Sant Per. — E pevar bloas an Escopti-ze en deus savet 280,000 lur evit hon Tad Santel ar Pap.

Madagascar. — Rouanez Madagascar e deus hanvet evit beza Roue en he goude, eur prins iaouank e deus kemeret evit map dre ma her c'harie cals. Ar prins-se so er scol gant an Tadou Jesuistet. Eur speret caer en deus, ha bez'e c'haller lavaret ez eo gouezicc da viana evit eun den iaouanc eus ar broiou-ze. Gouzout a ra, ouspen iez he vro, ar gallec hag ar saoz, hag ive ar bras eus ar skianchou a zesker e Frans. Savet gant an Tadou eus a gompagnuncz Jesus, ec'h eller esperout e vezo mad evit ar relijion.

Beljic. — Ar Roue so maro e Beljic a voa protestant ; mes ar map a dle beza roue var he lerc'h so savet er Relijion catholic. Goulenn a ellomp eta ar c'hras dezan da heuilla mad he relijion ha da lacat he sujidi d'he heuilla.

Brozaoz. — E Brozaoz ez eus bet c'hoant da fonta couenchou menec'h protestant. An hini a voa deut ar c'hoant-ze dezan a vele peguement a vad a ra ar c'houenchou er broiou catolic, hag a felle dezan kemeret skuer dioutho. Destumet en doa eun nebeut menec'h, mes pa e bet falvezet ho lakat da ober vijel, ar venec'h o deus hejet ho fenn, en eur lavaret n'o doa afer ken, hag a so en em laket da vont pephini en he hent. Ar gouent so bet goulonderet. Caer a zo, ne gaver nemet er guir relijion tud hag en em rofe a volonte vad d'ar binijen.

G. M.

SANTEZ ANNA VENET.

(UNNECVET PENNAD).

Bete vrema n'on eus guelet o tont da Zantez Anna nemet ar re a eller da henvel ar re vian ; ar re vras eus an douar a deuas ive goudeze. Ar Rouanez a Frans, Anna a Autrich, pried da Lois trizec, pehini ne devoa ket a vugale hag e devoa c'hoant bras da gaout eur mab, a gassas di ouspen eur vech tud en he hano da c'houlen ar c'hras-ze. Eun itron vras eus he lez a gargas da ober eno eun navet evit-hi, ha bez e devoue ar c'hras a c'houlenne.

An Tad Seraphin a c'houlennas neuze digant ar Roue unan eus ar relegou a voa en he denzor evit ma vije gallet he zouguen e procession. Ar Roue a roas ar pez a c'houlennet digantha, hag a scrifas he unan evit kementse d'an Tadou Carmez, da Escop Guenet ha da Alreiz : Ar releg-ze a zo eun tam eus a relegou Santez Anna evel ma her gueler dre liziri ar Roue.

Cannad Frans e Rom, a c'houlennas, a bers ar Roue hag ar Rouanez, sevel e Santez Anna eur vreuriez en henor d'ar santez. Ar Pap Urban, eis eus an hano, a roas ar pez a c'houlennet diganthan. Rei a reas, an 22 a viz guengolo 1638, eur berlizer pe guentoc'h, eur Bull evit fonta Breuriez Santez Anna. Rei a rea evit ato teir induljans plenier d'ar re en em lacaje enhi, an deis ma roent ho hano, deis gouel ar zantez, ha deiz ho maro. Escop Guenet he zavas er chapel ar 15 a vis c'huevrer 1641, hag a roas da anaout kementse en Escoptiou divar dro.

Evel ma zeo bet chenchet meur a vech reglennou ar Vreuriez-ze, ne livirin netra ama eus ar reglen. Lavaret a rin epken e caver etouez ar re zo bet en em lakeat enhi hanoiou Rouanet ha Rouanezet a Frans, bugale ar Rouanet, ha tud jentil eus al lez hag eus ar rencou huela.

Re hir e ve coms eus an oll re vras a so bet ho hano var gaierou Breuriez Santez Anna, eus an oll Babet o deus staguet grasou outhi, eus an oll eneou santel a ouzer so bet eno o pardona. Lezel a reomp kementse evit diskuez pe seurt maro en devoue al labourer mad choazet gant Santez Anna evit sevel he chapel.

Nicolazic a ziskuezas bete'r fin e voa din eus ar grasou en doa bet eus an env. Ato e chomas humbl ha dic'hloar ; seulvui ma claske ar belerinet he velet ha ma tiskuezent dezan ho istim, seulvui a c'hoant en devoa da veva cuzet ha dianavezet. Kementse a reas dezan, en despet d'an Tadou Carmez, en em denna pell dioc'h ar gouent, en eun tamic merouri en doa e Pluneret. Eno e tremene, evel guech all, he amzer o pidi hag o labourat an douar. Eur vech en amzer epken ez ea da velet he vestrez vad. Ar venac'h a zalc'he eur *cellulen* evithan, hag hen diguemere evel pa vije bet unan eus a dud ho zi.

Kerkent ha ma vouesjont e voa coczet clan (hag he glenvet ne badas nemet c'huec'h dervez), e rejont he zouguen d'ho c'hlandi, pe d'ho *infirmeri*. Eno e kemerjont anezan an oll zourci a allent da gaout. — Epad he boan, ar beden a lavare dalc'h mad, oa hini hor Zalver er Jardin Olivez : Va Doue, ho polontez bezet great. O veza recevet he oll sacramanchou gant ar brassa devotion, ez eas toc'hor ; cridi a reat edo en he agoni. He gonfessour a lavare dezan eur goms vad bennag, pa voue guelet he vizach, dija stenet gant ar maro, oc'h en em laouenat, hag he zaoulagad digor ha troet varzu eur c'horn eus ar guele. Goulennet oue outhan petra vele, hag e lavaras : *Setu ar Verc'hez Vari ; setu va mestrez vad an Itron Santez Anna.*

Neuze he gonfessour a redâs d'an ilis hag a zigassas gantha imach burzudus Santez Anna : Ahanta, va breur, emezhan, brema pa zoc'h prest da vont dirag Doue, ha delc'her a rit-hu mad da guement oc'h eus diskleriet ken alies a vech ? — Ia, eme Nicolazic. — Ha brema, ha bez'oc'h eus-hu e Santez Anna ar memes fizians, ha contant oc'h-hu da vervel e treid he imach, dre anaoudeguez vad evit ar grasou oc'h eus bet diganthi en ho puez ? Ia, a respontas adarre Nicolazic. — Neuze an Tad a lavaras dezan poket da dreit an imach. Nicolazic a zentas, a bocas c'huec dezo, ha kerkent e rentas he ene da Zoue.

Mervel a reas an 13 a viz mae, er bloas 1645, uguent vloas goude m'oa bet cavet an imach er Bocennou. Enterret e voue en ilis dirag ar pilier so etre chapel ar Verc'hez ha chapel Santez Anna, fost da vad eleac'h m'oa bet cavet an imach.

Nicolazic ne lezas var ho lerch nemet eur map pehini a voue dierroet gant an Tadou Carmez hag a donas da veza beleg. An Tad Rigoleuc her chomas neuz he zicour da rei missionou var ar meze.

Araog kuitat chapel Santez Anna-Venet, e roncon lavaret penaus e troad an aôter vras eo enterret an Aotrou Keriolet, eus a Alre, pec'her bras er penn kenta eus he amzer, mes ive penitant bras var he vuez ; ker brudet dre ar binijen eston en deus great evel ma zoa bet diaraog dre an dizarziou e pere oa coezet. He vrassa c'hoant, en he amzer diveza, oa beza enterret er chapel-ze, hag ar c'hoant-ze a voue sevenet gant an Tadou Carmez pere a voa eur pda vras gantho caout he gorf en ho ilis.

G. M.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

« *Doue*, eme c'hui, *a zo re vad evit va daoni.* »

Ah ! doctor, petra livirit ? ma ne vije bet c'hoczet tan an ifern nemet gant justis Doue ebken, e chomje ganeomp c'hoas eun tamic esperans : an esperans ma helje he vadelez beza treac'h d'he justis, ha terri ar zetans dija douguet gant houma en hon enep. Mes siouas ! tan ifern n'e ket bet c'hoezet ebken gant justis Doue, c'hoezet eo bet ive er memes amzer gant he vadelez, gant he *vadelez disprijet*. Ia, doctor, puns an ifern a zo bet toullet gant madelez Doue kerkouls ha gant he justis, ha setu perac n'eus ket mui a esperans evit ar re zaonet. Selaouit ! Lakeomp adarre ho peffe cavet eun deis var an hent eur c'hrouaduric paour bennac lezet eno en noaz hag en abandoun. Evel m'ho p'eus eur galoun eus ar re vella, ho p'eus sonjet dioc'htu ennoc'h oc'h unan, « Setu aze eur buguel hag a zo meurbet din « a druez ; mont a ran d'her c'hemeret em zi, evit her « zevel evel pa ve mab d'in. Eur mab a m'eus dija evit « guir ; mes n'eus fors : danvez aoualc'h a m'eus evit ma« ga daou hag evit renta anezho ho daou eürus ha pin« vidic. Hag ouspen sur oun e vezo joa gant va mab ca« out eun all da veza daou-anter ganthan. »

Setu c'hui eta, doctor, da guemeret en ho ti ar c'hrouadur paour-se evit ober anezhan oc'h heritour, daouanter gant ho mab oc'h unan. Evit paëamant eus ar vadelez ho p'oa evithan, ne c'houlennac'h eus he bers nemet eun dra ebken, ma carje ac'hanoc'h ha ma sentje ouzoc'h evel ma tle eur c'hrouadur caret he dad ha senti outhan. Netra justoc'h eguet kementse : den ne lavaro ar c'hountrol. Mes allas ! ne ket evelse eo a c'hoarvez. Ar buguel-se, dre ma teu en oad, ne glasc nemet beva en he roll ; e leac'h ho caret ha senti ouzoc'h, ne ra nemet ober faë varnoc'h ha var ho comzou, hag eun dervez m'ho p'oa gourc'hemennet dezhan eun dra bennac, e tro he gueïn d'ehoc'h hag e z'a d'en em verza da eur mestr eris ha digaloun en devoa hen touellet dre bromessaou caër, hag a laca anezhan goudese da veza mal-

heürussoc'h eguet eun esclav. Coulsgoude, evel m'ho p'oa cals a garantez evit ar c'hrouadur-se, n'oc'h ket evit miret da gaout c'hoas truez outhan, petra bennac n'en d'eus ket anavezet ar vadelez ho p'eus bet en he guenver : ho mab en d'eus kement a druez ha c'hui, o velet e pe stat eo cuezet an hini ho p'oa roët dezhan evit breur ; ha setu hên d'en em guinnic d'choc'h evit paëa ransoun ar buguel dianabudec-se : en em guinnic a ra zoken da reï he vuez, mar d'eo ret, evit tenna anezhan eus ar stat truezus e pehini eo cuezet. Eur joa vras ho p'eus o clêvet ho mab o coms evelse ; rei a rit oc'h assant d'ar pez en d'eus c'hoant da ober, hag an *dizertour* o veza bet dasprenet ganthan, her c'hemerit adarre en ho ti eb delc'her counl ebet dezhan euz ar pez en d'eus great aziaraoc. Esper ho p'oa e teuje erfin da anaout ar garantez dreist vuzur ho p'eus bet evithan, ho mab ha c'hui, hag e lacaje hivisiken he holl zoursi da blijout d'eoc'h ha da reï d'ehoc'h ha d'ho mab carantez evit carantez. Mes nan, ar c'hountrol eo a erru. Ar c'hrouadur-se, e leac'h guellaat, a deu da veza goassoc'h eguet aziaguent. N'eus fors petra livirit dezan, ho mab ha c'hui, ne ra van ebet ; n'eus fors penaos e comzit outhan, ho mab ha c'hui, ne ra nemet ober goab ac'hanoc'h. Pe c'hui a ia dezhan dre zousder, pe c'hui her gourdrous : kement e tispric'h ho courdrouzou evel ho promessaou. Dont a ra erfin da veza ker fallacr ma ne glasc nemet an tu da lamet he vuez digant ho mab en deus bet ar vadelez d'hen tenna eus ar stad a esclavach e pehini oa cuezet dre he faot. Ho caloun evelato, ken nebeut nag hini ho mab, ne hell ket c'hoas cassaat var neat ar buguel-se, peguen dinatur bennac ma z'eo ; her gouzanv a rit c'hoas, en eur zonjal e teuio da furaat gant an amzer. Mes caër ho p'eus gortoz, nemet falloc'h falla ne deu da veza. Ar misiou, ar bloavezïou a dremen, ha ne ra nemet discuez d'choc'h ha d'ho mab muioc'h-mui a ingrateri. Coulsgoude evit hen lacaat da zont enhan he unan, e rit ho mab ha c'hui kement a zo en ho calloud ; ober a rit zoken ar pez n'en devije great biken den all ebet en ho plas. Mont a rit d'an daoulin dirazhan evit he bedi hag hen aspedi da deuleur evez ous ar garantez eb he far ho p'eus bet evithan ; ho mab a ia zoken betec poket d'he dreïd, en eur lavaret dezan : « Souch eta co me a m'eus da dennet eus a dre daouarn « ar mestr eris da behini oas en em verzet. Prest oan « da reï va buez va unan evit paëa da ransoun ; hag evit « kement all a vadelez a m'eus bet evidoud, ne c'hou- « lennan diganes nemet eun dra, eun dra ebken, m'as « pezo evidoun eur guir garantez a vreur. Oh! pelloc'h, » ha n'e ket han? E tiscuezi d'inn eun hevelep caran- « tez ! » Mes en anner eo e rit kementse oll, ho mab ha c'hui ; ar c'hrouadur digaloun-se ne ra van ebet ous ho clêvet ; hag e leac'h en em deuler etre ho tivreac'h en eur c'houlen pardoun ouzoc'h, e chom caledet hag he zaoulagad seac'h, hag e tro he gueïn d'eoc'h buhana ma hell.

Livirit ama d'inn, doctor, daoust ha c'hui a ve re vad evit lacaat erfin er meaz eus ho ti eur buguel evelse ? Daoust ha ne denio ket eun dervez e pehini e leveroc'h erfin ennoc'h oc'h unan : « N'oun bet nemet re vad bete « vrema e kenver ar c'hrouadur-se ; aoualc'h ha betec « re e m'eus dija gouzanvet ganthan : ne ket just e tal- « c'hfen anezhan mui evit beza va heritour, daou-anter « gant va mab? » Ha var guementse ho madelez, ho madelez disprijet epad keïl all a amzer, a ve a unan gant ho justiz evit cass divar ho tro ha pellaat diouzoc'h evit mad ar buguel dianaoudec-se n'en d'eus paët nemet dre an ingrateri ar vrassa, ar garantez dreist vuzur ho p'eus bet evithan ho mab ha c'hui.

Hoguen, setu aze ive petra ra an Aotrou Doue evit an den pa guendalc'h an den betec ar maro da ober faë var he vadelez infinit. Doue n'en deus ket ebken kemeret an den divar an hent evel eur c'hrouadur lezet eno en noaz hag en abandoun; cals muioc'h c'hoas en d'eus great. Peseurt-ta? Her c'hrouët en d'eus he unan, da lavaret eo, hen tennet en d'eus a netra evit beza heritour eus he rouantelez eternel daou-anter gant he vab. Mes an den galvet evelse da gaout pers eun deis e rouantelez an env, an den n'e ket bet falvezet dezhan anaout an Aotrou Doue evit he grouër hag he vestr souveren ; guell eo bet ganthan beva en he roll, ha setu hen cuezet dre he faot e esclavach an drouc-speret hag er stat a zaonation. Doue coulsgoude n'en d'eus ket abandounet an den ebarz er stat-se ; truez en d'eus bet c'hoas outhan, ha Mab Doue he unan a zo en em guiniguet evit paëa he ransoun. Evit kementse n'e ket ebken en em guinnic da reï he vuez eo en d'eus great, mes he roët en d'eus e guirionez. Ia, doctor, Mab Doue he unan a zo maro, ha maro var ar groas, evit prena an den a ioa en em verzet d'an diaoul dre ar pec'het. Eur veicht ennet eus a dre skilfou an drouc-speret, dre ar pris eus a c'hoad Mab Doue, ha denet adarre da veza heritour eus a rouantelez an env, petra raïo an den? Ha kendelc'her a raïo-hen da ober faë var gourc'hemennou he grouër hag he Zalver? N'eus fors : madelez Doue ne scuizo ket evit en dra-se ; rac Doue en d'eus evit an den eur garantez hag a zo dreist kement a ouffe hor speret da zonjal. Mar kendalc'h eta an den da ober goab eus a bromessaou hag eus a c'hourdrouzou an Aotrou Doue, Doue ne baouezo ket evit kementse da reï dezhan mërcou eus he vadelez. Er c'hountrol eo : Doue a raïo kement a vezo en he c'halloud evit lacaat anezhan da zont ennhan he unan ha da anaout ar garantez eb he far en d'eus bet evithan hen hag he vab benniguet. Caër en devezo an den clasc tec'het en he raoc ha trei he gueïn dezhan Doue ne ehano d'her poursu e peb leach ha da bep mare eus he vuez ; noz-deis e teui da skeï var dor he galoun evit goulen outhan digor, ha këit ha ma vezo var an douar e kendalc'ho evel pa lavarfen da vale var zeuliou he dreïd evit ober dezhan dont var he guis ha dizreï erfin ous he grouër hag ons he Zalver. Mes kementse zoken ne vezo ket c'hoas avoalc'h evit madelez an Aotrou Doue. Doue a ielo ive evel pa lavarfen d'an daoulin dirac an den evit he bedi hag hen aspedi d'en em deuler gant fisians etre he zivreac'h. Mab Doue en em strinko ive ehars he dreid gant he gorf dispennet ha goloët a c'houliou, gant he gurunen spern var he benn, gant ar groas var behini eo maro evidomp oll, hag a lavaro dezhan gant eur vouez trugarezus : « Sell, « o den va breur, pebes carantez a m'eus-me bet evi- « doud ! Evidoud me a m'eus scuillet betec ar berat « diveza eus va goad, hag evit kement all a vadelez « ne c'houlennan diganes nemet eun dra, eun dra ebken « ma roï d'inn da galoun. O den, va breur, ro d'inn « eta da galoun ! da galoun a fell d'inn ! » Setu aze petra raïo Doue evit an den epad meur a vis, epad meur a vloas, epad meur a zec vloas marteze, en eur guer keït ha ma vezo buez ennhan. Doue a vezo bepret en he guichen evit kinnig dezhan ar pardoun, evit hen alia da zistrei outhan ha da anaout erfin ar garantez en d'eus bet en he guênver, ha pa deui evit an den an heur da guitaat ar bed-ma, oh ! neuse Doue a skoï var dor he galoun gant muioc'h c'hoas a nerz, neuse Doue a gomzo outhan gant eur vouez c'hoas crenvoc'h en eur lavaret : « Sell, va mab, setu dor an eteruite digor dirazoud ; « n'as p'eus nemet dizrei ouzin, hag e helli c'hoas beza « eurus ganên da virviken er baradoz ; mes ive, ma ne « zistroes ket, goaz a-ze evidoud ! N'as p'eus da c'hor- « toz nemet an dizesper hag an tan eternel eus an « ifern ! » Mar kendalc'h an den epad he vuez da ober ar scouarn vouzar ous ar vouez trugarezus-se eus he Grouër hag eus he Zalver, ma na ra van ebet evit clevet ar vouez-se o tont da goms outhan var he dremenvan, en heur eus he varo, gant muioc'h c'hoas a nerz hag a garantez, petra hello mui madelez Doue da ober, ar vadelez-se disprijet epad keit all a amzer, ar vadelezse disprijet betec ar fin, betec an heur diveza? Ne jomo mui ive, gant madelez Doue nemet eun dra da ober, eun dra ebken : en em lacaat a unan gant he justis evit douguen a enep an den ar zetans-ma en deus meritet mad dre he ingrateri : « *Kea pell diouzin, kea d'an tan eternel !* »

GEL. MORVAN,
Vikel e Plouvonguer.

Maro Superiorez C'hoarezed vihan ar beorien.

Ar c'heaz tud koz euz an dekved karter e Paris, ho deuz, n'euz ket pell, great eur c'hol braz. C'hoar Celestin, ho superiorez, zo maro d'an oad a bemp ploaz ha tregont. An oll a oar e oa eun dudi evithi en em ankounac'hat, en em zispign, en em zisprizout he unan ha kaout eur garantez vraz meurbed evit an oll hep kem ebet. Na sonje noz-deiz nemed en he zud koz hag en he c'hoarezed. Ne d'oa bet deskadurez ebet en he bugaleach. Hoguen Doue en doa roet d'ezhi eur speret lem hag eur galon douç ha tener. Daoust na oa nemed eur baysantez (pe eur blouziadez), e anaveze follenteziou, danjerou ha fallagrieziou ar bed, kalz guelloc'h eguet tud all desket mad, hag euz a eur renk huel. En em rei a ree oll d'he c'harg a c'hoar vihan ar beorien. C'hoar Celestin a oa eun tenzor kuzet. Doue hepken a anaveze he vertuziou hag a bae anezho brema er baradoz. Maro eo evel m'e deuz bevet, o rei skouer vad d'an oll. Eun heur abarz mervel, e deuz galvet he c'hoarezed en dro d'ezhi. Deuet eo, emezhi, va heur diveza. Mont a ran da vervel. Va c'hoarezed kear, anauk ho kuitaat, e c'houlennan pardon diganeoc'h m'ar am euz roet goal skuer d'ehoc'h en eun doare hennak, pe great poan hag anken da unan bennag ac'hanoc'h. N'en d'oc'h ket evit kompren pe ken braz glac'har oa neuze e kalonou ann oll c'hoarezed. Hirvoudi ha gouela druz a reent. Epad an amzer-ze an dud kez a bede er chapel evit ho mam vad. Pa glevet ez-eo maro, en em lekeont oll da grial ha da ouela.

An deiz varlerc'h eo bet enterret. An Aotrou Mer euz ar c'harter en deuz paet evit he c'hass d'an douar hag he bezia. Kalz a dud, hag euz ar renk huela ho deuz heuliet he c'horf beteg ar vered. Eur brezeguen a zo bet great gand an Aotrou Mer e kichen he bez. Trugarekaet en deuz enhi ar re ho doa bet ar vadelez da zikour sevel eun hospital evit an dud koz ha paour. Ouspen testeniet en deuz dirak an oll oa bet lakeet ha dalc'het urz vad en hospital gant c'hoar Celestin.

Oh! nag hi zo braz galloud ar garantez var ar c'halounou! Eur vicherourez baour a guita he bro. Dont a ra da Baris. En em ouestla a ra korf hag ene da zikour ha da soulaji an dud koz ha paour. Mervel a ra, ha souden he hano zo var hep guinou er guear vraze. Siouaz! Kalz a dud pinvidik, kalz a dud gouezïek meurbed, kalz a dud zoken savet d'ar c'hargou guenta euz ar rouantelez a varv bemdeiz e Paris hep chom var ho lerc'h hano e bet anezho. Na ve ket guelet oc'h heul ho c'horf d'an douar kement a dud evel ma co bet guelet oc'h heul korf c'hoar Celestin. Ganet a guerent paour ha paour he-unan, hi en em c'hra, dre garantez, servicherez ar re baour, ha chetu perag eo meulet hag enoret gant an oll.

Evel se eta co tremenet c'hoar Celestin euz ar vuezma da eur vuez all. Adieu eta, krouadurez vad! pe kentoc'h kenavezo. Pardonit d'eomp. N'hon euz ket pedet evithoc'h.

Kredi a reomp n'ho poa ket ezom a bedennou, rak ma n'en doc'h ket eet c'hui d'an env, piou ac'hanomp-ni a hello mont d'y?... N'hon euz ket ken neubeud ouelet var ho maro. Ouelet hon euz ebken var ho c'hoarezed ha var ho tud koz chomet emzivaded ken diveza en ho buez....., Oh! c'hui ker karantezuz var an douar, pedit evit-ho, pedit evitomp-oll, pedit evit an ilis, pedit evit rouantelez Franz e pelec'h en em gav c'hoaz kalz a dud hag a gar ar beorien hag an Doue a zoug d'ar garantez-se.

Le Délaizir S.J. M. D.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

DILLUN, 1 Guenver. — Circoncision, pe Envoad hor

Zalver Jesus-Christ. El lezen goz, ar Circoncision a zalc'he leac'h ar Sacramant a Vadiziant roet deomp gant hor Zalver el lezen nevez evit goalc'hi an ene dioc'h ar pec'het originel. En deis-ze e kemeras hor Zalver an hano a Jesus, hano deut eus an env ha discleriet gant an Æl da Vari araog zoken m'oa concevet he map.

Dimeurs, 2. — Eisvet Sant Stefan, kenta merzer.

Dimerc'her, 3. — Eisvet Sant Ian, abostol hag avieler.

Diziou, 4. — Eisvet an Inosantet Santel, merzerien.

Dirguener, 5. — Derc'hent Gouel ar Rouanez.

Dissadorn, 6. — Gouel ar Rouanez. Deiz e pehini e teuas tri roue eus a vro Sao-Heol da adori ar Mabic Jesus er c'hraou a Vethlehem; deis e pehini en em ziscoez hor Zalver da dud estren, da lavaret eo, da dud ha ne voant ket eus a hopl Doue, hag e ro evelse da anaout e voa deut evit savetei an oll, da c'hervel an oll d'an anaoudeguez eus ar guir Doue hag eus ar guir feiz.

Dissul, 7 — Kenta Sul goude ar Rouanez. Solanite Gouel ar Rouanez.

KELEIER.

Eul lizer scrifet d'he c'hoar gant an Aotrou Chagot, missioner er Chin, a ziskuez pe guen trist eo stad ar merc'hed er broiou e pere ne deo ket anavezet ar guir relijion. Setu ama petra lavar d'he c'hoar :

O lenn histor an ilis, e velez eo aliez merc'hed so bet ar re guenta o tiguemeret sclerijen an Aviel. E Hainan ne ket evelse a c'hoare, ar voazet eo a vez ato ar re guenta; rag ama ar merc'hed n'int ket dezo ho unan, n'int ket mestrezet d'ober netra eus ar pez a garfent. N'ho deus descadurez ebet; setu perag ne vadezan morse eur vaouez nemet he goaz a deufe d'he digas din. Perag, a liviri marteze, ne deufe ket he zad d'he digas? Va c'hoar guer, rouez eo guelet an dra-ze o tigouezout; rag ama e temezer ar vugale iaouanc bras, pe mar kirit e rer promessa a briedelez en ho hano, alies zoken araog m'o deus an uzach a rezon. Hoguen, ervez guiziou ar vro, eur verc'h demezet pe prometet e priedelez, a so eur verc'h guerzet; ne deo mui na d'he zad na d'he mam. Er vro baien-ma, ar vaouez so eur sclavourez, hag ep gallout ebet. Eur verc'h ne ell morse caout danvez he zad. Danvez ar guerent a dle dont d'ar botret, ha ma n'eus ket a botret, d'ar guerent tosta, mes morse d'ar merc'hed. Ar guiziou-ze so ker griziennet ama, ma on eus poan vras, etouez hor c'hristenien nevez, o viret oc'h ar merc'hed da jom da veza sclavourezed evelse. Eur vech an amzer, evit guir, e teuomp a benn da lacat eur plac'h iaouanc bennag da viret he guerc'hdet, evit sevel evelse ar vaouez d'ar renc e pehini e tlefe beza. Mes kemense so rouez bras, rag ar vro-ma so ker paour, ma caver nebeut a verc'het hag a alfe scrabat d'ho heg, ha ne ve ket red dezo dimizi evit gallout beva. Ma teu he c'henta pried da vervel, he guerzer da eun all. Kementse so poanius da lavaret va c'hoar guer, ha gouscoude eo guir. Ar guerc'hdet pehini a blij kement deomp-ni christenien, ne deo tam dioc'h doare ar baianet. Red eo, emezho, e ve pep maouez dindan goard eur goaz, hag ec'h alfe coms en he hano. Evelse n'eus tad na mam hag a garfe guelet ho merc'h o viret ar guerc'hdet; eun dismegans vras e cafent kemense evitho. Mes bez'ez euz eun dra hag a blij cals dezo; pa varf eun den iaouanc araog dimizi goude beza great promessa a briedelez, e caront guelet an hini a ioa prometet dezhan o chom ep kemeret eur goaz all, oc'h en em voestli da viret he guerc'hdet en enor d'he goas. Neuze e vezo casset gant cals a lorc'h, da di an hini maro. Eno e vezo laket en he c'hambr he unan, hag azaleg an deiz-ze ne dle morse dont ac'hano, na mont da velet den. Eno, he unan, e creiz an enouamant, e tle tremen an nemorant eus he buez. Me gaf din eur vuez evelse a dle beza poanius evit eun den ha n'en deus na feiz nag esperans evit he scora. Mad, an dra-ze a veler stang er Chin. Setu aze peadra da varn ar Sinais. Tud int ha n'int ket guest da zevel ho zeli hucloc'h evit traou dister ar bed-ma. Pa zan da veachi e velan aliez, a hed an hent, beziou pe volziou savet en henor d'ar merc'hed-ze o deus miret ho guerc'hdet evit plijout d'an dud.

G. M.

N'eus ket pell, eme *Santinel Toulon*, superiolez c'hoarezet vian ar beorien, a recevas eur goulen abers ar vanden dud coz ha paour da bere ar c'hoarezet-ze a zervich da vam. Ar pez a c'houlenne an dud keiz oa eur gador, pe eur scaonic evit pephini anezho. E gurionez, etre cant antercant ma zint eno, n'o doa nemet nao pe zeg scabellic, ha bep mintin ar re escuita anezo a grogue er scabellou-ze, hag ar re gossa, ar re dinersa, ar re o doa muia izom cador, a voa red dezo chom en ho za pe evel ma carent, mes n'o doa scabel ebet da allout azeza.

Ar vam superiolez a recevas ar goulen-ze gant ar brasa madelez. Mes siouas! an arc'hant a vanke. Cant scoet ne voa ket re evit caout dezo pep a gador, ha c'hoarezet vian ar beorien n'o devez ket alies cant scoet etre ho daouarn. D'ar mare-ze hag e vije bet troet ha distroet oll kement mad a voa en ti ne vije ket bet cavet enhan an daouzecvet loden eus a gant scoet.

Ar vam a gomzas outho guella ma c'hellas. Lavaret a reas dezo lacat ho fizians e Doue pehini en devije truez outho; hag e guirionez, ar Brovidans en em gargas da zigas cadoriou dezho. Ha setu ama penaus.

An dervez-ze dioc'htu, unan eus ar c'hoarezet, oc'h ober tro kær evit destum aluzennou an dud vad, a gavas er ru tri *billet banc* a gant lur. Antronoz, e lakejont merca er gazeten ar pez o devoa cavet, hag e pedent an nep en doa ho c'hollet da zont d'ho c'herc'hat. Perc'hen ar billejou banc a deuas, ha ker buan e vouent rentet dezhan. En eur vont cuit, e pedas ar vam superiolez da zerc'hel unan eus ar billejou-ze evit he feorien. Ar vam her c'hemeras, hag ar perc'hen, araog en em denna a c'hoanteas gûelet ar gueguin, al leac'h ma vez ar beorien goz o tibri ho bouet, al leac'h ma vezont o cousket.

Pa voant digouezet el leac'h diveza-ma, ez oa eno eur vanden eus ar re goz, eul lodennic azezet var ar scabellou, hag ar re all var ho divesker, ar re o doa divesker guest d'ho douguen, hag ar re n'o doa ket, en em zalc'he var bouez bizier loaec scoret ous kein ar gueleou.

Perc'hen ar *billejou banc* a voue souezet, hag a drueze oc'h ho guelet evelse. Neuze e voue lavaret dezhan pe seurt goulen o doa great dioc'h ar mintin, ha penaus ne voa ket a beadra en ti da rei dezo ar pez a c'houlennent.

— Peguement eta, emezhan, a goustfe eur gador evit pep hini anezho?

— Ah! Aotrou, eun dornat mad a arc'hant; cant scoet da nebeuta!

Perc'hen ar billejou banc ne lavaras guer. Mes pa voa erru e dor an ti, e lakeas an daou villet banc-all e dorn ar vam superiolez, en eur lavaret: Evit prena cadoriou d'ho peorien goz, hag ez eas kuit buan, ep rei zoken amzer dezhi d'he drugarecat; ha setu penaus o deus an dud keiz-se birio pephini eur gador nevez fiam da azeza.

G. M.

KELEIER A GUEMPER.

Dissadorn tremenet, 23 kerzu, an Aotrou'n Eskob a Guemper en deus roet an urziou d'an Ebed iaouanc. Setu ama hanoiou ar re o deus recevet an urzou sacr.

Beleien :

Lois Gargam, eus a Bleyben;
Theodor Salaün, eus a enez Heussa;
Alan Brelivet, eus a Zant Martin Montroulez;
Prosper-Mari Podeur, eus a Gonc Leon;
Jul-Ian-Mari Menes, eus a Zant Vaze Montroulez;
Yvon Scouarnec, eus a Locquenole.

Avielerien :

Benjamin-Mari Berthou, eus a Landiviziau;
Theodor-Yvon-Mari Baraou, eus a Audiern;
Yvon Bernard, eus a Blouare;
Joseph-Charles Brisson, eus a Blouare;
Goulc'hen Cariou, eus a Blounevez-Lochrist;
Ian-Mari Cozic, eus a Gommanna;
Ian-Clet Cuillandr, eus a Blogoff;
Ian-Mari Floc'h, eus a Vespaul;
Yvon-Mari Gerec, eus a Blouneour-Menez;
Guillou-Mari Gueguen, eus a Blouzeniel;
Francez-Mari Larvor, eus a Vrelec;
Eujen-Mari Cunf, eus a Recouvrans;
Tanguy-Mari Ar Ven, eus a Borspoder;
Æl-Valantin-Mari Morvan, eus a Zant Vaze Montroulez;
Clauda-Mari Moal, eus a Blouenan;
Guillou Olier, eus a Blounevez-Lochrist;
Francez-Aime Roull, eus a Landerneau.

Abostoleien :

Olier Barazer, eus a Lanmeur;
Herve Grall, eus a Zant Vouga;
Yvon-Mari Jacob, eus a Borspoder;
Theodor Caroff, eus a Gastel-Paul;
Per-Mari Creignou, eus a Blouvorn;
Gustav-Aristid Durand, eus a Bont'n-Abat;
Bernard-Joseph Gauthier, eus a Zant Martin Montroulez;
Yvon Guiffant, eus a Grozon;
Yvon Jezequel, eus a Blouvorn;
Bernard-Lois Lallemand, eus ar Fouillez;
Ian-Yvon Lamour, eus a Blabennec;
Ian-Lois Ar Guen, eus a Blouvorn;
Ian-Mari Milin, eus a Blougoulm;
Ian-Francez Queguiner, eus a Henvic.

An Aotrou Fave, vikel e Botsorhel, so hanvet kenta vikel e Moelan;

An Aotrou Danielou, beleg oc'h ober scol e maner ar Rohou, e Plouezoc'h, so hanvet vikel e Botsorhel.

An aotrou Lallour, doctor medecin eus a Guemper, ha secretour jeneral assamble ar vedicinet, en deus bet er bloa-ma ar priz roet gant academi ar vedicinet evit lacat ar vreac'h. Diaraog, e bloas 1864, an aotrou Lallour en doa bet ive eur vedalen aour.

An aotrou Prefet eus ar Finister, en deus scrivet d'ar vearet eus an departamant, evit ma roint da c'houzout d'ar zoudardet iaouanc a dle dont da Guemper en derveziou kenta eus a vis guenver, ec'h ellont digas gantho bouteier coat pe bouteier all tom evit ma c'hallint chench pa vezint bet o vale, ha miret n'ho devezo riou d'ho zreid. An dud iaouanc-ze, boas da zouguen bouteier coat, a zestum riou d'ho zreid pa vezont bet oc'h ober an *exercis*, ha pa zistroont d'ar c'hazern eb caout bouteier da chench. Eur merc bras a vadelez a ro eta dezo an aotrou Prefet o kemeret ar zourci-ze eus ho icc'het.

G. M.

Hanoiou ar veleien maro en Escopti Kemper epad ar bloas 1865.

13 Guenver.	Francez-Lois Nedelec, person eus a Langolen, 71 bloas.
23 —	Yvon-Mari Troussel, person eus a Delgruc, 53 bloas.
13 C'huevrer.	Ian Nicolas, person eus a Lannarvily, 71 bloas.
25 —	Alexis Herjean, person eus a Boullann 59 bloas.
1. Meurs.	Paul-Ian-Mari Keruzec, vikel e Treflaouenan, 28 bloas.

3 — Olier Olier, bet vikel e Plomeur, 30 bloas.

3 Meurs Yvon Loran, bet person e Lampaul-Guimillau, 75 bloas.

30 — Olier-Mari Euzen, vikel e Plouzevede, 30 vloas.

4 Ebrel. Joseph-Mari Rozec, superiol ti Sant-Joseph, e Castel, 59 bloas.

17 — Ian-Joseph Bohic, chaloni a henor, bet superiol e ti Sant-Joseph, e Castel, 76 bloas.

8 Gouere Paul Stanguennec, person eus a Voelan, 71 bloas.

11 — Julian Sanceo, person eus a Benc'hran, 59 bloas.

26 — Ian-Edouard ar Goff, person a Vouenou, 47 bloas.

28 — Felix Poullaouec, person a barrez Leogan, (*en Haïti*), 37 bloas.

6 Eost. Lois Augustin Aulnoa, vikel er Ster-Vras, *(en Haïti)*, 25 bloas.

17 Guengolo. Ian-Mari Danielou, person a Dregourez, 53 bloas.

18 — Ian-Mari Rolland, person a Loqueffret, 45 bloas.

7 Here Sebastian Pelleter, bet person e Penhars, 66 bloas.

20 Du. Guillou Loison, bet person e Landudec, 80 bloas.

An Aotrou, Lambert, alier e lezvarn Roazon so hanvet evit beza e penn lezvarn Kemper, (*Cour d'Assises*) evit an tri mis kenta eus ar bloas 1866. Bez'en devezo evit he zicour an Aotronez Pendezec ha Claret, barnerien e Kemper, hag ar jureet a bere e lacaomp ama an hanoiou.

An Aotronez.

Charles Goury, eus a Landerne ;
Lois-Ian-Vadezour Allain, eus a Lambezellec ;
Yvon Perez, eus a zant Yvi ;
Ian-Lois Baron, eus a Blouguer ;
Lois Guillemard, eus a Vrest ;
Ian-Per Bourdonnec, eus a Blougasnou ;
Renan Bergot, eus a Lesneven ;
Alan-Lois Pustoc'h, eus a Zant-Thurien ;
Alexis-Jul Berje, eus a Guimperle :
Ian-Dominic Muzellec, eus ar Faou ;
Gabriel Alix, eus a Grozon ;
Per-Francez Keruel, eus a Vrest ;
Hug-Victor Andre, eus a Lambezellec ;
Yvon Kerscaven, eus a Blouvorn ;
Emil Nouet, eus a Guerhaes ;
Enest-Desire-Mari Robert, eus a Landerne ;
Emery-Gabriel-Mari-Couriault Quillio, eus a Vannalec ;
Emil Rodellec Ar Porzic, eus a Guerber ;
Renan-Bertrand Boedec, eus a Guernevel ;
Ian-Per-Mari Caroff, eus a zant Thegonnec ;
Mathurin Boedec, eus a Vellac ;
Ian-Mari Riou, eus a Blougoulm ;
Per Berrou, eus a Blougoulm ;
Joseph Noel, eus a Guerber ;
Per-Mari Kerforn, eus a Voelan ;
Felix-Adhemar Rousseaux, eus a Guemperle ;
Leon Dupays Kernabat, eus a Glohars-Carnoet ;
Joseph-Mari Gassis, eus a Gastellin ;
Armand-Joseph-Jorj-Raoul Raismes, eus a Guemperle ;
Clauda-Mari Cloastr, eus a Gouc-Leon ;
Urban Sant-Gil, eus a Blonevez-Lochrist ;
Paul Bernard, eus ar C'hastel-Nevez ,
Visant Kerdrel, eus a Gastel-Paul ;
Ian-Francez An Hostis, eus a Vouenou ;
Hippolyt-Denis Aubineau, eus a Vrest ;
Per Briat, eus a Blabennec.

evit delc'her leac'h ar re a vancfe :

An Aotronez Arthur Avril ;
Alexandr Lehars ;
Eujen Buzare ;
Anton Rancillac; ho fevar eus a Guemper G. M.

PRIS AN ED.

Kemper. — *25 Kerzu.*

Guinis....	16 lur, 74 c.
Segal.....	10 lur, 96 c.
Eiz.....	10 lur, 55 c.
Ed-du....	8 lur, 22 c.
Kerc'h....	7 lur, 63 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.

Pont'Nabat. — *24 Kerzu.*

Guinis....	16 lur, 46 c.
Segal.....	10 lur, 79 c.
Eiz.....	9 lur, 57 c.
Ed-du....	8 lur, 49 c.
Kerc'h....	8 lur, 16 c.
Avalou-douar	2 lur, 52 c.

Montroulez. — *25 Kerzu.*

Guinis....	17 lur, 90 c.
Segal.....	12 lur, 40 c.
Eiz.....	9 lur, 73 c.
Ed-du.....	11 lur, 10 c.
Eerc'h....	8 lur, 17 c.
Avalou-douar	8 lur, 00 c.

Brest. — *25 Kerzu.*

Guinis....	16 lur, 17 c.
Segal.....	12 lur, 99 c.
Eiz.....	7 lur, 54 c.
Ed-du.....	8 lur, 57 c.
Kerc'h....	8 lur, 01 c.
Avalou-douar	4 lur, 90 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moulet gand Ar. de Kangal, Mouler an Escopti.

Dissadorn 6 Guenver 1866. — N° 49. — Kenta Bloavezhe

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... daou scouet.
Evit c'huec'h miz..... eur scouet.
Evit tri miz..... c'huec'h real.
Eur gazeten ebken..... daou vennec.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou Morvan, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou Salaun, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou Salaun, librer, ru Kereon, e Kemper.

Dre eur fazi eus ar voullerez, ez eus chomet er bloa-ma ep ho lacat en ho renc er Bref, hanoiou tri eus ar Chaloniet a henor : an Aotrou Prijant, *arc'hbelec, person Castellin; an Aotrou* Cloarec, *arc'hbelec, person Sant-Vaze-Montroulez, hag an Aotrou* Queinec, *person Sant-Salver-Brest (Recouvrans). Evel ma zeo lennet ar gazeten gant an darn vuia eus a veleien an Escopti, e lakeomp kement-ma varnezhi, evit ma vouezint penaus eo erruet ar fazi-ze.*

Evel ma tosta fin ar bloas evit ar gazeten, e pedomp ar re a echu ho abonamant gant mis Guenver, d'he nevezi araog fin ar miz, evit miret oc'h an diæz e pehini hon lacafent hag en em lacafent ho unan ma rafent ho goulen re zivezat.

An Aotrou Leon, vikel e Ploneiz, so hanvet beleg labourerien an hentchou houarn etre Castellin ha Landerne.

An Aotrou Cueff, vikel e Kernevel, so hanvet vikel e Plourin-Guitalmeze.

An Aotrou Degay, so hanvet vikel e Kernevel.

Taolen ar Retrejou evit ar bloas 1866.

E Kemper,

Evit ar voazet.

Retret brezounec an 3 a vis Meurs.

Evit ar merc'hed.

Retret gallec an 21 a vis Ebrel.
Kenta Retret brezounec ar 7 a vis Ebrel.
Eil Retret brezounec ar 6 a vis Here.

E Kemperle,

Evit ar voazet.

Retret brezounec ar 14 a vis Ebrel.

Evit ar merc'hed.

Kenta Retret brezounec ar 17 a vis C'huevrer.
Eil Retret brezounec ar 26 a vis Mae.
Trede Retret brezounec an 20 a vis Here.

E Lesneven,

Evit ar voazet.

Kenta Retret brezounec ar 17 a vis C'huevrer.
Eil Retret brezounec ar 26 a vis Mae.

Evit ar merc'hed.

Retret gallec an 12 a vis Mae.
Kenta Retret brezounec ar 14 a vis Ebrel.
Eil Retret brezounec ar 7 a vis Gouere.
Trede Retret brezounec ar 6 a vis Here.

Evit Seurezet an drede-urs.

Retret an 8 a vis Guengolo.

Ar Retrejou a zigor ato d'ar zadorn da bardaez.

Montauban. — E Keric Castelsarrazin ez eus pareet eur glanvourez o touch outhi medalen Sant Beneat. Ar medecin he unan en deus discleriet e voa euo eur burzud. Ar glanvourez-ze e doa tremen uguent vloas hag a voa eus eul lignez henorabl. Daou viz ha tregont a voa edo var he guele ep gallout finval na gar na breac'h. Eun dervez ma e devoa recevet ar gommunion santel, eul leanez a zigasas dezhi medalen Sant Beneat, he lakeas evel ma c'hellas etre he biziet, hag a zachas he dorn dezhi var he feultrin. Kerkent an hini glan a zantas ne vouie ket petra dre he izili, a gomansas da c'huizi, hag a lavaras : Emaoun pare I Dioc'htu ec'h ellas finval he diouvrec'h, ha goudeze he divesker. Fallout a reas dezhi sevel, hag e devoue ners avoalc'h evit en em visca heunan. Antronoz pe an eil dervez ez eas d'an ilis da drugarecat Doue.

Eus a Spagn ez eus scrifet d'hon Tad Santel ar Pap liziri evit merca dezhan peguement e talc'h mad ar

Spagnolet d'an ilis catholic, hag evit cass dezan diner Sant Per. Eul levr eus ar re vrassa ne ve ket avoalc'h evit lacat hanoiou ar re o deus sinet var al liziri-ze.

Tud an Itali o deus great er memes tra, da viana e meur a escopti. Hervez eur gazeten ez eus da nebeuta daou vilion a dud hag o deus casset evelse ho sinatur d'ar Pab, hag eun anter milion a arc'hant evit diner Sant Per.

Mes epad ma teu er c'hiz-ze ar re vad d'en em starda oc'h cador Sant Per, enebourien an ilis a ra goassa hag ellont evit sponta ha digourachi ar guir gristenien. En ilis cathedral Milan, e creis an oferen, o deus laket eur bomp da frailla etouez an dud. Me ho les da zonjal pebez strafuil a dlie beza eno. Gouscoude, a drugare Doue, den n'en deus bet droug, hag-a benn eur pennad eus gallet echui an oferen, ha prezeg. Bez'oa en ilis vardro deg mil den.

Itali. — En derveziou-ma eo bet celebret ar gouel a rer bep bloas en envor eus an deiz ma voue douguet ti ar Verc'hez da Loret gant an ælez. Ma ve unan bennag eus ar re a lenn ar gazeten-ma ha n'o defe ket anaoudeguez eus an ti burzudus-ze, e livirin dezo penaus an ti-ze a enorer e Loret, eo an ti ma e bet ar Verc'hez o chom enhà e Nazareth. An ælez a zougas an ti-ze eun nosvez eul al leac'h ma edo da eur vro-all pell ac'hano, hanvet Dalmatii. A benn eur pennad amzer, ti ar Verc'hez a voue douguet adarre gant an ælez eus an Dalmatii d'an Itali, el leac'h a c'halver Loret. Eno ema abaoue, hag eun ilis ar gaera so savet azioùthan. En dro d'an ti ha d'an ilis-se eus savet brema eur gæric, ha tud ep niver a vez eno e pelerinach.

Hervez cazeten ar c'hreisdeiz ez a cals a dud a volonte vad da Rom d'en em lacat en arme hon Tad Santel ar Pab. Mont a ra eus a Frans, eus ar Beljic, eus ar Suis. Daou eus ar generalet coz o deus kemeret adarre servich. Meur a zen a reng huel, meur a hini eus ar re a zo bet var dachen vrezel Castelfidardo hag a ioa distroet abaoue d'ho c'harter, a ia adarre en dro da zervicha ar Pap. Bandennou zouavet a gasser d'ar penn pella eus a stajou an ilis evit rei eun taol scoaz d'an archerien ha d'ar zoudardet all so eno oc'h en em zifen oc'h al laeron.

Frejus. — Epad ma rea ar c'holera distruch er c'harter tro var dro, e kær ha var ar mæz, ar guær a Zant-Nazer n'e deus bet droug ebet. Tud kær so falvezet dezo diskuez ho anaoudeguez d'an itron Varia a druez dre c'hallout pehini e credont beza bet diouallet oc'h ar c'hlenvet. Evit kementse eus bet eno dissul diveza eur procession caer. E penn edo an oll dud e carg, hag e mesc ar re all, eun niver mad a vartolodet, discabel ha diarc'hen, o touguen imachou Sant Roch ha Sant Nazer.

G. M.

SANTEZ ANNA VENET.

BURZUDOU PE VIRACLOU.

Ar burzudou digouezet e Santez-Anna, pe great e leac'h all en andret ar re a so bet en em erbedet outhi, a so eb niver. Tud varo ressuscitet, tud clan paret, grasou all a bep seurt recevet, ar guelet, ar c'hlevet, ar parlant, ar c'herzet rentet d'ar re o devoa o c'hollet; cavet e ve eun niver bras eus ar burzudou-ze anavezet gant cals a dud. En eur pennadic scrit evel hema ne allan ket coms eus a guement a viraclou. Ne allan ket miret gouscoude da lavaret eur guer eus ar re anavezeta.

An Tad Ambroas a verc penaus endra edo c'hoas an imach el lochennig balan savet da guenta da c'hortoz ar chapel, eur vaouez coz ha dall eus ar Faouet a recevas ar guelet; ha d'an deis ma voue lavaret an oferen guenta, eur verc'hig pevarzeg vloas pehini a voa mud a recevas ar prezeg.

N'em eus ket izom da lavaret penaus an aotrou Rosmadec, escop Guenet, hag an Eskibien all divar dro, a gargas tud gueziec da ober eun enclasc piz eus ar miraclou-ze, ha penaus Escop Guened a fellas dezan zoken guelet hag enclasc dreizan he unan abars rei he otre da goms dirag an oll eus ar burzudou a c'hoarveze eno.

Eur verc'hic tri pe bevar bloas da eur miliner eus a Guemene a guezas el lenn. Eur vaouez he doa he guelet o coeza hag a deuas en eur grial da lavaret. Buan en em lekejeur d'he c'hlasc, mes caer a voa n'he c'havet ket. He zad hag he mam en ho anken he goestlas da Zantez Anna, hag eb dale he c'hafjont; mes siouas, maro mic oa, ouspen eun heur oa bet dindan an dour etouez al lec'hit. Goude m'o doa gouelet hag ilivoudet avoalc'h he goestljont eun eil guech d'ar zantez; ha souden e teuas buez enhi. An tad gant he joa ne c'hortozas ket hirroc'h. Kemeret a reas dioc'htu he benn bas evit mont en hent da drugarecat Santez Anna.

Eur plac'hig all, oajet a eis vloas, merc'h ive d'eur miliner, a goezas el lenn e kichen ranvel an dour mat. En eun taol e voue treinet ha strinket var rot ar vilin. He c'horf a voue flastret gant al loajou dour. Ar vilin a jom a za, hag ar miliner a red da velet petra c'hoarc. Dont a ra en he speret ar zonch eus he verc'h, hag e c'hast buan serra ar ranvel. Disken a ra er pet, hag e caf he verc'h dindan ar rod; mes siouas, ne devoa furm ebet mui, ha maro mic oa. E creiz an anken, unan bennag a gomzas a zantez Anna. An tad hag ar vam glac'haret he goetlas d'ar zantez, ha souden e voue guelet ar verc'hic o finval. Ker buan e teuas da vad, ma na jome abenn antronoz vintin nemet eur gleizen bennag evit discuez ar burzud a voa c'hoarvezet.

Eur plac'hig all oajet a zaouzec vloas, merc'h da eun digentil hanvet Cairan des Croix, o chom tost da Venez Sant-Mikeal, a voue flastret en eur pressoer pe en eur voaskerez chist. Ar verc'h-ze a voa bet guestlet en he bugaleach da Zantez Anna gant he zad hag he mam, ha brema pa he gueljont bruzunet he izili ha collet ganthi he buez, he guestljont eun eil guech. Ep dale e teuas buez enhi hag e comansas da barlant. Ouspen daou c'hant den a voa dirudet di hag a voue testou eus ar burzud-se.

E parrez Ploua, eur vam eat da gas ho bouet d'he zud d'ar parc, a lezas eur buguel c'huezeg miz en he gavel, hag evit he zioual, eur verc'hig pemp pe c'hucc'h vloas. Houma a lezas he breur evit mont da c'hoari, hag ar buguel a guezas var al leur-zi cavel hag all divar eus c'houfr huel. Ar verc'hig a deuas d'he zevel, mes ne ellas nemet lacat ar c'havel var he zres, ha ne grede ket mont da c'houlen sicour. Ar buguel a voa broustet he izili. Pa erruas ar vam, e lamas buan da sevel he c'brouadur, mes ne reas nemet losker eur c'hinaouat goat bennag, hag e varvas dioc'htu. An tad hag an amezeien a voue galvet, hag abenn m'oant bet ouspen eun heur anter o sellet oc'h ar buguel maro mic, e teuas sonch dezo eus a zantes Anna. An tad a voestlas neuze he grouadur d'ar zantez, ha kerkent e voue guelet he zaoulagad o tigueri. Abenn eun anter heur goude ar buguel a rede hag a c'hoarie evel pa na vije digouezet netra gantha. An tad en devoue eun drid-calon, ma coezas semplet gant an nerz eus he levenez.

Daou uguent burzud all evelse so merket er c'haierou ma zeo tennet ar re ma anezho. Caout a rer eno eur vatez coezet en eur puns doun o tenna dour; tud flastret dindan rojou kirri carguet mad; meur ha hini, ha dreist oll bugale, deut e buez hag hi dija laket en ho arched; eur buguel crouguet var bouez he luren o coeza eus he gavel; eun all coezet en eun toul var he benn ha mouguet; lod maro araog dont var an douar; lod beuzet en steriou, el lennou pe er stançou goude beza bet pell bras en dour, hag eo ato kerkent ha ma ho guestler da zantez Anna eo ho gueler o tistrei e buez. En hevelep feçon ne ell den ebet doueti na doa kement-se oll burzudou great gant ar zantez e faver ar re a deu d'he fidi.

G. M.

Miziou kriz ha buez reuzeudik an dud gouez euz an Amerika.

Tra truezuz! Piou hellfe her sonjal hag her c'hredi. Brema c'hoaz ez-euz broiou e pere e ve lazet an dud koz, hag ar vugale toc'hor pe mac'hagnet. — D'an den koz e ve lavaret: tad koz, selaou'ta: — Da vuez a zo ankenniuz evidoud, ha poaniuz evidomp. — Red eo eta mervel. — Se zo guelloc'h. — Da eur c'hroadur klanvidik ha dinerz e ve lavaret: — Ahanta, va mabik, te na viges mad nemed da c'houzanv. — Kousk eta, ha kousk da viken. — Goude beza sebeliet en erc'h eun den koz pe eur c'hroadur leun a vuez, an dud gouez-ze a zistro seder d'ho lochennou, pe da besketa en ho steriou, pe da emolc'hi (*chasseal*) en ho c'hoajou.

Setu ama ar pez a skriv var ben an dud gouez-ze eun Aotrou'n Escop, missionner en ho zouez tric'huec'h vloaz zo.

Eun devez, eme an Aotrou'n Escop, eun devez, o vale hed eur ster (*rivier*) e veliz var ribl ar ster eur vaouez goz en tem stleijé war he gaoulin. — Gouzout a riz diganthi. — Ha, piou eta eus ar re zo ho deuz? — Tad, eniozhin, gand eur vouezig glemmuz. — Va bugale eo. — Hag espet e hrein gantho ar re-ze? — Gouzout a ra d'in da gompren em fenter en tu all d'ar steuenn. — Ami baoun keaz a oa ken dinerz ha ve lavaret da ma vouezig glemmuz dre dour. — Rei a riz d'ezhi eun tamm laezh ha buma chetu ama an e'homziou diveza ar baill ha gant ar c'hig hag ar c'houec'h kroadur am euz. — Oll en em lakaz da c'hoarzin. — Lavaret ho deuz d'in an noz tremenet ur re? — Mamm selaou; koz oud; na hellez mui balenna labourat. Monet a reomp d'az lezel da unan ama er c'houlz. — Ne vez varvo araog eun deiz pe daou, ha n'az pezo mui da c'houzanv. — Me am euz en em stleijet ama, te mélimamm euz gallet. — Sec'hed am boa. — Brema n'am euz mui sec'hed, ha souden ar baoun keaz maouez gouez-ze varvaz.

Eur vech all, o treuzi eur c'hoad tenval, e klevis eur c'hri klemvanuz. — Mont a riz varzu an tu m'am boa klevet an hirvoud, hag e kaviz eur verc'hik seiz vloaz pe var dro, skornet ganthi he daouarn hag he zreid. — Gourvezet e oa var an erc'h ouz troad eur wuezen goloet a damou skorn. — O velet ar verc'h vihan ze en eur stad ken trist, na oan ket evit en em viret da ouela. — He c'hemer a riz étre va divrec'h. Goude beza he atomet, e c'houlenniz diganthi piou en doa he lezet en eur stad ken reuzeudik. — Respont a reaz: va zad hag va mamm a zo maro en bloaz tremenet. — Va c'herent hag deuz bet goude soursi ac'hanoun. — Mes dec'h ho deuz va digaset ama, hag ho deuz lavaret din: — Te a zo eur verc'h vihan, na helles ket emolc'hi (*chasseal*) na pesketa; n'en doud eta mad da netra. — Da lezel a raimp aze. — He varvo hep dale, ha n'az pezo mui da c'houzanv. — Nan, na varvi ket, a lavaran. — O Mari, ho pet truez ouz ar verc'hik vad ma. — Dioc'h-tu e riz eun tam tan. Goude ma oa bet tomet eun heur pe zió ar vihan keaz a zeuaz nerz d'ezhi, he zreid hag he daoù arm a ziskornaz. — Hec'h c'has a helliz neuze d'am zi e Atchasbac. — Ma zi, pe mar kirit, malocheu a oa enk hag izel. — Kavout a riz kouskoude lec'h enhi evit ar baour keaz emzivadez. — Pa oa deut ar iec'hed d'ezhi e kelenniz anezhi, hag e roiz d'ezhi ar zakramant a vadeziand. — Roet eo bet d'ezhi an hano a Vari.

Ar verc'hik vihan ze a zo bet divezatoc'h evidoun an abek euz ar glac'har ar vrassa. — Selaouit he histor. — Mari a oa eur c'hroadur doues ha karadek. — Pep tra a blije e plac'hik ar gouec'h lec'hion (*dezerzion*), he mouze'harz tener, he levenez a vugel, he devotion a galon. — E ber amzer e teuaz da veza eun tammig guirion evit ma zi, hag eur skouer a vertuz evit an oll. — Ne devoa ket c'hoaz he eiz vloas, hag a neuze e don kalz a skiant hag a speret. — Hon Mari vihan a veve eta disoursi hag evuruz. — Eun dra bennak kouskoude a vihanee he levenez. — Aliez e lavare d'in: ha ne ket guir, va zad, n'am c'hassot mui d'ar c'hoajou, hag e virot bepred ac'hanoun? — Ar c'homziou ze am glac'hare, rak ne oan ket evit he miret hirroc'h amzer. — Ne hel-

en ket he lezel he unan em zi. Red e oa d'in beachi. — Da hellen ket ken neubeud he c'has ganen. — Kement e oll em dalc'he en arvar hag am enkreze.

Eun devez e teuaz d'am c'havout eun den gouez gand ne c'hrek. — Ho daou e c'houlennent beza desket var ar religion; chom a reont ganen eun neubeud derveziou. Araog mont kuit, e lavariz dezho : deuit adarre d'am c'havout kent ar goan, ha mar hoc'h eus c'hoant e guirionez da veza kristenien, neuze me ho padezo. *Aimihav*, an hanoze a roent d'in. — *Aimihav*, her prometi a reomp. — dont a raimp d'az kavout d'an termenze. — Me lavaraz neuze d'ezho : prometi a rit dont adarre d'am c'havout her c'hredi a ran. — Mes mar promet fec'h ive da gemer soursi euz va Mari vihan, me he lakafe didan ho peli. — N'ho euz ket a vugale. Mari a vije ho merc'hik. — Kristenez eo, c'hui ive a zeufe da veza kristenien. — An oll galloudek mad ho tic'haouo, ha me va unan a rei d'ehoc'h eur gopr kaer pa viot deut d'am c'havout. — An oac'h hag ar c'hrek o veza en em guzuliet, a respontaz. Tad, he diguemer a reomp. Ha prometi a rit digas d'in va Mari vihan bep nevez amzer? — Her prometi a reomp. — Ha da guemer soursi braz amezhi. Her prometi a reomp. — Ama, fiziout a rin enhoc'h va merc'h ; mez ho pet sonj n'eo ket me va unan a laka ar c'hrouadur ze etre ho taouarn, mes Doue an tad. — Ho kuelet a ra euz a lein an env. — Ho kastiza a rei, mar grit an distera drouk da Vari vihan. — Ho pet sonj ive da zerc'hel mad d'ho promessa, da he digas d'in da *alchasbak* bep nevez amzer. Hen ober a raimp. Guervel a riz neuze an emzivadez. — Erruout a ra en eur redek laouen ha joauz. — Setu me, tad, setu me, petra a fell d'ehoc'h ? — Petra a rees te du-hont, a lavaran d'ezhi, en eur muzc'hoarzin, mes va c'halon mantret gant glac'har. — Dielc'het out, kollet ec'h euz da alan. — O c'hoari e oan du-hont. — mad, chom hag azes. Bez'am euz eun dra bennak da lavaret d'id. — Azeza ra sioul ha prederiuz. — Seblantout a ra dija kompren ar pez am boa da ziskleria d'ezhi. — Poan am boa o kontinui. — Selaou, ma merc'h, gouzout a res n'hellan ket da zerc'hel da unan en ti ma ; te varvfe gant an naoun. — Chetu ama eur famil vad a gasso ac'hanoud ganiho, hag a zalc'ho ma flas en da guichen. — D'ar c'homziou-ze, an emzivadez a ouelaz. — Tad, me fell d'in chom ganehoc'h. — Me ne fell ket d'in ho kuitaat. — O va zad, o va zad mad, na gasit ket ac'hanoun da greiz ar gouec'h lec'hiou (*deserziou*). — Ar baour keaz Mari en em strinkaz d'am daoulin, hag am pede stard d'he derc'hel ganen. Ma merc'h n'en d'oun ket evit hen ober. — Red eo d'in ho kuitaat evit eun amzer. — Mari na heane da skuilh daerou. — Siouaz ! aoun e devoa a neuze euz ar pez a zigouezaz ganthi. Me va unan m'am bije kredet diskouez va glac'har, nag a zaerou am bije skuilhet var dal dinam ar c'hrouadur ze? — An deiz var'lerc'h e pokiz evit ar vech diveza d'ar baour keaz Mari. — Rei a riz d'ezhi he c'hroaz, he chapeled, eun imach euz ar Verc'hez Vari, he fatronez, hag he gueliz o vont kuit. — Euz a lein ma roc'h e talc'hiz pell amzer va sellou varnezhi. — Meur a vech he gueliz o tistrei ouz'in, hag o sevel he divrec'h, evel pa e devije bet da lavaret d'in : kenavezo da viken.

Chom a riz em beach tri miz pen-da-ben. — Oc'h erruout er guer, e kaviz va zi goal goullo. — Na oa mui den ebet enhan. — An eal hen laouennae, ne oa ket mu — Kouskoude evuruz a oan o sonjal e oa maguet ha guisket mad, hag e az-guelen anezhi d'an nevez amzer. — Siouaz ! an nevez amzer a zeuaz, hag ar famil am boa fiziet d'ezhi Mari, na zeuaz ket. — D'an dilost han he digasint d'in, a lavaren. — An dilost han a zeuaz ; Emolc'hedi, (chassourien all) a erruaz, mes euz va c'hrouadur kelou ebet. — Neuze, a neuze-ta an anken ar brassa a bouezaz var ma c'halon. — Kaer am boa goulen kelou du-hont ha du-ma : hini ebet n'en doa he guelet na klevet komz anezhi. — Lakaat a riz em sonj da vont da glask ar famil am boa fiziet d'ezhi va c'hrouadur. — Gouzout a ren e pelec'h pe var dro e tlefe chom. — En em lakaat a riz en hent kentre ma oa deuet an han. — Amzer ar pesketerez a oa neuze. — Kredi a reen e kaven ho lochen e kichen eur stang pe eur ster bennak. — Seiz deiz zo e valeen er vro hep kaout den, kommanz a ren da goll esperanz. — Eun nozvez kouskoude e veliz e kreiz eur c'hoad tenval eur vaouez gouez o trouc'ha hag o testum keuneud. — Mont a riz d'he c'havout. — O tra esklamuz ! — D'ar vaouez-ze eo am boa fiziet Mari. — Pa vel ac'hanoun, ar vaouez gouez-ze zo saozanet. — E pelec'h ema va merc'h, a liviriz, ha perak n'ho euz-hu ket dalc'het d'ho promessa ? — Tad, emezhi, maro eo. — Maro, a respontan ? — Te lavar eo maro. — E pelec'h, pe da vare, ha penaoz ? — Maro eo en dilost han diveza, a respont ar vaouez-gouez, en eur grena. — E pelec'h ema ta lochen ? — Du-hont e kichen ar ster. — E pelec'h ema da goaz ? — O pesketa. — Ha te lavar eo maro va merc'h ! — Ia, tad. — Eur gaou a lavarez, a respontan o sonjal er maleur erruet. — Lavar d'in ar virionez. — Petra eo deuet va c'hrouadur ? — Tad, a respont neuze ar vaouez gouez, ar goan a zo bet rust. — N'hor boa mui na kik, na pesked. Ar baour keaz merc'hik a oa treut. — Mont a ree da vervel. — Naoun hor boa, va goaz ha me. — He debret hon euz. — N'am boa ket an nerz da damal ar pez fall-ze. — Na hellen mui en em zerc'hel em za. — O va Doue, a leveriz erfin : pardounit d'ezho, pardounit d'in va unan. — Ar vaouez gouez a oa eet kuit. *Le Délaizir S.J.*

Tennet euz ar gazeten *Le Monde*. M. D.

LEVR AL LABOURER.

Al levr-ma so bet da guenta great gant an Aotrou Guillom, barz euz an dibab euz a Eskopti Guened, hag ez eo bet goude troet e brezounek ar vro-ma gant an tad Delaizir ha gant an Aotrou Theodor de la Villemarqué. D. M.

H. VIII

Merkou an amzer.

EIL PENNAD.

Ar verc'h iaouank ivez epad an nozveziou ;
Mar gouel eur seurt vrumen tro var dro d'ar goulou ;
Ann ti leun a voged, ha glebiet ar voger,
Anavezo er vad e kouezo glao en berr.
Ouspen c'hoaz, mar guelit a dreuz da eur gouabren,
An heol o lugerni enn eur ganeveden,
Mar gouelit, barz ann env o lufra al luc'hed,
Ha ma tarz ar gurun enn tu ouz ar gevred :
Hejit primm ho kolo, amzer na gollit ket,
Ha goloit ervad var al leur ho pern ed.
Gallout a rer ivez enn amzer euz ar glao,
Dioc'h arouesiou gouirion gouzout e za d'arzao.
Rak neuze ar stered a lugerno splanoc'h ;
Da noz e lein ann env al loar a vo skleroc'h.
Na vezo mui guelet denvedigou en er ;
Nag ar morvrini du var eur garrek er ster
O sec'ha ouz ann heol ho diouaskel digor ;
Nag ann hoc'h o tispenn ar plouz e tal he zor ;
Ar c'hoummoul a ziskenn, hag a za da vrumen ;
Rez ann douar a red, enn er en em zispenn.
O c'hortoz ar c'huz-heol, enn he c'hleuzen kuzet,
Kaer e deuz ar gaouen krial, na zoujet ket.

Mes pa velit al loar enn eur vrumen beuzet
Ar c'hoummoul o neui, arne a vo abred.
Pa he gouelit ruz-flam, na savit ket uhel
Ar goueliou euz ho lestr ; doujit eunn taol avel.
Mes mar d-eo dizolo ha splann d'ar pevar de
E vo kaer ann amzer epad ar miz goude.
Mar d-eo melen an heol, pe beuzet holl pa zao,
Na zit ket da vale ; kent ann noz e vo glao.
Ha pa za da guzat enn eur guele gouenn-ruz,
E vo glao hag avel, hag eunn nozvez spontuz.
Ra viro Doue n'a zainn enn noz-ze var ar mor ;
Na ma venn foll aoualc'h evit sevel ann heor.
Piou helfe lavaret ema gaouiad ann heol ?
Kent ma sav ar brezel, kent ma kouez eur goal daol,
An heol en deuz araok ho diouganet ervad.
Pa velaz dibenna Louis c'houezek, ar roue mad,
Ann heol, enn eur zevel, laouen ha lugernuz
En em guzaz raktal enn eunn doare kanvuz,
Hag hen ruz evel goad, hag ann dud estlammet
A velaz eun deiz kaer enn eunn noz du senchet.
Enn amzer-ze avad, ann env hag ann douar
A lavare d'ar vro e oa Doue e kounar
Ar bed dre-se spontet, gant hirriz a grenaz.
Ar rouane var ho zron strafilet a zemplaz,
Ann holl dud euz hor bro a gleviz barz ann ér.
Ann eil ouz egile o steki klozeier.
Hag e kreiz ar c'houmoul e velet skler ha splann
Tud var droad, tud var varc'h o redek d'ann emgann.
Pa errue ann noz, na velent enn henchou
Nemet tud maro-mik o tremen vel skeudou.
Ar re kaloneka a grenaz gant ar sponts
O klevout er c'hoajou an ekleo o respont.
Oc'h-penn, tra burzuduz ! al loened a gomzaz.
Da redek er gouaziou ann dour a chanaz.
Ann douar rigoraz didan treid ar boblou ;
Eun ilizou, ar zent holl a skuille daelou.
Meur a vammenn neuze goadek a zilammaz ;
Hag er c'heriou brassa ar bourc'hiz a spontaz.
O klevet ar gaouen hep chan oc'h ioual,
Hag enn deiz hag enn noz ar bleizi oc'h iudal.
Ar gurun na gouezaz e nep amzer stankoc'h ;
Hag ar stered lostek na lugernaz muioc'h.
Dre holl, tud didalvez hep enor, hep lezen,
A laz ouz an aoter ar belek er beden,
A laer traou ann iliz, a venn dismantr ar feiz,
A ra brezel d'ar Zent, da Zoue, da dud a Vreiz.

Ken e-deo skuiz ann dud ! Peb unan a zifenn
He di hag he vadou, he vro hag he greden.
E berr, tra truezuz ! e pep lec'h e veleur
Ann tad enep ar mab, ar breur enep ar breur.
Breiz-Izel, d'az kreden ec'h euz bepred dalc'het.
Mes ivez nag a c'hoad n'ec'h euz-te ket skuillet ?
Ar boblou var eunn dro a zav eneb ar Gall ;
Ar brezel dre ar bed a veleur o nijal.
Na gaver ket eur vro n'ho deuz he zoudarded.
Flastret dindan ho zreid ha gant ho goad ruzied.
Enn Holland, enn Autrich, er Prus, enn Italie,
Er Spagn, e Vaterloo, dreist an holl er Rnssie.
Al labourer spontet enn eur arat eun dez
A zavo gant he zouc'h eskern guenn diouc'h ho bez.

M. D. ha Kemmerer (*Ann dilerc'h eur vech-all*).
Le Délaizir S.J.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Epad ar sizun-ma e ra an ilis an ofis eus a eisvet ar Rouanez.

Dissul, *14 Guenver*. — Eil sul goude ar Rouanez, gouel an Hano santel a Jesus. An hano a Jesus, roet d'hor Zalver deis ar Circoncision, eo an hini dre hehini epken ec'h ellomp beza salvet. An hano sacu-ze so lâket gant Sant Bernard e kem oc'h an heol. An heol a ell maga, rei sclerijen ha louzaoui ; hano Jesus a zo ive magadurez an ene, he sclerat a ra hag he laren dioc'h he c'hlenvejou.

SANT BRIEC. — *Setu ama hanoniou ar glouer a zo bet beleguet e Sant Briec da Nedelec.*

AN AOTRONEZ Mari-Æl Commereuc,
Hippolyt Durand,
Ian Avril,
Guillou Boscher,
Ian Bougeaut,
Augustin Evenou,
Francez Faruel,
Ian Gromil,
Alan Helary,
Ian Hellio,
Alexandr ar Briz,
Ian an Denmat,
Lois ar Gac,
Alexandr ar Grand (ar Bras),
Joseph Paj,
Eujen Mallet,
Lois Meudal,
Charles Mordel,
Francez Priou,
Thomas Stefan,
Joachim Valy.

Escopti Sant Briec en deus collet er sizunveziou-ma daou eus he veleien careta hag estimeta, daou zen da bere an escopti oll a ra caon, an aotrou Durand, vikel vras ha chaloni a henor, arc'hbeleg, person Landreguer, hag an aotrou Robin, vikel vras, chaloni a henor, ha person Guengamp.

NOZ NEDELEC E BETHLEHEM.

Bethlehem! ar guæric e pehini eo ganet Jesus-Christ! nag a draou ne lavar ket ar guer-ze epken da galon eur c'hristen! E Bethlehem ez eus var dro pemp mil den, hag an anter gre anezho so christenien catholic. An dud-ze so fougue enho da veza eus a Vethlehem, hag a dra zur, ne deo ket ep abeg, p'eo guir ec'h ellont lavaret ez int kenvroiz Salver ar bed.

Ne oufe den lavaret peguement a blijadur a vez eno o velet noz Nedelec o tont. An noz-ze a garont dreist pep tra. En ho goad ema ar garantez-ze, ha mont a ra eus an eil rum d'eguile ep ean ebet. Ho guelet a rer goazet ha merc'hed, coz ha iaouanc, bemdez bemdez el leac'h m'eo ganet Jesus, o poket d'ar vein o deus touchet oc'h he izili sacr. Evit kementse tud Bethlehem n'ho deus ket ar vez-ze, galvet respet humen, pehini a vir aliez e leac'h all oc'h meur a gristen da ziskuez ar sonjou a vez en ho c'halon. Ama evit guir emaint etouez an Durket hag ar Grecianet pere ive a heul pephini he relijion ep ober van eus ar pez a oufet da lavaret; mes e guirionez, ar gristenien catholic n'o deus ket ive a aoun o tiscuez e caront craou Map Doue. Ar c'hraou-ze so dalc'het neat ha digatar, beteg ar vein a so enhan flour evel eun daol ar vraoa. Ar goulaou a zalc'her eno so ar brassa evez evitho; morse ne gafet diverachou dindanho.

Mes evit noz Nedelec e Bethlehem, ne aller ket lavaret pe guer caer eo. Pa vezer eno, e ranker chom sebezet da zonjal, da zellet, da danva eun dra bennag eus ar pez a dremen. Cridi a rer guelet ar batriarched hag ar re goz eus a amzer Jesus-Christ; c'hoant a ve da c'houlen digantho petra so c'hoarvezet; peleac'h ema ar c'hrouadur a glaseont.

Noz Nedelec so caer e pep leac'h en Ilis catholic; mes ne deo caer nemet dre ma clasker eur skeuden bennag eus a Vethlehem. Ar zonch a ia da graou Bethlehem, hag e creder guelet ar Buguel Jesus, ar Verc'hez, Sant Joseph, ar Bastoret, Rouanet bro Sao-Heol. Mes pa vezer e Bethlehem, e caver e guirionez ar pez a glasker e lec'h all. Ne velit eno evit guir nemet eur c'hraouic hag a so eun toul en douar, izel, striz, eleac'h m'eus beac'h o caout an halan pa en em stard an dud enha; mes bez'e maoc'h eno e craou Jesus-Christ. Ar vein a zo eno a gavit ien evel ar vein all pa bokit dezo; mes ar Buguel divin so bet var ar vein-ze. Unan so huel, ha var hennez e voue Jesus pa c'hanas: eun all so izeloc'h, ha var hennez e voue laket gant he Vam santel goude m'e doa he vailluret. Hennez oa a zervichas dezan da gavel. Goudeze en em gavit var ar vein var bere oa azezet Mari ha Joseph o sellet oc'h ar buguel mailluret. Ne de ket christenien catholic epken eo a gavit eno oc'h enori Jesus hag he vam, mes c'hoas Russianet, Grecianet, Armenianet. Bete Turket zoken a deu di, rag ar rema ive a gar Mari, a zigas ho bugale da guinig da Vari, ha kementse abalamour ma zeo mam ha guerc'hez.

Da anternoz e vez an oferen guenta, ha goudeze e vez eno kement a oferennou, ma vez bloavechennou pardaez araog ma vezont lavaret oll. Epad an amzer-ze, ofis an noz a vez canet gant solanite en ilis a zo azioc'h ar c'hraou, ha tud avoalc'h a vez eno evit carga dalc'h mad ar c'hraou hag an ilis a zioc'h.

Imach ar Mabic Jesus a vez benniguet ha savet da ziskuez d'an dud. Neuze e zear e procession da aoter ar C'hinivelez. — Digouezet eno, an Avieler a gan an Aviel. Pa erruer gant ar c'homzou-ma: *hag e c'hanas he map hena*, ar Mabic Jesus a vez laket var ar mean hen diguemeras pa deuas var an douar; d'ar c'homzou-all-ma: *hag her mailluras gant lianennou*, an Avieler a laca eul lianen en dro d'ar Mabic Jesus; erfin d'ar c'homzou-ma: *hag hen lakeas da c'hourvez er manjouer*, an Avieler a gas ar Mabic Jesus hag hen laca da c'hourvez en eur c'havellic var ar memes mean a zerviche da vanjouer ha var behini oa bet gourvezet Salver ar bed. — Goudeze ec'h echuer an Aviel, ha pa glever ar c'homzou-ma: *n'oa ket a blas evitho en hostaliri*, calonon an oll a vez evel mantret, hag e chomer eno pell ha sioul da zonjal ha da zellet oc'h ar Buguel divin; rag cridi a rer e velet beo evel an nosvez ma c'hanas eno evidomp. G. M.

Ar Jeneral Bedeau.

Ar gazeten *Revue de la Presse*, a goms evelen eus ar Jeneral-ze.

Ar c'habiten calonec-ze a verit beza brudet abalamour d'he vertuziou christen, ha dreist oll d'he feiz beo, d'he aket da heullia lezennou an ilis ha d'he garantez evit ar beorien.

Eun dervez edo o vont da unan eus ar brezeliou-ze a bere en deus bet he lod en Afric. Digouezout a ra eur beleg gantha var he hent. Kerkent ar Jeneral a ra d'he zoudardet chom a za. Disken a ra divar he varc'h hag é za d'en em lacat d'an daoulin e troad eur vezen evit cofez. Goude e tro oc'h he zoudardet, hag e lavar dezho: « va bugale, unan an derveziou-ma en em gavimp var « dachen ar vrezel; mar deus unan bennag ac'hanoc'h « hag en deus c'hoant da lacat urz en he goustians, n'en « deus nemet ober eveldonme. »

Guelet eo bet, hag hen clan, poaniet, beac'h dezhan o chom en he za, o tont bep sul d'an oferen da ilis Sant Clemens, he barrez. Eno an oll a elle he velet en he za, ep finval, seder, he zaoulagad izel, be zivrec'h a groaz var he béultrin, peautramant daoulinet var leuren an ilis, o pidi a greis calon. Ar guel epken anezan a voa eur hrezeguen vad. N'oa ket avoalc'h dezan miret ar suliou; aliez her guelet d'an deiziou pemdez, e troad an aoter, hag o tostat oc'h an daol santel.

Ma na elle ket miret unan bennag eus a lezennou an ilis, e zea he unan da gaout ar beleg da c'houlen *dispans*, ha da rei an aluzen e kem evit an *dispans-se*. Petra bennag ne voa ket pinvidic, ne ket æz beza guelloc'h d'ar paour evit na voa. Lavaret a rea d'ar servicher carguet eus he zispignou: « kemerit ar pez zo red deoc'h da gaout; me a fich enhoc'h; mes ho pet souch ez eus cals peorien, hag ar beorien o deus naoun.

Maro eo evel eur zant. P'edo prest da vervel, he gonfessour a lavare dezan: Jeneral, setu c'hui var dreuzou an eternite. Petra zonjit-hu brema eus a c'hloar ar bed? An daolou a deuas e daoulagad ar c'hlanvour! Ah! va zad, emezhan, gant eur vouez toc'hor hag o cas gant he zorn diners croas he japelet da gaout he vuzellou drouclivet, setu aze, setu aze va oll esperans.

Pa gaver santimanchou evelse en eur c'hristen, ez int ato eur skuer vad; mes pa ho c'haver e tud a reng huel, e brezelecaerien vras, ez int kenteliou hag a dle mont c'hoas dounoc'h e speret hag e calon an den.

G. M.

Eunn doare da ziski lenn ar blaneden ha mont d'anm ofern d'ar zul.

Eur méziad goudé béza bet er zervich a zistroas da di he vamm. Dont a reaz ar zul.

— Dont a roz gan-hu d'am ofern, eme ar vamm a roas eur vaouez a zoujans Doue?

— Hô! nann, *voyez-vous*, ma mamm, me zam euz beajet, guelet Paris, jardin an plantenno, ar marc'hadoriou, ar jiraf, hag e tleed gouzout am euz bremañ pe ziskiant evit laret pedenno evel koz groac'hed.

— Ha! breman n'ac'h euz ken ezom euz hini Aotro Doué o véza m'ac'h euz gwelet ar jiraf!

— Mes geo, ma mamm, mes santout a ran eunn tamm skiant ébarz em fenn hag e lavan evelhenn na c'hoarvézô nemet ar pez a dle c'hoarvezout, na dalv ket a boan éta goulenn netra na béza o terriñ he benn d'ann Aotro Doué.

Ar vamm vad a ia é-unan d'ann ofern ha, distreet d'ar géar na ra ann distera van da oza pred. Ar c'hoz soudard a arruaz abenn kouls lein. M'es netra n'en deuz voar ann daol na bannec'h tan enn oaled.

— Arsa, emezan, ma mamm, eunn kéar a vezo red leina féteiz?

— Nann.

— Mes n'oc'h euz ozet netra?

— Na petra a zo kiriek da gdmeuñse nemet ar c'homzo leun a skiant am euz klevet ganid hag len deuz skiantjennet mar speret. Me am euz laret ive dim-unan evel-d-oud: Na c'hoarvézô nemet ar peza dle c'hoarvezout; mar kle ma mab kouz eul lein vad, euldevezo; mar kle tremenn hep-hi, e tremenno. Gwelét a rez-hu vemm ket pell ive o tiski eunndrail.

Ar gentel man a réaz douh ehun spéret ar mab hag a ziskaz dezan béza fur.

— Ozet lein, emezan, ma mamm, dissulgeitan ni a zelo d'ann ofern ann eil gant egilé.

Chétu-azé ar gentel a roaz ar vamm vad d'he mab ha da galz a re all evit diski dezho penaoz mont en eur gras lein hep he c'hober, ha penaoz goude bezn gwelet Paris hag ar jiraf e renker mennez tra, mont dann Itron Gouenid ar baradoz.

Eur Missioner hag eur Saoz.

Brema eunz eun nebout amzer, eur Missioner a zigouezas dé veachi gahu eur Saoz. Goude eun derveziz bale, e chomjont da loja en eur guerjadenn hag e loschont ho daou en memes ti hag en memes cambr. Antronoz éz ejont ada re mintin mad en hent. Ar Missioner a voa boas da renguehuel ar beorien a zigoeze ganthi, da guement a deue da lakat dezhan ho dorn. Kenta paour a erru ganthi, de lenn eur guennec da rei dezan. Mes guelit an burzud, ar guennec a voa deut da veza eul lois aour. Trugarecait Doue, eme ar Missioner d'ar paour, trugarecait Doue eus ar burzud en deus ar vadelez da ober ama evidoc'h, ô chench ar guennec-ma en eur pez aour. Abenn eur pennadig e tigouez eur paour all. Ar Missioner a denn eur guennec all. Memes burzud. Goude m'en doa roet meur a aluzen evelse, ha bep tro eur burzud nevez, he oll guennecien troet he loizet aour, ar Missioner a jomas en he za evel

nec'het hag a reas eur sell oc'h he guennbeacher. Ar Zaoz a vusc'hoarze o velet nec'hamant ar Missioner, hag a lavaras dezhan :

— Me voar penaus eo digouezet ar burzud.

— Ia ? penaus ta ?

— Ganen-me eus digoezet eur burzud-all an tu gin d'oc'h hini-hu.

— Ha credabl e ve ?

— Iez, c'hui zo troet ho cuenneien e loizet aour, ha me zo troet va loizet aour e guenneien.

— Penaus-ta ?

— C'hui oc'h eus guisket va bragou-me er mintin-ma, ha lezet hoc'h hini ganen-me.

Ar Zaoz pehini a voa eun den pinvidic, ha ne rea ket cals a gas eus eun nebeut arc'hant, en doa lezet rei eul loden vad eus he beziou aour d'ar beorien, evit caout goudeze ar blijadur da velet souezen ar Missioner.

G. M.

Ar mor a zo o tispartia Frans dioc'h Brozaoz a so bet hag a so ato eun diæzamant evit tud an diou vro-ze da ellout en em zarempret. Eur c'hae eo laket eno gant an Aotrou Doue, ha ne aller ket mont dreist-han pa garer nag eguiz ma carer. Evelse ema tud an diou vro dalc'h mad o clasc an dro hag an doare da dreuzi ar c'hleun pe ar c'hae-ze evel ma treuzer brema ar meneziou hag ar broiou eleac'h ma voa diæssa beachi. Hano so bet da gas an hent houarn dre zindan ar mor. Kementse so æssoc'h da zonjal ha da lavaret evit da ober. Brema e Brozaoz ez eus hano da ober listri pe bagou plat ha bras divent var bere e c'halfe ar c'hirri tan mont divar an douar, eun *trein* abez. Ar c'hirri tan a iafe ho unan var ar bagou-ze, ha pa o defe tremenet ar mor, e zafent adarre ho unan divarnezo var an douar, hag evelse ar veachourien ne ve ket red dezo zoken disken eus ar c'hirri evit mont eus a Frans da Vrozaoz pe dont eus a Vrozaoz e Frans. Guelet e vezo divezatoc'h hag hen a ielo ar zonch-ze da benn.

Al loenet avechou a ra traou hag a rofe da gredi o defe speret ha calon cazi evel an den. Ar chas dreist oll a ra avechou traou burzudus. Mes setu ama eur marc'h hag en deus great eun taol ker caer ha nicun eus ar re so bet great gant chas. E departamant an Nord ez eus labourerien douar hag a vag bandennou kezeg er foenneier bras so er c'harter-ze. Unan eus al labourerien-ze en doa etouez he guezeg all eur marc'h tri bloas, marc'h lard ha diæz avoalc'h da vania, mes pehini a ziskueze eur joa vras da vap he vestr, eur potric pemp bloas. He blijadur oa dont da glasc tamou bara eus a zorn ar c'hrouadur-ze hag he lezer da ober lit dezhan. Eun dervez ar buguel en eur c'hoari, a goezas var he benn en eun toul don a voa eur pennadic dioc'h an ti great evit destum an dour glao. An toul a voa leun a zour neuze. Ar potr en eur gueza a loskas eur griaden. Eur vatez a voa en ti hag her c'hlevas. Redet a reas da velet petra voa, mes eur pennadic e devoa da vont, hag ar buguel a vije bet mouguet en dour teo-ze araog ma vije erruet, panefe ma voa deut eun all buanoc'h evithi. Ar marc'h a voa o peuri a dost hag en doa clevet ive criaden ar potr. Deut oa d'an daou lam ; croguet en doa gant he zent e sae ar buguel, hag ep ober droug ebet dezan, en doa he laket var ar seac'h pell araog m'oa digouezet ar vatez. Perc'hen ar marc'h en deus touet ne versje morse al loen-ze. G. M.

HENT HOUARN.

Da be heur e tiblas hng e tigouez ar c'hirri tán epad ar goan.

O VONT A GASTELLIN VARZU NAONET.

	kenta trein.	eil trein.	trede trein.	1e cl. a paer	2e cl. a paer	3e cl. a paer
Castellin..	6 h. m.	10 h. m.	4 20	» f. » »	» f. » »	» f. » »
Kemper...	7 4	10 55	5 20	3 45	2 60	1 90
Kemperle.	8 34	12 14	6 41	8 50	6 40	4 70
Loriant...	9 12	1 2	7 24	10 75	8 05	5 90
Redon....	» »	4 22	» »	22 85	17 15	12 55
Savene....	» »	5 28	» »	» »	» »	» »
Naonet...	» »	7 10	» »	31 90	23 95	17 55

O TONT EUS AN NAONET VARZU CASTELLIN.

	kenta trein.	eil trein.	trede trein.
Naonet	» »	6 h. 20 m.	» »
Savene	» »	7 19	» »
Redon	» »	8 29	» »
Loriant	7 h. 40 m.	12 6	5 48 m.
Kemperle	8 23	12 50	6 39
Kemper	9 41	2 2	8 3
Castellin	10 50	2 59	9 15

PRIS AN ED.

KEMPER. — *50 Kerzu.*

Guinis....	16 lur, 81 c.
Segal.....	10 lur, 44 c.
Eiz.....	9 lur, 96 c.
Ed-du....	8 lur, 59 c.
Kerc'h....	8 lur, 11 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.

PONT'NABAT. — *28 Kerzu.*

Guinis....	16 lur, 63 c.
Segal.....	10 lur, 79 c.
Eiz.....	9 lur, 86 c.
Ed-du....	8 lur, 34 c.
Kerc'h.....	7 lur, 90 c.
Avalou-douar	2 lur, 52 c.

MONTROULEZ. — *50 Kerzu.*

Guinis....	17 lur, 90 c.
Segal.....	12 lur, 40 c.
Eiz.....	9 lur, 73 c.
Ed-du.....	11 lur, 10 c.
Kerc'h....	8 lur, 17 c.
Avalou-douar	8 lur, 00 c.

BREST. — *25 Kenzu.*

Guinis....	16 lur, 17 c
Segal.....	12 lur, 99 c.
Eiz.....	7 lur, 54 c.
Ed-du.....	8 lur, 57 c.
Kerc'h.....	8 lur, 01 c.
Avalou-douar	4 lur, 90 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand AR. DE KERANGAL, Mouler an Escopti.

DISSADORN 13 GUENVER 1866. N° 50. KENTA BLOAVEZIAD

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA.

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur blons..... DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz..... EUR SCOUET.
Evit tri miz..... C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken..... DAOU VENNEG.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

Rom. — Brema ez eus cals a dud estren e Rom. Ar pap so cat en dervezion-ma d'ar Pincio eleac'h ma voa eun niver bras a dud o pourmen. Den ne vouie e tlie en em gaout eno. An Tad santel zo diskennet hag en deus great eun dro jardin var droat. Bale a rea evel eun den iaouanc. An oll dud a renc lluel a voa eno so diskennet buan, hag en em laket d'an daoulin evit receo ar venediction. Eun ingroez tud a voa en dro d'ar Pab. Cals oficerien a Vro C'hall a voa eno. Pii nao so cat d'ho c'haout, en deus ho bénniguet ha roet dezo he zorn da boket.

Lyon. — Eus a seminer-missionou an Afric eus diblasset er sizun-ma daou velec evit mission Dahomey, an Aotronez Justin-Anton Burlatou, eus a escopti Lyon, ha Per-Bertrand Bouch, eus a escopti Toulouz. Mont a reont di dre Vro-Zaoz hag he tleont beza bet lestret ar pevar varnuguent a viz kerzu.

Guadeloup. — Sûperiol breudeur an doctrin christen e Guadeloup, unan eus an enezi a so d'ar Frans e creis ar mor kras, a scrif d'ar c'henta superiol eus an urs, e Ploermel, evit lavaret dezan peguement a zistruch a ra ar c'holera en enezen-ze. Ar maro a sco e pep leac'h. An tiez scol zo serret. Ar vreudeur so noz deiz ehars gueleou ar re glan. Ar gouarner, ar velcien, ar c'hoarezet pe *seurezet* so en enezen-ze n'o deus ean ebet. An enezis, hag ive ar vorianet, souezet o velet calon ha madelez an dud-se a ia evelse var ho zro en eur lacat ho buez ho unan var var, a zistro oc'h Doue hag a varf leun a esperans.

An Aotrou Boutonnet, escop eus an *Douar-Izel* er Guadeloup, pehini a voa e Frans pa en deus clevet edo ar c'holera en he Escopti, so diblaset buana ma en deus gallet evit mont vardro he zenvet.

Pruss. — Er bloas tremen, eur plac'h iaouanc, hanvet Dorothea Meyer, a droas kein da Relijion ar brotestantet evit dont d'an ilis catholic. Ar verc'h iaouanc he devoa naonteg vloas hag a voa o servicha. He zad kerkent ha ma vouezas, a ieas d'he c'haout, hag he goaldretas bete skei ganthi calet. Souden e reas dezhi dont d'ar guær eleac'h ma scoe ganthi alies hag e c'hourdrouze he laza ma na zistroe da gaout ar brotestantet. Difen a reas outhi crenn mont da ilizar gatholiket. Eat birra ma c'helle, ar baourez kez a guiteas ti he zad, hag en em dennas e kær Alberstadt, eleac'h ma c'houlennas scoazel oc'h ar varnerien, en eur discleria dezo penaus edo ar bed ganthi. Eleac'h rei scoazel dezhi evel ma tlicut ervez al lezen, eleac'h tamal he zad, ar varnerien-ze a lakeas cregui enhi hag he c'has da di he zad dre ners. Person Kuisburn en deus douguet clem dirag al lezvarn evit ar plac'h-ze. Goulennet en deus evithi sicour al lezen pehini a zoug penaus, e Rouantelez Prus, pep sujet, deut da bevarzeg vloas, a ell kemeret ar Relijion a garo, hag a ell, evit kementse, goulen scoazel digant an dud e carg. Ne ouzer ket c'hoas penaus ez ai an afer-ze.

Ar brotestantet pa ellont a zeceo christenien catolic da lezel ar guir relijion evit mont en ho zouez, arc'hant a roont evit kementse, ha setu penaus e vez touellet avechou unan bennag hag en em gaf en dienez. Evelse eur micherour, pe eun derveziour eus a Guemper a voa bet touellet brema eus eur pennad amzer. Mes ne ket bet goal bell, na deus deut keuz dezhan, hag ez eo deut da gaout Aotrou Person Sant Corintin pehini en deus he recevet adarre er guir ilis, en ilis catolic.

An Aotrou Bernard, beleg ti scol Santez Mari, pe al Likes, e Kemper, so hanvet person e Rosporden.

An Aotrou Leonard, vikel e Landerne, so hanvet belec ti scol Santez Mari, e Kemper.

An Aotrou Gargam, nevez beleguet, so hanvet vikel e Landerne.

An Aotrou Rous, vikel en Argol, so hanvet vikel e Guipavas.

An Aotrou Scouarnec, nevez beleguet, so hanvet vikel e Botsorhel. G. M.

Er gher a Sant-Briec ar jubile a oa bet prezeghet kaër, e miz du, gant c'houec'h relijiuz euz a urz Sant-Frances, hanvet capucinet. Ouzpen pevar mil a c'hoazet pe potret a so bet guelet er memes deiz, o tostaat ouz ann daol sacr. Sarmoniou ann Asvent a zo deuet prestig goude da freskaat *dispositionou* ker kaër : memes epad eiz deiz araog ar goel ez eus bet eur Retret ha sarmoniou evit ar c'hoazet great lod gant ann Aotrou Tisseur, deuet evit ann Azvent, lod all gant ann Aotrou'n Escop he-unan. I. W.

Setu ama petra verker eus a S. Briec divar benn an daou Vikel vras a henor nevez maro, hag a bere on eus comzet er sizun dremen :

An Aotrou Philip Durand, person Landreguer, a voa ganet en Yvias, an 3 a vis cost 1787. Beleguet oue ar 14 a vis meurs 1812. Da guenta e voue hanvet person e Pont-Melvez, neuze e Ploubazlanec, ha goudeze person canton e Landreguer. Er bloas 1832 an Aotrou'n Escop *Groing de la Romagère*, hen hanvas Chaloni a henor, ha goudeze Vikel vras a henor. Abaoue an Aotrou'n escop David en deus he hanvet Arc'hbeleg Treguer.

An Aotrou Chaloni a henor, Ian-Mari Robin, Vikel vras a escopti S. Briec, person a ilis Itron Varia Guengamp, goude beza renet ar barrez-ze epad uguent vloas, so maro da noz Nedelec. An Aotrou'n Escop a Sant Briec hag a Dreguer so bet en he enterramant, hag en deus great he veuleudi. He gorf, dre eun otre bet evithan, a so laket en ilis, en eul lec'h e pehini ec'h enterret guech-all. Edo en he unnegvet bloavez ha triuguent, ha cre oa evit he oad. Ne gredet ket e vije ken tost ar maro dezan. Ganet oa, e 1795, e Plouflagran, eus a dud vad divar ar mæz. E 1815 edo e scolach Sant Briec, hag ez eas d'an arme eur pennadic. Pa voue gret ar peoc'h, e teuas d'ar c'hloërdi, pe d'ar seminer, ha goudeze e voue cure e Landreguer, person Coz-Bourg-Kintin, hag e Sant Vek, person canton da guenta e Merdrignac, goude e Moncontour hag erfin e Guengamp. Ar vertuziou a luc'he muia enha, a voa, evel m'hen lavare an Aotrou'n Escop David, an dousder hag ar furnez. Bez'e voa ive eun den gae ha mad oc'h an oll. Caera so bet en he amzer, hag ar pez en deus roet dezan muia tro da ziskuez he speret caer hag he galon vad, eo an deiz ma voue curunet an Itron Varia-a-Vir-Sicour, an 8 guengolo 1857. An henoriou a rent dezan tud a bep stad, ha dreist oll daelou ar beorien, eo a ra he vrassa meuleudi. An oll dud unanet o deus laket *Fabric* an ilis d'en em garga, gant ar sicourou a vezo roet dezo gant an oll, da zevel var he vez eur vols hag a zigaso sonch euz ar beleg mad-ze, hag ive eus ar pez so great evit caerat ilis Itron Varia-Guengamp.

G. M.

SANTEZ ANNA VENET.

(Trizecvet pennad).

Setu ama Miraclou all a beb seurt.

Renea Pleux, eus a Lambal, a gollas ar guelet d'an oad a eis vloas. Epad c'huec'h vloas e voue casset da gaout eals medicinet hag e voue great pep seurt simillerez evit clasc renta dezhi ar guelet. Mes caer a voa, ar verc'h ne vele banne. He mam, pa oa deut d'an oad a bevarzeg vloas, en em voestlas da vont evithi teir guech da Zantez Anna, ha kerkent e teuas ar guelet d'ar verc'h.

Eun oficer, eus a arme ar c'hont d'Arcourt, a ioa gourdrouzet da goll ar guelet. Mont a reas da Baris da gaout ar vedicinet gouezieca ; mes al louzeier eleac'h ober vad dezan, a lamas digantha ar pezic a sclerijen a vele c'hoas, hag e teuas ac'hano dall put. En he anken e teuas sonch dezan eus a Zantez Anna Venet. En em voestla a reas da vont di, ha kerkent e teuas ar guelet dezhan.

Tregont den all a alfen coms anezo pere so bet rentet dezo ar guelet goude beza bet dall epad pevar, c'huec'h, eis vloas, ha goude beza bet louzaouet gant ar guella medicinet.

Francez Kermelot, eus a Bommerec, a voa mud abaoue pevarzec vloas. He vreur her c'hassas da Zantez Anna. Stouet a reas dirag imach ar Zantez, hag e teuas ar prezeg dezan eno dioc'htu.

E Granvil oa eur potrik seiz vloas ha n'en doa lavaret morse coms ebet. Den ne espere e teuje biken da barlant, nemet he dad pehini en doa eur fizians vras e Santez Anna. En em voestli a ra da vont e pelerinac'hi, ha digoezet er chapel, e laca lavaret eun oferen hag e ped he unan a greiz calon. Eun dra bennag a lavare dezan en doa bet he c'houlen. E guirionez, oc'h eruout er guær kenta a velas oa he vap o tont a ziarben dezan hag oc'h he c'hervel dre he hano. Leun a anaoudegez vad, e kemeras c'huec'h test, hag e teuas dioc'htu var he guiz d'ar chapel da drugarecat ar zantez, ha da renta testeni eus ar burzud.

Sebastiana Dubot, eus a Josselin, goude eur c'hlenvet bras a deuas dizi d'an oad a nao bloas, a jomas mut hag hep gallout finval he divesker. Bloas goude, he zad he c'hassas da Zantez Anna. Ar c'herzet a zeuas dizi, mes he zeod a jomas liamet. Abenn trivac'h vloas goudeze, Bastiana, pehini a voa paour hag e doa collet neuze he zad hag he mam, en em gave en eur stad poanius meurbet. Izom e doa da c'hounit he bara, ha n'oa ket æz dezhi hen ober, mudez evel ma zoa. Sonjal a reas penaus ar zantez e doa great eur burzud en he c'henver, e divije madelez avoalc'h evit ober c'hoas eun all. Mont a reas da Zantez Anna deiz ar Pantecost, e compagnunez he breur hag eun nebeut mignonezet. Esperout a rea penaus en deiz-ze da guenver pehini en doa ar Speret-Santel diliamet teodou an Ebestel, e vije diliamet ivez he hini. Digouezet e dor ar chapel scoas oc'h scoas gant he breur, e teuas ar prezeg dizi. « Va breur, emezhi, peleac'h ema imach Santez Anna? » He breur hag he mignonezet, an daelou en ho daoulagad, he c'hassas da dreid an imach. Ar brud eus ar burzud-ze en em scuillas buan etouez kement a voa eno, hag an oll o devoa c'hoant da lavaret eur guer bennag outhi, evit gallout clevet o coms an hini a voa deut ar prezeg dezhi eno en deis-ze.

Eun dijentil eus a Blouec, en escopti Treguer, Guillou ar C'helenec, a voa deut tri bloas a voa da veza bouzar glez. Guestli a reas mont da Zantez Anna, ha kerkent e teuas ar c'hlevet dezhan.

Thereza Plessis-Guillouzou, eus a Vontroulez, goude eur goal glenvet, a voa chomet diforch ha mac'hagnet oll. Ne alle ober camet nemet abouez branellou. Goestlet e voue gant he zud da Zantez Anna, hag en eun taol e teuas da veza sounn, eskuit ha divac'hagn evel biscoas.

Cathel Huet, a escopti Langr, a voa abaoue c'huec'h vloas asteunet var eur guele a boan, seizet oll he izili. Eun den estren a goms dezhi eun dervez eus ar burzudou a zigouez e Santez Anna. Dioc'htu e teu dezhi eur fizians vras da veza pareet. En em voestli a ra da vont da Santez Anna, ha kerkent e teu buez en he izili ; hag en derveziou varlerc'h e voa e stad da vont, gant he breur, da ober ar veach hir-ze.

Adrien Judeaux, eus a Vessac, en escopti Roazon, a voue scoet gant eur c'hlenvet pehini a ziverras he oll voaziet, hag a rea dezhan divoasé poan scrijus. Prometi a ra mont da Zantez Anna, mar guell en em stleja di. He boan a ziminuas enn draïc, hag e c'hellas finval eun nebeut he izili. Neuze en em laca en hent, o veva divar an aluzen, hag e voue douguet pennadou, e kar pe e bag, gant an dud vad a zigoueze gantha. Mes pa na gave den d'he zouguen, e voa red dezan mont var he barlochou. Ober a ra eun navet e Santez Anna ep ma ve guelleat dezan. Mes goude eza da voalc'hi he izili d'ar feunteun. Neuze a cresk he boan eun nebeudic amzer ; he izili a gomans da stracal ha d'en em eüna, ha souden e sao en he za ken discoupl ha pephini, hag a vel da eun niver bras a dud, e za d'ar chapel da drugarecat ar Zantez araog mont d'ar guær.

Francez Talhouet, messaer, pe mar kirit potr an denvet eus a guichen Henbont, en doa ar memes clenvet evel an hini ma hon eus comzet anezan da ziveza. Guelet eo bet epad meur a vloas e kær Henbont o clasc an aluzen var he barlochou. Dont a reas da Zantez Anna, hag e voue pareet ive oc'h en em voalc'hi gant an dour eus ar feunteun.

Jannet Beaumin, eus a Guervragnen, e parrez Querrien, en escopti Kerne, a voue, d'an oad a c'huezec vloaz, seizet he zeod hag he divesker. Ne alle na coms na bale. He zad hag eun amezeg hanvet Guillou Helou, he c'hassas, pevar bloas goude, da Zantez Anna. He douguen a rejont, hefel eut riboud du, gwerc'h ar vreac'h d'ar chapel, hag eus ar chapel da guntuniou. Eno ar plac'h a voaje bas he diskenn dre ar c'hrec'h, e savas en he za o vale coms ha gwerc'h dre c'hoarvezout. Doue eus ar burzud-ze a gersen ouzpenn pehini a voa neuze an Aotrou Plouic, a reas eun hoessenn eleac'h ma zoa eur vanden vad a vugale gwisket en æl, hag en ho fenn Jannet Beaumin gwiskouen eun groas coat. An Aotrou Louet, Escop Kemper kontuz scrifet he unan ar burzud-ma, ha rentet testeni dezhan. Ar bloas varlerc'h Jannet Beaumin a reas adarre da Zantez Anna, hag e recevas ive ar prezeg.

An Itron Tonquedec, Anna Franchet, a voa daelet gant eur c'hlenvet poanius, pe evit lavaret gwell, luenet a glenvet a voa oc'h hegal outhi. Lacat a reas he dreas da Zantez Anna. Mes eno, he loan eleac'h mont kuit a grescas kement, ma voue red d'he triad hastiz he douguen d'he c'harros, hag en em denjont ar gwele bras. Digonezet e Meriadec, var hent Guened, an Itron a dèu da zonch dezhi ne deus ket elet a zour eus ar feunteun. Fallout a ra dezhi e chomjet a za, hag e cas eur mevel da guerc'hat dezhi eur banne dour. Pa deuas ar mevel en dro, an Itron a voa o c'hoarzin derzien, ha daoust da guement a lavaret dezhi, e lâlas dezhi efa dioc'htu eur banne eus an dour-ze. A vreac'h ev doa tostet an dour oc'h he muzellou ma c'hoahas an derzien ha ma en em gavas pare. He friad he unan eo en deus lezet dre scrit ar burzud-ma.

G. M.

HISTOR ZANTEL.

(Pemped pennad var-n-ugent).

Jakob a c'hourenn ouc'h eun Eal.

Pa oe eat Laban var he ghiz, Jakob a jeaz adarre gant he hent, hag Elez aberz Doue en em gavaz var he arbenn. Jakob, pa ho guelâz a lavaraz : Kamp Doue a zo ama ; hag ec'h hanvaz al leac'h-se Mahanaim, da lavarout eo ar c'hamp. (An Elez-ze a voa Elez an diou vro, re ar Mezopotamia, deuet gant Jakob betec'h ar Jourden, ha re Bro-Kanaan, deuet d'he zichemeret var harzou ar vro. Jakob n'en doa mui leac'h da gaout aoun rag he dad kaer ; mes santout a rea eur velkoni vraz dre ma tostee ouc'h ar c'harter emedo he vreur o choum. Ha Doue, evit he gonforti, dre d'ezhan guelet eun arme a Elez karghet d'he zifenn. Jakob, sur euz a zikour Doue, na ankounac'ha netra a ghement a ve goestl da zoussaat d'he vreur ha da c'hounit he c'hrasou mad). Kas a reas d'ezhan kannaded, o rei d'ezho he urzou evel-hen : Er c'hiz-ma e komzot ouc'h Ezau va Aotrou : Setu ama ar pez a lavar d'ehoc'h ho preur Jakob : E ti Laban oun bet evel tremeniad, hag eno oun choumet bete hirio. Bez' am euz ohen, ezen, denved, mevelien ha muzien,

brema e kassann kannad d'am Aotrou, evit ma vinn trugarez dira-z-han.

Ar gannaded, distro da gavout Jakob, a lavaraz : t omp béteg ho preur Ezaü, ha setu hen he-unan ont a bres-kaer var hoc'h arbenn, ha pevar c'hant n gant-han.

Jakob a ghemeraz aoun ; ha stravillet holl, e rannaz diou vanden he dud hag he loened. Pa zigouezo zaü, emezhan, mar sko var eur vanden, ann hini a oumo var lerc'h en em zavetcïo.

Neuze Jakob a reaz eur beden da Zoue, o tigas enj d'ezhan euz he dad hag euz he dad-koz, hag iz ar promessaou great d'ezho ha d'ezhan he-unan. a Doue, emezhan, n'hellan két anaout a-oualc'h ho ugarezïou em c'henver. Ar Jourden-ma a dremeniz ant eur vaz hepken em dourn, ha setu e tistroann rema gant diou vanden dud ha loened. Tennit ac'hon a-dre daouarn va breur Ezaü, rak aoun braz am uz ra-z-han ; aoun am euz pa zigouezo, n'e lazfe gant r c'hleze ar vamm hag ar vugale.

Antronoz Jakob a zispartiaz, euz a douez kement nad en devoa, prezanchou evit he vreur. Teir banden a reaz euz al loened a gasse, hag e lavaraz d'he revelien : It gant-ho em raok, ha list eur pennadik ient etre pep banden. D'ar mevel kenta e roaz ar gourc'hemen-ma : Mar tigouezez gant va breur Ezaü, ha mar goulen digan-ez : Gant piou oud-de mevel? Pe, da beleac'h ez es-te? Pe, da biou eo al loened-se? Te a responto : Da Jakob ho servicher, pehini a gas anezho e prezant d'am Aotrou Ezaü ; dont a ra he-unan var hon lerc'h.

Ar memes urz a roaz d'ann eil, d'ann trede ha d'ann oll revelien a gasse ann tropellou. Rak Jacob a lavare : Dousaat a rinn d'ezhan dre ar prezanchou, ha goude me he velo ; marteze e vezo trugarezuz em c'henver. Ar prezanchou a ieaz eta en he raog, hag e choumaz c'hoaz enn nos-se ebarz ar c'hamp.

Antronoz Jakob en em ghemeraz mintin mad da lakaat he dud hag he loened da dremen ar Jourden dre roudou Jabok. O veza kasset en fu-all d'ar ster kement mad en devoa, e choumaz he-unan ebarz ar c'hamp, da dremen ann noz ; ha setu eur goaz o tont da c'hourenn out-han beteg ar mintin.

Ann den-ze o velout ne oa két evit gounit var Jakob, a douchaz d'ezhan eun nerven euz he vorzad ; ha raktal an nerven-ze a zizec'haz. Hag e lavaraz da Jakob : Lez ac'hanoun da vont kuit, rak dija e c'houlaou ann deiz.

Jakob a respontaz : N'ho lezin két da vont, ken n'ho pezo bennighet ac'hanoun.

Pe hano hoc'h euz-hu, eme ar goaz? — Jakob, eme he-ma. — Mad, eme eghile, ne vezi mui hanvet Jakob, mes Israël (gher hag a zinifi *kré enep Doue*) ; rak, eme ar goaz, mar d-oud bet kré enep Doue, peghement na vezi-te két krévoc'h enep ann dud.

Jakob a c'houlennaz ivez digant-han pe hano en doa. — Perag, eme ann Eal e felle d'id gouzout va hano? Hag e roaz he vennoz d'a Jakob var al leac'h memes. Ha Jakob a hanvaz al leac'h-se Phanuel, en eul lavarout : Guelet am euz Doue drem-ouc'h drem, hag eo bet va buez salo. (Ar juzevien a grede na helle den guelet Doue, hep mervel).

Kerkent ma en devoe Jakob kuiteet Phanuel, e velaz ann heol o sevel. Hoghen choum a reaz kamm er c'har a oa bet skoet gant an Eal. Dre'n abek da ze, bugale Israël na zebront két nerven ar vorzad euz al loened a lazont. Er c'hiz-se e talc'hont sonj euz ar burzud-ze c'hoarvezed gant ho huel-dad, hag ho deuz foughe gant-han.

KAN.

O Jakob, bet oud treac'h da Zoue he-unan,
Na grén mui rag da vreur, na rag den er bed-man.
Ar Furnez zo gan-ez, hag ar Furnez a ra
Ma vez ann den guirion treac'h d'ann drouk e pep tra.

Da bek-gourenn a verk, eme Zant Aogustin,
Ar pek-gourenn a oe etre hor Mestr divin
Hag ar ouall juzevien ; treac'h int epad ann noz,
Mes pa zavo ann heol, e c'houlennint bennoz. H.

Petra a hell hag à ra eur galon leun a garantez evit ar beorien.

Stang eo, ia stang braz eo ar beorien ebarz ar bed. Nag a dud paour a velomp ha var ar meaz, ha muioc'h c'hoaz marteze ebars ar c'heriou! Perak kement a dud paour var an douar? — Bara a dlefe beza evit an oll. — Al laboused a gav bemdeiz ho magadurez. — Ar pesked eus ar mor ho deuz ive peadra da veva. — Hag e rouantelez Franz, en eur vo krizten ha katholik, e klevomp komz euz a dud maro gant an naoun. C'hui oll, tud pinvidik, diouallet. — Eun tad euz ar Iliz a lavar d'ar re ho deuz kalz a vadou : Roit an alusen d'ar re baour. — Red eo d'choc'h he ober. Oblijet oc'h didan boan a bec'het. — Doue n'en deuz lekeet kement a vadou etre ho taouarn nemet evit beza rannet gant ar re ezomek. — Lavaret a ra zoken ar c'homziou-ma a dlefe rei da sonjal d'ar re n'ho deuz két avoalc'h a garantez evit ar paour. — Laza a rit an hini na vaguit két.

Eur gazeten a gomz d'comp euz a eun Itron deuz Paris, hag e deuz bet eur garantez vraz evit ar beorien. — Chomet e oa intanvez abred. — Ne doa két a vugale. — Pinvidik e oa. — Pa en em velaz o kaout kalz a vadou, hag hep bugale, petra ra euz he finvidiguezou? — Rei a ra lod euz he madou d'ar c'houenchou, d'an hospitaliou ha d'ar beorien. Ne két c'hoaz avoalc'h evithi. — Eun devez o sonjal en doare da griski muioc'h-mui he aluzennou, e lavar d'ezhi he unan : — Hogen perak dibri kik? — Beva a helleur hep dibri kik. Kalz a dud paour er guear a Baris n'ho deuz morse kik da zibri. — Hag adaleg an deiz-ze n'eo mui guelet kik vat he zaol. Eur guener bennak o tibri pesked, e lavar : — Perak, ive dibri pesked? — Kalz a dud paour na zebront morse. — Beva a helleur ive hep dibri pesked. — Eun deiz all, o eva eur banne kafe, e lavar : — Perak kemer kafe? — Kals a dud er c'heriou ha var ar meaz na danveont morse an evach-ze. Hag adaleg an deiz-ze na ve evet banne kafe ebet en he zi. — O velet ar guiskamanchou kaer ha pinvidik a zougue, e lavar : — Perag en em vuiska gant dillad a goust 20 pe 30 lur ar voalen? — Mezer a 4 pe 5 lur ar voalen a helle va diffen ouz ar riou evel an habijou lugernuz-ze. — Hag a neuze en em vuisk evel an dud eus a eur reng izel. — O velet en he c'hambr kalz a anezou (a veubl) kaer hag a briz huel, e lavar : Perag an oll anezou kaer-ze en dro d'in? — Pa vezo kloz an or hag ar prenestr euz va c'hambr, e kouskin ar memes tra. Hag an oll anezou presiuz a zo guerzet evit sicour ar beorien.

An Itron-ze a oa ouspen devot meurbed. — Kalz a amzer a dremene en ilizou. — Bemdeiz e tostae ouz an daol zacr. — Bep bloaz e lekee lavaret 200 overen evit ezomou an iliz. — Goude beza bevet 20 bloaz oc'h ober vad d'an nesa hag oc'h enori Doue, e varvaz evel ma varv ar zænt, seder ha laouen.

Le Bélaguier S.J. M. D.

LEVR AL LABOURER.

EIL KAN.

Ar C'hoajou.

I.

C'houezet hoc'h euz avoalc'h o palaat o touar.
Diskuizit eunn neubeud, klaskit eul lec'h klouar.
Deut ama em c'hichen didan eunn avalen.
Hag ez-aun da gomz d'heoc'h brema euz ar vezen.
Lavaret a rin d'ehoc'h, mar kirit va selaou,
E lec'h ho lannou moal, penaoz digaz koajou ;
Ha penaoz ho pezo e lec'h ar frouez c'huerva,
Frouez c'houek evel ar mel, hag ann evach floura.

P'hoc'h euz gret ar bed-ma, hoc'h euz o va Doue,
Lavaret d'ann douar : « ra zougi pep seurt goue! »
Hep z'hoc'h netra na gresk, krouer euz ann oll draou,
Euz ho taouarn hepken e teu ann holl vadou.
Biken n'hor bo netra, ma na boaniomp ket.
Labourat a rankomp : d'e-hoc'h eo bet falvezet.
Deskit eta brema d'comp-ni, ho pugale,
Penaoz hada, planta hag embouda ar goue.

Ha te, Barz euz va bro, telenner an Arvor,
Ez an c'hoaz, o kana, da zevel ann heor ;
Da bellaat diouc'h ar porz, da zispleg va goueliou,
Ha da dreuzi eur mor gouennet gant ar c'hoummou.
Ann amzer a zo rust. ann avel digempen,
Deuz ganin var va lestr da zerc'hel ar varren.
Pe mar chomez eun aod, var eur roc'h vraz pignet,
Te zesko d'in pellaat diouc'h ar rec'hier kuzet.
Na zonjez két Ez-ann 'bars em gouerziou neve,
Da gomz euz ann holl frouez, da gomz euz ann holl goue,
Ha p'am befe kant teod, p'am befe genou houarn,
Na labour (la dazzur) ouc'h ho roaz enn daz.
Deuz eta, va mignon, ha choukit ho troad.
Kent koll gouel eus ann hini a gomzomp a poaz-ma.
Evel n'int két hevel, hag ann hini hag ann hini gentañ,
Evel-se na zeuont két ann eil evel egile.
Darn, evel ann hallek hag ann ozilh flegus ha.
Ar c'helen bepred glaz, ar c'hoad a vez bepred nuzz.
Ar banal goloët a vqkedou unelen.
Ar vesperen, ann drez, ar spern hag ar vouc'hadurenn,
A zeu ho unan kaer, barz ann holl donaouz.
Hag a veven ar ster eunn he holl gant-doloudr.
Darn, evel ar c'herez, an prun hag al lore,
A zivar ho griziou a hegin a neve.
Darn all, e mesk ar c'hoad, a sav euz ann douar.
Evel ar fao uhuel, ann dery hag ar c'histenn.
Evel-se, dre ho krad, Doue mad ha santel,
E kresk ar c'hoajou braz hep hou poan, na trevel.
An dud ho deuz goude, ann eil gant egile.
Desket gouellaat ho frouez, desket gouellaat ho goue.
Darn a zistag eur skour a zioc'h troad eur vezen,
Her plant enn eul lec'h mad, hag e ber e c'huzien.
Eunn all gant douar druz, a c'holo koz, kefiou,
Hag hep pell goue iaouank a gresk ouz ar skodou.
Darn euz eur vinien a bleg eur bar dister,
Her golo gant douar, ha kent pell e kemer
Er sol griziou nevez hag e talc'h o kreski,
Lec'h d'ar vinien he vamm re goz evit frouezi.
Gouëlet a rer eta a zivar ar griziou
Goue iaouank o kreski ouz treid ar c'hoz kefiou :
Ha mar hoc'h az-planter, o vont dounoc'h er sol,
O skigna barrou hir, o tisheolia dre holl.
Koulskoude sellit mad e nep-tu na veler
Gouez ken kre na ken brao evel re a hader.
Ezom o deuz avad, hir amzer da zonet ;
Ha na daolint disheol nemed var ho nized ;
Mes ivez pa zavint, p'astennint ho skourrou,
Hi a rei mui a goad ha mui a c'houaskedou ;
Rak dounoc'h e toullont ar goue, zo bet hadet,
Evit ma ra ar re a zo bet az-planted.
Ar gouez hadet a zav ho fennou hueloc'h,
A harz ouz ann avel hag a bad kalz pelloc'h.
Eur blantennik dener ouz ar sol n'em voazo ;
Mar chenchit tec'h d'ezhi meur a vech e varvo,
Evel hon tud iaouank, hep monet d'ar brezel,
A veleur o vervel pa guiltont Breiz-Izel.

M. D. ha Kermaider Le Bélaguier S.J. Fin.

Hano ar Zent evit ar Sizun-mia.

Dillun 15 guenver. — Sant-Paul kenta hermit. Evit tec'het araog ar bersecution ez eas en dezert. Souch en devoa da zistrei pa vije deuet ar péoc'h. Mes ar blijadur a gave o servicha Doue epken a reaz dezan chom eno an nemorant eus he vuez, hag e vouelevelse ar c'henta o rei ar skuer eus eur vuez leun a zantelez pell dioc'h an dud ha dioc'h oll draou ar bed.

Dimeurs 16. — Sant-Marcel pap ha merzer. Ar

ma eo a reas parreziou eus ar guær a Rom evit ma essoc'h d'ar gristenien clevet comzou Doue ha receo acramanchou. An impalaer paien a reas eur marsi eus an ilis, hag a gondaonas ar Pap santel da icha eno evel mevel.

MERC'HER 17 — Sant Anton, abad, tad ar venec'h r re a vef e couent. Ar zant-ma so brudet dre ar el a reas dezan an droug speret pehini hen tentas p guiz, en em ziskuezas dezan meur a vech hag her dretas alies.

ZIOU 18. — Cador Sant Per e Rom, pe memor an deis ma teuas sant Per da jom d'ar guær guenta-ze ar bed, evit ac'hano gouarn an ilis oll.

URGUENER 19. — Sant Canut, Roue ha merzer. Eus Danemarc oa Roue. Labourat a reas da ober Chrisien eus he sujidi ; mes lod anezo a zavas en he enep hen lazas.

ISSADORN 20. — Sant-Fabian ha Sant-Sébastian, rzerien. Sant-Fabian, Pap, a voue merzeriet dindan impalaer Diocletian. Sebastian, cabiten eus a arme memes impalaer, a jomas eur pennad mad ep disez e voa christen, evit sicour ar verzerien a bere e rachas meur a hini. O veza bet dizoloet, e voue staet oc'h eur vezen, hag e voue losket eun niver bras a nnou bir varnezan. Dont a reas e buez goudeze, hag eas adarre da zifen ar gristenien. Neuze e voue munt a daoliou ken na voa maro.

ISSUL 21. — Trede sul goude ar Rouanez, Santez gnez, guerc'hez ha merzerez. Ar zantez-ma, eus an ud nopla a Rom, a voestlas he guerc'hdet da Jesusrist. Ne doa nemet daou zec vloas pa voue dibennet e urs an tyrant, abalamour ma voa christenez, hag balamour ne felle ket dezhi dimizi d'he vap.

PENOZ DOURA AR FOENNEIER.

Abars doura ar foenneier, e renker discarga an our, evel am eus diskuezet kent, rag ober a rer uioc'h a zroug evit a vad en eur zigas dour var eur at laguennus, beuzet gat an dour ru, ha leun a goarennou pe toullou kurun... Avechou an dour zo fall, griz, ha ne ra vad ebet. Evit he vellat, he gaout moc'h ha druoc'h, e renker destum aneza en eul lenn, arz he leskeul var ar prat ; pa vezo chomet eun neeut devechou el lenn-ze, e vezo clouaret ha mad da gas er goassiou-doura. Guellat a rer cals an dour-ze eur teleur el lenn e leac'h ma vez dalc'het da glouat, deliou guez, louzeier a bep seurt tennet eus ar rc, ha guelloc'h c'hoas tamou teil, pe an nâoen a skeur da goll pe da boullada er pors.

Kementse an dour mad a vezo anchet doc'htu, ep he rc'hel tam, var ar foenneier. An dour zo mad pa zao andour varneza, pa deu da vervi buan var an tan, ha a deuz ar zaon eaz en eur voalc'hi dillat. Mar be mad dour a zeu eus ar c'haniou-dizoura gret en eur rc pe en eur foennec, red eo he lacat, pa eller, da zoura ive el leac'h ma vez prim ha bian an dour-all, abalamour da c'hlebia e doare ha fonnussoc'h ar foennec. Pa eller cas dour var an tirienou er goan, e cresker cals ar foen enho. Erguisse ello ar ieot dont dru ha goloi mad he zouar abarz an domder. Pa jom treud an tirienou aben ar mare-ze, ne roont nemet nebeut a foen, ispicial pa zigouez eur blavez sec'hor.

Peurvuia an dour a vez casset var ar foenneier ep izin ebet ; mont a ra a scuil eleac'h ma car mont ; en em denn a ra er stankigner, en ansennou ; beuzet e vezont hag an andreajou huel a jom dizour. Erguisse ne zao nemet broen, kenvi ha ieot fall eleac'h ma zeus re a zour, hag el leac'h ne da banne ebet ar foennec a jom treud ha ne ro, couls lavaret, tam foen ebet. Red eo ta troc'hi an anchou doura e doare cas an dour e pep leac'h, ha miroat ne iafe re en andreajou izel, pere n'ho deus ket izom da veza douret cals, abalamour e zint peurvuia gleb avoalc'h ha re c'hleb zoken.

Adal ar pen uella beteg an traon, e tigorer, an eil a iz eguile, anchou a dreuz e doare scuilla a led, ar pez a rer en eur lacat tamou tirien da arza an dour e lod doc'h an ant. Pa oc'h eus douret trevoalc'h al loden-ze e sacher an arzou larcoc'h evit doura eul loden all ken no pezo douret pen da ben. Ar voassiou pe anchou gret a iz an hini kenta toullet e pen an trec'h d'ar foennec, a ziguemero an dour dre ma tiskenno eus an eil d'eguile, evit he scuilla adarre var an andreat so etre pep ant. An dour a vezo erguisse destumet ant a ant ha scuillet a neve en eur doura e pep lec'h ken na vezo deut bete pen an traon d'ar foennec. N'em eus ket ezom da lavaret e renker doura pen da ben e pep ant en eur chench an arzou hed ar voas deus eur pen d'eguile, evel am eus lavaret ober bremaïc.

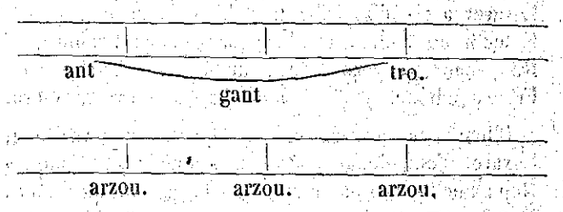

TH. DE P.

AR IUZEO.

E Frans, couls hag er broiou-all, éz eus e pep kear, juzevien, da lavaret eo, tud diskennet eus a bobl Doue guechall, hag a zo condaonet, abaoue m'o deus laket Jesus d'ar maro, d'en em stigna, tiad ama, tiad ahont dre an oll garteriou eus ar bed. Ar Iuzevien-ze so disprijet gant an oll ; mes oll ive ez int *uzulierien*, da lavaret eo, tud hag a ra micher da vac'homi danvez an oll, ha dreist pep tra ar re izomec, var digarez presta arc'hant dezho.

N'eus ket pell, eun oficer, eur C'holonel, en deus roet eur guentel vrao da unan eus an uzulierien-ze.

Ar C'holonel a voa e beach gant eun niz dezan, hag an niz-ze eo en deus scrivet ar pez a vercan ama. O tremen dre eur vourgaden tost da guær M..., e tiskenjont da guemeret ho fred. Epad ma poursachet eun dra bennag evitho, setu an daboulin o son dirag dor an hostaliri. Ar C'holonel a c'houlennas petra voa kementse. An hostis a lavaras dezan e voa evit encanti eur foar a iea da zigueri dioc'htu eno dirazo var dauvez eur paourkez goff pe marichal pehini a voa maro er zizun araog. An den-ze a voa bet pell clan, hag ar pezig en doa a beadra a voa bet teuzet epad he glenvet, ha broma, evel ne elle ket an intanvez paea, perc'hen an ti a lakea guerz varnizi. Perc'hen an ti-ze a voa unan eus ar Iuzevien-ze a bere em eus comzet. An hostis a lavaras d'ar C'holonel penaus ar Iuzeo-ze en devoa custum da rei he diez, rag bez' en devoa meur a hini er vourgadenze, da dud coezet, pe var ar poent da goeza en dienez. Ober a rea marc'had outho dioc'h ar miz. En em gaout a rea eur miz e pehini ne ellent ket paea. An uzulier ne lavare netra. Mes dont a rea eun eil, eun trede miz, hag an dud keiz n'o deveze ket avoalc'h evit paca kement a dlient. Neuze ar Iuzeo eleac'h receo digantho ar pez a ellent da rei, a lakea guerz var ho zamic danvez ; hag evel n'oa er bourg couls lavaret nemet peorien, d'ar verzidiguez den ne daole var ar pez a veze da verza, hag evelse arrebeuri ha traou ar verourien guez a jome gantha cazi evit netra. Eleac'h cant lur pe antercant scoet a vanket dezhan, en deveze talvoudeguez pemp pe c'huec'h cant lur en arrebeuri divar goust an dud keiz. Ha setu penaus e sune an uzulier goad an dud paour a guemeré eun toul ti bennag digantha.

Ar marichal var behini e reat brema guerzidiguez, a voa bet soudart, ha goudeze o veza collet eur c'har, oa bet red dezan kuitat an arme. Deut oa da chom er vourgaden-ma, ha keit ha m'en doa bet iec'het, e c'houneze mad bara dezan, d'he c'hreg ha d'he vugale, hag e pae perc'hen an ti bep mis reglet. Mes eun toal ru en doa bet digant eur marc'h, en doa he bistiguet en hevelep doare ma voa bet meur a viz var he vele o languissa, ha ma voa maro erfin, ha setu perag an intanvez ne alle ket paea hag ezeat da ober foar varnizhi.

— Peguement a dle an intanvez ? eme ar C'holonel.

— Daouuguent pe antercant scoet.

— Ha peguement a dal ar pez e deus ?

— Daou pe dri c'hant scoet da nebeuta, hag oun sur ne vezo ket savet avoalc'h anezo da baea an uzulier.

Ar C'holonel a lavaras neuze d'he niz : deomp d'ar verzidiguez-ze.

— Mes, eme an hostis, ema dare ho pred.

— Mad, goude ni her c'havo.

Mont a rejont d'an ti paour eleac'h ma zeat d'ober foar. Guelet a reat enha eun nebeut arrebeuri, ostillou ar marichal destumet en eun toullat, ha var eur goz taol, eun nebeudic traouachou munud, etouez pere ez oa, e mesk meur a dra all, eur c'horn butun, eur vesken arc'hant hag ar groas a henor. Rag ar marichal o veza bet soudart, ha collet eur c'har er vrezel, en doa bet ar groas ; hag an uzulierien da guet ola e lemmas dezo en ti, kement a dalie eur guennec bennag.

Var an oalet edo an intanvez gant he daou vugale bihan c'hoas, unan var he breac'h hag eur c'hrec'h ar he dillad. Eun toulladic bud a voa e lakaat he c'hrec'h tùd eus ar vourgaden deuh dirkenoc'h, rag ne rea ket a voa da verza, eguet na vdant deut evit pleta. Ur pennad paz seac'h a glefchont en eunic hountro, adaoz da anaout e voa eno ive eun den ha hilo, dan keit ha c'hoas. Abraham oa, ar Iuzeo, an uzulier pehini a lakeas guerz hag en doa sonch da gaout cazi evit netra, a ioa en ti. Abraham a grizas he fri hag a c'has paz dezhan o velet ar C'holonel hag he miz ostoun en ti. Aoun en doa na daoljent var an arrebeuri da na jom eut ket gantha evit netra, evel ma en doa sonch d'ho c'haout.

Ar C'holonel a dolas eun taol lagad var an daol, hag a lavaras : sell, eur c'horn butun hag a zo dioc'h va doare ; dres em eus torret va hini hag ez'an da brena hema.

N'ho pezo ket anezhan marc'had man, eme Abraham etre he zent, hag an uzulier da gaout an den a lezen a voa deut da ober ar verzidiguez : commansit, emezhan, dre an traouachou dister-ma.

Ar c'horn butun a goezas da guenta dindan dorn an den a lezen :

Eur c'horn butun, emezhan, ha furm eur mammous varnezhan ; piou a fell dezhan he gaout ? Me ! daou vennec.

— Dec guennec, eme'r C'holonel.

— Pevar real, eme'r Iuzeo.

— Eis real, eme'r C'holonel.

— Eur scoet, eme'n uzulier.

— Uguent real !

— Daou scoet !

— Pemp lur varnuguent !

— C'huec'h lur varnuguent !

— Antercant lur !

Ama an uzulier ne gredas tolér ken, hag ar c'horn butun a voue d'ar C'holonel evit he antercant lur.

Neuze e voue laket ar vesken e' guers. Houma a voue casset ive a zao e sao bete pemp lur ha daouuguent. Abraham eo en doa he laket pemp lur ha daouuguent, rag cridi mad a rea e vije ent adarre ar C'holonel beteg antercant lur. O velet ne dole ken ar C'holonel, an uzulier a grogas ar c'hrena enha, neza rea he izili ; tennet en divije bleo he beun pahefe hi oa moal pell a voa, ha ma vije bet daelou on he zaoulgad, en doa ho scuillet. Sellet a rea ken truezus oc'h ar C'holonel o clasc he lacat da deleur c'hoas eur guennec bennag.

Mes nan, ar vesken a'jomas gantha, ha ma vije bet goad cre en he voaziet, oa maro a dra-zur gant eun taol goad pa glevas ar c'hrieur o lavaret ar vesken da Abraham evit pemp lur ha daouuguent.

Ar C'holonel a lavaras dezhan evit her goapât : N'em eus ket lakeat hirroc'h, rag ne ket falvezet din miret

c'h da ober ive eun œuvr a drugarez evit an in-
ez paour !
braham a scrigne he zent, mes gret oa an taol, ha
ent den a voa eno a stracle ho daouarn o velet an
ier paket he unan o clasc paca re all.
euze e teuas tro ar groas a henor.
– Deg guennec, eme ar c'brier.
– Eur scoet, eme ar iuzeo.
r C'holonel a lavaras neuze : da eur c'bristen, na
eur zoudart, ne ket dioc'h pouez na dioc'h ment
vez guerzet ar groas. Cant lur evit ar groas-ma.
c'h ellit cridi, Abraham ne dolas ken, hag ar
is a jomas gant ar C'holonel.
n den a lezen a iea da lacat traou all e guerz, mes
C'holonel a zavas hag a c'houlennas outhan :
– Peguement a dle an intanvez da berc'hen an ti ?
– Antercant scoet.
– Mes emaint savet, hag ouspen. Me va unan a ro
ercant scoet, hag e chomo ganthi c'hoas ar pemp
ha daouuguent en deus ar perc'hen ar vadelez da
dezhi evit he besken. Ma car an intanvez eta e vezo
et ar verzidiguez.
An intanvez a deuas en eur vouela gant joa da dru-
ecat ar C'holonel.
Mes an uzulier pehini a grede ec'h alje da viana en
zigoll divar goust an arrebeuri, a vancas crenn he
on dezhan o velet n'en divije ken nemet ar pez a voa
t dezan, goude c'hoas coll pemp lur ha daouuguent.
eza a reas d'an douar semplet, ha lod eus an dud
vóa eno a grie : taolit-hen en dour hag e teuio buez
ha !
Mes eme ar C'holonel, ne velit-hu ket en deus great
io eun œuvr a drugarez ? Daou viz ti couls lavaret
o d'an intanvez evit he besken ! Neuze e lavaras d'an
anvez : sellit, setu aze croaz ho pried. Dalc'hit-hi
o map, ha diskuezit-hi dezan avechou evit ma en
vezo c'hoant d'he gounit ive d'he dro.
Ar C'holonel en devoue goudeze evit an intanvez
buro butun, (rag n'oa hini er vourgaden-ze) hag
lakeas evelse e stad da ellout diorren he bugale ha
ea he zi en despet d'ar perc'hen. G. M.

KELEIER.

An Aotrou Grimardias, arc'hbeleg eus e Glermont,
hanvet Escop a Gahors, hag an Aotrou Becel, per-
n cathedral Guenet so hanvet Escop a Venet.

Ar glaocier diveza, o tigas dour bras er stankennou,
leus great droug e parrez Crozon. Daou bont so dis-
ret, unan var an hent bras, eguile var eun hent
inal. Eur guiriaden so bet beuzet gant an dour
hini so eat e meur a di.

Etouez ar vedicinet o deus bet priziou er bloa-ma
evit lacat ar vreac'h e cavomp hano an doctor Ber-
nard, eus ar C'hastelnevez, hag hano an doctor Gue-
zennec, eus a Landreguer.

Eul lestr, hanvet ar *Borysthen*, en deus great n'eus
ket pell, pense var aodjou Oran e costez an Afric.
Var al lestr-ze ez oa cals tremenidi. Var dro deg heur
noz e voue taolet gant an ouliou var ar reier. Ker calet
e voue ar stocat, ma voue crevet eur penn eus al lestr,
ha strinket en dour an dud a voa er penn-ze. Goudeze
bep tars mor a deue, e sache unan bennag gantha.
O velet kemense an oll, goazet, merc'hed, soudarded,
martolodet, en em zestum en dro da eur beleg a voa
en ho zouez, oc'h he bidi da rei dezho he vennoz
hag an absolven. Hema ep discouez an distéra aoun,
en em laca d'an daoulin, a asten he zaouarn varnezho,
ha ne ean da bidi ken na voue sammet he unan gant
eun tars mor. Ne aller ket, eme an oficer a scrif
kementma, caout eur maro caeroc'h.
Eul loden eus an dud o deus gallet goudeze dont d'an
douar ha savetei ho buez. Guelet a reomp penaus pa
zigoez traou evelse, e teu ar zonch eus a Zoue d'an oll.
G. M.

HENT HOUARN.

Eus a Vrest da Roazon, hag eus a Roazon da Vrest.

Eus a Vrest da Roazon.

	KENTA TREIN.	EIL TREIN.	TREDE TREIN.
Brest.....	7 h. »» m.	creisdeiz.	4 h. 05 noz.
Montroulez...	8 50	1 h. 38 m.	7 »»
St-Briec.....	11 40	4 50	» »»
Roazon.....	2 55 noz.	8 »»	» »»

Eus a Roazon da Vrest.

	KENTA TREIN.	EIL TREIN.	TREDE TREIN.
Roazon.....	3 h. 55 m.	5 h. »» m.	10 h. 50 m.
St.-Briec.....	7 07	8 05	1 44
Montroulez...	9 54	10 h. 50	5 27
Brest.....	11 40	12 45	7 20 (*)

(*) Dioc'h ar c'heriou am eus hanvet, e vezo æz gouzout tost da vad da be heur e tigouez ar c'hirri houarn er c'heriou-all a so entrezho.

PRIS AN ED.

KEMPER. — *6 Bloavez*		PONT'NABAT. — *4 Bloavez*	
Guinis....	16 lur, 78 c.	Guinis....	16 lur, 78 c.
Segal.....	10 lur, 63 c.	Segal.....	10 lur, 65 c.
Eiz.....	9 lur, 53 c.	Eiz.....	10 lur, 86 c.
Ed-du....	8 lur, 45 c.	Ed-du....	8 lur, 34 c.
Kerc'h....	8 lur, 15 c.	Kerc'h....	8 lur, 13 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.	Avalou-douar	2 lur, 52 c.

Ar Gerant : An. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. DE KERANGAL, Moulер an Escopti.

DISSADORN 20 GUENVER 1866. — № 51. — KENTA BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar Brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas.....	DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz.....	EUR SCOUET.
Evit tri miz.....	C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken.....	DAOU VENNEC.

Ar baeamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Aotrou SALAUN, librer, ru Kereon, e Kemper.

ALIES.

☞ ***Ar re a echu brema ho Abonamant pe ho C'homanant, so pedet d'hen nevezi. Ar re ne faife ket dezho dere'het ken d'ar gazeten, a dle he digas deomp en dro en eur scrifa, var an adres, ar guer-ma : refuse. Anez e crediny e tal-c'hont mui dezhi, hag e vezo dalc'het d'he c'has dezho.***

☞ Bez' eus meur a hini hag o deus goulennet Almanach brezonnec Breuriez ar Feiz pehini a voa bet moullet varlene. An Almanach-ze ne ket bet moullet er bloa-ma.

☞ Ar Retred a dlie digueri e Kemper ar 7 a viz Ebrel, so casset d'an 12 a vis Mae; abalamour d'ar Pask pehini ne ket echu c'hoas e lec'hiennou d'ar 7 a Ebrel.

Cambr an Deputeet a zigor an 22 a viz guenver.

Ar re a deu da brena kezeg evit ar gavaleri evit marchosi Guengamp so brema oc'h ober ho zro. Bez' e tleont beza bet e meur a guær dija. Bez' e vezint d'an 20 a vis guenver e Brest, d'an 22 e Landerne, d'an 23 er Faou, d'ar 24 e Castellin, d'ar 25 er C'hastel-Nevez, d'ar 26 e Kemper, d'ar 27 e Rosporden, d'an 29 e Kemperle.

Varlerc'h ar c'hlenvet so bet e Brozaos var ar chatal, ha dreist oll var al loenet corn, ar c'hic so deut da veza ker ker e Londrez, ma zeo red da gals mont abell da glasc kig. Lod a laca prena digant kiguerien Paris, ha bep sizun eza dre an hent houarn cals kig da Vrozaos. Ar chatal lard eta ne oufent nemet keraat.

E Beljic e comanset ive ar c'hlenvet gant an denvet. Ar c'hlenvet a voa bet eno kentoc'h var an tennet, pere a voa bet lazet oll dre ma clanvent. Mes red eo e vije chomet var ho lerc'h an had eus ar c'hlenvet peo guir e teu da gregui brema en denvet goude beza bet eanet eur pennad.

An oll gazetennou, e costez an Anternoz d'ar Frans, azalec Dunkerk bete Brest, a goms eus an distruch great gant an avel hag an amzer spontus so bet en derveziou tremenet. Kemper hag ar c'hartennou divar dro o deus bet ive ho lod eus ar goal amzer. Sourradou avel ken a grene an tiez, tan, kurun, barroù glao pil, setu ar pez so bet ama epad daou pe dri dervez; hag ar goal amzer-ze a c'hourdrous dont adarre en derveziou-ma.

Pa zeo eat er bloa-ma ar gardinalet da souheti bloavez mad d'hon tad santel ar pap, Pii nao en deus comzet outho evelen : « Gant plijadur vras e tiguemeran ar rekejou a ra ar gardinalet evidhon, hag a greis caloñe reketan ive dezho kement a zo mad, kement a ell beza talvoudec evitho. An ilis abaoue ar penn kenta, e deus bet da stourm oc'h krisderi impalaeret Rom hag orgouil ar philosophet; divezatoc'h oc'h an heretiket hag an dud anterc'houez; Epad niver bras a bloaveziou, oc'h oll nerz an durket. Goudeze eus deut adarre hereuliou ha brezel adarre; adarre eus savet philosophet, tud difeiz oc'h hada ar gaou pephini en he c'hiz, hag adarre eo bet red stourm outho. Hirio ar vrezel a deu da veza garvoc'h evit biscoas. Ilis Jesus-Christ a so taguet a bep tu hag e pep guiz. Hag e creis an oll barrou avel-ze dinasket en he enep, e veler oc'h en em nevezi ar c'housket burzudus eushor Zalver er vag var mor Genezareth. Bete vrema hor pedennou n'o deus ket gallet dihuna

sus eus he gousk. Marteze co abalamour d'hor faziou e chom cousket keit-ze, ha marteze co ive eun taol is he brovidans pehini a fell dizi hon amprou hag hor alc'hi dioc'h hor pec'hejou. »

Ama an tad santel en deus great eun daolen eus ar allou ma zeo leun ar bed anezo. Goudeze en deus varet :

« Tud ha n'o deus ket a feiz a lakea n'eus ket pell guinou eur Roue ar c'homzou-ma : gortozomp : an mzer da zont zo da Zoue.

Mad ! leveromp eveldho ; mes leveromp ar c'homzou-evel ma tle christenien. Lakcomp ive hor fizians er rovidans ; n'hon dilezo ket ; n'eus douet ebet n'hor icouro. Ne ouzon ket petra c'hoarvezo ganeomp, ganen he ha ganeoc'h-hu ; gouscoude em eus an esperans ere enaus cals ac'hanoc'h a velo an amprou tenn-ma oc'h ana, a velo gant ho daoulagad an ilis treac'h d'an ruhuillou e deus hirio. Ne glascomp ket gouzout peur a penaus e teui da veza treac'h ; alies Doue a glasc raou dister evit ober ar pez a fell dezan. Pa voa deut ar nare da Jesus-Christ da c'heuel e Bethlehem, an Impaaer a lakeas neuze niveri he sujidi ne zonje ket, pell floc'h eno, e rea bolontez an env hag e teue evelse da veza evel eur benvec etre daouarn Doue. Da c'hortoz, icouromp an ilis da drec'hi, en eur ober ar pez a c'hourc'hemen deomp Jesus-Christ. *Vigilate et orate*. Beillit ha pedit. Beillomp, o rei d'ar re all ar skuer eus ar vertuzion christen, o c'houzaon sioul ar re dianket, o kemeret truez oc'h an dud reuzeudic, oc'h ober vad bete d'hou enebourien, o terc'hel mad a enep an oll lasou stignet a bep tu en dro deomp. Pedomp ive dalc'h mad; ne allomp caout ar c'hras nemet dre ar beden. Jesus-Christ ne jomo ket ato cousket, eun deiz e tihuno, e comzo oc'h an avel hag oc'h ar mor, ha pep tra a deui da veza sioul ; rag hen a vezo ato treac'h abenn ar fin.

Itali. — Unan eus an dud-ze pere ne ziskuezont nemeur a feiz en ho buez, ha pere a laca ho speret hag ho guezieguez da ober droug d'an ilis catholic, a so maro n'eus ket pell, hag en deus roet var he varo ar skuer eus a eun den hag a zistroe a greis calon ous Doue. An Aotrou Mezzacappo eo, unan a zeputeed an Itali evit ar guær a Amalfi. O santout n'oa mui a bare evithan, en deus laket guelver eur beleg, en deus cofesset gant cals a zaclou ha gant an oll mercou eus eur guir gueuz d'he bec'hejou, ha goude beza recevet he Zoue, en deus comzet evelen dirag eun niver bras a dud; ha dirag ar re vras eus a guær pere a voa diredet oll d'he velet :

« Me zo ganet, hag a zo bet em buez catholic, apostolic ha romen. Cridi a ran ep douet ebet eo hounnez ar guir Relijion. Adori a ran eun Doue e tri ferson ; adori a ran, en eil ferson eus an Dreindet santel Jesus-Christ, guir Doue ha guir den, ganet eus ar verc'hez Vari pehini so bet concevet ep pec'het hag a enoran evel mam Doue. Fallout a ra din mervel, hag e tisclerian e varvan er greden-ze. Gouzout a ran eo echu va buez ; mes m'am bije c'hoas da veva, ne venn mui ar pez m'oun bet. » — An oll a scuille daelou oc'h he glevet. Goude beza eanet eun nebeut, e lavaras adarre : « hema ea ar c'haera deiz eus va buez. C'hui oll, tud difeiz, deut da zellet ouzin ; mar guellit. Francez Mezaccappo zo ganet hirio a nevez ; deut da zeski gantha ar virionez a brezeg deoc'h. Nag hi zo caer maro eur c'hristen a varf etre divrec'h he Zalver! Me c'houl pardon oc'h an oll eus ar goal skuer am eus roet dre va faziou. » (Setu aze a dra sur eun testeni caer rentet d'ar guir Relijion.)

G. M.

Hon Tad Santel ar Pab a oa eat eunn deiz da welet ann dud clanv enn eunn *hospital* euz a Rom. Ann holl, pa arruaz, a gouezaz d'ann daoulin, evit caout he venediction ; unan hepken a oa choumet enn he sav, hag eunn tamik adre : « ha c'houi, eme ar Pap, perag na « dostait-hu ket ivez? — Tad Santel, me a zo medicin « ha protestant. — Medicin oc'h, eme ar Pap, petra ra « an dra-ze d'in-me? — Me a gar ar vedicinet, hag am « euz memes d'ho zrugarekaat evit ar vad ho deuz great « d'in meur a vech... Neuze protestant oc'h, a livirit : « mès, ma mab, a-enep da betra e protestit-hu, (en em « savit-hu) ? hag evit petra? » Neuze ar Pab a roaz d'ezhan he venediction hag a dec'haz kuit, hep gortoz he respont. — Mès, ar c'homziou diveza-ze : a-enep da betra hag evit petra, a oa eat dounn enn he galoun ; atao e teuent enn he speret. Kement ha kement a rejont o tont, ma tigoraz he zaoulagad d'ar wirionez, hag eun nebeud deiou warlerc'h e kuitae ar brotestanted evit kemer ha heulia ar Religion gatholik.

Ann holl a c'hoar petra eo eur Presbital hag ar vad a ra d'ar relijion e pep parrès : rei a ra lans d'ar belek d'ober guelloc'h he garg, dre n'ema o choum didan lezen den, ha mac'h hell, pa gar, dont da zigas ar silvidighez beteg he dud, hag he dud goulenn ar silvidighez digant han. Chetu perag, ma vije eur presbytal hennag e riskl da vont gant tud laër, tud ar barrès-se, hep mar, a ziredfe da rei sikour d'ar persoun, ha miret na iafe gant ar re all eunn dra hag a zo d'ar barrès. Ac'hanta, hen gouzout a rear, ar Pab a zo evel persoun braz parrès vraz ha ledan ann Iliz catholik ; ar ghear a Rom, gant ann tamik bro a zo enn dro d'ezhi, a zo evel he bresbytal. — Brema hen gouzout a rear ivez, al loden vrassa euz ar rouantelezik-se a zo dija collet, ha riskl a zo na vez kollet c'hoaz ar pez a choum beteg-hen gant *Tad ann eneou kristen*, persoun ann Iliz catholic. — Cetu perag tud euz a bep lec'h a ia da Rom evit difenn ar Pab. — E Breiz-Izel, kement-se a zo comprenet caër gant meur a famill, countant da sikour ar Pab, ken gant ho aour hag ho arc'hant, ken gant buez ha goad ho bugale; mès elleac'h all ives, dre c'hraç Doue.

Cetu ama ar pez a lenner enn eur gazeten euz a rouantelez Beljik. — Ama zo eur paour keaz, eur micherour koz, oajet a dri ughent vloaz, ha d'ezhan pevar map, a labour evit hen maga ha pourvei d'he holl ezomoù

Ac'hanta, ann deiz all e teuaz he-man da gaout persoun he barrès gant tri euz he vugale. « Chetu ama, emezhan, « tri zoudard evit ar Pab. — Mad, eme ar persoun. « Mès ha sonjet hoc'h eus-hu er pez a rit, o lezel da vont « diouz-hoc'h ann tri map a ro d'e-hoc'h ha bara ha « guiscamant? — Guir eo, aotrou persoun, mès evid-« oun-me, me a vevo koulscoude, hag ar Pap, ma « na iafe den d'hen difenn, ann dud fall, aonn am euz, « hen lakafe marteze d'ar maro. Coulscoude hon Tad eo, « ne ket guir? » hag hen neuze da veuli he dri map. — « Guelit, emezhan, aotrou persoun, pebez nerz hag ivez « pebez caloun ! Ann daou-ma a zo bet soudard, ha « soudarded mad !... Ah ! aotrou persoun, cetu ama « ar c'haëra hag ivez ann trista deiz am euz bet em buez. « Ha penaosta, eme ar persoun. — Penaoz ?... Ar « c'haëra eo, dre mac'h hellan rei d'ar Pab ann tri-ze. « Mès bez'em euz eur map all, hag a garfe walc'h mont, « hen ivez, da ziffenn ar Pab, mès siouaz ! Clanv a vez « peurvuia, ha na vez mad da netra... Ha me ma-unan, « aotrou persoun, me zo bet ivez guechall soudard. « Pebez enor m'am bije gallet mont ivez bete Rom !... « Nerz am euz c'hoaz, ha ma c'haloun a so jaouank flamm: « Mès allaz ! côz, re gôz ounn : tri-ughent vloaz ! « ma divrec'h na harzfent ket, ha ma zreid ne vent ket « evit ma doughen !... »

Pebez famill, pebez feiz ! — Ann tri map a iello da Rom hag a zifenno eno gwir ha tra ann Iliz, ma choumo gant ar Pab he damik rouantelez ha na vezo didan lezen den ; hag ho zad, hep mont di, en devezo peurz ha lod er pez a raint, dre m'en deuz bet c'hoant ha bolontez da vont, ha dre ar pedennou a rai evit ma trec'ho ar mad war ann droug, ha war ar gaou ar justis hag ar wirionez. *Le Délaizir S.J.* M. D.

SANTEZ ANNA VENEP.

(Pevarzegvet pennad).

Eul lizer scrivet gant an Aotrou Vieuville (Kergoz), Escop Roazon, a rent testeni da eur burzud great gant ar zantez e kenver eun den eus an escopti-ze. An denze, hanvet Ian Jacquelin, a voa leorier. Taguet oa gant n'oar den pet clenvet, terzien velen, droug an douar. Coenvet oa en dra c'helle caout croc'hen. Ne alle mui finval ; red oá he gas hag he zigas. Lacat a reas ober eun navet evithan e Santez Anna. An navet-ze a voue gret da lun ar Pantecost er bloas 1659, hag an dervez-ze zoken, var dro deg heur ec'h eanas he boan hag en em gavas pare bep m'en devoue mui na terzien na diæzamant all cbet.

Olier ar Pap, eus a Guær-Rabet, aotrou eus a guichen Sant-Briec, en doa eur map, c'hoas iaouankik flam, dalc'het bras gant droug an douar. Caer o doa bet an dud goueziec ober kement a allent evit he barea, collet o doa ho foan. Ar buguel a voue guestlet da Zantez Anna. Antronoz vintin e lavare en doa guelet e creiz an noz eun itron gaer, caer bras, pehini a voa deut beteg en he chapel ma oa eun oaled e petra c'hoantait hu? Bezan re yaouank ha re dlodik ne gnemerjont, kement se penaos e voa. Mes an noz varlerc'h e voas deut da gaout eun itron, mes eur c'hrouadur caer ha skedus eved, a reas teas outhan, a douchas gc'h bete hon [illegible] e voue pare. Ar buguel en em lakeaz da ganaan he joa. Oll dud an ti a zavas hag a zredas [illegible] hag oll e veljont n'oa mui nemet eur [illegible] elcac'h ma edo ar gouli.

Setu ama eur burzud hag a zo eur sup[illegible] amzer.. Jannet-Balan Peronneau, eus a [illegible] a voa en em c'hloazet e cozza divar var[illegible] a deuas da veza scrijus hag a gpezs, [illegible] Ne devoa eta nemet ar maro da c'hortoz. An hebe deuas da rei dezhi he rezion en doa neve bet gan c'hras digant Santez Anna, hag he alas d'en em ebedi oc'h ar memes santez. En em voestla a ra da vont da Zantez Anna, ha dioc'htu ar c'hontroun a ja kuit hag ar gouli a bare. An itron a voa da guenta he c'halon leun a anaoudeguez vad. Mes pa voe deut ar mare da vont en hent evit ober ar veach hu-ze, e teuas da arguila. Aoun ha diegui a grogue enhi o sonjal er scuisder hag en diæzmanchou all eus ar veach. Dont a reas da zonjal e c'halje beza chenchet ar veach-se dezhi en eun eeuz vad all bennag. Mes setu ama eur burzud all ; ar gouli a zigor a nevez, hag ar c'hontroun a deu en dro. Neuze an itron a vel eo faziet. Goulen a ra pardon eus he lezireguez. En em voestla a ra a nevez da vont da Zantez Anna. Parea a ra adarre, ha neuze e za ep marc'hata da ober ar pelerinach e devoa prometet. Red eo derc'hel mad d'ar pez a vez prometet da Zoue ha d'ar Zent.

Eur plac'h iaouanc eus a Briziac o veza o carga foen a goezas divar ar c'har, Eur forc'h houarn a voa ganthi en he dorn, hag e clascas en em harpa var bouez ar forc'h-ze. Mes pa douchas troad an forc'h oc'h an douar, he fenn a ieas a gass var ar biziet, hag ar bez a ieas en he guinou hag a dreuzas he empên bete mont er meas dre ar c'hil. He breur hag eur plac'h a voa eno, a reas ho gallout evit tenna kuit dant ar forc'h, mes ne eljont ket hen ober. Ar medecin galvet a lavaras ne voa pare ebet evithi nemet dre eur burzud. Ar burzud a voe great. Ar re a voa eno en em lakeas var ho daoulin evit he goestla da Zantez Anna. Dioc'htu bez ar forc'h houarn a voue tennet ken æz ha tra eus ar gouli, hag aben c'hoec'h sizun goude ar plac'h iaouanc a iea he unan da drugarecat he madoberourez.

Eul lestr a vreiz o veza bet kemeret gant forbanet turc, ar vartolodet a voue liamet ho daouarn dezo oll ha strinket e gouelet al lestr. Eno e vouent goal gasset ha great a bep seurt dezo o clasc o lacat da zinac'h ho feiz. Dinac'h pe vervel, setu ar choas a voue lezet gantho. Ar gristenien gueiz a lavaras oll :

ntoch mervel mil guech eguet nac'h hon Doue l uze e voue taolet tri anezo er mor, hag unan a ie troc'het he zivrec'h dezan evit ober aoun d'ar all. Mes ar re ma oll a jomas stard en ho c'hren, hag en em lakeas d'en em erbedi oc'h Santez ma. Kerkent an Durket a gollas en eun taol ho iristeri, hag e leschont ar vartolodet christen da nt d'an douar var aodjou Portugal.

Eur c'habiten eus a Naonet, o veza gouezet oa bet emeret he vap, ha guerzet d'an Durket, a fallaz dezan i he anken mont he unan da vro Sao-Heol evit dasena ar map-ze. Mes o treuzi ar mor creiz e voue emeret he unan gant ar forbanet ha casset var aodu an Afric. Tremen a ra tri bloas en eur stad an uezussa, goal gasset e pep guiz, ep esperans ebet mui a gaout he vap na da velet morse he vro garet Breizel. Pell a ioa ne c'hortoze mui nemet ar maro, ha ouscoude ne alle ket miret ne deue avechou en he peret ar zonch eus he vro muia caret hag eus an erveziou euruz en doa tremenet enhi. Epad ma trenene ar traou-ze dre he speret, e teuas ive sonch ezan eus a Santez Anna hag euz ar burzudou en doa lévet lavaret a rea. En em voestli a ra da vont; nar guell morse guelet he vro, da Zantez Anna en eur glasc he vouet. Neuze e teu fizians en he ene, hag en em laca da glasc an tu da dec'het. He vestr a jome ost d'ar mor, hag evel m'en doa fizians en he sclavour, n'hen dioualle nemeur.

Ar sclavour keaz en em gleo gant c'huec'h chrisen all, hag e clascont an dro da ober eur c'hoz baguig bennag hag a alfe ho douguen eun nebeut var ar mor. Ne aljont caout na coat, na pleuch; gant prouan ha cors ha coz tamou lian coaret e rejont eun doare bag. Mes pe seurt bag? gant eur vag evelse, ha var eur mor hag a zo peurliessa cass gant he vouagou, ne allent ket, ep eur burzud, ober eun anter eo ep beza lonket. Ha neuze n'o doa, evit eur veach ha ne vouient ket pegueit e padje, a vevans nenet evit daou pe dri dervez. Mad, mont a rejont gouscoude var ar vag paour-ze, ep nadozen-vor, ep gouel, ep stur; roueou epken o doa evit ren ho bag. An distera sourrat avel, an distera tars a elle ho strinca e gouelet ar mor. Dont a reas avel gre, hag e velent dirazho listri bras broustet, divergnet, bruzunet, hag hi a chome ato var gorre. Credi a ellit an dud keiz a bede calounce Santez Anna. Tremen a rejont daou, ri, pevar dervez, ha ne velent nemet ar mor oc'h eonenna. N'o doa mui tam bevans, hag ez eant da vervel gant an naoun. Gouscoude pa na voant ket eat d'ar guelet, ec'h esperent ne vijent ket dilezet gant patronez Breiz-Izel. D'ar pempet dervez, pa gomanse an naoun da gregui enho, e veljont an douar. Edont tost da enez Majork ha da bors-mor Palma. Tud ar guær-ze a deuas a vanden d'ho guelet o touara gant eun hevelep bag, hag oll e velent sclær n'ho doa gallet chom var an dour gant eur vag evelse, nemet dre eur burzud. Hag evit n'en divije den ebet douet var guementse, ar vaguic paour, kerkent ha ma voant eat anezhi, a ieas dioc'htu d'ar gouelet.

Tadou an drugarez eo a ziguemeras an dud keiz-ma en ho zi, hag ho lakeas ep dale e stad da vont da drugarecat ho madoberourez. Goudeze e lekejont tenna eus ar mor ar vaguig burzudus pehini ne eljont da gaout nemet a damou; hag e lakejont an tamou-ze en ho ilis evel eun testeni eus a c'hallout hag a vadelez Santez Anna.

G. M.

MISSION LOCARN.

Locarn a zo eur barres euz a ganton Maël-Carhes, e escopti Sant-Briec. Ann hano-se a Locarn a zeu euz a Sant Harn pe Hernin, pe Carne a varvaz eno er bloaz 530. — Ann iliz-parres a zo bet savet eleac'h m'edo guechall ermitaj ar Sant; he ve hag he relegou a zo enn-hi. — Sant Harn a beder a-enep d'ar boan pe droug-penn, hag he bardon en em gav, bep bloaz d'ar zul kenta euz a viz Maë.

E parrès Locarn ne oa bet marteze biscoaz mission e bed; mes ann aotrou Joanno, person eno brema, den a skiant hag a galon, en deuz bet galvet evid ar Jubile daou vissionner euz a gompaignunez Jezuz, ann tad Kervennic hag ann tad Arzur. — Daouzec belec all a oa evid ho sicour, hag oll o deus bet labour e-leiz. — Caer eo bet bolontez vad paressionis Locarn epad ann amzer-ze. N'oufet guelet muioc'h a brez, na muioc'h a galon, pe evit dont, pe evit tenna frouez euz ar zarmoniou ha traou kaer all ar mission. — Da ziou heur gonde hanter-noz e vije tud e toull dor ann iliz, evit kemer ha derc'hel ho renk e kichen ar c'hovizionou. Ar c'han a zo bet kaër, seurt n'euz ket.

Eur ceremoni dreist ar re all a zo bet eat doun er c'halonou, *Procession* ar relegou. — Da vintin e oa bet great eur servich evit ann anaoun, ha gonde creisteiz, varlerc'h eur zarmon var ar maro, ann oll, ar veleien koulz hag ar re all, a ghemeraz pe eur penn pe eun askorn all euz ann dud varo, hag a reaz eur procession enn eur blacen hir ha ledan dirag ann iliz. — Ann oll, goazed ha merc'hed, a guerze var diou renk, en eur gana ar *Miserere* hag ann *De profundis*.

Ar Mission-Jubile-ze, commancet ann deeved euz a viz kerzu, a zo bet clozet d'ar bevare var-n-ughent, dre eur procession euz ar re gaëra. — Pevar baniel braz hag ouspen pévar-ughent baniel bihan, marellet e pep seurt liou, en em zisplegne enn ear, hejet gant ann avel.

Eur ceremoni all ken kaër a zo bet great var ar blacen-ze, eharz treid ar groaz, dirag eur bobl a dud. — An aotrou Person, pedet ha choazet gant ann tadou missionerien, en deuz roet d'ann oll dud-ze daoulinet ar venediction a ve roet e Rom gant hon Tad Santel ar Pab hè unan. Goude-ze ar procession a zo deut d'ar vered, o terc'hel ar memes urs, var diou renk. — Arruet er vered ann oll ho deuz en em renket tro var dro d'ar groaz, savet e kreiz ar beziou. — Bennighet eo bet

ha staghet outhi indulgensiou braz hag eaz da c'hounid. Euz a harz treid ar groaz ann tad Kervennic en deuz gret eur zarmon, ha pedet ann oll da selaou mouez ha da heulia kentelliou ar *Missionner* braz a oa he imach dirag ho daoulagad. — Mez pebez esklam ha pebez souez evit ann oll dud-ze; pa veljont, o tistrei hag o vont enn iliz eur sklerijen splanoc'h eghet sklerijen ar c'haëra deiz euz ann hanv; goulou e-leiz lekeet dre ijin ann tad Arzur enn dro d'ann aoter vraz ha tro var dro d'ar c'heur. N'ho doa biscoaz guelet kement all. — Goude benediction ar Sacramant, ann tad Kervennic a zo pignet er gador evit ar vech diveza. — He guimiadou ho deuz tenereet ar c'halonou ha leket da ouela; hag he vouez a zo bet buan goloet gand ar bobl oc'h hirvoudi. M. D.

Le Bellaigue sj.

PENAUS DOURA AR FOENNEIER.

Cetu aze ar skeuden pe an doare deus an anchoudoura a dlefet ober a drenz ar foenneier; guelet a rer ive el liennou-ze penoz e laker an arzou pere a vezo tostet pe belleet dioc'h an izom a vezo; soulvui e vezo fonnuz an dour, sul pelloc'h e vezint laket; rag mar be cre an dour, e c'hlibio muioc'h evit mar be bihan.

An anchou gret azalec pen an trec'h bete pen an traon deus ar foennec, a ranc beza troc'het tost avoalc'h an eil d'egnile evit destum an dour dre ma teu dioc'h ar re digoret azioc'h. Sulvui a bouez traon a vezo, sul tostoc'h e renkont beza gret. Etre an anchou e tleer ive, pa vez izom ober troc'hiou ber ama hag ahont, evit derc'hel an dour var an andreajou huel, ha miret ne ziskenfe oll en ansennou pe stankigner en em gav var he hent.

Aliez, elec'h beza compez, ez eo ansennet ar c'hreiz, avechou-all eun tu doc'h ar foennec. Neuze, ouspen ar boez-traon ez a doc'h pen an trec'h da ben an traon, an dachen en em gav izel dioc'h eun tu pe dioc'h creiz, ueloc'h dioc'h an tu all.

Evit cas an dour var al loden uhel-ze, en eur dreuzi an ansen, e renker rei tro d'an anchou a dreuz e doare caout traon d'an dour da-zevel d'ar gorre. Caout a rer traon a bouez labourat gant ar c'hompezer, (e gallec *niveau*).

Evit ober mad e renker ato zoken, ha pa zigouesfe d'ar foennec beza plen, kemer ar c'hompezer evit merca anchou: an ant a renko rei muioc'h a red pa dreuzo an andreajou dourec, ha nebeutoc'h eleac'h ma vezo sec'h ha calet; rag an dour ne rai ket a vad en andreajou a zalc'h eun tamic glib, nemet e vefe dour dru, dour saon pe dour-naouen doc'h ar pors.

Hervez ar pez am eus kelennet ama e tigouez penos e renk beza gret an anchou-doura a dreuz d'ar foennec, elec'h disken dioc'h pen an trec'h etrezec an traon; ha penos evit rei red, e renker, eleac'h ho zoulla var eün, rei tro dezo, abalamour da glasc traon gant ar c'hompezer, ma ello an dour redec pen da ben. Kementse ma ve soun eun tam benag an douar eleac'h ma tigouezo pen an ant, e renken ober troc'hiou bihan tra-ma traon ar foennec evit doura an dachennou-ze.

Guelet a rit ama penos e vez laket ancin cenou hed an troc'hiou aben-ze, ma scuillo e doare flag ep leskeul tam ep beza douret. Peuvuia vous ret a zour avoalc'h evit doura var eun dro gant an anchou a dreuz hag ar re a ben; pa leusker an dour er re ma, e lamer an arzou dioc'h ar voassiou a dreuz, ma ello ar re a ben labourat e doare ha fonnus.

Eleac'h n'eus ket a zour, e renker trempa ar foenneier e c'hiz all. Lod a zigas varnezo mannou destumet er pors hag er c'harrenchou; lod all a dol stloac'pe ludu-du. Al ludu-du so mizus, fall avoalc'h aliez ha he bad nemet nebeut. Bez' ez eus re all hag a bren ludu bezin er staliou elec'h ma tenner an hoalen doc'h ar seurt ludu-ze, ober a ra cals vad d'ar foen, crvez ma lavar ar re o deus gret implich aneza, hag an anter guelloc'h marc'had ez eo evit an trempou all.

Goude an eost ec'h elfac'h ive cas ar pell deus pep seurt ed var ar foennec eleac'h he delcur er pors pe er garhent; eleac'h ma vezint tolet e sao foen mad. Kementse ar guella tremp, guelloc'h evit ar mannou, guelloc'h evit an teil marteze ez eo ar pell ed du. Evit ar veach ar guella foen am eus guelet e neb leac'h a voa an hini trempet gant pell ed du.

Th. de P.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 22 Guenver — Sant Visant ha Sant Anastas, merzerien. Sant Visant, guinnidic eus a Spagn, a voa avieler ha carguet gant he Escop da brezeg en he leac'h. Evel Sant Laurans e Rom, Sant Visant so unan eus ar verzerien o deus gouzanvet e Spagn muja tourmanchou evit Jesus-Christ. — Sant Anastas a voa eur manac'h a rouantelez Pers. O veza deut da Jeruzalem e c'houzanvas eno evit ar feiz, hag o veza distro d'he vro, ar roue Chosroez a reas he zibenna, hen ha deg ha tri-uguent christen all.

Dimeurs 23. — Dimizi ar Verc'hez gloriuz Vari. Ar Verc'hez, goude beza bet casset d'an tempt d'an oad a dri bloas, a voue tennet ac'hano d'he feinzeg vloas evit he dimizi da Zant Joseph.

Dimerc'her 24. — Sant Timothee, escop ha merzer, diskibl an abostol Sant Paul. Laket oue gant Sant Paul da escop er guær a Ephez, hag eno e voue labezet gant ar baianet dre ma prezegue a enep ho doueou faoz.

Diziou 25. — Conversion Sant Paul, abostol. Goude beza bet eur persecuteur bras eus an Iliz, Sant Paul so deut da veza eun abostol. Jesus-Christ hen diskaras var hent ar guær a Zamas eleac'h ma zea da glasc christenien evit ho lacat d'ar maro. En eun taol eus a eur bleis e teuas da veza eun oan.

Dirguenner 26. — Sant Polycarp, escop ha merzer, diskibl an abostol Sant Ian. Lakeat oue da Escop e Smyrn gant an abostol-ze. Eno e voue lakeat d'ar maro evit ar feiz. Lakeat e voue da guenta en tan, mes an tan ne reas droug cbet dezan, hag e voue lazet gant eun taol cleze.

Dissadorn 27. — Sant Ian Chrysostom, Escop ha doctor eus an Ilis. Arc'hescop e voue eus a Gonstantinopl. Eno en devoue cals da c'houzaon abers adversourien ar feiz, hag e voue harluet diou vech. En eil guech e varvas. An Impalaerez e devoa laket he harlui a varvas pevar devez var he lerc'h. Abalamour ma voa eur prezeguer caër e voue hanvet Chrysostom, ar pez a sinifi *guinou aour*.

Dissul 28. — *Sul ar Septuagezim*, da lavaret eo ar seisvet araoc Sul ar Bassion. Guechall e commanse ar c'horais en devez-ma. Hirio c'hoas an Ilis a les a gostez e c'hau a joa hag a guemer guiscamanchou a gaon, evit diskuez en em laca e pinijen.

Eur guer benag divar ben ar Sorcerien.

Ne ouzoun ket, ha goulennet oc'h eus biscoas ouzoc'h oc'h unan, perag e oa kement a zorcerien, kement a dud ag a bretand gouzout petra a c'hoarvezo en amzer da zont : mad, me am eus her great, ag ez an da lavaret deoc'h petra a so caus d'eus a guement-se. N'eus ken caus nemet ar c'hoand hon deus oll d'en em renta henvel ous Doue, o c'housout an traou da zont, evel m'ho anav an Aotrou Doue ag ar re hebken ho deus bet ann anaoudeguez-ze digantan.

Ar c'hoand-ze en deus collet hor c'herent kenta er Barados ag a gollo ive ar re ho deffe ar zempladurez da vont da gonsulti ar sorcerien, ag a ve diskiant avoalc'h evid lakat ho fizians ennho.

N'eus fors peguement a istim ho peffe evid ann dudze, ne zonj ket dign e credfec'h lavaret e vent tud santel anezo ; neuze ta eo red mad deoc'h anzavout ez int pec'herien, ha n'ho deus ken skiant nemet hini ho mestr, ann droug-speret. Ha penaus e alfec'h-hu credi ar pez a lavaro deoc'h ann droug-speret, pa ouzoc'h avoalc'h eo tad ar gaou ag ar brassa gaouyer a oe biscoas ? C'hui a lavaro dign marteze, na gredit ket ar pez a lavar deoc'h ar sorcerien ; mad, perag mond neuze d'ho c'haout ? Eun all a lavaro : me a so bet o cahout unan d'eus ar re-ze, ag hen en deus lavaret din meur a dra ag a so, c'hoarveset abaoue : dao eo eta lavaret e ouzont eun dra benag.

— Ia, eun dra a ouzont ag a ouzont mad, tenna hoc'h arc'hant d'eus ho codel.

Ma lakafec'h eves ous ar pez a lavaront deoc'h, e anavesfec'h æz avoalc'h e lavaront deoc'h assambles *ia* ha *nan*, evel ma eo : *heb dale e c'hoarvezo ganeoc'h eur malheur bras, ma ne teu ket eun dra benag da viret, ag ar malheur-ze a vezo heuliet gant eur joa vras, nemet ann dra-man ag ann dra-hont a c'hoarvefe.* Da eun all e vezo lavaret : *abars pell e alfec'h gounit eun tam mad a arc'hant, mes eun dra benag a so ag a alfe miret ouzoc'h d'hen ober.* Mad, coms evelse ha n'eo ket lavaret assambles *ia* ha *nan* ? Eo a dra sur. Sellit mad eta ous ann tamou paper a vez laket deoc'h etre ho taouarn, chilaouet mad, evid derc'hel soni d'eus ann oll traou a livirint deoc'h, ag e velfot æz avoalc'h, penaus, evid gouzout eveldho petra a so da c'hoarveout, n'eo ket dao cahout cals skiant, rag, pa livirit *ia* ha *nan* assambles, oc'h sur da gahout ato ar virionez a du ganeoc'h.

Evid ho tizalia da vont da gonsulti ar re-ze ha da goll evelse eun arc'hant a ve profitaploc'h deoc'h he rei d'ar beaurien, e livirin deoc'h ar pez am eus lennet n'eus ket pell.

En eur foarvez, n'e ket e Breiz-Izel a oa, mes en eur guæric tost da Baris, e peleac'h ann dud, petra benag ma reont iaë varnomp Bretonet, n'ho deus ket muioc'h a skiant evidomp, er foarvez-ze eta, e oa eun den, evel m'hoc'h eus marteze guelet cals anezo, ag a rea micher da denna ho flaneden d'ann dud. Mond a rea cals tud d'he gaout ag hen o tispaka cartou dirag pephini anezo a levere dezo oll petra a dlie da c'hoarveout ganto.

D'ann dud yaouanc e levere penaus heb dale e teufent a benn da zimizi gant ann hini a blije ar muia dezo, nemet ho zad ag ho mam na vijent ket bet contant. — o parlant evelse, naountec gueich ha pevar uguent var cant, e oa sur da lavaret ar virionez, rag, ann darn vuya eus ann amzer, pa ia ann dud yaouanc da gonsulti ar sort tud-ze, n'eo nemet abalamour da guement-se.

Da eur soudard e lavare : gortos a rit eul lizer d'eus ar guær : bezit dinec'h, en em gaout a rai heb dale ganeoc'h ag e recefot ennhi ann arc'hant oc'h eus goulennet. — Aman c'hoas e oa casi sur da lavaret ar virionez, rag, evid petra ez afe ar soudardet da gahout ar sorcerien, nemet evid goulen eun dra evel-se ?

D'ar re all, e respounte en henvelep fæçoun ne oa moyen ebet da lavaret dezan e oa en em dromplet.

Avancet mad e oa ann deves, ag e tostae ann abardaez, pa zeuas da gaout ar sorcer, eun archer a oa pell a oa o sellet outan. Seblantout a rea dezan, ha n'en em dromple ket, he anaout evid eun den a oa bet laket er prisoun, ag a oa deut er meas heb beza goulennet conje digant ar porcher. Dond a ra eta ann archer d'he gahout, ag e lavar d'ar sorcer tenna he blaneden dezan. Ann den neuze a guemer he gartou, o renka a ra ag o veza eun tamic sellet outo, e lavar d'ann archer : c'hui, emezan, a so dimezet ag oc'h eus cals bugale.

Nan, eme ann archer, evid c'hoas n'oun ket dimezet.

Ar sorcer a cheinj mod neuze d'he garton ag a lavar c'hoas dezan : heb dale e viot hanvet da *vrigadier*.

Ann archer neuze a respont : me, emezan, a sonj din n'oc'h ket eur sorcer mad, rag var bouez cahout ma fansion emoun ; ag ouspen-ze, ne m'eus ket descadurez avoalc'h evid cahout ar plaç-ze. N'oc'h eus ket allet gouzoud piou a oan me, na petra a dlie da c'hoarveout ganen ; guelomp ha ne alfen-me ket lavaret deoc'h piou oc'h ha petra a c'hoarvezo ganeoc'h abars pell.

Ann archer neuze a guemer ar c'hartou, ober a ra van d'ho renka ha da sellet outo evel m'en devoa guelet ar sorcer hen ober ag e lavar neuze dezan : c'hui a so ann hen m'ann hen a oa bet condaonet d'ar prisoun ag a so en em skuiset re abred gant pansion ha lojeis ar c'houarnamant : gant aoun ne c'hoarvefe eur malheur benag ganeoc'h, ma chomfec'h re en ho liberte, me a ia breman d'ho cass ganen d'ar prisoun evid achui hoc'h amzer.

Piou a oe souezet ? Ar sorcer evid sur, rag gand he oll zorceres n'en devoa ket sonjet kemend-all.

C'hui a lavaro marteze ne oa ket henes eur sorcer mad : couls ag ar re all a oa, rag n'int ket guelloc'h ann eil evid eguile ha n'eus hini mad ebet anezo.

Ne iet ket eta d'ho c'haout, neus fors peguement e vijec'h pedet da vond, rag, ouspen ar pez oc'h eus lennet aman, ma lakafec'h ho fizians ennho, e rafec'h eun dra controll da lezen Doue.

Y. T.

Bep en amzer e veler o vale dre ar vro tud hag a ia dre ar bourgadennou hag ar c'heriou var ar mæz o kinnig levriou hag a roont evit netra, pe netra couls lavaret. An dud divar ar mæz o deuz da zioual oc'h al levriou-se. Pa guinniguer da eun den eur varc'hadourez bennag calz guelloc'h marc'had evit na dal, e vez disfians. Lavaret a rer dioc'htu : an traouma n'int ket mad pe ne deuont ket gant an hent mad. Ama e c'hellan lavaret deoc'h ive : Al levriou-se n'int ket mad. Abers ar brotestantet e teuont. Ar re ho guers, d'eoc'h, nebeut ho pe a gaoz outho, a ell lacat ho feiz da zemplat enhoc'h. Ar brotestanted o deus en ho zouez tud pinvidic bras ha compagnunezou savet evit scuilla al levriou fall-ze etouez an dud, hag a ell dispign arc'hant a gant mil scoejou evit kementse. Al levriou-ze ne ve ket lavaret evit eur guel e vent fall. Bez' ez int ar scritur sacr, canticou pe draou all laket e brezounec ; mes bez' ez eus enho ato traou control d'ar guir feiz. Bez' ez eus enho eun tam contam pe boezon hag a ellit da zuna ep he zonjal p'eo guir ne ouzoc'h ket peleac'h ema.

Guir eo al levriou-ze ne vez sellet outho nemeur en tiez ma zeus anezo, rag peur liessa int brezounec diæz da lenn ha da entent. Mes neuze e livirin deoc'h : Ma n'ho lennit ket, perag ho frena, na zoken ho c'hemeret ha pa vent roet d'eoc'h evit netra? Mar ho lennit, ez eus ato danjer evidoc'h. Eul levr fall en eun ti a zo henvel oc'h eur zarpant pe eun aer a zalfac'h en ho kichen. Epad ar goan, epad an amzer ien, an aer a jom sounnet, scornet, reud evel eun tam coat, ne ket anat e ve buez ebet enhi. Mes pa deu an domder, ma zafac'h zoken er goan d'he c'hrabanata, ec'h elfe dont buez enhi, hag a dra sur kenta a rafe eo flemma an hini a vez croguet hiri. Evel-sicrit levr fall, mar be lennet eur pennad bennag enhe, eur vech an amzer a ell reazont tl an hini he lenn ha Ar pez so sur eo, ouzl tad! ne dal morse ul Disiz eta eus al levriou-ze a guinnigder deoc'h, ha ne vad mad. Al levriou mad, great gant tud hag e ouzoush ar guir feiz, moullet gant tud eus an ilis, ne vez morse gallet ho rei evelse evit couls lavaret a netra.

Mes setu ama eun dra ha ne dlefe morse ankoual divar ar mæz da ancouhac'hat. Eun all e oa bet roet c'hoas kentoc'h, ha mar em eus c'hoant gant an Aotrou'n Escop he ufan. Setu ama sh anze : Na brenit morse levr brezounec cbet na ra gant ar re a deu da guinnig deoc'h, na zoken eur mez clerc'h ma verzer levriou, nemet caout a rafac'h e penn al levr otre (*approbation*) an Aotrou'n Escop pe unan eus he vikelet vras. — Setu aze eur merk sur, eur merk hag a ell an oll da anaout. Pa brenot eta eul levr bennag oc'h unan, claskit da guenta ar merked ze, ha ma n'her c'havit ket, ha brenit ket al levr-ze.

G. M.

KELEIER.

Len a rer er gazeten hanvet *Itron Varia ar Salet* :

Setu ama keleier hag a deu eus a Jafa (Jafa so eur gueric eus an Douar-Santel).

An Itron Varia ar Salet a ra burzudou ama en he bro evel ma ra er c'harter cleac'h ma zeo en em ziskuezet. Hor pec'hejou a ra poan vras dezhi : ne zclaouomp ket mouez an ilis ; ha selaou a raimp-ni guelloc'h hini hor Mam vad ?

Eun tiad tud a so bet ama goal scoet. Pevar den, ar re grea eus an ti, so bet sammet var eun dro gant ar c'hlenvet. Er memez nosvez, ar verc'hez santel so en em ziskuezet d'an intanvez, hag e dous lavaret dezhi e voa maro ar pevar den-se abalamour ma lezent da douet ha da vlasfemi eur buguel hag en deus a veac'h tri bloas, ha penaus ma na rea d'ar buguel-se paouez ho leoudonet, ec'h erruje c'hoas goassoc'h ganthi.

An Itron Varia ar Salet so en em ziskuezet ive da eur vaouez eus ar c'harter, eun Durkez. Diskuezet e deus deshi he divrec'h pere a voa evel pa vijent gouliet ha dêvet, hag e deus lavaret dezhi : « Me eo Mari, mam Salver ar Bed ; lavar d'am fobl distrei oc'h Doue. Guelit va daouarn ; devêt int o terc'hel ar goaligner a dan a dlie distruja ho pro. Va daouarn o deus dalc'het an darn vuia eus ar goaligner-se, ha setu perag int dêvet. Mes crenit ha chenchit, pe e tigouezo c'hoas cals goassoc'h ganeoc'h.

Ar Verchez Vari e deus c'hoas roet meur a guelennadurez burzudus d'ar vro-ma, hag a drugare Doue ar gatoliked n'o deus ket great ar scouarn vouzar. Ha zalc'hint da denna ho mad eus an aliou-ze.

Eul labourer douar eus an Normandi a voa clan he c'hreg hag a lakeas clasc eur medecin. Pa voa digoezet an doctor, al labourer a lavaras dezhan : Bez' em eus aze cant lur en eur ialc'h. Roit louzou d'am greg, ha pe c'hui he lazo, pe c'hui he fareo, ar c'hant lur-ze a vezo deoc'h.

Ar medecin a roas louzou d'ar vaouez, mes mervel a reas.

Abenn eur pennad, ar medecin a deuas da c'houl beza paet.

An intaon kez a lavar dezan : Sonch oc'h eus, doctor, eus ar pez am boa lavaret deoc'h ?

— Ia, sonch avoalch.

— Mad ; lazet oc'h eus-hu va greg ?

— N'em eus ket ; Doue ra viro.

— Pareet oc'k eus-hu anezhi ?

— Gouzout avoalc'h a rit n'em eus ket gallet he farea.

— Me'm boa lavaret rei cant lur deoc'h pe c'hui he lazche pe c'hui he fareje. Pa n'gc'h eus gret nag an eil nag eguile, me ne vancan netra deoc'h.

En eur gazeten a Lyon e lenner an historic vrao-ma :

Eur marc'hec turc, hanvet Mokaleb, a iea eun devez d'ar guær a Smyrn. Var an hent, he varc'h a stocas oc'h eun doare den treud, droug livet ha distruch pehini a c'houlennas outhan sevel var an tailler en he guichen.

Mokaleb hen lezas da zevel, ha p'oa savet e c'houlennas outhan :

— Pe hano ac'h eus-te ?

— Ar c'holera a rer ac'hanon.

— Neuze, eme Mokaleb, ec'h ellez disken. Me'm eus cals kerent ha mignonet e Smyrn, ha ne fell ket din cas dezo ar maro hag an dizesper.

— Mar diskennan, eme ar c'holera, ar guær a Smyrn ne vezo ket espernet evit an dra-ze. Ne ri nemet va lacat da zigouezout eun dervez pe zaou divezatoc'h. Mes cleo, p'eo guir e rez vad evidon, greomp eur marc'had.

— Pe seurt marc'had ?

— Bez'ec'h eus, a leverez, cals kerent ha mignonet er guær-ma?

— Ia, cals am eus.

— Mad, me ho esperno.

— Kement-se ne ket avoalc'h. Red eo dit ober marc'had ouzin ne skoi ket ouspen mil den e Smyrn.

Ma na rez ket an dra-ze ec'h ellez disken.

— Mad, great e vezo evel ma fell dit.

Ar c'holera a ieaz éta da Smyrn var an tailler gant ar marc'hec. Distruch bras a reas ; en eun nebeut sizunveziou oa maro deg mil den gant ar c'hlenvet. Abenn eur pennad, Mokaleb a zigouezas adarre gant ar c'holera. hag en em lakeas da ober dezan rebechou c'huero da veza eat evelse enep he c'her.

— En em drompla a rez, eme ar c'holera, hen toui a ran dit n'em eus scoet nemet mil den.

— Hag an nao mil all ?

— So bet scoet gant an hini a vez ato oc'h va heul.

— Ha petra eo an hini a vez ato oc'h da heul ?

— An aoun.

Kementse so eur guentel hag a ziskuez penaus pa deu eur c'hlenvet spegus bennag en eur c'harter, e clanv peurliessa muioc'h a dud gant an aoun evit na vez e guirionez taguet gant ar c'hlenvet, hag evelse e tleer, er mareou-ze, dioual da guemeret enerez. G. M.

HENT HOUARN.

Da be heur e tiblas hag e tigouez ar c'hirri tân epad ar goan.

O VONT A GÂSTELLIN VARZU NAONET.

	kentâ trein.	eil trein.	trede trein.	1e cl, e paer	2e cl, e paer	3e cl, e paer
Castellin..	6 h. m.	10 h. m.	4 20	» f. » »	» f. » »	» f. » »
Kemper...	7 4	10 55	5 20	3 45	2 60	1 90
Kemperle.	8 34	12 14	6 41	8 50	6 40	4 70
Loriant...	9 12	1 2	7 24	10 75	8 05	5 90
Redon:...	» »	4 22	» »	22 85	17 15	12 55
Savene....	» »	5 28	» »	» »	» »	» »
Naonet...	» »	7 10	» »	31 90	23 95	17 55

O TONT EUS AN NAONET VARZU CASTELLIN.

	kentâ trein.	eil trein.	trede trein.
Naonet.....	» »	6 h. 20 m.	» »
Savene.....	» »	7 19	» »
Redon.....	» »	8 29	» »
Loriant.....	7 h. 40 m.	12 6	5 48 n.
Kemperle.....	8 23	12 50	6 39
Kemper.....	9 41	2 2	8 3
Castellin.....	10 50	2 59	9 15

PRIS AN ED.

KEMPER. — *13 Guenver.*

Guinis....	16 lur, 91 c.
Segal.....	11 lur, 11 c.
Eiz.....	9 lur, 00 c.
Ed-du....	9 lur, 10 c.
Kerc'h....	8 lur, 36 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.

PONT'NADAT. — *11 Guenver.*

Guinis....	16 lur, 95 c.
Segal.....	11 lur, 53 c.
Eiz.....	10 lur, 46 c.
Ed-du....	8 lur, 63 c.
Kerc'h....	8 lur, 13 c.
Avalou-douar	2 lur, 52 c.

MONTROULEZ. — *6 Guenver.*

Guinis....	17 lur, 48 c.
Segal.....	« lur, « c.
Eiz.....	9 lur, 88 c.
Ed-du.....	10 lur, 72 c.
Kerc'h....	8 lur, 96 c.
Avalou-douar	7 lur, « c.

BREST. — *15 Guenver.*

Guinis....	17 lur, 08 c
Segal.....	13 lur, 33 c.
Eiz.....	8 lur, 13 c.
Ed-du.....	8 lur, 59 c.
Kerc'h....	9 lur, 21 c.
Avalou-douar	4 lur, 90 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand AR. DE KANGAL, Mouler an Escopti.

DISSADORN 27 GUENVER 1866. N° 52. KENTA BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA.

DIGASSET BEP SUL

Da guement Christen a goms ar brezounec.

Eun Abonnamant d'ar Gazeten à goust :

Evit eur bloas..... DAOU SCOUET.
Evit c'huec'h miz..... EUR SCOUET.
Evit tri miz..... C'HUEC'H REAL.
Eur gazeten ebken..... DAOU VENNEG.

Ar bacamant a dle beza great araog caout ar gazeten.

ALIOU.

Ar scrijou a ve c'hoant da lacat er gazeten a dleer da adressi oll d'an Autrou MORVAN, Belec e Kemper.

Ar paeamanchou a dleer da adressi d'an Autrou SALAUN, ebken. An abonamant a guemerer e ti an Autrou SALAUN, libreer, ru Kereon, e Kemper.

ALE.

Ar re a echu brema ho Abonamant pe ho C'homanant, so pedet d'hen nevezi. Ar re ne faife ket dezho derc'hel ken d'ar gazeten, a dle he digas deomp en dro en eur scrifa, var an adres, ar guer-ma : refusé. Anez e credimp e tal-e'hont mad dezhi, hag e vezo dalc'het d'he e'has dezho.

KEMPER, 27 Guenver 1865.

Pa za ar gazeten da gomans eur bloas nevez, e ve mad marteze teleur eur zell var ar bloas tremenet. Ar re o deus he lennet gant evesdet a ell brema barn hag hi e deus great ar pez so merket en he fenn; *Kelou a bep bro, ha kenteliou var bep tra.* Evit ar c'homzou kenta, *Kelou a bep bro*, e credomp ez eus nebeut a garteriou er bed ha n'on defe lavaret eur guer bennag anezo. Roet on eus keleier dreist pep tra eus an Ilis santel. Hor mam eo, ha piou ne ve ket contant da glevet kelou eus he vam? Roet on eus eur c'helou bennag eus ar pez a dremen dre ar bed. Ama n'on eus ket marteze comzet eus a veur a dra hag en divije gret plijadur da lod eus ar re a lenn ar gazeten ; mes an oll a voar ne ellomp ket coms eus ar pez a c'halver *politic*, hag evelse eo red deomp alies lezel a gostez cals a gueleier. Roet on eus c'hoas meur a guelou divar benn ar pez a zell oc'h madou an douar, an ed, al loenet ha cals a draou all. Ar gazeten ne deo ket hir avoalc'h evit rei bep sizun keleier a bep leac'h ; mes an hini en devezo he lennet e veziant, en devezo gallet gouzout dreizi kement en deus izom da c'houzout var ar poent-se evit an darnvuia eus he aferiou.

Evit ar c'homzou all-ma : *Kenteliou var bep tra*, e credomp on eus dalc'het c'hoas guelloc'h d'ar pez a verkont. Bez'on eus roet kenteliou evit ar vuez all hag evit ar vuez-ma, da lavaret eo evit an ene hag evit ar c'horf. E kem gant an ene ar c'horf ne deo nemet eur meutad ludu ; e kem gant an env, an douar ne deo netra. Hor c'henteliou eta evit an ene o deus dalc'het hag a dlje delc'her ar penn kenta. Sicour unan bennag da ober he zilvidiguez ; miret oc'h unan bennag da goeza er pec'hed ; miret oc'h enn dizurs bennag, setu eno ato ar pez a glasker da guenta oll dre ar gazeten-ma. Roet on eus eta kenteliou var guementse o lacat dirag daoulagat an oll comzou Doue he unan dre an *Histor zantel*, aliou eguiz prezeguen dre *Lavariou ar fals doctoret*, aliou dre skuer, dre an historiou a skuer vad on eus laket e brezounec, dre ar pennadou guerz, dre ar fablennou pere a gaver ato eur guentel e pephini anezo, dre meur a ali all roet e ber gomzou ha pere a denn oll d'ar memes tra, me lavar da garet Doue ha da ober ar vad.

Ar re re o deus dalc'het mad d'ar gazeten, da lavaret eo ar re o deus dalc'het an oll folliennou goude ho beza lennet evit ho destum brema en eun doare levr, a vezo æz dezho lenn eun eil guech ar pez a vezo plijet muia dezho. Lenn a ellint dioc'htu an oll bennadou scrit a zell oc'h ar memes guirioneziou, ha pere so er gazeten lod er follien-ma, lod er follien hont. Evit skuer, lenn a alfet dioc'htu ar pennadou hanvet ar *Fals Doctoret* hag e saourfet cals guelloc'h ar guirionezou-ze. Guelet a rafet e talc'hont an eil d'eben, ez int en eun doare bennag stag an eil oc'h eben. Setu penaus e tesker mad ar guirioneziou-ze hag e teuer da anaout mad ar relijion. Rag-ze e c'hechuomp ar bloas dre eun tamic taolen.

Ar re n'ho deus ket dalc'het folliennou ar gazeten a ve mad dezo gouscoude delc'her sonj eus ar pez o deus guelet enhi.

Roet on eus eur pennad eus an Histor zantel. Eno an hini a lenfe lerc'h divar lerc'h dioc'htu ar pennadou scrifet er gazeten, a velfe gant eun taol lagad eun daolen ar gaera. Guelet e rafe Doue o crouı ar bed hag o dacat pep tra en nrs caer e pehini ho guelomp ; o crou ; varlerc'h ar grouadurien all, anden evit he lacat da vestr var an oll, hag o tenna eus he gostez ar vaouez evit he rei dezan da bried. Guelet a rafe goudeze an den kenta o coueza er pe-c'het ; laket er mæz eus ar baradoz terrestr, eus ar jardin dudius-se eleac'h ma veve eurus ; condaonet da labourat, da c'houzaon pep scurt poaniou ha clenvejou hag ar maro. Goudeze Cain oc'h ober ar c'henta muntr, o laza he vreur Abel ; buez hir ar batriarched ; an dizurziou o tont d'en em skigna etouez an dud ; Doue o tont da skuiza o velet ho fec'hejou, hag o tigas an dour diluch evit o distruja. Noe epken hag he vugale savetet en eun arc'h dioc'h an dour beuz scrijus-ze, ha carguet da beupli ar bed eun eil guech. Neuze e velfet adarre an dizurziou o tont var an douar, ha Doue o tibaba eur servicher fidel evit beza penn pe kef eur boblât tud etouez pere e tlie chom beo ha iac'h an anaoudeguez eus ar virionez. Caout a rafe histor Abraham, Izaac ha Jakob, gant ar burzudou great gant Doue en ho c'henver. N'on eus ket gallet mont hirroc'h evit ar bloa-ma. Ep dale e roimp histor Joseph, unan eus ar pennadou caera so er scritur sacr.

Caout a rer dre ar bed tud pere a so desket mad var ho meno, da lavaret eo fals doctoret hag ho defe c'hoant da zeski d'ar re ho zelaou, traou control d'ar feiz ha d'ar Relijion Etouez ar Vretonet ez eus marteze nebeutoc'h eus an dud-ze evit er c'harteriou all ; mes caout a rer gouscoude hiniennou pere, var digarez ma c'houzout eun tamic scrifa ha lenn, var digarez ma ho deus beachet eun nebeut, a gred ez int doctoret a dlefe beza staguet eul loar dezo var ho scoas, hag a brezeg a enep ar Relijion abalamour ma cavont diæs he heuilla. Clasket on eus diskuez eo red d'an den caout relijion, ne ket epken evit beza christen, mes zoken evit beza eur guir den honest. Doujans Doue pe doujans an archerien so red d'an den da gaout. Ha ne deo ket eun doare relijion bennag hervez he frouden eo a ell pep-hini da gaout, mes red eo beza catholic ; red eo beza en ilis catholic, rag ef meaz eus ar guir ilis-ze ne aller ket beza salvet. An ilis-ze e deus bet digant Jesus-Christ, ar c'hallout da ober lezennou. Mar mankit da zenti outhi, e vankît eta da zenti oc'h Jesus-Christ. Ma lavar deoc'h eta ; ne zebrot ket a guig en deis m'an deiz, e viot condaonet mar debrit kig en deiz-ze. Ma ro deoc'h eur gourc'hemen bennag all, e viot condaonet ma na zentit ket outhi. Ma lavar deoc'h : red eo cofez ho pec'hejou evit beza pardonet, ne deo ket hi eo a ro deoc'h ar gourc'hemen-ze ; ar gourc'hemen-ze a deu abers Jesus-Christ he unan. Ne jom ganeoc'h eta nemet eun dra da ober : senti, mar fell deoc'h beza salvet.

O velet ar pez a dremen var an douar, lod marteze ne zavont ket ho zell huel avoalc'h. Mad e ve-ta deski dezo, pe digas da zonch dezo eo Doue he unan a c'houarn pep tra, eo he brovidans a guemer sourci eus a guement a zigouez er bed. Doue eo al lealdet memes ; red eo eta e ve mad evit ar re a ra ar mad, hag e cassafe ar re a ra an droug, ne ell ket diguemeret er memes tra ar re vad hag ar re fall. Hoguen er bed-ma gouscoude e ro he vadoberou ep kem ebet ha d'ar re a heul he lezen ha d'ar re n'he heuillont ket ; petra da zonjal var guementse nemet ma zeus eur vuez all e pehini e recompanso ar re o devezo great ar mad hag e castizo ar re o devezo great an droug, da lavaret eo, ez eus eur baradoz hag eun ifern ?

Diskuezet ez eus ive petra eo hon tad santel ar Pap. Meur a hini marteze eus ar re a lenn ar gazeten ne vouient ket mad avoalc'h petra eo an ilis catholic pehini o deus bet an heur da veza ganet, ne vouient ket mad avoalc'h penaus eo renket pep tra enhi. En ilis catholic ema da guenta ar Pap pehini eo penn, pe tad an oll gristenien fidel, vikel Jesus-Christ, an hini a zalc'h leac'h dezan var an douar.

Dindanha ema an Eskibien pere o deus pephini da c'houarn eur c'harteriad tud hanvet Escopti. Dindan an Eskeb ema ar bersonet hag ar veleien all carguet eus ho fers da c'houarn ar parreziou, ha dindan ar re-ma ema an oll gristenien fidel. An ilis catholic a so henvel oc'h eun tiad tud eleac'h ma caver da guenta ar mestr pe an tad, goudeze ar vugale, ha varlec'h ar vugale vian. En eun ti reglet mad, pep respet so evit an tad. Bugale ha bugale vian a c'houzanfe cals poan kentoc'h evit lezel ho zad, ha mestr, en dienez. Ne dleomp ket eta beza souezet ma clevomp avechou, evel ma clevomp brema, hano da rei sicour d'hon tad santel ar Pap pa en em gaf en izom. Hon tad eo pa zomp christenien ; deompni eo diskuez ez omp he vugale.

Buez ar re o deus roet ar skuer eus ar vertuziou christen var an douar, so eur guentel pe eur brezeguen evit douguen an oll da ober eveldo. Dreist oll buez ar re so anavezet evit sænt, hag o deus bevet en hor bro, a dle ober plijadur ha vad da oll dud ar c'harter. Evelse hon eus lakeat er gazeten buez sænt eus a Vreiz. Comanset hon eus dre vuez Mikel Nobletz hag an tad Maner pere o deus labouret evel daou abostol evit silvidiguez tud ar vro-ma. Ma n'o deus ket digasset ar feiz er c'harter, da viana o deus he dihunet pe he laket da veva e cals a galonou e pere e voa cousket pe varo.

Cals a anaoudeguez vad a dleomp dezo ; rag ma ne de ket hirio ker beo ar feiz en hon touez ha ma tlije beza, e vije bet disteroc'h c'hoas panefe an dud abostolic-ze digasset gant Doue evit nevezi en hor bro slerijen an aviel.

Goudeze on eus moullet buez sant Mathurin evit digas da zonch eus an trubuillou o doa guechall ar gristenien da c'houzaon dindan an tirantet paien, hag evit diskuez peguement a ners e deuz ar vertus memes var ar bersecuterien.

Roet on eus ive an histor, eus a chapel santez Anna Venet, patronez Breiz-Izel. Credet on eus e rajemp plijadur da gals o rei dezo da anaout eul leac'h hag a so ken darempredet.

Ar pevar bennad scrit-ze so hir pephini anezo, ha n'on eus ket gallet mont larcoc'h evit er bloa-ma. Sonch on eus da rei ato dre ma c'hellimp, eur pennad bennag eus a vuez sænt Breiz.

Bep sizun peurliessa on eus laket er gazeten eun histor bennag a skuer vad. Clask a reomp dre eno rei kenteliou pere, en eur lacat dirag daoulagad al lenner ar pez o deus great re all eus ar memes stad gantha, hen doug da ober eveldho, her poulz varzu eur vertuz pe her pella dioc'h eun dizurz bennag.

Ar fablennou zoken hag ar marvaillou hon eus scrifet, a zo, en ho guiz, kenteliou pere en eur lacat da c'hoarzin avechou, a ziskoez ato eur mad da ober pe eun droug da dec'het diouthan.

Erfin roet on euz kenteliou evit al labourou hag evit cals a draou all pere a zell oc'h madou an douar hag oc'h aferiou an dud divar ar mæz. An darn vuia ive eus ar c'heleier a gaver er gazeten a so evit ho zicour da velet sclear en aferiou-ze hag evit miret outho da veza tromplet dre ar fals keleier a sculler avechou en ho zouez.

G. M.

SANTEZ ANNA VENET.

(Pemzecvet pennad).

Tost da Zantez Anna, ez eus lec'hiou hag a zo tremenet enho traou pere so chomet doun ar zonch anezo e speret an dud. Ne gomzimp ama nemet eus a zaou leac'h, ti pe couent ar Chartreuzet ha Parc ar Verzerien. An daou lec'h-ze so en eur guichen, hag ar re a ia da Zantez Anna dre Alre a dremen ebiou dezho. Stag int couls lavaret oc'h gar hent houarn Alre.

Eur stanken pe eun draonien so eno dre behini e red eur voazennig zour hag a ia da goeza e brec'h vor Alre. Araog digouezout er vrec'h vor, ar stanken en em ledana, hag a bep tu d'ar ganol ez eus eur rencat douar plat. Var an doare plenen-ze eus bet roet eur stourmat pe eun emgann brudet bras en histor Breiz. An daou brins Charles Bleas ha Ian Monfort a voa abaoue uguent vloas oc'h ober ar brezel an eil d'eguile o clasc gouzout piou a vije mestr e Breiz-Izel. Daou c'hant mil den a leverer o doa collet ho buez en emgannou epad an uguent vloaz-se. Erfin er stourm diveza-ma e kichen Santez Anna e voue lazet Charles Bleas ha Monfort a voue anavezet gant an oll evit Duc a Vreiz. An daou zen-ze evitho da veza e brezel, a voa gouscoude daou zen a zoujans Doue. Mes ho daou e credent caout guir, hag an dud, ken Bretonet, ken Gallaouet, ken Saozon a zave lod gant unan ha lod gant eguile. Charles Bleas dreist oll a dremen evit eur zant hag hano so bet d'he ganoniza. Ne vanke dervez ebet d'an oferen zoken epad ar vrezel. Douguen a rea ar cilis hag e rea aleiz a binijennou all.

Monfort, pehini a voa ive eur christen mad a greas eur pennad goudet, sevel eur chapel e Rozaven evit e trugarecat Doue hag ar Verc'hez eus ar c'hrat en deus bet da c'hounit. Mes goudeze e teas Sevel eun chapel all en henor da Sant Mikeal e Luchonel, leac'h ma voa bet an emgann-ze. An chapel-ze so bet roet goude-ze d'ar Chartreuzet, ha setu penaus dre bensonerez eur gouent eno. Brema n'eus ket a Chartreuzet eno mes seurezet guenn so laket en gouent-ze hag ar skol d'ar vugale bouzar ha mud. E cloastr an gouent e veler peintet caer, a daolennou, buez Sant Bruno a tad an Chartreuzet.

An hano a Barc-ar-Verzerien a roer dal leac'h ma voue lazet ar re a voa bet great prizonerien e Kiberon en amzer an dispac'h pe ar revolusion. Goude m'eo bet laket Loiz C'huezec d'ar maro, an noblans pe an dud chentil pere a felle dezho dont da zicour map ar roue merzer, a fellas dezho dilestri var aodchou Breiz. Mes red eo ne vient ket en em glevet mad pe guentoc'h trahisset e vouent gant ar Zozon, ha ne denas da zouara nemet eul lodenng eus ar re a dlie dont. Arme ar Republic a goezas eno varnezo ; hag e voueret dezo en em rei, General ar Republic en doa lavaret lezel ho buez gantho ma carient en em rei, mes an dispac'henien a voa neuze mistri e Paris ne sevenjont ker ar bromessa-ze, hag e vouent laket oll d'ar maro. Casset e veze eur vanden bemdez anezo eus ar brizon Alre da guichenic al leac'h ma voa bet gnech all an emgann am eus comzet anezan etre Charles Bleaz ha Ian Monfort. Eno e vezent lazet a dennou fuzil ha tolet ho c'horfou en eun toul bras gret evit kementse. Setu eno al leac'h a c'halver Parc-ar-Verzerien. Eno eus savet eur chapel. Goudeze an eskern so bet tennet ac'hano, hag eus savet, stag oc'h couent ar Chartreuzet, eur chapel all evit ho lacat. Emaint eno evel en eur puns azioc'h pehini eus eur volz caer. Var ar volz-ze ema hanoiou an dud calonec-ze a c'houzanvas eno ar maro evit ho roue hag evit ho bro.

G. M.

KELEIER.

Bemdez ez a tud da Rom evit en em lacat e servich an Tad Santel ar Pap, eus a Frans, eus ar Beljic, eus an Irland, eus an Alemagn, eus ar Pologn. Er sizun dremen eus eat var dro eur c'hant diblaset eus a Varseil.

An Aotrou Place, pehini en devoa e Rom ar garg hanvet *auditeur de Rote*, so hanvet escop Marseil. An Autrou O. Cruice, pehini a voa escop er guer-ze, o veza clan pell so, en deus roet he ziscarg.

Epad eisvet an anaoun, e mis du diveza, eun den iaouanc divar ar mæz a glevas, en he barrez, eur zarmon var ar poaniou a c'houzanv an eneou ar purgater. Truez a guemeras oc'h an eneou paour-ze o clevet pe

guer garo eo ho finijen ha pe guen digalon eo cals a dud pere ho diles epad ma ve ken æz dezho ho zenna a boan. Destum a ra ar pezig en deus a ar-c'hant, hag e zo d'ho c'has d'he c'hoar pehini so leanez eus a urz Carmez e kær Oudenard. « Sellit, emezha, va c'hoar, setu ar pezig am eus. Roit, me ho ped an arc'hant-se oll da lacat oferennou evit eneou ar purgator. M'am bije bet muioc'h em bije roet muioc'h. » Muioc'h oc'h eus, eme he c'hoar; en em roit hoc'h unan, hag en em lekeas da goms dezhan eus ar re a iea da zervicha ar Pap. An den iaouanc a gavas mad ali he c'hoar. Antronoz ez ea en hent, hag hirio ema e renc ar zonavet en arme ar Pap. G. M.

E Escopti Sant-Briec, ann Aotrou Fevr, a oa persoun e Sant Ké-Peroz, a zo hanvet persoun e Treglamuz; — Ann Aotrou Roux, a oa vikel e Pleubian, persoun e Sant Ké-Peroz; — Ann Aotrou Moal, a oa vikel e Boulvriac, persoun e Berc'het; — Ann Aotrou Fustec, a oa vikel e Plounerin, vikel e Boulvriac; — Ann Aotrou Urvoaz, a oa vikel e Pedernec, vikel e Tredarzec; — Ann Aotrou Loguello, bet vikel e Plouha, vikel e Pedernec; — Ann Aotrou Congard, a oa vikel e Lezardreny, vikel e Boulvriac; — Ann Aotrou Evenou, nevez beleghet, vikel e Pedernec; — Ann Aotrou Helary, nevez beleghet, vikel e Maël-Pistien; — Ann Aotrou Prijant, a oa vikel e Benac'h, vikel e Pleubian; — Ann Aotrou Paj, nevez beleghet, vikel e Lezardreny; — Ann Aotrou Gac, nevez beleghet, vikel e Plounerin; — Ann Aotrou Denmat, nevez beleghet, vikel e Kerber; — Ann Aotrou Bonnel, bet missioner e Sant-Briec, vikel e Landregher; — An Aotrou Corr, a oa oc'h ober skôl e skôlaj Gwengam, vikel e Mousteruz. T. R.

Hano ar Zent evit ar Sizun-ma.

Dillun 29 Guenver. — S. Francez à Zal, Escop a Genev, abostol a Savoa; brudet bras dre he zousder, dre an niver a heretiket en deus laket var an hent mad, hag ive dre al levriou caer en deus scrifet.

Dimeurs 30. — Peden hor Zalver er Jardin Olivez. Eno Jesus a scuillas an dour hag ar goad o sellet oc'h an niver hag ar grevusdet eus hor pec'hejou a bere e voa en em zammet.

Dimerc'her 31.—S. Per Nolask, confessour. Ar zantma, gant sicour S. Remond Penafort, hag ar roue a Arragon a fontas eun urs a venac'h evit tenna a esclavach ar gristenien coezet etre daouarn an Durket.

Diziou 1 C'huevrer. — S. Ignas, Escop ha merzer. Eus a Antioch e voa Escop, hag e voue condaonet gant an Impalaer Trajan da veza casset da Rom evit beza eno debret gant al loenet gouez.

Dirguener 2. — Gouel ar Chandelour. Ar verc'hez a ia d'an Templ evit en em burifia, petra bennag ma voa pur ha neat a bec'het, hag a guinnig eno he map d'an Tad eternel.

Dissadorn 3. — Santez Genoveta, guerc'hez. N'oa nemet eur vessaerez paour eus an denvet, hag he zantelez e deus great he lacat da batronez eus ar guær a Baris en anaoudeguez vad eus ar burzudou e deus gret evit mad ar guær-ze.

Dissul 4. — Sul ar Sexagezim, pe ar Puslard. Hirio ema en Aviel parabolen gaer an tieg oc'h hada ed: an had-ze so henvel oc'h comzou Doue a vez hadet ivez en eneou ar re ho zilaou. G. M.

AR FALS DOCTORET HAG HO LAVARIOU.

Eun dra spountus eo evelato, a leveroc'h c'hoas marteze, *beza coundaonet evelse da boaniou ha n'o devezo fin ebet.* — Guir eo, doctor, kementse a zo spountus. Coulsgoude me anavez eun dra hag-a zo spountussoc'h c'hoas. Poseurt-ta? Dallentez an den ne fell ket dezhan anaout ar garantez eb he far en deus bet an Aotrou Doue evithan. Caleder ar pec'her a guendalc'h betec he huanad diveza da ober ar scouarn vouzar ous ar vouez trugarezuz eus he grouer hag eus he Zalver. Kementse a zo spountus, ne lavaran ket nan; mes setu eno ive perac kementse a zo c'hoas eur merc eus a vadelez Doue en hor c'hênver. Eleal, n'eus netra guelloc'h evit pellaât an den dioc'h an drouc hag hen douguen da guerzet calounec en hent eus ar mad, eguet ar spount rac poaniou an ifern. Nag a bet an hini o d'eus cavet nerz da enebi ous ho goal-ioulou, da drei kein d'ar bed ha d'he aliou fall, da drec'hi touellerez an drouc-speret, ha da derri ar chadennou mezus gant pere oant dija liammet marteze abaoue pell amzer, en eur zonjal ebken er poaniou cris ha diremed-se! Eleis a dorfejou a vez great brema, evit guir; mes ouspen an anter-muioc'h a ve great c'hoas anez ar spount rac poaniou an ifern. Hoguen, ma ne vije ket ar poaniou-se *eternel*, da lavaret eo, ma ne badjent ket ato, n'o devije mui kement a c'halloud var speret ha var galoun an den. Perac? abalamour neuse ne vijent mui dishênvel dious poaniou ar purcator. E peleac'h e ma an dud hag o deus cals a aoun rac poaniou ar purcator? Ar seurt tud-ze a zo rouez-bras. Daoust ha ne glêver ket bemdez ar gristenien vella o lavaret: « ne ran ket a fors evit « tremen eur pennad amzer bennac er purgator, « gant ma hellin mont d'ar baradoz? » ha setu perac e rear ken nebeut a van evit ober eur pec'het veniel. abalamour ar pec'het-se ne denn var he lerc'h nemet poaniou ar purcator. Hoguen, m'o devije poaniou an ifern eur fin bennac, ne vije ket muioc'h a aoun razho eguet na zo brema rac poaniou ar purcator, ha ne vije ket great muioc'h a van evit ober eur pec'het marvel eguet na rear brema evit ober eur pec'het veniel. An den en devije tremenet he oll amzer var an douar o clasc en em lacaât en he eaz hag o veva en he roll; fors ebet n'en devije great evit en em rei da bep seurt dizursiou, evit ober a bep seurt torfejou. « Sur oun « da vont d'ar barados, en devije lavaret; ha pa rancfen « tremen meur a vil bloaz ha meur a gant mil bloaz « en ifern, petra ra se? pa z'e guir oun sur da zont « ac'hano, ha da veza goudese eürus da viken. » Evelse, an dud oll, couls lavaret, o devije implijet ho nerz ha dismantret ho iec'het, keit ha ma vijent bet er bed-mâ, eb ober netra evit Doue, eb dastum mirit ebet evit an êuv. Er c'hountrol eo: n'o devije great nemet offansi Doue er fesoun ar grevussa, ha dre eno ive creski muioc'h-mui an tenzor a vuaneguez a vije gorroët evitho a benn deis ar varn. Eun taol eo eta c'hoas eus a vadelez an Aotrou Doue, da veza miret ous kementse, en eur lacaat poaniou an ifern da veza *eternel*, da lavaret eo, da badout ato. Rac ar spount rac ar poaniou eternel-se a zistro meur a hini divar an hent fall, hag a ra da gals a re-all poania da bellaât dioc'h an drouc ha beza aketus da viret gourc'hemennou Doue, ha dre eno ive e ra dezho dastum epad ar vuez-ma eun tenzor bras a viritou evit ar vuez da zont.

Erfin, doctor, evit trouc'ha berr var guement-mâ, n'o peus nemet teuler evez ous ar pez a zesc deomp ar Feiz, hag e vezo cas d'ehoc'h coumpren perac poaniou an ifern n'o devezo fin ebet. Ar Feiz a zesc deomp penaos an ene a jomo da virviken er stat m'en em gavo pa deui ar maro d'hen dispartia dious ar c'horf. Mar bez neuse an ene e stat a c'hras ha mignoun da Zoue, e chomo da-virviken ebars er stat-se, ha dre eno ive e vezo da virviken din da veza recoumpanset gant Doue en he Varadoz. Mes mar bez neuse an ene e stat a bec'het, marvel hag e cassouni an Aotrou Doue, e chomo ive da virviken er stat-se, ha dre eno er memes tra e vezo da virviken ive din da veza punisset gant Doue ebars en ifern. Ne d'it ket eta da lavaret, doctor: « n'eus ket a guemm etre ar pec'het hag ar boan a rene « ar pec'her da c'houzanv; rac ar pec'het ne bad « nemet eur pennadic hag ar boan a bad ato. » — Eo, a respountinn d'choc'h, kemm a zo, ar pez a renker, ha setu-ama penaos. Ar pec'het, ma ne vez ket bet lammet he roudou divar an ene araoc ar maro, a deu ive da badout ato, da veza eternel: Selaouit! Evit ober eur pec'het, evit guir, n'eus ket a ezom da veza pell; eur pennadic-amzer berr-berr a zo aoualc'h evit kementse. Mes ar pec'het, eur veich great, a lez he roudou var he lerc'h ebars en ene. Ar roudou-se a zo tri seurt anezho: da guenta, dre ar pec'het (ne gomzan ama nemet eus ar pec'het marvel) an ene a deu da veza vil ha lous dirac Doue; d'an eil, dre ar pec'het, an ene a denn varnezhan cassouni an Aotrou Doue; d'an trede, dre ar pec'het an ene a deu d'en em lacaat a zindan ar beac'h pounner eus a Justis Doue. Setu aze an tri seurt roudou a lez ar pec'het marvel en ene, goude ma vez bet coummettet. Hoguen, ar roudou-se a jom en ene keit ha ma na vezont ket lamet divarnhan, pe dre ar zacramant ar binijen, pe dre eur c'hlac'har hag a deu eus eur garantez parfet evit Doue; ha ma na vezont ket lamet divarnhan epad ar vuez-ma, araoc he zisparti dious ar c'horf, en unan pe unan eus an diou fesoun-se, ne hellont mui beza lamet e fesoun ebet, hag e chomont enhan da virviken epad ar vuez all. Ma ne vez ket bet eta lamet roudou ar pec'het marvel divar an ene epad ar vuez-ma, pe dre ar zacramant a binijen, pe dre eur c'hlac'har hag a deu eus eur garantez parlet evit Doue, an ene a jomo da virviken, epad ar vuez all, hag he fons dirac Doue, ha dre eno ive Santelez Doue a ro d'ar roudou da virviken d'hen diguemeret etouez an eneou a zo gan ha neat dirazhan; an ene a jomo e fons da virviken e cassouni an Aotrou Doue, ha dre eno e hoas er memes tra Doue ne hello biken rei dezhan pers en he c'hloar hag en he joüsdet er Baradoz; an ene a jomo erfin da virviken a zindan ar beac'h pounner eus a Justis Doue, ha dre eno ive erfin ar beac'h pounner eus ar justis-se a guendalc'ho da boueza varnezhan da virviken hervez an niver hag ar grevusdet eus he bec'hejou. Setu aze, doctor, penaos ar feiz a-ro deomp da anaout perac poaniou an ifern n'o devezo fin ebet; abalamour ar pec'het, ma n'e ket bet lamet he roudou divar an ene araoc ar maro, a deu ive da badout ato, da veza eternel hag e kementse Justis Doue ne d'eo tam rustoc'h eguet justis an dud; n'e ket ker rust zoken, ma ve taolet evez mad. Justis an dud a goundaon ive d'ar maro pe d'ar galeou evit ar rest eus ho buez; ar re o deus great eun torfet bras bennac; ha coulsgoude ar re-ma n'o d'eus ket bet a ezom da veza pell ken nebeut évit ober ho zorfet. Peguet à amzer a zo red évit laza eun den, évit lacaât an tan e ti pe e tra an nessa? Eur pennadic bihan-bihan ebken a zo aoualc'h. Evelse eta, evit eun torfet ha n'eo padet nemet eur pennadic bihan-bihan a amzer, justis an dud a goundaon an hini en d'eus great an torfet-se d'ar maro pe d'ar galeou evit ar rest eus ho buez, da lavaret eo, da zioueret evit ato coumpagnuncz he guerent hag he vignounet var an douar.

Perac justis Doue ne helfe ket ober evit ar vuez all ar pez a ra justis an dud evit ar vuez-ma? Daoust ha rustoc'h e ve justis Doue eguet hini an dud, oc'h ober er bed all ar pez a ra bemdez justis an dud er bed-ma? Ouspen-se ar re a vez coundaonet gant justis an dud d'ar prizoun pe d'ar galeou evit ar rest eus ho buez, a hell, abars nemeur, dont da veza evel tud all en ho flas, troët neat ho c'haloun hag ho bolontez divar an drouc varzu ar mad, lamet neat divar ho ene an oll roudou eus ho zorfet pe eus ho zorfejou. Daoust ha justis an dud hag hi a bardouno dezho evit kementse? Nan, ho lezel a rai evelato er prizoun pe er galeou evit servichout da scuer d'ar re all. Hoguen, justis Doue n'e ket ker rust-se; justis Doue ne raffe biken kement all. Justis Doue a bardoun ato d'ar pec'her, pa zistro ar pec'her ous he grouer hag ous he Zalver gant guir gucuz ha guir glac'har d'he bec'hejou. Justis Doue a bardounfe ive eta d'ar re zaonet, ma vije e galloud ar re zaonet lamet divar ho ene dre ar Zacramant a binijen pe dre eur c'hlac'har hag a deu eus eur garantez parfet evit

Doue, roudou ar pec'hejou o d'eus great epad m'edont var an douar. Mes siouas! kementse n'e ma mui en no galloud abaoue m'int eat eus ar bed-ma, ha setu perac, eur veich c'hoas, justis Doue ne hell mui pardouni dezho : anez avad e divije pardounet.

Achui a ran var ar poent-ma dre eun histor hag a zo c'hoarvezet, brema e z'eus eun tregont pe eun daou-uguent vloas bennac, en eur scolach, tost da Baris, e scolach Sant-Cyr, e leac'h ma scolier an dud aouanc o deus c'hoant da veza offiserien var zouar. Belec ar scolach-se en devoa great eun dervez eur prezeguen pe eur zarmoun var an ifern. Goude ar zarmoun edo o pignat an deleziou evit mont d'he gambr, pa glevas, adrên he guein, mouez eur c'habiten coz o c'houlen outhan var eun ton goapüas : Aotrou, eme ar c'habiten, mar dan d'an ifern, pe e pot ar zouben, pe oc'h ar ber, e vinn lakeat da boazat? » Ar belec a ioa eun den ha ne lamme ket araoc he skeud ; distrei a reas ous ar c'habiten, eb beza tam nec'het, hag e tistagas ganthan ar respount seac'h-ma : « *Cabiten, divezatoc'h e veloc'h an dra-se.* « Ha var guementse e z'eas en he gambr hag e serras an or varnezhan. Coulscoude ar c'habiten coz n'en devoa mui c'hoant farsal. *Divezatoc'h e veloc'h an dra-se*, *divezatoc'h e veloc'h an dra-se*, a lavare outhan he unan en eur vont huelloc'h gant an deleziou, hag er memes amzer n'o ket evit miret da zonjal oa couls ha guelloc'h ganthan zoken noun pas mont da velet. Ar c'houmzou-se a scoas eun taol ker pounner var he speret ha var he galoun, ma tiztroas var neat ous Doue ha ma oue goudese eur c'hristen mad hag aketus da labourat evit he silvidiguez.

En eur ac'hui e livirinn d'ehoc'h ive, doctor, ne farsit morse divar benn an ifern ; n'eus ket eno pe a dra da farsal. Kemerit scuer dioc'h ar c'habiten-se : e guirionez, guelloc'h e d'ehoc'h credi e z'euz eun ifern ha beva hervez ar greden-se, eguet rencout mont divezatoc'h da velet petra eo ha petra zo ebarz.

Gabriel MORVAN,
Vikel e Ploumoguer.

HENT HOUARN.

Eus a Vrest da Roazon, hag eus a Roazon da Vrest.

Eus a Vrest da Roazon.

	KENTA TREIN.	EIL TREIN.	TREDE TREIN.
Brest.....	7 h. »» m.	creisdeiz.	4 h. 05 noz.
Montroulez...	8 50	1 h. 58 m.	7 »»
St-Briec.....	11 40	4 50	» »»
Roazon.....	2 55 noz.	8 »»	» »»

Eus a Roazon da Vrest.

	KENTA TREIN.	EIL TREIN.	TREDE TREIN.
Roazon.....	3 h. 55 m.	5 h. »» m.	10 h. 50 m.
St.-Briec.....	7 07	8 05	1 44
Montroulez...	9 54	10 h. 50	5 27
Brest.....	11 40	12 45	7 20 (*)

(*) Dioc'h ar c'heriou am eus hanvet, e vezo æz gouzout tost da vad da be heur e tigouez ar c'hirri houarn er c'heriou-all a so entrezho.

FRIS AN ED.

KEMPER. — *20 Guenver.*

Guinis....	16 lur, 42 c.
Segal.....	10 lur, 57 c.
Eiz.....	10 lur, 27 c.
Ed-du....	8 lur, 76 c.
Kerc'h....	8 lur, 12 c.
Avalou-douar	3 lur, 35 c.

PONT'NABAT. — *18 Guenver.*

Guinis....	16 lur, 78 c.
Segal.....	10 lur, 78 c.
Eiz.....	10 lur, 32 c.
Ed-du....	8 lur, 48 c.
Kerc'h....	8 lur, 63 c.
Avalou-douar	2 lur, 52 c.

MONTROULEZ. — *6 Guenver.*

Guinis....	17 lur, 48 c.
Segal.....	« lur, « c.
Eiz.....	9 lur, 88 c.
Ed-du.....	10 lur, 72 c.
Kerc'h....	8 lur, 96 c.
Avalou-douar	7 lur, « c.

BREST. — *15 Guenver.*

Guinis....	17 lur, 08 c.
Segal.....	13 lur, 33 c.
Eiz.....	8 lur, 13 c.
Ed-du.....	8 lur, 59 c.
Kerc'h.....	9 lur, 21 c.
Avalou-douar	4 lur, 90 c.

TAOLEN FEIZ HA BREIZ.

N° 1. — 4 C'huevrer 1865.

Eur guer var ar gazeten. — Buez an Aotrou Mikeal Noblets. — Fals-Doctoret hag ho lavariou. — Penaus e servich avechou an archerien evit choas eur stad a vuez. — Ar Miliner, he vap hag an azen. — Ar feiz hag ar brezounec. — Aliou evit miret ar iec'het. — Keleier. — Lavariou hon tadou coz. — Hano ar Zænt. — p. 1.

N° 2. — 11 C'huevrer.

Eur guer var ar gazeten. — Histor santel. — Crouidiguez ar bed. — Buez an Autrou Mikeal Noblets. — Lavariou ar fals doctoret. — Historiou à skuer vad. — Kimiad eun den daouanc d'he vam. — Maro Yvonic er brezel. — Levr al Labourer. — Sul an Artizan christen. — Hano ar Zænt. — Aliou. — Aliou evit ar iec'het. — Keleier. — Lavarou hon tud coz. — p. 9.

N° 3. — 18 C'huevrer.

Eur guer var ar gazeten. — Histor santel. — Buez an Autrou Mikeal Noblets. — Ar fals doctoret. — Levr al labourer. — Aliou. — Hano ar Zænt. — Keleier. — p. 17.

N° 4. — 25 C'huevrer.

Bezomp bepret bretounet. — Histor santel. — Buez an Autrou Mikeal Noblets. — Lavariou ar fals doctoret. — Potret ar zabat. — Lavarou hon tud coz. — Marvaillou. — Hano ar Zænt. — Keleier. — p. 25.

N° 5. — 4 Meurs.

Eur guer var ar c'horais. — Lizer digant Arc'hescop Roazon. — Histor santel. — Buez Mikeal Noblets. — Ar fals doctoret. — Levr al labourer. — Hano ar Zænt. — Eur beacher aounic. — Aliou. — Keleier. — Marvaillou. — An azen hag al laeron. — p. 33.

N° 6. — 11 Meurs.

Lizer eus a Baris. — Histor santel. — Buez Mikeal Noblets. — Fals doctoret. — Ar vam goz miser. — Nevezenti. — Meuleudi an Aotrou Laennec, — Hano ar Zænt. — Keleier. — p. 41.

N° 7. — 18 Meurs.

Lizer eus a Baris. — Keleier. Rom. Frans. — Histor santel. — Buez Mikeal Noblets. — Fals doctoret. — Clemmou Breiz-Izel. — Aliou evit ar iec'het. — Hano ar Zænt. — Ar c'habucin. — Keleier ha Marvaillou. — p. 49.

N° 8. — 25 Meurs.

Ar Brezounec. — Keleier ha nevezentiou a Rom hag a leac'h-all. — Buez an tad Julian Maner. — Fals doctoret. — Aliou evit ar iec'het. — Levr al Labourer. — Kan evit gouel Maria Meurs. — An oferen expliket d'eur zoudart. — Hano ar Zænt. — Aliou ha keleier. — p. 57.

N° 9. — 1 Ebrel.

Ar Brezounec. — Keleier. — Rom. — Frans. — Buez Julian Maner. — Histor santel. — Ar c'horn-bout. — Levr al labourer. — Var al labourou. — Eured Feiz ha Breiz. — Keleier. — p. 65.

N° 10. — 8 Ebrel.

Kelou a Haïti, a Rom, a Frans. — Buez Julian Maner. — Fals Doctoret. — Jesus er Jardin Olivez. — Eun den cris glac'haret. — Penaus oue desket e Bater da eun den divemor. — Hano ar Zænt. — Aliou. — Beterabes. — p. 73.

N° 11. — 15 Ebrel.

Keleier. — Rom. — Frans. — Prus. — Americ. — Itali. — Broiou pell. — Bro Chin. — Histor santel. — Pehini ar c'haera stad a vuez? — Bouet chatal. — Goalen ar Verc'hez. — Ar Paour divar ar mæz. — Keleier. — Lavariou hon tud coz. — p. 81.

N° 12. — 22 Ebrel.

Keleier. — Rom. — Eur c'hrouadur e cambr ar Pap. — Buez an tad Maner. — Fals doctoret. — Bouet chatal. — Hano ar Zænt. — Kanaouen. — Pont an diaoul. — Aliou. — p. 89.

N° 13. — 29 Ebrel.

Keleier. — Rom, Paris, Itali, Turki. — Buez an tad Maner. — Histor santel. — Levr al labourer. — Penaus e caver sclerijen. — Eur mevel dispar. — Hano ar Zænt. — Keleier. — Difaziou. — 97.

N° 14. — 6 Mae.

Kelou a Rom, a Baris. — Buez an tad Maner. — Fals doctoret. — Doare ober aman. — Hano ar Zænt. — Labourerien douar ha tud a vicher. — Eur bleiz brudet bras — Aliou. — p. 105.

N° 15. — 13 Mae.

Beach an Aotrou'n Escop e Rom. — Kelou a Frans. — Patroniez Sant Joseph. — Fals doctoret. — Labourerien ha tud a vicher. — Hano ar Zænt. — Gounideguez coz ha nevez. — Aliou, Keleier, Marvaillou — Lavariou hon tud coz. — p. 113.

N° 16. — 20 Mae.

Kelou a Rom, Itali, Frans. — Buez an tad Maner. — Histor santel. — Penaus ober plijadur da Iannic. — Gounideguez an douar. — Dervez eur Missioner. — Tad coz da zul. — Hano ar Zænt. — p. 121.

N° 17. — 27 Mae.

Keleier. — Rom, Frans, Jeruzalem, Indez, Chin. — Fals doctoret. — Ar guenta oferen bred. — D'an Itron Varia drue. — Mission Plounévez-Lochrist. — Penaus e vez daou daol en unan. — Hano ar Zænt. — Keleier. — p. 129.

N° 18. — 3 Even.

Kelou a Rom, a Baris. — Hano ar Zænt. — Buez an tad Maner. — Fals doctoret. — Feunteun ar Vretoned evit ho bro. — Daou Vezenn Bro-Zaos. — Keleier. — p. 137.

N° 19. — 10 Even.

Kelou a Rom, a Baris, a Chin. — Fals doctoret. — Gounideguez an douar. — Societé Sant Visant a Paul. — Hano ar Zænt. — Keleier. — Henchou houarn. — p. 145.

N° 20. — 17 Even.

Kelou a Rom. — An Itron Varia Gallot. — Histor zantel. — An Aotrou. — Gounideguez an douar. — Hano ar Zænt. — Guerz Itron Varia ar Salet. — Ti scol Santez Mari e Kemper. — Nevezenti. — Keleier. — p. 153.

N° 21. — 24 Even.

Deiz ha bloas ar Pap. — Kelou a Baris. — Pardon Rumengol. — Brud ar Zacramant. — Guerz Itron Varia an Zalet. — Hano ar Zænt. — Keleier. — p. 161.

N° 22. — 1 Gouere.

Deiz ha bloas Pi IX. — Buez an tad Julian Maner. — Guerz ar Zalet. — Hano ar Zænt. — Respont an doctor Penker. — Visantié o vont da bardona. — Keleier. — p. 169.

N° 23. — 8 Gouere.

Tec'h Pi IX. — Histor zantel. — Guerz ar Zalet. — Foar goz ar Merzer. — Ar Belec. — Hano ar Zænt. — Keleier. — p. 177.

N° 24. — 15 Gouere.

Kelou a Rom. — Mandamant Escob Sant-Briec. — Peden ar Moussic. — Hano ar Zænt. — Foar goz ar Merzer. — Nevezenti. — Keleier. — p. 185.

N° 25. — 22 Gouere.

Kelou a Rom. — Pi IX hag an anter Morianez. — Ar fals doctoret. — Buez an tad Maner. — Itron menez are. — Perrin hag he fodat lez. — Hano ar Zænt. — Nevezentiou. — Keleier. — p. 193.

N° 26. — 29 Gouere.

Kelou a Rom. — Louzou oc'h al leoudouet. — Histor zantel. — Buez an tad Maner. — Al louarn, etc. — Kentel d'an holl. — Hano ar Zænt. — Eur marc'had, etc. — Keleier. — p. 201.

N° 27. — 5 Eost.

D'an Aotrou K.... — Ar ficherez. — Ar vezvenn. — Ar Brovidans. — Can Suez. — Fals doctoret. — An daou vartolot breton. — Jesus o tioual etc. — Hano ar Zænt. — Keleier. — p. 209.

N° 28. — 12 Eost.

Keleier. — Buez Sant Mathurin. — Ar guest evit hon Tad Santel ar Pap. — Ar c'hoarierien boulou. — Hano ar Zænt. — Ar skiant hag al labour douar. — Eur vicher nevez da c'hounit bara. — Ar Pap Beneat XIV. — Keleier. — p. 217.

N° 29. — 19 Eost.

Ordination. — Ilizou consacret. — Keleier. — Histor zantel. — Ar guest. — Maro an A. G. — Hano ar Zænt. — Ian Gertrud. — Keleier. — p. 225.

N° 30. — 26 Eost.

Keleier. — Kest evit hon Tad Santel ar Pap — Buez Sant Mathurin. — Hano ar Zænt. — An A. B. C. — Chenchamanchou. — Eur potr dichipot. — p. 233.

N° 31. — 2 Guengolo.

Keleier. — An orfevrer christen. — Histor zantel. — Ar guest evit hon Tad Santel ar Pap. — Canaouen da c'hoarzin. — An doctor divar ar mæz. — Hano ar Zænt. — Keleier. — Chenchamanchou etouez ar veleien. — p. 241.

N° 32. — 9 Guengolo.

Keleier. — Kemper, Paris, Rom, Irland. — Buez Sant Mathurin. — Hano ar Zænt. — Ne dler ket sebelia re vuan. — Ilis nevez Kerlouan. — Keleier ha marvaillou. — 449.

N° 33. — 16 Guengolo.

Keleier. — Histor zantel. — Iliz Plouescat. — Implij eus ar raz. — Buez Sant Mathurin. — Hano ar Zænt. — Ar brezounec. — Eun dra gaer eo terri naoun ar paour. — Keleier. — Lavariou hon tud coz. — p. 257.

N° 34. — 23 Guengolo.

Keleier. — Lizer an Aotrou Testard. — Breiz-Izel. — Buez Sant Mathurin. — Implij ar raz. — Hano ar Zænt. — An den hag an aer. — An diles. — Ar medicin hag ar zarpant. — Keleier. — p. 265.

N° 35. — 30 Guengolo.

Keleier. — Histor zantel. — Fals doctoret. — Implij ar raz. — Eur map mad. — Ar fablen hag ar virionez. — Hano ar Zænt. — Keleier. — p. 273.

N° 36. — 7 Here.

Lizer eus a Haïti. — Keleier. — Lizer eus a Bercy. — Fals doctoret. — Buez Sant Mathurin. — Eur guentel katekis. — Fablen. — Eur mab mad. — Hano ar Zænt. — Keleier. — p. 281.

N° 37. — 14 Here.

Keleier. — Histor zantel. — Fals doctoret. — Buez Sant Mathurin. — An diou c'har goat. — Ar pot souben. — Hano ar Zænt. — Louzou oc'h ar c'holera. — Keleier. — p. 289.

N° 38. — 21 Here.

Keleier. — Santez Anna Venet. — Histor zantel. — Fals doctoret. — Buez Sant Mathurin. — Eun dijentil hag ar Pap. — Hano ar Zænt. — Keleier. — p. 297.

N° 39. — 28 Here.

Ali. — Keleier. — Santez Anna Venet. — Histor zantel. — Buez Sant Mathurin. — Meuleudi da Zoue. — Kentel roet gant eun turc da eur c'hristen. — Keleier. — p. 305.

N° 40. — 4 Du.

Keleier. — Santez Anna Venet. — Fals doctoret. — Pardaez eun devez caer. — Fizians er Verc'hez. — Hano ar Zænt. — Keleier. — Deveriou eur mear. — p. 313.

N° 41. — 11 Du.

Keleier. — Santez Anna Venet. — Histor zantel. — Fals doctoret. — Louzou oc'h ar c'holera. — Hano ar Zænt. — Lizer eur missioner. — Keleier. — 321.

N° 42. — 18 Du.

Keleier. — Santez Anna Venet. — Buez Sant Mathurin. — Kolladen he vam. — Hano ar Zænt. — Clan pell dioc'h he vro. — Divinaden. — Piou a voalc'ho. — Secret an doctor. — Keleier. — p. 329.

N° 43. — 25 Du.

Keleier. — Santez Anna Venet. — Histor Santel. — Hano ar Zænt. — An heol hag an avel. — Keleier. — Marvaillou. — p. 337.

N° 44. — 2 Kerzu.

Keleier. — Santez Anna Venet. — Histor zantel. — Kayen. — Levr al labourer. — Ar preon glaz. — Hano ar Zænt. — Keleier. — 345.

N° 45. — 9 Kerzu.

Keleier. — Santez Anna Venet. — Histor zantel. — Fals doctoret. — Levr al labourer. — Hano ar Zænt. — Doare dizoura an douarou. — Ar pinvidic hag ar paour. — Keleier. — p. 353.

N° 46. — 16 Kerzu.

Keleier. — Santez Anna Venet. — Mission Loctudy. — Doare dizoura an douarou. — Hano ar Zænt. — Goal vugale. — p. 361.

N° 47. — 23 Kerzu.

Keleier. — Joaiou Rom da Nedelec. — Histor zantel. — Eteo Nedelec. — Hano ar Zænt. — Kanaouen. — C'hoar an Aotrou Guesclen. — Keleier. — p. 369.

N° 48. — 30 Kerzu.

Ar bloas coz hag ar bloas nevez. — Keleier. — Santez Anna Venet. — Fals doctoret. — Maro superiorez, etc. — Hano ar Zænt. — Keleier. — Keleier a Guemper. — p. 377.

N° 49. — 6 Guenver 1866.

Keleier. — Taolen ar Retrejou. — Santez Anna Venet. — Kiziou criz. — Levr al labourer. — Noz Nedelec e Betlehem. — Ar Jeneral Bedeau. — Keleier ha marvaillou. — p. 385.

N° 50. — 13 Guenver.

Keleier. — Santez Anna Venet. — Histor zantek — Petra hell eur galon garantezus. — Levr al labourer. — Penos doura ar foenneier. — Ar Iuzeo. — Keleier. — p. 393.

N° 51. — 20 Guenver.

Aliou. — Keleier. — Santez Anna Venet. — Mission Locarn. — Penos doura ar foenneier. — Hano ar Zænt. — Eur guer divar ben ar sorcerien. — Divar benn ar re a vers levriou. — Keleier. — p. 401.

N° 52. — 27 Guenver.

Eun taol lagad var ar bloas tremenet. — Keleier. — Santez Anna Venet. — Fals doctoret — Taolen Feiz ha Breiz. — p. 409. G. M.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gand Ar. DE KANGAL, Mouler an Escopti.